วารสารการบริหารจัดการและนวัตกรรมท้องถิ่น
Journal of Management and Local Innovation

กำหนดการเผยแพร่

วารสารการบริหารจัดการและนวัตกรรมท้องถิ่น กำหนดการเผยแพร่ ปีละ 12 ฉบับ

วัตถุประสงค์

วารสารการบริหารจัดการและนวัตกรรมท้องถิ่น เป็นวารสารสำหรับการเผยแพร่ผลงานวิชาการและผลงานวิจัยทางสังคมศาสตร์ของคณาจารย์ นักวิชาการ นิสิต นักศึกษาผู้สนใจทั่วไปและแขนงวิชาที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นผลงานในเชิงบูรณาการหลักการบริหารจัดการ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ นิติศาสตร์ การจัดการ สังคมวิทยา พัฒนาสังคม การศึกษา และสหวิทยาการทางสังคมศาสตร์ที่เชื่อมโยงหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ตลอดจนบทวิเคราะห์ที่เสนอทางออกให้กับปัญหาที่อยู่ในความสนใจของสังคม โดยมีรูปแบบการตีพิมพ์ฉบับพิมพ์ ISSN (Print): 2697-6439 เป็นต้นมา

บรรณาธิการ

ผศ.ดร.อนุวัต กระสังข์

กองบรรณาธิการ

รศ.ดร.สมาน งามสนิท	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.สัญญา เคณาภูมิ	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ผศ.ดร.สมปอง สุวรรณาภูมา	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
ผศ.ดร.สุรพงษ์ แสงเรณู	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
ผศ.ดร.วันชัย สุขตาม	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
ผศ.ดร.อุทัย สติมั่น	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
ผศ.ดร.สุวัฒน์ อินทรประไพ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ผศ.ดร.จักรวาล สุขไมตรี	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

เลขานุการ: นายสมยศ พันโคคา **ศิลปกรรม:** นายสุรชัย บุญพิทักษ์, นายคมสัน จันทร์แจ้ง
พิสูจน์อักษร: นายวิชัย ชัยบำรุง, นายไพศาล วิเศษชาติ, นางสาวณิชชาภัทร เกิดฤทธิ์

วารสารการบริหารจัดการและนวัตกรรมท้องถิ่น
เครือข่ายส่งเสริมการวิจัยและนวัตกรรมทางสังคมศาสตร์
99/173 ม. 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทรศัพท์ : 095-564-9349 e-mail: local.lnnovation.soc@gmail.com
จัดพิมพ์โดย: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170 โทร. 035-248-000 ต่อ 8555. แฟ็กซ์. 035-248-000 ต่อ 8545

ผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความ (Peer Review)

ศ.ดร.บุญทัน ดอกไธสง	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ศ.ดร.จำนงค์ อดิวัฒนสิทธิ์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.ธงชัย สิงอุดม	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.ธัชชนันท์ อิศรเดช	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.รัตนะ ปัญญาภา	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
รศ.ดร.สมชัย ศรีนอก	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.สุรินทร์ นิยมางกูร	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.กัญญามน กาญจนาทวีกูล	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
รศ.ดร.ธงชัย สิงอุดม	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.สิริวัฒน์ ศรีเครือดง	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.อัจฉรา หล่อตระกูล	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
รศ.ดร.อภินันท์ จันตะนี	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.ภัทรพล ใจเย็น	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.จิรายุ ทรัพย์สิน	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
รศ.ดร.ศิวัช ศรีโภคางกุล	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
รศ.ดร.เติมศักดิ์ ทองอินทร์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.พิเชฐ ทั่งโต	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.ศักร์ระภีร์ วรวัฒนะปริญญา	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
ผศ.ดร.วาสิตา เกิดผล ประสบศักดิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ผศ.ดร.วิชชุกร นาคธน	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
ผศ.ดร.ไพศาล เครือแสง	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
ผศ.ดร.นงค์ลักษณ์ ใจฉลาด	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
ผศ.ดร.อานนท์ เมธีวรฉัตร	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผศ.ดร.วรฉัตร วริวรรณ	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
ผศ.ดร.สุภาพ ผู้รุ่งเรือง	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ผศ.ดร.เดชาพล กับโก	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ผศ.ดร.สามารถ บุญรัตน์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผศ.ดร.นพดล ดีไทยสงค์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผศ.ดร.ธิติวุฒิ หมั่นมี	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผศ.ดร.เสกสรร สนวา	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
ผศ.ดร.อนันต์ อุปสอด	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
ผศ.ดร.อภินันน์ ศรีพันธ์	มหาวิทยาลัยนเรศวร
ผศ.ดร.สุวัฒน์ อินทรประไพ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ผศ.ดร.อุทัย สติมั่น	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

ผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความ (Peer Review) (ต่อ)

ผศ.ดร.ประทีป พืชทองหลาง	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา
ผศ.ดร.ธีรภัทร กิจจารักษ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ผศ.ดร.ฐิติวรดา พลเยี่ยม	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ผศ.ดร.ญาณัญฎา ศิรภัทร์ธาดา	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ผศ.ดร.อัจฉรา ศรีพันธ์	มหาวิทยาลัยนเรศวร
ผศ.ดร.นิกร นิยมพันธ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
ผศ.ดร.ฐิติพร อุ่นใจ	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
ผศ.ดร.กมลวิช ลอยมา	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ผศ.ดร.อัจฉราภรณ์ จันทร์ทา	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
ผศ.ดร.สยาม ราชวัตร	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ผศ.ดร.เสริมศักดิ์ พวงทอง	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
ผศ.ดร.นฤมล อนุสนธิ์พัฒน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
ผศ.ดร.เอกอนงค์ ศรีสำอางค์	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
ผศ.ดร.อิศรเดช มั่นคง	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผศ.ดร.สุภชัย ตรีทศ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ผศ.ดร.บงกช นิ่มตระกูล	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ผศ.ดร.ภัทรพล ทรัพย์สิน	มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
ผศ.ดร.อนุกูร จันทร์เกษม	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ผศ.ดร.อาจารีย์ ประจวบเหมาะ	มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
ผศ.ดร.สุรสิทธิ์ อุดมธนวงศ์	สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น
ผศ.ดร.วิชา นาทา	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ผศ.ดร.พิชัย แทงโพ	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
ผศ.ดร.สมชาย ศรีโพธิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
ผศ.ดร.ปรรฐมาศ์ พสิษฐ์ภคกุล	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ผศ.ดร.จิรายุทธ พลเยี่ยม	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
ผศ.ดร.นพพร บัวอินทร์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
ผศ.ดร.ดุจฤดี คงสุวรรณ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
ผศ.ดร.ธิติ หมั่นเขตกรณ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
ผศ.ว่าที่ร้อยตรี ดร.ไชยะ เทพา	มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
ผศ.ว่าที่ร้อยตรีพงศ์สวัสดิ์ ราชจันทร์	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
ผศ.ดร.ธงชัย สิงห์เดช	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
ผศ.มานิตย์ อรรคชาติ	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ผศ.ดร.จักรวาล สุขไมตรี	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ผศ.ดร.สิริภัทร ศรีทอง	มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ผศ.ดร.อำนวย มีราคา	วิทยาลัยพิชญบัณฑิต
อ.ดร.ณฐาพัชร์ วรพงศ์พัชร์	มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
อ.ดร.ทศพร มะหะหมัด	มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
อ.ดร.เพ็ญพิมพ์ พวงสุวรรณ	มหาวิทยาลัยพะเยา
อ.ดร.มาลัย วงศ์ฤทัยวัฒนา	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น
อ.ดร.กรกต ชาบัณฑิต	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อ.ดร.ฉัตรณรงค์ศักดิ์ สุธรรมดี	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
อ.ดร.อาภรณ์รัตน์ เลิศไผ่รอด	วิทยาลัยนครราชสีมา
อ.ดร.สาลินี ชัยวัฒนพร	มหาวิทยาลัยแสตมฟอร์ม
อ.ดร.ณัฏฐพัชร มณีโรจน์	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
อ.ดร.ผกามาศ ชัยรัตน์	มหาวิทยาลัยพะเยา
Dr.Kajornatthapol Pongwiritthon	IQRA Business School University of Geomatika, Malaysia
อ.ดร.ศิวาพัชญ์ บำรุงเศรษฐพงษ์	โรงเรียนหอวัง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

บทบรรณาธิการ

วารสารการบริหารจัดการและนวัตกรรมท้องถิ่น ฉบับนี้เป็นปีที่ 5 ฉบับที่ 8 ประจำเดือนสิงหาคม 2566 เพื่อรักษาคุณภาพของบทความให้เป็นไปตามเงื่อนไขและกติกาสากล กองบรรณาธิการได้พิจารณาบทความโดยเสนอบทความต่อคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรอง (Peer Review) พิจารณาตรวจแก้ไขเพื่อความสมบูรณ์ของบทความก่อนการลงตีพิมพ์เพื่อคัดเลือกและกลั่นกรองบทความให้เกิดความความสมบูรณ์และมีคุณภาพมากที่สุด เพื่อควรค่าแก่การตีพิมพ์เผยแพร่ และเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดทางวิชาการและเพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพทางด้านการสร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการ

สำหรับเนื้อหาของวารสารฉบับนี้ถือได้ว่ามีความโดดเด่นที่เน้นกระบวนการวิจัยที่เข้มข้น ประกอบไปด้วยจำนวนบทความทั้ง 87 บทความ โดยภาพรวมหลักเป็นการพัฒนาจากงานวิจัยที่ศึกษากรณีเฉพาะ (Case Study) ที่แต่ละบทความได้เน้นกระบวนการวิจัยเชิงลึกในหลายรูปแบบทั้งในรูปแบบของการสนทนากลุ่มการสอบถาม และการสัมภาษณ์ ประกอบกับบทความส่วนใหญ่แสดงถึงการทำงานร่วมกันของผู้นิพนธ์ในลักษณะทีมงาน ทำให้บทความมีความละเอียดรอบคอบถี่ถ้วน มีการวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะได้อย่างสมบูรณ์น่าสนใจ ขอขอบคุณคณาจารย์ นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไปทุกท่านที่ให้ความสนใจร่วมส่งบทความเผยแพร่ ในวารสารการบริหารจัดการและนวัตกรรมท้องถิ่น และขอขอบคุณกองบรรณาธิการ ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณากลั่นกรองบทความทุกท่านมา ณ โอกาสนี้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุวัต กระสังข์
บรรณาธิการ

สารบัญ (Content)

หน้า

กองบรรณาธิการ (Editorial Board) (1)
คณะกรรมการกลั่นกรองบทความ (Peer Reviewers) (2)
บทบรรณาธิการ (Editorial) (4)

ปัจจัยการบริหารของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 7 จังหวัดพิษณุโลก..... 1
บรรณวิทย์ กีดก้อง, นงลักษณ์ ใจฉลาด
การศึกษาแนวทางในการรักษาโรคไหล่ติดทางการแพทย์แผนไทย..... 14
จินตนา นันต๊ะ, กรรณิกา นันตา, ศิริพักตร์ จันทร์สังสา
มาตรฐานการปฏิบัติงานสอบบัญชีและปัจจัยแวดล้อมในการทำงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานสอบบัญชีสหกรณ์ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล..... 25
พงษ์พิพัฒน์ ภูผาหลวง, เบญจพร โมกขะเวส
การควบคุมภายใน และการตรวจสอบทางการเงินส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของสำนักงานอัยการสูงสุด..... 40
เนาวรัตน์ เทพรักษ์, สุรีย์ โบษกรนัฏ
อิทธิพลของอัตราการเติบโต อัตราส่วนทางการเงินและขนาดของบริษัทที่มีผลกับโครงสร้างเงินทุนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ SET100..... 53
ลัทธพรรณ อินทะใจ, จิรพงษ์ จันทร์งาม
การจัดการองค์ความรู้ประเพณี เหน่เอ็นหล่อโบงของกลุ่มชาติพันธุ์มอแกนเกาะพยามจังหวัดระนอง..... 71
ปราณิสา แซ่ลิ่ม, กิตติกรณ์ นพอุดมพันธุ์
ผลการจัดกิจกรรมกระดานที่มีต่อทักษะการทำงานร่วมกันของเด็กปฐมวัย..... 84
ดรุณี เปลื้องทุกข์, ปิยะนันท์ หิรัณย์ชโลทร, ปัทมาวดี เล่ห์มงคล
แนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนชายขอบสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2..... 97
เกรียงศักดิ์ ไชยศิลป์, วจี ปัญญาใส, สุมิตรา โรจนนิติ
การพัฒนาคู่มือครูที่ปรึกษาโรงเรียนควบรวม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2..... 109
ณัฐชารัศม์ สุริยันต์, วจี ปัญญาใส, สุมิตรา โรจนนิติ

สารบัญ (Content)

หน้า

สมรรถนะในการปฏิบัติงานและสภาพแวดล้อมภายในองค์กรที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายงบประมาณของสำนักงานอัยการสูงสุด..... 129
จรีรัตน์ อาดเวียง, กนกศักดิ์ สุขวัฒนาสินิทธิ์
แนวทางการบริหารกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1..... 141
รัชนู แสนสุข, วจี ปัญญาใส, สุมิตรา โรจนนิติ
แนวทางการบริหารความเสี่ยงในงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา..... 156
ปิยะดา สุภารส, พรเทพ รู้แผน
กระบวนการสร้างสรรค์ผ้าทอไทยวนลับแลสู่การเป็นครูช่างศิลปหัตถกรรม: กรณีศึกษา จงจรูญ มะโนคำ..... 170
ยศสรัล ผัสวี
การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีการสอนแบบโฟนิกส์ ร่วมกับเกมการศึกษา เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษ ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2..... 179
ณัชชา มัดจุ, เอื้อมพร หลินเจริญ
ความพึงพอใจต่อระบบอินทราเน็ตสำนักงบประมาณ (BBintranet) ของข้าราชการสำนักงบประมาณ (ส่วนกลาง)..... 194
ชุติมน สิทธิโชค, ศรีรัฐ โกวงศ์
ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการส่งเสริมทักษะการคิดในเด็กปฐมวัยของโรงเรียนเครือข่ายที่ 44 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร..... 207
พีรยา คุณาธรรม, ปิยะนันท์ หิรัณย์ชโลทร, ชลาธิป สมาหิโต
การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างความตระหนักรู้ต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5..... 226
ปราณี ใฝ่ใจ, จักรกฤษณ์ จันทะคุณ
การพัฒนาสื่อการเรียนรู้เพื่อเสริมทักษะครูนาฏศิลป์ที่จบไม่ตรงสายตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับชั้นประถมศึกษาที่ 4..... 238
อังค์วรา ศรีจันทร์, กิตติกรณ์ นพอุดมพันธุ์, สุรีรัตน์ จีนพงษ์

สารบัญ (Content)

หน้า

ผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจเพศวิถีศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย..... 251
รัมภา บุปผา, ปิยะนันท์ หิรัณย์ชโลทร, ชลาธิป สมาหิโต
วิสัยทัศน์ทางบัญชีและจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานบัญชีของสำนักงานอัยการสูงสุด..... 264
กิตติพงศ์ พิทักษ์วงษ์โยธิน, เบญจพร โมกขะเวส
การพัฒนาตนเองไปสู่การเป็นศิลปินที่ประสบความสำเร็จ: รองศาสตราจารย์ ดร. ศุภชัย จันทร์สุวรรณ์..... 282
สุจิตรา พุ่มพึ่ง, ปิยวดี มากพา
สมรรถนะของนักบัญชีและทักษะทางวิชาชีพบัญชีที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของนักบัญชี สำนักงานอัยการสูงสุด..... 292
จุฬารักษ์ ทิพยเสนา, สุรีย์ โบษกรนัฏ
การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดแบบฮิวริสติกส์ (Heuristics) ร่วมกับเทคนิคระดมสมอง เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6..... 306
ธัญญารัตน์ มีสกุล, จักรกฤษณ์ จันทะคุณ
การบริหารงานทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7..... 320
ชำนาญ ทวีทอง, เชาวนี แก้วมโน
ความต้องการในการพัฒนาตนเองของบุคลากรในเทศบาลนครสมุทรสาคร..... 334
เกศแก้ว เขมะเพ็ชร, ลดาวัลย์ ไข่คำ
ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้แอปพลิเคชันสั่งอาหารของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร..... 347
สุรัตน์ จีนจร, ศิริพร แพรศรี
การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มตามความคิดเห็นของผู้ปกครองศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพัทลุง..... 359
พรรวี สมแก้ว
ความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศภายในสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครูในยุควิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 368
รุสนีดา ดาเลโป๊ะ, นิรันดร์ จุลทรัพย์

สารบัญ (Content)

หน้า

ความสัมพันธ์ระหว่างสินทรัพย์ หนี้สิน และกำไรกับอัตราส่วนราคาตลาดและกำไรในอนาคตของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ..... 387
กฤษณะ เอสันเทียะ, เบญจพร โมกขะเวส
ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย..... 406
รุจิรา พินิจ, ชัชภูมิ สีชมภู, พิมผกา ธรรมสิทธิ์
แนวทางการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมสุขภาวะที่ดี ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1..... 420
จรูญโรจน์ เพ็งตะโก, วจี ปัญญาใส
แนวทางการบริหารการศึกษาตามอัธยาศัยในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดลำพูน..... 435
ณัฐวัตร ยาท้วม, หยกแก้ว กมลวรเดช, สุรเชษฐ์ บุญยรักษ์
แนวทางการกำหนดกลยุทธ์การตลาดของร้านอาหารไทยแบบจานด่วนในกรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย..... 448
พลอยนภัส บาร์, ทรรศิกา จารุกำจร, อาทิตย์ ฉัตรชัยพลรัตน์, นพดล มั่งมี
แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอเมืองจังหวัดหนองบัวลำภู..... 462
จินตนา สุริยะศรี
การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดพัทลุง..... 475
สุลีลา สาระพงศ์, นวรัตน์ ไวชมภู
การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้กลวิธีสตาร์ท (START) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4..... 484
อรอุมา ห้องเข้า, เอื้อมพร หลินเจริญ
การพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิค Sq6r ร่วมกับแบบฝึกทักษะสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6..... 498
ชไมพร เสาร์หอม, อ้อมธจิต แป้นศรี

สารบัญ (Content)

หน้า

การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “little chef” เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประกอบอาหารไทยและความรู้ทางโภชนาการสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3..... 510
ฐิติยา แก้วมาส, วิเชียร ธำรงโสตถิสกุล
การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ตามแนวทางสะเต็มศึกษาเพื่อส่งเสริมทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ เรื่อง โจทย์ปัญหาระคนของนักเรียนกลุ่มพหุวัฒนธรรมชั้นประถมศึกษาปีที่ 4..... 525
กิตติศักดิ์ โปธิยอง, วนินทร พูนไพบูลย์พิพัฒน์
การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบฝึกปฏิบัติเป็นฐานร่วมกับแนวคิดการเสริมต่อการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนสื่อสารสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2..... 538
กิตติพงษ์ พรมปิก, กอบสุข คงมนัส
ความพึงพอใจของประชาชนในอำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ที่มีต่อการใช้งานแอปพลิเคชันของหน่วยงานภาครัฐ..... 549
เสาวลักษณ์ ปลอดโปร่ง, จุฑาทิพ คล้ายทับทิม
รูปแบบการบริหารหลักสูตรเพื่อพัฒนาอาชีพ ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองอุตรดิตถ์..... 563
ธนภัทร สมสันต์, พิมผกา ธรรมสิทธิ์, จริยา พิชัยคำ
การพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด..... 576
พระครูวาปีจันทคุณ, พระนัฐวุฒิ สิริจนฺโท
การดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3..... 605
ทิวากร ทองอ่อน, สุดาพร ทองสวัสดิ์
การพัฒนาเครื่องดื่มสมุนไพรจากดอกมะลิเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง..... 617
จตุพร อุ่นประเสริฐสุข, พงษ์ศักดิ์ เจริญงามเสมอ, พรรณี โรจนเบญจกุล
ทิพย์วารินทร์ เบ็ญจนิรัตน์, ศศิเพ็ญ ครุธชั่งทอง, จิรวัฒน์ สุดสวาท
แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตลุ่มน้ำวัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก..... 629
จักรพันธ์ พลพัฒน์, ฐิติมน ฉัตรจรัสรัตน์

สารบัญ (Content)

หน้า

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะหมดไฟของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 644
โชติพงษ์ วิมะลิน, กฤษดา ผ่องพิทยา
การพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เรื่อง หัตถกรรมงานปักสร้างสรรค์ โดยใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบเพื่อส่งเสริมการสร้างสรรค์ผลงานและความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 657
ชรินรัตน์ ถิ่นสุข, วิสูตร โพธิ์เงิน
การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติร่วมกับการเรียนรู้แบบพอดีคำเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 671
พิมลพัตร์ ศรีสุวรรณ์, กอบสุข คงมนัส
ทักษะสู่ความสำเร็จในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารกับการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดนครปฐม..... 684
พฤทธา สุขพันธ์, ประเสริฐ อินทร์รักษ์
การดำเนินงานตามมาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาสังกัดโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ กลุ่มสถานศึกษา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 8..... 696
ธีระวัฒน์ ทองแผ้ว
ความฉลาดทางสังคมและความพึงพอใจในการทำงานของพนักงานปฏิบัติการบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ในกรุงเทพและปริมณฑล..... 710
ภูมิเพชร ทองเปล่งรัศมี, ศรินทร์ ขันติวัฒนะกุล
คุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรกรมธุรกิจพลังงาน..... 721
ธิติญา เชือนไธสง, จุฑาทิพ คล้ายทับทิม
การพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนออนไลน์ร่วมกับรูปแบบเกมมิฟิเคชั่นเพื่อเสริมสร้างทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4..... 733
ธนัย กาญจนโกมล, จักรกฤษ กลิ่นเอี่ยม, วนินทร พูนไพบูลย์พิพัฒน์
การสร้างแบบวัดสมรรถนะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1... 744
ปรัชชาวดี วังสาย, นันทิมา นาคาพงศ์ อัศวรักษ์

สารบัญ (Content)

หน้า

การพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบจำลองทางคณิตศาสตร์เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เรื่อง ปริซึมและทรงกระบอก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2..... 759
สมรัตน์ บุญมั่น, อาทร นกแก้ว
การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลลาดหญ้า..... 771
เฉลิมชาติ สาธิตอภินันท์, อรนันท์ กลันทปุระ
ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักศึกษาจีน มหาวิทยาลัยครูฉี่จิ้ง เมืองฉี่จิ้ง มณฑลยูนนาน..... 780
Yexin Deng, ชัชชญา พีระธรณิศร์
แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1..... 793
สุภาวดี ฤทธิวงศ์, ศัจนันท์ แก้ววงศ์ศรี
ปัจจัยความสำเร็จทางธุรกิจในการเป็นคู่ค้ากับหน่วยงานราชการกรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย..... 810
กิตติพร สร้อยสุวรรณ, สุรินทร์ พิทักษ์สิกุล
บุพปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจใช้ระบบสมัครเรียนในระดับสถาบันอุดมศึกษาเอกชนผ่านระบบออนไลน์ของนักศึกษาในเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร..... 822
ทีปกร สังข์ทอง, ธัญนันท์ บุญอยู่
การพัฒนาเอกสารประกอบการเรียนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม เรื่อง รู้จักกับโปรแกรมสแคลช ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5..... 833
นิติธร รัศมี, ไพฑูรย์ ศรีฟ้า
อิทธิพลของตัวแปรกำกับสภาพแวดล้อมที่ปฏิสัมพันธ์ไปสู่ความสำเร็จของผู้ประกอบการวิสาหกิจรายย่อย (Micro Enterprise) กรณีศึกษาธุรกิจเบเกอรี่ในเขตกรุงเทพมหานคร..... 843
มนัสญา พรหมมา, ธัญนันท์ บุญอยู่
การจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวในอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี..... 857
วฐูสิริ ปานงาม, บวรวิทย์ โรจน์สุวรรณ
บทบาทองค์กรศาสนาอิสลามตามพระราชบัญญัติการบริหาร-องค์กรศาสนาอิสลาม พ.ศ. 2540 ต่อสถานการณ์อิสลาโมโฟเบีย..... 874
นริศ อามินเซ็น, นิพนธ์ โซะเฮง

สารบัญ (Content)

หน้า

The Development of English Speaking skill for Grade 11 Students by Using Flip application in Blended learning classroom..... 885
Pitchaporn Khunnont, Henry Yuh Anchunda
การพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด..... 897
พระครูวาปีจันทคุณ, พระครูสุตวรธรรมกิจ, สุกานดา จันทวารีย์
Relative Clauses Used in "Sightseeing" Book of Rattawut Lapcharoensap..... 924
Htera Vamsa Phrathepvethi, Sakchai Posai
รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด..... 948
พระครูสุตวรธรรมกิจ, พระครูปลัดสมหมาย อตฺถสิทฺโธ
การพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด..... 968
พระครูวาปีจันทคุณ, พระนัฐวุฒิ สิริจนฺโท
Influencing Factors of Legal Education Efeect in Higher Education..... 994
Yaqin Zhu, Eksiri Niyomsilp
Burmese Final Particles Used in Hinthada University, Irrawaddy, Myanmar..... 1009
Pyan Nya Ka Wi, Sakchai Posai, Narongchain Pintrymool
การสร้างความเข้าใจเพื่อป้องกันวยาคติที่มีต่อผู้สูงอายุ..... 1032
ราเชล แย้มสุนทร, ปิยวดี มากพา, ปรวัน แพทยานนท์
แรงจูงใจที่ส่งผลต่อการคงอยู่ในงานของพนักงานระดับปฏิบัติการโรงพยาบาลเกษมราษฎร์ ศรีบุรินทร์ จังหวัดเชียงราย..... 1044
พิมพ์พา อรุณแจ่มวิไล, สุรินทร์ พิทักษ์สิกุล
การพัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ ด้วยการออกแบบการเรียนรู้แบบย้อนกลับร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3..... 1057
เทวราช มังคะละ, อ้อมธจิต แป้นศรี
การบริหารจัดการสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3..... 1069
ปิยวรรณ สร้อยวรากุล, นวรัตน์ ไวชมภู

สารบัญ (Content)

หน้า

ผลของโปรแกรมฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้แบบกระตือรือร้นร่วมกับการโค้ช ที่มีต่อความรู้และความสามารถในการสร้างแบบฝึกทักษะของนักศึกษาครู..... 1079
เจษฎา บุญมาโฮม, ปราณี สีนาค

การพัฒนาความสามารถในการอ่านสะกดคำที่ประสมด้วยสระเสียงเดี่ยว โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ร่วมกับแบบฝึกการอ่านชุดเรียนรู้สระไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1..... 1093
รุ่งทิพย์ ทิพย์เนตร, ประภาษ เพ็งพุ่ม

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์การแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยกระบวนการ Active learning ร่วมกับ เทคนิค memory model..... 1105
ฟ้าอำพร สิงห์ทอง, อ้อมธจิต แป้นศรี

แนวทางการพัฒนาการให้บริการผู้โดยสารเปลี่ยนถ่ายเครื่อง ณ ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ..... 1119
กานต์ เสถียรเสพย์, อภิรดา นามแสง, ธัญญรัตน์ คำเพราะ

แนวทางการพัฒนาครูด้านการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายเถิน 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2 1135
ดวงใจ พร้าวไธสง, วจี ปัญญาใส, พิมผกา ธรรมสิทธิ์

A Study of English Language Use in Tourism: A Case Study of Outbound Tourist Guides..... 1149
Chidnupong Munta, Boonmee Pansa, Weerapong Paengkamhag

การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3..... 1155
วรรณิดา จำปาหอม, นิรันดร์ จุลทรัพย์

คุณภาพชีวิตในการทำงานกับความตั้งใจอยู่ในองค์กร..... 1166
พศวัต แสนสุข, สัณฐาน ชยนนท์

แนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา..... 1179
ภัคกัญญา นิ่มจงจิตร์, สุดาพร ทองสวัสดิ์

ภาวะผู้นำแบบอไจล์ของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานบุคคลตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร..... 1188
วนิตตา ธนะภูมิชัย, อุไร สุทธิแย้ม

สารบัญ (Content)

หน้า

ภาคผนวก
หลักเกณฑ์การเสนอบทความและคำแนะนำสำหรับผู้นิพนธ์..... 1217

ปัจจัยการบริหารของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 7 จังหวัดพิษณุโลก
Administration factors of Regional Special Education Center 7 Phitsanulok

บรรณวิทย์ กืดก้อง[1] นงลักษณ์ ใจฉลาด[2]
Bannawit Kudkong, Nongluck Jaichalad

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยการบริหารของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 7 จังหวัดพิษณุโลก กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 7 จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 76 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) และทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ระดับปัจจัยการบริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 7 จังหวัดพิษณุโลกในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ปัจจัยด้านโครงสร้างองค์การ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ปัจจัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

คำสำคัญ (Keywords): ปัจจัย; ปัจจัยการบริหาร; ศูนย์การศึกษาพิเศษ

Abstract

The purposes of research were to study administration factors of Regional Special Education Center 7 Phitsanulok. The samples of this study were 76 school administrators and educators from these school, define the sample using the tables of Krejcie & Morgan by stratified random sampling. The research instrument was a 5 rating scale questionnaire for collecting research data. The data was analyzed by mean, standard deviation. The results were as follows: The level of administration

---

Received: 2023-03-14 **Revised**: 2023-03-26 **Accepted**: 2023-03-26

[1] หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม Master of Education Program in Education Administration Faculty of Education, Pibulsongkram Rajabhat University. Corresponding Author e-mail: Bannawit.kk@gmail.com

[2] คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม Faculty of Education, Pibulsongkram Rajabhat University

factors was high. Considering each aspect, it was found that the Organization structure aspect had the highest average scores and the lowest scores was the Information technology aspect.

Keywords: Factors; Administration factors; Special Education Center

บทนำ (Introduction)

การศึกษาเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของคนไทยทุกคนที่รัฐจะต้องจัดให้เพื่อพัฒนาคนไทยทุกช่วงวัยให้มีความเจริญงอกงามทุกด้านเพื่อเป็นต้นทุนทางปัญญาที่สำคัญในการพัฒนาทักษะ คุณลักษณะและสมรรถนะในการประกอบสัมมาอาชีพและการดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมอย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) โดยการพัฒนาการศึกษาถือเป็นเครื่องมือสำคัญต่อการเสริมสร้างศักยภาพประชากร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ซึ่งเป็นสิทธิพื้นฐานที่คนพิการต้องได้รับการฟื้นฟูสมรรถนะและการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong learning) ให้สามารถดำรงตนได้อย่างมีศักดิ์ศรีภายใต้ความเป็นมนุษย์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

ประเทศไทยตระหนักและให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ เพื่อให้คนพิการเข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐานและโอกาสการพัฒนาสมรรถนะ สามารถพึ่งตนเองและดำรงชีวิตได้อย่างมีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 มาตรา 10 ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้หรือร่างกายพิการหรือทุพพลภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาสต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษโดยเฉพาะการศึกษาสำหรับคนพิการให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายและให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

ศูนย์การศึกษาพิเศษ เป็นสถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษานอกระบบหรือตามอัธยาศัยแก่คนพิการ ตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการจนตลอดชีวิตและจัดการศึกษาอบรมแก่ผู้ดูแลคนพิการ ครู บุคลากร และชุมชนรวมทั้งการจัดสื่อ เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา (พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ, 2551) ในปัจจุบัน พบว่า การจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษได้ขยายตัวและมีบทบาทหน้าที่เพิ่มมากขึ้น แต่เมื่อพิจารณาด้านคุณภาพ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับที่ควรปรับปรุงและยังคงประสบปัญหาในภาพรวมด้านต่าง ๆ เช่น ความพร้อมทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของหน่วยงานและผู้จัดบริการส่งผลให้กลุ่มเป้าหมายเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ไม่เท่ากัน บุคลากรของศูนย์การศึกษาพิเศษยังขาดทักษะและประสบการณ์ในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องการพัฒนากำลังคนโดยเฉพาะ

ด้านอุตสาหกรรม วิสัยทัศน์ใหม่ของการศึกษายุคเทคโนโลยีใหม่ ผู้บริหารและทีมงานต้องการการพัฒนาทักษะการบริหารและบริการยุคใหม่อย่างเป็นระบบต่อเนื่องและเป็นมืออาชีพ ฯลฯ (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2557)

ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 7 จังหวัดพิษณุโลก ได้มีการจัดการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่เด็กพิการทุกประเภทในจังหวัดพิษณุโลก ซึ่งมีการจัดการเรียนการสอนแก่เด็กพิการที่มารับบริการในศูนย์การศึกษาพิเศษ หน่วยบริการและเด็กพิการที่รับบริการที่บ้าน โดยมีจำนวนเด็กพิการที่รับผิดชอบในจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 446 คน (ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 7 จังหวัดพิษณุโลก, 2565) จากรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) ปีการศึกษา 2564 พบว่า มีจุดต้องพัฒนาในด้านปัจจัยการบริหารสถานศึกษา ได้แก่ การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาใหม่ให้สามารถดำเนินงานตามโครงสร้างการบริหารงานได้อย่างเป็นระบบต่อเนื่องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นภายในสถานศึกษาหรือเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นภายนอกสถานศึกษา และการนำข้อมูลสารสนเทศมาเป็นฐานข้อมูลในการพัฒนางาน กิจกรรมและโครงการของสถานศึกษา เพื่อให้การพัฒนากิจกรรมต่อเนื่อง (ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 7 จังหวัดพิษณุโลก, 2565)

จากสภาพปัญหาและจุดที่ต้องพัฒนาดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นถึงประเด็นที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยการบริหารที่ควรได้รับการพัฒนาเพื่อให้การบริหารสถานศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้วิจัยจึงได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการศึกษาเรื่องปัจจัยการบริหารของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 7 จังหวัดพิษณุโลก เพื่อศึกษาระดับปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานและนำผลที่ได้จากการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผน ปรับปรุง แก้ไขและพัฒนากระบวนการบริหารงานของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 7 จังหวัดพิษณุโลกให้มีความเหมาะสมในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

เพื่อศึกษาระดับปัจจัยการบริหารของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 7 จังหวัดพิษณุโลก

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การศึกษาปัจจัยการบริหารของศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 7 จังหวัดพิษณุโลก ผู้วิจัยออกแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 7 จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 92 คน (ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 7 จังหวัดพิษณุโลก, 2565) และกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษา

ของ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 7 จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 76 คน ซึ่งกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) จากนั้นทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คนและบุคลากรทางการศึกษาจำนวน 74 คน โดยผู้บริหารสถานศึกษาทำการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และบุคลากรทางการศึกษาทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

3. เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้วิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม มีลักษณะของแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) โดยผ่านการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item Objective Congruence : IOC) จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ซึ่งได้ค่าความสอดคล้องทั้งฉบับอยู่ระหว่าง 0.6 - 1.00 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยผ่านการทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างของการวิจัย จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้วิธีการหาสูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) และได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.864

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีขั้นตอน ดังนี้ 1) ขอความอนุเคราะห์จากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เพื่อขออนุญาตในการเก็บข้อมูลในการวิจัยจากกลุ่มตัวอย่าง 2) แจกแบบสอบถามโดยใช้แบบฟอร์มสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Google forms) จำนวน 76 ฉบับ 3) รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ เพื่อดำเนินการหาค่าสถิติ

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย (Research Results)

จากการศึกษาปัจจัยการบริหารของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 7 จังหวัดพิษณุโลก สามารถสรุปได้ดังภาพที่ 1 และรายละเอียดภาพรวมดังตารางที่ 1

ภาพที่ 1 ปัจจัยการบริหารของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 7 จังหวัดพิษณุโลก

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยการบริหารของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 7 จังหวัดพิษณุโลกในภาพรวม

ปัจจัยการบริหาร	n = 76		ระดับปัจจัยการบริหาร	ลำดับ
	$\bar{x}$	S.D.		
1. ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ	4.35	0.37	มาก	2
2. ปัจจัยด้านบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กร	4.30	0.37	มาก	4
3. ปัจจัยด้านการพัฒนาบุคลากร	4.35	0.38	มาก	3
4. ปัจจัยด้านโครงสร้างองค์การ	4.39	0.33	มาก	1
5. ปัจจัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	4.26	0.42	มาก	5
รวมเฉลี่ย	4.33	0.31	**มาก**	

จากตารางที่ 1 พบว่า ปัจจัยการบริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 7 จังหวัดพิษณุโลกในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$= 4.33, S.D. = 0.31) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยการบริหารที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ปัจจัยด้านโครงสร้างองค์การ ($\bar{x}$= 4.39, S.D. = 0.33) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ($\bar{x}$= 4.35, S.D. = 0.37) อยู่ในระดับมาก และลำดับสุดท้าย คือ ปัจจัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{x}$= 4.26, S.D. = 0.42) ซึ่งอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยการบริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 7 จังหวัดพิษณุโลกด้านภาวะผู้นำ

ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ	n = 76		ระดับปัจจัยการบริหาร	ลำดับ
	$\bar{x}$	S.D.		
1. ผู้บริหารใช้อิทธิพลในการจูงใจ กระตุ้น ชี้นำให้บุคลากรมีความเต็มใจและกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน	4.20	0.57	มาก	6
2. ผู้บริหารได้รับการยอมรับและยกย่องจากบุคลากรในสถานศึกษา	4.39	0.57	มาก	3
3. ผู้บริหารใช้อิทธิพลในการจูงใจ กระตุ้น ชี้นำให้บุคลากรมีความเต็มใจและกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน	4.20	0.57	มาก	6
4. ผู้บริหารได้รับการยอมรับและยกย่องจากบุคลากรในสถานศึกษา	4.39	0.57	มาก	3
5. ผู้บริหารสร้างความไว้วางใจและความร่วมมือร่วมใจระหว่างบุคลากรผู้ร่วมงาน	4.39	0.54	มาก	2
6. ผู้บริหารทำหน้าที่อำนวยการหรือสั่งการบังคับบัญชาบุคลากรในสถานศึกษา	4.34	0.53	มาก	5
7. ผู้บริหารประสานงานกับบุคลากรในสถานศึกษาในการปฏิบัติงาน	4.37	0.54	มาก	4
8. ผู้บริหารกำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา	4.41	0.55	มาก	1
รวม	4.35	0.37	**มาก**	

จากตารางที่ 2 เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่า ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$= 4.35, S.D. = 0.37) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารกำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา เป็นอันดับแรก ($\bar{x}$= 4.41, S.D. = 0.55) และ อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ผู้บริหารสร้างความไว้วางใจและความร่วมมือร่วมใจระหว่างบุคลากรผู้ร่วมงาน ($\bar{x}$= 4.39, S.D. = 0.54) อยู่ในระดับมาก ส่วนในลำดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารใช้อิทธิพล ในการจูงใจ กระตุ้น ชี้นำ ให้บุคลากรมีความเต็มใจและกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน ($\bar{x}$= 4.20, S.D. = 0.57) ซึ่งอยู่ในระดับมากเช่นกัน

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยการบริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 7 จังหวัดพิษณุโลกด้านบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กร

ปัจจัยด้านบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กร	n = 76		ระดับปัจจัยการบริหาร	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.		
1. ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรมีการจัดสภาพแวดล้อมภายในองค์การที่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน	4.39	0.57	มาก	1
2. ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนและนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน	4.37	0.54	มาก	2
3. ผู้บริหารมีกระบวนการจัดบรรยากาศแห่งความเป็นมิตรและส่งเสริมให้บุคลากรมีความก้าวหน้าในวิชาชีพ	4.33	0.57	มาก	3
4. ผู้บริหารกำหนดหลักการปฏิบัติงานโดยมีการแลกเปลี่ยนระหว่างบุคลากรภายในองค์การ	4.26	0.57	มาก	5
5. บุคลากรขององค์การยอมและปฏิบัติตามวัฒนธรรมองค์การที่สถานศึกษากำหนดไว้	4.21	0.52	มาก	6
6. ผู้บริหารส่งเสริมการปฏิบัติงานของบุคลากรให้ประสบความสำเร็จด้วยความสามัคคีร่วมแรงร่วมใจของบุคลากร	4.26	0.53	มาก	4
รวม	4.30	0.37	**มาก**	

จากตารางที่ 3 เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่า ปัจจัยด้านบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กรอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 4.30, S.D. = 0.37) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรมีการจัดสภาพแวดล้อมภายในองค์การที่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน เป็นอันดับแรก ($\bar{X}$= 4.39, S.D. = 0.57) และอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนและนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน ($\bar{X}$= 4.37, S.D. = 0.54) อยู่ในระดับมาก ส่วนในลำดับสุดท้าย คือ บุคลากรขององค์การยอมและปฏิบัติตามวัฒนธรรมองค์การที่สถานศึกษากำหนดไว้ ($\bar{X}$= 4.21, S.D. = 0.52) ซึ่งอยู่ในระดับมากเช่นกัน

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยการบริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 7 จังหวัดพิษณุโลกด้านการพัฒนาบุคลากร

ปัจจัยด้านการพัฒนาบุคลากร	n = 76		ระดับปัจจัยการบริหาร	ลำดับ
	$\bar{x}$	S.D.		
1. ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ความสามารถ ความชำนาญและทักษะในการทำงาน	4.45	0.53	มาก	1
2. ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรมีทัศนคติ ค่านิยมและวิธีการในการทำงานที่มีประสิทธิภาพ	4.33	0.53	มาก	4
3. ผู้บริหารมีกระบวนการพัฒนาบุคลากรโดยการให้การศึกษา การฝึกอบรมและเพิ่มพูนความรู้ ทักษะในการทำงาน	4.39	0.54	มาก	2
4. ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรทำงานบรรลุตามเป้าหมายของสถานศึกษา	4.34	0.50	มาก	3
5. ผู้บริหารพัฒนาทัศนคติของบุคลากรในสถานศึกษาให้เป็นไปในทางที่ดี มีกำลังใจและรักงาน	4.29	0.61	มาก	6
6. ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรปรับปรุงการปฏิบัติงานของตนเองให้ดียิ่งขึ้น	4.29	0.58	มาก	5
รวม	4.35	0.38	**มาก**	

จากตารางที่ 4 เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่า ปัจจัยด้านการพัฒนาบุคลากร อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$= 4.35, S.D. = 0.38) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ความสามารถ ความชำนาญและทักษะในการทำงาน เป็นอันดับแรก ($\bar{x}$= 4.45, S.D. = 0.53) และอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ผู้บริหารมีกระบวนการพัฒนาบุคลากรโดยการให้การศึกษา การฝึกอบรมและเพิ่มพูนความรู้ ทักษะในการทำงาน ($\bar{x}$= 4.39, S.D. = 0.54) อยู่ในระดับมาก ส่วนในลำดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารพัฒนาทัศนคติของบุคลากรในสถานศึกษาให้เป็นไปในทางที่ดี มีกำลังใจและรักงาน ($\bar{x}$= 4.29, S.D. = 0.58) ซึ่งอยู่ในระดับมากเช่นกัน

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยการบริหารศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 7 จังหวัดพิษณุโลกด้านโครงสร้างองค์การ

ปัจจัยด้านโครงสร้างองค์การ	n = 76		ระดับปัจจัยการบริหาร	ลำดับ
	$\bar{x}$	S.D.		

1. ผู้บริหารกำหนดสายงานการบังคับบัญชาในการมอบหมายงานและความรับผิดชอบอย่างเป็นระบบ	4.49	0.53	มาก	2
2. ผู้บริหารกำหนดบทบาทหน้าที่และภารกิจงานด้านบริหารงานวิชาการอย่างเหมาะสม	4.39	0.49	มาก	4
3. ผู้บริหารกำหนดบุคลากรในการปฏิบัติงานตามความเหมาะสมของงานและสอดคล้องกับความรู้ความสามารถ	4.21	0.41	มาก	6
4. ผู้บริหารมีกระบวนการกระจายอำนาจ การควบคุมการปฏิบัติงานเพื่อลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน	4.33	0.53	มาก	5
5. ผู้บริหารกำหนดกฎ ระเบียบและแนวปฏิบัติในการจัดสายงานการบังคับบัญชาที่ชัดเจน	4.51	0.53	มากที่สุด	1
6. ผู้บริหารมีกระบวนการจัดสายงานการบังคับบัญชาเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา	4.41	0.52	มาก	3
รวม	4.39	0.33	**มาก**	

จากตารางที่ 5 เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่า ปัจจัยด้านโครงสร้างองค์การ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 4.39, S.D. = 0.33) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารกำหนดกฎ ระเบียบและแนวปฏิบัติในการจัดสายงานการบังคับบัญชาที่ชัดเจน เป็นอันดับแรก ($\bar{X}$= 4.51, S.D. = 0.53) และอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ผู้บริหารกำหนดสายงานการบังคับบัญชาในการมอบหมายงานและความรับผิดชอบอย่างเป็นระบบ ($\bar{X}$= 4.49, S.D. = 0.53) อยู่ในระดับมาก ส่วนในลำดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารกำหนดบุคลากรในการปฏิบัติงานตามความเหมาะสมของงานและสอดคล้องกับความรู้ความสามารถ ($\bar{X}$= 4.21, S.D. = 0.41) ซึ่งอยู่ในระดับมากเช่นกัน

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยการบริหารศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 7 จังหวัดพิษณุโลกด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

ปัจจัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	**n = 76**		**ระดับปัจจัยการบริหาร**	**ลำดับ**
	$\bar{X}$	**S.D.**		
1. ผู้บริหารนำเครื่องมือการสื่อสารและเครือข่ายคอมพิวเตอร์ มาใช้ในการวิเคราะห์ จัดเก็บ ประมวลผลและการแสดงผลลัพธ์	4.33	0.53	มาก	2

2. ผู้บริหารนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพความถูกต้อง ความแม่นยำ และความรวดเร็วต่อการนำมาใช้ประโยชน์	4.18	0.58	มาก	5
3. ผู้บริหารสนับสนุนเครื่องมือการสื่อสารและเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัย มีคุณภาพและเพียงพอในการปฏิบัติงาน	4.16	0.67	มาก	6
4. ผู้บริหารมีกระบวนการวางแผนจัดการและใช้เทคโนโลยีสารสนเทศร่วมกันของบุคลากรภายในสถานศึกษา	4.30	0.57	มาก	3
5. ผู้บริหารมอบหมายความรับผิดชอบให้แก่บุคลากรในการบำรุงรักษาเทคโนโลยีสารสนเทศ	4.37	0.59	มาก	1
6. ผู้บริหารมีกระบวนการพัฒนาบุคลากรให้เรียนรู้และทันต่อการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	4.21	0.57	มาก	4
รวม	4.26	0.42	**มาก**	

จากตารางที่ 6 เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่า ปัจจัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 4.26, S.D. = 0.42) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารมอบหมายความรับผิดชอบให้แก่บุคลากรในการบำรุงรักษาเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นอันดับแรก ($\bar{X}$= 4.37, S.D. = 0.59) และอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ผู้บริหารนำเครื่องมือการสื่อสารและเครือข่ายคอมพิวเตอร์ มาใช้ในการวิเคราะห์ จัดเก็บ ประมวลผลและการแสดงผลลัพธ์ ($\bar{X}$= 4.33, S.D. = 0.53) อยู่ในระดับมาก ส่วนในลำดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารสนับสนุนเครื่องมือการสื่อสารและเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัย มีคุณภาพและเพียงพอในการปฏิบัติงาน ($\bar{X}$= 4.16, S.D. = 0.67) ซึ่งอยู่ในระดับมากเช่นกัน

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยการบริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 7 จังหวัดพิษณุโลก โดยภาพรวมทั้งหมดอยู่ในระดับมาก ซึ่งอาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา ส่งเสริมให้บุคลากรมีการจัดสภาพแวดล้อมภายในองค์การที่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน และส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ความสามารถ ความชำนาญและทักษะในการทำงาน และมีการจัดสายงานการบังคับบัญชาที่ชัดเจน สอดคล้องกับผลการวิจัยของสุรเชษฐ เดชประสิทธิ์ (2560) ที่ศึกษาเรื่อง ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาระยอง เขต 1 โดยจากการวิจัย พบว่า ปัจจัยในการบริหารส่งผลต่อสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก

และเมื่อนำข้อมูลมาพิจารณารายด้าน พบว่า ปัจจัยการบริหารที่มีค่าสูงสุด คือ ปัจจัยด้านโครงสร้างองค์การ ซึ่งอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารของศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 7 จังหวัดพิษณุโลก ได้กำหนดกฎ ระเบียบและแนวปฏิบัติในกระบวนการจัดสายงานการบังคับบัญชาที่ชัดเจน รวมถึงการกำหนดสายงานการบังคับบัญชาในการมอบหมายงานและความรับผิดชอบอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับแนวคิดของ วิโรจน์ สารรัตนะ (2546) ที่กล่าวว่า การจัดองค์การเป็นหน้าที่ของผู้บริหารในการบริหาร โดยโครงสร้างขององค์การจะต้องมีความยืดหยุ่น และมีการประสานความร่วมมือระหว่างของบุคลากรทุกฝ่ายที่มีความชำนาญในการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดกระบวนการดำเนินงานแบบบูรณาการที่ส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพและคุณภาพของงาน และสอดคล้องกับผลการศึกษาของวีระนันท์ มนตรี (2562) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 2 จากการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในส่วนของปัจจัยรายด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดโครงสร้างองค์การ รองลงมา คือ แรงจูงใจ วัฒนธรรมองค์การ การใช้เทคโนโลยีในการบริหาร ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ บรรยากาศองค์การ

รองลงมา คือ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 7 จังหวัดพิษณุโลก ได้มีการกำหนดจุดมุ่งหมายในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา มีกระบวนการสร้างความไว้วางใจและความร่วมมือร่วมใจระหว่างบุคลากรผู้ร่วมงาน รวมถึงการได้รับการยอมรับและยกย่องจากบุคลากรในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของธร สุนทรายุทธ (2551) ที่กล่าวว่า บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในฐานะผู้นำทางวิชาการต้องส่งเสริมให้บุคลากรมีภาวะผู้นำทางวิชาการเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ให้บรรลุผลตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ โดยมีการสำรวจข้อมูลบุคลากรในโรงเรียนอย่างเป็นระบบและมอบหมายงานตามความรู้ความสามารถ มีการส่งเสริมให้ครูดำเนินงานอย่างมีอิสระ โดยผู้บริหารมีหน้าที่เป็นผู้ให้คำปรึกษา และส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเองจากการมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียน รวมถึงส่งเสริมการปฏิบัติงานร่วมกันภายในโรงเรียนอย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับผลในการวิจัยของชนกานต์ เอี่ยมสะอาด (2564) ที่ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยม จังหวัดพิษณุโลก โดยพบว่าในด้านภาวะผู้นำทางวิชาการในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

ส่วนด้านที่มีเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมีการสนับสนุนเครื่องมือการสื่อสารและเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่อาจยังไม่เพียงพอต่อความต้องการในการดำเนินงานของสถานศึกษา รวมทั้งบุคลากรของสถานศึกษาบางส่วนมีภาระงานในการปฏิบัติงาน จึงส่งผลให้การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศขาดประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ

ผลการวิจัยของศรีสุดา พัฒจันทร์และคณะ (2562) ที่ศึกษาเรื่อง สภาพปัจจุบัน จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของการจัดการเรียนการสอน ของโรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด โดยผลการวิจัยพบว่า จุดอ่อนของการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา คือ ครูขาดความสามารถในการใช้เทคโนโลยี และมีภาระงานของครูมาก

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากการวิจัย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือปัจจัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ จึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 7 จังหวัดพิษณุโลกควรมีการกำหนดนโยบายในการส่งเสริมด้านการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการดำเนินงาน

1.2 ผู้บริหารควรมีส่งเสริมและสนับสนุนเครื่องมือในการสื่อสารและเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัย มีคุณภาพและเพียงพอในการปฏิบัติงาน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของศูนย์การศึกษาพิเศษ

2.2 ควรทำการศึกษารูปแบบการบริหารระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของศูนย์การศึกษาพิเศษ

เอกสารอ้างอิง (Referrences)

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 – 2579*. กรุงเทพฯ : สำนักงาน เลขาธิการสภาการศึกษา.

_____. (2560). *แผนการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ฉบับที่ 3 (พ.ศ.2560 – 2564).* กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.

ชนกานต์ เอี่ยมสะอาด. (2564). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยม จังหวัดพิษณุโลก.* การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ธร สุนทรายุทธ. (2551). *การบริหารเชิงปฏิรูป : ทฤษฎีวิจัยและปฏิบัติทางการศึกษา.* กรุงเทพฯ : เนติกุลการพิมพ์.

บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น.* (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ.2551. (2551, 5 กุมภาพันธ์). *ราชกิจจานุเบกษา.* เล่ม 125 ตอนที่ 28 ก. หน้า 2.

วิโรจน์ สารรัตนะ. (2546). *การบริหารการศึกษาหลักการทฤษฎีหน้าที่ประเด็นและบทวิเคราะห์.* กรุงเทพฯ : ทิพยวิสุทธิ.

ศรีสุดา พัฒจันทร์, ประเสริฐ เรือนนะการ, และทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน. (2562). สภาพปัจจุบัน จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด. *วารสารวิทยาลัยราชสุดา.* 15(2), 47 - 61.

วีระนันท์ มนตรี. (2562). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 2*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.

ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 7 จังหวัดพิษณุโลก. (2565). *รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) ปีการศึกษา 2564.* พิษณุโลก : ศูนย์การศึกษาพิเศษฯ.

ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 7 จังหวัดพิษณุโลก. (2565). *สารสนเทศ ปีการศึกษา 2564.* พิษณุโลก : ศูนย์การศึกษาพิเศษฯ.

สุรเชษฐ เดชประสิทธ์. (2560*). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยอง เขต 1* วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (2557). *รายงานผลการติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการและผู้ด้อยโอกาสของสถานศึกษา.* กรุงเทพฯ : สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ.

การศึกษาแนวทางในการรักษาโรคไหล่ติดทางการแพทย์แผนไทย
The Study of Guideline the Treatment for Frozen Shoulder by Thai Traditional Medicine

จินตนา นันต๊ะ[1] กรรณิกา นันตา[2] ศิริพักตร์ จันทร์สังสา[3]
Jintana Nunta, Kannika Nanta, Siripuk Chansangsa)

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางในการรักษาโรคไหล่ติดทางการแพทย์แผนไทยของวิทยาลัยการแพทย์พื้นบ้านและการแพทย์ทางเลือก มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีการศึกษาความรู้โรคไหล่ติดทางการแพทย์แผนปัจจุบันและการแพทย์แผนไทยร่วมกับการถอดประสบการณ์ในการรักษาโรคไหล่ติดจากอาจารย์แพทย์แผนไทย จำนวน 20 คน เพื่อวิเคราะห์และสรุปผลแนวทางการรักษาโรคไหล่ติดด้วยการแพทย์แผนไทย ผลการศึกษาพบว่าแนวทางการรักษาโรคไหล่ติดทางการแพทย์แผนไทยมี 4 ประเด็น ดังนี้ 1) นิยามและข้อบ่งชี้โรคไหล่ติดเป็นภาวะปวดไหล่และไม่สามารถเคลื่อนไหวข้อไหล่ได้สุดพิสัย 2) สาเหตุเกิดจากความเสื่อมของร่างกายตามวัยและพฤติกรรมการใช้งานข้อไหล่ในท่าเดิมซ้ำๆ ต่อเนื่องเป็นระยะเวลานาน ทำให้กล้ามเนื้อและเส้นเอ็นบริเวณรอบข้อไหล่หดเกร็งตัว 3) การตรวจและการวินิจฉัย ได้แก่ การสังเกต การพูดคุยสอบถาม การตรวจประเมินลักษณะกล้ามเนื้อและการเคลื่อนไหว 4) หลักการและแนวทางในการรักษา คือ การใช้หัตถเวชร่วมกับการใช้ยาไพลสกัด รวมถึงการแนะนำให้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและทำกายบริหารข้อไหล่ โดยติดตามผลการรักษาสัปดาห์ละ 3 ครั้ง ต่อเนื่องเป็นระยะเวลา 6-12 ครั้ง หากไม่ปรากฏอาการตามข้อบ่งชี้หรืออาการคงที่จึงสามารถพิจารณายุติการรักษา

คำสำคัญ (Keywords): ไหล่ติด; การรักษา; การแพทย์แผนไทย

Received: 2022-12-27 **Revised**: 2023-03-16 **Accepted**: 2023-03-19

[1] วิทยาลัยการแพทย์พื้นบ้านและการแพทย์ทางเลือก มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย School of Traditional and Alternative Medicine, Chiang Rai Rajabhat University. Corresponding Author e-mail: jintana.nan@crru.ac.th

[2]วิทยาลัยการแพทย์พื้นบ้านและการแพทย์ทางเลือก มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย School of Traditional and Alternative Medicine, Chiang Rai Rajabhat University

[3]วิทยาลัยการแพทย์พื้นบ้านและการแพทย์ทางเลือก มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย School of Traditional and Alternative Medicine, Chiang Rai Rajabhat University

Abstract

The purpose of this research was to study the treatment for frozen shoulder guideline by Thai traditional medicine in School of Traditional and Alternative Medicine, Chiang Rai Rajabhat University. This study was qualitative research. The methods employed documentary research on frozen shoulder in Thai Traditional Medicine and Modern Medicine. In addition to lessons acquires from the experiences of 20 Thai Traditional medical practitioners who treated frozen shoulder to analyze and summarized the results of treatment of frozen shoulder. The results showed that Thai traditional medicine's guideline for treating frozen shoulder consisted of 4 issues: 1) Definitions and indications of frozen shoulder is shoulder pain and inability to fully extend the shoulder joint. 2) The causes are deterioration of body aging. And overuse shoulder's joint a long time causes shoulder joint's surrounding muscles and ligaments contraction. 3) Physical examination and diagnosis, including observations, interview, muscles and movement examination.4) Principles and guidelines for treatment by Manus therapeutic and using of Plai oil. In additional, it is advised to change behavior and shoulder joint's exercise. Follow up 3 times a week over the courses of 6-12 times. Treatment is stopped if there are no symptoms or if they are stable.

Keywords: Frozen shoulder; Treatment; Thai Traditional Medicine

บทนำ (Introduction)

ในปัจจุบันประเทศไทยกำลังเผชิญปัญหาด้านการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างประชากรผู้สูงอายุอย่างรวดเร็ว ซึ่งจากข้อมูลประชากรในปี พ.ศ. 2565 พบประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 13.03 ล้านคน จากประชากรโดยรวมทั้งประเทศจำนวน 66.21 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 19.68 ของประชากรทั้งประเทศ (สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2565) ทั้งนี้ประชากรผู้สูงอายุมักประสบกับปัญหาทางด้านสุขภาพโดยเฉพาะทางด้านโครงสร้างร่างกาย กระดูก และข้อ (สุรศักดิ์ นิลกานุวงศ์ และ สุรวุฒิ ปรีชานนท์, 2548) ทำให้ผู้สูงอายุเคลื่อนไหวร่างกายลำบาก รวมไปถึงการเจ็บป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง ซึ่งคาดการณ์ว่าภาครัฐต้องแบกรับภาระค่าใช้จ่ายทางด้านสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นจาก 60,000 ล้านบาทในปี พ.ศ. 2553 เป็น 220,000 ล้านบาทในปี พ.ศ. 2565 หรือคิดเป็นร้อยละ 2.8 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศในปี 2565 (สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ, 2559) จากปัญหาภาระค่าใช้จ่ายที่เพิ่มสูงขึ้นส่งผลให้โรงพยาบาลรัฐในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขหลายแห่งประสบปัญหาสภาวะขาดทุน คือ มีรายรับน้อยกว่ารายจ่าย จำนวน 382 แห่ง จากทั้งหมด 896 แห่ง (พลพรรธน์ อยู่สวัสดิ์, 2562 :357)

ข้อไหล่ติด (Frozen Shoulder, Adhesive Capsulitis) เป็นภาวะที่มีการอักเสบและหนาตัวของเยื่อหุ้มข้อและเส้นเอ็น Coracohumeral Ligament ทำให้มีอาการปวดไหล่ โดยอาการปวดจะค่อยๆ

เพิ่มขึ้นและพิสัยการเคลื่อนไหวจะค่อยๆ ลดลง จนเกิดการจำกัดการเคลื่อนไหวในทิศทางต่างๆ ซึ่งโรคไหล่ติดสามารถพบได้ร้อยละ 2-5 ของประชากรทั่วไป ส่วนมากเกิดในช่วงอายุ 40-60 ปี (สุรศักดิ์ นิลกานุวงศ์ และ สุรวุฒิ ปรีชานนท์, 2548) ภาวะข้อไหล่ติดสามารถหายได้เอง แต่ต้องใช้เวลานาน ดังนั้นการรักษาอาการปวด พิสัยการเคลื่อนไหวที่ลดลงและการจำกัดการทำงานของข้อไหล่จึงมีความจำเป็นต้องให้การรักษาโดยขึ้นอยู่กับความเรื้อรังและรุนแรงของอาการ อาทิ การพักการใช้งานข้อไหล่ การรับประทานยาบรรเทาอาการปวดและยาต้านการอักเสบ การฉีดยาเข้าข้อไหล่ การรักษาทางกายภาพบำบัด การดัดดึงภายใต้การดมยาสลบ รวมถึงการผ่าตัดส่องกล้อง (ชัชวาล ปิยะวรรณสุทธิ์, 2562) ทั้งนี้การผ่าตัดส่องกล้องเพื่อเลาะเอ็นพังผืดข้อไหล่มีค่าใช้จ่ายในการผ่าตัดต่อรายเฉลี่ยที่ 32,000-38,000 บาท (กระทรวงสาธารณสุข. สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. กองบริหารการสาธารณสุข, 2562) ภาครัฐจึงได้เล็งเห็นว่าการแพทย์แผนปัจจุบันเพียงระบบเดียวไม่สามารถตอบสนองต่อการดูแลรักษาสุขภาพของประชาชนที่ครอบคลุมได้ทั้งหมด จึงการส่งเสริมให้มีการนำการแพทย์ดั้งเดิมเข้ามาสู่ระบบบริการสุขภาพ เพื่อเป็นทางเลือกในการดูแลสุขภาพ รวมถึงกำหนดแผนพัฒนาระบบบริการสุขภาพ (Service Plan) พ.ศ. 2561-2565 สาขาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อบรรเทาความทุกข์ทรมานจากการเจ็บป่วยและลดภาระค่าใช้จ่ายในการรักษาให้กับประชาชนในระยะยาว (กระทรวงสาธารณสุข. สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. กองบริหารการสาธารณสุข, 2559)

จากสถานการณ์ดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงความสำคัญของการศึกษาแนวทางในการรักษาโรคไหล่ติดทางการแพทย์แผนไทย โดยมุ่งเน้นการศึกษาความรู้โรคไหล่ติดทางการแพทย์แผนไทยและการแพทย์แผนปัจจุบัน ร่วมกับการศึกษาประสบการณ์ในการรักษาโรคไหล่ติดจากอาจารย์แพทย์แผนไทยวิชาชีพโรงพยาบาลสาธิตการแพทย์แผนไทย มาวิเคราะห์และสรุปผลแนวทางการรักษาไหล่ติดด้วยการแพทย์แผนไทย สังกัดวิทยาลัยการแพทย์พื้นบ้านและการแพทย์ทางเลือก มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ทั้งนี้เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดูแลรักษาผู้ป่วยที่เข้ามารับบริการในโรงพยาบาลสาธิตการแพทย์แผนไทย รวมถึงเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนให้แก่บัณฑิตแพทย์แผนไทยมีขีดความสามารถในการประกอบการวิชาชีพการแพทย์แผนไทยได้ด้วยตนเอง ทั้งการรับจ้างประกอบการหรือการเป็นเจ้าของกิจการเองโดยเฉพาะการประกอบกิจการคลินิกการแพทย์แผนไทยที่เน้นการดูแลรักษาสุขภาพของประชาชนกลุ่มสูงวัยซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังสามารถช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายของภาครัฐในการส่งต่อผู้ป่วยเพื่อเข้ารับการรักษากับแพทย์เฉพาะทางได้อีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

เพื่อศึกษาแนวทางในการรักษาโรคไหล่ติดทางการแพทย์แผนไทยของวิทยาลัยการแพทย์พื้นบ้านและการแพทย์ทางเลือก มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การศึกษาแนวทางในการรักษาโรคไหล่ติดทางการแพทย์แผนไทย ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ อาจารย์แพทย์แผนไทยที่มีสิทธิการรักษาตามกฎหมาย ครอบคลุมสาขาการแพทย์แผนไทยด้านเวชกรรมไทย ด้านเภสัชกรรมไทย ด้านการผดุงครรภ์ไทย และด้านการนวดไทย ซึ่งปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงพยาบาลสาธิตการแพทย์แผนไทย วิทยาลัยการแพทย์พื้นบ้านและการแพทย์ทางเลือก มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ อาจารย์แพทย์แผนไทยวิชาชีพซึ่งปฏิบัติหน้าที่ดูแลรักษาผู้ป่วยอาสาสมัครประจำโรงพยาบาลสาธิตการแพทย์แผนไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย โดยใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากอาจารย์แพทย์แผนไทยวิชาชีพที่มีประสบการณ์ดูแลรักษาโรคไหล่ติด จำนวน 20 คน เป็นผู้ให้ข้อมูล (Key informants)

3. เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบบันทึกข้อมูลจากการประมวลความรู้ในเอกสารตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการรักษาโรคไหล่ติด และแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม ซึ่งได้ขอคำแนะนำและตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Validity) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ได้แก่ อาจารย์แพทย์แผนไทยวิชาชีพที่มีความชำนาญด้านการดูแลรักษาโรคด้วยกรรมวิธีหัตถเวช และอาจารย์ผู้สอนด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์ (Pre-clinic) มีความชำนาญสาขากายวิภาคศาสตร์และสรีรวิทยา เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยหาดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item Object Congruence: IOC) เท่ากับ 0.83

4. การรวบรวมข้อมูล

การศึกษาแนวทางในการรักษาโรคไหล่ติดทางการแพทย์แผนไทยครั้งนี้ ใช้วิธีการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยการประมวลความรู้จากเอกสารตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการรักษาโรคไหล่ติดทางการแพทย์แผนไทยและการแพทย์แผนปัจจุบัน ตามหมวดหมู่ของความรู้ ได้แก่ นิยามและข้อบ่งชี้ สาเหตุการเกิดโรค การตรวจและการวินิจฉัย หลักการและแนวทางในการรักษาโรคไหล่ติด จากนั้นจึงทำการสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยทีมอาจารย์แพทย์แผนไทยวิชาชีพที่มีประสบการณ์ดูแลรักษาโรคไหล่ติด เพื่อนำมาวิเคราะห์และสรุปเป็นแนวทางในการรักษาโรคไหล่ติดทางการแพทย์แผนไทย

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วางแผนกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบบันทึกการสนทนากลุ่มของอาจารย์แพทย์แผนไทยวิชาชีพที่มีประสบการณ์ดูแลรักษาโรคไหล่ติด จำนวน 20 ราย ซึ่งใช้การจัดระบบข้อมูลให้เป็นหมวดหมู่ตามความรู้ครอบคลุมนิยามและข้อบ่งชี้ สาเหตุการเกิดโรค การตรวจและการวินิจฉัย หลักการและแนวทางในการรักษาโรคไหล่ติด โดยข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ได้จากการสังเกต สัมภาษณ์ และจดบันทึก ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การศึกษาความรู้โรคไหล่ติดทางการแพทย์แผนไทยและการแพทย์แผนปัจจุบันโดยการประมวลความรู้เกี่ยวกับโรคไหล่ติดจากเอกสารตำรา ตั้งแต่นิยามและข้อบ่งชี้ สาเหตุการเกิดโรค การตรวจและการวินิจฉัย หลักการและแนวทางในการรักษา

1.1 การศึกษาความรู้โรคไหล่ติดทางการแพทย์แผนไทย โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกตำราการแพทย์แผนไทยที่ใช้เป็นตำราอ้างอิงและเป็นตำรากลางในการสอบขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย จำนวน 7 เล่ม ได้แก่ ตำราแพทย์ศาสตร์สงเคราะห์ โดยพระยาพิศณุประสาทเวช เล่ม 1-2 (2542) ตำราเวชศาสตร์ฉบับหลวง รัชกาลที่ 5 เล่ม 1-3 (กรมศิลปากร, 2542) ตำราหัตถเวชกรรมแผนไทย (โรงเรียนอายุรเวท, 2548) และตำราการนวดไทย เล่ม 1 (มูลนิธิสาธารณสุขกับการพัฒนา, 2552)

1.2 การศึกษาความรู้โรคไหล่ติดทางการแพทย์แผนปัจจุบันโดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกตำราการแพทย์แผนปัจจุบันจากตำราที่ใช้เป็นตำราการสอนในสถาบันการศึกษา ได้แก่ ตำราโรคข้อ เล่มที่ 1-2 (สมาคมรูมาติสซั่มแห่งประเทศไทย) ตำราโรคออร์โธปิดิกส์ (คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี) และกายวิภาคศาสตร์และสรีรวิทยาของมนุษย์ (รำแพน พรเทพเกษมสันต์)

2. การสนทนากลุ่มจากอาจารย์แพทย์แผนไทยวิชาชีพที่มีประสบการณ์ดูแลรักษาโรคไหล่ติดประจำโรงพยาบาลสาธิตการแพทย์แผนไทย จำนวน 20 ราย เพื่อกำหนดขอบเขตและแนวทางในการรักษาโรคไหล่ติดทางการแพทย์แผนไทย

3. วิเคราะห์และสรุปผลแนวทางการรักษาไหล่ติดด้วยการแพทย์แผนไทย สังกัดวิทยาลัยการแพทย์พื้นบ้านและการแพทย์ทางเลือก มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ผลการวิจัย (Research Results)

จากการศึกษาแนวทางในการรักษาโรคไหล่ติดทางการแพทย์แผนไทย ณ โรงพยาบาลสาธิตการแพทย์แผนไทย สามารถกำหนดแนวทางการรักษาโรคไหล่ติดทางการแพทย์แผนไทยออกเป็น 4 ประเด็น ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. นิยามและข้อบ่งชี้ของโรคไหล่ติด

1.1 นิยามของโรคไหล่ติด

ข้อไหล่ติดเป็นภาวะที่มีอาการปวดไหล่และไม่สามารถเคลื่อนไหวข้อไหล่ได้สุดพิสัยข้อ ไม่ว่าจะขยับเองหรือให้ผู้อื่นช่วยขยับให้ แต่ต้องไม่พบลักษณะบิดผิดรูปของข้อไหล่

1.2 ข้อบ่งชี้ของโรคไหล่ติด

ไหล่ติด มีข้อบ่งชี้ที่สำคัญ คือ ปวดหัวไหล่ร่วมกับติดขัดในข้อไหล่ เคลื่อนไหวข้อไหล่ได้ไม่เต็มที่ อาจมีอาการบวมหรือชาแขนและปลายมือร่วมด้วย

2. สาเหตุการเกิดโรค

จากข้อบ่งชี้ของโรคไหล่ติดซึ่งมีอาการปวดข้อไหล่เคลื่อนไหวข้อไหล่ได้ไม่เต็มที่ ตามความรู้ทางการแพทย์แผนไทยอธิบายการเจ็บป่วยของโรคไหล่ติดภายใต้ทฤษฎีลมและเลือดลม ว่าเกิดจากความเสื่อมของร่างกายตามวัย ประกอบกับพฤติกรรมการใช้งานของข้อไหล่ส่งผลให้กล้ามเนื้อและเส้นเอ็นบริเวณรอบข้อไหล่เกิดการหดเกร็งตัว ลมและเลือดลมไหลเวียนไม่สะดวกเกิดการติดขัดคั่งอั้น ผู้ป่วยจึงมีอาการปวดที่ข้อไหล่ยกแขนขึ้นได้ไม่เต็มที่

3. การตรวจและการวินิจฉัย

3.1 การสังเกตลักษณะทั่วไป เพื่อประกอบการพิจารณาถึงอาการเจ็บป่วยและความรุนแรงของโรค เช่น ผู้ป่วยเดินไหล่ตก มีอาการบวมแดงร้อนของข้อไหล่หรือลักษณะข้อไหล่ผิดรูปหรือไม่

3.2 การพูดคุยสอบถาม เป็นการพูดคุยสอบถามเพื่อให้ได้ข้อมูลอาการเจ็บป่วยและเหตุปัจจัยก่อโรค สอบถามประวัติการเจ็บป่วยทั้งในอดีตและปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับโรคไหล่ติด เหตุปัจจัยที่ส่งผลให้อาการกำเริบ ระยะเวลาที่มีอาการ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลก่อนการรักษาผู้ป่วย

3.3 การตรวจประเมินลักษณะกล้ามเนื้อและการเคลื่อนไหว เพื่อประเมินความรุนแรงของการเจ็บป่วย เช่น การกดคลำกล้ามเนื้อ การเคลื่อนไหวในท่ายกแขนชิดหู การเคลื่อนไหวในท่ามือไพล่หลัง การเคลื่อนไหวในท่ามือเท้าสะเอว การเคลื่อนไหวในท่าหมุนข้อไหล่ การเคลื่อนไหวในท่าบิดปลายแขนเข้า-ออก

4. หลักการและแนวทางในการรักษา

4.1 หลักการรักษา สามารถรักษาด้วยการใช้หัตถเวชร่วมกับการใช้เภสัชเวชคือการใช้ยาไพลสกัดเพื่อกระจายสลายลมที่คั่งอั้น ร่วมกับการแนะนำให้ผู้ป่วยปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่เป็นสาเหตุทำให้เกิดอาการเจ็บป่วยและการทำกายบริหารข้อไหล่ เพื่อช่วยยืดกล้ามเนื้อและเพิ่มองศาการเคลื่อนไหวของข้อไหล่

4.2 แนวทางในการรักษา

แนวทางการรักษาไหล่ติดทางการแพทย์แผนไทยด้วยกรรมวิธีหัตถเวช มีขั้นตอนการรักษา 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมความพร้อมกล้ามเนื้อก่อนการรักษา โดยมีการเตรียมความพร้อมของกล้ามเนื้อในส่วนแขน สีข้าง หลัง และบ่าคอ

ขั้นตอนที่ 2 การรักษาตามเหตุ โดยการกดตามแนวเส้น ครอบคลุมพื้นที่ส่วนมือ แขน สีข้าง หลัง บ่า-คอ ร่วมกับกดจุดเพื่อกระจายลมและเลือดลมในตำแหน่งไหปลาร้า ข้อไหล่ และแขน ซึ่งหากพบว่ากล้ามเนื้อหัวไหล่แข็งเกร็งมาก สามารถใช้น้ำมันไพลสกัดคลึงและประคบร้อนร่วมด้วย

ขั้นตอนที่ 3 การฟื้นฟูหรือคืนสภาพกล้ามเนื้อภายหลังการรักษา เป็นการยืดกล้ามเนื้อครอบคลุมพื้นที่ส่วนบ่า-คอ ไหล่ สีข้าง และแขน ทั้งนี้เพื่อปรับสมดุลลมและเลือดลมให้ไหลเวียนไปเลี้ยงบริเวณข้อไหล่ได้ตามปกติและเพิ่มการเคลื่อนไหวของข้อไหล่

4.3 เงื่อนไขและคำแนะนำในการปฏิบัติตัว

การรักษาโรคไหล่ติดด้วยการแพทย์แผนไทยจะใช้การติดตามผลการรักษาแบบวันเว้นวันหรือสัปดาห์ละ 3 ครั้ง ต่อเนื่องเป็นระยะเวลา 6-12 ครั้ง โดยผู้ป่วยควรให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามคำแนะนำ ได้แก่ (1) มาทำการรักษาอย่างต่อเนื่องตามการนัดหมายของแพทย์แผนไทย (2) ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่เป็นสาเหตุทำให้เกิดอาการเจ็บป่วย เช่น ปรับเปลี่ยนอิริยาบถทุกๆ 1-2 ชั่วโมง (3) ทำกายบริหารเพื่อป้องกันการยึดติดของข้อไหล่ เช่น ท่ายืดหัวไหล่ ท่าหมุนข้อไหล่ และท่าไต่กำแพง อย่างน้อยวันละ 2 เวลา เช้าและเย็น 10-20 ครั้ง ทั้งนี้หากผู้ป่วยไม่ปรากฏอาการตามข้อบ่งชี้โรคไหล่ติดหรืออาการคงที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลง แพทย์แผนไทยจึงสามารถพิจารณายุติการรักษา

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลแนวทางการรักษาโรคไหล่ติดทางการแพทย์แผนไทยของวิทยาลัยการแพทย์พื้นบ้านและการแพทย์ทางเลือก มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

1. นิยามและข้อบ่งชี้ของโรคไหล่ติด เป็นภาวะที่มีอาการปวดไหล่และไม่สามารถเคลื่อนไหวข้อไหล่ได้สุดพิสัยข้อ ซึ่งองค์ความรู้ที่มีการบันทึกในตำราการแพทย์แผนไทยพบคำว่า “ไหล่ตาย” เป็นภาวะที่ข้อไหล่ไม่สามารถใช้งานได้ (กรมศิลปากร, 2542: 96) และสอดคล้องกับการศึกษาของการแพทย์แผนปัจจุบันที่กล่าวว่า ข้อไหล่ติดแข็ง คือ การที่ข้อไหล่มีช่วงการเคลื่อนไหวที่ลดลงอย่างเห็นได้ชัด (รัญชิดา ภิมาล, 2562: 425-429) ซึ่งเกิดจากภาวะที่มีพังผืดระหว่างเยื่อหุ้มข้อกับหัวกระดูกฮิวเมอรัล ทำให้เกิดการจำกัดการเคลื่อนไหวของข้อไหล่แบบกระทำเอง (วราศิลป์ วราลักษณ์, 2533) แต่หากมีอาการปวดข้อไหล่ ยกแขนขึ้นลำบากร่วมกับแขนอ่อนแรง อาจเกิดจากเส้นเอ็นข้อไหล่ฉีกขาด

(ไตร พรหมแสง, 2564) และมีการผิดรูปของข้อไหล่อาจเกิดจากข้อไหล่หลุดออกจากเบ้า (ไตร พรหมแสง, มปป.)

2. สาเหตุการเกิดโรค ทางการแพทย์แผนไทยอธิบายสาเหตุการเจ็บป่วยภายใต้ทฤษฎีลมและเลือดลมซึ่งเกิดจากความเสื่อมของร่างกายตามวัย ประกอบกับพฤติกรรมการใช้งานของข้อไหล่ในลักษณะท่าเดิมซ้ำๆ ต่อเนื่องเป็นระยะเวลานานส่งผลให้กล้ามเนื้อและเส้นเอ็นบริเวณรอบข้อไหล่เกิดการหดเกร็งตัว ลมและเลือดลมไหลเวียนไม่สะดวกเกิดการติดขัดคั่งอั้นครอบคลุมใน 3 ช่องทาง ได้แก่ เส้นเลือด เส้นเอ็น และช่องว่างระหว่างมัดกล้ามเนื้อ จึงทำให้เกิดอาการปวดที่ข้อไหล่ยกแขนขึ้นได้ไม่เต็มที่ (กนกอร เพียรสูงเนิน, 2562) ในส่วนของการแพทย์แผนปัจจุบันที่อธิบายเชื่อมโยงกับลักษณะทางกายวิภาคของข้อไหล่ซึ่งอธิบายได้ว่าไหล่ติดมีความเกี่ยวข้องกับการอักเสบของเยื่อหุ้มข้อทำให้เกิดการหนาตัวและหดเกร็งตัวของกล้ามเนื้อรอบๆ ข้อไหล่ (Rotator cuff) และเส้นเอ็นที่หุ้มข้อไหล่ (Coracohumeral Ligament) ทำให้เกิดอาการปวดข้อไหล่การเคลื่อนไหวค่อยๆ ลดลงจนไม่สามารถเคลื่อนไหวข้อไหล่ได้สุดพิสัยข้อทั้งในกรณีที่ผู้ป่วยยกแขนเองและแพทย์ช่วยยก (รัญชิดา ภิมาล, 2562: 425-429)

3. การตรวจและการวินิจฉัย เริ่มต้นจากการสังเกตลักษณะทั่วไป การพูดคุยสอบถาม การตรวจประเมินลักษณะกล้ามเนื้อและการเคลื่อนไหวข้อไหล่ ได้แก่ การกดคลำเพื่อดูลักษณะความผิดปกติของกล้ามเนื้อและหาจุดเจ็บบริเวณข้อไหล่ การเคลื่อนไหวข้อไหล่ในท่ายกแขนชิดหู ท่ามือไพล่หลัง ท่ามือเท้าสะเอว ท่าหมุนข้อไหล่ และท่าบิดปลายแขนเข้า-ออกเพื่อเป็นการประเมินความรุนแรงของการเจ็บป่วยเปรียบเทียบก่อนและหลังการรักษา (ปิณิดา ถนอมศักดิ์, 2558) สอดคล้องกับความรู้ทางวิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ได้อธิบายองศาการเคลื่อนไหวของข้อไหล่ที่ปกติใน 6 ทิศทาง คือ ยกแขนไปด้านหน้า (Flexion) 180 องศา ดันไปด้านหลัง (Extension) 50 องศา กางแขนไปด้านข้าง (Abduction) 180 องศา หุบแขน (Adduction) 40 องศา หมุนไหล่เข้าด้านใน (Internal rotation) 90 องศา หมุนไหล่ออกด้านนอก (External rotation) 90 องศา (พงศ์ศักดิ์ ยุกตะนันท์, มปป.)

4. หลักการและแนวทางในการรักษา ทางการแพทย์แผนไทยมีแนวทางในการรักษาโรคไหล่ติดด้วยการใช้หัตถเวชในพื้นที่ของร่างกายส่วนมือ แขน ไหล่ สีข้าง และบ่า ร่วมกับการใช้ยาไพลสกัดเพื่อกระจายสลายลมที่คั่งอั้นในข้อไหล่ เนื่องจากไพลสามารถลดภาวะอักเสบและบวมได้ (อำพล บุญเพียร, ลดาวัลย์อุ่นประเสริฐพงศ์ นิชโรจน,2562) ซึ่งมีความสอดคล้องกับองค์ความรู้ของกายวิภาคศาสตร์และสรีรวิทยาที่อธิบายองค์ประกอบของข้อไหล่ซึ่งประกอบไปด้วย กล้ามเนื้อกลุ่ม Rotator cuff ได้แก่ Supraspinatus, Infraspinatus, Subscapularis และ Teres minor ที่ทำหน้าที่ในการพยุงกระดูกต้นแขนและให้ความมั่นคงกับข้อไหล่ รวมถึงช่วยการเคลื่อนไหวในท่าทางต่างๆ เช่น การกางแกน หมุนต้นแขนออก หุบแขนเข้า หมุนต้นแขนเข้าด้านใน ยกไหล่และรั้งศีรษะไปทางด้านหลัง เป็นต้น (รำแพน พรเทพ-เกษมสันต์, 2549: 81-90) ทั้งนี้ การใช้หัตถเวชในการรักษาไหล่ติดสามารถรักษาหายได้เป็นปกติคิดเป็นร้อยละ 64 (จินตนา นันต๊ะ, 2555) และสามารถลดการส่งต่อผู้ป่วยเพื่อเข้ารับการผ่าตัดข้อไหล่โดยวิธีการผ่าตัดส่องกล้องได้ถึงร้อยละ 91-93 (บุญญานุช ระวังภัย, 2564) และนอกจากการรักษากับแพทย์แผนไทยแล้วสิ่งที่ผู้ป่วยต้องกลับไปปฏิบัติตัวภายหลังการ

รักษาด้วยการทำท่ากายบริหารข้อไหล่ เช่น ท่ายืดหัวไหล่และท่าหมุนหัวไหล่ เพื่อลดการหดเกร็งตัวของกล้ามเนื้อเส้นเอ็นรอบๆ ข้อไหล่และเป็นการเพิ่มองศาการเคลื่อนไหวข้อไหล่อีกด้วย สอดคล้องกับการศึกษาของวิชชุดา อึงพินิจพงศ์และยงยุทธ ศิริปการ (2539) ได้ศึกษาผลการรักษาทางกายภาพบำบัดด้วยตนเองในผู้ป่วยข้อไหล่ยึดติดด้วยการทำการฝึกแกว่งแขนและทำท่าไต่ผนังต่อเนื่องกัน 8 สัปดาห์ พบว่า มุมในการเคลื่อนไหวเพิ่มขึ้น อาการปวดลดลง ความแข็งแรงของกล้ามเนื้อเพิ่มขึ้น โดยได้ผลดีในช่วง 4 สัปดาห์แรก หลังจาก 4 สัปดาห์ถึงสัปดาห์ที่ 8 อาการจะเริ่มคงที่ โดยมุมที่เคลื่อนไหวดีขึ้นคือ การงอ การเหยียด การกาง การหมุนแขนเข้าและออก

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 จากผลการศึกษาครั้งนี้สามารถใช้แนวทางในการรักษาโรคไหล่ติดทางการแพทย์แผนไทยให้แก่ผู้ป่วยที่เข้ารับบริการในสถานพยาบาลได้

1.2 จากผลการศึกษาครั้งนี้สามารถใช้เป็นแนวทางในการเรียนการสอนเพื่อฝึกให้นักศึกษาแพทย์แผนไทยมีทักษะและความชำนาญในการรักษาโรคไหล่ติดเพิ่มขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการนำแนวทางการรักษาโรคไหล่ติดทางการแพทย์แผนไทยของวิทยาลัยการแพทย์พื้นบ้านและการแพทย์ทางเลือก มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ไปใช้ในการติดตามผลการรักษากับผู้สูงอายุที่มีการเจ็บป่วยด้วยโรคไหล่ติดเป็นรายกรณีศึกษาต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

กนกอร เพียรสูงเนิน. (2562). *การศึกษาเส้นประธานสิบ กรณีศึกษาเส้นกาลทารี*. วิทยานิพนธ์การแพทย์แผนไทยมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

กรมศิลปากร. (2542). *ตำราเวชศาสตร์ฉบับหลวง รัชกาลที่ 5 เล่ม 1*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

กรมศิลปากร. (2542). *ตำราเวชศาสตร์ฉบับหลวง รัชกาลที่ 5 เล่ม 2*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

กระทรวงสาธารณสุข. สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. กองบริหารการสาธารณสุข.(2559). *แผนพัฒนาระบบบริการสุขภาพ (Service Plan) พ.ศ. 2561-2565*. นนทบุรี: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

กระทรวงสาธารณสุข. สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. กองบริหารการสาธารณสุข. (2562). *อัตราค่าบริการสาธารณสุขของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขสำหรับคนไทย พ.ศ. 2562*. สมุทรสาคร: บริษัท บอร์น ทู บี พับลิชชิ่ง จำกัด.

จินตนา นันต๊ะ (2555). *การศึกษาวิจัยเรื่องการวิเคราะห์ผลลการรักษาอาการอัมพาตและติดขัดเฉพาะที่ด้วยกระบวนการนวดรักษาของการแพทย์แผนไทย*. วิทยานิพนธ์การแพทย์แผนไทยมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

ชัชวาล ปิยะวรรณสุทธิ์. (2562). *อาการข้อไหล่ติด*. โรงพยาบาลนนทเวช, สืบค้น 12 ตุลาคม 2565. จาก https://www.nonthavej.co.th.

ไตร พรหมแสง. (2564). ข้อไหล่หลุด. โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์สภากาชาดไทย, สืบค้น 12 ตุลาคม 2565. จาก https://chulalongkornhospital.go.th

ไตร พรหมแสง. (มปป.). *โรคเส้นเอ็นไหล่ฉีก*. หมอชวนรู้ แพทยสภา, สืบค้น 15 ตุลาคม 2565. จาก https://tmc.or.th.

บุญญานุช ระวังภัย. (2564). *การศึกษาแนวทางการลดภาระค่าใช้จ่ายของโรงพยาบาลชุมชนด้วยกรรมวิธีการแพทย์แผนไทย กรณีศึกษาการรักษาโรคไหล่ติด*. วิทยานิพนธ์การแพทย์แผนไทยมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

บุษบา ประภาสพงศ์และ คนอื่นๆ. (บรรณาธิการ). (2542). *แพทย์ศาสตร์สงเคราะห์ ภูมิปัญญาทางการแพทย์และมรดกทางวรรณกรรมของชาติ.* กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.

ปิณิดา ถนอมศักดิ์ (2558). *การศึกษาและพัฒนากระบวนการวัดผลและประเมินผลการใช้การนวดไทยเพื่อการบำบัดรักษาอาการเจ็บป่วย*. วิทยานิพนธ์การแพทย์แผนไทยมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

พงศักดิ์ ยุกตะนันท์.(มปป.) *การบาดเจ็บข้อไหล่จากกีฬา*. ภาควิชาออร์โธปิดิกส์ คณะแพทย์ศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, สืบค้น 12 ตุลาคม 2565. จาก http://ortho2.md.chula.ac.th

พลพรรธน์ อยู่สวัสดิ์. (2562). ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานขาดทุนของโรงพยาบาลสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขในประเทศไทย. *วารสารวิชาการสาธารณสุข,* 28(2), 356-368.

มูลนิธิฟื้นฟูส่งเสริมการแพทย์ไทยเดิมฯ โรงเรียนอายุรเวท. (2552*). หัตถเวชกรรมแผนไทย (นวดแบบราชสำนัก)*. พิมพ์ครั้งแรก. กรุงเทพฯ: พิฆเณศ พริ้นท์ติ้ง เซ็นเตอร์ จำกัด.

มูลนิธิสาธารณสุขกับการพัฒนา และคณะ. (2552). *ตำราการนวดไทยเล่ม 1.* พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสาธารณสุขกับการพัฒนา.

รัญชิดา ภิมาล. (2562). กายภาพบำบัดในภาวะข้อไหล่ติด. *Chulalongkorn Medical Bulletin*, 1(4), 425-438.

รำแพน พรเกษมสันต์. (2549). *กายวิภาคศาสตร์และสรีรวิทยาของมนุษย์.* พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: ศิลปาบรรณาคาร.

สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล. (2562). *สารประชากรมหาวิทยาลัยมหิดล*. สืบค้น 20 พฤศจิกายน 2565, จาก http://www.ipsr.mahidol.ac.th.

สุรศักดิ์ นิลกานุวงศ์ และ สุรวุฒิ ปรีชานนท์. (2548) *ตำราโรคข้อ.*พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: บริษัท เอส.พี.เอ็น. การพิมพ์จำกัด.

สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ. (2559). *คู่มือสนับสนุนการบริหารจัดการระบบการดูแลระยะยาวด้านสาธารณสุข สำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ.* กรุงเทพฯ: สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ.

วราศิลป์ วราลักษณ์.(2533). *Shoulder common injury and diseases*. โครงการตำราคณะแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่: เชียงใหม่.

วิชชุดา อึงพินิจพงศ์ และ ยงยุทธ ศิริปการ. (2539). การศึกษาผลการรักษาทางกายภาพบำบัดด้วยตนเองในผู้ป่วยข้อไหล่ยึดติด. *ขอนแก่นเวชสาร*, 20(2), 14-33.

อำพล บุญเพียร, ลดาวัลย์ อุ่นประเสริฐพงศ์ นิชโรจน. (2562). ศึกษาและเปรียบเทียบประสิทธิผลของการนวดด้วยน้ำคั้นจากไพลและน้ำมันไพลต่ออาการปวดกล้ามเนื้อคอ บ่า ไหล่ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีทางการแพทย์และสาธารณสุข กาญจนาภิเษก. *วารสารเครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลและการสาธารณสุขภาคใต้*. 6(1), 121-130.

มาตรฐานการปฏิบัติงานสอบบัญชีและปัจจัยแวดล้อมในการทำงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานสอบบัญชีสหกรณ์ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

Auditing Practice Standards and Working Environment Factors That Affect the Performance of Cooperative Auditors in Bangkok and Metropolitan Region

พงษ์พิพัฒน์ ภูผาหลวง[1] เบญจพร โมกขะเวส[2]
Phongphiphat Phuphaluang, Benjaporn Mokkhavesa

บทคัดย่อ (Abstract)

งานวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษามาตรฐานการปฏิบัติงานสอบบัญชีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานสอบบัญชีสหกรณ์ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล 2) เพื่อศึกษาปัจจัยแวดล้อมในการทำงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงาน สอบบัญชีสหกรณ์ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีเครื่องมือในการวิจัยคือ แบบสอบถาม โดยมีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 155 คน คือข้าราชการและพนักงานราชการของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ปฏิบัติงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณเพื่อทดสอบสมมติฐาน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 และ 0.05 ผลการวิจัยพบว่า มาตรฐาน การปฏิบัติงานสอบบัญชี ได้แก่ ความรู้ความสามารถ ส่งผลเชิงบวกกับด้านการบรรลุเป้าหมาย ด้านความเชื่อถือได้ ด้านความทันเวลา และด้านผลงานได้มาตรฐาน ทักษะการปฏิบัติงานสอบบัญชี ส่งผลเชิงบวกกับด้านการบรรลุเป้าหมาย ด้านความทันเวลา และด้านผลงานได้มาตรฐาน และจรรยาบรรณวิชาชีพ ส่งผลเชิงบวกกับด้านการบรรลุเป้าหมาย และด้านความเชื่อถือได้ ส่วนทักษะการปฏิบัติงานสอบบัญชี พบว่า ไม่ส่งผลกับด้านความเชื่อถือได้ และจรรยาบรรณวิชาชีพ พบว่า ไม่ส่งผลกับด้านความทันเวลา และด้านผลงานได้มาตรฐาน ปัจจัยแวดล้อมในการทำงาน ได้แก่ แรงจูงใจในการทำงาน ส่งผลเชิงบวกกับด้านการบรรลุเป้าหมาย ด้านความทันเวลา และด้านผลงานได้มาตรฐาน การติดต่อสื่อสารและความสัมพันธ์

Received: 2023-03-14 **Revised**: 2023-03-26 **Accepted**: 2023-03-26

[1] นักศึกษาหลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม, School of Accountancy, Sripatum University. Corresponding Author e-mail: phongphiphat_zzz@hotmail.co.th

[2] ผู้ช่วยผู้อำนวยการหลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม, School of Accountancy, Sripatum University

ระหว่างหน่วยงาน ส่งผลเชิงบวกกับด้านการบรรลุเป้าหมาย ด้านความเชื่อถือได้ ด้านความทันเวลา และด้านผลงานได้มาตรฐาน ส่วนสภาพแวดล้อมในการทำงาน พบว่า ไม่ส่งผล กับด้านการบรรลุเป้าหมาย ด้านความเชื่อถือได้ ด้านความทันเวลา และด้านผลงานได้มาตรฐาน และแรงจูงใจในการทำงาน พบว่า ไม่ส่งผลกับด้านความเชื่อถือได้
คำสำคัญ (Keywords): มาตรฐานการปฏิบัติงานสอบบัญชี; ปัจจัยแวดล้อมในการทำงาน; ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

Abstract

This research consists purposes: 1. to study the auditing practice standards factors that affect the performance of cooperative auditors in Bangkok and the metropolitan region; and 2. to study the working environment factors that affect the performance of cooperative auditors in Bangkok and the metropolitan region. This is quantitative research with research tools. namely, a questionnaire with a sample of 155 people, all civil servants and government employees of the Cooperative Auditing Department working in Bangkok and the Metropolitan Region. Data were analyzed using descriptive statistics consisting of percentage, mean, and standard deviation. Correlation coefficient analysis to test the relationship between independent and dependent variables. Multiple regression analysis at the levels of statistical significance of 0.01 and 0.05 The results showed that Standards for auditing practices, which include knowledge and competence, have a positive effect on achieving goal reliability timeliness and standard performance. Audit practice skills have a positive effect on achieving goals Timeliness, standard performance, and professional ethics have a positive effect on achieving goals and reliability. Regarding auditing skills, it was found that they did not affect the credibility aspect. and professional ethics found that it did not affect the timeliness or standard performance. Work environment factors include motivation to work has a positive effect on the aspect of achieving goals timeliness and standard performance Communication and relations between departments have a positive effect on achieving goal reliability timeliness and standard performance as for the working environment, it was found that it did not affect the achievement of goals. reliability timeliness and standard performance and motivation to work found that it did not affect reliability.
Keywords: Auditing Practice Standards; working environment; operational efficiency

บทนำ (Introduction)

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เริ่มมีขึ้นเป็นครั้งแรกในประเทศไทย เมื่อปี พ.ศ. 2459 อยู่ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ได้รับหน้าที่ให้ตรวจสอบบัญชีของสหกรณ์ และกลุ่มเกษตรกร ที่จดทะเบียนต่อนายทะเบียนสหกรณ์ ภายใต้กฎหมายของสหกรณ์ คือ พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2553 ต่อมาระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วย การบัญชีของสหกรณ์และกลุ่มเกษตร พ.ศ. 2563 มาตรา 66 กำหนดให้สหกรณ์จัดทำงบการเงินประจำปีทุกรอบปี ทางบัญชีสหกรณ์ งบการเงินประจำปีต้องเป็นไปตามแบบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด และงบการเงินนั้นต้องทำให้แล้วเสร็จทันเพื่อให้ผู้สอบบัญชีตรวจสอบ แล้วนำเสนอเพื่ออนุมัติในที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์ภายในร้อยห้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีทางบัญชี (กรมส่งเสริมสหกรณ์, 2553) สหกรณ์หลายแห่ง ยังขาดความเข้มแข็ง จึงส่งผลให้เกิดข้อบกพร่องในการดำเนินกิจการของสหกรณ์ บางครั้งเกิดจาก การทุจริต ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายตามมา ฉะนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์จะต้องใช้กลไกในการตรวจสอบตามที่กฎหมายได้กำหนดอำนาจหน้าที่ให้กรมตรวจบัญชีสหกรณ์เข้าไปตรวจสอบเพื่อเป็นการระงับยับยั้ง ป้องกัน ปราบปรามการทุจริต และให้แนวทางในการแก้ไขปัญหา ร่วมถึงข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นไม่ให้ลุกลามขยายตัวออกไป ซึ่งการตรวจสอบบัญชีถือได้ว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญยิ่งในการควบคุมหรือกำกับดูแลระบบสหกรณ์ของประเทศไทยให้ดำเนินงานถูกต้องตามหลักการและวิธีการสหกรณ์ รวมทั้งกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และแนวนโยบายของรัฐที่เกี่ยวข้อง จากการได้ไปศึกษาค้นคว้าและทบทวนวรรณกรรมพบว่า นภาลัย บุญคำเมือง (2561) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีภาษีอากร ร้อยโทขวัญชัย ชมศิร (2560) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการทำงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในเขตกรุงเทพมหานคร มรกต จันทร์กระพ้อ (2562) ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมในการทำงานและแรงจูงใจที่มีผลต่อประสิทธิภาพทีมงานข้อมูลเชิงประจักษ์จากบริษัทผลิตอุปกรณ์คอมพิวเตอร์แห่งหนึ่ง จากข้อมูลที่กล่าวมาแล้วข้างต้นผู้วิจัยเล็งเห็นว่าการปฏิบัติงานตรวจสอบเป็นภารกิจสำคัญของผู้สอบบัญชีสหกรณ์ เพื่อให้การปฏิบัติงาน สอบบัญชีมีประสิทธิภาพ และสามารถทำงานให้ได้ตามเป้าหมายที่วางไว้ รวมถึงงบการเงินของสหกรณ์ มีความน่าเชื่อถือ ทันเวลา และได้มาตรฐาน จึงได้ทำการวิจัยเรื่องมาตรฐานการปฏิบัติงานสอบบัญชี และปัจจัยแวดล้อมในการทำงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานสอบบัญชีสหกรณ์ เพื่อนำข้อมูลที่ได้รับจากการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการปฏิบัติงาน และพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษามาตรฐานการปฏิบัติงานสอบบัญชีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานสอบบัญชีสหกรณ์ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล
2. เพื่อศึกษาปัจจัยแวดล้อมในการทำงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานสอบบัญชีสหกรณ์ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยออกแบบวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ลักษณะเชิงสำรวจ (survey Research) มุ่งเน้นศึกษาโดยมีตัวแปรอิสระ คือ มาตรฐานการปฏิบัติงานสอบบัญชี ซึ่งประกอบด้วย ความรู้ความสามารถ ทักษะการปฏิบัติงานสอบบัญชี และจรรยาบรรณวิชาชีพ และปัจจัยแวดล้อมในการทำงาน ซึ่งประกอบด้วย สภาพแวดล้อมในการทำงาน แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน และการติดต่อสื่อสารและความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงาน ทั้งนี้ตัวแปรตาม คือ ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ซึ่งประกอบด้วย ด้านการบรรลุเป้าหมาย ด้านความเชื่อถือได้ ด้านความทันเวลาและด้านผลงานได้มาตรฐานของผู้ปฏิบัติงานสอบบัญชีสหกรณ์ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย คือ ข้าราชการและพนักงานราชการของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ (2566) ที่ปฏิบัติงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 253 คน ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมโดยใช้สูตรของ Taro Yamane (1967) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และค่าความคลาดเคลื่อน ที่ระดับ ร้อยละ 5 (ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ, 2552) ผู้วิจัยได้ประมาณขนาดตัวอย่าง (Sample Size) จากการคำนวณกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 155 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) จะแบ่งออกเป็น 5 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด และประสบการณ์ในการตรวจสอบบัญชี โดยเป็นแบบสอบถามแบบปลายปิดชนิดเลือกตอบ (Check List) ซึ่งเป็นการวัดข้อมูลประเภทนามบัญญัติ (Nominal Scale) และเรียงลำดับ (Ordinal Scale) ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรฐานการปฏิบัติงานสอบบัญชีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 12 ข้อ ได้แก่ ความรู้ความสามารถ ทักษะการปฏิบัติงานสอบบัญชี และจรรยาบรรณวิชาชีพ ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยแวดล้อมในการทำงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 12 ข้อ ได้แก่ สภาพแวดล้อมในการทำงาน แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน และการติดต่อสื่อสารและความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงาน ตอนที่ 4 แบบสอบถามการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพ การปฏิบัติงานของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 16 ข้อ ได้แก่ ด้านการบรรลุเป้าหมาย ด้านความเชื่อถือได้ ด้านความทันเวลา และด้านผลงานได้มาตรฐาน และตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยเป็นคำถามปลายเปิด (ตอนที่ 2 - ตอนที่ 4) โดยใช้วิธีการวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

4. ผลการทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยนำแบบสอบถามที่เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อทำการตรวจสอบความเหมาะสมของปริมาณ

คำถาม โดยการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ที่กำหนด (IOC) มีค่าเท่ากับ 0.92

ค่าความเชื่อมั่น โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มประชากรของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อถือ (Reliability) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1990) มีค่าเท่ากับ 0.965

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้ 1) เก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) โดยการแจกแบบสอบถามจำนวน 155 ชุด ผ่าน google from แล้วส่ง ink ผ่านแอพพลิเคชั่นให้กับข้าราชการและพนักงานราชการของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ปฏิบัติงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล 2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) โดยการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีที่มาจากแหล่งต่าง ๆ ทั้งเอกสารตำราและการค้นคว้าผ่านทางระบบอินเตอร์เน็ต

6. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการกำหนดสถิติให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับข้อมูลทางสถิติ โดยสถิติที่ใช้ ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปของข้อมูล การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณเพื่อทดสอบสมมติฐาน

ผลการวิจัย (Research Results)

การวิจัยเรื่องมาตรฐานการปฏิบัติงานสอบบัญชีและปัจจัยแวดล้อมในการทำงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานสอบบัญชีสหกรณ์ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ผู้วิจัยสามารถจำแนกผลการวิจัยได้ ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับความคิดเห็นต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรฐานการปฏิบัติงานสอบบัญชีและปัจจัยแวดล้อมในการทำงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานสอบบัญชีสหกรณ์ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำแนกรายด้าน

เกี่ยวกับมาตรฐานการปฏิบัติงานสอบบัญชี	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ภาพรวมความรู้ความสามารถ	4.61	0.405	มากที่สุด
2. ภาพรวมทักษะการปฏิบัติงานสอบบัญชี	4.44	0.481	มากที่สุด
3. ภาพรวมจรรยาบรรณวิชาชีพ	4.59	0.447	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อผลกระทบมาตรฐานการปฏิบัติงานสอบบัญชีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานสอบบัญชีสหกรณ์ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ภาพรวมความรู้ความสามารถ ($\bar{X}$ = 4.61, S.D. = 0.405) ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ภาพรวมจรรยาบรรณวิชาชีพ ($\bar{X}$ = 4.59, S.D. = 0.447) และภาพรวมทักษะการปฏิบัติงานสอบบัญชี ($\bar{X}$ = 4.44, S.D. = 0.481) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับความคิดเห็นต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรฐานการปฏิบัติงานสอบบัญชีและปัจจัยแวดล้อมในการทำงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานสอบบัญชีสหกรณ์ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำแนกรายด้าน

เกี่ยวกับปัจจัยแวดล้อมในการทำงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ภาพรวมสภาพแวดล้อมในการทำงาน	3.87	0.796	มาก
2. ภาพรวมแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน	3.96	0.755	มาก
3. ภาพรวมการติดต่อสื่อสารและความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงาน	4.41	0.552	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อผลกระทบปัจจัยแวดล้อม ในการทำงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานสอบบัญชีสหกรณ์ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ภาพรวม การติดต่อสื่อสารและความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงาน ($\bar{X}$ = 4.41, S.D. = 0.552) ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ภาพรวมแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ($\bar{X}$ = 3.96, S.D. = 0.755) และภาพรวมสภาพแวดล้อมในการทำงาน ($\bar{X}$ = 3.87, S.D. = 0.796) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับความคิดเห็นต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรฐานการปฏิบัติงานสอบบัญชีและปัจจัยแวดล้อมในการทำงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานสอบบัญชีสหกรณ์ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำแนกรายด้าน

เกี่ยวกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานสอบบัญชีสหกรณ์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ภาพรวมด้านการบรรลุเป้าหมาย	4.28	0.554	มากที่สุด
2. ภาพรวมด้านความเชื่อถือได้	4.47	0.543	มากที่สุด
3. ภาพรวมด้านความทันเวลา	4.39	0.576	มากที่สุด
4. ภาพรวมด้านผลงานได้มาตรฐาน	4.49	0.532	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อผลกระทบประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานสอบบัญชีสหกรณ์ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เมื่อพิจารณา เป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ภาพรวมด้านผลงานได้มาตรฐาน ($\bar{X}$ = 4.49, S.D. = 0.532) ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ภาพรวมด้านความเชื่อถือได้ ($\bar{X}$ = 4.47, S.D. = 0.543) ภาพรวมด้านความทันเวลา ($\bar{X}$ = 4.39, S.D. = 0.576) และภาพรวมด้านการบรรลุเป้าหมาย ($\bar{X}$ = 4.28, S.D. = 0.554) ตามลำดับ

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Correlation)

ตัวแปร	A1	A2	A3	B1	B2	B3	C1	C2	C3	C4
A1	1									
A2	0.751**	1								
A3	0.700**	.751**	1							
B1	0.307**	0.209**	0.209**	1						
B2	0.412**	0.394**	0.382**	0.696**	1					
B3	0.662**	0.631**	0.607**	0.417**	0.560**	1				
C1	0.662**	0.649**	0.614**	0.444**	0.617**	0.766**	1			
C2	0.712**	0.661**	0.693**	0.365**	0.502**	0.780**	0.786**	1		
C3	0.703**	0.711**	0.613**	0.392**	0.550**	0.792**	0.861**	0.809**	1	
C4	0.645**	0.656**	0.592**	0.433**	0.563**	0.719**	0.707**	0.832**	0.788**	1

**Correlation is significant at the 0.01 level Z2-tailed).

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทั้งหมด ได้แก่ 1) มาตรฐานการปฏิบัติงานสอบบัญชี ประกอบด้วย ความรู้ความสามารถ ทักษะการปฏิบัติงานสอบบัญชี และจรรยาบรรณวิชาชีพ 2) ปัจจัยแวดล้อมในการทำงาน ประกอบด้วย แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน สภาพแวดล้อมในการทำงาน และการติดต่อสื่อสารและความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงาน มีความสัมพันธ์ กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานสอบบัญชีสหกรณ์ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ด้านการบรรลุเป้าหมาย ด้านความเชื่อถือได้ ด้านความทันเวลา และด้านผลงานได้มาตรฐาน

ตารางที่ 5 ผลการทดสอบมาตรฐานการปฏิบัติงานสอบบัญชีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานสอบบัญชีสหกรณ์ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ตัวแปร	ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานสอบบัญชีสหกรณ์				
	ด้านการบรรลุเป้าหมาย	ด้านความเชื่อถือได้	ด้านความทันเวลา	ด้านผลงานได้มาตรฐาน	VIF

	B	Sig.	B	Sig.	B	Sig.	B	Sig.	
ความรู้ความสามารถ	0.345	0.000**	0.391	0.000**	0.366	0.000**	0.308	0.001**	2.542
ทักษะการปฏิบัติงานสอบบัญชี	0.251	0.012*	0.121	0.183	0.385	0.000**	0.326	0.001**	2.978
จรรยาบรรณวิชาชีพ	0.184	0.046*	0.328	0.000**	0.068	0.425	0.132	0.156	2.541
$R = .788$, $R^2 = .621$, Adjusted $R^2 = .619$, SEE = .24908, F= 251.054, Durbin = 2.008, Sig. = 0.000									

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05, ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

จากตารางที่ 5 พบว่า ค่า Variance Inflation Factor (VIF) ของตัวแปรอิสระทุกตัวมีค่า (VIF) < 10) คืออยู่ระหว่าง 2.541 – 2.978 จึงสรุปได้ว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวไม่มีความสัมพันธ์กันเองในระดับ สูงมากและไม่เกิดปัญหา Multicollinearity และเมื่อทดสอบสมมติฐานโดยใช้การวิเคราะห์การถดถอย เชิงพหุคุณ (Multiple Regression Analysis) พบว่า

1) มาตรฐานการปฏิบัติงานสอบบัญชี ได้แก่ ความรู้ความสามารถ มีค่าเบต้า (Beta = 0.345) ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P-Value) เท่ากับ 0.000 (Sig.= 0.000 < 0.01) ทักษะการปฏิบัติงานสอบบัญชี มีค่าเบต้า (Beta = 0.251) ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P-Value) เท่ากับ 0.012 (Sig.= 0.012 < 0.05) และจรรยาบรรณวิชาชีพ มีค่าเบต้า (Beta = 0.184) ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P-value) เท่ากับ 0.046 (Sig.= 0.046 < 0.05) แสดงให้เห็นว่ามาตรฐานการปฏิบัติงาน สอบบัญชี ได้แก่ ความรู้ความสามารถ ทักษะการปฏิบัติงานสอบบัญชี และจรรยาบรรณวิชาชีพ ส่งผล เชิงบวกต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านการบรรลุเป้าหมายของผู้ปฏิบัติงานสอบบัญชีสหกรณ์ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

2) มาตรฐานการปฏิบัติงานสอบบัญชี ได้แก่ ความรู้ความสามารถ มีค่าเบต้า (Beta = 0.391) ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P-Value) เท่ากับ 0.000 (Sig.= 0.000 < 0.01) ทักษะการปฏิบัติงานสอบบัญชี มีค่าเบต้า (Beta = 0.121) ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P-Value) เท่ากับ 0.183 และจรรยาบรรณวิชาชีพ มีค่าเบต้า (Beta = 0.328) ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P-value) เท่ากับ 0.000 (Sig.= 0.000 < 0.01) แสดงให้เห็นว่ามาตรฐานการปฏิบัติงานสอบบัญชี ได้แก่ ความรู้ความสามารถ และจรรยาบรรณวิชาชีพ ส่งผลเชิงบวก ส่วนทักษะการปฏิบัติงานสอบบัญชี ไม่ส่งผล ต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านความเชื่อถือได้ของผู้ปฏิบัติงานสอบบัญชีสหกรณ์ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

3) มาตรฐานการปฏิบัติงานสอบบัญชี ได้แก่ ความรู้ความสามารถ มีค่าเบต้า (Beta = 0.366) ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P-Value) เท่ากับ 0.000 (Sig.= 0.000 < 0.01) ทักษะการปฏิบัติงานสอบบัญชี มีค่าเบต้า (Beta = 0.385) ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P-Value) เท่ากับ 0.000 (Sig.= 0.000 < 0.01) และจรรยาบรรณวิชาชีพ มีค่าเบต้า (Beta = 0.068) ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P-value) เท่ากับ 0.425 แสดงให้เห็นว่ามาตรฐานการปฏิบัติงานสอบบัญชี ได้แก่ ความรู้ความสามารถ และทักษะการปฏิบัติงานสอบบัญชี ส่งผลเชิงบวก ส่วน

จรรยาบรรณวิชาชีพ ไม่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านความทันเวลาของผู้ปฏิบัติงานสอบบัญชีสหกรณ์ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

4) มาตรฐานการปฏิบัติงานสอบบัญชี ได้แก่ ความรู้ความสามารถ มีค่าเบต้า (Beta = 0.308) ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P-Value) เท่ากับ 0.001 (Sig.= 0.001 < 0.01) ทักษะการปฏิบัติงานสอบบัญชี มีค่าเบต้า (Beta = 0.326) ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P-Value) เท่ากับ 0.001 (Sig.= 0.001 < 0.01) และจรรยาบรรณวิชาชีพ มีค่าเบต้า (Beta = 0.132) ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P-value) เท่ากับ 0.156 แสดงให้เห็นว่ามาตรฐานการปฏิบัติงานสอบบัญชี ได้แก่ ความรู้ความสามารถ และทักษะการปฏิบัติงานสอบบัญชี ส่งผลเชิงบวก ส่วนจรรยาบรรณวิชาชีพ ไม่ส่งผล ต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านผลงานได้มาตรฐานของผู้ปฏิบัติงานสอบบัญชีสหกรณ์ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ตารางที่ 6 ผลการทดสอบปัจจัยแวดล้อมในการทำงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานสอบบัญชีสหกรณ์ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ตัวแปร	ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานสอบบัญชีสหกรณ์								
	ด้านการบรรลุเป้าหมาย		ด้านความเชื่อถือได้		ด้านความทันเวลา		ด้านผลงานได้มาตรฐาน		VIF
	B	Sig.	B	Sig.	B	Sig.	B	Sig.	
สภาพแวดล้อมในการทำงาน	-0.004	0.950	-0.006	0.927	-0.020	0.766	0.049	0.515	1.943
แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน	0.277	0.000**	0.099	0.202	0.169	0.024*	0.200	0.017*	2.339
การติดต่อสื่อสารและความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงาน	0.612	0.000**	0.727	0.000**	0.705	0.000**	0.587	0.000**	1.460
R = .712, R^2 = .506, Adjusted R^2 = .503, SEE = .41864, F= 156.924, Durbin = 2.025, Sig. = 0.000									

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05, ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

จากตารางที่ 6 พบว่า ค่า Variance Inflation Factor (VIF) ของตัวแปรอิสระทุกตัวมีค่า (VIF) < 10) คืออยู่ระหว่าง 1.460 – 2.339 จึงสรุปได้ว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวไม่มีความสัมพันธ์กันเองในระดับ สูงมากและไม่เกิดปัญหา Multicollinearity และเมื่อทดสอบสมมติฐานโดยใช้การวิเคราะห์การถดถอย เชิงพหุคุณ (Multiple Regression Analysis) พบว่า

1) ปัจจัยแวดล้อมในการทำงาน ได้แก่ สภาพแวดล้อมในการทำงาน มีค่าเบต้า (Beta = -0.004) ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P-Value) เท่ากับ 0.950 แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน มีค่าเบต้า (Beta = 0.277) ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P-Value) เท่ากับ 0.000 (Sig.= 0.000 < 0.01) และการติดต่อสื่อสารและความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงาน มีค่าเบต้า (Beta = 0.612) ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P-value) เท่ากับ 0.000 (Sig.= 0.000 < 0.01) แสดง

ให้เห็นว่าปัจจัยแวดล้อมในการทำงาน ได้แก่ แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน และการติดต่อสื่อสารและความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงาน ส่งผลเชิงบวก ส่วนสภาพแวดล้อมในการทำงาน ไม่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านการบรรลุเป้าหมายของผู้ปฏิบัติงานสอบบัญชีสหกรณ์ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

2) ปัจจัยแวดล้อมในการทำงาน ได้แก่ สภาพแวดล้อมในการทำงาน มีค่าเบต้า (Beta = -0.006) ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P-Value) เท่ากับ 0.927 แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน มีค่าเบต้า (Beta = 0.099) ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P-Value) เท่ากับ 0.202 และการติดต่อสื่อสารและความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงาน มีค่าเบต้า (Beta = 0.727) ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P-value) เท่ากับ 0.000 (Sig.= 0.000 < 0.01) แสดงให้เห็นว่าปัจจัยแวดล้อมในการทำงาน ได้แก่ การติดต่อสื่อสารและความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงาน ส่งผลเชิงบวก ส่วนสภาพแวดล้อมในการทำงาน และแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ไม่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านความเชื่อถือได้ของผู้ปฏิบัติงานสอบบัญชีสหกรณ์ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

3) ปัจจัยแวดล้อมในการทำงาน ได้แก่ สภาพแวดล้อมในการทำงาน มีค่าเบต้า (Beta = -0.020) ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P-Value) เท่ากับ 0.766 แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน มีค่าเบต้า (Beta = 0.169) ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P-Value) เท่ากับ 0.024 (Sig.= 0.024 < 0.05) และการติดต่อสื่อสารและความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงาน มีค่าเบต้า (Beta = 0.705) ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P-value) เท่ากับ 0.000 (Sig.= 0.000 < 0.01) แสดงให้เห็นว่าปัจจัยแวดล้อมในการทำงาน ได้แก่ แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน และการติดต่อสื่อสารและความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงาน ส่งผลเชิงบวก ส่วนสภาพแวดล้อมในการทำงาน ไม่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ด้านความทันเวลาของผู้ปฏิบัติงานสอบบัญชีสหกรณ์ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

4) ปัจจัยแวดล้อมในการทำงาน ได้แก่ สภาพแวดล้อมในการทำงาน มีค่าเบต้า (Beta = 0.049) ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P-Value) เท่ากับ 0.515 แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน มีค่าเบต้า (Beta = 0.200) ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P-Value) เท่ากับ 0.017 (Sig.= 0.017 < 0.05) และการติดต่อสื่อสารและความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงาน มีค่าเบต้า (Beta = 0.587) ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P-value) เท่ากับ 0.000 (Sig.= 0.000 < 0.01) ที่แสดงให้เห็นว่าปัจจัยแวดล้อมในการทำงาน ได้แก่ แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน และการติดต่อสื่อสารและความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงาน ส่งผลเชิงบวก ส่วนสภาพแวดล้อมในการทำงาน ไม่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านผลงานได้มาตรฐานของผู้ปฏิบัติงานสอบบัญชีสหกรณ์ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการวิจัยเรื่องมาตรฐานการปฏิบัติงานสอบบัญชีและปัจจัยแวดล้อมในการทำงานที่ส่งผล ต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานสอบบัญชีสหกรณ์ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. เพื่อศึกษามาตรฐานการปฏิบัติงานสอบบัญชีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานสอบบัญชีสหกรณ์ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า มาตรฐานการปฏิบัติงาน สอบบัญชี ได้แก่ ความรู้ความสามารถ ทักษะการปฏิบัติงานสอบบัญชี และจรรยาบรรณวิชาชีพ ส่งผล เชิงบวก ต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านการบรรลุเป้าหมายของผู้ปฏิบัติงานสอบบัญชีสหกรณ์ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ความรู้ความสามารถและจรรยาบรรณวิชาชีพ ส่งผลเชิงบวก ต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านความเชื่อถือได้ของผู้ปฏิบัติงานสอบบัญชีสหกรณ์ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ความรู้ความสามารถ และทักษะการปฏิบัติงานสอบบัญชี ส่งผลเชิงบวก ต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านความทันเวลา และด้านผลงานได้มาตรฐานของผู้ปฏิบัติงานสอบบัญชีสหกรณ์ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งสอดคล้องกับ ร้อยตรี กมลภู สันทะจักร์ (2560) ได้ศึกษาคุณลักษณะของนักบัญชีที่พึงประสงค์ในยุคไทยแลนด์ 4.0 ที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของหน่วยงานราชการในประเทศไทย พบว่า คุณลักษณะของนักบัญชีที่พึงประสงค์ในยุคไทยแลนด์ 4.0 ได้แก่ ด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชี ด้านทักษะทางวิชาชีพบัญชี ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านภาษาอังกฤษ ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับบัญชี ด้านการวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาว่าสามารถทำให้ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานได้ สอดคล้องกับ (Sandifer, 2018) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความรู้ทางเทคนิคและทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้จบบัญชีในรัฐมิสซิสซิ ผลการศึกษาจากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์และผลกระทบ พบว่า ทักษะ ที่สำคัญมากสำหรับผู้จบบัญชี คือ การคิดอย่างมีวิจารณญาณการวิเคราะห์และแก้ปัญหา การตัดสินใจด้วยตนเอง อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น ทักษะคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ และสอดคล้องกับ นภาลัย บุญคำเมือง (2561) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีภาษีอากร พบว่า คุณภาพการสอบบัญชี ทั้ง 7 ด้าน ได้แก่ ด้านความถูกต้อง ด้านความเที่ยงธรรม ด้านความชัดเจน ด้านความกะทัดรัด ด้านความสร้างสรรค์ ด้านความสมบูรณ์ และด้านความทันกาล อยู่ในระดับมาก ผู้สอบบัญชีภาษีอากรมีภาพรวมคุณลักษณะทางวิชาชีพอยู่ในระดับมาก โดยคุณลักษณะทางวิชาชีพด้านจรรยาบรรณวิชาชีพ อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านการประยุกต์ใช้มาตรฐานการสอบบัญชีที่รับรองทั่วไป และด้านการใช้วิจารณญาณในการสังเกตและสงสัยเยี่ยง ผู้ประกอบวิชาชีพ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ เป็นไปได้ว่า การปฏิบัติงานสอบบัญชีสหกรณ์ตามมาตรฐาน การปฏิบัติงานสอบบัญชี ผู้ปฏิบัติงานสอบบัญชีสหกรณ์ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีความรู้ ในเรื่องการบัญชีและงานสอบบัญชี มีการอบรมเรียนรู้และพัฒนา ทำความเข้าใจในสายงานที่ทำนำเทคนิค ทักษะการปฏิบัติงานสอบ

บัญชีมาใช้ ก็จะทำให้ผลงานบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ร่วมถึงผลงาน ได้มาตรฐาน เชื่อถือได้ ทันต่อเวลา ผลศึกษาวิจัยนี้ช่วยสนับสนุนแนวคิดความรู้ความสามารถ การเรียนรู้ และความเข้าใจในสายงานที่ทำรวมถึงความรู้ด้านเทคนิค ทักษะด้าน การเรียนรู้อย่างชาญฉลาดเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพสอบบัญชีเพื่อนำมาพัฒนาให้การปฏิบัติงานสอบบัญชี ได้ถูกต้อง ครบถ้วน มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลอย่างยั่งยืน ซึ่งประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบัญชี ด้านการสอบบัญชี ด้านกฎหมายและกฎระเบียบข้อบัง และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

ในขณะที่มาตรฐานการปฏิบัติงานสอบบัญชี ได้แก่ ทักษะการปฏิบัติงานสอบบัญชีไม่ส่งผลกับด้านความเชื่อถือได้ และจรรยาบรรณวิชาชีพไม่ส่งผลกับด้านความทันเวลา และด้านผลงานได้มาตรฐาน ซึ่งสอดคล้องกับ ฤทัย อะโน (2563) ได้ศึกษาอิทธิพลของทักษะผู้ตรวจสอบแห่งอนาคตที่มีต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของนักวิชาการตรวจเงินแผ่นดิน สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน พบว่า ทักษะผู้ตรวจสอบแห่งอนาคต ด้านทักษะการคิดเชิงกลยุทธ์ ไม่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานด้านมาตรฐานและความเชื่อถือได้ ทั้งนี้ เป็นไปได้ว่า การปฏิบัติงานสอบบัญชีสหกรณ์ตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน สอบบัญชีในเรื่องทักษะการปฏิบัติงานสอบบัญชี ไม่อาจก่อให้เกิดความเชื่อถือได้ เนื่องจากผู้ปฏิบัติงานสอบบัญชีสหกรณ์ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีประสบการณ์ในการสอบบัญชีน้อย เพราะทักษะทางวิชาชีพเกิดจากการฝึกฝนจนชำนาญงาน ถึงจะได้รับความน่าเชื่อถือ และการปฏิบัติงานสอบบัญชี ในเรื่องจรรยาบรรณวิชาชีพไม่อาจก่อให้เกิดความทันเวลา และผลงานได้มาตรฐาน เนื่องจากผู้ปฏิบัติงานสอบบัญชีสหกรณ์มีข้อจำกัดในเรื่องมาตรฐานเวลาคือแสดงความคิดเห็นต่องบการเงินให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันที่ได้รับงบ

2. เพื่อศึกษาปัจจัยแวดล้อมในการทำงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานสอบบัญชีสหกรณ์ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า ปัจจัยแวดล้อมในการทำงาน ได้แก่ แรงจูงใจในการทำงาน และการติดต่อสื่อสารและความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงาน ส่งผลเชิงบวก ต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านการบรรลุเป้าหมายของผู้ปฏิบัติงานสอบบัญชีสหกรณ์ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 การติดต่อสื่อสารและความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงาน ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านความเชื่อถือได้ด้านความทันเวลา และด้านผลงานได้มาตรฐานของผู้ปฏิบัติงานสอบบัญชีสหกรณ์ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 การติดต่อสื่อสารและความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงาน ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านความทันเวลา และด้านผลงานได้มาตรฐานของผู้ปฏิบัติงานสอบบัญชีสหกรณ์ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับ ร้อยโทขวัญชัย ชมศิริ (2560) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการทำงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในเขตกรุงเทพมหานครมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการทำงาน โดยรวมอยู่ใน ระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยด้านส่วนบุคคล และปัจจัยด้านจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี อยู่ในระดับมาก

ที่สุด ส่วนปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ปัจจัยด้านความผูกพันกับองค์กร และปัจจัยด้านมนุษยสัมพันธ์ อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ พิมพ์ ฉัตรเงิน (2562) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะวิชาชีพบัญชีและแรงจูงใจกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานบัญชีการประปาส่วนภูมิภาค เขต 2 พบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ได้แก่ ด้านความสำเร็จของงาน ด้านการยอมรับนับถือ ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ ด้านความรับผิดชอบ ด้านความก้าวหน้าในงาน และด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ เป็นไปได้ว่าปัจจัยแวดล้อมในการทำงานสอบบัญชีสหกรณ์ หากมีแรงจูงใจในการทำงานที่ดี และมีความสามารถในการสื่อสารและถ่ายทอดข้อมูลระหว่างหน่วยงานทั้งภายในและภายนอก จะทำให้ได้รับความร่วมมือในการทำงานเป็นทีม ระหว่างทีม และระหว่างหน่วยงาน เกิดความเชื่อมั่นในการปฏิบัติงาน ทำให้งานสอบบัญชีสหกรณ์บรรลุเป้าหมาย ผลงานได้มาตรฐาน และทันต่อเวลา ผลศึกษาวิจัยนี้ช่วยสนับสนุนทฤษฎีแรงจูงใจในการทำงาน ทำให้แต่ละบุคคลจะกระทำด้วยความเต็มใจ ซึ่งเกิดการถูกกระตุ้นจากสิ่งเร้า เพื่อให้ได้ในสิ่งที่มุ่งหวังและบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่วางไว้ ส่งผลต่อความเจริญก้าวหน้าในอนาคต ดังนั้นจุดเริ่มต้น ของแรงจูงใจคือความคาดหวังเพื่อในกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้บรรลุความสำเร็จ

ในขณะที่ปัจจัยแวดล้อมในการทำงาน ได้แก่ สภาพแวดล้อมในการทำงาน ไม่ส่งผลกับด้านการบรรลุเป้าหมาย ด้านความเชื่อถือได้ ด้านความทันเวลา และด้านผลงานได้มาตรฐาน และแรงจูงใจในการทำงานไม่ส่งผลกับด้านความเชื่อถือได้ ซึ่งไม่สอดคล้องกับ มรกต จันทร์กระพ้อ (2562) ได้ศึกษาเรื่องสภาพแวดล้อมในการทำงานและแรงจูงใจที่มีผลต่อประสิทธิภาพทีมงาน:ข้อมูลเชิงประจักษ์จากบริษัทผลิตอุปกรณ์คอมพิวเตอร์แห่งหนึ่ง กรุงเทพมหานคร พบว่า แบบจำลองสมการโครงสร้างสภาพแวดล้อมในการทำงานและแรงจูงใจที่มีผลต่อประสิทธิภาพทีมงาน มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยสภาพแวดล้อมในการทำงาน ปัจจัยจูงใจและปัจจัยค้ำจุนมีผลต่อประสิทธิภาพทีมงาน ทั้งนี้ เป็นไปได้ว่า ผู้ปฏิบัติงานสอบบัญชีสหกรณ์ปฏิบัติงานโดยมีเป้าหมายเพื่อพี่น้องสหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชนให้มีความเข้มแข็งด้านการเงินการบัญชี และมีภูมิคุ้มกันทางการเงินมากขึ้น ผู้ปฏิบัติงานสอบบัญชีสหกรณ์ต้องลงพื้นที่ปฏิบัติงานตามชุมชน ดังนั้น สภาพแวดล้อมในการทำงานจึงไม่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานสอบบัญชีสหกรณ์ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลได้ และงานตรวจสอบบัญชีสหกรณ์เป็นการปฏิบัติงานบัญชีและการสอบบัญชี ซึ่งมีความน่าเชื่อถือในตัว ดังนั้น จึงไม่ได้ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมในการทำงาน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ผลการศึกษาครั้งนี้ผู้ปฏิบัติงานสอบบัญชีสหกรณ์สามารถเป็นข้อมูลในการปฏิบัติงานสอบบัญชีเพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงาน และพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.2 ผลการศึกษาครั้งนี้กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ และหน่วยงานรัฐอื่น ๆ สามารถเป็นแนวทาง ในการนำมาตรฐานการปฏิบัติงานสอบบัญชีและปัจจัยแวดล้อมในการทำงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพให้กับบุคลากรในการปฏิบัติงานตรวจสอบบัญชี ให้มีความถูกต้อง รวดเร็ว เชื่อถือได้ และลดต้นทุนค่าใช้จ่ายให้กับองค์กร

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 การศึกษาในครั้งนี้ได้ทำการศึกษามาตรฐานการปฏิบัติงานสอบบัญชีและปัจจัยแวดล้อม ในการทำงาน เท่านั้น ไม่ได้ศึกษาทักษะในด้านอื่น ๆ สำหรับการวิจัยครั้งถัดไปควรศึกษาในประเด็นเกี่ยวกับข้อกำหนด ระเบียบในการปฏิบัติงานตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ ทั้งนี้ เพื่อจะสะท้อนถึงประสิทธิภาพ การปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานสอบบัญชีสหกรณ์ได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

2.2 ครั้งต่อไปควรขยายประชากรและสุ่มกลุ่มตัวอย่างในการทำการวิจัยให้ใหญ่ขึ้น เช่น ผู้ปฏิบัติงานสอบบัญชีสหกรณ์ในประเทศไทย

เอกสารอ้างอิง (References)

กรมส่งเสริมสหกรณ์. (2563). พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2553 ว่าด้วยการบัญชีของสหกรณ์และกลุ่มเกษตร พ.ศ. 2563 มาตรา 66. สืบค้นเมื่อวันที่ 4 ตุลาคม 2565, จากเว็ปไซต์:CooperativeACT2542&amended..pdf (cpd.go.th).

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์. (2557). ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกบการสอบบัญชี. สืบค้นเมื่อวันที่ 4 ตุลาคม 2565, จากเว็ปไซต์:สำนักมาตรฐานการบัญชีและการสอบบัญชี (cad.go.th).

กมลภู สันทะจักร์. (2560). คุณลักษณะของนักบัญชีที่พึงประสงค์ในยุคไทยแลนด์ 4.0 ที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของหน่วยงานราชการในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

นภาลัย บุญคำเมือง. (2561). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีภาษีอากร. การศึกษาค้นคว้าอิสระบัญชีมหาบัณฑิต คณะบัญชี. มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

พิมพ์ ฉัตรเงิน. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะวิชาชีพและแรงจูงใจกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานบัญชีการประปาส่วนภูมิภาพเขต 2. การค้นคว้าอิสระ บัญชีมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

มรกต จันทร์กระพ้อ. (2562). สภาพแวดล้อมในการทำงานและแรงจูงใจที่มีผลต่อประสิทธิภาพทีมงาน: ข้อมูลเชิงประจักษ์จากบริษัทผลิตอุปกรณ์คอมพิวเตอร์แห่งหนึ่ง. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี. ปีที่ 8 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2562, 219-230.

ร้อยโท ขวัญชัย ชมศิริ. (2560). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการทำงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในเขตกรุงเทพมหานคร. การศึกษาค้นคว้าอิสระหลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต คณะบัญชี. มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

ฤทัย อะโน. (2563). อิทธิพลของทักษะผู้ตรวจสอบแห่งอนาคตที่มีต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของนักวิชาการตรวจเงินแผ่นดิน สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน. การศึกษาค้นคว้าอิสระหลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต คณะบัญชี. มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

Sandifer Lisa. (2018). Knowledge, Technical Skills, and Employability Skills Required of Accounting Graduates Perceptions of Certified Public Accountants in Mississippi.(Dissertation information The Aquila digital Community. The University of Southern Mississippi).

การควบคุมภายใน และการตรวจสอบทางการเงินส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของสำนักงานอัยการสูงสุด

Internal Control and Financial Audits Affect the Operational Efficiency of The Attorney General Office

เนาวรัตน์ เทพรักษ์[1] สุรีย์ โบษกรนัฏ[2]
Noawwarut Thepparuk, Suree Bosakoranut

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้วัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการควบคุมภายในส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของสำนักงานอัยการสูงสุด 2) เพื่อศึกษาการตรวจสอบทางการเงินส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของสำนักงานอัยการสูงสุด การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยกลุ่มตัวอย่าง คือ นักวิชาการเงินและบัญชี ในสำนักงานอัยการสูงสุด จำนวน 193 คน โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร ทาโร ยามาเน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความถี่ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ผลการศึกษาพบว่า การควบคุมภายใน และการตรวจสอบการเงินส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของสำนักงานอัยการสูงสุด โดยตัวแปรอิสระ ได้แก่ 1)การควบคุมภายใน ประกอบด้วย ด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม ด้านการประเมินความเสี่ยง ด้านกิจกรรมการควบคุม ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร และด้านการติดตามและประเมินผล 2) การตรวจสอบทางการเงิน ประกอบด้วย ด้านการเบิกจ่าย ด้านรับและนำส่งเงิน และด้านการบันทึกบัญชี ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ด้านความถูกต้องเชื่อถือได้ ด้านความทันเวลา ด้านตรวจสอบได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ (Keywords): การควบคุมภายใน; การตรวจสอบทางการเงิน; ประสิทธิภาพ

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study the effect of internal control on the performance of the Office of the Attorney General; and 2) to study the effect of financial audit on the performance of the Office of the Attorney General. This is quantitative research. The sample group is made up of financial and accounting scholars. In the Office of the Attorney General, 193 people were determined by using

Received: 2023-05-07 **Revised:** 2023-06-10 **Accepted:** 2023-06-16

[1]นักศึกษาหลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม school of Accountancy, Sripatum University. Corresponding Author e-mail: phuwanat.pak@outlook.com

[2]คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม school of Accountancy, Sripatum University.

the Taro Yamane formula. The data were analyzed using percentage, mean, frequency, and standard deviation. and multiple regression analysis Internal control and financial audits affect the performance of the Attorney General's office. The independent variables are: 1) Internal control consists of the control environment. Risk assessment, control activities, information and communication, and monitoring and evaluation 2) A financial audit consisting of disbursements Receiving and sending money and accounting records positively affect operational efficiency in four aspects: relevance to decision-making, accuracy, and reliability. timeliness verifiable side Statistically significant at the 0.05 level.

Keywords: internal control; financial audits; efficiency

บทนำ (Introduction)

มาตรฐานการควบคุมภายใน COSO มีองค์ประกอบ 5 ด้าน คือ ด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุมที่เกี่ยวข้องกับการกำหนด โครงสร้างนโยบาย ระเบียบ หลักเกณฑ์และข้อบังคับการรับเงิน การจ่ายเงิน และการเก็บรักษาเงิน การส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่บัญชีทุกคนเกิดจิตสำนึกในเรื่องความซื่อสัตย์ จริยธรรม ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ด้านการประเมินความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการประเมินความเสี่ยงทางบัญชี และการเงิน เช่น เจ้าหน้าที่บัญชีท่านเดียวทำหน้าที่ทั้งการรับเงิน การจ่ายเงินและบันทึกบัญชี การปฏิบัติงานล่าช่าไม่เป็นปัจจุบัน ด้านกิจกรรมการควบคุม ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการควบคุมที่มีผลกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่บัญชี เพื่อคุณภาพของงบการเงิน และลดความเสียหายหรือความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้น ด้านข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร ที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลข่าวสารทางบัญชี และการเงิน การเวียนแจ้งนโยบาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ข้อบังคับและวิธีปฏิบัติงานเกี่ยวกับการรับเงิน การจ่ายเงิน และการเก็บรักษาเงินให้เจ้าหน้าที่บัญชีทราบเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อรายงานทางการเงินที่มีความน่าเชื่อถือ ให้ทั้งบุคคลภายใน ภายนอก และผู้มีส่วนได้เสีย และด้านการติดตามและประเมินผลที่เกี่ยวข้องกับการติดตามผลในระหว่างการปฏิบัติงานและการประเมินผลองค์ประกอบทั้ง 5 ประการ มีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กัน เป็นสิ่งจำเป็นที่มีอยู่ในการปฏิบัติงานตามภารกิจ เพื่อให้การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่บัญชีบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ คือ การปฏิบัติงานตามกฎระเบียบและข้อบังคับ การปฏิบัติงานเกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพ ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า งบการเงินที่มีความครบถ้วน ปราศจากข้อผิดพลาด รายงานทางการเงินน่าเชื่อถือต่อบุคคลภายใน ภายนอก และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสามารถใช้รายงานทางการเงินประกอบการตัดสินใจได้ทันเวลา (สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน, ม.ป.ป.,น. 1-19)

สำนักงานอัยการสูงสุด ได้เห็นถึงความสำคัญของการควบคุมภายใน และการตรวจสอบการเงิน มีความสำคัญกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานในสำนักงานอัยการสูงสุด และมีสำนักงานตรวจสอบภายในเป็นองค์กรที่ปฏิบัติงานเป็นไปตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วย

การตรวจสอบภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ และสนับสนุนให้สำนักงานอัยการสูงสุดก้าวไปสู่การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี จากการตรวจสอบโดยสำนักงานตรวจสอบภายในยังพบข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงานในการตรวจสอบการเงินและการบัญชีที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์ ประกาศ มติคณะรัฐมนตรี รวมถึงมาตรฐาน แนวปฏิบัติและนโยบายที่กำหนดไว้

จากสาเหตุที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการควบคุมภายใน และการตรวจสอบการเงินส่งผลผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของสำนักงานอัยการสูงสุด เพื่อให้ทราบว่าพนักงานในสำนักงานอัยการสูงสุด ผู้ปฏิบัติหน้าที่การเงินและบัญชี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการควบคุมภายใน และการตรวจสอบการเงิน ในด้านการเบิกจ่าย ด้านการรับและส่งเงิน และด้านการบันทึกบัญชี ให้การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น เป็นการสร้างความเชื่อมั่นในการตรวจสอบการเงิน ระบบการควบคุมภายใน และความเป็นไปได้ที่จะเกิดข้อผิดพลาดและการทุจริตด้านการเงินและบัญชี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาการควบคุมภายในส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของสำนักงานอัยการสูงสุด
2. เพื่อศึกษาการตรวจสอบทางการเงินส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของสำนักงานอัยการสูงสุด

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

วิธีการดำเนินการวิจัย เรื่อง การควบคุมภายใน และการตรวจสอบทางการเงินส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของสำนักงานอัยการสูงสุด ครั้งนี้ ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักวิชาการเงินและบัญชีในสำนักงานอัยการสูงสุด โดยผู้ศึกษาเลือกกลุ่มประชากรที่ปฏิบัติงานที่สำนักงานอัยการสูงสุด จำนวนทั้งสิ้น 372 คน (สำนักงานอัยการสูงสุด, 2023) และหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample) โดยใช้สูตรการคำนวณหาขนาดตัวอย่างของ Yamane (1973 as cited in Srisai, 2008) ได้แก่ นักวิชาการเงินและบัญชีในสำนักงานอัยการสูงสุด จำนวน 193 คน โดยในการคำนวณขนาดของ กลุ่มตัวอย่าง ได้ยอมรับให้เกิดความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างได้เท่ากับ 5% ที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การทดสอบเครื่องมือ เมื่อผู้วิจัยออกแบบสอบถามเรียบร้อยแล้วได้ทำการทดสอบความน่าเชื่อถือเพื่อทดสอบตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้มีความน่าเชื่อถือของแบบสอบถาม โดยการนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้น ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่านตรวจ เพื่อตรวจสอบความสอดคล้อง

ขององค์ประกอบต่าง ๆ ด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความชัดเจน ความถูกต้องเหมาะสมของภาษาที่ใช้ และความสอดคล้องด้วยดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item ObjectivesCongruence : IOC) นำแบบสอบถามไปทดลอง (Per - Test) กับกลุ่มตัวอย่างจากประชากรอื่นที่มีคุณลักษณะคล้ายกับประชากรที่ศึกษา 30 ชุด จึงนำมาทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ในการหาความเชื่อมั่นโดยวิธีหาค่าประสิทธ์สัมพันธ์แอลฟา (Cronbach Alpha Coefficient) โดยจะต้องได้ ค่าความเชื่อมั่น 0.7 ขึ้นไปจึงจะถือได้ว่าแบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งจะส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างจำนวน 193 คน โดยส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) และการสร้างแบบฟอร์ม Google ไดรฟ์ และนำคำตอบที่ได้จากแบบสอบถามมาลงข้อมูลในคอมพิวเตอร์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนาของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จะใช้ค่าการวิเคราะห์โดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage) ความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Average) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน โดยการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient Analysis) และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ(Multiple Regression Analysis) เพื่อทดสอบสมมติฐานการควบคุมภายในและการตรวจสอบทางการเงินส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของสำนักงานอัยการสูงสุด

ผลการวิจัย (Research Results)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีเป็นเพศหญิง จำนวน 166 คน คิด เป็นร้อยละ 86.0 และเพศชายจำนวน 27 คนคิดเป็นร้อยละ 14.0

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 26-55 ปี จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 37.8 รองลงมา ได้แก่ อายุ 36 - 45 ปี จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 34.7 อายุไม่เกิน 25 ปี จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 22.8 และอายุ 46 ปีขึ้นไป จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 4.7

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 79.3 และวุฒิการศึกษาปริญญาโท จำนวน 40 คน คิดเป็น ร้อยละ 20.7

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงานไม่เกิน 5 ปี จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 51.3 รองลงมาประสบการณ์ทำงาน 6 – 10 ปี จำนวน 43 คน คิด เป็นร้อยละ 22.3 ประสบการณ์ทำงาน 11 - 15 ปี จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 21.2 และประสบการณ์ทำงาน 16 ปีขึ้นไป จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 5.2

การวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient Analysis)

การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็นการตรวจความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้ง 12 ตัว ผลการทดสอบความสัมพันธ์ (Correlation) พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณของตัวแปรด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม ด้านการประเมินความเสี่ยง ด้านกิจกรรมการควบคุม ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร ด้านการติดตามและประเมินผล ด้านการเบิกจ่าย ด้านรับและนำส่งเงิน ด้านการบันทึกบัญชี ด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ด้านความถูกต้องเชื่อถือได้ ด้านความทันเวลา ด้านตรวจสอบได้ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) อยู่ระหว่าง 0.390 ถึง 0.981

การทดสอบสมมุติฐาน

สมมติฐานที่ 1 การควบคุมภายในส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของสำนักงานอัยการสูงสุด

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณของการควบคุมภายในส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของสำนักงานอัยการสูงสุด

Variable	Standardized Coefficients	t	Sig
1. ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม	.358	6.740	.000*
2. ด้านการประเมินความเสี่ยง	-.112	-1.418	.158
3. ด้านกิจกรรมการควบคุม	.289	4.010	.000*
4. ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร	-.223	-3.486	.001*
5. ด้านการติดตามและประเมินผล	.588	8.257	.000*

หมายเหตุ: R = 0.860, R^2 = 0.740, F = 106.658, Sig = 0.000, Durbin-Watson = 1.712
** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ พบว่า R^2 มีค่าเท่ากับ 0.740 หมายถึง ตัวแปรทั้งหมดสามารถอธิบายการใช้งานได้ ร้อยละ 74.50 โดยพบว่า การควบคุมภายในด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม มีค่า Sig เท่ากับ 0.000 ด้านกิจกรรมการควบคุม มีค่า Sig เท่ากับ 0.000 ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร มีค่า Sig เท่ากับ 0.001 และด้านการติดตามและประเมินผล มีค่า Sig เท่ากับ 0.000 ซึ่งค่า Sig ของตัวแปรมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้คือ 0.05 หมายความว่า การควบคุมภายในด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม ด้านกิจกรรมการควบคุม ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร และด้านการติดตามและประเมินผล ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของสำนักงานอัยการสูงสุด โดยได้รับการสนับสนุนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงสรุปได้ว่าสมมติฐานที่ 1 ได้รับการสนับสนุน

สมมติฐานที่ 2 การควบคุมภายในส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านความถูกต้องเชื่อเถือได้ของสำนักงานอัยการสูงสุด

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณของการควบคุมภายในส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ด้านความถูกต้องเชื่อเถือได้ของสำนักงานอัยการสูงสุด

Variable	Standardized Coefficients	t	Sig
1. ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม	-.004	-0.073	.942
2. ด้านการประเมินความเสี่ยง	.220	2.924	.004*
3. ด้านกิจกรรมการควบคุม	.546	7.970	.000*
4. ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร	-.631	-10.380	.000*
5. ด้านการติดตามและประเมินผล	.629	9.296	.000*

หมายเหตุ: R = 0.875, R^2 = 0.765, F = 121.988, Sig = 0.000, Durbin-Watson = 2.137
** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ พบว่า R^2 มีค่าเท่ากับ 0.765 หมายถึง ตัวแปรทั้งหมดสามารถอธิบายการใช้งานได้ ร้อยละ 76.50 โดยพบว่า การควบคุมภายในด้านการประเมินความเสี่ยง มีค่า Sig เท่ากับ 0.004 ด้านกิจกรรมการควบคุม มีค่า Sig เท่ากับ 0.000 ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร มีค่า Sig เท่ากับ 0.000 และด้านการติดตามและประเมินผล มีค่า Sig เท่ากับ 0.048 ซึ่งค่า Sig ของตัวแปรมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้คือ 0.05 หมายความว่า การควบคุมภายในด้านการประเมินความเสี่ยง ด้านกิจกรรมการควบคุม ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร และด้านการติดตามและประเมินผล ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านความถูกต้องเชื่อเถือได้ของสำนักงานอัยการสูงสุด โดยได้รับการสนับสนุนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงสรุปได้ว่าสมมติฐานที่ 2 ได้รับการสนับสนุน

สมมติฐานที่ 3 การควบคุมภายในส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านความทันต่อเวลาของสำนักงานอัยการสูงสุด

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณของการควบคุมภายในส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านความทันต่อเวลาของสำนักงานอัยการสูงสุด

Variable	Standardized Coefficients	t	Sig
1. ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม	-.182	-2.727	.007
2. ด้านการประเมินความเสี่ยง	.344	3.450	.001*
3. ด้านกิจกรรมการควบคุม	.296	3.265	.001*

Variable	Standardized Coefficients	t	Sig
4. ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร	-.034	-0.419	.675
5. ด้านการติดตามและประเมินผล	.338	3.775	.000*

หมายเหตุ: R = 0.767, R^2 = 0.589, F = 53.530, Sig = 0.000, Durbin-Watson = 2.018
** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ พบว่า R^2 มีค่าเท่ากับ 0.589 หมายถึง ตัวแปรทั้งหมดสามารถอธิบายการใช้งานได้ ร้อยละ 58.90 โดยพบว่า ด้านการประเมินความเสี่ยง มีค่า Sig เท่ากับ 0.001 ด้านกิจกรรมการควบคุม มีค่า Sig เท่ากับ 0.001 และด้านการติดตามและประเมินผล มีค่า Sig เท่ากับ 0.000 ซึ่งค่า Sig ของตัวแปรมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้คือ 0.05 หมายความว่า การควบคุมภายในด้านการประเมินความเสี่ยง ด้านกิจกรรมการควบคุม และด้านการติดตามและประเมินผล ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านความทันต่อเวลาของสำนักงานอัยการสูงสุด โดยได้รับการสนับสนุนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงสรุปได้ว่าสมมติฐานที่ 3 ได้รับการสนับสนุน

สมมติฐานที่ 4 การควบคุมภายในส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านตรวจสอบได้ของสำนักงานอัยการสูงสุด

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณของการควบคุมภายในส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านตรวจสอบได้ของสำนักงานอัยการสูงสุด

Variable	Standardized Coefficients	t	Sig
1. ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม	-0.219	-3.355	0.001*
2. ด้านการประเมินความเสี่ยง	0.329	3.384	0.001*
3. ด้านกิจกรรมการควบคุม	0.282	3.191	0.002*
4. ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร	-0.003	-0.044	0.965
5. ด้านการติดตามและประเมินผล	0.378	4.324	0.000*

หมายเหตุ: R = 0.780, R^2 = 0.609, F = 58.152, Sig = 0.000, Durbin-Watson = 2.160
** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ พบว่า R^2 มีค่าเท่ากับ 0.609 หมายถึง ตัวแปรทั้งหมดสามารถอธิบายการใช้งานได้ ร้อยละ 60.90 โดยพบว่า การควบคุมภายในด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม มีค่า Sig เท่ากับ 0.001 ด้านการประเมินความเสี่ยง มีค่า Sig เท่ากับ 0.001 ด้านกิจกรรมการควบคุม มีค่า Sig เท่ากับ 0.002 และด้านการติดตามและประเมินผล มีค่า Sig

เท่ากับ 0.000 ซึ่งค่า Sig ของตัวแปรมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้คือ 0.05 หมายความว่า การควบคุมภายในด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม ด้านการประเมินความเสี่ยง ด้านกิจกรรมการควบคุม และด้านการติดตามและประเมินผล ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านตรวจสอบได้ของสำนักงานอัยการสูงสุด โดยได้รับการสนับสนุนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงสรุปได้ว่าสมมติฐานที่ 1 ได้รับการสนับสนุน

สมมติฐานข้อที่ 5 การตรวจสอบทางการเงินส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของสำนักงานอัยการสูงสุด

ตารางที่ 5 การวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณของการตรวจสอบทางการเงินส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของสำนักงานอัยการสูงสุด

Variable	Standardized Coefficients	t	Sig
1. ด้านการเบิกจ่าย	.100	1.119	.265
2. ด้านรับและนำส่งเงิน	.022	0.217	.828
3. ด้านการบันทึกบัญชี	.552	5.384	.000*

หมายเหตุ: R = 0.649, R^2 = 0.421, F = 45.901, Sig = 0.000, Durbin-Watson = 1.860
** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ พบว่า R^2 มีค่าเท่ากับ 0.421 หมายถึง ตัวแปรทั้งหมดสามารถอธิบายการใช้งานได้ ร้อยละ 42.10 โดยพบว่า การตรวจสอบทางการเงินด้านการบันทึกบัญชี มีค่า Sig เท่ากับ 0.000 ซึ่งค่า Sig ของตัวแปรมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้คือ 0.05 หมายความว่า การตรวจสอบทางการเงินด้านการบันทึกบัญชี ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของสำนักงานอัยการสูงสุด โดยได้รับการสนับสนุนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงสรุปได้ว่าสมมติฐานที่ 5 ได้รับการสนับสนุน

สมมติฐานข้อที่ 6 การตรวจสอบทางการเงินส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านความถูกต้องเชื่อเถือได้ของสำนักงานอัยการสูงสุด

ตารางที่ 6 การวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณของการตรวจสอบทางการเงินส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านความถูกต้องเชื่อเถือได้ของสำนักงานอัยการสูงสุด

Variable	Standardized Coefficients	t	Sig
1. ด้านการเบิกจ่าย	.313	4.127	.000*

Variable	Standardized Coefficients	t	Sig
2. ด้านรับและนำส่งเงิน	.467	5.570	.000*
3. ด้านการบันทึกบัญชี	.043	0.499	.619

หมายเหตุ: R = 0.766, R^2 = 0.586, F = 89.316, Sig = 0.000, Durbin-Watson = 1.893
** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ พบว่า R^2 มีค่าเท่ากับ 0.586 หมายถึง ตัวแปรทั้งหมดสามารถอธิบายการใช้งานได้ ร้อยละ 58.60 โดยพบว่า การตรวจสอบทางการเงินด้านการเบิกจ่ายมีค่า Sig เท่ากับ 0.000 และด้านรับและนำส่งเงิน มีค่า Sig เท่ากับ 0.000 ซึ่งค่า Sig ของตัวแปรมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้คือ 0.05 หมายความว่า การตรวจสอบทางการเงินด้านการเบิกจ่าย และด้านรับและนำส่งเงิน ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านความถูกต้องเชื่อถือได้ของสำนักงานอัยการสูงสุด โดยได้รับการสนับสนุนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงสรุปได้ว่าสมมติฐานที่ 6 ได้รับการสนับสนุน

สมมติฐานข้อที่ 7 การตรวจสอบทางการเงินส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านความทันต่อเวลาของสำนักงานอัยการสูงสุด

ตารางที่ 7 การวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณของการตรวจสอบทางการเงินส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านความทันต่อเวลาของสำนักงานอัยการสูงสุด

Variable	Standardized Coefficients	t	Sig
1. ด้านการเบิกจ่าย	.742	11.346	.000*
2. ด้านรับและนำส่งเงิน	.288	3.989	.000*
3. ด้านการบันทึกบัญชี	-.181	-2.427	.016

หมายเหตุ: R = 0.833, R^2 = 0.693, F = 142.338, Sig = 0.000, Durbin-Watson = 1.621
** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์ พบว่า R^2 มีค่าเท่ากับ 0.693 หมายถึง ตัวแปรทั้งหมดสามารถอธิบายการใช้งานได้ ร้อยละ 69.30 โดยพบว่า การตรวจสอบทางการเงินด้านการเบิกจ่ายมีค่า Sig เท่ากับ 0.000 ด้านรับและนำส่งเงิน มีค่า Sig เท่ากับ 0.000 และด้านการบันทึกบัญชี มีค่า Sig เท่ากับ 0.016 ซึ่งค่า Sig ของตัวแปรมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้คือ 0.05 หมายความว่า การตรวจสอบทางการเงินด้านการเบิกจ่าย ด้านรับและนำส่งเงิน และด้านการบันทึกบัญชี ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านความทันต่อเวลาของสำนักงานอัยการสูงสุด

โดยได้รับการสนับสนุนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงสรุปได้ว่าสมมติฐานที่ 7 ได้รับการสนับสนุน

สมมติฐานข้อที่ 8 การตรวจสอบทางการเงินส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านตรวจสอบได้ของสำนักงานอัยการสูงสุด

ตารางที่ 8 การวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณของการตรวจสอบทางการเงินส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านตรวจสอบได้ของสำนักงานอัยการสูงสุด

Variable	Standardized Coefficients	t	Sig
1. ด้านการเบิกจ่าย	.782	11.325	.000*
2. ด้านรับและนำส่งเงิน	.278	3.916	.000*
3. ด้านการบันทึกบัญชี	-.143	-1.946	.053

หมายเหตุ: R = 0.839, R^2 = 0.704, F = 149.634, Sig = 0.000, Durbin-Watson = 1.713
** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์ พบว่า R^2 มีค่าเท่ากับ 0.704 หมายถึง ตัวแปรทั้งหมดสามารถอธิบายการใช้งานได้ ร้อยละ 70.40 โดยพบว่า การตรวจสอบทางการเงินด้านการเบิกจ่ายมีค่า Sig เท่ากับ 0.000 และด้านรับและนำส่งเงิน มีค่า Sig เท่ากับ 0.000 ซึ่งค่า Sig ของตัวแปรมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้คือ 0.05 หมายความว่า การตรวจสอบทางการเงินด้านการเบิกจ่าย และด้านรับและนำส่งเงิน ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านตรวจสอบได้ของสำนักงานอัยการสูงสุด โดยได้รับการสนับสนุนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงสรุปได้ว่าสมมติฐานที่ 7 ได้รับการสนับสนุน

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการศึกษา การควบคุมภายใน และการตรวจสอบการเงินส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของสำนักงานอัยการสูงสุด สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การควบคุมภายในส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของสำนักงานอัยการสูงสุด พบว่า การควบคุมภายในด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม ด้านกิจกรรมการควบคุม ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร และด้านการติดตามและประเมินผล ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของสำนักงานอัยการสูงสุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของยุพาภรณ์ โมห้างหว้า (2563) พบว่า ปัจจัยความเสียงด้านการบ่งชี้เหตุการณ์ ด้านกิจกรรมการควบคุม และด้านข้อมูลและการติดต่อสื่อสาร และการควบคุมภายในที่ดีด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม ด้านข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสารในองค์กร และด้านการติดตามผล ส่งผลต่อคุณภาพ

ของรายงานทางการเงินของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตกรุงเทพมหานครด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ

2.การควบคุมภายในส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านความถูกต้องเชื่อเถือได้ของสำนักงานอัยการสูงสุด พบว่า การควบคุมภายในด้านการประเมินความเสี่ยง ด้านกิจกรรมการควบคุม ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร และด้านการติดตามและประเมินผล ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านความถูกต้องเชื่อเถือได้ของสำนักงานอัยการสูงสุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ น้ำผึ้ง เรืองสุวรรณ (2562) พบว่า ผลของการควบคุมภายใน มีผลต่อประสิทธิภาพการใช้งานระบบสารสนเทศทางการบัญชีของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ด้านความถูกต้องเชื่อถือได้

3.การควบคุมภายในส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านความทันต่อเวลาของสำนักงานอัยการสูงสุด พบว่า การควบคุมภายในด้านการประเมินความเสี่ยง ด้านกิจกรรมการควบคุม และด้านการติดตามและประเมินผล ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านความทันต่อเวลาของสำนักงานอัยการสูงสุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชนิดาภา เพ็ชรพูล (2563) พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตปริมณฑลมีการควบคุมภายในตาม หลักเกณฑ์ของกระทรวงการคลัง มีการตรวจสอบตามมาตรฐานการตรวจเงินแผ่นดิน และมีประสิทธิภาพ การปฏิบัติงานของบุคลากร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งการควบคุมภายในตามหลักเกณฑ์ของกระทรวง การคลัง และ การตรวจสอบตามมาตรฐานการตรวจเงินแผ่นดิน มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ด้านคุณภาพของงาน ด้านปริมาณของงาน ด้านเวลาที่ใช้ในการดำเนินงาน ด้านค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ของบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตปริมณฑลอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

4. การควบคุมภายในส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านตรวจสอบได้ของสำนักงานอัยการสูงสุด พบว่า การควบคุมภายในด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม ด้านการประเมินความเสี่ยง ด้านกิจกรรมการควบคุม และด้านการติดตามและประเมินผล ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านตรวจสอบได้ของสำนักงานอัยการสูงสุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ร้อยตรีหญิง สุธิดา เสาวคนธ์ (2563) พบว่า ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า สภาพแวดล้อม ของการควบคุม การประเมินความเสี่ยง และการติดตามและประเมินผล มีผลกระทบเชิงบวก ต่อประสิทธิผลต่อการปฏิบัติงานด้านการใช้ทรัพยากรในการปฏิบัติงาน แต่กิจกรรมการควบคุม และ สารสนเทศและการสื่อสารไม่มีผลกระทบต่อประสิทธิผลต่อการปฏิบัติงานด้านการใช้ทรัพยากร

5. การตรวจสอบทางการเงินส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของสำนักงานอัยการสูงสุด พบว่า การตรวจสอบทางการเงินด้านการบันทึกบัญชี ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของสำนักงานอัยการสูงสุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ

น้ำผึ้ง เรืองสุวรรณ (2562) พบว่า ผลของการควบคุมภายใน มีผลต่อประสิทธิภาพการใช้งานระบบสารสนเทศทางการบัญชีของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ด้านความถูกต้องเชื่อถือได้

6. การตรวจสอบทางการเงินส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านความถูกต้องเชื่อถือได้ของสำนักงานอัยการสูงสุด พบว่า การตรวจสอบทางการเงินด้านการเบิกจ่าย และด้านรับและนำส่งเงิน ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านความถูกต้องเชื่อถือได้ของสำนักงานอัยการสูงสุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พรธิดา สีคำ (2560) พบว่า กระบวนการตรวจสอบภายใน และการบริหารความเสี่ยง มีอิทธิพลทางบวกต่อประสิทธิภาพการคำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

7. การตรวจสอบทางการเงินส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านความทันต่อเวลาของสำนักงานอัยการสูงสุด พบว่า การตรวจสอบทางการเงินด้านการเบิกจ่าย ด้านรับและนำส่งเงิน และด้านการบันทึกบัญชี ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านความทันต่อเวลาของสำนักงานอัยการสูงสุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สรัญญา ทั้งสุข (2561) เรื่อง การประเมินผลการควบคุมภายในและแนวทางการพัฒนาระบบการควบคุมภายในของเทศบาลจังหวัดเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

8. การตรวจสอบทางการเงินส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านตรวจสอบได้ของสำนักงานอัยการสูงสุด พบว่า การตรวจสอบทางการเงินด้านการเบิกจ่าย และด้านรับและนำส่งเงิน ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านตรวจสอบได้ของสำนักงานอัยการสูงสุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สรัญญา ทั้งสุข (2561) เรื่อง การประเมินผลการควบคุมภายในและแนวทางการพัฒนาระบบการควบคุมภายในของเทศบาลจังหวัดเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1.ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

ผู้บริหารหารระดับสูง ข้าราชการ พนักงานราชการ สามารถนำผลการศึกษาครั้งนี้เป็นข้อมูลในการพัฒนาระบบควบคุมภายใน และการตรวจสอบการบัญชี เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานให้เกิดผลประโยชน์ต่อหน่วยงาน และหน่วยงานอื่นสามรถนำผลการศึกษาครั้งนี้ไปปรับใช้ในการพัฒนาระบบภายในองค์กรต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ครั้งต่อไปควรทำการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยวิธีการสัมภาษณ์ผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีและผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนและมีประโยชน์ต่อหน่วยงานและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานมากขึ้น

2. ครั้งต่อไปควรทำการวิจัยโดยเปลี่ยนกลุ่มประชากรเป็นหน่วยงานภาครัฐอื่น เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาไปใช้กับหน่วยงานอื่นต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

ยุพาภรณ์ โมห้างหว้า. (2563). ปัจจัยความเสี่ยงและการควบคุมภายในที่ดีส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตกรุงเทพมหานคร. มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

น้ำผึ้ง เรืองสุวรรณ. (2562). การควบคุมภายในที่มีต่อประสิทธิภาพการใช้งานด้านระบบสารสนเทศทางการบัญชีของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ. มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

ชนิดาภา เพ็ชรพูล. (2563).อิทธิพลของการควบคุมภายในตามหลักเกณฑ์ของกระทรวงการคลังและการตรวจสอบตามมาตรฐาน การตรวจเงินแผ่นดินที่มีต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตปริมณฑล. มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

ร้อยตรีหญิง สุธิดา เสาวคนธ์. (2563). ผลกระทบของการควบคุมภายในที่มีต่อประสิทธิผลต่อการปฏิบัติงานของกำลังพลในสำนักงานปลัดบัญชีกองทัพบก.มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

พรธิดา สีคำ. (2560). อิทธิพลของกระบวนการตรวจสอบภายใน และการบริหารความเสี่ยงที่มีต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

สรัญญา ทั้งสุข. (2561). การประเมินผลการควบคุมภายในและแนวทางการพัฒนาระบบการควบคุมภายในของเทศบาลจังหวัดเชียงใหม่. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

อิทธิพลของอัตราการเติบโต อัตราส่วนทางการเงินและขนาดของบริษัทที่มีผลกับโครงสร้างเงินทุนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ SET100

The influence of growth rate financial ratio and size of the company to capital structure of set 100 group registration in the stock exchange of Thailand

ลัทธพรรณ อินทะใจ[1] จิรพงษ์ จันทร์งาม[2]
Lattapan Intajai, Jirapong Channgam

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความสัมพันธ์ของอัตราการเติบโตที่ส่งผลกับโครงสร้างเงินทุน 2) ศึกษาความสัมพันธ์ของอัตราส่วนทางการเงินที่ส่งผลกับโครงสร้างเงินทุน 3) ศึกษาความสัมพันธ์ของขนาดของบริษัทที่ส่งผลกับโครงสร้างเงินทุน ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ SET100 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ที่อยู่ในบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ SET100 ก่อนปี พ.ศ 2562 และ ไม่ออกจากตลาดหลักทรัพย์ก่อน ปี พ.ศ 2564 ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ทั้งหมด 246 หลักทรัพย์ ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นโดยสถิติเชิงพรรณนา การทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สมการถดถอยแบบพหุคูณ ผลการศึกษาพบว่า 1) อิทธิพลที่มีผลกับโครงสร้างเงินทุนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ SET100 ต่ออัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นอย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อัตราเงินปันผลตอบแทน และอัตราเงินทุนหมุนเวียน 2) อิทธิพลที่มีผลกับโครงสร้างเงินทุนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ SET100 ต่ออัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวมอย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อัตราเงินปันผลตอบแทน อัตราเงินทุนหมุนเวียน และขนาดของบริษัท 3) อิทธิพลที่มีผลกับโครงสร้างเงินทุนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ SET100 ต่อระดับการก่อหนี้ตามมูลค่าทางบัญชีอย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ ขนาดของบริษัท 4) อิทธิพลที่มีผลกับโครงสร้างเงินทุนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ SET100 ต่อระดับการก่อหนี้ตามมูลค่าตลาดอย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ ขนาดของบริษัท

Received: 2023-05-04 **Revised**: 2023-07-02 **Accepted**: 2023-07-04

[1] นักศึกษาหลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม, School of Accountancy, Sripatum University. Corresponding Author E-mail: Lattapan.int@spumail.net

[2] คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม, School of Accountancy, Sripatum University

คำสำคัญ (Keywords) : โครงสร้างเงินทุน; อัตราการเติบโต; อัตราส่วนทางการเงิน; ขนาดของบริษัท

Abstract

The objectives of this study are 1) to study the relationship of growth rates affecting the capital structure 2) to study the relationship of financial ratios that affect the capital structure 3) To study the relationship of the size of companies that affect the capital structure of companies listed on the SET100. The sample group is listed companies listed on the SET100 before 2019 and not. released from the stock market before 2021. A total of 246 securities were used in this study. Preliminary data analysis was performed by descriptive statistics. Pearson's correlation coefficient test. and multiple regression coefficient test The study found that 1) the significant influence on the capital structure of companies listed on the SET100 on the debt to equity ratio was the return on equity ratio; Dividend yield 2) The significant influence on the capital structure of listed companies in the SET100 on the debt to total assets ratio is the return on equity ratio. Dividend yield working capital rate 3) The influence on the capital structure of listed companies in the SET100 on the level of leverage according to their book value is the size of the company. 4) The influence on the capital structure of listed companies. listed on the SET100 to the level of leverage according to market capitalization, namely the size of the company.

Keywords: Capital Structure; Growth; Ratio Rate; Company Size

บทนำ (Introduction)

จากสถานการณ์ปัจจุบันการประกอบธุรกิจมีการแข่งขันกันอย่างมาก ซึ่งการที่จะดำเนินธุรกิจให้สำเร็จได้นั้นต้องมีองค์ประกอบหลายส่วน โครงสร้างเงินทุนยังเป็นส่วนสำคัญที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจ การจัดหาเงินทุนระยะยาวของธุรกิจโดยบริษัทจะต้องตัดสินใจจัดหาเงินทุนระยะยาวจากแหล่งเงินทุนที่ให้ประโยชน์สูงสุดตามเป้าหมาย การสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผู้เป็นเจ้าของ ซึ่งทางเลือกในการจัดหาเงินทุนมีหลากหลายวิธีแต่ละวิธีก็ย่อมมีต้นทุนทางการเงินที่แตกต่างกัน

โครงสร้างเงินทุนของกิจการมีความสำคัญต่อการดำเนินธุรกิจ เนื่องจากโครงสร้างเงินทุนมีผลต่อมูลค่าของบริษัท เพื่อจะทำให้เงินทุนมีต้นทุนต่ำและมูลค่าของบริษัทสูงสุด การกำหนดโครงสร้างเงินทุนนั้นอาจพิจารณาจากทั้งปัจจัยภายในและภายนอก การพิจารณาเลือกแหล่งที่มา

ของเงินทุนจึงต้องหาที่เหมาะสมกับสัดส่วนของหนี้สินและส่วนของเจ้าของ ให้อยู่ในสัดส่วนที่เหมาะสมกับลักษณะการดำเนินธุรกิจ เพราะแต่ละอุตสาหกรรมก็จะมีลักษณะการบริหารหนี้สินแตกต่างกัน (รวงฝน ใจสมุทร, 2561)ซึ่งบริษัทที่มีอัตราส่วนหนีสินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นต่ำจะมีผลการดำเนินงานที่ดีกว่าบริษัทที่มีอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นสูง ผู้บริหารบริษัทจึงต้องคำนึงถึงความสำคัญของต้นทุนที่จะเกิดขึ้นและปัจจัยต่างๆ ที่จะทำให้โครงสร้างเงินทุนเปลี่ยนไปจึงต้องมีการโครงสร้างเงินทุนให้มีความเหมาะสมเพื่อทำให้มูลค่าของบริษัทสูงที่สุด (ธนวันต์ มุสิกกุล, 2560) ซึ่งส่วนโครงสร้างของหนี้สินและทุน ควรจะมีสัดส่วนที่เหมาะสม หลักการพื้นฐานในการพิจารณาโครงสร้างจะพิจารณาจากลักษณะธุรกิจ และกลยุทธ์ธุรกิจซึ่งมีส่วนกาหนดโครงสร้างเงินทุนจะพิจารณาเรื่องการจัดสรรผลตอบแทน(ยุทธ วรฉัตรธาร, 2557)

ด้วยเหตุนี้ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาว่ามีอิทธิพลใดบ้างที่มีผลต่อโครงสร้างเงินทุนของบริษัทจดทะเบียนใน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มSET100 ที่เป็นธุรกิจขนาดใหญ่ เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการโครงสร้างเงินทุนหรือการกำหนดระดับการก่อหนี้สินของบริษัทให้มีความเหมาะสมและให้ประโยชน์สูงสุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1.เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของอัตราการเติบโตที่ส่งผลกับโครงสร้างเงินทุนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ SET100

2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของอัตราส่วนทางการเงินที่ส่งผลกับโครงสร้างเงินทุนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ SET100

3.เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของขนาดของบริษัทที่ส่งผลกับโครงสร้างเงินทุนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ SET100

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยออกแบบงานวิจัยให้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมุ่งศึกษาอิทธิพลที่มีผลต่อโครงสร้างเงินทุนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET100

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ศึกษาในครั้งนี้มีหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง คือ เป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ที่อยู่ในบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ SET100 ก่อนปี พ.ศ 2562 และ ไม่ออกจากตลาดหลักทรัพย์ก่อน ปี พ.ศ 2564 ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ทั้งหมด 246 หลักทรัพย์

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ตารางที่ 1 แสดงอัตราส่วนของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปร	ความหมาย	อัตราส่วนทางการเงิน
GROWTH	อัตราการเติบโต	รายได้รวมปีปัจจุบัน-รายได้รวมปีก่อน/รายได้รวมปีก่อน
ROA	อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม	กำไรก่อนต้นทุนทางการเงินและภาษีเงินได้x100/รวมสินทรัพย์(เฉลี่ย)
ROE	อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	ส่วนของกำไรที่เป็นของผู้ถือหุ้นx100/รวมส่วนของผู้ถือหุ้น(เฉลี่ย)
DY	อัตราเงินปันผลตอบแทน	มูลค่าเงินปันผลรวมตามรอบผลประกอบการประจำปี(ล่าสุด)x100/{ราคาปิดของหุ้นสามัญx (จำนวนหุ้นสามัญ-จำนวนหุ้นซื้อคืน)}
CR	อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน	รวมสินทรัพย์หมุนเวียน / รวมหนี้สินหมุนเวียน
SIZE	ขนาดของบริษัท	รวมสินทรัพย์ (ล้านบาท)
D/E	อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	รวมหนี้สิน/รวมส่วนของผู้ถือหุ้น
L/A	อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม	รวมหนี้สิน /รวมสินทรัพย์
LEV1	ระดับการก่อหนี้ตามมูลค่าทางบัญชี	หนี้สินไม่หมุนเวียน/หนี้สินรวม+มูลค่าหุ้นทางบัญชีต่อหุ้น (บาท)
LEV2	ดับการก่อหนี้ตามมูลค่าตลาด	หนี้สินไม่หมุนเวียน/หนี้สินรวม+ราคาปิด

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ตัวแปรที่มีผลกับโครงสร้างเงินทุนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ SET100 โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ตัวแปรได้แก่ อัตราการเติบโต (GROWTH) อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) อัตราเงินปันผลตอบแทน (DY) อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (CR) ขนาดของบริษัท (SIZE) อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (D/E) อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม (L/A) ระดับการก่อหนี้ตามมูลค่าทางบัญชี (LEV1) และระดับการก่อหนี้ตามมูลค่าตลาด (LEV2) ใช้วิธีคำนวณโดยหาค่า

ต่ำสุดสูงสุด ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามตัวแปรข้างต้น รวมถึงการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ Multiple Regression Analysis เพื่อทำการศึกษาอิทธิพลของอัตราการเติบโต อัตราส่วนทางการเงิน และขนาดของบริษัทที่มีผลกับโครงสร้างเงินทุนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ SET100

ผลการวิจัย (Research Results)

1.การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

ตารางที่ 2 สถิติเชิงพรรณนาของตัวแปรที่มีผลกับโครงสร้างเงินทุนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ SET100 ในระหว่างปี พ.ศ. 2562 – 2564

N=246	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
GROWTH	-.77	279.34	1.20	17.81
ROA	-16.96	63.25	8.92	9.07
ROE	-43.39	79.78	13.10	15.43
DY	.00	54.00	2.79	4.01
CR	.15	7.09	1.70	1.20
SIZE(ล้านบาท)	2,595.00	3,078,018.00	155,752.75	334,450.93
D/E	.14	19.13	1.45	1.71
L/A	.12	.95	.51	.18
LEV1	.13	300.72	18.03	37.70
LEV2	.13	486.12	40.31	67.78

จากตารางที่ 2 บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET100 จำนวน 82 บริษัท ใน ปี พ.ศ. 2562 - 2564 พบว่า อัตราการเติบโต (GROWTH) อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) อัตราเงินปันผลตอบแทน (DY) อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (CR) ขนาดของบริษัท (SIZE) อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (D/E) อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม (L/A) ระดับการก่อหนี้ตามมูลค่าทางบัญชี (LEV1) และระดับการก่อหนี้ตามมูลค่าตลาด (LEV2) มีค่าต่ำสุดอยู่ที่ร้อยละ -.77, -16.96, -43.39, 0, .15, 2,595.00, .14, .12, .13, .13 ตามลำดับ ค่าสูงสุดอยู่ที่ร้อยละ 279.34, 63.25, 79.78, 54.00, 7.09, 3,078,018.00, 19.13, .95, 300.72, 486.12 ตามลำดับ ค่าเฉลี่ยร้อยละ 1.20, 8.92, 13.10, 2.79, 1.70,

334,450.93, 1.45, .51, 18.03, 40.31 ตามลำดับ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ร้อยละ 17.81, 9.07, 15.43, 4.01, 1.20, 334,450.93, 1.71, .18, 37.70, 67.78

2.การทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Correlation)

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่มีผลกับโครงสร้างเงินทุนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ SET100 ในช่วงปี พ.ศ.2562 – 2564

	GROW	ROA	ROE	DY	CR	SIZE	D/E	L/A	LEV1	LEV2
GROW	1									
ROA	-.173**	1								
ROE	-.206**	.898**	1							
DY	-.046	.014	-.100	1						
CR	-.066	.291**	.166**	.006	1					
SIZE	-.016	-.112	-.092	.045	-.058	1				
D/E	.066	-.230**	-.293**	.538**	-.351**	.039	1			
L/A	.091	-.372**	-.206**	.086	-.592**	.138*	.650**	1		
LEV1	-.027	-.048	-.055	.058	.063	.331**	-.074	-.023	1	
LEV2	-.034	.074	.107	-.032	.065	.210**	-.084	-.096	.717**	1

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

*. Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

จากตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่มีผลกับโครงสร้างเงินทุนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ SET100 ในช่วงปี พ.ศ.2562 – 2564 พบว่า
ตัวแปร 45 คู่มีความสัมพันธ์กัน แต่มีความสัมพันธ์ Correlation ไม่เกิน 0.80 แสดงว่า ไม่มีปัญหา Multicollinearity แต่มีตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เกิน 0.80 ซึ่งถ้ามีค่าเกิน 0.80 อาจทำให้เกิดปัญหา Multicollinearity มีด้วยกัน 1 คู่ คือ ตัวแปรอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA) กับ ตัวแปรอัตราผลตอบแทนต่อส่วนผู้ถือหุ้น (ROE) มีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ 0,898 ซึ่งตัวแปรทั้งสองดังกล่าวเป็นตัวอธิบายความสามารถในการทำกำไรเหมือนกันทั้งคู่ จึงมีความสัมพันธ์กันสูง

3.การทดสอบสมมติฐานสมการถดถอยพหุคูณ (Multiple Linear Regression)

การวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ Multiple Regression Analysis เพื่อทำการศึกษาอิทธิพลของอัตราการเติบโต อัตราส่วนทางการเงิน และขนาดของบริษัทที่มีผลกับโครงสร้างเงินทุนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ SET100 ของบริษัทที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ปี พ.ศ. 2562 - ปี พ.ศ. 2564

ตารางที่ 4 อัตราการเติบโตส่งผลกระทบทางลบต่ออัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ SET100

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Collinearity Statistics		Durbin-Watson
	B	Std. Error	Beta			Tolerance	VIF	
1	1.442	.110		13.171	.000			
GROWTH	.006	.006	.066	1.031	.303	1.000	1.000	1.957

a. Dependent Variable: D/E R Square = .004

จากตารางที่ 4 พบว่าค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยคะแนนปกติ (B ของ unstandardized coefficients) เท่ากับ .006 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยคะแนนมาตรฐาน (Beta 'ของ standardized coefficients) เท่ากับ .066 และค่าสถิติทดสอบ t เท่ากับ 1.031 และสรุปได้ว่า อัตราการเติบโตไม่ส่งผลต่ออัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 5 อัตราการเติบโตส่งผลกระทบทางลบต่ออัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ SET100

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Collinearity Statistics		Durbin-Watson
	B	Std. Error	Beta			Tolerance	VIF	
1	.511	.011		45.349	.000			
GROWTH	.001	.001	.091	1.421	.157	1.000	1.000	2.211

a. Dependent Variable: L/A R Square =.008

จากตารางที่ 5 พบว่าค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยคะแนนปกติ (B ของ unstandardized coefficients) เท่ากับ .001 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยคะแนนมาตรฐาน (Beta 'ของ standardized coefficients) เท่ากับ .091 และค่าสถิติทดสอบ t เท่ากับ 1.421 และสรุปได้ว่า อัตราการเติบโตไม่ส่งผลต่ออัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 6 อัตราการเติบโตส่งผลกระทบทางลบต่อระดับการก่อหนี้ตามมูลค่าทางบัญชี ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ SET100

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Collinearity Statistics		Durbin-Watson
	B	Std. Error	Beta			Tolerance	VIF	
1 (Constant)	18.096	2.413		7.500	.000			

GROWTH	-.056	.135	-.027	-.415	.678	1.000	1.000	2.065

a. Dependent Variable: LEV1 R Square =.001

จากตารางที่ 6 พบว่าค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยคะแนนปกติ (B ของ unstandardized coefficients) เท่ากับ-.056 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยคะแนนมาตรฐาน (Beta 'ของ standardized coefficients) เท่ากับ.091 และค่าสถิติทดสอบ t เท่ากับ -.027 และสรุปได้ว่า อัตราการเติบโตไม่ส่งผลต่อระดับการก่อหนี้ตามมูลค่าทางบัญชีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 7 อัตราการเติบโตส่งผลกระทบทางลบต่อระดับการก่อหนี้ตามมูลค่าตลาด ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ SET100

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Collinearity Statistics		Durbin-Watson
	B	Std. Error	Beta			Tolerance	VIF	
1 (Constant)	40.470	4.338		9.330	.000			
GROWTH	-.131	.244	-.034	-.536	.592	1.000	1.000	2.095

a. Dependent Variable: LEV2 R Square =.001

จากตารางที่ 7 พบว่าค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยคะแนนปกติ (B ของ unstandardized coefficients) เท่ากับ-.131 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยคะแนนมาตรฐาน (Beta 'ของ standardized coefficients) เท่ากับ-.034 และค่าสถิติทดสอบ t เท่ากับ -.536 และสรุปได้ว่า อัตราการเติบโตไม่ส่งผลต่อระดับการก่อหนี้ตามมูลค่าตลาดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 8 อัตราส่วนทางการเงินส่งผลกระทบทางลบต่ออัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ SET100

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Collinearity Statistics		Durbin-Watson
		B	Std. Error	Beta			Tolerance	VIF	
1	(Constant)	1.892	.163		11.629	.000			1.757
	ROA	.028	.022	.147	1.244	.215	.162	6.157	
	ROE	-.035	.013	-.317	-2.745	.007*	.171	5.857	
	DY	.216	.021	.506	10.232	.000**	.930	1.075	
	CR	-.490	.073	-.344	-6.710	.000**	.865	1.156	

a. Dependent Variable: D/E R Square =.452

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 **มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.000

จากตารางที่ 8 พบว่าค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยคะแนนปกติ (B ของ unstandardized coefficients) อยู่ที่ -.490 ถึง .216 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยคะแนนมาตรฐาน (Beta 'ของ standardized coefficients) อยู่ที่ -.344 ถึง .506 และค่าสถิติทดสอบ t อยู่ที่ -6.710 ถึง 10.232 และสรุปได้ว่า อัตราส่วนทางการเงินอันได้แก่ อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม และอัตราเงินทุนหมุนเวียนมีผลทางลบต่ออัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 0.000 ในขณะเดียวกัน อัตราเงินปันผลตอบแทน มีผลทางบวกต่ออัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.000

ตารางที่ 9 อัตราส่วนทางการเงินส่งผลกระทบทางลบต่ออัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ SET100

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Collinearity Statistics		Durbin-Watson
		B	Std. Error	Beta			Tolerance	VIF	
1	(Constant)	.656	.017		38.987	.000			
	ROA	-.014	.002	-.697	-5.863	.000**	.162	6.157	
	ROE	.006	.001	.514	4.432	.000**	.171	5.857	1.999
	DY	.007	.002	.150	3.016	.003*	.930	1.075	
	CR	-.070	.008	-.475	-9.236	.000**	.865	1.156	

a. Dependent Variable: L/A R Square =.447

จากตารางที่ 9 พบว่าค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยคะแนนปกติ (B ของ unstandardized coefficients) อยู่ที่ -.070 ถึง .007 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยคะแนนมาตรฐาน (Beta 'ของ standardized coefficients) อยู่ที่ -.697 ถึง .514 และค่าสถิติทดสอบ t อยู่ที่ -9.236 ถึง 4.432 และสรุปได้ว่าอัตราส่วนทางการเงินอันได้แก่ อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม และอัตราสภาพคล่อง มีผลทางลบต่ออัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.000 ในขณะที่อัตราส่วนทางการเงินอันได้แก่ อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น และอัตราเงินปันผลตอบแทนมีผลทางบวกต่ออัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 0.000

ตารางที่ 10 อัตราส่วนทางการเงินส่งผลกระทบทางลบต่อระดับการก่อหนี้ตามมูลค่าทางบัญชี ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ SET100

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Collinearity Statistics		Durbin-Watson
		B	Std. Error	Beta			Tolerance	VIF	
1	(Constant)	14.645	4.803		3.049	.003			
	ROA	-.364	.660	-.088	-.551	.582	.162	6.157	
	ROE	.039	.378	.016	.103	.918	.171	5.857	2.040
	DY	.563	.624	.060	.902	.368	.930	1.075	
	CR	2.677	2.158	.085	1.240	.216	.865	1.156	

a. Dependent Variable: LEV1 R Square =.012

จากตารางที่ 10 พบว่าค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยคะแนนปกติ (B ของ unstandardized coefficients) อยู่ที่ -.364 ถึง 2.677 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยคะแนนมาตรฐาน (Beta 'ของ standardized coefficients) อยู่ที่ -0.88 ถึง .085 และค่าสถิติทดสอบ t อยู่ที่ -.551 ถึง 1.240 และสรุปได้ว่าอัตราส่วนทางการเงินไม่ส่งผลต่อระดับการก่อหนี้ตามมูลค่าทางบัญชีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 11 อัตราส่วนทางการเงินส่งผลกระทบทางลบต่อระดับการก่อหนี้ตามมูลค่าตลาด ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ SET100

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Collinearity Statistics		Durbin-Watson
		B	Std. Error	Beta			Tolerance	VIF	
1	(Constant)	30.650	8.608		3.561	.000			

ROA	-1.237	1.183	-.166	-1.046	.297	.162	6.157	
ROE	1.066	.678	.243	1.572	.117	.171	5.857	2.059
DY	-.093	1.119	-.005	-.083	.934	.930	1.075	
CR	4.123	3.867	.073	1.066	.287	.865	1.156	

a. Dependent Variable: LEV2 R Square =.019

จากตารางที่ 11 พบว่าค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยคะแนนปกติ (B ของ unstandardized coefficients) อยู่ที่ -1.237 ถึง 4.123 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยคะแนนมาตรฐาน (Beta 'ของ standardized coefficients) อยู่ที่ -.166 ถึง .243 และค่าสถิติทดสอบ t อยู่ที่ -1.046 ถึง 1.572 และสรุปได้ว่า อัตราส่วนทางการเงินไม่ส่งผลต่อระดับการก่อหนี้ตามมูลค่าตลาดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 12 ขนาดของบริษัทส่งผลกระทบทางลบต่ออัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ SET100

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Collinearity Statistics		Durbin-Watson
		B	Std. Error	Beta			Tolerance	VIF	
1	(Constant)	1.419	.121		11.754	.000			
	SIZE	1.977	.000	.039	.603	.547	1.000	1.000	1.958

a. Dependent Variable: D/E R Square =.001

จากตารางที่ 12 พบว่าค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยคะแนนปกติ (B ของ unstandardized coefficients) เท่ากับ 1.977 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยคะแนนมาตรฐาน (Beta 'ของ standardized coefficients) เท่ากับ .039 และค่าสถิติทดสอบ t เท่ากับ .603 และสรุปได้ว่า ขนาดของบริษัทไม่ส่งผลต่ออัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 13 ขนาดของบริษัทส่งผลกระทบทางบวกต่ออัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ SET100

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Collinearity Statistics		Durbin-Watson
		B	Std. Error	Beta			Tolerance	VIF	
1	(Constant)	.500	.012		40.582	.000			
	SIZE	7.288	.000	.138	2.177	.030*	1.000	1.000	2.178

a. Dependent Variable: L/A R Square =.019

จากตารางที่ 13 พบว่าค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยคะแนนปกติ (B ของ unstandardized coefficients) เท่ากับ 7.288 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยคะแนนมาตรฐาน (Beta 'ของ standardized coefficients) เท่ากับ .138 และค่าสถิติทดสอบ t เท่ากับ 2.177 และสรุปได้ว่า ขนาดของบริษัทส่งผลทางบวกต่ออัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 14 ขนาดของบริษัทส่งผลกระทบทางบวกต่อระดับการก่อหนี้ตามมูลค่าทางบัญชี ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ SET100

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Collinearity Statistics		Durbin-Watson
		B	Std. Error	Beta			Tolerance	VIF	
1	(Constant)	12.217	2.508		4.872	.000			
	SIZE	3.731	.000	.331	5.480	.000**	1.000	1.000	2.169

a. Dependent Variable: LEV1 R Square =.110

จากตารางที่ 14 พบว่าค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยคะแนนปกติ (B ของ unstandardized coefficients) เท่ากับ 3.731 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยคะแนนมาตรฐาน (Beta 'ของ standardized coefficients) เท่ากับ .331 และค่าสถิติทดสอบ t เท่ากับ 5.480 และสรุปได้ว่า ขนาดของบริษัทส่งผลทางบวกต่อระดับการก่อหนี้ตามมูลค่าทางบัญชีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.000

ตารางที่ 15 ขนาดของบริษัทส่งผลกระทบทางบวกต่อในด้านระดับการก่อหนี้ตามมูลค่าตลาด ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ SET100

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Collinearity Statistics		Durbin-Watson
		B	Std. Error	Beta			Tolerance	VIF	
1	(Constant)	33.700	4.673		7.212	.000			
	SIZE	4.246	.000	.210	3.347	.001*	1.000	1.000	2.124

a. Dependent Variable: LEV2 R Square =.044

จากตารางที่ 15 พบว่าค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยคะแนนปกติ (B ของ unstandardized coefficients) เท่ากับ 4.246 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยคะแนนมาตรฐาน (Beta 'ของ standardized coefficients) เท่ากับ .210 และค่าสถิติทดสอบ t เท่ากับ 3.347 และสรุปได้ว่า ขนาดของบริษัทส่งผลทางบวกต่อระดับการก่อหนี้ตามมูลค่าตลาดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การศึกษาเรื่องอิทธิพลของอัตราการเติบโต อัตราส่วนทางการเงิน และขนาดของบริษัทที่มีผลกับโครงสร้างเงินทุนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ SET100 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยเฉลี่ยระหว่างปีพ.ศ. 2562 ถึง พ.ศ.2564 โดยผู้วิจัยได้ตั้งขอบเขตการวิจัยโดยมุ่งไปที่ผลการวิจัยโครงสร้างเงินทุนไว้ 4 ด้าน คือ ด้านอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ด้านอัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม ด้านระดับการก่อหนี้ตามมูลค่าทางบัญชี ด้านระดับการก่อหนี้ตามมูลค่าตลาด จึงขออภิปรายข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ ไว้ดังนี้

อัตราการเติบโตไม่ส่งผลกระทบทางลบต่ออัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม ระดับการก่อหนี้ตามมูลค่าทางบัญชี และระดับการก่อหนี้ตามมูลค่าตลาดของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ SET100 อย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษางานวิจัยที่ผ่านมาของ จิรวัฒน์ แสงเป้า (2559) ที่พบว่าโอกาสการเติบโตไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการก่อหนี้ตามมูลค่าทางบัญชีและระดับการก่อหนี้ตามมูลค่าตลาดของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ SET100 และสอดคล้องกับการศึกษางานวิจัยของ เกศมณี ร่วมชาติ (2562)) ที่พบว่าอัตราการเติบโตไม่มีความสัมพันธ์กับอัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้นทางสถิติใน ซึ่งสอดคล้องกับ ทฤษฎีสัญญาณ (Signalling Theory) ขณะเดียวกันไม่สอดคล้องกับการศึกษางานวิจัยที่ผ่านมาของ ปัณณภัสร์ ปัญญากาศ(2563) ที่พบว่า ปัจจัยอัตราการเติบโตของยอดขายมีผลทางบวกต่อโครงสร้างเงินทุนด้านอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น และด้านระดับการก่อหนี้ตามมูลค่าทางบัญชี ของบริษัทจดทะเบียนกลุ่ม SET100 ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย แสดงว่าหากกิจการมีการเติบโตของยอดขายเพิ่มขึ้น จะส่งผลให้กิจการเพิ่มทุนจากการก่อหนี้มากกว่าการใช้เงินทุนจากแหล่งภายในกิจการซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ วัฒนา ศักยชิวกิจ (2559) ที่พบว่าปัจจัยโอกาสในการเจริญเติบโตมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญกับการก่อหนี้ และสอดคล้องกับการศึกษาของ รทวรรณ อภิโชติธนกุล(2559) ที่พบว่า หากการดำเนินธุรกิจมีอัตราการเจริญเติบโตเพิ่มขึ้น แสดงว่าธุรกิจนั้นมีความต้องการใช้เงินทุนในการลงทุนเพิ่มขึ้นและเกิดความต้องการในการขยายธุรกิจโดยการจัดหาเงินทุนจากการก่อหนี้สิน ซึ่งสอดคล้องแนวคิดของทฤษฎีการจัดหาเงินทุนตามลำดับขั้น(Pecking Order Theary)

อัตราส่วนทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างเงินทุนส่งผลกระทบทางลบและทางบวกต่ออัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม ระดับการก่อหนี้ตามมูลค่าทางบัญชี และระดับการก่อหนี้ตามมูลค่าตลาด ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ SET100 อย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษางานวิจัยที่ผ่านมาของ จิรวัฒน์ แสงเป้า (2559) ที่พบว่าอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมมีผลทางลบกับระดับการก่อหนี้ตามมูลค่าตลาด อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 แต่ไม่มีผลกับระดับการก่อหนี้ตามมูลค่าทางบัญชี ในขณะที่อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นไม่มีผลกับระดับการก่อหนี้ตามมูลค่าทางบัญชี และระดับการก่อหนี้ตามมูลค่าตลาดของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎี Dynamic Trade Off และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปัณณภัสร์ ปัญญากาศ(2563) ที่พบว่าอัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมมีผลในทิศทางตรงข้ามต่ออัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ เนาวรัตน์ ศรีพนากุล (2556) ที่พบว่าสภาพคล่องของบริษัทมีความสัมพันธ์เชิงลบกับอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในขณะที่ผลการวิจัยของ ร้อยตรีหญิง ธารี

รัตน์ พลรักษ์ (2561) พบว่า อัตราเงินปันผลตอบแทนไม่มีผลกับอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น และ ระดับการก่อหนี้ตามมูลค่าทางบัญชี ผลการศึกษาของ ธนวันต์ มุสิกกุล (2560) พบว่า อัตราส่วนสภาพคล่องมีความสัมพันธ์เชิงลบกับอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น เช่นเดียวกับผลการศึกษาวิจัยของ อุบลวรรณ ขุนทอง (2559) ที่พบว่า อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมมีผลเชิงบวก และอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนมีผลเชิงลบ กับอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นอย่างมีนัยสำคัญ และยังสอดคล้องกับผลงานการวิจัยของ รทวรรณ อภิโชติธนกุล และธนิดา จิตร์น้อมรัตน์ (2559) ที่พบว่า อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น และอัตราสภาพคล่อง มีผลกับอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ขนาดของบริษัท (SIZE) ส่งผลกระทบทางบวกต่ออัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม ระดับการก่อหนี้ตามมูลค่าทางบัญชี และระดับการก่อหนี้ตามมูลค่าตลาด ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ SET100 อย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษางานวิจัยที่ผ่านมาของ จิราวัฒน์ แสงเป่า (2560) พบว่า ปัจจัยด้านขนาดของบริษัทมีอิทธิพลในทิศทางเดียวกันกับระดับการก่อหนี้ตามมูลค่าทางบัญชีและระดับการก่อหนี้สินตามมูลค่าราคาตลาด ทั้งในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET100 และในตลาดหลักทรัพย์เอ็ม เอ ไอ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสนับสนุนทฤษฎีพิจารณาต้นทุนและผลประโยชน์ที่เกิดจากการก่อหนี้ตามทฤษฎีทางเลือก (Trade-off Theory) และทฤษฎีและความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อโครงสร้างเงินทุนและกับการศึกษางานวิจัยของ ธนวันต์ มุสิกกุล (2560) พบว่า ขนาดของบริษัทมีความสัมพันธ์กับอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 1% สอดคล้องกับการศึกษางานวิจัยของ ผลการศึกษาขนาดของธุรกิจมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ เนาวรัตน์ ศรีพนากุล (2556)

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1.ข้อเสนอแนะทั่วไป

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้เป็นบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ SET100 ซึ่งจากการเก็บข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีรายงานทางการเงินไม่ครบ 3 ปีและมีข้อมูลไม่ครบตามที่ต้องการอยู่หลายบริษัทรวมทั้งข้อมูลในสรุปข้อมูลสารสนเทศ ซึ่งอยากให้ทางตลาดหลักทรัพย์หรือผู้ออกหลักทรัพย์จัดทำและเผยแพร่ให้ครบถ้วนเพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้ศึกษาและนักลงทุนต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 งานวิจัยในอนาคตอาจขยายระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้มากขึ้น อาจเป็น 5 ปี เพื่อให้ได้ข้อมูลมากพอที่จะทำให้ผลการวิเคราะห์มีความแม่นยำมากขึ้น และควรเลือกศึกษาบริษัทจดทะเบียนเจาะจงในกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีการเจริญเติบโตและมีการเปิดเผยข้อมูลที่ชัดเจน ซึ่งจะส่งผลต่อการวิเคราะห์ผลการศึกษาวิจัย หรือการวิจัยครั้งต่อไปควรเลือกกลุ่มอุตสาหกรรมเฉพาะธุรกิจการเงินซึ่งมีโครงสร้างเงินทุนที่แตกต่างจากกลุ่มอุตสาหกรรมอื่น

2.2 ควรคัดเลือกตัวแปรที่คาดว่าน่าจะเกี่ยวข้องกับโครงสร้างเงินทุนที่นอกเหนือจากงานวิจัยนี้ เช่น ปัจจัยภายในและภายนอกบริษัท สัดส่วนของผู้ถือหุ้น อัตรากำไรสุทธิ อัตราส่วนความสามารถในการชำระหนี้ และอัตราการเติบโตซึ่งมีหลายสูตรในการวัดค่า

เอกสารอ้างอิง (References)

รวงฝน ใจสมุทร. (2561). โครงสร้างเงินทุนพื้นฐานความสำเร็จของกิจการ

ธนวันต์ มุสิกกุล. (2560). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสัดส่วนหนี้สินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ ในประเทศไทย

ยุทธ วรฉัตรธาร. (2557). หลากหลายเพศในคณะกรรมการ. CG CORNER. http://www.set.or.th

จิราวัฒน์ แสงเป่า. (2560). ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อโครงสร้างเงินทุนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET100 และตลาดหลักทรัพย์เอ็ม เอ ไอ

เกศมณี ร่วมชาติ. (ม.ป.ป.). ปัจจัยที่มีผลต่อโครงสร้างเงินทุนของบริษัทจดทะเบียนในหมวดธุรกิจการแพทย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ปัณณภัสร์ ปัญญากาศ. (2563). ปัจจัยที่มีผลต่อโครงสร้างเงินทุนและการจัดการเงินทุนหมุนเวียนของบริษัทจดทะเบียนกลุ่ม SET100 ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

วัฒนา ศักยชีวกิจ และกอบกูล จันทรโคลิกา. (2559). ปัจจัยที่กำหนดโครงสร้างเงินทุนที่เหมาะสมของบริษัท. จดทะเบียนในตลาดอาเซียน. วารสารวิชาชีพบัญชี,12(33), 50-63.

(รทวรรณ อภิโชติธนกุลและธนิดา จิตร์น้อมรัตน์,ม.ป.ป.). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดโครงสร้างเงินทุนของวิสาหกิจขนาดกลางในประเทศ

เนาวรัตน์ ศรีพนากุล. (2556). ปัจจัยที่มีผลต่อโครงสร้างเงินทุนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กรณีศึกษาบริษัทที่อยู่ในกลุ่มดัชนี SET 50

ร้อยตรีหญิง ธารีรัตน์ พลรักษ์. (2561). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อโครงสร้างเงินทุนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

อุบลวรรณ ขุนทอง. (ม.ป.ป.). ปัจจัยกำหนดโครงสร้างเงินทุนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์เอ็ม เอ ไอของกลุ่มกิจการที%ไม่จ่ายเงินปันผลและกลุ่มกิจการที%มีประสิทธิภาพในการ ทำกำไรต่ำ

การจัดการองค์ความรู้ประเพณี เหน่เอ็นหล่อโบง ของกลุ่มชาติพันธุ์มอแกน เกาะพยามจังหวัดระนอง

Knowledge Management, Na-En Lorbong for Morgan Ethnic Groups in Koh Phayam Ranong

ปราณิสา แซ่ลิ่ม[1] กิตติกรณ์ นพอุดมพันธุ์[2]
Pranisa Saelim, Kittikorn Nopudomphan

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาองค์ความรู้ พิธี “เหน่เอ็นหล่อโบง” ของชุมชนมอแกน เกาะพยาม จังหวัดระนอง 2) เพื่อจัดการความรู้ พิธี “เหน่เอ็นหล่อโบง” ของชุมชนมอแกน เกาะพยาม จังหวัดระนอง โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีวงจรความรู้ (Knowledge Spiral : SECI Model) กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 17 คน แบ่งได้เป็น 1) ผู้สืบทอดเชื้อสายโดยตรงของร่างทรงในพิธีเหน่เอ็นหล่อโบง จำนวน 2 คน 2) ผู้สูงอายุและชาวมอแกนในชุมชนมอแกนที่เคยได้มีการเข้าร่วมประเพณี “เหน่เอ็นหล่อโบง” จำนวน 15 คน และกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ จำนวน 3 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ผลการวิจัยพบว่า การประเมินต่อประสิทธิภาพสื่อวีดิทัศน์ “พิธีเหน่เอ็นหล่อโบง ของกลุ่มชาติพันธุ์มอแกน เกาะพยาม จ.ระนอง โดยผู้รู้ในกลุ่มชาติพันธุ์มอแกนมีประสิทธิภาพโดยรวมอยู่ระดับดีมาก ($\bar{x}$ = 4.97, S.D. = 0.04) และโดยบุคคลสำคัญภายนอกชุมชนมอแกนประสิทธิภาพสื่อวีดิทัศน์มีประสิทธิภาพโดยรวมอยู่ระดับดีมากเช่นกัน ($\bar{x}$ = 4.88, S.D. = 0.27) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดพบว่าประเพณีเหน่เอ็นหล่อโบงของกลุ่มชาติพันธุ์มอแกนเกาะพยามจังหวัดระนอง ได้เข้าสู่ขั้นวิกฤตสูญหาย เยาวชนมอแกนรุ่นหลังไม่รู้จักประเพณีรากเหง้าของชาติพันธุ์ตนเอง เนื่องจากวิถีชีวิตที่เปลี่ยนไปจากอดีต ปัจจัยการแทรกแทรงจากสังคมส่งผลให้แนวคิด อัตลักษณ์ วัฒนธรรมประเพณีเกิดการถดถอย พิธีกรรม เครื่องเซ่นไหว้ ไม่ได้ถูกจัดขึ้นตามที่เคยจัดในอดีต ประเพณีได้ถูกปรับเปลี่ยนไปตามความเหมาะสมของคนในชุมชนโดยอาศัยองค์ความรู้จากคนรุ่นเก่า การสืบทอดวัฒนธรรมและประเพณีจึงเป็นสิ่งเกิดขึ้นได้ยากเนื่องจากกลุ่มชาติพันธุ์มอแกนไม่มีภาษาเขียน มีเพียงภาษาพูด จึงไม่มีการจดบันทึก เน้นการจดจำและเรียนรู้ด้วยประสบการณ์ตนเอง การจัดการความรู้โดยใช้ SECI Model จึงเป็นการจัดการเรียนรู้แบบใหม่ ที่เกิดการเรียนรู้ได้ง่ายและรวดเร็ว

Received: 2023-06-09 **Revised**: 2023-06-24 **Accepted**: 2023-06-27

[1] มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ Srinakharinwirot University. Corresponding Author e-mail: pranisa5339@hotmail.com

[2] มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ Srinakharinwirot University

ยิ่งขึ้น จากการเรียนรู้ผ่านสื่อวีดิทัศน์ที่รื้อฟื้นและรวบรวมองค์ความรู้จากประสบการณ์จริงในการจัดพิธีเหน่เอ็นหล่อโบง

คำสำคัญ (Keywords): องค์ความรู้พิธีเหน่เอ็นหล่อโบง; ชาติพันธุ์มอแกน; ประเพณีเหน่เอ็นหล่อโบง; SECI Model

Abstract

The purpose of this dissertation is 1)To study the knowledge of the “Na En Lor Bong” ceremony of the Morgan community, Phayam Island, Ranong. 2)To manage the knowledge of the “Na En Lor Bong” ceremony of the Morgan community, Phayam Island, Ranong. By applying the Knowledge Spiral (SECI Model). The target population in this dissertation are17 people divided into 1) two direct descendants of Morgan community who participated in the “Na En Lor Bong” ceremony. 2) the fifteen seniors and the Morgans who have participated in the “Na En Lor Bong” ceremony. Group of three tool inspection experts. The statistical data used for analyzing are the Mean and Standard Deviation. The results indicated an evaluation video media efficiency of the “Ne En Lor Bong” ceremony of the Morgan community, Phayam Island, Ranong. Morgans were knowledgeable in the Morgan ethnic group, the overall performance at very good level ($\bar{x}$ = 4.97, S.D. = 0.04*)* and the important third party , the overall performance also at very good level ($\bar{x}$ = 4.88, S.D. = 0.27) for statistical significance at 0.05. Overall, it was at the highest level. The “Ne En Lor Bong” ceremony of the Morgan community, Phayam Island, Ranong has entered a crisis stage. the new generation of Morgan are unaware of their ethnic traditions. Due to the change of lifestyle and social intervention factors, the concept of identity, culture and tradition retrogressed, and the ceremony was not organized as in the past. Traditions have been modified according to the suitability of the people in the community based on the knowledge of the older generation. It is difficult to inherit culture and traditions because the Morgan lived without written language there is only spoken language therefore, there is no record. Focus on memorizing and learning by one's own experience. Knowledge management using the SECI model is a new type of learning management. The learning is easier and faster. From learning through video media that revived and gathered knowledge from real experiences in organizing the Ne En Lor Bong ceremony.

Keywords: the knowledge of the “Na En Lor Bong” ceremony; Morgan; Nae En Lo Bong ceremony; SECI Model

บทนำ (Introduction)

"ชาวเล" กลุ่มชาติพันธุ์ หรือ ชนพื้นเมืองที่อาศัยอยู่ทางตอนใต้ของประเทศไทย กระจายอยู่ในพื้นที่ 5 จังหวัด ได้แก่ สตูล กระบี่ พังงา ภูเก็ต และระนอง ซึ่งอาศัยอยู่แถบชายฝั่งทะเลอ่าวไทยและชายฝั่งทะเลอันดามัน เมื่อรวมประชากรชาวเลทั้งหมดคาดว่าประมาณ 12,000-13,000 คน โดยสามารถแบ่งกลุ่มชาวเลในประเทศไทยออกได้เป็น 3 กลุ่มใหญ่ คือ 1) กลุ่ม อูรักลาโว้ย อาศัยอยู่ในจังหวัด ภูเก็ต กระบี่ สตูล 2) กลุ่มมอแกลน อาศัยอยู่ในจังหวัดพังงา และ 3) กลุ่มมอแกน อาศัยอยู่ในจังหวัดระนอง โดยศูนย์มานุษย์วิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) ได้รวบรวมและให้ข้อมูลเกี่ยวกับประชากรของของชาวเลทั้งสามกลุ่มเอาไว้ดังนี้

"ในปัจจุบันสามารถแบ่งชาวเลที่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทยออกเป็นสามกลุ่มใหญ่ ๆ คือ อูรักลาโว้ย (Urak Lawoi) มอแกลน (Moklen) และมอแกน (MoKen) ชาวเลทุกกลุ่มตั้งบ้านเรือนอยู่ตามชายฝั่งทะเลหรือเกาะต่าง ๆ หรือในบริเวณที่ไม่ห่างจากชายฝั่งทะเลมากนัก ตั้งแต่จังหวัดระนอง พังงา ภูเก็ต กระบี่ และสตูล คาดว่ามีประชากรชาวเลทั้งสามกลุ่มในประเทศไทยราว 12,000 คน โดยคาดว่ามีประชากรชาวอูรักลาโว้ยอาศัยอยู่ในประเทศไทยราว 4,000 คน ประชากรชาวมอแกลนอาศัยอยู่ในประเทศไทยราว 7,000 คน และ ประชากรชาวมอแกนอาศัยอยู่ในประเทศไทยราว 1,000 คน" (นฤมล อรุโณทัยง และ ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร, 2557)

การดำรงชีวิตอยู่กับธรรมชาติหรือท้องทะเลเป็นหลัก ส่งผลให้กลุ่มชาวเลมีทักษะและความรู้ในด้านของการดูทิศทางลม ทิศทางน้ำ หรือการเอาตัวรอดจากการอยู่ร่วมกับธรรมชาติ โดยเฉพาะเรื่องของการหาอาหารจากท้องทะเลจนสามารถนำไปสู่การประกอบอาชีพได้ในปัจจุบัน กลุ่มชาวเลทั้งสามกลุ่มจึงมีความคล้ายคลึงกันทั้งทางด้านของภาษา ประเพณี และวัฒนธรรม โดยมีสิ่งหนึ่งที่ยึดโยงให้กลุ่มชาวเลได้ระลึกถึงชาติพันธุ์ของตนเองอยู่เสมอ นั่นคือ "ความเชื่อ" เชื่อในเรื่องของวิญญาณบรรพบุรุษ เชื่อในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่อยู่คู่กับป่าและท้องทะเล โดยเพื่อแสดงถึงความเคารพ และระลึกถึงรากเหง้าชาติพันธุ์ของตนเอง จึงมีการจัดพิธีประจำปี นั้นคือ "พิธีเหน่เอ็นหล่อโบง" พิธีฉลองสำคัญประจำปีของชาวเล พิธีกรรมนี้จัดขึ้นเพื่อบูชาเส้นไหว้บรรพบุรุษ โดยมีคนในชุมชนมอแกนร่วมกันจัดงานขึ้นปีละ 1 ครั้ง ในวันข้างขึ้น เดือน 5 ของทุกปี เป็นประเพณีที่สร้างเงื่อนไขในการรวมญาติ ที่มีการกระจายตัวออกไปทำงานนอกชุมชน หรือย้ายไปอาศัยอยู่เกาะต่าง ๆ ได้มาปัดเป่าโรคภัยอันตรายต่าง ๆ ไปจนถึงการร้องรำทำเพลงกันอย่างสนุกสนาน แต่ความเชื่อนี้กำลังจะสูญหายไปจากชาวเลมอแกน เกาะพยาม ระยะเวลาเกือบสิบ ปี ที่พิธีสำคัญอย่าง "พิธีเหน่เอ็นหล่อโบง" ในชุมชนมอแกน เกาะพยามนี้ไม่ได้ถูกจัดขึ้น เนื่องจากผู้นำในการทำพิธีหรือร่างทรงประจำหมู่บ้านมอแกน เกาะพยาม ที่ชาวบ้านเชื่อถือกันว่าสามารถสื่อสารกับวิญญาณบรรพบุรุษ มีอาการป่วยตั้งแต่ พ.ศ. 2558 และได้เสียชีวิตด้วยความชราในปี พ.ศ. 2560 และ และยังขาดการสืบทอดมาจนถึงในปัจจุบัน รวมไปถึงปัจจัยการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญอีกอย่างหนึ่ง คือ "วิถีชีวิตที่เปลี่ยนไป" ส่งผลให้เด็กรุ่นหลังในชุมชนมอแกนไม่รู้จักพิธีที่สำคัญของชาติพันธุ์ตนเอง มีเพียงการบอกเล่าจากผู้ใหญ่แค่บางส่วนที่เอ่ยถึงเพียงชื่อประเพณี แต่ไม่มีการบอกถึงคุณค่า ความเป็นมาของชาติพันธุ์ตนเองอย่างภาคภูมิใจ ดังนั้นการรวบรวมความรู้และจดบันทึกให้แก่กลุ่มชาติพันธุ์มอแกน

จึงเป็นสิ่งสำคัญ เพราะชาวมอแกนไม่มีการจดบันทึก ไม่มีภาษาเขียน มีเพียงภาษาพูดกันเฉพาะกลุ่มเท่านั้น การรวบรวมองค์ความรู้ประเพณี “พิธีเหน่เอ็นหล่อโบง” นี้จึงสามรถสร้างคุณค่าให้แก่กลุ่มชาติพันธุ์มอแกนรุ่นหลัง ได้สืบค้นหาและเกิดการเรียนรู้ถึงประเพณีของชาติพันธุ์ตนเองอย่างภาคภูมิใจ

การจัดการความรู้ (Knowledge Management) พิธี “เหน่เอ็นหล่อโบง” ของชาวมอแกน เกาะพยาม จังหวัดระนอง จึงเป็นการรวบรวมฐานความรู้ที่อยู่ในตัวคนที่ได้เกิดจากการสั่งสมประสบการณ์ของลูกหลานผู้สืบทอดพิธีกรรมและชาวบ้านในชุมชนมอแกน ซึ่งถือได้ว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่าต่อการเก็บรวบรวมเป็นองค์ความรู้ให้เป็นสิ่งที่จับต้องได้หรือเป็นลายลักษณ์อักษรตามรูปแบบการจัดการความรู้แบบ SECI Model ของ Nonaka และ Takeuchi ที่ได้เสนอ แนวคิดว่าความรู้ของคนสามารถแบ่งออกได้ 2 ประเภท ได้แก่ความรู้ชัดแจ้ง (Explicit) และความรู้ฝังลึก (Tacit) โดยใช้ เทคโนโลยี เป็นเครื่องมือในการจัดเก็บเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ได้อย่างง่ายและรวดเร็วขึ้น

การสกัดความรู้ที่ฝังลึก (Tacit) ในตัวบุคคลครั้งนี้ จะสะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตของมอแกนที่เติบโตมาพร้อมกับธรรมชาติและความเชื่อ ถึงแม้ว่าสังคมในปัจจุบันจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วแต่องค์ความรู้ พิธี “เหน่เอ็นหล่อโบง” นี้จะเป็นเหมือนเครื่องเตือนใจ ให้ชาวมอแกนได้เห็นคุณค่าในความเป็นมอแกน รักถิ่นฐาน และภูมิใจในชาติพันธุ์ของตนเอง ซึ่งจัดทำการบันทึกในรูปแบบสื่อวีดิทัศน์เพื่อการศึกษา จัดนำเสนอและเผยแพร่ช่องทาง Internet ให้บุคคลภายนอกชุมชนหรือบุคคลทั่วไปได้เห็นถึงอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ความเป็นชาติพันธุ์มอแกนที่ให้ความเคารพต่อบรรพบุรุษ วิญญาณ และธรรมชาติผ่านพิธีหน่อเอ็นหล่อโบงในปัจจุบัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาองค์ความรู้ พิธี “เหน่เอ็นหล่อโบง” ของชุมชนมอแกน เกาะพยาม จังหวัดระนอง

2. เพื่อจัดการความรู้ พิธี “เหน่เอ็นหล่อโบง” ของชุมชนมอแกน เกาะพยาม จังหวัดระนอง

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การศึกษาการจัดการความรู้ พิธี “เหน่เอ็นหล่อโบง” ของกลุ่มชาติพันธุ์มอแกน เกาะพยาม จังหวัดระนอง ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ทำการเก็บข้อมูลภาคสนามเพื่อศึกษาองค์ความรู้ในพื้นที่ โดยรวบรวมข้อมูลด้วยการศึกษาและสัมภาษณ์อย่างเจาะลึก การบันทึกและนำข้อมูลมาจัดกระทำวิเคราะห์

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ 1) ผู้สืบทอดเชื้อสายโดยตรงของร่างทรงในพิธีเหน่เอ็นหล่อโบง จำนวน 2 คน 2) ผู้สูงอายุและชาวมอแกนในชุมชนมอแกนที่เคยได้มีการเข้าร่วมประเพณี “เหน่เอ็นหล่อโบง” จำนวน 15 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 17 คน

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพิธีเหน่เอ็นหล่อโบง ของกลุ่มชาติพันธุ์มอแกน เกาะพยาม จังหวัดระนอง โดยนำเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ขอคำแนะนำและตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของข้อคำถามจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ได้ค่า IOC เท่ากับ 1 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วลงพื้นที่เก็บข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อผลิตสื่อวิดีทัศน์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นจากการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการโดยแยกประเด็นตามขอบเขตของเนื้อหา โดยการนำรูปแบบทฤษฎี SECI Model ของ Nonaka และ Takeuchi ในการจัดการความรู้ พิธี “เหน่เอ็นหล่อโบง” ของกลุ่มชาติพันธุ์มอแกน เกาะพยาม จังหวัดระนอง มาประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์ เพื่อออกแบบแบบสัมภาษณ์และหาประสิทธิภาพของแบบสัมภาษณ์ โดยผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คน มาวิเคราะห์ เพื่อตรวจสอบความ เที่ยงตรงของเนื้อหา และนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC)

2. ตรวจสอบข้อมูลโดยบุคคลที่เกี่ยวข้อง (Member Checks) โดยให้บุคคลที่เกี่ยวข้องหรือชาวมอแกน เกาะพยาม จังหวัดระนอง ตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนของข้อมูลหลักฐาน และผลการวิจัยที่ได้จัดการความรู้ ที่กระทำอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ หากบกพร่องข้อมูลในส่วนไหน จะมีการสอบถามเพิ่มเติม เพื่อให้ข้อมูลครบถ้วนมมากที่สุด

3. เชื่อมโยงข้อมูลวิจัย เพื่อสะท้อนให้เห็นว่าข้อมูลหลักฐานและผลการวิจัยที่อาศัยการตีความของข้อมูลหลักฐานที่เก็บรวบรวมได้ มีความไว้วางใจได้ มีความถูกต้องตรงกับความเป็นจริงอย่างละเอียดและครบถ้วน

ผลการวิจัย (Research Results)

1. จากการศึกองค์ความรู้พิธีเหน่เอ็นหล่อโบงของกลุ่มชาติพันธุ์มอแกนเกาะพยาม จ.ระนองที่ไม่ได้ถูกจัดขึ้นเกือบสิบปีสะท้อนให้เห็นได้ถึงปัญหาหลัก 3 ประการนั้นคือ

1. วัฒนธรรมและความเป็นอยู่ที่ถูกกลืนกินด้วยสังคม ในปัจจุบันกลุ่มชาติพันธุ์มอแกนได้ถูกแทรกแทรงจากหลายฝ่าย เช่น ภาครัฐ บุคคลภายนอก เป็นต้น หลังจากการเกิดเหตุการณ์ สึนามิ ภาครัฐได้ให้การช่วยเหลือกับประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติ รวมไปถึงคนชายขอบที่ไร้บัตรประชาชนอย่างกลุ่มชาวเลที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย เช่น กลุ่มชาติพันธุ์มอแกน ซึ่งอาจขาดความเข้าใจถึงวิถีชีวิต ส่งผลให้การช่วยเหลือกลายเป็นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในทางอ้อม การบริจาคเสื้อผ้า อาหารสำเร็จรูป ไปจนถึงการสร้างที่อยู่ในลักษณะที่มีความคงทนมากขึ้น จนลืมคำนึกไปถึงรูปแบบที่อยู่อาศัยในอดีตที่ผ่านมาของกลุ่มชาติพันธุ์มอแกน การแทรกแทรงจากบุคคนภายนอก ผู้ที่เข้ามาให้ความช่วยเหลือทางด้านการศึกษาและในขณะเดียวกันได้มีการเผยแพร่หลักความเชื่อในชุดรูปแบบอื่น ๆ เพื่อพยายามปรับปรุงคุณภาพชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ให้ดีขึ้น ส่งผลให้เยาวชนรุ่นหลังได้มีแนวคิดที่แตกต่างออกไปจากวัฒนธรรมเดิม

2. การสืบทอดแบ่งออกได้เป็น 2 รูปแบบ คือ 1.การสืบทอดประเพณีและวัฒนธรรม ซึ่งเป็นหน้าที่ของลูกหลานกลุ่มชาติพันธุ์มอแกนที่ต้องร่วมกันจัดพิธีตามขนบธรรมเนียม 2.การสืบทอดโดยเชื้อสายของผู้ทำพิธีหรือผู้สื่อสารกับวิญญาณบรรพบุรุษ ตามความเชื่อสามารถสืบทอดจากเชื้อสายโดยตรงของผู้ทำพิธีเท่านั้น ปัจจุบันพบว่า การเปลี่ยนแปลงวิถีการดำรงชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์มอแกนส่งผลต่อวัฒนธรรมและความเชื่อโดยตรง การออกทะเลหรือหาสัตว์ทะเลมาแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกันอย่างในอดีต อาจไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตอีกต่อไป จึงต้องออกไปทำงานต่างถิ่น รับจ้างใช้แรงงานตามสถานที่ต่าง ๆ ปัจจัยนี้จึงส่งผลให้การกลับมาร่วมจัดพิธีเหน่เอ็นหล่อโบงที่ถูกจัดขึ้นเพียงปีละครั้งเป็นสิ่งทียากขึ้น คนในชุมชนเข้าร่วมพิธีน้อยลง เมื่อผู้ทำพิธีสื่อสารกับดวงวิญญาณบรรพบุรุษมีอายุมากขึ้น เกิดการล้มป่วยและเสียชีวิตในที่สุด ส่งผลให้การรับช่วงสืบทอดพิธีกรรมเกิดช่องว่างไม่มีผู้สืบทอดประเพณีต่อเด็กรุ่นใหม่จึงไม่รู้จักและไม่มีโอกาสได้เรียนรู้ประเพณีและวัฒนธรรมของตนเอง ดังที่ นฤมล อรุโณทัย (2557: 245) ได้กล่าวไว้ว่า “มรดกทางวัฒนธรรมที่มีคุณค่ากำลังจะสูญหายไปท่ามกลางการเข้ามาของกระแสทุนและพาณิชย์นิยม การปกป้องคุ้มครองผู้คนและวัฒนธรรมที่เปราะบางเช่นนี้จึงเป็นเรื่องจำเป็นอย่างยิ่งก่อนที่ประเทศไทยจะสูญเสียวิถีวัฒนธรรมซึ่งเป็นเอกลักษณ์ไปอย่างไม่มีวันย้อนกลับมาได้”

3.การเปลี่ยนแปลงของประเพณี ในอดีตการจัดพิธีเหน่เอ็นหล่อโบง ถูกจัดขึ้นเป็นระยะเวลา 9 วัน 9 คืน ในวันแรกจะเป็นการทำพิธีสื่อสารกับวิญญาณบรรพบุรุษเพื่อเป็นการเชิญมาให้พร และปัดเป่าสิ่งไม่ดีให้กับลูกหลาน เมื่อเสร็จพิธีกรรมแล้ว ในช่วงค่ำจะเป็นการร่วมเฉลิมฉลองกันในชุมชนตลอดไปจนครบ 9 คืนโดยไม่มีการออกทะเล โดยในปัจจุบันการจัดพิธีได้ถูกลดเหลือเพียง 7 วัน 3 วันไปจนถึง 1 วัน หรือตามความสะดวกของคนในชุมชน เนื่องจากวิถีชีวิตที่เปลี่ยนไป การถูกสังคมกลืมกินวัฒนธรรมและประเพณี ส่งผลให้ความสำคัญของประเพณีจึงถูกลดลงตามไป การจัดพิธีจึงมีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาตามสภาวะสังคมและเศรษฐกิจ เนื่องจากการจัดพิธีในแต่ละครั้งอาจต้องใช้สิ่งของต่าง ๆ ในการเซ่นไหว้ทำพิธี เงินจึงกลายเป็นสิ่งสำคัญในการแลกเปลี่ยนสิ่งของต่าง ๆ ต่อการจัดทำพิธีในแต่ละครั้ง ของเซ่นไหว้หรือองค์ประกอบการจัดพิธีจึงมีการปรับเปลี่ยนไปตามกาลเวลา แต่ยังคงไว้ถึงหัวใจหลักของการจัดพิธีนั้นคือการระลึกถึงวิญญาณบรรพบุรุษของกลุ่มชาติพันธุ์ตนเอง ซึ่งจากข้อมูลที่ค้นพบได้สรอดคล้องกับงานวิจัยของ สมเกียรติ สัจจารักษ์ (2556: 196) ได้กล่าวไว้ว่า “อัตลักษณ์ต่าง ๆ ของชาวเลมอแกนในปัจจุบันนั้นได้มีการเปลี่ยนแปลงไปจากอดีตค่อนข้างมาก โดยอัตลักษณ์ด้านการตั้งถิ่นฐานและลักษณะที่อยู่อาศัย การแต่งกาย และอาหารการกิน ที่อยู่ในสภาพสูญหายไปแล้ว อัตลักษณ์ที่อยู่ในสภาพที่ยังคงอยู่ ได้แก่ การประกอบอาชีพ การทำมาหากิน ภาษาและศิลปะการจักสานส่วน อัตลักษณ์ที่อยู่ในสภาพใกล้จะสูญหาย ได้แก่ อัตลักษณ์ด้านวิถีชีวิต สังคมและความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มชาวเลมอแกนและกลุ่มชนอื่น ๆ ด้านความเชื่อ พิธีกรรม และระเบียบประเพณีเช่น พิธีฉลองเสาวิญญาณบรรพบุรุษ เหนียะเอนหล่อโบง ศิลปะการเล่นดนตรี การร่ายรำและการขับร้อง”

จากการศึกษาความรู้พิธีเหน่เอ็นหล่อโบงกลุ่มชาติพันธุ์มอแกน เกาะพยายามจ.ระนอง ได้ลงพื้นที่เก็บรวบรวมออกแบบแผนกิจกรรมแบบสอบถามข้อมูลและจัดแบ่งตามหัวข้อที่กำหนดโดยแบ่งขอบเขตเนื้อหาออกเป็น 3 ช่วง คือ

ช่วงที่ 1 ที่มาของประเพณี พิธี “เหน่เอ็นหล่อโบง” พิธีเหน่เอ็นหล่อโบงเป็นพิธีกรรมที่ถูกจัดขึ้นมีระยะเวลานับกว่าร้อยปี เป็นพิธีกรรมที่ยึดโยงจิตใจของคนในชุมชนมอแกนที่เกิดขึ้นจากความเชื่อในดวงวิญญาณชั่วร้ายและนับถือวิญญาณบรรพรุรุษ หรือที่เรียกว่าการนับถือผี โดยมีพิธีเซ่นไหว้อาหารคาวหวาน พิธีปัดเป่าสิ่งชั่วร้าย และร่วมกันเฉลิมฉลองกันในเวลากลางคืน โดยแท้จริงแล้วพิธีเหน่เอ็นหล่อโบงอาจแฝงนัยสำคัญของการรวมตัวลูกหลานมอแกนที่ได้อาศัยอยู่ตามเกาะต่าง ๆ มาร่วมกันสนุกสนานเปรียบเสมือนเป็นการพักผ่อนจากการใช้ชีวิตในทะเลมาตลอดปี ซึ่งในชุมชนมอแกนเกาะพยามจ.ระนอง ไม่ได้มีการจัดพิธี “เหน่เอ็นหล่อโบง” มาตั้งแต่ พ.ศ. 2558 จนถึงปัจจุบัน ส่งผลให้เด็กรุ่นหลังมอแกนไม่รู้จักประเพณีที่สำคัญของชาติพันธุ์ตนเอง

ช่วงที่ 2 ข้อมูลหลักเกี่ยวกับพิธี “เหน่เอ็นหล่อโบง” การจัดพิธีเหน่เอ็นหล่อโบง เกิดขึ้นในเดือนห้าทางจันทรคติ โดยในอดีตมีการจัดพิธีเหน่เอ็นหล่อโบงขึ้นถึง 9-7 วัน แต่ในปัจจุบันถูกปรับเปลี่ยนไปตามความเหมาะสมของคนในชุมชนมากขึ้นเหลือเพียง 1-3 วัน และในปัจจุบันเหลือเพียง 1 วันเท่านั้น ซึ่งระยะเวลาในการจัดงานแบ่งออกได้เป็น 3 ช่วงคือ ช่วงเช้า-บ่าย จัดเตรียมของเพื่อใช้ในพิธี ช่วงเย็นโดยประมาณ 5 โมง เป็นช่วงของการทำพิธีเหน่เอ็นหล่อโบง โดยมีออละลูตีเป็นผู้เริ่มพิธี ช่วงค่ำหลังจากพิธีเสร็จแล้ว เป็นช่วงของการเฉลิมฉลองของคนในชุมชน ในการทำพิธีสามารถแบ่งออกได้เป็น 5 ช่วง 1) ช่วงของการเชิญดวงวิญญาณบรรพบุรุษ 2) ช่วงของวิญญาณบรรพบุรุษรับของเซ่นไหว้ 3) ช่วงของการปัดเป่าโรคภัยให้กับลูกหลาน 4) ช่วงรำรอบศาล 5) ช่วงการส่งวิญญาณชั่วร้าย โดยในช่วงของการทำพิธีเซ่นไหว้อาหารคาวหวาน ออลังลูตี หรือร่างทรงวิญญาณ จะเป็นเสมือนตัวแทนวิญญาณบรรพบุรุษที่ได้มารับและกินของเส้นไหว้และตรวจดูความครบถ้วนของอาหารของเซ่นไหว้ในพิธีอาจมีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาตามความเหมาะสม แต่ยังคงต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญอยู่ นั้นคือ ขนมหวาน 9 อย่างและอาหารสุก/ดิบ

ช่วงที่ 3 การสืบทอดของประเพณีเหน่เอ็นหล่อโบง เป็นการสืบทอดประเพณีจากรุ่นสู่รุ่น ไม่มีแบบบันทึกใด ใช้การสั่งสมประสบการณ์จาการเรียนรู้ด้วยตัวเอง เด็กมอแกนรุ่นใหม่จึงรู้เพียงว่าเป็นประเพณีไหว้ผี และในปัจจุบันยังประสบปัญหาของการขาดผู้สืบทอด ออละลูตี หรือผู้นำทางจิตวิญญาณที่สื่อกับบรรพบุรุษเพราะการรับช่วงต่อจะต้องเป็นผู้รับพิธีสืบทอดกันทางเชื้อสายของ ออละลูตีเท่านั้น แต่เนื่องจากการย้ายถิ่นฐานของคนรุ่นหลังส่งผลให้การสืบทอดขาดการรับช่วง และหากมีการรับการสืบทอดเป็นออละลูตีต่อ จะต้องได้รับการยอมรับจากคนในชุมชนมอแกนร่วมกันอย่างถูกต้อง

จากข้อมูลที่ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลศึกษาพิธีเหน่เอ็นหล่อโบงกลุ่มชาติพันธุ์มอแกนได้มีความแตกต่างทางด้านการจัดประเพณีของกลุ่มชาติพันธุ์มอแกนเกาะสุรินทร์ จังหวัดพังงา ซึ่งจากข้อมูลที่ค้นพบได้มีความแตกต่างกับงานวิจัยของ นายณัฐพล สุขสำราญ (2563: 95) ได้กล่าวไว้ว่า “วันที่ 3 ถือเป็นวันสุดท้ายของพิธีหน่อเอ็นหล่อโบงจะเป็นพิธีลอยเรือ ลอยเคราะห์หรือที่ชาวมอแกนรียกว่า

ก่าบางแหม่ลอย จะมีการแห่เรือไปรอบหมู่บ้าน เพื่อเป็นการให้คนในหมู่บ้านทำบุญใส่เงินหรือข้าวของต่าง ๆ ลงไปในเรือ จากนั้นจะมีออกเรือลำใหญ่ของชาวมอแกนเพื่อนำเรือก่าบางจำลองที่ได้สร้างขึ้นเมื่อวันที่สองของพิธีกรรมไปลอยกลางทะเล เป็นการปัดเป่าทุกข์โศกและสิ่งที่ไม่ดีออกไปจากครอบครัวมอแกนและชุมชน โดยตามความเชื่อของชาวมอแกนจะมีการใส่เล็บ ผม เพื่อเป็นการสะเดาะเคราะห์ ทั้งยังมีการใส่ของใช้ภายในครัวเรือนลงไปในเรือก่าบางจำลอง เพื่อให้ผีบรรพบุรุษได้มีที่อยู่อาศัยไม่ต้องเร่ร่อนลอยไปลอยมาอย่างโดดเดี่ยวในทะเลตามความเชื่อดั้งเดิมของชาวมอแกน" ชาติพันธุ์มอแกนมี ไม่มีศาสนา มีเพียงความเชื่อในวิญญาณ การนับถือวิญญาณบรรพบุรุษจึงเป็นสิ่งเดียวในการยึดเหนี่ยวจิตใจ การจัดพิธีเหน่เอ็นหล่อโบงเพื่อระลึกถึงวิญญาณบรรพบุรุษจึงเป็นประเพณีประจำปีที่กลุ่มชาติพันธุ์มอแกน ตามเกาะใหญ่ เช่น เกาะสุรินทร์ ได้มีการจัดประเพณีประจำปีโดยมีวัตุประสงค์เดียวกันเพื่อเป็นการระลึกถึงวิญญาณบรรพบุรุษแต่อาจมีความแตกต่างกันออกไปของในด้านของพิธีกรรม หรือบริบทการจัดงาน พิธีเหน่เอ็นหล่อโบงของกลุ่มชาติพันธุ์มอแกนเกาะพยาม จังหวัดระนอง ได้มีความแตกต่างจากมอแกนเกาะสุรินทร์อยู่หลายประการ เช่น การทำพิธีจะเสร็จสิ้นภายในวันเดียว หลังจากนั้นจะเป็นช่วงเวลาของการเฉลิมฉลองตามวันและเวลาความเหมาะสมของคนในชุมชน หรือ พิธีลอยเรือก่าบ่าง ในปัจจุบันกลุ่มชาติพันธุ์มอแกนเกาะพยามจังหวัดระนองไม่ได้มีพิธีการลอยเรือก่าบ่างเพื่อการสะเดาะเคราะห์แต่จะมีพิธีการปักธงนำทางสิ่งชั่วร้ายให้ออกไปจากหมู่บ้านโดยจะต้องทำในช่วงเย็นหลังจากเสร็จพิธีปัดเป่าสิ่งชั่วร้ายให้กับลูกหลานซึ่งจะต้องทำก่อนพระอาทิตย์ตกดิน โดยการนำหมากพลู ธูปเทียน ใบจากยาเส้น ไปวางไว้บนยอดโขดหินบริเวณแหลมทะเล เพื่อให้อยู่ไกลจากหมู่บ้านออกไป ในด้านของอาหารเซ่นไหว้ยังคงมีความคล้ายกันคือต้องมีขนมมงคล 9 อย่าง แต่พิธีเหน่เอ็นหล่อโบงของเกาะพยามจะต้องมีการไหว้ของสุกใช้เซ่นไหวิญญาณบรรพบุรุษและของดิบ ใช้เซ่นไหว้วิญญาณชั่วร้าย ต่างจากมอแกนเกาะสุรินทร์ที่ใช้ไก่สุก 2 ตัว คือไก่ตัวผู้ 1 ตัว และไก่ตัวเมีย 1 ตัว วัฒนธรรมประเพณีขั้นตอนอาจมีความแตกต่างกันไป แต่ยังคงมีวัตถุประสงค์เดียวกันในการจัดพิธีขึ้นนั้นคือการระลึกถึงบรรพบุรุษ

2. เพื่อจัดการความรู้ พิธี "เหน่เอ็นหล่อโบง" ของชุมชนมอแกน เกาะพยาม จังหวัดระนอง

องค์ความรู้พิธีเหน่เอ็นหล่อโบง เป็นองค์ความรู้ที่อยู่ในตัวบุคคลจึงต้องมีเครื่องมือในการถ่ายทอดความรู้ โดยการออกแบบสัมภาษณ์ให้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้เพื่อป้องกันการมีข้อคำถามนอกประเด็น และมีข้อคำถามจำนวนมากจนเกินไป โดยการเรียงลำดับข้อคำถามได้เรียงลำดับให้ต่อเนื่องไว้เพื่อให้ผู้ตอบเข้าใจและง่ายต่อการเรียบเรียงลำดับความคิดในการตอบคำถาม โดยเริ่มต้นของแต่ละช่วงด้วยคำถามที่เข้าใจง่ายไม่ซับซ้อน ไว้เป็นข้อแรกๆ เพื่อชักจูงให้ผู้ตอบอยากตอบคำถามต่อ ซึ่งอาจจะเน้นเป็นคำตอบที่ให้ผู้ตอบได้มีการเล่าเรื่องราวและแสดงความคิดเห็นความรู้สึก (คำถามปลายเปิด) เพื่อให้เป็นข้อมูลแนวทางในการเชื่อมโยงและวิเคราะห์ โดยแบ่งเป็นคำถามหลักและคำถามรอง โดยได้ถูกปรับแก้ไขและพัฒนาให้นำไปสู่วัตถุประสงค์ โดยได้ปรับเปลี่ยนตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการความรู้ ด้านการผลิตสื่อ และด้านการวัดและประเมินผล เพื่อตรวจสอบความ เที่ยงตรงของเนื้อหา และนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective) โดย

เครื่องมือแบบสัมภาษณ์ วิจัย พิธี “เหน่เอ็นหล่อโบง” ของกลุ่มชาติพันธุ์มอแกน เกาะพยาม จังหวัดระนอง มีค่า IOC = 1.00 มีค่าความเที่ยงตรง ใช้ได้ (ผ่าน) องค์ความรู้ พิธี “เหน่เอ็นหล่อโบง” ของชุมชนมอแกน เกาะพยาม จังหวัดระนอง เพื่อให้เกิดขั้นตอนการเรียนรู้ตามทฤษฎี SECI 4 ขั้นตอน ได้แก่

1. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Socialization) S : Tacit to Tacit

กระบวนการที่ 1 การนำผู้รู้ในชุมชนมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้

การวางแผนในการเก็บข้อมูลผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับประเพณี “เหน่เอ็นหล่อโบง” และทำการลงพื้นที่ฝังตัวในชุมชนเพื่อเก็บข้อมูลเพิ่มเติม โดยได้สำรวจและกำหนดกลุ่มเป้าหมายในการสัมภาษณ์ผู้ที่เคยเข้าร่วมประเพณี “เหน่เอ็นหล่อโบง” เกาะพยาม จังหวัดระนอง แยกออกได้เป็น 2 กลุ่ม คือ 1.ผู้สืบทอดเชื้อสายโดยตรงของร่างทรงในพิธีเหน่เอ็นหล่อโบง จำนวน 2 คน 2. ผู้สูงอายุและชาวมอแกนในชุมชนมอแกนที่เคยได้มีการเข้าร่วมประเพณี “เหน่เอ็นหล่อโบง” จำนวน 15 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 17 คน โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกอย่างไม่เป็นทางการ และใช้การสังเกตุแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม เพื่อให้เกิดการพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตามแบบสัมภาษณ์ได้กำหนด

จากการลงพื้นที่จึงทำให้เห็นถึงข้อจำกัดในการสัมภาษณ์ คือ กลุ่มชาติพันธุ์มอแกนมีความเข้าใจทางด้านภาษาพูดเท่านั้น ไม่สามารถอ่านหรือเข้าใจภาษาเขียนได้ การสื่อสารจึงควรเป็นไปในรูปแบบของการใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน โดยเน้นเป็นการตั้งคำถามแบบปลายเปิด เพราะเป็นการได้พูดคุยแลกเปลี่ยนเล่าเรื่องราวของประเพณี “เหน่เอ็นหล่อโบง” ที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน

2. การสกัดความรู้ออกจากตัวคน (Externalization) E : Tacit to Explicit

กระบวนการที่ 2 การนำความรู้จากผู้มาจดบันทึกเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ต่อไป

การทำความรู้ให้ชัดแจ้งในรูปแบบของการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร แยกความรู้เป็นหมวดหมู่ตามที่ได้กำหนดขอบเขตคำถามแบบสัมภาษณ์ออกเป็น 3 ช่วง คือ

1. ที่มาของประเพณี พิธี “เหน่เอ็นหล่อโบง”

1.1 ความสำคัญของประเพณี พิธี “เหน่เอ็นหล่อโบง”

1.2 ความเชื่อในประเพณี พิธี “เหน่เอ็นหล่อโบง”

1.3 คุณค่าของประเพณี พิธี “เหน่เอ็นหล่อโบง”

2. พิธี “เหน่เอ็นหล่อโบง”

2.1 สถานที่ วันเวลา ในการจัดการดำเนินงานประเพณี พิธี “เหน่เอ็นหล่อโบง”

2.2 องค์ประกอบในการจัดงานประเพณี พิธี “เหน่เอ็นหล่อโบง”

2.3 ตำแหน่งการตั้งเซ่นไหว้ในประเพณี พิธี “เหน่เอ็นหล่อโบง”

2.4 ของเซ่นไหว้ในประเพณี พิธี “เหน่เอ็นหล่อโบง”

2.5 พิธีกรรมในประเพณี พิธี “เหน่เอ็นหล่อโบง”

2.6 กิจกรรมในงานประเพณี พิธี “เหน่เอ็นหล่อโบง”

3. การสืบทอดของประเพณี พิธี “เหน่เอ็นหล่อโบง” ของกลุ่มชาติพันธุ์มอแกน เกาะพยาม

และผู้วิจัยได้มีการพูดคุยกับกลุ่มชาติพันธุ์ในชุมชนมอแกน ถึงการบันทึกภาพเพื่อผลิตสื่อเพื่อเป็นการบอกกล่าวและขออนุญาตในการเก็บภาพบรรยากาศ ก่อนถึงวันถ่ายจริงในวันประเพณีเหน่เอ็นหล่อโบง ได้มีการนำทีมบันทึกภาพเตรียมสำรวจพื้นที่และเก็บภาพบรรยากาศต่าง ๆ ที่เป็นในลักษณะวิถีชีวิตของชุมชนมอแกน เพื่อให้ได้ซึ่งภาพเนื้อหาวิถีชีวิตการเป็นอยู่ที่แท้จริง โดยเมื่อถึงวันเริ่มประเพณีเหน่เอ็นหล่อโบง การบันทึกภาพได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนของการจัดพิธีโดยแบ่งเนื้อหาของการถ่ายทำออกเป็น 3 ช่วง คือ ช่วงที่1 เป็นการบันทึกภาพของการเตรียมของในการจัดพิธี ช่วงที่ 2 เป็นการบันทึกภาพช่วงของการทำพิธีเหน่เอ็นหล่อโบง ช่วงที่ 3 เป็นการบันทึกภาพช่วงของการสัมภาษณ์หลังจากการทำพิธี

สื่อวีดิทัศน์ พิธี “เหน่เอ็นหล่อโบง” ของชุมชนมอแกน เกาะพยาม จังหวัดระนอง ถูกจัดให้อยู่ในช่วงเวลา 10-15 นาที เพื่อให้ตอบสนองถึงกลุ่มเด็กที่ต้องการศึกษา โดยมีระเวลาที่เหมาะสมแบ่งออกเป็น 3 ช่วงของการนำเสนอ ช่วงที่ 1 การแสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตและความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในกลุ่มชาติพันธุ์มอแกน โดยใช้ระเวลาประมาณ 3 นาที ช่วงที่ 2 การแสดงให้เห็นถึงการจัดเตรียมและการทำพิธีกรรมเหน่เอ็นหล่อโบง โดยใช้ระยะเวลาประมาณ 6 นาที ช่วงที่ 3 แสดงให้เห็นถึงความเคารพนับถือและความรู้สึกที่คนในกลุ่มชาติพันธุ์มอแกนมีต่อประเพณีเหน่เอ็นหล่อโบง โดยการผลิตสื่อในครั้งนี้ ได้ปรับแก้โดยอาจารย์ที่ปรึกษาและตรวจสอบประสิทธิภาพของสื่อโดยผู้รู้ในชุมชนมอแกนเกาะพยาม 3 คน และบุคคลภายนอกชุมชนมอแกนตรวจสอบจำนวน 3 คน ได้แก่ 1.คุณครูโรงเรียนเกาะพยาม 2.นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะพยามจังหวัดระนอง 3. นักวิชาการวัฒนธรรมชำนาญการสำนักงานวัฒนธรรม โดยมีผลดังนี้

จากการประเมินโดยผู้รู้ในกลุ่มชาติพัน ได้ผลการประเมินประสิทธิภาพสื่อ พิธีเหน่เอ็นหล่อโบง ของกลุ่มชาติพันธุ์มอแกนเกาะพยาม จังหวัดระนอง แบ่งระดับความคิดเห็นออกเป็น มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และปรับปรุง พบว่ากลุ่มชาติมอแกนมีความได้ประเมินประสิทธิภาพของสื่อออกเป็นรายด้าน ดังนี้

ด้านเนื้อหา เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ความถูกต้องและความน่าสนใจของเนื้อหาส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.92 ด้านองค์ประกอบต่าง ๆ เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านภาพประกอบการเล่าเรื่องราวและความเหมาะสมของเวลาในการนำเสนอ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5 ด้านคุณค่าและประโยชน์ เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5

ผู้รู้ในกลุ่มชาติพันธุ์มีความคิดเห็นโดยแบ่งเป็นรายด้านประกอบด้วย ด้านเนื้อหา ด้านองค์ประกอบต่าง ๆ ด้านคุณค่าและประโยชน์ พบว่าการประเมินประสิทธิภาพของสื่อวิดีทัศน์ “พิธีเหน่เอ็นหล่อโบง ของกลุ่มชาติพันธุ์มอแกน เกาะพยาม จังหวัดระนอง” ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด มีความถูกต้องของเนื้อหา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{x}$ = 4.97, S.D. = 0.04)

จากการประเมินโดยบุคคลสำคัญนอกชุมชน ได้ผลการประเมินประสิทธิภาพสื่อ พิธีเหน่เอ็นหล่อโบง ของกลุ่มชาติพันธุ์มอแกนเกาะพยาม จังหวัดระนอง แบ่งระดับความคิดเห็นออกเป็น มาก

ที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และปรับปรุง พบว่ากลุ่มชาติมอแกนมีความได้ประเมินประสิทธิภาพของสื่อออกเป็นรายด้าน ดังนี้

ด้านเนื้อหา เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ความถูกต้องและความน่าสนใจของเนื้อหาส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.75 ด้านองค์ประกอบต่าง ๆ เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านภาพประกอบการเล่าเรื่องราวและความเหมาะสมของเวลาในการนำเสนอ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5 ด้านคุณค่าและประโยชน์ เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.89

บุคคลสำคัญภายนอกชุมชนความคิดเห็นโดยแบ่งเป็นรายด้านประกอบด้วย ด้านเนื้อหา ด้านองค์ประกอบต่าง ๆ ด้านคุณค่าและประโยชน์ พบว่าการประเมินประสิทธิภาพของสื่อวิดีทัศน์ “พิธีเหน่เอ็นหล่อโบง ของกลุ่มชาติพันธุ์มอแกน เกาะพยาม จังหวัดระนอง” ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด มีความถูกต้องของเนื้อหา ($\bar{x}$ = 4.88, S.D. = 0.27*)*

3. การรวบรวมความรู้ (Combination) C : Explicit to Explicit

กระบวนการที่ 3 การนำองค์ความรู้มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ที่หมุนเวียน

โดยการนำข้อมูลและสื่อวิดีทัศน์ให้กลุ่มชาติพันธุ์มอแกนได้เรียนรู้ เพื่อเกิดการพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันจากรุ่นสู่รุ่นกันมากยิ่งขึ้น เป็นการเรียนรู้จากการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้วยการบอกเล่าประสบการณ์พร้อมสื่อวิดีทัศน์ในการประกอบการเรียนรู้ เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมประเพณีของกลุ่มชาติพันธุ์ตนเองอย่างน่าภาคภูมิใจ โดยเด็ก ๆ รุ่นใหม่ในชุมชนได้เห็นถึงประเพณีที่ได้สูญหายไป

4. การผนึกฝังความรู้ (Internalization) I : Explicit to Tacit

กระบวนการที่ 4 การปรับเปลี่ยนการเรียนรู้

การเรียนรู้จากประสบการณ์อาจส่งผลให้เกิดการสูญหายของความรู้เนื่องจากบริบทของสังคมและวัฒนธรรมที่เปลี่ยนไป โดยผู้วิจัยจึงได้กำเนินการติดต่อหน่วยงานราชกาลต่าง ๆ ของ จ. ระนอง โดยเริ่มจากโรงเรียนเกาะพยาม เพื่อนำองค์ความรู้จัดเก็บให้แก่เด็กรุ่นต่อ ๆ ไปได้ศึกษาและเรียนรู้ในวัฒนธรรมของตนเอง ไปจนถึงผู้ที่สนใจในประเพณีเหน่เอ็นหล่อโบงสามารถศึกษาค้นคว้าได้จากทางหน่วยงานราชการจังหวัดระระนอง เพื่อเป็นการกระจายการเรียนรู้และนำไปสู่ให้เกิดการเรียนรู้แบบหมุนเวียน

การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญในกระบวนการการจัดการความรู้ประเพณี “พิธีเหน่เอ็นหล่อโบง” ของกลุ่มชาติพันธุ์มอแกน เกาะพยามจังหวัดระนอง ในทฤษฎี SECI โดย Ikujiro Nonaka และ Takeuchi เป็นทฤษฎีที่ให้ความสำคัญกับความรู้ที่อยู่ภายในตัวบุคคลหรือความรู้ภายในที่เกิดจากการสั่งสมประสบการณ์จนเกิดเป็นความรู้ความชำนาญแต่ไม่ได้มีการถ่ายทอดออกมาให้เป็นลายลักษณ์อักษรหรือการบันทึกไว้เป็นสื่อกลาง จากกระบวนการข้างต้นผู้วิจัยได้นำผู้รู้ในชุมชนแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อให้ได้ซึ่งองค์ความรู้ที่จะนำไปทำให้เกิดการเรียนรู้แบบหมุนเวียน เพื่อลดการสูญหายขององค์ความรู้ ซึ่งได้จัดเก็บความรู้ให้เป็นรูปแบบที่ชัดแจ้งโดยการบันทึกในรูปแบบของตัวหนังสือ และจัดบันทึกเพื่อการเรียนรู้ในรูปของสื่อวีดิทัศน์ เพื่อบันทึกเหตุการณ์และข้อมูลในการ

จัดพิธีเหน่เอ็นหล่อโบง เนื่องจากเกิดการเปลี่ยนแปลงทางบริบทสังคม วิถีชีวิตการเป็นอยู่นำไปสู่การตัดทอน ละเว้นของวัฒนธรรมและประเพณี ในอนาคตอาจมีการสูญหายของประเพณีพิธีเหน่เอ็นหล่อของกลุ่มชาติพันธุ์มอแกนเกาะพยาม เพราะกลุ่มชาติพันธุ์มอแกนตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน ไม่ได้มีการจดบันทึกข้อมูลเนื่องจากมอแกนมีเพียงภาษาพูดไม่มีภาษาเขียน การเรียนรู้จึงเกิดจากการสั่งสมประสบการณ์เท่านั้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากการวิจัยที่ผู้วิจัยได้ศึกษา การจัดการประเพณีเหน่เอ็นหล่อโบง ของกลุ่มชาติพันธุ์มอแกน เกาะพยาม จ.ระนอง มีข้อเสนอแนะจากการวิจัยในครั้งนี้ ดังนี้

1.ในการฝังตัวกับชุมชนและการเก็บข้อมูลองค์ความรู้จากกลุ่มชาติพันธุ์มอแกน ผู้วิจัยจะต้องมีความเข้าใจถึงพฤติกรรมวิถีชีวิตความเป็นอยู่ เพื่อเป็นการปรับตัวเข้าหากลุ่มเป้าหมาย โดยการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีจะนำไปสู่การเกิดความไว้วางใจในการให้ข้อมูลที่เป็นจริง

2.การเก็บข้อมูลผู้วิจัยจะต้องมีความรู้ในหัวข้อที่สัมภาษณ์เพื่อเป็นความรู้พื้นฐานในการพูดคุย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงประเด็นมากที่สุด

3.การจดบันทึกภาษามอแกนหรือคำเฉพาะถิ่นที่สำคัญเพื่อให้เกิดความเข้าใจและสามารถถ่ายทอดออกมาเป็นภาษาเขียนได้อย่างถูกต้อง

4.ควรมีการวางแผนในการเก็บข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมายให้เป็นขั้นตอนอย่างชัดเจน เพื่อไม่ให้เกิดคำถามซ้ำซ้อนในหัวข้อเดิม ๆ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาและรวบข้อมูลประเพณีเหน่เอ็นหล่องโบงของกลุ่มชาติพันธ์มอแกนเกาะพยาม จ.ระนอง ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนมอแกนในการทำวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

1.ควรมีการศึกษาวิจัยด้านเฉพาะเจาะจง ในด้านของบทเพลงที่ใช้ในการทำพิธีเหน่เอ็นหล่อโบงของกลุ่มชาติพันธุ์มอแกน เกาพพยาม จ.ระนอง

2.กลุ่มชาติพันธ์มอแกนเกาะพยามควรร่วมมือกันฟื้นฟูและอนุรักษณ์ประเพณีเหน่เอ็นหล่อโบงที่ใกล้จะสูญหายหรือที่ได้สูญหายไปแล้ว โดยอาศัยความร่วมมือจากคนในชุมชนทำให้เกิดความเข้มแข็งในวัฒนธรรมของตนเอง โดยการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่ลูกหลานหรือชุมชนภายนอกโดยมีคนในชุมชนมอแกนเป็นผู้ประสานกับหน่วยงาน

3.โรงเรียนในชุมชนเกาะพยาม ควรมีการให้ความรู้หรือการจัดทำฐานข้อมูลอย่างเป็นระบบเพื่อเป็นแหล่งค้นคว้าให้กับเด็ก ๆ มอแกนรุ่นหลังได้เข้าใจถึงวัฒนธรรมของตนเอง

เอกสารอ้างอิง (References)

Chaiprom Wallaya, และ Na Lamphun Ratana. (2017). การจัดการความรู้นาฏศิลป์พื้นบ้านล้านนา เรื่อง การฟ้อนสาวไหม. วารสารสารสนเทศศาสตร์.

ชัยมงคล ณปภัช, และ อารีรุ่งเรือง ศุภชัย. (2016). การศึกษาการบริหารจัดการความรู้กิจกรรมทางการศึกษาศิลปะ ของพิพิธภัณฑ์บ้านจิมทอมป์สัน.

ฐาปนี เลขาพันธ์, และ จุฑารัตน์ ศราวณะวงศ์. (2015). การจัดการความรู้ด้านสมุนไพร กรณีศึกษากลุ่มสมุนไพรบ้านดงบัง ตำบลขี้เหล็ก อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี.

นฤมล อรุโณทัยง, และ ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร. (2557). ทักษะวัฒนธรรมชาวเล : ร้อยเรื่องราวชาวเล มอแกน มอแกลน และอูรักลาโว้ย ผู้กล้าแห่งอันดามัน. กรุงเทพฯ : ศูนย์.

บุญดี บุญญากิจ, และ สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. (2549). การจัดการความรู้--จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ.

ภราดร จินดาวงศ์. (2549). การจัดการความรู้ *KM = Knowledge management the experience*. กรุงเทพฯ : ซีดับบลิวซี พริ้นติ้ง.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. บัณฑิตศึกษา, ส. (2557). การจัดการความรู้ : ประมวลสาระชุดวิชา *13734 = Knowledge management 13734* (พิมพ์ครั้งที่ 2). นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

วงษ์บุญมาก สุวิทย์. (2015). การจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นหัตถกรรมหินอ่อนพรานกระต่าย อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร. *The Golden Teak : Humanity and Social Science Journal*.

ผลการจัดกิจกรรมกระดานที่มีต่อทักษะการทำงานร่วมกันของเด็กปฐมวัย
The Effects of Board Game Activity Provision on Collaboration Skills of Young Children

ดรุณี เปลื้องทุกข์[1] ปิยะนันท์ หิรัณย์ชโลทร[2] ปัทมาวดี เล่ห์มงคล[3]
Darunee Pluengthuk, Piyanan Hirunchalothorn, Pattamavadee Lehmongkol

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการจัดกิจกรรมเกมกระดานที่มีต่อทักษะการทำงานร่วมกันของเด็กปฐมวัย กลุ่มเป้าหมาย คือ เด็กปฐมวัยชายและหญิง อายุระหว่าง 5 - 6 ปี ที่กำลังศึกษาระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคฤดูร้อน ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนวัดไผ่โรงวัว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 จำนวน 18 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย แผนการจัดกิจกรรมเกมกระดาน จำนวน 8 สัปดาห์ ทั้งหมด 24 แผน และแบบสังเกตพฤติกรรมทักษะการทำงานร่วมกันของเด็กปฐมวัย 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ด้านการเชื่อถือไว้วางใจ และด้านการร่วมมือ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยการหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเกมกระดาน มีค่าเฉลี่ยทักษะการทำงานร่วมกันของเด็กปฐมวัยสูงขึ้นกว่าก่อนการจัดกิจกรรมเกมกระดาน ก่อนการจัดกิจกรรมเกมกระดาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 7.56 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.25 และหลังการจัดกิจกรรมเกมกระดาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 15.56 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.85 โดยเด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมทักษะการทำงานร่วมกันเพิ่มขึ้นทั้ง 3 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการร่วมมือ เด็กแสดงความคิดเห็นและยอมรับข้อตกลงของกลุ่ม ในการเล่นหรือการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มกับเพื่อนได้ดีขึ้นด้วยตนเอง รองลงมาคือ ด้านการเชื่อถือไว้วางใจและด้านการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น เด็กช่วยเหลือซึ่งกัน

Received: 2023-07-05 **Revised**: 2023-07-27 **Accepted**: 2023-07-27

[1] สาขาวิชาปฐมวัยศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, Master of Education Program in Early Childhood Education Department, Faculty of Education, Kasetsart University. Corresponding Author e-mail: Noofai_ks30291@hotmail.com

[2] สาขาวิชาปฐมวัยศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, Master of Education Program in Early Childhood Education Department, Faculty of Education, Kasetsart University. e-mail: Noofai_ks30291@hotmail.com

[3] สาขาวิชาปฐมวัยศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, Master of Education Program in Early Childhood Education Department, Faculty of Education, Kasetsart University. e-mail: fedupdl@ku.ac.th

และกัน ในการเล่นหรือการทำงานให้ประสบความสำเร็จได้ดีขึ้น เด็กบอกอารมณ์ความรู้สึกและตอบสนองต่ออารมณ์ความรู้สึกของเพื่อนได้ดีขึ้นด้วยตนเอง ตามลำดับ
คำสำคัญ (Keywords): กิจกรรมเกมกระดาน; ทักษะการทำงานร่วมกัน; เด็กปฐมวัย

Abstract

This study aimed to investigate the collaboration skills of young children who participated in board game activity provision. The subjects used in this study were 18 boys and girls aged 5 - 6 years old studying in kindergarten level 3, the summer semester of the academic year 2023, at Watphairongwua School, Suphanburi primary educational service area 2 office. The tools in this study were 24 board game activity provisions for eight weeks and a collaboration behavior observation form for young children, which consists of 3 aspects, including empathy, trust, and cooperation. The quantitative analysis was illustrated by comparing means and standard deviations of collaboration skills scores before and after the board game activity provision, and the qualitative study was represented by content analysis. This study revealed that young children who have attended board game activity provision have higher collaboration skills. Before attending the board game activity, the mean of overall collaboration skills was 7.56, the standard deviations was 1.25, which increased to 15.56, the standard deviations was 1.85 after the experiment. Noteworthy, the subjects showed improvement in all three focused collaboration skills. The highest average score was cooperation skills, followed by trust and empathy. In detail, for cooperation behavior, the subjects showed enthusiasm to share opinions with others and respected decisions made by a group. For trust behavior, the subjects provided help to each other to accomplish their missions in work and play. Lastly, for empathy behavior, the subjects were able to express their feelings and respond to others' feelings respectively.
Keywords: Board Game Activity Provision; Collaboration Skills; Young Children

บทนำ (Introduction)

สังคมโลกในศตวรรษที่ 21 ได้เกิดการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทั้งด้านการดำเนินชีวิตในสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านอุตสาหกรรมและด้านวัฒนธรรม ซึ่งเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางแนวคิด วิธีการ ความเชื่อและเทคโนโลยีในยุคสังคมใหม่ ส่งผลให้การพัฒนาตนเองให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในอนาคตท่ามกลางสังคมโลกที่เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้ถูกแทนที่ด้วยข้อมูล ความรู้และนวัตกรรม มีการนำเทคโนโลยีไปใช้ในการดำเนินชีวิตในสังคมมากขึ้น

จากสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนี้เห็นได้ว่ามนุษย์ที่จะประสบความสำเร็จได้ต้องมีทักษะในการดำเนินชีวิตในสังคมโลกที่ซับซ้อนขึ้น ต้องเป็นบุคคลที่มีทักษะที่เรียกว่า “ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21” ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี และทักษะชีวิตและการอาชีพ ซึ่งทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เป็นการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีการกำหนดแนวทางในการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นองค์ความรู้ ทักษะ ความเชี่ยวชาญและสมรรถนะที่เกิดกับตัวนักเรียน เพื่อการดำรงชีวิตในสังคมยุคปัจจุบัน โดยมีการพัฒนามาจากเครือข่ายองค์กรความร่วมมือเพื่อทักษะแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (Partnership For 21st Century Skills) (กระทรวงศึกษาธิการ, 2557)

องค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (OECD) ซึ่ง The Organization for Economic Cooperation and Development ได้ทำการศึกษาเรื่องทักษะทางสังคมและอารมณ์ หรือ Social and Emotional Skills ซึ่งหมายถึง ความสามารถในการควบคุมความคิด อารมณ์ และพฤติกรรมของตนเอง เกี่ยวข้องกับวิธีการจัดการอารมณ์ การรับรู้อารมณ์และการมีส่วนร่วมกับผู้อื่น โดยได้แบ่งทักษะทางสังคมและอารมณ์ออกเป็น 5 หัวข้อหลัก หรือ The Big Five Domains ประกอบด้วย การปฏิบัติงาน (Task Performance) การควบคุมอารมณ์ (Emotion Regulation) การทำงานร่วมกัน (Collaboration) การเปิดใจ (Open-Mindedness) และการมีส่วนร่วมกับผู้อื่น (Engagement With Others) ซึ่งความสามารถในการทำงานร่วมกัน (Collaboration) หรือความสามารถในการยินยอมเห็นใจ (Agreeableness) ประกอบด้วยทักษะย่อย 3 อย่าง ได้แก่ ทักษะการเข้าอกเข้าใจผู้อื่น (Empathy) ทักษะการเชื่อถือไว้วางใจ (Trust) และทักษะการร่วมมือ (Cooperation) บุคคลที่มีความสามารถในการอยู่และทำงานร่วมกับผู้อื่นมักเห็นคุณค่าความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น บุคคลเหล่านี้จึงสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นโดยแสดงช่วยเหลือเกื้อกูลและมักเป็นที่รักใคร่ชอบพอของเพื่อนร่วมงาน (OECD, 2018)

เกมกระดาน (Board Game) คือ เกมที่มีผู้เล่นตั้งแต่สองคนขึ้นไป มีการกำหนดพื้นที่ในการเล่น โดยมีเบี้ย หิน ลูกเต๋า การ์ด หรือชิ้นส่วนอื่น ๆ นำมาใช้ในการเล่มเกม โดยเกมกระดานได้ขุดค้นพบทางโบราณคดีใกล้ประเทศจอร์แดน เมื่อประมาณ 7,000 ปี (Attia, 2016) ประโยชน์ของเกมกระดาน คือ สามารถช่วยการพัฒนาสมอง การวางแผน การตัดสินใจ การแก้ปัญหาการเล่นร่วมกันและการมีน้ำใจนักกีฬา เกมกระดานจึงเป็นการละเล่นที่ไม่ได้ให้แต่ความสนุก แต่ยังช่วยในการพัฒนาทักษะของผู้เล่นได้ และทุกวันนี้ในประเทศไทย มีหลายกลุ่มองค์การที่เริ่มนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการฝึกอบรม (กรุงเทพธุรกิจ, 2560) กิจกรรมเกมกระดานเป็นสื่อการเรียนการสอนหนึ่งที่ได้รับการยอมรับและเป็นที่นิยมในการส่งเสริมทักษะการการทำงานร่วมกัน เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อการเรียนรู้ โดยใช้เป็นกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมบนพื้นฐานการเรียนที่สนุกสนานและมีความท้าทายต่อผู้เรียน เป็นกิจกรรมที่สร้างความรู้ ความสนุกสนานเพลิดเพลิน และพัฒนากระบวนการคิดเชิงสร้างสรรค์โดยใช้คำถามหลายรูปแบบในการสื่อสาร ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการพูด กิจกรรมเกมกระดานเป็นตัวกลางที่มีประสิทธิภาพในการสื่อสารระหว่างผู้สอนและผู้เรียน อันเนื่องมาจาก

การใช้สีสัน สดใสและมีเอกลักษณ์ที่หลากหลายในแต่ละประเภทของกิจกรรมเกมกระดานทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรม (อรรถเศรษฐ์ ปรีดากรณ์, 2557) อีกทั้งผู้เรียนได้นำข้อมูลเนื้อหาจากการทำกิจกรรมผ่านกระบวนการเล่น หรือผลลัพธ์ที่ได้จากการเล่นเกมซึ่งถือว่าเป็นการเรียนรู้อีกด้วย (ทิศนา แขมมณี, 2555) ในต่างประเทศเกมกระดานได้รับความนิยมนำมาใช้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทักษะต่าง ๆ ของเด็ก เช่น เกม Go fish เป็นเกมกระดานฝึกความจำ และสมาธิ เป็นต้น (Center on the Developing Child Harvard University, 2014)

จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนได้สังเกตพฤติกรรมของเด็กจำนวน 18 คน ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนวัดไผ่โรงวัว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 พบว่า เมื่อมอบหมายให้เด็กในชั้นเรียนทำกิจกรรมร่วมกัน เด็กส่วนใหญ่ยังไม่สามารถแสดงความคิดเห็นและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นในการเล่นหรือทำงานร่วมกันกับเด็กคนอื่นเป็นกลุ่มได้เท่าที่ควร จึงต้องได้รับการส่งเสริมเพื่อให้เด็กมีพฤติกรรมที่ดีขึ้น นำไปสู่การพัฒนาทักษะชีวิตให้เด็กสามารถแสดงออกทางอารมณ์และสังคมได้อย่างเหมาะสม

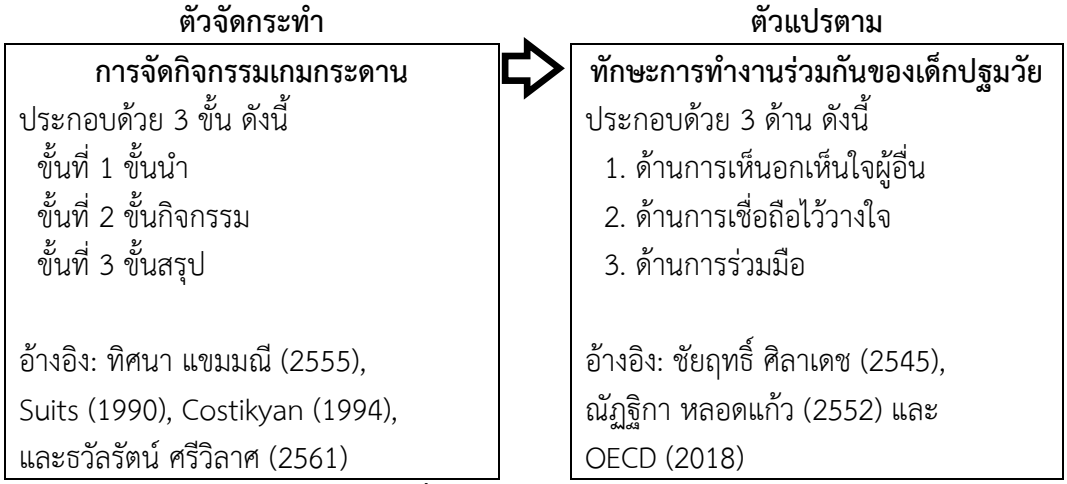
บทความวิจัยนี้ นำเสนอผลการวิจัยการจัดกิจกรรมเกมกระดานที่มีต่อทักษะการทำงานร่วมกันของเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นทักษะจำเป็นของมนุษย์มีความสำคัญในศตวรรษที่ 21 โดยการปลูกฝังการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น การเชื่อถือไว้วางใจ และการร่วมมืออย่างเหมาะสมตามวัย เพื่อให้เด็กสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ผลการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นแนวทางแก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาให้กับเด็กปฐมวัยในเรื่องทักษะการทำงานร่วมกันของเด็กปฐมวัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

เพื่อศึกษาผลการจัดกิจกรรมเกมกระดานที่มีต่อทักษะการทำงานร่วมกันของเด็กปฐมวัย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษา ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

วิธีการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ผู้วิจัยมีวิธีการดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กปฐมวัย ชาย-หญิง อายุระหว่าง 5 - 6 ปี ที่กำลังศึกษาระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคฤดูร้อน ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนวัดไผ่โรงวัว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 จำนวน 18 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ตัวจัดกระทำ คือ การจัดกิจกรรมเกมกระดาน

2.2 ตัวแปรตาม คือ ทักษะการทำงานร่วมกันของเด็กปฐมวัย

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

3.1 แผนการจัดกิจกรรมเกมกระดาน ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมเกมกระดาน ของทิศนา แขมมณี (2555) Suits (1990) Costikyan (1994) และธวัลรัตน์ ศรีวิลาศ (2561) นำมาเป็นแนวทางในการสร้างแผนการจัดกิจกรรมเกมกระดานเพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานร่วมกันของเด็กปฐมวัย ทั้งหมด 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 เกม เกมละ 3 วัน รวมทั้งหมด 24 แผน

สัปดาห์ที่ 1 เกมบันไดงู	(แผนที่ 1-3)
สัปดาห์ที่ 2 เกมสปอต อิท	(แผนที่ 4-6)
สัปดาห์ที่ 3 เกมสมรภูมิเจ้าขนปุย	(แผนที่ 7-9)
สัปดาห์ที่ 4 เกมปาร์ตี้ผลไม้	(แผนที่ 10-12)
สัปดาห์ที่ 5 เกมอควาเรียส	(แผนที่ 13-15)
สัปดาห์ที่ 6 เกมซิงโก	(แผนที่ 16-18)
สัปดาห์ที่ 7 เกมให้อาหารวูชเซิล	(แผนที่ 19-21)
สัปดาห์ที่ 8 เกมถ้วยหรรษาพาเพลิน	(แผนที่ 22-24)

ผู้วิจัยนำแผนการจัดกิจกรรมเกมกระดานเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาตรวจสอบ แล้วนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข จากนั้นนำแผนการจัดกิจกรรมเกมกระดานที่ปรับปรุงแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบ ผลการประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.67 ถึง 5.00 ซึ่งมีความเหมาะสมมากที่สุด โดยมีคำแนะนำ ดังนี้ แผนการจัดกิจกรรมควรมีภาพของเกมกระดาน กติกาและคำอธิบายของเกมกระดาน แต่ละเกมอยู่ท้ายแผนการจัดกิจกรรม หรืออยู่ในขั้นนำตอนแนะนำเกม เพื่อให้ผู้ที่สนใจมีความเข้าใจและสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้มากยิ่งขึ้น ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้ง จากนั้นนำแผนการจัดกิจกรรมเกมกระดานไปใช้ทดลองกับเด็กกลุ่มเป้าหมาย

3.2 แบบสังเกตพฤติกรรมทักษะการทำงานร่วมกันของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะการทำงานร่วมกันของเด็กปฐมวัย ของชัยฤทธิ์ ศิลาเดช (2545) ณัฏฐิกา หลอดแก้ว (2552) และOECD (2018) ที่กล่าวถึง คุณลักษณะของทักษะการทำงานร่วมกันของเด็กปฐมวัย เพื่อนำมาเป็นแบบสังเกตทักษะการทำงานร่วมกันของเด็กปฐมวัย โดยแยกเป็นรายด้าน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น จำนวน 2 ข้อ ด้านการเชื่อถือไว้วางใจ จำนวน 2 ข้อ และด้านการร่วมมือ จำนวน 2 ข้อ มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ระดับคะแนน 3 คะแนน หมายถึง เด็กแสดงพฤติกรรมทักษะการทำงานร่วมกันของเด็กปฐมวัยตามเกณฑ์ประเมินที่กำหนดได้ทุกครั้งด้วยตนเอง

ระดับคะแนน 2 คะแนน หมายถึง เด็กแสดงพฤติกรรมทักษะการทำงานร่วมกันของเด็กปฐมวัยตามเกณฑ์ประเมินที่กำหนดได้บางครั้งด้วยตนเอง

ระดับคะแนน 1 คะแนน หมายถึง เด็กแสดงพฤติกรรมทักษะการทำงานร่วมกันของเด็กปฐมวัยที่กำหนดได้บางครั้งโดยครูเป็นผู้ชี้แนะ

ผู้วิจัยนำแบบสังเกตพฤติกรรมทักษะการทำงานร่วมกันของเด็กปฐมวัยเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาตรวจสอบ แล้วนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข จากนั้นนำแบบสังเกตพฤติกรรมทักษะการทำงานร่วมกันของเด็กปฐมวัยเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) ผลการตรวจสอบมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67 ถึง 1.00 ซึ่งมีค่าตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยมีคำแนะนำ ดังนี้ ควรปรับแก้การกำหนดเกณฑ์คะแนนและคำอธิบายของแต่ละพฤติกรรมให้ชัดเจน ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้ง จากนั้นนำแบบสังเกตพฤติกรรมทักษะการทำงานร่วมกันของเด็กปฐมวัยไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

4.1 ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนวัดไผ่โรงวัว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีระยะในการศึกษา ทั้งหมด 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 เกม เกมละ 3 วัน ในวันจันทร์ วันพุธ และวันศุกร์ ตั้งแต่เวลา 09.00 น. - 10.30 น. รวม 24 ครั้ง

4.2 ผู้วิจัยทำการสังเกตพฤติกรรมทักษะการทำงานร่วมกันของเด็กปฐมวัยก่อนการจัดกิจกรรมเกมกระดานระยะเวลา 1 สัปดาห์ โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมทักษะการทำงานร่วมกันของเด็กปฐมวัย

4.3 ผู้วิจัยดำเนินการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างตามแผนการจัดกิจกรรมเกมกระดาน

4.4 เมื่อเสร็จสิ้นการจัดกิจกรรมเกมกระดานแล้ว ผู้วิจัยทำการสังเกตพฤติกรรมทักษะการทำงานร่วมกันของเด็กปฐมวัย เป็นรายบุคคลด้วยตนเองวันละ 5 - 6 คน มีระยะเวลาในการสังเกต 1 สัปดาห์

4.5 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์เชิงปริมาณเปรียบเทียบ

ความแตกต่างของคะแนนพฤติกรรมทักษะการทำงานร่วมกันของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเกมกระดานด้วยการหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

5.1 เชิงปริมาณ ผู้วิจัยเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนพฤติกรรมทักษะการทำงานร่วมกันของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเกมกระดาน โดยใช้ค่าสถิติการหาค่าเฉลี่ย (μ) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

5.2 เชิงคุณภาพ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรมทักษะการทำงานร่วมกันของเด็กปฐมวัยไปวิเคราะห์เชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา และเรียบเรียงเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบคะแนนทักษะการทำงานร่วมกันของเด็กปฐมวัยในภาพรวม และรายด้าน ก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมเกมกระดาน ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทักษะการทำงานร่วมกันของเด็กปฐมวัย ในภาพรวม ก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมเกมกระดาน (คะแนนเต็ม 18 คะแนน) (N = 18)

ทักษะการทำงานร่วมกัน	μ	σ
ก่อนการจัดกิจกรรมเกมกระดาน	7.56	1.25
หลังการจัดกิจกรรมเกมกระดาน	15.56	1.85

จากตารางที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า คะแนนเฉลี่ยทักษะการทำงานร่วมกันของเด็กปฐมวัยในภาพรวมก่อนการจัดกิจกรรมเกมกระดานมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 7.56 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.25 และหลังการจัดกิจกรรมเกมกระดาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 15.56 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.85 เมื่อนำคะแนนเฉลี่ยทักษะการทำงานร่วมกันของเด็กปฐมวัยมาวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าเด็กปฐมวัยมีทักษะการทำงานร่วมกันหลังการจัดกิจกรรมเกมกระดานมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมเกมกระดาน

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทักษะการทำงานร่วมกันของเด็กปฐมวัย รายด้านก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมเกมกระดาน (คะแนนเต็ม 18 คะแนน) (N = 18)

ด้านการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น	μ	σ
ก่อนการจัดกิจกรรมเกมกระดาน	2.44	0.51
หลังการจัดกิจกรรมเกมกระดาน	4.72	0.75
ด้านการเชื่อถือไว้วางใจ	μ	σ
ก่อนการจัดกิจกรรมเกมกระดาน	2.44	0.51

หลังการจัดกิจกรรมเกมกระดาน	5.33	0.77
ด้านการร่วมมือ	μ	σ
ก่อนการจัดกิจกรรมเกมกระดาน	2.67	0.69
หลังการจัดกิจกรรมเกมกระดาน	5.50	0.62

จากตารางที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า คะแนนเฉลี่ยทักษะการทำงานร่วมกันของเด็กปฐมวัยรายด้าน หลังการจัดกิจกรรมเกมกระดาน มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมเกมกระดานทั้ง 3 ด้าน ดังนี้

ด้านการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ก่อนการจัดกิจกรรมค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.44 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.51 และหลังการจัดกิจกรรมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.72 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.75 โดยพบว่า หลังการจัดกิจกรรม มีคะแนนเฉลี่ยด้านการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรม

ด้านการเชื่อถือไว้วางใจ ก่อนการจัดกิจกรรมค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.44 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.51 และหลังการจัดกิจกรรมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.33 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.77 โดยพบว่า หลังการจัดกิจกรรม มีคะแนนเฉลี่ยด้านการเชื่อถือไว้วางใจ สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรม

ด้านการร่วมมือ ก่อนการจัดกิจกรรมค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.67 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.69 และหลังการจัดกิจกรรมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.50 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.62 โดยพบว่า หลังการจัดกิจกรรม มีคะแนนเฉลี่ยด้านการร่วมมือ สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรม

ตอนที่ 2 ผลการสังเกตพฤติกรรมทักษะการทำงานร่วมกันของเด็กปฐมวัย ขณะการจัดกิจกรรมเกมกระดาน จากการสังเกตพฤติกรรมของเด็กปฐมวัยกลุ่มเป้าหมาย ตลอด 8 สัปดาห์ พบว่า เด็กมีทักษะการทำงานร่วมกันดีขึ้นตามลำดับ ในช่วงสัปดาห์แรกถึงสัปดาห์ที่ 3 ของการจัดกิจกรรม จะเห็นได้ว่า เด็กส่วนใหญ่ไม่สามารถแสดงพฤติกรรมของทักษะการทำงานร่วมกันในการทำกิจกรรมได้ ครูต้องให้คำแนะนำในการทำกิจกรรมในแต่ละช่วง เด็กส่วนใหญ่ยังไม่สามารถบอกอารมณ์ความรู้สึกของเพื่อนและตอบสนองต่ออารมณ์ความรู้สึกของเพื่อนได้ เด็กส่วนใหญ่ยังไม่สามารถช่วยเหลือกันได้และยังไม่สามารถทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกันได้ เด็กส่วนใหญ่ยังไม่สามารถบอกความคิดเห็นของตนเองและรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนได้ และเด็กส่วนใหญ่ยังไม่สามารถเล่นหรือทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มกับเพื่อนได้ ครูต้องคอยกระตุ้นให้คำแนะนำทุกครั้งในขณะทำกิจกรรมต่างๆ และเมื่อจัดกิจกรรมต่อมา จะเห็นได้ว่า เด็กส่วนใหญ่เริ่มมีทักษะการทำงานร่วมกันในการทำกิจกรรม โดยมีครูให้คำแนะนำในการทำกิจกรรมเป็นบางช่วง เด็กเริ่มบอกอารมณ์ความรู้สึกของเพื่อนได้ เช่น เด็กบอกว่าเพื่อนร้องไห้เพราะลืมเอาสีมาหนูเลยไปปลอบเพื่อนให้เพื่อนหยุดร้องไห้ เด็กเริ่มช่วยเหลือเพื่อนได้ เด็กเริ่มเล่นเป็นกลุ่มจนจบเกมได้ เด็กพูดความคิดเห็นของตนเองได้ ในช่วงสัปดาห์ที่ 6 ถึงสัปดาห์ที่ 8 ของการจัดกิจกรรม จะเห็นได้ว่า เด็กส่วนใหญ่มีทักษะการทำงานร่วมกันที่ดีขึ้น เด็กสามารถกล่าวชื่นชมเพื่อน การดีใจร่วมกัน การแสดงความยินดีซึ่งกันและกันเมื่อกิจกรรมสำเร็จ การปลอบโยนเมื่อเห็นเพื่อนร้องไห้ เด็กช่วยเหลือเพื่อนที่เล่นหรือทำกิจกรรมต่างๆ

ไม่ได้ เนื่องจากขาดเรียนหรือไม่เข้าใจวิธีการเล่นหรือทำกิจกรรมต่างๆ เด็กเล่นหรือสร้างเกมกระดานจนประสบความสำเร็จ เด็กสามารถพูดเสนอความคิดเห็นของตนเองให้เพื่อนรับรู้และรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนได้ดีขึ้น เด็กสามารถเล่นจนจบเกมและทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่มได้ดีขึ้น จากการที่เด็กเข้าใจขั้นตอนการทำกิจกรรมของครูและทำกิจกรรมด้วยความตั้งใจ ซึ่งครูให้คำแนะนำในการทำกิจกรรมในแต่ละช่วงน้อยลง จึงทำให้เห็นผลการจัดกิจกรรมเกมกระดานที่มีต่อทักษะการทำงานร่วมกันของเด็กปฐมวัยได้ดีขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิจัย มีข้อวิจารณ์ 2 ประเด็น คือ การจัดกิจกรรมเกมกระดานและทักษะการทำงานร่วมกันของเด็กปฐมวัย มีรายละเอียดดังนี้

1. การจัดกิจกรรมเกมกระดาน ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาข้อมูลเนื้อหาเกี่ยวกับทักษะการทำงานร่วมกันของเด็กปฐมวัย จากแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศของชัยฤทธิ์ ศิลาเดช (2545) ณัฏฐิกา หลอดแก้ว (2552) และOECD (2018) และนำข้อมูลที่ศึกษามาวิเคราะห์ทำความเข้าใจ จึงสามารถแบ่งองค์ประกอบของทักษะการทำงานร่วมกันของเด็กปฐมวัยออกเป็น 3 ด้าน คือ 1. ด้านการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น 2. ด้านการเชื่อถือไว้วางใจ และ 3.ด้านการร่วมมือ ในส่วนของการออกแบบแผนการจัดกิจกรรมเกมกระดาน ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาข้อมูลเนื้อหาเกี่ยวกับทักษะการทำงานร่วมกันของเด็กปฐมวัย จากแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ ของทิศนา แขมมณี (2555) Suits (1990) Costikyan (1994) และธวัลรัตน์ ศรีวิลาศ (2561) จึงสามารถแบ่งขั้นตอนในการจัดกิจกรรมเกมกระดานออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ 1. ขั้นนำ 2. ขั้นกิจกรรม และ 3. ขั้นสรุป ผู้วิจัยได้นำขั้นตอนของการจัดกิจกรรมเกมกระดานที่ได้ศึกษามาปรับใช้ให้เหมาะสมออกแบบกิจกรรมให้สอดคล้องและเชื่อมโยงกัน เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีทักษะการทำงานร่วมกันผ่านการจัดกิจกรรมเกมกระดาน ซึ่งผู้วิจัยขอเสนอประเด็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเกมกระดานที่ค้นพบ มีดังนี้

1.1 การใช้คำถามเพื่อกระตุ้นความคิดของเด็กในการจัดกิจกรรมเกมกระดาน ทำให้เด็กได้เรียนรู้เกี่ยวกับทักษะการทำงานร่วมกันจากการสนทนาร่วมกันโดยการใช้คำถามกระตุ้นความคิดของเด็ก ทำให้เด็กสามารถบอกอารมณ์และความรู้สึกของเพื่อนได้ สามารถตอบสนองต่ออารมณ์และความรู้สึกของเพื่อนได้ สามารถช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้ สามารถแสดงความคิดเห็นยอมรับข้อตกลงในการเล่นและทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มให้ประสบความสำเร็จได้ เช่น ผลการสร้างเกมของเด็กๆ เป็นอย่างไรคะ เด็กๆ รู้สึกอย่างไรในขณะที่สร้างเกมคะ เด็กๆ มีปัญหาหรืออุปสรรคระหว่างการเล่นหรือสร้างเกมไหมคะ มีวิธีการแก้ไขปัญหาหรือไม่ อย่างไรคะ เป็นต้น สอดคล้องกับคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534) เสนอแนวคิดในการใช้คำถามสำหรับเด็กปฐมวัยว่า คำถามเป็นเครื่องมือที่สำคัญยิ่งในการจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมที่ยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง เพราะคำถามจะเป็นเครื่องกระตุ้นให้เด็กเกิดการคิด และสนใจต่อสื่อและสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบๆ ตัวเด็ก

1.2 บทบาทของครูในการจัดกิจกรรมเกมกระดาน ผู้วิจัยพบว่า บทบาทของครูมีความสำคัญในการส่งเสริมทักษะการทำงานร่วมกันให้กับเด็กปฐมวัยเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากครูจะต้องช่วยเด็กวางแผนและดำเนินกิจกรรมตามการจัดกิจกรรเกมกระดานที่สอดคล้องกับทักษะการทำงานร่วมกันของเด็กปฐมวัยทั้ง 3 ด้าน การตั้งคำถามจะช่วยกระตุ้นให้เด็กได้แสดงความคิดเห็นมากขึ้น ซึ่งเป็นการสะท้อนความคิดของเด็กที่มีต่อเรื่องนั้นๆ คำถามที่ใช้ควรเป็นคำถามปลายเปิดเพื่อให้เด็กได้แสดงความคิดของตนเองอย่างอิสระ สอดคล้องกับ ทิศนา แขมมณี (2555) ที่กล่าวว่า เกมกระดาน หมายถึง กระบวนการในการเล่นเล่นเกมกระดานกำหนดให้ผู้เล่นดำเนินกิจกรรมตามกฎ กติกา และมีการนำเนื้อหาข้อมูล วิธีการเล่นและผลจากการเล่นเกมมาใช้ในการอภิปรายเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด

2. ทักษะการทำงานร่วมกันของเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย พฤติกรรมทั้งหมด 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ด้านการเชื่อถือไว้วางใจ และด้านการร่วมมือ ซึ่งจากการเปรียบเทียบผลคะแนนหลังจากการจัดกิจกรรมเกมกระดาน พบว่า ด้านการร่วมมือ มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด มีคะแนนเท่ากับ 5.50 จากคะแนนเต็ม 6 คะแนน เหตุผลที่เป็นเช่นนี้เพราะการจัดกิจกรรมเกมกระดานในแต่ละขั้นตอน เด็กได้ทำกิจกรรมเกมกระดานที่เกี่ยวข้องกับการร่วมมือในการเล่น การทำงานร่วมกันกับเพื่อน จากการเล่นเกมกระดาน การวางแผนและออกแบบในการสร้างเกมกระดาน การสร้างเกมกระดาน และการเล่นเกมกระดานที่สร้างขึ้น โดยผ่านกิจกรรมเกมกระดาน ผู้วิจัยมีประเด็นที่ค้นพบเกี่ยวกับพฤติกรรมการร่วมมือของเด็กปฐมวัย ดังนี้

2.1 การแสดงความคิดเห็น การยอมรับข้อตกลงของกลุ่ม ที่มีประโยชน์ต่อการร่วมมือของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยพบว่า เด็กสามารถเล่นหรือทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มเพื่อนเพื่อส่งเสริมการร่วมมือของเด็กปฐมวัยได้นั้น เด็กจำเป็นต้องใช้คำพูดหรือการกระทำในการแสดงความคิดเห็น การยอมรับข้อตกลงของกลุ่มได้ทุกครั้งด้วยตนเองจากการจัดกิจกรรมเกมกระดานและจากการใช้คำถามเพื่อกระตุ้นความคิดของเด็ก ทำให้เด็กได้เรียนรู้เกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็น การยอมรับข้อตกลงของกลุ่มได้ด้วยตนเอง สอดคล้องกับหรรษา นิลวิเชียร (2540) ที่กล่าวว่า การให้เด็กได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมควรให้เด็กมีโอกาสได้แสดงออกซึ่งความคิด ความรู้สึก หรือความรู้ที่ตนมีให้ผู้อื่นได้รับรู้

2.2 ความสามารถในการเล่น การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มกับเพื่อน ที่มีประโยชน์ต่อการร่วมมือของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยพบว่า เด็กสามารเล่น สามารถทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มเพื่อนเพื่อส่งเสริมการร่วมมือของเด็กปฐมวัยได้นั้น เด็กจำเป็นต้องแสดงพฤติกรรมในการเล่น การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มกับเพื่อนได้ทุกครั้งด้วยตนเองจากการจัดกิจกรรมเกมกระดานและจากการใช้คำถามเพื่อกระตุ้นความคิดของเด็ก ทำให้เด็กได้เรียนรู้เกี่ยวกับการแสดงออกถึงการเล่น การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มกับเพื่อนทั้งการใช้คำพูดและการกระทำ

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า เด็กสามารถดำเนินกิจกรรมตามขั้นตอนของกิจกรรมเกมกระดานได้ จึงทำให้เด็กมีคะแนนเฉลี่ยด้านการร่วมมือมากที่สุด ถึงแม้ว่าเรื่องการร่วมมือจะเป็นเรื่องที่ยากสำหรับเด็กปฐมวัย ถ้าได้รับการจัดกิจกรรมเกมกระดานที่เชื่อมโยงกัน และเหมาะสมกับ

วัยของเด็ก จะทำให้เด็กมีทักษะการทำงานร่วมกัน เด็กสามารถเรียนรู้เรื่องที่ยากได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Bruner (1960, อ้างถึงใน เยาวพา เดชะคุปต์, 2542) ที่กล่าวว่า การนำเนื้อหาใดมาจัดกิจกรรมให้กับเด็ก ต้องมีการปรับเนื้อหาให้สอดคล้องกับความสามารถของเด็กที่จะเรียนรู้ได้ โดยใช้วิธีการให้เหมาะสมกับวัยและความสามารถของเด็กหรือใช้ภาษาที่เด็กจะเข้าใจได้ด้วยวิธีการที่เหมาะสม นอกจากนี้ควรทำให้เนื้อหาวิชามีความต่อเนื่องและสอดคล้องกัน มีกระบวนการดำเนินการที่ต่อเนื่องและสอดคล้องกัน

การจัดกิจกรรมเกมกระดาน เป็นการที่สมาชิกในกลุ่มทุกคนได้มีส่วนช่วยในการเล่นเกม การวางแผนและออกแบบในการสร้างเกม การสร้างเกม และการเล่นเกมที่สร้างขึ้น จะช่วยให้เด็กเพิ่มความสามารถในทักษะการทำงานร่วมกันได้ เด็กสามารถบอกอารมณ์ความรู้สึกของเพื่อน ตอบสนองอารมณ์ความรู้สึกของเพื่อน รู้จักการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการเล่นหรือทำงานร่วมกันให้ประสบความสำเร็จ รวมทั้งแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและยอมรับความคิดเห็นของกลุ่มในการเล่นหรือทำงานร่วมกัน เด็กเกิดความสนุกสนานและมีแรงจูงใจในการเรียนรู้ รวมทั้งมีความรับผิดชอบในการทำงานเพิ่มขึ้นด้วย ดังนั้น เมื่อเด็กได้รับการจัดกิจกรรมเกมกระดานยิ่งทำให้เด็กได้รับการพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกันสูงยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการศึกษาครั้งนี้

1.1 ครูสามารถนำวิธีการจัดกิจกรรมเกมกระดานไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้ เนื่องจากทักษะการทำงานร่วมกันเป็นทักษะชีวิตที่สำคัญในอนาคต โดยหากครูนำวิธีการจัดกิจกรรมเกมกระดานไปบูรณาการในหน่วยการเรียนรู้อื่นๆ ควรมีการปรับรูปแบบเกมหรือข้อคำถามให้เหมาะสมกับเนื้อหานั้น

1.2 ครูที่จะนำวิธีการจัดกิจกรรมเกมกระดานไปใช้ ควรศึกษาลักษณะและวิธีการจัดกิจกรรมเกมกระดานให้เข้าใจก่อนนำไปใช้จริง รวมทั้งควรการมีวางแผนในการเตรียมเนื้อหาที่น่าสนใจในการจัดกิจกรรมเกมกระดาน ข้อคำถามปลายเปิดเพื่อกระตุ้นความคิดของเด็กและเกมที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระที่สอน การแบ่งกลุ่มเด็กแบบคละเพศ คละความสามารถ การกำหนดบทบาทสมาชิก การเตรียมอุปกรณ์ รวมถึงการเตรียมความพร้อมของครูในการอธิบาย ให้คำแนะนำและดูแลเด็กระหว่างทำกิจกรรมเกมกระดาน เพื่อให้เด็กได้ฝึกปฏิบัติอย่างเต็มประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะจากการศึกษาในครั้งต่อไป

2.1 ครูควรนำวิธีการจัดกิจกรรมเกมกระดานไปศึกษาต่อยอดกับหน่วยการเรียนรู้อื่นๆ หรือบูรณาการกับกิจกรรมอื่นๆ โดยอาจปรับกิจกรรมหรือเกมกระดานอื่นๆ เพิ่มเติม ให้สอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้ หรือกิจกรรมอื่นๆ เช่น การจัดประสบการณ์แบบโครงการ การจัดประสบการณ์เรียนรู้ธรรมชาติเป็นฐาน การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน เป็นต้น

รวมถึงต้องคำนึงถึงความพร้อมในการเตรียมอุปกรณ์และการจัดสถานที่เพื่อให้ได้ผลการศึกษาที่แตกต่างออกไป

2.2 ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าการใช้กิจกรรมเกมกระดานสามารถพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกันของเด็กปฐมวัยได้ โดยครูสามารถนำวิธีการจัดกิจกรรมเกมกระดานไปศึกษาส่งเสริมหรือพัฒนาทักษะด้านอื่นๆ ของเด็กปฐมวัย เช่น การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ทักษะทางคณิตศาสตร์ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง (References)

กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). *แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564)*. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.

_____. (2561). *คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำหรับเด็กอายุ 3-6 ปี.* กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

กรุงเทพธุรกิจ. (2560). *'บอร์ดเกม' เครื่องมือพัฒนาคน-เปิดมุมมองด้านจิต*. กรุงเทพมหานคร: กรุงเทพธุรกิจ.

ชัยฤทธิ์ ศิลาเดช. (2545). *คู่มือการเขียนแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.* กรุงเทพมหานคร: แม็ค.

ณัฏฐิกา หลอดแก้ว. (2552). *ผลการเรียนรู้ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียแบบร่วมมือ ที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์และพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม วิชาคอมพิวเตอร์และระบบปฏิบัติการเบื้องต้นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบางปลาม้า "สูงสุมารผดุงวิทย์"*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ทิศนา แขมมณี. (2545). *ศาสตรการสอน*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____. (2555). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ.* พิมพ์ครั้งที่ 16. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธวัลรัตน์ ศรีวิลาส. (2561). *ผลของบอร์ดเกมที่มีต่อการเพิ่มความจำขณะทำงานด้านภาพ และมิติสัมพันธ์ของเด็กก่อนวัยเรียน.* วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาคลินิกและชุมชน, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

วราพร สิทธิ์พรสุวรรณ. (2561). *ผลการจัดการเรียนรู้โดยการใช้กลวิธีการสอนแบบคาเริสเซิลร่วมกับเกมการศึกษาที่มีต่อทักษะการทำงานร่วมกันของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1.* วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา: 14(1): 76-90.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2557). *รายงานการวิจัยแนวทางการพัฒนาการศึกษาไทยกับการเตรียมความพร้อมสู่ศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.

Assessment and Teaching of 21st Century Skills. (2012). *What are 21st century skills?*. Retrieved February 5, 2023, from http://atc21s.org.

GameHubHQ (2018) Moe (2021). *Types of Board Games*. Retrieved February 5, 2023, from https://gamehub hq.com/types-of-board-games.

OECD. (2018). *Social and emotional skills for student success and well-being : Conceptual framework for the OECD study on social and emotional skills*. Retrieved February 5, 2023, from https://www.oecd-ilibrary.org/education/social-and-emotional-skills-for-student-success-and-well-being_db1d8e59-en.

แนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนชายขอบ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2

Guidelines for the management of the care system for Border School under the Nan Elementary Education Service Area Office 2

เกรียงศักดิ์ ไชยศิลป์[1] วจี ปัญญาใส[2] สุมิตรา โรจนนิติ[3]
Kreangsak Chaisin, Vajee Panyasai, Sumittra Rojjananiti

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนชายขอบ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2 นี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการบริหารจัดการงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนชายขอบ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2 และพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนชายขอบ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2 เพื่อนำแนวทางที่ได้ไปปรับใช้ในการแก้ไขปัญหาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนชายขอบให้มีการดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีความสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่มากที่สุด ผลการวิจัยแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนชายขอบ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2 พบว่ามีแนวทางในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนชายขอบ ดังนี้ โรงเรียนมีการสร้างเครื่องมือในการคัดกรองนักเรียนที่มีประสิทธิภาพ หลากหลาย และมีแนวทางและรูปแบบที่ทันสมัย มีเทคนิคที่แปลกใหม่ เพื่อเร้าความสนใจหรือความตื่นเต้นให้กับผู้เข้าร่วมกิจกรรมในการแก้ไขพฤติกรรม มีการแต่งตั้งครูผู้ประสานงานหลักด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และการส่งต่อนักเรียนรายบุคคลที่มีปัญหาเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรม โรงเรียนควรมีแผนการที่ชัดเจนและส่งต่อไปยังหน่วยงานเฉพาะทางที่สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างตรงจุด

Received: 2023-05-08 **Revised**: 2023-05-26 **Accepted**: 2023-05-26

[1] หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ Master of Education Program In Educational Administration Uttaradit Rajabhat University. Corresponding Author e-mail: U.harnsawatha@gmail.com

[2] หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ Master of Education Program In Educational Administration Uttaradit Rajabhat University

[3] หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว ราชภัฏอุตรดิตถ์ Bachelor of Education Program in Guidance Psychology

คำสำคัญ (Keywords): แนวทางการพัฒนา; การบริหารจัดการ; ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน; โรงเรียนชายขอบ

Abstract

Subject research This guideline for the management of the student care and support system of border schools under the Nan Primary Educational Service Area Office 2 aims to study the problems in the management of the care and support system for students in border schools under the Nan Primary Educational Service Area Office. District 2 and to develop guidelines for the management of student care and support systems in border schools under the Nan Primary Educational Service Area Office 2 in order to apply the guidelines that have been applied to solve the problems of the care and support systems for students in border schools so that they can operate as efficiently and most consistently with the context of the area. The results of the research on the management of the student care and support system of the border schools under the Nan Primary Educational Service Area Office 2 found that there are guidelines for the development of the care and support system for the students of border schools as follows: Effective, diverse, and up-to-date approaches and formats. There is a new technique To arouse interest or excitement among participants in correcting their behavior. A teacher is appointed as the main coordinator of the student support system. and referring individual students with problems to modify their behavior. Schools should have a clear plan and refer them to specialized agencies that can solve problems directly.

Keywords: Development guidelines; Management; Support system for students; Marginal schools

บทนำ (Introduction)

ในยุคปัจจุบันมีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเป็นอย่างมาก ส่งผลต่อการดำเนินวิถีชีวิตของผู้คนในสังคมทุกรูปแบบ ประชาชนไทยต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว รุนแรง และเต็มไปด้วยสถานการณ์ปัญหาที่มีความสลับซับซ้อน นอกจากนี้ยังมีการไหลบ่าของวัฒนธรรมต่างชาติเข้ามาสู่สังคมไทย ด้วยกระบวนการทาง ทุนนิยม และบริโภคนิยม ในขณะที่วัฒนธรรมดั้งเดิมนับวันแต่จะอ่อนแอลง ทำให้เด็กและเยาวชนตกเป็นเหยื่อของสถานการณ์ความเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมดังกล่าว จนนำไปสู่การมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ความล้มเหลวทางด้านการเรียน ความไม่มั่นคงในอนาคตเด็ก และเยาวชนใน ปัจจุบันจำนวนไม่น้อยที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาและสภาพแวดล้อมที่ไม่สร้างสรรค์ในสังคม ทำให้มีพฤติกรรมแตกต่างไป

จากเด็กและเยาวชนในอดีต จากการประมวลสถิติข้อมูล สถานการณ์ปัญหาเด็กและเยาวชนของหน่วยงานต่าง ๆ พบว่า เด็กและเยาวชนที่เป็นนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับอื่น ๆ ส่วนหนึ่ง มักมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ นอกจากนี้เด็กและเยาวชนยังมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาสังคม ติดการพนัน นิยมเสี่ยงโชค ไม่ชอบไปโรงเรียน หนีเรียน ทำร้ายรังแกกันเอง หมกมุ่นกับสื่อที่ไม่สร้างสรรค์ มีภาวะเครียด ซึมเศร้า มองโลกในแง่ร้าย ไม่สนใจต่อปัญหาสังคม อย่างไรก็ตามเป็นสาเหตุที่ทำให้เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม (นัฐพล หัสนี, 2565) และจากข้อมูลสถิติจากฝ่ายส่งเสริมการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2 พบว่า นักเรียนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ชายขอบ ในสังกัดมีค่าเฉลี่ยทางด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ลดลงอย่างต่อเนื่อง และมีนักเรียนที่มีพฤติกรรมอันไม่พึงประสงค์เพิ่มขึ้นในทุกปีการศึกษา และมีอัตราการขาดเรียนและการออกเรียนกลางคันเพิ่มขึ้นอีกด้วย สอดคล้องกับข้อมูลของทางผู้วิจัยที่ได้ทำการสำรวจข้อมูลสภาพปัญหาเบื้องต้นจากคณะครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่ในเขตพื้นที่โรงเรียนชายขอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2 พบว่า นักเรียนในพื้นที่ดังกล่าวมีสภาพปัญหาในหลายๆด้าน ได้แก่ ปัญหาเรื่องการขาดเรียน และสื่ออุปกรณ์การเรียน มีการขาดเรียนบ่อย มีสภาพปัญหาครอบครัว และสภาพทางเศรษฐกิจที่ยากจน และมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีอยู่ในปัจจุบัน ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาของผู้เรียนในโรงเรียนชายขอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยังคงมีปัญหาในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนชายขอบในหลายจุด ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการวิจัยเพื่อศึกษาถึงสภาพปัญหาและการพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนชายขอบให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น มีความเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ และสามารถนำแนวทางที่ได้รับจากการวิจัยครั้งนี้ไปพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมีความเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ ซึ่งจะช่วยในการพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพต่อไป

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจในการศึกษาหาแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนชายขอบ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2 เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนชายขอบ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2 ที่จะส่งผลให้มีระบบการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนชายขอบที่มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการบริหารจัดการงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนชายขอบ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2

2. เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนของชายขอบ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2

3. เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนชายขอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

วิธีการดำเนินการวิจัยฉบับนี้ จะใช้การวิจัยเชิงผสมผสาน

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาการบริหารจัดการงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนชายขอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยใช้ตารางการคำนวณกลุ่มตัวอย่างจากตารางเครซี่ มอร์แกน โดยเปิดตารางสำเร็จรูปของเครซี่ และมอร์แกน (Robert V. Krejcie and Earyle W. Morgan. 1970) ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา/รักษาการในตำแหน่ง จำนวน 26 คน และครูผู้สอน ครูผู้ดูแลงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 175 คนรวมทั้งสิ้น 201 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนชายขอบและตอนที่ 3 เป็นปัญหาและข้อเสนอแนะ

3. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 2 การหาแนวทางในการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนชายขอบ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2

1. **ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง**

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสนทนากลุ่มครั้งนี้ ได้มาโดยเจาะจง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 2 คน ครูผู้ดูและงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน /ครูฝ่ายปกครอง จำนวน 5 คน ศึกษานิเทศก์ ประจำเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 1 ท่าน และนักจิตวิทยาประจำเขตพื้นที่ จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น 9 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้สนทนากลุ่ม ตอนที่ 2 เป็นประเด็นคำถามของการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนชายขอบ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2

3. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

แบบบันทึกการสนทนากลุ่มเพื่อหาแนวทางในการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนชาบขอบ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

ระยะที่ 3 ศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนชายขอบ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ได้มาโดยเจาะจง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 11 คน ครู/ครูที่ดูแลงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 39 คน รวมทั้งสิ้น 50 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ 3 ตอน ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ตอนที่ 2 แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผลการศึกษาสภาพปัญหาของการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนชายขอบสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2 รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงสภาพปัญหาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนชายขอบสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2 ในภาพรวม ดังนี้

การบริหารจัดการงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.12	1.22	ปานกลาง	5
2. การคัดกรองนักเรียน	3.94	1.06	มาก	1
3. การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน	3.47	1.33	ปานกลาง	4
4. การป้องกันและแก้ไขปัญหา	3.74	1.21	มาก	2
5. การส่งต่อนักเรียน	3.73	1.27	มาก	3
รวม	**3.60**	**1.22**	**มาก**	

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัญหาการบริหารจัดการงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนชายขอบ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2 จังหวัดน่าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการคัดกรองนักเรียน รองลงมา คือ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา การส่งต่อนักเรียน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ตามลำดับ

ด้านการคัดกรองนักเรียน สภาพปัญหาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือผลการวิเคราะห์การจัดกลุ่มนักเรียนมีความชัดเจน เชื่อถือได้ รองลงมา คือ การจัดระบบติดตามผลและประเมินนักเรียนที่เป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหาอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานด้านการคัดกรองนักเรียน และการออกแบบเครื่องมือการคัดกรองนักเรียนเป็นกลุ่มปกติ เสี่ยง กลุ่มมีปัญหาและการนำผลการประเมินการคัดกรองนักเรียนมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อพัฒนาอย่างต่อเนื่องตามลำดับ

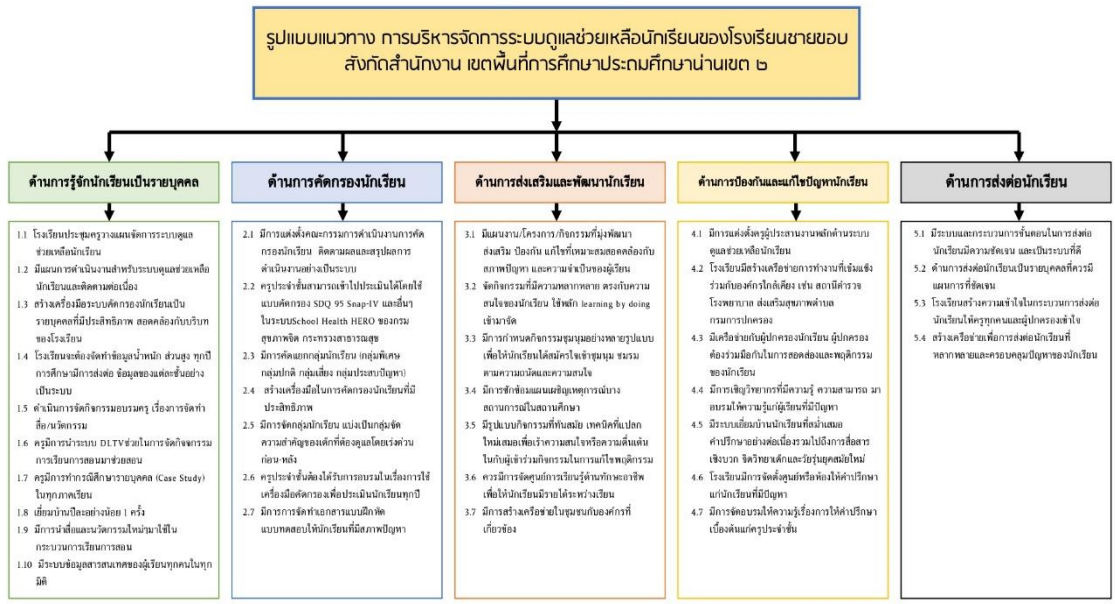
ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา สภาพปัญหาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน รองลงมา คือ การดูแลเอาใจใส่นักเรียนอย่างใกล้ชิดและทั่วถึงของครูและผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การจัดกิจกรรมการให้คำปรึกษาเบื้องต้นตามสภาพปัญหาของนักเรียน และ การวางแผนเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และการป้องกันและแก้ไขปัญหาสอดคล้องกับลักษณะสภาพปัญหาของนักเรียน ตามลำดับ

ด้านการส่งต่อนักเรียน สภาพปัญหาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การติดตามผลการส่งต่อนักเรียนทั้งภายในและภายนอก รองลงมา คือ นักเรียนที่ส่งต่อได้รับการช่วยเหลืออย่างรวดเร็วและเหมาะสม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การชี้แจงให้นักเรียนและผู้ปกครองทราบถึงความจำเป็นในการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหา และ การประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้องในการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหา และกระบวนการขั้นตอน การส่งต่อนักเรียนมีความชัดเจนและเป็นระบบ ตามลำดับ

ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน สภาพปัญหาโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน รองลงมา คือ การติดตามและประเมินผลการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การจัดกิจกรรมโฮมรูมนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ และการจัดกิจกรรมเข้าค่ายวิชาการเพื่อส่งเสริมและพัฒนานักเรียน และการจัดกิจกรรมชุมนุม ชมรม ตามความสนใจและความถนัดของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ ตามลำดับ

ด้านการรู้จักนักเรียนรายบุคคล สภาพปัญหาโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การประเมินคุณภาพการปฏิบัติงานด้านการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง รองลงมา คือ บุคลากรทุกฝ่ายให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลกับโรงเรียน ข และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การจัดทำข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน ด้านร่างกาย ได้แก่ น้ำหนัก ส่วนสูง โรคประจำตัว ความบกพร่องทางด้านร่างกายและด้านการเรียน ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความตั้งใจ ความสนใจ ความถนัดในการเรียน ข และ ด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้ อาชีพของบิดามารดา ค่าใช่จ่ายในการเรียน ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาแนวทางของการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนชายขอบ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2 ผู้วิจัยขอสรุปเป็นภาพรวม ในแผนภาพ ดังต่อไปนี้

แผนภาพที่ 1 แสดงแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนชายขอบ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน 2

3. ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนชายขอบ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2 ความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับ มาก

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนชายขอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่านเขต 2 มีประเด็นนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัญหาพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการคัดกรองนักเรียน รองลงมา ได้แก่ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ด้านการส่งต่อนักเรียน ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจาก การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือครูประจำชั้นยังคงไม่มีเครื่องมือในการคัดกรองนักเรียนที่มีความหลากหลาย ที่ทำให้เข้าใจในปัญหาชของนักเรียนได้อย่างแท้จริง ขาดการวางแผนงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอน่างเป็นระบบขั้นตอน การแต่งตั้งคณะดำเนินงานคัดกรองนักเรียน การติดตามและประเมินผลอย่างเป็นระบบ ไม่มีการคัดแยกนักเรียนตามสภาพปัญหาและ

กลุ่มความจำเป็น และขากการส่งเสริมให้ครูได้รับการอบรมและเพิ่มความรู้ในการใช้และสร้างเครื่องมือในการคัดกรองนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ ธิตินัดดา สิงห์แก้ว (2562) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้วงจร PDCA : กรณีศึกษาโรงเรียนวัดป่าตึงห้วยยาบ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน. พบว่าการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามองค์ประกอบ 5 ขั้นตอน ขาดการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ข้อมูลที่คัดกรองนักเรียนไม่ตรงตามความเป็นจริงเท่าที่ควร มีครูไม่เพียงพอต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูไม่สามารถติดตามนักเรียนได้อย่างทั่วถึง ขาดการมีส่วนร่วมกันในโรงเรียน และยังไม่มีข้อมูลความชัดเจนในการประสานงานในโรงเรียน และสอดคล้องกับ ไทยรัฐ วงศ์ทอง (2564) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาและแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 32 พบว่า ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ โรงเรียนขาดการประชุมวางแผนการดำเนินการ ขาดระบบการจัดการที่ดี ขาดงบประมาณ ครูขาดความรู้และความเข้าใจในเรื่องการวิเคราะห์นักเรียน ขากการมีส่วนร่วม และกำกับติดตาม กิจกรรมไม่สอดคล้องกับนักเรียน และขาดความต่อเนื่อง การ่างต่อไม่เป็นระบบ ล่าช้า และสอดคล้องกับ งานวิจัยของ กฤษฎิ์ณิชา พุทจิระ (2564) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน วัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5) เน้นสมรรถนะประจำสายงานของครูประจำชั้น พบว่า มีสภาพปัญหาที่ เกี่ยวข้องกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้แก่ ปัญหาการคัดกรองนักเรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย ปัญหาการแจ้งให้ผู้ปกครองทราบถึงเหตุผลการส่งต่อ ปัญหาการจัดเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล ขาดระบบ และไม่เป็นปัจจุบัน และปัญหาการเยี่ยมบ้านนักเรียนเป็นรายบุคคล ปัญหาการจัด กิจกรรมโฮมรูมที่มีบรรยากาศที่หลากหลาย เป็นต้น เมื่อพิจารณาจากความต้องการแล้ว สามารถนำมาพัฒนาเป็นแนวทางได้ ดังนี้

2. แนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนชายขอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่านเขต 2 ประกอบด้วย

ด้านการคัดกรองนักเรียน โรงเรียนควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานการคัดกรองนักเรียน ติดตามผลและสรุปผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ 2 มีการอบรมครูประจำชั้นสามารถเข้าไปประเมินได้โดยใช้แบบคัดกรอง SDQ 95 Snap-IV และอื่นๆ ในระบบSchool Health HERO ของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข มีการนำผลการประเมินมาคัดแยกกลุ่มนักเรียน(กลุ่มพิเศษ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มประสบปัญหา) และมีการติดตามอย่างต่อเนื่อง นำผลการประเมินมาปรับปรุง แก้ไขมีการสร้างเครื่องมือในการคัดกรองนักเรียนที่มีประสิทธิภาพ มีการจัดกลุ่มนักเรียน แบ่งเป็นกลุ่มจัดความสำคัญของเด็กที่ต้องดูแลโดยเร่งด่วนก่อน-หลัง ครูประจำชั้น

ต้องได้รับการอบรมในเรื่องการใช้เครื่องมือคัดกรองเพื่อประเมินนักเรียนทุกปี มีการกระตุ้นส่งเสริมความสนใจการดูแลบุตรหลานของผู้ปกครอง ในการดูแลในเรื่องการสื่อสาร ซึ่งสอดคล้องกับ ฤทธิ์ชัย ภู่สำอางค์ (2563) ได้วิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัด พระนครศรีอยุธยา พบว่า โรงเรียนควรกำหนดโครงการ/กิจกรรมอย่างชัดเจน มีงบประมาณรับรอง กำหนดผู้รับผิดชอบกิจกรรมด้านต่างๆให้ตรงกับความต้องการนักเรียน และมีการประสานขอความ ร่วมมือกับบุคลากรภายในและภายนอก วิทยากรที่มีความสามารถเฉพาะทางมาจัดกิจกรรมให้ นักเรียน และโรงเรียนควรจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง มีการกำกับ นิเทศ ติดตาม นำผลที่ได้มาปรับปรุงพัฒนา และสอดคล้องกับ อาภากร แสวงการ (2564) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการ ดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษา จังหวัดขอนแก่น พบว่า สถานศึกษาจะต้องจัดอบรมความรู้ให้กับครู มีการแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม และจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ และมีการรายงานผลที่นำไปสู่การปรับปรุงพัฒนา และสอดคล้องกับ ขวัญเนตร มูลทองจาด (2564) ได้วิจัยเรื่อง การดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดอุดมรังสี พบว่า โรงเรียนควรจัดกิจกรรมให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วม เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหาโดยเฉพาะ

ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน พบว่า ควรโรงเรียนควรมีการแต่งตั้งครูผู้ประสานงานหลักด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนมีสร้างเครือข่ายการทำงานที่เข้มแข็งร่วมกับองค์กรใกล้เคียง เช่น สถานีตำรวจ โรงพยาบาล ส่งเสริมสุขภาพตำบล กรมการปกครอง มีเครือข่ายกับผู้ปกครองนักเรียน ผู้ปกครองต้องร่วมมือกันในการสอดส่องและพฤติกรรมของนักเรียนช่วงอยู่บ้านกับการเดินทางมาโรงเรียน รวมถึงมีการติดต่อประสานงานกับครูที่ปรึกษาอย่างใกล้ชิด มีการเชิญวิทยากรที่มีความสามารถตรงกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการพัฒนา มาอบรมให้ความรู้แก่ผู้เรียนที่มีปัญหา มีระบบเยี่ยมบ้านนักเรียนที่สม่ำเสมอ ครูควรได้รับการการทบทวนกระบวนการให้คำปรึกษาอย่างต่อเนื่องรวมไปถึงการสื่อสารเชิงบวก จิตวิทยาเด็กและวัยรุ่นยุคสมัยใหม่ โรงเรียนมีการจัดตั้งศูนย์หรือห้องให้คำปรึกษาแก่นักเรียนที่มีปัญหา โดยมีครูที่มีความรู้เป็นผู้ให้คำปรึกษา มีการจัดอบรมให้ความรู้เรื่องการให้คำปรึกษาเบื้องต้นแก่ครูประจำชั้นและผู้ปกครองนักเรียนให้สามารถปฏิบัติการให้คำปรึกษาได้ ซึ่งสอดคล้องกับ ฤทธิ์ชัย ภู่ สำอางค์ (2563) ได้วิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า โรงเรียนควร ประสานความร่วมมือกับครู บุคคล และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอก ประชุม วางแผน ชี้แจงทำ

ความเข้าใจร่วมกันในการดำเนินงาน และกำกับ นิเทศ ติดตาม เพื่อนำผลมาปรับปรุง พัฒนา และสอดคล้องกับ แพรพลอย พัฒนะแสง (2565) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการ ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 พบว่า สถานศึกษาควรมีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่างๆ ผ่านช่องทางเครือข่ายสังคมออนไลน์ เช่น Facebook หรือ Line ใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นช่องทางในการติดต่อประสานงานและส่งรายงานผลการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง และสอดคล้องกับ ขวัญเนตร มูลทองจาด (2564) ได้วิจัยเรื่อง การดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดอุดมรังสี พบว่า โรงเรียนควรจัดกิจกรรมให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วม เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหาโดยเฉพาะ และสอดคล้องกับ ปรมาภรณ์ สนธิ (2560) ได้วิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ระดับประถมศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี พบว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลต้องใช้วิธีการ เครื่องมือที่หลากหลาย เพื่อให้สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์นักเรียนได้อย่างถูกต้อง

ด้านการส่งต่อนักเรียน พบว่าโรงเรียนควรมีระบบและกระบวนการขั้นตอนในการส่งต่อนักเรียนมีความชัดเจน และเป็นระบบที่ดี ด้านการส่งต่อนักเรียนเป็นรายบุคคลที่ปัญหาเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนักเรียนควรมีแผนการที่ชัดเจนและส่งต่อไปยังหน่วยงานเฉพาะที่สามารถแก้ปัญหาได้ตรงจุด โรงเรียนสร้างความเข้าใจในกระบวนการส่งต่อนักเรียนให้ครูทุกคนและผู้ปกครองเข้าใจในกระบวนการและ ความสำคัญของการส่งต่อนักเรียน สร้างเครือข่ายเพื่อการส่งต่อนักเรียนที่หลากหลายและครอบคลุมปัญหาของนักเรียนที่ส่งต่อให้มากขึ้น เช่น รพ.สต. นักจิตวิทยา แผนกจิตเวชของโรงพยาบาล ซึ่งสอดคล้องกับ ฤทธิ์ชัย ภู่ สำอางค์ (2563) ได้วิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า โรงเรียนควร ประสานความร่วมมือกับครู บุคคล และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอก ประชุม วางแผน ชี้แจงทำความเข้าใจร่วมกันในการดำเนินงาน และกำกับ นิเทศ ติดตาม เพื่อนำผลมาปรับปรุง พัฒนา และสอดคล้องกับ แพรพลอย พัฒนะแสง (2565) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการ ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 พบว่า สถานศึกษาควรมีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่างๆ ผ่านช่องทางเครือข่ายสังคมออนไลน์ เช่น Facebook หรือ Line ใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็น

ช่องทางในการติดต่อประสานงานและส่งรายงานผลการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ในการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล ผู้บริหารควรให้การสนับสนุนให้ครูได้ใช้เครื่องมือที่หลากหลายโดยการจัดหาหรือ ส่งเสริมให้ความรู้เกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียน

1.2 ในการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจะต้องใช้เครื่องมือที่หลากหลายในการเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล จะต้องให้ความรู้เกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียนต้องมีการสร้างเครือข่ายที่หลากหลายเพื่อการจัดกิจกรรมในการส่งเสริมป้องกันและแก้ไข พัฒนา ให้เหมาะสมกับปัญหานักเรียนมาที่สุดและการส่งต่อต้องมีระบบ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการและความเหมาะสมกับการดูแลช่วยเหลือแต่ละประเภท

2.2 ควรศึกษาวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในพื้นที่โรงเรียนชายขอบ

เอกสารอ้างอิง (References)

ธิตินัดดา สิงห์แก้ว. (2562). *การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้วงจร PDCA : กรณีศึกษาโรงเรียนวัดป่าตึงห้วยยาบ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน.* วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

ปรมาภรณ์ สนธิ. (2560*). แนวทางการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับประถมศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสานักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

กฤษฎ์ณิชา พุทจิระ. (2564). *การพัฒนารูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5) เน้นสมรรถนะประจำสายงานของครูประจำชั้น.* สารนิพนธ์หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยคริสเตียน.

ขวัญเนตร มูลทองจาด. (2564). *การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดอุดมรังสี.* สารนิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรมหาณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ไทยรัฐ วงษ์ทอง. (2564).*การศึกษาปัญหาและแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 32*. วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

แพรพลอย พัฒนะแสง. (2565). *การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3*. วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรมหาณฑิต, มหาวิทยาลัยสารคาม.

ฤทธิ์ธิชัย ภู่สำอาง. (2563). *แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.* วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

อาภากร แสวงการ. (2564). *การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น.* วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

การพัฒนาคู่มือครูที่ปรึกษาโรงเรียนควบรวม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

The Development of Teacher Advisor Manual for Integrated School Under Sukhothai Primary Educational Service Area Office 2

ณัฐชารัศม์ สุริยันต์[1] วจี ปัญญาใส[2] สุมิตรา โรจนนิติ[3]
Natcharat Suriyan, Vajee Panyasai, Sumittra Rotjananiti

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้วัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินงานของครูที่ปรึกษาโรงเรียนควบรวมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 2) พัฒนาคู่มือครูที่ปรึกษาโรงเรียนควบรวมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 3) ประเมินความเหมาะสมของคู่มือครูที่ปรึกษาโรงเรียนควบรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 รูปแบบการวิจัยเป็นแบบผสมผสาน ประชากร คือ โรงเรียนควบรวมในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 จำนวน 12 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนควบรวมในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 จำนวน 4 โรงเรียน โดยการเลือกแบบเจาะจง ผู้ให้ข้อมูลมี 3 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 ใช้ในการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินงานของครูที่ปรึกษาโรงเรียนควบรวมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 จำนวน 12 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูที่ปรึกษา ผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนควบรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 2 กลุ่มที่ 2 ใช้ในการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พัฒนาคู่มือครูที่ปรึกษาโรงเรียนควบรวมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 จำนวน 10 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วย ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูที่ปรึกษา ครูที่ได้รับรางวัลด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และ

Received: 2023-06-16 **Revised**: 2023-07-20 **Accepted**: 2023-07-22

[1] หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ Master of Education Program in Educational Administration Uttaradit Rajabhat University. Corresponding Author e-mail: vitamilk946@gmail.com

[2] หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ Master of Education Program in Educational Administration Uttaradit Rajabhat University

[3] หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มาหวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ Bachelor of Education Program in Program and Teaching Program Uttaradit University

ผู้ปกครองนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 กลุ่มที่ 3 ใช้ในการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ประเมินความเหมาะสมของคู่มือครูที่ปรึกษาโรงเรียนควบรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 จำนวน 30 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่ปรึกษาที่ทำงานในโรงเรียนควบรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ทั้งที่เป็นโรงเรียนหลักและโรงเรียนที่มาเรียนรวม ปีการศึกษา 2565 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม และแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ผลการศึกษาพบว่า 1) สภาพปัญหาการดำเนินของครูที่ปรึกษาโรงเรียนควบรวมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ตามองค์ประกอบของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนรายบุคคล คือ ไม่มีแบบฟอร์มเพื่อรวบรวมข้อมูลที่เป็นรูปแบบเดียวกันของโรงเรียน ผู้ปกครองให้ข้อมูลนักเรียนไม่ครบถ้วน การติดต่อผู้ปกครองทำได้ยาก ครูที่ปรึกษาเดิมของนักเรียนที่มาเรียนรวมไม่ได้ให้ข้อมูลของนักเรียนมาด้วยเมื่อย้ายมาเรียนรวม ด้านการคัดกรองนักเรียน คือ ผู้ปกครองไม่มีส่วนร่วมในการคัดกรอง ไม่มีคู่มือด้านการคัดกรองนักเรียน ผู้ปกครองไม่ยินยอมให้มีการตรวจจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อระบุว่านักเรียนเป็นเด็กพิเศษ ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน คือ ผู้ปกครองไม่ไม่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมของนักเรียน พฤติกรรมนักเรียนที่มาเรียนรวมไม่อยู่ในกฎระเบียบ โรงเรียนไม่มีปฏิทินการดำเนินงาน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน คือ ไม่มีคู่มือการดำเนินการ ครูติดต่อผู้ปกครองนักเรียนไม่ได้ และด้านการส่งต่อนักเรียน ได้แก่ โรงเรียนไม่มีคู่มือในการดำเนินงาน ผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษาไม่เข้าใจการดำเนินงานด้านการส่งต่อของโรงเรียน และผู้ปกครองนักเรียนไม่ให้ความร่วมมือในการส่งต่อนักเรียน 2) การพัฒนาคู่มือครูที่ปรึกษาโรงเรียนควบรวมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ตามองค์ประกอบของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้คู่มือครูที่ปรึกษาที่มีรายละเอียดขอเนื้อหาและแนวทางในการปฏิบัติ จำนวน 7 บท คือ บทที่ 1 ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน บทที่ 2 ครูที่ปรึกษา บทที่ 3 การรู้จักนักเรียนรายบุคคล บทที่ 4 การคัดกรองนักเรียน บทที่ 5 การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน บทที่ 6 การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน บทที่ 7 การส่งต่อนักเรียน และภาคผนวก ประกอบด้วย เครื่องมือในการดำเนินงานสำหรับครูที่ปรึกษาตามองค์ประกอบของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 3) ผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือครูที่ปรึกษาโรงเรียนควบรวม อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ (Keywords): ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน; คู่มือครูที่ปรึกษา; โรงเรียนควบรวม; โรงเรียนหลัก; โรงเรียนที่มาเรียนรวม

Abstract

The purposes of this research were to study operational process and difficulties of teacher advisors; develop teacher advisor for integrated school; assess

the suitability and feasibility of teacher advisor manual for integrated school under Sukhothai primary educational service area office 2. This research applies mixed research methodologies. The informant group used for phase 1 were school principals and teachers working in integrated schools, parent and school committee. Total of 12 people selected by purposive sampling. Phase 2 The informant group used were Promotion of Educational Provision group director, school principals and teacher who's got The Student support system award and teacher advisor. Total of 10 people selected by purposive sampling. Phase 3 the sample group were 30 school principal and teacher advisor working in integrated schools selected by simple random sampling. The research tools were interviews, focus group discussion and questionnaires. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation and content analysis. The results showed that 1) The operation of problems of integrated school advisor teachers in Sukhothai Primary Educational Service Area Office 2 according to the components of The Student Counseling System. First, knowing individual students were there's no form or handbook to collect information as the same form of 2 school, Parents did not provide complete student information, The student's former advisor does not pass on the student's information to the new advisor and difficulty in document storage. Second, screening students were parents do not participate in screening students, there is no manual on student screening and parents of children with learning disabilities do not consent to expert examinations to identify students with special needs. Third, student promoting and developing were parents do not participate in finding ways to organize student development activities, students are unable to adapt or self-control and the school does not have a clear calendar of events. Forth, preventing and solving student problems were the school does not have a manual on preventing and resolving student problems and teachers cannot contact parents to solve student problems. Fifth, transferring student were The school does not have manuals or guidelines for transferring students, parents and school committees do not understand the referral process and parents do not cooperate in referring students. 2) The development of teacher advisor manual for integrated school under Sukhothai primary educational service area office 2 according to the components of The Student Counseling System. Got a teacher's advisor manual with details, content and practical guidelines in 7 chapters: chapter 1 Student Support System, Chapter 2 Teacher Advisor, Chapter 3 Knowing Students Individually, Chapter 4 Student Screening, Chapter 5 Supporting

and developing students, Chapter 6 Preventing and resolving student problems, Chapter 7 Referring students and an appendix contains operational tools for teacher advisor according to the components of the student support system. 3) The result of the evaluation of the appropriateness of the combined school advisory teacher's manual at a high level.

Keywords: The Student Counseling System; Teacher advisor manual; Integrated school, Main School; School attended; The suitability

บทนำ (Introduction)

นโยบายการยกระดับมาตรฐานการศึกษาของไทย และการปฏิรูปการศึกษาเกิดขึ้นหลายครั้งเพื่อพัฒนาศักยภาพเด็กไทยให้ก้าวทันต่อสถานการณ์โลกในศตวรรษที่ 21 ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในหลาย ๆ ด้าน ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ รวมไปถึงการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างประชากรเนื่องด้วยอัตราการเกิดที่ลดลง นำไปสู่ปัญหาของระบบการศึกษา คือ สถานศึกษาขนาดเล็กมีแนวโน้มเพิ่มจำนวนมากขึ้น คุณภาพการศึกษาทั้งด้านวิชาการและคุณลักษณะของผู้เรียนไม่เป็นที่น่าพอใจ ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งของการด้อยคุณภาพทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงวางรากฐานการศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา และเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการศึกษาให้สูงขึ้น โดยมีมาตรการสำคัญประการหนึ่งในนโยบายและยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง คือ การควบรวมโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อลดจำนวนโรงเรียนขนาดเล็กให้เหมาะสมกับความจำเป็นของพื้นที่นำไปสู่การเพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพทางการศึกษา (สำนักนโยบายและแผน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน)

นโยบายการศึกษาที่ให้ดำเนินการควบรวมโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อยกระดับการศึกษา ในปีการศึกษา 2560 - 2565 นั้น ส่งผลต่อการดำเนินงานต่าง ๆ ภายในโรงเรียน โดยเฉพาะการดำเนินงานด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้วยบริบทและการดำเนินงานที่แตกต่างกันของแต่ละโรงเรียน การดำเนินงานต่าง ๆ จึงไม่สอดรับกัน เกิดข้อบกพร่องและล่าช้า ซึ่งบุคลากรที่จะต้องปฏิบัติหน้าที่ในการให้ความช่วยเหลือนักเรียนนั้นเป็นหน้าที่สำคัญของครูที่ปรึกษา แต่ด้วยสถิติของครูที่ปฏิบัติหน้าที่การสอนและครูที่ปรึกษาในโรงเรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ในปีการศึกษา 2562 - 2565 นั้น พบว่าส่วนใหญ่เป็นครูที่ยังไม่มีประสบการณ์ และขาดความเข้าใจในการทำงานการดูแลและให้คำปรึกษานักเรียนทั้งในด้านวิชาการ การเรียนรู้ในห้องเรียน และการส่งเสริมหรือปรับปรุงพฤติกรรมนักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งปัญหาเหล่านี้สามารถแก้ไขได้หากครูที่ปรึกษาทราบขั้นตอน แนวทางและกระบวนการทำงานที่ถูกต้อง

ดังนั้นเพื่อให้ครูที่ปรึกษาที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนควบรวมทั้งที่เป็นโรงเรียนหลัก และโรงเรียนที่มาเรียนรวม ปฏิบัติงานเป็นปัจจุบัน เป็นมาตรฐานเดียวกัน ทราบและเข้าใจกระบวนการทำงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สามารถส่งต่อข้อมูลให้กันได้เพื่อให้สามารถพัฒนาผู้เรียนได้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ภารกิจ และเป้าหมายร่วมกัน จึงควรพัฒนาคู่มือที่จะช่วยทำให้ครูที่ปรึกษาเข้าใจการทำงานในโรงเรียนควบรวมได้ดียิ่งขึ้น เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงาน ช่วยสร้างความเข้าใจที่ชัดเจน และความมั่นใจในการทำงานและปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องและรวดเร็วเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานให้ครูที่ปรึกษา (สุดารักษ์ พงศ์อภิรักษกุล, 2557)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาคู่มือครูที่ปรึกษาสำหรับโรงเรียนควบรวม โดยใช้องค์ประกอบจากระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ประการ 1.การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2.การคัดกรองนักเรียน 3.การป้องกันและแก้ไขปัญหา 4.การพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน 5. การส่งต่อ เพื่อส่งเสริม สนับสนุน และยกระดับประสิทธิภาพการดำเนินงานของครูที่ปรึกษาโรงเรียนควบรวมให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมั่นใจและสามารถพัฒนาผู้เรียนได้เต็มตามศักยภาพแห่งตน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินงานครูที่ปรึกษาของโรงเรียนควบรวมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2
2. เพื่อพัฒนาคู่มือครูที่ปรึกษาของโรงเรียนควบรวมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2
3. เพื่อประเมินความเหมาะสมของคู่มือครูที่ปรึกษาโรงเรียนควบรวมสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาคู่มือครูที่ปรึกษาโรงเรียนควบรวมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ใช้วิธีวิทยาการวิจัยแบบผสมผสาน (Mix mythology) ผู้วิจัยแบ่งวิธีการศึกษาออกเป็น 3 ขั้นตอน แต่ละขั้นตอนมีวิธีดำเนินการศึกษา ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาปัญหาในการดำเนินงานของครูที่ปรึกษาโรงเรียนควบรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาขั้นตอนนี้ ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purpose Sampling) ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาที่บริหารโรงเรียนควบรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 2 ในปีการศึกษา 2565 จำนวน 2 คน ครูที่ปรึกษาที่ทำงาน

โรงเรียนควบรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 2 ในปีการศึกษา 2565 จำนวน 6 คนผู้ปกครองนักเรียนในเขตพื้นที่บริการโรงเรียนที่ควบรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 2 จำนวน 2 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนควบรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 2 จำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้น 12 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาขั้นตอนนี้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานครูที่ปรึกษาของโรงเรียนควบรวมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ตามองค์ประกอบการดำเนินงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้ง 5 ด้าน โดยประเด็นในการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้มาจากการสอบถามครูและครูที่ปรึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียนและการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแล้วนำมาสังเคราะห์เป็นประเด็นในการสัมภาษณ์ โดยแยกแบบสัมภาษณ์เป็น 4 ฉบับ ตามสถานภาพผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูที่ปรึกษา ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษา

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ เพื่อขออนุญาตผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

2. ผู้วิจัยเดินทางไปขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยการกำหนดประเด็นคำถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาการดำเนินงานของครูที่ปรึกษาโรงเรียนควบรวมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการถอดเทปบันทึกเสียง โดยการประมวลความคิดเห็นจากการสัมภาษณ์ รวบรวม เรียบเรียง จัดระบบตามกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั้ง 4 กลุ่ม คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูที่ปรึกษา ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษา แล้วนำเสนอเป็นความเรียง

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาคู่มือครูที่ปรึกษาโรงเรียนควบรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในขั้นตอนนี้ใช้ในการสนทนากลุ่มเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาคู่มือครูที่ปรึกษาโรงเรียนควบรวมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วย ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเริมการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 จำนวน 1 คน ผู้บริหารสถานศึกษาที่ได้รับรางวัลด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 2 คน ครูที่ปรึกษาที่มีประสบการณ์ในการทำงานโรงเรียนควบรวมสังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 อย่างน้อย 2 ปี จำนวน 5 คน ครูที่ได้รับรางวัลด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้น 10 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus group) เพื่อหาแนวทางในการจัดทำคู่มือครูที่ปรึกษาโรงเรียนควบรวมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 2

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ เชิญผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมประชุมการสนทนากลุ่ม

2. จัดประชุมสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อพัฒนาคู่มือครูที่ปรึกษาโรงเรียนควบรวมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน

3. ดำเนินการจัดประชุมกลุ่ม เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาคู่มือ บันทึกรายละเอียดสำคัญ โดยการจดบันทึก และการบันทึกเสียง

4. เมื่อสิ้นสุดการประชุม ผู้วิจัยทำสรุปการสนทนากลุ่มในรายละเอียดที่สำคัญ โดยเฉพาะลักษณะข้อมูลที่เกิดขึ้นซ้ำจากบทสนทนา และแนวคิดที่สอดคล้องหรือแตกต่างกันระหว่างการสนทนากลุ่ม มาสังเคราะห์ยกร่างคู่มือครูที่ปรึกษาโรงเรียนควบรวมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content analysis) ที่ได้จากการสนทนากลุ่ม (Focus group)

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบความเหมาะสมของคู่มือครูที่ปรึกษาโรงเรียนควบรวมสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

1. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 3 ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่ปรึกษาที่ทำงานในโรงเรียนควบรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ทั้งที่เป็นโรงเรียนหลักและโรงเรียนที่มาเรียนรวม ปีการศึกษา 2565 จำนวน 30 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือครูที่ปรึกษาโรงเรียนควบรวมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 โดยเป็นแบบประเมินที่เป็นลักษณะมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือครูที่ปรึกษาโรงเรียนควบรวมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

2. ดำเนินการส่ง และเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง / ทางไปรษณีย์ และได้แบบสอบถามกลับคืนมา

3. ตรวจสอบแบบสอบถามที่ได้รับคืน และตรวจสอบความสมบูรณ์แบบของแบบสอบถามเพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูล

4. นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีทางสถิติ

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย (Research Results)

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งเป็น 3 ระยะตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. ระยะที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินงานของครูที่ปรึกษาโรงเรียนควบรวมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 จากการศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินงานของครูที่ปรึกษาโรงเรียนควบรวมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 แสดงผลตามตาราง 1 – 5 ต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงสภาพปัญหาการดำเนินการด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ปัญหาการดำเนินการ	ความถี่ (คน) (N=12)	เรียงลำดับ
ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	1. การกรอกข้อมูลนักเรียนเพื่อส่งต่อพิจารณารับทุนนักเรียนยากจน นักเรียนบางคนได้รับทุนซ้ำซ้อน บางคนมีคุณสมบัติ ไม่เหมาะสมที่จะรับทุนแต่ก็ได้รับทุน	2	4
	2. โรงเรียนขาดผู้บริหารสถานศึกษาในการกำกับติดตามการดำเนินงานของครูที่ปรึกษา	4	2
	3. ครูที่ปรึกษามีประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี ไม่มีความรู้เกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทำให้ไม่ทราบว่าเมื่อเก็บข้อมูลนักเรียนมาแล้วจะนำข้อมูลที่ดำเนินการอย่างไรต่อไป	4	2
	4. โรงเรียนไม่มีการประชุมชี้แจงสำหรับการศึกษาข้อมูลนักเรียนรายบุคคล	4	2
	5. ไม่มีแบบฟอร์มหรือคู่มือเพื่อรวบรวมข้อมูลเป็นรูปแบบเดียวกันของโรงเรียน	5	1

	6. ผู้ปกครองให้ข้อมูลไม่ครบถ้วน หรือมีความยากลำบากในการติดต่อผู้ปกครองนักเรียน	5	1
	7. ครูที่ปรึกษาเดิมของนักเรียนที่มาเรียนรวมไม่ได้ให้ข้อมูลของนักเรียนมาด้วยเมื่อย้ายมาเรียนรวม	5	1
	8. ครูที่ปรึกษาต้องจัดเก็บเอกสารของนักเรียน และกรอกข้อมูลนักเรียนในระบบของทางราชการแยกเป็นแต่ละโรงเรียน เพิ่มความลำบากในการจัดเก็บเอกสาร และเพิ่มภาระงานของครูที่ปรึกษาของโรงเรียนหลัก	5	1
	9. ครูที่ปรึกษาไม่ได้มาเยี่ยมบ้านด้วยตนเอง	3	3

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัญหาการดำเนินการด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ข้อที่มีความถี่สูงสุด จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ ข้อ 5 ไม่มีแบบฟอร์มหรือคู่มือเพื่อรวบรวมข้อมูลเป็นรูปแบบเดียวกันของโรงเรียน ข้อ 6 ผู้ปกครองให้ข้อมูลไม่ครบถ้วน หรือมีความยากลำบากในการติดต่อผู้ปกครองนักเรียน ข้อ 7 ครูที่ปรึกษาเดิมของนักเรียนที่มาเรียนรวมไม่ได้ให้ข้อมูลของนักเรียนมาด้วยเมื่อย้ายมาเรียนรวม และ ข้อ 8 ครูที่ปรึกษาต้องจัดเก็บเอกสารของนักเรียน และกรอกข้อมูลนักเรียนในระบบของทางราชการแยกเป็นแต่ละโรงเรียน เพิ่มความลำบากในการจัดเก็บเอกสารและเพิ่มภาระงานของครูที่ปรึกษาของโรงเรียนหลักข้อ (มีค่าความถี่ 5)

ตารางที่ 2 แสดงสภาพปัญหาการดำเนินการด้านการคัดกรอง

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	**ปัญหาการดำเนินการ**	**ความถี่ (คน) (N=12)**	**เรียงลำดับ**
ด้านคัดกรอง	1. ผู้ปกครองของนักเรียนที่เป็นเด็กพิเศษ หรือมีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ไม่ยินยอมให้มีการตรวจจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อระบุว่านักเรียนเป็นเด็กพิเศษหรือมีความบกพร่อง	5	3
	2. ความขัดแย้งเรื่องการให้ทุนที่ไม่เป็นธรรม	1	6
	3. ไม่มีการประชุมชี้แจงเรื่องวิธีการดำเนินการคัดกรองนักเรียน	4	4
	4. ครูที่ปรึกษาไม่มีคู่มือการดำเนินงาน ไม่ทราบข้อมูล ขั้นตอน รายละเอียด และเครื่องมือ ด้านการคัดกรองนักเรียน	8	2
	5. เมื่อเปลี่ยนครูที่ปรึกษาในภาคเรียนที่ 2 โดยให้ครูที่มาเรียนรวมเป็นครูที่ปรึกษา ครูไม่มี	2	5

	6. ผู้ปกครองไม่มีส่วนร่วมในการคัดกรองนักเรียนร่วมกับครูที่ปรึกษา และครูที่ปรึกษาไม่ได้แจ้งผลการคัดกรองให้ผู้ปกครองรับทราบ	9	1

จากตารางที่ 2 พบว่า สภาพปัญหาการดำเนินการด้านการคัดกรองนักเรียน ข้อที่มีความถี่สูงสุด คือ ข้อ 6 ผู้ปกครองไม่มีส่วนร่วมในการคัดกรองนักเรียนร่วมกับครูที่ปรึกษา และครูที่ปรึกษาไม่ได้แจ้งผลการคัดกรองให้ผู้ปกครองรับทราบ (มีค่าความถี่ 9) รองลงมา คือ ข้อ 4 ครูที่ปรึกษาไม่มีคู่มือการดำเนินงาน ไม่ทราบข้อมูล ขั้นตอน รายละเอียด และเครื่องมือ ด้านการคัดกรองนักเรียน มี(ค่าความถี่ 8) และ ข้อ 1 ผู้ปกครองของนักเรียนที่เป็นเด็กพิเศษ หรือมีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ไม่ยินยอมให้มีการตรวจจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อระบุว่านักเรียนเป็นเด็กพิเศษหรือมีความบกพร่อง (มีค่าความถี่ 5)

ตารางที่ 3 แสดงสภาพปัญหาการดำเนินการด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	**ปัญหาการดำเนินการ**	**ความถี่ (คน) (N=12)**	**เรียงลำดับ**
ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน	1. การปรับตัวของนักเรียนจากโรงเรียนที่มาเรียนรวมค่อนข้างมีอิสระ ไม่ควบคุมตนเองในการปฏิบัติตนในห้องเรียน เช่น การลุกจากที่นั่ง เดินไปเดินมาในห้องเรียน การไม่ขออนุญาตก่อนออกจากห้อง	6	2
	2. การบริหารจัดการอาหารกลางวัน ตั้งแต่มีการปรับค่าอาหารกลางวัน โรงเรียนหลักและโรงเรียนที่มาเรียนรวมได้รับค่าอาหารแตกต่างกัน จึงยากต่อการบริหารจัดการ	1	4
	3. ครูและผู้ปกครองโรงเรียนที่มาเรียนรวมไม่กล้าเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมโครงการของโรงเรียน หรือการบริหารจัดการการดำเนินงานด้านต่าง ๆ	4	3
	4. โรงเรียนไม่มีปฏิทินการดำเนินงานของครูที่ปรึกษาที่ชัดเจน ส่งผลให้การดำเนินงานของครูที่ปรึกษาไม่เป็นปัจจุบัน	6	2
	5. ผู้ปกครองไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมนักเรียน หรือหาแนวทางในการจัดกิจกรรมของนักเรียน เนื่องจากมีความคิดว่านักเรียนในปกครองของตนเองเป็นนักเรียนที่ไปเรียนรวมกับเขาจึงไม่กล้าแสดงความคิดเห็น	12	1

จากตารางที่ 3 พบว่า สภาพปัญหาการดำเนินงานด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ข้อที่มีความถี่สูงสุด คือ ข้อ 5 ผู้ปกครองไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมนักเรียน หรือหาแนวทางในการจัดกิจกรรมของนักเรียน เนื่องจากมีความคิดว่านักเรียนในปกครองของตนเองเป็นนักเรียนที่ไปเรียนรวมกับเขาจึงไม่กล้าแสดงความคิดเห็น และไม่คุ้นเคยกับครูและชาวบ้านของโรงเรียนหลัก (มีค่าความถี่ 12) รองลงมา คือ ข้อ 1 การปรับตัวของนักเรียนจากโรงเรียนที่มาเรียนรวมค่อนข้างมีอิสระ ไม่ควบคุมตนเองในการปฏิบัติตนในห้องเรียน เช่น การลุกจากที่นั่ง เดินไปเดินมาในห้องเรียน การไม่ขออนุญาตก่อนออกจากห้อง และ ข้อ 4 โรงเรียนไม่มีปฏิทินการดำเนินงานของครูที่ปรึกษาที่ชัดเจน ส่งผลให้การดำเนินงานของครูที่ปรึกษาไม่เป็นปัจจุบัน (มีค่าความถี่ 6)

ตารางที่ 4 แสดงสภาพปัญหาการดำเนินการด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ปัญหาการดำเนินการ	ความถี่ (คน)	เรียงลำดับ
ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน	1. ผู้ปกครองขาดความรู้ และทักษะในการสร้างลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ให้แก่ผู้เรียน	1	6
	2. ครูติดต่อผู้ปกครองนักเรียนไม่ได้เมื่อต้องการแก้ไขปัญหานักเรียน เนื่องจากไม่มีช่องทางติดต่อ ครูประจำชั้นคนเดิมไม่ได้ส่งต่อข้อมูลนักเรียนมาให้	5	3
	3. ไม่ทราบกระบวนการขั้นตอน และแนวทางรวมถึงเครื่องมือในการดำเนินการด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน	9	2
	4. โรงเรียนไม่มีการประชุมเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหานักเรียนร่วมกัน	2	5
	5. โรงเรียนและชุมชนไม่ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมของกันและกันมากเท่าที่ควร ทำให้คณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชนจะช่วยเหลือโรงเรียนได้ค่อนข้างน้อย โดยมากจะเข้ามาเมื่อโรงเรียนแจ้งให้มาประชุมเท่านั้น	4	4
	6. โรงเรียนไม่มีคู่มือการดำเนินการด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน	12	1

จากตารางที่ 4 พบว่า สภาพปัญหาการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ข้อที่มีความถี่สูงสุด คือ ข้อ 6 โรงเรียนไม่มีคู่มือการดำเนินการด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน (มีค่าความถี่ 12) รองลงมา คือ ข้อ 3. ไม่ทราบกระบวนการขั้นตอน และแนวทางรวมถึงเครื่องมือในการดำเนินการด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน (มีค่าความถี่ 9)

และ ข้อ 2 ครูติดต่อผู้ปกครองนักเรียนไม่ได้เมื่อต้องการแก้ไขปัญหานักเรียน เนื่องจากไม่มีช่องทางติดต่อ ครูประจำชั้นคนเดิมไม่ได้ส่งต่อข้อมูลนักเรียนมาให้ (มีค่าความถี่ 5)

ตารางที่ 5 แสดงสภาพปัญหาการดำเนินการด้านการส่งต่อ

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ปัญหาการดำเนินการ	ความถี่ (คน)	เรียงลำดับ
ด้านการส่งต่อ	1. ผู้ปกครองนักเรียนที่เป็นปู่ ย่า ตา ยาย ไม่สามารถให้ความร่วมมือในการส่งต่อนักเรียน	5	3
	2. โรงเรียนไม่มีคู่มือ หรือแนวทางในการดำเนินการด้านการส่งต่อนักเรียน	12	1
	3. โรงเรียนไม่มีการนิเทศ กำกับ ติดตามด้านการส่งต่อนักเรียน	4	4
	4. โรงเรียนกลัวเสียชื่อเสียงเมื่อนักเรียนมีปัญหาจะพยายามแก้ปัญหาจึงไม่ส่งต่อนักเรียนไปยังหน่วยงานภายนอก	1	5
	5. ผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษาไม่เข้าใจการดำเนินงานด้านการส่งต่อของโรงเรียน	8	2

จากตารางที่ 5 พบว่า สภาพปัญหาการดำเนินงานด้านการส่งต่อ ข้อที่มีความถี่สูงสุด คือ ข้อ 2 โรงเรียนไม่มีคู่มือ หรือแนวทางในการดำเนินการด้านการส่งต่อนักเรียน (มีค่าความถี่ 12) รองลงมา คือ ข้อ 5 ผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษาไม่เข้าใจการดำเนินงานด้านการส่งต่อของโรงเรียน (มีค่าความถี่ 8) และ ข้อ 1 ผู้ปกครองนักเรียนที่เป็นปู่ ย่า ตา ยาย ไม่สามารถให้ความร่วมมือในการส่งต่อนักเรียน (มีค่าความถี่ 5)

2. ระยะที่ 2 การพัฒนาคู่มือครูที่ปรึกษาโรงเรียนควบรวมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 จากการสนทนากลุ่มสรุปเป็นแนวทางในการพัฒนาคู่มือ ดังต่อไปนี้

1) ด้านการรู้จักนักเรียนรายบุคคล ควรมีข้อมูลความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ คุณลักษณะที่ดี กระบวนการทำงานของครูที่ปรึกษา บอกและอธิบายหลักการ ขั้นตอน วิธีการ เครื่องมือในการดำเนินงานด้านการรู้จักนักเรียนรายบุคคล มีแบบฟอร์มการเยี่ยมบ้านนักเรียน และสรุปผลการเยี่ยมบ้านของนักเรียน มีข้อมูลความรู้เกี่ยวกับเทคนิควิธีการสื่อสารในการเข้าถึงข้อมูลของนักเรียน

2) ด้านการคัดกรองนักเรียน ควรอธิบายหลักการ ขั้นตอน วิธีการพร้อมทั้งเครื่องมือในการดำเนินงานด้านการคัดกรองนักเรียน บอกบทบาทหน้าที่และทักษะของครูที่ปรึกษาในการดำเนินงานด้านการคัดกรองนักเรียน มีแบบฟอร์มหรือตัวอย่างบันทึกข้อความสรุปผลการคัดกรอง

นักเรียนส่งผู้อำนวยการโรงเรียน อธิบายขั้นตอน และช่องทางการติดต่อผู้เชี่ยวชาญในการคัดกรองนักเรียน กรณีที่ต้องการระบุว่านักเรียนเป็นเด็กพิเศษ

3) ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ควรอธิบายหลักการ ขั้นตอน วิธีการ เครื่องมือในการดำเนินงานด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน บอกบทบาทหน้าที่และทักษะที่จำเป็นของครูที่ปรึกษา มีแบบฟอร์มในการดำเนินงานด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน

4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ควรอธิบายหลักการ ขั้นตอน วิธีการ เครื่องมือ บอกบทบาทหน้าที่และทักษะที่จำเป็นของครูที่ปรึกษาในการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน มีแบบฟอร์มการบันทึกพฤติกรรมเสี่ยง และปัญหาของนักเรียนที่เป็นกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มที่มีปัญหา มีข้อมูลความรู้และทักษะด้านการให้คำปรึกษาปรึกษาเบื้องต้น มีแบบฟอร์มการจดบันทึกวิธีการ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหารายบุคคลเป็นระยะ มีแบบฟอร์มบันทึกสรุปรายงานผลการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนของครูที่ปรึกษา

5) ด้านการส่งต่อนักเรียน ควรอธิบายหลักการ ขั้นตอน วิธีการ และเครื่องมือการดำเนินงานด้านการส่งต่อนักเรียน บอกบทบาทหน้าที่ด้านการส่งต่อนักเรียนของครูที่ปรึกษา มีแบบฟอร์มบันทึกการส่งต่อภายใน มีช่องทางการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานภายนอกที่ต้องการส่งต่อนักเรียน

คู่มือครูที่ปรึกษาโรงเรียนควบรวมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 7 บท คือ บทที่ 1 ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน บทที่ 2 ครูที่ปรึกษา บทที่ 3 การรู้จักนักเรียนรายบุคคล บทที่ 4 การคัดกรองนักเรียน บทที่ 5 การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน บทที่ 6 การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน บทที่ 7 การส่งต่อนักเรียน และภาคผนวก ประกอบด้วย เครื่องมือในการดำเนินงานสำหรับครูที่ปรึกษาตามองค์ประกอบของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3. ระยะที่ 3 ผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือครูที่ปรึกษาโรงเรียนควบรวมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 อยู่ใน ระดับ มาก

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การวิจัยเรื่องการพัฒนาคู่มือครูที่ปรึกษาโรงเรียนควบรวมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 มีประเด็นน่าสนใจนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ปัญหาการดำเนินงานของครูที่ปรึกษาโรงเรียนควบรวมสังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ตามองค์ประกอบของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทั้ง 5 ด้าน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าแต่ละด้านมีปัญหาดังนี้

1) ด้านการรู้จักนักเรียนรายบุคคล ปัญหาคือ ไม่มีแบบฟอร์มเพื่อรวบรวมข้อมูลที่เป็นรูปแบบเดียวกันของโรงเรียน ผู้ปกครองให้ข้อมูลนักเรียนไม่ครบถ้วน การติดต่อผู้ปกครองทำได้ยาก

ครูที่ปรึกษาเดิมของนักเรียนที่มาเรียนรวมไม่ได้นำข้อมูลของนักเรียนมาด้วยเมื่อย้ายมาเรียนรวม ครูที่ปรึกษาต้องจัดเก็บเอกสารของนักเรียน และกรอกข้อมูลนักเรียนในระบบของทางราชการแยกเป็นแต่ละโรงเรียน เพิ่มความลำบากในการจัดเก็บเอกสาร อาจเป็นเพราะครูที่ปรึกษาไม่มีความรู้ด้านวิธีการและไม่ให้ความสำคัญในการทำความรู้จักนักเรียนรายบุคคล ไม่มีการกำกับติดตามการดำเนินงานโดยเฉพาะการเยี่ยมบ้านนักเรียน ทำให้การจัดเก็บข้อมูลรายบุคคลของนักเรียนไม่เป็นระบบ ไม่ได้เยี่ยมบ้านนักเรียนอย่างต่อเนื่อง หรือครูที่ปรึกษาไม่ได้ไปเยี่ยมบ้านนักเรียนด้วยตนเอง สอดคล้องไทยรัฐ วงษ์ทอง (2563, น. 117-118) ที่ศึกษาเรื่องการศึกษาปัญหาและแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาด้านการรู้จักนักเรียนรายบุคคล คือ งบประมาณการศึกษาพฤติกรรมของนักเรียนรายบุคคลด้านต่าง ๆ ไม่เพียงพอ วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาพฤติกรรมนักเรียนไม่มีความหลากหลาย และโรงเรียนขาดการส่งเสริมสนับสนุนการจัดทำข้อมูลเบื้องต้นของนักเรียนเป็นรายบุคคล

2) ด้านการคัดกรองนักเรียน ปัญหาคือ ผู้ปกครองไม่มีส่วนร่วมในการคัดกรอง ไม่มีคู่มือด้านการคัดกรองนักเรียน ผู้ปกครองไม่ยินยอมให้มีการตรวจจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อระบุว่านักเรียนเป็นเด็กพิเศษ อาจเป็นเพราะโรงเรียนไม่มีการประชุมกับผู้เชี่ยวชาญ ผู้ปกครองหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการกำหนดเกณฑ์ในการคัดกรองนักเรียนอย่างชัดเจน ครูที่ปรึกษาไม่ได้ศึกษาวิธีการในการคัดกรองนักเรียนอย่างถูกต้อง อีกทั้งผู้ปกครองไม่เข้าใจพฤติกรรมของนักเรียน รวมไปถึงผลกระทบที่อาจเกิดกับนักเรียนหากไม่ได้รับการแก้ไขพฤติกรรม สอดคล้องกับกฤษฎ์ณิชา พุทจิระ (2564, น. 121) ที่ศึกษาสภาพปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5) เน้นสมรรถนะประจำสายงานครูประจำชั้น พบว่า ด้านการคัดกรองนักเรียน มีปัญหาอยู่ในระดับมาก คือ ปัญหาการสรุปผลการคัดกรองนักเรียนและจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง คือ ปัญหาการคัดกรองนักเรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายสามารถแยกกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหาได้อย่างชัดเจน ปัญหาการประชุมผู้ปกครอง ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการกำหนดเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนให้เป็นที่ยอมรับร่วมกัน และยังสอดคล้องกับชไมพร จันทร์ลี (2560, น. 76-77) ที่ศึกษาเรื่องปัญหาและแนวทางพัฒนาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูในศูนย์ภัทรบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด พบว่าปัญหาด้านการคัดกรองนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ความน่าเชื่อถือของผลการวิเคราะห์พฤติกรรมนักเรียนเพื่อการแบ่งกลุ่มนักเรียน การรักษาความลับผลการคัดกรองนักเรียนของครูที่ปรึกษา และความถูกต้องของผลการวิเคราะห์พฤติกรรมนักเรียนในการแบ่งกลุ่มนักเรียน

3) ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน พบปัญหาคือ ผู้ปกครองไม่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมของนักเรียน พฤติกรรมนักเรียนที่มาเรียนรวมไม่อยู่ในกฎระเบียบ

โรงเรียนไม่มีปฏิทินการดำเนินงานที่ชัดเจน ทั้งเนื่องจากโรงเรียนมีการกำหนดปฏิทินการดำเนินงานของโรงเรียน ครูและผู้ปกครองนักเรียนที่มาจากโรงเรียนที่มาเรียนรวมไม่คุ้นเคยกับครูจากโรงเรียนหลักจึงไม่กล้าแสดงความคิดเห็นหรือเสนอแนะแนวทางในการจัดกิจกรรมของโรงเรียน นักเรียนไม่มีส่วนเกี่ยวข้องในการกำหนดกิจกรรมของโรงเรียน และนักเรียนที่มาเรียนรวมเคยอยู่กันแบบเป็นกันเองไม่มีระเบียบวินัยจึงเคยชินที่จะปฏิบัติตนตามสบายในห้องเรียน สอดคล้องกับอัจฉราภรณ์ ปรางโท้ (2561, น. 108) ที่ศึกษาแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท พบว่าปัญหาด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน คือ โรงเรียนไม่สามารถจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับสนใจและความต้องการของนักเรียนให้ครบทุกคน จัดกิจกรรมตอบสนองความต้องการของนักเรียนได้พียงบางคน บางกลุ่ม นโยบายสถานศึกษาในการพัฒนานักเรียนกับกิจกรรมก่อนเรียน (Homeroom) ยังไม่สอดคล้องกัน สถานศึกษากำหนดแนวทางการพัฒนานักเรียนไม่ชัดเจนทำให้ครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้นไม่สามารถนำปรับใช้ในห้องเรียนได้

4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน คือ ไม่มีคู่มือการดำเนินการ ครูติดต่อผู้ปกครองนักเรียนไม่ได้ ทั้งนี้เนื่องจากครูที่ปรึกษาไม่มีความรู้และไม่ศึกษาการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน และเป็นปัญหาที่เกี่ยวเนื่องมาจากครูที่ปรึกษาไม่ได้ไปเยี่ยมบ้านนักเรียนด้วยตนเอง หรือไม่ได้เก็บข้อมูลด้านการติดต่อประสานสัมพันธ์กับผู้ปกครองของนักเรียน หรือครูที่ปรึกษาไม่เคยติดต่อกับผู้ปกครองของนักเรียนมาก่อน สอดคล้องกับพัชรี พวงหนู (2564, น. 100) ที่ศึกษาปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 2 พบว่า ด้านการป้องกันและแก้ไข โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีปัญหาสูงที่สุด คือ การวางแผนการแต่งตั้งคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาผู้เรียน รองลงมาคือ การวางแผนศึกษาวิธีการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหาของผู้เรียน และข้อที่มีปัญหาต่ำที่สุดคือ การปรับปรุงบันทึกวิเคราะห์ สรุปผลการคัดกรองและช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคลต่อเนื่องเป็นปัจจุบัน สะดวกต่อการใช้งาน

5) ด้านการส่งต่อนักเรียน พบปัญหาคือ โรงเรียนไม่มีคู่มือในการดำเนินงาน ผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษาไม่เข้าใจการดำเนินงานด้านการส่งต่อของโรงเรียน และผู้ปกครองนักเรียนไม่ให้ความร่วมมือในการส่งต่อนักเรียน อาจเป็นเพราะครูที่ปรึกษาไม่มีความรู้และไม่มีประสบการณ์ในการส่งต่อนักเรียน และโรงเรียนไม่มีการประชุมชี้แจงการดำเนินการด้านการส่งต่อกับคณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครอง สอดคล้องกับฟองจันทร์ กลิ่นสุคนธ์ (2563, น.96) ที่ศึกษาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาด้านการส่งต่อนักเรียน คือ

การวางแผน วิเคราะห์ข้อมูล และความชัดเจนในการจัดระบบการส่งต่อนักเรียนทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน และยังสอดคล้องกับณัฐพรรณ แสงน้ำผึ้ง (2562, น. 96) ที่ศึกษาเรื่องแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนขยายโอกาสสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า ด้านการส่งต่อนักเรียน ปัญหาคือการแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินการส่งต่อนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ โรงเรียนไม่มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินการส่งต่อนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ทำให้ขาดผู้รับผิดชอบในการประชุมชี้แจงขั้นตอนในการส่งต่อนักเรียนให้แก่ครูและผู้ปกครองทราบ ขาดการติดตามผลการส่งต่อนักเรียนและรายงานผล ขาดการประสานความร่วมมือในการส่งต่อนักเรียนทั้งภายในและภายนอกอย่างเป็นระบบ

2. การพัฒนาคู่มือครูที่ปรึกษาโรงเรียนควบรวมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ตามองค์ประกอบของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คู่มือ 7 บท ดังนี้

บทที่ 1 ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย ความหมายของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน กระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน องค์ประกอบของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน Flow Chart ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระบวนการและขั้นตอนการดำเนินระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สอดคล้องกับ วรรณพศิริสวัสดิ์ (2562, น. 120) ที่ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จังหวัดนครพนม พบว่าผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จังหวัดนครพนม โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นระบบมีการพัฒนาครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องมีการสร้างความสัมพันธ์และประสานสัมพันธ์กันอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง พร้อมทั้งมีกระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

บทที่ 2 ครูที่ปรึกษา ประกอบด้วย ความหมายของครูที่ปรึกษา คุณลักษณะที่ดีของครูที่ปรึกษา บทบาทหน้าที่ของครูที่ปรึกษา บทบาทภาระหน้าที่ของครูที่ปรึกษาในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หลักฐานที่ต้องใช้ในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับครูที่ปรึกษา สอดคล้องกับดวงพร สุพลดี (2561, น. 74) ที่ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในอำเภอบรรพตพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 พบว่า ปัจจัยด้านครูผู้สอนมีผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมากที่สุด ทั้งนี้

เนื่องจาก ครูคือผู้ปฏิบัติกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนมากที่สุด ใกล้ชิดนักเรียนมากที่สุด จะเห็นได้เด่นชัดในด้านหน้าที่ของครูที่ปรึกษา ครูจึงเป็นตัวแปรสำคัญในการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จ ครูมีหน้าที่จัดทำระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและกำหนดสาระของหลักสูตรสถานศึกษา วางแผนการช่วยเหลือในระบบของครูที่ปรึกษา

บทที่ 3 การรู้จักนักเรียนรายบุคคล ประกอบไปด้วย หลักการของการรู้จักนักเรียนรายบุคคล วิธีการรู้จักนักเรียนรายบุคคล การสังเกต การสัมภาษณ์ มาตราส่วนประมาณค่า การเยี่ยมบ้าน ระเบียนสะสม ระเบียนสุขภาพ การศึกษานักเรียนเป็นรายกรณี (case study) สอดคล้องกับงานวิจัยของ สินตรา ตรีนุสนธิ์ (2561, น. 105) ที่ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษา ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ควรมีการรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลด้วยวิธีการที่เหมาะสมและหลากหลาย เช่น การจัดทำแฟ้มครูที่ปรึกษา แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) แบบสัมภาษณ์นักเรียน แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครอง และเยี่ยมบ้านนักเรียน

บทที่ 4 การคัดกรองนักเรียน ประกอบไปด้วย ความหมายของการคัดกรอง เกณฑ์การคัดกรองนักเรียน การคัดกรองนักเรียนที่มีความพิการทางการศึกษา สอดคล้องกับชไมพร จันทร์ลี (2560, น. 78) ที่ศึกษาเรื่องปัญหาและแนวทางพัฒนาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครู ในศูนย์ภัทรบูรพา สังกดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด พบว่า ด้านการคัดกรองนักเรียน ได้แก่ ใช้เกณฑ์ในการคัดกรองนักเรียนที่เป็นรูปแบบที่เข้าใจง่าย ตรงกับสภาพความเป็นจริง ความร่วมมือของผู้ปกครองในการคัดกรองนักเรียน และโรงเรียนควรมีผู้ที่มีประสบการณ์หรือผู้เชี่ยวชาญในการคัดกรองนักเรียน

บทที่ 5 การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ประกอบไปด้วย แนวทางการจัดกิจกรรมโฮมรูมและกิจกรรมประชุมผู้ปกครอง สอดคล้องกับศักรินทร์ โพธิ์เพ็ชร (2559, น. 126) ที่ศึกษาเรื่อง แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ผลการศึกษาพบว่า ด้านการส่งเสริมนักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาแต่งตั้งผู้รับการจัดกิจกรรมโฮมรูม ชี้แจงแนวทางการจัดกิจกรรมโฮมรูมให้บุคลากรทราบจัดทำคู่มือการจัดกิจกรรมโฮมรูม ติดตามประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรมอยางต่อเนื่อง แต่งตั้งผู้รับผิดชอบกิจกรรมอบรมคุณธรรมจริยธรรมประจำสัปดาห์ ชี้แจงแนวทางการจัดกิจกรรมอบรมคุณธรรม จริยธรรม ในแต่ละสัปดาห์ จัดทำคู่มือการอบรมคุณธรรม จริยธรรมประจำสัปดาห์ สรุปผล การจัดกิจกรรมในแต่ละสัปดาห์ ประชุมครูเพื่อชี้แจงทำความเข้าใจ ออกคำสั่ง กำหนดรายระเอียดในการดำเนินการในแต่ละประเด็นของทางโรงเรียนที่จะชี้แจงให้กบผู้ปกครองทราบ โรงเรียนเชิญผู้ปกครองประชุมประจำปี และสร้างความตระหนักให้ผู้ปกครองเห็นถึงความจำเป็นในการเข้าร่วมประชุม บันทึกการประชุม สรุปผล และรายงานผลการประชุมผู้ปกครอง

บทที่ 6 การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ประกอบไปด้วย การช่วยเหลือเบื้องต้น (กลุ่มเสี่ยง/ มีปัญหา) ข้อที่พึงตระหนักในการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน ลักษณะนักเรียนที่เสี่ยงต่อการมีปัญหาและนักเรียนที่มีปัญหาสุขภาพจิต ลักษณะพฤติกรรมและการแสดงออกที่บ่งว่าเสี่ยงต่อการมีปัญหา การประเมินพฤติกรรม หลักการให้การช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหา คุณสมบัติของผู้ให้คำปรึกษา เทคนิคการให้คำปรึกษา หลักในการให้แรงเสริม และเครื่องมือที่เกี่ยวข้องกับงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา สอดคล้องกับธิตินัดดา สิงห์แก้ว (2562, น. 87) ที่ผลการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้วงจร PDCA : กรณีศึกษาโรงเรียนวัดป่าตึงห้วยยาบ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ผลจากมติที่ประชุมเห็นชอบ และเสนอแนะให้มีการกำกับติดตามผลการแก้ปัญหาอย่างเป็นรูปธรรม มีแบบบันทึกที่กำหนดกรอบแนวทางอย่างชัดเจน รายงานผลต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและผู้บังคับบัญชา

บทที่ 7 การส่งต่อนักเรียน ประกอบไปด้วย ความสำคัญ แนวทางการพิจารณาในการส่งต่อโดยครูที่ปรึกษา แนวทางดำเนินการส่งต่อนักเรียน และเครื่องมือด้านการส่งต่อ ได้แก่ บันทึกการส่งต่อภายใน บันทึกข้อความขอความอนุเคราะห์ช่วยเหลือนักเรียน (ภายใน) บันทึกข้อความขอความอนุเคราะห์ช่วยเหลือนักเรียน (ภายนอก) แบบสรุปผลการส่งต่อนักเรียนแบบรายงานแจ้งผลการช่วยเหลือนักเรียน และการศึกษารายกรณี สอดคล้องกับฟองจันทร์ กลิ่นสุคนธ์ (2562, น. บทคัดย่อ) ที่ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขนาดเล็กด้านการส่งต่อนักเรียน โรงเรียนควรมีขั้นตอนการส่งต่อนักเรียนอย่างชัดเจน และมีการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อใช้ในการบริหารจัดการช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ควรมีการประชุมชี้แจงการใช้คู่มือครูที่ปรึกษาโรงเรียนควบรวมเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันก่อนการดำเนินงานระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ครูที่ปรึกษา ครูผู้รับผิดชอบโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน บุคลากรทุกคนในโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครองทั้งโรงเรียนหลักและโรงเรียนที่มาเรียนรวม

2. โรงเรียนควบรวมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 สามารถใช้คู่มือนี้ในการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษา โดยปรับตามบริบทของโรงเรียน

3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 สามารถใช้คู่มือนี้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน และติดตามการดำเนินงานของครูที่ปรึกษาโรงเรียนควบรวมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาผลการใช้คู่มือครูที่ปรึกษาโรงเรียนควบรวม
2. ควรศึกษารูปแบบการนิเทศติดตามการดำเนินงานของครูที่ปรึกษาโรงเรียนควบรวม
3. ควรศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการดำเนินงานของครูที่ปรึกษาตามองค์ประกอบของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนควบรวม

เอกสารอ้างอิง (References)

กฤษฎิ์ณิชา พุทจิระ. (2564). การพัฒนารูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5) เน้นสมรรถนะประจำสายงานของครูประจำชั้น. สารนิพนธ์หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยคริสเตียน

ชไมพร จันทร์ลี (2560). ปัญหาและแนวทางพัฒนาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูในศูนย์ภัทรบูรพา สังกดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด. นิพนธ์หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ณัฐพรรณ แสงน้ำผึ้ง. (2562). แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนขยายโอกาสสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 2. วิทยานิพนธ์ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

ดวงพร สุพลดี. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในอำเภอบรรพตพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 . วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

ไทยรัฐ วงษ์ทอง (2563). การศึกษาปัญหาและแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32. วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ธิตินัดดา สิงห์แก้ว. (2562). การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรี ยนโดยใช้วงจร PDCA : กรณีศึกษาโรงเรียนวัดป่าตึงห้วยยาบ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน. วิทยานิพนธ์ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

พัชรี พวงหนู. (2564). การศึกษาปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2. การค้นคว้าอิสระหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

ฟองจันทร์ กลิ่นสุคนธ์. (2562). แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

วรรณนพ ศิริสวัสดิ์. (2562). การศึกษาปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยนครพนม

ศักรินทร์ โพธิ์เพ็ชร. (2559). แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41. วิทยานิพนธ์นี้หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

สำนักนโยบายและการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. การดำเนินงานรวมโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อรองรับการปฏิรูปการศึกษาทศวรรษที่สอง. ระบบออนไลน์ http://www.wachum.com/grad21/schadmin4.pdf สืบค้นเมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2565

สินตรา ตรีนุสนธิ์. (2561). ผลการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานการอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ หลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา สาขาครุศาสตรอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

สุดารักษ์ พงศ์อภิรักษกุล. 2557. การพัฒนาคู่มือครูที่ปรึกษาในการให้คำปรึกษาด้านชีวิตและสังคมแก่นักเรียน โรงเรียนสุราษฎร์พิทยา. ภาคนิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

อัจฉราภรณ์ ปรางโท้. (2561). แนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสสังกัดสนำกงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท. วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

สมรรถนะในการปฏิบัติงานและสภาพแวดล้อมภายในองค์กร ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายงบประมาณ ของสำนักงานอัยการสูงสุด

Operational competency and internal environment affecting the budget disbursement efficiency of the Office of The Attorney General

จรีรัตน์ อาดเวียง[1] กนกศักดิ์ สุขวัฒนาสินิทธิ์[2]
Jareerat Adwiang, Kanoksak Sukwatanasinit

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษาเรื่องสมรรถนะในการปฏิบัติงานและสภาพแวดล้อมภายในองค์กร ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายงบประมาณของสำนักงานอัยการสูงสุด มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสมรรถนะในการปฏิบัติงานและสภาพแวดล้อมภายในองค์กร ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายงบประมาณของสำนักงานอัยการสูงสุด ทำการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างคือนักวิชาการเงินและบัญชีจากประชากร จำนวน 372 คน ใช้วิธีการของ Taro Yamane กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 193 คน เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และได้นำข้อมูลไปประมวลผล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าความถี่ ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันและการวิเคราะห์ผลการวิจัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 177 คน คิดเป็นร้อยละ 91.70 มีอายุ 41-50 ปี จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 41.97 มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 75.65 และมีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 6 – 10 ปี จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 44.04 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะในการปฏิบัติงานและสภาพแวดล้อมภายในองค์กรส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายงบประมาณของสำนักงานอัยการสูงสุด ด้านการเบิกจ่ายเป็นไปตามเป้าหมาย ด้านกระบวนการเบิกจ่ายงบประมาณ และด้านการบริหารงบประมาณ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05

คำสำคัญ (Keywords): สมรรถนะในการปฏิบัติงาน; สภาพแวดล้อมภายในองค์กร; ประสิทธิภาพการเบิกจ่ายงบประมาณ

Received 2023-05-07 **Revised**: 2023-05-26 **Accepted**: 2023-05-26

[1] นักศึกษาหลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม, school of Accountancy, Sripatum University. Corresponding Author e-mail: tonaor7118@gmail.com

[2] คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม, school of Accountancy, Sripatum University.

Abstract

The objective of this study was to investigate operational competency and internal environment affecting the budget disbursement efficiency of the Office of The Attorney General. This study was conducted by exploring the population of 372 financial and accounting technical officers. Based on Taro Yamane's formula, the sample size was determined to be 193. This was quantitative research. The questionnaire was used as a tool for collecting data. Data collected were then processed using software package. Data were analyzed using statistics to determine frequency, percentage, and standard deviation, Pearson correlation analysis and multiple regression analysis to test the hypothesis with statistical significance levels of 0.01 and 0.05. The major findings indicated that most of the respondents were females (n = 177, representing 91.70 percent), aged 41-50 years (n= 81 people, representing 41.97 percent), graduated with a bachelor's degree (n= 146 people, representing 75.65 percent), and had a service length between 6 and 10 years (n= 85 , representing 44.04 percent). From the respondents' opinions, operational competency and internal environment positively affected the budget disbursement efficiency of the Office of The Attorney General in terms of disbursement meeting the target, disbursement process and budget management with statistical significance levels of 0.01 and 0.05.

Keywords: operational competency; internal environment; budget disbursement

บทนำ (Introduction)

งบประมาณถือว่าเป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญในการผลักดันนโยบายและมาตรการด้านต่าง ๆ ของรัฐบาล เพื่อให้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ และนโยบายที่สำคัญของรัฐบาลสามารถขับเคลื่อนต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม เกิดผลสัมฤทธิ์และประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน หากรัฐบาลสามารถใช้จ่ายเงินงบประมาณได้อย่างเหมาะสมและถูกต้อง จะสามารถพัฒนาสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนในประเทศและสร้างเศรษฐกิจได้อย่างมหาศาล โดยรัฐบาลต้องใช้จ่ายและจัดสรรงบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประสิทธิผลนำไปสู่การพัฒนาประเทศต่าง ๆ เช่น โครงการพัฒนาด้านการศึกษา โครงการด้านพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานภายในประเทศ โครงการพัฒนาทางด้านการค้า หรือโครงการในด้านการลงทุนเพื่อก่อให้เกิดความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจอย่างแท้จริง รัฐบาลจึงได้มีแนวทางการบริหารจัดการการใช้จ่ายภาครัฐ โดยให้

ความสำคัญกับการเร่งรัดการสร้างรายได้ของประชาชนภายในประเทศ เพื่อเป็นการกระจายผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง

ด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 255 ได้กำหนดให้องค์กรอัยการเป็นองค์กรอื่นตามรัฐธรรมนูญ และตามพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. 2553 มาตรา 7 กำหนดให้สำนักงานอัยการสูงสุดเป็นส่วนราชการที่มีอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่น และเป็นนิติบุคคล โดยมีอัยการสูงสุดเป็นผู้บังคับบัญชาและเป็นผู้แทนนิติบุคคล สำนักงานอัยการสูงสุดมีพันธกิจในการเป็นกลไกที่สำคัญในกระบวนการยุติธรรม และต้องดำเนินงานเช่นเดียวกับหน่วยงานของรัฐในฝ่ายบริหาร โดยภาระหลักในด้านต่าง ๆ ดังนี้ การอำนวยความยุติธรรมทางอาญา การรักษาผลประโยชน์ของรัฐ การคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน แต่อย่างไรก็ดี สำนักงานอัยการสูงสุดยังคงได้รับจัดสรรงบประมาณจากรัฐบาล โดยได้นำงบประมาณที่ได้รับจัดสรรดังกล่าวมาใช้จ่ายตามแผนการใช้จ่ายงบประมาณให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลและบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายภายในระยะเวลาที่กำหนด ดังนั้นการเบิกจ่ายงบประมาณของสำนักงานอัยการสูงสุดจึงมีความสำคัญต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจที่สำคัญของรัฐบาลโดยตรง หากสามารถเบิกจ่ายงบประมาณได้ตามมาตรการเร่งรัดติดตาม การใช้จ่ายงบประมาณประจำปี โดยมุ่งเน้นให้การใช้จ่ายเงินงบประมาณเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับนโยบาย และสามารถนำนโยบายของรัฐบาลไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมและเกิดประสิทธิผล

จากสาเหตุดังที่กล่าวมาข้างต้นผู้ศึกษา จึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาสมรรถนะในการปฏิบัติงานและสภาพแวดล้อมภายในองค์กร ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายงบประมาณของสำนักงานอัยการสูงสุด เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาบุคลากรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเบิกจ่ายงบประมาณให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิผล รวมถึงเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาและอุปสรรคในการเบิกจ่ายงบประมาณในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาสมรรถนะในการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายงบประมาณของสำนักงานอัยการสูงสุด
2. เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมภายในองค์กรที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายงบประมาณของสำนักงานอัยการสูงสุด

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

รูปแบบการวิจัย

รูปแบบการวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักวิชาการเงินและบัญชีของสำนักงานอัยการสูงสุด จำนวนทั้งสิ้น 372 คน โดยการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของ Taro Yamane (1973) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างประชากร 193 คน

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. ตรวจสอบคุณภาพความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม โดยให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านงบประมาณ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความถูกต้อง เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency: IOC) ระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย สำหรับเกณฑ์ในการพิจารณาให้คะแนนของผู้เชี่ยวชาญในการวิจัยครั้งนี้ แบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษาได้รับการตรวจสอบแล้วมีค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่าง 0.67 – 1.00

2. ทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างจากประชากรอื่นที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ชุด จากนั้นนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) ของคอนบาช (Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือในการวิจัยในครั้งนี้ มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ0.959

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จัดส่งและเก็บรวบรวมแบบสอบถามทางออนไลน์ (Google Form) จากกลุ่มตัวอย่างจนครบจำนวนทั้งหมด 193 ตัวอย่าง แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ได้แก่ การวิเคราะห์สัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Correlation Analysis) และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อทดสอบสมมติฐาน

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 177 คน คิดเป็นร้อยละ 91.70 มีอายุ 41-50 ปี จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 41.97 มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 75.65 และมีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 6 – 10 ปี จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 44.04

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสมรรถนะในการปฏิบัติงาน พบว่า โดยรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 (S.D.= 0.52) เมื่อเรียงลำดับของค่าเฉลี่ยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ กฎหมายและระเบียบข้อปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดเท่ากับ 4.40 (S.D.= 0.59) รองลงมาคือ ความรู้ ความสามารถและความชำนาญงาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเท่ากับ 4.05 (S.D.= 0.52) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การวางแผนการทำงาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเท่ากับ 4.01 (S.D.= 0.47) ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในการทำงาน พบว่า โดยรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.56 (S.D.= 0.45) เมื่อเรียงลำดับของค่าเฉลี่ยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ รูปแบบการบริหารจัดการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดเท่ากับ 4.65 (S.D.= 0.41) รองลงมาคือ โครงสร้างองค์กร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดเท่ากับ 4.62 (S.D.= 0.50) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ วัฒนธรรมองค์กร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดเท่ากับ 4.40 (S.D.= 0.43) ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิภาพการเบิกจ่ายงบประมาณ พบว่า โดยรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.38 (S.D.= 0.43) เมื่อเรียงลำดับของค่าเฉลี่ยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านกระบวนการเบิกจ่ายงบประมาณงบประมาณ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดเท่ากับ 4.59 (S.D.= 0.47) รองลงมาคือ ด้านการบริหารงบประมาณมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดเท่ากับ 4.31 (S.D.= 0.41) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการเบิกจ่ายเป็นไปตามเป้าหมาย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดเท่ากับ 4.23 (S.D.= 0.41) ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม พบว่า มีค่าความสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.209 - 0.752 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.80 แสดงว่าไม่เกิดปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Multicollinearty)

ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

สมมติฐานที่ 1 สมรรถนะในการปฏิบัติงาน ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายงบประมาณของสำนักงานอัยการสูงสุด ด้านการเบิกจ่ายเป็นไปตามเป้าหมาย

ตารางที่ 1 แสดงผลการทดสอบสมมติฐาน สมรรถนะในการปฏิบัติงาน ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายงบประมาณของสำนักงานอัยการสูงสุด ด้านการเบิกจ่ายเป็นไปตามเป้าหมาย

สมรรถนะในการปฏิบัติงาน	**ด้านการเบิกจ่ายเป็นไปตามเป้าหมาย**						
	B	**Std.**	**Beta**	**t**	**Sig.**	**Tolerance**	**VIF**
ค่าคงที่ (Constant)	1.218	0.226		5.401	0.000		
ความรู้ ความสามารถและความชำนาญงาน	0.206	0.055	0.261	3.754	0.000**	0.557	1.794
การวางแผนการทำงาน	0.349	0.048	0.402	7.273	0.000**	0.881	1.135
กฎหมายและระเบียบข้อปฏิบัติ	0.177	0.046	0.254	3.817	0.000**	0.608	1.645
n = 193, R = 0.700, R^2 = 0.490, F = 60.573, Sig. = 0.000*, Durbin – Watson = 1.807							

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 1 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า สมรรถนะในการปฏิบัติงาน ด้านความรู้ความสามารถและความชำนาญงาน ด้านการวางแผนการทำงาน และด้านกฎหมายและระเบียบข้อปฏิบัติ มีค่า Sig เท่ากับ 0.000 ซึ่งค่า Sig ของตัวแปรมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ คือ

0.01 แสดงให้เห็นว่าสมรรถนะในการปฏิบัติงาน ด้านความรู้ ความสามารถและความชำนาญงาน ด้านการวางแผนการทำงาน และด้านกฎหมายและระเบียบข้อปฏิบัติ ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายงบประมาณของสำนักงานอัยการสูงสุด ด้านการเบิกจ่ายเป็นไปตามเป้าหมาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ดังนั้น จึงสนับสนุนสมมุติฐานที่ 1

สมมติฐานที่ 2 สมรรถนะในการปฏิบัติงาน ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายงบประมาณของสำนักงานอัยการสูงสุด ด้านกระบวนการเบิกจ่ายงบประมาณ

ตารางที่ 2 ผลการทดสอบสมมติฐานสมรรถนะในการปฏิบัติงาน ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายงบประมาณของสำนักงานอัยการสูงสุด ด้านกระบวนการเบิกจ่ายงบประมาณ

สมรรถนะในการปฏิบัติงาน	**ด้านกระบวนการเบิกจ่ายงบประมาณ**						
	B	**Std.**	**Beta**	**t**	**Sig.**	**Tolerance**	**VIF**
ค่าคงที่ (Constant)	1.382	0.230		6.007	0.000		
ความรู้ ความสามารถและความชำนาญงาน	0.216	0.056	0.140	2.258	0.025*	0.557	1.794
การวางแผนการทำงาน	0.110	0.049	0.111	2.253	0.025*	0.881	1.135
กฎหมายและระเบียบข้อปฏิบัติ	0.512	0.047	0.643	10.851	0.000**	0.608	1.645
n = 193, R = 0.772, R^2 = 0.596, F = 93.125, Sig. = 0.000*, Durbin – Watson = 1.895							

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 2 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า สมรรถนะในการปฏิบัติงาน ด้านความรู้ ความสามารถและความชำนาญงาน และด้านการวางแผนการทำงาน มีค่า Sig เท่ากับ 0.025 สำหรับด้านกฎหมายและระเบียบข้อปฏิบัติ มีค่า Sig เท่ากับ 0.000 ซึ่งค่า Sig ของตัวแปรมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ คือ 0.01 และ 0.05 แสดงให้เห็นว่าสมรรถนะในการปฏิบัติงาน ด้านความรู้ ความสามารถและความชำนาญงาน ด้านการวางแผนการทำงาน และด้านกฎหมายและระเบียบข้อปฏิบัติ ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายงบประมาณ ของสำนักงานอัยการสูงสุด ด้านกระบวนการเบิกจ่ายงบประมาณ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 ดังนั้น จึงสนับสนุนสมมุติฐานที่ 2

สมมติฐานที่ 3 สมรรถนะในการปฏิบัติงาน ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายงบประมาณของสำนักงานอัยการสูงสุด ด้านการบริหารงบประมาณ

ตารางที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐานสมรรถนะในการปฏิบัติงาน ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายงบประมาณของสำนักงานอัยการสูงสุด ด้านการบริหารงบประมาณ

สมรรถนะในการปฏิบัติงาน	**ด้านการบริหารงบประมาณ**						
	B	**Std.**	**Beta**	**t**	**Sig.**	**Tolerance**	**VIF**
ค่าคงที่ (Constant)	2.025	0.219		9.233	0.000		
ความรู้ ความสามารถและความชำนาญงาน	-0.113	0.053	-0.143	-2.117	0.036*	0.557	1.794
การวางแผนการทำงาน	0.093	0.047	0.107	1.982	0.049*	0.881	1.135
กฎหมายและระเบียบข้อปฏิบัติ	0.539	0.045	0.776	11.974	0.000**	0.608	1.645
n = 193, R = 0.719, R^2 = 0.517, F = 67.475, Sig. = 0.000*, Durbin – Watson = 1.715							

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า สมรรถนะในการปฏิบัติงาน ด้านความรู้ความสามารถและความชำนาญงาน มีค่า Sig เท่ากับ 0.036 ซึ่งค่า Sig ของตัวแปรมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ คือ 0.05 แสดงให้เห็นว่าสมรรถนะในการปฏิบัติงาน ด้านความรู้ความสามารถและความชำนาญงาน ส่งผลต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายงบประมาณ ของสำนักงานอัยการสูงสุด ด้านการบริหารงบประมาณ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สำหรับด้านการวางแผนการทำงาน มีค่า Sig เท่ากับ 0.049 และด้านกฎหมายและระเบียบข้อปฏิบัติ มีค่า Sig เท่ากับ 0.000 ซึ่งค่า Sig ของตัวแปรมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ คือ 0.01 และ 0.05 แสดงให้เห็นว่าสมรรถนะในการปฏิบัติงาน ด้านการวางแผนการทำงาน และด้านกฎหมายและระเบียบข้อปฏิบัติ ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายงบประมาณ ของสำนักงานอัยการสูงสุด ด้านการบริหารงบประมาณ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 ดังนั้นจึงสนับสนุนสมมุติฐานที่ 3

สมมติฐานที่ 4 สภาพแวดล้อมภายในองค์กร ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายงบประมาณของสำนักงานอัยการสูงสุด ด้านการเบิกจ่ายเป็นไปตามเป้าหมาย

ตารางที่ 4 ผลการทดสอบสมมติฐานสภาพแวดล้อมภายในองค์กร ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายงบประมาณของสำนักงานอัยการสูงสุด ด้านการเบิกจ่ายเป็นไปตามเป้าหมาย

สภาพแวดล้อมภายในองค์กร	**ด้านการเบิกจ่ายเป็นไปตามเป้าหมาย**						
	B	**Std.**	**Beta**	**t**	**Sig.**	**Tolerance**	**VIF**
ค่าคงที่ (Constant)	2.007	0.333		6.023	0.000		
วัฒนธรรมองค์กร	-0.076	0.074	-0.081	-1.027	0.306	0.657	1.523

รูปแบบการบริหารจัดการ	0.419	0.081	0.421	5.177	0.000**	0.620	1.612
โครงสร้างองค์กร	0.133	0.061	0.162	2.182	0.030*	0.740	1.352
n = 193, R = 0.475, R^2 = 0.225, F = 18.334, Sig. = 0.000*, Durbin – Watson = 2.312							

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า สภาพแวดล้อมภายในองค์กร ด้านวัฒนธรรมองค์กร มีค่า Sig เท่ากับ 0.306 ซึ่งค่า Sig ของตัวแปรมีค่ามากกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ คือ 0.05 แสดงให้เห็นว่าสภาพแวดล้อมภายในองค์กร ด้านวัฒนธรรมองค์กร ไม่ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายงบประมาณ ของสำนักงานอัยการสูงสุด ด้านการเบิกจ่ายเป็นไปตามเป้าหมาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สำหรับด้านรูปแบบการบริหารจัดการ มีค่า Sig เท่ากับ 0.000 และด้านโครงสร้างองค์กร มีค่า Sig เท่ากับ 0.030 แสดงให้เห็นว่า สภาพแวดล้อมภายในองค์กร ด้านรูปแบบการบริหารจัดการ และด้านโครงสร้างองค์กร ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายงบประมาณ ของสำนักงานอัยการสูงสุด ด้านการเบิกจ่ายเป็นไปตามเป้าหมาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 ดังนั้น จึงสนับสนุนสมมุติฐานที่ 4

สมมติฐานที่ 5 สภาพแวดล้อมภายในองค์กร ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายงบประมาณของสำนักงานอัยการสูงสุด ด้านกระบวนการเบิกจ่ายงบประมาณ

ตารางที่ 5 ผลการทดสอบสมมติฐานสภาพแวดล้อมภายในองค์กร ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายงบประมาณของสำนักงานอัยการสูงสุด ด้านกระบวนการเบิกจ่ายงบประมาณ

สภาพแวดล้อมภายในองค์กร	**ด้านกระบวนการเบิกจ่ายงบประมาณ**						
	B	**Std.**	**Beta**	**t**	**Sig.**	**Tolerance**	**VIF**
ค่าคงที่ (Constant)	-0.268	0.248		-1.078	0.282		
วัฒนธรรมองค์กร	0.350	0.055	0.325	6.332	0.000**	0.657	1.523
รูปแบบการบริหารจัดการ	0.541	0.060	0.475	8.980	0.000**	0.620	1.612
โครงสร้างองค์กร	0.174	0.045	0.185	3.828	0.000**	0.740	1.352
n = 193, R = 0.820, R^2 = 0.672, F = 129.188, Sig. = 0.000*, Durbin – Watson = 2.469							

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 5 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า สภาพแวดล้อมภายในองค์กร ด้านวัฒนธรรมองค์กร ด้านรูปแบบการบริหารจัดการ และด้านโครงสร้างองค์กร มีค่า Sig เท่ากับ 0.000 ซึ่งค่า Sig ของตัวแปรมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ คือ 0.01 แสดงให้เห็นว่า สภาพแวดล้อมภายในองค์กร ด้านวัฒนธรรมองค์กร ด้านรูปแบบการบริหารจัดการ และด้านโครงสร้างองค์กร ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายงบประมาณ ของสำนักงานอัยการสูงสุด ด้านกระบวนการเบิกจ่ายงบประมาณ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ดังนั้น จึงสนับสนุนสมมุติฐานที่ 5

สมมติฐานที่ 6 สภาพแวดล้อมภายในองค์กร ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายงบประมาณของสำนักงานอัยการสูงสุด ด้านการบริหารงบประมาณ

ตารางที่ 6 ผลการทดสอบสมมติฐานสภาพแวดล้อมภายในองค์กร ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายงบประมาณของสำนักงานอัยการสูงสุด ด้านการบริหารงบประมาณ

สภาพแวดล้อมภายในองค์กร	ด้านการบริหารงบประมาณ						
	B	Std.	Beta	t	Sig.	Tolerance	VIF
ค่าคงที่ (Constant)	0.876	0.279		3.140	0.002		
วัฒนธรรมองค์กร	0.363	0.062	0.388	5.862	0.000**	0.657	1.523
รูปแบบการบริหารจัดการ	0.240	0.068	0.241	3.542	0.000**	0.620	1.612
โครงสร้างองค์กร	0.156	0.051	0.191	3.063	0.003**	0.740	1.352
n = 193, R = 0.675, R^2 = 0.456, F = 52.807, Sig. = 0.000*, Durbin – Watson = 2.083							

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 6 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า สภาพแวดล้อมภายในองค์กร ด้านวัฒนธรรมองค์กร และด้านรูปแบบการบริหารจัดการ มีค่า Sig เท่ากับ 0.000 และด้านโครงสร้างองค์กร มีค่า Sig เท่ากับ 0.003 แสดงให้เห็นว่าสภาพแวดล้อมภายในองค์กร ด้านวัฒนธรรมองค์กร ด้านรูปแบบการบริหารจัดการ และด้านโครงสร้างองค์กร ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายงบประมาณ ของสำนักงานอัยการสูงสุด ด้านการบริหารงบประมาณ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 ดังนั้น จึงสนับสนุนสมมุติฐานที่ 6

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยในครั้งนี้เป็นไปตามสมมติฐานและวัตถุประสงค์ในการวิจัย โดยผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้มีประเด็นสำคัญที่ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

สมรรถนะในการปฏิบัติงานและสภาพแวดล้อมภายในองค์กร ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายงบประมาณ ของสำนักงานอัยการสูงสุด ด้านการเบิกจ่ายเป็นไปตามเป้าหมาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 เป็นไปได้ว่า ผู้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการ

เบิกจ่ายงบประมาณมีความรู้ความชำนาญเกี่ยวกับกฎหมายระเบียบข้อปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน รวมทั้งมีการวางแผนการทำงาน ทำให้สามารถเบิกจ่ายงบประมาณได้ตามเป้าหมายที่กำหนด ซึ่งจะส่งผลต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายงบประมาณ ด้านการเบิกจ่ายเป็นไปตามเป้าหมาย สอดคล้องกับงานวิจัยของ กมลทิพย์ คงสวัสดิ์พร (2558) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ 2556 ของกรมที่ดิน ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการเบิกจ่ายเงินงบประมาณประจำปีงบประมาณ 2556 ของกรมที่ดิน ได้แก่ การวางแผนการทำงาน ทักษะความชำนาญงาน และระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ที่ 0.05 โดยได้อภิปรายไว้ว่า บุคลากรที่มีทักษะ ความชำนาญงานมาก มีการวางแผนการทำงาน รวมถึงบุคลากรที่ปฏิบัติตามระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานนั้นจะส่งผลต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายเงินงบประมาณได้มากกว่าบุคคลที่ไม่มีทักษะความชำนาญงาน ไม่มีการวางแผนการทำงาน และไม่ปฏิบัติตามระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กรชนก เพิ่มคำ (2563) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายงบประมาณของกรมทางหลวง สังกัดส่วนกลาง ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านทักษะความรู้ความสามารถและชำนาญงาน และด้านการวางแผนการทำงานที่มีผลต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายงบประมาณของกรมทางหลวง สังกัดส่วนกลาง โดยได้อภิปรายไว้ว่า เจ้าหน้าที่ที่มีทักษะสูง ไม่ว่าจากประสบการณ์ในการทำงานหรือการได้รับการฝึกอบรมอย่างสม่ำเสมอ และภายในมีการวางแผนการทำงาน ก็จะส่งผลให้มีประสิทธิภาพในการเบิกจ่ายงบประมาณสูงตามไปด้วย

สมรรถนะในการปฏิบัติงานและสภาพแวดล้อมภายในองค์กร ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายงบประมาณ ของสำนักงานอัยการสูงสุด ด้านกระบวนการเบิกจ่ายงบประมาณ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 เป็นไปได้ว่า ผู้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการเบิกจ่ายงบประมาณ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้อปฏิบัติที่ใช้ในการปฏิบัติงาน มีความชำนาญงาน รวมทั้งผู้บริหารมีการเร่งรัดและติดตามการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ทำให้สามารถดำเนินการตามกระบวนการเบิกจ่ายงบประมาณงบประมาณอย่างได้ถูกต้อง ซึ่งจะส่งผลต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายงบประมาณด้านกระบวนการเบิกจ่ายงบประมาณ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ร.ต.หญิง พิมปภัค เล็กใจซื่อ (2564) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการจัดทำบัญชีด้านการเบิกจ่ายในระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ (GFMIS) ของกรมการเงินทหารบก ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านความรู้ในวิชาชีพทางด้านการทำบัญชี มีอิทธิพลทางบวกต่อประสิทธิภาพการจัดทำบัญชีด้านเบิกจ่ายภายในรอบบัญชี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วัชระ สท้อนดี (2559) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยภายในที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการเบิกจ่ายงบประมาณประจำปีของสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ทักษะความรู้ความสามารถ รูปแบบการบริหารจัดการ และวัฒนธรรมองค์กร ส่งผลต่อประสิทธิผลการเบิกจ่ายงบประมาณประจำปีของสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร ซึ่งได้อภิปรายไว้ว่า เจ้าหน้าที่มีทักษะ ความรู้ความสามารถมาก มีความคิดและ

ความเชื่อจนกลายเป็นพฤติกรรมในการปฏิบัติงานมีความสอดคล้องกับเป้าหมายองค์กร รวมถึงผู้บริหารมีการบริหารจัดการที่ดี มีความเอาใจใส่ ก็ส่งผลให้ระดับประสิทธิผลการเบิกจ่ายงบประมาณประจำปีสูงมากขึ้นไปด้วย

สมรรถนะในการปฏิบัติงานและสภาพแวดล้อมภายในองค์กร ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายงบประมาณ ของสำนักงานอัยการสูงสุด ด้านการบริหารงบประมาณอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 เป็นไปได้ว่า รูปแบบการบริหารจัดการที่ดีและโครงสร้างองค์กรที่เหมาะสม รวมทั้งผู้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการเบิกจ่ายงบประมาณยึดพันธกิจขององค์กรเป็นเป้าหมายในการทำงานอย่างเต็มที่ ทำให้สามารถปฏิบัติงานด้านการเบิกจ่ายงบประมาณได้ทันตามระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ติน ปรัชญพฤทธิ์ (2563) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงบประมาณ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า โครงสร้างองค์กรและรูปแบบการบริหารจัดการ ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยได้อภิปรายไว้ว่า ผู้บริหารจะต้องตระหนักถึงความสำคัญในการจัดโครงสร้างองค์กรให้สอดคล้องกับงบประมาณและควรจัดเครื่องมืออุปกรณ์ที่จำเป็นในการบริหารงบประมาณให้ครบถ้วนเพื่อให้การบริหารงบประมาณเป็นไปด้วยความรวดเร็วถูกต้อง และรูปแบบการบริหารจัดการที่เป็นระบบก็จะสามารถทำให้การบริหารงบประมาณให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทนา ศรีชัยมูล (2559) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการงบประมาณของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์กร มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการงบประมาณของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา โดยได้อภิปรายไว้ว่าอาจเนื่องมาจากมหาวิทยาลัยให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจเพื่อให้การบริหารจัดการเกิดความคล่องตัว โดยเน้นการวางแผนและการกำหนดเป้าหมายการทำงานที่ชัดเจน รวมถึงเจ้าหน้าที่มีความตั้งใจในการปฏิบัติงานให้สำเร็จตามระยะเวลาที่กำหนด

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา

1.1 ผลการศึกษาสนับสนุนหน่วยงานภาครัฐ สามารถนำผลการศึกษามาปรับใช้เพื่อใช้ในการพัฒนาความสามารถของบุคลากร เช่น การฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายระเบียบเกี่ยวกับด้านการเงิน บัญชี และงบประมาณ เพื่อให้มีประสิทธิภาพในการทำงานมากยิ่งขึ้น

1.2 ผลการศึกษาวิจัยสนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติงานด้านการเงิน บัญชี และงบประมาณสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยไปปรับปรุงและพัฒนาตนเองให้มีศักยภาพมากยิ่งขึ้นในทักษะด้านความรู้ความสามารถ

1.3 ผลการศึกษาสนับสนุนด้านอื่น ๆ เพื่อให้ทราบผลกระทบของสมรรถนะในการปฏิบัติงานและสภาพแวดล้อมภายในองค์กร ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายงบประมาณ

และผู้ที่สนใจสามารถนำผลการศึกษาในครั้งนี้ไปศึกษาต่อยอดโดยการศึกษาปัจจัยในเรื่องอื่น ๆ เพิ่มเติม

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยด้านอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายงบประมาณ เช่น ทักษะความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านจรรยาบรรณ เป็นต้น

2.2 การศึกษางานวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ หากมีผู้สนใจศึกษาเรื่องนี้ต่อไปควรทำการศึกษาในเชิงคุณภาพ โดยวิธีการสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก รวมทั้งความคิดเห็นที่หลากหลายมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

กมลทิพย์ คงสวัสดิ์พร (2558). ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ 2556 ของกรมที่ดิน. (สารนิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสยาม).

กรชนก เพิ่มคำ (2563). ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายงบประมาณของกรมทางหลวงสังกัดส่วนกลาง. (ค้นคว้าอิสระมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์).

กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง. (2566). มาตรการเร่งรัดติดตามการใช้จ่ายเงินปี งบประมาณ พ.ศ. 2566. สืบค้นเมื่อ 11 มีนาคม 2566, จากเว็บไซต์ : https://www.cgd.go.th

ร.ต.หญิง พิมปภัค เล็กใจซื่อ (2564).ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการจัดทำบัญชีด้านการเบิกจ่ายในระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐ แบบอิเล็กทรอนิกส์ (GFMIS) ของกรมการเงินทหารบก. (ค้นคว้าอิสระมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีปทุม).

วัชระ สท้อนดี (2559). ปัจจัยภายในที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการเบิกจ่ายงบประมาณประจำปีของสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร. (ค้นคว้าอิสระมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์).

ติน ปรัชญพฤทธิ์ (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกรุงเทพมหานคร. วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์.

นันทนา ศรีชัยมูล (2559). ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการงบประมาณของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา).

แนวทางการบริหารกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1

Guidelines for the Participatory Student Affairs Management of Small Schools under the Office of Uttaradit Primary Educational Service Area 1

รัชนู แสนสุข[1] วจี ปัญญาใส[2] สุมิตรา โรจนนิติ[3]
Ratchanu Sansuk, Vajee Panyasai, Sumitra Rojananiti

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาสภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วม 2. หาแนวทางการบริหารกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วม 3.ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้อำนวยการและครูในโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 282 คน และผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก 3 คน ครูผู้รับผิดชอบงานกิจการนักเรียน 3 คน นักจิตวิทยา 1 คน ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา 1 คน กรรมการสถานศึกษา 1 คน และผู้ปกครอง 1 คน รวม 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 อยู่ในระดับมาก แนวทางบริหารงานกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมในแต่ละด้าน คือ 1. งานกิจกรรมนักเรียน ควรมีการจัดประชุมโดยเชิญคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อชี้แจงกรอบกิจกรรมนักเรียนที่สถานศึกษาจัดขึ้น มีการเชิญหน่วยงานภายนอกและเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามาร่วมสนับสนุนกิจกรรมต่างๆของสถานศึกษา 2. งานสวัสดิการและบริการ ควรประชุมร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน สร้างเครือข่ายกับหน่วยงานภายนอกจัดทำแผนพัฒนาโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ และประสานงานการแนะแนวการศึกษาต่อให้กับ

Received: 2023-05-23 **Revised**: 2023-06-30 **Accepted**: 2023-07-03

[1] หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
Master of Education Program In Educational Administration Uttaradit Rajabhat University
e-mail: sansuk.nan@gmail.com

[2] หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
Master of Education Program In Educational Administration Uttaradit Rajabhat University

[3] หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
Bachelor of Education Program In Program and Teaching Program Uttaradit Rajabhat University

นักเรียน 3. งานวินัยและความประพฤติ ควรศึกษาสภาพปัญหาและความประพฤติของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง จัดลำดับปัญหาที่เกิดขึ้น สำรวจ/คัดกรองและจัดเก็บข้อมูลนักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยง มอบหมายครูประจำชั้นประสานงานหาวิธีการแก้ไขปัญหาร่วมกับผู้ปกครองโดยตรง 4. งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ควรสร้างความรู้ความเข้าใจการดำเนินงานช่วยเหลือนักเรียนให้กับผู้ปกครองทราบร่วมกัน อบรมให้ความรู้ การให้คำปรึกษาเบื้องต้น จัดทำข้อมูลสารสนเทศ และ เปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชน เข้ามาสนับสนุนกิจกรรมที่ส่งเสริม พัฒนา นักเรียนในแต่ละกลุ่ม 5. งานสอนนอกหลักสูตร ควรมีการประชุม วางแผนร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน ในการร่างกรอบการจัดกิจกรรมงานสอนนอกหลักสูตร จัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนด้านคุณธรรมจริยธรรม เป็นประจำและต่อเนื่อง และผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ (Keywords): การบริหารกิจการนักเรียน; การมีส่วนร่วม; การบริหารกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วม

Abstract

This research aims to 1. To study the state of the participatory student affairs administration. 2. To find guidelines for participatory student affairs administration. 3. Assess the suitability and feasibility The sample groups used in this research include 282 small school directors and teachers and interview informants, including 3 small school administrators, teachers responsible for the business, 3 students 1 psychologist, director of the study management promotion group, 1 person, 1 school director and 1 parent, a total of 10 people. Research tools are available for questionnaires and interviews. The results of the research show that the participatory student business administration of a small school Affiliation Office of Elementary Education Area, District 1 is very high. The guidelines for managing student affairs in each area. 1. Student activity Meetings should be organized by inviting the parent and community school board to clarify the student activity framework that the school has organized. External agencies are invited and opportunities for communities to support the activities of the school. 2. Welfare and service work Should meet with the parent school board and the community, create a network with external agencies, create a school development plan, promote health And coordinate educational guidance for students**.** 3. Discipline and behavior Should study the conditions, problems, and behavior of students continuously Order problems Explore / screen and store information for students with risky behavior. Assign teachers to coordinate, find solutions to problems

directly with parents**.** 4. Student care system work Should build knowledge, operational understanding, help students to parents together, train, provide basic counseling Information preparation and open opportunities for parents to support activities that promote student development in each group. 5. Extracurricular teaching There should be a meeting Plan together with the parent school board and the community to draft a framework for organizing extracurricular teaching activities. Organize activities to promote the development of moral, ethical, regular and ongoing learners. And the results of the assessment of the suitability and feasibility of the small school student business administration guidelines. Sangkat Office of the Elementary Education Area, Uttaradit District 1 is at the highest level.

Keywords: Student Affairs Administration; Participation; Participatory Student Affairs.

บทนำ (Introduction)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) และ (ฉบับที่ 3) 2553 กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาโดยยึดหลักผู้เรียนเป็นสำคัญ กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ศักยภาพ จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ นอกจากนี้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ยังมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุล ทั้งทางด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้ และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษา การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2560)

การพัฒนากิจกรรมผู้เรียนจึงเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ช่วยให้ผู้เรียนได้องค์ความรู้ ทักษะจากการเรียนรู้และประสบการณ์ของผู้เรียนมาปฏิบัติในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มาปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาตนเอง เพื่อเป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม มีวินัยและมีจิตสำนึก ช่วยเสริมสร้างลักษณะนิสัยในการเข้าสังคมรวมกลุ่มกับเพื่อน เสนอความคิดเห็นและกล้าแสดงออก โดยการดำเนินการจัดกิจกรรมนักเรียนและส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และนักเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลาย (กุสุนา รอดทอง 2561, น.18-19)

ในปีการศึกษา 2564 ที่ผ่านมา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 1 ดูแลรับผิดชอบการจัดการศึกษา ใน 5 อำเภอ คือ อำเภอเมือง อำเภอลับแล อำเภอทองแสนขัน อำเภอตรอน และอำเภอพิชัย ซึ่งมีโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 100 โรงเรียน ตามพันธ

กิจของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ที่มุ่งเน้นส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาให้ประชากรในวัยเรียนทุกคนเรียนรู้ตามศักยภาพ เป็นคนเก่ง คนดี มีทักษะ มีสุขภาพดี และบริหารจัดการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาให้เข้มแข็ง โดยการมีส่วนร่วมของเครือข่ายและทุกภาคส่วนตามหลักธรรมาภิบาล แต่ด้วยบริบทและจำนวนบุคลากรของแต่ละสถานศึกษามีไม่เพียงพอจึงเป็นปัญหาหลักในการบริหารจัดการศึกษาและบริหารจัดการกิจกรรมต่างๆ งานบริหารกิจการนักเรียนจึงไม่ค่อยมีประสิทธิภาพและบางโรงเรียนก็ดำเนินงานไม่เต็มศักยภาพ รวมไปถึงบางแห่งไม่สามารถบริหารงานด้านกิจการนักเรียนได้เลย จึงเป็นปัญหาหลักที่การบริหารกิจการนักเรียนที่ต้องดำเนินตามแผนการศึกษาจึงไม่ประสบผลสำเร็จ (แผนบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1,ปีการศึกษา 2562-2565)

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนางานบริหารกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วม โดยให้ผู้บริหาร ครู นักเรียน ชุมชน ผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการดำเนินงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 อันจะนำไปสู่การบริหารกิจการนักเรียนที่มีประสิทธิภาพและมีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1
2. เพื่อหาแนวทางการบริหารกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1
3. เพื่อประเมินความเหมาะสมของแนวการบริหารงานกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ใช้รูปแบบวิธีวิจัยแบบผสม (Mixed Method Research) โดยแบ่งเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการบริหารกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้อำนวยการและครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 รวมทั้งสิ้น 455 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้อำนวยการ จำนวน 93 คน ครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 จำนวน 189 คน รวมทั้งสิ้น 282 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม 3 ตอน ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงาน และตอนที่ 3 เป็นปัญหาและข้อเสนอแนะ โดยแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่น 0.98

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ถึงโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล

2. นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์พร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปเก็บข้อมูลจาก กลุ่มตัวอย่างจำนวน 282 คน

3. เก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง แล้วนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 2 หาแนวทางการบริหารกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาด เล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก 3 คน ครูผู้รับผิดชอบงานกิจการนักเรียน 3 คน นักจิตวิทยาโรงเรียนประจำเขตพื้นที่การศึกษา 1 คน ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษาประจำเขตพื้นที่การศึกษา 1 คน คณะกรรมการสถานศึกษา 1 คน และผู้ปกครอง 1 คน รวมทั้งสิ้น 10 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์ ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับแนวทางการบริหารกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาด เล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ถึงผู้เชี่ยวชาญ

2. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 คน พร้อมแบบสัมภาษณ์ เพื่อเป็นข้อมูลในการเตรียมความพร้อมในการสัมภาษณ์ พร้อมนัดหมาย วัน และเวลา

3. ดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยแบบสัมภาษณ์ โดยมีการบันทึกเสียง จดบันทึก

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

แบบสัมภาษณ์เพื่อหาแนวทาง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ระยะที่ 3 ศึกษาความเหมาะสมของแนวทางการบริหารกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาด เล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้อำนวยการและครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 รวมทั้งสิ้น 455 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้อำนวยการ จำนวน 93 คน ครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 จำนวน 189 คน รวมทั้งสิ้น 282 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบประเมินความเหมาะสม 3 ตอน ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ตอนที่ 2 แบบประเมินความเหมาะสมเกี่ยวกับแนวทาง และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ถึงโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล

2. นำแบบประเมินความเหมาะสมฉบับสมบูรณ์พร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 282 คน

3. เก็บรวบรวมแบบประเมินความเหมาะสมด้วยตนเอง แล้วนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงาน การบริหารงานกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 รายละเอียดดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงสภาพการดำเนินงานการบริหารกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1

ข้อ	การบริหารกิจการนักเรียนด้าน	สภาพการดำเนินงาน		
		$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1	งานกิจกรรมนักเรียน	4.41	0.38	มาก
2	งานสวัสดิการและบริการ	4.29	0.42	มาก
3	งานวินัยและความประพฤติ	4.43	0.40	มาก
4	งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4.38	0.42	มาก
5	งานสอนนอกหลักสูตร	4.44	0.41	มาก
รวม		**4.39**	**0.34**	**มาก**

จากตาราง 1 เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่า สภาพการดำเนินงาน การบริหารงานกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 อยู่ในระดับ มาก ($\overline{X}$ = 4.39) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมน้อยที่สุดเป็นอันดับแรก ได้แก่ งานสวัสดิการและบริการ ($\overline{X}$ = 4.29) รองลงมา ได้แก่ งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ($\overline{X}$ = 4.38) และ งานกิจกรรมนักเรียน ($\overline{X}$ = 4.41) ตามลำดับ

1.1 ด้านกิจกรรมนักเรียน โดยภาพรวม อยู่ในระดับ มาก ($\overline{X}$ = 4.41) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การบริหารกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก ที่น้อยที่สุด ได้แก่ เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามาร่วมประชุมเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนากิจกรรมต่างๆ ตามนโยบายของสถานศึกษา เช่น กิจกรรมลูกเสือ ยุวกาชาด งานกีฬา ($\overline{X}$ = 4.22) รองลงมา ได้แก่ สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการประเมิน ติดตามผลการจัดกิจกรรมต่าง ($\overline{X}$ = 4.30) สถานศึกษามีการวางแผนกำหนดแนวทางส่งเสริมการจัดกิจกรรมนักเรียนโดยมีหน่วยงานต่างๆทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาเข้าร่วม ($\overline{X}$ = 4.33) และ สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรในการสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ เช่น กิจกรรมด้านกีฬาและนันทนาการ ($\overline{X}$ = 4.33) ตามลำดับ

1.2 ด้านงานสวัสดิการและบริการ โดยภาพรวม อยู่ในระดับ มาก ($\overline{X}$ = 4.29) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การบริหารกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก ที่น้อยที่สุด ได้แก่ สถานศึกษามีการจัดอบรมความรู้เรื่องความปลอดภัยของการขับขี่พาหนะของนักเรียนร่วมกับหน่วยงานภายนอก ($\overline{X}$ = 4.02) รองลงมา ได้แก่ สถานศึกษามีการจัดบริการห้องสมุดและแหล่งค้นคว้าข้อมูล ทั้งภายในโรงเรียนและภายในชุมชนอย่างเพียงพอ ($\overline{X}$ = 4.04) และ สถานศึกษาได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพร่างกายของนักเรียนจากหน่วยงานภายนอกอย่างสม่ำเสมอ ($\overline{X}$ = 4.08) ตามลำดับ

1.3 ด้านงานวินัยและความประพฤติ โดยภาพรวม อยู่ในระดับ มาก ($\overline{X}$ = 4.43) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การบริหารกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก ที่น้อยที่สุด ได้แก่ สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันแก้ไขพฤติกรรมนักเรียนที่ประสบปัญหาโดยร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานต่างๆ ($\overline{X}$ = 4.18) รองลงมา ได้แก่ สถานศึกษามีการจัดทำเอกสารต่างๆเพื่อใช้ในการคัดกรองนักเรียน ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($\overline{X}$ = 4.34) และ สถานศึกษามีการประสานงานกับผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมเสนอความคิดเห็น และแก้ไขปัญหานักเรียนที่มีความประพฤติไม่เหมาะสม ($\overline{X}$ = 4.41) ตามลำดับ

1.4 ด้านงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวม อยู่ในระดับ มาก ($\overline{X}$ = 4.38) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การบริหารกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก ที่น้อยที่สุด ได้แก่ สถานศึกษามีการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ($\overline{X}$ = 4.22) รองลงมา ได้แก่ สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครอง สร้างเครือข่ายกับองค์กรภายนอกเพื่อร่วมกันส่งเสริมการแก้ไขปัญหาให้กับนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ ($\overline{X}$ = 4.28) ครูประจำชั้นมีการประสาน ให้ข้อมูลข่าวสารในด้านต่างๆเกี่ยวกับตัวนักเรียนร่วมกับผู้ปกครองนักเรียน ($\overline{X}$ = 4.33) และ มีการจัดอบรมความรู้ การให้คำปรึกษาเบื้องต้นแก่ครูประจำชั้น โดยประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเฉพาะทาง ($\overline{X}$ = 4.33) ตามลำดับ

1.5 ด้านงานสอนนอกหลักสูตร โดยภาพรวม อยู่ในระดับ มาก ($\overline{X}$ = 4.44) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การบริหารกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็กที่น้อยที่สุด ได้แก่ สถานศึกษาร่วมกับชุมชนส่งเสริม สนับสนุนให้นักเรียนนำหลักประชาธิปไตยไปใช้ในชีวิตประจำวันโดยการมีความเคารพสิทธิของผู้อื่น ($\overline{X}$ = 4.35) รองลงมา ได้แก่ มีการจัดประชุมครู ผู้ปกครองและชุมชนในการจัดทำคู่มือและเอกสารเผยแพร่หลักการของประชาธิปไตยในโรงเรียน ($\overline{X}$ = 4.36) และ สถานศึกษาประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกจัดกิจกรรม อบรมให้ความรู้แก่ครู นักเรียนเกี่ยวกับการดำเนินงานส่งเสริมกิจกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียน ($\overline{X}$ = 4.44) ตามลำดับ

2. แนวทางบริหารงานกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 มีดังนี้

2.1 แนวทางบริหารงานกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก ด้านงานกิจกรรมนักเรียน คือ สถานศึกษาควรมีการจัดประชุมโดยเชิญคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองและชุมชน เข้าร่วมวางแผนเพื่อชี้แจงกรอบการสร้างรูปแบบกิจกรรมนักเรียนที่สถานศึกษาจัดขึ้น เช่น กิจกรรมทัศนศึกษา มีเผยแพร่และประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่างๆของสถานศึกษา เช่น กิจกรรมด้านกีฬา กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ รวมถึงเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามาร่วมดำเนินกิจกรรม โดยให้ชุมชนเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมนั้นๆ เช่น กิจกรรมกีฬาของโรงเรียน กิจกรรมดนตรี-นาฏศิลป์

2.2 แนวทางบริหารงานกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก ด้านงานสวัสดิการและบริการ คือ สถานศึกษาควรประชุมปรึกษา หารือร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน ขอความอนุเคราะห์หน่วยงานภายนอกเข้ามาร่วมจัดหาทุนสนับสนุน

งบประมาณ ทุนการศึกษาจัดทำโครงการต่างๆ เช่น โครงการขับขี่ยานพาหนะปลอดภัย โครงการห้องสมุด สร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเพื่อส่งเสริมสุขภาพอนามัยของนักเรียน เช่น กิจกรรมกำจัดเหาโดย อสม และประสานงานกับสถานศึกษาใกล้เคียงในการแนะแนวการศึกษาต่อให้กับนักเรียน

2.3 แนวทางบริหารงานกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก ด้านงานวินัยและความประพฤติ คือ สถานควรศึกษาควรศึกษาสภาพปัญหาและความประพฤติของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง จัดลำดับปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียน สำรวจ/คัดกรองและจัดเก็บข้อมูลการคัดกรองนักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงให้เป็นปัจจุบัน มอบหมายครูประจำชั้นประสานงานทำความเข้าใจปัญหา หาวิธีการแก้ไขปัญหา สร้างความเข้าใจร่วมกับผู้ปกครองโดยตรง ประสานขอความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องมาให้ความรู้และสร้างความตระหนักแก่ ครู ผู้ปกครอง และชุมชนในด้านพฤติกรรมที่มีความเสี่ยง

2.4 แนวทางบริหารงานกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก ด้านงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ สถานศึกษาควรสร้างความรู้ความเข้าใจในกรอบการดำเนินงานช่วยเหลือนักเรียนให้กับผู้ปกครองนักเรียนทราบร่วมกัน สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชนมีการจัดประชุมผู้ปกครอง โดยการประชุมชั้นเรียน (Classroom Meeting) อย่างน้อย ภาคเรียนละ 1-2 ครั้ง และเชิญหน่วยงานภายนอกมาอบรมให้ความรู้ การให้คำปรึกษาเบื้องต้น เพื่อการป้องกัน/แก้ไขนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/กลุ่มมีปัญหา ให้กับครู ในการดำเนินงานด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามขั้นตอนแต่ละด้าน ครูมีการเยี่ยมบ้านนักเรียน จัดจำแนกกลุ่มนักเรียน และจัดทำข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนออกอย่างชัดเจน

2.5 แนวทางบริหารงานกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก ด้านงานสอนนอกหลักสูตร คือ สถานศึกษาควรมีการประชุม คณะวางแผนร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน มีการประสานขอความอนุเคราะห์จากหน่วยงานภายนอกและเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เสนอแนะผู้ที่มีความสามารถในชุมชนเข้ามาช่วยจัดกิจกรรมงานสอนนอกหลักสูตร เช่น กิจกรรมทักษะอาชีพ จัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม โดยจัดทำโครงการบวร ที่ร่วมกันระหว่าง บ้าน วัด โรงเรียน เป็นประจำและต่อเนื่อง สร้างรูปแบบการประชาสัมพันธ์กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับประชาธิปไตยที่หลากหลาย ส่งเสริม สนับสนุนนักเรียนให้นำความรู้ด้านประชาธิปไตยไปเผยแพร่ให้กับคนในครอบครัว

3. ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 มีประเด็นที่นำเสนอและนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. สภาพการดำเนินงานการบริหารงานกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 อยู่ในระดับ มาก ในการดำเนินการบริหารกิจการนักเรียน 5 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านงานกิจกรรมนักเรียน 2. ด้านงานสวัสดิการและบริการ 3. ด้านงานวินัยและความประพฤติ 4. ด้านงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5. ด้านงานสอนนอกหลักสูตร ในภาพรวมยังขาดการเปิดโอกาสให้ชุมชน ผู้ปกครอง เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆ ในการประชุม วางแผน จัดทำเอกสารต่างๆร่วมกับทางสถานศึกษา ขาดการสร้างเครือข่าย การประสานงาน การขอความอนุเคราะห์ในการสนับสนุนการจัดกิจกรรมจากหน่วยงานภายนอก ขาดการกระบวนการมีส่วนร่วมระหว่างสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน และการประชาสัมพันธ์ข้อมูลต่างๆที่ยังไม่ชัดเจน

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การบริหารงานยังไม่เป็นระบบ ขาดความร่วมมือ ประสานงาน การเปิดโอกาสให้หน่วยงานภายนอก ชุมชน ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ซึ่งสอดคล้องกับ ณัฐนนท์ ค้าขาย ,(2562) ได้วิจัย เรื่อง การบริหารจัดการงานกิจกรรมนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเทพบดินทร์วิทยาเชียงใหม่ พบว่า การบริหารจัดการงานกิจกรรมไม่เป็นไปตามแผนงาน ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องไม่มีส่วนในการเสนอความคิดเห็น ขาดการประสานงานทำให้การดำเนินงานเป็นไปไม่เรียบร้อย ขาดเครือข่ายการประชาสัมพันธ์และการสะท้อนปัญหาที่เกิดขึ้น และสอดคล้องกับ พระปลัดดำรงค์ ภทฺทมุนี (2563) ได้วิจัย เรื่อง รูปแบบการบริหารกิจการนักเรียนตามหลักพุทธธรรม โรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 4 พบว่า การวางแผนงานกิจการนักเรียนไม่มีแผนในการดำเนินงานด้านงานกิจการนักเรียน ส่วนใหญ่แล้วบริหารจะวางแผนงานกิจการนักเรียนในแผนใหญ่แผนเดียวคือแผนปฏิบัติการประจำปีด้านการส่งเสริมงานกิจการนักเรียนไม่สามารถดำเนินงานได้อย่างเต็มที่ และสอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550: 2) พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารงานกิจการนักเรียนควรเปิดโอกาสให้ครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง มีส่วนร่วมรับผิดชอบ ในกระบวนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาโดยมี ผู้ปกครอง ชุมชนและองค์กรชุมชนอื่น ๆ ให้การสนับสนุน ความร่วมมือ แก้ไขปัญหาและพัฒนา ตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการได้มากที่สุด

2. แนวทางการบริหารกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 จากการสัมภาษณ์ มีประเด็นด้วยกันทั้งหมด 5 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านงานกิจกรรมนักเรียน ได้แก่ การจัดประชุมโดยเชิญคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน ร่วมวางแผนการสร้างรูปแบบการบริหารงานด้านงานกิจกรรมนักเรียนที่สถานศึกษาจัดขึ้น เช่น กิจกรรมทัศนศึกษา สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่าง สถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่างๆของสถานศึกษา เช่น กิจกรรมด้านกีฬา กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ ขอความอนุเคราะห์หน่วยงานภายนอกเข้ามาร่วมสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษา เช่น กิจกรรมลูกเสือ-ยุวกาชาด จัดนิทรรศการและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลงานของสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ รวมถึงเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามาร่วมดำเนินกิจกรรม โดยให้ชุมชนเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมนั้นๆ ซึ่งสอดคล้องกับ กุสินา รอดทอง ,(2561) ได้วิจัย เรื่อง การบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี พบว่า คณะทำงานมีความเข้าใจหลักการ มีการประชุม ชี้แจงการทำงานกอนการดำเนินการบริหาร และสอดคล้องกับ กัมปนาท อาทิตย์ตั้ง (2565) ได้วิจัย เรื่อง แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครสวรรค์ พบว่า ควรมีการส่งเสริมสนับสนุน ให้มีการวางแผนการดำเนินงานกิจการนักเรียน โดยให้ครูมีส่วนในการดำเนินการจัดทำคู่มือการบริหารงานกิจการนักเรียน และคู่มือนักเรียนเพิ่มมากขึ้น

2.2 ด้านงานสวัสดิการและบริการ ได้แก่ สถานศึกษาควรประชุมปรึกษา หารือร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน จัดทำแผนพัฒนาโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ขอความอนุเคราะห์หน่วยงานภายนอกเข้ามาร่วมจัดทำโครงการต่างๆ เช่น โครงการขับขี่ยานพาหนะปลอดภัย โครงการห้องสมุด สร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเพื่อส่งเสริมสุขภาพอนามัยของนักเรียน จัดหาทุนสนับสนุนงบประมาณและทุนการศึกษาจากหน่วยงานภายนอก และประสานงานกับสถานศึกษาใกล้เคียงในการแนะแนวการศึกษาต่อให้กับนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ สุรพัชร เกตุรัตน์ ,(2561) ได้วิจัย เรื่อง การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ราชบุรี พบว่า กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบครบทุกงานตามแผนภูมิของโรงเรียน มีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ให้บุคคลภายนอก ชุมชน หรือผู้ปกครองได้รับทราบ และสอดคล้องกับ กัลยาณี รัตนบุตร (2564) ได้วิจัย เรื่อง รูปแบบการบริหารระบบคุณภาพงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พบว่า สถานศึกษาสร้างความร่วมมือกับคนในชุมชนเพื่อส่งเสริมสุขภาพอนามัยแก่นักเรียน ตลอดจนดูแลงานสวัสดิการนักเรียน งานส่งเสริมการกีฬาและนันทนาการ

2.3 ด้านงานวินัยและความประพฤติ ได้แก่ สถานควรศึกษาควรศึกษาสภาพปัญหาและความประพฤติของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง จัดลำดับปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียน สำรวจ/คัดกรองและจัดเก็บข้อมูลการคัดกรองนักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงให้เป็นปัจจุบัน มีการทบทวนการดำเนินการจัดทำเอกสาร แบบฟอร์มต่างๆที่ใช้ในการคักดรองนักเรียน เช่น เอกสารการคัดกรองความประพฤติรายบุคคล เอกสารประเมินวินัย มอบหมายครูประจำชั้นประสานงานทำความเข้าใจปัญหา หาวิธีการแก้ไขปัญหา สร้างความเข้าใจร่วมกับผู้ปกครองโดยตรง และร่วมกัน นำแนวทาง

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาใช้ในการดำเนินงาน และ ระสานขอความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องมาให้ความรู้และสร้างความตระหนักแก่ ครู ผู้ปกครอง และชุมชน ในด้านพฤติกรรมที่มีความเสี่ยง ซึ่งสอดคล้องกับ คมสันต์ สิงห์รักษ์ ,(2560) ได้วิจัย เรื่อง การบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนเอกชน ในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 พบว่า ควรมีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบด้านการวางแผนการจัดกิจกรรมระเบียบวินัยของโรงเรียน เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามาจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม และสอดคล้องกับ ธิดาแก้วแสงสุทธ (2565) ได้วิจัย เรื่อง แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 พบว่า สถานศึกษาควรมีการจัดทำคู่มือนักเรียน เพื่อชี้แจงเรื่องระเบียบและข้อปฏิบัติต่างๆร่วมกับผู้ปกครอง ให้นักเรียนและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการปกครองนักเรียน

2.4 ด้านงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้แก่ สถานศึกษาควรสร้างความรู้ความเข้าใจในกรอบการดำเนินงานช่วยเหลือนักเรียนให้กับผู้ปกครองนักเรียนทราบร่วมกัน สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชนและเชิญหน่วยงานภายนอกมาอบรมให้ความรู้ การให้คำปรึกษาเบื้องต้น เพื่อการป้องกัน/แก้ไข นักเรียนกลุ่มเสี่ยง/กลุ่มมีปัญหา ให้กับ ครูมีการเยี่ยมบ้านนักเรียน และทำความเข้าใจนักเรียนเป็นรายบุคคลร่วมกันกับผู้ปกครองนักเรียน จัดจำแนกกลุ่มนักเรียน และจัดทำข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนออกอย่างชัดเจน มีการประสานงานกับผู้เชี่ยวชาญภายนอกในการส่งต่อ ในกลุ่มที่มีปัญหา เช่น นักจิตวิทยาโรงเรียน และควรมีการจัดประชุมผู้ปกครอง โดยการประชุมชั้นเรียน (Classroom Meeting) อย่างน้อย ภาคเรียนละ 1-2 ครั้ง ซึ่งสอดคล้องกับ ฤทธิ์ชัย ภู่สำอางค์ (2563) ได้วิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า โรงเรียนควรประสานความร่วมมือกับครู บุคคล และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอก ประชุมวางแผน ชี้แจงทำความเข้าใจร่วมกันในการดำเนินงาน และกำกับ นิเทศ ติดตาม เพื่อนำผลมาปรับปรุงพัฒนา และสอดคล้องกับ ปรมาภรณ์ สนธิ (2560) ได้วิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับประถมศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลต้องใช้วิธีการ เครื่องมือที่หลากหลาย เพื่อให้สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์นักเรียนได้อย่างถูกต้อง และสอดคล้องกับ ขวัญเนตร มูลทองจาด (2564) ได้วิจัยเรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดอุดมรังสี พบว่า โรงเรียนควรจัดกิจกรรมให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วม เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหาโดยเฉพาะ

2.5 ด้านงานสอนนอกหลักสูตร สถานศึกษาควรมีการประชุม คณะวางแผนร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน ในการร่างกรอบการจัดกิจกรรมงานสอนนอกหลักสูตร จัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม โ เป็นประจำและต่อเนื่อง มีการประสานขอความอนุเคราะห์จากหน่วยงานภายนอกและเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เสนอแนะผู้ที่มีความสามารถในชุมชนเข้ามาช่วยจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมประชาธิปไตย มาให้ความรู้ และส่งเสริม

กิจกรรมต่างๆ เช่น กิจกรรมทักษะอาชีพ กิจกรรมคุณธรรม จริยธรรม สร้างกิจกรรมที่ส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนให้นำความรู้ด้านประชาธิปไตยไปเผยแพร่ให้กับคนในครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับอติคุณ บุญจูง,(2562) ได้วิจัย เรื่อง การบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนเครือข่ายอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า ผู้บริหารและครูควรร่วมมือกันในกระบวนการทำงาน และทุกฝ่ายมีส่วนร่วมทั้งภายในและภายนอกในการจัดกิจกรรม มีการจัดโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ให้นักเรียนได้เข้าร่วมและได้รับประสบการณจริงอย่างหลากหลาย มีการจัดกิจกรรมการดำเนินการสงเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน และสอดคล้องกับ ณัฐพล แสงงาม (2564) ได้วิจัยเรื่อง สภาพปัญหาการบริหารกิจการนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 พบว่า มีการกิจกรรมที่สถานศึกษาจัดขึ้นเพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของระบอบประชาธิปไตยซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญการนำไปใช้สังคมและชุมชน เป็นการเตรียมความพร้อมผู้เรียนให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคต เป็นการสร้างลักษณะนิสัยให้ผู้เรียนได้รู้จักระเบียบ ข้อบังคับ กฎเกณฑ์และกติกาของสังคม ตลอดจนรู้จักรับผิดชอบหน้าที่ของตน มีรับผิดชอบชุมชน และสังคมได้อย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ด้านงานกิจกรรมนักเรียน ควรมีการจัดประชุมโดยเชิญคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน ร่วมวางแผนการสร้างรูปแบบการบริหารงานด้านงานกิจกรรมนักเรียนที่สถานศึกษาจัดขึ้น

1.2 ด้านงานสวัสดิการและบริการ สร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือในการจัดกิจกรรมงานด้านอนามัย งานด้านความปลอดภัย

1.3 ด้านงานวินัยและความประพฤติ ควรมีการจัดลำดับปัญหา คัดกรอง ประสานความร่วมมือในการดูแลความประพฤติของนักเรียน

1.4 ด้านงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนครู และบุคลากรในโรงเรียนทุกคนควรสร้างความร่วมมือกับผู้ปกครอง และดำเนินระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง มีการทำข้อมูล จัดเก็บเอกสารที่เป็นปัจจุบัน

1.5 ด้านงานสอนนอกหลักสูตร ควรมีการประสานขอความอนุเคราะห์จากหน่วยงานภายนอกและเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เสนอแนะผู้ที่มีความสามารถในชุมชนเข้ามาช่วยจัดกิจกรรม

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาสภาพปัญหาและประสิทธิผลการบริหารกิจการนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก

2.2 ควรศึกษาาแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศของรูปแบบการบริหารกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วม

2.3 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก

เอกสารอ้างอิง (References)

กัมปนาท อาทิตย์ตั้ง .(2565).แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครสวรรค์ *.วารสารคณะครุศาสตร์,มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.*5(2),100-112

กัลยาณี รัตนบุตร.(2564).*รูปแบบการบริหารระบบคุณภาพงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา.*วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา.มหาวิทยาลัยนเรศวร

กุสินา รอดทอง .(2561) *การบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี.*การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา.มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

ขวัญเนตร มูลทองจาด. (2564). *การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดอุดมรังสี.* การค้นคว้าอิสระ หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

คมสันต์ สิงห์รักษ์ .(2560). *การบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนเอกชน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2*. การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา.มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.

ณัฏฐ์ธณานนท์ ข้ามสาร. (2564). *แนวทางการบริหารกิจการนักเรียนเพื่อป้องกันปัญหาพฤติกรรมการกลั่นแกล้งของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.

ณัฐพล แสงงาม.(2564) .*สภาพปัญหาการบริหารกิจการนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1*.วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

ธิดาแก้ว แสงสุทธิ์ .(2565).*แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5* .วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ บริหารการศึกษา.มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.

ปรมาภรณ์ สนธิ. (2560). *แนวทางการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ระดับประศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี.* วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา.มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

พระปลัดดำรงค์ ภทฺทมุนี. (2563) .รูปแบบการบริหารกิจการนักเรียนตามหลักพุทธธรรม โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 4.*วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง*.9(2),1-13

ฤทธิ์ธิชัย ภู่สำอาง. (2563). *แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.* วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา.มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

สุรพัชร เกตุรัตน์ .(2561).*การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการราชบุรี.*การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

อติคุณ บุญจูง.(2562). การบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนเครือข่ายอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม.*สังคมผู้สูงวัย: โอกาสและความท้าทายของอุดมศึกษา*.การประชุมวิชาการระดับชาติ วิทยาลัยนครราชสีมา ครั้งที่ 6,516-526.

แนวทางการบริหารความเสี่ยงในงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา

Guidelines for Risk management in Academic work of Educational institutions under the office of secondary education service area Ayutthaya

ปิยะดา สุภารส[1] พรเทพ รู้แผน[2]
Piyada Suparos, Prontep Rupan

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างแนวทางการบริหารความเสี่ยงในงานวิชาการของสถานศึกษา และ 2) ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารความเสี่ยงในงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ดำเนินการวิจัย 2 ขั้นตอน คือ 1) การสร้างและตรวจสอบแนวทางการบริหารความเสี่ยงในงานวิชาการ ด้วยวิธีการศึกษาเอกสารและตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าความเชื่อมั่น 2) การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารความเสี่ยงในงานวิชาการ กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้างานวิชาการ 72 คนโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.99 สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ผลการวิจัยพบว่า 1) แนวทางการบริหารความเสี่ยงในงานวิชาการของสถานศึกษา จำนวน 114 รายการ 6 ด้าน ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เช่น การนำผลการนิเทศติดตามการดำเนินการกิจกรรมการบริหารความเสี่ยงไปใช้พัฒนาสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอน เช่น การรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องที่ทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน การนิเทศการศึกษา เช่น กำหนดวัตถุประสงค์ในการนิเทศโดยคำนึงถึงความพึงพอใจของครูผู้รับการนิเทศ การวัดและประเมินผล เช่น การสนับสนุนทรัพยากรงบประมาณในการจัดกิจกรรมการบริหารความเสี่ยงอย่างเหมาะสม การพัฒนาสื่อ

Received: 2023-05-30 **Revised**: 2023-06-27 **Accepted**: 2023-06-27

[1] หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิตศึกษา สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา Master of Education Program Education Administration Phra Nakhonsi Ayutthaya University Corresponding Author e-mail: 76277033@aru.ac.th

[2] การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา Education Program Education Administration Phra Nakhonsi Ayutthaya University. e-mail: pronthep1969@gmail.com

นวัตกรรมและเทคโนโลยี เช่น การคัดเลือกปัจจัยเสี่ยงที่มีความสำคัญสูงสุดไปบริหารจัดการความเสี่ยง และการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา เช่น การนำข้อมูลที่เกี่ยวข้องมาวิเคราะห์เพื่อระบุปัจจัยเสี่ยงที่ทำให้ไม่สอดคล้องกับเป้าหมายของสถานศึกษา (2) แนวทางการบริหารความเสี่ยงในงานวิชาการทั้ง 6 ด้านมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ 3.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05
คำสำคัญ (Keywords): การบริหารความเสี่ยง; งานวิชาการ

Abstract

The research aims to 1) Create a risk management guideline for academic work of educational institutions and 2) Evaluate the appropriateness and feasibility of risk management guidelines for academic work of educational institutions. Conduct a 2-step research 1) Creation and verification of risk management guidelines for academic work of educational institutions with the method of studying documents and verifying their content validity by experts in education administration 5 people. The research tools were questionnaires. The data were analyzed by finding the Index of Item-Objective Congruence. 2) Assessing the appropriateness and feasibility of risk management approaches in academic institutions. The population was educational institution administrators and academic supervisors, totaling 72 people. with a simple random method. The tool used was a questionnaire with a reliability of 0.8. Statistics used were arithmetic mean. standard deviation and t-test**.** The results showed that 1) Risk Management Guidelines for Academic Institutions, consisting of 114 practical items, divided into 6 aspects, namely, educational institution curriculum development; teaching management Educational Supervision measurement and evaluation Media Development innovation and technology and research to improve the quality of education (2) Risk management guidelines for academic work of educational institutes in all 6 aspects are appropriate and feasibility of being able to actually implement them higher than the average criterion set at 3.50 with a significant value of .05.
Keywords: risk management; Academic work

บทนำ (Introduction)

สถานศึกษามีหน้าที่จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ตามบทบัญญัติด้านการศึกษาในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ที่ระบุว่า บุคคลมีหน้าที่เข้ารับการศึกษา

อบรมในการศึกษาภาคบังคับ โดยรัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่กำหนดจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจและสติปัญญา มีความรู้ คุณธรรมและวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้ และสามารถพัฒนาได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด การศึกษาจึงต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพอย่างความเหมาะสม ประชาชนที่มีคุณภาพจะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ ส่งผลให้สังคมมีความเจริญก้าวหน้า ซึ่งกล่าวได้ว่าการศึกษาเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาจึงควรให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ

งานวิชาการถือเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารสถานศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามมาตรา 39 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2553 กล่าวถึงอำนาจการบริหารและจัดการศึกษาด้านวิชาการของสถานศึกษาที่ต้องจัดการศึกษา จัดกระบวนการเรียนรู้และกำหนดเป้าหมายการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนามนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ มีคุณธรรมจริยธรรมและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ดังนั้นงานวิชาการจึงเป็นงานที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา (ธีระภาพ เพชรมาลัยกุล, 2560)

ในสถานการณ์ปัจจุบัน สังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งด้านเทคโนโลยี ด้านรูปแบบการเรียนรู้ที่เปลี่ยนไปอันเนื่องจากการแพร่ระบาดของโควิด 19 เป็นต้น ในขณะที่ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี(พ.ศ.2561 – 2580)ได้กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน โดยระบุให้มีการพัฒนา ส่งเสริมศักยภาพของทรัยากรมนุษย์ มุ่งเน้นให้มีการพัฒนาทักษะความสามารถในการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่ 21(สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา,2560) แต่อย่างไรก็ตามยังพบปัญหาที่อาจแสดงถึงการไม่บรรลุเป้าหมาย เช่น ผลการทดสอบ O-Net ปีพุทธศักราช 2563 ในภาพรวมของประเทศ พบว่าคะแนนเฉลี่ยในทุกวิชาลดลงจาก 36.30 ในปี พุทธศักราช 2562 เป็น 36.01 (รายงานสรุปผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปี 2564) และผลการประเมินสมรรถนะผู้เรียนมาตรฐานสากล(Programme for International Student Assessment หรือ PISA) ด้านการอ่าน คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศด้านการศึกษา ประเมินโดย International Insitute for Management Development หรือ MID พบว่าปี พ.ศ.2561 ประเทศไทยยังห่างไกลจากค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ จากสถานการณ์ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงการบรรลุเป้าหมายที่ต่ำกว่าค่าเป้าหมายขั้นวิกฤติ (รายงานสรุปผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปี 2563) จึงถือเป็นความเสี่ยงในด้านวิชาการที่ผู้เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญและหาแนวทางแก้ไข

กระบวนการบริหารความเสี่ยงเป็นเครื่องมือที่สามารถนำมาช่วยส่งเสริมให้สถานศึกษาบรรลุเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้มากยิ่งขึ้น อาจนำไปสู่การสร้างประสิทธิภาพและเป็นส่วนหนึ่งของการกำกับกิจการที่ดี ซึ่งนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ตามพระราชบัญญัติ

ระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 และในพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินต่างก็กำหนดให้สถานศึกษาทำการบริหารความเสี่ยง ถึงอย่างไรก็ยังพบว่ามีการบริหารความเสี่ยงเพียงบางส่วนเท่านั้น ไม่ครอบคลุมภารกิจทั้งหมดของสถานศึกษา(สุวรรณนา ดวงจันทร์,2559) ถ้าสถานศึกษานำกระบวนการบริหารความเสี่ยงมาประยุกต์ใช้อย่างเป็นระบบที่ชัดเจน และใช้ในการบริหารวิชาการของสถานศึกษาน่าจะช่วยให้การบริหารวิชาการของสถานศึกษามีโอกาสประสบความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

จากปัญหาและความจำเป็นดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจสร้างแนวทางการบริหารความเสี่ยงในงานวิชาการของสถานศึกษา เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อสร้างแนวทางการบริหารความเสี่ยงในงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา

2. เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารความเสี่ยงในงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยการศึกษาตำรา เอกสาร ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้ตัวแปร คือการบริหารความเสี่ยง และงานวิชาการ สร้างแนวทางการบริหารความเสี่ยงในสถานศึกษา ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารความเสี่ยงในสถานศึกษา

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้างานวิชาการหรือครูผู้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยาสถานศึกษาละ 3 คน จำนวน 29 โรงเรียนรวมประชากรจำนวน 87 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้างานวิชาการหรือครูผู้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยาสถานศึกษาละ จำนวน 72 คนโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย

3. **เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย**

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการบริหารความเสี่ยงในงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา โดยนำเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นขอคำแนะนำและตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของข้อคำถามจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.60 – 1.00 นำแบบสอบถามที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปเก็บข้อมูล (Try-Out) จำนวน 30 ชุด จากนั้นนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) ของครอนบาค (Croncach) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ เท่ากับ 0.99 จากนั้นจึงนำแนวทางดังกล่าวดำเนินการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ในสถานศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ตัวแปรข้อมูลทั่วไปของบุคคลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ การศึกษา ตำแหน่ง ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง ใช้วิธีคำนวณโดยหาค่าความถี่ และร้อยละ (Percentage) การวิเคราะห์ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ใช้ค่าการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการบริหารความเสี่ยงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ด้วยการคำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และค่าที(t-test)

ผลการวิจัย (Research Results)

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 62.50 ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 76.39 ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้บริหารจำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 50 และหัวหน้างานวิชาการหรือครูผู้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับงานวิชาการ จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 50.0

ส่วนที่ 2 แนวทางการบริหารความเสี่ยงในงานวิชาการของสถานศึกษา

ในการบริหารวิชาการของสถานศึกษาตามขอบข่ายภารกิจ 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี ด้านวัดและประเมินผล และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา รวมทั้งสิ้น 114 รายการปฏิบัติ

ส่วนที่ 3 ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารความเสี่ยงในงานวิชาการของสถานศึกษาทั้ง 6 ด้านอยู่ในระดับมากทุกรายการปฏิบัติ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ (เกณฑ์ที่กำหนด $\overline{X}$ = 3.50)อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สามารถสรุปได้ ดังนี้

ตาราง 1 สรุปภาพรวมค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารความเสี่ยงในงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา (เกณฑ์ที่กำหนด $\overline{X}$ = 3.50)

แนวทางการบริหารความเสี่ยงในงานวิชาการของในสถานศึกษา	ระดับความเหมาะสม			ระดับความเป็นไปได้		
	$\overline{X}$	S.D.	เรียงลำดับ	$\overline{X}$	S.D.	เรียงลำดับ
1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.17	0.82	4	4.11	0.85	4
2. การจัดการเรียนการสอน	4.18	0.68	3	4.12	0.75	3
3. การนิเทศการศึกษา	4.19	0.63	1	4.14	0.68	1
4. การวัดและประเมินผล	4.18	0.64	2	4.13	0.68	2
5. สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี	4.11	0.69	6	4.04	0.67	6
6. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.15	0.68	5	4.11	0.68	4
เฉลี่ยรวม	4.16	0.69		4.11	0.72	

จากตาราง 1 พบว่าแนวทางการบริหารความเสี่ยงในงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ (เกณฑ์ที่กำหนด $\overline{X}$ = 3.50) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เพื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือการนิเทศ ($\overline{X}$ = 4.19) รองลงมา คือ การวัดและประเมินผล ($\overline{X}$ = 4.18) และรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี ($\overline{X}$ = 4.11) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารความเสี่ยงในงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยาอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้(เกณฑ์ค่าเฉลี่ย 3.50) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การนิเทศการศึกษา($\overline{X}$ = 4.14) รองลงมา คือ การวัดและประเมินผล ($\overline{X}$ =4.18) และรายการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี ($\overline{X}$ = 4.04)อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

ความเหมาะสมของแนวทางการบริหารความเสี่ยงในงานวิชาการ จำนวน 19 รายการปฏิบัติ โดยมีระดับความเหมาะสมสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ (เกณฑ์ที่กำหนด $\bar{X} = 3.50$)อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่ารายการปฏิบัติที่มีความเหมาะสมเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษานำผลการนิเทศติดตามและประเมินผลการดำเนินการโครงการหรือกิจกรรมการบริหารความเสี่ยงในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ปรับปรุงและพัฒนาสถานศึกษาในปีต่อไป รองลงมา คือ สถานศึกษาดำเนินการนิเทศติดตามผลการดำเนินการบริหารความเสี่ยงในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาตามที่กำหนดไว้ในปฏิทิน รายการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ สถานศึกษานำข้อมูลด้านนโยบาย งบประมาณ บุคลากร เทคโนโลยี กฎระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้องมาวิเคราะห์เพื่อระบุปัจจัยเสี่ยงที่อาจทำให้การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาไม่สอดคล้องกับความพึงพอใจของผู้ปกครอง ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และสถานศึกษานำปัจจัยเสี่ยงที่ระบุไว้ทั้งด้านนโยบาย งบประมาณ บุคลากร เทคโนโลยี กฎระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้องมาวิเคราะห์โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงที่อาจทำให้การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายโดยพิจารณาจากความถี่ หรือความรุนแรงของผลกระทบ

ความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารความเสี่ยงในงานวิชาการของสถานศึกษา จำนวน 19 รายการปฏิบัติมีความเป็นไปได้สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ (เกณฑ์ที่กำหนด $\bar{X} = 3.50$)อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่ารายการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาจัดทำเครื่องมือการนิเทศติดตามการดำเนินงานตามโครงการหรือกิจกรรมการบริหารความเสี่ยงในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่ชัดเจน รองลงมา คือ สถานศึกษานำผลการนิเทศติดตามและประเมินผลการดำเนินการโครงการหรือ กิจกรรมการบริหารความเสี่ยงในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ปรับปรุงและพัฒนาสถานศึกษาในปีต่อไปและรายการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ สถานศึกษานำข้อมูลด้านนโยบาย งบประมาณ บุคลากร เทคโนโลยี กฎระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้องมาวิเคราะห์เพื่อระบุปัจจัยเสี่ยงที่อาจทำให้การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาไม่สอดคล้องกับความพึงพอใจของผู้ปกครอง ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

3.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน

ความเหมาะสมของแนวทางการบริหารความเสี่ยงในงานวิชาการของสถานศึกษา จำนวน 19 รายการปฏิบัติ มีความเหมาะสมสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ (เกณฑ์ที่กำหนด $\bar{X} = 3.50$)อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกรายการปฏิบัติมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยรายการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือสถานศึกษารวบรวมข้อมูลด้านนโยบาย งบประมาณ ครูและบุคลากรทางการศึกษา สื่อ เทคโนโลยีทางการศึกษา กฎระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้องที่อาจเป็นสาเหตุทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและกรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น รองลงมา คือ สถานศึกษากำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับ ตัวชี้วัด มาตรฐานการเรียนรู้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและกรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น และรายการปฏิบัติที่มี

ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือสถานศึกษานำข้อมูลด้านนโยบาย งบประมาณ ครูและบุคลากรทางการศึกษา สื่อ เทคโนโลยีทางการศึกษา กฎระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้องมาวิเคราะห์เพื่อระบุปัจจัยเสี่ยงที่อาจทำให้การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาไม่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและกรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น สถานศึกษานำปัจจัยเสี่ยงที่ระบุไว้ทั้งด้านนโยบาย งบประมาณ บุคลากรทางการศึกษา สื่อ เทคโนโลยี กฎระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้องนำมาวิเคราะห์โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงที่อาจเป็นสาเหตุทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และกรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นโดยพิจารณาจากความถี่ หรือความรุนแรงของผลกระทบ

ความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารความเสี่ยงในงานวิชาการของสถานศึกษา จำนวน 19 รายการปฏิบัติ มีความเป็นไปได้สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้(เกณฑ์ที่กำหนด $\bar{X} = 3.50$)อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกรายการปฏิบัติมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก รายการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือสถานศึกษากำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับ ตัวชี้วัด มาตรฐานการเรียนรู้ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและกรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น รองลงมาคือสถานศึกษากำหนดปฏิทินการดำเนินการโครงการหรือกิจกรรม การบริหารความเสี่ยงการจัดการเรียนการสอนที่ชัดเจน ส่วนรายการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ สถานศึกษานำข้อมูลด้านนโยบาย งบประมาณ ครูและบุคลากรทางการศึกษา สื่อ เทคโนโลยีทางการศึกษา กฎระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้องมาวิเคราะห์เพื่อระบุปัจจัยเสี่ยงที่อาจทำให้การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาไม่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและกรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น นำมาวิเคราะห์โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงที่อาจเป็นสาเหตุทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และกรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นโดยพิจารณาจากความถี่ หรือความรุนแรงของผลกระทบ และจัดทำโครงการหรือกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือลดระดับความเสี่ยงเกี่ยวกับนโยบาย งบประมาณ บุคลากรทางการศึกษา สื่อ เทคโนโลยี กฎระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อทำให้การบริหารความเสี่ยงในการจัดการเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย

3.3 ด้านการนิเทศการศึกษา

ความเหมาะสมของแนวทางการบริหารความเสี่ยงในงานวิชาการของสถานศึกษา จำนวน 19 รายการปฏิบัติ มีความเหมาะสมสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้(เกณฑ์ที่กำหนด $\bar{X} = 3.50$)อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทุกรายการปฏิบัติมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก รายการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษากำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการนิเทศการศึกษาโดยคำนึงถึงความต้องการและความพึงพอใจของครูผู้รับการนิเทศ รองลงมา คือ สถานศึกษากำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการนิเทศการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของสถานศึกษาและรายการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษาจัดทำแผนการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการหรือกิจกรรมการบริหารความเสี่ยงการนิเทศการศึกษาที่ชัดเจนและต่อเนื่อง

ความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารความเสี่ยงในงานวิชาการของสถานศึกษา จำนวน 19 รายการปฏิบัติ มีความเป็นไปได้สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้(เกณฑ์ที่กำหนด $\bar{X} = 3.50$)อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้านทุกรายการปฏิบัติมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก โดยรายการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษากำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการนิเทศการศึกษาโดยคำนึงถึงความต้องการและความพึงพอใจของครูผู้รับการนิเทศ และสถานศึกษานำข้อมูลด้านนโยบาย งบประมาณ ผู้นิเทศ ผู้รับการนิเทศ เทคโนโลยีทางการศึกษา กฎระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้องมาวิเคราะห์เพื่อระบุปัจจัยเสี่ยงที่อาจทำให้การนิเทศการศึกษาไม่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของสถานศึกษา รองลงมาคือ สถานศึกษาจัดทำโครงการหรือกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือลดระดับความเสี่ยงด้านนโยบาย งบประมาณ บุคลากร เทคโนโลยีทางการศึกษา กฎหมายและกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อทำให้การบริหารความเสี่ยงการนิเทศการศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ส่วนรายการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษาสนับสนุนทรัพยากรและงบประมาณในการดำเนินการโครงการหรือกิจกรรมในการบริหารความเสี่ยงอย่างเหมาะสมและเพียงพอ เพื่อให้การนิเทศการศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย

3.4 ด้านการวัดและประเมินผล

ความเหมาะสมของแนวทางการบริหารความเสี่ยงในงานวิชาการของจำนวน 19 รายการปฏิบัติ มีความเหมาะสมสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ (เกณฑ์ที่กำหนด $\bar{X} = 3.50$)อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า รายการปฏิบัติมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยรายการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษากำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับตัวชี้วัด มาตรฐานการเรียนรู้ และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาคัดเลือกปัจจัยเสี่ยงเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลทั้งด้านนโยบาย งบประมาณ บุคลากรทางการศึกษา สื่อ เทคโนโลยีทางการศึกษา กฎระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้องที่มีลำดับความสำคัญสูงสุดไปลำดับต่ำสุดเพื่อนำไปบริหารจัดการความเสี่ยงให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเป้าหมาย และสถานศึกษาสนับสนุนทรัพยากรและงบประมาณในการจัดทำโครงการหรือกิจกรรมใน การบริหารความเสี่ยงการวัดและประเมินผลอย่างเหมาะสมและเพียงพอเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย รองลงมา คือ สถานศึกษากำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการวัดและประเมินผลโดยคำนึงถึงศักยภาพของผู้เรียนและความพึงพอใจของผู้ปกครอง และรายการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษานำผลการนิเทศติดตามและประเมินผลการดำเนินการโครงการหรือกิจกรรมการบริหารความเสี่ยงการวัดและประเมินผลไปใช้ปรับปรุงและพัฒนาสถานศึกษาในปีต่อไป

ความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารความเสี่ยงในงานวิชาการของสถานศึกษา จำนวน 19 รายการปฏิบัติ มีความเป็นไปได้สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ (เกณฑ์ที่กำหนด $\bar{X} = 3.50$)อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าทุกรายการปฏิบัติมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก โดยรายการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษากำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย

ในการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับตัวชี้วัด มาตรฐานการเรียนรู้ และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน รองลงมา คือ สถานศึกษารวบรวมข้อมูลด้านนโยบาย งบประมาณ ครูและบุคลากรทางการศึกษา สื่อ เทคโนโลยีทางการศึกษา กฎระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้องที่อาจเป็นสาเหตุทำให้การวัดและประเมินผลไม่สอดคล้องกับศักยภาพของผู้เรียนและความพึงพอใจของผู้ปกครองและสถานศึกษานำปัจจัยเสี่ยงที่ได้จากการวิเคราะห์มาจัดลำดับความสำคัญสูงสุดไปลำดับต่ำสุดเพื่อจัดการความเสี่ยงในการวัดและประเมินผลให้ลดความรุนแรงลงหรือให้อยู่ในระดับที่สถานศึกษายอมรับได้ ส่วนรายการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษาสนับสนุนทรัพยากรและงบประมาณในการจัดทำโครงการหรือกิจกรรมในการบริหารความเสี่ยงการวัดและประเมินผลอย่างเหมาะสมและเพียงพอเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย สถานศึกษากำหนดปฏิทินการดำเนินงานโครงการหรือกิจกรรมการบริหารความเสี่ยงการวัดและประเมินผลที่ชัดเจน สถานศึกษาดำเนินการนิเทศติดตามผลการดำเนินงานบริหารความเสี่ยงในการวัดและประเมินผลตามโครงการหรือกิจกรรมตามที่กำหนดไว้ในปฏิทินและสถานศึกษาสรุปรายงานการดำเนินการโครงการหรือกิจกรรมการบริหารความเสี่ยงการวัดและประเมินผลและรายงานต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.5 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี

ความเหมาะสมของแนวทางการบริหารความเสี่ยงในงานวิชาการของสถานศึกษา จำนวน 19 รายการปฏิบัติ มีความเหมาะสมสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้(เกณฑ์ที่กำหนด $\overline{X} = 3.50$)อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้านทุกรายการปฏิบัติมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก รายการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษากำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่สอดคล้องกับแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและสถานศึกษาคัดเลือกปัจจัยเสี่ยงเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทั้งด้านนโยบาย งบประมาณ บุคลากรทางการศึกษา สื่อ เทคโนโลยี กฎระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้องที่มีลำดับความสำคัญสูงสุดนำไปบริหารจัดการความเสี่ยงให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายต่อไป รองลงมา คือ สถานศึกษาจัดทำโครงการหรือกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือลดระดับความเสี่ยงของปัจจัยด้านนโยบาย งบประมาณ บุคลากร เทคโนโลยี กฎหมายและกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อทำให้การบริหารความเสี่ยงการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย และรายการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษาจัดทำเครื่องมือการนิเทศติดตามการดำเนินการตามโครงการหรือกิจกรรมการจัดการความเสี่ยงการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ชัดเจน

ความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารความเสี่ยงในงานวิชาการของสถานศึกษา จำนวน 19 รายการปฏิบัติ มีความเป็นไปได้สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้(เกณฑ์ที่กำหนด $\overline{X} = 3.50$)อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้านทุกรายการปฏิบัติมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยรายการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษานำปัจจัยเสี่ยงที่ระบุไว้ ทั้งด้านนโยบาย งบประมาณ ครูและบุคลากรทางการศึกษา สื่อ เทคโนโลยีทางการศึกษา กฎระเบียบและกฎหมายที่

เกี่ยวข้องมาวิเคราะห์โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงที่อาจเป็นสาเหตุทำให้การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีไม่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และกรอบการเรียนรู้ท้องถิ่นโดยพิจารณาจากความถี่ หรือความรุนแรงของผลกระทบ รองลงมา คือ สถานศึกษากำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่สอดคล้องกับแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่วนรายการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษาดำเนินการนิเทศติดตามผลการดำเนินการบริหารความเสี่ยงในการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีตามที่กำหนดไว้ในปฏิทินและสถานศึกษานำผลการนิเทศติดตามและประเมินผลการดำเนินงานโครงการหรือกิจกรรม การบริหารความเสี่ยงการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีไปใช้ปรับปรุงและพัฒนาสถานศึกษาในปีต่อไป

3.6 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษา

ความเหมาะสมของแนวทางการบริหารความเสี่ยงในงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา จำนวน 19 รายการปฏิบัติ มีความเหมาะสมสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้(เกณฑ์ที่กำหนด $\overline{X} = 3.50$)อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้านทุกรายการปฏิบัติมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยรายการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษานำข้อมูลด้านนโยบาย งบประมาณ ครูและบุคลากรทางการศึกษา เทคโนโลยี กฎระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้องมาวิเคราะห์เพื่อระบุปัจจัยเสี่ยงที่ทำให้การวิจัยเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไม่สอดคล้องกับนโยบายและเป้าหมายของสถานศึกษา รองลงมา คือ สถานศึกษากำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและสนับสนุนทรัพยากรและงบประมาณในการจัดทำโครงการหรือกิจกรรมในการบริหารความเสี่ยงการวิจัยเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเหมาะสมและเพียงพอเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย

ความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารความเสี่ยงในงานวิชาการของสถานศึกษา จำนวน 19 รายการปฏิบัติ มีความเป็นไปได้สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ (เกณฑ์ที่กำหนด $\overline{X} = 3.50$)อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้านทุกรายการปฏิบัติมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก รายการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือสถานศึกษากำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน รองลงมา คือ สถานศึกษานำข้อมูลด้านนโยบาย งบประมาณ ครูและบุคลากรทางการศึกษา เทคโนโลยี กฎระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้องมาวิเคราะห์เพื่อระบุปัจจัยเสี่ยงที่ทำให้การวิจัยเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไม่สอดคล้องกับนโยบายและเป้าหมายของสถานศึกษาและรายการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษาสนับสนุนทรัพยากรและงบประมาณในการจัดทำโครงการหรือกิจกรรมในการบริหารความเสี่ยงการวิจัยเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเหมาะสมและเพียงพอเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าแนวทางการบริหารความเสี่ยงในงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ประกอบด้วย 6 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการวัดและประเมินผล ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ด้านละ 19 รายการปฏิบัติ รวมทั้งสิ้น 114 รายการปฏิบัติ เมื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ พบว่ามีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของเธียรรัตน์ ไชยโรจน์(2556) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการบริหารความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในโรงเรียนมัธยม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร ที่สรุปไว้ว่าโรงเรียนมัธยมศึกษามีแนวทางการบริหารความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ 5 ด้าน คือ การระบุความเสี่ยง การประเมินความเสี่ยง การวิเคราะห์ความเสี่ยง การจัดการความเสี่ยงและการกำกับและควบคุมความเสี่ยง และสอดคล้องกับแนวคิดของสุภาวดี ดวงจันทร์(2558) ที่ได้ศึกษาเรื่องรูปแบบการบริหารความเสี่ยงของงานวิชาการของสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคใต้ ที่สรุปไว้ว่าความเสี่ยงในงานวิชาการของสถานศึกษาประกอบด้วย 3 ด้าน คือ ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผลโดยมีขั้นตอนการบริหารความเสี่ยง 4 ขั้นตอน คือการระบุความเสี่ยง การประเมินความเสี่ยง การจัดการความเสี่ยง และการสรุปรายงานผล

ทั้งนี้โดยภาพรวมความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของการนำแนวทางการบริหารความเสี่ยงในสถานศึกษาไปใช้ อยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่าในปัจจุบันสถานศึกษาให้ความสำคัญต่อสาเหตุที่อาจก่อให้เกิดความเสี่ยงในการบริหารสถานศึกษา การหาแนวทางป้องกันอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบจึงสามารถเป็นหลักประกันในการดำเนินการต่าง ๆ ในสถานศึกษา และสามารถพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้ อีกทั้งยังช่วยลดโอกาสที่จะประสบปัญหา หรือหากการดำเนินการเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าสถานศึกษาที่ไม่มีการนำกระบวนการบริหารความเสี่ยงไปใช้

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 กระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานควรกำหนดแนวทางการบริหารความเสี่ยงในงานวิชาการของสถานศึกษาโดยคำนึงถึงวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของการจัดการศึกษา

1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยาสามารถนำแนวทางการบริหารความเสี่ยงของงานวิชาการในสถานศึกษาไปใช้ปฏิบัติจริงตามบริบทที่เหมาะสม

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยาสามารถนำผลการวิจัยแนวทางการบริหารความเสี่ยงในงานวิชาการของสถานศึกษาไปวางแผนการบริหารวิชาการในสถานศึกษาได้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาแนวทางการบริหารความเสี่ยงในงานอื่น ๆ ของสถานศึกษา

2.2 ควรมีการศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารความเสี่ยงในงานวิชาการของสถานศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทและสถานการณ์ปัจจุบัน

เอกสารอ้างอิง (References)

ดวงใจ ช่วยตระกูล. (2551). *การบริหารความเสี่ยงในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน.* วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

เธียรรัตน์ ไชยโรจน์. (2557). การนำเสนอแนวทางการบริหารความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในโรงเรียนมัธยม สังกัดคณะกรรมการการศึกษาข้นพื้นฐาน.*วารสารอิเล็คทรนิกส์ทางการศึกษา,*กรุงเทพมหานคร.

พรรณพิลาส พิพรรธคุณ. (2566). ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการบริหารงานวิชาการ สำนำงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2.*วารสารการบริหารจัดการและนวัตกรรมท้องถิ่น*.

วิจิตรา สีแดงกล่ำ. (2562). การบริหารความเสี่ยงขององค์กรในศตวรรษที่21.วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยสวนสุนันทา.

สุภาวดี ดวงจันทร์ และคณะ. (2559) รูปแบบการบริหารความเสี่ยงของงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานภาคใต้.*วารสารเครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลและการสารธารณสุขภาคใต้*,มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, *คู่มือการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน กองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ประจำปีบัญชี 2564*, กระทรวงศึกษาธิการ 2564.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2563). *แผนการบริหารความเสี่ยง สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา*.กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*.กรุงเทพมหานคร:โรงพิมพ์ชุมชนสหกรณ์เกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2552). *คู่มือการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2553*. กรุงเทพฯ: ก.พลพิมพ์.

สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย. (2550). *คู่มือการบริหารความเสี่ยง*. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย.

Leitch, M. (2008). Intelligent internal control and risk management : Designing high performance risk control systems. Retrieved January 21, 2016, from http://www.theiia.org/bookstore/media/pdf/6176_TOC.pdf.

Pacheco, J.A. (2020). The “new normal” in education. Research Centre on Education (CIEd), Institute of Education, University of Minho, Braga Campusde Gualtar, Portugal.

กระบวนการสร้างสรรค์ผ้าทอไทยวนลับแลสู่การเป็นครูช่างศิลปหัตถกรรม: กรณีศึกษา จงจรูญ มะโนคำ

Creative Process of Tai Yuan Laplae Woven to The Master Craftsmen: A Case Study of Chongcharoon Manokham

ยศสรัล ผัสวี[1]
Yotsaran Phatsawee

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการสร้างสรรค์ผ้าทอไทยวนลับแลและกระบวนการนำไปสู่การเป็นครูช่างศิลปหัตถกรรมของจงจรูญ มะโนคำ โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วยวิธีการสำรวจ สัมภาษณ์เชิงลึก และสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม จากการศึกษาพบว่าจงจรูญ 1) มีองค์ความรู้ที่สืบทอดวิธีการทอผ้ามาจากบรรพบุรุษ และได้รวมกลุ่มเครือข่ายช่างทอผ้าขึ้นในชุมชน 2) ได้ฟื้นฟูการทอผ้าซิ่นตีนจกตามแบบคติชนเดิม ต่อมามีการสร้างสรรค์ผ้าทอจากองค์ความรู้ใหม่ โดยการเลือกใช้วัสดุ ประยุกต์ลวดลาย และการใช้สีที่ต่างจากในอดีต 3) ด้านการอนุรักษ์ ได้สะสมผ้าทอโบราณและสร้างแหล่งเรียนรู้ฯ พิพิธภัณฑ์ผ้าซิ่นตีนจกไทยวนลับแล เพื่อเป็นประโยชน์ต่อสังคม 4) นำเสนอผลงานที่ได้สร้างสรรค์ ภายใต้กิจกรรม “นุ่งซิ่นกินทุเรียน” กระบวนการเหล่านี้ ทำให้เห็นการอุทิศตนให้แก่วงการศิลปหัตถกรรมไทย จนจงจรูญเป็นที่ยอมรับทางสังคมและได้รับเชิดชูเกียรติให้เป็นครูช่างศิลปหัตถกรรม ประจำปี พ.ศ.2558 จากโครงการของสถาบันส่งเสริมศิลปหัตถกรรมไทย (องค์การมหาชน) ผลที่ได้จากการศึกษาสามารถนำไปใช้ขยายความรู้เกี่ยวกับผู้สร้างสรรค์ผ้าทอ ตลอดจนนำไปต่อยอดในเชิงคติชนสร้างสรรค์ได้อีกด้วย

คำสำคัญ (Keywords): กระบวนการสร้างสรรค์; ผ้าทอไทยวนลับแล; ครูช่างศิลปหัตถกรรม; จงจรูญ มะโนคำ

Abstract

The objectives of this research are 1) to study a creative process of Laplae woven fabric which is created by Chongcharoon Manokam, and to study a process of his journey to become a Master Artisan of Arts and Crafts. The research is applied the

Received: 2023-05-06 **Revised**: 2023-06-28 **Accepted**: 2023-06-29

[1] คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ Faculty of Humanities, Chiang Mai University.
Corresponding Author e-mail: yotsaranp@gmail.com

qualitative research method. The study was conducted by In-depth interviews. In this study was also applied a participant observation.

The results of the study founded that 1) Chongcharoon Manokham has been passionate in Laplae woven fabric. He was inherited the weaving methods from his ancestors and he later formed a waver group in a community. 2) He has revived Pha Sin Tin Chok Tai-Yuan Laplae by remaining the traditional folklore and adding new knowledge in order to create the new process of making Laplae woven fabric. He selected new materials, applied new patterns, and added different colors which are different from the previous patterns in to his new woven fabric. 3) He has collected Laplae woven fabric to build a knowledge learning center and established Pha Sin Tin Chok Tai-Yuan Laplae Museum for the social benefits. 4) He launched the new creation of Laplae Fabric at the event, “Noong Sin Kin Durian.” His devotion for Thai Arts and Crafts has gained acceptation from the society. He was honored to be a Master Artisan of Arts and Crafts in 2015 from the Project of The Sustainable Arts and Crafts Institute of Thailand (Public Organization). The presented findings contribute new facets to the study of textiles creator and may also be of value to other areas of creative folklore studies.

Keywords: Creative process; Tai Yuan Laplae Fabric; Master Artisan; Chongcharoon Manokham

บทนำ (Introduction)

อำเภอลับแลได้ชื่อว่าเป็นเมืองสำคัญทางวัฒนธรรมแห่งหนึ่งของจังหวัดอุตรดิตถ์ เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และเป็นชุมชนวัฒนธรรมไทยวนเป็นส่วนใหญ่ ชาวไทยวนอาศัยอยู่ในเขตตอนเหนือของอำเภอลับแล งานหัตถกรรมที่ได้รับความนิยมอย่างมาก คือ ผ้าซิ่นตีนจก ที่ถูกสร้างสรรค์และทำขึ้นด้วยมือ โดยอาศัยเครื่องมือและวัสดุที่หาได้ในท้องถิ่น ซึ่งเดิมงานหัตถกรรมผ้าทอสร้างขึ้นเพื่อประโยชน์ใช้สอยในชีวิตประจำวัน ใช้เป็นเครื่องนุ่งห่ม อีกทั้งยังเป็นตัวบ่งชี้ถึงสถานภาพและแหล่งกำเนิดของกลุ่มชน ซึ่งดูได้จากโครงสร้างและลวดลายที่ปรากฏบนผืนผ้า (ทรงศักดิ์ ปรางค์วัฒนากุลและแพทรีเซีย ชีสแมน, 2530)

จงจรูญ มะโนคำ เกิดในชุมชนไทยวน บ้านคุ้ม ตำบลชัยจุมพล อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ ด้วยความสนใจในงานทอผ้าตั้งแต่เด็ก จึงเริ่มศึกษาและหัดทอผ้า โดยได้อาสาเป็นลูกมือเรียนรู้วิธีการและขั้นตอนการทอผ้าจากมารดา แต่เนื่องจากความเชื่อของคนลับแลที่ไม่ให้ผู้ชายทอผ้า จงจรูญจึงไม่มีโอกาสได้ทอผ้าในช่วงนั้น และหันไปทำงานที่กรุงเทพฯ เป็นเวลา 10 ปี หลังจากอิ่มตัวกับการทำงานในเมืองใหญ่ จงจรูญได้กลับมาที่บ้านเกิด เห็นว่าชาวบ้านยังคงทอผ้ากันอยู่แต่

เริ่มน้อยลง จึงเกิดความคิดในการทอผ้าอีกครั้ง เพราะเป็นสิ่งที่จงจรูญรักและเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติพันธุ์ไทยวน จงจรูญได้ฟื้นฟูการทอผ้าลับแลอย่างจริงจัง โดยมีการรวมกลุ่มช่างทอและจัดตั้งกลุ่มทอผ้าขึ้น นำองค์ความรู้ด้านการทอผ้าแบบดั้งเดิมและการย้อมสีธรรมชาติจากภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของชาวลับแลมาสร้างสรรค์ผลงานผ้าซิ่นตีนจกจนกลายเป็นผลิตภัณฑ์ตามโครงการ หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ในระดับ 5 ดาว ของจังหวัดอุตรดิตถ์ และได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายในตลาดผ้าทอพื้นเมือง กลายเป็นแรงผลักดันให้จงจรูญเกิดแนวคิดในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ชุนชน เพื่อขยายโอกาสให้คนในชุมชน ตลอดจนนักเรียน นักศึกษา บุคคลทั่วไปได้มาศึกษาเรียนรู้วิธีการทอผ้า ไปจนถึงการเรียนรู้เพื่อประกอบอาชีพ

การศึกษาจึงมุ่งเน้นเพื่อแสดงให้เห็นกระบวนการสร้างสรรค์ผ้าทอไทยวนลับแลของจงจรูญที่ผ่านการสั่งสมประสบการณ์ องค์ความรู้ การเตรียมการ และการปฏิบัติงาน จนเกิดผลงานอันเป็นประจักษ์ที่สะท้อนคุณสมบัติของความเป็นศิลปินและได้รับการยอมรับทางสังคม กรณีศึกษาครั้งนี้จะเป็นแรงผลักดันให้ศิลปินรุ่นใหม่ได้พัฒนาต่อยอดผลงานของตนเองซึ่งควรค่าแก่การศึกษาเป็นแบบอย่างสืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษากระบวนการสร้างสรรค์ผ้าทอไทยวนลับแลของ จงจรูญ มะโนคำ
2. เพื่อศึกษากระบวนการนำไปสู่การเป็นครูช่างศิลปหัตถกรรมของจงจรูญ มะโนคำ

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

งานศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ตามแนวทางคติชนวิทยา ประกอบด้วยการเก็บข้อมูลด้านเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และเก็บข้อมูลภาคสนาม จากพิพิธภัณฑ์ผ้าซิ่นตีนจกไทยวนลับแล เพื่อทราบถึงกระบวนการสร้างสรรค์ (Creative Process) และการนำไปสู่การเป็นครูช่างศิลปหัตถกรรมของจงจรูญ มะโนคำ

2.1 การรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการสังเกตการณ์ (Observation) และการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ได้แก่ จงจรูญ มะโนคำ ผู้เชี่ยวชาญด้านผ้าทอชาติพันธุ์ไทยวน และสมาชิกกลุ่มทอผ้าบ้านคุ้มและบ้านนาทะเล โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 23 คน

2.2 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive)

2.3 สังเคราะห์และสรุปผลการวิเคราะห์

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ 2 ข้อ ดังต่อไปนี้

1. กระบวนการสร้างสรรค์ผ้าทอไทยวนลับแลของ จงจรูญ มะโนคำ

กระบวนการสร้างสรรค์ผ้าซิ่นตีนจกไทยวนลับแลของจงจรูญ เริ่มต้นจากขั้นตอนการบ่มเพาะองค์ความรู้ ที่สั่งสมจากประสบการณ์ชีวิตที่ดำเนินมา และเตรียมการสิ่งต่าง ๆ เพื่อแก้ปัญหาให้ตรงจุดเพื่อนำไปสู่ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ที่พบว่าผ้าซิ่นมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวโดยผ่านการสร้างสรรค์ลวดลายและการเลือกใช้วัสดุ แต่ยังคงอัตลักษณ์ของวัฒนธรรมผ้าทอไทยวนลับแล โดยยุคแรกเลือกใช้วัสดุเส้นใยสังเคราะห์ (โทเร) และเส้นไหมแท้สีเคมีและสีธรรมชาติ มีการคัดสรรคุณภาพโดยใช้เส้นไหมจากอำเภอฟากท่า และเส้นไหมจากโรงงานจุลไหมไทย จังหวัดเพชรบูรณ์ ยุคที่สองใช้เส้นไหมย้อมสีธรรมชาติ มีทั้งลวดลายดั้งเดิมและออกแบบลวดลายใหม่ เน้นลวดลายโบราณสลับสับเปลี่ยนสีสัน รูปแบบการจัดวาง เพื่อให้เกิดเป็นผ้าทอชิ้นใหม่ ซึ่งต่างจากผ้าซิ่นลับแลในอดีต ยุคที่สามเป็นยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงด้านสีของผ้าซิ่น มีการคุมวรรณะสี ให้สีผ้าซิ่นมีความนุ่มนวลขึ้น เช่น เลือกใช้สีพาสเทลและสีเอิร์ธโทน ในการทอผ้าซิ่น เพื่อให้เข้ากับยุคสมัยและความต้องการของผู้บริโภค ยุคที่สี่มีการสร้างสรรค์เส้นใยในการทอ โดยเลือกใช้โลหะเงิน นาก และทองคำบริสุทธ์ 99.9 เปอร์เซ็นต์ นำมาแล่งเป็นเส้นใย (แล่งเงินและแล่งทอง) ผ้าซิ่นตีนจกไทยวนลับแลของจงจรูญจึงเป็นงานศิลปหัตถกรรมอันทรงคุณค่า ที่นอกเหนือจากใช้สอยแล้ว ยังมีคุณค่าทางความงามสะท้อนวัฒนธรรมในอดีตของชาวไทยวนลับแล จนได้รับความนิยมเป็นอย่างมากในวงการผ้าทอไทยและได้รับรางวัลระดับประเทศมากมาย

ผ้าซิ่นตีนจก เป็นสิ่งที่กลุ่มชาติพันธุ์ไทยวนใช้เป็นสัญญะเพื่อแสดงออกถึงความเป็นชาติพันธุ์ไทยวนลับแลมาตั้งแต่อดีต เมื่อผ้าซิ่นตีนจก ได้ถูกตีความหมายใหม่ ตามแนวคิด “คติชนสร้างสรรค์” ให้กลายเป็นสินค้าในยุคโลกาภิวัฒน์หรือวัฒนธรรมร่วมสมัย ผู้บริโภคจำนวนหนึ่งก็ไม่ได้คำนึงถึงประโยชน์หน้าที่ใช้สอยมาเป็นอันดับแรก แต่ให้ความสนใจอยู่กับสัญญะที่แนบติดมากับผืนผ้า เมื่อพิจารณาคุณค่าของผ้าซิ่นตีนจกที่ผลิตขึ้นใหม่ สามารถนำมาวิเคราะห์ตามคุณค่าทางศิลปหัตถกรรมของ วิบูลย์ ลี้สุวรรณ (2535: 57-60) ที่ประเมินคุณค่างานประเภทศิลปหัตถกรรม อย่างกว้างๆ ได้แก่ คุณค่าในการใช้สอย และคุณค่าในด้านความงาม โดยอธิบายได้ดังต่อไปนี้

1) คุณค่าในการใช้สอย (Functional Value) งานศิลปหัตถกรรมโดยทั่วไปแล้ว จุดประสงค์ของการสร้างสรรค์ประการแรกอยู่ที่ประโยชน์ใช้สอยก่อนที่งานศิลปะหัตถกรรมจะอำนวยความสะดวกได้อย่างเต็มที่ จะต้องผ่านการใช้งานมาแล้ว อันก่อให้เกิดการพัฒนาและแก้ไขความบกพร่องเพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการในการใช้สอยได้เป็นอย่างดี การพัฒนางานศิลปหัตถกรรมให้ดีขึ้นนั้น มักจะพัฒนาแก้ไขในองค์ประกอบที่สำคัญดังนี้ คือ การสร้างรูปทรง โครงสร้าง ลวดลาย และการเลือกใช้วัสดุ โดยจะต้องอยู่บนพื้นฐานของความนึกคิด หรือสัญชาตญาณของมนุษย์ที่พยายามจะแก้ปัญหาเฉพาะหน้า เพื่อให้เกิดประโยชน์ที่ดีที่สุดที่จะทำได้ อย่างไรก็ตาม คุณค่าของงานศิลปหัตถกรรมแต่เดิมนั้น จะเป็นไปเพื่อการใช้สอยเป็นหลัก ต่อมาเมื่อสังคมขยายตัวออกไป จำนวนประชากรมากขึ้นความต้องการของประชาชนเพิ่มขึ้น ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในการทำศิลปหัตถกรรมและหัตถกรรม จึงเปลี่ยนการทำเพื่อใช้สอยในครัวเรือน มาเป็นการทำเพื่อซื้อขายแลกเปลี่ยน หรือผลิตจำหน่ายโดยเฉพาะ ทำให้ประชาชนบางท้องถิ่นไม่ต้องทำ แต่สามารถซื้อหรือแลกเปลี่ยนได้

2) คุณค่าในด้านความงาม (Aesthetic Value) ศิลปหัตถกรรมเป็นเครื่องมือที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับประชาชนมาแต่อดีต และการสร้างสรรค์หรือการผลิตก็จะได้รับการพิจารณาถึงความเหมาะสม รูปทรง ขนาด ที่จะสามารถอำนวยประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ แต่ก็มีความงามและความสะดวกในการใช้สอยด้วย ซึ่งได้เรียนรู้จากประสบการณ์ที่ผ่านมาแล้ว ปรับปรุง พัฒนาเรื่อยมาชนิดวันต่อวันมาหลายชั่วอายุคน นอกจากนี้ คุณค่าในด้านความงามของศิลปหัตถกรรม อาจจะพิจารณาจากองค์ประกอบของสิ่งเหล่านี้คือ ความสมดุล สัดส่วน (Proportion) จังหวะ (Rhythm) ความประสานกลมกลืน (Harmony) ความขัดแย้ง (Contrast) และจุดเด่นในงานศิลปะ (Dominance)

จากการศึกษาตามแนวคิดคติชนสร้างสรรค์ ผ้าทอลับแลเป็นงานหัตถกรรมพื้นบ้านและเป็นคติชนประเภทอมุขปาฐะรูปแบบหนึ่ง มีลักษณะเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สืบต่อจากคนรุ่นก่อนมาสู่คนรุ่นหลังหลายชั่วอายุคน และพลวัตปรับเปลี่ยนไปตามยุคสมัย หรือมีการผลิตซ้ำทางวัฒนธรรมในบริบทต่าง ๆ ของสังคมไทย ถือได้ว่าผ้าทอไทยวนลับแลเป็นงานสร้างสรรค์ที่ต่อยอดจาก “คติชนเดิม” ของชาวไทยวนลับแล โดยมีจงจรูญ มะโนคำ เป็นผู้นำในการออกแบบและสร้างสรรค์งานศิลป์นี้ขึ้นมา ผลงานมีความเป็นศิลปะและความคิดสร้างสรรค์ ทำให้เกิดความประทับใจทางสุนทรียภาพต่อผู้พบเห็น ผ้าทอลับแลจึงเป็นศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน ที่ถูกตีความหมายใหม่และสามารถสร้างมูลค่าเพิ่ม องค์ความรู้จึงเป็นส่วนสำคัญในการต่อยอดและสร้างสรรค์ ที่ก่อให้เกิดความเข้าใจชัดแจ้ง องค์ความรู้เป็นความจริงที่ปรากฏขึ้นจากการสั่งสมมวลประสบการณ์ของผู้สร้างสรรค์ ที่ผ่านกระบวนการเรียนรู้ด้วยวิธีการได้ยิน ได้เห็น สัมผัส ทดลอง สังเกต จดจำ และรำลึกรู้ จากปรากฏการณ์ธรรมชาติ และปรากฏการณ์ทางสังคม

การต่อยอด ประยุกต์ และตีความหมายใหม่ให้กับคติชนเดิมของจงจรูญ สามารถสร้างรายได้ให้กับสมาชิกในกลุ่มทอผ้า และชาวบ้านในชุมชน องค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญในการนำเสนอผลงานของการสร้างสรรค์ครั้งนี้ คือพื้นที่แลกเปลี่ยน เพราะมีบทบาทในการทำให้เกิดการซื้อขายขึ้นจริง โดยพื้นที่ในการแลกเปลี่ยนนี้จะมีสองแบบตามลักษณะการแลกเปลี่ยนซื้อขายในสังคมยุคปัจจุบัน ซึ่งไม่ได้จำกัดพื้นที่การแลกเปลี่ยนเฉพาะร้านค้าที่มีอยู่ตามกายภาพเท่านั้น แต่ยังหมายถึงพื้นที่ที่ไม่สามารถจับต้องได้อย่างเป็นรูปธรรมด้วย คือ พื้นที่ร้านค้าจริงและพื้นที่ร้านค้าแบบออนไลน์

1) ร้านค้าทางกายภาพ หรือร้านค้าที่มีอยู่บนจริงทางกายภาพ มีสถานที่ตั้งแน่นอน มีการนำสินค้าออกมาจัดวาง เพื่อให้ลูกค้าสามารถเดินเข้าไปเลือกชมได้ โดยแบ่งได้ 2 ลักษณะ ได้แก่ ร้านค้าถาวร ตั้งอยู่ที่โซนร้านค้าในพิพิธภัณฑ์ผ้าชิ่นตีนจกไท-ยวนลับแล และ การออกบูทนิทรรศการและบูทสินค้า เป็นการประชาสัมพันธ์สินค้าที่เข้าถึงลูกค้าได้ง่าย เช่น งานหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) และงานอัตลักษณ์แห่งสยาม เป็นต้น ซึ่งจัดขึ้นเป็นประจำทุกปี

2) ร้านค้าแบบออนไลน์ หรือร้านค้าในโลกเสมือน เป็นอีกหนึ่งช่องทางของการแลกเปลี่ยนซื้อขายในสังคมยุคปัจจุบัน ตามบริบทแห่งสังคมยุคเทคโนโลยีสมัยใหม่ ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญที่ช่วยให้เกิดการซื้อขายได้สะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น เครือข่ายสังคมออนไลน์ ที่เรียกกันว่า “เฟสบุ๊ก”

(Facebook) ซึ่งมีส่วนสำคัญต่อการขับเคลื่อน กระตุ้นให้ธุรกิจการค้าผ้าพื้นเมืองเบ่งบานอย่างรวดเร็ว เพราะนอกจากจะทำหน้าที่ในการเร่งการแลกเปลี่ยนซื้อขายแล้ว ยังก่อให้เกิดการเผยแพร่องค์ความรู้ข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าและการบริการอีกด้วย (อุษา กิตติพันธ์โสภณ, 2557: 1)

ภาพที่ 1 ภาพซ้าย ผ้าซิ่นตีนจกไทยวนลับแลแบบดั้งเดิม
ภาพที่ 2 ภาพขวา จงจรูญ มะโนคำกับผ้าซิ่นตีนจกไทยวนลับแลแบบสร้างสรรค์

2. กระบวนการนำไปสู่การเป็นครูช่างศิลปหัตถกรรมของ จงจรูญ มะโนคำ

จากการศึกษาแนวคิดคติชนสร้างสรรค์ (Creative Folklore) ของศิราพร ณ ถลาง (2562) ผู้วิจัยสามารถนำกรอบแนวคิดเรื่องคติชนสร้างสรรค์มาอธิบายและใช้เป็นเครื่องมือเพื่อช่วยให้มองเห็นปรากฏการณ์ต่าง ๆ ได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยพบว่า ผ้าทอลับแลเป็นงานสร้างสรรค์ที่ต่อยอดจากคติชนดั้งเดิมของชุมชนไทยวนลับแล โดยจงจรูญ มะโนคำ เป็นผู้สร้างสรรค์ “องค์ความรู้ใหม่” จากการออกแบบและสร้างสรรค์จนงานหัตถกรรมกลายเป็นงานศิลปหัตถกรรมที่มีคุณค่า การทำงานอย่างต่อเนื่องและความรักเอาใจใส่กับงานที่ทำ จนสามารถถ่ายทอดองค์มีความรู้ที่สะสมจากประสบการณ์ให้แก่ผู้สนใจได้ คุณสมบัติเช่นนี้ทำให้จงจรูญ มีความเป็นครูและช่างฝีมือในเวลาเดียวกัน

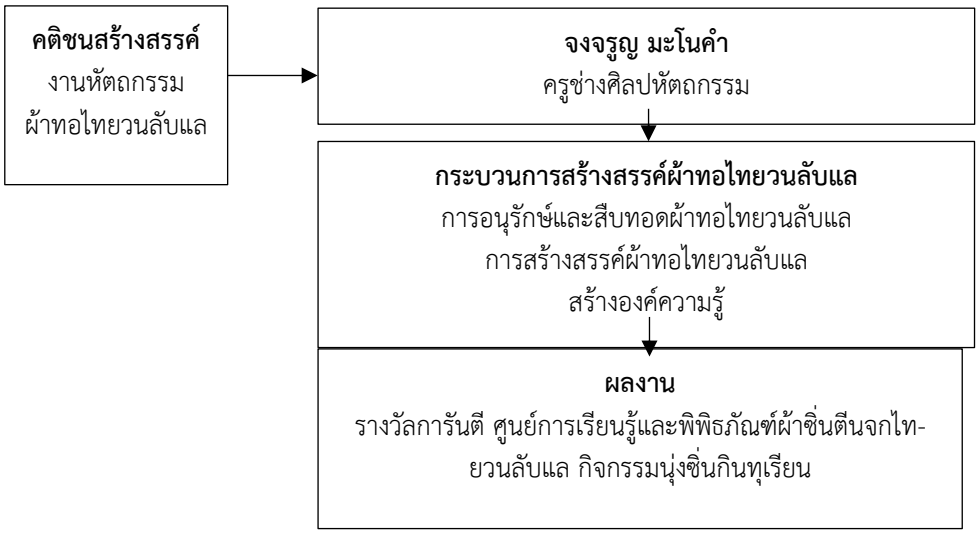
ผลงานที่ประจักษ์ ด้านการอนุรักษ์ ได้สะสมผ้าซิ่นตีนจกไทยวนลับแล และพื้นที่ใกล้เคียงเพื่อเป็นวัตถุจัดแสดงความรู้ จงจรูญได้เก็บสะสมงานผ้าทอโบราณลับแลและจากแหล่งชุมชนใกล้เคียงไว้จำนวนมาก โดยจัดแสดงใน “พิพิธภัณฑ์ผ้าซิ่นตีนจก ไท-ยวน ลับแล” เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับผู้ที่สนใจ ไม่เพียงเท่านั้น การทอผ้าแบบโบราณลับแลยังเป็นหนึ่งในวิชาเลือกเสรีของนักเรียนโรงเรียนเทศบาลศรีพนมมาศพิทยากร ซึ่งเป็นสถาบันการศึกษาในพื้นที่อีกด้วย ศูนย์การเรียนรู้ฯ ได้เปิดสอนหลักสูตรต่างๆ เป็นระยะ มีทั้งหลักสูตรการย้อมไหมด้วยสีธรรมชาติ หลักสูตร

การปักหน้าหมอนผา เป็นต้น ด้านการสร้างสรรค์ผ้าทอลับแล ผลงานจากการสร้างสรรค์ผ้าซิ่นตีนจกไทยวนลับแลเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตน ผ่านขั้นตอนที่ดำเนินมา เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นจากการบ่มเพาะองค์ความรู้ เตรียมการ และปฏิบัติสิ่ง ๆ นั้นจนสำเร็จ กลายเป็นผลงานผ้าซิ่นตีนจกไทยวนลับแล ที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมากในวงการผ้าทอไทย และสามารถเพิ่มรายได้ให้แก่สมาชิกในกลุ่มทอผ้า ผลงานโดดเด่นนี้ ทำให้ได้รับรางวัลระดับประเทศมากมาย

การสร้างแหล่งเรียนรู้ชุมชนจากศูนย์การเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นการอนุรักษ์และสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่เกิดจากคติชนเดิมมาสร้างสรรค์ ซึ่งการจัดกิจกรรมและการจัดแสดงผ้าทอเป็นผลลัพธ์จากกระบวนสร้างสรรค์ผ้าทอลับแล ที่ถูกนำเสนอในรูปแบบสร้างสรรค์ องค์ความรู้ใหม่ที่ไม่ใช่แค่เพียงการสืบทอดเพียงเท่านั้น การต่อยอดในบริบทของสังคมยุคโลกาภิวัฒน์และการท่องเที่ยว ผ้าทอลับแลเป็นส่วนหนึ่งในการนำเสนอความเป็นตัวตนของชาติพันธุ์ไทยวนที่อาศัยอยู่ในอำเภอลับแล จากบริบทแห่งสังคมไร้พรมแดน การเคลื่อนย้ายของวัฒนธรรมที่ถูกต่อยอดและสร้างใหม่เป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นถึงการอยู่รอดของคติชนนี้ เมื่อบริบทของสังคมเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว การเข้าถึงข่าวสารข้อมูลและเทคโนโลยีสมัยใหม่ ที่เต็มไปด้วยสื่อหลากหลายประเภท ทั้งสื่อสารมวลชน โซเชียลมีเดีย สื่อเหล่านี้เป็นสิ่งใกล้ตัวและเข้าถึงได้ง่าย สิ่งนี้ทำให้ผู้คนติดต่อกันได้ง่ายขึ้น และขณะเดียวกันคนรุ่นใหม่ให้ความสนใจวัฒนธรรมพื้นถิ่นมากขึ้น เพื่อรองรับผู้สนใจและบริบทแห่งการท่องเที่ยว จงจรูญได้สร้างอาคารพิพิธภัณฑ์ขนาดใหญ่ขึ้นในปีพ.ศ.2557 และได้เปิดอย่างเป็นทางการในปีพ.ศ.2558 ชื่อ “พิพิธภัณฑ์ผ้าซิ่นตีนจกไท-ยวน ลับแล”

นอกจากนี้จงจรูญยังจัดกิจกรรมแสดงผลงานผ้าซิ่นตีนจกไทยวนลับแลขึ้นเป็นครั้งแรกในปีพ.ศ.2562 ภายใต้ชื่อกิจกรรม “นุ่งซิ่นกินทุเรียน” และครั้งที่สองในพ.ศ.2565 จัดขึ้นที่พิพิธภัณฑ์ผ้าซิ่นตีนจก ไท-ยวน ลับแล ภายในงานมีการจัดแสดงการเดินแบบผ้าซิ่นตีนจกไทยวนลับแลแบบสร้างสรรค์ที่ออกแบบโดยจงจรูญ การแสดงซอพื้นเมือง ฟ้อนพื้นเมือง เวิร์กชอป การเย็บผ้าแบบโบราณ อีกทั้งยังสนับสนุนให้ชาวบ้านนำสินค้าพื้นบ้านมาจัดจำหน่าย เช่น สินค้าทางการเกษตรอาทิ ทุเรียนหลง หลิน ลับแล ซึ่งเป็นผลไม้ขึ้นชื่อของอำเภอลับแล จากการริเริ่มกิจกรรมในครั้งนี้ ทำให้กระทรวงการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย หน่วยงานท้องถิ่น ได้เห็นความสำคัญและช่วยต่อยอดให้งานนุ่งซิ่นกินทุเรียนเป็นงานประจำปีของอำเภอลับแลอีกด้วย ปรากฏการณ์ทั้งหมดที่เกิดขึ้น ทำให้ผ้าทอพื้นบ้านที่ใช้นุ่งกันในท้องถิ่น กลายเป็นสินค้าที่มีคุณค่าและเพิ่มรายได้ให้แก่ชุมชนอีกด้วย

จากองค์ความรู้ใหม่ที่เกิดขึ้นจากกระบวนการสร้างสรรค์งานหัตถกรรมผ้าซิ่นตีนจกไทยวนลับแลที่พัฒนามาอย่างต่อเนื่อง ทำให้จงจรูญเป็นผู้ถ่ายทอดองค์ความรู้นี้ได้อย่างสมบูรณ์ จนในที่สุดได้รับเชิดชูเกียรติจากศูนย์ศิลปาชีพระหว่างประเทศ (องค์การมหาชน) ปัจจุบันคือ สถาบันส่งเสริมศิลปหัตถกรรมไทย (องค์การมหาชน) พระราชกฤษฎีกาจัดตั้ง เมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม พ.ศ.2564 ให้เป็นครูช่างศิลปหัตถกรรม “ผ้าซิ่นตีนจก” จังหวัดอุตรดิตถ์ ประจำปี พ.ศ.2558

แผนภูมิที่ 1 แผนภูมิแสดงกระบวนการนำไปสู่ครูช่างศิลปหัตถกรรม

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผลจากการวิจัยครั้งนี้ ได้ช่วยต่อยอดองค์ความรู้ทางด้านล้านนาศึกษา ได้แก่ กระบวนการสร้างสรรค์งานศิลปหัตถกรรมไทย โดยจงจรูญ มะโนคำ ครูช่างศิลปหัตถกรรม ผู้อุทิศตนให้แก่ผ้าทอไทยวนลับแล จนทำให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง ซึ่งนำไปสู่ความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ แต่ก็ยังพบว่าองค์ความรู้เกี่ยวกับผู้สร้างสรรค์ผ้าทอ ยังมีพื้นที่ว่างที่ยังไม่ได้ศึกษาอีกหลายแง่มุม ในบริบทของสังคมร่วมสมัย วัฒนธรรมผ้าทอพื้นบ้านได้เติบโตขึ้น จนทำให้สามารถนำไปใช้ผลิตสร้างสรรค์ผลงานต่างๆ ออกมาอย่างมากมาย กรณีศึกษาผู้สร้างสรรค์งานศิลปหัตถกรรม จึงเป็นแนวทางการศึกษาที่มุ่งเน้นศึกษาตัวบุคคลที่ช่วยให้เห็นกระบวนการความคิดสร้างสรรค์ให้ชัดเจนขึ้น

จงจรูญ ผู้มีใจรัก ผู้สั่งสมประสบการณ์และคลุกคลีกับผ้าทอมาเป็นเวลานานตลอดจนมีทักษะและความสามารถในการถ่ายทอดองค์ความรู้ที่สร้างสรรค์มาร่วม 2 ทศวรรษ จนได้รับการยอมรับจากวงการผ้าทอไทยว่าเป็นผู้มีความสามารถในด้านการทอผ้าที่มีฝีมือและมีเอกลักษณ์เป็นของตัวเอง จากการฝึกฝนและความรักความเอาใจใส่กับงานที่ทำ จนในที่สุดได้รับเชิดชูเกียรติให้เป็นครูช่างศิลปหัตถกรรม ประจำปี พ.ศ.2558 จากสถาบันส่งเสริมศิลปหัตถกรรมไทย (องค์การมหาชน) ประเภทเครื่องทอ จนเกิดประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ตามมา เช่น การถูกการันตีจากผู้บริโภคว่าผ้าทอที่สร้างสรรค์โดยจงจรูญมีคุณภาพ งดงาม และเป็นงานฝีมือระดับครูช่าง อาจกล่าวได้ว่าสถานภาพทำให้เกิดความพึงพอใจต่อผู้บริโภค จากองค์ความรู้ในการจัดการภูมิปัญญาทางด้านศิลปหัตถกรรมของจงจรูญ ที่มีการจัดการอย่างเป็นระบบซึ่งเป็นการเรียบเรียงและสังเคราะห์องค์ความรู้มาประยุกต์ใช้ในปัจจุบัน การพัฒนาต่อยอดนี้ ทำให้เกิด “องค์ความรู้ใหม่” ตามแนวคิดคติชนสร้างสรรค์ โดย “จงจรูญ มะโนคำ” ปราชญ์ของชุมชนที่มีความชำนาญการ เป็นบุคคลสำคัญในการจุดประกายและ

พัฒนางาน ซึ่งได้แสดงผลสัมฤทธิ์ของการจัดการภูมิปัญญา ให้เห็นในรูปแบบของผลผลิตทางศิลปหัตถกรรมที่เพิ่มขึ้น เห็นระดับรายได้ของประชาชนในชุมชนเพิ่มขึ้น และมีภูมิคุ้มกันตนเองต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจอย่างมีประสิทธิภาพ ภายใต้บริบทของสังคมนิยม-วัตถุนิยมและการท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1) งานศิลปหัตถกรรมอาจเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสสังคม จำเป็นต้องศึกษาพลวัตอยู่ตลอดเวลา เนื่องจากศิลปหัตถกรรมเป็นสิ่งที่ต้องให้รับการพัฒนา ต่อยอด ให้ดำรงอยู่ได้ในบริบททางสังคมร่วมสมัย ตามแนวคิด “คติชนสร้างสรรค์”

2) การศึกษาเกี่ยวกับผ้าและการแต่งกายของชาติพันธุ์ไท ควรได้รับการให้ความสำคัญมากขึ้น เนื่องจากผ้าเป็นวัตถุวัฒนธรรมที่มีความใกล้ชิดมนุษย์มากที่สุด จึงสามารถสะท้อนค่านิยม ความคิดและจารีตประเพณีของมนุษย์ในแต่ละยุคสมัยได้เป็นอย่างดี อันจะนำไปสู่การศึกษาประวัติศาสตร์สังคมที่มีมิติ มีมุมมองที่หลากหลายมากขึ้น

3) สำหรับการศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการสร้างสรรค์งานศิลปหัตถกรรม ยังมีผลงานของศิลปินอีกหลายท่านที่ควรได้รับการศึกษา อาทิ ศิลปินแขนงอื่น ๆ ซึ่งล้วนแล้วแต่มีผลงานที่น่าสนใจตลอดจนงานของศิลปินรุ่นใหม่ที่มีมุมมองที่แตกต่างตามยุคสมัย หากได้มีการศึกษาย่อมจะช่วยทำให้เข้าใจกระบวนการสร้างสรรค์งานศิลปหัตถกรรมได้ครอบคลุมมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

ทรงศักดิ์ ปรางค์วัฒนากุล และ แพทรีเซีย ชีสแมน. (2530). *ผ้าล้านนา: ยวน ลื้อ ลาว.* เชียงใหม่: โครงการศูนย์ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

วิบูลย์ ลี้สุวรรณ. (2535). *ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน.* กรุงเทพฯ: บ้านหนังสือ

ศิราพร ณ ถลาง. (2562). *“คติชนสร้างสรรค์” บทสังเคราะห์และทฤษฎี.* กรุงเทพฯ: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน).

อุษา กิตติพันธ์โสภณ. (2557). *อิทธิพลของการรับรู้ตัวตนบนเครือข่ายสังคมที่มีผลต่อความตั้งใจซื้อสินค้าเครือข่ายสังคมออนไลน์.* วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีการสอนแบบโฟนิกส์ ร่วมกับเกมการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษ ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

The Development of Learning Activity Using Phonic Instructional and Game Base Learning for English Pronunciation Skill for Grade 2 Student

ณัชชา มัดจุ[1] เอื้อมพร หลินเจริญ[2]
Nutcha Mudju, Aumporn Lincharoen

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อ 1) เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบโฟนิกส์ร่วมกับเกมการศึกษา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ตามเกณฑ์ 75/75 2) เพื่อเปรียบเทียบทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบโฟนิกส์ร่วมกับเกมการศึกษา 3) เพื่อศึกษาผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เกิดขึ้นระหว่างและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบโฟนิกส์ร่วมกับเกมการศึกษา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านโนนจั่น จำนวน 21 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือในการวิจัยคือ 1) กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบโฟนิกส์ร่วมกับเกมการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษ ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 7 แผนการจัดการเรียนรู้ ตามเกณฑ์มาตราฐาน 75/75 2) แบบทดสอบวัดทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษ ผลการวิจัยพบว่า 1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบโฟนิกส์ร่วมกับเกมการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 78.15/75.56 2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบโฟนิกส์ร่วมกับเกมการศึกษาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3. ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เกิดขึ้นระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบโฟนิกส์ร่วมกับเกมการศึกษา พบว่าผู้เรียนอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษได้ และมีความกระตือรือร้นในการอ่านภาษาอังกฤษ

คำสำคัญ (Keywords): การสอนแบบโฟนิกส์; การสอนโดยใช้เกม; การอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษ

Received: 2023-05-15 **Revised**: 2023-06-27 **Accepted**: 2023-06-27

[1]คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรเรศวร Faculty of Education Naresuan University.
Corresponding Author e-mail: cassiopeia-nut@hotmail.com
[2]คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรเรศวร Faculty of Education Naresuan University.

Abstract

This research objectives were 1) to create and find out of efficiency of phonics teaching and games teaching for grade 2 students based on 75/75 2) to compare pronunciation in English skill before and after using the phonics teaching and games teaching for grade 2 students 3) study the result of during the learning by using the phonics teaching and games teaching. The sample group of the research was the 21 for grade 2 student at Bannonjan School used purposive sampling. Research methods was use as following 1) Phonics teaching and Games teaching lesson plan for grade 2 were 7 lesson plans based on 75/75 and 2) Reading test of objective test and subjective test for grade 2 students. Research findings were as follows : 1. the efficiency of phonics teaching and games teaching for grade 2 students was equal to 78.15/75.56 2. The pronunciation in English skill of grade 2 students after using phonics teaching and games teaching was significantly higher than before that at .05 3. The result of learner during use phonics teaching and games teaching that students can pronounce and enthuse in English.

Keywords: Phonics teaching; Games teaching; Pronunciation in English

บทนำ (Introduction)

ในยุคศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นยุคที่เกี่ยวกับเทคโนโลยี บุคคลทั่วโลกสามารถติดต่อสื่อสารกันอย่างง่ายดายผ่านโซเชียลมีเดียต่างๆ ภาษาจึงเป็นสิ่งสำคัญในปัจจุบันในการใช้ติดต่อกันระหว่างบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษาอังกฤษที่เป็นภาษาระดับสากลเป็นภาษาที่บุคคลทั่วโลกใช้ในการติดต่อสื่อสารมากที่สุดในโลกและยังใช้ภาษาอังกฤษในการศึกษาหาความรู้หรือการดำรงชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อใช้ในการสื่อสารจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ดังนั้น จึงมีภาษาอังกฤษเพิ่มเข้ามาในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ผู้เรียนทุกคนจะต้องเรียนรู้ภาษาอังกฤษตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ระบุในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศที่ว่า “ในสังคมโลกปัจจุบัน การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในชีวิตประจำวัน เนื่องจากเป็นเครื่องมือสำคัญในการติดต่อสื่อสาร การศึกษาการแสวงหาความรู้ การประกอบอาชีพ การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมและวิสัยทัศน์ของชุมชนโลก และตระหนักถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมและมุมมองของสังคมโลก นำมาซึ่งมิตรไมตรีและความร่วมมือกับประเทศต่างๆ ช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีความเข้าใจตนเองและผู้อื่นให้ดีขึ้น เรียนรู้และเข้าใจความแตกต่างของภาษาและวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี การคิด สังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง มีเจตคติที่ดีต่อการใช้ภาษาต่างประเทศ และใช้ภาษาต่างประเทศในการติดต่อสื่อสารได้ รวมทั้งเข้าถึงองค์ความรู้ต่างๆ ได้ง่ายและกว้างขึ้น และมีวิสัยทัศน์ในการดำรงชีวิต” (หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551) นอกจากนี้แผนการศึกษาแห่งชาติ ในยุทธศาสตร์ที่ 2

การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรรมเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ยังกล่าวถึงปัญหาที่เกิดขึ้นจากการขาดทักษะทางภาษาอังกฤษไว้ว่า ผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ยังขาดทักษะที่สำคัญจำเป็น เช่น ทักษะการใช้ภาษาอังกฤษและทักษะดิจิทัล และขาดสมรรถนะในการทำงานตามอาชีพ ส่งผลให้ไม่สามารถพัฒนาศักยภาพตนเอง และพัฒนาผลิตภาพของงานเพื่อการพัฒนาประเทศได้สภาวการณ์นี้ก่อให้เกิดปัญหาการว่างงาน การทำงานในระดับต่ำกว่าวุฒิการศึกษา และการขาดแคลนกำลังคนระดับกลางที่เป็นความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ รวมถึงการไม่สามารถสร้างนวัตกรรมหรือมูลค่าเพิ่มในผลผลิตของงานได้

การอ่านเป็นพื้นฐานที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่จะช่วยให้มนุษย์เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต รับข้อมูลข่าวสารที่สำคัญได้ทั่วโลก พัฒนาทักษะต่างๆ ที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 เพื่อนำไปใช้ในการศึกษาระดับที่สูงขึ้น มีความคิดสร้างสรรค์ซึ่งสอดคล้องกับสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2554, 175) ที่กล่าวว่าการอ่านมีความสำคัญต่อมนุษย์ที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong learning) ช่วยให้ได้รับข้อมูลข่าวสารเพื่อประกอบการตัดสินใจในชีวิตประจำวัน การอ่านมีความจำเป็นต่อการศึกษาเล่าเรียน คนที่เรียนหนังสือเก่งมักจะเป็นคนที่อ่านหนังสือเก่ง เพราะการอ่านช่วยให้ได้รับความรู้และความเข้าใจที่จะทำให้ประสบผลสำเร็จและสามารถศึกษาต่อในระดับสูงได้ การอ่านมีคุณค่าต่อมนุษย์เพราะช่วยยกระดับสติปัญญาให้สูงขึ้น ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ เป็นการพัฒนาความคิดให้มีความก้าวหน้า ส่งผลต่อการพัฒนาในอาชีพ ทำให้มนุษย์ทันต่อเหตุการณ์ สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ และสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้ ผู้วิจัยเห็นว่าการอ่านมีความสำคัญต่อการสื่อสาร เนื่องจากการอ่านออกเสียงเป็นการอ่านให้ผู้อื่นฟัง หากผู้อ่านออกเสียงชัดเจนย่อมช่วยให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพ ผู้ฟังรับสารได้อย่างสมบูรณ์ การอ่านออกเสียงมีความสำคัญควรฝึกหัดอ่านตั้งแต่วัยเด็ก เพื่อจะได้ฟังการอ่านออกเสียงว่าถูกต้อง ชัดเจนหรือไม่เพียงใดผู้ฝึกจะได้แก้ไขให้ถูกต้องได้ การอ่านออกเสียงช่วยสนองความต้องการ และความอยากรู้อยากเห็นของเด็กได้เป็นอย่างดี (จินดา ดำหริ่ง, 2550: 3) และการเรียนภาษานั้นนอกจากความรู้ในทักษะด้านการฟัง พูด อ่าน เขียน แล้วพบว่า ความรู้ในเรื่องของการออกเสียงก็มีความสำคัญ เพราะแต่ละภาษามีลักษณะเฉพาะของการอ่านออกเสียงที่แตกต่างกัน การเรียนรู้การออกเสียงอย่างที่เจ้าของภาษาออกเสียงเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องเรียนรู้หรือจับลักษณะเฉพาะของภาษานั้นเพื่อที่จะสามารถออกเสียงได้ใกล้เคียงกับเจ้าของภาษา ดังนั้นผู้เรียนจึงควรสร้างพื้นฐานและปลูกฝังลักษณะนิสัยในการออกเสียงให้ถูกต้องชัดเจนตั้งแต่เด็กจะเป็นผลดีกว่าตอนเป็นผู้ใหญ่เพราะเด็กสามารถลอกเลียนการออกเสียงที่ถูกต้องมาตั้งแต่ต้นซึ่งไม่ทำให้เกิดปัญหาที่แก้ยากในภายหลัง (น้ำทิพย์ ขจรบุญ, 2553: 1)

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษมีวิธีที่หลากหลาย เช่น เทคนิคช่วยจำ (Mnemonics) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (Brain Base Learning) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) โดยผ่านการใช้แบบฝึกอ่านคำศัพท์ ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ บทเรียนสำเร็จรูป (CAI) หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) เป็นต้น ที่สามารถพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษได้อย่าง

ถูกต้อง การเรียนรู้โดยใช้โฟนิกส์เป็นอีกกิจกรรมการเรียนรู้นึงที่นิยมใช้กันมากเพราะผู้เรียนได้ฝึกการสะกดคำ จากการเรียนรู้เสียงของตัวอักษรและเข้าใจหลักการผสมเสียง แม้ช่วงแรกผู้เรียนจะต้องใช้เวลาในการจดจำเสียงตัวอักษรแต่หากผู้เรียนได้ฝึกซ้ำๆก็สามารถจดจำหลักการได้ง่าย (ดวงใจ ตั้งสง่า : 2557) ซึ่งสอดคล้องกับ อินทิรา ศรีประสิทธิ์, 2552 กล่าวว่า วิธีโฟนิกส์เริ่มต้นด้วยการสอนให้นักเรียนรู้จักแยกแยะหน่วยเสียงภาษาอังกฤษหรือถอดรหัสเสียงซึ่งมีทั้งหมด 42 เสียง (Phonemic awareness/decoding) ก่อนที่จะอ่านเป็นคำ และเมื่อเอาหน่วยเสียงมาเชื่อมกับตัวอักษร (letter sound correspondence หรือ phonics) นักเรียนก็สามารถที่จะอ่านเป็นคำได้ง่ายดาย และชัดถ้อยชัดคำการสอนด้วยวิธีโฟนิกส์ต้องสอนอย่างเป็นระบบ เป็นลำดับตามขั้นตอน ไม่ควรสอนแทรกไปกับบทอ่านหรือบทสนทนา ผลสรุปนี้ได้รับการยืนยันจากงานวิจัยทางด้านการเรียนรู้ทางด้านสมอง (brain-based learning /neuron-scientific research) ของมหาวิทยาลัยเยล ที่ได้จากการทำการสแกนสมองของผู้เรียนภาษาอังกฤษด้วยวิธีการของโฟนิกส์ และวิธีการเดิม ซึ่งงานวิจัยนี้ได้สรุปว่า วิธีการสอนโฟนิกส์ในรูปแบบดังกล่าวช่วยกระตุ้นเซลล์สมองทำให้สมองมีการสร้างเส้นใยสมองใหม่ และไยสมองเดิมแตกตัวมีผลทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางด้านภาษาอังกฤษสูงเมื่อเปรียบเทียบกับการสอนด้วยวิธีอื่น (อินทิรา ศรีประสิทธิ์, 2550)

นอกจากนี้วิธีการสอนแบบโฟนิกส์ช่วยในการอ่านออกเสียงและสะกดคำ มักใช้ในการสอนระดับเบื้องต้นหรือระดับประถมศึกษา (Rayner, et al., 2002) การเรียนภาษาหลายภาษาในวัยเด็ก จะง่ายกว่าการเรียนเมื่อโตแล้ว โดยผู้ที่เรียนสองภาษาตั้งแต่ยังเป็นเด็ก จะมีการเก็บความจำของทั้งสองภาษาไว้ด้วยกัน ในเนื้อที่สมองเดียวกัน จึงสามารถใช้ภาษาที่สองได้ เหมือนกับภาษาแม่อีกภาษาหนึ่ง แต่ผู้ที่เรียนภาษาที่สองตอนโตแล้ว จะใช้เนื้อที่สมองคนละส่วนกัน ดังนั้นจึงมีการแนะนำว่าการให้เด็กเรียนรู้ภาษาที่สองหรือสาม ควรเริ่มตั้งแต่ยังเป็นเด็กยิ่งเริ่มเร็วยิ่งดีเพราะหากเข้าสู่วัยผู้ใหญ่แล้ว ยิ่งเรียนรู้ได้ยากขึ้น (ยูทูเบบี้, 2012) ซึ่งสอดคล้องกับฮาร์เลย์ (Harley, 1986) และชิงเกิลตัน (Singleton, 1989 อ้างใน วิธาดา สินประจักษ์ผล : 2) ได้สำรวจตัวแปรเรื่องอายุที่เหมาะสมในการเรียนภาษาอังกฤษ และให้ข้อสรุปว่า การเรียนภาษาอังกฤษตั้งแต่วัยเยาว์มีข้อได้เปรียบกว่าการเรียนเมื่อโตแล้ว และครูที่มีประสิทธิภาพสามารถช่วยผู้เรียนให้เรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วในทุกระดับของการเรียน

ปัญหาอีกประการหนึ่งที่ผู้เรียนไม่สามารถอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษได้คือคำบางคำมีในภาษาอังกฤษแต่ไม่มีในภาษาไทย ทำให้ผู้เรียนสับสนกันการออกเสียงเป็นอย่างมาก อูร์ (Ur, 2000) ได้อธิบายถึงสาเหตุของข้อผิดพลาดในการออกเสียงภาษาอังกฤษว่าแบ่งออกเป็น 3 ประเด็นคือ 1) เสียงบางเสียงในภาษาอังกฤษไม่มีอยู่ในภาษาแม่ ทำให้ผู้เรียนไม่คุ้นเคยกับการออกเสียงเหล่านั้น จึงแทนที่เสียงเหล่านั้นโดยเสียงที่ใกล้เคียงกัน 2) เสียงบางเสียงเป็นเสียงที่มีอยู่ในภาษาแม่ แต่ไม่ได้ถือเป็นหน่วยเสียงที่แยกออกมาอย่างชัดเจนจึงทำให้ผู้เรียนไม่สามารถเรียนรู้เสียงดังกล่าวว่าสามารถทำให้เกิดความแตกต่างทางความหมายได้ 3) บางครั้งผู้เรียนออกเสียงถูกต้อง แต่ผู้เรียนไม่ได้เรียนรู้ถึงการลงเสียงหนัก (stress) ในระดับคำ หรือบางครั้ง ผู้เรียนใช้ทำนองเสียง (intonation) ของภาษาแม่มาใช้ในภาษาอังกฤษจึงส่งผลให้เกิดความเข้าใจผิดในการสื่อความหมายได้

การออกเสียงหนักเสียงเบาของคำภาษาอังกฤษก็เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนอ่านภาษาอังกฤษผิด เพราะภาษาอังกฤษมีลงเสียงหนักเบาของคำแต่ละคำไม่เท่ากัน ซึ่งคำในภาษาอังกฤษทุกคำเมื่อปรากฏอยู่เดี่ยว ๆ จะมีการเน้นเสียงหนักพยางค์ใดพยางค์หนึ่งเสมอ และคำที่มีหลายพยางค์อาจมีการเน้นเสียงหนักมาก หนักรอง และไม่เน้นเสียงหนักเลยพยางค์ใดก็ได้ แต่คำในภาษาไทยส่วนมากจะเน้นเสียงหนักพยางค์สุดท้าย และคนไทยนิยมนำเอาวิธีการเน้นเสียงหนักพยางค์สุดท้ายไปใช้ในการออกเสียงคำในภาษาอังกฤษโดยไม่ตรวจสอบความถูกต้องจากพจนานุกรม ทำให้ออกเสียงแปลกไปจากเสียงของเจ้าของภาษา มยุเรศ รัตนานิคม (2542 : 172)

นักเรียนขาดแรงจูงใจจากทางบ้านเป็นปัญหาสำคัญประการหนึ่ง และเมื่อมาโรงเรียนบางครั้งก็อาจไม่ได้รับการเสริมแรงจากครู เพราะครูสอนภาษาอังกฤษไม่เข้าใจวิธีสอนและไม่เข้าใจหลักการเรียนรู้ จะสอนโดยไม่สร้างแรงจูงใจแก่เด็กแต่กลับสร้างความท้อแท้ให้แก่เด็กอีกด้วย เช่น การดุโดยไม่จำเป็น ครูบางคนถ้านักเรียนสะกดคำศัพท์ผิดจะถูกตีคำละ 1 ที การลงโทษโดยไม่สมควรนี้จำทำให้เด็กขาดกำลังใจ และเกิดความท้อแท้ไม่อยากเรียน ครูที่ดีจะต้องเข้าใจจิตวิทยาในการเรียนรู้ข้อนี้ดี (เตือนใจ แก้วโอภาส, 2547 : 309)

การใช้เกมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ยังช่วยให้ผู้เรียนการเรียนภาษาที่แท้จริงนั้นมิได้ขึ้นอยู่กับระดับสติปัญญา ความเฉลียวฉลาดหรือพรสวรรค์ใดๆ แต่ต้องอาศัยองค์ประกอบสำคัญคือแรงจูงใจ ความสนใจ และความพร้อมของนักเรียนครูจึงต้องจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้และฝึกทักษะทางภาษา คือ การฟัง การพูด การอ่านและการเขียน โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม คณะนักวิชาการนานมีบุ๊คส์ (2543) นักเรียนจะเกิดความรู้สึกว่าบทเรียนน่าสนุกสนาน น่าเรียน น่ารู้ และได้เรียนรู้ของใหม่เพิ่มขึ้น เนื้อหาก็ไม่ยากหรือง่ายจนเกินไปไม่ทำให้เกิดความท้อถอยหรือความเบื่อหน่ายและมีโอกาสฝึกฝนภาษาในรูปแบบของกิจกรรมต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง นักเรียนจะรู้สึกเพลิดเพลินต่อการทำกิจกรรม เกิดความชำนาญในการใช้ภาษาอย่างไม่รู้ตัว และไม่รู้สึกว่าเป็นบรรยากาศในห้องเรียน สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2552) การใช้เกมมาประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ ด้วยความสนุกสนาน และท้าทายความสามารถ โดยผู้เรียนเป็นผู้เล่นเอง ทำให้ได้รับประสบกรณ์ตรง และเป็นวิธีการที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีโอกาสแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประนอม สุรัสวดี (2539 : 32) ได้ให้ความคิดเห็นว่าการเรียนการสอนภาษาอังกฤษนั้น ครูผู้สอนน่าจะทำให้การเรียนการสอนสนุกสนาน เพราะภาษาเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับชีวิตจริง กิจกรรมทางภาษาจึงควรเป็นกิจกรรมที่เคลื่อนไหวเป็นเรื่องราวของการมีส่วนร่วมและสมมุติสถานการณ์ ครูจึงควรใช้กิจกรรมเพื่อชักจูงให้เด็กนักเรียนอย่างสนุกสนานไปพร้อมกับการเรียนรู้ ซึ่งนำไปสู่การนำภาษาไปใช้อย่างได้ผลนั่นคือการใช้กิจกรรมเกม เพราะเกมทำให้นักเรียน เรียนอย่างสนุกสนาน นักเรียนทุกคนที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ครูจัดขึ้นเป็นการช่วยเสริมการเรียนรู้ในเรื่องของคำศัพท์ได้เป็นอย่างดี

จากความสำคัญทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญของการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษจึงได้นำวิธีการสอนแบบโฟนิกส์มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนอ่าน

ออกเสียงได้อย่างถูกต้องตามหลักภาษา อย่างถูกต้องชัดเจน ตลอดจนรู้ความหมายของคำศัพท์นั้นๆ เป็นพื้นฐานในการอ่านเพื่อต่อยอดทางการศึกษาในการแสวงหาความรู้ในระดับที่สูงขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบโฟนิกส์ร่วมกับเกมการศึกษา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ตามเกณฑ์ 75/75

2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบโฟนิกส์ร่วมกับเกมการศึกษา

3. เพื่อศึกษาผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เกิดขึ้นระหว่างและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบโฟนิกส์ร่วมกับเกมการศึกษา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยและพัฒนา ซึ่งมีรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินการดังนี้ 1. การสร้างและหาประสิทธิภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบโฟนิกส์ร่วมกับเกมการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษ ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ตามเกณฑ์ 75/75 2. การเปรียบเทียบทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบโฟนิกส์ร่วมกับเกมการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษ ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2565 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 กลุ่มโรงเรียนหนองพานทอง อำเภอไทรงาม จังหวัดกำแพงเพชร

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2565 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 โรงเรียนบ้านโนนจั่น อำเภอไทรงาม จังหวัดกำแพงเพชร นักเรียนทั้งหมด 21 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบโฟนิกส์ร่วมกับเกมการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษ ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

2. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบโฟนิกส์ร่วมกับเกมการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษ ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่

3. แบบทดสอบวัดทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษ โดยวัดการอ่านออกเสียงตัวอักษร การอ่านออกเสียงคำศัพท์ และการแยกเสียงคำศัพท์ ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาเพื่อหา

ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00 นำข้อสอบที่ได้ตรวจสอบคุณภาพความยากง่ายมีค่าระหว่าง 0.17-0.83 ค่าอำนาจจำแนกมีค่าระหว่าง 0.33-1.00 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับมีค่า เท่ากับ 0.96

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบโฟนิกส์ร่วมกับเกมการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษ ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ดังนี้

1. นำแบบประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญที่ 3 คน มาตรวจให้คะแนน หาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในแต่ละรายการแล้วแปลความหมายของค่าเฉลี่ยให้เป็นระดับความเหมาะสม โดยใช้เกณฑ์จากการคำนวณอันตรภาคชั้น 5 ระดับ ตามแนวของบุญชม ศรีสะอาด (2545, หน้า 103)

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51-5.00 หมายถึง มีระดับความเหมาะสมมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51-4.50 หมายถึง มีระดับความเหมาะสมมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51-3.50 หมายถึง มีระดับความเหมาะสมปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51-2.50 หมายถึง มีระดับความเหมาะสมน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.50 หมายถึง มีระดับความเหมาะสมน้อยที่สุด

2. การหาค่าประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบโฟนิกส์ร่วมกับเกมการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษ ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ตามเกณฑ์ 75/75 ทำการวิเคราะห์ E1/E2 ดังนี้

2.1 การหาร้อยละของคะแนนเฉลี่ยระหว่างการทำกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบโฟนิกส์ร่วมกับเกมการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษ องนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

2.2 หาร้อยละของคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบโฟนิกส์ร่วมกับเกมการศึกษาของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

ผลการวิจัย (Research Results)

1. การสร้างและหาประสิทธิภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบโฟนิกส์ร่วมกับเกมการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 7 หน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วย เรื่องที่ 1 s, a, t, i, p, n เรื่องที่ 2 c, k, e, h, r, m, d เรื่องที่ 3 g, o, u, l, f, b เรื่องที่ 4 ai, j, oa, ie, ee, or

เรื่องที่ 5 z, w, ng, v, oo, oo เรื่องที่ 6 y, x, ch, sh, th, th เรื่องที่ 7 qu, ou, oi, ue, er, ar โดยใช้ขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จำนวน 4 ขั้นตอนคือ ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมความพร้อม ขั้นที่ 2 ขั้นนำเสนอเนื้อหา ขั้นที่ 3 ขั้นฝึกปฏิบัติ ขั้นที่ 4 ขั้นนำไปใช้ โดยผลการพิจารณากิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน มีการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานซึ่งมีความเหมาะสมในระดับมาก ($\overline{X}$= 4.50, S.D. = 0.50) หาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75 มีประสิทธิภาพกระบวนการ (E1) เท่ากับ 78.15 และประสิทธิภาพผลลัพธ์ (E2) เท่ากับ 75.56 ผลการพิจารณาแผนการจัดการเรียนรู้โดยการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คนมีการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานซึ่งมีความเหมาะสมในระดับมาก ($\overline{X}$= 4.50, S.D. = 0.47)

2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบโฟนิกส์ร่วมกับเกมการศึกษาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เกิดขึ้นระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบโฟนิกส์ร่วมกับเกมการศึกษา มีผลที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมตามขั้นตอนดังนี้

3.1 ขั้นเตรียมความพร้อม ผู้เรียนให้ความสนใจในการจัดกิจกรรม อ่านออกเสียงตามเสียงที่ได้ยินจากวิดีโอที่ครูเปิด แต่การออกเสียงยังไม่ชัดเจน มีออกเสียงถูกและผิดบ้างบางคำ เช่น เสียง /r/ ในคำว่า red เสียง /z/ ในคำว่า zoo เสียง /ʃ/ ในคำว่า fish เป็นต้น เพราะเป็นคำที่ผู้เรียนไม่คุ้นเคยกับตัวอักษรทำให้การออกเสียงผิดไป

3.2 ขั้นนำเสนอเนื้อหา นักเรียนให้ความสนใจ ออกเสียงตามครูได้ถูกต้อง มีการย้ำการออกเสียงผู้เรียนหลายๆครั้ง เพื่อช่วยในการจดจำตัวอักษรแต่ละตัวมากขึ้น ผู้เรียนรู้สึกสนุกในการทำกิจกรรมโดยใช้สื่อเทคโนโลยี

3.3 ขั้นฝึกปฏิบัติ นักเรียนได้ทบทวนการผสมคำภาษาอังกฤษและการออกเสียงที่ถูกต้องตามหลักการของการจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์ นักเรียนให้ความร่วมมือและสนุกกับการทำกิจกรรมเป็นอย่างดี มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อให้ได้คะแนนในการทำกิจกรรม ผู้เรียนอ่านออกเสียงได้ชัดเจนขึ้นจากการเรียนการอ่านออกเสียงตามหลักการโฟนิกส์ร่วมกับเกมการศึกษา

3.4 ขั้นนำไปใช้ นักเรียนได้นำความรู้ที่ตัวเองได้รับรู้ไปใช้ในการแก้ไขปัญหาร่วมกันกับเพื่อนในรูปแบบของเกม มีการแข่งขันเพื่อให้ทีมตนเองเป็นฝ่ายชนะ ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม นักเรียนภายในกลุ่มช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อให้กลุ่มของตนองได้คะแนน นอกจากนี้ยังนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการตอบคำถามในแบบฝึกหัดที่ครูมอบหมาย ส่วนคำที่ประสมด้วยตัวอักษรตัวเดียว เช่น dog, cat, jug, cup ผู้เรียนจะสามารถเรียนรู้ได้รวดเร็วกว่าคำที่ประสมด้วยตัวอักษรสองตัวขึ้นไปแต่อ่านออกเสียงเดียวหรือที่เรียกว่า ไดกราฟ (Digraph) เช่น fish,

duck, broom ซึ่งผู้เรียนต้องใช้เวลาในการสะกดคำมากกว่า โดยหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้เรียนมีผลการทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ทำให้เห็นได้ว่าผู้เรียนอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษได้ ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการอ่านภาษาอังกฤษ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. จากการสร้างและหาประสิทธิภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบโฟนิกส์ร่วมกับเกมการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษ ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ตามเกณฑ์ 75/75 พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบโฟนิกส์ ร่วมกับเกมการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด จากการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน และมีประสิทธิภาพเท่ากับ 78.15/75.56 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบโฟนิกส์ โดยมีการสังเคราะห์ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จาก Lewis and Ellis, (2006) ที่เน้นให้ผู้เรียนแยกเสียงของคำให้ชัดเจน โดยผู้เรียนต้องจดจำเสียงของตัวอักษรให้ได้อย่างแม่นยำ เพื่อผู้เรียนสามารถประกอบเสียงเป็นคำใหม่ได้ด้วยตัวเอง นอกจากนี้การจัดการเรียนการสอนต้องมีความหลากหลายเพื่อให้มีความแปลกใหม่ในการเรียนรู้ของผู้เรียน กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เพราะวิธีการเรียนรู้โฟนิกส์ต้องมีการทบทวนซ้ำ ๆ เพื่อให้เข้าใจบทเรียนมากขึ้น และลอยด์ (Lloyd,1992:1-35) ที่แบ่งกลุ่มคำของตัวอักษรเป็น 7 กลุ่มคือ กลุ่มที่ 1 s, a, t, i, p, n กลุ่มที่ 2 c, k, e, h, r, m, d กลุ่มที่ 3 g, o, u, l, f, b กลุ่มที่ 4 ai, j, oa, ie, ee, or กลุ่มที่ 5 z, w, ng, v, oo, oo กลุ่มที่ 6 y, x, ch, sh, th, th และกลุ่มที่ 7 qu, ou, oi, ue, er, ar ที่ต้องเรียนรู้ ให้เหมาะสมกับผู้เรียนจำนวน 4 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมความพร้อม ขั้นที่ 2 ขั้นนำเสนอเนื้อหา ขั้นที่ 3 ขั้นฝึกปฏิบัติ ขั้นที่ 4 ขั้นนำไปใช้ ผู้วิจัยได้ตรวจสอบกิจกรรมการเรียนรู้ แก้ไขข้อบกพร่องและนำไปหาประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ตามขั้นตอนที่รัตนะ บัวสนธ์ (2552) ได้นำเสนอไว้

2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบโฟนิกส์ร่วมกับเกมการศึกษาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ จากการวัดทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษ คือ การอ่านออกเสียงตัวอักษร การอ่านออกเสียงคำศัพท์ และการแยกเสียงคำศัพท์ จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบโฟนิกส์ร่วมกับเกมการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ ผู้เรียนสามารถทบทวนความรู้และหาความรู้ได้ด้วยตนเองจากสื่อที่ครูจัดหาให้ การทำกิจกรรมกลุ่มและกิจกรรมเดี่ยว มีการแข่งขันกันระหว่างกลุ่ม ทำให้ผู้เรียนรู้สึกท้าทายและสนุกสนานกับการทำกิจกรรม นอกจากนี้ครูผู้สอนยังให้นักเรียนได้ฝึกการอ่านออกเสียงคำซ้ำ ๆ ในหลาย ๆ ขั้นตอน จะช่วยให้ผู้เรียนจดจำเสียงตัวอักษรได้ดียิ่งขึ้น มีการแบ่งตัวอักษรเป็นหมวดหมู่ในการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนแยกเสียงที่มีความคล้ายคลึงกันออกจากกันได้

เพื่อหลีกเลี่ยงความสับสนของตัวอักษร เหมือนกับลอยด์ (Lloyd,1992:1-35) ที่กล่าวไว้ว่าเด็กต้องเรียนรู้เสียงของตัวอักษรทุกตัวไม่ใช่แค่เรียนรู้เฉพาะชื่อตัวอักษร ส่วนการเรียนรู้ชื่อของตัวอักษรเด็กสามารถเรียนรู้ได้ในภายหลังการสอนออกเสียงตัวอักษรไม่จำเป็นต้องเรียงตามลำดับตัวอักษร เช่น ตัวอักษรกลุ่มที่ 1 (s, a, t, i, p, n) ถูกเลือกใช้ให้เป็นตัวอักษรที่เด็กควรเรียนรู้แรก ๆ เนื่องจากเป็นตัวอักษรที่สามารถนำไปสร้างคำที่ประกอบด้วยตัวอักษร 3 ตัวได้ง่ายกว่ากลุ่มอักษรอื่น ๆ ส่วนตัวอักษร b และ d ไม่ควรจะจัดไว้ในกลุ่มเดียวกันเพื่อหลีกเลี่ยงการสับสนในการจดจำตัวอักษรและการออกเสียง

จากการสังเกตของผู้วิจัย พบว่าผู้เรียนสามารถอ่านออกเสียงตัวอักษรได้ตามสมมุติฐานที่ได้ตั้งไว้ โดยเฉพาะคำที่ประสมด้วยตัวอักษรตัวเดียวผู้เรียนจะสามารถเรียนรู้ได้รวดเร็วกว่าคำที่ประสมด้วยตัวอักษรสองตัวขึ้นไปแต่อ่านออกเสียงเดียวหรือที่เรียกว่า ไดกราฟ (Digraph) ซึ่งผู้เรียนต้องใช้เวลาในการสะกดคำมากกว่า เพราะคำในภาษาอังกฤษบางคำไม่มีในภาษาไทยทำให้ผู้เรียนต้องใช้เวลาในการจดจำคำมากขึ้น จากงานวิจัยของ ถิรวัฒน์ ตันทนิส (2555) ที่พบว่าผู้เรียนมีปัญหาในการออกเสียงหน่วยเสียงในภาษาอังกฤษในตำแหน่งพยัญชนะต้น คือ /θ/ = th (Voice) เช่น think , /ð/ = th (Voiceless) เช่น that, /v/ = v เช่น video, /r/ = r เช่น red, /z/ = z เช่น zoo, /ʃ/ = sh เช่น shall, /ʒ/ = s เช่น television, /ʧ/ = ch เช่น cheese หน่วยเสียงในตำแหน่งพยัญชนะท้าย คือ /ʒ/ = s เช่น rouge , /ʤ/ = j เช่น bridge , /ʃ/ = sh เช่น fish, /θ/ = th (Voice) เช่น forth, /ð/ = th (Voiceless) เช่น with , /z/ = z เช่น was, /ʧ/ = ch เช่น church, /ɡ/ = g เช่น jug, /l/ = l เช่น small หน่วยเสียงสระ คือ /ə/ = er เช่น sister, /ɒ/ = o เช่น on, /ɑ/, = ar เช่น far และหน่วยเสียงสระผสม (Diphthong) คือ /ɒɪ/ = y เช่น my, /ʊə/ = ou เช่น tourist ปัญหาเหล่านี้เนื่องมาจากหน่วยเสียงที่กล่าวมานั้นไม่ปรากฏในระบบเสียงภาษาไทย ผู้เรียนจึงไม่คุ้นเคยกับเสียง ทำให้เกิดการนำเอาหน่วยเสียงในภาษาไทยที่มีเสียงใกล้เคียงกันมาใช้แทนการออกเสียงที่ถูกต้อง ผู้เรียนต้องมีการฝึกฝนการฟังเสียง และออกเสียงตามตัวอักษรที่ได้ยินบ่อยครั้ง เพื่อให้จดจำคำได้ดีขึ้น

อีกปัญหาหนึ่งที่พบจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบโฟนิกส์ร่วมกับเกมการศึกษาผู้เรียนไม่สามารถจดจำตัวอักษรที่มีความคล้ายคลึงกันได้ เช่น b และ d หรือ h และ n ผู้เรียนมักเกิดความสับสนในรูปของตัวอักษรซึ่งจะส่งผลต่อการสอนการอ่านออกเสียงต่อไป ทำให้ผู้สอนต้องย้ำการเขียนตัวอักษรที่ถูกวิธี โดยใช้วิธีการเขียนให้ผู้เรียนดูบนกระดาน เขียนบนอากาศอย่างถูกวิธีตามแบบการเขียนตัวอักษรนั้น ๆ การใช้บัตรคำ หรือการแจกใบงานเพื่อให้นักเรียนเขียนตัวอักษรตาม ซึ่งในใบงานมีวิธีการเขียนตัวอักษรที่ชัดเจนโดยมีลูกศร หมายเลขกำกับไว้ และลำดับขั้นตอนการเขียนไว้ด้วย นอกจากนี้ครูต้องตรวจสอบวิธีการเขียนที่ถูกต้องของนักเรียนได้ ขณะที่กำลังเขียนและระบายสีในใบงาน ลอยด์ (Lloyd,1992:1-35) เมื่อผู้เรียนสามารถจดจำตัวอักษรได้อย่างแม่นยำจะกลายเป็นพื้นฐานในการฝึกการอ่านออกเสียงตามเสียงอักษรแต่ละตัวได้ดียิ่งขึ้น ซึ่ง

นอกจากนี้การใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนาน มีการใช้เทคโนโลยีมาใช้ร่วมกับการเรียนรู้ ผู้เรียนได้เล่นเกม ร้องเพลงร่วมกัน ใช้ท่าทางประกอบในการทำกิจกรรม มีการจับกลุ่มร่วมกัน เกิดการแข่งขันระหว่างเพื่อนในชั้นเรียน ส่งผลให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้ ผู้เรียนมีความสนุกในการถอดเสียงคำต่าง ๆ ตามธรรมชาติของวิธีการสอนแบบโฟนิกส์ที่เน้นการถอดเสียงตัวอักษรและประสมคำเป็นคำใหม่ ๆ ให้มีความหมาย ผู้เรียนจึงเกิดความท้าทายในการแก้ปัญหาที่ตนเองได้รับโจทย์มาจากผู้สอน รวมกับการได้แข่งขันกับเพื่อนร่วมชั้นจากการใช้เกมในการเรียนรู้ ซึ่งเกมเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะทางการเรียน ผู้เรียนได้ทบทวนวิชาที่เรียนไปแล้ว เพิ่มพูนทักษะที่ดีแก่ผู้เล่นทีละน้อยด้วยตัวของตัวเอง เสริมการสอนของครูให้น่าสนใจยิ่งขึ้น และช่วยแก้ไขปัญหาการเรียนการสอนที่น่าเบื่อ ครูอิกค์แชงค์ (Cruickshank. 1998 : 28-32) จึงทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมมากขึ้น ในทางกลับกันหากผู้เรียนมีพื้นฐานในการจดจำเสียงตัวอักษรแต่ละตัวไม่มากพอจะทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่าย ไม่อยากเข้าร่วมกิจกรรมกับเพื่อน ๆ ไม่สามารถตอบคำถามของครูผู้สอนได้ ทำให้ผู้เรียนมีอคติต่อการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบโฟนิกส์ร่วมกับเกมการศึกษา ดังนั้นครูผู้สอนต้องสังเกตผู้เรียนตั้งแต่การฟังเสียงคำว่าเด็กสามารถฟังเสียงออกหรือไม่ หากคำไหนเด็กฟังไม่ออกครูต้องบอกให้เด็กได้รู้ เพราะการเรียนรู้ของเด็กแต่ละคนไม่เท่ากัน เด็กบางคนเรียนรู้เร็ว เด็กบางคนเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่พัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเกมการศึกษา ของ วีรยุทธ กองศูนย์ (2562) ที่ศึกษาเรื่อง การใช้เกมเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านนาโคก จังหวัดเลย โดยใช้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เกมคำศัพท์ จำนวน 6 แผน เวลาทั้งสิ้น 12 ชั่วโมง พบว่า การใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษในการพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ที่ดีขึ้น และสุนัชชา ศรีนาม (2564) ศึกษาเรื่อง การใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่6 โรงเรียนเทศบาล 4 บ้านภูบ่บิด โดยใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษและแบบทดสอบวัดระดับรู้คำศัพท์ พบว่า การใช้เกมคำศัพท์ทำให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านคำศัพท์หลังเรียนด้วยเกมคำศัพท์สูงกว่าก่อนเรียน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบโฟนิกส์ ร่วมกับเกมการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผู้เรียนแต่ละคนใช้เวลาในการเรียนรู้ไม่เท่ากัน ครูผู้สอนไม่ควรเร่งรัดเอาคำตอบจากผู้เรียนหรือด่วนสรุปความรู้ของผู้เรียนเอง เพราะวิธีการเรียนรู้ด้วยโฟนิกส์นักเรียนต้องใช้เวลาในการสะกดคำในการอ่านออกเสียง

1.2 ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลวิจัยที่มากขึ้นทำให้ผู้เรียนได้ทบทวนการอ่านออกเสียงที่แม่นยำและช่วยในการจดจำที่ดีขึ้น เพราะบางคำในภาษาอังกฤษไม่มีในภาษาไทย ระยะเวลาที่ใช้การเรียนรู้จะส่งผลให้ผู้เรียนมีทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษที่คุ้นชินกับตัวอักษรและสามารถอ่านภาษาอังกฤษได้อย่างเป็นธรรมชาติ

1.3 ในขณะทำกิจกรรม ผู้สอนควรสังเกตนักเรียนที่มีการเรียนรู้ช้า โดยการกระตุ้นความสนใจ มีการทบทวนผู้เรียนซ้ำ ๆ เพื่อให้เข้าใจในเนื้อหามากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านคำที่ประสมด้วยตัวอักษร 2 ตัวขึ้นไป (Consonant Diagraph) เช่น sh, ch, wr, ck เป็นต้น และคำที่ประสมด้วยตัวอักษร 3 ตัวขึ้นไป (Consonant trigraph) เช่น str, thr, scr เป็นต้น นำคำเหล่านี้มาศึกษาเพิ่มเติม เพราะเป็นคำที่ยากสำหรับผู้เรียน ต้องใช้ระยะเวลาในการทำความเข้าใจมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *หลักสูตรการศึกษาแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กนกทิพย์ ประเสริฐธิสุข. (2556). โฟนิกส์ (Phonics) คืออะไร?. สืบค้นเมื่อ 1 สิงหาคม 2565. จาก http://whatisphonic.blogspot.com/2013/03/phonics.html.

กรองแก้ว ไชยปะ. (2548). *สัทธศาสตร์อังกฤษและสรวิทยาเบื้องต้น*. เลย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

คณะนักวิชาการบริษัทนามมีบุ๊คส์. (2543). *เกมสนุกฝึกภาษาอังกฤษ*. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ: นามมีบุ๊คส์.

จารุวรรณ ไม้เลี้ยง. (2560). *ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีโฟนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านออกเสียงและจำความหมายของคำศัพท์ภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

จินดา คำหริ่ง. (2550). *การพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านออกเสียงแบบแจกลูกสะกดคำโดย ใช้ภาพประกอบสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.

ดาราวดี สุกมลสันต์. (2542). *สัทธศาสตร์เพื่อการใช้*. กรุงเทพฯ: ราชภัฏธนบุรี

นิภาพรรณ ศรีพงษ์. (2548). *ทักษะการใช้ภาษา*. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสานนครราชสีมา.

ประนอม สุรัสวดี. (2539). กิจกรรมและสื่อการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย.

ดวงใจ ตั้งสง่า. (2557). ชวนลูกเรียนภาษาอังกฤษ ตอน โฟนิกส์คืออะไร ทำไมต้องเรียน. สืบค้นเมื่อ 4 กันยายน 2565. จาก https://www.edufirstschool.com/เรียนภาษาอังกฤษ/phonics-คืออะไร-ทำไมควรให้ลูกเรียนโฟนิกส์

เตือนใจ เฉลิมกิจ. (2545). *เกมภาษาอังกฤษสำหรับเด็ก*. กรุงเทพฯ: หน้าต่างสู่โลกกว้าง.

เถกิงกิจ แก้วเสน่ห์. (2542). *อ่านอย่างไร อ่านให้ดี*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิชย์.

ถิรวัฒน์ ตันทนิส. (2555). การศึกษาการออกเสียงภาษาอังกฤษและกลวิธีการเรียนการออกเสียงภาษาอังกฤษของนักศึกษาสหวิทยาการ ชั้น ปีที่3 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ทิศนา แขมมณี. (2545). *ศาสตร์การสอน*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

น้ำทิพย์ ขจรบุญ. (2553). *การใช้วิธีสอนโฟนิกส์เพื่อส่งเสริมการออกเสียงและความรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ผดุง อารยะวิญญู และบัวแก้ว ใหม่ศรี. (2648). รายงานการวิจัยเรื่องการทดลองสอนอ่านแก่เด็กที่มความบกพร่องทางสติปัญญาโดยใช้วิธีโฟนิกส์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ภูมิ หุราพันธุ์. (2543). *แนวการออกเสียงภาษาอังกฤษ*. กรุงเทพฯ: ทฤษฎี.

มยุรี สุขวิวัฒน์. (2554). *ความจริงกับความฝันเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: ภาษาปริทัศน์.

มยุเรศ รัตนานิคม. (2542). *สัทศาสตร์กับการฝึกออกเสียงภาษาอังกฤษ*. สกลนคร: สถาบันราชภัฏสกลนคร.

ยูทูเบบี้. (2555). เตรียมพร้อมให้ลูกเป็นเด็กสองภาษา (Bilingual) ตอน1-3. สืบค้นเมื่อ 17 ตุลาคม 2565. จาก https://go2pasa.ning.com/profiles/blogs/p-styletextalign-center

รัตนะ บัวสนธ์. (2554). การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. นครสวรรค์: หจก. ริมปิงการพิมพ์.

รัตนะ บัวสนธ์. (2552). *วิจัยเชิงคุณภาพทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เรืองศักดิ์ อัมไพพันธ์. (2545). *100 Language games*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

วีรยุทธ กองศูนย์ . (2562, มกราคม-มิถุนาคม). การใชเกมเพื่อพัฒนาทักษะการอานออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปที่ 5 โรงเรียนบ้านนาโคก จังหวัดเลย. *วารสารวิจัยศรีล้านช้าง*, 5(1), 3-4.

วันเพ็ญ เดียวสมคิด. (2551). การสอนภาษาไทยเป็นภาษาที่สองตามแนวการสอนแบบโฟนิกส์ เพื่อพัฒนาความพร้อมทางภาษาไทยของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลบ้านปลาดาวอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สนิท สัตโยภาส. (2542). *ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารและการสืบค้น*. กรุงเทพฯ: ธารอักษร.

สังเวียน สฤษดิกุล. (2541). วิธีสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง

สุนัชชา ศรีนาม. (2564, กรกฎาคม-กันยายน). การใชเกมคำศัพทภาษาอังกฤษเพื่อพัฒนาทักษะการอานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปที่ 6 โรงเรียนเทศบาล 4 บ้านภูบบิ. *วารสารวิจัยศรีล้านช้าง*, 1(2), 26.

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2552). *21 วิธีจัดการเรียนรู้: เพื่อพัฒนากระบวนการคิด*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.

สุไปรมา ลีลามณี. (2553). ศึกษาความสามารถในการอ่านคำ และแรงจูงใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีปัญหาการเรียนรู้ด้านการอ่าน จากการสอนโดย ผสมผสานวิธีโฟนิกซ์ (Phonics) กับวิธีพหุสัมผัส (Multi-Sensory Approach). ปริญญานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2554). *แนวทางการพัฒนาและประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

อินทิรา ศรีประสิทธิ์. (2551, 25 กุมภาพันธ์. *เยาวชนไทยติดอินเตอร์เน็ตเกม เพราะ อ่านภาษาอังกฤษ บนเว็บไม่ออก*. มติชน. หน้า 26.

อินทิรา ศรีประสิทธิ์. (2555). 7 ขั้นตอนที่จะทำให้คนไทยเก่งภาษาอังกฤษอย่างถาวรและแท้จริง. สืบค้นเมื่อ 12 กันยายน 2565. จาก https://www.oknation.net/post/detail/634e12f8850453bf36dd437e

ABC Reading Egg. (2017). *Learning to read can be easy and fun*. Retrieved November 2, 2022 from https://readingeggs.com.au/

Eldrege, J.L. (2005). *Teach Decoding : Why and How*. 2nd ed. New Jersey : Pearson Merrill Prentice Hall.

Fox, B.J. (2008). *Word Identification Strategies*. New Jersey: Preason Education

Groff, Patrick (2002). Blending Speech Sounds: a Neglected Phonics Skills, the National Right to Read Foundation. Starsburg,VA, (HUwww.nrrf.orgUH).

Hewings, M. (2004). *Pronunciation Practice Activities*. Cambridge: Cambridge University Press.

Hill, S. (1990). A study of knowledge of phonics, phonemic awareness and development spelling ability in primary reader. Retrieved October 15, 2022, from http://www.eric.ed.gov/ERICWebPortal/ED434983.

Lapp and Flood. (1992). *The Reading Teacher*. Interactive Read-alound: Is There a Common Set of Implementation Practice?.

Lewis, M., & Ellis, S. (2006). *Introduction Phonics*: The wider picture. In Phonics: Practice, research and policy. London: SAGE.

Lloyd, S. (1992). The phonics handbook. 3 ed. Chigwell: Jolly Learning Ltd.

Rayner and et al. (2002). *How Should Reading be Taught? Scientific America*. California: United States.

Singleton, D. (1989). *Language Acquisition: The Age Factor*. Clevedon: Multilingual Matters. Tomlinson, Nels. (2006). *Teaching Reading with Phonics and Flashcards*. Retrieved August 15, 2022, from http://www.geocities.com/nelstomlinson/Reading.and.Phonics.html

Ur,P. (2000). *A Course in Language Teaching Practice and Theory: Teaching Pronunciation*. United Kingdom: Cambridge University Press.

Weaver C. (2002). *Reading Process and Practice*. 3 rd ed. New Hampshire: Heinemann.

ความพึงพอใจต่อระบบอินทราเน็ตสำนักงบประมาณ (BBintranet) ของข้าราชการสำนักงบประมาณ (ส่วนกลาง)

Satisfaction towards the Budget Bureau Intranet of Government Officials in the Budget Bureau (Central Office)

ชุติมน สิทธิโชค [1] ศรีรัฐ โกวงศ์[2]
Chutimon Sittichok, Srirath Gohwong

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษาเรื่องความพึงพอใจต่อระบบอินทราเน็ตสำนักงบประมาณ (BBintranet: Budget Bureau Intranet) ของข้าราชการสำนักงบประมาณ (ส่วนกลาง) ในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับความพึงพอใจต่อระบบอินทราเน็ตสำนักงบประมาณ (BBintranet) ของข้าราชการสำนักงบประมาณ (ส่วนกลาง) 2) ศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อระบบอินทราเน็ตสำนักงบประมาณ (BBintranet) ของข้าราชการสำนักงบประมาณ (ส่วนกลาง) จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล 3) ศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อระบบอินทราเน็ตสำนักงบประมาณ (BBintranet) ของข้าราชการสำนักงบประมาณ (ส่วนกลาง) จำแนกตามปัจจัยด้านการใช้งาน และ 4) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเมนูการใช้งานในระบบกับระดับความพึงพอใจต่อระบบอินทราเน็ตสำนักงบประมาณ (BBintranet) ของข้าราชการสำนักงบประมาณ (ส่วนกลาง) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ข้าราชการสำนักงบประมาณส่วนกลางตำแหน่งระดับปฏิบัติการและระดับชำนาญการ จำนวนทั้งหมด 305 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test One-Way ANOVA LSD Chi-square และ Cramer's V อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการศึกษาพบว่าความพึงพอใจต่อระบบอินทราเน็ตสำนักงบประมาณ (BBintranet) ของข้าราชการสำนักงบประมาณ (ส่วนกลาง) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.56 และ S.D. = .46) ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีหน่วยงานแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อระบบอินทราเน็ตสำนักงบประมาณ (BBintranet) แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และระดับตำแหน่ง แตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อระบบอินทราเน็ต

Received: 2023-05-18 **Revised**: 2023-06-26 **Accepted**: 2023-06-27

[1] คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ Faculty of Social Sciences, Kasetsart University Corresponding Author e-mail: chutimon.si@ku.th

[2] คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ Faculty of Social Sciences, Kasetsart University. e-mail: srirath.g@ku.th

สำนักงบประมาณ (BBintranet) ไม่แตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่มีความถี่กับระยะเวลาในการใช้งานระบบอินทราเน็ตสำนักงบประมาณ (BBintranet) แตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อระบบอินทราเน็ตสำนักงบประมาณ (BBintranet) แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กลุ่มตัวอย่างที่มีช่วงเวลาในการใช้งานระบบอินทราเน็ตสำนักงบประมาณ (BBintranet) แตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อระบบอินทราเน็ตสำนักงบประมาณ (BBintranet) ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ เมนูการใช้งานในระบบ มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจต่อระบบอินทราเน็ตสำนักงบประมาณ (BBintranet) ในทิศทางตามกันค่อนข้างน้อย (Cramer's V เท่ากับ .12)

คำสำคัญ (Keywords): ความพึงพอใจ; ระบบอินทราเน็ตสำนักงบประมาณ (BBintranet); ข้าราชการสำนักงบประมาณส่วนกลาง

Abstract

The objectives of the study "Satisfaction towards the Budget Bureau Intranet of Government Officials in the Budget Bureau (Central Office)" were 1) To study the level of satisfaction towards Budget Bureau Intranet of Government officials in the Budget Bureau (Central Office) 2) To compare the satisfaction towards Budget Bureau Intranet according to the demographic factors 3) To compare the satisfaction towards Budget Bureau Intranet according to the usability factors of Government officials in the Budget Bureau (Central Office), and 4) To study the relationship between the usage of menus and the level of satisfaction towards Budget Bureau Intranet of Government officials in the Budget Bureau (Central Office). The sample in the research was 305 Government officials in the Budget Bureau (Central Office). Data were collected by questionnaire. The statistics employed in the research were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test One-Way ANOVA LSD Chi-square and Cramer's V. The statistical significance was set at .05. The results of this study found that the level of satisfaction towards the Budget Bureau Intranet of Government officials in the Budget Bureau (Central Office) was high ($\overline{X}$ = 4.56 and S.D. = .46). The hypothesis testing of demographic factors revealed that the difference in agencies had differences in satisfaction towards Budget Bureau Intranet. However, the difference in sex, age, education level, positions level had no difference in satisfaction towards Budget Bureau Intranet. Additionally, the difference in frequency use and time length had differences in satisfaction towards Budget Bureau Intranet but the difference in time range had no difference in satisfaction towards Budget Bureau Intranet. Lastly,

menus had a weak association with the level of satisfaction towards Budget Bureau Intranet (Cramer's V = .12).

Keywords: Satisfaction; Budget Bureau Intranet; Government officials in the Budget Bureau (Central Office)

บทนำ (Introduction)

ระบบอินทราเน็ตเป็นหนึ่งในเทคโนโลยีสารสนเทศที่หลายองค์การได้ให้ความสนใจและนำมาประยุกต์ใช้ในองค์การ เพื่อใช้ในการติดต่อสื่อสารภายในและภายนอกองค์การ เพื่อเป็นแหล่งเก็บข้อมูลขนาดใหญ่สำหรับองค์การและบุคลากรภายใน เพื่อเป็นเครื่องมือที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน โดยเป็นช่องทางการอำนวยความสะดวกในการติดต่อสื่อสารของบุคลากรภายในองค์การให้สามารถเข้าถึงสารสนเทศภายในองค์การได้อย่างรวดเร็ว ได้รับข้อมูลข่าวสารที่มีความถูกต้อง ทันต่อเหตุการณ์ และเป็นแหล่งข้อมูลที่ให้ความรู้ ข้อเสนอแนะที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานแก่บุคลากรในองค์การได้ อีกทั้งเป็นการลดงบประมาณจำนวนมากที่ต้องสูญเสียไปกับทรัพยากรกระดาษ การนำระบบอินทราเน็ตมาใช้ในองค์การเปรียบเสมือนการลดขั้นตอนในการดำเนินงาน และลดค่าใช้จ่ายในการบริหารและการจัดการในองค์การ และตอบสนองต่อนโยบายการพัฒนาองค์การให้เป็นองค์การไร้กระดาษ (Paperless Organization) (สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล, 2563)

สำนักงบประมาณเป็นส่วนราชการที่มีฐานะเทียบเท่ากรม สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นหน่วยงานกลางที่ทำหน้าที่จัดทำงบประมาณแผ่นดินเพื่อเสนอนายกรัฐมนตรีคณะรัฐมนตรี พิจารณาอนุมัติ ก่อนที่รัฐบาลจะนำเสนอรัฐสภา เพื่อพิจารณาอนุมัติให้ประกาศใช้เป็นพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีต่อไป (สำนักงบประมาณ, 2565) และเป็นองค์การหนึ่งที่ได้นำระบบอินทราเน็ตมาใช้ โดยเรียกว่าระบบอินทราเน็ตสำนักงบประมาณ หรือ BBintranet (Budget Bureau Intranet) มาใช้ในองค์การเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานของบุคลากรภายในองค์การ ซึ่งสำนักงบประมาณได้จัดทำแผนปฏิบัติราชการของสำนักงบประมาณ (พ.ศ. 2563 - 2565) (สำนักงบประมาณ, 2563) ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) ในยุทธศาสตร์ที่ 6 การปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ คือ ภาครัฐบริหารงานแบบบูรณาการโดยมียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายและเชื่อมโยงการพัฒนาในทุกระดับ ทุกประเด็น ทุกภารกิจ และทุกพื้นที่ ซึ่งสำนักงบประมาณมีแผนงานพื้นฐานด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ด้านการพัฒนา/ปรับปรุงระบบสารสนเทศ เพื่อปรับปรุงพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของสำนักงบประมาณและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยระบบอินทราเน็ตสำนักงบประมาณ (BBintranet) อยู่ในเป้าหมายของแผนการปฏิบัติราชการ ฯ ในปีงบประมาณ 2564 - 2565 ในนโยบายและทิศทางการบริหารของสำนักงบประมาณบนพื้นฐานของการกำกับดูแลองค์การที่ดี (สำนักงบประมาณ, 2560) ในแนวปฏิบัติด้านที่ 4 นโยบายด้านองค์การ เพื่อพัฒนาระบบ รูปแบบ และเครื่องมือใน

การจัดสรรทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับนโยบายและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศ ที่เป็นการริเริ่มนวัตกรรมใหม่ และที่เป็นการปรับปรุงระบบเดิมให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และเพื่อพัฒนาระบบการทำงานทั้ง Front Office และ Back Office ให้เชื่อมโยงอย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้นวัตกรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้บุคลากรสำนักงบประมาณสามารถเข้าใจและใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพมากขึ้นและพัฒนาระบบบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศภายในองค์การให้มีประสิทธิภาพเพื่อรองรับการประยุกต์ใช้งาน โดยจัดระบบฐานข้อมูลกลางเพื่อให้สามารถร่วมใช้ประโยชน์ได้อย่างตรงต่อความต้องการ พัฒนาปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกและระบบสารสนเทศภายในองค์การให้มีความพร้อมและเอื้อต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงบประมาณ อีกทั้งรัฐบาลมีนโยบายผลักดันให้หน่วยงานภาครัฐพัฒนาระบบงานสู่การบริหารงานแบบอิเล็กทรอนิกส์ภายใต้นโยบายรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์หรือ e-Government เพื่อเป็นการลดขั้นตอนในการดำเนินการ ลดทรัพยากรกระดาษ สะดวกรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ทั้งนี้เพื่อให้ระบบอินทราเน็ตสำนักงบประมาณ (BBintranet) ตอบสนองต่อความต้องการของบุคลากรสำนักงบประมาณและสอดคล้องกับสถานการณ์การทำงานในปัจจุบัน การศึกษาความพึงพอใจของบุคลากรสำนักงบประมาณต่อระบบอินทราเน็ตสำนักงบประมาณ (BBintranet) จึงมีความสำคัญต่อการนำผลการศึกษามาใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงระบบอินทราเน็ตสำนักงบประมาณ (BBintranet) ให้มีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงบประมาณต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจต่อระบบอินทราเน็ตสำนักงบประมาณ (BBintranet) ของข้าราชการสำนักงบประมาณ (ส่วนกลาง)
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อระบบอินทราเน็ตสำนักงบประมาณ (BBintranet) ของข้าราชการสำนักงบประมาณ (ส่วนกลาง) จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อระบบอินทราเน็ตสำนักงบประมาณ (BBintranet) ของข้าราชการสำนักงบประมาณ (ส่วนกลาง) จำแนกตามปัจจัยด้านการใช้งาน
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเมนูการใช้งานในระบบกับระดับความพึงพอใจต่อระบบอินทราเน็ตสำนักงบประมาณ (BBintranet) ของข้าราชการสำนักงบประมาณ (ส่วนกลาง)

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

รูปแบบการวิจัย

วิธีการดำเนินการศึกษาวิจัย เรื่อง ความพึงพอใจต่อระบบอินทราเน็ตสำนักงบประมาณ (BBintranet) ของข้าราชการสำนักงบประมาณ (ส่วนกลาง) เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย คือ ข้าราชการสำนักงบประมาณส่วนกลางในระดับตำแหน่งปฏิบัติการและชำนาญการ มีประชากรทั้งสิ้น 470 คน (สำนักงบประมาณ ข้อมูล ณ วันที่ 18 เมษายน 2565) โดยคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป G*power ได้จำนวนทั้งสิ้น 305 คน ซึ่งจำนวนกลุ่มตัวอย่างตำแหน่งระดับปฏิบัติ 164 คน และจำนวนกลุ่มตัวอย่างตำแหน่งระดับชำนาญการ 141 คน จากนั้นผู้ศึกษาใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายโดยไม่ใส่ซ้ำเพื่อให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของขนาดกลุ่มตัวอย่างและกลุ่มประชากร (Sample Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ประกอบด้วย

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระดับตำแหน่ง หน่วยงาน

2. แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยการใช้งานระบบอินทราเน็ตสำนักงบประมาณ (BBintranet) ได้แก่ ความถี่ ระยะเวลา และช่วงเวลา โดยเป็นคำถามให้เลือกตอบมากที่สุดเพียง 1 ข้อ และเมนูการใช้งานในระบบ โดยเป็นคำถามให้เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

3. ความพึงพอใจต่อระบบอินทราเน็ตสำนักงบประมาณ (BBintranet) จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านเนื้อหา/ข้อมูลข่าวสาร 2) ด้านการออกแบบ/การนำเสนอ และ 3) ด้านความปลอดภัย โดยใช้มาตราวัดของ Likert Scale เป็นมาตรวัดระดับความพึงพอใจแบ่งออกเป็น 5 ระดับ โดยที่ 5 หมายถึง มากที่สุด และ 1 น้อยที่สุด

ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยการทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) ซึ่งได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาไปเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน และได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามและวัตถุประสงค์ (Item-Objective Congruence Index: IOC) โดยแต่ละข้อมีค่า IOC เกิน .50 จึงนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปเก็บข้อมูล (Try-Out) จำนวน 30 ชุด แล้วนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยการหา

ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่าของผลการทดสอบความเชื่อมั่นของความพึงพอใจต่อระบบอินทราเน็ตสำนักงบประมาณ (BBintranet) ของแบบสอบถามในภาพรวม ซึ่งได้ค่า เท่ากับ 0.82

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. สำรวจเอกสาร สืบค้น ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะศึกษาวิจัยจากเอกสาร หนังสือ บทความวิชาการ ข่าวสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. จัดทำแบบสอบถามที่สมบูรณ์แล้วไปสอบถามข้าราชการสำนักงบประมาณส่วนกลาง ระดับตำแหน่งปฏิบัติการและชำนาญการ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 305 คน ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล ช่วงเดือนธันวาคม 2565 - มกราคม 2566

3. นำข้อมูลที่ได้จากการแจกใบสอบถามไปประมวลผล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติ

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เมื่อนำข้อมูลจากการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการกรอกแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามและนำมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติและประมวลผล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ PSPP สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test One-Way ANOVA LSD Chi-square และ Cramer's V และได้กำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ใช้สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลไว้ที่ระดับ .05

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อระบบอินทราเน็ตสำนักงบประมาณ (BBintranet) ของข้าราชการสำนักงบประมาณ (ส่วนกลาง) สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ทำการวิจัยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 179 คน (ร้อยละ 58.7) อายุส่วนใหญ่มีอายุ 31 - 40 ปี จำนวน 129 คน (ร้อยละ 42.3) รองลงมา คือ อายุระหว่าง 20 – 30 ปี จำนวน 74 คน (ร้อยละ 24.3) และน้อยที่สุด คือ อายุ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 31 คน (ร้อยละ 10.2) ระดับการศึกษาส่วนใหญ่ระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 158 คน (ร้อยละ 51.8) และระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า จำนวน 147 คน (ร้อยละ 48.2) ระดับตำแหน่งส่วนใหญ่มีระดับตำแหน่งปฏิบัติการ จำนวน 164 คน (ร้อยละ 53.8) และส่วนใหญ่หน่วยงานสังกัดกองจัดทำงบประมาณด้านเศรษฐกิจ 2 จำนวน 21 คน (ร้อยละ 6.9) รองลงมา คือ กองจัดทำงบประมาณด้านเศรษฐกิจ 4 จำนวน 17 คน (ร้อยละ 5.6) และน้อยที่สุด คือ

ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต กลุ่มตรวจสอบภายในและกลุ่มพัฒนาระบบบริหารจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ .7

2. ปัจจัยด้านการใช้งานระบบ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ทำการวิจัยในครั้งนี้ ส่วนใหญ่มีความถี่ในการใช้งานระบบ ทุกวัน จำนวน 178 คน (ร้อยละ 58.4) รองลงมา คือ การใช้งานระบบ 3 - 4 วัน/สัปดาห์ จำนวน 100 คน (ร้อยละ 32.8) และน้อยที่สุด คือ การใช้งานระบบ น้อยกว่า 1 วัน/สัปดาห์ จำนวน 2 คน (ร้อยละ .7) ส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการใช้งานระบบมากกว่า 2 ชั่วโมง จำนวน 164 คน (ร้อยละ 53.8) รองลงมา คือ ระยะเวลาการใช้งานระบบ 1 ชั่วโมงขึ้นไป - 2 ชั่วโมง จำนวน 94 คน (ร้อยละ 30.8) และ น้อยที่สุด คือ ระยะเวลาการใช้งานระบบ น้อยกว่า 30 นาที จำนวน 9 คน (ร้อยละ 3) และส่วนใหญ่มีช่วงเวลาการใช้งานระบบเวลาทำงาน ระหว่าง 08.30 - 12.00 น. จำนวน 149 คน (ร้อยละ 48.9) รองลงมา คือ ช่วงเวลาการใช้งานระบบเวลาทำงาน 13.00 - 16.30 น. จำนวน 138 คน (ร้อยละ 45.2) และ น้อยที่สุด คือ ช่วงเวลาการใช้งานระบบก่อนเวลาเลิกงาน (ก่อน 08.30 น.) จำนวน 3 คน (ร้อยละ 1)

3. ปัจจัยด้านเมนูการใช้งานในระบบ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ทำการวิจัยในครั้งนี้ ส่วนใหญ่เลือกเมนูการใช้งานในเมนูระบบสารบรรณ (ใหม่) จำนวน 272 คน (ร้อยละ 12.4) รองลงมา คือ เมนู BBMail (จดหมายอิเล็กทรอนิกส์สำนักงบประมาณ: Budget Bureau E-mail) จำนวน 250 คน (ร้อยละ 11.4) และ น้อยที่สุด คือ เมนู DPIS6 (ใหม่) (ระบบสารสนเทศทรัพยากรบุคคล) จำนวน 221 คน (ร้อยละ 10.1)

4. ความพึงพอใจต่อระบบอินทราเน็ตสำนักงบประมาณ (BBintranet) ข้าราชการสำนักงบประมาณส่วนกลาง มีความพึงพอใจต่อระบบอินทราเน็ตสำนักงบประมาณ (BBintranet) อยู่ใน ระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.56 และ S.D. = .46) โดยมีความพึงพอใจต่อระบบอินทราเน็ตสำนักงบประมาณ (BBintranet) ในด้านความปลอดภัยมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.63 และ S.D. = .38) เรื่องการกำหนดสิทธิ์เฉพาะเจ้าหน้าที่สำนักงบประมาณในการเข้าถึงระบบอินทราเน็ตมีความเหมาะสมมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.79 และ S.D. = .46) รองลงมา คือ ข้าราชการสำนักงบประมาณส่วนกลางมีความพึงพอใจต่อระบบอินทราเน็ตสำนักงบประมาณ (BBintranet) เรื่องการใช้ User name และ Password เพื่อเข้าใช้งานระบบอินทราเน็ตมีรหัสที่ป้องกันการเข้าถึงข้อมูลจากบุคคลอื่น โดยการกำหนดรหัสที่ประกอบตัวย ตัวอักษร ตัวเลข และสัญลักษณ์ได้อย่างเหมาะสม ($\overline{X}$ = 4.72 และ S.D. = .51) รองลงมา คือ ในด้านการออกแบบ/การนำเสนอ ($\overline{X}$ = 4.62 และ S.D. = .38) เรื่องการแสดงสีพื้นหลังบนหน้าจอของระบบอินทราเน็ตมีความสวยงาม น่าสนใจ ($\overline{X}$ = 4.70 และ S.D. =

.53) และ น้อยที่สุด ในด้านเนื้อหา/ข้อมูลข่าวสาร ($\overline{X}$ = 4.46 และ S.D. = .38) เรื่อง คู่มือการใช้งานระบบคอมพิวเตอร์ต่าง ๆ มีความเหมาะสม อ่านเข้าใจง่าย ($\overline{X}$= 4.14 และ S.D. = .67) ผลการทดสอบสมมติฐานของการศึกษา ปรากฏผลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

	ผลการทดสอบ	
ตัวแปรอิสระ	**เป็นไปตามสมมติฐาน**	**ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน**
1. ปัจจัยส่วนบุคคล		
เพศ		✓
อายุ		✓
ระดับการศึกษา		✓
ระดับตำแหน่ง		✓
หน่วยงาน	✓	
2. ปัจจัยด้านการใช้งานระบบ		
ความถี่ในการใช้งานระบบ	✓	
ระยะเวลาในการใช้งานระบบ	✓	
ช่วงเวลาในการใช้งานระบบ		✓
3. ปัจจัยด้านเมนูการใช้งานในระบบ	✓	

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผลการศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจต่อระบบอินทราเน็ตสำนักงบประมาณ (BBintranet) ของข้าราชการสำนักงบประมาณ (ส่วนกลาง) มีข้อค้นพบที่สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ข้าราชการสำนักงบประมาณส่วนกลาง มีความพึงพอใจต่อระบบอินทราเน็ตสำนักงบประมาณ (BBintranet) อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.56 และ S.D. = .32) เนื่องมาจากข้าราชการสำนักงบประมาณส่วนกลาง มีความเกี่ยวข้องในการเข้าใช้ระบบอินทราเน็ตสำนักงบประมาณ (BBintranet) เพื่อใช้ในการปฏิบัติงานตามภารกิจงานที่ได้รับหมาย การสืบค้นการปฏิบัติงาน และดูข่าวสารการประชาสัมพันธ์ภายในสำนักงบประมาณ ระบบอินทราเน็ตสำนักงบประมาณ (BBintranet) จึงเป็นคลังข้อมูลขนาดใหญ่ที่ตรงกับความต้องการในการใช้งานของบุคลากรของสำนักงบประมาณ อีกทั้งเป็นระบบที่มีความปลอดภัยเนื่องจากมีการกำหนดสิทธิ์ในการเข้าใช้สำหรับบุคลากรสำนักงบประมาณเท่านั้น สำนักงบประมาณเป็นองค์การที่เกี่ยวข้องกับ

การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายของประเทศ อันส่งผลต่อความมั่นคงทางด้านการเงินของประเทศ จึงมีการป้องกันการรั่วไหลของข้อมูลที่สำคัญสูง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ในด้านความปลอดภัย มีความพึงพอใจต่อระบบอินทราเน็ตสำนักงบประมาณ (BBintranet) ($\bar{X}$ = 4.63 และ S.D. = .38) มากที่สุด เนื่องจากการเข้าใช้ระบบอินทราเน็ตสำนักงบประมาณ (BBintranet) ต้องมีการขอสิทธิ์ในการเข้าใช้ระบบจากศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ สำนักงบประมาณเท่านั้น จึงจะสามารถเข้าใช้งานในระบบได้ ส่งผลให้ในการเข้าถึงข้อมูลในระบบถูกจำกัดเฉพาะสิทธิ์ที่ได้รับโดยข้าราชการสำนักงบประมาณส่วนกลางผู้ที่ทำการขอสิทธิ์นั้น โดยจะมีชื่อผู้ใช้งาน (username) และรหัสผ่าน (password) เพื่อใช้ในการเข้าระบบ ซึ่งในด้านความปลอดภัยเป็นสิ่งสำคัญเนื่องด้วยภารกิจขององค์การที่เกี่ยวข้องกับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายของประเทศ

2. ข้าราชการสำนักงบประมาณส่วนกลางที่มีปัจจัยส่วนบุคคล เพศ อายุ ระดับการศึกษา และระดับตำแหน่งแตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อระบบอินทราเน็ตสำนักงบประมาณ (BBintranet) ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากระบบอินทราเน็ตสำนักงบประมาณ (BBintranet) เป็นระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่นำมาใช้ในองค์การเมื่อปี พ.ศ. 2547 เพื่อให้สอดคล้องกับตราพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 (อดิศร แสนทวีสุข, 2547) ดังนั้น บุคลากรสำนักงบประมาณจึงมีความรู้ ความคุ้นเคยในการใช้งานระบบ ฯ อีกทั้งศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ สำนักงบประมาณ ได้มีการฝึกอบรมให้แก่บุคลากรสำนักงบประมาณในการใช้งานระบบ และมีวิดีโอสาธิตการใช้งานระบบ พร้อมกับคู่มือในการใช้งานระบบอีกด้วย ซึ่งระบบอินทราเน็ตสำนักงบประมาณ (BBintranet) เป็นระบบที่ออกแบบมาเพื่อใช้ในการปฏิบัติงาน อีกทั้งสำนักงบประมาณดำเนินการตามหลักเกณฑ์ พระราชบัญญัติการปฏิบัติราชงานทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2565 เพื่อให้การปฏิบัติงานมีความเป็นระเบียบและมีมาตรฐานเดียวกัน ซึ่งข้าราชการสำนักงบประมาณส่วนกลางที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน จึงไม่มีข้อจำกัดต่อการใช้งานระบบอินทราเน็ตสำนักงบประมาณ (BBintranet) ในขณะที่หน่วยงานที่แตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อระบบอินทราเน็ตสำนักงบประมาณ (BBintranet) แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรีรัฐ โกวงศ์ และคณะ (2562) ที่ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจต่อการใช้งานแอปพลิเคชัน NisitKU ของนิสิตปริญญาตรี โดยในการศึกษาครั้งนี้มีข้อค้นพบที่น่าสนใจ คือ หลายหน่วยงานมีความพึงพอใจต่อระบบอินทราเน็ตสำนักงบประมาณ (BBintranet) ในภาพรวมมากกว่า ข้าราชการสำนักงบประมาณส่วนกลาง กองจัดทำงบประมาณด้านเศรษฐกิจ 1 ($\bar{X}$ = 4.08 และ S.D. = .26) อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจากภารกิจงานของกองจัดทำงบประมาณด้านเศรษฐกิจ 1 เกี่ยวข้องกับการจัดสรรงบประมาณด้านเศรษฐกิจ การค้า

การต่างประเทศ และการคลัง ซึ่งหน่วยรับงบประมาณภายใต้ความรับผิดชอบมีจำนวนรายการงบประมาณที่ซับซ้อนและจำนวนมาก ส่งผลให้ในการเข้าใช้งานระบบเพื่อเสนองานอิเล็กทรอนิกส์มีความล่าช้า และข้าราชการสำนักงบประมาณส่วนกลาง กองจัดทำงบประมาณด้านเศรษฐกิจ 3 ($\bar{X}$ = 4.13 และ S.D. = .55) อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจากภารกิจงานของกองจัดทำงบประมาณด้านเศรษฐกิจ 3 เกี่ยวข้องกับการจัดสรรงบประมาณด้านดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พลังงาน และแรงงาน ซึ่งการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างภายในด้านบุคลากรในหน่วยงานส่งผลให้มีการเปลี่ยนการเชื่อมโยงด้านข้อมูลมีจำนวนภาระงานจำนวนมากและพบข้อผิดพลาดของข้อมูลเนื่องมาจากหน่วยงานที่สังกัดภายในสำนักงบประมาณมีหน่วยงานที่สังกัดในด้านการจัดทำด้านการงบประมาณและหน่วยงานที่สังกัดในด้านวิชาการด้านการงบประมาณจึงมีการเข้าใช้งานระบบอินทราเน็ตสำนักงบประมาณ (BBintranet) ในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกันไปตามภารกิจ

3. ข้าราชการสำนักงบประมาณส่วนกลางที่มีปัจจัยด้านการใช้งานระบบที่มีความถี่ในการใช้งานระบบแตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อระบบอินทราเน็ตสำนักงบประมาณ (BBintranet) แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรีรัฐ โกวงศ์ และคณะ (2562) ที่ศึกษา เรื่องความพึงพอใจต่อการใช้เว็บไซต์กิจกรรมเสริมหลักสูตร ของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ทั้งนี้เนื่องจากภารกิจของสำนักงบประมาณที่มีความเกี่ยวข้องกับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายของประเทศ ซึ่งระบบอินทราเน็ตสำนักงบประมาณ (BBintranet) ได้ออกแบบมาเพื่อให้การปฏิบัติงานมีความง่ายต่อการใช้งาน ตอบสนองต่อความต้องการในการใช้งานด้านการปฏิบัติงาน อีกทั้งระบบมีความเสถียรทำให้เจ้าหน้าที่สำนักงบประมาณสามารถใช้งานได้อย่างต่อเนื่องและบ่อยครั้ง ระยะเวลาในการใช้งานระบบแตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อระบบอินทราเน็ตสำนักงบประมาณ (BBintranet) แตกต่างกัน เนื่องจากระบบอินทราเน็ตสำนักงบประมาณ (BBintranet) เป็นระบบที่ถูกออกแบบมาเพื่อให้มีความใช้งานได้ง่าย สอดคล้องกับภารกิจงานของสำนักงบประมาณ และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ความต้องการในการใช้งานส่วนบุคคลของบุคลากรสำนักงบประมาณ โดยสามารถเข้าใช้งานได้ตลอดเวลาอีกทั้งระบบมีความเสถียร ส่งผลให้ข้าราชการสำนักงบประมาณส่วนกลางที่มีระยะเวลาในการใช้งานระบบทำการเข้าระบบและเมื่อเสร็จสิ้นภารกิจในการปฏิบัติงานหรือการสืบค้นข้อมูลจึงได้ทำการออกจากระบบไป และเมื่อต้องการใช้งานระบบจึงได้ทำการเข้าระบบเพื่อใช้งานใหม่อีกครั้ง ในขณะที่ช่วงเวลาการใช้งานระบบแตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อระบบอินทราเน็ตสำนักงบประมาณ (BBintranet) ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรรณษา บุนนาค (2553) ที่ศึกษาเรื่อง การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจต่อระบบอินทราเน็ตเพื่อ

การสื่อสารภายในองค์กร กรณีศึกษา : ข้าราชการโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า. ทั้งนี้เนื่องจากช่วงเวลาในการเข้าใช้งานระบบอินทราเน็ตสำนักงบประมาณ (BBintranet) เป็นช่วงเวลาในการปฏิบัติงานเป็นส่วนมาก คือ ในช่วงเวลา 08.30 - 12.00 น. และ 13.00 - 16.30 น. อีกทั้งในการเข้าใช้งานระบบอินทราเน็ตสำนักงบประมาณ (BBintranet) จะต้องเข้าใช้งานผ่าน VPN ของสำนักงบประมาณเท่านั้น ซึ่งข้าราชการสำนักงบประมาณส่วนกลางสามารถเข้าใช้งานในระบบได้ทุกช่วงเวลาในขณะที่อยู่ภายในอาคารสำนักงบประมาณหรือในอุปกรณ์ที่สามารถเข้าถึง VPN ของสำนักงบประมาณได้

4. เมนูการใช้งานในระบบอินทราเน็ตสำนักงบประมาณ (BBintranet) พบว่ามีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจต่อระบบอินทราเน็ตสำนักงบประมาณ (BBintranet) ของข้าราชการสำนักงบประมาณส่วนกลาง ในทิศทางตามกันค่อนข้างน้อยในภาพรวม (Cramer’s V เท่ากับ .12) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐธยาน์ ทินโสม (2565) ที่ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจที่มีต่อแอปพลิเคชั่น SmartLands ของผู้ใช้บริการสำนักงานที่ดิน จังหวัดนนทบุรี สาขาปากเกร็ด และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ในด้านเนื้อหา/ข้อมูลข่าวสาร มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจต่อระบบอินทราเน็ตสำนักงบประมาณ (BBintranet) ของข้าราชการสำนักงบประมาณส่วนกลางในทิศทางตามกันค่อนข้างน้อย (Cramer’s V เท่ากับ .14) ทั้งนี้เนื่องจากเมนูการใช้งานในระบบอินทราเน็ตสำนักงบประมาณ (BBintranet) ครอบคลุมต่อความต้องการของข้าราชการสำนักงบประมาณส่วนกลาง ในด้านของการปฏิบัติงาน การสืบค้นข้อมูลส่วนบุคคล การประชาสัมพันธ์ข่าวสารภายในสำนักงบประมาณ และคลังความรู้ เป็นต้น แต่ในการสืบค้นข้อมูลอาจพบความผิดพลาด เช่น ข้อมูลไม่ครบถ้วน ข้อมูลไม่ถูกต้อง หรือข้อมูล ไม่เป็นปัจจุบัน อาจทำให้เกิดความล่าช้าในการสืบค้น เนื่องจากต้องดำเนินการแจ้งศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ สำนักงบประมาณเพื่อทำการแก้ไขข้อบกพร่องดังกล่าว และในด้านความปลอดภัย มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจต่อระบบอินทราเน็ตสำนักงบประมาณ (BBintranet) ของข้าราชการสำนักงบประมาณส่วนกลางในทิศทางตามกันค่อนข้างน้อย (Cramer’s V เท่ากับ .10) ทั้งนี้เนื่องจากในแต่ละเมนูการเข้าใช้งานในระบบอินทราเน็ตสำนักงบประมาณ (BBintranet) จะมีการกำหนดชื่อผู้ใช้งาน (username) และรหัสผ่าน (password) เพื่อใช้ในการเข้าระบบที่แตกต่างกันไปในแต่ละเมนูเพื่อความปลอดภัย ดังนั้นอาจทำให้เกิดการลืมรหัสผ่าน (password) ของเมนูในระบบที่จะเข้าใช้งานดังกล่าว ส่งผลให้ต้องมีการเปลี่ยนรหัสผ่าน (password) อยู่บ่อยครั้ง ซึ่งระบบอินทราเน็ตเป็นระบบที่เน้นในด้าน

ความปลอดภัยสูง เฉพาะคนที่มีรหัสเท่านั้นจึงจะสามารถใช้งานได้ทำให้มีความสัมพันธ์กับ ระดับความพึงพอใจต่อระบบค่อนข้างน้อย

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ข้าราชการสำนักงบประมาณส่วนกลาง มีความพึงพอใจต่อระบบอินทราเน็ตสำนักงบประมาณ (BBintranet) อยู่ในระดับมาก แต่พบว่า ยังมีความพึงพอใจที่น้อยในบางประเด็น โดยเฉพาะในด้านเนื้อหา/ข้อมูลข่าวสาร ทั้งนี้ สืบเนื่องจากข้าราชการสำนักงบประมาณส่วนกลางบางส่วนอาจได้รับข้อมูลข่าวสารที่ไม่ครอบคลุมตรงกับความต้องการเท่าที่ควร และข้อมูลที่สืบค้นอาจมีเนื้อหาที่ไม่สมบูรณ์ ครบถ้วน ส่งผลให้ในการสืบค้นข้อมูลทั้งในด้านข้อมูลที่ใช้ในการปฏิบัติงาน ข้อมูลส่วนบุคคล ข้อมูลการประชาสัมพันธ์ภายหน่วยงาน หรือคู่มือที่เป็นคลังความรู้ได้รับความพึงพอใจน้อยเมื่อเปรียบกับความพึงพอใจด้านอื่น ดังนั้นควรมีการผลักดันให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบันและควรมีการสำรวจความต้องการจากบุคลากรในด้านข้อมูลที่ต้องการสืบค้นที่อาจยังไม่ครอบคลุมไปในบางประเด็น และเมื่อได้ผลสำรวจแล้วจึงนำเสนอต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบในการทำข้อมูลดังกล่าว เช่น ด้านข้อมูลส่วนบุคคลของบุคลากรประสานงานไปยังสำนักงานผู้อำนวยการ หรือด้านข้อมูลการประชาสัมพันธ์ภายในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดฝึกอบรมประสานงานไปยังสถาบันพัฒนาบุคลากรด้านการงบประมาณ และเพื่อการเข้าใช้งานในระบบอินทราเน็ตสำนักงบประมาณ (BBintranet)ได้อย่างเต็มความสามารถ ควรประสานงานไปยังศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศในการขอเปิดสิทธิ์การเข้าใช้งานเมนูในระบบอินทราเน็ตสำนักงบประมาณ (BBintranet) ให้ครบถ้วน

1.2 หน่วยงานภายในสำนักงบประมาณแต่ละหน่วยงานควรมีการปรับปรุงข้อมูลให้มีความเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ เนื่องจากระบบอินทราเน็ตสำนักงบประมาณ (BBintranet)เปรียบเสมือนเป็นศูนย์รวมข้อมูลที่เป็นคลังความรู้ที่มีประโยชน์ต่อบุคลากรภายในหน่วยงานและบุคลากรสำนักงบประมาณ ดังนั้นผู้บริหารของแต่ละหน่วยงานควรมีการผลักดันให้บุคลากรในหน่วยงานปรับปรุงข้อมูลเป็นประจำ เพื่อประโยชน์ในด้านการปฏิบัติงานขององค์การ ทำให้ง่ายต่อการเข้าถึงและลดขั้นตอนในการทำงานให้มีความรวดเร็วมากยิ่งขึ้น

1.3 ปัจจัยด้านเมนูการใช้งานในระบบ พบว่า เมนูการใช้งานในระบบอินทราเน็ตสำนักงบประมาณ (BBintranet) ครอบคลุมต่อความต้องการของข้าราชการสำนักงบประมาณส่วนกลาง ในด้านของการปฏิบัติงาน การสืบค้นข้อมูลส่วนบุคคล การประชาสัมพันธ์ข่าวสารภายในสำนักงบประมาณ และคลังความรู้ แต่พบว่าในบางเมนูมีการเข้าใช้งานมีจำนวนน้อย ทั้งนี้สืบเนื่องจากเมนูในระบบนั้นมีการปรับปรุงเปลี่ยนให้เป็นเมนูใหม่ ส่งผลให้เมนูเดิมมีผู้เข้าใช้น้อยเพราะไปเข้าใช้งานในเมนูใหม่ ดังนั้นศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศควรนำเมนูในระบบที่เป็นเมนูเดิมออกเพื่อให้ง่ายต่อการใช้งานและเมนูในระบบไม่ซ้ำซ้อนกัน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพ เช่น การสัมภาษณ์แบบเชิงลึกกับผู้บริหาร บุคลากรสำนักงบประมาณที่ใช้งานระบบ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความละเอียดและครอบคลุมมากยิ่งขึ้น ตามแนวทางในการพัฒนาระบบอินทราเน็ตสำนักงบประมาณ (BBintranet) และเป็นการสนับสนุนข้อค้นพบให้กับการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณอีกด้วย

2.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อระบบอินทราเน็ตสำนักงบประมาณ (BBintranet) ระหว่างหน่วยงานและเมนูการใช้งานในระบบ เพื่อให้ได้ข้อมูลความพึงพอใจในเชิงลึกมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงบประมาณ สำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2565. เล่มที่ 139. ตอนที่ 27 ก, หน้า 1 – 17.

ณัฐธยาน์ ทินโสม. (2565). ความพึงพอใจที่มีต่อแอปพลิเคชั่น SmartLands ของผู้ใช้บริการสำนักงานที่ดินจังหวัดนนทบุรี สาขาปากเกร็ด. *การประชุมวิชาการบัณฑิตศึกษาระดับชาติ ครั้งที่ 22*. 4 กรกฎาคม 2565, 756 - 762.

วรรณษา บุนนาค. (2553). *การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจต่อระบบอินทราเน็ตเพื่อการสื่อสารภายในองค์กร กรณีศึกษา : ข้าราชการโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

ศรีรัฐ โกวงศ์ และคณะ. (2562). *ความพึงพอใจต่อการใช้งานแอปพลิเคชัน NisitKU ของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.* National and International Conference on Administration and Management 11 - 12 February 2019, 115 - 120.

ศรีรัฐ โกวงศ์ และคณะ. (2562). *ความพึงพอใจต่อการใช้เว็บไซต์กิจกรรมเสริมหลักสูตร ของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 5 National and International Conference on Administration and Management.* 11 - 12 February 2019, 108 - 114.

สำนักงบประมาณ. (2563). *แผนปฏิบัติราชการของสำนักงบประมาณ (พ.ศ. 2563 – 2565).* กรุงเทพมหานคร: สำนักงบประมาณ.

สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน). (2563). *แผนพัฒนารัฐบาลดิจิทัลของประเทศไทย พ.ศ. 2563 - 2565.* กรุงเทพมหานคร: สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน).

อดิศร แสนทวีสุข. (2547). *การนำระบบอินทราเน็ตมาใช้ในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่สำนักงบประมาณ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์), มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการส่งเสริมทักษะการคิดในเด็กปฐมวัยของโรงเรียนเครือข่ายที่ 44 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร

Parents' Opinions on Promoting thinking skills in Young Children of School Cluster 44, under Nong Chok District Office, Bangkok Metropolitan Administration

พีรยา คุณาธรรม[1] ปิยะนันท์ หิรัณย์ชโลทร[2] ชลาธิป สมาหิโต[3]
Peeraya khunatham, Piyanan Hirunchalothorn, Chalatip Samahito

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการส่งเสริมทักษะการคิด ในเด็กปฐมวัยของโรงเรียนเครือข่ายที่ 44 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 2 ด้าน ได้แก่ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บ้านและด้านการจัดสภาพแวดล้อม กลุ่มประชากร ได้แก่ ผู้ปกครองเด็กปฐมวัย ปีการศึกษา 2566 จำนวน 5 โรงเรียน รวม 307 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูล โดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่าระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการส่งเสริมทักษะการคิดในเด็กปฐมวัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (μ = 4.33, σ = 0.76) ประกอบด้วย ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บ้าน (μ = 4.32, σ = 0.75) รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่ผู้ปกครองเห็นด้วยมากที่สุด คือ ผู้ปกครองควรเปิดโอกาสให้เด็กได้ใช้จินตนาการความคิดของตนเองในการเล่น เช่น การเล่นบทบาทสมมติ เลียนแบบบุคคลอาชีพต่าง ๆ การเล่นขายของ ทำครัว และด้านการจัดสภาพแวดล้อม (μ = 4.33, σ = 0.78) รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่ผู้ปกครองเห็นด้วยมากที่สุดคือ ผู้ปกครองควรเป็นแบบอย่างที่ดีให้เด็ก เพื่อให้เด็กซึมซับแบบอย่างที่ดีแล้วนำไปปฏิบัติ

คำสำคัญ (Keywords): ความคิดเห็น; ผู้ปกครอง; ทักษะการคิด

Received: 2023-07-11 **Revised**: 2023-07-31 **Accepted**: 2023-07-31

[1] คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, Faculty of Education, Kasetsart University. Corresponding Author e-mail: kunathum.peeraya@gmail.com

[2] คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, Faculty of Education, Kasetsart University

[3] คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, Faculty of Education, Kasetsart University

Abstract (บทคัดย่อ)

This study aims to examine parents' opinions on promoting thinking skills in young children of School Cluster 44, under Nong Chok District Office, Bangkok Metropolitan Administration in 2 aspects, namely learning activities at home and environmental management. The population was 307 parents of young children in the academic year 2023 from 5 schools. The instrument used for data collection was a questionnaire with a 5-point Likert scale, and the data were analyzed as frequency, percentage, mean and standard deviation. The results of the study revealed that the overall level of parents' opinions on promoting thinking skills in young children was high (μ = 4.33, **σ** = 0.76). For the aspect of learning activities at home (μ = 4.32, **σ** = 0.75), the item with the highest mean score was that parents should allow their children to use their own imagination and ideas to play, such as role-playing, imitating people of various occupations, playing selling and cooking, etc. Meanwhile, for the aspect of environmental management (μ = 4.33, **σ** = 0.78), the item with the highest mean score was that parents should be a good role model for their children.

Keywords: opinions; parents; thinking skills

บทนำ (Introduction)

ในศตวรรษที่ 21 การจัดการศึกษาในระดับปฐมวัย มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งเพราะเด็กวัยนี้เป็นวัยที่สำคัญที่สุดในชีวิต เพราะเป็นช่วงที่สมองของเด็กเจริญเต็มที่เด็กมีความสนใจที่เรียนรู้ทุกสิ่งทุกอย่างรอบตัวถือได้ว่าการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยเป็นวัยทองของการเรียนรู้ เพราะเป็นช่วงที่พัฒนาการทุกด้านเป็นไปอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะพัฒนาการด้านสติปัญญา ทั้งในด้านการรับรู้ การเรียนรู้ และการแก้ปัญหา และเป็นลักษณะเฉพาะตัว การพัฒนาความพร้อมของเด็กปฐมวัยจึงควรพัฒนาไปพร้อมกันทุกด้าน เพราะพัฒนาการของมนุษย์มีมิติสัมพันธ์ระหว่างกันหลายด้านทั้งพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และ สติปัญญา สิ่งสำคัญที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาการของเด็กด้วยการสนับสนุนการใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า และการปฏิสัมพันธ์กับผู้คนและสิ่งต่าง ๆ รอบตัว ดังนั้น การฝึกทักษะต่าง ๆ เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้จากการสำรวจ ทดลองและลงมือกระทำจริงจำเป็นต้องมีการจัดประสบการณ์สำคัญแบบองค์รวมที่ยึดเด็กเป็นสำคัญ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) การพัฒนาเด็กปฐมวัยให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 เป็นแนวทางให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยครอบคลุมพัฒนาการ ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย อารมณ์ - จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยการศึกษาปฐมวัยคือการช่วยให้เด็กเติบโต และเรียนรู้ในรูปแบบต่างๆ ตั้งแต่ตอนที่ยังเป็นทารกจนถึงอายุหกขวบ ซึ่งหมายถึงการสอนสิ่งที่ดีต่อร่างกาย ความรู้สึก ความคิด การอยู่ร่วมกับผู้อื่น และการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ สิ่งสำคัญคือต้องทำด้วยวิธี

ที่ทำให้เด็กมีความสุขและเหมาะสมกับการเรียนรู้ของเด็กเล็กควรได้รับการพัฒนาส่งเสริมพฤติกรรมด้านอารมณ์-จิตใจที่เหมาะสมตามวัย เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้เด็กปฐมวัยพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เมื่อเด็กเล็กเรียนรู้ สิ่งสำคัญคือต้องมีกิจกรรมสนุก โดยจำเป็นต้อง รู้ว่าเด็กเรียนรู้อย่างไร และทำให้แน่ใจว่าในแต่ละวันเต็มไปด้วยสิ่งใหม่ที่น่าตื่นเต้น สิ่งนี้ช่วยให้เด็กเรียนรู้และเติบโตในทุกด้านของชีวิต โดยต้องจัดให้สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ และสาระ ที่ควรเรียนรู้ตามที่หลักสูตรกำหนด (ดวงพร จันทร์ศิร, 2565)

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องให้เด็กได้ลงมือทำด้วยตนเองเพื่อพัฒนาเด็กทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยเฉพาะในระยะแรกเริ่มชีวิตและช่วงระยะปฐมวัยมีความสำคัญเป็นพิเศษ เนื่องจากเป็นรากฐานของพัฒนาการก้าวต่อไปของชีวิตเด็ก แต่ละคน ตลอดจนเป็นปัจจัยสำคัญที่กำหนดความสามารถ เมื่อเด็กรู้สึกตื่นเต้นกับการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง เป็นเรื่องใหญ่ที่อาจส่งผลต่อเด็กไปทั้งชีวิต การสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีที่ช่วยให้เด็กเรียนรู้และเข้าใจโลกรอบตัวเป็นสิ่งสำคัญ สิ่งนี้ทำให้เด็กมีทักษะที่จำเป็นในการเรียนรู้และเติบโตต่อไปเมื่อโตขึ้น ช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญาของเด็กนั้น ผู้ปกครองหรือผู้เลี้ยงดูจำเป็นต้องสนับสนุนให้เด็กได้มีประสบการณ์ตรงด้วยการใช้ประสาทสัมผัส ทั้งห้า การเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย การสร้างความรัก ความผูกพันกับคนใกล้ชิด การปฏิสัมพันธ์กับผู้คนและสิ่งรอบตัวและการรู้จักใช้ภาษาสื่อความหมาย ดังนั้น การฝึกทักษะต้องให้เด็ก มีประสบการณ์สำคัญผ่านการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน และการเล่น ให้เด็กเกิดการเรียนรู้จากการเลียนแบบลองผิดลองถูก สำรวจ ทดลอง และลงมือกระทำจริง การปฏิสัมพันธ์กับวัตถุสิ่งของ บุคคลและธรรมชาติรอบตัวเด็ก ตามบริบทของสภาพแวดล้อม จำเป็นต้องมีการจัดประสบการณ์สำคัญ แบบองค์รวมที่ยึดเด็กเป็นสำคัญ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

การคิดของเด็กปฐมวัย เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นในสมองที่มีผลจากการรับรู้ สิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน ทั้งที่เด็กรู้ตัวหรือไม่รู้ตัว การคิดของเด็กปฐมวัย เกี่ยวข้องกับส่วนประกอบของสมอง และกระบวนการทำงานของสมอง ซึ่งการทำงานของสมองพัฒนาด้านการคิดของเด็ก จากการสังเกตเด็กปฐมวัยพบว่า การคิดของเด็กเกิดขึ้นตลอดเวลา เมื่อเด็กคิดสิ่งหนึ่งสิ่งใดเกิดเป็นพฤติกรรมหรือสะท้อนออกมาในการกระทำ เพราะสมองเป็นส่วนสำคัญที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการคิด เด็กเริ่มต้น พัฒนาด้านการคิดจากการรับรู้ของประสาทสัมผัส ซึ่งเป็นประสบการณ์แรกหรือเป็นขั้นต้น ของพัฒนาการทางการคิด การคิดของเด็กเป็นไปตามสิ่งที่เด็กเห็น ได้ยิน รู้รส รู้สึก ซึ่งเป็นเมื่อเด็กโตขึ้น เด็กจึงต้องผ่านช่วงต่าง ๆ ของการเรียนรู้ ในตอนแรกเด็กจะใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้าเพื่อสำรวจโลกรอบตัว จากนั้นจึงเริ่มใช้สัญลักษณ์เช่นคำพูดเพื่อทำความเข้าใจสิ่งต่าง ๆ เด็กเรียนรู้ที่มองให้ไกลกว่าสิ่งที่เป็นอยู่ และคิดว่าสิ่งนั้นสามารถเป็นตัวแทนของสิ่งใด การใช้เวลาในการเรียนรู้และคิดเกี่ยวกับ สิ่งต่าง ๆ ช่วยให้เด็กพัฒนาได้เร็วยิ่งขึ้น (ณัฐญา นันทราช, 2563) ทักษะการคิดเป็นความสามารถพื้นฐานที่เด็กต้องพัฒนาเพื่อให้ประสบความสำเร็จในชีวิต เด็กปฐมวัยเป็นช่วงเวลาที่สำคัญสำหรับการพัฒนาทักษะเหล่านี้ ในช่วงเวลานี้ สมองของเด็กกำลังพัฒนาอย่างรวดเร็ว และมีความอยากรู้ อยากเห็นตามธรรมชาติเกี่ยวกับโลกรอบตัว การส่งเสริมให้เด็กคิด ถาม

คำถาม และสำรวจ โดยสามารถช่วยพัฒนาความสามารถในการคิดและวางพื้นฐานสำหรับการเรียนรู้ในอนาคต ทักษะการคิดพื้นฐาน ได้แก่ ความสามารถในการคิดรวบยอด คิดเชิงเหตุผล คิดแก้ปัญหา ความคิดสร้างสรรค์ ทักษะเหล่านี้จำเป็นสำหรับเด็กในการพัฒนาความสามารถในบริบทที่หลากหลาย โดยการส่งเสริมทักษะการคิดในเด็กปฐมวัย สภาพแวดล้อมที่สำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย คือ สภาพแวดล้อมที่บ้านและโรงเรียน ซึ่งถือเป็นสภาพแวดล้อมที่เด็กปฐมวัยมักพบเจอ และเรียนรู้ไปกับพฤติกรรม กิจกรรม เพื่อสร้างความมั่นใจและความสามารถที่จำเป็นเพื่อให้เด็กปฐมวัยประสบความสำเร็จใช้ชีวิตประจำวัน โดยผู้ปกครองมีความสำคัญเป็นอย่างมากในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่บ้าน ผู้ศึกษาจึงได้ทำการศึกษาโดยมีประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1-2 ของโรงเรียนเครือข่ายที่ 44 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร ในปีการศึกษา 2566 จำนวน 5 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 307 คน ซึ่งจากรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) ระดับปฐมวัยของโรงเรียนเครือข่ายที่ 44 ปีการศึกษา 2565 พบว่า มาตรฐานที่ 1 ด้านคุณภาพของเด็ก ข้อที่ 4 การมีพัฒนาการด้านสติปัญญา สื่อสารได้ มีทักษะการคิดพื้นฐานและแสวงหาความรู้ได้ มีระดับคุณภาพน้อยกว่าด้านอื่น ๆ รวมถึงรายละเอียดของจุดที่ควรพัฒนา ข้อเสนอแนะของแต่ละโรงเรียนที่ควรส่งเสริมทักษะการคิดให้กับเด็กปฐมวัยมีความสอดคล้องกันว่า เด็กควรได้รับการพัฒนาในเรื่องทักษะการคิดพื้นฐาน การจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ มีประสบการณ์ตรง ลงมือกระทำด้วยตนเอง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ รวมถึงการจัดสภาพแวดล้อม เพื่อนำมาส่งเสริมทักษะการคิดให้เด็กปฐมวัย

จากเหตุผลข้างต้นเพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจอย่างยิ่งที่จะศึกษา ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการส่งเสริมทักษะการคิดในเด็กปฐมวัยของโรงเรียนเครือข่ายที่ 44 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อนำข้อมูลต่างๆ ที่ได้มาเป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษา เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ปกครอง และส่งเสริมให้เด็กมีทักษะการคิด สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องเหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการส่งเสริมทักษะการคิดในเด็กปฐมวัย ของโรงเรียนเครือข่ายที่ 44 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นผู้ปกครองเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1-2 ของโรงเรียนเครือข่ายที่ 44 สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร ในปีการศึกษา 2566 จำนวน 5 โรงเรียน

ประกอบด้วย โรงเรียนศิริวังวิทยาคาร จำนวน 53 คน โรงเรียนคารีอุปถัมภ์ จำนวน 32 คน โรงเรียนลำผักชี จำนวน 47 คน โรงเรียนสังฆประชานุสรณ์ จำนวน 140 คน และโรงเรียนวัดอู่ตะเภา จำนวน 35 คน รวมทั้งหมด 307 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ โรงเรียนที่บุตรหลานกำลังศึกษาอยู่ ระดับชั้นของบุตรหลาน ห้องเรียนของบุตรหลาน เพศ อายุ ความสัมพันธ์กับเด็ก ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ในครอบครัว เป็นข้อคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 9 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการส่งเสริมทักษะการคิดในเด็กปฐมวัยของโรงเรียนเครือข่ายที่ 44 สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร โดยแบ่งความคิดเห็นของผู้ปกครอง จำแนกออกเป็น 2 ด้าน คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บ้าน และด้านการจัดสภาพแวดล้อม ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ จำนวน 30 ข้อ

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการส่งเสริมทักษะการคิดในเด็กปฐมวัยของโรงเรียนเครือข่ายที่ 44 สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

(1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ จากตำรา บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นของผู้ปกครอง รวมถึงแนวทางการส่งเสริมทักษะการคิดในเด็กปฐมวัย ที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการจัดการเรียนรู้ (Active Learning) นำการจัดการเรียนรู้เชิงรุกนี้ไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บ้าน และการจัดสภาพแวดล้อม

(2) วิเคราะห์ข้อมูลและกำหนดประเด็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการส่งเสริมทักษะการคิดในเด็กปฐมวัย ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และประโยชน์ที่คาดว่าได้รับ

(3) ดำเนินการสร้างแบบสอบถามฉบับร่าง

(4) นำแบบสอบถามฉบับร่างที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อขอคำแนะนำ

(5) ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามฉบับร่าง ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา โดยให้มีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ รวมถึงการนำองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และแนวทางการส่งเสริมทักษะการคิดไปใช้ในแบบสอบถาม

(6) นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ได้ค่ามีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67 ถึง 1.00 และทำการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ โดยมีการใช้สำนวนภาษา การใช้ถ้อยคำให้ถูกต้องและเหมาะสม รวมถึงแบบสอบถามควรมีความสัมพันธ์กับแนวทางการส่งเสริมทักษะการคิดมากขึ้น

(7) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้ปกครองที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน และนำมาวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) มีค่าระดับความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.946 ซึ่งถือได้ว่าอยู่ในระดับดีมาก จึงสามารถนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลจริงกับกลุ่มประชากรต่อไปได้

(8) นำแบบสอบถามที่ได้ทดลองใช้มาพิจารณาปรับปรุงแก้ไข ภายใต้คำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาก่อนนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจริงกับกลุ่มประชากร

(9) นำเครื่องมือที่ผ่านการกลั่นกรองมาปรับปรุงแก้ไขเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบครั้งสุดท้ายและจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์นำไปใช้รวบรวมข้อมูลต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บข้อมูลที่ได้ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยทำหนังสือขออนุญาตไปยังผู้อำนวยการของโรงเรียนเครือข่ายที่ 44 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ผู้ปกครองที่มีต่อการส่งเสริมทักษะการคิดในเด็กปฐมวัยของโรงเรียนเครือข่ายที่ 44 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งหมด 307 คน โดยใช้วิธีเก็บข้อมูลผ่าน Google Form การแจกแบบสอบถามเพิ่มเติมสำหรับผู้ปกครองที่ไม่สามารถใช้การเก็บข้อมูล ผ่าน Google Form ตามจำนวนผู้ปกครองที่ครูประจำชั้นแต่ละชั้นแจ้งไว้และชี้แจงให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ในการศึกษาครั้งนี้ จากนั้นทำการรวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาตอบแบบสอบถามส่งคืนจำนวน 277 คน คิดเป็น 90.23% เพื่อนำไปใช้วิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติ

ผู้ศึกษานำแบบสอบถามที่ได้จากเก็บรวบรวมข้อมูลนำไปวิเคราะห์ เพื่อประมวลผลและหาค่าสถิติโดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

(1) วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

(2) วิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการส่งเสริมทักษะการคิดในเด็กปฐมวัย ของโรงเรียนเครือข่าย ที่ 44 สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean: **μ**) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (sigma: **σ**)

(3) วิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการส่งเสริมทักษะการคิดในเด็กปฐมวัยของโรงเรียนเครือข่ายที่ 44 สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) แล้วสรุปเป็นเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นผู้ปกครองโรงเรียนสังฆประชานุสรณ์ จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 39.71 มีบุตรหลานอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 จำนวน 151 คน คิดเป็นร้อยละ 54.51 อยู่ในห้องเรียนที่ 1 จำนวน 224 คน คิดเป็นร้อยละ 80.87 เป็นเพศหญิง จำนวน 189 คน คิดเป็นร้อยละ 68.23 มีอายุ 20-30 ปี จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 32.13 ด้านความสัมพันธ์กับเด็กโดยส่วนใหญ่เป็นมารดา จำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 53.79 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 18.41 ประกอบอาชีพรับจ้าง จำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 45.49 และมีรายได้ต่อเดือน 10,001 – 15,000 บาท จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 29.96

2. ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการส่งเสริมทักษะการคิดในเด็กปฐมวัยของโรงเรียนเครือข่ายที่ 44 สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร

ตาราง 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการส่งเสริมทักษะการคิด ในเด็กปฐมวัย ในภาพรวม

การส่งเสริมทักษะการคิด	μ	σ	แปลผล
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บ้าน	4.32	0.75	มาก
ด้านการจัดสภาพแวดล้อม	4.33	0.78	มาก
ภาพรวม	**4.33**	**0.76**	**มาก**

จากตาราง 1 พบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการส่งเสริมทักษะการคิดในเด็กปฐมวัย ภาพรวม อยู่ในระดับมาก (μ = 4.33, **σ** = 0.76) ประกอบด้วย ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บ้าน อยู่ในระดับมาก (μ = 4.32, **σ** = 0.75) และด้านการจัดสภาพแวดล้อม อยู่ในระดับมาก (μ = 4.33, **σ** = 0.78)

ตาราง 2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการส่งเสริมทักษะการคิด ในเด็กปฐมวัย ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บ้าน

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บ้าน	μ	σ	แปลผล
กิจกรรมการเล่น	4.37	0.73	มาก
กิจกรรมการเล่านิทาน	4.26	0.77	มาก
กิจกรรมงานบ้าน	4.34	0.74	มาก
รวม	**4.32**	**0.75**	**มาก**

จากตาราง 2 พบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการส่งเสริมทักษะการคิดในเด็กปฐมวัยด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บ้าน อยู่ในระดับมาก (μ = 4.32, **σ** = 0.75) โดยด้านที่

มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือการเล่น (μ = 4.37, **σ** = 0.73) รองลงมา คือ การทำงานบ้าน (μ = 4.34, **σ** = 0.74) และการเล่านิทาน (μ = 4.26, **σ** = 0.77) ตามลำดับ อยู่ในระดับมากทุกด้าน

ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการส่งเสริมทักษะการคิด ในเด็กปฐมวัยด้านการจัดสภาพแวดล้อม

ด้านการจัดสภาพแวดล้อม	μ	σ	แปลผล
การจัดสภาพแวดล้อมด้านกายภาพ	4.28	0.78	มาก
การจัดสภาพแวดล้อมด้านจิตภาพ	4.38	0.77	มาก
รวม	**4.33**	**0.78**	**มาก**

จากตาราง 3 ระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการส่งเสริมทักษะการคิดในเด็กปฐมวัย ด้านการจัดสภาพแวดล้อม อยู่ในระดับมาก (μ = 4.33, **σ** = 0.78) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดสภาพแวดล้อมทางจิตภาพ (μ = 4.38, **σ** = 0.77) รองลงมา คือ การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ (μ = 4.28, **σ** = 0.78) อยู่ในระดับมากทุกด้าน

ระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการส่งเสริมทักษะการคิดในเด็กปฐมวัย สรุปได้ในแต่ละด้านดังนี้

1. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บ้าน ประกอบด้วย

1.1 กิจกรรมการเล่น ภาพรวม (μ = 4.37, **σ** = 0.73) อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามรายข้อคำถามจากมากไปน้อย 3 อันดับ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ควรเปิดโอกาส ให้เด็กได้ใช้จินตนาการความคิดของตนเองในการเล่น เช่น การเล่นบทบาทสมมติ เลียนแบบบุคคลอาชีพต่าง ๆ การเล่นขายของ ทำครัว (μ = 4.42, **σ** = 0.72) รองลงมา คือ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ควรเปิดโอกาสให้เด็กได้เลือกการเล่นด้วยตนเอง เช่น สื่อ วัสดุที่ใช้ในการเล่น การกำหนดกติกา วิธีในการเล่น โดยมีผู้ปกครองคอยแนะนำ (μ = 4.41, **σ** = 0.69) และพ่อแม่ ผู้ปกครอง ควรเปิดโอกาสให้เด็กมาบอกเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับการเล่น เช่น ให้เด็กเล่าเกี่ยวกับผลงาน ที่ตนเองประดิษฐ์ มีปัญหา อุปสรรคอย่างไรในการเล่นหรือการออกแบบผลงานนั้น (μ = 4.40, **σ** =0.75) โดยอยู่ในระดับมากทุกข้อคำถาม ตามลำดับ

1.2 กิจกรรมการเล่านิทาน ภาพรวม (μ = 4.26, **σ** = 0.77) อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามรายข้อคำถามจากมากไปน้อย 3 อันดับ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ควรเปิดโอกาสให้เด็กได้เลือกนิทานตามความสนใจด้วยตนเอง เช่น วันนี้หนูอยากให้เล่านิทานเรื่องอะไร หนูอยากให้เล่านิทานแบบไหน เป็นต้น (μ = 4.38, **σ** = 0.63) รองลงมา คือ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ควรใช้คำถามกระตุ้นให้เด็กคิดเกี่ยวกับข้อเท็จจริง เหตุการณ์ในนิทาน เช่น ตัวละครมีอะไรบ้าง แต่ละตัวละคร มีลักษณะอย่างไร มีเหตุการณ์อะไร เกิดขึ้นบ้าง เป็นต้น (μ = 4.33, **σ** = 0.70) และพ่อแม่

ผู้ปกครอง ควรใช้คำถามเพื่อให้เด็กแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก ที่มีต่อนิทาน เช่น หนูชอบ ตัวละครอะไรในนิทานเรื่องลูกหมูสามตัว ถ้าหนูเป็นลูกหมูสามตัว หนูคิดอยากสร้างบ้านแบบไหน เพราะอะไร เป็นต้น (μ = 4.31, **σ** = 0.87) โดยอยู่ในระดับมากทุกข้อคำถาม ตามลำดับ

1.3 กิจกรรมการทำงานบ้าน ภาพรวม (μ = 4.34, **σ** = 0.74) อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามรายข้อคำถามจากมากไปน้อย 3 อันดับ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ควรใช้คำถามเพื่อให้เด็กแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก ที่มีต่อการทำงานบ้าน เช่น หนูรู้สึกอย่างไรที่ได้ช่วยแม่ทำงานบ้าน หนูชอบทำงานบ้านแบบไหน เพราะอะไรคะ (μ = 4.41, **σ** = 0.65) รองลงมาคือ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ควรใช้คำถามกระตุ้นให้เด็กคิดเกี่ยวกับข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ในการทำงานบ้าน เช่น วันนี้หนูช่วยแม่ทำงานบ้านกี่อย่าง มีอะไรบ้างคะ ลองพูดให้แม่ฟังหน่อยได้ไหมคะ (μ = 4.39, **σ** = 0.71) และพ่อแม่ ผู้ปกครอง ควรเปิดโอกาสให้เด็กได้เลือกทำงานบ้านที่อยากทำด้วยตนเอง โดยการพูดคุยซักถามกับเด็ก เช่น วันนี้หนูอยากช่วยแม่ทำงานบ้านอะไรบ้างคะ (μ = 4.33, **σ** = 0.75) โดยอยู่ในระดับมากทุกข้อคำถาม ตามลำดับ

2. ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ประกอบด้วย

2.1 การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ภาพรวม (μ = 4.28, **σ** = 0.78) อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามรายข้อคำถามจากมากไปน้อย 3 อันดับ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ควรเปิดโอกาสให้เด็กเลือกใช้พื้นที่โล่ง ภายนอกบ้าน เพื่อให้เด็กทำกิจกรรมเคลื่อนไหว กิจกรรมออกกำลังกายต่าง ๆ ตามความสนใจ (μ = 4.30, **σ** = 0.79) รองลงมาคือ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ควรให้เด็กมีส่วนร่วมในการจัดเก็บวัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ ภายในบ้าน โดยการใช้รูปภาพ สัญลักษณ์ เช่น ใช้ภาพ ของเล่น / ของใช้ติดที่ตะกร้า เพื่อให้เด็กหยิบ และเก็บวัสดุอุปกรณ์ได้ด้วยตนเอง (μ = 4.29, **σ** = 0.75) พ่อแม่ ผู้ปกครอง ควรใช้คำถามเพื่อให้เด็กแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก ที่มีต่อการจัดพื้นที่บริเวณภายในบ้าน เช่น หนูชอบห้องไหนในบ้านมากที่สุดคะ เพราะอะไรถึงชอบ แล้วหนูอยากให้ตุ๊กตาตัวโปรดของหนูอยู่ที่ห้องไหนเพราะอะไรคะ (μ = 4.29, **σ** = 0.74) และพ่อแม่ ผู้ปกครอง ควรหาโอกาสพาเด็กออกไปเที่ยวตามแหล่งเรียนรู้ตามความสนใจของเด็ก เช่น สวนสัตว์ ตลาด สวนสาธารณะ เป็นต้น (μ = 4.29, **σ** = 0.83) โดยอยู่ในระดับมากทุกข้อคำถาม ตามลำดับ

2.2 การจัดสภาพแวดล้อมทางจิตภาพ ภาพรวม (μ = 4.38, **σ** = 0.74) อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามรายข้อคำถามจากมากไปน้อย 3 อันดับ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ควรเป็นแบบอย่างที่ดีให้เด็ก เพื่อให้เด็กซึมซับแบบอย่างที่ดี แล้วนำไปปฏิบัติ (μ = 4.45, **σ** = 0.75) รองลงมาคือ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ควรส่งเสริมให้เด็กเป็นผู้ตั้งคำถาม และใช้คำถามของเด็กเป็นแรงจูงใจให้เกิดการเรียนรู้ และค้นหาคำตอบด้วยตนเอง (μ = 4.44, **σ** = 0.74) พ่อแม่ ผู้ปกครอง ควรจัดสภาพแวดล้อมให้เด็กมีความรู้สึกว่าได้รับความรัก ความอบอุ่น ได้รับเกียรติและทำให้รู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า สามารถประสบความสำเร็จได้ เช่น การสัมผัสที่อ่อนโยน การใช้คำพูดชื่นชม ให้กำลังใจ (μ = 4.40, **σ** = 0.77) และพ่อแม่ ผู้ปกครอง ควรส่งเสริมให้เด็กทำกิจกรรมที่หลากหลาย เปิดโอกาสให้เด็กลองผิดลองถูก และให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยวิธีการต่าง ๆ

ตามความสนใจ ความคิดของเด็ก (μ = 4.40, σ = 0.77) โดยอยู่ในระดับมากทุกข้อคำถามตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการส่งเสริมทักษะการคิดในเด็กปฐมวัยของโรงเรียนเครือข่ายที่ 44 สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร

พบว่า ข้อเสนอแนะของผู้ปกครองในการสนับสนุนและส่งเสริมในเรื่องทักษะการคิดให้กับบุตรหลาน สามารถจัดกลุ่มได้ 5 ประเด็น โดยเรียงความถี่จากมากไปน้อย 3 อันดับ พบว่า รายการที่มีค่าความถี่สูงสุด คือ ควรมีการให้ความรู้ผู้ปกครองเกี่ยวกับส่งเสริมทักษะการคิดมากขึ้น รองลงมา คือ ควรสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ที่ส่งเสริมทักษะการคิดมาให้ผู้ปกครองที่บ้านมากขึ้น และควรส่งเสริมให้เด็กมีความกล้าแสดงออกในการคิด การแสดงความคิดเห็นมากขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผู้ศึกษามีประเด็นอภิปรายผลการศึกษา จากแนวทางการส่งเสริมทักษะการคิดในเด็กปฐมวัย โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บ้าน และการจัดสภาพแวดล้อม ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้คือ

1. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บ้าน

ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเล่น

ในการจัดกิจกรรมการเล่น เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดในเด็กปฐมวัย ความคิดเห็นของผู้ปกครอง ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ควรเปิดโอกาสให้เด็กได้ใช้จินตนาการ ความคิดของตนเองในการเล่น เช่น การเล่นบทบาทสมมติ เลียนแบบบุคคลอาชีพต่าง ๆ การเล่นขายของ ทำครัว แสดงให้เห็นว่า พ่อแม่ให้ความสำคัญกับความคิดและจินตนาการของเด็ก ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยในเรื่องพัฒนาการของเด็ก การมีความคิดและจินตนาการเป็นส่วนนำจะช่วยให้เด็กรู้จักค้นคว้าลงมือทำ ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้และสามารถสร้างสรรค์ผลงาน กล้าคิดกล้าทำสิ่งใหม่ ๆ สอดคล้องกับ Piaget (1962) กล่าวว่า การเล่นมีความสำคัญต่อการพัฒนาทางสติปัญญา ซึ่งการเล่นของเด็กจะช่วยให้เด็กมีพัฒนาทั้งกระบวนการรับรู้และกระบวนการคิด การเล่นมีผลต่อพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กคือช่วยให้เกิดความสมดุลระหว่างการรับประสบการณ์ใหม่และการปรับประสบการณ์เดิมกับประสบการณ์ใหม่ เมื่อ 2 กระบวนการนี้สมดุลจะช่วยให้เกิดการพัฒนาทางสติปัญญา และสอดคล้องกับอารมณ์ สุวรรณปาล (2562) ได้กล่าวว่า การเล่นเป็นการสร้างกระบวนการคิดที่ใช้บทบาทสมมติ เนื่องจากเมื่อเด็กเล่นบทบาทสมมติ เด็กจะมีประสบการณ์ในการคิดเพื่อการสวมบทบาทเป็นบุคคลต่าง ๆ ผ่านการเล่น เช่น การเล่นสมมติเป็นหมอและคิดตั้งคำถาม เช่น “มีเด็กไม่สบายต้องฉีดยา” โดยมีการคิดว่าการใช้หลอดแทนเข็มฉีดยาจิ้มไปที่แขนเพื่อน เป็นกระบวนการคิดว่าเพื่อนเล่นบทบาทสมมติเป็นคนไข้ พฤติกรรมการเล่นดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าเด็กใช้กระบวนการคิดเพื่อเป็นสัญลักษณ์แทนสิ่งที่ได้รับรู้มา กล่าวคือประสบการณ์จากการเล่นคือกระบวนการคิดซึ่งจะพัฒนาต่อไปเป็นการคิดระดับสูง เมื่อเด็กโตขึ้น

ในการจัดกิจกรรมการเล่น เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดในเด็กปฐมวัย ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ควรให้เด็กออกแบบ วางแผนการเล่นด้วยตนเอง เช่น การนำกล่องนม แกนกระดาษทิชชู มาประดิษฐ์หรือออกแบบเป็นรถหรือบ้าน เป็นต้น ที่ผลเป็นเช่นนี้อาจเนื่องจากพ่อแม่ผู้ปกครองมีกิจกรรมหรืองานที่ต้องทำมากเกินไป จนทำให้ไม่มีเวลาในการช่วยเหลือเด็กในการออกแบบและวางแผนการเล่นให้กับเด็กด้วยทักษะที่จำกัด ด้วยเหตุนี้อาจทำให้พ่อแม่รู้สึกไม่มั่นใจในการแนะนำและสนับสนุนเด็กในวางแผนในการจัดกิจกรรมการเล่น ซึ่งการแบ่งเวลาให้กับเด็กและร่วมกิจกรรมการเล่นที่ใช้อุปกรณ์รอบตัวเด็กมาประยุกต์ใช้ จะทำให้เด็กได้ฝึกคิด ฝึกเรียนรู้แบบลงมือกระทำกับวัตถุเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาการคิดของเด็กอย่างมีประสิทธิภาพ ฝึกคิดในการออกแบบ ฝึกคิดวางแผน รวมทั้งมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลคือ พ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือคิดวางแผนกระทำด้วยตนเองจากอุปกรณ์รอบตัว หรือที่เรียกว่า active learning ที่เป็นการเรียนรู้แบบลงมือกระทำ ซึ่งสอดคล้องกับ อรุณรัตน์ จันทร์สำราญและฐากูร ปราชญ์ศิริ (2562) ที่ว่าการใช้เทคนิค Active Learning ในการออกแบบสภาพแวดล้อมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย โดยการสร้างกิจกรรมและวัสดุการเรียนรู้ที่เป็นมิตรต่อการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็ก การออกแบบสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ช่วยให้เด็กมีการพัฒนาทักษะในการคิดวิเคราะห์และการคิดแก้ปัญหา และสอดคล้องกับ สมศรี ชัยพฤกษ์ และ ณัฐพงศ์ บุญจันทร์ (2562) ที่กล่าวว่า การให้เด็กเล็กมีส่วนร่วมในกิจกรรมแบบโต้ตอบและลงมือปฏิบัติจริง ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ในเด็กก่อนวัยเรียน โดยเด็กที่ได้รับการเรียนรู้เชิงรุกนั้นมักจะมีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ และสามารถคิดแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่าการเรียนรู้เชิงรุกมีผลในการสร้างทักษะการคิดสร้างสรรค์และการคิดวิเคราะห์ที่หลากหลายในเด็กก่อนวัยเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิรัลภัสฎ์ ขาวทอง และปิยะนันท์ หิรัณย์ชโลทร (2562) ที่ได้ศึกษาผลของการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่มีต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณของเด็กปฐมวัย และพบว่า การจัดทำแผนกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์มีขั้นตอนการสร้างหรือออกแบบ มีผลต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณของเด็กปฐมวัย เนื่องจากทุกขั้นตอนเด็กสามารถคิดและลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง และเปิดโอกาสให้เด็กได้คิดสืบค้น หรือคิดรวบรวมข้อมูลโดยรอบ ๆ ตัวเอง แล้วนำมาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน สามารถจำแนกเปรียบเทียบความเหมือนหรือความต่างของข้อมูลจนได้ข้อสรุปอย่างสมเหตุสมผล

ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน

ในการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดในเด็กปฐมวัย ความคิดเห็นของผู้ปกครอง ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ควรเปิดโอกาสให้เด็กได้เลือกนิทานตามความสนใจด้วยตนเอง เช่น วันนี้อยากให้เล่านิทานเรื่องอะไร อยากให้เล่านิทานแบบไหน เป็นต้น เนื่องจากการเล่านิทานและการเลือกนิทานตามความสนใจ ของเด็กทำให้เด็กได้มีโอกาสพัฒนาการคิดและจินตนาการอย่างเต็มที่ การเล่านิทานที่เด็กชื่นชอบจะสร้างสรรค์ตามจินตนาการในการคิดเรื่องราว และส่งเสริมการคิดเชิงสร้างสรรค์ที่เป็นประโยชน์ในการแก้ปัญหาและการเรียนรู้เป็นการพัฒนาการคิด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Philosophy for Children New Zealand (2020) ว่า

ความสัมพันธ์ในนิทานที่เล่าให้เด็กฟัง เป็นการเพิ่มขั้นตอนกระบวนการในการคิดและการสืบเสาะหาคำตอบ ข้อสงสัย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน และการใช้คำถาม เพื่อกระตุ้นและคอยส่งเสริมให้เด็กคิด ทำให้เด็กเกิดความรู้สึกดีในการคิด ซึ่งเลือกใช้คำถามที่ดีและเหมาะสม จะช่วยก่อให้เกิดการคิดใช้เหตุผล และก่อให้เกิดความรู้ต่าง ๆ และนอกจากนี้ Brazier (2019) ได้กล่าวว่า การใช้นิทานเป็นตัวนำในการจัดกิจกรรมที่ทำให้เด็กเกิดอยากแสดงความคิดเห็น การนึกคิดในการหาคำตอบจากเรื่องที่สงสัย และสอดคล้องกับพระภูพิงค์ อาภาธโร (สุภาปุ), ปัทมาวดี เล่ห์มงคล และปิยะนันท์ หิรัณย์ชโลทร (2562) ที่กล่าวว่า การเล่านิทานเป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย เพราะนิทานเป็นเรื่องของความบันเทิง ได้ข้อคิดและคติเตือนใจ ตอบสนองความต้องการของเด็กไม่ว่าจะเป็นความคิดที่อยากรู้ อยากเห็น และการยอมรับส่งเสริมความคิด

ในการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดในเด็กปฐมวัย ความคิดเห็นของผู้ปกครอง ที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ควรเตรียมวัสดุอุปกรณ์ให้หลากหลายเพื่อใช้ประกอบการเล่านิทาน เช่น ตุ๊กตา หุ่นมือ ผ้า ของเล่น เป็นต้น ที่ผลเป็นเช่นนี้อาจเนื่องจากผู้ปกครองส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง และมีรายได้ต่อเดือน 10,001 – 15,000 บาท ทำให้ไม่มีเวลาในการเอาใจใส่ในการทำกิจกรรมเล่านิทาน รวมถึงด้านค่าใช้จ่ายในการเตรียมวัสดุอุปกรณ์ให้หลากหลายเพื่อใช้ประกอบการเล่านิทานนั้นอาจนำมาซึ่งค่าใช้จ่ายที่มากขึ้น ซึ่งการเล่านิทานโดยมีการใช้วัสดุอุปกรณ์เข้ามาประกอบการเล่านิทานนั้นจะช่วยให้เด็กสามารถกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ผ่านวัสดุอุปกรณ์การเล่านิทาน และคิดจินตนาการของเด็กได้ เช่น การใช้ภาพประกอบที่สดใส ตัวละครที่มีสีสัน และภาษาที่สื่อความหมาย เด็ก ๆ จะได้รับการกระตุ้นให้เกิดการคิดสร้างภาพในจิตและนึกคิดภาพเรื่องราวในใจของเด็กได้ ซึ่งจะช่วยเพิ่มความสามารถในการคิดอย่างสร้างสรรค์และคิดนอกเหนือขอบเขตของความเป็นจริง สอดคล้องกับงานวิจัยของ พัฒน์นรี จันทราภิรมย์ (2559) ที่ทำการศึกษาผลของการใช้สื่อนิทานเพื่อพัฒนาด้านความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย และพบว่า การพัฒนาสื่อการเล่านิทานสำหรับเด็กปฐมวัย การใช้สื่อในการเล่านิทานจากภาพแผ่นเดียว หุ่นกระดาษ และ ผ้าสักหลาด ทำให้เกิดการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย รวม 4 ด้าน คือ ด้านความคิดริเริ่ม ด้านความคิดคล่องแคล่ว ด้านความคิดยืดหยุ่น และด้านความคิดละเอียดลออ ที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดกิจกรรมการทำงานบ้าน

ในการจัดกิจกรรมการทำงานบ้าน เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดในเด็กปฐมวัย ความคิดเห็นของผู้ปกครอง ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ควรใช้คำถามเพื่อให้เด็กแสดงความคิดเห็นความรู้สึก ที่มีต่อการทำงานบ้าน เช่น รู้สึกอย่างไรที่ได้ช่วยแม่ทำงานบ้าน ชอบทำงานบ้านแบบไหน เพราะอะไร ที่ผลเป็นเช่นนี้เนื่องจากการใช้คำถามเพื่อให้เด็กแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำงานบ้านสามารถสร้างความรับผิดชอบให้เด็กเกิดการพัฒนาทักษะในการคิดวิเคราะห์แก้ไขปัญหาเพื่อให้ได้วิธีที่ดีที่สุดในการทำงานบ้านให้มีประสิทธิภาพ เพิ่มทักษะการคิดเพื่อการวางแผนโดยถามความคิดเห็นของเด็กเกี่ยวกับการคิดแก้ไขปัญหา เช่น เราสามารถทำงานบ้านให้ง่ายขึ้นได้อย่างไร การสนับสนุนการคิดวิเคราะห์และความคิดสร้างสรรค์ในการทำงานบ้านจะช่วยให้เด็กพัฒนาทักษะ

แก้ปัญหาและการเรียนรู้ในสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ White, DeBoer & Scharf (2018) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการทำงานบ้านกับความสามารถในตนเองของเด็กในเชิงพฤติกรรมที่ต้องใช้ความคิด เช่น การสังเกต การเปรียบเทียบ หรือการจำแนกแยกแยะ เป็นต้น และจากพฤติกรรมที่ต้องใช้ความคิดเหล่านี้ทำให้พบว่า เด็กที่ได้รับการฝึกให้ทำงานบ้านตั้งแต่วัยอนุบาล เมื่อโตขึ้นมาอยู่ในวัยประถมศึกษา จะมีพฤติกรรมทางสังคมที่ดี สามารถคิดวิเคราะห์ได้ดีกว่าเด็กที่ไม่ได้รับการฝึก และการทำงานบ้าน กล่าวคือ การทำงานบ้านที่มีส่วนร่วมในชีวิตประจำวันเป็นการสร้างพื้นฐานที่ในการพัฒนาสมรรถภาพและทักษะการคิดของเด็กได้ดี

ในการจัดกิจกรรมการทำงานบ้าน เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดในเด็กปฐมวัย ความคิดเห็นของผู้ปกครอง ที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ควรจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์สำหรับทำงานบ้านให้มีความหลากหลายเพื่อให้เด็กได้เลือกตามความสนใจ เช่น ไม้กวาด ไม้ถูพื้น ไม้ขนไก่ ผ้าขี้ริ้ว อาจเป็นเพราะพ่อแม่ ผู้ปกครองยังไม่เห็นถึงความสำคัญในการมีวัสดุและอุปกรณ์สำหรับทำงานบ้านที่หลากหลาย จึงไม่มีความกระตือรือร้นในการจัดหาวัสดุและอุปกรณ์เพิ่มเติม ซึ่งการให้ความสนใจและการสนับสนุนในการจัดหาวัสดุและอุปกรณ์ที่มีความหลากหลายจะช่วยส่งเสริมการคิดของเด็กในหลากหลายด้าน โดยการให้เด็กเลือกตามความสนใจจะส่งผลให้พัฒนาการคิดอย่างสร้างสรรค์และจินตนาการของเด็ก วัสดุอุปกรณ์ที่หลากหลายนั้นทำให้เด็กมีโอกาสสำรวจและทดลองกับพื้นผิวต่างๆ รูปร่าง สี และขนาด การสำรวจนี้ส่งเสริมพัฒนาการทางประสาทสัมผัสและเพิ่มความสามารถทางปัญญา เมื่อเด็กๆ มีส่วนร่วมในงานต่างๆ เช่น การเรียงลำดับ จับคู่ และจัดหมวดหมู่สิ่งของ ทักษะการคิด เช่น การให้เหตุผลเชิงตรรกะและการคิดเชิงวิพากษ์จะได้รับการกระตุ้น นอกจากนี้การจัดกิจกรรมงานบ้านยังช่วยให้เด็กๆ สามารถเลือกและตัดสินใจเกี่ยวกับวัสดุที่จะใช้ วิธีการใช้งานและวิธีทำให้เสร็จ สิ่งนี้ช่วยส่งเสริมความเป็นอิสระ ทักษะการตัดสินใจ และความคิดสร้างสรรค์ และเรียนรู้ที่จะวางแผน จัดลำดับ และจัดระเบียบการกระทำของตนเอง การจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่หลากหลายสำหรับทำงานบ้านจะสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการคิดของเด็กอย่างมีคุณภาพ สนับสนุนการเรียนรู้และจินตนาการ และส่งผลให้เด็กพัฒนาทักษะการคิดอย่างสร้างสรรค์และการแก้ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ อรุณี หรดาล (2563) ที่กล่าวว่า การให้เด็กได้มีโอกาสได้ตัดสินใจเลือกและริเริ่มทำกิจกรรม ตามความสนใจ ความถนัด และความต้องการ ในสภาพแวดล้อมที่มีวัสดุอุปกรณ์ที่หลากหลาย ในบรรยากาศที่เป็นกันเอง ปลอดภัย ไม่เครียดและมีอิสระ ทำให้เด็กสามารถมีความคิดสร้างสรรค์ ใช้อุปกรณ์ได้หลากหลายวิธี

2. ด้านการจัดสภาพแวดล้อม

ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมด้านกายภาพ

ในการจัดสภาพแวดล้อมด้านกายภาพ เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดในเด็กปฐมวัย ความคิดเห็นของผู้ปกครอง ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ควรเปิดโอกาสให้เด็กเลือกใช้พื้นที่โล่งภายนอกบ้าน เพื่อให้เด็กทำกิจกรรมเคลื่อนไหว กิจกรรมออกกำลังกายต่าง ๆ ตามความสนใจ ที่ผลเป็นเช่นนี้เนื่องจากการให้เด็กเลือกใช้พื้นที่โล่งภายนอกบ้านช่วยส่งเสริมการเคลื่อนไหวและกิจกรรม

ออกกำลังกายของเด็กอย่างเต็มที่ โดยเฉพาะการเล่นและกิจกรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่โล่งภายนอกบ้าน ช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ พัฒนาทักษะความคิดและจินตนาการ การเล่นและกิจกรรมกลางแจ้งเกี่ยวข้องกับความท้าทายที่ทำให้เด็กต้องคิดวางแผน วางกลยุทธ์ และคิดตัดสินใจ เช่น การสร้างปราสาททรายหรือการไขปริศนานั้นต้องการให้พวกเขาคิดอย่างมีเหตุผลและใช้ทักษะในการแก้ปัญหา สอดคล้องกับ Piaget (1952) ที่กล่าวว่าการที่เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมนั้นเป็นปัจจัยสำคัญในพัฒนาการทางด้านความคิด และสติปัญญา โดยพบว่าเด็กจะเกิดกระบวนการซึมซับประสบการณ์และปรับแต่ง โครงสร้างความคิดเชาว์ปัญญาตามสภาพแวดล้อมเพื่อให้เกิดโครงสร้างความคิดรวบยอดของสมองขึ้น จากการที่เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง ฉะนั้นยิ่งเด็กมีประสบการณ์มากเท่าไหร่ ก็จะเกิดโครงสร้างของสมองที่ซับซ้อนขึ้นเด็กจะมีพัฒนาการด้านความคิด และสติปัญญาเพิ่มขึ้นด้วย สอดคล้องกับแนวคิดของ Dewey (1963) ที่เชื่อว่าการเรียนรู้เกิดจากการลงมือกระทำ (Learning by Doing) โดยจัดกิจกรรมให้เด็กได้เรียนรู้ด้วยสถานการณ์จริง ปฏิบัติจริง ทำให้เด็กเกิดการฝึกคิดแก้ปัญหา จนสามารถอธิบายสิ่งต่าง ๆ อย่างมีเหตุผลตามกระบวนการคิดแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ

ในการจัดสภาพแวดล้อมด้านกายภาพ เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดในเด็กปฐมวัย ความคิดเห็นของผู้ปกครอง ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ควรให้เด็กได้มีส่วนร่วมในการจัดพื้นที่นอกบ้าน ตามความสนใจและดูแลรักษา เช่น การปลูกต้นไม้ และให้เด็กมีหน้าที่ดูแล รับผิดชอบต้นไม้ ที่ตนเองปลูก ที่ผลเป็นเช่นนี้เนื่องจากพ่อแม่ ผู้ปกครองมีความกังวลเกี่ยวกับความปลอดภัยของเด็กเมื่ออยู่นอกบ้าน หรืออาจขาดความรู้หรือความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญของการเปิดโอกาสให้เด็กได้มีส่วนร่วมในการจัดพื้นที่นอกบ้านและการดูแลรักษา เพราะอาจมองข้ามผลประโยชน์ทางพัฒนาการที่เด็กจะได้รับจากการทำกิจกรรมนอกบ้าน การให้เด็กได้มีส่วนร่วมในการจัดพื้นที่นอกบ้านเพื่อปลูกต้นไม้เป็นหนึ่งในวิธีที่ดีที่จะส่งเสริมกระบวนการคิด หรือพัฒนากระบวนการคิดอย่างสร้างสรรค์ เป็นการฝึกให้เด็กคิดสังเกต คิดอย่างเป็นขั้นตอน คิดตั้งคำถามถึงสิ่งที่ต้องการ รู้จักนำข้อมูลและรายละเอียดต่าง ๆ มาคิดวิเคราะห์ สู่การกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนก่อนลงมือทำ กระบวนการเหล่านี้จะช่วยส่งเสริมพัฒนาทักษะสมองของเด็กในกระบวนการคิดต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับ กนกพร บาลนคร และปิยะนันท์ หิรัณย์ชโลทร (2565) ที่ได้กล่าวว่า กิจกรรมทำสวน เป็นกิจกรรมที่เด็กได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองเด็กได้ใช้ความคิด และได้เผชิญหน้ากับสถานการณ์นั้น ๆ โดยไม่ยึดติดกับกรอบความคิดเดิม เกิดการยืดหยุ่นจากความคิดของตนเองอย่างอิสระ โดยการเปิดโอกาสให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองที่เริ่มจากการคิดอย่างเป็นขั้นตอน ได้เผชิญหน้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจริงจะทำให้เด็กได้เรียนรู้วิธีการปรับตัวและเลือกวิธีการแก้ปัญหาขณะที่กำลังทำกิจกรรม โดยทำให้เด็กได้ฝึกการคิด การสังเกต และคิดวิเคราะห์ เช่น เด็กรู้ว่าถ้าหากอุปกรณ์ที่จะต้องใช้ในการทำกิจกรรมนั้นไม่มีหรือหายไป เด็กจะใช้อุปกรณ์อย่างอื่นมาทดแทนได้ หรือปลูกผักสวนครัวโดยใช้ความคิดในการปลูกอย่างเป็นระบบ

ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมด้านจิตภาพ

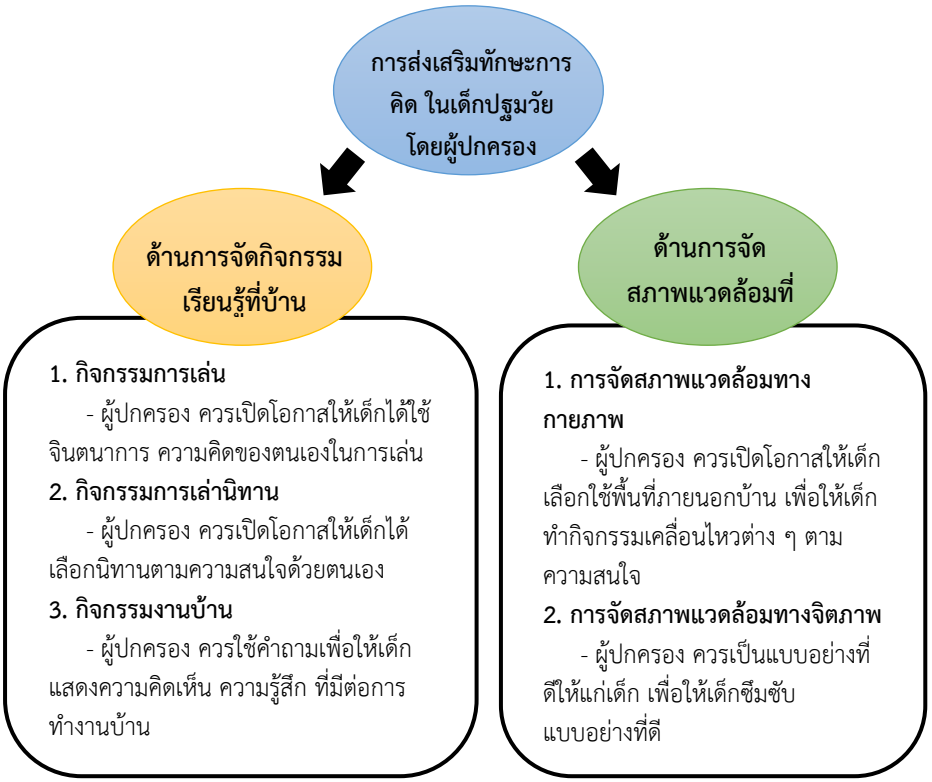
ในการจัดสภาพแวดล้อมด้านจิตภาพ เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดในเด็กปฐมวัย ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้ปกครองมีความคิดเห็นว่า การเป็นแบบอย่างที่ดีให้เด็กเพื่อให้เด็กซึมซับแบบอย่างที่ดีแล้วนำไปปฏิบัติ ที่ผลเป็นนี้เนื่องจาก เด็กสามารถเลียนแบบและแสดงออกตามที่ได้เห็นตัวอย่างจากพ่อแม่ผู้ปกครองในการใช้ชีวิตประจำวัน ผู้ปกครองที่ใกล้ชิดเด็กจึงควรเป็นแบบอย่างที่ดี กล่าวคือ การได้เห็นการกระทำของพ่อแม่ เด็กจะได้เรียนรู้การคิดเชิงวิพากษ์ การคิดแก้ปัญหา และการคิดในการตัดสินใจ ซึ่งหากพ่อแม่มีความใกล้ชิดกับเด็ก และเป็นแบบอย่างที่ดีต่อเด็ก เด็กสามารถคิดวิเคราะห์ด้วยตนเองว่าการแสดงออกเหล่านี้ดี หรือเด็กมีความคิดเองว่ากระทำแบบนี้ไม่ดี ทักษะเหล่านี้มักมาจากการสังเกตวิธีที่พ่อแม่ ผู้ปกครองรับมือกับความท้าทายและความขัดแย้ง วิธีสื่อสาร และวิธีที่พ่อแม่ ผู้ปกครองจัดการกับสถานการณ์ต่าง ๆ ข้อสังเกตเหล่านี้ช่วยให้เด็กพัฒนาความสามารถในการคิดของตนเอง และเรียนรู้ที่จะคิดอย่างมีวิจารณญาณเกี่ยวกับการกระทำและการเลือกของตนเอง สอดคล้องกับ Piaget (1964) ที่กล่าวว่า การคิดเป็นความสามารถในการแสดงออกตามที่ได้เห็น ความคิดจึงเกิดจากการที่บุคคลได้รับประสบการณ์จากสิ่งที่เห็นจากตัวอย่าง หรือสิ่งรอบตัวและผู้ที่อยู่ใกล้ชิดที่ทำให้เกิดการพัฒนาความคิดการเป็นแบบอย่างที่ดี และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยนันท์ พูลโสภา (2560) ที่ศึกษาการพัฒนาการเล่น เพื่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 และพบว่า เด็กชอบเลียนแบบจากสิ่งที่เห็น หรือจากพ่อแม่หรือผู้ปกครองที่มีความใกล้ชิด เนื่องจากเด็กจะมีความคิดวิเคราะห์ด้วยตนเอง แยกแยะ ค้นหาหรือคิดปฏิบัติและทดลองตาม หากพ่อแม่หรือผู้ปกครองส่งเสริมทักษะการคิดในเด็กที่เหมาะสม เด็กจะเกิดการพัฒนาการคิดและคิดปฏิบัติตาม จากประสบการณ์ตรง ได้ฝึกคิดวิเคราะห์ที่เหมาะสมตามวัย และสามารถแสดงออกด้านความคิดอย่างอิสระ

ในการจัดสภาพแวดล้อมด้านจิตภาพ เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดในเด็กปฐมวัย ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ควรใช้คำถามปลายเปิดเพื่อกระตุ้นส่งเสริมการคิดให้กับเด็ก เช่น ทำไม อย่างไร ที่ผลเป็นเช่นนี้ เนื่องจากพ่อแม่ ผู้ปกครอง ยังไม่เข้าใจถึงความสำคัญของคำถามปลายเปิดในการกระตุ้นส่งเสริมการคิดให้กับเด็ก หรือบางครอบครัวอาจมีวิธีการสื่อสารกับคนในครอบครัวที่แตกต่างออกไป เช่น การเสนอแนวคิดและข้อมูลที่คิดว่าเพียงพอแล้ว เพราะคำถามปลายเปิดช่วยกระตุ้นเด็กให้คิดเอง ไม่ใช่เพียงแค่ตอบคำถามในรูปแบบที่กำหนดไว้ แต่ยังช่วยสร้างความคิดอิสระ และสนับสนุนให้เด็กมีความเชื่อมั่นในความคิดของตนเอง ช่วยสร้างสถานการณ์ที่เด็กสามารถแสดงความคิดเห็น และเข้าร่วมในการสนทนา โดยเปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วมในการสร้างการเรียนรู้ที่เป็นระบบ และให้ความรู้สึกว่าความคิดและเสียงของตนเองสำคัญ และช่วยส่งเสริมให้เด็กมีความคิดสร้างสรรค์ เด็กจะได้รับการกระตุ้นให้คิดหาคำตอบและวิเคราะห์ข้อมูล และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาความคิด และแก้ปัญหาการคิดวิเคราะห์ สอดคล้องกับ Lytton (1971) ที่เสนอว่าวิธีการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์วิธีหนึ่งคือ การใช้คำถามปลายเปิด และผู้ปกครองเองก็ต้องยอมรับความคิดเห็นของเด็กจะทำให้เด็กมีความรู้สึกว่าคำตอบของตนมีคุณค่า และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิมวิภา วิบูลชาติ และปิยะนันท์ หิรัณย์ชโลทร (2560) ที่ได้ศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการใช้คำถามประกอบผังกราฟิกที่มีต่อการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย พบว่า

เด็กมีคะแนนการคิดวิเคราะห์ ทั้งด้านการคิดวิเคราะห์ความสำคัญ ด้านการคิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และด้านการคิดวิเคราะห์โครงสร้าง หลังการทดลองสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บ้าน และการจัดสภาพแวดล้อมที่บ้าน จะช่วยส่งเสริมทักษะการคิดในเด็กปฐมวัยจากการที่ผู้ปกครองมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมาก แสดงให้เห็นว่าผู้ปกครองให้ความสำคัญในการมีส่วนร่วมกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บ้านและการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดให้กับเด็กปฐมวัยที่เป็นบุตรหลานได้ อีกทั้งผู้ปกครองสามารถนำหลักการในด้านต่าง ๆ ไปเป็นแนวทางในการเสริมสร้างการพัฒนาทักษะความคิดของเด็กปฐมวัย การพัฒนาทางด้านสติปัญญา และทักษะการคิดต่าง ๆ จากการคิดรวบยอด การคิดเชิงเหตุผล การคิดแก้ปัญหา และการคิดเชิงเหตุผล ตามมาตรฐานที่ 10-11-12 ของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 รวมถึงการเรียนรู้การใช้ชีวิตประจำวัน รวมถึงสถานศึกษาเองยังสามารถนำหลักการดังกล่าวไปพัฒนาต่อยอดในการจัดทำหลักสูตรรวมถึงการจัดกิจกรรมเพื่อยกระดับคุณภาพและมาตรฐานของการศึกษาให้เป็นไปตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

องค์ความรู้จากการวิจัย (Research Knowledge)

ที่มา : (พีรยา คุณาธรรม, 2566)

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการศึกษา ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการศึกษาไปใช้

1. ด้านการเล่น ผู้ปกครองควรฝึกให้เด็กวางแผนการเล่นด้วยตนเอง โดยกำหนดบทบาทและแสดงออกมาจากจินตนาการของเด็ก และส่งเสริมให้เด็กได้เล่นอย่างเหมาะสม ซึ่งช่วยกระตุ้นพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็ก

2. ด้านการเล่านิทาน ผู้ปกครองควรเตรียมวัสดุอุปกรณ์ให้หลากหลายเพื่อใช้ประกอบการเล่านิทาน เช่น ตุ๊กตา หุ่นมือ ผ้า ของเล่น เป็นต้น สามารถช่วยในการพัฒนาทักษะทางการฟัง การคิดวิเคราะห์ผ่านเรื่องราวต่าง ๆ ช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้และจินตนาการ

3. ด้านการทำงานบ้าน ผู้ปกครองควรจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์สำหรับทำงานบ้านให้มีความหลากหลายเพื่อให้เด็กได้เลือกตามความสนใจ เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้ใช้ความคิดในการจัดการกับสิ่งต่าง ๆ ที่ต้องทำ

4. ด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ผู้ปกครองควรให้เด็กได้มีส่วนร่วมในการจัดพื้นที่นอกบ้านตามความสนใจและดูแลรักษา เช่น การปเด็กต้นไม้ และให้เด็กมีหน้าที่ดูแล รับผิดชอบต้นไม้ที่ตนเองปลูก เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กได้คิด ได้เลือก ได้ตัดสินใจอย่างอิสระ ให้การยอมรับในความผิดพลาด เพื่อให้เด็กมีประสบการณ์ในการลองผิดลองถูก และมีทักษะในการแก้ปัญหา

5. ด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางจิตภาพ ผู้ปกครองควรใช้คำถามปลายเปิดเพื่อกระตุ้นส่งเสริมการคิดให้กับเด็ก สามารถตอบได้อย่างอิสระ ไม่กำหนดคำตอบตายตัว ไม่มีถูกไม่มีผิดเพียงคำตอบเดียว เพื่อให้เด็กได้ฝึกทักษะการคิดด้วยตัวเองก่อนตอบคำถาม

2. ข้อเสนอแนะในการทำการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาความเข้าใจของผู้ปกครองในบทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

2. ควรนำแนวทางที่ได้ไปทำวิจัยเชิงปฏิบัติเพื่อดึงผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

3. ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่เป็นอุปสรรคและปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา

เอกสารอ้างอิง (References)

กนกพร บาลนคร และปิยะนันท์ หิรัณย์ชโลทร. (2565). ผลการจัดกิจกรรมทำสวนที่มีต่อทักษะการคิดยืดหยุ่นของเด็กปฐมวัย. *วารสารมหาจุฬาวิชาการ*, 9(3), 484-499.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *คู่มือหลักสูตรปฐมวัย พุทธศักราช 2560*. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.

ณัฐญา นันทราช. (2563). *การพัฒนาทักษะการคิดพื้นฐานของเด็กปฐมวัยโดย การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบไฮสโคปด้วยกิจกรรมเกมการศึกษา*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

ดวงพร จันทร์ศิริ. (2565). *ผลการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดสะเต็มศึกษาที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย*. การประชุมสัมมนาวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติเครือข่ายบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ ครั้งที่ 22, 123-134.

ปิยนันท์ พูลโสภา. (2560). การพัฒนาการเล่น เพื่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยในศตวรรษที่ 21. สาขาวิชา การศึกษาปฐมวัย. คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์. *วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์, 32*(1). คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พรทิพย์ วินโกมินทร์. (2530). *นิทานละครและหุ่นสำหรับเด็ก*. เพชรบุรี: สถาบันราชภัฏเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์.

พระภูพิงค์ อาภาธโร (สุภาปุ), ปัทมาวดี เล่ห์มงคล และปิยะนันท์ หิรัณย์ชโลทร. (2562). ผลของการจัดกิจกรรมการเล่านิทานเบญจศีลที่มีต่อความมีวินัยในเด็กปฐมวัย. *วารสารศึกษาศาสตร์ มมร.*, 7(1), 1-13.

พัฒน์นรี จันทราภิรมย์. (2559). *การศึกษาผลของการใช้นิทานเพื่อพัฒนาด้านความคิดสร้างสรรค์*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

วิมวิภา วิบูลชาติ และปิยะนันท์ หิรัณย์ชโลทร. (2560). ผลของการจัดกิจกรรมการใช้คำถามประกอบผังกราฟิกที่มีต่อการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย. *วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*, 32(2), 104-109.

สมศรี, ชัยพฤกษ์, และ ณัฐพงศ์ บุญจันทร์ (2562). ผลของการเรียนรู้เชิงรุกต่อการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ในเด็กก่อนวัยเรียน. *วารสารวิจัยพัฒนาการศึกษา,* 23(1), 97-114.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). *นโยบายและแผนการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย.* กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

อรุณรัตน์ จันทร์สำราญ และ ฐากูร ปราชญ์ศิริ. (2562). การออกแบบสภาพแวดล้อมการเรียนรู้แบบเรียนรู้แอคทีฟสำหรับการศึกษาปฐมวัยในประเทศไทย. *วารสารสถาบันบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพ*, 30(3), 19-30

อรุณี หรดาล. (2563). สอนอย่างไรให้เด็กปฐมวัยคิดเป็น. *วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*, 12(2), 211-228.

อารมณ์ สุวรรณปาล. (2562). *หน่วยที่ 8 การจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยด้านการคิด ในประมวลสาระชุดวิชา การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย*. หน่วยที่ 8-15 (พิมพ์ครั้งที่ 7). (หน้า 8-1 ถึง 8-74). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

Brazier, P. (2019). *Benefits of P4C*. Retrieved July 7, 2023, from https://p4c.com/about-p4c/benefits-of-p4c.

Dewey, J. (1963). *Experience and Education*. New York: Macmillan.

Lytton, H. (1971). *Creativity and Education*. London: Routedge and Kogen Paul Ltd.

Philosophy for Children New Zealand. (2020). *About P4C*. Retrieved July 7, 2023, from http://www.p4c.org.nz/about.

Piaget, J. (1952). The Original of intelligence in Children. Trans, by Margaret Cook. New York: International Universities Press.

Piaget, J. (1962). The stages of the intellectual development of the child. *Bulletin of the Menninger Clinic*, 26(3), 120–128.

Piaget, J. (1964). Cognitive Development in Children: Development and Learning. *Journal of Research in Science Teaching*, 2, 176-186.

Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes*. Harvard University Press.

White, E. M., DeBoer, M. D., & Scharf, R. J. (2019). Associations between household chores and childhood self-competency. *Journal of Developmental & Behavioral Pediatrics*, 40(3), 176-182.

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างความตระหนักรู้ต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

The Development of Problem-based Learning Activities to Enhance Awareness of Environmental Conservation for Grade 5 Students

ปราณี ใฝ่ใจ[1] จักรกฤษณ์ จันทะคุณ[2]
Pranee Faijai, Jakkrit Jantakoon

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างและประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างความตระหนักรู้ต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามเกณฑ์ 75/75 2) เปรียบเทียบความตระหนักรู้ต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมระหว่างก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดำเนินการวิจัยด้วยกระบวนการวิจัยและพัฒนา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนหนองลวกราษฎร์บำรุง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 22 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และ 2) แบบวัดความตระหนักรู้ต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าร้อยละ และการทดสอบที (t-test แบบ dependent) ผลการวิจัยประกอบด้วย 2 ประเด็น ดังนี้ 1) กิจกรรมการเรียนรู้ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นกำหนดปัญหา 2) ขั้นทำความเข้าใจปัญหา 3) ขั้นดำเนินการศึกษาค้นคว้า 4) ขั้นสังเคราะห์ความรู้ 5) ขั้นสรุปและประเมินค่าของคำตอบ และ 6) ขั้นนำเสนอประเมินผลงาน มีความเหมาะสมระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.37, S.D. = 0.31) และมีประสิทธิภาพเท่ากับ 78.33/76.88 2) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความตระหนักรู้ต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ (Keywords): กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน; ความตระหนักรู้ต่อสิ่งแวดล้อม

Received: 2023-05-13 **Revised**: 2023-06-27 **Accepted**: 2023-06-27

[1] คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร Faculty of Education, Naresuan University. Corresponding Author e-mail: praneef64@nu.ac.th

[2] คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร Faculty of Education, Naresuan University

Abstract

The objectives of this research were 1) to construct and evaluate the efficiency learning activities according to the 75/75 criteria. 2) to compare the awareness of environmental conservation between before and after the learning activities. The research was carried out by research and development process. The sample consisted of 22 grade 5 students from Nongluak Ratbamrung School, Kamphaeng Phet Primary Educational Service Area Office 1, second semester, academic year 2022, which were obtained by simple random sampling. One group pretest-posttest design was used for testing. The research instruments were 1) problem-based learning activities, and 2) environmental conservation awareness form. The statistics used for data analysis were mean, standard deviation, percentage, and dependent t-test. The results showed that; 1) The Problem-based learning activities to enhance awareness of environmental conservation students in grade 5, which used environmental issues in the community of students to encourage students to solve problems, consisting of 6 steps: 1) determine the problem, 2) understand the problem, 3) study and research, 4) synthesize knowledge, 5) summarize and evaluate the answers and 6) present and evaluate the results, it was very appropriate ($\overline{X}$= 4.37, S.D. = 0.31) and the efficiency was 78.33/76.88, which was in accordance with the specified criteria. 2) The grade 5 Students had awareness of environmental conservation after the problem-based learning activities, it was higher than before learning and statistically significant at the .05 level.

Keywords: Problem-based Learning; Environmental Conservation

บทนำ (Introduction)

สภาวะทั่วโลกในปัจจุบันพบปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมถูกทำลายอย่างมาก และมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นทุกปี ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและขาดความสมดุลอย่างรวดเร็ว จึงต้องใช้ทรัพยากรดินและน้ำที่มากขึ้น เพื่อผลิตปัจจัยสี่สำหรับการดำรงชีวิต ส่วนใหญ่มักเป็นทรัพยากรที่ใช้แล้วเสื่อมสภาพหรือใช้แล้วหมดไป ด้วยเหตุนี้พบว่าประชาชนผู้ใช้ทรัพยากรอย่างสิ้นเปลือง อีกทั้งยังขาดความรับผิดชอบต่อส่งแวดล้อม รัฐบาลจึงจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (2566-2670) เพื่อให้เกิดเป้าหมายที่สำคัญที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่องของทรัพยากรธรรมชาติ เน้นการรักษาและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ เพิ่มขีดความสามารถในการปรับตัวต่อสภาพภูมิอากาศ รวมทั้งลดความเสี่ยงด้านภัยพิบัติทางธรรมชาติ สอดคล้องกับกิตติภูมิ มีประดิษฐ์ (2559) ที่ได้กล่าวถึงปัญหาต่าง ๆ ซึ่งเกิดขึ้นในวิถีชีวิตมนุษย์

จนกลายเป็นปัญหาเชิงซ้อนที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนทางด้านเศรษฐกิจ เทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม สังคม และรูปแบบบริโภคที่หลากหลาย ปัญหาเหล่านี้ย่อมส่งผลกระทบโดยตรงต่อทรัพยากรธรรมชาติ ตามที่วินัย วีรวัฒนานนท์ (2536) ได้เสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน คือ การให้การศึกษาทั้งการเรียนรู้ในระบบและนอกระบบ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยเฉพาะการสร้างจิตสำนึก หรือปลูกฝังการรู้รักษาสิ่งแวดล้อมให้เกิดเป็น “ความตระหนักรู้ในสิ่งแวดล้อม” เป็นที่ประจักษ์ชัดในเรื่องนี้

ปัญหาสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน มีแนวโน้มทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้นในอนาคต เช่น ปัญหาภาวะโลกร้อน ปัญหาด้านมลพิษ ปัญหาวิกฤติการณ์พลังงาน ปัญหาเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ สัตว์ และพืช ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกันทั้งโลก การจัดการเรียนรู้จึงต้องมีการเสริมสร้างให้นักเรียนเกิดความเข้าใจ และรับรู้ว่าตนเองเป็นประชากรของโลก ให้ตระหนักถึงผลกระทบต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นทางด้านสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจและสังคม (พรรณวดี ยืนยงค์นาน, 2554) ดังนั้นจึงต้องมีการร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างสร้างสรรค์ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในปัจจุบันเน้นให้นักเรียนมีบทบาทโดยตรงในกระบวนการเรียนรู้ โดยการลงมือทำด้วยตนเอง การสำรวจตรวจสอบ ทดลองเพื่อหาประจักษ์พยานหรือหลักฐาน เพื่อให้เกิดการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งกระบวนการดังกล่าวเป็นกระบวนการทำงานของนักวิทยาศาสตร์ที่มีเป้าหมายให้คิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2555) ฉะนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based learning) เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดทักษะการคิดวิเคราะห์และคิดแก้ปัญหา โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหาด้วยตนเอง (พิมพ์ใจ เกตุกการณ์, 2560) รวมทั้งเป็นกระบวนการสร้างองค์ความรู้ ที่มุ่งเน้นให้นักเรียนมีบทบาทในการร่วมกิจกรรมที่เน้นกระบวนการคิด การวางแผนการลงมือปฏิบัติ การศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ โดยมีครูผู้สอนเป็นผู้คอยอำนวยความสะดวกในกิจกรรมการเรียนรู้ (รุสดา จะปะเกีย, 2560) ทั้งนี้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานยังเป็นการจัดสภาพการณ์ของการเรียนการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นเครื่องมือที่ช่วย ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมาย โดยมีการนำนักเรียนไปเผชิญกับสถานการณ์จริง เพื่อฝึกกระบวนการคิดวิเคราะห์ปัญหาและการแก้ปัญหาร่วมกันเป็นทีม ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในปัญหานั้นอย่างชัดเจนมองเห็นทางเลือกและวิธีการที่หลากหลายในการแก้ปัญหานั้น ๆ (ทิศนา แขมมณี, 2551) ซึ่งจากการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องข้างต้น ผู้วิจัยได้เลือกใช้ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550) มาประยุกต์ใช้สำหรับพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้

จากความสำคัญ ปัญหา และแนวคิดข้างต้น เหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างความตระหนักรู้ต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เพื่อให้มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชนอนุรักษ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อสร้างและประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความตระหนักรู้ต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75

2. เพื่อเปรียบเทียบความตระหนักรู้ต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมระหว่างก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ประยุกต์ใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มโรงเรียนไทรงาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 จังหวัดกำแพงเพชร

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนหนองลวกราษฎร์บำรุง จังหวัดกำแพงเพชร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 22 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1. กิจกรรมการเรียนรู้และแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความตระหนักรู้ต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 14 ชั่วโมง

2. แบบประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้และแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความตระหนักรู้ต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

3. แบบวัดความตระหนักรู้ต่อการอนุรักษ์ โดยมีการกำหนดจุดมุ่งหมายแบบวัดความตระหนักรู้ต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในการกำหนดความตระหนักเป็น 3 ระดับ คือ การรับรู้ การตอบสนอง และเห็นคุณค่า แบบวัดมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยตรวจสอบความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน โดยให้ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน รวมจำนวน 3 คน ประเมิน จากนั้นนำผลการประเมินมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

2. นำกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างความตระหนักรู้ต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมไปหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75 กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง 2 ครั้ง

ตามแนวของรัตนะ บัวสนธิ์ (2552) คือ ครั้งที่ 1 ประเมินประสิทธิภาพแบบหนึ่งต่อหนึ่ง กับนักเรียน 3 คน และครั้งที่ 2 การประเมินประสิทธิภาพแบบกลุ่มเล็ก กับนักเรียน 9 คน จากนั้นปรับปรุงแก้ไขกิจกรรมการเรียนรู้ ก่อนนำไปใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

3. นำกิจกรรมไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง โดยมีการวัดความตระหนักรู้ต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมก่อนเรียน (Pretest) ด้วยแบบวัดความตระหนักรู้ต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมก่อนเรียนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างความตระหนักรู้ต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยนำประเด็นปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชนนักเรียนกระตุ้นสร้างการเรียนรู้ให้นักเรียนมีส่วนร่วมแก้ปัญหา ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมจำนวน 14 ชั่วโมง หลังสิ้นสุดการจัดกิจกรรมวัดความตระหนักรู้ต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมหลังเรียน (Post-test) ด้วยแบบวัดความตระหนักรู้ต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

4. นำคะแนนจากการวัดมาวิเคราะห์เปรียบเทียบความตระหนักรู้ต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมก่อนและหลังเรียนกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. วิเคราะห์ประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน โดยใช้ค่าใช้ค่าร้อยละ ตามสูตร E1/E2

3. เปรียบเทียบความตระหนักรู้ต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมก่อนและหลังเรียนกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน โดยใช้สถิติทดสอบที (t-test แบบdependent)

ผลการวิจัย (Research Results)

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างความตระหนักรู้ต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยโดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการสร้างและประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างความตระหนักรู้ต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามเกณฑ์ 75/75

1. ผลการสร้างกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างความตระหนักรู้ต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งเป็นกิจกรรมที่นักเรียนสามารถเรียนรู้และใช้ทักษะกระบวนการแก้ปัญหาผ่านสถานการณ์จริงรอบตัว เพื่อนำข้อมูลที่ได้รับมาประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชนของตนเอง โดยมีกิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ 1) กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 สำรวจปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน 2) กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2 วิเคราะห์สาเหตุของปัญหาสิ่งแวดล้อมชุมชน 3) กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 3 การนำเสนอผลงานการแก้ไขปัญหาการเผาขยะในชุมชน โดยได้จำแนกออกเป็น 6 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นที่ 1 กำหนดปัญหา 2) ขั้นที่ 2

ทำความเข้าใจปัญหา 3) ขั้นที่ 3 ดำเนินการศึกษาค้นคว้า 4) ขั้นที่ 4 สังเคราะห์ความรู้ 5) ขั้นที่ 5 สรุปและประเมินค่าของคำตอบ 6) ขั้นที่ 6 นำเสนอและประเมินผลงาน

2. ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างความตระหนักรู้ต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คน โดยภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.37, S.D. = 0.31)

3. ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของแผนประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างความตระหนักรู้ต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน พบว่าผลการพิจารณาความเหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างความตระหนักรู้ต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คน โดยภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.11, S.D. = 0.69)

4. ผลการประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างความตระหนักรู้ต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านตอรัง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 จำนวน 3 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้ในด้านภาษา เวลา และสื่อที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรม 9 พบว่าผลการพิจารณาความเหมาะสมด้านภาษา เวลา และสื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างความตระหนักรู้ต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านตอรัง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 จำนวน 3 คน (ขั้นการประเมินประสิทธิภาพแบบหนึ่งต่อหนึ่ง) ด้านภาษาที่ใช้มีความเหมาะสมสำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ไม่เพียงพอสำหรับกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยจึงได้เพิ่มเติมระยะเวลาในการทำกิจกรรมสำหรับขั้นตอนที่ 5 ขั้นสรุปและประเมินคำตอบ เพื่อให้ผู้เรียนมีเวลาในการสร้างสรรค์ผลงานให้มากขึ้น โดยครูผู้สอนคอยกระตุ้นนักเรียนในการทำกิจกรรมให้เสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด และด้านสื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่าสื่อที่ใช้มีความเหมาะสม

5. ผลการประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างความตระหนักรู้ต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามเกณฑ์ 75/75 ที่ผ่านการแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนโรงเรียนบ้านตอรัง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 จำนวน 9 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง 5 มีประสิทธิภาพในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ (E_1) เท่ากับ 77.07 และมีประสิทธิภาพในการทำแบบวัดความตระหนักรู้ต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (E_2) เท่ากับ 76.00 ดังนั้นผลการประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างความตระหนักรู้ต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านตอรัง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 จำนวน 9 คน (ขั้นการประเมินประสิทธิภาพแบบกลุ่มเล็ก) ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 75/75 ที่กำหนดไว้

ตารางแสดงผลการหาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างความตระหนักรู้ต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตาม เกณฑ์ 75/75 จำนวน 9 คน (ขั้นการประเมินประสิทธิภาพแบบกลุ่มเล็ก)

ร้อยละของค่าเฉลี่ยระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างความตระหนักรู้ต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	ร้อยละของคะแนนจากการวัดความตระหนักรู้ต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
ประสิทธิภาพกระบวนการ = 77.07	ประสิทธิภาพผลลัพธ์ = 76.00
E1/E2 = 77.07/76.00	

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบความตระหนักรู้ต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมระหว่างก่อนและหลังทำกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างความตระหนักรู้ต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 แสดงดังตารางต่อไปนี้

การทดสอบ	n	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t	p
ก่อนการใช้	22	125	88.82	4.26	11.76*	0.0000
หลังการใช้	22	125	107.55	6.46		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางพบว่าพบว่าความตระหนักรู้ต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างความตระหนักรู้ต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 88.82 และ 107.46 ตามลำดับ และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 4.26 และ 6.46 ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบคะแนนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่าคะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความตระหนักรู้ต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปี 5 มีประเด็นที่น่าสนใจสามารถนำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความตระหนักรู้ต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปี 5 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.37, S.D. = 0.31) และมีประสิทธิภาพเท่ากับ 77.07/76.00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 75/75 ทั้งนี้อันเนื่องมาจากกระบวนการสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้เริ่มจากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับแนวทางในการเสริมสร้างความตระหนักรู้ต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และได้ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ของโรงเรียนหนองลวกราษฎร์บำรุง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร รวมถึงการวิเคราะห์โครงสร้างรายวิชา ผลการเรียนรู้รายวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และได้เลือกใช้กิจกรรมการเรียนรู้เป็นฐาน ของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาแห่งชาติ (2550) และได้ประยุกต์ร่วมกับจักรกฤษณ์ จันทะคุณ (2560) ซึ่งได้สังเคราะห์ขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และได้นำกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อรับคำข้อเสนอแนะ และนำไปปรับปรุงแก้ไข จากนั้นจึงนำไปเสนอต่องผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้ ผลปรากฏว่าได้กิจกรรมการเรียนรู้ที่ผ่านการตรวจสอบ 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นกำหนดปัญหา 2) ขั้นทำความเข้าใจกับปัญหา 3) ขั้นดำเนินการศึกษาค้นคว้า 4) ขั้นสังเคราะห์ความรู้ 5) ขั้นสรุปและประเมินค่าของคำตอบ และ 6) ขั้นนำเสนอและประเมินผลงาน รวมระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 14 ชั่วโมง โดยการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าว ครูผู้สอนนำนักเรียนไปเผชิญสถานการณ์ปัญหาจริงและให้นักเรียนได้ฝึกวิเคราะห์และแก้ปัญหาร่วมกัน โดยเริ่มจากนักเรียนและครูผู้สอนเลือกปัญหาที่ตรงกับความสนใจหรือความต้องการของนักเรียน เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาด้านกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสม เกิดความต้องการแสวงหาความรู้และร่วมกันแก้ปัญหา ส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกฝนกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ พัฒนาองค์ความรู้ พัฒนากระบวนการคิด มีการค้นหาคำตอบด้วยตนเองจากหลักฐานเชิงประจักษ์ และยังมีการส่งเสริมให้นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งเป็นตามข้อมูลในตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยหาประสิทธิภาพได้ตามแบบแนวคิดของรัตนะ บัวสนธ์ (2552) การประเมินประสิทธิภาพแบบหนึ่งต่อหนึ่ง (1:1) เพื่อพิจารณาความเหมาะสมด้านภาษา ด้านเวลา และด้านสื่อ และการประเมินประสิทธิภาพแบบกลุ่มเล็ก (1:3) ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ตามเกณฑ์ 75/75 (อาภรณ์ ใจเที่ยง, 2553) ได้กล่าวถึงหลักในการจัดการเรียนรู้ที่ดีไว้ว่า กิจกรรมการเรียนรู้ต้องมีความสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษา จุดประสงค์การเรียนรู้ พร้อมทั้งต้องมีความเหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตรงตามเนื้อหา และจิราภรณ์ บุญประเสริฐ (2550) ยังได้กล่าวว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ดีต้องสอดคล้องกับเนื้อหาวิชาที่หลาหลาย มีลำดับขั้นตอนที่ชัดเจนต่อเนื่อง พร้อมทั้งมีสื่อประกอบการเรียนรู้ที่เหมาะสม นักเรียนมีการลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง โดยครูผู้สอน เป็นผู้

อำนวยความสะดวก ทั้งนี้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ดียังเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการคิดแก้ปัญหา ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อให้การประเมินประสิทธิภาพเป็นไปอย่างถูกต้อง ซึ่งเป็นไปตามหลักการในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้น และสอดคล้องกับ Barrows and Tamblyn (1980) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นกระบวนการการเรียนรู้ที่นักเรียนจะเกิดความเข้าใจและแก้ปัญหาด้วยตนเอง โดยการเรียนรู้จากกระบวนการทำงานที่มีความมุ่งมั่นและมีความเข้าใจ เพื่อสามารถนำวิธีการในการแก้ปัญหามาประยุกต์ใช้ได้อย่างมีเหตุผล นอกจากนี้ Hmelo และ Evensen (2000; อ้างถึงในกนกวรรณ เขียวน้ำชุม, 2563) ยังได้กล่าวสนับสนุนว่าการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลักเกี่ยวข้องกับทฤษฎีการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์นิยม (Constructivism) ซึ่งมีรากฐานมากจากทฤษฎีการเรียนรู้ของเพียเจท์ (Piajet) และวีโกท์สกี้ (Vygotsky) เชื่อว่าการเรียนรู้เป็นกระบวนการพัฒนาสติปัญญาที่นักเรียนเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยกระบวนการสร้างองค์ความรู้เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมและเกิดจากการซึมซับประสบการณ์ใหม่นั้นเอง ซึ่งข้อมูลดังกล่าวมีความสอดคล้องสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550) ได้กล่าวว่า ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ใช้ปัญหาเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง นักเรียนมีการเรียนนรู้โดยการนำตนเอง (Self – Directed Learning) มีการค้นหาและแหวงหาองค์ความรู้ด้วยตนเอง โดยมีการวางแผน การค้นคว้าหาคำตอบ ส่งผลให้แผนการจัดการเรียนรู้ และกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความตระหนักรู้ต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมีความเหมาะสมในระดับมาก

2. จากผลการวิจัยที่พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความตระหนักรู้ต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมหลังเรียนด้วยกิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สูงกว่าก่อนเรียนด้วยกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามที่ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องจากกิจกรรมการเรียนรู้ที่ได้พัฒนาขึ้นสามารถเสริมสร้างความตระหนักรู้ต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ซึ่งก่อให้เกิดความรู้สึกสำนึกต่อสิ่งแวดล้อม โดยเกิดจากความรู้ เจตคติที่ดีต่องสิ่งแวดล้อม จึงรู้คุณรู้โทษ เกิดความหวงแหน ปกป้อง และมีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ในแต่ละขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีการส่งเสริมให้นักเรียนความตระหนักรู้ต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับ อรอนงค์ เดชโยธิน (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาพัฒนาการรู้สิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การสอนแบบโครงการที่เน้นการคิดแก้ปัญหา โดยมีการศึกษาและเปรียบเทียบการรู้สิ่งแวดล้อมด้านความรู้ ความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อม และความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนที่เรียนโดยใช้ การสอนแบบโครงการที่เน้นการคิดแก้ปัญหากับการเรียนแบบปกติ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยการสอนแบบโครงการที่เน้นการคิดแก้ปัญหา และการสอนแบบปกติมีความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม ความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อม และความสามาถในการคิดแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยรวมและรายด้านหลังเรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียน และนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบการสอนแบบโครงการที่เน้นการคิดแก้ปัญหามีความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม ความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อม และเกิดการการตอบสนองและการคิด

แก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยรวมและรายด้าน 4 ด้าน คือ ด้านมลพิษทางน้ำ ด้านมลพิษทางอากาศ ด้านมลพิษทางเสียง และด้านมลพิษจากขยะมูลฝอย มากกว่านักเรียนที่เรียนแบบปกติ และ Yang Li (2018) ได้ทำการวิจัยเรื่องผลการศึกษาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อความตระหนักรู้และเจตคติต่อสิ่งแวดล้อมบนพื้นฐานกฎหมายคุ้มครองสิ่งแวดล้อมของสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งผลการวิจัยพบว่า 1) นักศึกษาในเมืองปักกิ่ง สาธารณรัฐประชาชนจีน เกิดจิตสำนึกและเกิดความตระหนักรู้ต่อสิ่งแวดล้อม และ 2)นักศึกษาคาดว่าจะเสริมสร้างความตระหนักด้านสิ่งแวดล้อม ทัศนคติและพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม และศึกษาการปรับปรุงของกฎหมายคุ้มครองสิ่งแวดล้อมของสาธารณรัฐประชาชนจีนในเชิงบวกมากขึ้น จากการเปรียบเทียบความตระหนักรู้ต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ระหว่างก่อนและหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความตระหนักรู้ต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเกิดจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน โดยมีขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 กำหนดปัญหา เป็นขั้นตอนแรกที่ครูยกตัวอย่างสถานการณ์ที่เกี่ยวกับปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อมในบริเวณชุมชน เพื่อให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น และหาแนวทางในการกำหนดเป้าหมายในการแก้ไขปัญหา ขั้นที่ 2 ทำความเข้าใจปัญหา เป็นขั้นตอนที่นักเรียนร่วมกันระดมความคิด วิเคราะห์สาเหตุ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องและที่มาของปัญหา และจัดลำดับสาเหตุที่สำคัญของการเผาขยะในชุมชนของตนเอง ขั้นที่ 3 ดำเนินการศึกษาค้นคว้า เป็นขั้นตอนที่นักเรียนดำเนินการศึกษา ค้นคว้าวิธีการแก้ไขปัญหาที่กลุ่มของตนเองได้คัดเลือกผ่านการสืบค้นข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ขั้นที่ 4 สังเคราะห์ความรู้ เป็นขั้นตอนที่นักเรียนนำวิธีการแก้ไขปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อม ที่ได้คัดเลือกไว้ในขั้นตอนที่ 1 มานำเสนอและแลกเปลี่ยนร่วมกับสมาชิกในกลุ่มและครูผู้สอน ขั้นที่ 5 สรุปและประเมินค่าของคำตอบ เป็นขั้นตอนที่นักเรียนร่วมกันสรุปแนวทางการแก้ไขปัญหา พร้อมระบุรายละเอียดของสิ่งที่เกี่ยวข้องให้ชัดเจน จากนั้นนักเรียนจึงสร้างผลงานที่ได้จากการสังเคราะห์องค์ความรู้ผ่านรูปแบบการนำเสนอ ขั้นที่ 6 นำเสนอและประเมินผลงาน เป็นขั้นตอนสุดท้ายที่นักเรียนนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน พร้อมทั้งสรุปองค์ความรู้ ข้อดี ข้อจำกัด ของการทำกิจกรรม เพื่อนำไปประยุกต์ใช้กับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในชีวิตประจำวันของนักเรียน ดังนั้นจึงได้จัดทำกิจกรรมการเรียนรู้ที่ก่อให้เกิดความตระหนักรู้ต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 จากผลการวิจัยพบว่าในขั้นที่ 5 ขั้นสรุปและประเมินคำตอบ ควรมีการเพิ่มระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนได้สร้างสรรค์ผลงานที่ได้จากการสังเคราะห์องค์ความรู้ให้มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น

1.2 การทำกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 3 การนำเสนอผลงานการแก้ไขปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อมในชุมชน ควรมีการนำเสนอผลงานที่หลากหลาย เพื่อให้เกิดการเผยแพร่ในรูปแบบอื่น ๆ ที่ทันสมัย เช่น TikTok เพลงการศึกษา หรือYouTube

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการส่งเสริมความตระหนักรู้ต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ในการพัฒนาตัวแปรต้นอื่นๆ เช่น กิจกรรมStreaming เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้เชิงปฏิบัติการมากยิ่งขึ้น

2.2 เนื่องจากในการวิจัยพบว่า นักเรียนมีการสังเคราะห์ความรู้ที่ยังไม่สมบูรณ์ในขั้นที่ 4 ของกิจกรรมการเรียนรู้ ในการวิจัยครั้งต่อไป ครูผู้สอนสามารถปรับเปลี่ยนกิจกรรมการเรียนรูในแต่ละขั้นตอนให้สอดคล้องกับความสามารถในการเรียนรู้ของนักเรียนและเพื่อให้บรรลุตามจุดประสงค์การเรียนรู้

เอกสารอ้างอิง (References)

จักรกฤษณ์ จันทะคุณ. (2554). *ผลการใช้กระบวนการจิตตปัญญาในการจัดกิจกรรมฐานคุณธรรมเพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1. รายงานการวิจัยโครงการพัฒนาเครือข่ายนักวิจัยภาคเหนือตอนล่าง*. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.

จักรกฤษณ์ จันทะคุณ. (2560). *เอกสารประกอบการอบรม หลักสูตรการประยุกต์ใช้จิตตปัญญาศึกษาร่วมกับการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21*. วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา.

ทิศนา แขมมณี. (2551). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 8)*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทิศนา แขมมณี. (2556). *รูปแบบการสอน: ทางเลือกที่หลากหลาย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทิศนา แขมมณี. (2558). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วินัย วีระวัฒนานนท์. (2536). *สิ่งแวดล้อมศึกษา*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

วินัย วีระวัฒนานนท์. (2536). *มนุษย์สิ่งแวดล้อมและการพัฒนา (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2555). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นฐาน พุทธศักราช 2551.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). *การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2553). *หลักการสอน. (พิมพ์ครั้งที่ 5)*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

Barell, J. (1998). PBL an inquiry approach. Lllinois: Skylight Training and publishing.

Duch, B. (2000). Problem – based Learning in physics : The power of students teaching student. About teaching, 47,6-7.

Gallagher, S.A., & Sher, B.T., & Stepien, W.J., & Wowkman, D. (1995). Implementing Problem-Based Learning in Science Classrooms. School Science and Methematics. 95(3), 136-146

Gijselaers,W.H. (1996). Connecthing Problem-Based Practices with Educational Theory. San Francisco: Jossey-Bass.

การพัฒนาสื่อการเรียนรู้เพื่อเสริมทักษะครูนาฏศิลป์ที่จบไม่ตรงสายตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับชั้นประถมศึกษาที่ 4

The Development of Learning Materials to Enhance the Skills of Dancing Art Teachers Who Have Not Been Relevant to the Basic Education Core Curriculum for the Fourth-Grade Level

อังค์วรา ศรีจันทร์[1] กิตติกรณ์ นพอุดมพันธุ์[2] สุรีรัตน์ จีนพงษ์[3]

Angwara Srijan, Kittikorn Nopudomphan, Sureerat Chinpong

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ1.ศึกษาและพัฒนาสื่อการสอนสำหรับครูตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน รายวิชานาฏศิลป์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 2.เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของสื่อการสอนสำหรับครูตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน รายวิชานาฏศิลป์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้ได้ตามเกณฑ์ 80/80 3.เพื่อศึกษาความพึงพอใจของครูผู้สอนหลังการใช้สื่อการสอนสำหรับครูตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน รายวิชานาฏศิลป์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาการพัฒนาและหาประสิทธิภาพสื่อการสอนสำหรับครูครั้งนี้เป็นครูที่ไม่ได้จบสายการเรียนนาฏศิลป์หรือศิลปะการแสดงแต่ต้องสอนวิชานาฏศิลป์ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ปฏิบัติการสอนบริเวณศูนย์ประสานงานทางการศึกษาสรรพยา 2 จำนวน 12 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง และได้ดำเนินการทดลองใช้สื่อการสอน จำนวน 3 ครั้งดังนี้ 1. แบบรายบุคคล จำนวน 3 คน 2.แบบกลุ่มย่อย จำนวน 6 คน 3. การทดลองภาคสนาม ผลการศึกษาพบว่า 1. ประสิทธิภาพของสื่อการสอนสำหรับครูตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน รายวิชานาฏศิลป์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.67/83.32 ซึ่ง มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังการเรียนด้วยสื่อการสอนสำหรับครูตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน รายวิชานาฏศิลป์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เพิ่มสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3. ความพึงพอใจของครูที่มีต่อสื่อการสอนสำหรับครูตามหลักสูตรแกนกลาง

Received: 2023-05-15 **Revised**: 2023-07-10 **Accepted**: 2023-07-10

[1]คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ Faculty of Fine Arts Srinakharinwirot University. Corresponding Author e-mail: angwara.angwara@gmail.com

[2] คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ Faculty of Fine Arts Srinakharinwirot University

[3] คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ Faculty of Fine Arts Srinakharinwirot University

การศึกษาขั้นพื้นฐานรายวิชานาฏศิลป์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 อยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.72 ส่วนเบี่ยงเบน 0.45
คำสำคัญ (Keywords): สื่อการสอนสำหรับครู; เกณฑ์ประสิทธิภาพของสื่อการสอน; ครู

Abstract

The objectives of this research were 1. To study and develop instructional materials for teachers according to the basic education core curriculum of dancing art for the fourth-grade level, 2. To develop and find the effectiveness of instructional materials for teachers according to the basic education core curriculum of dancing art for the fourth-grade level to meet the 80/80 criteria and, 3. To study the satisfaction of teachers after using instructional materials for teachers according to the basic education core curriculum of dancing art for the fourth-grade level. The targeted group was 12 teachers who did not directly graduate in dancing or performing arts but had to teach such subjects for the fourth-grade level at the Sappaya Educational Coordination Center. The sample was selected by purposive sampling. The researcher used the teaching media 3 times as follows: 1. 3 individuals, 2. small group with 6 members, and 3. A field experiment with 12 members. The findings revealed that: 1. The effectiveness of instructional materials for grade 4 dancing art teachers was 81.67/83.32, which met the established criteria of 80/80. 2. Learning achievement before and after learning with instructional materials for grade 4 dancing art teachers had significantly higher learning achievement at the .05 level. 3. The satisfaction with teaching materials for instructional materials for grade 4 dancing art teachers was at the highest level. The mean was 4.72 and the deviation was 0.45.
Keywords: Instructional materials; Criteria for instructional materials; teachers

บทนำ (Introduction)

นาฏศิลป์ไทยถือว่าเป็นศาสตร์ทางศิลปะที่สำคัญยิ่ง ด้วยรูปแบบของการแสดงที่มีลีลาอันอ่อนช้อยงดงามแสดงออกถึงความประณีตแฝงด้วยจินตนาการและศิลปะที่ละเอียดอ่อนของคนไทย บ่งบอกถึงความมีอารยธรรมอันรุ่งเรือง และความมั่นคงของชาติที่สืบทอดกันมาแต่โบราณกาลจึงนับเป็นมรดกประจำชาติที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาผู้คนในสังคมนานัปการ ทั้งประโยชน์ต่อตนเองและประโยชน์ต่อประเทศชาติ ส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้และหลักสูตรการเรียนการสอนที่ถือว่าเป็นศิลปะชั้นสูง ควรค่าแก่การสืบทอด สร้างสรรค์ และพัฒนาไม่ให้หยุดนิ่งนั่นคือการศึกษาด้านนาฏศิลป์เนื่องจากการเรียนนาฏศิลป์จะเน้นทักษะปฏิบัติผู้รับการฝึกหัดต้องใช้อวัยวะทุกส่วนของ

ร่างกายในการเคลื่อนไหวส่งผลให้ผู้เรียนมีสุขภาพกายและจิตดี (จารุณี ลิมปนานนท์. 2539 : 11) และ ยังให้ประโยชน์ในด้านของความจำดี เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ ด้วยเหตุนี้ กระทรวงศึกษาธิการจึงได้บรรจุนาฏศิลป์ไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะโดยมุ่งหวังเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้ความเข้าใจ ความเป็นมาของรูปแบบภูมิปัญญาท้องถิ่นและรากฐานทางวัฒนธรรมตระหนักในคุณค่าและเกิดความซาบซึ้งในศิลปะ สามารถค้นพบศักยภาพของตนเอง มีจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ มีความเชื่อมั่นในการพัฒนาตนเอง และแสดงออกได้อย่างสร้างสรรค์เกิดสมาธิในการทำงาน มีความรับผิดชอบและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ. 2544) แต่การจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันยังเน้นการที่ครูให้นักเรียนจดจำและเลียนแบบท่ารำ จากครูผู้สอนเป็นหลัก ซึ่งผู้วิจัยสังเกตเห็นว่า นักเรียนจำนวนมากยังรำไม่ถูกต้องตามแบบแผนนาฏศิลป์ไทย และขาดทักษะทางการรำ ซึ่งการที่จะรำได้อย่างถูกต้อง สวยงามนั้นจำเป็นที่จะต้องมีความแม่นยำในเรื่องนาฏศิลป์พื้นฐานที่ผู้เรียนควรรู้ในการเรียนการสอนนาฏศิลป์ไทยที่ถูกถ่ายทอดโดยครูที่มีทักษะหรือมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนาฏศิลป์พื้นฐาน แต่หากจำนวนครูที่อยู่ในโรงเรียนต้องขึ้นอยู่กับจำนวนนักเรียนของแต่ละโรงเรียนเป็นตัวกำหนด ซึ่งขนาดของโรงเรียนนั้นแบ่งออกเป็น โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ โดยใช้จำนวนนักเรียนเป็นตัวกำหนดขนาดของโรงเรียนรวมไปถึงอัตราครูที่จะเข้าไปบรรจุในโรงเรียนนั้นๆด้วย ยิ่งโรงเรียนที่มีขนาดเล็กครูก็จะจำนวนน้อยตามลงไปตามอัตราของนักเรียนอีกด้วย อัตราของครูที่มีอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กนั้นส่วนใหญ่จะมีขนาดเท่ากับจำนวนชั้นเรียนนั้นก็คือจะประจำเป็นครูประจำชั้นของแต่ละชั้นนั้นการสอนของครูจึงไม่ได้สอนในรายวิชาที่ตนเองถนัดเพียงวิชาเดียว แต่ครูจะต้องสอนให้ได้หลากหลายวิชาหรือวิชาที่อยู่ในกลุ่มสาระเดียวกัน การที่ครูไม่ถนัดในการสอนอาจจะทำให้นักเรียนเรียนรู้ได้ไม่เท่ากับนักเรียนที่มีบุคลากรทางการสอนครบทุกรายวิชา จึงมีน้อยโรงเรียนที่จะมีครูที่สอนวิชานาฏศิลป์โดยตรง

จากการสำรวจโรงเรียนในพื้นที่อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาททำให้ทราบถึงปัญหาว่าเป็นโรงเรียนขนาดเล็กซึ่งทำให้ขาดอัตราครูที่เข้าบรรจุในรายวิชานาฏศิลป์ ซึ่งส่งผลกระทบต่อครูผู้สอนที่จะต้องสอนในรายวิชานาฏศิลป์และไม่ได้ชำนาญการสอนในรายวิชานาฏศิลป์ ส่งผลให้รายวิชานาฏศิลป์ถูกมองข้ามหรือถูกถ่ายทอดอย่างไม่ถูกต้องตามแบบแผน และยังส่งผลกระทบต่อนักเรียนที่ถูกถ่ายทอดความรู้มาอย่างไม่ถูกต้อง เช่น พื้นฐานทางท่ารำ ระดับของการตั้งวง การจีบที่ถูกต้อง ฯลฯ ซึ่งชุดความรู้ที่นักเรียนได้รับมานั้นเป็นชุดความรู้ที่อาจจะไม่ได้ตามมาตรฐานของท่ารำ และนำไปใช้อย่างผิดเพี้ยน โดยวิชานาฏศิลป์เป็นรายวิชาที่ทำสร้างความตระหนักรู้ทางศิลปวัฒนธรรมของชาติที่ควรจะอนุรักษ์และสืบสานต่อไป ซึ่งสิ่งที่จะสามารถทำให้ผู้สอนสามารถสื่อสารให้กับผู้เรียนนั้นคือ กระบวนการทางการศึกษา

โรงเรียนขนาดเล็กเหล่านี้ ทำให้เกิดปัญหาสำคัญ โดยเฉพาะต้นทุนในการจัดการเรียนการสอน ที่สูงกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ รัฐบาลต้องใช้งบประมาณจำนวนที่มากกว่า หรือจ่ายแพงกว่าในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนขนาดเล็ก ประสิทธิภาพการสอนลดลง เนื่องจากขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยี เพื่อสนับสนุนการศึกษา รวมถึงปัญหาโรงเรียนไม่มีผู้บริหาร ขาดแคลนครูที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง และจำนวนครูไม่ครบชั้นเรียน ซึ่งครูและผู้บริหารมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษาส่งผลให้โรงเรียนขนาดเล็กไม่สามารถจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพเทียบเท่ากับโรงเรียนขนาดกลาง และขนาดใหญ่ได้ ปัญหาด้านการเรียนการสอนพบว่าเมื่อครูไม่ครบชั้นเรียน และครูส่วนใหญ่ขาดทักษะในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการการสอนหลายชั้นเรียน ครูไม่สามารถสอนเต็มเวลา เต็มความสามารถ เนื่องจากมีภารกิจด้านการส่งเสริมการจัดการศึกษาเทียบเท่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ ขาดสื่อ เทคโนโลยีประกอบการเรียนการสอน และแหล่งเรียนรู้เนื่องจากมีงบประมาณจำกัดตามจำนวนนักเรียน (สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา. 2559) การเรียนการสอนของครูที่จบไม่ตรงสายจึงเป็นปัญหาเร่งด่วนที่ทุกคนควรจะตระหนักถึงและหาทางแก้ไข เช่น การจัดทำสื่อการสอนเพื่อช่วยครูผู้สอนในการการจัดการสอนนาฏศิลป์ให้มีประสิทธิภาพ

สื่อการเรียนการสอนสามรถช่วยการเรียนการสอนของครูได้ดีมากซึ่งเราจะเห็นว่าครูนั้นสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับนักเรียนได้มากทีเดียว แถมยังช่วยให้ครูมีความรู้มากขึ้นในการจัดแหล่งวิทยาการที่เป็นเนื้อหาเหมาะสมแก่การเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายในการสอนช่วยครูในด้านการคุมพฤติกรรมการเรียนรู้และสามารถสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพสื่อการสอนจะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมหลายรูปแบบ เช่น การใช้ศูนย์การเรียน การใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน การสาธิต การแสดงนาฏการ เป็นต้น ช่วยให้ครูผู้สอนได้สอนตรงตามจุดมุ่งหมายการเรียนการสอน และยังช่วยในการขยายเนื้อหาที่เรียน ทำให้การสอนง่ายขึ้น และยังจะช่วยประหยัดเวลาในการสอน นักเรียนจะได้มีเวลาในการทำกิจกรรมการเรียนมากขึ้นจากข้อมูลเราจะได้เห็นถึงประโยชน์ของสื่อการเรียนการสอน ซึ่งทำให้เรามองเห็นถึงความสำคัญของสื่อสารมีประโยชน์และมีความจำเป็นสามารถช่วยพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (นิพนธ์ ศุขปรีดี. 2531)

จากความสำคัญของการจัดการศึกษาและประเด็นปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยมีความสนใจในการพัฒนาสื่อการสอน ประกอบด้วยเอกสารเนื้อหาและแบบฝึกปฏิบัติการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อใช้เป็นสื่อการสอนในรายวิชา นาฏศิลป์ ซึ่งสื่อการสอนนี้สามารถศึกษาได้ไม่ว่าจะเป็น ครูผู้สอนและผู้เรียนสามารถค้นคว้า ทบทวนบทเรียนที่ไม่เข้าใจได้ด้วยตนเอง สามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลาตามที่ต้องการ ทดสอบความรู้ได้ทันที ด้วยการใช้สื่อการสอนที่หลากหลายรูปแบบจะนำมาซึ่งประโยชน์แก่ผู้เรียน อีกทั้งยังช่วยลดปัญหาด้านบุคลากรครูที่ไม่ได้จบตรงตามวิชาเอกนาฏศิลป์ซึ่ง

เป็นข้อจำกัดทางด้านการเรียนรู้ของนักเรียน การพัฒนาสื่อการสอนในครั้งนี้จึงสามารถนำผลการวิจัยมาปรับปรุงพัฒนาสื่อการเรียนการสอนวิชา นาฏศิลป์ ให้มีประสิทธิภาพ และเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบสื่อการเรียนการสอนในวิชานี้ ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1.เพื่อศึกษาและพัฒนาสื่อการสอนสำหรับครูตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน รายวิชานาฏศิลป์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

2.เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของสื่อการสอนสำหรับครูตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน รายวิชานาฏศิลป์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้ได้ตามเกณฑ์ 80/80

3.เพื่อศึกษาความพึงพอใจของครูผู้สอนหลังการใช้สื่อการสอนสำหรับครูตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน รายวิชานาฏศิลป์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

กลุ่มเป้าหมาย

ครูที่ไม่ได้จบสายการเรียนนาฏศิลป์หรือศิลปะการแสดงที่สอนวิชานาฏศิลป์ในระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่ปฏิบัติการสอนบริเวณศูนย์ประสานงานทางการศึกษาสรรพยา 2 จำนวน 12 คน

การรวบรวมข้อมูล

สื่อการสอนสำหรับครู

ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการสร้างตามขั้นตอนดังต่อไปนี้คือ

1.1 ศึกษารายละเอียดและเลือกเนื้อหาโดยศึกษาเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และความมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ความต้องการของครูที่สอนในรายวิชานาฏศิลป์ รวมถึงศึกษาวิธีการเรียนการสอนการวัดและประเมินผลเพื่อเลือกเป็นเนื้อหาของสื่อการสอนสำหรับครู โดยมีเนื้อหาย่อยดังนี้

เรื่องที่ 1 นาฏยศัพท์/ภาษาท่า เรื่องที่ 2 รำวงมาตรฐาน เรื่องที่ 3 เพลงพื้นเมือง เพลงรำมะนา

1.2 ศึกษาหลักการและทฤษฎี จากเอกสาร ตำราวิชาการ จากตำราวิชาการ

1.3 ดำเนินการสร้างแบบฝึกหัดระหว่างเรียน

1.4 นำเนื้อหาและแบบทดสอบก่อนและหลังเรียน ที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาแล้วพร้อมการปรับปรุงแก้ไข มาออกแบบเป็นสคริปต์ ก่อนนำไปสร้างเป็นสื่อการสอนสำหรับครู นำเสนอผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อทำการตรวจสอบพร้อมนำข้อเสนอแนะต่างๆมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขต่อไป

1.5 สร้างสื่อการสอนตามแผนการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ตามหน่วยการเรียนรู้เนื้อหาที่ใช้ในการพัฒนาสื่อการสอนสำหรับครู ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

1.6 นำสื่อการสอนที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและสื่อทำการตรวจสอบและประเมินเพื่อทำการปรับปรุงแก้ไข

1.7 นำสื่อการสอนที่แก้ไขแล้ว ไปทดลองหาประสิทธิภาพต่อไป

2. แบบทดสอบก่อนเรียนและแบบทดสอบหลังเรียน

2.1 สร้างแบบทดสอบเพื่อใช้ในการหาประสิทธิภาพบทเรียน

3. แบบฝึกหัดระหว่างเรียนและแบบทดสอบหลังเรียน

ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการตามลำดับดังนี้

3.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบฝึกหัดระหว่างเรียนและแบบทดสอบหลังเรียน

3.2 วิเคราะห์เนื้อหาและวัตถุประสงค์การเรียนรู้ของบทเรียนเพื่อสร้าง

3.3 สร้างแบบฝึกหัดระหว่างเรียนและแบบทดสอบหลังเรียนรายวิชานาฏศิลป์

3.4 นำแบบฝึกหัดระหว่างเรียนและแบบทดสอบหลังเรียนให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง

3.5 นำแบบทดสอบมาปรับปรุงแก้ไขตามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ

3.6 นำแบบฝึกหัดระหว่างเรียนและแบบทดสอบหลังเรียนที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดสอบนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบ

4. แบบประเมินคุณภาพของสื่อการสอนสำหรับครู

แบบประเมินคุณภาพของสื่อการสอนสำหรับครู มี 2 ฉบับคือ

4.1 แบบประเมินคุณภาพของสื่อการสอนสำหรับครู ของผู้เชี่ยวชาญสื่

4.2 แบบประเมินคุณภาพของสื่อการสอนสำหรับครู ของผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

5. แบบประเมินคุณภาพของแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

5.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบประเมินคุณภาพของแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

5.2 วิเคราะห์เนื้อหาและวัตถุประสงค์การเรียนรู้ของบทเรียนเพื่อสร้าง

5.3 สร้างแบบฝึกหัดระหว่างเรียนและแบบทดสอบหลังเรียนรายวิชานาฏศิลป์

5.4 นำแบบฝึกหัดระหว่างเรียนและแบบทดสอบหลังเรียนให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง

5.5 นำแบบทดสอบมาปรับปรุงแก้ไขตามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ

5.6 นำแบบฝึกหัดระหว่างเรียนและแบบทดสอบหลังเรียนที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดสอบนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบ

6.แบบสอบถามความพึงพอใจของครูผู้สอนที่มีต่อสื่อการสอนสำหรับครูตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานรายวิชานาฏศิลป์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ความคิดเห็นของครู ที่มีต่อการใช้สื่อการสอนรายวิชานาฏศิลป์ ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามในเรื่อง เพศ อายุ วุฒิการศึกษา โดยใช้คำถามแบบ ตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นในการใช้สื่อการสอนของครูผู้สอน เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ซึ่งสอบถามในด้านต่างๆดังนี้

1. ด้านเนื้อหา 5 ข้อ คือ ข้อที่ 1-5
2. ด้านภาพและภาษา 5 ข้อ คือ ข้อที่ 6-15
3. ด้านคุณค่าและประโยชน์ 7 ข้อ คือ ข้อที่ 16 -22

7. แบบประเมินคุณภาพของแบบสอบถามความพึงพอใจของครูผู้สอนที่มีต่อสื่อการสอนสำหรับครูตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานรายวิชานาฏศิลป์ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

7.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบประเมินคุณภาพของแบบสอบถามความพึงพอใจของครูผู้สอนที่มีต่อสื่อการสอนสำหรับครูตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานรายวิชานาฏศิลป์ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

7.2 วิเคราะห์เนื้อหาและวัตถุประสงค์การเรียนรู้ของบทเรียนเพื่อสร้าง

7.3 สร้างแบบประเมินคุณภาพของแบบสอบถามความพึงพอใจของครูผู้สอนที่มีต่อสื่อการสอนสำหรับครูตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานรายวิชานาฏศิลป์ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

7.4 นำประเมินคุณภาพของแบบสอบถามความพึงพอใจของครูผู้สอนที่มีต่อสื่อการสอนสำหรับครูตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานรายวิชานาฏศิลป์ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง

7.5นำแบบประเมินคุณภาพของแบบสอบถามความพึงพอใจของครูผู้สอนที่มีต่อสื่อการสอนสำหรับครูตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานรายวิชานาฏศิลป์ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4มาปรับปรุงแก้ไขตามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ

7.6 นำแบบประเมินคุณภาพของแบบสอบถามความพึงพอใจของครูผู้สอนที่มีต่อสื่อการสอนสำหรับครูตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานรายวิชานาฏศิลป์ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดสอบกับกลุ่มเหมาย เพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ดำเนินการทดลองใช้สื่อการสอน จำนวน 3 ครั้งดังนี้

1. ผู้วิจัยทดลองกับครูที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างและยังไม่เคยผ่านการฝึกอบรมทักษะทางด้านนาฏศิลป์มาก่อนแบบรายบุคคล จำนวน 3 คน ทำการทดลองทีละคน

2. ผู้วิจัยทดลองกับครูที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างและยังไม่เคยผ่านการฝึกอบรมทักษะทางด้านนาฏศิลป์มาก่อนจำนวน 6 คน เพื่อให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

3. การทดลองภาคสนาม กลุ่มเป้าหมายที่ใช้การเลือกแบบเจาะจง จากครูผู้สอนนาฏศิลป์ที่ปฏิบัติการสอนบริเวณศูนย์ประสานงานทางการศึกษาสรรพยา 2 ดังนี้ โรงเรียนชุมชนวัดโคกเข็ม โรงเรียนบางไก่เถื่อน โรงเรียนวัดบ้านหนอง โรงเรียนวัดอินทาราม โรงเรียนวัดศรีมงคล โรงเรียนวัดยางศรีเจริญ โรงเรียนวัดโพธิ์ประสิทธิ์ โรงเรียนวัดหาดอาสา โรงเรียนวัดมะปราง โรงเรียนวัดสมอฯ

โรงเรียนวัดเขาแก้ว โรงเรียนวัดนมโฑ รวมจำนวนครูผู้สอน จำนวน 12 คน ซึ่งครูที่สอนวิชานาฏศิลป์ไม่ได้จบวุฒิการศึกษาทางด้านนาฏศิลป์

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ได้สื่อการสอนสำหรับครูตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน รายวิชานาฏศิลป์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งสร้างขึ้นเป็นชุดการเรียนรู้มีลักษณะเป็นสื่อวีดีทัศน์คือมีเนื้อหาความรู้ที่เหมาะสมและตรงตามความต้องการของครูผู้สอนรูปภาพมีความชัดเจน สอดคล้องกับเนื้อหา สามารถเข้าถึงบทเรียนได้อย่างง่าย โดยแบ่งเนื้อหาของเป็น 3 เรื่องได้แก่

เรื่องที่ 1 ภาษาท่าและนาฏยศัพท์ เรื่องที่ 2 รำวงมาตรฐาน เรื่องที่ 3 เพลงพื้นเมือง เพลงรำมะนา

2. ประสิทธิภาพของสื่อการสอนสำหรับครูตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน รายวิชานาฏศิลป์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากการทดลองกับ ครูที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างและยังไม่เคยผ่านการฝึกอบรมทักษะทางด้านนาฏศิลป์มาก่อนแบบรายบุคคล จำนวน 3 คน ผลประสิทธิภาพของคะแนนซึ่งเป็นค่าร้อยละของการทำแบบทดสอบความรู้หลังเรียนด้วยสื่อวีดีทัศน์ ($\boldsymbol{E_2}$) มีค่าเท่ากับ 80.00/81.09แสดงว่า สื่อที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เมื่อนำไปทดลองแบบหนึ่งต่อหนึ่ง จำนวน 3 คน $\boldsymbol{E_1}$ และ $\boldsymbol{E_2}$มีประสิทธิภาพ ที่เป็นไปตามเกณฑ์ 80/80

3. ประสิทธิภาพของสื่อการสอนสำหรับครูตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน รายวิชานาฏศิลป์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากการทดลองกับ ครูที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างและยังไม่เคยผ่านการฝึกอบรมทักษะทางด้านนาฏศิลป์มาก่อนจำนวน 6 คน พบว่าผลประสิทธิภาพของคะแนนซึ่งเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละที่ได้จากการประเมินทักษะปฏิบัติระหว่างเรียนด้วยสื่อวีดีทัศน์ ($\boldsymbol{E_1}$) และผลประสิทธิภาพของคะแนนซึ่งเป็นค่าร้อยละของการทำแบบทดสอบความรู้หลังเรียนด้วยสื่อวีดีทัศน์ ($\boldsymbol{E_2}$) มีค่าเท่ากับ 81.67/83.32 แสดงว่า สื่อที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เมื่อนำไปทดลองแบบกลุ่มย่อย จำนวน 6 คน มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80

4. ประสิทธิภาพของสื่อการสอนสำหรับครูตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน รายวิชานาฏศิลป์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ทดลองกับครูที่จบไม่ตรงสายกลุ่มเป้าหมาย ครูที่ไม่ได้จบสายการเรียนนาฏศิลป์หรือศิลปะการแสดงที่สอนวิชานาฏศิลป์ในระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่ปฏิบัติการสอนบริเวณศูนย์ประสานงานทางการศึกษาสรรพยา 2 จำนวน 12 คน พบว่าผลประสิทธิภาพของคะแนนซึ่งเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละที่ได้จากการประเมินทักษะปฏิบัติระหว่างเรียนด้วยสื่อวีดีทัศน์ ($\boldsymbol{E_1}$) และผลประสิทธิภาพของคะแนนซึ่งเป็นค่าร้อยละของการทำแบบทดสอบความรู้หลังเรียนด้วยสื่อวีดีทัศน์ ($\boldsymbol{E_2}$) มีค่าเท่ากับ 81.67/83.32 แสดงว่า สื่อที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เมื่อนำไปทดลองกับกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 12 คน มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80

5. ได้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังการเรียนด้วยสื่อการสอนสำหรับครูตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน รายวิชานาฏศิลป์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังจาก

กลุ่มเป้าหมายจำนวน 12 คน ได้เรียนด้วยสื่อการสอนสำหรับครูตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน รายวิชานาฏศิลป์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง นาฏศิลป์เบื้องต้น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เพิ่มสูงขึ้น และผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 โดยครูคนที่ 3,7,12 มีคะแนนหลังเรียนคิดเป็น ร้อยละ 90 ขึ้นไป ครูคนที่ 5,9 มีคะแนนหลังเรียนคิดเป็น ร้อยละ 85 ขึ้นไป และครูคนที่ 1,2,4,6,8,11 มีคะแนนหลังเรียนคิดเป็น ร้อยละ 80 ขึ้นไป

6. ได้ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของครูที่มีต่อสื่อการสอนสำหรับครูตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานรายวิชานาฏศิลป์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตรประมาณค่า 5 ระดับ แบ่งระดับความพึงพอใจ ออกเป็น มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด พบว่าครูมีความพึงพอใจต่อสื่อการสอนสำหรับครูตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานรายวิชานาฏศิลป์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 แบ่งเป็นรายด้าน ดังนี้

ด้านเนื้อหา เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด แต่มีหัวข้อบทเรียนมีความเหมาะสมในการนำเข้าสู่เนื้อหา อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.70 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.46

ด้านภาพและภาษา เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ความเหมาะสมของเวลาในการนำเสนอบทเรียน มีความเหมาะสมของเวลาในการนำเสนอบทเรียน ความน่าสนใจของวีดีโอ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.68 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.46

ด้านคุณค่าและประโยชน์ เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ระดับ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.79 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.42

ครูผู้สอนมีความพึงพอใจโดยแบ่งเป็นรายด้านประกอบด้วย ด้านเนื้อหา ด้านภาพและภาษา ด้านคุณค่าและประโยชน์ พบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดเมื่อพิจารณาโดยภาพรวม พบว่า มีความพึงพอใจต่อสื่อการสอนสำหรับครูตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานรายวิชานาฏศิลป์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.72 ส่วนเบี่ยงเบน 0.45

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิจัยที่สรุปข้างต้น สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1.ศึกษาและพัฒนาสื่อการสอนสำหรับครูตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานรายวิชานาฏศิลป์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ผู้วิจัยได้ศึกษากระบวนการพัฒนาตั้งแต่กระบวนการสร้างที่มีการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญอย่างเป็นระบบ และมีการนำไปใช้อย่างมีขั้นตอน โดยปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ โดยศึกษาจากข้อมูลพื้นฐาน ของกลุ่มเป้าหมายคือครูที่จบไม่ตรงสายนาฏศิลป์แต่ต้องสอนรายวิชานาฏศิลป์ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ว่ากลุ่มเป้าหมายอยู่ในช่วงอายุใด ถนัดการเรียนรู้แบบใด จากนั้นกำหนดเนื้อหาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา แล้วจึงนำไปสอบถามสิ่งที่กลุ่มเป้าหมายไม่ถนัด พบว่า กลุ่มเป้าหมายมีทักษะพื้นฐานในระดับหนึ่งในเรื่องของจังหวะ แต่ท่ารำและการเชื่อมท่ายังไม่เข้าใจผู้วิจัยจึงผลิตสื่อออกมาให้ตรงตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมายโดยผ่านคำแนะนำ

ของผู้เชี่ยวชาญและการทดสอบจากกลุ่มย่อยที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย มาพัฒนาปรับปรุงให้เห็นถึงความละเอียดของท่ารำยิ่งขึ้น และสามารถเรียนรู้ได้อย่างไม่จำกัดเวลา ซึ่งสอดคล้องกับ และยังสอดคล้องกับ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เทพนารินทร์ ประพันธ์พัฒน์ (2557 : 25) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาสื่อการสอนมัลติมีเดีย รายวิชา“เขียนแบบวิศวกรรม” สาขาวิชาวิศวกรรมอุตสาหการ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านคุณภาพของเนื้อหาและ ด้านสื่อจากอาจารย์ประจำสาขาวิศวกรรมอุตสาหการ ศูนย์นนทบุรี จำนวน 7คนโดยภาพรวมอยู่ ในระดับมากที่สุดเท่ากบระดับมากเท่าๆกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีระดับคุณภาพอยู่ใน ระดับมากที่สุด จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา ,มีการ สอดแทรกด้านความคิดริเริ่มและประสบการณ์จากผู้สอน ,ตัวอักษรโตคมชัดจัดสีสันสวยงาน เหมาะสมกับขนาดห้องเรียน , เนื้อหาสาระทางวิชาการมีความสมบูรณ์ และเนื้อหาสาระทางวิชาการ มีความถูกต้อง ตามลำดับ รองลงมาคือมีระดับคุณภาพอยู่ในระดับมาก จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ เนื้อหา สาระทางวิชาการมีความทันสมัย, มีแนวคิดและการนำเสนอที่ชัดเจน, มีการสังเคราะห์และเสนอ สวพ. มทร.สุวรรณภูมิ 26 ความรู้ในวิชาการทันต่อความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยี , มีการกระตุ้นและให้เกิดความคิดค้นคว้าอย่างต่อเนื่องและสามารถใช้เป็นแหล่งอ้างอิงหรือปฏิบัติจริงได้ตามลำดับ สรุปคือคุณภาพของ เนื้อหาและด้านสื่อการสอนมัลติมีเดีย รายวิชา “เขียนแบบวิศวกรรม” ถือว่ามีคุณภาพ สามารถ นำไปใช้ประกอบการเรียน การสอน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ประสิทธิภาพของสื่อการสอนสำหรับครูตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน รายวิชานาฏศิลป์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ผลการวิจัยเรื่องการพัฒนาสื่อการเรียนรู้เพื่อเสริมทักษะครูนาฏศิลป์ที่จบไม่ตรงสายตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ ประสิทธิภาพของสื่อการสอนสำหรับครู เรื่องนาฏศิลป์เบื้องต้น สำหรับครูตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน รายวิชานาฏศิลป์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพ 81.67/83.32 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้80/80 โดยครูคนที่ 3,7,12 มีคะแนนหลังเรียนคิดเป็น ร้อยละ 90 ขึ้นไป ซึ่งเป็นครูที่จบเอกบรรณารักษ์ พละศึกษา และศิลปะตามลำดับ ครูคนที่ 5,9 ซึ่ง มีคะแนนหลังเรียนคิดเป็น ร้อยละ 85 ขึ้นไปซึ่งเป็นครูที่จบเอกวิทยาศาสตร์ และภาษาต่างประเทศ(อังกฤษ) และครูคนที่ 1,2,4,6,8,11 มีคะแนนหลังเรียนคิดเป็น ร้อยละ 80 ขึ้นไป ซึ่งเป็นครูที่จบเอกคณิตศาสตร์(บัญชี) คณิตศาสตร์ ปฐมศึกษา สังคมศึกษา ปฐมศึกษา และวิทยาศาสตร์ มีค่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนรวมเท่ากับ 17.17 คะแนน และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.95 และมีค่าคะแนนผลสัมฤทธิ์หลังเรียนรวมเท่ากับ 25.75 คะแนน และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.71 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังเรียนพบว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ เรขา อินทรกำแหง (2553 : 29) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง วิชา 150203 สุนทรียภาพของชีวิตทางด้านนาฏศิลป์ เรื่อง โขน ละคร และระบำ รำ ฟ้อน สำหรับนักศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความพึงพอใจต่อชุดการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก ชาลินี สุริยนเปล่งแสง (2554 : 5) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองสำหรับครูปฐมวัย สาระการเรียนรู้ดนตรี องค์ประกอบดนตรีด้านจังหวะ ผลการวิจัยพบว่า ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่สร้างขึ้นนี้ มีประสิทธิภาพ 85.55/84.10 ผ่านเกณฑ์ 80/80 ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ พิชิต เพ็งสุวรรณ, สุจริต สิงหพันธุ์, สุรพล สุภารัตน์ (2557: 187) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูเพื่อจัดทำชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองสำหรับการบูรณาการการสอนนักศึกษากลุ่มเทียบโอนความรู้และประสบการณ์งานอาชีพ ตามหลักสูตรการอาชีวศึกษา ผลสัมฤทธิ์ของคะแนนด้านทฤษฎี มีคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดเท่ากับ 85.44 และคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบเท่ากับ 83.28 และผลสัมฤทธิ์ของคะแนนด้านปฏิบัติเท่ากับ 85.47 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ด้านการจัดการฝึกอบรมในภาพรวมอยู่ในระดับดี

3.ความพึงพอใจของครูผู้สอนหลังการใช้สื่อการสอนสำหรับครูตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน รายวิชานาฏศิลป์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ผู้วิจัยได้สังเกตครูขณะเรียนรู้ด้วยสื่อการเรียนรู้เพื่อเสริมทักษะครูนาฏศิลป์ที่จบไม่ตรงสายตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และให้ทำแบบสอบถาม พบว่าด้านเนื้อหา เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด แต่มีหัวข้อบทเรียนมีความเหมาะสมในการนำเข้าสู่เนื้อหา อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.70 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.46 ด้านภาพและภาษา เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ความเหมาะสมของเวลาในการนำเสนอบทเรียน มีความเหมาะสมของเวลาในการนำเสนอบทเรียน ความน่าสนใจของวีดีโอ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.68 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.46 ด้านคุณค่าและประโยชน์ เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ระดับ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.79 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.42 ครูผู้สอนมีความพึงพอใจโดยแบ่งเป็นรายด้านประกอบด้วย ด้านเนื้อหา ด้านภาพและภาษา ด้านคุณค่าและประโยชน์ พบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดเมื่อพิจารณาโดยภาพรวม พบว่า มีความพึงพอใจต่อสื่อการสอนสำหรับครูตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานรายวิชานาฏศิลป์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.72 ส่วนเบี่ยงเบน 0.45 กลุ่มเป้าหมายเกิดความสนใจที่ได้เรียนรู้จากสื่อการสอนสำหรับครู และเมื่อกลุ่มเป้าหมายเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านสื่อกลุ่มเป้าหมายมีความสบายใจ กล้าที่จะปฏิบัติ สามารถกลับมาดูซ้ำได้หลายรอบ หรือเลื่อนไปในช่วงที่ตัวเองไม่เข้าใจได้ ยังสามารถนำสื่อไปเป็นเครื่องมือในการสอนอีกด้วย อีกทั้งสื่อการสอนสามารถตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลได้กล่าวคือ กลุ่มเป้าหมายจะเรียนได้ช้าหรือเร็ว ขึ้นอยู่กับ พื้นฐานและความสามารถของตนเอง ทำให้กลุ่มเป้าหมายที่เรียนเก่งสามารถเรียนได้โดยไม่ต้องรอและกลุ่มเป้าหมายที่เรียนอ่อนไม่ต้องกังวลว่าจะเรียนไม่ทันเนื่องจากสามารถเปิดดูสื่อได้ตลอดเวลาและจะไม่เกิดความอายไม่กล้าเรียนเป็นผลให้กลุ่มเป้าหมายเกิดความรู้สึกที่ดีต่อการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ มัลลิการ์ วงศ์ศิริ

นวรัตน์(2550 :74) ได้ทำพบว่า การทำวีดิทัศน์มีการนำเสนอที่น่าสนใจ มีความยาวของรายการวีดิทัศน์ที่หมาะสม เสียงบรรยายและเสียงประกอบมีความเหมาะสม ภาพชัดเจน น่าสนใจ สามารถปฏิบัติตามได้ ตัวอักษรอ่านง่าย ชัดเจน เนื้อหาความรู้ของสื่อวีดิทัศน์น่าศึกษา และควรมีการนำสื่อวีดิทัศน์มาสอนอีกหลังจากชมวีดิทัศน์แล้วผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเพิ่มสูงขึ้น อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อดิศร พึ่งศรี(2561 : 44) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาบทเรียนวีดิทัศน์ออนไลน์ วิชาถ่ายภาพ เรื่อง Advance Flash Photography พบว่า ผู้วิใจได้สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจในบทเรียนวีดิทัศน์อยู่ในระดับดี ซึ่งแบ่งออกเป็นด้านการออกแบบบทเรียนมีความน่าสนใจ มีเทคนิคการนำเสนอที่น่าสนใจ ภาพและการสื่อความหมายมีความเหมาะสม ตัวอักษรมีความชัดเจนอ่านง่าย เสียงดนตรีมีความเหมาะสม การแสดงตัวอย่างในบทเรียนมีความชัดเจน บทเรียนสามารถเข้าถึงได้ง่าย

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากการพัฒนาสื่อการเรียนรู้เพื่อเสริมทักษะครูนาฏศิลป์ที่จบไม่ตรงสายตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามที่เสนอไปแล้วข้างต้น ผู้ศึกษาค้นคว้ามีข้อเสนอแนะดังนี้

1.ควรมีการขยายขอบเขตของประชากรในการวิจัยครั้งต่อไป เพื่อศึกษาประชากรในกลุ่มที่กว้างขึ้นและสามารถเปรียบเทียบความแตกต่างของประชากรแต่ละพื้นที่ได้ เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาโรงเรียนขนาดเล็กที่มีจำนวนผู้สอนไม่เพียงพอต่อชั้นเรียน

2.ในการสร้างสื่อการเรียนรู้ควรมีทีมที่ช่วยกันพัฒนาเพื่อออกความคิดเห็นปรับปรุง ให้ได้สื่อการเรียนรู้ที่ดี เหมาะสมกับกลุ่มผู้ใช้

3. ควรจัดทำสื่อการเรียนรู้ในเนื้อหาอื่นๆ ในรายวิชานาฏศิลป์เพื่อขยายข้อมูลการเรียนรู้ให้มีอย่างกว้างขวางมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

จารุณี ลิมปนานนท์. (2539). การใช้ชุดฝึกกิจกรรมนาฏศิลป์ด้วยตนเองสำหรับครู ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4.วิทยานิพนธ์/ปริญญานิพนธ์. คณะศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (ประถมศึกษา), บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ชาลินี สุริยนเปล่งแสง (2554). ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองสำหรับครูปฐมวัย สาระการเรียนรู้ดนตรี องค์ประกอบดนตรีด้านจังหวะ. วิทยานิพนธ์. มหาวิทยาลัยมหิดล/กรุงเทพฯ.

นิพนธ์ ศุขปรีดี. (2531). นวัตกรรมเทคโนโลยีทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: เคทีพี คอมพ์ แอนด์คอนซิลท์.

มัลลิการ์ วงศ์ศิรินวรัตน์. (2550). การพัฒนาสื่อวีดิทัศน์ วิชานาฏศิลป์ เรื่องภาษาท่านาฏศิลป์สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย นนทบุรี. มหาวิทยาลัยศิลปากร: กรุงเทพฯ.

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เทพนารินทร์ ประพันธ์พัฒน์ (2557). การพัฒนาสื่อการสอนมัลติมีเดียรายวิชา“เขียนแบบวิศวกรรม” สาขาวิชาวิศวกรรมอุตสาหการ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ. คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม.มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิศูนย์นนทบุรี.

พิชิต เพ็งสุวรรณ, สุจริต สิงหพันธุ์, สุรพล สุภารัตน์. (2557).การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูเพื่อจัดทำชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองสำหรับการบูรณาการการสอนนักศึกษากลุ่มเทียบโอนความรู้และประสบการณ์งานอาชีพ ตามหลักสูตรการอาชีวศึกษา. ครุศาสตร์อุตสาหกรรม. พระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

เรขา อินทรกำแหง. (2553). การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง วิชา 150203 สุนทรียภาพของชีวิตทางด้านนาฏศิลป์ เรื่อง โขน ละคร และระบำ รำ ฟ้อน สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา. นครราชสีมา : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา. (2559). รายงานของคณะกรรมาธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ เรื่อง "การบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก". สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ สำนักกรรมาธิการ 3.

อดิศร พึ่งศรี. (2561). การพัฒนาบทเรียนวีดิทัศน์ออนไลน์ วิชาถ่ายภาพ เรื่อง Advance Flash Photography. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจเพศวิถีศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย

The Effects of Learning Experienced Provision by Using Literature Based to Enhance Understanding of Sexuality Education for Young Children

รัมภา บุปผา[1] ปิยะนันท์ หิรัณย์ชโลทร[2] ชลาธิป สมาหิโต[3]
Rumpha Buppha, Piyanan Hirunchalothorn, Chalatip Samahito

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานที่มีต่อความเข้าใจเพศวิถีศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย กลุ่มเป้าหมาย คือ เด็กปฐมวัยชาย–หญิง อายุระหว่าง 5 – 6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนวัดธรรมจริยา อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 9 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ 1) แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน 2) แบบประเมินความเข้าใจเพศวิถีศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย นำมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและบรรยายเชิงพรรณนา ผลการศึกษาพบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานมีคะแนนเฉลี่ยความเข้าใจเพศวิถีศึกษาสูงขึ้นกว่าก่อนได้รับการจัดประสบการณ์มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 16.11 คะแนน และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.86 คะแนน โดยเรื่องที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด คือ ความเข้าใจเรื่องสัมพันธภาพและเรื่องที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการของมนุษย์

คำสำคัญ (Keywords): การจัดประสบการณ์วรรณกรรมเป็นฐาน; เพศวิถีศึกษา; เด็กปฐมวัย

Received: 2023-07-04 **Revised**: 2023-07-24 **Accepted**: 2023-07-26

[1] หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาปฐมวัยศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ Master of Education Program in Early Childhood Education Faculty of Education, Kasetsart University, Bangkhen Campus. Corresponding Author e-mail:Rumpha.b@ku.th

[2] คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ Faculty of Education, Kasetsart University, Bangkhen Campus. e-mail: fedupnht@ku.ac.th

[3] คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ Faculty of Education, Kasetsart University, Bangkhen Campus. e-mail: iluvphon@gmail.com

Abstract

The purpose of this research was to study the effect of learning experienced provision by using literature based on the understanding of sexuality education for young children. The target group consisted of a total of 9 early childhood boys and girls aged between 5-6 years old, studying in Kindergarten 3, Semester 2, Academic Year 2022, Wat Thammajariya School, Wang Noi District, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province. The instruments used in the study 1) literature-based lesson plans, 2) an evaluation form to measure sexuality education understanding in young children. The data were analyzed quantitatively using mean and standard deviation, and qualitatively using content analysis and descriptive statistics. It was found that young children exposed to literature-based lessons obtained a higher of 16.11 for understanding of sexuality education compared to before the exposure, standard deviation of 2.86. In other words, young children gained more understanding of sexuality education than before the literature-based learning was introduced. The topics with the highest and lowest mean scores were understanding of relations and understanding of human development, respectively.

Keywords: Literature-Based; Sexuality Education; Young Children

บทนำ (Introduction)

ปัญหาทางเพศเป็นปัญหาที่เด็กไทยกำลังเผชิญ ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นส่งผลทั้งตัวเด็ก ครอบครัวและสังคมโดยด้านตัวเด็ก พบว่าเด็กมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร เกิดการติดเชื้อโรคทางเพศสัมพันธ์และตั้งครรภ์ในวัยเรียน จากสถิติที่ผ่านมาพบเด็กไทยมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยโดยอายุเฉลี่ยที่มีเพศสัมพันธ์คือ 14.98 ปี เร็วที่สุดคืออายุ 10 ปี และพบว่าสถิติปี 2559 การตั้งครรภ์และคลอดบุตรของเด็กอายุ 10 -14 ปี มีจำนวน 2,746 ราย (สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์กระทรวงสาธารณสุข, 2560) นอกจากนี้ยังพบวัยรุ่นจำนวนไม่น้อยมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคทางเพศสัมพันธ์และมีปัญหาสุขภาพเนื่องจากขาดความเข้าใจในเรื่องทางเพศและการแสดงออกพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสมจึงส่งผลให้วัยรุ่นไทยมีปัญหาอัตลักษณ์ทางเพศที่นำไปสู่การเกิดปัญหาพฤติกรรมความรุนแรง จากสถิติมีเด็กถูกกระทำความรุนแรง 8,040 คน/ปี หรือกว่า 22 คน/วัน โดยสาเหตุส่วนใหญ่มาจากความสัมพันธภาพครอบครัว สิ่งแวดล้อม และการใช้สารกระตุ้น เช่น แอลกอฮอล์ สารเสพติด เด็กที่ถูกกระทำรุนแรงหรือพบเห็นการกระทำรุนแรงของคนในครอบครัวมักมีปัญหาด้านพัฒนาการและปัญหาพฤติกรรมด้านต่างๆ ซึ่งความรุนแรงในเด็กและเยาวชนอายุไม่เกิน 18 ปี ส่วนใหญ่จะเป็นการทารุณกรรมเด็ก (กลุ่มป้องกันบาดเจ็บจากความรุนแรง กองป้องกันการบาดเจ็บ กรมควบคุมโรค, 2564)

กระทรวงศึกษาธิการได้บรรจุการเรียนการสอนเพศวิถีศึกษาสำหรับระดับชั้นประถมศึกษาและชั้นมัธยมศึกษา แต่ในสังคมไทยบอกว่าไม่ควรสอน และไม่กล้าเปิดประเด็นเรื่องเพศวิถีศึกษากับเด็กตั้งแต่ยังเล็ก เพราะถือเป็นเรื่องน่าอายและไม่เหมาะสม แต่ก็ยังมีผู้เชี่ยวชาญในเด็ก กุมารแพทย์ นักจิตวิทยาเด็ก นักสังคมสงเคราะห์ นักวิชาการด้านการศึกษาหลายท่านให้เสนอเรื่องการสอนเพศวิถีศึกษาทุกระดับชั้นควรเริ่มจากเด็กปฐมวัย การสอนเพศวิถีศึกษาควรเริ่มจากการขัดเกลา บ่มเฉพาะ อบรมบ่มนิสัย ตั้งแต่ยังเป็นเด็กจะช่วยลดปัญหาครอบครัวและสังคมที่ประเทศไทยกำลังเผชิญอยู่นี้ (ศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียน, 2559)

เพศวิถีศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับเพศที่ครอบคลุมพัฒนาการทางร่างกาย จิตใจ การทำงานของสรีระและการดูแลสุขอนามัย ทัศนคติ ค่านิยม สัมพันธภาพ พฤติกรรมทางเพศ มิติทางสังคมและวัฒนธรรมที่มีผลต่อวิถีชีวิตทางเพศ เป็นกระบวนการพัฒนาทั้งด้านความรู้ความคิด ทัศนคติ อารมณ์และทักษะที่จำเป็นสำหรับบุคคล ที่ช่วยให้สามารถเลือกดำเนินชีวิตทางเพศอย่างเป็นสุขและปลอดภัย สามารถพัฒนาและดำรงความสัมพันธ์กับผู้อื่นได้อย่างมีความรับผิดชอบและสมดุล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559) ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่ต้องศึกษาวิธีการสอนเพศวิถีศึกษาให้มีความเหมาะสมกับความสามารถและพัฒนาการที่แท้จริงของเด็กปฐมวัย ซึ่งวิธีการจะสอนเพศวิถีศึกษาแก่เด็กที่จะให้ได้ผลดีนั้น ควรให้สอดคล้องสิ่งที่เด็กคุ้นเคยและเป็นกิจกรรมไม่ไกลตัวเด็กมากนั้น เช่น การแสดงบทบาทสมมติ การอภิปราย การอ่านเรื่องจากหนังสือหรือการเล่านิทาน

การจัดประสบการณ์โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานมีวิธีการคือ การเลือกหัวข้อให้เหมาะสมกับความสนใจ ประสบการณ์หรือสภาพปัญหา ต้องให้ความสำคัญในการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ มีการกำหนดวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้เด็กเรียนรู้เมื่อจบกิจกรรม พร้อมทั้งจัดเตรียมสื่อและวัสดุอุปกรณ์ มีการจัดกิจกรรมให้น่าสนใจและสร้างแรงจูงใจ โดยออกแบบและจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับหัวข้อที่สะท้อนให้เห็นถึงวรรณกรรม และครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้ของหลักสูตร พร้อมทั้งครูพูดคุยสนทนาโดยใช้คำถามปลายเปิดเพื่อให้เด็กเกิดความคิดที่หลากหลาย มีการเลือกวรรณกรรมที่เหมาะสมกับหัวข้อเลือกหนังสือที่สัมพันธ์กับหัวข้อการขยายโอกาสการเรียนรู้และมีการประเมินผลตามสภาพจริง (Rothlein and Meinbach, 1997)

ในสภาพสังคมในปัจจุบัน การที่เด็กโดนทารุณกรรมและโดนล่วงละเมิดทางเพศมีมากขึ้นและเกิดขึ้นเฉพาะกับเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นการละเมิดสิทธิของเด็กอย่างมาก (UNICEF, 2019) กล่าวว่าเด็กมีสิทธิที่จะได้รับการปกป้องคุ้มครองจากการใช้ความรุนแรงทั้งร่างกายและจิตใจ อีกหนึ่งการให้ความคุ้มครองที่สำคัญยิ่ง ก็คือ คุ้มครองจากการค้ามนุษย์ การขายและการลักพาเด็ก การล่วงละเมิดทางเพศ และการแสวงประโยชน์กับเด็กในทุกรูปแบบ จากที่ผู้วิจัยเป็นครูปฐมวัย มีบทบาทหน้าที่รับผิดชอบ ปกป้อง คุ้มครองสิทธิของเด็กปฐมวัยให้ปลอดภัยและด้วยสภาพปัญหาของครอบครัวเด็กพ่อแม่หย่าร้างหรือมีพ่อเลี้ยง แม่เลี้ยงหรืออาศัยอยู่กับผู้สูงอายุ ซึ่งเรื่องการดูแลเด็กอาจจะไม่ได้ดูแลใกล้ชิดกับเด็กตลอดเวลาอาจเกิดเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดขึ้นได้ ทั้งนี้ถ้าเด็กได้รับการสอนให้มีความ

เข้าใจเพศวิถีศึกษาจะช่วยให้เด็กสามารถช่วยเหลือตัวเองได้เบื้องต้นในสถานการณ์ที่ไม่ปลอดภัยหรืออันตรายได้

จากสภาพปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะนำการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานมาช่วยเสริมสร้างความเข้าใจเรื่องเพศวิถีศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กมีความเข้าใจเกี่ยวกับเพศที่ครอบคลุมทั้งพัฒนาการของมนุษย์ สัมพันธภาพ ทักษะส่วนบุคคล พฤติกรรมทางเพศ สุขภาพทางเพศ สังคมและวัฒนธรรมที่ช่วยให้สามารถเลือกดำเนินชีวิตทางเพศอย่างเป็นสุขและปลอดภัย สร้างทัศนคติและความเชื่อที่ถูกต้องเกี่ยวกับเพศวิถีศึกษา เพื่อที่จะสามารถนำความเข้าใจเพศวิถีศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยมาปรับใช้ในชีวิตของตนเองได้อย่างปลอดภัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

เพื่อศึกษาผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานที่มีต่อความเข้าใจเพศวิถีศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษากึ่งทดลอง (Quasi - Experimental Research) ดำเนินการทดลองตามแบบแผน One Group Pretest - Posttest Design โดยศึกษาผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจเพศวิถีศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นเด็กปฐมวัยชาย–หญิง อายุระหว่าง 5 – 6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนวัดธรรมจริยา อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 9 คน เนื่องจากเด็กควรได้รับการส่งเสริมความเข้าใจเพศวิถีศึกษา เพื่อให้เด็กสามารถช่วยเหลือตัวเองได้เบื้องต้นในสถานการณ์ที่ไม่ปลอดภัยหรืออันตรายได้

3.เครื่องมือที่ใช้

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่

1. แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจเพศวิถีศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย จำนวน 24 แผน

2. แบบประเมินความเข้าใจเพศวิถีศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย จำนวน 6 เรื่อง เรื่องละ 3 ข้อ แบ่งระดับคะแนนออกเป็น 2 ระดับ คือ เด็กมีความเข้าใจเพศวิถีศึกษาได้ 1 คะแนน และเด็กไม่มีความเข้าใจเพศวิถีศึกษา ได้ 0 คะแนน

3. แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความเข้าใจเพศวิถีศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจเพศวิถีศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย มีขั้นตอนการดำเนินการทดลองดังนี้

ระยะก่อนการทดลอง ผู้วิจัยนำแบบประเมินความเข้าใจเพศวิถีศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยมาประเมินเพื่อวัดความเข้าใจเพศวิถีศึกษา จากนั้นในระยะทดลองผู้วิจัยนำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานไปทดลองกับกลุ่มเป้าหมาย โดยในระหว่างการทดลอง ผู้วิจัยมีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกตพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความเข้าใจเพศวิถีศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย และระยะหลังทดลอง เมื่อเสร็จสิ้นการทดลองผู้วิจัยนำแบบประเมินชุดเดิมมาประเมินเด็กปฐมเพื่อวัดความเข้าใจเพศวิถีศึกษาอีกครั้ง จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและเรียบเรียงเชิงพรรณนา

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ คือการหาค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนก่อนการจัดประสบการณ์และหลังการการจัดประสบการณ์ร่วมกับวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและเรียบเรียงพรรณนา

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการวิจัย พบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานมีคะแนนเฉลี่ยความเข้าใจเพศวิถีศึกษาหลังการจัดประสบการณ์สูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความเข้าใจเพศวิถีศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน โดยภาพรวม

(N=9)

กลุ่มเป้าหมาย	คะแนนเต็ม	μ	σ
ก่อนการจัดประสบการณ์	18	8.00	8.50
หลังการจัดประสบการณ์	18	16.11	2.86

เมื่อวิเคราะห์ผลคะแนนเฉลี่ยความเข้าใจเพศวิถีศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยแยกเป็นรายด้าน ผลการวิจัยพบว่าความเข้าใจเรื่องสัมพันธภาพ มีคะแนนเฉลี่ยหลังการจัดประสบการณ์มากที่สุด รองลงมาคือ ความเข้าใจเรื่องสุขภาพทางเพศและเรื่องที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการของมนุษย์ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความเข้าใจเพศวิถีศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน โดยจำแนกเป็นรายด้าน

(N=9)

ความเข้าใจเพศวิถีศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย	การจัดประสบการณ์วรรณกรรมเป็นฐาน	คะแนนเต็ม	μ	σ
ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการของมนุษย์	ก่อนการจัดประสบการณ์	3	0.30	0.30
	หลังการจัดประสบการณ์	3	2.00	0.30
ความเข้าใจเรื่องสัมพันธภาพ	ก่อนการจัดประสบการณ์	3	1.70	1.50
	หลังการจัดประสบการณ์	3	2.90	0.10
ความเข้าใจเรื่องทักษะส่วนบุคคล	ก่อนการจัดประสบการณ์	3	1.60	1.30
	หลังการจัดประสบการณ์	3	2.80	0.20
ความเข้าใจเรื่องพฤติกรรมทางเพศ	ก่อนการจัดประสบการณ์	3	2.10	0.40
	หลังการจัดประสบการณ์	3	2.80	0.20
ความเข้าใจเรื่องสุขภาพทางเพศ	ก่อนการจัดประสบการณ์	3	1.10	0.90
	หลังการจัดประสบการณ์	3	2.88	0.11
ความเข้าใจเรื่องสังคมและวัฒนธรรม	ก่อนการจัดประสบการณ์	3	1.22	1.20
	หลังการจัดประสบการณ์	3	2.88	0.11

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสังเกตพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความเข้าใจเพศวิถีศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานตลอด 8 สัปดาห์นี้ เด็กมีความเข้าใจเพศวิถีศึกษามากขึ้น โดยมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความเข้าใจเพศวิถีศึกษาให้ได้เห็น ดังต่อไปนี้

ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการของมนุษย์ ในสัปดาห์แรกเด็กไม่กล้าพูดและเขินอายเวลาที่ต้องพูดถึงอวัยวะเพศหรือเห็นรูปในนิทานจะหัวเราะและเขินอาย แต่ในช่วงสัปดาห์ที่ 4 เด็กกล้าพูดและกล้าสนทนาเกี่ยวกับอวัยวะเพศ โดยเรียกอวัยวะเพศชายแทนด้วยคำว่า จู๋ และเรียกอวัยวะเพศหญิงด้วยคำว่า จิ๋ม และเด็กยังสามารถบอกหรืออธิบายได้ว่าตนเองเป็นเพศใด เช่น หนูมีจู๋เป็นผู้ชายและหนูมีจิ๋มเป็นผู้หญิง ต่อมาเด็กรู้และเข้าใจว่าตนเองเกิดมาได้อย่างไร แต่ยังมีเด็กบางคนจำความรู้เดิมว่าตัวเองเกิดจากท้องแม่ ในสัปดาห์นี้เด็กยังสามารถบอกหรืออธิบายได้ว่าหนูเกิดมาได้จากการแบ่งบทบาทการแสดงบทบาทสมมติ เมื่อตัวละครพ่อกับแม่จะต้องมีลูกและเด็กจะพูดว่าลูกเกิดมากจากอสุจิของพ่อกับไข่ของแม่ผสมกัน แต่ยังมีเด็กบางคนเรียกคำว่าอสุจิไม่ได้หรือนึกคำไม่ออก นอกจากนี้เด็กยังมีความเข้าใจว่าเราแต่ละคนแตกต่างกัน โดยความแตกต่างนั้นมาจากพ่อกับแม่เรา แต่ยังมีเด็กบางคนสับสนว่าแต่ละคนแตกต่างกันได้อย่างไร และเมื่อผ่านไปในช่วงสัปดาห์ที่ 6 เด็ก

สามารถบอกหรืออธิบายได้ว่าร่างกายของแต่ละคนมีความแตกต่างกัน จากการได้ทำกิจกรรมทำให้เด็กเข้าใจว่าร่างกายของแต่ละคนความแตกต่างและมีภูมิใจในตนเอง

ความเข้าใจเรื่องสัมพันธภาพ ในสัปดาห์แรกเด็กบางคนมีความรู้เดิมในการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว แต่ในช่วงสัปดาห์ที่ 4 เด็กสามารถบอกวิธีการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวได้มากขึ้น เช่น ช่วยพ่อแม่ทำความสะอาดบ้าน ตั้งใจเรียน และเชื่อฟังพ่อแม่ ต่อมาเด็กสามารถบอกวิธีการปฏิบัติตนในการเป็นเพื่อนที่ดีได้ แต่ยังมีเด็กบางคนเลือกเล่นกับเพื่อนเพศเดียวกัน เช่น เราเป็นผู้หญิงต้องเล่นกับผู้หญิงหรือเลือกที่จะเล่นกับเพื่อน และในช่วงสัปดาห์ที่ 5 เด็กสามารถบอกวิธีการปฏิบัติตนในการเป็นเพื่อนที่ดีทั้งเพื่อนเพศเดียวกันและเพื่อนที่ไม่ใช่เพื่อนเดียวกันได้ เช่น เราสามารถเล่นกับเพื่อนได้ทุกคนเพราะเราเป็นเพื่อนกัน เราต้องรักกัน นอกจากนี้เด็กยังสามารถบอกหรืออธิบายได้ว่าความรักมีหลายรูปแบบทั้ง รักพ่อ รักแม่ รักคนในครอบครัว รักคุณครูและรักเพื่อนและสามารถแสดงความรักในรูปแบบต่างๆ ได้

ความเข้าใจเรื่องทักษะส่วนบุคคล ในสัปดาห์แรกเด็กรู้วิธีการสื่อสารกับผู้อื่นผ่านการพูด แต่ในช่วงสัปดาห์ที่ 2-3 เด็กสามารถสื่อสารกับผู้อื่นได้หลายวิธี เช่น ผ่านการพูดบอกรัก เขียนการ์ดและแสดงความรู้สึกด้วยการแสดงออกทางสีหน้า ยิ้มแย้มและภาษากาย และจากการทำกิจกรรมต่างๆ แต่ก็ยังมีเด็กบางส่วนไม่ค่อยกล้าบอกหรืออธิบายความคิด ความรู้สึก ความต้องการของตนเองให้ผู้อื่นรับรู้ได้ ต่อมาในช่วงสัปดาห์ที่ 5 เด็กกล้าบอกหรืออธิบายความคิด ความรู้สึก ความต้องการของตนเองให้ผู้อื่นรับรู้ได้มากขึ้น แต่ก็ยังมีเด็กบางส่วนลังเลในการเลือกตัดสินใจว่าจะทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเองหรือขอความช่วยเหลือจากผู้ใหญ่ เมื่อผ่านไปในช่วงสัปดาห์ที่ 7 เด็กเริ่มมีความมั่นใจที่จะตัดสินใจทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเองหรืออาจขอความช่วยเหลือจากผู้ใหญ่ตามสถานการณ์ได้

ความเข้าใจเรื่องพฤติกรรมทางเพศ ในสัปดาห์แรกเด็กรู้วิธีการแสดงความรัก ความห่วงใย ความรู้สึกที่ดีต่อผู้อื่นด้วยวิธีการกอดและบอกรัก ต่อมาในช่วงสัปดาห์ที่ 5 เด็กเริ่มรู้จักวิธีการแสดงความรัก ความห่วงใย ความรู้สึกที่ดีต่อผู้อื่นด้วยวิธีการที่หลากหลายมากขึ้น เช่น กอด หอม แก้ม บอกรักและแตะมือหรือวิธีการแสดงความรักแบบต่างๆ ต่อมาในช่วงสัปดาห์ที่ 6 เด็กรู้วิธีวิธีการตอบสนองเมื่อผู้อื่นแสดงความรัก ความห่วงใย ความรู้สึกที่ดีต่อตนเองด้วยด้วย เช่น เมื่อเด็กโดยพ่อกับแม่ กอด เด็กจะตอบสนองกลับเป็นการขอบคุณหรือบอกรักหรือวิธีการอื่นๆ และเด็กยังรู้วิธีการสัมผัสร่างกายอย่างเหมาะสมเพื่อให้เกิดความรู้สึกที่ดี จากการที่เด็กได้ทำกิจกรรมต่างๆ

ความเข้าใจเรื่องสุขภาพทางเพศ ในสัปดาห์แรกเด็กรู้วิธีการดูแลรักษาความสะอาดส่วนต่างๆของร่างกายตนเองในเบื้องต้น ต่อมาในช่วงสัปดาห์ที่ 4 เด็กสามารถบอกหรืออธิบายวิธีการดูแลรักษาความสะอาดส่วนต่างๆของร่างกายตนเองได้มากขึ้น เช่น ล้างหน้า แปรงฟัน อาบน้ำ ล้างมือและทำความสะอาดอวัยวะเพศ นอกจากนี้ในช่วงสัปดาห์ที่ 7 เด็กสามารถบอกอวัยวะจิ๋มและจู๋หน้าอก ก้น เป็นพื้นที่ส่วนตัวไม่ควรให้ใครสัมผัสและไม่สัมผัสของผู้อื่นและมีเด็กบางส่วนไม่สามารถบอกวิธีการขอความช่วยเหลือเมื่อถูกล่วงละเมิดทางเพศ ในสัปดาห์เดียวกันนั้นเด็กยังสามารถแสดงวิธีการขอความช่วยเหลือเมื่อถูกล่วงละเมิดทางเพศได้จากการทำกิจกรรมแสดงบทบาทสมมติ ด้วยการพูดว่าไม่ยอมและและไปขอความช่วยเหลือจากคุณพ่อ คุณแม่หรือผู้ใหญ่ที่รู้จักได้

ความเข้าใจเรื่องสังคมและวัฒนธรรม ในช่วงสัปดาห์ที่ 4 เด็กสามารถปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับเพศของตนเองตามวัฒนธรรมไทย ทั้งการพูดคำลงท้าย เพศหญิงคำลงท้าย ค่ะ และเพศชายคำลงท้าย ครับ ทั้งการไหว้สวัสดีและขอบคุณ รวมถึงรู้จักแต่งตัวตามเพศให้เหมาะสมวัฒนธรรมไทยได้ นอกจากนั้นเด็กส่วนใหญ่จะชอบแบ่งหน้าที่ให้ตรงตามเพศของตนเอง ต่อมาในช่วงสัปดาห์ที่ 5 เด็กสามารถบอกหรืออธิบายได้ว่าไม่ว่าจะเป็นเพศชายหรือเพศหญิงสามารถทำกิจกรรมทุกอย่างได้เหมือนกัน จากการทำกิจกรรมทำอาหารและประดิษฐ์ของต่างๆ ได้เหมือนกัน ในสัปดาห์นี้มีเด็กบางคนเลือกดูรายการโทรทัศน์ที่ไม่เหมาะสมกับตนเอง เช่น หนังผี หรือหนังแอ็คชั่น และเมื่อผ่านไปในช่วงสัปดาห์ที่ 8 เด็กได้เรียนรู้เกี่ยวกับสื่อรายการโทรทัศน์ที่เหมาะสมกับตนเองจากนิทานและจากการทำกิจกรรม ทำให้เด็กสามารถบอกหรืออธิบายสื่อรายการโทรทัศน์ที่เหมาะสมกับตนเองได้

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การศึกษาผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจเพศวิถีศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย พบว่าหลังการจัดประสบการณ์มีคะแนนเฉลี่ยความเข้าใจเพศวิถีศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยสูงขึ้นกว่าก่อนการจัดประสบการณ์ ผู้วิจัยมีข้ออภิปราย 2 ประเด็น คือ แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานและความเข้าใจเพศวิถีศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย มีรายละเอียดดังนี้

1. เมื่อผู้วิจัยได้วิเคราะห์ผลคะแนนเฉลี่ยความเข้าใจเพศวิถีศึกษาโดยแยกเป็นรายด้าน ผลการวิจัยพบว่าหลังการจัดประสบการณ์เด็กปฐมวัยมีคะแนนเฉลี่ยความเข้าใจเพศวิถีศึกษาสูงขึ้นในทุกเรื่องนั้นเกิดจากกระบวนการสร้างแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานจากเอกสารงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศโดยนำข้อมูลของ Tomlinson and Lynch-Brown (1996) และนฤมล เนียมหอม (2557) มาวิเคราะห์ทำความเข้าใจจึงได้ขั้นตอนการการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน 4 ขั้นตอนดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นมีประสบการณ์จากวรรณกรรม เป็นขั้นที่เด็กได้ฟังนิทานจากครูเริ่มจากการแนะนำชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่ง จากนั้นครูเล่าวรรณกรรมให้เด็กฟังจนจบเรื่องโดยไม่ขาดตอนและเด็กได้เห็นภาพประกอบอย่างชัดเจน ขั้นที่ 2 ขั้นตอบสนองต่อวรรณกรรม เป็นขั้นให้เด็กร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในนิทาน โดยครูใช้คำถามกระตุ้นเพื่อให้เด็กได้เรียนรู้เนื้อหาเพศวิถีศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย ขั้นที่ 3 ขั้นสร้างความเข้าใจทางเพศวิถีศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย เป็นขั้นเชื่อมโยงเนื้อหาหรือเหตุการณ์ในนิทาน โดยมีกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ กิจกรรมบทบาทสมมติ กิจกรรมเคลื่อนไหวและกิจกรรมเกมการศึกษาเข้ามาช่วยส่งเสริมความเข้าใจเพศวิถีศึกษาสำหรับปฐมวัยมากขึ้น และขั้นที่ 4 ขั้นสรุปความเข้าใจทางเพศวิถีศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย เป็นขั้นที่เด็กและครูร่วมกันสรุปเนื้อหานิทานและกิจกรรมที่ส่งเสริมความเข้าใจทางเพศวิถีศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย ซึ่งต่อมา ผู้วิจัยนำเกณฑ์การเลือกวรรณกรรมตามแนวคิดของ Fisher and Terry (1990) ดังนี้ (1) คำนึงถึงวัย พัฒนาการ และความสนใจของเด็ก

เป็นสำคัญ เพราะจะช่วยให้เด็กเกิดความสนใจในวรรณกรรมมากขึ้น (2) วรรณกรรมที่นำมาใช้กับเด็กควรมีเนื้อหาที่สั้นกระชับ มีคำคล้องจอง (3) มีเนื้อหา เรื่องราวที่ส่งเสริมเพศวิถีศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย (4) มีรูปภาพสีสันสดใสเพื่อดึงดูดความสนใจเด็ก และ(5) ควรมีความหลากหลายและสมดุลทั้งด้านวัฒนธรรม เพศ จริยธรรม ซึ่งเรื่องราวในนิทานจะช่วยส่งเสริมให้เด็กมีความเข้าใจเพศวิถีศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย ผ่านการฟังนิทานและเปิดโอกาสให้เด็กได้พูดคุย สนทนาเรื่องราวในนิทานว่าตัวละครเป็นอย่างไร เกิดเหตุการณ์อะไรและตัวละครทำอย่างไรในเหตุการณ์นั้น เด็กจะสังเกตเห็นพฤติกรรมตัวละครในนิทานและจะนำพฤติกรรมตัวละครในนิทานมาแสดงออกในชีวิตประจำวันซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Bandura (1986) กล่าวว่า เด็กเรียนรู้ผ่านการสังเกตพฤติกรรมจากผู้อื่น และเรียนรู้จากการสังเกตจากต้นแบบ เพื่อนำมาเป็นแบบอย่างในการคิดและการแสดงออกพฤติกรรมใหม่ๆ ต่อมาได้ผู้วิจัยได้ออกแบบกิจกรรมให้มีความสอดคล้องกับเนื้อหานิทานและเนื้อหาเพศวิถีศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย โดยได้กิจกรรมดังนี้ ในเรื่องพัฒนามนุษย์เป็นเรื่องที่เกี่ยวกับอวัยวะเพศเป็นตัวกำหนดเพศชายเพศหญิง เกิดมาได้อย่างไรและร่างกายแต่ละคนมีความแตกต่างกัน ซึ่งเป็นเรื่องที่เป็นนามธรรมและเข้าใจได้ยาก ผู้วิจัยจึงนำกิจกรรมเกมการศึกษาและกิจกรรมที่ให้เด็กเรียนรู้ผ่านร่างกายของตนเอง เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้จากของจริงและทำให้เด็กเข้าใจได้ง่ายขึ้น ต่อมาเรื่องสัมพันธภาพเป็นเรื่องเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว วิธีการปฏิบัติตนเป็นเพื่อนที่ดีและการแสดงความรักได้หลายรูปแบบ ผู้วิจัยจัดกิจกรรมให้เด็กได้ทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนๆ และให้เด็กๆ ทำกิจกรรมร่วมกับผู้ปกครอง ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้การมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกับผู้อื่นทั้งครอบครัว เพื่อนและคุณครู ต่อมาเรื่องทักษะส่วนบุคคลเป็นเรื่องเกี่ยวกับการตัดสินใจ การสื่อสารและการอธิบายความคิด ความต้องการ ความรู้สึกของตนเอง ผู้วิจัยจัดกิจกรรมบทบาทสมมติและกิจกรรมเคลื่อนไหว เพื่อให้เด็กได้ฝึกคิด ตัดสินใจและสามารถสื่อสารกับเพื่อนและคุณครูเพื่อบอกความต้องการ ความรู้สึกของตนเองได้ ต่อมาเรื่องพฤติกรรมทางเพศเป็นเรื่องเกี่ยวกับวิธีการสัมผัสร่างกายให้เหมาะสม วิธีการแสดงความรักและการตอบสนองเมื่อผู้อื่นมาแสดงความรัก ความห่วงใย ความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง ผู้วิจัยจัดกิจกรรมบทบาทสมมติและกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เพื่อให้เด็กๆ ได้แสดงบทบาทสมมติ ได้เรียนรู้การแสดงความรัก ความห่วงใยต่อผู้อื่นและสร้างสรรค์ผลงานและนำผลงานไปให้กับคนที่เรารัก ต่อมาเรื่องสุขภาพทางเพศเป็นเรื่องเกี่ยวกับวิธีการดูแลรักษาความสะอาดร่างกาย วิธีการขอความช่วยเหลือเมื่อถูกล่วงละเมิดทางเพศและอวัยวะที่เป็นพื้นที่ส่วนตัว ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์และกิจกรรมบทบาทสมมติ เพื่อฝึกให้เด็กๆ ได้ดูแลรักษาความสะอาดของร่างกายหลังจากการทำกิจกรรมและจำลองสถานการณ์ให้เด็กๆ ได้แสดงบทบาทสมมติวิธีการขอความช่วยเหลือจากการถูกล่วงละเมิดและรู้จักอวัยวะที่เป็นพื้นที่ส่วนตัว และเรื่องสังคมและวัฒนธรรมเป็นเรื่องเกี่ยวกับการปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับเพศตามวัฒนธรรมไทย เพศชายเพศหญิงสามารถทำทุกอย่างได้เหมือนกันและสื่อรายการโทรทัศน์ที่เหมะสมกับตนเอง ผู้วิจัยนำกิจกรรมบทบาทสมมติและกิจกรรมประกอบอาหาร เป็นการให้เด็กได้ฝึกปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับเพศของตนเองตามวัฒนธรรมไทยและรู้ว่าเพศชายและเพศหญิงสามารถทำอาหารได้เหมือนกัน จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยพบว่ากิจกรรมที่เด็กให้ความสนใจและทำให้

เด็กเกิดความเข้าใจเพศวิถีศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยได้ง่ายขึ้น ได้แก่ กิจกรรมบทบาทสมมติ ซึ่งกิจกรรมบทบาทสมมติ เป็นการจำลองสถานการณ์ ซึ่งเด็กๆ ต้องแบ่งบทบาทหน้าที่กันและเตรียมอุปกรณ์ในการแสดงทำให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Piaget (1992) ที่กล่าวว่า เด็กสามารถเรียนรู้และเข้าใจผ่านการลงมือทำกิจกรรมและได้สำรวจสิ่งต่าง ๆ รอบตัวด้วยตัวเอง เป็นกระบวนการที่เกิดจากการที่เด็กพบหรือมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมใหม่ ๆ จะเกิดการเรียนรู้โดยผ่านการกระทำด้วยตนเอง และสอดคล้องกับแนวคิดของ John Dewey (1976) กล่าวว่า เด็กเรียนรู้ได้ดีจากประสบการณ์ตรง หรือเรียนรู้โดยการลงมือทำ (Learning by doing) โดยต้องเรียนรู้จากการกระทำในสถานการณ์จริงและการทำกิจกรรมในทุกขั้นตอน การลงมือปฏิบัติครูจะต้องเป็นผู้ชี้แนะและคอยให้การช่วยเหลือเด็ก และสอดคล้องกับแนวคิดของ Vygotsky (1978) กล่าวว่า สภาวะที่เด็กเผชิญกับปัญหาที่ท้าทายแต่ไม่สามารถคิดแก้ปัญหาได้โดยลำพังเมื่อได้รับการช่วยเหลือแนะนำจากผู้ใหญ่ หรือจากการทำงานร่วมกับเพื่อนที่มีประสบการณ์มากกว่าเด็กจะสามารถแก้ปัญหานั้นได้และเกิดการเรียนรู้มากขึ้น

2. ความเข้าใจเพศวิถีศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยได้ศึกษาความเข้าใจเพศวิถีสำหรับเด็กปฐมวัย จากเอกสารงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ ได้แก่ SIECUS (2004) และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2564) เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ได้ความเข้าใจเพศวิถีสำหรับเด็กปฐมวัย ประกอบไปด้วย 6 เรื่อง ดังนี้ พัฒนาการของมนุษย์ สัมพันธภาพ ทักษะส่วน พฤติกรรมทางเพศ สุขภาพทางเพศ สังคมและวัฒนธรรม จากการวิเคราะห์ข้อมูลและเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน พบว่า เด็กปฐมวัยมีความเข้าใจเพศวิถีศึกษาสูงขึ้น โดยเรื่องที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด คือ ความเข้าใจเรื่องสัมพันธภาพ เป็นเรื่องที่สอนให้เด็กมีความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว วิธีการปฏิบัติตนเป็นเพื่อนที่ดีและการแสดงความรักได้หลายรูปแบบ สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะเป็นเรื่องที่เด็กคุ้นเคยหรือเป็นเรื่องที่เด็กเคยทำในชีวิตประจำวันและจากการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานโดยมีกิจกรรมที่หลากหลายและเปิดโอกาสให้เด็กได้ทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนทั้งเพื่อนเพศเดียวกันหรือเพื่อนที่ไม่ใช่เพศเดียวกันและนำผลงานกลับไปให้ครอบครัวซึ่งทำให้เด็กได้เรียนรู้การมีปฏิสัมพันธ์กับครอบครัวและกับเพื่อนๆ มากยิ่งขึ้น โดยเกิดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองและจากเพื่อนรอบข้าง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Vygotsky (1978) กล่าวว่า การเรียนรู้ของเด็กผ่านการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและทางวัฒนธรรมที่เด็กกำลังดำเนินอยู่ตั้งแต่แรกเกิด จะส่งผลพัฒนาการด้านความคิดและการเรียนรู้ของเด็ก การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อเด็กมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างบุคคล เช่น มีปฏิสัมพันธ์กับผู้ใหญ่ อาทิ พ่อ แม่ ครูหรือเพื่อน และผู้ใหญ่ที่เด็กรู้จัก เมื่อเด็กปฏิสัมพันธ์กับบุคคลมากขึ้น เด็กจะเริ่มมีความสนิทสนมและคุ้นเคยอาจจะการแสดงความรู้จักด้วยการแสดงความรักหรือแสดงพฤติกรรมในรูปแบบต่างๆ ได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Bowlby (1969) กล่าวว่า เด็กเริ่มแสดงการรู้จักบุคคลมากขึ้น และแสดงการตอบสนองต่อคนคุ้นเคยมากกว่าคนแปลกหน้าและเด็กสามารถมีพฤติกรรมต่าง ๆ ที่จะทำให้ผู้ที่ตนผูกพันด้วยเข้าหาหรือทำอะไรให้เกิด ความพอใจ เป็นการสัมพันธ์ร่วมกัน ผู้วิจัยมีข้อสังเกตว่าเด็กมีวิธีการแสดงความรักแตกต่างกัน

นั้นเกิดจากวิธีการแสดงความรักของแต่ละครอบครัว เช่น เด็กที่ครอบครัวแสดงความรักอย่างชัดเจน เด็กจะมีพฤติกรรมที่แสดงความรักกับเพื่อนและครูได้อย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Bandura (1986) กล่าวว่า เด็กเรียนรู้ผ่านการสังเกตพฤติกรรมจากจากพ่อแม่และคนในครอบครัว และเรียนรู้จากการสังเกตเพื่อเอาเป็นแบบอย่างในการคิดและการแสดงออกพฤติกรรม ซึ่งบางครอบครัวอาจจะไม่แสดงความรักต่อกัน ผู้วิจัยจึงสอนเด็กๆ ว่าการแสดงความรักทำได้หลายรูปแบบ แต่ละครอบครัวก็จะมีวิธีการแสดงความรักแตกต่างกัน

เรื่องที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการของมนุษย์ เป็นเรื่องที่สอนให้เด็กมีความเข้าใจเกี่ยวกับอวัยวะเพศเป็นตัวกำหนดเพศชายเพศหญิง เกิดมาได้อย่างไรและร่างกายแต่ละคนมีความแตกต่างกัน สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เกิดจากเด็กไม่มีความมั่นใจ ไม่กล้าพูด ชื่ออวัยวะเพศของตนเอง เนื่องจากที่สังคมและวัฒนธรรมไทยมองว่าเป็นเรื่องที่ไม่ควรเปิดเผย พ่อแม่และผู้ปกครองไม่ได้พูดคุยกับเด็กหรือไม่รู้จะสื่อสารอย่างไรให้เหมาะสมและพยายามที่จะหลบเลี่ยงในการพูดเมื่อเด็กมีความสงสัย ทำให้เด็กเกิดความไม่มั่นใจและไม่กล้าพูดถึงอวัยวะเพศ แต่ในวัยนี้เด็กมีความสนใจในการสำรวจร่างกายของตนเองและของเพศตรงข้าม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Freud (1917) กล่าวว่า เด็กมักจะเล่นอวัยวะเพศซึ่งรวมไปถึงการชอบซักถามและให้ความสนใจเกี่ยวกับอวัยวะเพศและเริ่มสนใจเพศของตนเองและเพศตรงข้าม เริ่มสังเกตแตกต่างระหว่างเพศชายและเพศหญิง และชอบซักถามเกี่ยวกับการเกิดของตนเองว่าเกิดมาได้อย่างไร การให้ความรักความอบอุ่นของผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งพ่อแม่ผู้ปกครองและครูต่อเด็กจะทำให้เด็กผ่านขั้นนี้ไปได้และจะเรียนรู้ถึงบทบาทางเพศของตนโดยการเลียนแบบ (Identification) บทบาทของพ่อแม่ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Bandura (1986) กล่าวว่า เด็กเรียนรู้ผ่านการสังเกตพฤติกรรมจากผู้อื่น และเรียนรู้จากการสังเกตจากต้นแบบ เพื่อเอาเป็นแบบอย่างในการคิดและการแสดงออกพฤติกรรมใหม่ๆ การที่เด็กได้เรียนรู้แบบอย่างที่ดีจะทำให้เด็กเห็นความแตกต่างทางเพศและวางแนวทางที่ถูกต้องในการปฏิบัติตนได้ในสังคม

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 การเลือกนิทานและสื่อรูปภาพ มีรูปอวัยวะเพศและมีการใช้คำพูด ดังนั้นครูควรเลือกภาพอวัยวะเพศที่เป็นภาพการ์ตูนคล้ายของจริงและดูไม่น่าเกียจและใช้คำเรียกชื่ออวัยวะเพศชายว่า จู๋ แทนคำว่าอวัยวะเพศชาย และอวัยวะเพศหญิงว่า จิ๋ม แทนคำอวัยวะเพศหญิง เพื่อให้เด็กเข้าใจได้ง่ายขึ้น รวมไปถึงมีเรื่องหนูเกิดมาได้อย่างไร ซึ่งในเนื้อหานิทานมีคำว่าอสุจิและไข่ผสมกัน ซึ่งคุณครูไม่ต้องอธิบายลงลึกเกี่ยวกับอสุจิและไข่ เพียงอธิบายว่าอสุจิอยู่ในตัวของพ่อและไข่อยู่ท้องของแม่เด็กก็สามารถเข้าใจได้

1.2 ครูที่จะนำการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจเพศวิถีศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยไปใช้ ควรมีการสื่อสารกับพ่อแม่หรือผู้ปกครองถึงการเรียนการสอนเกี่ยวเพศวิถีศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย

1.3 ครูที่จะนำการจัดประสบการณ์ไปใช้ ครูควรมองการสอนเรื่องเพศวิถีศึกษาเป็นเรื่องปกติและเป็นเรื่องธรรมชาติ เพื่อที่ครูจะสามารถพูดหรืออธิบายเกี่ยวกับเรื่องเพศและเพศวิถีศึกษาได้อย่างเป็นธรรมชาติโดยไม่เขินอายและมีบุคลิกภาพที่มั่นใจ เพื่อที่เด็กจะมีความเข้าใจในเรื่องเพศวิถีศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยได้อย่างถูกต้องและนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาผลการการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานเพื่อส่งเสริมหรือพัฒนาด้านอื่นๆ ของเด็กปฐมวัย เช่น ทักษะการป้องกันการล่วงละเมิดทางเพศ

2.2 ควรมีการศึกษาส่งเสริมความเข้าใจเพศวิถีศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยให้กับผู้ปกครองผ่านชุดกิจกรรมหรือโปรแกรมการศึกษาสำหรับผู้ปกครอง

2.3 การเสริมสร้างความเข้าใจเพศวิถีศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยนั้นมีหลายรูปแบบ ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการสอนรูปแบบอื่นๆ เช่น การจัดประสบการณ์แบบบทบาทสมมติและการจัดประสบการณ์แบบโครงการ

เอกสารอ้างอิง (References)

กระทรวงศึกษาธิการ. (2559*). รายงานผลการวิจัยเพื่อทบทวนการสอนเพศวิถีศึกษาในสถานศึกษาไทย.* สืบค้น 10 ตุลาคม 2565, จาก https://www.unicef.org/thailand/media/pdf.

กลุ่มป้องกันการบาดเจ็บจากความรุนแรง กองป้องกันบาดเจ็บ กรมควบคุมโรค. (2564). *รายงานการทบทวนสถานการณ์ความรุนแรงจากการถูกทำร้าย 5 ปี (2558-2562).* สืบค้น 10 ตุลาคม 2565, จาก https://ddc.moph.go.th/uploads/publish.pdf.

นฤมล เนียมหอม. (2557). *นวัตกรรมการจัดประสบการณ์สาหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน*. สืบค้น 11 ตุลาคม 2565, จาก http://www.nareumon.com.

ศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน. (2559). *การพัฒนาเพศศึกษาในระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. (2). โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

สำนักงานกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน .(2564). *แนวทางการนิเทศการดำเนินงานเพศวิถีศึกษาสู่คุณภาพผู้เรียน*. สืบค้น 10 ตุลาคม 2565, จาก https://www.teenpath.net/data/module/00029/tpfile/00001.pdf.

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข. (2560). *สถิติการคลอดของแม่วัยรุ่นประเทศไทย ปี พ.ศ. 255***8**. นนทบุรี: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

Bandura, A. (1986). *Social foundations of thought and action: A social cognitive theory.* New York: Prentice – Hall.

Bowlby, J. (1969). *Attachment and Loss*. Basic Books.

Dewey , J. (1976). *Moral Principle in Education*. Boston : Houghton Mifflin Co.

Fisher, C.J. & Terry, C.A. (1990). *Children's language and the language arts : A literature – based approach***.** 3rd ed. Boston : Allyn and Bacon.

Freud, S. (1917). *Introductory lectures on psychoanalysis.* (Standard Edition, Vols.15 and 16).

Piaget, J. (1992). *The Origins of Intelligence in children*.New York : WW.Norton.

Rothlein, L., &Meinbach, A.M. (1997). *Legacies: using children's literature in the classroom.* (2nd ed.). Harper Collins.

SIECUS . (2004). *Guidelines for Comprehensive Sexuality Education (Kindergarten-12thGrade)*, National Guideline Task Force. Retrieved March 9, 2022, from https://siecus.org/wp-content/uploads/2018/07/Guidelines-CSE.pdf.

Tomlinson, C. M. And Lynch-Brown, C. (1996). *Essentials of children's literature*. 2nd ed.,Boston : AllynandBacon. Retrieved March 9, 2022, from http:// staffnew.uny.ac.id/upload/pendidikan/essentialsofchildrensliterature.pdf.

UNICEF. (2019). *อนุสัญญาวาดวยสิทธิเด็ก.* สืบค้น 10 ตุลาคม 2565, จาก https://www.unicef.org/thailand/media/3221/file.pdf.

Vygotsky, L.S. (1978). *Mind in Society: The Development of Higher psychological Processes*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

วิสัยทัศน์ทางบัญชีและจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานบัญชีของสำนักงานอัยการสูงสุด

Accounting Vision and Accounting Profession Ethics Affecting Accounting Performance of the Office of the Attorney-General

กิตติพงศ์ พิทักษ์วงษ์โยธิน[1] เบญจพร โมกขะเวส[2]
Kittiphong Phitakwongyothin, Benjaporn Mokkhavesa

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิสัยทัศน์ทางบัญชีและจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานบัญชีของสำนักงานอัยการสูงสุด เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านบัญชีของสำนักงานอัยการสูงสุด จำนวน 193 คน การวิเคราะห์ค่าสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การหาค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงอนุมาน ประกอบด้วย การวิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย พบว่า วิสัยทัศน์ทางบัญชี ได้แก่ ความถูกต้องในการปฏิบัติงานด้านบัญชี การทำบัญชีที่สอดคล้องกับมาตรฐานทางด้านบัญชีและมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ระบบบัญชีคุณภาพ ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานบัญชี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.01 และ 0.05 และจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี ได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต ความเที่ยงธรรมและความเป็นอิสระ ความรู้ความสามารถ ความเอาใจใส่และการรักษามาตรฐานในการปฏิบัติงาน การรักษาความลับ พฤติกรรมทางวิชาชีพ และความโปร่งใส ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานบัญชี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 ในส่วนของวิสัยทัศน์ทางบัญชีที่ไม่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านบัญชีของสำนักงานอัยการสูงสุด พบว่า ด้านการทำบัญชีที่สอดคล้องกับมาตรฐานทางด้านบัญชีและมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ไม่ส่งผลกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านปริมาณงาน ด้านเวลา และด้านทรัพยากร ส่วนด้านระบบบัญชีคุณภาพ ไม่ส่งผลกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านปริมาณงาน และด้านการรายงานแบบบูรณาการ ไม่ส่งผลกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านคุณภาพของงาน และด้านเวลา และจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีที่ไม่ส่งผล

Received: 2023-05-06 **Revised**: 2023-07-08 **Accepted**: 2023-07-10

[1] นักศึกษาปริญญาโท คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม Master Degree Student of Accountancy, Sripatum University. Corresponding Author e-mail: kittiphong.pht@spumail.net

[2] คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม School of Accountancy, Sripatum University. e-mail: benjaporn.mok@gmail.com

ต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านบัญชีของสำนักงานอัยการสูงสุด พบว่า ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ไม่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านคุณภาพงาน ด้านเวลา และด้านทรัพยากร ส่วนด้านการรักษาความลับ ไม่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านคุณภาพงาน ด้านปริมาณงาน ด้านเวลา และด้านทรัพยากร ต่อมา ด้านพฤติกรรมทางวิชาชีพ ไม่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านเวลา และด้านทรัพยากร และสุดท้ายด้านความโปร่งใส ไม่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านปริมาณงาน ด้านเวลา และด้านทรัพยากร

คำสำคัญ (Keywords): วิสัยทัศน์ทางบัญชี; จรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี; ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานบัญชี

Abstract

The purpose of this research was to study the accounting vision and accounting professional ethics that affected the accounting performance of the Office of the Attorney General. is a quantitative research Data were collected from 193 personnel working in the accounting department of the Office of the Attorney-General. A descriptive statistical analysis was used to determine the frequency, mean, percentage, and standard deviation. and analysis using inferential statistics consisting of correlation analysis using correlation coefficient analysis statistics and multiple regression analysis. To test the research hypothesis, it was found that the accounting vision was the accuracy of the accounting operations. Accounting in line with accounting standards and financial reporting standards A quality accounting system positively affects the efficiency of accounting operations. The statistical significance was between 0.01 and 0.05, and professional ethics, including honesty, objectivity, and independence, knowledge, competence, care, and maintenance of standards in performance confidentiality, professional behavior, and transparency Positively affects the efficiency of accounting operations. Statistically significant at the 0.01 and 0.05 levels. As for the accounting vision that did not affect the efficiency of the Office of the Attorney General's accounting operations, it was found that the accounting practices were in line with accounting standards and financial reporting standards. Does not affect performance in terms of throughput, time, or resources. quality accounting system Does not affect throughput performance or integrated reporting. Does not affect operational efficiency in terms of work quality and time. and professional ethics that did not affect the accounting performance of the Office of the Attorney-General found that honesty It does not affect operational efficiency in terms of work quality, time, or resources. Confidentiality It does not affect the efficiency or quality of work. The amount of work, the time, and the resources Later,

the professional behavior It does not affect the performance of time operations or resources. And finally, transparency does not affect operational efficiency, workload, time, or resources.

Keywords: Accounting Vision; Accounting Professional Ethics; Efficiency in Accounting Operations

บทนำ (Introduction)

การเปิดเสรีทางการค้า ส่งผลให้เศรษฐกิจมีความเจริญเติบโตและมีสภาวะการแข่งขันที่รุนแรง ดังนั้น ผู้บริหารองค์กรต่าง ๆ จำเป็นต้องมีข้อมูล เพื่อที่จะนำไปใช้ในการวางแผน การควบคุมและตัดสินใจ ข้อมูลทางการบัญชีเป็นพื้นฐานที่จะนำไปใช้สำหรับการบริหาร ซึ่งหน้าที่ของผู้ทำบัญชี คือ การจัดเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ เสนอต่อผู้สนใจที่จะนำข้อมูลไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด การทำงานในส่วนนี้ไม่ได้ใช้ความรู้ทางบัญชีอย่างเดียว แต่ยังต้องรับรู้ทุกด้านที่เกี่ยวข้องกับคนทุกฝ่าย เพราะนักบัญชีในปัจจุบันจะต้องเป็นนักบัญชีบริหารไม่ใช่แค่การเก็บข้อมูลรวบรวมเพื่อนำมาจัดทำงบการเงินเท่านั้น แต่เป็นการรายงานผลการดำเนินงานในหลายๆรูปแบบ ให้สะท้อนถึงประสิทธิภาพในการบริหารจัดการในภาพรวมแบบที่คนทั่วไปเข้าใจได้ง่ายและเห็นภาพได้ชัดเจน การทำงานต้องผสมผสานข้อมูลทุกประเภทเข้าด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นทางด้านตัวเลข แผนภาพต่างๆ หรือการให้คำแนะนำและบทวิเคราะห์ที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจของผู้บริหาร ต้องมีความเข้าใจในการทำธุรกิจ เข้าใจหลักบัญชี เข้าใจคน เข้าใจองค์กร (พัชรินทร์ โสมปาน, 2554)

วิสัยทัศน์ ถือได้ว่าเป็นการคาดการณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต โดยสามารถระบุได้ถึงทิศทาง แนวโน้ม ความเป็นไปได้ ระยะเวลา รวมถึงขั้นตอน วิธีการโดยรวม ที่สามารถทำได้จริง และเกิดขึ้นได้จริง วิสัยทัศน์ที่ดีต้องมีคุณค่าแก่หน่วยงานและบุคคล ช่วยสร้างศักยภาพ ภาพพจน์ที่ดีแก่หน่วยงานและบุคคลให้เป็นที่ยอมรับของสาธารณชน ต้องมีความเป็นเลิศและสะท้อนถึงซึ่งความแตกต่างจากปัจจุบัน และทุกคนในหน่วยงานมีความศรัทธา พร้อมที่จะมุ่งมั่นร่วมกัน และทำให้เกิดเป็นรูปธรรมแก่หน่วยงาน ต้องมีความท้าทายความรู้ ความสามารถของทั้งผู้นำและสมาชิกทุกคนในองค์กรต่อความสำเร็จอันจะเกิดขึ้นจากวิสัยทัศน์นั้น ๆ ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติงานด้านบัญชีมีประสิทธิภาพ วิสัยทัศน์ทางบัญชีจึงเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยให้นักบัญชีมีทิศทางหรือแนวทางในการปฏิบัติงานด้านบัญชีที่มีความถูกต้อง มีความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน ก่อให้เกิดประโยชน์กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และจะทำให้หน่วยงานประสบกับความสำเร็จในการประกอบธุรกิจ ส่งผลต่อความสามารถในการลดภาระค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นออกได้และทำให้สามารถทำกำไรได้มากขึ้น รวมถึงต้องมีมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ระบบบัญชีต้องมีประสิทธิภาพเพื่อให้การปฏิบัติงานเกิดความคล่องตัว ตรวจสอบความถูกต้องได้ง่ายและรวดเร็ว ทำให้การควบคุมภายในเกิดประสิทธิภาพ และต้องมีการรายงานแบบบูรณาการ (จินตนา เหล่าชัยพฤกษ์, 2556) ยิ่งงานบัญชีในหน่วยงานขนาดใหญ่นั้นมักมีความซับซ้อนมากกว่า ไม่ใช่แค่ทำงบการเงินยื่นภาษีแล้วจบ การวิเคราะห์ข้อมูล ตอบคำถามและให้ข้อมูลแก่ผู้ใช้ ทั้งฝ่ายปฏิบัติและผู้บริหาร เป็นสิ่งที่ต้องอาศัยทักษะ ประสบการณ์ตรง ดังนั้น นักบัญชียุคนี้จึงมีสามข้อให้เรียนรู้และจดจำ หนึ่งคือต้องเรียนรู้เทคโนโลยีต่างๆ ให้มาก สองต้องอย่าลืม

เพิ่มทักษะการใช้เครื่องมือต่างๆ ให้เป็น สามฝึกฝนทักษะการตรวจสอบข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล หาคำตอบ คำแนะนำ ที่นักบัญชีควรทำให้กับกิจการได้ ซึ่งวิสัยทัศน์ทางบัญชีจะช่วยให้นักบัญชีมีประสิทธิภาพในการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ หทัยรัตน์ คำฝั้น (2560) ที่พบว่า วิสัยทัศน์ทางบัญชีของธุรกิจโรงแรมในเขตภาคเหนือของประเทศไทย ด้านการปฏิบัติงานบัญชีจะต้องมีความถูกต้องและการจัดทำบัญชีจะต้องดำเนินการจัดทำตามมาตรฐานการบัญชีและมาตรฐานทางการเงินซึ่งจะช่วยให้รายงานทางการบัญชีมีความน่าเชื่อถือและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับทฤษฎีเชิงสถานการณ์ที่กล่าวว่า ประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงานขึ้นอยู่กับวิสัยทัศน์ในการบริหารของผู้นำและสถานการณ์ที่ผู้นำสามารถควบคุมประสิทธิภาพได้ไม่มากก็น้อย

เนื่องจากวิชาชีพบัญชีเป็นวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลทางการเงินของกิจการ นักบัญชีจะเก็บรวบรวมข้อมูล บันทึกรายการ สรุปข้อมูลต่าง ๆ ในรูปแบบของรายงานทางการเงินรวมไปถึงงานตรวจสอบและแสดงความเห็นต่อรายงานทางการเงิน ผู้ใช้ข้อมูลมีหลากหลายกลุ่มไม่ว่าจะเป็นผู้ใช้ข้อมูลภายในองค์กรและภายนอกองค์กรเพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการตัดสินใจที่แตกต่างกันไป ดังนั้น ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีจะต้องปฏิบัติหน้าที่ไม่ว่าจะเป็นผู้ทำบัญชีหรือผู้สอบบัญชีบนพื้นฐานของจรรยาบรรณสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ซึ่งประกอบด้วย 1) ความซื่อสัตย์สุจริต 2) ความเที่ยงธรรมและความเป็นอิสระ 3) ความรู้ ความสามารถ ความเอาใจใส่ และการรักษามาตรฐานในการปฏิบัติงาน 4) การรักษาความลับ 5) พฤติกรรมทางวิชาชีพ 6) ความโปร่งใส เพื่อให้การปฏิบัติงานในวิชาชีพบัญชีสอดคล้องกับหลักการพื้นฐานของจรรยาบรรณสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีทั้ง 6 หลักการ ทั้งนี้เพื่อรักษาเกียรติแห่งวิชาชีพบัญชีและเพื่อข้อมูลทางการบัญชีที่ถูกต้องครบถ้วนและเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงิน (รองเอก วรรณพฤกษ์, 2564) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของรัชนีกร จันทิมี และคณะ (2559) พบว่า จรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีของบุคลากรที่ปฏิบัติงานบัญชี ด้านความรู้ความสามารถ การรักษาความลับและด้านความซื่อสัตย์สุจริต ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากรที่ปฏิบัติงานบัญชีในสำนักงานบัญชีในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนงค์วรรณ อุประดิษฐ์ (2561) ที่พบว่า ผู้ทำบัญชีในจังหวัดลำปาง ให้ความสำคัญต่อจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีในด้านการรักษาความลับ และให้ความสำคัญต่อผลการปฏิบัติงานในด้านต้นทุน และผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีที่มีต่อผลการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีในจังหวัดลำปาง พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีที่มีต่อผลปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีด้านความโปร่งใส ด้านความเป็นอิสระ ความเที่ยงธรรม และ ความซื่อสัตย์สุจริต ด้านความรู้ความสามารถ และมาตรฐานในการปฏิบัติงาน ด้านความรับผิดชอบ ต่อผู้รับบริการ และ สุดท้ายด้านการรักษาความลับ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการปฏิบัติงาน

ดังนั้น จากข้อความข้างต้น ส่งผลทำให้ผู้วิจัยตระหนักถึงวิสัยทัศน์ทางบัญชีและจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีที่มีต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานบัญชี จึงสนใจที่จะศึกษาเรื่องวิสัยทัศน์ทางบัญชีและจรรยาบบรรณวิชาชีพบัญชีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานบัญชีของสำนักงานอัยการสูงสุด เนื่องจากองค์กรที่มีระดับมาตรฐานที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้านวิสัยทัศน์ทางบัญชีและจรรยาบรรณทางบัญชีที่แตกต่างกัน ดังนั้น การดำเนินงานขององค์กรที่มี

ระดับมาตรฐานสูง มีความน่าเชื่อถือ เป็นผลให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้และนำไปสู่การเป็นองค์กรที่มีขีดสมรรถนะสูง ตามแผนยุทธศาสตร์ของสำนักงานอัยการสูงสุด พ.ศ. 2563 -2566 ได้ และนอกจากนี้ผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้จะเป็นแนวทางในการวางแผนการพัฒนาบุคลากร การเตรียมความพร้อม และเพิ่มขีดความสามารถให้บุคลากรขององค์กร ส่งเสริมให้องค์กรมีศักยภาพและเพิ่มประสิทธิภาพประสิทธิผลในการบริหารจัดการ ซึ่งจะเป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนให้องค์กรสามารถเติบโตได้อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาวิสัยทัศน์ทางบัญชีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานบัญชีของสำนักงานอัยการสูงสุด

2. เพื่อศึกษาจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานบัญชีของสำนักงานอัยการสูงสุด

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมุ่งศึกษาวิสัยทัศน์ทางบัญชีและจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานบัญชีของสำนักงานอัยการสูงสุด

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย คือ ข้าราชการธุรการที่ปฏิบัติงานด้านบัญชี สำนักงานอัยการสูงสุด จำนวนทั้งสิ้น 372 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย คือ ข้าราชการธุรการที่ปฏิบัติงานด้านบัญชี โดยผู้วิจัยเลือกวิธีการกำหนดขนาดตัวอย่าง โดยใช้สูตร ทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane) กำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ 95% ทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาทั้งสิ้น 193 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งได้สร้างขึ้นตามข้อมูล วัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดที่ได้กำหนดมาเบื้องต้น โดยแบ่งออกเป็น 5 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของข้าราชการธุรการที่ปฏิบัติงานบัญชีสำนักงานอัยการสูงสุด จำนวน 5 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน โดยลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ทางบัญชีของข้าราชการธุรการที่ปฏิบัติงานบัญชีสำนักงานอัยการสูงสุด จำนวน 16 ข้อ ประกอบด้วย ด้านความถูกต้องในการปฏิบัติงานด้านบัญชี

การทำบัญชีที่สอดคล้องกับมาตรฐานทางด้านบัญชี และมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ระบบบัญชีคุณภาพ การรายงานแบบบูรณาการ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีของข้าราชการธุรการที่ปฏิบัติงานบัญชีสำนักงานอัยการสูงสุด จำนวน 24 ข้อ ประกอบด้วย ความซื่อสัตย์สุจริต ความเที่ยงธรรมและความเป็นอิสระ ความรู้ ความสามารถ ความเอาใจใส่ และการรักษามาตรฐานในการปฏิบัติงาน การรักษาความลับ พฤติกรรมทางวิชาชีพ และความโปร่งใส

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานบัญชีของสำนักงานอัยการสูงสุด จำนวน 16 ข้อ ประกอบด้วย ด้านคุณภาพของงาน ด้านปริมาณงาน ด้านเวลา และด้านทรัพยากร

ตอนที่ 5 ข้อคิดเห็น ปัญหา และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ทางบัญชี จรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี และประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานบัญชีของสำนักงานอัยการสูงสุด (ตอนที่ 2 - ตอนที่ 4) โดยแบบสอบถามเป็นแบบมาตรส่วนประมาณค่า (Ratting Scale) 5 ระดับ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1) ดำเนินการจัดทำแบบสอบถามโดยใช้แพลตฟอร์ม Google From พร้อมตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน และความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

2) ดำเนินการส่งลิงค์แบบสอบถามจาก Google From ไปยังกลุ่มตัวอย่างผ่านช่องทางออนไลน์

3) เมื่อได้รับแบบสอบถามครบแล้ว ตรวจสอบความครบถ้วน และสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับตอบกลับมา

4) นำแบบสอบถามที่มีความครบถ้วนสมบูรณ์มาวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์ค่าสถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย การหาค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงอนุมาน ประกอบด้วย การวิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพื่อการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม และใช้การการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัยของวิสัยทัศน์ทางบัญชีและจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานบัญชีของสำนักงานอัยการสูงสุด

ผลการวิจัย (Research Results)

จากการศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 91.20 มีอายุระหว่าง 30 – 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 53.90 อยู่ในสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 51.80

การศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 55.44 และมีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 5 – 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 34.70

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ทางบัญชีของสำนักงานอัยการสูงสุด

วิสัยทัศน์ทางบัญชี	ค่าเฉลี่ย$\overline{X}$ (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)	แปลผล
1. ด้านความถูกต้องในการปฏิบัติงานด้านบัญชี	4.70	0.405	มากที่สุด
2.ด้านการทำบัญชีที่สอดคล้องกับมาตรฐานทางด้านบัญชีและมาตรฐานการรายงานทางการเงิน	4.65	0.505	มากที่สุด
3. ด้านระบบบัญชีคุณภาพ	4.65	0.489	มากที่สุด
4. ด้านการรายงานแบบบูรณาการ	4.54	0.552	มากที่สุด
รวม	4.63	0.423	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ทางบัญชี ผลอยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.63 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.423

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีของสำนักงานอัยการสูงสุด

จรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี	ค่าเฉลี่ย$\overline{X}$ (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)	แปลผล
1. ด้านความซื่อสัตย์สุจริต	4.85	0.320	มากที่สุด
2. ด้านความเที่ยงธรรมและความเป็นอิสระ	4.76	0.386	มากที่สุด
3. ด้านความรู้ ความสามารถ ความเอาใจใส่ และการรักษามาตรฐานในการปฏิบัติงาน	4.61	0.430	มากที่สุด
4. ด้านการรักษาความลับ	4.83	0.346	มากที่สุด
5. ด้านพฤติกรรมทางวิชาชีพ	4.81	0.365	มากที่สุด
6. ด้านความโปร่งใส	4.85	0.346	มากที่สุด
รวม	4.79	0.310	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี ผลอยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.79 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.310

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานบัญชีของสำนักงานอัยการสูงสุด

ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานบัญชี	ค่าเฉลี่ย$\bar{X}$ (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)	แปลผล
1. ด้านคุณภาพของงาน	4.71	0.435	มากที่สุด
2. ด้านปริมาณงาน	4.58	0.496	มากที่สุด
3. ด้านเวลา	4.64	0.462	มากที่สุด
4. ด้านทรัพยากร	4.57	0.508	มากที่สุด
รวม	4.63	0.421	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีผลอยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.63 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.421

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Correlation)

สัญลักษณ์ที่ใช้แทนตัวแปรอิสระ

ตัวแปรอิสระ

A1 = ความถูกต้องในการปฏิบัติงานด้านบัญชี

A2 = การทำบัญชีที่สอดคล้องกับมาตรฐานทางด้านบัญชี และมาตรฐานการรายงานทางการเงิน

A3 = ระบบบัญชีคุณภาพ

A4 = การรายงานแบบบูรณาการ

B1 = ความซื่อสัตย์สุจริต

B2 = ความเที่ยงธรรมและความเป็นอิสระ

B3 = ความรู้ ความสามารถ ความเอาใจใส่ และการรักษามาตรฐานในการปฏิบัติงาน

B4 = การรักษาความลับ

B5= พฤติกรรมทางวิชาชีพ

B6 = ความโปร่งใส

ตัวแปรตาม

C1 = ด้านคุณภาพของงาน

C2 = ด้านปริมาณงาน

C3 = ด้านเวลา

C4 =ด้านทรัพยากร

ตัวแปร	A1	A2	A3	A4	B1	B2	B3	B4	B5	B6	C1	C2	C3	C4
A1	1													
A2	0.636**	1												
A3	0.634**	0.713**	1											
A4	0.572**	0.739**	0.700**	1										
B1	0.544**	0.594**	0.576**	0.533**	1									
B2	0.617**	0.540**	0.590**	0.527**	0.761**	1								
B3	0.505**	0.595**	0.574**	0.532**	0.595**	0.651**	1							
B4	0.508**	0.550**	0.547**	0.483**	0.581**	0.553**	0.628**	1						
B5	0.526**	0.595**	0.546**	0.554**	0.767**	0.683**	0.657**	0.759**	1					
B6	0.583**	0.612**	0.634**	0.530**	0.688**	0.643**	0.588**	0.711**	0.738**	1				
C1	0.609**	0.603**	0.610**	0.545**	0.626**	0.701**	0.698**	0.657**	0.749**	0.690**	1			
C2	0.548**	0.500**	0.526**	0.521**	0.513**	0.656**	0.616**	0.508**	0.606**	0.541**	0.756**	1		
C3	0.504**	0.529**	0.545**	0.508**	0.525**	0.614**	0.628**	0.529**	0.593**	0.527**	0.676**	0.790**	1	
C4	0.520**	0.496**	0.576**	0.532**	0.505**	0.591**	0.670**	0.509**	0.492**	0.519**	0.630**	0.697**	0.730**	1

**. Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

จากตารางที่ 4 ผลทดสอบการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กัน โดยพิจารณาจากค่าสหสัมพันธ์อยู่ในช่วงระหว่าง -0.8 ถึง 0.8 ซึ่งเป็นค่าที่ยอมรับได้ ดังนั้น จึงสามารถนำตัวแปรอิสระและตัวแปรตามทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis) เป็นขั้นตอนต่อไป

ตารางที่ 5 ผลการทดสอบวิสัยทัศน์ทางบัญชีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานบัญชี

วิสัยทัศน์ทางบัญชี	ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานบัญชีของสำนักงานอัยการสูงสุด								
	ด้านคุณภาพของงาน		ด้านปริมาณงาน		ด้านเวลา		ด้านทรัพยากร		VIF
	Beta	Sig.	Beta	Sig.	Beta	Sig.	Beta	Sig.	
1. ด้านความถูกต้องในการปฏิบัติงานด้านบัญชี	0.296	0.000**	0.302	0.000**	0.192	0.018*	0.217	0.006**	1.903

2.ด้านการทำบัญชีที่สอดคล้องกับมาตรฐานทางด้านบัญชีและมาตรฐานการรายงานทางการเงิน	0.199	0.026*	0.041	0.669	0.152	0.123	-0.004	0.969	2.840
3. ด้านระบบบัญชีคุณภาพ	0.237	0.005**	0.162	0.080	0.225	0.017*	0.302	0.001**	2.559
4. ด้านการรายงานแบบบูรณาการ	0.140	0.452	0.204	0.028*	0.129	0.166	0.199	0.030*	2.561

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ** ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

จากตารางที่ 5 พบว่า ค่า Variance Inflation Factor (VIF) ของตัวแปรอิสระทุกตัวมีค่า (VIF < 10) คืออยู่ระหว่าง 1.903-2.840 จึงสรุปได้ว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวไม่มีความสัมพันธ์กันเองในระดับสูงมากและไม่เกิดปัญหา Multicollinearity และเมื่อทดสอบสมมติฐานโดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคุณ (Multiple Regression Analysis) พบว่า

1) วิสัยทัศน์ทางบัญชีที่ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานบัญชีด้านคุณภาพของงาน ได้แก่ ด้านความถูกต้องในการปฏิบัติงานด้านบัญชี ที่ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P-Value) เท่ากับ 0.000 (Sig.= 0.000 < 0.01) มีค่าเบต้า (Beta = 0.296) ด้านการทำบัญชีที่สอดคล้องกับมาตรฐานทางด้านบัญชีและมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ที่ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P-Value) เท่ากับ 0.000 (Sig.= 0.000 < 0.01) มีค่าเบต้า (Beta = 0.296) ด้านระบบบัญชีคุณภาพ ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P-Value) เท่ากับ 0.000 (Sig.= 0.000 < 0.01) มีค่าเบต้า (Beta = 0.435) ด้านการรายงานแบบบูรณาการ ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P-Value) เท่ากับ 0.000 (Sig.= 0.000 < 0.01) มีค่าเบต้า (Beta = 0.140)

2) วิสัยทัศน์ทางบัญชีที่ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานบัญชีด้านปริมาณงาน ได้แก่ ด้านความถูกต้องในการปฏิบัติงานด้านบัญชี ที่ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P-Value) เท่ากับ 0.000 (Sig.= 0.000 < 0.01) มีค่าเบต้า (Beta = 0.302) ด้านการรายงานแบบบูรณาการ ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P-Value) เท่ากับ 0.028 (Sig.= 0.028 < 0.05) มีค่าเบต้า (Beta = 0.204)

3) วิสัยทัศน์ทางบัญชีที่ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานบัญชีด้านเวลา ได้แก่ ด้านความถูกต้องในการปฏิบัติงานด้านบัญชี ที่ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P-Value) เท่ากับ 0.018 (Sig.= 0.018 < 0.05) มีค่าเบต้า (Beta = 0.192) ด้านระบบบัญชีคุณภาพ ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P-Value) เท่ากับ 0.017 (Sig.= 0.017 < 0.05) มีค่าเบต้า (Beta = 0.225)

4) วิสัยทัศน์ทางบัญชีที่ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานบัญชีด้านทรัพยากร ได้แก่ ด้านความถูกต้องในการปฏิบัติงานด้านบัญชี ที่ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P-Value) เท่ากับ 0.006 (Sig.= 0.006 < 0.01) มีค่าเบต้า (Beta = 0.217) ด้านระบบบัญชีคุณภาพ ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P-Value) เท่ากับ 0.001 (Sig.= 0.001 < 0.01) มีค่าเบต้า (Beta = 0.302) ด้านการรายงานแบบบูรณาการ ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P-Value) เท่ากับ 0.030 (Sig.= 0.030 < 0.05) มีค่าเบต้า (Beta = 0.199)

ตารางที่ 6 ผลการทดสอบจรรยาบรรณทางบัญชีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานบัญชี

จรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี	ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานบัญชีของสำนักงานอัยการสูงสุด								
	ด้านคุณภาพของงาน		ด้านปริมาณงาน		ด้านเวลา		ด้านทรัพยากร		VIF
	Beta	Sig.	Beta	Sig.	Beta	Sig.	Beta	Sig.	
1. ด้านความซื่อสัตย์สุจริต	-0.143	0.062	-0.213	0.023*	-0.082	0.400	0.027	0.776	3.405
2. ด้านความเที่ยงธรรมและความเป็นอิสระ	0.275	0.000**	0.431	0.000**	0.299	0.001**	0.251	0.004**	2.860
3. ด้านความรู้ความสามารถความเอาใจใส่ และการรักษามาตรฐานในการปฏิบัติงาน	0.244	0.000**	0.255	0.001**	0.306	0.000*	0.469	0.000**	2.178
4. ด้านการรักษาความลับ	0.046	0.509	-0.031	0.720	0.054	0.542	0.117	0.180	2.865
5. ด้านพฤติกรรมทางวิชาชีพ	0.338	0.000**	0.270	0.009**	0.180	0.090	-0.180	0.086	4.082
6. ด้านความโปร่งใส	0.186	0.008**	0.083	0.326	0.039	0.654	0.112	0.196	2.801

จากตารางที่ 6 พบว่า ค่า Variance Inflation Factor (VIF) ของตัวแปรอิสระทุกตัวมีค่า (VIF < 10) คืออยู่ระหว่าง 2.178-4.082 จึงสรุปได้ว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวไม่มีความสัมพันธ์กันเองในระดับสูงมากและไม่เกิดปัญหา Multicollinearity และเมื่อทดสอบสมมติฐานโดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคุณ (Multiple Regression Analysis) พบว่า

1) จรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีที่ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานบัญชี ด้านคุณภาพของงาน ได้แก่ ด้านความเที่ยงธรรมและความเป็นอิสระ ที่ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P-Value) เท่ากับ 0.000 (Sig.= 0.000 < 0.01) มีค่าเบต้า (Beta = 0.275) ด้านความรู้ ความสามารถ ความเอาใจใส่ และการรักษามาตรฐานในการปฏิบัติงาน ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P-Value) เท่ากับ 0.000 (Sig.= 0.000 < 0.01) มีค่าเบต้า (Beta = 0.244) ด้านพฤติกรรมทางวิชาชีพ ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P-Value) เท่ากับ 0.000 (Sig.= 0.000 < 0.01) มีค่าเบต้า (Beta = 0.338) ด้านความโปร่งใส ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P-Value) เท่ากับ 0.008 (Sig.= 0.008 < 0.01) มีค่าเบต้า (Beta = 0.186)

2) จรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีที่ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานบัญชี ด้านปริมาณงาน ได้แก่ ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ที่ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P-Value) เท่ากับ 0.023 (Sig.= 0.023 < 0.05) มีค่าเบต้า (Beta = -0.213) ด้านความเที่ยงธรรมและความเป็นอิสระ ที่ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P-Value) เท่ากับ 0.000 (Sig.= 0.000 < 0.01) มีค่าเบต้า (Beta = 0.431) ด้านความรู้ ความสามารถ ความเอาใจใส่ และการรักษามาตรฐานในการปฏิบัติงาน ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P-Value) เท่ากับ 0.001 (Sig.= 0.001 < 0.01) มีค่าเบต้า (Beta = 0.255) ด้านพฤติกรรมทางวิชาชีพ ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P-Value) เท่ากับ 0.009 (Sig.= 0.009 < 0.01) มีค่าเบต้า (Beta = 0.270)

3) จรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีที่ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานบัญชีด้านเวลา ได้แก่ ด้านความเที่ยงธรรมและความเป็นอิสระ ที่ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P-Value) เท่ากับ 0.001 (Sig.= 0.001 < 0.01) มีค่าเบต้า (Beta = 0.299) ด้านความรู้ ความสามารถ ความเอาใจใส่ และการรักษามาตรฐานในการปฏิบัติงาน ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P-Value) เท่ากับ 0.000 (Sig.= 0.000 < 0.01) มีค่าเบต้า (Beta = 0.306) ด้านพฤติกรรมทางวิชาชีพ ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P-Value) เท่ากับ 0.090 (Sig.= 0.090 < 0.05) มีค่าเบต้า (Beta = 0.180)

4) จรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีที่ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานบัญชี ด้านทรัพยากร ได้แก่ ด้านความเที่ยงธรรมและความเป็นอิสระ ที่ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P-Value) เท่ากับ 0.004 (Sig.= 0.004 < 0.01) มีค่าเบต้า (Beta = 0.251) ด้านความรู้ ความสามารถ ความเอาใจใส่ และการรักษามาตรฐานในการปฏิบัติงาน ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P-Value) เท่ากับ 0.000 (Sig.= 0.000 < 0.01) มีค่าเบต้า (Beta = 0.469) ด้านการรักษาความลับ ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P-Value) เท่ากับ 0.180 (Sig.= 0.180 < 0.05) มีค่าเบต้า (Beta = 0.117)

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การศึกษาเรื่อง วิสัยทัศน์ทางบัญชีและจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานบัญชีของสำนักงานอัยการสูงสุด ผู้วิจัยได้นำผลมาอภิปรายเพื่อสรุปให้ทราบถึงข้อเท็จจริง ดังนี้

1. การศึกษาวิสัยทัศน์ทางบัญชีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานบัญชีของสำนักงานอัยการสูงสุด พบว่า วิสัยทัศน์ทางบัญชีด้านคุณภาพงาน ได้แก่ ด้านความถูกต้องในการปฏิบัติงานด้านบัญชี ด้านระบบบัญชีคุณภาพ ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานบัญชีด้านคุณภาพของงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนด้านการทำบัญชีที่สอดคล้องกับมาตรฐานทางด้านบัญชีและมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานบัญชีด้านคุณภาพของงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในขณะที่วิสัยทัศน์ทางบัญชีด้านปริมาณงาน ได้แก่ ด้านความถูกต้องในการปฏิบัติงานด้านบัญชี ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานบัญชีด้านปริมาณงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และด้านการรายงานแบบบูรณาการ ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานบัญชีด้านปริมาณงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนวิสัยทัศน์ทางบัญชีด้านเวลา ได้แก่ ความถูกต้องในการปฏิบัติงานด้านบัญชี และด้านระบบบัญชีคุณภาพ ส่งผลทางบวกต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานบัญชีด้านเวลา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสุดท้ายวิสัยทัศน์ทางบัญชีด้านทรัพยากร ได้แก่ ความถูกต้องในการปฏิบัติงานด้านบัญชี และด้านระบบบัญชีคุณภาพ ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานบัญชีด้านทรัพยากร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และสุดท้ายด้านการรายงานแบบบูรณาการส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานบัญชี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีตามสถานการณ์ของ Fiedler (1967) ที่กล่าวว่า ทฤษฎีผู้นำตามสถานการณ์เป็นการปฏิบัติที่ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ที่เป็นทางเลือกในการกำหนดโครงสร้างและควบคุมองค์การโดยขึ้นอยู่กับสถานการณ์และลักษณะต่าง ๆ ของสภาพแวดล้อมภายนอกที่ผลกระทบต่อการดำเนินการขององค์การ ซึ่งองค์การที่มีลักษณะต่างกันจะเผชิญกับสถานการณ์ที่แตกต่างกันและต้องใช้วิธีการบริหารจัดการที่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ หทัยรัตน์ คำฟั่น (2561) ที่ได้ศึกษาเรื่อง วิสัยทัศน์ทางบัญชีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านบัญชีของธุรกิจโรงแรมในเขตภาคเหนือของประเทศไทย พบว่า วิสัยทัศน์ทางบัญชี ด้านการทำบัญชีที่สอดคล้องกับมาตรฐานทางด้านบัญชี และมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ด้านระบบบัญชีคุณภาพ ด้านการรายงานแบบบูรณาการ และด้านความถูกต้องในการปฏิบัติงาน มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านบัญชี และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชลิดา ลิ้นจี่ และคณะ (2563) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวิสัยทัศน์องค์กรและประสิทธิภาพการกำกับดูแลกิจการที่ดีของบริษัท มหาชน จำกัด ผลการวิจัยพบว่า วิสัยทัศน์องค์กรด้านภารกิจและกลยุทธ์ ด้านเป้าหมาย และด้านค่านิยมและความเชื่อ มีความสัมพันธ์และส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการกำกับดูแลกิจการที่ดี และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กษมาพร ยังส้มป่อย (2561) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มี

ผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบริษัทวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับของค่าเฉลี่ย พบว่า มากที่สุดคือ ด้านสามารถตรวจสอบได้ด้านบัญชี รองลงมาคือด้านความทันต่อเวลาด้านบัญชี และด้านความถูกต้องในการรายงานผลด้านบัญชี ตามลำดับ ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่าปัจจัยการปฏิบัติงานด้านความรู้ทางด้านบัญชีของผู้ทำบัญชี ความเข้าใจในขั้นตอนจัดทำบัญชีของผู้ทำบัญชี และเทคโนโลยีสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบัญชี มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบริษัทวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในเขตกรุงเทพมหานคร

ทั้งนี้เพราะบุคลากรเห็นว่า การปฏิบัติงานบัญชีให้มีความถูกต้องแล้วย่อมก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร ทั้งเชื่อมั่นว่าการปฏิบัติงานบัญชีที่ดี ต้องเป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีและมาตรฐานการรายงานทางการเงิน การมีระบบบัญชีที่ดีและได้มาตรฐานจะช่วยเพิ่มความถูกต้อง เพิ่มประสิทธิภาพของผลการปฏิบัติงาน สร้างความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่จัดทำ และสามารถนำเสนอข้อมูลอันก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารงาน และการปรับตัวของนักบัญชี การอัพเดทข้อมูลข่าวสารและการพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่องจะส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานที่สูงขึ้นได้

ในส่วนของวิสัยทัศน์ทางบัญชีไม่ที่ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานบัญชีของสำนักงานอัยการสูงสุด พบว่า ด้านการทำบัญชีที่สอดคล้องกับมาตรฐานทางด้านบัญชีและมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ไม่ส่งผลเชิงบวกกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านปริมาณงาน ด้านเวลา และด้านทรัพยากร ส่วนด้านระบบบัญชีคุณภาพ ไม่ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านปริมาณงาน และสุดท้ายด้านการรายงานแบบบูรณาการ ไม่ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านคุณภาพของงาน และด้านเวลา ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของชลิดา ลิ้นจี่ และคณะ (2563) ที่ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างวิสัยทัศน์องค์กรและประสิทธิภาพการกำกับดูแลกิจการที่ดีของบริษัทมหาชนจำกัด พบว่า วิสัยทัศน์องค์กรด้านค่านิยมและความเชื่อด้านภารกิจและกลยุทธ์ และด้านเป้าหมาย มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการกำกับดูแลกิจการที่ดี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สำนักงานอัยการสูงสุดเป็นส่วนราชการที่มีอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณและการดำเนินการอื่น ซึ่งอัยการสูงสุดมีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักงานอัยการสูงสุด โดยวิสัยทัศน์ของสำนักงานอัยการสูงสุด คือ องค์กรนำในการใช้กฎหมาย เพื่อรักษาความยุติธรรมให้กับประชาชนและสังคม การที่จะทำให้วิสัยทัศน์เกิดผลสัมฤทธิ์และเป็นไปตามเป้าหมาย แนวทาง และแผนการปฏิบัติราชการของสำนักงานอัยการสูงสุด จึงได้มีการกำหนดพันธกิจให้มีการพัฒนาองค์กรให้มีคุณภาพคู่คุณธรรมตามหลักธรรมาภิบาล พัฒนาบุคลากรให้มีสมรรถนะสูง มีคุณธรรม จริยธรรม และมีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยจัดให้มีการอบรมให้ความรู้แก่บุคลากรอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งสำนักงานอัยการสูงสุดมีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับกฎหมายและบุคลากรทุกคนต้องปฏิบัติหน้าที่ตามบทบัญญัติของกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ อันเป็นการเพิ่มความน่าเชื่อถือขององค์กรและบุคลากร ดังนั้น จึงอาจเป็นผล

ทำให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ทางบัญชีของข้าราชการธุรการที่ปฏิบัติงานบัญชีของสำนักงานอัยการสูงสุด ด้านการทำบัญชีที่สอดคล้องกับมาตรฐานทางด้านบัญชีและมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ไม่ส่งผลเชิงบวกกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านปริมาณงาน ด้านเวลา และด้านทรัพยากร ส่วนด้านระบบบัญชีคุณภาพ ไม่ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านปริมาณงาน และสุดท้ายด้านการรายงานแบบบูรณาการ ไม่ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านคุณภาพของงานและด้านเวลา

2. การศึกษาจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานบัญชีของสำนักงานอัยการสูงสุด พบว่า จรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีด้านคุณภาพงาน ได้แก่ ด้านความเที่ยงธรรมและความเป็นอิสระ ด้านความรู้ความสามารถความเอาใจใส่และการรักษามาตรฐานในการปฏิบัติงาน ด้านพฤติกรรมวิชาชีพ และด้านความโปร่งใส ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานบัญชีด้านคุณภาพงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ในขณะที่จรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีด้านปริมาณงาน ได้แก่ ด้านความเที่ยงธรรมและความเป็นอิสระ ด้านความรู้ความสามารถความเอาใจใส่และการรักษามาตรฐานในการปฏิบัติงาน และด้านพฤติกรรมทางวิชาชีพ ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานบัญชีด้านปริมาณงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และด้านความซื่อสัตย์สุจริต ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานบัญชีด้านปริมาณงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีด้านเวลา ได้แก่ ด้านความเที่ยงธรรมและความเป็นอิสระ และด้านความรู้ความสามารถความเอาใจใส่และการรักษามาตรฐานในการปฏิบัติงาน ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานบัญชีด้านเวลา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และสุดท้ายจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีด้านทรัพยากร ได้แก่ ด้านความเที่ยงธรรมและความเป็นอิสระ ด้านความรู้ความสามารถความเอาใจใส่และการรักษามาตรฐานในการปฏิบัติงาน ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานบัญชีด้านทรัพยากร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีตามพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ.2547 มาตรา 47 ที่กล่าวว่า จรรยาบรรณวิชาชีพของนักบัญชีต้องประกอบด้วย 1) ความซื่อสัตย์สุจริต 2) ความเที่ยงธรรมและความเป็นอิสระ 3) ความรู้ความสามารถ ความเอาใจใส่ และการรักษามาตรฐานในการปฏิบัติงาน 4) การรักษาความลับ 5) พฤติกรรมทางวิชาชีพ 6) ความโปร่งใส และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ผกามาศ บุตรสาลี (2565) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ผลกระทบของจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของนักบัญชีในสำนักงานบัญชีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า จรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี ด้านความเที่ยงธรรมมีความสัมพันธ์และส่งผลเชิงบวกกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน จรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี ด้านการรักษาความลับ ด้านความรู้ความสามารถ ด้านความซื่อสัตย์สุจริต และด้านความเที่ยงธรรม มีความสัมพันธ์และส่งผลเชิงบวกกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานและคุณภาพรายงานทางการเงิน และประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านความสำเร็จของงานและด้านปริมาณงาน มีความสัมพันธ์และส่งผลเชิงบวกกับคุณภาพรายงานทางการเงิน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชนีกร จันทิมี และคณะ (2559)

ที่ได้ศึกษาเรื่อง จรรยาบรรณของนักบัญชีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของนักบัญชีที่ปฏิบัติงานในสำนักงานบัญชีในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า จรรยาบรรณของนักบัญชีในด้านความรู้ความสามารถ ด้านการรักษาความลับ และด้านความซื่อสัตย์สุจริต ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของนักบัญชีที่ปฏิบัติงานในสำนักงานบัญชีในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ทั้งนี้เพราะบุคลากรเห็นว่า การปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ซื่อตรงต่อวิชาชีพอย่างตรงไปตรงมา เชื่อถือถือได้โดยปราศจากอคติและความลำเอียงจะทำให้งานออกมามีประสิทธิภาพ ทั้งการปฏิบัติงานด้วยความเอาใจใส่ต่อข้อมูล เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการทำงาน และเมื่อปฏิบัติงานไม่ควรนำความลับของหน่วยงานไปเปิดเผย เพื่อประโยชน์ส่วนตัว หรือเพื่อบุคคลอื่น โดยมิชอบ ซึ่งบุคลากรหลีกเลี่ยงการกระทำที่อาจทำให้เกิดความเสื่อมเสีย เกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพบัญชี ควรมีการปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ในทุกขั้นตอน เพื่อทำให้การทำงานเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อองค์กรต่อไป

ในส่วนของจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีที่ไม่ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานบัญชีของสำนักงานอัยการสูงสุด พบว่า ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ไม่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานบัญชีด้านคุณภาพของงาน ด้านเวลา และด้านทรัพยากร ส่วนด้านการรักษาความลับไม่ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานบัญชีด้านคุณภาพของงาน ด้านปริมาณงาน ด้านเวลา และด้านทรัพยากร ต่อมา ด้านพฤติกรรมทางวิชาชีพ ไม่ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานบัญชีด้านเวลา และด้านทรัพยากร และสุดท้ายด้านความโปร่งใส ไม่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานบัญชีด้านปริมาณงาน ด้านเวลา และด้านทรัพยากร ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐณิชา (2556) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของผู้ทำบัญชีวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงใหม่เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี พบว่า ผู้ทำบัญชีวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีด้านความโปร่งใสอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า สำนักงานอัยการสูงสุดเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายได้มีการปฏิบัติงานตาม ระเบียบ ประกาศ ข้อกำหนด กฎกระทรวง และข้อบังคับที่กำหนดไว้ให้ข้าราชการและบุคคลากรได้นำมายึดถือปฏิบัติและนำมาใช้ในการปฏิบัติงาน หรืออาจเป็นไปได้ว่าความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างไม่ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของเรื่องดังกล่าว ดังนั้น จึงอาจเป็นผลทำให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับจรรยาบรรณวิชาชีพของข้าราชการธุรการที่ปฏิบัติงานบัญชีของสำนักงานอัยการสูงสุด ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ไม่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานบัญชีด้านคุณภาพของงาน ด้านเวลา และด้านทรัพยากร ส่วนด้านการรักษาความลับ ไม่ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานบัญชีด้านคุณภาพของงาน ด้านปริมาณงาน ด้านเวลา และด้านทรัพยากร ต่อมา ด้านพฤติกรรมทางวิชาชีพ ไม่ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานบัญชีด้านเวลา และด้านทรัพยากร และสุดท้ายด้านความโปร่งใส ไม่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานบัญชีด้านปริมาณงาน ด้านเวลา และด้านทรัพยากร

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

การวิจัยเรื่อง วิสัยทัศน์ทางบัญชีและจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานบัญชีของสำนักงานอัยการสูงสุด ผู้วิจัยได้มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำวิจัยไปใช้

1.1 การศึกษาวิสัยทัศน์ทางบัญชีและจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานบัญชีของสำนักงานอัยการสูงสุด สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพไปในทางเดียวกันก่อให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลกับนักบัญชีที่สูงขึ้น

1.2 การศึกษาครั้งนี้สามารถเป็นแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในด้านบัญชี ทั้งด้านความถูกต้องในการปฏิบัติงานด้านบัญชี ด้านความเที่ยงธรรมและความเป็นอิสระ ด้านความรู้ความสามารถความเอาใจใส่และการรักษามาตรฐานในการปฏิบัติงานเพื่อสนับสนุนให้การปฏิบัติงานมีคุณภาพเพื่อนำไปสู่การทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งภายในและภายนอก

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยทางด้านผู้บริหารที่ส่งผลต่อที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานบัญชีของสำนักงานอัยการสูงสุดเพื่อให้ข้อมูลได้ครบทุกส่วนมากขึ้น เช่น ทักษะในการบริหารงาน เป็นต้น

2.2 ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาวิสัยทัศน์ จรรยาบรรณ และวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านบัญชีของสำนักงานอัยการสูงสุด โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพร่วมด้วย เพื่อการพัฒนาการปฏิบัติงานบัญชีและการแก้ไขปัญหาได้มากขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

พัชรินทร์ โสมปาน. (2554). *นักบัญชียุคใหม่.* สืบค้นวันที่ 10 มกราคม 2566, จาก http://dspace.nstru.ac.th:8080/dspace/handle/123456789/336.

จินตนา เหล่าชัยพฤกษ์. (2556). *ปัญหาและการพัฒนาระบบบัญชีของบริษัท หวานใจ จำกัด.* การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีปทุม

รองเอก วรรณพฤกษ์. (2564). *จรรยาบรรณสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี*. สืบค้นวันที่ 1 พฤศจิกายน 2565, จาก https://www.spu.ac.th/fac/commarts/th/view2.php?cid=23369.

หทัยรัตน์ คำฟั่น. (2560). *วิสัยทัศน์ทางบัญชีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านบัญชีของธุรกิจโรงแรมในเขตภาคเหนือของประเทศไทย.* วิทยานิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

ชลิดา ลิ้นจี่ และคณะ. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างวิสัยทัศน์องค์กรและประสิทธิภาพการกำกับดูแลกิจการที่ดีของบริษัทมหาชนจำกัด. *วารสารรัชต์ภาค.* 14(37), 156-165.

อนงค์วรรณ อุประดิษฐ์. (2561). ความสัมพันธ์ของจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีต่อการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ทำบัญชีในจังหวัดลำปาง. *วารสารวิชาการศิลปะศาสตร์ประยุกต์*. 11(1), 81 -91

กษมาพร ยังส้มป่อย. (2561). *ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในเขตกรุงเทพมหานคร.* การค้นคว้าอิสระบัญชีมหาบัณฑิต คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

ผกามาศ บุตรสาลี. (2565). ผลกระทบของจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของนักบัญชีในสำนักงานบัญชีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. 12(3), 170-184

สภาวิชาชีพบัญชี . (2547). *พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547* สืบค้นวันที่ 1 พฤศจิกายน 2565, จาก http://accounting.bus.tu.ac.th/pdf/พรบ%20วิชาชีพบัญชี%202547.pdf.

รัชนีกร จันทิมี และคณะ. (2559). จรรยาบรรณของนักบัญชีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของนักบัญชีที่ปฏิบัติงานในสำนักงานบัญชีในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา. *The National and International Graduate Research Conference 2016,* HMP 8.

ณัฐณิชา กาวิชัย. (2556). *ความคิดเห็นของผู้ทำบัญชีวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงใหม่เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี.* การค้นคว้าอิสระ ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

การพัฒนาตนเองไปสู่การเป็นศิลปินที่ประสบความสำเร็จ: รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย จันทร์สุวรรณ์

A study of the concept of self-development to become a successfut artist: associate Professor dr.Supachai Chansuwan

สุจิตรา พุ่มพึ่ง[1] ปิยวดี มากพา[2]
Suchitra Phumpueng, Piyawadee Makpa

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่องการพัฒนาตนเองไปสู่การเป็นศิลปินที่ประสบความสำเร็จ: รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย จันทร์สุวรรณ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาตนเองไปสู่การเป็นศิลปินที่ประสบความสำเร็จของรองศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย จันทร์สุวรรณ์ เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพรูปแบบกรณีศึกษา มุ่งเน้นหาข้อสรุปเรื่องแนวทางการพัฒนาตนเองไปสู่การเป็นศิลปินที่ประสบความสำเร็จ โดยมีขอบเขตการศึกษา ประวัติ ปัจจัย หลักการแนวคิด ของ รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย จันทร์สุวรรณ์ และศิลปินที่ประสบความสำเร็จท่านอื่นๆ โดยรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การสอบถาม ผู้ที่เป็นกรณีศึกษา และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่สามารถให้ข้อมูลในมุมมองที่มีต่อกรณีศึกษา หรือศิลปินที่ประสบความสำเร็จท่านอื่นๆ มาจัดระบบข้อมูลโดยใช้ทฤษฎีการพัฒนาตนเองของ Bandura เรื่องการรับรู้ ความสามารถของบุคคลพัฒนามาจากปัจจัยหลัก 4 ประการ และทฤษฎีการฝึกทักษะปฏิบัติของแฮร์โรว์ ผู้วิจัยคาดว่าการจัดระบบข้อมูลจะทำให้เห็นแนวทางขั้นตอนของกรณีศึกษาได้ชัดเจนขึ้นและยังสามารถที่จะเป็นแนวทางเพิ่มเติมสำหรับผู้ที่ประสงค์จะพัฒนาตนเองด้านการเป็นศิลปิน สามารถนำข้อมูลไปใช้ประกอบเพื่อเป็นแนวทางหนึ่งที่มีส่วนช่วยในการพัฒนาตนเองได้ รวมถึงหลักสูตรที่ผลิตบัณฑิตเพื่อเป็นนาฏยศิลป์ สามารถนำผลวิจัยไปเป็นแนวทางในการประยุกต์การจัดกิจกรรมหรือสิ่งสนับสนุนเพื่อเป็นการปรับพื้นฐานให้ผู้เรียนก่อนที่จะให้ผู้เรียนพัฒนาตนเอง

คำสำคัญ (Keywords): การพัฒนาตนเอง; นาฏยศิลปิน; การประสบความสำเร็จ

Received: 2023-05-10 **Revised**: 2023-07-11 **Accepted**: 2023-07-12

[1] สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ Program in Art Education, Faculty of Fine Arts Srinakharinwirot University

[2]สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ Department of Dance, Faculty of Fine Arts Srinakharinwirot University. Corresponding Author e-mail: piyawadee@g.swu.ac.th

Abstract

This research article is part of a research on self-development of successful artists: Associate Professor Dr.Supachai Chan Suwan is intended to study the way of self-development to be a successful artist of the associate professor.Supachai Chan Suwan is a qualitative research, case study model. Focus on the conclusion of the self-development approach to successful artists. With scope, education, history, factors, principles, concepts of Associate Professor Dr.Supachai Chan Suwan and other successful artists By collecting information from interviews, inquiries, case studies And those involved who can provide information from their perspective on case studies Or other successful artists Let's organize the information system using self-development theory.Bandura's perception The ability of a person to develop comes from the 4 main factors and the theory of practice skills of Harrow. Researchers expect that the data system will make clear the process of the case study and can also be an additional guideline for those wishing to develop themselves.Being an artist Can use the information to make one way that helps in self-development Including courses that produce graduates for dance arts Research results can be used as guidelines for applying activities or support as a basis for students before allowing students to develop themselves.

Keywords: Self-development; artist; success

บทนำ (Introduction)

รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย จันทร์สุวรรณ์ ถือว่าเป็นผู้ที่ได้รับการยกย่องในด้านความเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านนาฏศิลป์ และยังเป็นที่ยอมรับสำหรับบุคคลทั่วไปทั่วในด้านความเป็นศิลปิน ครู และนักวิชาการทางด้านนาฏศิลป์ มีผลงานทั้งด้านวิชาการ อาทิ บทความวิชาการตีพิมพ์ในวารสาร บทความตีพิมพ์ในหนังสือ บทความภาษาอังกฤษ และผลงานวิจัยที่รวบรวมองค์ความรู้ด้านการศึกษานาฏศิลป์ในประเทศไทยที่ยังไม่ได้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายมารวบรวมออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร นอกจากนี้ยังมีผลงานด้านการสร้างสรรค์ชุดการแสดงอีกมากมายเช่น เชิ้งโปงลาง ฉุยฉายมังตราเป็นต้น เคยดำรงตำแหน่งบริหาร อาทิ คณบดีคณะศิลปนาฏดุริยางค์ วิทยาลัยนาฏศิลป์ และยังมีผลงานต่างๆอีกมากมายทั้งในบทบาทผู้แสดง บทบาทครูผู้ถ่ายทอด และทำคุณประโยชน์ในสังคมโดยใช้ความเชี่ยวชาญด้านนาฏศิลป์จนเป็นที่ยอมรับและได้รับยกย่องให้เป็นศิลปินแห่งชาติด้านศิลปะการแสดง สาขานาฏศิลป์ไทย ในปี พ.ศ. 2548 ซึ่งเป็นศิลปินแห่งชาติที่ได้รับการยกย่องในอายุ 50 ปี นับว่าอายุน้อยที่สุดในสาขาศิลปะการแสดง แต่เนื่องด้วยผลงานที่เป็นที่ประจักษ์จึงได้รับการยกย่อง (มิกซ์แมกกาซีน, 2561)

การประสบความสำเร็จนั้นเกิดขึ้นจากการสั่งสมประสบการณ์ การศึกษาเรียนรู้โดยใช้พื้นฐานความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาตนเอง ซึ่งในส่วนของการพัฒนาตนเองในกรณีของ รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย จันทร์สุวรรณ์ นั้น มีการพัฒนาต่อเนื่องทั้งด้วยตนเอง และครูผู้สอน จนกระทั่งทำให้สามารถสร้างเอกลักษณ์การฟ้อนรำได้อย่างโดดเด่นที่มีต้นแบบและต้นฉบับเป็นของตนเองดังนี้การรำโขนตัวพระด้วยท่าทางสง่างามสงบนิ่งสุภาพการรำละครนอกรำไปพร้อมกับใช้อารมณ์ตามท้องเรื่องการรำละครในด้วยความนิ่มนวลแสดงอารมณ์เพียงเล็กน้อยการรำละครพันทางด้วยมาดเท่โก้เก๋ และได้มีการพัฒนาเอกลักษณ์การฟ้อนรำของตนเองขึ้นเรื่อย ๆ จนกระทั่งครูผู้สอนหลายท่านได้เอ่ยปากชมว่าเป็นคนที่รำได้สวยงามตั้งแต่ศีรษะจรดเท้าได้แก่การออกท่ารำจะตึงสรีระส่วนต่าง ๆ ของร่างกายตลอดเวลาเช่นการรำโขนจะวางสีหน้าให้สงบนิ่งในทุกอารมณ์การรำละครพันทางจะแสดงออกทางอารมณ์คือยิ้มหรือปลายตาไปตามไหล่ที่กระทายเพื่อให้ดูมีชีวิตชีวายิ่งขึ้นสิ่งเหล่านี้เขาพยายามฝึกพัฒนาฝึกฝนตลอดเวลาเพื่อทำให้ผู้ชมได้ทราบทันทีว่าลีลาของเขามีความแตกต่างจากศิลปินท่านอื่น นายศุภชัย จันทร์สุวรรณ์ แสดงนาฏศิลป์ให้ประชาชนชื่นชมมาตั้งแต่วัยเยาว์จวบจนปัจจุบันอย่างต่อเนื่องในเวลาไม่ต่ำกว่า 40 ปีจึงมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของผู้ชมมาทุกยุคทุกสมัย(อัมไพวรรณ เดชะชาต, 2554, น.100-113)

ซึ่งจากการสัมภาษณ์ รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย จันทร์สุวรรณ์ ท่านได้กล่าวว่า สมัยก่อนไม่ค่อยมีสื่อบันเทิงมากนักเมื่อมี ลิเก งิ้ว หรือละคร มาเปิดการแสดงใกล้บ้านก็จะตามครอบครัวไปชมเสมอ และเมื่อกลับมาบ้านก็จะทำท่าทางเลียนแบบตัวละคร นับได้ว่าความชื่นชอบในเรื่องของศิลปะการแสดงฝังเข้ามาตั้งแต่เด็กโดยปริยาย พอเข้าเรียนระดับชั้นประถมศึกษาก็ได้เรียนนาฏศิลป์ไทยโดยเป็นการฝึกซ้อมละครเวลาตอนเย็นหลังเลิกเรียนเพื่อแสดงในงานของโรงเรียน และได้เข้าศึกษาต่อที่วิทยาลัยนาฏศิลป์กรมศิลปากร โดยมีใจรักในวิชาการด้านนาฏศิลป์ด้วยตนเองมิได้ถูกบังคับให้เรียนหรือมีความจำเป็นต้องเรียนจึงศึกษาวิชานาฏศิลป์อย่างใฝ่รู้ทำให้ได้รับการต่อท่ารำจากครูผู้สอนอย่างต่อเนื่องได้แก่ ครูลมุล ยมะคุปต์ ครูอุดม อังศุธร โดยลักษณะการเรียนจะเป็นฝึกปฏิบัติเรื่องของนาฏศิลป์ในตอนเช้าและช่วงบ่ายจึงจะเรียนวิชาสามัญ แต่นอกจากนั้นยังได้ศึกษาด้วยตนเอง โดยการศึกษาลีลาท่ารำอันเป็นกลวิธีของครูแต่ละท่านจากการดูศิลปินที่มีชื่อเสียงแสดงโขนละคร และชมการแสดงนาฏศิลป์จากสื่อมวลชนอื่นๆ เช่น ภาพยนตร์ หนังสือพิมพ์ด้วยวิธีการสังเกตและนำมาฝึกซ้อมประยุกต์ให้เหมาะสมกับตนเองอยู่เสมอ (ศุภชัย จันทร์สุวรรณ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 4 กุมภาพันธ์ 2566)

ด้วยเรื่องราวดังกล่าวของท่าน ทำให้ท่านเป็นจุดเด่นที่น่าสนใจ ในเรื่องการพัฒนาตนเอง และยังคงมีกลุ่มคน ครู อาจารย์ หรือนักวิชาการอีกหลายคน ที่มีจุดหมายที่ก้าวไปสู่การเป็น ที่ยอมรับยกย่องในวงการนาฏศิลปิน ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญที่ควรจะนำเสนอแนวทางเพื่อช่วยในการสร้างเสริมหรือพัฒนาศักยภาพของในการพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ซึ่งแนวทางที่จะนำไปสู่การพัฒนาตนให้บรรลุเป้าหมายนั้น ควรมีแนวทางหรือแนวคิดต้นแบบในรูปแบบบุคคลเพื่อเป็นแรงจูงใจหรือเส้นทางการพัฒนาตนเองตามรอยบุคคลนั้น ๆ ซึ่งสำหรับวงการนาฏศิลป์ไทยในปัจจุบัน ผู้ที่มีลักษณะเด่นในด้านทักษะการปฏิบัติที่พัฒนามาจากแนวคิดอันเป็นแรงขับเคลื่อนที่ส่งผลให้มีลักษณะเฉพาะและมีคุณวุฒิที่โดดเด่นกว่าคนในช่วงวัยเดียวกัน (อัมไพวรรณ เดชะชาต, 2554, น.100-113)

จากการสัมภาษณ์รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย จันทร์สุวรรณ์ เกี่ยวกับข้อมูลด้านแนวคิดของท่านเอง ท่านได้กล่าวว่า “เตือนตัวเองเสมอว่าการเรียนรู้ไม่มีที่สิ้นสุด แม้จะมีหน้าที่การงานตำแหน่งต่างๆ ที่สังคมมอบให้ก็ไม่ใช่สิ่งยืนยันว่าเราจะรู้ทุกสิ่งทุกอย่างและรู้มากกว่าผู้อื่น โดยเฉพาะในวงการศิลปะแขนงนี้ ไม่มีใครเก่งที่สุด ไม่มีใครเก่งคนเดียว และไม่มีใครเก่งกว่าใคร” ท่านจึงเป็นผู้ที่พัฒนาตนเองอยู่เสมอซึ่งในทุกความสำเร็จเกิดจากการพัฒนาตนเองของท่านตลอดเวลา

เมื่อกล่าวถึงการพัฒนาตนเองนั้น ถือว่าเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่จะทำให้บุคคลใดบุคคลก้าวไปสู่ความสำเร็จได้ เนื่องจากในปัจจุบันบริบทการใช้ชีวิตล้วนเป็นกรอบมาตรฐานที่ตั้งไว้ เช่น หลักสูตรรูปแบบ ทำให้การถ่ายทอดความรู้ทุกคนจะได้รับในรูปแบบเดียวกัน แต่จุดต่างที่จะเป็นตัวแปรที่สามารถทำให้แต่ละบุคคลมีความต่างกัน คือทักษะการเรียนรู้ที่จะพัฒนาตนเองของแต่ละบุคคล ทั้งในด้านการพัฒนาทักษะการรับรู้ในชั้นเรียน ร่วมถึงการพัฒนาทักษะต่างๆ นอกเวลา ซึ่งจะนำมาสู่ความเป็นคุณลักษณะเฉพาะส่วนตัวของบุคคล นอกจากกรณีศึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย จันทร์สุวรรณ์ แล้วยังมีศิลปินที่ประสบความสำเร็จอีกหลายท่านที่สำเร็จโดยมีผลมาจากการพัฒนาตนเองในด้านต่างๆ ซึ่งจากศึกษาและสัมภาษณ์ศิลปินในสาขานาฏศิลป์ พบว่า ศิลปินที่ศึกษาสำเร็จการศึกษาในหลักสูตรอื่นๆ ที่ไม่ใช่นาฏศิลป์แต่ในปัจจุบันได้รับยกย่องเป็นผู้เชี่ยวชาญในสาขานาฏศิลป์ โดยเป็นที่ยอมรับกันอย่างแพร่หลาย ด้วยเหตุนี้ผลมาจากการฝึกฝนพัฒนาตนเองโดยการแสวงหาความรู้นอกชั้นเรียนอันเกิดมาจากปัจจัยโดยรอบที่ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาตนเองไปสู่ความสำเร็จ เช่น อาจารย์ประดิษฐ์ ปราสาททอง ศิลปินศิลปาธร เป็นต้น

นอกจากวงการศิลปินด้านนาฏศิลป์ไทยในประเทศไทยแล้วในวงการศิลปินต่างประเทศก็มีนักเต้นที่ประสบความสำเร็จจากทักษะการพัฒนาตนเองจนไปสู่การสร้างเอกลักษณ์จนเป็นศิลปินที่มีชื่อเสียงในปัจจุบัน เช่น มาร์ธา เกรแฮม (Martha Graham) นักเต้น/นักออกแบบท่าเต้นที่พัฒนาท่าเต้นที่ได้จากการเรียนในโรงเรียนที่ฝึกสอนท่าเต้นทางวัฒนธรรม สุดท้ายเธอได้พัฒนาผสมผสานท่าเต้นและได้ออกแบบท่าเต้นในรูปแบบของตนเองได้อย่างมีเอกลักษณ์และได้ตั้งคณะเต้นรำเป็นของตนเองซึ่งมีชื่อเสียงไปทั่วโลก

จากการศึกษาข้อมูลดังกล่าวผู้วิจัยมีความเห็นว่าการศึกษาแนวทางการพัฒนาตนเองของศิลปินที่ประสบความสำเร็จนั้น จะทำให้ได้เผยแพร่องค์ความรู้เรื่องของแนวทางในการพัฒนาตนเองอันจะเป็นประโยชน์ผู้ที่มุ่งมั่นที่จะเป็นศิลปินที่ประสบความสำเร็จทั้งในรูปแบบของการนำไปเป็นแนวทางหรือนำไปประยุกต์ใช้ประกอบกับแนวทางของตนเอง เพื่อชี้นำไปสู่ความสำเร็จที่มีแบบอย่างหรือต้นแบบที่จะทำพัฒนาอย่างตรงตามเป้าหมาย และอาจจะเป็นการกระบวนการบางส่วนที่อาจจะยังไม่ตรงความเป้าหมาย อาจนำไปสู่ความสำเร็จไปรวดเร็วขึ้น

จากข้อมูลข้างต้นผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการพัฒนาตนเองสู่การเป็นศิลปินแห่งชาติ ในกรณีศึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย จันทร์สุวรรณ์ โดยใช้ทฤษฎีการฝึกทักษะปฏิบัติของแฮโรว์มาใช้ในการจัดระบบข้อมูลสำหรับการจัดทำแนวทางพัฒนาตนเองด้านทักษะการปฏิบัติการโดยข้อมูลทฤษฎีดังกล่าวมีความสอดคล้องทางพัฒนาการการฝึกปฏิบัติให้ได้ประสิทธิภาพสูงสุดตามลำดับขั้นตอนรวมถึงสามารถต่อยอดความรู้ทางทักษะได้อีกด้วย ซึ่งผู้วิจัยคาดว่าการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้

ทฤษฎีนี้เป็นตัวช่วยในการจัดระบบจะทำให้เห็นแนวทางขึ้นตอนของกรณีศึกษาได้ชัดเจนขึ้นและยังสามารถที่จะเสนอแนะแนวทางเพิ่มเติมจากศิลปินท่านอื่นๆ ได้อย่างมีระบบมากขึ้น โดยข้อมูลที่ใช้จะรวบรวมข้อมูลจากชีวประวัติ ปัจจัย และกระบวนการต่าง ๆ ในชีวิตที่ถูกสั่งสม หรือเรียนรู้ตลอดช่วงชีวิต ทั้งในด้านการได้รับการเลี้ยงดู การศึกษา รวมทั้งชีวิตการทำงาน มาวิเคราะห์และนำเสนอออกมาเป็นแนวการพัฒนาตนเองไปสู่การเป็นศิลปินที่ประสบความสำเร็จได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาตนเองไปสู่การเป็นศิลปินแห่งชาติ กรณีศึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย จันทร์สุวรรณ์

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพในรูปแบบของกรณีศึกษาโดยมุ่งเน้นที่จะหาข้อสรุปในเรื่องแนวทางการพัฒนาตนเองไปสู่ศิลปินแห่งชาติ กรณีศึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. ศุภชัย จันทร์สุวรรณ์ ในด้านการพัฒนาตนเอง งานวิจัยในครั้งนี้มีขอบเขตที่จะศึกษาประวัติ ปัจจัย ประสบการณ์และแนวความคิด ของ รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย จันทร์สุวรรณ์ เพื่อใช้ข้อมูลมาเสนอเป็นแนวการพัฒนาตนเองไปสู่การเป็นศิลปินที่ประสบความสำเร็จ โดยนำเสนอผลสรุปของงานวิจัยในเชิงพรรณาประกอบไปด้วยแนวทาง วิธีคิด วิธีทำ รวมถึงบริบทที่นำไปสู่ความสำเร็จ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลของงานวิจัยชิ้นนี้ คัดเลือกในรูปแบบเฉพาะเจาะจง คือ โดยมีรายละเอียดเกณฑ์การคัดเลือกดังนี้

- ลูกศิษย์ โดยปัจจุบันต้องประกอบอาชีพนาฏศิลปิน ทั้งมีสังกัดและอิสระ ต้องเป็นผู้ที่ได้รับการถ่ายทอดท่ารำจากกรณีศึกษาโดยตรง

- เพื่อน

1) เพื่อนร่วมงาน โดยจะต้องเป็นผู้ที่เคยร่วมแสดงในงานเดียวกันหรือฝึกซ้อมมาด้วยกัน

2) เพื่อนร่วมชั้นเรียน โดยจะต้องเป็นผู้ที่เรียนร่วมชั้นเรียนกับกรณีศึกษา ในระดับใดระดับหนึ่ง

3) เพื่อนร่วมชั้นเรียนที่มีความต่อเนื่อง เช่น เคยร่วมชั้นเรียนมากกว่า 1 ช่วงวัย หรือร่วมชั้นเรียนที่มีโอกาสได้มาปฏิบัติงานร่วมกัน

- ครูผู้สอน โดยต้องเป็นครูผู้ถ่ายทอดทักษะการปฏิบัติให้กับกรณีศึกษา

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาและเก็บรวมรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง และสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องกับบุคคลผู้เป็นกรณีศึกษา และสัมภาษณ์บุคคลในวงวิชาการทางด้านนาฏศิลป์และหลักสูตร โดยมีการเก็บรวมรวมข้อมูลดังนี้

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบวิเคราะห์เอกสาร รูปแบบของแบบวิเคราะห์เอกสารมุ่งเน้นเอกสารที่มีแหล่งที่มาที่ชัดเจน น่าเชื่อถือได้และมีข้อมูลตรงกับเนื้อหาของงานวิจัยหรือมีความเกี่ยวข้องอันจะเป็นประโยชน์ต่องานวิจัย
2. แบบสัมภาษณ์

2.1 รูปแบบการสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) โดยมีส่วนของคำถามหลักที่มุ่งเน้นข้อมูลที่ต้องการตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย และในส่วนของคำถามที่ต้องความคิดเห็นหรือข้อมูลเพิ่มเติมสำหรับใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในประเด็นต่างๆ ที่อาจจะมีเพิ่มเติมขึ้น (อาจจะเป็นการสัมภาษณ์เดี่ยวหรือสัมภาษณ์กลุ่มก็ได้)

2.2 รูปแบบการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (Indepth Interview) โดยเป็นการสัมภาษณ์ที่ไม่มีการกำหนดกฎเกณฑ์เกี่ยวกับคำถามและลำดับขั้นตอนของการสัมภาษณ์แต่เป็นการพูดคุยในเชิงการสนทนาและสอบถามความคิดเห็นข้อเท็จจริงหรือการเล่าเรื่องราวประสบการณ์ต่างๆที่ได้พบเจอ

การตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การตรวจแบบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยผู้เชี่ยวชาญทางด้านข้อมูลโดยตรง ซึ่งในงานวิจัยชิ้นนี้ คือ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านนาฏศิลป์และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลเพื่อตรวจสอบหา ค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม หรือค่าความสอดคล้อง (IOC)

การเก็บรวมรวบข้อมูล การเก็บรวบรวมในงานวิจัยในครั้งนี้แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง
2. การสัมภาษณ์จากผู้ที่เกี่ยวข้องตามวัตถุประสงค์ในงานวิจัย
3. การสัมภาษณ์บุคคลผู้เป็นกรณีศึกษา ในงานวิจัย

การตรวจสอบคุณภาพข้อมูล

ตรวจสอบคุณภาพข้อมูลเรื่องแนวคิดในการพัฒนาตนเองของ รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย จันทร์สุวรรณ์ นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องมาตรวจสอบด้วยวิธี (FOCUS GROUP) จากนั้น นำข้อมูลที่ได้จากเอกสารที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลจากผู้ให้สัมภาษณ์ และ

ข้อมูลจากบุคคลผู้เป็นกรณีศึกษามาตรวจสอบ แบบสามเส้าโดยการวิธีการหาความเชื่อมั่น และแปรความทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อการนำเสนอข้อมูลเรื่องการพัฒนาตนเองของศิลปินแห่งชาติ รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย จันทร์สุวรรณ์ ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมข้อมูลเพื่อนำเสนอผลการวิจัยโดยการศึกษาข้อมูลจากการสัมภาษณ์กรณีศึกษา ผู้ให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกรณีศึกษา และศึกษาจากเอกสาร พบว่า การที่ท่านประสบความสำเร็จนั้นเป็นเพราะท่านเป็นผู้ที่มีความสามารถและมีผลงานในเชิงประจักษ์ด้านศิลปะการแสดงนาฏศิลป์ และด้านการเผยแพร่วัฒนธรรม รวมถึงการมีคุณธรรมจริยธรรมครบถ้วนตามคุณสมบัติของศิลปินแห่งชาติ ผู้วิจัยจึงนำเสนอข้อมูลของรองศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย จันทร์สุวรรณ์ ผ่านเกณฑ์การคัดเลือกศิลปินแห่งชาติ และทฤษฎีที่ใช้ในงานวิจัยโดยวิเคราะห์ตามช่วงเวลา

ผลการวิจัย (Research Results)

สรุปผลการวิจัย

แนวทางการพัฒนาตนเองไปสู่การเป็นศิลปินแห่งชาติของ รศ.ดร.ศุภชัย จันทร์สุวรรณ์ ผู้วิจัยจำแนกผลการวิจัยออกเป็น 2 ส่วนคือ ด้านปัจจัยการพัฒนาตนเอง และด้านการฝึกปฏิบัติทักษะการแสดง

ด้านปัจจัยการพัฒนาตนเองของ รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย จันทร์สุวรรณ์ จำแนกออกเป็นปัจจัยภายนอกและภายใน โดยสรุปตามทฤษฎีการพัฒนาตนเอง ของ Bandura การรับรู้ความสามารถของบุคคลพัฒนามาจากปัจจัยหลัก 4 ประการ ดังนี้

1. ประสบการณ์จากความสำเร็จ (Enactive Attainment)
   - การได้รับคัดเลือกให้แสดงให้บทบาทที่สำคัญในชุดการแสดงนั้นๆ อยู่เสมอ
2. การได้เห็นตัวแบบประสบความสำเร็จ (Vicarious Experience)
   - การมีครูผู้สอนเป็นบุคคลต้นแบบ
3. การพูดชักจูงจากผู้อื่น (Verbal Persuasion)
   - การได้รับการสนับสนุนจากครอบครัว และคนรอบข้างที่มีส่วนในการส่งเสริม
   - ได้รับคำแนะนำจากครูผู้สอน
4. สภาวะทางกาย (Physiological State)
   - รูปร่าง สรีระ ที่งดงาม มีช่วงแขน ปลายมือ และปลายเท้าที่เรียวงามอ่อนช้อย
   - การจัดลำดับระบบความคิดของตนเอง

- ความรัก ความชอบในการแสดง มีพรสวรรค์ เรียนรู้ได้ไว การมีระเบียบวินัย

ด้านการฝึกปฏิบัติทักษะการแสดงของ รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย จันทร์สุวรรณ์ สามารถสรุปผลได้จากการฝึกตามทฤษฎีการฝึกทักษะปฏิบัติของแฮโรว์ ที่จัดลำดับขั้นของการเรียนรู้ทางทักษะปฏิบัติไว้ 5 ขั้น โดยเริ่มจากระดับที่ซับซ้อนน้อยไปจนถึงระดับที่มีความซับซ้อนมาก ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นการเลียนแบบ

- เลียนแบบเพื่อจดจำรายละเอียดของท่ารำแทนการจดในสมุดบันทึก
- การศึกษาจากครูและเลียนแบบให้สมบูรณ์
- ฝึกซ้อมด้วยเองโดยใช้รายละเอียดที่ได้จดจำมาจากครูผู้สอน

ขั้นที่ 2 ขั้นการลงมือกระทำตามคำสั่ง

- ฝึกซ้อมต่อหน้าครูเพื่อให้ได้รับการจับท่า หรือให้คำแนะนำ
- ทำตามคำสั่งที่ได้รับมอบหมาย

ขั้นที่ 3 ขั้นการกระทำที่ถูกต้องสมบูรณ์

- การฝึกซ้อมให้มากๆ ทบทวนอยู่เสมอ

ขั้นที่ 4 ขั้นการแสดงออก

- สามารถที่จะมีพื้นฐานทักษะที่มีความสมบูรณ์ งดงามตามรูปแบบนาฏศิลป์ไทย
- ฝึกซ้อมซ้ำๆ จนเกิดความแม่นยำในกระบวนท่า

ขั้นที่ 5 ขั้นการกระทำอย่างเป็นธรรมชาติ

- การศึกษาประเภทของการแสดง
- ทำความเข้าใจกับดนตรีประกอบการแสดงยึดการฟังจังหวะเป็นหลักและรู้จักการไล่ทำนองเพลง
- การศึกษาภูมิหลังของตัวละคร บทละคร
- ศึกษาร่างกายของตนเองที่เป็นลักษณะเฉพาะ
- การตั้งใจ ทุ่มเท พัฒนาตนเอง
- การวิเคราะห์บทบาทร่วมกับตนเองแล้วและสร้างออกมาเป็นรูปแบบของตัวละครนั้นๆ ผนวกกันจนเกิดเป็นรูปแบบของผู้แสดงเอง

รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย จันทร์สุวรรณ์ มีแนวทางการพัฒนาตนเองไปสู่การเป็นศิลปินแห่งชาติ จำแนกออกเป็น 2 องค์ประกอบคือ 1)ด้านปัจจัยในการพัฒนาตนเอง มีความ

สอดคล้องกับ ทฤษฎีของ Bandura ที่ว่าด้วยการรับรู้ความสามารถของบุคคลพัฒนามาจากปัจจัยหลัก 4 ประการ โดยทั้ง 4 ประการนั้นเป็นปัจจัยที่ทำให้กรณีศึกษาเกิดการพัฒนาตนเองในด้านต่างๆ จำแนกออกตามบริบท และช่วงเวลา และ 2) การฝึกปฏิบัติ มีความสอดคล้องกับ ทฤษฎีการฝึกทักษะปฏิบัติของแฮโรว์ 5 ขั้น โดยทั้ง 5 ขั้นนั้นรองศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย จันทร์สุวรรณ์ ใช้ในการฝึกปฏิบัติตามลำดับขั้นที่ 1-5

ภาพประกอบที่ 1 กระบวนการพัฒนาตนเองของ รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย จันทร์สุวรรณ์

ที่มา: ผู้วิจัย

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ผู้ที่ประสงค์จะพัฒนาตนเองด้านการเป็นศิลปินสามารถนำข้อมูลไปใช้ประกอบเพื่อเป็นแนวทางหนึ่งที่มีส่วนช่วยในการพัฒนาตนเองได้

1.2 หลักสูตรที่ผลิตบัณฑิตเพื่อเป็นนาฏยศิลป์ สามารถนำผลวิจัยไปเป็นแนวทางในการประยุกต์การจัดกิจกรรมหรือสิ่งสนับสนุนเพื่อเป็นการปรับพื้นฐานให้ผู้เรียนก่อนที่จะให้ผู้เรียนพัฒนาตนเอง

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเรื่องแนวคิดการพัฒนาตนเองของศิลปินที่ประสบความสำเร็จในทุกแขนงสาขาเพื่อความครอบคลุมของข้อมูลที่เป็นบุคคลด้านศิลปะของประเทศชาติ

2.2 ควรมีการนำแนวทางที่ได้จากผลวิจัยนี้ไปทดลองใช้เพื่อวัดผลว่าแนวทางดังกล่าวสามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะการแสดงที่มีเอกลักษณ์หรือไม่

เอกสารอ้างอิง (References)

เขมรัฐ อิ่มอุรัง. (2562). *เส้นทางสู่วิทยฐานะครูเชี่ยวชาญพิเศษ:การศึกษาพหุชีวประวัติ.* (วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

พรรณศักดิ์ สุขี. (2554). *การเปิดสอนหลักสูตรศิลปะการแสดงในสถาบันอุดมศึกษาของไทย : ปัญหาเรื่องแนวคิดจินตนิยมในสังคมทุนนิยมบริวาร.* วารสารนักบริหาร, 31(4), 80-91.

พระเทพเวที (ป.อ.ปยุตโต). (2531). *พัฒนาตน.* กรุงเทพฯ: มูลนิธิโกมลคีมทอง.

พระราชบัญญัติข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2551. (2551). *มาตรฐานการกำหนดตำแหน่งด้านนาฏยศิลปิน*. สืบค้นจาก https://www.ocsc.go.th/job/%E0%B8%99%E0%B8%B2%E0%B8%8F%E0%B8%A8%E0%B8%B4%E0%B8%A5%E0%B8%9B%E0%B9%8C

พระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓. (2553). *การกำหนดสาขา คุณสมบัติหลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกของศิลปินแห่งชาติ*. สืบค้นจาก https://prkan1.files.wordpress.com/2013/06/lukgen56.pdf

ไพศาล ไกรสิทธิ์. (2542). *การพัฒนาตน. ราชบุรี*: สถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.

มัณฑรา ธรรมบุศย์. (ม.ป.ป.). *ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของแบนดูรา.* สืบค้นจาก https://sites.google.com/site/psychologybkf1/home/citwithya-phathnakar/thvsdi-kar-reiyn-ru-thang-sangkhm-khxng-baen-dura

มิกซ์แมกกาซีน. (2561). *ผศ.ดร.ศุภชัย จันทร์สุวรรณ์*. สืบค้นจาก https://www.mixmagazine.in.th/00003469

เรียม ศรีทอง. (2542*). กระบวนการพัฒนาตน พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน*: หน่วยศึกษานิเทศก์สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ.

วินัย เพชรช่วย. (ม.ป.ป.). *การพัฒนาตน Self Development*. สืบค้นจาก https://www.novabizz.com/NovaAce/Learning/Self_Development.htm

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. (2536). *ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม.* กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุมิตรา อุ่นเปีย, และ ขนบพร วัฒนสุขชัย. (2557). *ผลการจัดกิจกรรมศิลปะตามแนวคิดของแฮร์โรว์ที่มีต่อความสามารถในการปั้นของเด็กอายุ 9-11 ปี.* วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา, 9(1), 458-472.

อัมไพวรรณ เดชะชาต. (2554). *ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย จันทร์สุวรรณ์ ศิลปินแห่งชาติ "มังตราแห่งผู้ชนะสิบทิศ.* นิตยสารศิลปากร, 54(5), 100-113.

สมรรถนะของนักบัญชีและทักษะทางวิชาชีพบัญชีที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของนักบัญชี สำนักงานอัยการสูงสุด

Competencies of Accountants and Professional Accounting Skills That Affect Success in the Practice of an Accountant Office of the Attorney General

จุฬารักษ์ ทิพยเสนา[1] สุรีย์ โบษกรนัฏ[2]
Julark Thippayasena, Suree Bursakornnat

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษาวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสมรรถนะของนักบัญชีที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของนักบัญชี สำนักงานอัยการสูงสุด 2) ศึกษาทักษะทางวิชาชีพบัญชีที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของนักบัญชี สำนักงานอัยการสูงสุด โดยใช้เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถามซึ่งส่งให้กับกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี จำนวน 193 คน และทำการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา เช่น ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความถี่ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นอกจากนี้ยังมีการวิเคราะห์เชิงอนุมาน การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อหาว่าตัวแปรใดที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของนักบัญชีมากที่สุด ผลการศึกษาพบว่า สมรรถนะของนักบัญชีและทักษะทางวิชาชีพบัญชีมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของนักบัญชี โดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 ด้านความถูกต้องตามกระบวนงาน ด้านผลงานบรรลุตามเป้าหมายความสำเร็จ ด้านการจัดหา ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และด้านความก้าวหน้าในสายงาน

คำสำคัญ (Keywords): สมรรถนะนักบัญชี; ทักษะทางวิชาชีพบัญชี; ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน

Abstract

This research study aims to 1) analyze the competencies of accountants that affect success in the performance of accountants, Office of the Attorney General 2) Analyze accounting professional skills that affect the success of the accountant's

---

Received: 2023-05-06 **Revised**: 2023-06-26 **Accepted**: 2023-06-26

[1] นักศึกษาปริญญาโท คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม Master Degree Student of Accountancy, Sripatum University. Corresponding Author e-mail: Julark.thi@spumail.com

[2] คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม School of Accountancy, Sripatum University.

work. Office of the Attorney General The research tool was a questionnaire sent to a sample of 193 finance and accounting workers. and analyzed descriptive statistics such as percentage, mean, frequency, and standard deviation. Inferential analysis is also available. the correlation coefficient and multiple regression analysis to find out which variables have the greatest influence on the success of the accountant's work. The results of the study showed that Accountant's competency and professional skills have a positive influence on the success of the accountant's practice. The level of statistical significance was 0.01 and 0.05 for the accuracy of the workflow. Achievement in achievement of goals, procurement, resource utilization worthwhile and progress in the field.

Keywords: Accountant competency; Accounting Professional Skills; Operational success

บทนำ (Introduction)

ปัจจุบันได้ก้าวสู่ยุคที่สังคมโลกมีการแข่งขันและพัฒนาอยู่เสมอ ปัจจัยแวดล้อม ไม่ว่าจะเป็นเศรษฐกิจ สังคม การเมือง เทคโนโลยี และวิทยาการก็ล้วนมีอิทธิพลต่อองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนที่ต้องมีการปฏิรูปเพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลง กระแสแห่งการจัดการภาครัฐสมัยใหม่ได้ส่งผลให้การบริหารงานภาครัฐมีการเปลี่ยนแปลงไปในด้านต่าง ๆ เพื่อรองรับกับการบริหารจัดการที่ดี มีความทันสมัย มีประสิทธิภาพ และสามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก ตามยุทธศาสตร์ในการพัฒนาระบบราชการไทย (ผศ.ดร.สถาพร วิชัยรัมย์, 2564) ทรัพยากรบุคคลถือเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญมากที่สุดในการขับเคลื่อนภารกิจการงานขององค์กรให้บรรลุเป้าหมายสำเร็จ มีความเจริญก้าวหน้า อีกทั้งการปฏิบัติงานของระบบราชการไทยในยุคปัจจุบันได้มีการปรับเปลี่ยนเพื่อความเหมาะสมและทันสมัยมากขึ้น ผู้ปฏิบัติงานในแต่ละหน้าที่จำเป็นต้องใช้ความรู้ ความสามารถทักษะต่าง ๆ ในการประยุกต์ความรู้ หลักการ และทฤษฎี เพื่อนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงไป ถือเป็นการยกระดับมาตรฐานการทำงานของบุคลากรในหน่วยงาน ทำให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อภาระกิจขององค์กร

นักบัญชีในหน่วยงานของส่วนราชการปัจจุบันได้เข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินงานในการจัดทำและนำเสนอข้อมูลทางการเงินให้แก่ผู้มีส่วนได้เสียทั้งภายในและภายนอกองค์กร ช่วยในการวางแผนและตัดสินใจแก่ผู้บริหาร บทบาทหน้าที่นี้ถือเป็นส่วนสำคัญประการหนึ่งที่จะสนับสนุนให้องค์กรก้าวไปสู่จุดมุ่งหมาย อีกทั้งการปฏิบัติงานด้านการเงินการบัญชีนั้นมีขั้นตอนการปฏิบัติที่ละเอียดอ่อน ซึ่งส่วนราชการจะต้องปฏิบัติและดำเนินการให้ถูกต้องตรงตามกระบวนการและแผนงานที่กำหนด นักบัญชีจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญต่อการพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ที่มีทักษะความรู้ความสามารถ รวมถึงคุณสมบัติที่สำคัญ คือ การมีจรรยาบรรณวิชาชีพในการปฏิบัติงาน

ดังนั้น นักบัญชีที่มีการพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ที่มีสมรรถนะที่เหมาะสม โดยใช้ความรู้ความสามารถเพื่อการบริหารจัดการการใช้จ่ายเงินให้เกิดประโยชน์สูงสุด และปฏิบัติงานโดยใช้หลักการประกอบวิชาชีพด้วยความโปร่งใส มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความรับผิดชอบ (สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์, 2561) จะสอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงานภาครัฐ อีกทั้งยังต้องมีความมุ่งมั่นที่จะนำศักยภาพของตนให้ปรากฏในการปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ เพื่อเป็นกลไกให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายไม่ให้เกิดผลเสียหายแก่ทางราชการ

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าวในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นผู้รับราชการและปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการเงินและบัญชีของสำนักงานอัยการสูงสุด จึงเล็งเห็นความสำคัญในการศึกษาเกี่ยวกับสมรรถนะของนักบัญชีและทักษะทางวิชาชีพบัญชีที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของนักบัญชี สำนักงานอัยการสูงสุด เพื่อผลลัพธ์ที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาบุคลากรให้เหมาะสมกับงาน บุคลากรสามารถแสดงศักยภาพที่มีให้ปรากฏไปสู่ความสำเร็จในการปฏิบัติงานอย่างสูงสุด และยังสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชีสำนักงานอัยการสูงสุดและเกิดประโยชน์ต่อองค์กรต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาผลกระทบเชิงบวกสมรรถนะของนักบัญชีที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของนักบัญชี สำนักงานอัยการสูงสุด
2. เพื่อศึกษาผลกระทบเชิงบวกของทักษะทางวิชาชีพบัญชีที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของนักบัญชี สำนักงานอัยการสูงสุด

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ลักษณะเชิงสำรวจ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม มุ่งเน้นศึกษาเกี่ยวกับสมรรถนะของนักบัญชี ประกอบด้วย ความรู้และทักษะทางบัญชี จรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี สารสนเทศทางบัญชี และทักษะทางวิชาชีพบัญชี ประกอบด้วย ทักษะทางปัญญา ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่การงาน ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล ทักษะการบริหารองค์การและการจัดการทางธุรกิจ ทักษะทางปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและการสื่อสาร ส่วนตัวแปรตาม คือ ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย ความถูกต้องตามกระบวนงาน ผลงานบรรลุตามเป้าหมายความสำเร็จ การจัดหาใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และความก้าวหน้าในสายงาน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย คือ ผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีของสำนักงานอัยการสูงสุด จำนวน 273 คน การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการคำนวณโดยใช้สูตรของทาโร่ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973) เพื่อให้ได้ขนาดตัวอย่างที่เหมาะสมสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ จำนวน 193 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะของนักบัญชีและทักษะทางวิชาชีพบัญชีที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของนักบัญชี สำนักงานอัยการสูงสุด แบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1: เป็นข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด และประสบการณ์ทำงาน

ตอนที่ 2: สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะของนักบัญชี

ตอนที่ 3: สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะทางวิชาชีพบัญชีของนักบัญชี

ตอนที่ 4: สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จในการปฏิบัติงานของนักบัญชี

ตอนที่ 5: ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม (คำถามปลายเปิด)

เครื่องมือที่สำรวจความคิดเห็นนี้ใช้หลักการแบ่งช่วงแบบอันตรภาคชั้น (Class Interval) โดยคะแนนสูงสุด คือ 5 คะแนน และคะแนนต่ำที่สุด คือ 1 คะแนน การจัดอันดับ 5 ระดับ ตามแบบ Likert Scale (ยุระรัช สุบิน, 2565) ความคิดเห็นระดับ 5 = มากที่สุด ระดับ 4 = มาก ระดับ 3 = ปานกลาง ระดับ 2 =น้อย ระดับ 1 = น้อยที่สุด ตามลำดับ ในการสร้างแบบสอบถามนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือที่สร้างขึ้นเพื่อคำนวณความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ในการตรวจสอบและได้ค่า IOC เท่ากับ 0.982 แสดงว่าข้อคำถามในแบบสอบถามมีความเหมาะสมกับวัตถุประสงค์และเนื้อหาของการวิจัย จึงนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปเก็บข้อมูล (Try-Out) จำนวน 30 ชุด นอกจากนี้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือที่ได้จากการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's alpha) (α) เท่ากับ 0.995 ซึ่งเป็นค่าที่สูงมาก แสดงว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นสูงในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังนั้น แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยนี้มีความเหมาะสมและเชื่อถือได้ในการใช้วัดความคิดเห็นของนักบัญชีเกี่ยวกับสมรรถนะของนักบัญชี ทักษะทางวิชาชีพบัญชี และความสำเร็จในการปฏิบัติงาน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาได้เลือกการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม ผ่านรูปแบบเอกสาร Google Form ประชากร คือ ผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี สำนักงานอัยการสูงสุด ประชากรกลุ่มตัวอย่างจำนวน 193 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา เป็นสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล บรรยายลักษณะข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย ตารางค่าความถี่ (Frequency) ตารางแบบร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ในการอธิบายข้อมูล

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) การวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient Analysis) เพื่อหาทิศทางและความสัมพันธ์ระหว่างระหว่างตัวแปรอิสระ และการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple regression

analysis) เพื่อหาความสัมพันธ์และทดสอบสมมติฐาน ระหว่างตัวแปรอิสระที่ส่งผลต่อตัวแปรตาม (บุญศรี พรหมมาพันธ์, 2556)

ผลการวิจัย (Research Results)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาพบว่า จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 193 คน ประกอบด้วยเพศหญิง จำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 80.80 และเพศชาย จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 19.20

อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม มีอายุระหว่าง 36 – 45 ปี จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 42.49 มีอายุระหว่าง 26 – 35 ปี จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 36.27 มีอายุ 46 ปีขึ้นไป จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 12.95 และมีอายุไม่เกิน 25 ปี จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 8.29

ระดับการศึกษาสูงสุดของผู้ตอบแบบสอบถาม มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 64.20 ระดับปริญญาโท จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 35.80

ประสบการณ์ทำงานของผู้ตอบแบบสอบถาม มีประสบการณ์ระหว่าง 1 - 5 ปี จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 35.23 มีประสบการณ์ระหว่าง 5 - 10 ปี จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 32.12 มีประสบการณ์ 10 ปีขึ้นไป จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 26.43 และมีประสบการณ์ไม่เกิน 1 ปี จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 6.22

ตารางที่ : 1 การแสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะของนักบัญชี สำนักงานอัยการสูงสุด

สมรรถนะของนักบัญชี	$\overline{X}$	(S.D.)	แปลผล
1. ความรู้และทักษะทางบัญชี	3.74	0.68	มาก
2. จรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี	4.19	0.72	มาก
3. สารสนเทศทางบัญชี	3.87	0.66	มาก
รวม	**3.93**	**0.57**	**มาก**

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะของนักบัญชี ผลโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ระดับ มาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.93 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.57

ตารางที่ : 2 การแสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะทางวิชาชีพบัญชีของนักบัญชี สำนักงานอัยการสูงสุด

ทักษะทางวิชาชีพบัญชี	$\overline{X}$	(S.D.)	แปลผล
1. ทักษะทางปัญญา	3.99	0.64	มาก
2. ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่การงาน	4.00	0.64	มาก

3. ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล	3.89	0.63	มาก
4. ทักษะการบริหารองค์การและจัดการทางธุรกิจ	4.01	0.66	มาก
5. ทักษะทางปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและการสื่อสาร	4.01	0.66	มาก
รวม	**3.98**	**0.57**	**มาก**

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะทางวิชาชีพบัญชี ผลโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ระดับ มาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.57

ตารางที่ : 3 การแสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จในการปฏิบัติงานของนักบัญชี สำนักงานอัยการสูงสุด

ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน	$\overline{X}$	**(S.D.)**	**แปลผล**
1. ความถูกต้องตามกระบวนงาน	4.04	0.68	มาก
2. ผลงานบรรลุตามเป้าหมายความสำเร็จ	4.00	0.67	มาก
3. การจัดหา ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า	4.09	0.69	มาก
4. ความก้าวหน้าในสายงาน	4.02	0.67	มาก
รวม	**4.04**	**0.64**	**มาก**

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จในการปฏิบัติงานของนักบัญชี สำนักงานอัยการสูงสุด โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย $\overline{X}$ = 4.04 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. เท่ากับ 0.64

ตารางที่ : 4 การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน เพื่อหาทิศทางและความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม

ตัวแปร	AKS	APE	AIT	SK01	SK02	SK03	SK04	SK05	AW	GW	UR	AD
AKS	1											
APE	.482**	1										
AIT	.629**	.513**	1									
SK01	.675**	.685**	.651**	1								
SK02	.671**	.654**	.623**	.763**	1							
SK03	.624**	.508**	.642**	.707**	.724**	1						
SK04	.592**	.615**	.526**	.693**	.753**	.743**	1					
SK05	.542**	.604**	.562**	.719**	.726**	.718**	.773**	1				
AW	.649**	.676**	.584**	.768**	.760**	.709**	.786**	.799**	1			
GW	.607**	.634**	.655**	.754**	.767**	.748**	.763**	.748**	.793**	1		
UR	.589**	.732**	.595**	.740**	.771**	.702**	.789**	.770**	.847**	.822**		
AD	.636**	.646**	.635**	.765**	.759**	.738**	.758**	.767**	.861**	.854**	.822**	1

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

สัญลักษณ์ที่ใช้แทนตัวแปร

AKS ความรู้และทักษะทางบัญชี, APE จรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี, AIT สารสนเทศทางบัญชี, SK01 ทักษะทางปัญญา, SK03 ทักษะทางลักษณะเฉพาะบุคคล, SK04 ทักษะทางปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและการสื่อสาร, SK05 ทักษะการบริหารองค์การและจัดการทางธุรกิจ, AW ความถูกต้องตามกระบวนงาน, GW ผลงานบรรลุตามเป้าหมายความสำเร็จ, UR การจัดหา ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า, AD ความก้าวหน้าในสายงาน

จากตารางที่ 4 ผลการทดสอบการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามพบว่า ค่าสหสัมพันธ์อยู่ในระหว่าง 0.482 – 0.822 มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ดังนั้น จึงสามารถทำการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple regression analysis) ได้เป็นขั้นตอนต่อไป ผลการทดสอบสมมติฐานเป็น ดังนี้

ตารางที่ : 5 การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณเกี่ยวกับสมรรถนะของนักบัญชีส่งผลกระทบเชิงบวกต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของนักบัญชี สำนักงานอัยการสูงสุด

สมรรถนะของนักบัญชี	**ความสำเร็จในการปฏิบัติงานของนักบัญชี**				
	ความถูกต้องตามกระบวนงาน	**ผลงานบรรลุตามเป้าหมายความสำเร็จ**	**การจัดหาใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า**	**ความก้าวหน้าในสายงาน**	**VIF**

	Beta	**Sig.**	**Beta**	**Sig.**	**Beta**	**Sig.**	**Beta**	**Sig.**	
ความรู้และทักษะทางบัญชี	0.351	0.000**	0.228	0.000**	0.214	0.000**	0.293	0.000**	1.775
จรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี	0.435	0.000**	0.355	0.000**	0.533	0.000**	0.370	0.000**	1.440
สารสนเทศทางบัญชี	0.140	0.025*	0.329	0.000**	0.186	0.002*	0.261	0.000**	1.829
$R = 0.819$, $R^2 = 0.670$, Adjusted $R^2 = 0.668$, SEE = 0.36593, F = 387.834, Durbin = 2.001									

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 *มีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 5 พบว่า ค่า Variance Inflation Factor (VIF) ของตัวแปรอิสระทุกตัวมีค่า (MF < 10) คืออยู่ระหว่าง 1.440-1.829 จึงสรุปได้ว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวไม่มีความสัมพันธ์กันเองในระดับสูงมาก และไม่เกิดปัญหา Multicollinearity และเมื่อทดสอบสมมติฐาน โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) พบว่า

1) สมรรถะของนักบัญชีส่งผลกระทบเชิงบวกต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของนักบัญชีด้านความถูกต้องตามกระบวนงาน ได้แก่ ความรู้และทักษะทางบัญชี ที่ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P-Value) เท่ากับ 0.000 (Sig = 0.000 < 0.01) มีค่าเบต้า (Beta = 0.351) จรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี ที่ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P- Value) เท่ากับ 0.000 (Sig.= 0.000 < 0.01) มีค่าเบต้า (Beta = 0.435) สารสนเทศทางบัญชี ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P- Value) เท่ากับ 0.025 (Sig= 0.025 < 0.05) มีค่าเบต้า (Beta = 0.140)

2) สมรรถะของนักบัญชีส่งผลกระทบเชิงบวกต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของนักบัญชีด้านผลงานบรรลุตามเป้าหมายความสำเร็จ ได้แก่ ความรู้และทักษะทางบัญชี ที่ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P-Value) เท่ากับ 0.000 (Sig = 0.000 < 0.01) มีค่าเบต้า (Beta = 0.228) จรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี ที่ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P- Value) เท่ากับ 0.000 (Sig.= 0.000 < 0.01) มีค่าเบต้า (Beta = 0.355) สารสนเทศทางบัญชี ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P- Value) เท่ากับ 0.000 (Sig= 0.000 < 0.01) มีค่าเบต้า (Beta = 329)

3) สมรรถะของนักบัญชีส่งผลกระทบเชิงบวกต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของนักบัญชีด้านการจัดหา ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ได้แก่ ความรู้และทักษะทางบัญชี ที่ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P-Value) เท่ากับ 0.000 (Sig = 0.000 < 0.01) มีค่าเบต้า (Beta = 0.214) จรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี ที่ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P- Value) เท่ากับ 0.000 (Sig.= 0.000 < 0.01)

มีค่าเบต้า (Beta = 0.533) สารสนเทศทางบัญชี ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P- Value) เท่ากับ 0.002 (Sig= 0.002 < 0.05) มีค่าเบต้า (Beta = 0.186)

4) สมรรถะของนักบัญชีส่งผลกระทบเชิงบวกต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของนักบัญชี ด้านความก้าวหน้าในสายงาน ได้แก่ ความรู้และทักษะทางบัญชี ที่ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P-Value) เท่ากับ 0.000 (Sig = 0.000 < 0.01) มีค่าเบต้า (Beta = 0.293) จรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี ที่ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P- Value) เท่ากับ 0.000 (Sig.= 0.000 < 0.01) มีค่าเบต้า (Beta = 0.370) สารสนเทศทางบัญชี ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P- Value) เท่ากับ 0.000 (Sig= 0.000 < 0.01) มีค่าเบต้า (Beta = 0.261)

ตารางที่ 6 การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณเกี่ยวกับทักษะทางวิชาชีพบัญชีส่งผลกระทบเชิงบวกต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของนักบัญชี สำนักงานอัยการสูงสุด

ทักษะทางวิชาชีพบัญชี	ความสำเร็จในการปฏิบัติงานของนักบัญชี								
	ความถูกต้องตามกระบวนงาน		ผลงานบรรลุตามเป้าหมายความสำเร็จ		การจัดหาใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า		ความก้าวหน้าในสายงาน		VIF
	Beta	Sig.	Beta	Sig.	Beta	Sig.	Beta	Sig.	
ทักษะทางปัญญา	0.249	0.000**	0.214	0.001**	0.179	0.006*	0.249	0.000**	2.943
ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่การงาน	0.140	0.035*	0.201	0.004*	0.222	0.001**	0.165	0.018*	3.332
ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล	0.022	0.716	0.188	0.004*	0.028	0.666	0.150	0.021*	2.879
ทักษะการบริหารองค์การและจัดการทางธุรกิจ	0.256	0.000**	0.203	0.004*	0.302	0.000**	0.177	0.012*	3.381
ทักษะทางปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและการสื่อสาร	0.305	0.000**	0.156	0.023*	0.227	0.001**	0.224	0.001**	3.166
R = 0.915, R^2 = 0.837, Adjusted R^2 = 0.836, SEE = 0.25751, F = 977.824, Durbin = 1.880									

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 *มีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 6 พบว่า ค่า Variance Inflation Factor (VIF) ของตัวแปรอิสระทุกตัวมีค่า (MF < 10) คือ อยู่ระหว่าง 2.879-3.381 จึงสรุปได้ว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวไม่มีความสัมพันธ์กันเองในระดับสูงมาก และไม่เกิดปัญหา Multicollinearity และเมื่อทดสอบสมมติฐาน โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคุณ (Multiple Regression Analysis) พบว่า

1) ทักษะทางวิชาชีพบัญชีส่งผลกระทบเชิงบวกต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของนักบัญชี ด้านความถูกต้องตามกระบวนงาน ได้แก่ ทักษะทางปัญญา ที่ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P-Value) เท่ากับ 0.000 (Sig = 0.000 < 0.01) มีค่าเบต้า (Beta = 0.249) ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่การงาน ที่ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P- Value) เท่ากับ 0.004 (Sig.= 0.004 < 0.05) มีค่าเบต้า (Beta = 0.140) ทักษะการบริหารองค์การและจัดการทางธุรกิจ ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P- Value) เท่ากับ 0.004 (Sig= 0.004 < 0.05) มีค่าเบต้า (Beta = 0.256) ทักษะทางปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและการสื่อสารที่ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P- Value) เท่ากับ 0.023(Sig.= 0.023 < 0.05) มีค่าเบต้า (Beta = 0.305) ส่วนทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล พบว่า ไม่ส่งผลกระทบเชิงบวกต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของนักบัญชี ด้านความถูกต้องตามกระบวนงาน

2) ทักษะทางวิชาชีพบัญชีส่งผลกระทบเชิงบวกต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของนักบัญชี ด้านผลงานบรรลุตามเป้าหมายความสำเร็จ ได้แก่ ทักษะทางปัญญา ที่ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P-Value) เท่ากับ 0.001 (Sig = 0.001 < 0.01) มีค่าเบต้า (Beta = 0.214) ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่การงาน ที่ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P- Value) เท่ากับ 0.004 (Sig.= 0.001 < 0.05) มีค่าเบต้า (Beta = 0.201) ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล ที่ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P- Value) เท่ากับ 0.004 (Sig.= 0.004 < 0.05) มีค่าเบต้า (Beta = 0.188) ทักษะการบริหารองค์การและจัดการทางธุรกิจ ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P- Value) เท่ากับ 0.023 (Sig= 0.023 < 0.05) มีค่าเบต้า (Beta = 0.203) ทักษะทางปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและการสื่อสาร ที่ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P- Value) เท่ากับ 0.023(Sig.= 0.023 < 0.05) มีค่าเบต้า (Beta = 0.156)

3) ทักษะทางวิชาชีพบัญชีส่งผลกระทบเชิงบวกต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของนักบัญชี ด้านการจัดหา ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ได้แก่ ทักษะทางปัญญา ที่ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P-Value) เท่ากับ 0.006 (Sig = 0.006 < 0.01) มีค่าเบต้า (Beta = 0.179) ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่การงาน ที่ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P- Value) เท่ากับ 0.001 (Sig.= 0.001 < 0.05) มีค่าเบต้า (Beta = 0.222) ทักษะการบริหารองค์การและจัดการทางธุรกิจ ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P- Value) เท่ากับ 0.000 (Sig= 0.000 < 0.01) มีค่าเบต้า (Beta = 0.302) ทักษะทางปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและการสื่อสาร ที่ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P- Value) เท่ากับ 0.001(Sig.= 0.001 < 0.01) มีค่าเบต้า (Beta = 2.227) ส่วนทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล พบว่า ไม่ส่งผลกระทบเชิงบวกต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของนักบัญชี ด้านการจัดหา ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

4) ทักษะทางวิชาชีพบัญชีส่งผลกระทบเชิงบวกต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของนักบัญชี ด้านความก้าวหน้าในสายงาน ได้แก่ ทักษะทางปัญญา ที่ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P-Value) เท่ากับ 0.000 (Sig = 0.000 < 0.01) มีค่าเบต้า (Beta = 0.249) ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่การงาน ที่ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P- Value) เท่ากับ 0.018 (Sig.= 0.018 < 0.05) มีค่าเบต้า (Beta = 0.165) ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล ที่ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P- Value) เท่ากับ 0.021 (Sig.= 0.021 < 0.05) มีค่าเบต้า (Beta = 0.150) ทักษะการบริหารองค์การและจัดการทางธุรกิจ ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P- Value) เท่ากับ 0.012 (Sig= 0.012 < 0.05) มีค่าเบต้า (Beta = 0.177) ทักษะทางปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและการสื่อสาร ที่ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P- Value) เท่ากับ 0.001(Sig.= 0.001 < 0.01) มีค่าเบต้า (Beta = 0.224)

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการวิจัยครั้งนี้ เป็นไปตามสมมติฐานและวัตถุประสงค์ในการศึกษา โดยผลที่ได้จากการศึกษามีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

สมรรถนะของนักบัญชี ประกอบด้วย ความรู้และทักษะทางบัญชี จรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี สารสนเทศทางการบัญชี มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของนักบัญชี สำนักงานอัยการสูงสุด ด้านความถูกต้องตามกระบวนงาน ด้านผลงานบรรลุตามเป้าหมายความสำเร็จ ด้านการจัดหา ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และด้านความก้าวหน้าในสายงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ (นฤมล แสนสมุทรใจ, 2565) ได้ศึกษา ทักษะการปฏิบัติงานบัญชีสมัยใหม่ต่อความสำเร็จในการทำงานของนักบัญชี ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการปฏิบัติงานบัญชีสมัยใหม่ ด้านความรู้และทักษะวิชาชีพบัญชี ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อความสำเร็จในการทำงานของนักบัญชีสังกัดอาชีวศึกษาเอกชน เป็นไปได้ว่า การที่นักบัญชีมีการปฏิบัติงานในหน้าที่ตามหลักจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี รวมถึงการนำเอาทักษะความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีมาพัฒนาวิธีการปฏิบัติงาน และรู้จักประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศทางบัญชีสามารถพัฒนาการปฏิบัติงานให้มีความถูกต้องตามกระบวนงานและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ (กัญระยา กตะศิลา, 2564) ศึกษาเรื่อง สมรรถะของนักบัญชีที่มีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานด้านระบบสารสนเทศทางการบัญชีของผู้ประกอบการ SMEs ภาคบริการ ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะของนักบัญชี ด้านความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพบัญชี ด้านจรรยาบรรณทางวิชาชีพบัญชี และด้านทัศนคติต่อวิชาชีพบัญชี มีผลเชิงบวกต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานด้านระบบสารสนเทศทางการบัญชี ด้านการบรรลุวัตุประสงค์ ด้านความแม่นยำของข้อมูล ด้านความทันเวลาของข้อมูล และด้านการยอมรับจากผู้ที่เกี่ยวข้อง เป็นไปได้ว่า การที่นักบัญชีมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานภายในองค์กร รวมถึงการไม่ปกปิดข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นและการให้คำแนะนำที่ถูกต้องของข้อมูล ส่งผลให้ข้อมูลที่ได้มีความถูกต้อง น่าเชื่อถือ และสามารถนำมาใช้เพื่อการตัดสินใจจนนำไปสู่การบรรลุตามเป้าหมายความสำเร็จได้

ทักษะทางวิชาชีพบัญชีของนักบัญชี ประกอบด้วย ทักษะทางปัญญา ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่การงาน ทักษะการบริหารองค์การและจัดการทางธุรกิจ ทักษะทางปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและการสื่อสาร สอดคล้องกับงานวิจัย (ศุธิชา คำเนตร, 2564) ได้ศึกษาเรื่อง ผลกระทบของสมรรถนะการปฏิบัติงานที่มีต่อประสิทธิผลทางการเงินและบัญชีของสำนักงานศาลยุติธรรม ผลการวิจัย พบว่า สมรรถนะการปฏิบัติงาน ได้แก่ ทักษะในด้านวิชาชีพทางบัญชี และทักษะในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทางบัญชี ทักษะด้านความรู้ความสามารถ และทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร ส่งผลกระทบทางบวกต่อประสิทธิผลทางการเงินและบัญชีของสำนักงานศาลยุติธรรม เป็นไปได้ว่า นักบัญชีที่มีความเข้าใจในกระบวนการดำเนินงาน สามารถชี้แจงนโยบาย แผนงานและปัญหาต่าง ๆ ให้เป็นที่เข้าใจอย่างชัดเจนและทันต่อเหตุการณ์ สามารถปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นและเข้ากับบุคคลอื่นในองค์กรได้ ช่วยให้การทำงานมีความถูกต้อง และบรรลุเป้าหมายมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ (รัชนก ขวัญอ่อน, 2564) ได้ศึกษาเรื่อง จรรยาบรรณและทักษะทางวิชาชีพบัญชีที่ส่งผลต่อความสำเร็จของนักบัญชีในเขตกรุงเทพมหานคร ผลวิจัยพบว่า จรรยาบรรณและทักษะทางวิชาชีพมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความสำเร็จของนักบัญชี โดยพบว่า จรรยาบรรณวิชาชีพมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน เป็นไปได้ว่า นักบัญชีควรให้ความสำคัญกับการนำจรรยาบรรณทางวิชาชีพมาใช้ในการปฏิบัติงาน เพราะบุคคลที่มีความรู้ความสารมารถ มีความรับผิดชอบสูง สามารถปฏิบัติงานได้ทันตามกำหนดเวลา และวางตัวเหมาะสมกับหน้าที่ย่อมได้รับการยอมรับจากหัวหน้างานส่งผลให้มีความก้าวหน้าในสายงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ (ปุณยวีร์ ท่ากระเบา, 2560) ได้ศึกษาเรื่อง อิทธิพลของความรู้ความสามารถทางการบัญชีต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเสมียนการเงินในระดับมณฑลทหารบกสังกัดกองทัพภาคที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ความรู้ความสามารถทางการบัญชี ด้านจรรยาบรรณมีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานด้านการจัดหาและการใช้ทรัพยากร เป็นไปได้ว่านักบัญชีที่มีคุณสมบัติด้านการมีจรรยาบรรณทางวิชาชีพบัญชีมีความสัมพันธ์กันกับความสำเร็จการปฏิบัติงานด้านการจัดหา ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า จะเห็นได้ว่าหากนักบัญชีมีการจัดลำดับความสำคัญตามแผนงาน เพื่อจัดสรรเวลา และทรัพยากรได้อย่างลงตัว มีความสามารถในการประยุกต์ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์และเกิดประสิทธิภาพสูงสุด สามารถลดการใช้ทรัพยากร และทำให้องค์การสามารถบริหารงบประมาณภายในองค์กรได้อย่างเพียงพอ

ทักษะทางวิชาชีพบัญชีของนักบัญชี ด้านทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล ไม่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของนักบัญชี สำนักงานอัยการสูงสุด ด้านความถูกต้องตามกระบวนงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ (สุวรรณา คิงคำ, 2565) ได้ศึกษาเรื่อง อิทธิพลของทักษะทางวิชาชีพและจรรยาบรรณที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของนักบัญชีในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ผลการวิจัยพบว่า ทักษะด้านคุณลักษณะเฉพาะบุคคลไม่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลด้านความถูกต้อง และด้านการบรรลุเป้าหมายของนักบัญชีในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เป็นไปได้ว่า ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคลในการแสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ การมีความสามารถในการควบคุมสมดุลทางอารมณ์ รวมทั้งการเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเพื่อนร่วมงาน ไม่มีความสัมพันธ์กับความถูกต้อง

ของกระบวนงาน อาจเป็นเพราะความถูกต้องตามกระบวนงานสามารถเกิดขึ้นได้โดยนักบัญชีส่วนใหญ่อาจมีคุณสมบัติด้านทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคลหรือไม่มีก็เป็นได้

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 การศึกษาเกี่ยวกับสมรรถนะและทักษะของนักบัญชีเป็นสิ่งที่สำคัญมากต่อบุคลากรในองค์กร เพื่อให้บุคลากรสามารถนำไปปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยให้นักบัญชีมีความรู้และทักษะที่เหมาะสมกับงาน และสามารถใช้ทักษะนั้นในการปรับตัวและพัฒนาตนเองในอนาคต เพื่อตอบสนองความต้องการขององค์กรได้อย่างเหมาะสม ตรงตามความจำเป็นของหน่วยงาน องค์ประกอบเหล่านี้สามารถนำไปสู่ความสำเร็จในการทำงานได้ดียิ่งขึ้นและสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

1.2 องค์กรสามารถนำผลการวิจัยไปเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการวางแผนการพัฒนาบุคลากรในอนาคต เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพให้กับบุคลากรในด้านการทำงาน รวมถึงการปรับปรุงการทำงานให้เหมาะสมกับการดำเนินงานต่าง ๆ ตามภารกิจหน้าที่ ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์กรให้บรรลุวัตถุประสงค์ ลดปัญหาและความขัดแย้ง บุคลากรมีขวัญกำลังใจ และความสุขในการทำงาน และเป็นประโยชน์ในการพัฒนาหน่วยงานให้เติบโตและเป็นที่ยอมรับซึ่งจะช่วยให้องค์กรสามารถพัฒนาและเติบโตไปพร้อมกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงาน รวมถึงการศึกษากลุ่มตัวอย่างอื่น เพื่อให้สามารถนำไปวิเคราะห์ข้อมูลได้หลากหลายกลุ่ม

2.2 ควรเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก และออกแบบสอบถามเฉพาะกลุ่ม โดยแยกชุดคำถามสำหรับผู้ปฏิบัติงานที่มีระดับตำแหน่งแตกต่างกัน เพื่อให้ได้ข้อมูลหรือปัญหาต่าง ๆ ได้ชัดเจน และตรงกับความจริงมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

กัญระยา กตะศิลา. (2564). *สมรรถนะของนักบัญชีที่มีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานด้านระบบสารสนเทศทางการบัญชีของผู้ประกอบการ SME ภาคบริการในเขตกรุงเทพมหานคร.* มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

นฤมล แสนสมุทรใจ. (2565). *ทักษะการปฏิบัติงานบัญชีสมัยใหม่ต่อความสำเร็จในการทำงานของนักบัญชี.* กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

บุญศรี พรหมมาพันธ์. (2556). *การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใชสถิติอ้างอิง.* นนทบุรี สาขาวิชานิเทศศาสตร์: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ปุณยวีร์ ท่ากระเบา. (2560). *อิทธิพลของความรู้ความสามารถทางการบัญชีต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเสมียนการเงินในระดับมณฑลทหารบกสังกัดกองทัพภาคที่ 1.* มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

ผศ.ดร.สถาพร วิชัยรัมย์. (2564). *การพัฒนาระบบราชการไทย.* จาก https://pa.bru.ac.th/2021/10/08/development-bureaucracy.

ยุระรัช สุบิน. (2565). *ทำไมต้องลิเคิร์ต ?* วารสารนวัตกรรมและการจัดการ. ปีที่ 7 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2565) หน้า 1-14.

รัชนก ขวัญอ่อน. (2564). *จรรยาบรรณและทักษะทางวิชาชีพบัญชีที่ส่งผลต่อความสำเร็จของนักบัญชีในเขตกรุงเทพมหานคร.* กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ศุธิชา คำเนตร. (2564). *ผลกระทบของสมรรถนะการปฏิบัติงานที่มีต่อประสิทธิผลทางการเงินและบัญชีของสำนักงานศาลยุติธรรม.* กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์. (2561). *จรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี พ.ศ.2561.* สืบค้นเมื่อ 15 พฤศจิกายน 2565: www.tfac.or.th.

สุวรรณา คิงคำ. (2565). *อิทธิพลของทักษะทางวิชาชีพและจรรยาบรรณที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของนักบัญชีในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล.* วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่นปีที่ 8 ฉบับที่ 9 เดือนกันยายน 2565.

Taro Yamane. (1973). *Statistics: an introductory analysis.* New York: Harper.

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดแบบฮิวริสติกส์ (Heuristics) ร่วมกับเทคนิคระดมสมอง เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

The Development of Learning Activities Based on Heuristics with Brainstorming Techniques to Enhance Mathematical Creativity for Students in Grade 6

ธัญญารัตน์ มีสกุล[1] จักรกฤษณ์ จันทะคุณ[2]
Thanyarat Meesakul, Jakkrit Jantakoon

บทคัดย่อ (Abstract)

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างและประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดแบบฮิวริสติกส์ (Heuristics) ร่วมกับเทคนิคระดมสมอง เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามเกณฑ์ 75/75 2) เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ตามแนวคิดแบบฮิวริสติกส์ (Heuristics) ร่วมกับเทคนิคระดมสมอง เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ดำเนินการวิจัยด้วยกระบวนการวิจัยและพัฒนา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนประชาสงเคราะห์พิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำนวน 20 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) กิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ตามแนวคิดแบบฮิวริสติกส์ (Heuristics) ร่วมกับเทคนิคระดมสมอง เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และ 2) แบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละ และการทดสอบค่าที (t-test แบบ dependent) ผลการวิจัยพบว่า 1. กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดแบบฮิวริสติกส์ (Heuristics) ร่วมกับเทคนิคระดมสมอง เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่พัฒนาขึ้นมี 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 สร้างความสัมพันธ์ของข้อมูล ขั้นที่ 2 สำรวจตรวจค้นโดยการระดมสมอง ขั้นที่ 3 ประเมิน ขั้นที่ 4 ติดต่อสื่อสาร และขั้นที่ 5 สร้างคำถามหรือปัญหา กิจกรรมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีประสิทธิภาพเท่ากับ

Received: 2023-04-27 **Revised**: 2023-07-11 **Accepted**: 2023-07-12

[1] คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร Faculty of Education Naresuan University. Corresponding Author e-mail: thanyarat.msk@gmail.com

[2] คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร Faculty of Education Naresuan University

77.36/79.63 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 2. นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ หลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดแบบฮิวริสติกส์ (Heuristics) ร่วมกับเทคนิคระดมสมอง สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
คำสำคัญ (Keywords): ฮิวริสติกส์ (Heuristics); ระดมสมอง; ความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์

Abstract

The objectives of this research were 1) to construct and evaluate the efficiency of learning activities based on Heumristics with brainstorming techniques to enhance mathematical creativity for students in grade 6 according to the 75/75 criteria. 2) to compare mathematical creativity before and after learning the mathematics learning activities based on Heuristics with brainstorming techniques to enhance mathematical creativity for students in grade 6. The research was carried out by research and development processes. The sample consisted of 20 students in grade 6, second semester, academic year 2022, from Pracha Songkhro Pittaya School, Phitsanulok Primary Educational Service Area Office 3, which were obtained by purposive sampling. The research instruments were 1) mathematics learning activities based on Heuristics with brainstorming techniques to enhance mathematical creativity for students in grade 6, and 2) mathematical creativity test. The statistics used for data analysis were mean, standard deviation, percentage, and dependent t-test. The results showed that; 1. The learning activities based on Heuristics with brainstorming techniques to enhance creativity in mathematics for students in grade 6, consisting of 5 steps: 1) create data relationships, 2) explore by brainstorming, 3) assessment, 4) communicate and 5) create the question or problem. The activity was appropriate at the highest level $(\bar{x} = 4.75, S.D. = 0.31)$ and the efficiency was 77.36/79.63, which was in accordance with the specified criteria. 2. The students had mathematical creativity after the mathematics learning activities based on Heuristics with brainstorming techniques, it was higher than before learning and statistically significant at the .05 level.
Keywords: Heuristic; Brainstorming; Mathematical Creativity

บทนำ (Introduction)

ในโลกแห่งศตวรรษที่ 21 ที่มีการเปลี่ยนแปลงในทุก ๆ ด้าน ระบบการศึกษาจึงต้องมีการพัฒนาเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะสำหรับการออกไป

ดำรงชีวิตในโลกแห่งศตวรรษที่ 21 ทักษะสำคัญที่มุ่งเน้น คือ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ซึ่งความคิดสร้างสรรค์เป็นหนึ่งในองค์ประกอบสำคัญสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 คณิตศาสตร์มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จในการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากคณิตศาสตร์ ช่วยให้มนุษย์มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผล เป็นระบบ มีแบบแผน สามารถวิเคราะห์ปัญหาหรือสถานการณ์ได้อย่างรอบคอบและถี่ถ้วน ช่วยให้คาดการณ์ วางแผน ตัดสินใจ แก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้คณิตศาสตร์ยังเป็นเครื่องมือในการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และศาสตร์อื่น ๆ อันเป็นรากฐานในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของชาติให้มีคุณภาพ และพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้ทัดเทียมกับนานาชาติ การศึกษาคณิตศาสตร์จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทันสมัยและสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม และความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ที่เจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วในยุคโลกาภิวัตน์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) และความคิดสร้างสรรค์เป็นกระบวนการคิดที่อาศัยความรู้พื้นฐาน จินตนาการและวิจารณญาณในการพัฒนาหรือคิดค้นองค์ความรู้หรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ ที่มีคุณค่าและเป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม ความคิดสร้างสรรค์มีหลายระดับ ตั้งแต่ระดับพื้นฐานที่สูงกว่าความคิดพื้น ๆ เพียงเล็กน้อยไปจนกระทั่งเป็นความคิดที่อยู่ในระดับสูงมาก (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2560) จากการวิเคราะห์การจัดการเรียนรู้ในวิชาคณิตศาสตร์ที่ผ่านมาของผู้วิจัย พบว่า ผู้เรียนในชั้นเรียนของผู้วิจัยขาดความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ ในการแสดงแนวคิดหรือการแสดงแนวคิดของผู้เรียน ไม่มีความหลากหลาย ผู้เรียนส่วนใหญ่ในชั้นเรียนมักยึดครูเป็นศูนย์กลางในการเรียน และผู้เรียนขาดความกล้าคิด กล้าลอง และกล้าแสดงออกในการซักถามปัญหาต่าง ๆ ส่งผลให้ผู้เรียนไม่สามารถพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ของตนเองให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด อีกทั้งในชั้นเรียนของผู้วิจัยยังพบอีกว่า ผู้เรียนยังถูกจำกัดด้วยวิธีการแก้ปัญหาด้วยวิธีการเดียว และลักษณะของโจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ที่ถูกเลือกมาใช้มีวิธีการแก้ปัญหาวิธีการเดียว หรือมีคำตอบเพียงคำตอบเดียวเท่านั้น และจากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับพื้นฐาน (O-net) 3 ปีย้อนหลังของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2562 - 2564 นักเรียนได้คะแนนเฉลี่ย คิดเป็นร้อยละ 24.38, 25.24 และ 33.68 ตามลำดับ และเมื่อดูผลการทดสอบแยกตามสาระการเรียนรู้ พบว่า สาระที่ 1 จำนวนและพีชคณิต มีคะแนนเฉลี่ย 31.89 จากคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ 30.92 พบว่ามีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าระดับประเทศ สาระที่ 2 การวัดและเรขาคณิต มีคะแนนเฉลี่ย 36.73 จากคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ 44.25 พบว่ามีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศ และสาระที่ 3 สถิติความน่าจะเป็น มีคะแนนเฉลี่ย 36.73 จากคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ 35.50 พบว่ามีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าระดับประเทศ แสดงให้เห็นว่าสาระที่ต้องปรับปรุงเนื่องจากมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละต่ำกว่าระดับประเทศ ได้แก่ สาระที่ 2 การวัดและเรขาคณิต ซึ่งการที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีความคิด

สร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์จำเป็นอย่างยิ่งในการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงแนวคิดที่หลากหลาย และสามารถเรียนรู้ร่วมกัน ตลอดจนนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

ความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์เป็นความสามารถทางสมองของบุคคล ไม่สามารถมองเห็นภาพพจน์ได้ชัดเจน เช่นเดียวกับความคิดสร้างสรรค์ทั่วไป มีนักจิตวิทยาได้กล่าวถึงองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ไว้เพื่อใช้เป็นตัววัดความคิดสร้างสรรค์ทั่วไป ซึ่งประกอบด้วย ความคิดคล่อง (Fluency) ความคิดยืดหยุ่น (Flexibility) ความคิดริเริ่ม (Originality) และความคิดละเอียดลออ (Elaboration) และมีนักวิจัยในสมัยต่อมา คือ Sheffield ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาคณิตศาสตร์ ได้ศึกษาแนวคิดของ Guiford (1967) และแนวคิดของ Torrance (1972) ที่ศึกษาแนวคิดและองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ต่อจาก Guiford โดยสนับสนุนว่าความคิดสร้างสรรค์สามารถพัฒนาได้ด้วยการสอนฝึกฝนและการฝึกปฏิบัติที่ถูกวิธี จากทฤษฎีโครงสร้างทางสติปัญญาของ Guilford ได้เสนอว่าผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์จะต้องมีลักษณะของความคิดสร้างสรรค์ คือ ความคล่องในการคิด (Fluency) ความยืดหยุ่นในการคิด (Flexibility) และความคิดริเริ่ม (Originality) สอดคล้องกับ Haylock (1987, อ้างในดนัย ถนอมจิตร, 2553) ได้กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ หมายถึง ความคิดของนักเรียนที่เป็นอิสระไม่ยึดติดกับขั้นตอนการแก้ปัญหาเดิม ๆ พวกเขาต้องการและปรารถนาที่จะเผชิญกับสิ่งที่มีความหลากหลายทั้งทางด้านมุมมองและแนวคิดต่าง ๆ และผลที่พวกเขาได้รับตามมาก็คือแนวความคิด ใหม่ ๆ นักเรียนที่มีความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์มักมีความคิดรวบยอดในตนเองสูง โดยความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ความคิดคล่อง ความคิดยืดหยุ่น ความคิดริเริ่ม และความคิดละเอียดลออ ซึ่งความคิดคล่องและความคิดยืดหยุ่นถือเป็นส่วนหนึ่งของความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ โดยความคิดคล่อง หมายถึง ความสามารถในการคิดหาคำตอบในปริมาณมาก เด่นชัด และตรงประเด็นในเวลาที่จำกัด และความคิดยืดหยุ่น หมายถึง ความสามารถในการคิดหาคำตอบหรือการแสดงแนวคิดในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ปัญหาแบบเดียวกันได้หลายวิธี

วิธีการสอนที่น่าสนใจวิธีการหนึ่งที่เราสามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้ คือวิธีการสอนตามแนวคิดแบบฮิวริสติกส์ (Heuristics) ซึ่งถูกพัฒนาโดย Novak and Govin (1984) ซึ่งเป็นรูปแบบการเชื่อมโยงข้อมูลหรือแนวคิดที่มีความสัมพันธ์กันให้อยู่ในลักษณะที่เป็นระบบ โดยการสำรวจหาความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนระหว่างข้อมูลที่ต้องการเรียนรู้หรือปัญหาที่ต้องการแก้การฝึกทักษะการคิดแบบนี้เป็นประโยชน์ต่อนักเรียนอย่างมาก และเป็นผลดีต่อการสอนเนื้อหาและการดำเนินการทางคณิตศาสตร์ เนื่องจากทำให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบย่อยภายใน ตลอดจนภาพรวมทั้งหมด ทำให้ง่ายต่อการนำไปใช้ อัมพร ม้าคะนอง (2536) กล่าวไว้ว่า วิธีการสอนตามแนวคิดแบบฮิวริสติกส์ (Heuristics) เป็นแนวทางในการสนับสนุนให้นักเรียนค้นพบด้วยตนเอง ส่งเสริมให้นักเรียนคิดวิธีแก้ปัญหาในหลายทางเลือก ก่อนจะตัดสินใจเลือกวิธีแก้ปัญหา

ทางใดทางหนึ่ง ส่งเสริมให้นักเรียนพูดคุยปัญหาของตนเองกับบุคคลอื่น รับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่นอย่างมีวิจารณญาณตลอดจนประเมินความคิดของตนเอง เมื่อพิจารณาวิธีการฝึกคิดแบบฮิวริสติกส์ (Heuristics) นี้จะพบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นการคิดแบบฮิวริสติกส์ (Heuristics) นี้ ช่วยพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ ความสามารถในการตั้งและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ ทั้งนี้ควรเริ่มต้นฝึกจากง่ายไปสู่สิ่งที่ซับซ้อนมากขึ้น การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการคิดแบบฮิวริสติกส์ (Heuristics) จะทำให้นักเรียนได้ค้นพบความรู้ด้วยตนเอง และเป็นการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ การคิดตั้งปัญหาจากสถานการณ์ในชีวิตจริงแล้วแก้ปัญหานั้นตลอดจนตรวจสอบคำตอบอย่างเป็นเหตุเป็นผลได้ (Sheffield, 2005) นอกจากนั้นมีผลการวิจัยทั้งต่างประเทศและในประเทศที่ระบุชี้ชัดว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นการคิดแก้ปัญหาแบบฮิวริสติกส์ (Heuristics) ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง เช่น งานวิจัยของ นวลทิพย์ นวพันธ์ (2552) ได้ศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ตามแนวคิดแบบฮิวริสติกส์ที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ ความสามารถในการตั้งและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยแบ่งเป็นกลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ 50 คนพบว่านักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดแบบฮิวริสติกส์ (Heuristics) ความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ และความสามารถในการตั้งและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์สูง กว่าร้อยละ 60 และสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และมีการศึกษาแนวทางในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ทักษะการคิดแก้ปัญหาแบบฮิวริสติกส์ที่มีผลต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโดยพบว่า คะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนของนักเรียน

นอกจากแนวคิดแบบฮิวริสติกส์ (Heuristics) เป็นแนวคิดทฤษฎีที่มีความเหมาะสม นำมาเป็นพื้นฐานในการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ และยังมีเทคนิคการสอนแบบระดมสมองเป็นพื้นฐานในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ซึ่งสอดคล้องกับสิริญญา ดวงคำจันทร์ (2558) เสาวนีย์ สุขสำราญ (2560) และกิตติ ลออกุล (2562) พบว่าเทคนิคการสอนแบบระดมสมอง (Brainstorming) เป็นรูปแบบการสอนที่มีความเหมาะสมในการนำมาเป็นพื้นฐานในการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์เนื่องจากเทคนิคการสอนแบบระดมสมองเป็นกระบวนการที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอย่างอิสระ และจากการจัดการเรียนการสอนที่ผ่านมาในห้องเรียนนักเรียนเกิดปัญหาในการทำงานเป็นกลุ่ม สมาชิกภายในกลุ่มไม่แบ่งหน้าที่ในการทำงาน มีการวิจารณ์ความคิดเห็นของเพื่อนในกลุ่มสมาชิกในกลุ่มได้แสดงความคิดเห็นไม่ครบทุกคน ผู้วิจัยจึงนำเทคนิคที่ช่วยส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบรายกลุ่มเข้ามาช่วย นั่นก็คือ เทคนิคระดมสมอง เพราะการระดมสมอง เป็นวิธีการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนและเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกทักษะในการคิดอย่างสร้างสรรค์ เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนทุกคนได้แสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อเสนอแนะที่เสนอมามีการบันทึกความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะทั้งหมดไว้ หลังจากนั้นอาจจะจัดให้มีการอภิปราย

ทบทวนความคิดทั้งหมดจัดเป็นหมวดหมู่หรือประเภทและตัดสินเลือกวิธีการที่สามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหาได้

จากปัญหาและความสำคัญข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดแบบฮิวริสติกส์ (Heuristics) ร่วมกับเทคนิคระดมสมอง เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อสร้างและประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดแบบฮิวริสติกส์ (Heuristics) ร่วมกับเทคนิคระดมสมอง เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามเกณฑ์ 75/75

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดแบบฮิวริสติกส์ (Heuristics) ร่วมกับเทคนิคระดมสมอง เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

รูปแบบการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัยฉบับนี้ จะใช้รูปแบบการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประชาสงเคราะห์พิทยา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำนวน 20 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1. กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดแบบฮิวริสติกส์ (Heuristics) ร่วมกับเทคนิคระดมสมอง เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2. แบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยได้นำกิจกรรมการเรียนรู้และแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พร้อมแบบประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้และแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ส่งให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน

3 คน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) และส่วนท้ายมีแบบปลายเปิดเพื่อสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ระดับ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้และแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เกณฑ์ตัดสินความเหมาะสม คือ ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานไม่เกิน 1.00 (บุญชุม ศรีสะอาด, 2545, น. 103) แล้วนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยนำกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปประเมินประสิทธิภาพแบบหนึ่งต่อหนึ่ง (1:1) เพื่อหาข้อจำกัดและพัฒนาความเหมาะสมในด้านต่าง ๆ คือ ด้านเนื้อหา ด้านภาษา ด้านเวลาและด้านสื่อการสอนที่ใช้ แล้วนำผลไปปรับปรุงแก้ไข จากนั้นนำกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปประเมินประสิทธิภาพแบบแบบกลุ่มเล็ก (1:3) พร้อมทั้งเก็บคะแนนจากใบกิจกรรมระหว่างการทำกิจกรรมการเรียนรู้ จากนั้นจึงนำไปประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75 โดยวิเคราะห์จากสูตร E1/E2 จากนั้นนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

2. ผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ โดยนำเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น คือ แบบประเมินความเหมาะสมของแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ ที่ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คน ได้ประเมินผลจากนั้นจึงนำคะแนนมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) และคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ถือว่าสามารถนำไปใช้ได้ (ปกรณ์ ประจันทร์บาน, 2552) ผลปรากฏว่าแบบวัดความสามารถและเกณฑ์การประเมินแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00 ทั้งหมด จากนั้นนำแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเคยเรียนรายวิชานี้มาแล้ว จำนวน 20 คน เพื่อตรวจสอบความเชื่อมั่น

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ที่ถูกพัฒนาโดย ปกรณ์ ประจัญบาน ตามขั้นตอนดังนี้

1. นำผลคะแนนแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนมาตรวจตามเกณฑ์การประเมิน คะแนนเต็ม 30 คะแนน โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

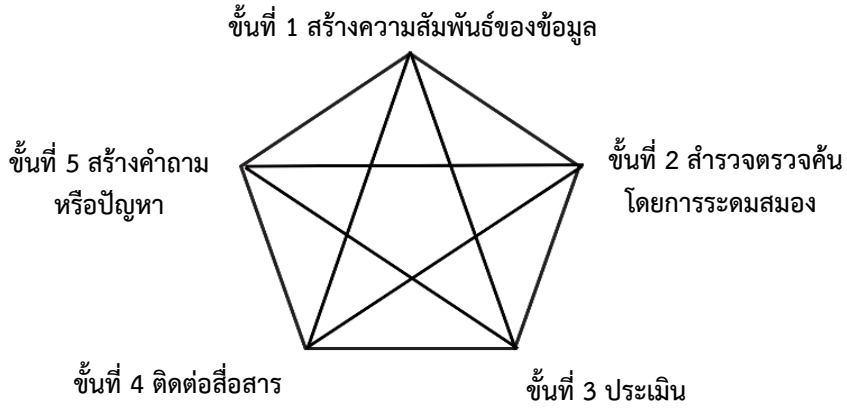
2. นำผลคะแนนมาเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดแบบฮิวริสติกส์ (Heuristics) ร่วมกับเทคนิคระดมสมอง เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ผลการวิจัย (Research Results)

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการสร้างและประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดแบบฮิวริสติกส์ (Heuristics) ร่วมกับเทคนิคระดมสมอง เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามเกณฑ์ 75/75 มีดังนี้

1. ผลการสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดแบบฮิวริสติกส์ (Heuristics) ร่วมกับเทคนิคระดมสมอง เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้แบบจำลองความคิดของเชฟฟิลด์ (Sheffield, 2000, p. 38-49, 2003, p. 7) ร่วมกับเทคนิคระดมสมอง มาสร้างเป็นขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มี 5 ขั้นตอน ดังนี้

แผนภาพ กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดแบบฮิวริสติกส์ (Heuristics)
ร่วมกับเทคนิคระดมสมอง

ขั้นที่ 1 สร้างความสัมพันธ์ของข้อมูล เป็นขั้นที่ใช้ข้อมูลทั้งหมดที่หามาได้เชื่อมโยงให้สัมพันธ์กัน โดยอาจเปรียบเทียบปัญหาใหม่และปัญหาเก่ามีแนวคิดทางคณิตศาสตร์ใดที่เหมือนกัน ซึ่งเป็นแนวคิดที่ผู้เรียนเคยศึกษามาก่อน และพิจารณาว่าปัญหาใหม่และปัญหาเก่ามีความแตกต่างกันอย่างไร

ขั้นที่ 2 สำรวจตรวจค้นโดยการระดมสมอง เป็นขั้นที่ให้นักเรียนสำรวจตรวจค้นปัญหา วิธีการแก้ปัญหาหรือตรวจสอบความสัมพันธ์ต่าง ๆ ที่คิดไว้ สืบสวน คิดอย่างลึกซึ้งโดยใช้กระบวนการระดมสมอง และตั้งคำถามเพื่อนำไปสู่คำตอบหรือผลลัพธ์ที่ต้องการศึกษา

ขั้นที่ 3 ประเมิน เป็นขั้นที่ให้นักเรียนประเมินสิ่งที่ค้นพบหรือประเมินคำตอบที่ได้ว่าเป็นคำตอบที่ถูกต้อง เหมาะสมกับสถานการณ์นั้น ๆ หรือไม่ และสิ่งที่ค้นพบหรือคำตอบนั้นมีความสมเหตุสมผลหรือไม่

ขั้นที่ 4 ติดต่อสื่อสาร เป็นขั้นที่ให้นักเรียนอธิบายแนวคิด วิธีการ หรือผลลัพธ์ที่นักเรียนค้นพบให้ผู้อื่นรับรู้ และอภิปรายร่วมกับผู้อื่น

ขั้นที่ 5 สร้างคำถามหรือปัญหา เป็นขั้นที่ให้นักเรียนสร้างคำถามใหม่หรือปัญหาใหม่เพื่อใช้ในการสำรวจตรวจค้น โดยพิจารณาว่ามีประเด็นคำถามหรือปัญหาใดที่ต้องการศึกษาเพิ่มเติมในหัวข้อที่กำลังสนใจ เมื่อตั้งประเด็นคำถามหรือปัญหาใหม่ได้แล้วจึงเริ่มดำเนินการใหม่ที่ส่วนใดส่วนหนึ่งในแบบจำลองความคิด

โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของเนื้อหา เรื่อง รูปเรขาคณิตสามมิติ ในการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 4 เนื้อหา ทั้งหมด 12 ชั่วโมง ดังนี้

1. ลักษณะและส่วนต่าง ๆ ของรูปเรขาคณิตสามมิติ	จำนวน 4 ชั่วโมง
2. รูปคลี่ของรูปเรขาคณิตสามมิติ	จำนวน 3 ชั่วโมง
3. ปริมาตรและความจุของทรงสี่เหลี่ยมมุมฉาก	จำนวน 3 ชั่วโมง
4. โจทย์ปัญหาเกี่ยวกับปริมาตรหรือความจุของทรงสี่เหลี่ยมมุมฉาก	จำนวน 2 ชั่วโมง

2. ผลการประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดแบบฮิวริสติกส์ (Heuristics) ร่วมกับเทคนิคระดมสมอง เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดแบบฮิวริสติกส์ (Heuristics) ร่วมกับเทคนิคระดมสมอง เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คน โดยภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด $\left(\overline{x} = 4.75, S.D. = 0.31\right)$

3. ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดแบบฮิวริสติกส์ (Heuristics) ร่วมกับเทคนิคระดมสมอง เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ความเหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดแบบฮิวริสติกส์ (Heuristics) ร่วมกับเทคนิคระดมสมอง เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คน โดยภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด $\left(\overline{x} = 4.72, S.D. = 0.26\right)$

4. ผลการประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดแบบฮิวริสติกส์ (Heuristics) ร่วมกับเทคนิคระดมสมอง เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามเกณฑ์ 75/75

ตาราง 1 แสดงผลการหาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดแบบฮิวริสติกส์ (Heuristics) ร่วมกับเทคนิคระดมสมอง เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามเกณฑ์ 75/75 จำนวน 9 คน (ขั้นการประเมินแบบกลุ่มเล็ก)

การทดสอบระหว่างเรียน			การทดสอบหลังเรียน			ประสิทธิภาพ
คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย	E_1	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย	E_2	E_1 / E_2
80	61.89	77.36	30	23.89	79.62	77.36/79.63

จากตาราง 1 กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดแบบฮิวริสติกส์ (Heuristics) ร่วมกับเทคนิคระดมสมอง เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพ (E_1 / E_2) เท่ากับ 77.36/79.63 ซึ่งมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ 75/75 ที่กำหนดไว้และสามารถนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างได้

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดแบบฮิวริสติกส์ (Heuristics) ร่วมกับเทคนิคระดมสมอง เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1. ผลการเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดแบบฮิวริสติกส์ (Heuristics) ร่วมกับเทคนิคระดมสมอง เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ตาราง 2 แสดงผลการเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดแบบฮิวริสติกส์ (Heuristics) ร่วมกับเทคนิคระดมสมอง เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

การทดสอบ	n	คะแนนเต็ม	$\overline{x}$	S.D.	t	p
ก่อนการใช้	20	30	17.65	3.10	9.80*	0.0000

หลังการใช้	20	30	24.15	3.70

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 2 พบว่า ความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดแบบฮิวริสติกส์ (Heuristics) ร่วมกับเทคนิคระดมสมอง เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 คะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 17.65 และ 24.15 ตามลำดับ และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 3.10 และ 3.70 ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบคะแนนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่าคะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิจัยเรื่องการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดแบบฮิวริสติกส์ (Heuristics) ร่วมกับเทคนิคระดมสมอง เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สามารถอภิปรายผลดังนี้

1. การสร้างและประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ตามแนวคิดแบบฮิวริสติกส์ (Heuristics) ร่วมกับ เทคนิคระดมสมอง เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามเกณฑ์ 75/75 มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด และประสิทธิภาพเท่ากับ 77.36/79.63 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 75/75 ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากได้พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นระบบโดย ผู้วิจัยได้เริ่มจากการวิเคราะห์ศึกษาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษา เกี่ยวกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ โดยประยุกต์ใช้แบบจำลองความคิดของ Sheffield (2000, p. 38-49, 2003, p. 7) ร่วมกับเทคนิคระดมสมองมาสร้างเป็นขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มี 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นสร้างความสัมพันธ์ของข้อมูล 2) ขั้นสำรวจตรวจค้นโดยการระดมสมอง 3) ขั้นประเมิน 4) ขั้นติดต่อสื่อสาร และ 5) ขั้นสร้างคำถามหรือปัญหา แล้วนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรด้านกิจกรรมการเรียนรู้และด้านการวัดและประเมินผล ตรวจสอบความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้ ตามขั้นตอนของการประเมินประสิทธิภาพของ รัตนะ บัวสนธ์ (2552, น. 50-51) สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตน์ติยากร ยตะโคตร (2561) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การจัดการเรียนรู้แบบเน้นการคิดแบบฮิวริสติกส์เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง สมการและการแก้สมการ สำหรับนักเรียนชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ หลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเน้นการคิดแบบฮิวริสติกส์ มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

2. การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ ระหว่างก่อนและหลังการเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดแบบฮิวริสติกส์ (Heuristics) ร่วมกับเทคนิคระดมสมอง เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเพราะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดแบบฮิวริสติกส์มุ่งเน้นให้นักเรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง โดยการคิดหาทางเลือกต่าง ๆ และจะช่วยพัฒนาการให้เหตุผล การแก้ปัญหา การคิดอย่างสร้างสรรค์ โดยให้นักเรียนได้คิดเกี่ยวกับกระบวนการคิด อีกทั้งยังช่วยให้นักเรียนสื่อสารความคิดของตนเองออกมาโดยการแสดงโครงสร้างการแก้ปัญหาได้คิดและค้นหาคำตอบด้วยตนเองตลอด ช่วยให้เกิดความเข้าใจกระบวนการค้นหาคำตอบด้วยตนเองทั้งกระบวนการหาคำตอบ อยากมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ภายใต้บรรยากาศการที่ท้าทายและสนุกสนานช่วยให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และเกิดความผูกพันในการเรียนรู้ คิดและทำด้วยตนเองทุกขั้นตอนตั้งแต่ต้นจนจบ เพื่อให้นักเรียนเป็นผู้ค้นพบ ซึ่งจะทำให้นักเรียนเชื่อมั่นในตัวเอง และนักเรียนได้เรียนรู้ตามแนวคิดแบบฮิวริสติกส์ (Heuristics) ร่วมกับเทคนิคระดมสมอง ได้เสริมสร้างความสามารถในการคิดหาวิธีที่จะนำไปสู่การแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนได้สำเร็จ ซึ่งความคิดนั้นประกอบด้วย ความคล่องแคล่วในการคิด ความคิดริเริ่ม และความยืดหยุ่นในการคิด ในกิจกรรมการเรียนรู้ทั้ง 4 กิจกรรม โดยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 ลักษณะและส่วนต่าง ๆ ของรูปเรขาคณิตสามมิติ ผู้เรียนได้คิดหาคำตอบได้อย่างรวดเร็ว และสามารถสร้างคำตอบได้ในปริมาณมากในเวลาที่จำกัด แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 รูปคลี่ของรูปเรขาคณิตสามมิติ ผู้เรียนได้คิดหาคำตอบได้อย่างรวดเร็ว และสามารถสร้างคำตอบได้ในปริมาณมากในเวลาที่จำกัด แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 ปริมาตรและความจุของทรงสี่เหลี่ยมมุมฉาก ผู้เรียนได้คิดหาคำตอบได้หลายประเภท หลายทิศทาง หลายรูปแบบ และลักษณะความคิดแปลกใหม่ แตกต่างจากความคิดธรรมดา อาจเป็นการนำเอาความรู้เดิมมาคิดดัดแปลงและประยุกต์ และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 โจทย์ปัญหาเกี่ยวกับปริมาตรหรือความจุของทรงสี่เหลี่ยมมุมฉาก ผู้เรียนได้คิดหาคำตอบได้หลายประเภท หลายทิศทาง หลายรูปแบบ และลักษณะความคิดแปลกใหม่ไม่เหมือนใคร เป็นเอกลักษณ์ของตัวเอง สอดคล้องกับ นวลทิพย์ นวพันธ์ (2552) ได้ศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ตามแนวคิดแบบฮิวริสติกส์ที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ความสามารถในการตั้งและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยแบ่งเป็นกลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ 50 คน พบว่านักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการ

เรียนรู้ตามแนวคิดแบบฮิวริสติกส์ มีความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ และความสามารถในการตั้งและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์สูงกว่าร้อยละ 60 และสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1. กิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ตามแนวคิดแบบฮิวริสติกส์ (Heuristics) ร่วมกับเทคนิคระดมสมอง เป็นกิจกรรมเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ ผู้สอนต้องบริหารจัดการเวลา ให้มีความยืดหยุ่น ให้ผู้เรียนได้คิดสร้างผลงานลักษณะความคิดแปลกใหม่แตกต่างจากความคิดธรรมดา อาจเป็นการนำเอาความรู้เดิมมาคิดดัดแปลงและประยุกต์ ไม่ควรเร่งรีบสรุปคำตอบ

1.2 ครูควรกระตุ้นให้นักเรียนแสดงความคิดใหม่ ๆ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดในการแก้ปัญหาหรือแนวทางร่วมกันในช่วงเวลาจำกัด เพื่อให้ผู้เรียนคิดแก้ปัญหาได้มากที่สุดแล้วเลือกเอาวิธีที่ดีที่สุดไปแก้ปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 เนื่องจากในงานวิจัยพบว่า ขั้นสร้างความสัมพันธ์ของข้อมูล นักเรียนจะต้องเชื่อมโยงข้อมูล หรือปัญหาที่ได้กำหนดขึ้นเป็นขั้นตอนที่สำคัญ เพราะถ้าไม่สามารถทำความเข้าใจได้ก็จะไม่สามารถดำเนินการในขั้นต่อไปได้ ซึ่งนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ยังไม่สามารถทำได้ดีนัก ดังนั้น งานวิจัยในอนาคตควรส่งเสริมทักษะการเชื่อมโยงข้อมูลให้กับนักเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2.2 ควรมีการศึกษาความพึงพอใจในการเรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ตามแนวคิดแบบฮิวริสติกส์ (Heuristics) ร่วมกับเทคนิคระดมสมองควบคู่ไปด้วย เพื่อจะได้นำไปปรับใช้กับเรื่องอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง (References)

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุม สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *ตัวชี้วัดและหลักสูตรแกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

กิตติ ลออกุล. (2562). การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมทักษะการรู้ดิจิทัลที่ใช้เทคนิคระดมสมองด้วยการออกแบบอินโฟกราฟิกส์แบบมีปฏิสัมพันธ์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา. *วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์.* 20(2), 2.

นวลทิพย์ นวพันธ์. (2552). *ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยเน้นการคิดแบบฮิวริสติกส์ที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ ความสามารถในการตั้งและแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.* วิทยานิพนธ์ คศ.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

รัตนะ บัวสนธ์. (2553). *การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการศึกษา.* กรุงเทพฯ: คำสมัย.

รัตน์ติยากร ยตะโคตร. (2561). *การจัดการเรียนรู้แบบเน้นการคิดแบบฮิวริสติกส์ เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง สมการและการแก้สมการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6.* วิทยานิพนธ์ กศ.ม.(การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2555). *ทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์.* กรุงเทพฯ: 3-คิว มีเดีย.

สิริญญา ดวงคำจันทร์. (2558). *การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ตามแนวคิดทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์โดยใช้เทคนิค ระดมสมองที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ เรื่อง อสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.* วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

เสาวนีย์ สุขสำราญ. (2560). ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวด้วยเทคนิคระดมสมองเพื่อพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล ๔ (อุดมวิทย์สมใจ) จังหวัดปราจีนบุรี. วารสารการศึกษา มสธ. 31(124), 37-38.

อัมพร ม้าคะนอง. (2547). *เอกสารประกอบการสอนรายวิชาการพัฒนาทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์.* กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Guilford, J.P. (1969). *The nature of Human Intelligence*. New York, McGraw-Hill.

Novak, J. D., and Gowin, D. B. (1984). *Learning How to Learn Cambridge, England*: Cambridge University Press.

Sheffield, L. J. 2000. *Teaching and Learning Mathematics Pre-Kindergarten Through Middle School 4 ed*. New York. John Wiley & Sons.

Sheffield, LJ. 2005. *Using Creativity Techniques to Add Depth and Complexity to the Mathematics Curricula [Online]*. Available from: http://math.ecnu.edu.cn/earcome3/ SYM1.html [2008 December 11].

Torrance, E. P. 1973. Encouraging Creative in the Classroom. 4 ed. lowa: Wm. C. Brown Company Publisher.

การบริหารงานทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7

General Administration the School Diverter the Special Education Bureau Group 7

ชำนาญ ทวีทอง[1] เชาวนี แก้วมโน[2]
Chamnan Thaweethong, Chaowanee Kaewmano

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาการบริหารงานทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 (2) เปรียบเทียบการบริหารงานทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน จำแนกตามอายุ ประสบการณ์ในการทำงาน ขนาดของสถานศึกษา และประเภทสถานศึกษาในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 และ (3) รวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 กลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้สอน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 260 คน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (r) = .942 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบค่าเอฟ (F-test) ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้ (1) การบริหารงานทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (2) การบริหารงานทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 จำแนกตามตัวแปร อายุ ประสบการณ์ในการทำงาน ขนาดของสถานศึกษา และประเภทสถานศึกษาในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 พบว่า ครูที่มีอายุ พบว่า โดยภาพรวม แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และรายด้าน พบว่า ด้านงานเทคโนโลยีการศึกษา แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และตามตัวแปรขนาดของสถานศึกษาต่างกัน พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านงานกิจการนักเรียน มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ ด้านงานประชาสัมพันธ์มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

Received: 2023-06-14 **Revised**: 2023-06-26 **Accepted**: 2023-07-02

[1] นักศึกษาปริญญาโทหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ Graduate Student of Education Program, Curriculum and Instruction, Faculty of Education and Liberal Arts, Hatyai University

[2] คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ Faculty of Education and Liberal Arts, Hatyai University. Corresponding Author e-mail: chamnant69@gmail.com

.01 ส่วน ประสบการณ์ในการทำงาน และประเภทสถานศึกษาในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7พบว่า ไม่แตกต่างกัน (3) ข้อเสนอแนะที่มีต่อการบริหารงานทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษา งานธุรการของสถานศึกษาการปรับปรุงการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ สรรหาและแต่งตั้งบุคลากรงานธุรการที่มีความรู้ความสามารถตรงตามลักษณะงานที่ปฏิบัติ จัดทำขั้นตอนการดำเนินงาน สถานศึกษาควรตรวจความมั่นคง แข็งแรงของอาคารสถานที่ภายในสถานศึกษา จัดทำแผนภูมิแสดงบริเวณและผังแสดงรายละเอียดของอาคารเรียนไว้ที่หน้าอาคารเรียน
คำสำคัญ (Keywords): การบริหารงานทั่วไป; ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The purposes of this research were (1) to study the general administration of school administrators. under the Office of Special Education Administration Group 7 (2) to compare the general administration of school administrators. under the Office of Special Education Administration, group 7 according to the opinions of teachers classified by age, work experience School size and types of educational institutions under the Office of Special Education Administration Group 7 and (3) Collecting recommendations on recommendations concerning the general administration of educational institution administrators. Under the Office of Special Education Administration, group 7, Your subsequent value (r) = .942 the sample group was teachers. under the Office of Special Education Administration, Group 7, Academic Year 2022, totaling 260 people. Data were collected by questionnaire. The statistics used in data analysis were percentage, mean, standard deviation, t-test and F-test. The results were summarized as follows. (1) General administration of educational institution administrators under the Office of Special Education Administrative Group 7, the overall level was at a high level. (2) General Administration of School Administrators under the Office of Special Education Administration, group 7, classified by age, work experience the size of the school and types of schools under the special education administration office, group 7, it was found that teachers with age were found that, in general, there were statistically significant differences at the .01 level. and each side found that in the field of educational technology The difference was statistically significant at the .01 level and according to the size of different educational institutes, it was found that the overall picture was not different. When considering each side, it was found that the student affairs There was a statistically significant difference at the .05 level and the public relations work had a statistically significant difference at the .01 level. and types of educational institutions

under the Office of Special Education Administration, Group 7, found that there was no difference. (3) Recommendations towards the general administration of educational institution administrators. Administrative work of educational institutions to improve operational efficiency. Recruit and appoint administrative personnel with knowledge and competency in accordance with the nature of work performed. Prepare operating procedures Educational institutions should check their security. the strength of the buildings within the educational institution Prepare a chart showing the area and a plan showing details of the school building at the front of the school building.

Keywords: General Administration; The Creative Leadership

บทนำ (Introduction)

การพัฒนามนุษย์ให้มีศักยภาพ เป็นกระบวนการเรียนรู้ เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกฝน การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้า การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การจัดการศึกษาต้องเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางผ่านกระบวนการเรียนรู้ ให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคม บริหารงานให้มีประสิทธิภาพนั้น ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการบริหารคน ทั้งทางด้านบุคคล สังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างระบบการบริหารภายในสถานศึกษาที่ดีให้เกิดประสิทธิผลของงานและเกิดแรงจูงใจในการทำงานมากที่สุด เนื่องจากบุคลากรในสถานศึกษามีความแตกต่างกัน ในด้านความคิด เจตคติ อุปนิสัย และคุณลักษณะส่วนตัว ผู้บริหารจึงควรสร้างความสัมพันธ์กับบุคลากร ให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการทำงาน ผู้บริหารจะช่วยส่งเสริมในด้านการบริหารสถานศึกษา และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน รวมถึงการทำงานของครูผู้สอน ซึ่งจะช่วยให้ประสบผลสำเร็จได้ตามแนวนโยบายของสถานศึกษา โดยเป็นไปตามความต้องการของนักเรียนและชุมชน ซึ่งการที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะสร้างความพึงพอใจให้แก่ทุกคนในสถานศึกษานั้นมิใช่ เรื่องง่าย เพราะไม่เพียงแต่ต้องเผชิญกับความยุ่งยากจากบุคคลภายในสถานศึกษาเท่านั้น แต่ยังต้องเผชิญกับบุคคลภายนอกสถานศึกษาด้วย บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการรวมกลุ่มและจูงใจคน เพื่อก่อให้เกิดผลต่อการเปลี่ยนแปลงในการปฏิบัติงานและส่งเสริมความก้าวหน้าของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพตามนโยบายที่กำหนดไว้ และเพื่อให้เกิดความก้าวหน้าด้านงานวิชาการโดยให้สามารถดำเนินการไปได้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งจะนำไปสู่ เป้าหมายของความสำเร็จของสถานศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2555)

งานบริหารทั่วไปเป็นกลุ่มงานใหม่ กลุ่มงานเดิม คือ กลุ่มงานของอาคารสถานที่งานธุรการ งานกิจการนักเรียน และกลุ่มงานความสัมพันธ์กับชุมชนนำมารวมกันแล้วจัดเป็นกลุ่มงานใหม่ชื่อกลุ่มงานนี้ว่ากลุ่มงานบริหารงานทั่วไป ยึดหลักให้สถานศึกษามีความเป็นอิสระในการบริหารและการจัดการศึกษาด้วยตนเองมากที่สุด โดยสถานศึกษามีหน้าที่กำกับดูแล ส่งเสริมสนับสนุน และประสานงานในเชิงนโยบายให้สถานศึกษาจัดการศึกษาให้เป็นไปตามนโยบายและมาตรฐานการศึกษา ของชาติมุ่งส่งเสริมประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ตามหลักการบริหารงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก โดยเน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ตามกฎเกณฑ์ กติกา ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชน และสถานศึกษาที่เกี่ยวข้อง มุ่งพัฒนาสถานศึกษาระดับสถานศึกษาให้เป็นสถานศึกษาสมัยใหม่ โดยนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้อย่างเหมาะสม สามารถเชื่อมโยงติดต่อสื่อสารกันได้อย่างรวดเร็วด้วยระบบเครือข่ายและเทคโนโลยีที่ทันสมัย (มนต์ชัย รัตนสังข์, 2562)

ผู้บริหารซึ่งเป็นผู้นำของสถานศึกษาที่มีบทบาทสำคัญในการนำพาสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จหรือล้มเหลวได้ หัวใจสำคัญของการบริหารสถานศึกษาให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพสนองนโยบายของชาติและบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรนั้นต้องอาศัยบุคลากรหลายฝ่ายด้วยกันกระจายอำนาจการบริหารและมอบหมายงานให้บุคลากรได้ร่วมรับผิดชอบงานเป็นการระดมสมองและพลังความสามัคคีในการปฏิบัติงานตามโครงสร้างการบริหารงานสถานศึกษาที่กำหนดงานในสถานศึกษาเป็น 5 กลุ่มงาน ดังนี้ กลุ่มงานบริหารงานวิชาการ กลุ่มงานบริหารงานงบประมาณ กลุ่มงานบริหารงานบุคคล กลุ่มงานบริหารงานกิจการนักเรียน กลุ่มงานบริหารงานทั่วไป เพื่อให้การบริหารงานในแต่ละฝ่ายมีความชัดเจน บุคลากรแต่ละฝ่ายรู้บทบาทหน้าที่ที่รับผิดชอบตลอดจนเป็นไปในทิศทางเดียวกัน การปฏิบัติงานและการบริหารงาน 5 ฝ่าย ในสถานศึกษานำมาปรับให้เหมาะสมกับสภาพของสถานศึกษา จึงต้องมีส่วนสัมพันธ์กับคุณภาพของสถานศึกษา ทั้งนี้ผู้บริหารจึงมีความสำคัญต่อผู้ร่วมงานต่อสถานศึกษา และต่อความสำเร็จของสถานศึกษาเป็นอย่างยิ่ง บทบาทของผู้บริหารที่แสดงออกตามตำแหน่งหน้าที่ที่มีอยู่อันเป็นการกระทำที่แสดงออกที่เป็นผลผลิตจากความคิด ความเชื่อ และความหวังของบุคคลอื่นที่คาดหวัง โดยแสดงออกเป็นบทบาทหน้าที่ของผู้บริหาร บทบาทในการเป็นผู้นำ บทบาทในการสร้างความสัมพันธ์ บทบาทในการเป็นสัญลักษณ์ของสถานศึกษา บทบาทในการกำกับติดตาม บทบาทในการเผยแพร่ข้อมูล บทบาทในการเป็นผู้ประชาสัมพันธ์ บทบาทในการเป็นผู้ประกอบการ บทบาทในการเป็นผู้ขจัดสิ่งก่อกวน บทบาทในการจัดสรรทรัพยากร และบทบาทในการเป็นผู้เจราจาต่อรอง กระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ มีความสามารถในการนำหรือจูงใจผู้อื่นให้เกิดการเรียนการรู้ในสถานศึกษาจนทำให้การปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ (ริญญาภัทร์ สุภาศิริธนานนท์, 2563)

การบริหารงานทั่วไปเป็นกระบวนการสำคัญที่ช่วยประสานส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารงานอื่นๆ ให้บรรลุผลตามมาตรฐานคุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการให้บริการการศึกษาทุกรูปแบบทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ตามบทบาทของ

สถานศึกษา ตลอดจนการจัดและให้บริการการศึกษาของบุคคลชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่น การบริหารงานทั่วไป มีความสำคัญต่อการบริหารสถานศึกษาในฐานะช่วยสนับสนุนงานวิชาการ รวมทั้งงานอื่น ๆ เช่น งานธุรการ งานกิจการนักเรียน เพราะงานฝ่ายบริหารงานทั่วไปมีส่วนส่งเสริมนักเรียน ส่งเสริมการเรียนการสอน เสริมสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม ดูแลสวัสดิการของครู นักเรียน นักการภารโรงตลอดจนการจัดสวัสดิการให้บุคลากรในสถานศึกษา จึงเป็นงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับทุกฝ่ายในสถานศึกษาช่วยเสริมสร้างสถานศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ยิ่งขึ้น สถานศึกษาจึงต้องดำเนินการให้เป็นระบบและมีความสอดคล้องกับกระบวนการบริหารภายในสถานศึกษา ถ้าสถานศึกษาจัดงานบริหารทั่วไปได้ถูกต้องครบถ้วนก็จะเป็นการสร้างชื่อเสียงและภาพลักษณ์ให้สถานศึกษาได้เป็นที่รู้จักและยอมรับจากประชาชนอันจะก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีของครูในสถานศึกษา ครูกับนักเรียน ครูกับผู้ปกครอง โดยเฉพาะสถานศึกษาในเขตเมือง และชนบทที่มีจำนวนนักเรียนแตกต่างกัน จำนวนครูและบุคลากรในสถานศึกษาเพิ่มขึ้น ความจำเป็นในด้านบริหารทั่วไปต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนได้ประสบผลสำเร็จในการศึกษาเล่าเรียนทั้งภายใน และภายนอกสถานศึกษาตามความถนัดและความสนใจ จึงมีมากขึ้นและมีผลกระทบโดยตรง ต่อการบริหารสถานศึกษา ทำให้ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูที่ปฏิบัติหน้าที่ งานบริหารทั่วไปต้องมีภาระหน้าที่มีความรับผิดชอบมากยิ่งขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2564)

การบริหารงานทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษกลุ่ม 7 ดูแลรับผิดชอบสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน 25 สถานศึกษา ประเภทสถานศึกษา ประกอบด้วย โรงเรียนเฉพาะคนพิการ โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ ศูนย์การศึกษาพิเศษ กำหนดให้การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และกำหนดให้ต้องจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแล หรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกสื่อบริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ในมุมมองของบุคลากรในสถานศึกษามักพบว่า งานบริหารงานทั่วไปเป็นงานรอง ไม่มีความสำคัญเท่างานวิชาการ ที่เน้นการจัดการเรียนการสอน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ทำให้บุคลากรในสถานศึกษาไม่ให้ความสำคัญกับงานบริหารทั่วไปเท่าที่ควร ผลการดำเนินงานที่ออกมาจึงไม่มีคุณภาพในระดับความพึงพอใจที่ต้องการ การประสานงานและการประชาสัมพันธ์ในสถานศึกษาเกิดความบกพร่อง อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมยังไม่สามารถสนับสนุนการเรียนรู้ได้ดีเท่าที่ควร งานธุรการยังไม่ปัญหาเรื่องระบบการดำเนินงานที่ส่งผลกระทบต่องานอื่น ๆ งานกิจการนักเรียนยังไม่ส่งผลดีต่อนักเรียนในระดับคุณภาพที่คาดหวัง ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชนพร้อมทั้งการสร้างเครือข่ายทางการศึกษายังไม่มีประสิทธิภาพ เทคโนโลยีและสารสนเทศยังไม่สามารถสนับสนุนการดำเนินงานและการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาได้ งานธุรการ งานหลักที่ใช้ในการปฏิบัติงานตามขอบข่ายการบริหารงานทั่วไปในสถานศึกษา ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ ด้านงานธุรการ ด้านงานอาคาร

สถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านงานกิจการนักเรียน ด้านงานประชาสัมพันธ์ ด้านงานเทคโนโลยีการศึกษา และด้านงานเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศการบริหารงานทั่วไป มีบทบาทในการให้บริการทุกรูปแบบ ทั้งการศึกษาในระบบ นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ตามบทบาทของสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ตลอดจนการจัดและให้บริการการศึกษาของบุคคล ชุมชน สถานศึกษา หน่วยงานและสถาบัน สังคมอื่น การบริหารงานทั่วไป จึงเป็นกระบวนการสำคัญที่จะช่วยประสาน ส่งเสริมและสนับสนุนให้การบริหารงานอื่นๆ บรรลุผลตามมาตรฐานคุณภาพ และเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการประสาน ส่งเสริม การสนับสนุนและการอำนวยความสะดวกต่างๆ ในการให้บริการการศึกษา หากการบริหารงานทั่วไปขาดประสิทธิภาพจะส่งผลต่องานด้านอื่นขาดประสิทธิภาพตามไปด้วย (สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7, 2565)

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะทำการวิจัยเรื่องการบริหารงานทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 เพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนดนโยบาย และวางแผนในการพัฒนาศักยภาพให้กับผู้บริหารสถานศึกษา และเป็นหัวใจหลักในการพัฒนาสถานศึกษาซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้จะทำให้ได้ข้อมูลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สามารถนำไปประกอบพิจารณาปรับปรุงแก้ไขความเป็นผู้นำให้เหมาะสม และมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งความพร้อมในการปรับตัว ด้านกระบวนการบริหารจัดการ และพัฒนาให้มีการบริหารงานทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษาพร้อมรับกับสภาพความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบันต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน จำแนกตามอายุ ประสบการณ์ในการทำงาน ขนาดของสถานศึกษา และประเภทสถานศึกษาในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7
3. เพื่อศึกษาปัญหา และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

วิธีการดำเนินการวิจัยฉบับนี้ จะใช้การวิจัยเชิงบูรณาการระหว่าง วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative) คือการวิจัยเชิงสำรวจ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรได้แก่ ครูผู้สอน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ปีการศึกษา 2566 จำนวนสถานศึกษา 25 แห่ง จำนวนประชากร 823 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครูผู้สอนสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ได้มาจากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, p. 610) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

จำนวน 260 คน จากขนาดของสถานศึกษา จากนั้นทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ตามประเภทของสถานศึกษาในสังกัด สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษและกำหนดผู้ให้ข้อมูลแต่ละระดับโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) วิธีการจับสลากแบบไม่ใส่คืน

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 นำเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ขอคำแนะนำและตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของข้อคำถามจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.861 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปเก็บข้อมูล (Try-Out) จำนวน 30 ชุด แล้วนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) ของครอนบาค (Croncach) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ เท่ากับ 0.942

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ตัวแปรข้อมูลทั่วไปของบุคคล จะใช้ค่าการวิเคราะห์เกี่ยวกับสถานภาพของการบริหารงานทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ได้แก่ อายุ ประสบการณ์ในการทำงาน ขนาดของสถานศึกษา และประเภทสถานศึกษาในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ใช้วิธีคำนวณโดยหาค่าความถี่ และร้อยละ (Percentage) การวิเคราะห์ตัวแปรต้นหรือตัวแปรตามจะใช้ค่าการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ด้าน ได้แก่ ด้านงานธุรการ ด้านงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านงานกิจการนักเรียน ด้านงานประชาสัมพันธ์ ด้านงานเทคโนโลยีการศึกษา ด้านงานเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ ด้วยการคำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบน มาตรฐาน (Standard Deviation) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เพื่อเพิ่มเติมคำอธิบายตารางจากการสำรวจให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผลการวิจัย (Research Results)

ส่วนที่ 1 การวิจัยเชิงปริมาณ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการศึกษาพบว่า ระดับความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านงานเทคโนโลยีการศึกษา ด้านงานประชาสัมพันธ์ ด้านงานเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ ด้านงานกิจการนักเรียน ด้านงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม และค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านงานธุรการ ตามลำดับ นอกจากนี้สามารถวิเคราะห์เป็นรายด้าน พิจารณาเป็นรายข้อได้ดังนี้

ด้านงานธุรการ

ผลการวิเคราะห์พบว่า การบริหารงานทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ด้านงานธุรการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ จัดหาวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือที่ทันสมัยช่วยสนับสนุนการปฏิบัติอย่างเพียงพอ เครื่องถ่ายเอกสาร เครื่องแสกน การจัดทำเอกสารคู่มือ ระเบียบแนวทางปฏิบัติต่างๆให้แก่บุคลากรได้ศึกษาค้นคว้า แผนการจัดหาพัสดุ และตรวจสอบความต้องการใช้งานประจำเดือน และค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนด้วยการสรุปผลการปฏิบัติงานตามแผนและนำไปใช้ในการปรับปรุงการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ

ด้านงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม

ผลการวิเคราะห์พบว่า การบริหารงานทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ด้านงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ สถานศึกษาของท่านจัดทำการซ่อมแซมอาคารเรียนอาคารสถานที่ให้ใช้งานได้เป็นปกติอย่างสม่ำเสมอ บริเวณสนาม แปลงไม้ดอกไม้ประดับมีการดูแลรักษาให้สวยงามอยู่เสมอ ความสงบ ร่มรื่น ภายในบริเวณ สถานศึกษา และค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ความมั่นคง แข็งแรงของอาการสถานที่ภายในสถานศึกษา

ด้านงานกิจการนักเรียน

ผลการวิเคราะห์พบว่า การบริหารงานทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ด้านงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาด้าน ความรับผิดชอบต่อสังคมให้กับนักเรียนในหอพัก การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการใช้ เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ การส่งเสริมงานกิจกรรมนักเรียน พัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม และค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การรวบรวมข้อมูลมีระบบการรับฟังเสียงนักเรียน และจัดทำระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับงานกิจการนักเรียนในการบริหารจัดการนักเรียนในหอพัก

ด้านงานประชาสัมพันธ์

ผลการวิเคราะห์พบว่า การบริหารงานทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ด้านงานประชาสัมพันธ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ งานประชาสัมพันธ์สามารถให้บริการข้อมูลข่าวสารในหลากหลายรูปแบบ ผู้บริหารงานประชาสัมพันธ์สามารถให้ความช่วยเหลือให้บริการอย่างเป็นธรรมในกรณีมีป้ายบอก ผู้บริหารงานประชาสัมพันธ์มีจำนวนเหมาะสมกับปริมาณของงาน และค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริการ ได้รับความสะดวกและมีความพึงพอใจในการติดต่อประสานงานทุกครั้ง

ด้านงานเทคโนโลยีการศึกษา

ผลการวิเคราะห์พบว่า การบริหารงานทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ด้านงานเทคโนโลยีการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารให้ความสำคัญต่อความก้าวหน้าในวิชาชีพของครู ผู้บริหารสร้างบรรยากาศให้ครูมาร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน ผู้บริหารคิดพัฒนาสถานศึกษาในอนาคตให้มีประสิทธิภาพสูง และค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารส่งเสริมการจัดการความรู้ที่หลากหลายโดยเผยแพร่ผลงานเทคโนโลยีที่สร้างขึ้นสู่เครือข่ายสังคมการเรียนรู้

ด้านงานเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ

ผลการวิเคราะห์พบว่า การบริหารงานทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ด้านงานเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ การควบคุมดูแลระบบการประชาสัมพันธ์เผยแพร่แหล่งเรียนรู้ในชุมชนภูมิปัญญาท้องถิ่นและบุคคลสำคัญในชุมชน การจัดระบบเสียงตามสายและการสื่อสารข้อมูลข่าวสารและสารสนเทศต่างๆ การแจ้งซ่อม ตรวจสอบอาคารสถานที่ผ่านเครือข่ายอินเตอร์เน็ต และค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การสืบค้นข้อมูลเพื่อการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน

2. ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 จำแนกตามตัวแปร อายุ ประสบการณ์ในการทำงาน ขนาดของสถานศึกษา และประเภทสถานศึกษาในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7

2.1 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ที่มีตามตัวแปรอายุต่างกัน พบว่า โดยภาพรวม และรายด้าน ได้แก่ ด้านงานธุรการ ด้านงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านงานกิจการนักเรียน ด้านงานประชาสัมพันธ์ ด้านงานเทคโนโลยีการศึกษา และด้านงานเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ ไม่แตกต่างกันที่นัยสำคัญทางสถิติที่ .05

2.2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ที่มีตามตัวแปรประสบการณ์การทำงานต่างกัน พบว่า โดยภาพรวม และรายด้าน ได้แก่ ด้านงานธุรการ ด้านงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านงานกิจการนักเรียน ด้านงานประชาสัมพันธ์ ด้านงานเทคโนโลยีการศึกษา และด้านงานเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ ไม่แตกต่างกันที่นัยสำคัญทางสถิติที่ .05

2.3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ที่มีตามตัวแปรตามตัวแปรขนาดของสถานศึกษาต่างกัน พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านงานกิจการนักเรียน มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ ด้านงานประชาสัมพันธ์มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการทดสอบรายคู่ เปรียบทียบระดับความคิดเห็น

ของครูต่อการบริหารงานทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ด้านงานกิจการนักเรียนตามตัวแปรขนาดของสถานศึกษาพบว่า ขนาดของสถานศึกษาขนาดเล็กกับขนาดของสถานศึกษาขนาดกลาง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และขนาดของสถานศึกษาขนาดเล็กกับขนาดของสถานศึกษาขนาดให้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนขนาดของสถานศึกษาขนาดกลางกับขนาดของสถานศึกษาขนาดใหญ่ไม่แตกต่างกัน

2.4 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ที่มีตามตัวแปรประเภทสถานศึกษาในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษกลุ่ม 7 ต่างกัน พบว่า ขนาดของสถานศึกษาขนาดเล็กกับขนาดของสถานศึกษาขนาดกลาง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และขนาดของสถานศึกษาขนาดเล็กกับขนาดของสถานศึกษาขนาดให้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนขนาดของสถานศึกษาขนาดกลางกับขนาดของสถานศึกษาขนาดใหญ่ไม่แตกต่างกัน

3. รวบรวมปัญหา และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7

3.1 ด้านงานธุรการ

การประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนด้วยการสรุปผลการปฏิบัติงานตามแผนและนำไปใช้ในการปรับปรุงการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ สรรหาและแต่งตั้งบุคลากรงานธุรการที่มีความรู้ความสามารถตรงตามลักษณะงานที่ปฏิบัติ จัดทำขั้นตอนการดำเนินงาน และแนวปฏิบัติต่างๆ ให้ผู้รับบริการได้ทราบ

3.2 ด้านงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม

ความมั่นคง แข็งแรงของอาการสถานที่ภายในสถานศึกษา จัดทำแผนภูมิแสดงบริเวณและผังแสดงรายละเอียดของอาคารเรียนไว้ที่หน้าอาคารเรียน จัดทางเชื่อมอาคาร ทางลาด ทางข้ามที่เอื้อต่อนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

3.3 ด้านงานกิจการนักเรียน

การรวบรวมข้อมูลมีระบบการรับฟังเสียงนักเรียน และจัดทำระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับงานกิจการนักเรียนในการบริหารจัดการนักเรียนในหอพัก ดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในสถานศึกษา จัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาความ ประพฤติและระเบียบวินัย ส่งเสริมพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรม

3.4 ด้านงานประชาสัมพันธ์

ผู้บริการ ได้รับความสะดวกและมีความพึงพอใจในการติดต่อประสานงานทุกครั้ง ประชาสัมพันธ์มีการสำรวจความต้องการความพึงพอใจ เพื่อการพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง จัดทำแฟ้มสารนิเทศภาพข่าวและภาพ กิจกรรม ของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง สามารถติดตามข่าวสารได้ง่าย

3.5 ด้านงานเทคโนโลยีการศึกษา

ผู้บริหารส่งเสริมการจัดการความรู้ที่หลากหลายโดยเผยแพร่ผลงานเทคโนโลยีที่สร้างขึ้นสู่เครือข่ายสังคมการเรียนรู้ คิดเชื่อมโยงระบบต่างๆ ของสถานศึกษาเป็นเครือข่ายการเรียนรู้ร่วมกัน ส่งเสริมให้ครูแสวงหาความรู้และพัฒนาเทคโนโลยีเป็นของตนเอง

3.6 ด้านงานเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ

การสืบค้นข้อมูลเพื่อการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน ใช้คอมพิวเตอร์ในการจัดกิจกรรมนักเรียนมีการจัดระบบให้ข้อมูลสารสนเทศการแนะแนว จัดทำข้อมูลสารสนเทศการบริหารทั่วไป

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. ผลการวิเคราะห์การศึกษาระดับการบริหารงานทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 โดยภาพรวมและรายด้านสรุปผลได้ดังนี้

จากการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านงานเทคโนโลยีการศึกษา ด้านงานประชาสัมพันธ์ ด้านงานเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ ด้านงานกิจการนักเรียน ด้านงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม และค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านงานธุรการ ตามลำดับ ทั้งนี้อาจจะเกี่ยวกับการบริหารงานทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษา ผ่านกระบวนการวิธีการร่วมกันในการค้นหาปัญหา และการดำเนินการแก้ปัญหาด้วยแนวทางใหม่ ๆ จำเป็นที่จะต้องใช้ภาษาในการสื่อสารร่วมกันระหว่างบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถทำความเข้าใจอย่างรวดเร็ว จะต้องมีทักษะในการจัดการกับบุคคลอื่น ๆ ในลักษณะที่เป็นลำดับ ขั้นตอน จะช่วยให้มีความสมบูรณ์แบบยิ่งขึ้นได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของขวัญจิรา ตาแก้ว (2565, น. 35) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางพัฒนาการดำเนินงานบริหารทั่วไปของสถานศึกษาคลองลานวิทยาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านงานธุรการ ด้านงานเทคโนโลยีการศึกษา ด้านงานเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ ด้านงานกิจการนักเรียน และค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านงานประชาสัมพันธ์ ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 จำแนกตามตัวแปร อายุประสบการณ์ในการทำงาน ขนาดของสถานศึกษา และประเภทสถานศึกษาในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7

2.1 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ที่มีตามตัวแปรอายุต่างกัน พบว่าโดยภาพรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการบริหารงานทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่บริหารงานและการตัดสินใจ ทำให้ครูและบุคลากรทุกคนได้รับความเสมอภาค

มีความเท่าเทียมกันในการปฏิบัติงาน มีความสัมพันธ์ระหว่างครูที่มีอายุต่างกัน มีการปรึกษาหารือเข้าใจถึงกระบวนการต่าง ๆ จึงทำให้งานมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปรวรรณ์รัตน์ พิมพรม (2559) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานทั่วไปในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ผลการวิจัย พบว่า ที่มีตามตัวแปรอายุต่างกัน โดยภาพรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

2.3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ที่มีตามตัวแปรขนาดของสถานศึกษาต่างกัน พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านงานกิจการนักเรียนมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ ด้านงานประชาสัมพันธ์มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เพราะครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่ขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการบริหารงานทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกันออกไป โดยเฉพาะในเรื่องงานกิจการนักเรียน จึงมีความคิดเห็นว่าในบางครั้งผู้บริหารสถานศึกษาไม่ได้ปฏิบัติตามหลักการและวิธีการเกิดขึ้นในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอนุเดช บ้านสระ (2564, น. 38) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านงานกิจการนักเรียน มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ ด้านงานประชาสัมพันธ์มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.4 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ที่ที่มีตามตัวแปรประเภทสถานศึกษาในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษกลุ่ม 7 ต่างกัน พบว่า ขนาดของสถานศึกษาขนาดเล็กกับขนาดของสถานศึกษาขนาดกลาง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และขนาดของสถานศึกษาขนาดเล็กกับขนาดของสถานศึกษาขนาดให้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนขนาดของสถานศึกษาขนาดกลางกับขนาดของสถานศึกษาขนาดใหญ่ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการบริหารงานทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษา บริบทการบริหารงาน และระบบดูแลนักเรียน การรวบรวมข้อมูลมีระบบการรับฟังเสียงนักเรียน และจัดทำระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับงานกิจการนักเรียนในการบริหารจัดการนักเรียนในหอพัก ต่างกัน ทำให้การดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในสถานศึกษา จัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาความประพฤติและระเบียบวินัย ส่งเสริมพัฒนาด้าน คุณธรรม จริยธรรมต่างกันด้วย

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. การประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนด้วยการสรุปผลการปฏิบัติงานตามแผนและนำไปใช้ในการปรับปรุงการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ สรรหาและแต่งตั้งบุคลากรงานธุรการที่มีความรู้ความสามารถตรงตามลักษณะงานที่ปฏิบัติ

2. ความมั่นคง แข็งแรงของอาการสถานที่ภายในสถานศึกษา จัดทำแผนภูมิแสดงบริเวณและผังแสดงรายละเอียดของอาคารเรียนไว้ที่หน้าอาคารเรียน

3. การรวบรวมข้อมูลมีระบบการรับฟังเสียงนักเรียน และจัดทำระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับงานกิจการนักเรียนในการบริหารจัดการนักเรียนในหอพัก ดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในสถานศึกษา

4 ผู้บริการ ได้รับความสะดวกและมีความพึงพอใจในการติดต่อประสานงานทุกครั้ง ประชาสัมพันธ์มีการสำรวจความต้องการความพึงพอใจ เพื่อการพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง

5. ผู้บริหารส่งเสริมการจัดการความรู้ที่หลากหลายโดยเผยแพร่ผลงานเทคโนโลยีที่สร้างขึ้นสู่เครือข่ายสังคมการเรียนรู้ คิดเชื่อมโยงระบบต่างๆ ของสถานศึกษาเป็นเครือข่ายการเรียนรู้ร่วมกัน

6. การสืบค้นข้อมูลเพื่อการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน ใช้คอมพิวเตอร์ในการจัดกิจกรรมนักเรียนมีการจัดระบบให้ข้อมูลสารสนเทศการแนะแนว

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการการพัฒนาการบริหารงานทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารงานทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7

เอกสารอ้างอิง (References)

กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). *แผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ฉบับที่ 3)ของประเทศไทย พ.ศ. 2557-2561.* กรุงเทพฯ : กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร.

ขวัญจิรา ตาแก้ว. (2565). *แนวทางพัฒนาการดำเนินงานบริหารทั่วไปของโรงเรียนคลองลานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิขาการบริหารการศึกษา. มหาวิยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.

ปรวรรณ์รัตน์ พิมพรม. (2559). *การบริหารงานทั่วไปในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี.* วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

มนต์ชัย รัตนสังข์. (2562). *ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานทั่วไปของผู้บริหาสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่เขตคลองสาม กรุงเทพมหานคร.* กรุงเทพฯ : โรงเรียนศรีอยุธยา.

ริญญาภัทร์ สุภาศิริธนานนท์. (2563). *บทบาทผู้บริหารกับบรรยากาศองค์กรของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี.* วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2555). *การบริหารงานธุรการ.* ความหมายของงานธุรการ. เข้าถึงเมื่อ 18กุมภาพันธ์ 2555. จาก http://www.gotoknow.org/posts/498752

อนุเดช บ้านสระ. (2564). *ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ (Management Information System).* กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

Krejcie and Morgan. (1970). *EducationAdministration.* New Jersey: Prentice-Hall.

ความต้องการในการพัฒนาตนเองของบุคลากรในเทศบาลนครสมุทรสาคร
The Need for Self-Development of Personnel in Samut Sakhon Municipality

เกศแก้ว เขมะเพ็ชร[1] ลดาวัลย์ ไข่คำ[2]
Keskaew Kemaphet, Ladawan Khaikham

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาระดับความต้องการในการพัฒนาตนเองของบุคลากรเทศบาลนครสมุทรสาคร (2) เพื่อเปรียบเทียบความต้องการในการพัฒนาตนเองของบุคลากรเทศบาลนครสมุทรสาคร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ (3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในการทำงานกับความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากรเทศบาลนครสมุทรสาคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ บุคลากรเทศบาลนครสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 230 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่, ร้อยละ, ค่าเฉลี่ย, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน, ค่าสถิติ t-test, การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) และสัมประสิทธิ์สหพันธ์ตามแบบของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการศึกษา พบว่า บุคลากรเทศบาลนครสมุทรสาคร มีความต้องการพัฒนาตนเอง อยู่ในระดับมาก จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพทางตำแหน่ง และหน่วยงานที่สังกัด แตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการพัฒนาตนเองในการทำงานในภาพรวมแตกต่างกัน ส่วน เพศ, อายุ, ระดับการศึกษาและระยะเวลาในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน มีผลความต้องการพัฒนาตนเองในการทำงานไม่แตกต่างกัน ความพึงพอใจในการทำงานของบุคลากรในเทศบาลนครสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร พบว่ามีความสัมพันธ์กับระดับความต้องการพัฒนาตนเองในการทำงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ (Keywords): การพัฒนาตนเอง; บุคลากร; ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน

Abstract

The objectives of the research were (1) to study the needs of self-development of personnel in Samut Sakhon Municipality., (2) to compare the

Received: 2023-05-18 **Revised**: 2023-06-28 **Accepted**: 2023-06-29

[1] คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ Faculty of Social Sciences, Kasetsart University. Corresponding Author e-mail: Keskaew.ke@ku.th

[2] คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ Faculty of Social Sciences, Kasetsart University

opinions on the need for self-development of personnel in Samut Sakhon Municipality. by personal factors, and (3) to study the relationship between the factor of job satisfaction and the level of self-development needs of personnel in Samut Sakhon Municipality. The sample was 230 employees of the Metropolitan Municipality in Samut Sakhon, Samut Sakhon Province. Data were collected by questionnaires and analyzed by frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, One-Way ANOVA, and Pearson Product Moment Correlation Coefficient. The level of significance was set at .05. The finding shown that the personnel of Samut Sakhon Municipality Samut Sakhon Province have a need for self-development was high. The hypothesis testing reviewed that the difference in positional status and agencies under had difference in the opinions towards need for self-development but personal factors on gender, age, educational level and working hours were not different affects the need for personal development. job satisfaction was related to the needs for self-development among personnel working for Samut Sakhon city municipality.

Keywords: Self-development; Personnel; Job satisfaction

บทนำ (Introduction)

สถานการณ์ในโลกยุคปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา จากสภาวะเศรษฐกิจสังคม การเมือง การเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีสมัยใหม่ องค์กรจึงต้องการมีการวิเคราะห์สถานการณ์จากทั้งภายนอกและภายในองค์กร เพื่อนำมาสร้างเป้าหมายและแนวทางดำเนินงานขององค์กรนั้นๆ ในกระบวนการวางแผนการดำเนินงานของแต่ละองค์กร การที่องค์กรจะสามารถดำเนินงานได้อย่างประสบความสำเร็จได้นั้น มีหลายปัจจัยเป็นตัวประกอบ แต่ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญที่จะทำให้องค์กรสามารถประสบความสำเร็จได้นั้น คือ บุคลากร เหตุเพราะบุคลากรจะเป็นผู้ดำเนินงานให้องค์กรนั้นประสบความสำเร็จตามที่ได้วางเป้าหมายไว้ ไม่ว่าองค์กรนั้นจะเป็นของภาคเอกชน หรือหน่วยงานของภาครัฐ บุคลากรจึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีความรู้ ความสามารถเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้เกิดความสมดุล การพัฒนาบุคลากรจึงเป็นยุทธวิธีที่จำเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้น บุคลากรที่ปฏิบัติงานอยู่แล้วจึงควรได้รับการส่งเสริมพัฒนาความรู้ ความชำนาญและขีดความสามารถเป็นระยะ เพื่อให้การปฏิบัติงานเกิดประสิทธิภาพสูงสุดแก่องค์กรและบุคลากรที่สำคัญการพัฒนานั้นจะต้องสอดคล้องกับความต้องการและศักยภาพของบุคลากรด้วย นอกจากนี้ การพัฒนาบุคลากรยังช่วยให้มีการปรับตัวที่สอดคล้องกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลง เพิ่มพูนประสิทธิภาพในการทำงาน พัฒนาทักษะและความสามารถในการทำงานของบุคลากรในหลายๆ ด้าน เพื่อให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานในองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด (ธนสิษฐ์ เรืองเกียรติสุธา, 2559) จากเหตุผลดักล่าวแสดงให้เห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาบุคลากรสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน

หน่วยงาน จึงจะสามารถนำทรัพยากรด้านกำลังคนไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่หน่วยงาน ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าการพัฒนาหน่วยงานนั้นจะประสบความสำเร็จหรือไม่ ถ้าปราศจากการพัฒนาบุคลากร ดังนั้น บุคลากรทุกระดับควรที่จะต้องได้รับการพัฒนา (จำเนียร หาท่อ, 2557)

การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหนึ่งในหน่วยงานของรัฐ ทำหน้าที่ในการกระจายอำนาจจากส่วนกลางที่อยู่ในเมืองหลวง เพื่อให้การทำงาน บริการ ดูแลและอำนวยความสะดวก ให้กับประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างรวดเร็ว และเพื่อลดภาระของรัฐบาลโดยการให้ประชาชนในพื้นที่ท้องถิ่นนั้นเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง เพื่อการสนองตอบต่อความต้องการของชุมชน จะได้เกิดความสะดวก รวดเร็ว และตรงกับความมุ่งประสงค์ของชุมชนนั้น ๆ (สำนักกฎหมาย, 2563) ซึ่งการที่หน่วยงานของรัฐจะสามารถทำหน้าที่ดังข้างต้นได้ จำเป็นที่จะต้องอาศัยความรู้ความสามารถของบุคลากรในองค์กรเข้ามาช่วยในการปฏิบัติหน้าที่และพัฒนาปรับปรุงระบบการบริหารองค์กรให้ดียิ่งขึ้น เพื่อทำให้องค์กรประสบความสำเร็จตามที่กำหนดไว้ การพัฒนาบุคลากรขององค์กรจึงมีความสำคัญไม่เพียงแต่ในระดับบุคคลแต่รวมถึงในระดับองค์กรด้วย ประโยชน์ที่จะได้รับกับการพัฒนาบุคลากรในระดับบุคคล ทำให้บุคลากรมีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการปฏิบัติงานเพิ่มมากขึ้น ในส่วนของระดับองค์กรก็จะได้รับงานที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อการที่จะให้องค์กรประสบความสำเร็จจึงต้องมีการสำรวจปัจจัยทั้งภายในและภายนอก การที่จะพัฒนาบุคลากรในแต่ละองค์กรจำเป็นต้องมีการศึกษาจากภายในองค์กรว่า บุคลากรที่มีอยู่ในปัจจุบันนั้นมีทักษะใด ควรเพิ่มความรู้และทักษะในบุคลากรในเรื่องใด และดูว่าวิธีใดที่เหมาะสมกับบุคลากรที่มีอยู่

จังหวัดสมุทรสาครเป็นพื้นที่เศรษฐกิจที่สำคัญและมีศักยภาพของประเทศ ไม่ว่าจะเป็นด้านอุตสาหกรรม ด้านการประมง และด้านเกษตรกรรม จากข้อมูลสถิติผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) ประจำปี พ.ศ. 2561 ของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ที่ประกาศเมื่อปีเดือนเมษายน 2563 จังหวัดสมุทรสาคร มีผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว (GPP Per Capita) ในปี พ.ศ. 2561 เท่ากับ 389,818 บาท/คน/ปี เพิ่มขึ้นจาก 375,087 บาท/คน/ปี ในปี พ.ศ. 2560 เท่ากับ 14,731 บาท/คน/ปี โดยจัดอยู่ในลำดับที่ 8 ของประเทศ (แผนพัฒนาจังหวัด 5 ปี, 2563) ซึ่งในจังหวัดสมุทรสาครพื้นที่เขตอำเภอเมืองนั้นมีจำนวนประชาชนที่อยู่อาศัยเยอะที่สุด เทศบาลนครสมุทรสาคร มีหน้าที่ให้การรับผิดชอบดูแล การให้บริการ การรับฟังปัญหา การแก้ไขปัญหา และความต้องการของประชาชนในพื้นที่เขตอำเภอเมือง เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่เขตอำเภอเมืองได้รับการบริการจากเทศบาลนครสมุทรสาครที่รวดเร็ว บุคลากรเทศบาลถือเป็นส่วนสำคัญในการให้บริการประชาชนซึ่งเป็นหน้าที่หลักของเทศบาล เพื่อให้เทศบาลดำเนินงานได้ตามแผนงาน และเพื่อพัฒนาเทศบาลให้เป็นองค์กรที่เติบโต สิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่บุคลากรเทศบาลจะต้องปฏิบัติงานอย่างเต็มศักยภาพและมีประสิทธิภาพ การที่จะให้บุคลากรเทศบาลมีความสามารถในการปฏิบัติงานได้อย่างเต็มประสิทธิภาพนั้นจะต้องมีแผนการพัฒนาบุคลากรที่ครอบคลุมและต้องมีความต้องการที่จะพัฒนาตนเองของบุคลากรเทศบาลด้วย (เทศบาลนครสมุทรสาคร, 2565)

ดังนั้น การศึกษาระดับความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากรเทศบาลนครสมุทราสาคร จะสามารถช่วยในวางแผนการพัฒนาบุคลากร วางแผนการดำเนินงาน และสร้างแรงจูงใจให้กับบุคลากรของเทศบาลนครสมุทรสาครให้มีความต้องการที่จะพัฒนาตนเองต่อไปเพื่อผลประโยชน์ของตัวบุคลากร รวมทั้งผลประโยชน์ของเทศบาลนครสมุทรสาคร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาระดับความต้องการในการพัฒนาตนเองของบุคลากรเทศบาลนครสมุทรสาคร
2. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการในการพัฒนาตนเองของบุคลากรเทศบาลนครสมุทรสาคร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในการทำงานกับความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากรเทศบาลนครสมุทรสาคร

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บุคลากรเทศบาลนครสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร โดยมีจำนวน 539 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรเทศบาลนครสมุทรสาคร จำนวน 230 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการคำนวณ ตามวิธีของทาโร่ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973:726) โดยใช้ระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยในครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม โดยที่สร้างขึ้นมาจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาสรุปเพื่อสร้างเป็นแบบสอบถามและนำเสนอให้ที่ปรึกษาตรวจสอบและปรับปรุงให้สมบูรณ์ โดยโครงสร้างของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นข้อคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจในการทำงานของบุคลากรเทศบาลนครสมุทรสาคร และตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากรเทศบาลนครสมุทรสาคร ซึ่งแบบสอบถามตอนที่ 2 และ 3 ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ ผลค่าความ

เชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ Cronbach's Alpha Coefficient ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามโดยทำบันทึกเสนอคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ออกหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามถึงนายกเทศมนตรีนครสมุทรสาคร เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ จากนั้นนำหนังสือเสนอนายกเทศมนตรีนครสมุทรสาคร เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบในการเก็บข้อมูล และนำส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง ตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 230 ฉบับ

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวม นำไปวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อประมวลผลและหาค่าสถิติโดยดำเนินตามขั้นตอน ดังนี้

5.1 การอธิบายปัจจัยส่วนบุคคลของบุคลากรเทศบาลนครสมุทรสาคร สถิติที่ใช้ คือ ความถี่ (Frequency) และ ค่าสถิติร้อยละ (Percentage)

5.2 การอธิบายปัจจัยด้านความพึงพอใจในการทำงานของบุคลากรเทศบาลนครสมุทรสาคร และความต้องการในการพัฒนาตนเองของบุคลากรเทศบาลนครสมุทรสาคร สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

5.3 การเปรียบเทียบความต้องการในการพัฒนาตนเองของบุคลากรเทศบาลนครสมุทรสาคร ตามปัจจัยส่วนบุคคล โดยใช้การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยค่าสถิติการทดสอบที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ใน

5.4 ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในการทำงานกับความต้องการในการพัฒนาตนเองของบุคลากรเทศบาลนครสมุทรสาคร โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

ผลการวิจัย (Research Results)

จากการศึกษาเรื่อง ความต้องการในการพัฒนาตนเองของบุคลากรในเทศบาลนครสมุทรสาคร ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 230 คน และนำมาวิเคราะห์ จึงขอนำเสนอผลการวิจัยดังต่อไปนี้

ปัจจัยด้านส่วนบุคคล โดยภาพรวมของตัวอย่างในการสำรวจครั้งนี้เป็นผู้หญิง (ร้อยละ 57.40) มีอายุมากกว่า 40 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 36.50) สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ

54.80) มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 37.00) มีตำแหน่งเป็นพนักงานจ้างทั่วไป (ร้อยละ 56.10) และหน่วยงานที่สังกัดอยู่สำนักงานช่าง (ร้อยละ 13.50)

ปัจจัยด้านความพึงพอใจ โดยภาพรวม บุคลากรเทศบาลนครสมุทรสาคร มีความคิดเห็นต่อความพึงพอใจในการทำงานอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ = 3.63) เมื่อพิจารณาด้าน พบว่า 1.ปัจจัยกระตุ้น ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับมาก คือ ด้านโอกาสที่ทำงานได้สำเร็จ ด้านการปกครองของผู้บังคับบัญชา ด้านความรับผิดชอบในงาน ด้านลักษณะงาน ด้านการเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านการยอมรับนับถือ 2. ปัจจัยค้ำจุน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับมาก คือ ด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน และผู้ใต้บังคับบัญชา ด้านความรู้สึกมั่นคงในหน้าที่การงาน ด้านตำแหน่งงาน ด้านสภาพในการทำงาน ด้านนโยบายขององค์การ และ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านเงินเดือนหรือรายได้ รายละเอียดปรากฏตาม ตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยด้านความพึงพอใจในการทำงานในภาพรวม

ปัจจัยด้านความพึงพอใจในการทำงาน	$\bar{x}$	**S.D.**	**ระดับความคิดเห็น**
ปัจจัยกระตุ้น			
ด้านลักษณะงาน	3.71	.62	มาก
การเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง	3.62	.71	ปานกลาง
ด้านความรับผิดชอบในงาน	3.73	.62	มาก
ด้านโอกาสที่ทำงานได้สำเร็จ	3.80	.65	มาก
ด้านการยอมรับนับถือ	3.62	.65	ปานกลาง
ปัจจัยค้ำจุน			
ด้านนโยบายขององค์การ	3.51	.68	ปานกลาง
ด้านการปกครองของผู้บังคับบัญชา	3.76	.69	มาก
ด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน และ ผู้ใต้บังคับบัญชา	3.76	.64	มาก
ด้านเงินเดือนหรือรายได้	3.34	.78	ปานกลาง
ด้านสภาพในการทำงาน	3.53	.68	ปานกลาง
ด้านความรู้สึกมั่นคงในหน้าที่การงาน	3.56	.73	ปานกลาง
ด้านตำแหน่งงาน	3.53	.77	ปานกลาง
รวม	**3.63**	**.55**	**ปานกลาง**

ปัจจัยการพัฒนาตนเองในการทำงาน โดยภาพรวม บุคลากรเทศบาลนครสมุทรสาคร มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาตนเองในการทำงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 3.82) เมื่อพิจารณารายข้อ

พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับมาก คือ ด้านความอดทนและพยายาม ด้านการผูกมิตร ด้านการวินิจฉัยตนเอง ด้านการกำหนดเป้าหมาย ด้านการประเมินผล ด้านการหาทรัพยากรที่เหมาะสมและ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับมาก คือ ด้านการเรียนรู้ รายละเอียดปรากฏตาม ตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนาตนเองในการทำงานในภาพรวม

การพัฒนาตนเองในการทำงาน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ด้านการเรียนรู้	3.72	.71	มาก
ด้านการวินิจฉัยตนเอง	3.85	.65	มาก
ด้านการกำหนดเป้าหมาย	3.82	.70	มาก
ด้านการหาทรัพยากรที่เหมาะสม	3.77	.69	มาก
ด้านการผูกมิตร	3.86	.69	มาก
ด้านความอดทนและพยายาม	3.88	.66	มาก
ด้านการประเมินผล	3.81	.67	มาก
รวม	**3.82**	**.60**	**มาก**

การทดสอบสมมติฐานของการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันมีผลต่อการพัฒนาตนเองในการทำงานของบุคลากรเทศบาลนครสมุทรสาครจังหวัดสมุทรสาครแตกต่างกัน พบว่า บุคลากรที่มีสถานภาพทางตำแหน่ง และหน่วยงานที่สังกัดแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาตนเองในการทำงานในภาพรวมแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เมื่อพิจารณาความแตกต่างของการพัฒนาตนเองในการทำงานเป็นรายด้านพบว่า 1) ด้านการเรียนรู้ บุคลากรที่มีอายุ และสถานภาพทางตำแหน่งมีความแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 2) ด้านการวินิจฉัยตนเอง บุคลากรที่มีเพศ และหน่วยงานที่สังกัดมีความแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 3) ด้านการกำหนดเป้าหมาย บุคลากรที่มีอายุ และสถานภาพทางตำแหน่ง มีความแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 4) ด้านการหาทรัพยากรที่เหมาะสม บุคลากรที่มีสถานภาพทางตำแหน่ง และหน่วยงานที่สังกัด มีความแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 5) ด้านความอดทนและพยายาม บุคลากรที่มีสถานภาพทางตำแหน่ง และหน่วยงานที่สังกัด มีความแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และ 6) ด้านการประเมินผล บุคลากรที่มีสถานภาพทางตำแหน่ง และหน่วยงานที่สังกัดมีความแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 รายละเอียดปรากฏตาม ตารางที่ 3

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบความต้องการพัฒนาตนเองในการทำงานของบุคลากรในเทศบาลสมุทรสาคร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ความต้องการพัฒนาตนเอง	t		F-ratio			
	เพศ	อายุ	ระดับการศึกษา	ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน	สถานภาพทางตำแหน่ง	หน่วยงานที่สังกัด
1. ด้านการเรียนรู้	.996	.037*	.730	.427	.005*	.115
2. ด้านการวินิจฉัยตนเอง	.011*	.079	.198	.609	.225	.001*
3. ด้านการกำหนดเป้าหมาย	.565	.017*	.719	.262	.024*	.135
4. ด้านการหาทรัพยากรที่เหมาะสม	.435	.150	.975	.313	.003*	.003*
5. ด้านการผูกมิตร	.115	.132	.802	.680	.135	.082
6. ด้านความอดทนและพยายาม	.173	.218	.888	.687	.018*	.013*
7. ด้านการประเมินผล	.820	.325	.741	.701	.026*	.013*
ภาพรวม	**.221**	**.059**	**.919**	**.490**	**.011***	**.007***

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 2 ความพึงพอใจในการทำงานมีความสัมพันธ์กับระดับความต้องการพัฒนาตนเองในการทำงานของบุคลากรในเทศบาลนครสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า มีความสัมพันธ์กัน (Sig. = .000) เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ รายละเอียดปรากฏตาม ตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านความพึงพอใจในการทำงานกับระดับความต้องการพัฒนาตนเอง

ระดับความต้องการพัฒนาตนเอง	ความพึงพอใจในการทำงาน	
	r	P
1. ด้านการเรียนรู้	.728	.000*
2. ด้านการวินิจฉัยตนเอง	.740	.000*
3. ด้านการกำหนดเป้าหมาย	.733	.000*
4. ด้านการหาทรัพยากรที่เหมาะสม	.729	.000*
5. ด้านการผูกมิตร	.710	.000*
6. ด้านความอดทนและพยายาม	.686	.000*

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ระดับความต้องการพัฒนาตนเอง	ความพึงพอใจในการทำงาน	
	r	P
7. ด้านการประเมินผล	.710	.000*
รวม	**.821**	**.000***

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. การศึกษาความแตกต่างของปัจจัยข้อมูลส่วนบุคคลที่แตกต่างกันมีผลต่อการพัฒนาตนเองในการทำงานของบุคลากรในเทศบาลนครสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร

1.1 บุคลากรในเทศบาลนครสมุทรสาครที่มีเพศต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการพัฒนาตนเองในการทำงานไม่แตกต่างกัน เนื่องจากการพัฒนาตนเองในการทำงานต่อองค์การสามารถปฏิบัติได้ทุกสภาพเพศ ไม่ว่าจะเป็นเพศชาย หรือเพศหญิง ทุกเพศมีความสามารถในการพัฒนาตนเองได้เท่ากัน อยู่ที่ว่าบุคคลใดจะมีความพยายามในการพัฒนามากกว่ากัน จึงทำให้เพศไม่ได้มีผลต่อการพัฒนาตนเองในการทำงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุธีรา อัมพาผล และปฏิพัทธ์ จันทร์รุ่งเรือง (2559) ศึกษาความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากร สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พบว่า บุคลากรที่มีเพศต่างกัน มีความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากร สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไม่แตกต่างกัน

1.2 บุคลากรในเทศบาลนครสมุทรสาครที่มีอายุต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการพัฒนาตนเองในการทำงานไม่แตกต่างกัน เนื่องจากบุคลากรทุกคนล้วนมีความต้องการความมั่นคงในสายอาชีพ และต้องการวางแผนชีวิตในวัยเกษียณอายุงานไว้ให้ดี ดังนั้น ช่วงอายุ จึงไม่ได้มีผลต่อการพัฒนาตนเอง เพราะว่า ทุกช่วงอายุ สามารถพัฒนาตนเองได้ตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มช่วงอายุน้อย หรือกลุ่มช่วงอายุค่อนข้างสูง ก็สามารถที่จะมีพัฒนาการในการทำงานที่สูงขึ้นได้เช่นกัน เพื่อที่จะสามารถทำให้ตำแหน่งงานการทำงานของตนเองมีความมั่นคงได้มากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรพรรณ พูวัฒนาธนสิน (2562) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาตนเองในการทำงานของข้าราชการ กองบัญชาการกองทัพไทย พื้นที่แจ้งวัฒนะ พบว่า บุคลากรที่มีอายุต่างกัน มีผลต่อการพัฒนาตนเองในการทำงานของข้าราชการ กองบัญชาการกองทัพไทย พื้นที่แจ้งวัฒนะไม่แตกต่างกัน

1.3 บุคลากรในเทศบาลนครสมุทรสาครที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการพัฒนาตนเองในการทำงานไม่แตกต่างกัน เนื่องจาก บุคลากรในเทศบาลนครสมุทรสาครที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ระดับปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี ต่างก็มีความต้องการพัฒนาตนเอง เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถ ตลอดเวลาอย่างต่อเนื่องและทัดเทียมกับผู้อื่น ต้องการเข้ารับการพัฒนาและฝึกอบรมในหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับงานในหน้าที่ความรับผิดชอบ เพื่อให้การปฏิบัติงานลุล่วงแผนงาน และเป้าหมายที่ตนเองได้ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรพรรณ พูวัฒนาธนสิน (2562) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาตนเองในการทำงานของข้าราชการ กองบัญชาการกองทัพไทย พื้นที่แจ้งวัฒนะ พบว่า บุคลากรที่มีระดับการศึกษา

ต่างกัน มีผลต่อการพัฒนาตนเองในการทำงานของข้าราชการ กองบัญชาการกองทัพไทย พื้นที่แจ้งวัฒนะไม่แตกต่างกัน

1.4 บุคลากรในเทศบาลนครสมุทรสาครที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการพัฒนาตนเองในการทำงานไม่แตกต่างกัน เนื่องจาก การทำงานในองค์การปัจจุบันการแข่งขันในสายตำแหน่งค่อนข้างมีความรุนแรง ดังนั้น บุคลากรคนไหนที่สามารถพัฒนาศักยภาพและมีพัฒนาการในการทำงานที่ดีกว่า ก็อาจจะได้รับเลื่อนตำแหน่งไปในระดับที่สูงขึ้น ซึ่งการพัฒนาตนเองในการทำงานสามารถทำได้หลากหลายวิธี ทั้งพัฒนาตนเองจากองค์ความรู้ภายนอกองค์กร และภายในองค์กร และไม่จำเป็นที่จะต้องอาศัยระยะเวลาในการปฏิบัติงาน หากบุคลากรที่เข้ามาทำงานที่หลัง แต่สามารถพัฒนาศักยภาพในการทำงานของตนเองได้อย่างรวดเร็ว ก็สามารถทำให้ตนเองสามารถได้รับการเลื่อนตำแหน่งไปในระดับที่สูงขึ้นได้เช่นกัน ดังนั้น ระยะเวลาในการปฏิบัติงานจึงไม่มีได้ความสำคัญต่อการพัฒนาตนเองของบุคลากร สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรพรรณ พูวัฒนาธนสิน (2562) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาตนเองในการทำงานของข้าราชการ กองบัญชาการกองทัพไทย พื้นที่แจ้งวัฒนะ พบว่า บุคลากรที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานต่างกัน มีผลต่อการพัฒนาตนเองในการทำงานของข้าราชการ กองบัญชาการกองทัพไทย พื้นที่แจ้งวัฒนะไม่แตกต่างกัน

1.5 บุคลากรในเทศบาลนครสมุทรสาครที่มีสถานภาพทางตำแหน่งต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการพัฒนาตนเองในการทำงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากตำแหน่งงานในบางตำแหน่งอาจจะไม่ได้รับการเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาตนเอง หรือจะโดนผู้บังคับบัญชาหรือผู้ที่มีตำแหน่งในระดับที่สูงกว่า กดขี่ไว้เป็นผู้ใต้บังคับบัญชาของตน ไม่ให้ได้เติบโตในสายอาชีพ จึงทำให้สถานภาพทางตำแหน่งในแต่ละตำแหน่งมีผลการที่บุคลากรจะพัฒนาตนเองได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุธีรา อัมพาผล และปฏิพัทธ์ จันทร์รุ่งเรือง (2559) ศึกษาความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากร สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พบว่า บุคลากรที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากร สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.6 บุคลากรในเทศบาลนครสมุทรสาครที่มีหน่วยงานที่สังกัดต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการพัฒนาตนเองในการทำงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากหน้าที่ความรับผิดชอบในแต่ละหน่วยงานสังกัดมีความแตกต่างกัน ทำให้บุคลากรที่ปฏิบัติงานในแต่ละหน่วยงานจะมีรูปแบบพัฒนาการในสายงานที่แตกต่างกัน บางหน่วยงานมีลักษณะที่มีความท้า

ทายอยู่เสมอ ทำให้บุคลากรเกิดพัฒนาการทางด้านทักษะการทำงานที่หลากหลายและเติบโตได้อย่างรวดเร็ว บางหน่วยงานลักษณะของงานที่ได้รับมอบหมายมีความจำเจ ไม่มีความท้าทาย ทำให้บุคลากรที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานนี้ เกิดการพัฒนาตนเองในระดับค่อนข้างช้า จึงทำให้เกิดความแตกต่างของการพัฒนาตนเองของบุคลากรในแต่ละหน่วยงานที่สังกัด สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุธีรา อัมพาผล และปฏิพัทธ์ จันทร์รุ่งเรือง (2559) ศึกษาความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พบว่า บุคลากรที่มีแผนกฝ่ายงานต่างกัน มีความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากร สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ความพึงพอใจในการทำงานของบุคลากรในเทศบาลนครสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร มีความสัมพันธ์กับระดับความต้องการพัฒนาตนเองในการทำงาน ทิศทางตามกันสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากการที่บุคลากรในองค์การจะสามารถปฏิบัติงานในองค์การได้อย่างพึงพอใจ อาจจะต้องได้รับการปฏิบัติจากองค์การที่ดี ในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านของเงินเดือน และสวัสดิการ ลักษณะของงานที่ทำ ความก้าวหน้าในการทำงาน การเลื่อนขั้นเลื่อนเงินเดือนให้กับบุคลากร หรือแม้กระทั่งความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงาน และผู้บังคับบัญชาที่มีความเหมาะสมกับองค์การและหน่วยงานที่ปฏิบัติงาน การเอื้ออำนวยในด้านต่างๆ จากนโยบายและการบริหารงานขององค์การ เพื่อที่จะทำให้บุคลากรเกิดความมั่นใจในองค์กร และพร้อมที่จะพัฒนาศักยภาพในการทำงานของตนเอง เพื่อองค์การจะได้เติบโตและมีความพร้อมในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ นำพาองค์กรไปสู่เป้าหมายสูงสุดตามที่ตั้งไว้ได้อย่างรวดเร็ว สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชุติกาญจน์ สลาหลง (2563) ศึกษาความต้องการและความคาดหวังในการพัฒนาตนเองของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 จังหวัดตรัง พบว่า ความต้องการและความคาดหวัง มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาตนเองของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 จังหวัดตรัง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 จากผลการศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า สถานภาพทางตำแหน่งงานและหน่วยงานที่สังกัด มีผลต่อความต้องการในการพัฒนาตนเองของบุคลากรเทศบาลนครสมุทรสาคร ดังนั้น ทางหน่วยงานควรให้ความสำคัญกับสถานภาพทางตำแหน่งงานอย่างเท่าเทียมกัน ปฏิบัติต่อบุคลากรในองค์กรด้วยความยุติธรรมไม่ลำเอียง เปิดโอกาสให้บุคลากรในทุกตำแหน่งได้แสดงศักยภาพในการ

ทำงานอย่างเต็มที่ และมีอิสระในการทำงาน และควรให้ความสำคัญกับบุคลากรที่ปฏิบัติงานในทุกหน่วยงานที่สังกัด โดยมีการกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และนโยบายที่ชัดเจน เพื่อเป็นแรงบันดาลใจในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้เกิดความก้าวหน้ากับตำแหน่งงานเพื่อที่จะให้ทุกหน่วยงานมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน และพัฒนาความรู้ ความสามารถให้พร้อมต่อการปฏิบัติหน้าที่อยู่เสมอ

1.2 จากผลการศึกษาพบว่า ความพึงพอใจในการทำงานของบุคลากรในเทศบาลนครสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร มีความสัมพันธ์กับระดับความต้องการพัฒนาตนเองในการทำงานทิศทางตามกันสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้น เทศบาลนครสมุทรสาคร ควรจะดูแลบุคลากรให้มีความพึงพอใจในทำงานเพิ่มขึ้นและส่งเสริมความต้องการพัฒนาตนเอง โดยการจัดการฝึกอบรมการทำงาน รวมทั้งการปฐมนิเทศ เพื่อให้บุคลากรได้เข้าใจกระบวนการทำงาน มีการสร้างช่องทางในการสื่อสารที่เปิดกว้างและเปิดรับข้อมูลต่างๆ จากบุคลากร เพื่อให้บุคลากรได้รู้สึกมีส่วนร่วมในการทำงาน และควรมีการจัดสวัสดิการให้เหมาะสมกับค่าครองชีพในปัจจุบัน ควรสำรวจเปลี่ยนแปลง เครื่องมือ อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกให้กับบุคลากร เพื่อให้สภาพแวดล้อมในการทำงานดี ส่งเสริมการเรียนรู้ และประเมินตนเอง เพื่อให้เกิดการพัฒนาตนเองต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งต่อไปควรที่จะศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เพิ่มเติม เพื่อนำผลการวิจัยนำมาจัดทำแผนการพัฒนาบุคลากรในองค์กรที่ตรงกับความต้องการของบุคลากรเพื่อเป็นการกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ การพัฒนาตนเอง

2.2 ควรศึกษาความต้องการที่จะพัฒนาตนเองของบุคลากรเทศบาลนครสมุทรสาครว่ามีความต้องการที่จะพัฒนาตนเองในด้านใด เช่น การฝึกอบรม การศึกษาต่อ เป็นต้น เพื่อที่จะนำผลการวิจัยมา พัฒนา ปรับปรุง และจัดทำแผนการพัฒนาบุคลากรให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

จำเนียร หาท่อ. (2557). *ความต้องการพัฒนาตนเองของพนักงานจ้างองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี.* ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.

ชุติกาญจน์ สลาหลง. (2563). *ความต้องการและความคาดหวังในการพัฒนาตนเองของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 จังหวัดตรัง*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยทักษิณ.

เทศบาลนครสมุทรสาคร. (2565). *นโยบายการบริหารทรัพยากรบุคคลของเทศบาลนครสมุทรสาคร ประจำปี งบประมาณ พ.ศ. 2566*. สืบค้น 20 พฤศจิกายน 2565, จาก http://sakhoncity.go.th/public/list/data/detail/id/3295/menu/1592/page/1/catid/78

ธนสิษฐ์ เรืองเกียรติสุธา. (2559). *ความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากร เมืองพัทยา อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี*. งานนิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.

พรพรรณ พูวัฒนาธนสินช. (2562). *ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาตนเองในการทำงานของข้าราชการกองบัญชาการกองทัพไทย พื้นที่แจ้งวัฒนะ.* วารสารสมาคมนักวิจัย. 24(3), 290-305

สำนักกฎหมาย. (2563). *บทวิเคราะห์รัฐธรรมนูญ เรื่อง รัฐธรรมนูญ หมวด 14 การปกครองส่วนท้องถิ่น*. สารวุฒิสภา. 28(1), 21-24.

สำนักงานจังหวัดสมุทรสาคร กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด. (2563). *แผนพัฒนาจังหวัด 5 ปี*. สืบค้น 20 พฤศจิกายน 2565, จาก http://www.samutsakhon.go.th/_new/news_devpro

สุธีรา อัมพาผล และปฏิพัทธ์ จันทร์รุ่งเรือง. (2559). *ความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีต่อการให้บริการหลักสูตรข้าราชการที่ดี: กรณีศึกษา กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม*. วารสารวิชาการและวิจัย มทร. พระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. ปีที่ 1(1), 1-11.

Taro Yamane. (1973). *Statistics: an introductory analysis. New York: New York: Harper & Row.*

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้แอปพลิเคชันสั่งอาหารของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร

Factors Related to Food Odering Application Behavior of Consumers in Bangkok

สุรัตน์ จีนจร[1] ศิริพร แพรศรี[2]
Surat Jeenjohn, Siriporn Praesri

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาส่วนประสมทางการตลาดของแอปพลิเคชันสั่งอาหาร 2) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้แอปพลิเคชันสั่งอาหารของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบบสอบถาม โดยกลุ่มตัวอย่าง คือผู้บริโภคที่มีอายุตั้งแต่ 19 ปีขึ้นไป ที่ใช้แอปพลิเคชันสั่งอาหารของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานครกลุ่มผู้ให้ข้อมูลจำนวน 400 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐานการวิจัย ใช้สถิติ One way ANOVA หรือ F-test เพื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffé) สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Coefficient of Correlation) ใช้ในการหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางประชากรศาสตร์กับส่วนประสมทางการตลาดของแอปพลิเคชันสั่งอาหารของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า 1) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ยอยู่ในช่วงระหว่าง 32-44 ปี ระดับการศึกษาปริญญาตรี รายได้ต่อเดือนอยู่ที่ระหว่าง 20,001-40,000 บาท 2) ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้แอปพลิเคชันสั่งอาหารของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด อันดับหนึ่ง คือ ด้านกระบวนการ รองลงมา ได้แก่ ด้านลักษณะทางกายภาพ ด้านบุคคล ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา และด้านการส่งเสริมการตลาด ตามลำดับ 3) ปัจจัยทางประชากรศาสตร์ ได้แก่ รายได้ต่อเดือนต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้บริการแอปพลิเคชันสั่งอาหาร

Received: 2023-06-12 **Revised**: 2023-07-04 **Accepted**: 2023-07-07

[1] คณะบริหารธุรกิจและนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา Business Administration School of Business and Communication Arts, University of Phayao. Corresponding Author e-mail: suratjh@gmail.com

[2] วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา College of Management University of Phayao, Bangkok Campus e-mail: spraesri@hotmail.com

ของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 4) ปัจจัยทางประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน ไม่มีความสัมพันธ์กับส่วนประสมทางการตลาดของแอปพลิเคชันสั่งอาหารของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานครอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ (Keywords): ฟู้ดเดลิเวอรี่; แอปพลิเคชัน; พฤติกรรมผู้บริโภคที่ใช้บริการแอปพลิเคชันสั่งอาหาร

Abstract

The objectives of this research were 1) To study the marketing mix of food ordering applications and 2) To study the behavior of consumers using food ordering applications in Bangkok. It was quantitative research. The data was collected through a questionnaire by consumers aged 19 and over who used a consumer food ordering application in Bangkok. The total sample group was 400 participants. Data were analyzed using descriptive statistics including frequency distribution, percentage, mean and standard deviation. The research hypothesis was tested by one-way ANOVA or F-test to test for the pairwise mean differences by Scheffé's method. Pearson's Product Moment Coefficient of Correlation was used to determine the relationship between demographic factors and the marketing mix of food ordering applications among consumers in Bangkok. The findings revealed that 1) Most of the participants were female with an average age between 32-44 years old with a bachelor's degree and a monthly income between 20,001-40,000 baht, 2) In overall, the marketing mix factors that were most highly correlated with the food ordering behavior of consumers in Bangkok were the process factor, followed by the physical evidence factor, the people factor, the distribution factor, the product factor, the price factor, and the marketing factor, respectively and, 3) Various monthly income and food ordering application behavior of consumers in Bangkok were significantly different at the 0.05 level and, 4) Demographic factors such as gender, age, educational level and monthly income were not significantly related to the marketing mix of food ordering applications of consumers in Bangkok at the 0.05 level.

Keywords: Food Delivery; Application; Behavior of Consumers Using Food Ordering Applications

บทนำ (Introduction)

การเริ่มต้นขึ้นของยุคชีวิตวิถีใหม่ (New Normal) เริ่มขึ้นหลังจากได้มีการแพร่ระบาดของ โควิด 19 ทั่วโลก ซึ่งทำให้องค์การอนามัยโลก (WHO: World Health Organization) ได้ประกาศให้การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรน่าสายพันธุ์ใหม่ 2019 เป็นภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุขระหว่างประเทศ สิ่งที่ส่งผลต่อมาคือหลายประเทศเริ่มปิดประเทศ ปิดเมือง เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดโรคติดเชื้อ ซึ่งในครั้งนี้มีลักษณะพิเศษคือเป็นวิกฤติคู่ทั้งด้านอุปทานและ อุปสงค์พร้อมกัน (twin supply demand shocks) สร้างผลกระทบเป็นวงกว้าง รวมถึงธุรกิจร้านอาหาร (สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์, 2565)

“กินร้อน ช้อนส่วนตัว ล้างมือ และสวมหน้ากากอนามัย” เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในยุคชีวิตวิถีใหม่ (New Normal) เสมอ (อริญญา เถลิงศรี, 2563) กล่าวว่าการกำเนิดของ New Normal ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้บริโภค ไม่ว่าจะเป็นการอาศัยและอยู่ในที่พักโดยมีระยะเวลาที่ยาวนานขึ้น เป็นการมองหารูปแบบการรับประทานอาหารใหม่ ๆ จากเดิมที่ต้องเดินทางไปนั่งรับประทานที่ร้าน มาเป็นการสั่งอาหารผรูปแบบเดลิเวอรี่ และการซื้อสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์มากขึ้น

เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของทุกคนอย่างชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น การใช้แอปพลิเคชันสั่งอาหาร เป็นสื่อกลางที่ทำให้ผู้บริโภคสามารถเข้าถึงร้านอาหารได้ง่ายมากยิ่งขึ้น ซึ่งไม่ได้ช่วยทำให้สะดวกสบายมากขึ้นเท่านั้น แต่ยังมีส่วนช่วยป้องกันด้านสุขภาพของเราในช่วงที่ต้องรักษาการมีระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) ยังคงมีอยู่อย่างต่อเนื่อง ในส่วนการบริการของร้านอาหารผ่านสื่อออนไลน์นั้นกำลังเป็นที่นิยมและมีการเติบโตอย่างต่อเนื่องในสังคมไทยปัจจุบันเนื่องด้วยการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรน่าสายพันธุ์ใหม่ 2019 ที่ผ่านมาได้ทำให้พฤติรรมของผู้บริโภคมีการเปลี่ยนแปลง สำหรับผู้บริโภคในกรุงเทพมหานครหลีกเลี่ยงการออกจากบ้านแม้จะมีมาตราการผ่อนคลายจากหน่วยงานภาครัฐที่สามารถเดินทางไปรับประทานอาหารที่ร้านได้แล้วนั้น ยังคงไม่เดินทางไปในพื้นที่แออัด ในมุมมองของผู้บริโภคนั้นการที่ไม่ต้องเดินทางออกไปเพื่อเลือกซื้ออาหารโดยมีอัตราการซื้อสินค้าผ่านที่ร้านค้าลดลง 4% และอัตราการซื้อผ่านออนไลน์เพิ่มขึ้น 43% (มนต์ชัย วงษ์กิตติไกรวัล, 2563)

นอกจากนี้ทิศทางธุรกิจร้านอาหารในปี 2566 ยังมีสภาพแวดล้อมของธุรกิจร้านอาหารที่สำคัญและน่าสนใจผู้ประกอบการมาใช้โมเดลร้านอาหารขนาดเล็กเพื่อลดต้นทุนและความเสี่ยง มีผู้ประกอบการด้านอาหารรายใหม่ที่เข้าสู่ตลาดเป็นครั้งแรกเนื่องจากปัจจัยของการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโคโรน่าไวรัสสายพันธุ์ใหม่ 2019 (COVID-19) ส่งผลให้มีการปรับเปลี่ยนงานและปรับตัวมาเป็นผู้ประกอบการทางด้านอาหารรวมถึงการนำเทคโนโลยีเข้ามาผสานเป็นหัวใจสำคัญในห่วงโซ่ธุรกิจร้านอาหาร

จากเหตุดังกล่าวในข้างต้นจึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้บริการ แอปพลิเคชันสั่งอาหารในกรุงเทพมหานคร เพื่อนำไปสู่การสร้าง

เครื่องมือในการค้นหาสาเหตุปัจจัยใดที่มีผลต่อพฤติกรรมของผู้บริโภคในการใช้บริการ แอปพลิเคชันสั่งอาหารของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร เหตุผลที่ผู้บริโภคเลือกใช้บริการและนำความต้องการมาประมวลผลเพื่อทราบถึงความต้องการของผู้บริโภคอย่างแท้จริงโดยข้อมูลดังกล่าวจะสามารถนำกลับมาพัฒนาระบบช่องทางการเข้าถึงการใช้งานแอปพลิเคชันสั่งอาหารให้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาส่วนประสมทางการตลาดของแอปพลิเคชันสั่งอาหาร
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้แอปพลิเคชันสั่งอาหารของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานการวิจัย (Research Hypothesis)

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยทางประชากรศาสตร์ต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้บริการแอปพลิเคชันสั่งอาหารของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยทางประชากรศาสตร์มีความสัมพันธ์กับส่วนประสมทางการตลาดของแอปพลิเคชันสั่งอาหารของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษา คือ ผู้บริโภคที่ใช้บริการแอปพลิเคชันสั่งอาหารในกรุงเทพมหานคร เนื่องจากไม่สามารถหาจำนวนที่แน่นอนของผู้บริโภค จึงเลือกใช้กลุ่มประชากรซึ่งจากข้อมูลของกระทรวงมหาดไทย พบว่าประชากรในกรุงเทพมหานครมีจำนวน 5,527,994 คน (ผู้นำท้องถิ่น, 2564)

กลุ่มตัวอย่าง การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษาจากการใช้การคำนวณกลุ่มเป้าหมายที่เหมาะสมจากตารางประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างแบบสำเร็จรูปโดยผู้วิจัยได้กำหนดระดับความเชื่อมั่นเท่ากับร้อยละ 95 หรือ 95% และระดับความคลาดเคลื่อนยอมรับได้ไม่เกิน 0.05 เพื่อให้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างน้อยลงซึ่งจะทำให้ง่ายต่อการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยได้คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมตามตารางสูตร (Yamane, 1967)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาเรื่อง "ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้แอปพลิเคชันสั่งอาหารในกรุงเทพมหานคร" เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธีการวิจัยในเชิงสำรวจ (Survey Research Method) จากแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยแบ่งเป็น

3 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยทางประชากรศาสตร์ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน ลักษณะเป็นการตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวน 4 ข้อ ส่วนที่ 2 ข้อมูลปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้แอพพลิเคชั่นสั่งอาหารในกรุงเทพมหานคร ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยใช้มาตราส่วนของลิเคิร์ท (Likert, 1967) จำนวน 35 ข้อ ส่วนที่ 3 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้แอปพลิเคชันสั่งอาหารของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร ลักษณะเป็นการตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวน 8 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

โดยในการศึกษาครั้งนี้เป็นการรวบรวมข้อมูล เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธีการวิจัยในเชิงสำรวจ (Survey Research Method) จากแบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อใช้ในการรวบรวมข้อมูล จำนวน 400 ชุด โดยเก็บจากผู้บริโภคที่ใช้บริการแอพพลิเคชั่นสั่งอาหารในกรุงเทพมหานคร การเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. ข้อมูลทุติยภูมิ ค้นคว้าจากตำรา เอกสาร
2. ข้อมูลปฐมภูมิ การสร้างแบบสอบถาม เก็บรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลนั้น ผู้วิจัยจะทำการประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปด้วยวิธีการทางสถิติ โดยข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์และเสนอผลการศึกษาโดยเสนอข้อมูลเชิงพรรณนาและเชิงอนุมาน ดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) เพื่อใช้พรรณนาลักษณะของกลุ่มตัวอย่างจากปัจจัยทางประชากรศาสตร์และพฤติกรรมการใช้แอปพลิเคชันสั่งอาหารในกรุงเทพมหานคร ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistics) เพื่อใช้ในการทดสอบสมมติฐานการวิจัย (Ferguson, 1981) ดังนี้ สถิติ One Way ANOVA ใช้วิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยสำหรับตัวแปรอิสระที่มีตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไป ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน ที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้แอปพลิเคชันในกรุงเทพมหานคร ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffé) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยทางประชากรศาสตร์ของผู้บริโภคที่ใช้บริการแอปพลิเคชันสั่งอาหารที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้แอปพลิเคชันสั่งอาหารในกรุงเทพมหานคร และสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson’s Product Moment Coefficient of Correlation) ใช้ในการหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางประชากรศาสตร์กับส่วนประสมทางการตลาดของแอปพลิเคชันสั่งอาหารของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร

ผลการวิจัย (Research Results)

ตาราง 1 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล

ลักษณะทางประชากรศาสตร์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
หญิง	221	55.3
ชาย	148	37.0
เพศทางเลือก	31	7.8
รวม	400	100
2. อายุ		
ระหว่าง 32-44 ปี	178	44.5
ระหว่าง 19-31 ปี	173	43.3
ระหว่าง 45-57 ปี	43	10.8
58 ปีขึ้นไป	6	1.5
รวม	400	100
3. ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	242	60.5
ต่ำกว่าปริญญาตรี	120	30.0
สูงกว่าปริญญาตรี	38	9.5
รวม	400	100
4. รายได้ต่อเดือน		
ระหว่าง 20,001-40,000 บาท	201	50.2
ต่ำกว่า 20,000 บาท	132	33.0
ระหว่าง 40,001-60,000 บาท	48	12.0
60,001 ขึ้นไป	19	4.8
รวม	400	100

จากตาราง 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 221 คน คิดเป็นร้อยละ 55.3 รองลงมาเป็นเพศชาย จำนวน 148 คน คิดเป็นร้อยละ 37.0 เพศทางเลือก จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 7.8 ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุเฉลี่ยอยู่ในช่วงระหว่าง 32-44 ปี จำนวน 178 คน คิดเป็นร้อยละ 44.5 รองลงมามีอายุระหว่าง 19-31 ปี จำนวน 173 คน คิดเป็นร้อยละ 43.3 อายุ

ระหว่าง 45-57 ปี จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 10.8 อายุ 58 ปีขึ้นไป จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.5 ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี จำนวน 242 คน คิดเป็นร้อยละ 60.5 รองลงมาระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 30.0 สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 9.5 ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนอยู่ที่ระหว่าง 20,001-40,000 บาท จำนวน 201 คน คิดเป็นร้อยละ 50.2 รองลงมารายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 20,000 บาท จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 33.0 รายได้ต่อเดือนระหว่าง 40,001-60,000 บาท จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 12.0 รายได้ต่อเดือนระหว่าง 60,001 บาทขึ้นไป จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 4.8 ตามลำดับ

ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยทางประชากรศาสตร์ต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้บริการแอปพลิเคชันสั่งอาหารของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน

ตาราง 2 แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้บริการแอปพลิเคชันสั่งอาหารของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน

พฤติกรรมการใช้บริการแอปพลิเคชันสั่งอาหารของผู้บริโภค	เพศ	อายุ	ระดับการศึกษา	รายได้ต่อเดือน
1. แอปพลิเคชันที่ใช้	F=0.175 (Sig.=0.84)	F=0.164 (Sig.=0.92)	F=0.696 (Sig.=0.50)	F=1.667 (Sig.=0.17)
2. ประเภทของอาหารที่สั่งซื้อ	F=0.946 (Sig.=0.39)	F=2.218 (Sig.=0.09)	F=1.100 (Sig.=0.33)	F=1.121 (Sig.=0.034)
3. ความถี่ในการใช้บริการ	F=1.247 (Sig.=0.29)	F=2.076 (Sig.=0.10)	F=0.728 (Sig.=0.48)	F=4.854 (Sig.=0.03)*
4. งบประมาณในการสั่งซื้อ	F=0.088 (Sig.=0.92)	F=8.318 (Sig.=0.00)*	F=0.076 (Sig.=0.93)	F=11.875 (Sig.=0.00)*
5. จำนวนอาหารที่สั่งซื้อต่อครั้ง	F=0.758 (Sig.=0.47)	F=9.054 (Sig.=0.00)*	F=0.166 (Sig.=0.85)	F=8.571 (Sig.=0.00)*
6. ผู้มีส่วนร่วมในการรับประทานอาหาร	F=0.787 (Sig.=0.46)	F=3.307 (Sig.=0.02)*	F=0.786 (Sig.=0.46)	F=3.851 (Sig.=0.01)*
7. โอกาสในการสั่งอาหาร	F=978	F=0.476	F=1.283	F=1.185

	(Sig.=0.38)	(Sig.=0.70)	(Sig.=0.28)	(Sig.=0.32)
8. ช่วงเวลาในการสั่งอาหาร	F=1.234	F=3.214	F=2.565	F=1.749
	(Sig.=0.30)	(Sig.=0.02)*	(Sig.=0.07)	(Sig.=0.16)
รวม	F=0.323	F=0.339	F=1.909	F=4.252
	(Sig.=0.72)	(Sig.=0.80)	(Sig.=0.15)	(Sig.=0.01)*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ปัจจัยทางประชากรศาสตร์ต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้บริการแอปพลิเคชันสั่งอาหารของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า

เพศต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้บริการแอปพลิเคชันสั่งอาหารของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน

อายุต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้บริการแอปพลิเคชันสั่งอาหารของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน

ระดับการศึกษาต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้บริการแอปพลิเคชันสั่งอาหารของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน

รายได้ต่อเดือนต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้บริการแอปพลิเคชันสั่งอาหารของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยทางประชากรศาสตร์มีความสัมพันธ์กับส่วนประสมทางการตลาดของแอปพลิเคชันสั่งอาหารของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 3 แสดงผลสรุปภาพรวมที่ได้จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางประชากรศาสตร์กับส่วนประสมทางการตลาดของแอปพลิเคชันสั่งอาหารของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร

ตัวแปรที่ศึกษา	**เพศ**	**อายุ**	**ระดับการศึกษา**	**รายได้ต่อเดือน**
1. ด้านผลิตภัณฑ์	✗	✗	✗	✗
2. ด้านราคา	✗	✓	✓	✓
3. ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	✗	✗	✗	✗
4. ด้านการส่งเสริมการตลาด	✗	✗	✗	✗

5. ด้านบุคคล	✗	✓	✓	✓
6. ด้านกายภาพ	✗	✓	✓	✗
7. ด้านกระบวนการ	✗	✗	✗	✓

หมายเหตุ * โดยกำหนดให้เครื่องหมาย ✓ แทนข้อที่มีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และเครื่องหมาย ✗ แทนข้อความที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตารางที่ 3 ผลการสรุปภาพรวมที่ได้จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางประชากรศาสตร์กับส่วนประสมทางการตลาดของแอปพลิเคชันสั่งอาหารของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร ด้วยค่าสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient) พบว่า ปัจจัยทางประชากรศาสตร์แบ่งเป็นรายด้าน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน ไม่มีความสัมพันธ์กับส่วนประสมทางการตลาดของแอปพลิเคชันสั่งอาหารของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานครอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการศึกษา ปัจจัยทางประชากรศาสตร์ต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้บริการแอปพลิเคชันสั่งอาหารของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน พบว่า ปัจจัยทางประชากรศาสตร์ต่างกัน ได้แก่ รายได้ต่อเดือน มีพฤติกรรมการใช้บริการแอปพลิเคชันสั่งอาหารของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจรรญภร แพเกิด (2563) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจซื้ออาหารริมทาง (Street food) พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เลือกซื้ออาหารริมทาง (Street food) พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม ด้านอายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ที่แตกต่างส่งผลต่อการเลือกซื้ออาหารริมทางต่างกัน สามารถยอมรับสมมติฐานได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ส่วนปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศที่แตกต่างกันไม่ส่งผลต่อการเลือกซื้ออาหารริมทาง ที่แตกต่างกัน จึงไม่สอดคล้องกับสมมติฐานงานวิจัยที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิภาสพล ธัมมารักขิตานนท์ (2563) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ต่อคุณภาพการให้บริการกับการตัดสินใจซื้อซ้ำผลิตภัณฑ์อาหารผ่านผู้ให้บริการ Grab Food ในเขตจังหวัดปทุมธานี พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ มีผลต่อการ

ตัดสินใจซื้อซ้ำ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สสินาท แสงทองฉาย (2560) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้บริโภคกลุ่มดิจิทัลเนทีฟไทยในการเลือกใช้แอปพลิเคชันสั่งและจัดส่งอาหารในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้บริโภคที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีการเปิดรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับแอปพลิเคชันฟู้แพนด้า และไลน์แมนแตกต่างกัน

นอกจากนี้ จากการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับปัจจัยทางประชากรศาสตร์มีความสัมพันธ์กับส่วนประสมทางการตลาดของแอปพลิเคชันสั่งอาหารของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยทางประชากรศาสตร์แบ่งเป็นรายด้าน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน ไม่มีความสัมพันธ์กับส่วนประสมทางการตลาดของแอปพลิเคชันสั่งอาหารของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานครในภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชรัมภา ม่วงมุลตรี (2561) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้าของนักท่องเที่ยวในตลาดน้ำอโยธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้าของนักท่องเที่ยวในตลาดน้ำอโยธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา คือ เหตุผลในการเลือกซื้อ บุคคลมีอิทธิพลในการเลือกซื้อ ลักษณะของร้านที่เลือกซื้อและความถี่ในการมาซื้อ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริพร บุษบงค์ (2558) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าเซเว่นแคตตาล็อก กลุ่มวัยทำงาน เขตสาทร พบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ด้านผลิตภัณฑ์ มีความสัมพันธ์กับด้านประเภทสินค้าที่เลือกซื้อ วิธีการชำระค่าสินค้าและบริการ เหตุผลในการกลับมาซื้อสินค้าซ้ำ ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดด้านราคา มีความสัมพันธ์กับด้านประเภทสินค้าที่เลือกซื้อ ความถี่ในการซื้อสินค้า เหตุผลในการกลับมาซื้อสินค้าซ้ำ ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดช่องทางการจัดจำหน่าย มีความสัมพันธ์กับด้านช่องทางในการซื้อสินค้า วิธีการชำระค่าสินค้าและบริการ ผู้มีอิทธิพลในการตัดสินใจซื้อสินค้า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดการส่งเสริมการตลาด มีความสัมพันธ์กับด้านประเภทสินค้าที่เลือกซื้อช่องทางในการซื้อสินค้า ความถี่ในการซื้อสินค้า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดด้านบุคลากร มีความสัมพันธ์กับประเภทสินค้าที่เลือกซื้อ

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1.1 ควรศึกษากลุ่มลูกค้าที่มีความต้องการเฉพาะกลุ่ม เช่น กลุ่มลูกค้ามุสลิม กลุ่มลูกค้าผู้สูงอายุ และกลุ่มลูกค้าความหลากหลายทางเพศ เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการตลาด ให้มีความเหมาะสมต่อความต้องการของผู้ที่ใช้บริการแอปพลิเคชันต่อไป

1.2 ควรทำการศึกษาเรื่องทัศนคติ และความคาดหวังของผู้บริโภคที่มีต่อการใช้แอปพลิเคชันสั่งอาหาร เพื่อให้ผู้ประกอบการเตรียมตัวที่จะพัฒนาปรับปรุงสินค้าให้มีความทันสมัยและตรงตามความต้องการของลูกค้าเพื่อพัฒนาสู่แอปพลิเคชันที่ดียิ่งขึ้น

1.3 การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ จึงควรมีการศึกษาในเชิงคุณภาพ เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

จรรญภร แพเกิด. (2563). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจซื้ออาหารริมทาง (Street food) พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวองค์พระปฐมเจดีย์จังหวัดนครปฐม. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยพะเยา.

ผู้นำท้องถิ่น. จำนวนประชากร และความหนาแน่น ในเขตกรุงเทพมหานคร 2564. สืบค้นเมื่อ 10 ธันวาคม 2565, จาก http://www.dla.go.th/work/abt/index.jsp 2564.

พัชรัมภา ม่วงมุลตรี. (2561). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้าของนักท่องเที่ยวในตลาดน้ำโยธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. การค้นคว้าอิสระบัณฑิต วิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

มนต์ชัย วงษ์กิตติไกรวัล, (2563). การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ครั้งใหม่ กับความท้าทายของเศรษฐกิจไทย.สืบค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2565, จาก https://www.krungsri.com/th/wealth/krungsri-prime/privileges/articles/new-wave-coronavirus-disease-thai-economy.

วิภาสพล ธัมมารักขิตานนท์. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพให้บริการกับการตัดสินใจซื้อซ้ำผลิตภัณฑ์อาหารผ่านผู้ให้บริการ Grab Food ในเขตจังหวัดปทุมธานี. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

สิริพร บุษบงค์. (2558). ปัจจัยความสัมพันธ์ส่งผลต่อพฤติกรรมการตัดสนใจซื้อสินค้าเซเว่นแคตตาล็อคของกลุ่มวัยทำงานเขตสาทร. การค้นคว้าอิสระบัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สสินาท แสงทองฉาย. (2554). ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้บริโภคกลุ่มดิจิทัลเนทีฟไทยในการเลือกใช้แอปพลิเคชันสั่งและจัดส่งอาหารในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตร์มหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์. (2565). การเริ่มต้นขึ้นของยุคชีวิตวิถีใหม่ (New Normal). สืบค้นเมื่อ 20 ธันวาคม 2565, จาก https://www.cea.or.th/th/single-project/cea-vaccine-project.

อริญญา เถลิงศรี. (2563). จับตา 5 บทบาท HR ในปี 2023 กับภารกิจช่วย Transformation องค์กรให้พร้อมรับมือโลกหลังโควิด. สืบค้นเมื่อ 17 ธันวาคม 2565, จาก https://thestandard.co/5-roles-hr-2023/.

Ferguson, G. A. (1981). Statistical Analysis in Psychology and Education. (5th ed.). Tokyo: McGraw-Hill International Book Company.

Likert, R. (1967). The Method of Constructing and Attitude Scale Reading in Attitude Theory and Measurement. New York: Wiley & Son.

Yamane, T. (1967). Statistics An Introdutory Analysis (2nd ed). New York: Harper and Row.

การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพัทลุง
The Early Intervention Based on Parents' Opinions of Phatthalung Special Education Center

พรรวี สมแก้ว[1]
Pornrawee Somkaew

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพัทลุงโดยจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ของผู้ปกครอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ผู้ปกครองนักเรียนศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพัทลุง จำนวน 144 คน โดยใช้ตารางสำเร็จรูป ขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบประมาณค่า 5 ระดับ ที่มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) เท่ากับ 0.97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่าที (t-test) และสถิติ f-test ผลวิจัยพบว่า 1. ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดพัทลุงในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา รองลงมา ได้แก่ ด้านการส่งต่อและการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล ด้านการประเมินความสามารถพื้นฐาน ด้านการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ ด้านการให้บริการด้วยการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการประเมินความก้าวหน้า 2. ผู้ปกครองที่มีอายุและรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการให้บริการช่วยเหลือ ระยะแรกเริ่มศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพัทลุง โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน 3. ผู้ปกครองที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพัทลุง โดยภาพรวมไม่แตกต่าง และรายด้านการให้บริการด้วยการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมมีความแตกต่างกันอย่างมี

Received: 2023-05-07 **Revised**: 2023-07-02 **Accepted**: 2023-07-03

[1] คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ Faculty of Education and Liberal Arts, Hat Yai University. Corresponding Author e-mail: pornrawee.som026@hu.ac.th

นัยสำคัญทางสถิติ 4. ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพัทลุง โดยภาพรวมไม่แตกต่าง และรายด้านการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 5. ข้อเสนอแนะของผู้ปกครองที่มีต่อการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพัทลุง คือ ศูนย์ควรมีการจัดทำข้อมูลนักเรียนในระบบออนไลน์และผู้ปกครองสามารถเข้าดูได้ ให้เน้นการฝึกพูดให้กับนักเรียนมากขึ้น ให้มีกิจกรรมทัศนศึกษานอกสถานที่เพิ่มขึ้น ให้ครูลงพื้นที่เยี่ยมบ้านนักเรียนมากขึ้น และเพิ่มการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับโรงเรียนส่งต่อ

คำสำคัญ (Keywords): ความคิดเห็น; การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม

Abstract

This research was a survey research. The objective was to study comparison of parents' opinions towards early intervention of Phatthalung Special Education Center. Classifield by sex, age, educational level and salary. The sample used in this research was the parents of 144 students of Phatthalung Special Education Center using ready-made tables. Sample size of Krejcie and Morgan. The research instrument was rating scale questionnaire, the Cronbach's alpha coefficient was .97. Statistics used in data analysis were percentage, mean, standard deviation, t-test and f-test. The result of interviewing experts as follows: 1. The opinions of the parents towards early intervention of Phatthalung Special Education Center, in general, were at a high level. When comparing mean of each aspect from high to low can be sorted as follows, screening disability types process, evaluating and transition process, assessing basic ability of students with special needs process, arranging Individualized Education Plan process, gathering general information of students with special needs process, providing appropriate service process and the least mean was evaluating progress process. 2. Parents of diferrent ages and salaries were opinions towards early intervention of Phatthalung Special Education Center, overall and in all aspects were not different. 3. Parents of diferrent genders was opinions towards early intervention of Phatthalung Special Education Center, overall was not different and in terms of providing appropriate service process was statistically significant differences.4. Parents of diferrent educational levels was opinions towards early intervention of Phatthalung Special Education Center, overall was not different and in terms of

arranging Individualized Education Plan process was statistically significant differences. 5. Suggestions of parents towards the early intervention of Phatthalung Special Education Center, is centers should make student information available online and accessible to parents, to focus more on speaking practice for students, to have more field trip activities, Encourage teachers to visit more students' homes and increase publicity about forwarding schools.
Keywords: Early Intervention; opinions

บทนำ (Introduction)

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ที่แสดงเจตนารมณ์ในการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลทั่วไป จึงจำเป็นต้องจัดให้คนพิการมีสิทธิและโอกาสได้รับการบริการและความช่วยเหลือทางการศึกษาเป็นพิเศษตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการ ดังนั้น เพื่อให้การบริการและการให้ความช่วยเหลือแก่คนพิการในด้านการศึกษาเป็นไปอย่างทั่วถึงทุกระบบและทุกระดับการศึกษา มาตรา 8 ให้สถานศึกษาในทุกสังกัดจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล โดยให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการ และต้องมีการปรับปรุงแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในประกาศกระทรวง ให้สถานศึกษาในทุกสังกัดและศูนย์การเรียนเฉพาะความพิการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการทั้งในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัยในรูปแบบที่หลายหลาย ทั้งการเรียนรวม การจัดการศึกษาเฉพาะความพิการรวมถึงการให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพ การพัฒนาศักยภาพในการดำรงชีวิตอิสระการพัฒนาทักษะพื้นฐานที่จำเป็น การฝึกอาชีพ หรือการบริการอื่นใดให้สถานศึกษาทุกสังกัดจัดสภาพแวดล้อม ระบบสนับสนุนการเรียนการสอน ตลอดจนบริการเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ที่คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้และจากกฎกระทรวง เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการให้คนพิการมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา พ.ศ.2550 กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ปรังปรุงหลักเกณฑ์และวิธีการ การรับรองบุคคลของสถานศึกษาว่าเป็นคนพิการให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

ปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการได้จัดการช่วยเหลือและจัดการศึกษาเบื้องต้นให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษ หรือเด็กที่มีความเสี่ยงต่อพัฒนาการล่าช้าได้มีความพร้อมทางพัฒนาการและการเรียนรู้ เพื่อให้เด็กเหล่านี้สามารถรับการศึกษาที่เหมาะสมตามความสามารถของเด็กได้ ซึ่งขณะนี้จำนวนเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่มีจำนวนเพิ่มขึ้น จากข้อมูลวิเคราะห์และประเภทความพิการของกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการพบว่า เด็กปฐมวัยประเภทความบกพร่องทางสติปัญญามีจำนวน 3,774 คน ซึ่งมีจำนวนมากที่สุด ในประเภทอื่นๆ รองลงมาคือ

ประเภทความบกพร่องทางร่างกายจำนวน 3,498 คน ประเภทออทิสติกจำนวน 1,271 คน และประเภทการได้ยินและสื่อความหมายจำนวน 1,010 คน ตามลำดับ (กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2563)

ดังนั้น ทำให้กระทรวงศึกษาธิการจำเป็นต้องจัดการศึกษาในรูปแบบที่แตกต่าง และหลากหลายเพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะความสามารถของเด็กแต่ละประเภทความพิการ และช่วยให้เด็กเหล่านี้สามารถเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพของตนเองได้อย่างเหมาะสม โดยกระทรวงศึกษาธิการ ได้จำแนกประเภทความพิการของเด็กที่มีความต้องการพิเศษออกเป็น 9 ประเภท ที่จำเป็นต้องจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับความบกพร่องในแต่ละประเภท (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่เด็กพิการตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการ เป็นการเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กในระดับปฐมวัย หรือก่อนชั้นประถมศึกษา (กองการศึกษาเพื่อ คนพิการ, 2548) เนื่องจากเด็กพิการมีสภาพความบกพร่องที่ไม่พร้อมต่อการเข้าสู่ระบบโรงเรียน ดังนั้นจึงต้องให้การช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม เร็วที่สุดทันทีที่พบความพิการ กระบวนการจัดกิจกรรม การให้ความช่วยเหลือระยะแรกเริ่มที่จัดขึ้นในปัจจุบันถือได้ว่าเป็นกิจกรรมหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญที่ช่วยให้เด็กมีพัฒนาการในด้านร่างกาย อารมณ์สังคม และสติปัญญา อีกทั้งยังเป็นส่วนสำคัญในการเพิ่มประสบการณ์ให้กับเด็กและส่งเสริมให้เด็กมีโอกาสได้แสดงออกในกิจกรรมต่างๆ ที่ได้จัดขึ้นโดยขั้นตอนการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประกอบไปด้วย 7 ขั้นตอน ดังนี้ 1. การเก็บรวบรวมข้อมูล 2.การคัดกรองประเภทความพิการ 3.การประเมินความสามารถพื้นฐาน 4.การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล 5.การให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม 6.การประเมินความก้าวหน้า และ 7. การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการส่งต่อ เป็นต้น (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2558) ซึ่งการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่เด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษและครอบครัวที่มีประสิทธิภาพนั้นต้องอาศัย ความร่วมมือและการยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน และผู้ให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านต่างๆ เช่น แพทย์ นักกายภาพบำบัด นักกิจกรรมบำบัด นักจิตวิทยา นักแก้ไขการพูด นักโสตสัมผัสวิทยาและครูการศึกษาพิเศษ เป็นต้น ทั้งนี้ บุคลากรที่มีบทบาทในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม จะต้องเป็นนักคิด ต้องตัดสินใจ และแก้ปัญหา ต้องมีวิสัยทัศน์และมียุทธศาสตร์ (McWilliam, 1993) โดยนำทฤษฎีพัฒนาการ มาบูรณาการตามหลักการและแนวคิด มุ่งเน้นการกระตุ้นพัฒนาการเด็กและการเรียนรู้โดยยึดเด็กเป็นสำคัญ (สุวิมล อุดมพิริยะศักย์, 2548)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพัทลุง
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพัทลุง โดยจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ของผู้ปกครอง
3. เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะของผู้ปกครองเกี่ยวกับการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพัทลุง

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยใช้กระบวนการและขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Method) โดยมีรายละเอียดดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้การวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพัทลุง ปีการศึกษา 2565 จำนวน 229 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้ปกครองนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพัทลุง ปีการศึกษา 2565 โดยผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 144 คน จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่ายด้วยการจับฉลากแบบไม่ใส่คืน (Sampling without Replacement) โดยการเทียบสัดส่วนของประชากร

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา ค้นคว้า ตำรา วิทยานิพนธ์ และงานวิจัยต่าง ๆ รวมทั้งทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้ในการสร้างแบบสอบถาม

2. กำหนดขอบเขตแบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม แล้วนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษางานสารนิพนธ์ตรวจความถูกต้องและให้คำแนะนำ

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ ความถูกต้องเชิงโครงสร้าง (construct validity) ความถูกต้องเชิงเนื้อหา (construct validity) ความเหมาะสมทางด้านภาษา (wording) และความครอบคลุมประเด็นที่จะวิจัยในทุกมิติที่ควรปรับปรุง แก้ไข โดยมีผู้คุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน โดยการค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับจุดประสงค์หรือเนื้อหา (Index of Item-Objective Congruence หรือ IOC) โดยให้เกณฑ์ในการตรวจพิจารณาข้อคำถาม (บุญมี

พันธุ์ไทย, 2545 อ้างถึงในพาตีฮะห์ เดเบาะ, 2562) การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดค่าความตรงเชิงเนื้อหาที่ยอมรับได้ 0.67 ขึ้นไป

คะแนน +1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดตรงกับนิยามศัพท์และวัตถุประสงค์

คะแนน 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดตรงกับนิยามศัพท์และวัตถุประสงค์

คะแนน -1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดไม่ตรงกับนิยามศัพท์และวัตถุประสงค์

4. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงและแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิแล้วนำเสนอ ต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อพิจารณาก่อนนำไปใช้

5. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงสมบูรณ์แล้วไปทดลองใช้ (try out) กับผู้ปกครองนักเรียนศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพัทลุง ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (reliability) โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ Cronbach (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่นต้องมีค่าตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป จึงถือว่าได้แบบทดสอบมีความน่าเชื่อถือ (Jump, 1978 อ้างถึงในกาญจนา เอียดสุย, 2560)

6. นำเครื่องมือที่ผ่านการหาค่าความเชื่อมั่นและมีความสมบูรณ์ไปใช้ในการเก็บข้อมูลกับ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลได้ครบถ้วนสมบูรณ์เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลดังนี้ 1) วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครองโดยใช้การแจกแจงความถี่และร้อยละ 2) วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นผู้ปกครอง โดยใช้การหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3) วิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองโดยใช้การทดสอบค่าทีอิสระและสถิติ F-test 4) วิเคราะห์ข้อเสนอแนะของผู้ปกครองโดยใช้การแจกแจงความถี่แล้วจัดหมวดหมู่ข้อมูล

ผลการวิจัย (Research Results)

ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดพัทลุงอยู่ในระดับมาก ในการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้ปกครอง พบว่า ผู้ปกครองที่มีอายุและรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพัทลุง โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน ผู้ปกครองที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพัทลุง โดยภาพรวมไม่แตกต่าง และรายด้านการให้บริการด้วยการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มศูนย์การศึกษาพิเศษ

ประจำจังหวัดพัทลุง โดยภาพรวมไม่แตกต่าง และรายด้านการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะของผู้ปกครองที่มีต่อการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพัทลุง คือ ศูนย์ควรมีการจัดทำข้อมูลนักเรียนในระบบออนไลน์และผู้ปกครองสามารถเข้าดูได้ ให้เน้นการฝึกพูดให้กับนักเรียนมากขึ้น ให้มีกิจกรรมทัศนศึกษานอกสถานที่เพิ่มขึ้น ให้ครูลงพื้นที่เยี่ยมบ้านนักเรียนมากขึ้น และเพิ่มการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับโรงเรียนส่งต่อ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสรุปผลที่ได้ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ตามรายละเอียดดังนี้

ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดพัทลุง พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพัทลุง มีการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการพ.ศ. 2551 และให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษตามหลักการและแนวคิดการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยเน้นการร่วมมือกับผู้ปกครองมุ่งพัฒนาเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษให้ได้รับบริการทันทีที่พบความพิการสอดคล้องกับ William 1993 (อ้างถึงในสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2551:11) ที่กล่าวว่าเป้าหมายในการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มคือพัฒนาเด็กทันทีที่พบว่ามีความต้องการจำเป็นพิเศษและสนับสนุนครอบครัวให้สามารถช่วยพัฒนาเด็กจนดำเนินชีวิตได้อย่างอิสระในสังคมตลอดจนป้องกันปัญหาความพิการและปัญหาอื่นๆที่อาจตามมาได้ ในการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดพัทลุง จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษาและรายได้พบว่า ผู้ปกครองที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า เพศมีความแตกต่างกันในด้านการให้บริการด้วยการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกิ่งนภา ไชยพรม (2561:65) วิจัยเรื่องความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่าผู้ปกครองเพศชายและหญิงมีระดับความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดมหาสารคามโดยรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน ผู้ปกครองที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นในภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภวิทย์ วชิรวรรณ (2563:667) วิจัยเรื่องความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการบริหารงานโรงเรียนบ้านคอกช้างสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราชเขต2 ผลการวิจัยพบว่าผู้ปกครองนักเรียนที่มีอายุต่างกันมีความพึงพอใจต่อ

การบริหารงานโรงเรียนบ้านคอกช้างสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราชเขต 2 ไม่แตกต่าง ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ในด้านการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกิ่งนภา ไชยพรม (2561:65) วิจัยเรื่องความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่าผู้ปกครองนักเรียนศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดมหาสารคามที่จบการศึกษาในระดับต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดมหาสารคามโดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่าง ผู้ปกครองที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นในภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวุฒิชัย ใจนะภา (2563) ได้ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับปัจจัยที่ใช้ในการตัดสินใจส่งบุตรหลานที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษเข้ารับบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มในศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลางกรุงเทพมหานครจากผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่ใช้ในการตัดสินใจ จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา อาชีพ ค่าใช้จ่ายและสถานที่รับบริการ พบว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพ และสถานที่รับบริการแตกต่างกันมีการตัดสินใจในด้านวิชาการด้านบุคลากร ด้านค่าใช้จ่าย ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อบริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาด้านภาพลักษณ์ของศูนย์การศึกษาพิเศษ และด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่แตกต่าง

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ผู้บริหารควรกำหนดแนวปฏิบัติในการทบทวนแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลร่วมกันอย่างสม่ำเสมอตลอดจนให้มีการจัดทำบันทึกรายงานเสนอผู้บริหารทุกครั้ง

1.2 ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการประเมินความก้าวหน้าของนักเรียนร่วมกับครูมากขึ้น เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายการศึกษาและบริบทในปัจจุบัน

2.2 ควรมีการศึกษาการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของสถานศึกษา โดยวิธีเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์ การสังเกต เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเพื่อนำมาใช้พัฒนาการจัดการศึกษาต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

กลุ่มการศึกษาสำหรับคนพิการ. (2550). *แนวทางการปฏิบัติงานของศูนย์การศึกษาพิเศษ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.

กองการศึกษาเพื่อคนพิการ. (2548). *แนวทางการปฏิบัติงานของศูนย์การศึกษาพิเศษ.* กรุงเทพฯ: กรมสามัญศึกษากลุ่มพัฒนาสื่อเพื่อการศึกษา.

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (2551). *พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551.* กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สุรัญจิต วรรณนวล. (2549). *การดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่เด็กพิการของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด.* นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ยิ่งพร เจียตระกูล. (2556). *ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเด็กพิการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดกระบี่.* กระบี่: มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์.

กรชกร ชวติ. (2544). *ความพึงพอใจของผ้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์.* วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์.

เฉลิมเกียรติ ตุ่นแก้ว. (2553). *ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารงานโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.* วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

ธิดาพร เหล่าวิเศษกุล. (2544). *ศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการบริหารงานของโรงเรียนขจรเกียรติศึกษา จังหวัดภูเก็ต.* ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยทักษิณ.

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (2551). *การช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเด็กพิการโดยพ่อแม่ผู้ปกครอง Early Intervention for Children with Disability by Parents and Communities.*กรุงเทพฯ: สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

ความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศภายในสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครูในยุควิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2

The relationship between intra-school supervision and teaching efficiency of teachers in the new normal Age Under to Narathiwat Primary Educational Service Area Office 2

รุสนีดา ดาเลโบ๊ะ[1] นิรันดร์ จุลทรัพย์[2]
Rusneeda Dalebo, Niran Chullasap

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการนิเทศภายในสถานศึกษา 2) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการสอนของครูในยุควิถีชีวิตใหม่ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศภายในสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครูในยุควิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี และ มอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่างครูผู้สอนจำนวน 310 คน จากจำนวน 117 โรงเรียน และนำมาสุ่มแบบแบ่งชั้นตามโรงเรียนแต่ละโรงเรียนแล้วสุ่มอย่างง่าย ด้วยวิธีการจับสลากแบบไม่ใส่คืน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่น .98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้ 1. ระดับการนิเทศภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับ มากทุกด้าน 2. ระดับประสิทธิภาพการสอนของครูในยุควิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน 3. ความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศภายในสถานศึกษากับประสิทธิภาพการ

Received: 2023-05-09 **Revised**: 2023-06-27 **Accepted**: 2023-06-29

[1] ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ Master of Education Program Degree in Educational Administration Hatyai University. Corresponding Author e-mail: rommy.anis@gmail.com

[2] คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ Faculty of Education and Liberal Arts Hatyai University. e-mail: niran09042498@hotmail.com

สอนของครูในยุควิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 พบว่า มีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
คำสำคัญ (Keywords): การนิเทศภายใน; สหสัมพันธ์; ประสิทธิภาพการสอนของครู; ยุควิถีชีวิตใหม่

Abstract

The objectives of this research were 1) to study intra-school supervision , 2) to study teaching efficiency of teachers in the new normal era, 3) to study the relationship between intra-school supervision and teaching efficiency of teachers in the new normal Age Under to Narathiwat Primary Educational Service Area Office 2. Using Krajew and More's ready-made tables. The sample used in the research was 310 teachers from 117 schools. The samples were classified by each school and then drawing selected randomly. The tool is a questionnaire; 5 level estimation questionnaire with confidence of .975. Statistics used in data analysis were percentage, mean, and standard deviation. correlation coefficient. The research results were summarized as follows. 1. Supervision level within educational institutions under Narathiwat Primary Education Area 2 found that the overall level was at a high level. Moreover, when considering each side, it was found that all aspects were at a high level. 2. Level of teaching efficiency of teachers in the new normal era under Narathiwat Primary Educational Service Area 2 found that the overall level was at a high level. Furthermore, when considering each aspect, it was found that all aspects were at a high level 3. The relationship between supervision within educational institutions and teaching efficiency of teachers in new normal era under Narathiwat Primary Educational Service Area 2 found that there was a moderate positive relationship with a statistical significance of .001.
Keywords: Intra-school supervision; Teaching efficiency of teachers; Correlation; New Normal Age

บทนำ (Introduction)

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยพัฒนาคนในชาติให้มีความรู้ความสามารถและมีคุณลักษณะตรงตามความต้องการของสังคมและประเทศชาติ ดังนั้น การศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาประเทศ นายแพทย์ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์ รัฐมนตรีว่าการ

กระทรวงศึกษาธิการ กล่าวว่า"การศึกษาในยุค Thailand 4.0" มีความหมายมากกว่าการเตรียมความพร้อมของคนหรือให้ความรู้กับคนเท่านั้น แต่เป็นการเตรียมมนุษย์ให้เป็นมนุษย์ กล่าวคือ นอกจากให้ความรู้แล้ว ต้องทำให้เขาเป็นคนที่รักที่จะเรียน มีคุณธรรม และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ด้วย นั่นก็คือ การสร้างคนให้มีทักษะในศตวรรษที่ 21 โดยเน้นทักษะในการคิดวิเคราะห์เป็นหลัก ดังนั้น การศึกษาจึงต้องเร่งดำเนินการปฏิรูปการเรียนรู้ให้กับเด็กไทย ได้เข้าก้าวสู่ Thailand 4.0 อย่างเป็นรูปธรรมในหลายด้าน ส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสะเต็มศึกษา (STEM Education) เพื่อให้เด็กมีความเข้าใจเกี่ยวกับศาสตร์ที่ว่าด้วยเรื่องของโลกและวัตถุต่างๆ ในขณะเดียวกันเด็กไทยในอนาคตก็ต้องคงไว้ซึ่งวัฒนธรรมของไทยที่ดีงาม ควบคู่กับการเรียนรู้ศาสตร์ใหม่ๆ ที่มีความทันสมัยด้วย รุ่ง แก้วแดง (2550, น.260) หัวใจของการปฏิรูปการศึกษา คือ การปฏิรูปการเรียนรู้ หัวใจของการปฏิรูปการเรียนรู้ คือ การเรียนการสอน ปรับเปลี่ยนจากการยึดวิชาเป็นตัวตั้งมายึดมนุษย์หรือผู้เรียนเป็นตัวตั้ง หรือที่เรียกว่ายึดผู้เรียนเป็นสำคัญ การเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การเรียนรู้ในสถานการณ์จริง สถานการณ์แต่ระดับไม่เหมือนกัน จึงต้องเอาผู้เรียนแต่ละระดับเป็นตัวตั้ง ครูจัดให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ กิจกรรม และการทำงาน อันจะนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนให้ครบทุกด้าน ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและทางสติปัญญา ประเวศ วะสี (2550)

การเรียนรู้เป็นกิจกรรมสำคัญอย่างหนึ่งของชีวิต และแสดงถึงบุคคลนั้นมีความเจริญเติบโต การเรียนรู้เป็นหัวใจสำคัญของการศึกษา สุมน อมรวิวัฒน์ (2553) อนาคตของประเทศไทยขึ้นอยู่กับเด็กและเยาวชนในวันนี้ เพราะโลกยุคใหม่การแข่งขันขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถของคนในชาติโดยเฉพาะเศรษฐกิจที่ใช้ความรู้เป็นฐาน (Knowledge-based Economy) ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องปฏิรูปการเรียนรู้โดยร็วที่สุด เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของเยาวชนให้สามารถคิดเป็น ทำเป็น มีทักษะในการจัดการ มีคุณธรรมและค่านิยมที่ดีงาม ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มาตรา 6 ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการในการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและ ในหมวด 4 มาตรา 22 ได้กำหนดการศึกษา ต้องยึดหลักผู้เรียนทุกคนมีความสามารถรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ การจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาเป็นการจัดการศึกษาภาคบังคับ ที่รัฐบาลจัดให้คนไทยโดยไม่คิดมูลค่าโดยมุ่งหวังในการพัฒนาประชากร ให้มีสุขภาพแข็งแรง สมบูรณ์ ทั้งร่างกายและจิตใจ มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรู้ความสามารถคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข กระทรวงศึกษาธิการ (2546)

จากการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ปีการศึกษา 2558 พบว่า คุณภาพนักเรียนยังอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ โดยเฉพาะในเรื่องการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ คิดวิจารณญาณ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์ สำหรับครูมีปัญหาในเรื่องการส่งเสริมการจัดกิจกรรมและการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการทำหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ สถาบันพัฒนาครูคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา (2550) สิ่งสำคัญประการหนึ่งที่จะช่วยให้ครู-อาจารย์ในสถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานได้บรรลุเป้าหมายตามความคาดหวังของหลักสูตร การศึกษาในยุค Thailand 4.0 คือ การนิเทศการศึกษาปัจจุบันการนิเทศการศึกษาโดยศึกษานิเทศก์จากส่วนกลางไม่สามารถทำได้ทั่วถึง เนื่องจากการขยายตัวในด้านจำนวนสถานศึกษา และขนาดของสถานศึกษาทำให้ครูอาจารย์ในสถานศึกษาเพิ่มจำนวนมากขึ้น การนิเทศการศึกษาจากศึกษานิเทศก์จึงไม่เพียงพอเพราะการมีศึกษานิเทศก์น้อย เมื่อเปรียบเทียบกับครู อาจารย์ของสถานศึกษาที่เพิ่มมากขึ้น เพื่อแก้ไขปัญหาในเรื่องนี้ จึงจำเป็นต้องมีการนิเทศภายในสถานศึกษาเอง ซึ่งการนิเทศภายในสถานศึกษามีหลายรูปแบบ ผู้วิจัยได้สนใจศึกษารูปแบบการนิเทศที่หลากหลายและเป็นที่นิยมใช้ โดยนำมาสังเคราะห์ภายในสถานศึกษาในเขตพื้นที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 พบว่า รูปแบบการนิเทศโดยผู้บริหาร เป็นส่วนใหญ่ โดยจะนำเอารูปแบบการนิเทศนี้มาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการสอนของครู ที่จะทำให้ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนมีค่าสูงขึ้นในแต่ละกลุ่มสาระวิชา ส่งเสริมให้เด็กมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักคิดวิเคราะห์และส่งเสริมให้เด็กนักเรียนเจริญเติบโต มีความเจริญงอกงามทั้งด้านร่างกายและจิตใจ จากปัญหาและความสำคัญดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยเห็นว่าการนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นเรื่องที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาด้านการจัดการเรียนการสอน ในยุค Thailand 4.0

การเปลี่ยนแปลงสถานที่การเรียนรู้เป็นเรื่องที่เห็นได้ชัดเจนที่สุดด้วยเทคโนโลยีในปัจจุบันและนวัตกรรมที่สร้างสรรค์ ทำให้เราสามารถเรียนรู้ทุกเนื้อหาได้จากทุกแหล่ง ทุกที่ ทุกเวลา การปฏิสัมพันธ์ของคุณครูและนักเรียนจะยังคงอยู่รวมทั้งชุมชนแห่งการเรียนรู้ยังมีอยู่ แต่เปลี่ยนพื้นที่จากโรงเรียนสู่โทรศัพท์มือถือหรือเครื่องคอมพิวเตอร์เท่านั้น เราอาจคุ้นชินกับภาพห้องเรียนที่มีผู้เรียนจำนวนมากรวมตัวกัน ใช้หนังสือเหมือนกัน สื่อประกอบการสอนเหมือนกัน และมีวิธีการประเมินผลเหมือนกัน เพื่อไปสู่เป้าหมายเดียวกัน ในการเรียนรู้วิถีใหม่นั้น เป้าหมายของการศึกษาอาจยังคงเหมือนเดิม แต่ผู้เรียนสามรถใช้วิธีที่แตกต่างในการไปให้ถึงเป้าหมายการเรียนรู้ได้ เด็กบางคนอาจเรียนรู้ได้เร็วกว่าหากได้ดูภาพหรือคลิปวิดีโอ แต่เด็กบางคนอาจชอบการฟังคุณครูบรรยาย เพราะรูปแบบการเรียนรู้ของแต่ละคนไม่เหมือนกัน โรงเรียนจึงต้องกำหนดแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมเพื่อให้สามารถดำเนินการเรียนการสอนต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพได้ (พัชราภรณ์ ดวงชื่น, 2563)

การจัดการเรียนการสอนยุควิถีชีวิตใหม่ทำให้ผู้นิเทศ ครู และบุคลากรทางการศึกษาต้องตระหนักและให้ความสำคัญกับความท้าทายของการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาการนิเทศและการจัดการ เรียนรู้ ที่มีความเด่นชัดมากขึ้น โดยเฉพาะในช่วงที่เกิดโรคระบาดโควิด-19 ที่สะท้อนให้เห็นว่า การจัดการศึกษาได้มีรูปแบบที่เปลี่ยนไปจากเดิมอย่างมาก จากเดิมที่ครูเคยสอนแบบเผชิญหน้า วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ ปีที่ 6 ฉบับที่ 12 (ธันวาคม 2564) จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนให้ใช้การสอนด้วยระบบออนไลน์ เช่นกันกับผู้นิเทศจากเดิมที่ต้องไปร่วม สังเกตการสอนในห้องเรียน จำเป็นต้องปรับรูปแบบการนิเทศให้สอดคล้องกับยุคการสอนในวิถี ใหม่ ได้หลากหลายวิธีการ อาทิ แบบ E-Teacher Professional Learning Community : PLC การนิเทศออนไลน์โดยการเข้าเป็นสมาชิกในห้องออนไลน์ที่ครูสอนร่วมกับผู้เรียนในห้อง ออนไลน์นั้น ล้วนเป็นแนวปฏิบัติที่ดี ทำให้พบสภาพของปัญหา อุปสรรค วิธีการแก้ไขการสอน ของครูเช่นเดียวกันกับในห้องเรียนสภาพจริง (วชิรา เครือคำอ้าย, 2564)

สภาพปัญหาสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 ในสถานการณ์ปัจจุบันสถานศึกษาส่วนใหญ่ยังมีความเหลื่อมล้ำและแตกต่างกัน ทั้งในด้านงบประมาณ คุณภาพ บุคลากร หรือแม้แต่ปัจจัยด้านผู้เรียน รวมทั้งปัจจัยเอื้ออื่น ๆ เช่น ความร่วมมือของกรรมการสถานศึกษา การสนับสนุนจากชุมชน หน่วยงานหรือองค์กรที่อยู่ใกล้เคียงสถานศึกษา และการติดตามช่วยเหลืออย่างใกล้ชิดจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือหน่วยงานต้นสังกัด สิ่งเหล่านี้ล้วนส่งผลกระทบต่อคุณภาพการจัดการศึกษา อีกทั้งปัจจุบันสถานศึกษามีอิสระในการบริหารการจัดการศึกษาด้วยตนเอง มีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเอง คุณภาพผู้เรียนและคุณภาพการบริหารจัดการมีความแตกต่างกัน ดังนั้น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่๒) พ.ศ.2544 จึงกำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา อันนำไปสู่การกำหนดให้มีมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและการพัฒนามาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพ ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นบุคลากรมืออาชีพ มีความรู้ คู่คุณธรรม ใช้เทคโนโลยี เพื่อจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพได้มาตรฐาน มีความเข้มแข็งในการบริหาร และการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพเท่าเทียมกันโดยยึดโรงเรียนเป็นฐาน ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดกาเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์และบรรลุเป้าหมายของการศึกษา ผู้เรียนมีคุณภาพ มีคุณธรรม มุ่งสู่ความเป็นเลิศบนรากฐานความเป็นไทย สามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (คู่มือนิเทศ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2, 2564)

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าว ผู้ศึกษาในฐานะที่เป็นบุคลากรครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่จัดการเรียนการสอนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 ซึ่งถือ ได้ว่าเป็นบุคลากรคนหนึ่งที่มีความเกี่ยวข้อง เป็นผู้ที่มีส่วน

ร่วมในการดำเนินกิจกรรมของโรงเรียนตามแผนการพัฒนาต่างๆในการนำไปปฏิบัติจริง จึงมีความสนใจที่จะศึกษารูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา และประสิทธิภาพการสอนของครูในยุควิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 ว่าเป็นอย่างไร และความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศภายในสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครูในยุควิถีชีวิตใหม่ มีความสัมพันธ์กันอย่างไร ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผน ปรับปรุงและพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เป็นการวางแผนในการขับเคลื่อนการบริหารจัดการศึกษา การพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ของครู อันจะส่งผลให้ครูผู้สอนปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาการนิเทศภายในสถานศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2
2. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการสอนของครูในยุควิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศภายในสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครูในยุควิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ครูผู้สอนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 จำนวน 117 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 1,608 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 จำนวน 310 คน ปีการศึกษา 2565 โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan,1970) โดยใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นตามตัวแปรของขนาดสถานศึกษา จากนั้นใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้วิธีการจับสลากแบบไม่ใส่คืน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ผ่านระบบ Google form โดยสอบถามเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศภายในสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครูในยุควิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ

แบบสอบถาม ลักษณะคำถามเป็นแบบตัวเลือกที่กำหนดคำตอบไว้ให้ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงานของครูผู้สอนในสถานศึกษา ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยผู้วิจัยนำการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษาตามแนวคิดของ Glickman; Gordon and Ross-Gordon (2004,p.8) อัญชัน ขุนนาแก้ว(2560, น.63) มาใช้ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ 1) ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง 2) ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม 3) ด้านการเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ 4) ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน 5) ด้านการพัฒนาหลักสูตร มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการประสิทธิภาพการสอนของครูในยุควิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 โดยผู้วิจัยใช้วิธีสังเคราะห์ตัวแปรประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนของครูในยุควิถีชีวิตใหม่ มี จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการใช้กิจกรรม การเรียนการสอนที่หลากหลาย 2) ด้านการแสดงความใส่ ใจในการสอน 3) ด้านการทำให้กระบวนการเรียนการสอนของนักเรียนมีประสิทธิภาพและ 4) ด้านการส่งเสริมให้นักเรียน ประสบความสำเร็จ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Ratingscale) พิมลพรรณ เพชรสมบัติ (2558)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลโดยขอหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยและขออนุญาตเก็บรวมรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยจากคณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาหาดใหญ่ ถึงผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 เพื่อขอความร่วมมือในการวิจัย ผู้วิจัยส่งแบบสอบถาม จำนวน 310 ชุด ผ่าน Google Form ถึงครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างพร้อมขอความร่วมมือส่งแบบสอบถามคืนผู้วิจัยภายใน 15 วัน นับตั้งแต่ได้รับแบบสอบถาม ได้รับแบบสอบคืนจำนวน 310 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วดำเนินการวิเคราะห์ สรุปผล ตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปซึ่งดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้ 1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ 2. กรอกรหัสแบบสอบถาม 3. ประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้ 3.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) 3.2 วิเคราะห์การนิเทศภายในสถานศึกษา โดยการหา ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การแปลความหมายของ ค่าเฉลี่ย และการจัดอันดับ เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย 3.3 วิเคราะห์ประสิทธิภาพการสอนของครูในยุควิถีชีวิต

ใหม่ โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย และการจัดอันดับ เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง 3.4 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศภายในสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครูในยุควิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ของเพียร์สัน (Pearson's product correlation coefficient) (บุญชม ศรีสะอาด, 2553: 110)

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 ในภาพรวมและรายด้าน

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 โดยภาพรวม

(n = 310)

ข้อที่	การนิเทศภายในสถานศึกษาตามแนวคิดของคลิกแมน	ค่าสถิติ		การแปลความหมาย	ลำดับที่
		$\overline{X}$	S.D		
1	ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง	4.15	.425	มาก	2
2	ด้านการเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ	4.07	.398	มาก	4
3	ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม	4.10	.615	มาก	3
4	ด้านการพัฒนาหลักสูตร	3.68	.434	มาก	5
5	ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน	4.21	.522	มาก	1
	รวมเฉลี่ย	**4.04**	**.478**	**มาก**	

จากตารางที่ 1 พบว่า การนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.04, S.D. = .478) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับ มากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำได้แก่ ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ($\overline{X}$ = 4.21, S.D. = .522) ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่

ครูโดยตรง ($\overline{X}$ = 4.15, S.D. = .425) ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม ($\overline{X}$ = 4.10, S.D. = .615) ด้านการเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ ($\overline{X}$ = 4.07, S.D. = .398) และด้านการพัฒนาหลักสูตร ($\overline{X}$ = 3.68, S.D. = .434) ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประสิทธิภาพการสอนของครูในยุควิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 ในภาพรวมและรายด้าน

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และประสิทธิภาพการสอนของครูในยุควิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 โดยภาพรวม

(n = 310)

ข้อ	ประสิทธิภาพการสอนของครูในยุควิถีชีวิตใหม่	$\overline{X}$	S.D.	ความหมาย	ลำดับที่
1	ด้านการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย	4.17	.349	มาก	1
2	ด้านการแสดงความใส่ใจในการสอน	4.04	.332	มาก	4
3	ด้านการทำให้กระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนมีประสิทธิภาพ	4.07	.352	มาก	3
4	ด้านการส่งเสริมให้นักเรียนประสบความสำเร็จ	4.15	.354	มาก	2
	รวมเฉลี่ย	4.11	.346	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า ประสิทธิภาพการสอนของครูในยุควิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.11, S.D. = .346) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ ได้แก่ ด้านการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย ($\overline{X}$ = 4.17, S.D. = .349) ด้านการส่งเสริมให้นักเรียนประสบความสำเร็จ ($\overline{X}$ = 4.15, S.D. = .354)

ด้านการทำให้กระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนมีประสิทธิภาพ ($\overline{X}$ = 4.07, S.D. = .352) และด้านการแสดงความใส่ใจในการสอน ($\overline{X}$ = 4.04, S.D. = .332) ตามลำดับ

3. ผลวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศภายในสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครูในยุควิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศภายในสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครูในยุควิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 ภาพรวม

(n = 310)

ตัวแปร	(Y_1)	(Y_2)	(Y_3)	(Y_4)	(Y)
(X_1)	.456**	.578**	.360**	.538**	.574**
(X_2)	.496**	.445**	.428**	.425**	.542**
(X_3)	.424**	.604**	.334**	.393**	.518**
(X_4)	.240**	.194**	.383**	.339**	.347**
(X_5)	.542**	.574**	.435**	.572**	.636**
(X)	.533**	.592**	.478**	.572**	.650**

** = p< .01

จากตารางที่ 3 พบว่าผลการวิเคราะห์ระดับความสัมพันธ์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ แบบเพียร์สัน ระหว่างการนิเทศภายในสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครูในยุควิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 พบว่า มีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยผลรวมของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์การนิเทศภายในสถานศึกษา (X) กับประสิทธิภาพการสอนของครูในยุควิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 (Y) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ r_{xy} เท่ากับ .650 และเมื่อ

พิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์รายด้านระหว่างการนิเทศภายในสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครูในยุควิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 พบว่า คู่ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุดสามอันดับแรก คือ ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม (X_3) มีความสัมพันธ์กันทางบวกกับด้านการแสดงความใส่ใจในการสอน (Y_2) เท่ากับ .604ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง (X_1) มีความสัมพันธ์กันทางบวกกับด้านการแสดงความใส่ใจในการสอน (Y_2) เท่ากับ .578 และ ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน(X_5)มีความสัมพันธ์กันทางบวกกับด้านการแสดงความใส่ใจในการสอน (Y_2) เท่ากับ .574 ส่วนคู่ที่ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำที่สุด คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร (X_4) มีความสัมพันธ์กัน ทางบวกกับด้านการแสดงความใส่ใจในการสอน (Y_2) เท่ากับ .194 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. จากผลการศึกษาระดับการนิเทศภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญประการหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างความร่วมมือ ร่วมใจของบุคลากรในสถานศึกษา ให้เกิดการพัฒนาตนเองในการทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ การนิเทศภายในสถานศึกษา คือ การร่วมมือกันระหว่างผู้นิเทศและผู้ถูกนิเทศเพื่อพัฒนางานในสถานศึกษาในด้านหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน การวัดประเมินผลให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด สอดคล้องกับแนวคิดของ Glickman, 2016 ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในสถานศึกษาว่า เป็นแนวคิดเกี่ยวกับงานและหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอน ซึ่งเป็นการสอนในหลักสูตร การจัดครูเข้าสอน การจัดสื่อการสอน สิ่งอำนวยความสะดวก การเตรียมและพัฒนาครูรวมทั้งการประเมินการเรียนการสอน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด ได้แก่ ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม ด้านการเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ และด้านการพัฒนาหลักสูตร ตามลำดับ สามารถอภิปรายได้ดังนี้

1.1 ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน และเป็นแรงผลักดันให้ครูได้ทำวิจัยให้เกิดเป็นรูปธรรมให้ได้นั้น ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องใช้เวลาและต้องเป็นผู้สร้างความศรัทธาความเสียสละให้เกิดกับครูผู้ทำวิจัย นอกจากนี้ยังต้องบำรุงขวัญและกำลังใจแก่ครูผู้ทำการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อเป็นแรงผลักดันให้งานวิจัยในชั้นเรียนของครูออกมา

ให้มีประสิทธิภาพเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างแท้จริง สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 24 และมาตรา30 กำหนดให้ครูผู้สอนใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอน โดยให้สถานศึกษาพัฒนาและส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา ฉะนั้น จึงถือว่าเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้บริหารโรงเรียนที่จะต้องให้ความสำคัญในการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน

1.2 ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง มีค่าเฉลี่ยรองลงมา ซึ่งมีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรงนั้น จะสามารถทำให้ครูได้เปลี่ยนแปลงพัฒนาและปรับปรุงการสอนของตนเองให้มีประสิทธิภาพ จะส่งผลต่อคุณภาพของการจัดศึกษาของโรงเรียนและคุณภาพของผู้เรียนในที่สุด และจะพบว่าครูที่ประสบผลสำเร็จในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับเด็กมักจะได้รับความช่วยเหลือโดยตรงจากผู้บริหารหรือบุคคลที่ครูให้การยอมรับนับถือ และศรัทธาได้ช่วยเหลือ สอดคล้องกับแนวคิดของ สันต์ ธรรมบำรุง (2526) กล่าวถึงการประเมินผลการเรียนการสอนไว้ว่า หมายถึงการประเมินประสิทธิภาพการสอนของครู เนื่องจากกระบวนการเรียนการสอนนั้นผู้ที่มีความสำคัญเท่าเทียมกัน คือ ผู้สอนและผู้เรียน เพราะถ้าขาดองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งการเรียนการสอนจะเกิดขึ้นโดยไม่สมบูรณ์

1.3 ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม มีค่าเฉลี่ยลำดับถัดมา ซึ่งมีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม หรือการทำงานเป็นทีมก็เพื่อที่จะทำให้งานที่ทำร่วมกันนั้นสำเร็จตามเป้าหมายที่ได้ร่วมกันกำหนดไว้ โดยอาศัยพลังของสมาชิกภายในกลุ่มที่มีปฏิสัมพันธ์อันดีต่อกัน มีบรรยากาศของความร่วมมือร่วมใจกันทำงานเป็นทีม มีความพอใจในงานและผู้ร่วมทีมงาน โดยมีผู้บริหารเป็นผู้จัดการองค์กรในรูปแบบของการทำงานเป็นทีม ร่วมคิดร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ ร่วมแสดงความชื่นชมเมื่องานประสบผลสำเร็จ ทีมงานจึงนับว่ามีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อการทำงานและการบริหารงานในองค์กรเป็นอย่างมาก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สุนันทา เลาหพันธ์ (2540) กล่าวถึง การสร้างทีมงาน หมายถึง ความพยายามทำให้กลุ่มสามารถเรียนรู้การวินิจฉัยปัญหาเพื่อปรับปรุงความสัมพันธ์เหล่านี้จะมีผลต่อการทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย

1.4 ด้านการเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ มีค่าเฉลี่ยลำดับถัดมา ซึ่งมีค่าเฉลี่ยโดยรวม และรายข้ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพนอกจากหน่วยงานระดับสูงขึ้นไปจะช่วยเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพแล้ว ผู้บริหารจะต้องส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้พัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าและมีความมั่นคงในอาชีพ ซึ่งการ

เสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ โดยการให้ครูได้พัฒนาทักษะทางวิชาชีพ และการจัดทำแฟ้มสะสมงาน ถือว่าเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู ถือเป็นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ศักรินทร์ สุวรรณโรจน์ (2542) กล่าวถึงหน้าที่ความรับผิดชอบทางวิชาชีพครูไว้ว่าครูผู้สอนทุกคนจะต้องมีระบบวิธีในการปฏิบัติงานที่เป็นแบบแผนหรือเรียกกันว่า วัฒนธรรมในการปฏิบัติวิชาชีพครูเหมือนแบบแผนการปฏิบัติงานของแผน จะเห็นได้ว่าความก้าวหน้าของครูผู้สอนจะต้องขึ้นอยู่กับผลการปฏิบัติงานในการพัฒนาการเรียนการสอน โคยครูจะต้องปรับความคิด ปรับวิธีการทำงาน และปรับตัวให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมวิชาชีพครูในยุคปฏิรูปการศึกษา พร้อมทั้งจะต้องปรับระบบความก้าวหน้าของตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพครูด้วย

1.5 ด้านการพัฒนาหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย ซึ่งมีค่าเฉลี่ยโดยรวม และรายข้ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาจะประสบผลสำเร็จนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายตั้งแต่ผู้บริหาร ครูผู้สอน นักเรียน และผู้ปกครอง ต้องทราบบทบาทหน้าที่ภารกิจของตนเองตลอดจนปฏิบัติที่จะช่วยให้การพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียนมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สงัด อุทรานันท์ (2532) กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารให้ในการหลักสูตรไปใช้ว่า ต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรที่โรงเรียนใช้อยู่อย่างชัดแจ้ง ให้บริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนชนิดต่างๆ แก่ครู ดำเนินการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตรในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ กระตุ้นส่งเสริมครูในการใช้หลักสูตรอย่างถูกต้อง ให้กำลังใจและบำรุงขวัญแก่ครูผู้ใช้หลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ผลการศึกษาประสิทธิภาพการสอนของครูในยุควิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด ได้แก่ ด้านการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย ด้านการส่งเสริมให้นักเรียนประสบความสำเร็จ ด้านการทำให้กระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนมีประสิทธิภาพ และด้านการแสดงความใส่ใจในการสอน ตามลำดับ สามารถอภิปรายได้ดังนี้

2.1 ด้านการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ซึ่งค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 7 ครูสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมระหว่างการจัดการเรียนรู้รองลงมา คือ ข้อ 12 ครูจัดประสบการณ์ให้นักเรียนสามารถเรียนจากสิ่งรอบตัว ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นใน กิจกรรมการเรียนรู้สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมระหว่างการจัดการเรียนรู้ กระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และมีความสุขในการเรียน สอดคล้องกับแนวคิดของ สาคร พันแสน (2556) 76 กล่าวถึง ครูเป็นผู้แนะนำให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง ส่งเสริม

ให้นักเรียนทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ปลูกฝังเจตคติที่ดีในวิชาที่เรียนฝึกให้นักเรียนใช้กระบวนการคิดในการแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง รวมถึง Gordon (1998) กล่าวถึง การใช้กิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย กิจกรรมการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์เป็นการเรียนการสอนจากประสบการณ์ตรงโดย การกระทำนักเรียนได้เผชิญสถานการณ์จริง ปัญหาจริงในบริบทจริงและแสวงหาข้อมูลด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อแก้ปัญหา นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลและชื่นชมในความสำเร็จ นอกจากนี้ หริสา ยงวรรณกร (2556) กล่าวถึง การใช้กิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย เป็นการปรับเลือกวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับนักเรียนหรือคิดค้นพัฒนาวิธีสอนแบบใหม่ๆเทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนเพิ่มพูนทักษะการคิดและการแก้ไขปัญหาของนักเรียนเน้นการจัดกิจกรรมที่ให้นักเรียนเกิดประสบการณ์จริง สามารถเรียนรู้จากสิ่งรอบตัวแล้วนำมาบูรณาการให้เกิดเป็นองค์ความรู้ในตัวเอง สร้างบรรยากาศที่เอื้อหรือกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนการสอน มีความสุขที่จะค้นคว้าศึกษาหาความรู้สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในระหว่างเรียนการสอนเพื่อปลูกฝังความดีงามให้ เกิดขึ้นภายในตัวนักเรียน

2.2 ด้านการส่งเสริมให้นักเรียนประสบความสำเร็จ มีค่าเฉลี่ยรองลงมา ซึ่งค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 6 ครูกำหนดหน่วยการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ตามลำดับความยากง่าย รองลงมา คือ ข้อ 5 ครูแบ่งเนื้อหาออกเป็นส่วนๆ เพื่อง่ายต่อความเข้าใจของ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมตามความถนัดของนักเรียน ครูตรวจงานอย่างละเอียด และแก้ไขให้ถูกต้อง แบ่งเนื้อหาออกเป็นส่วนๆ เพื่อง่ายต่อความเข้าใจของนักเรียนและพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ความสามารถตามวัตถุประสงค์ สอดคล้องกับแนวคิดของของปริศนา กล้าหาญ (2559) กล่าวถึง การส่งเสริมให้นักเรียนประสบความสำเร็จ การที่ครูมีการกำหนดหน่วยการเรียนการสอนและสาระการเรียนการสอนตามลำดับความยากง่าย มีการออกแบบแผนการจัดการเรียนการสอนที่ง่ายต่อการเข้าใจของนักเรียน มีการพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ความเข้าใจเพื่อให้ บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้นอกจากนี้ Borich (2004) กล่าวถึง การส่งเสริมให้นักเรียนประสบความสำเร็จ การที่ครูวางแผนปรับเปลี่ยนเนื้อหาการจัดการเรียนการสอนใหม่อยู่เสมอ เพื่อให้นักเรียนเข้าใจและสอดคล้องกับเนื้อหาเดิม รวมทั้งการส่งเสริมให้เกิดอัตราความก้าวหน้า ในการเรียนอย่างต่อเนื่องจนบรรลุจุดประสงค์สูงสุดที่คาดหวัง

2.3 ด้านการทำให้กระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนมีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยลำดับถัดมา ซึ่งมีค่าเฉลี่ยโดยรวม และรายข้ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ มีกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ สร้างแรงบันดาลใจให้กับนักเรียน จัดประสบการณ์ใหม่ๆ ให้กับนักเรียน จัดกิจกรรมที่มีความแตกต่างระหว่างบุคคลและมีการวัดผลประเมินผลอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับแนวคิดของ วณิชยา นิยมญาติ (2559) กล่าวถึง การทำให้กระบวนการเรียนการสอนของนักเรียนมีประสิทธิภาพ ครูเลือกใช้กิจกรรมการสอนที่เหมาะสมกับนักเรียน

ทั้งเป็นรายบุคคล หรือรายกลุ่ม ดูแลนักเรียนในขณะที่นักเรียนปฏิบัติงาน และตรวจสอบความก้าวหน้าในการทำงานของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ และให้การเสริมแรงนักเรียน โดยใช้คำพูดที่เป็นการยกย่อง ชมเชย เมื่อนักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอน และบรรลุตามวัตถุประสงค์นอกจากนี้ ปริศนา กล้าหาญ (2559) กล่าวถึง การทำให้กระบวนการเรียนการสอนของนักเรียนมีประสิทธิภาพ คือ การที่ครูเลือกใช้กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับนักเรียน ทั้งรายบุคคลหรือรายกลุ่ม มีการติดตามความก้าวหน้าในการทำงานของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ ใช้หลักการเสริมแรง มีการประเมินผลการจัดการเรียนการสอน และแจ้งผลการเรียนการสอนให้นักเรียนทราบอย่างต่อเนื่อง

2.4 ด้านการแสดงความใส่ใจในการสอน มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย ซึ่งมีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ข้าราชการครูในสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 ได้จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร การเรียนรู้ติดตามความก้าวหน้าด้านการเรียนของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ และศึกษาหลักสูตร รายวิชาก่อนจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับแนวคิดของ วณิชยา นิยมญาติ (2559) กล่าวถึง การแสดงความเอาใจใส่ในการสอน ครูจัดทำหน่วยการเรียนการสอน และจัดทำแผนการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรโรงเรียน รวมถึง Borich (2004) กล่าวถึง การแสดงความเอาใจใส่ในการสอน การที่ครูติดตามพัฒนาการเรียนการสอนของนักเรียนอย่าง ต่อเนื่องประกอบด้วย การพัฒนาหน่วยการเรียน คือ แผนการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักสูตรการจัดการในด้านการบริหารหรืองานธุรการอื่นๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยไม่มีผลต่อ การจัดการเรียนการสอนที่ปฏิบัติอยู่ นอกจากนี้ Beach & Reinhartz (1987) กล่าวถึง การแสดงความใส่ใจในการสอน ครูที่มีประสิทธิภาพควรมีพฤติกรรมที่แสดงความใส่ใจในงานสอน ซึ่งประกอบด้วย งานที่ต้องปฏิบัติก่อนสอน ปฏิบัติระหว่างจัดการเรียนการสอนและปฏิบัติเมื่อสิ้นสุด การจัดการเรียนการสอน

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศภายในสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครูในยุควิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 พบว่า ผลการวิเคราะห์ระดับความสัมพันธ์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ระหว่างการนิเทศภายในสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครูในยุควิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 พบว่า การนิเทศภายในสถานศึกษามีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับปานกลางกับประสิทธิภาพการสอนของครูในยุควิถีชีวิตใหม่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ อยู่ในช่วง .194 - .650 โดยผลรวมของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์การนิเทศภายในสถานศึกษา (X) กับประสิทธิภาพการสอนของครูในยุควิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 (Y) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ r_{xy} เท่ากับ .650 และเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์รายด้าน

ระหว่างการนิเทศภายในสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครูในยุควิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 พบว่า คู่ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุดสามอันดับแรก คือ ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม (X_3) มีความสัมพันธ์กันทางบวกกับด้านการแสดงความใส่ใจในการสอน (Y_2) เท่ากับ .604 ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง (X_1) มีความสัมพันธ์กันทางบวกกับด้านการแสดงความใส่ใจในการสอน (Y_2) เท่ากับ .578 และ ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน (X_5) มีความสัมพันธ์กันทางบวกกับด้านการแสดงความใส่ใจในการสอน (Y_2)เท่ากับ .574 ทั้งนี้เนื่องจากการนิเทศภายในเป็นสมรรถนะสำคัญประการหนึ่งของผู้บริหารสถานศึกษา ที่จะต้องนำไปใช้ในการบริหารจัดการการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด ซึ่งหากผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทการนิเทศที่ดี ก็จะทำให้การบริหารจัดการสถานศึกษาในทุกกิจกรรมดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ส่งผลให้สถานศึกษาเกิดประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมพงษ์ สุรารักษ์ (2551) ได้ทำการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการนิเทศภายในโดยผู้บริหารกับประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอำนาจเจริญ ผลการวิจัยพบว่าวิธีการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน โดยการเยี่ยมห้องเรียน การสังเกตการณ์สอน และการสาธิตการสอน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพการสอนของครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. การนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ผู้บริหารสถานศึกษาที่ควรให้ความสำคัญในการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูทำวิจัยอย่างต่อเนื่องต่อไป เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากกระบวนการเรียนการสอนที่มีจุดประสงค์เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน โดยการใช้นวัตกรรมที่เหมาะสมกับผู้เรียน และมีความสอดคล้องกับปัญหา

2. ประสิทธิภาพการสอนของครูในยุควิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 ด้านการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ผู้บริหารควรส่งเสริม สนับสนุน ครูควรนำเสนอวิธีการสอนในรูปแบบใหม่ๆอยู่เสมอ ควรจัดให้ไปศึกษาดูงานการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนที่ได้รับพัฒนาการสอนในศตวรรษที่ 21 ซึ่งโรงเรียนต้องได้รับการประเมิน และ ยอมรับจากหลายภาคส่วน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 ควรเผยแพร่วิธีการสอนหรือแนวคิดตามหลักศตวรรษที่ 21 เพื่อให้ทุก โรงเรียน และครูทุกคนมีแนวทางปฏิบัติในแนวเดียวกัน

3. ประสิทธิภาพการสอนของครูในยุควิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 ด้านการแสดงความใส่ใจในการสอน มีค่าเฉลี่ยต่ำ ผู้บริหารควรส่งเสริม สนับสนุน ครูสอนซ่อมเสริมให้นักเรียนที่เรียนรู้ช้าหรือไม่เข้าใจเนื้อหาในบทเรียน สำรวจข้อบกพร่องของนักเรียนเพื่อช่วยเหลือแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียน จัดบทเรียนหรือสิ่งที่ยังไม่รู้ให้เหมาะสมกับความสามารถความต้องการ และความสนใจของนักเรียน ใช้สื่อการเรียนรู้ เทคนิคการสอนให้เหมาะสม กับความสามารถความสนใจของนักเรียน กระตุ้นให้กำลังใจเพื่อให้นักเรียนเกิดความอบอุ่น เชื่อมั่นในตนเอง เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงโดยเริ่มจากง่ายไปหายาก มีการยกย่อง ชมเชยทั้งวาจา พฤติกรรมและให้สิ่งของตามความเหมาะสม ให้นักเรียนได้มีส่วนร่วม ในการประเมินผลเพื่อทราบความก้าวหน้าของตนเองเพื่อให้เกิดความภูมิใจในความสำเร็จ และส่งเสริมให้มีความพยายามเพิ่มมากขึ้น

4. จากผลการวิจัยที่พบว่า การนิเทศภายในสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการสอนของครูในยุควิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 เชิงบวก ในระดับปานกลาง ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนควรเพิ่มประสิทธิภาพในการนิเทศโดยสร้างความตระหนักให้ครูผู้สอนเห็นความสำคัญ และความจำเป็นของการนิเทศภายในสถานศึกษาเพื่อให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนานักเรียนให้มีการพัฒนาทุกด้านเต็มตามวัยและเต็มศักยภาพตามที่หลักสูตรกำหนด ทั้งนี้เมื่อนักเรียนได้รับการพัฒนาแล้ว จะส่งผลให้การนิเทศภายในสถานศึกษาประสบความสำเร็จด้วย

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษารูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา และการนิเทศในแบบต่างๆ มากขึ้นเพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2

2. ควรศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุอื่นๆ ที่สัมพันธ์กับประสิทธิภาพการสอนของครูในยุควิถีชีวิตใหม่ สังกัดสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2

เอกสารอ้างอิง (References)

กระทรวงศึกษาธิการ.(2563). *การเตรียมความพร้อมของกระทรวงศึกษาธิการ ก่อนเปิดภาคเรียน*. เรียกใช้เมื่อ 15 มิถุนายน 2565 จาก https://moe360.blog/2020/05/08/.

กัลยา วานิชย์บัญชา. (2554). *ค่าปัจจัยการขยายตัวของความแปรปรวน.* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี).

กมลมาลย์ ไชยศิริธัญญา. (2565). *ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาคตะวันออก.* วิทยานิพนธ์การศึกษา

ตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา.กรุงเทพ ; มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี.

เทพี วรรณวงศ์. (2551). *ปัจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี.*(วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี).

เทียมจันทร์ พานิชย์ผลินไชย. (2550). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสานักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร).

บำเพ็ญ อินทร์ โสม. (2555). *คุณสมบัติของผู้นิเทศภายใน.* (วารสารวิชาการ).

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่7).* กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาสน์

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). *การบริงานวิชาการ.* กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.

ประเวศวะสี. (2550). *หัวใจของการศึกษา.* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา).

ประโยชน์ คุปต์กาญจนกุล (2555, น.19) . *"การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสาเหตุของประสิทธิภาพกาสอนของ อาจารย์ในวิทยาลัยครู"*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๑.

ปริศนา กล้าหาญ. (2559). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระบุรี เขต 2* (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). นครราชสีมา. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

หริสา ยงวรรณกร. (2556). *การปฏิรูปการเรียนรู้ของครูในยุคโลกาภิวัตน์*, วารสารบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ, 10(9).

อารมณ์ เทียนพิทักษ์. (2528). *องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการสอนของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ตามการรับรู้ของอาจารย์นิเทศก์ ฝ่ายคณะจารย์นิเทศ ฝ่ายโรงเรียน ผู้บริหารและนิสิต ที่ผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.* วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อุดมสิน คำมุงคุณ. (2550). *ความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศภายในกับประสิทธิภาพการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในจังหวัดหนองคาย.* วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.

อัญชัน ขุนนาแก้ว. (2559). *การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาเอกชนขนาดใหญ่ประเภทสามัญ เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในจังหวัดชลบุรี.*

วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.

Beach, DM. and Reinhartz, J. (1987). *Using criteria of effective teaching to jude teacher performance*. NSSAP Bulletin. 32-33.

Borich, Gray D. (2004). *Effective teaching methods (R.R Donnelley & Sons),* 11-21 Doal, D., A. (2010). (1994). Supervisory Behavior in Education (4'ed.).Englewood Cliffs, NJ:Prentice-Hall.

Bloom, Benjamin S. Human Characteristic and School Leamning. New York: McGraw-Hill Book Company, 1976.

Glickman,C., D. and Others. (2004). *Supervision and instructional leadership : A developmental approach.* Boston, Mass: Allyn and Bacon.

Geiselhofer, M. A. (2010). *A Delphi study to identify components of a new model for teaching and learning 21st century literacy skills (Doctoral dissertation, Department of Education) Walden University.*

ความสัมพันธ์ระหว่างสินทรัพย์ หนี้สิน และกำไร กับอัตราส่วนราคาตลาดและกำไรในอนาคตของบริษัทจดทะเบียน ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ

The relationship between assets, liabilities, and profits And the market price and future profit ratio of listed companies. On the Stock Exchange of Thailand, Yar services Industry Group

กฤษณะ เอสันเทียะ[1] เบญจพร โมกขะเวส[2]
Krissana Asantear, Benjaporn Mokkhavesa

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษาวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสินทรัพย์ หนี้สิน และกำไรกับอัตราส่วนราคาตลาด และกำไรในอนาคตของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่ปี 2562-2564 รวมระยะเวลา 3 ปี จำนวน 100 บริษัท ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการใช้สถิติเชิงพรรณนา เพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปของข้อมูล การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเพื่อใช้ทดสอบสมมติฐานการวิจัยโดยการหาความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระสินทรัพย์ หนี้สิน และกำไร ตามสมมติฐานที่ตั้งขึ้นที่มีต่อตัวแปรตาม ซึ่งวัดด้วยอัตราส่วนราคาตลาด และกำไรในอนาคต ซึ่งผลการวิจัยจะเป็นเครื่องมือที่ช่วยในการวิเคราะห์สภาพของบริษัท ทำให้นักลงทุนมักนำไปใช้วิเคราะห์เพื่อประกอบการตัดสินใจก่อนการลงทุน ผลการวิจัย พบว่า หนี้สินหมุนเวียนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับอัตราส่วนราคาตลาด และกำไรในอนาคต สินทรัพย์หมุนเวียนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับกำไรในอนาคต กำไรก่อนหักภาษีมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับกำไรในอนาคต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 (ตามลำดับ) ส่วนหนี้สินรวมมีความสัมพันธ์เชิงลบกับกำไรในอนาคต กำไรสุทธิมีความสัมพันธ์เชิงลบกับกำไรในอนาคต แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับอัตราส่วนราคาตลาด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ขณะที่สินทรัพย์รวม และกำไรขั้นต้น ไม่มีความสัมพันธ์กับอัตราส่วนราคาตลาด และกำไรในอนาคต

Received: 2023-05-16 **Revised**: 2023-07-03 **Accepted**: 2023-07-03

[1] คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม Accountancy Faculty, Sripatum University. Corresponding Author e-mail: Naii198730@gmail.com

[2] คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม Accountancy Faculty, Sripatum University. e-mail: benjaporn.mo@spu.ac.th

คำสำคัญ (Keywords): สินทรัพย์; หนี้สิน; กำไร; อัตราส่วนราคาตลาด; กำไรในอนาคต

Abstract

The service industry has been collecting data since 2019-2011, for a total of three years, with 100 companies analyzing it. Data by using descriptive statistics to describe the general characteristics of the data. Correlation coefficient analysis to Find the relationship between independent variables and multiple regression analysis when using the hypothesis test. Research to find the correlation of the hypothesized independent variable with the follow-up variable, which is measured by the market price ratio. And future profits. The research found that working debt has a positive correlation with market price ratios and future earnings. The working assets are positively correlated with future profits. Pre-tax profits are positively correlated with future profits. The future is statistically significant at 0.01 and 0.05 (respectively). The total liabilities are negatively correlated with : Future profit. Net profit has a negative correlation with future profit but no correlation with market price ratio. At the same time, with statistical significance of 0.01, while total assets and gross profit had no correlation with the price ratio. future markets and profits.

Keywords: Assets; Liabilities; Profits; Market price ratios; Future profits

บทนำ (Introduction)

ในปัจจุบันข้อมูลในรายงานทางการเงินมีส่วนสำคัญกับการตัดสินใจของนักลงทุนเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะการวิเคราะห์สภาพคล่องของบริษัทที่สนใจลงทุน โดยใช้รายงานทางการการเงิน และข้อมูลอย่างอื่นจากงบการเงิน ซึ่งงบการเงินนั้นจะแสดงให้เห็นถึงแหล่งที่ได้มา และแหล่งที่ใช้ไปของสินทรัพย์ หนี้สิน และกำไร ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ช่วยในการวิเคราะห์สภาพของบริษัท ทำให้นักลงทุนมักนำไปใช้วิเคราะห์เพื่อประกอบการตัดสินใจก่อนการลงทุน โดยการใช้ข้อมูลกำไรสุทธิในแต่ละปีและกำไรในอนาคตปีถัดไป ซึ่งรายงานทางการเงินถือเป็นแหล่งข้อมูลเบื้องต้นที่จะช่วยให้ผู้ใช้รายงานทางการเงินทราบถึงผลการดำเนินงาน (ภูมิศักดิ์ สินจรูญศักดิ์, 2564) ซึ่งสามารถดูได้จากงบแสดงฐานะการเงินซึ่งประกอบไปด้วย สินทรัพย์ หนี้สิน และกำไร จะบ่งชี้ให้ทราบถึงแหล่งที่ได้มา และแหล่งที่ใช้ไปของสินทรัพย์ หนี้สิน และงบกำไรขาดทุน จะสะท้อนผลกำไรหรือผลขาดทุนของระยะเวลานั้น ๆ ตามงบกำไรขาดทุนของบริษัท และเมื่อรวมกันผลการดำเนินงานของบริษัทในอดีตถึงปัจจุบัน อีกทั้งยังสามารถช่วยวิเคราะห์ผลการ

ดำเนินงานในอดีต และช่วยให้ผู้บริหาร และนักลงทุนหรือผู้เกี่ยวข้องที่ต้องการใช้ข้อมูลสามารถคาดการณ์ผลการดำเนินงานต่อไปในอนาคต ซึ่งจากการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวนั้น จะแสดงให้เห็นว่าบริษัทที่มีความสามารถในการสร้างกำไรในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด (ทวีศักดิ์ วิริยจารี, 2559)

ดังนั้น นักลงทุนจึงพยายามหาวิธีลดความเสี่ยงดังกล่าว เพื่อใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจลงทุน ปัจจุบันนักลงทุนตลอดจนนักวิเคราะห์ต่างให้ความสนใจกับการวิเคราะห์ทางเทคนิคเพิ่มขึ้น โดยไม่ได้สนใจกับการวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐานมากเท่าที่ควร การวิเคราะห์ทางเทคนิคจึงเป็นการนำเสนอแนวทางโดยอาศัยหลักการทางสถิติมาประยุกต์ การพิจารณาตัดสินใจต้องคิดว่าเป็นการวิเคราะห์ของความน่าจะเป็นเท่านั้น ย่อมเกิดความผิดพลาดได้ การวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐานยังเป็นแนวคิดที่สำคัญที่สุดเพราะการวิเคราะห์ทางเทคนิคได้พัฒนาจากหลักการคิดขั้นพื้นฐาน กำไรจึงเป็นข้อมูลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการวิเคราะห์งบการเงิน เนื่องจากกำไรเป็นตัววัดความสำเร็จในการดำเนินงานของกิจการ (Patricia M Dechow, 1994) ซึ่งมีแนวคิดจากการวัดผลกำไรที่เกิดของโครงสร้างทฤษฎี และสมมติเรื่องตามเกณฑ์คงค้างของแม่บทการบัญชีในการจัดทำพร้อมทั้งการนำเสนองบการเงินที่เกิดจากกำไรของโครงสร้างเพื่อวัดความสำเร็จ กลุ่มอุตสาหกรรมบริการที่จดทะเบียนตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยถือได้ว่าเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีปริมาณประชากรเป็นจำนวนมาก และเป็นกิจการที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก โดยส่วนใหญ่งานบริการเป็นการอำนวยความสะดวกต่อผู้ใช้บริการ และสร้างความประทับใจ เช่น การบริการด้านโรงแรม ที่พัก การบริการด้านการขนส่งสินค้า การบริการด้านการแพทย์ ฯลฯ เป็นต้น ซึ่งสถานการณ์โรคระบาดอาจส่งผลต่อสภาพคล่องของธุรกิจของกลุ่มอุตสาหกรรมบริการอย่างชัดเจนทำให้เงินสดหรือรายการเทียบเท่าเงินสด ตามรายงานงบการเงินส่งผลต่องบกระแสเงินสดอย่างมีนัยสำคัญ และด้วยเหตุผลนี้ผู้วิจัยตัดสินใจศึกษากลุ่มอุตสาหกรรมบริการ โดยทำการศึกษาข้อมูลในรายงานประจำปีของงบการเงิน ตามแบบแสดงรายการ 56-1 One Report (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2558) สอดคล้องกับผลการศึกษาในอดีตของธนาชัย แจ่มเปี่ยม (2563) ผลการวิจัย พบว่า สินทรัพย์ ไม่มีผลกระทบต่ออัตราส่วนผลตอบแทนกำไร สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน มีผลกระทบต่ออัตราส่วนผลตอบแทนจากสินทรัพย์ และสินทรัพย์รวมมีผลกระทบต่ออัตราส่วนผลตอบแทนต่อผู้ถือหุ้น ในขณะที่หนี้สินหมุนเวียนและไม่หมุนเวียน มีผลกระทบต่ออัตราส่วนผลตอบแทนกำไร และในทำนองเดียวกันกับผลการศึกษาของธันยกร จันทร์สาส์น (2558) ผลการวิจัยพบว่า ปริมาณหนี้สินมีอิทธิพลในเชิงบวกต่อระดับคุณภาพกำไร ทั้งหนี้สินรวม หนี้สินหมุนเวียนและไม่หมุนเวียน หนี้สินที่มาจากสถาบันการเงินและที่ไม่ได้มาจากสถาบันการเงิน กล่าวคือ บริษัทในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ ในภาพรวม มีแนวโน้มที่จะมีการจัดการกำไรน้อยลง ทำให้มีคุณภาพกำไรในระดับที่สูงขึ้น เมื่อบริษัทมีการก่อหนี้สินในปริมาณที่เพิ่มขึ้นนั่นเอง และผลการศึกษาของสุภาภรณ์ จงจอหอ (2557) ผลการวิจัยพบว่า หนี้สินหมุนเวียนไม่มีความสัมพันธ์

กับกำไรในอนาคต เนื่องจากระดับความมีนัยสำคัญที่คำนวณได้ (Sig) เท่ากับ 0.989, 0.519, 0.927 ซึ่งมีค่ามากกว่าระดับความมีนัยสำคัญที่กำหนดไว้ ที่ 0.05

การศึกษาข้อมูลในอดีตส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นการศึกษาความสัมพันธ์ และผลกระทบของกำไร และองค์ประกอบกำไร สำหรับการศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างสินทรัพย์ หนี้สิน ความสัมพันธ์ระหว่างสินทรัพย์ หนี้สิน และกำไรกับอัตราส่วนราคาตลาด และกำไรในอนาคตของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ มีนักวิจัยท่านอื่นทำการศึกษาสินทรัพย์ หนี้สิน และกำไรส่งผลต่อตัวแปรตามซึ่งวัดค่าด้วยตัววัดอื่น โดยเชื่อว่าผลการศึกษาจะช่วยเพิ่มองค์ความรู้เกี่ยวกับศักยภาพของข้อมูลทางบัญชีโดยเฉพาะความสัมพันธ์ของกำไร สินทรัพย์ หนี้สิน และกำไร ในการพยากรณ์ความสามารถในการทำกำไรในอนาคต เพื่อช่วยในการตัดสินใจของผู้บริหาร และนักลงทุนหรือผู้เกี่ยวข้องที่ต้องการใช้ข้อมูลได้อย่างถูกต้อง (อภิญญา สินจรูญศักดิ์, 2550) อีกทั้งทำให้นักลงทุนหันมาให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์งบการเงินซึ่งเป็นการวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐาน ที่จะส่งผลต่อการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ จึงเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนารายงานทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งถือเป็นแรงจูงใจที่สำคัญอย่างหนึ่งในการลงทุน จึงเป็นเหตุทำให้ผู้วิจัยเกิดแนวคิดในการหาความสัมพันธ์ดังกล่าว เพื่อให้ทราบว่าข้อมูลรายการใดน่าจะมีความสามารถในการอธิบาย (Explanatory) และความสามารถในการทำกำไรในอนาคตได้ดีที่สุด อันจะเป็นผลดีต่อความมั่นคงต่อการลงทุนในหลักทรัพย์ ทางเศรษฐกิจของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมบริการต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสินทรัพย์ หนี้สิน และกำไร กับอัตราส่วนราคาตลาดของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสินทรัพย์ หนี้สิน และกำไร กับกำไรในอนาคตของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ

สมมติฐานการวิจัย (Research hypothesis)

สมมติฐานที่ 1 สินทรัพย์มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับอัตราส่วนราคาตลาดของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ

สมมติฐานที่ 2 หนี้สินมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับอัตราส่วนราคาตลาดของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ

สมมติฐานที่ 3 กำไรมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับอัตราส่วนราคาตลาดของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ

สมมติฐานที่ 4 สินทรัพย์มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับกำไรในอนาคตของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ

สมมติฐานที่ 5 หนี้สินมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับกำไรในอนาคตของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ

สมมติฐานที่ 6 กำไรมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับกำไรในอนาคตของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ ที่มีผลการดำเนินงานตั้งแต่ปี พ.ศ. 2562 ถึง 2564 รวมระยะเวลา 3 ปี จำนวน 126 บริษัท โดยใช้ข้อมูลรายงานทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จากข้อมูลเว็บไซต์ของคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย คือ ข้อมูลจากฐานระบบ SETSMART

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีเงื่อนไข คือ ไม่รวมบริษัทที่มีข้อมูลไม่ครบถ้วนตามเกณฑ์ ซึ่งจะได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็น จำนวน 100 บริษัท ที่มีผลการดำเนินงานต่อเนื่องติดต่อกันครบถ้วนตามเกณฑ์ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2562 ถึง พ.ศ. 2564 เป็นระยะเวลา 3 ปี

เครื่องมือการวิจัย

ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้านงบการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ พ.ศ. 2562 ถึง พ.ศ. 2564 เป็นระยะเวลา 3 ปี จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 บริษัท ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยทั้งหมด 300 ข้อมูล ซึ่งแหล่งข้อมูลที่ใช้ได้ทำการรวบรวมมาจากเว็บไซต์ของคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย คือ ข้อมูลงบการเงินจากฐานระบบ SETSMART

การรวบรวมข้อมูล

ตารางที่ 1 แสดงเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ตัวย่อ	ตัวแปร	วัดผลโดย	พิจารณาจาก
ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)			
CAS	สินทรัพย์หมุนเวียน	$\frac{\text{สินทรัพย์หมุนเวียน}}{\text{หุ้นสามัญชำระแล้ว(ส่วนของผู้ถือหุ้น)}}$	ความสามารถในการทำกำไรจาก สินทรัพย์หมุนเวียนของกิจการ

TOA	สินทรัพย์รวม	$\frac{\text{สินทรัพย์รวม}}{\text{หุ้นสามัญชำระแล้ว(ส่วนของผู้ถือหุ้น)}}$	ความสามารถในด้านทำกำไรจาก สินทรัพย์รวมของกิจการ
LBC	หนี้สินหมุนเวียน	$\frac{\text{หนี้สินหมุนเวียน}}{\text{หุ้นสามัญชำระแล้ว(ส่วนของผู้ถือหุ้น)}}$	ความสามารถในด้านทำกำไรจาก หนี้สินหมุนเวียนของกิจการ
TOL	หนี้สินรวม	$\frac{\text{หนี้สินรวม}}{\text{หุ้นสามัญชำระแล้ว(ส่วนของผู้ถือหุ้น)}}$	ความสามารถในด้านทำกำไรจาก หนี้สินรวมของกิจการ
GPM	กำไรขั้นต้น	$\frac{\text{รายได้จากการให้บริการ} - \text{ค่าใช้จ่ายใน}}{\text{หุ้นสามัญชำระแล้ว(ส่วนของผู้}}$	ความสามารถในการทำกำไรขั้นต้น ที่แท้จริงของกิจการ
ตัวย่อ	**ตัวแปร**	**วัดผลโดย**	**พิจารณาจาก**
EBIT	กำไรก่อนหักภาษี	$\frac{\text{กำไร (ขาดทุน) ก่อนต้นทุนทางการเงิน แ}}{\text{หุ้นสามัญชำระแล้ว(ส่วนของผู้ถือ}}$	ความสามารถในการทำกำไรก่อนหักภาษีที่แท้จริงของกิจการ
NPM	กำไรสุทธิ	$\frac{\text{กำไร (ขาดทุน) สุทธิ สำหรับงวด}}{\text{หุ้นสามัญชำระแล้ว(ส่วนของผู้ถือหุ้น)}}$	ความสามารถในการทำกำไรสุทธิที่แท้จริงของกิจการ
ตัวแปรตาม (Dependent Variables)			
P/E	อัตราส่วนราคาตลาด	$\frac{\text{ราคาปิดของหลักทรัพย์}}{\text{กำไรต่อหุ้น (บาท)}}$	ความสามารถในด้านอัตราส่วนเปรียบเทียบระหว่างราคาตลาดของหุ้นต่อกำไรสุทธิต่อหุ้น
FPF	กำไรในอนาคต	$\frac{\text{กำไร (ขาดทุน) สุทธิ สำหรับงวดปีก่อน}}{\text{หุ้นสามัญชำระแล้วปีปัจจุบัน}}$	ความสามารถของกำไรในปัจจุบัน เพื่อใช้พยากรณ์กำไรในอนาคตของกิจ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการแจกแจง หรืออธิบายลักษณะทั่วไปของข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาทั่วไป สถิติที่ใช้ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระว่ามีว่ามีความสัมพันธ์กันเองในระดับสูง หรือเกินกว่า 0.80 ซึ่งจะทำให้เกิดปัญหา (Multicollinearity)

3. การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เป็นการนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาทำการวิเคราะห์ในขั้นสูง เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่าง สินทรัพย์ หนี้สิน ความสัมพันธ์ระหว่างสินทรัพย์ หนี้สิน และกำไรกับอัตราส่วนราคาตลาดและกำไรในอนาคต

ผลการวิจัย (Research Results)

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการแจกแจงหรืออธิบายลักษณะทั่วไปของข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาทั่วไป สถิติที่ใช้ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังนี้

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา

ตัวแปร	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
CAS	0.02	18.01	2.03	2.40
TOA	0.10	46.20	7.33	6.37
LBC	0.00	12.09	1.47	1.81
TOL	0.00	33.15	2.82	3.95
GPM	-1.59	15.12	0.94	1.68
EBIT	-3.64	7.18	0.34	0.84
NPM	-3.89	7.02	0.24	0.82
P/E	-0.00	0.08	0.03	0.46
FPF	-3.89	5.01	0.32	0.83

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่าภาพรวมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่มอุตสาหกรรมบริการ สินทรัพย์หมุนเวียน มีค่าต่ำสุดที่ 0.02 มีค่าสูงสุดที่ 18.01 ค่าเฉลี่ยที่ 2.03 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 2.40 สินทรัพย์รวม มีค่าต่ำสุดที่ 0.10 ค่าสูงสุดที่ 46.20 ค่าเฉลี่ยที่ 7.33 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 6.37 หนี้สินหมุนเวียน มีค่าต่ำสุดที่ 0.00 ค่าสูงสุดที่ 12.09 ค่าเฉลี่ยที่ 1.47 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 1.81 หนี้สินรวม มีค่าต่ำสุดที่ 0.00 ค่าสูงสุดที่ 33.15 ค่าเฉลี่ยที่ 2.82 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 3.95 กำไรขั้นต้น มีค่าต่ำสุดที่ -1.59 ค่าสูงสุดที่ 15.12 ค่าเฉลี่ยที่ 0.94 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 1.68 กำไรก่อนหักภาษี มีค่าต่ำสุดที่ -3.64 ค่าสูงสุดที่ 7.18 ค่าเฉลี่ยที่ 0.34 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 0.84 กำไรสุทธิ มีค่าต่ำสุดที่ -3.89 ค่าสูงสุดที่ 7.02 ค่าเฉลี่ยที่ 0.24 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 0.82 อัตราส่วนราคาตลาด มีค่าต่ำสุดที่ -0.00 ค่าสูงสุดที่ 0.08 ค่าเฉลี่ยที่ 0.03 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 0.46 กำไรในอนาคต มีค่าต่ำสุดที่ -3.89 ค่าสูงสุดที่ 5.01 ค่าเฉลี่ยที่ 0.32 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 0.83

2. การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระว่ามีว่ามีความสัมพันธ์กันเองในระดับสูง หรือเกินกว่า 0.80 ซึ่งจะทำให้เกิดปัญหา (Multicollinearity)

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ระหว่างตัวแปรอิสระที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปร	CAS	TOA	LBC	TOL	GPM	EBIT	NPM
CAS	1	0.55	0.41	0.36	0.38	0.29	0.23
TOA		1	0.74	0.72	0.13	0.07	0.02
LBC			1	0.74	0.12	0.14	0.10
TOL				1	0.00	-0.15	-0.19
GPM					1	0.30	0.28
EBIT						1	0.73
NPM							1

n=300 **Correlation is significant at the 0.01 Level (2-tailed).

อธิบายสัญลักษณ์

ตัวแปรอิสระ

CAS	**แทน**	**สินทรัพย์หมุนเวียน**	**GPM**	**แทน**	**กำไรขั้นต้น**
TOA	**แทน**	**สินทรัพย์รวม**	**EBIT**	**แทน**	**กำไรก่อนหักภาษี**
LBC	**แทน**	**หนี้สินหมุนเวียน**	**NPM**	**แทน**	**กำไรสุทธิ**
TOL	**แทน**	**หนี้สินรวม**			

จากตารางที่ 3 การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวอิสระ 7 ตัวแปร ไม่มีความสัมพันธ์กันระหว่างตัวแปร โดยพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันน้อยกว่า 0.80 ($r<0.80$) แสดงว่าไม่มีความสัมพันธ์กันเอง หรืออาจกล่าวได้ว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวแปรเป็นอิสระจากกัน

3. การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เป็นการนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาทำการวิเคราะห์ในขั้นสูง เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างสินทรัพย์ หนี้สิน และกำไร กับอัตราส่วนราคาตลาด และกำไรในอนาคต

ตารางที่ 4 แสดงค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเชิงพหุคูณ เพื่อทดสอบสมมติฐาน ความสัมพันธ์ระหว่างสินทรัพย์ หนี้สิน และกำไร กับอัตราส่วนราคาตลาด และกำไรในอนาคตของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ

ตัวแปร	**อัตราส่วนราคาตลาด**		**กำไรในอนาคต**		**VIF**
	β	**Sig.**	**β**	**Sig.**	
สินทรัพย์หมุนเวียน	0.070	0.313	0.276	0.000	1.442
สินทรัพย์รวม	-0.090	0.895	-0.079	0.241	1.442
หนี้สินหมุนเวียน	0.238	0.030	0.545	0.000	3.577
หนี้สินรวม	-0.151	0.166	-0.605	0.000	3.577
กำไรขั้นต้น	-0.021	0.737	0.060	0.211	1.105
กำไรก่อนหักภาษี	0.079	0.629	0.957	0.000	7.908
กำไรสุทธิ	-0.053	0.743	-0.396	0.002	7.803

***ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 **ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01**

จากตารางที่ 4 การวิเคราะห์พิจารณาค่า VIF (Variance Inflation Factor) พบว่า ค่า VIF ของตัวแปรอิสระมีค่าอยู่ในระหว่าง 1.105-7.908 ซึ่งน้อยกว่า 10 แสดงให้เห็นว่า ตัวแปร

อิสระไม่มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง จึงนำตัวแปรอิสระทั้งหมดเข้าสู่สมการถดถอยเพื่อทดสอบสมมติฐานโดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

1. ความสัมพันธ์ระหว่างสินทรัพย์ หนี้สิน และกำไรกับอัตราส่วนราคาตลาด ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ ได้แก่ ด้านสินทรัพย์หมุนเวียน มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยแบบมาตรฐาน (Beta = 0.070) โดยมีระดับนัยสำคัญเชิงสถิติทดสอบค่า P-Value เท่ากับ 0.313 (Sig. = 0.313 > 0.05) ด้านสินทรัพย์รวม มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยแบบมาตรฐาน (Beta = -0.090) โดยมีระดับนัยสำคัญเชิงสถิติทดสอบค่า P-Value เท่ากับ 0.895 (Sig. = 0.895 > 0.05) ด้านหนี้สินหมุนเวียน มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยแบบมาตรฐาน (Beta = 0.238) โดยมีระดับนัยสำคัญเชิงสถิติทดสอบค่า P-Value เท่ากับ 0.030 (Sig. = 0.030 < 0.05) ด้านหนี้สินรวม มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยแบบมาตรฐาน (Beta = -0.151) โดยมีระดับนัยสำคัญเชิงสถิติทดสอบค่า P-Value เท่ากับ เท่ากับ 0.166 (Sig. = 0.166 > 0.05) ด้านกำไรขั้นต้น มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยแบบมาตรฐาน (Beta = -0.021) โดยมีระดับนัยสำคัญเชิงสถิติทดสอบค่า P-Value เท่ากับ 0.737 (Sig. = 0.737 > 0.05) ด้านกำไรก่อนหักภาษี มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยแบบมาตรฐาน (Beta = 0.079) โดยมีระดับนัยสำคัญ เชิงสถิติทดสอบค่า P-Value เท่ากับ 0.629 (Sig. = 0.629 > 0.05) ด้านกำไรสุทธิ มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยแบบมาตรฐาน (Beta = -0.053) โดยมีระดับนัยสำคัญเชิงสถิติทดสอบค่า P-Value เท่ากับ 0.743 (Sig. = 0.743 > 0.05) แสดงว่า ด้านหนี้สินหมุนเวียน มีความสัมพันธ์บวกกับอัตราส่วนราคาตลาด ด้านสินทรัพย์หมุนเวียน สินทรัพย์รวม หนี้สินรวม กำไรขั้นต้น กำไรก่อนหักภาษี กำไรสุทธิ ไม่มีความสัมพันธ์กับอัตราส่วนราคาตลาด

2. ความสัมพันธ์ระหว่างสินทรัพย์ หนี้สิน และกำไรกับกำไรในอนาคต ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ ได้แก่ ด้านสินทรัพย์หมุนเวียน มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยแบบมาตรฐาน (Beta = 0.276) โดยมีระดับนัยสำคัญเชิงสถิติทดสอบค่า P-Value เท่ากับ 0.00 (Sig. = 0.00 < 0.05) ด้านสินทรัพย์รวม มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยแบบมาตรฐาน (Beta = -0.079) โดยมีระดับนัยสำคัญเชิงสถิติทดสอบค่า P-Value เท่ากับ 0.241 (Sig. = 0.241 > 0.05) ด้านหนี้สินหมุนเวียน มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยแบบมาตรฐาน (Beta = 0.545) โดยมีระดับนัยสำคัญเชิงสถิติทดสอบค่า P-Value เท่ากับ 0.00 (Sig. = 0.00 < 0.05) ด้านหนี้สินรวม มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยแบบมาตรฐาน (Beta = -0.605) โดยมีระดับนัยสำคัญเชิงสถิติทดสอบค่า P-Value เท่ากับ 0.000 (Sig. = 0.000 < 0.05) ด้านกำไรขั้นต้น มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยแบบมาตรฐาน (Beta = 0.060) โดยมีระดับนัยสำคัญเชิงสถิติทดสอบค่า P-Value เท่ากับ 0.211 (Sig. = 0.211 > 0.05) ด้านกำไรก่อนหักภาษี มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยแบบมาตรฐาน (Beta = 0.957) โดยมีระดับนัยสำคัญเชิงสถิติทดสอบค่า P-Value เท่ากับ 0.000 (Sig. = 0.000 < 0.05) ด้านกำไรสุทธิ มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยแบบ

มาตรฐาน (Beta = -0.396 โดยมีระดับนัยสำคัญเชิงสถิติทดสอบค่า P-Value เท่ากับ 0.002 (Sig. = 0.002 < 0.05) แสดงว่า ด้านสินทรัพย์หมุนเวียน หนี้สินหมุนเวียน กำไรก่อนหักภาษี มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับกำไรในอนาคต ด้านหนี้สินรวม กำไรสุทธิ มีความสัมพันธ์เชิงลบกับกำไรในอนาคต ด้านสินทรัพย์รวม กำไรขั้นต้น ไม่มีความสัมพันธ์กับกำไรในอนาคต

สรุปผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานข้อ	สมมติฐาน	ผลการวิเคราะห์
1	สินทรัพย์มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับอัตราส่วนราคาตลาดของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ	-
	สินทรัพย์หมุนเวียน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับอัตราส่วนราคาตลาด	ไม่สนับสนุน
	สินทรัพย์รวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับอัตราส่วนราคาตลาด	ไม่สนับสนุน
2	หนี้สินมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับอัตราส่วนราคาตลาดของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ	-
	หนี้สินหมุนเวียนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับอัตราส่วนราคาตลาด	สนับสนุน
	หนี้สินไม่หมุนเวียนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับอัตราส่วนราคาตลาด	ไม่สนับสนุน
3	กำไรมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับอัตราส่วนราคาตลาดของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ	-
	กำไรขั้นต้นมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับอัตราส่วนราคาตลาด	ไม่สนับสนุน

สมมติฐานข้อ	**สมมติฐาน**	**ผลการวิเคราะห์**
	กำไรก่อนหักภาษีมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับอัตราส่วนราคาตลาด	ไม่สนับสนุน
	กำไรสุทธิมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับอัตราส่วนราคาตลาด	ไม่สนับสนุน
4	สินทรัพย์มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับกำไรในอนาคตของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ	-
	สินทรัพย์หมุนเวียนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับกำไรในอนาคต	สนับสนุน
	สินทรัพย์รวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับกำไรในอนาคต	ไม่สนับสนุน
5	หนี้สินมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับกำไรในอนาคตของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ	-
	หนี้สินหมุนเวียนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับกำไรในอนาคต	สนับสนุน
	หนี้สินหมุนรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับกำไรในอนาคต	สนับสนุน
6	กำไรมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับกำไรในอนาคตของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ	-
	กำไรขั้นต้นมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับกำไรในอนาคต	ไม่สนับสนุน

สมมติฐานข้อ	สมมติฐาน	ผลการวิเคราะห์
	กำไรก่อนหักภาษีมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับกำไรในอนาคต	สนับสนุน
	กำไรสุทธิมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับกำไรในอนาคต	สนับสนุน

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การอภิปรายผลการวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างสินทรัพย์ หนี้สิน และกำไร กับอัตราส่วนราคาตลาด และกำไรในอนาคตของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ มีผลการอภิปราย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสินทรัพย์ หนี้สิน และกำไรกับอัตราส่วนราคาตลาดของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ พบว่า ด้านหนี้สินหมุนเวียนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับอัตราส่วนราคาตลาด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธนาชัย แจ่มเปี่ยม (2563) ศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของสินทรัพย์ และหนี้สินที่มีต่อผลประกอบการของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า หนี้สินหมุนเวียน มีความสัมพันธ์กับผลประกอบการในด้านอัตราส่วนผลตอบแทนกำไร อัตราส่วนผลตอบแทนจากสินทรัพย์ และอัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนผู้ถือหุ้น ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย อาจเป็นเพราะว่าในด้านประสิทธิภาพในการบริหารเงินทุนหมุนเวียนของกิจการ ซึ่งรวมถึงหนี้สินหมุนเวียนของกิจการจะมียอดที่เปลี่ยนไปตามอัตราการเติบโตของรายได้ ส่วนข้อมูลเกี่ยวกับการลงทุน และการจัดหาเงิน ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดที่เกี่ยวกับการเงิน ในประเด็นที่เกี่ยวกับหนี้สิน ที่ในส่วนของหนี้สิน จะประกอบด้วย หนี้สินหมุนเวียน คือหนี้สินที่มีระยะเวลาการชำระหนี้คืนภายใน 1 ปี หรือภายในรอบระยะเวลาการดำเนินงานตามปกติของบริษัทที่เป็นสมาชิกที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในมุมมองทางด้านหนี้สินหมุนเวียน มีความสัมพันธ์กับอัตราส่วนราคาตลาด ซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญที่มีความสัมพันธ์กับผลประกอบการของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จึงเป็นส่วนสัมพันธ์กับอัตราส่วนราคาตลาด ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ

ด้านสินทรัพย์หมุนเวียน สินทรัพย์รวม หนี้สินรวม กำไรขั้นต้น กำไรก่อนหักภาษี กำไรสุทธิ ไม่มีความสัมพันธ์กับอัตราส่วนราคาตลาด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธีรพงษ์ กรรณิกา (2562) ได้ศึกษาวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงินกับราคาหุ้น พบว่าอัตรากำไรขั้นต้นมีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับอัตราเงินปันผลตอบแทน นอกจากนี้ยังพบว่า อัตรากำไรจาก

การดำเนินงาน อัตรากำไรสุทธิ และอัตรากำไรต่อหุ้น ไม่มีความสัมพันธ์กับอัตราเงินปันผลตอบแทน อาจเป็นเพราะว่า เมื่อสินทรัพย์หมุนเวียน สินทรัพย์รวม หนี้สินรวม กำไรขั้นต้น กำไรก่อนหักภาษี กำไรสุทธิ กำไรขั้นต้น ได้รวมอยู่ในการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน ซึ่งมากขึ้นหรือลดลงก็จะมีความสัมพันธ์กับอัตราส่วนราคาตลาด เมื่อมีผลค่ามากหรือลดลงในทิศทางตรงกันข้าม ที่อาจเกิดจากปัจจัยในด้านต่าง ๆ ที่ส่งผลความสัมพันธ์กับอัตราส่วนราคาตลาด เช่นกิจการจำเป็นจะต้องมีการบริหารกำไรไว้เพื่อนำไปชำระหนี้สินของกิจการในอนาคต อาจส่งผลให้กิจการไม่สามารถนำกำไรมาจ่ายเงินปันผลได้ หรือจ่ายได้น้อยให้กับผู้ถือหุ้นได้ อาจเป็นไปได้ว่าบริษัทส่วนใหญ่มีอัตรากำไรขั้นต้นที่อยู่ในระดับที่สูงขึ้น แต่บริษัทเหล่านั้นมีนโยบายการจ่ายเงินปันผลทุกปี ในอัตราประมาณร้อยละของกำไรสุทธิหลังหักภาษีเงินได้ตามงบการเงินรวม หมายความว่าหากบริษัทเกิดผลขาดทุนสุทธิ บริษัทจะไม่มีนโยบายการจ่ายเงินปันผลในปีนั้นจึงส่งผลให้อัตรากำไรขั้นต้นในทิศทางตรงกันข้ามอัตรากำไรขั้นต้นจึงส่งผลสอดคล้องกับความสัมพันธ์อัตราส่วนราคาตลาด

2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสินทรัพย์ หนี้สิน และกำไรกับกำไรในอนาคต ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ พบว่า ด้านสินทรัพย์หมุนเวียน หนี้สินหมุนเวียน กำไรก่อนหักภาษี มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับกำไรในอนาคต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธันยกร จันทร์สาส์น (2558) ศึกษาเกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ระหว่างหนี้สินและคุณภาพกำไรของบริษัทจดทะเบียน ในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ ของประเทศไทย จากการศึกษาพบว่าปริมาณหนี้สินมีอิทธิพลในเชิงบวกกับระดับคุณภาพกำไร ทั้งหนี้สินรวม หนี้สินหมุนเวียน และไม่หมุนเวียน หนี้สินที่มาจากสถาบันการเงิน และที่ไม่ได้มาจากสถาบันการเงิน มีแนวโน้มที่จะมีการจัดการกำไรน้อยลง ทำให้มีคุณภาพกำไรในอนคตมีระดับที่สูงขึ้น เมื่อบริษัทมีการก่อหนี้สินในปริมาณที่เพิ่มขึ้นนั่นเอง และผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ด้านกำไรก่อนหักภาษีมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับกำไรในอนาคต ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ อาจเป็นเพราะว่า กำไรก่อนหักภาษี เป็นกำไรก่อนหักภาษี รวมไปถึง เป็นกำไรก่อนหักค่าเสื่อมราคาและค่าใช้จ่ายของบริษัท ซึ่งเป็นตัวชี้วัดความสามารถในการทำกำไรของแต่ละกิจการ จึงทำให้ผลการวิจัยเป็นเชิงบวกกับกำไรในอนาคต ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดเกี่ยวกับกำไร ในประเด็นที่เกี่ยวกับการพยากรณ์กำไรในอนาคต ในมุมมองทางด้านการเปลี่ยนแปลงกำไรสุทธิ และสนับสนุนแนวคิดของ Freeman Ohlson and Penman (1982) ทำการวิจัยเชิงประจักษ์แล้ว พบว่า อัตราผลตอบแทนทางบัญชี (Book rate-of-return: ROR) สามารถนำมาใช้ในการพยากรณ์การเปลี่ยนแปลงกำไรในอนาคต โดยที่ ROR จะคำนวณโดยนำกำไรสุทธิหารด้วยส่วนของผู้ถือหุ้น ซึ่งงานวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าการที่จะประสบความสำเร็จในการพยากรณ์ ควรมีการนำมูลค่าตามบัญชีของงบการเงินมาใช้ในการพยากรณ์ด้วย แทนที่จะใช้ตัวเลขกำไรเพียงอย่างเดียวใน

การพยากรณ์การเปลี่ยนแปลงกำไรในอนาคต จึงสอดคล้องกับเหตุผลที่ว่า มูลค่าตามบัญชีของงบการเงินสามารถนำมาใช้ในการพยากรณ์กำไรในอนาคตได้ ในมุมมองทางด้านสินทรัพย์หมุนเวียน หนี้สินหมุนเวียน กำไรก่อนหักภาษี ความสัมพันธ์เชิงบวกกับกำไรในอนาคต ซึ่งเป็นตัวแปรที่รวมอยู่ในมูลค่าตามบัญชีของงบการเงิน

ด้านหนี้สินรวม กำไรสุทธิ มีความสัมพันธ์เชิงลบกับกำไรในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาวลัย วงศ์ใหญ่, เนตรดาว ชัยเขต และ ดวงกมล นีรพัฒนกุล (2560) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างเงินทุนกับมูลค่าบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า หนี้สินของโครงสร้างเงินทุนมีความสัมพันธ์เชิงลบกับมูลค่าบริษัท นั่นคือถ้าบริษัทมีหนี้สินของโครงสร้างเงินทุนสูงจะทำให้มูลค่าบริษัทต่ำ นั่นอาจมีความสัมพันธ์กับมุมมองของกำไรในอนาคตของบริษัทด้วย อาจเป็นเพราะว่า หนี้สิน เป็นภาระผูกพันของกิจการในปัจจุบันที่เป็นผลมาจากเหตุการณ์ในอดีต ที่ส่งผลให้กิจการต้องเสียทรัพย์หรือสินทรัพย์ในกิจการเพื่อชำระหนี้ในอนาคต โดยมีการจ่ายคืนภาระผูกพันนั้นตามระยะเวลา จึงจำเป็นอย่างยิ่งของความสัมพันธ์กับกำไรในอนาตค ในส่วนผลการวิจัยด้านกำไรสุทธิมีความสัมพันธ์เชิงลบกับกำไรในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Chan, Chan-Louis, Jegadeesh and Lakonishok (2001) ได้ทำการศึกษาคุณภาพกำไรและผลตอบแทนต่อหุ้น พบว่า หลักการบัญชีตามเกณฑ์คงค้างทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างกำไรทางบัญชีและกระแสเงินสด โดยพิจารณาตัวชี้วัดเกณฑ์คงค้างจากการเปลี่ยนแปลงในสินค้า การเปลี่ยนแปลงในลูกหนี้ การเปลี่ยนแปลงในเจ้าหนี้ ผลการศึกษาพบว่าตัวชี้วัดเกณฑ์คงค้างที่มีค่าเป็นบวกจำนวนยิ่งมาก ยิ่งทำให้คุณภาพกำไรลดลง เพราะกำไรสุทธิจากงบกำไรขาดทุนมีมากกว่ากระแสเงินสดที่มาจากการดำเนินงานของบริษัท อาจเป็นเพราะบริษัทจะให้ความสนใจกับตัวเลขกำไรสุทธิในงบกำไรขาดทุนแล้ว ยังต้องให้ความสนใจกำไรในอนาคต หรือการเปลี่ยนแปลงอื่นๆ เพื่อส่งผลของคุณภาพกำไรของกิจการ เพื่อเป็นผลตอบแทนกับผู้ถือหุ้นในอนาคตอีกด้วย

ด้านสินทรัพย์รวม และกำไรขั้นต้น ไม่มีความสัมพันธ์กับกำไรในอนาคต ซึ่งสอดคล้องผลการศึกษางานวิจัยของ Ariana Widji Pangesty (2016) กล่าวว่า ผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวมมีนัยสำคัญต่อราคาหุ้นผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นมีอิทธิพลทางลบ และไม่มีนัยสำคัญต่อราคาหุ้น อัตรากำไรขั้นต้นมีผลกระทบในทางลบ และไม่มีนัยสำคัญต่อราคาหุ้น และอัตรากำไรขั้นต้นรวมทำให้ราคาหุ้นปรับตัวสูงขึ้นกิจการจะมีกำไรสุทธิ ซึ่งบอกความสามารถในการทำกำไรในปัจจุบัน และมองผลกำไรในอนาคต และยังพบว่า ด้านสินทรัพย์รวม ไม่มีความสัมพันธ์กับกำไรในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิสมัย โกมลศรี (2561) ได้ศึกษาวิจัยความสัมพันธ์ของกระแสเงินสดสุทธิจากการดำเนินงาน รายการคงค้างและสินทรัพย์ดำเนินงานสุทธิ กับความสามารถในการทำกำไรในอนาคตของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กล่าวไว้ว่า สินทรัพย์ดำเนินงานสุทธิเป็นอีกองค์ประกอบหนึ่งในงบการเงินที่จะสามารถให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อนักลงทุนในการคาดการณ์กำไรสุทธิในอนาคตของกิจการได้

ดี อาจแสดงได้ว่า ถ้ากิจการมีสินทรัพย์ดำเนินงานสุทธิที่เพิ่มขึ้นจะทำให้กำไรสุทธิในอนาคตอีก 1 ปีข้างหน้าลดลง ซึ่งอาจเนื่องมาจากสาเหตุหลายประการ เช่นผลตอบแทนที่เพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดลง การลงทุน ในระดับที่เกินความเหมาะสม การค้อยค่าของการลงทุน การบันทึกรายการสินทรัพย์ทั้ง ๆ ที่ควรจะบันทึกเป็นค่าใช้จ่าย เป็นต้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1. ในการวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับเหตุการณ์จริงอย่างสมเหตุสมผล และมีแนวโน้มว่าจะเป็นไปได้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างสินทรัพย์ หนี้สิน และกำไร กับอัตราส่วนราคาตลาดและกำไรในอนาคตของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ ทั้งนี้ผลการวิจัยดังกล่าวได้สนับสนุนทฤษฎีกำไรในงบการเงินเป็นข้อมูลที่นักลงทุนให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะตามแนวคิดกำไรจากมุมมองของข่าวสาร (Earning from an Informational Perspective) ได้เชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างนักลงทุนกับกำไร โดยแนวคิดแม่บทการบัญชีมีมุมมองที่เน้นงบแสดงฐานะการเงินเป็นหลัก (Balance Sheet Approach) ที่มุ่งเน้นการจัดทำ และนำเสนองบการเงิน แต่ข้อมูลกำไรยังคงมีความสำคัญ เนื่องจากยังเป็นสิ่งที่ผู้กำกับดูแลหน่วยงานให้ความสำคัญเพื่อรายงานผลการดำเนินงาน นอกจากนี้แล้วยังช่วยให้ผู้ใช้งบการเงินสามารถประเมินผลการดำเนินงานของฝ่ายบริหาร และสามารถประมาณการผลงานในอนาคตได้ รวมถึงทฤษฎีตลาดที่มีประสิทธิภาพ (Efficient Market Hypothesis) หรือ EMH เป็นตลาดแข่งขันสมบูรณ์ ซึ่งมูลค่าราคาหลักทรัพย์เป็นอิสระจากกันอย่างชัดเจน เชื่อว่าราคา การค้นคว้า และการวิเคราะห์มูลค่าที่ควรเป็นของหุ้นเท่ากับราคาตลาดเสมอว่าเป็นตลาดหลักทรัพย์ที่สามารถปรับเปลี่ยนราคาได้ทันทีเมื่อได้รับข่าวหรือข้อมูลใหม่ ราคาหลักทรัพย์ในปัจจุบันจึงสะท้อนข้อมูลทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับหลักทรัพย์นั้น ทั้งนี้ตลาดที่ราคาหลักทรัพย์สะท้อนถึงมูลค่าที่แท้จริงอยู่ตลอดเวลาได้จำแนกประเภทระดับความมีประสิทธิภาพตามระดับของข่าวสารที่แพร่ไปยังผู้ลงทุนแบ่งเป็น 3 ระดับ ระดับความมีประสิทธิภาพของตลาดในระดับต่ำ ระดับความมีประสิทธิภาพของตลาดในระดับกลาง และระดับความมีประสิทธิภาพของตลาดในระดับสูง

1.2. ผลการศึกษาวิจัยจะช่วยสนับสนุนให้ผู้ใช้งบการเงิน

1.2.1 นักลงทุน นักวิเคราะห์และผู้ใช้งบการเงินทั่วไป สามารถนำไปพิจารณาว่า บริษัทมีความน่าสนใจในการลงทุนมากน้อยเพียงใด โดยจะวิเคราะห์ในเชิงคุณภาพ เช่น ความสามารถในการทำกำไร และการจ่ายเงินปันผล โดยจะพิจารณาจากรายงานประจำปี หรืองบการเงินทั้งในปัจจุบันและอดีตของบริษัท เพื่อนำมาประเมินมูลค่าหุ้นและใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจลงทุน

1.2.2 ภาคธุรกิจ สามารถนำไปพิจารณาว่าบริษัทมีความสามารถในการบริหารจัดการต้นทุนและการสร้างกำไรเติบโตต่อเนื่อง เพิ่มมูลค่าให้บริษัท อย่างไรก็ตามรายการกำไร

ของบริษัทแสดงผลกำไรสุทธิเติบโตทุกปี ย่อมบอกถึงอนาคตของกิจการจะมีการเติบโตที่ดี แต่จะเติบโตได้อย่างที่วางแผนไว้ หรือไม่คงต้องเปรียบเทียบ กับงบประมาณที่บริษัทได้กำหนดไว้

1.2.3 คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย หรือหน่วยงานกำกับดูแล ในการคาดการณ์การเติบโตของกลุ่มอุตสาหกรรมบริการ ตลอดจนเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจนโยบายของภาครัฐ ในการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมบริการ เพื่อผู้ประกอบการสามารถลดต้นทุน เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและมูลค่าทางเศรษฐกิจ พร้อมก้าวสู่ยุค AEC และตลาดโลกได้

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

การศึกษาวิจัยในครั้งต่อไป เพื่อเป็นการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสินทรัพย์ หนี้สิน และกำไร กับอัตราส่วนราคาตลาดและกำไรในอนาคตของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ สามารถใช้เป็นฐานข้อมูลในการจัดทำงานวิจัยสำหรับผู้ที่มีความสนใจศึกษาวิจัยและใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาด้านการศึกษาวิจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างสินทรัพย์ หนี้สิน และกำไร กับอัตราส่วนราคาตลาดและกำไรในอนาคต ของอุตสาหกรรม อื่น ๆ และอัตราส่วนด้านต่าง ๆ เช่น กำไรสะสม, รายได้, ค่าใช้จ่าย ที่มีผลกระทบกับอัตราส่วนราคาตลาดและกำไรในอนาคตมาร่วมพิจารณาเพื่อประกอบการตัดสินใจ เพิ่มประสิทธิภาพในการตัดสินใจให้มากขึ้น ตลอดจนศึกษาความสัมพันธ์ในตลาดหุ้นต่างประเทศ เพื่อช่วยในการตัดสินใจลงทุนได้ถูกต้องมากยิ่งขึ้น และได้องค์ความรู้เพิ่มเติมจากการพิสูจน์ตามข้อเสนอที่มีผลกระทบต่องานวิจัยต่อไปในอนาคต

เอกสารอ้างอิง (References)

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2545). *การวิเคราะห์หลักทรัพย์โดยใช้ปัจจัยพื้นฐาน*. ส่วนสิ่งพิมพ์ ฝ่ายสื่อสารองค์กร ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2558). *การวิเคราะห์พื้นฐาน* สืบค้นจาก https://www.set.or.th/

ทวีศักดิ์ วิริยจารี. (2559). *การศึกษาความสามารถของอัตราส่วนกระแสเงินสดในการคาดการณ์ความล้มเหลวทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย*. การค้นคว้าอิสระมหาบัณฑิต.คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. สืบค้นจาก http://ethesisarchive.library.tu.ac.th/

ธนาชัย แจ่มเปี่ยม. (2563). *ผลกระทบของสินทรัพย์และหนี้สินที่เป็นผลประกอบการของบริษัทที่จดทะเบียนใน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย*. การค้นคว้าอิสระมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

ธันยกร จันทร์สาส์น. (2558). *ความสัมพันธ์ระหว่างหนี้สินและคุณภาพกำไร บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ (MAI) ของประเทศไทย*. BU ACADEMIC REVIEW, 14(1), 71-87.

พิสมัย โกมลศรี. (2561). *ความสัมพันธ์ของกระแสเงินสดสุทธิจากการดำเนินงาน รายการคงค้างและสินทรัพย์ดำเนินงานสุทธิ กับความสามารถในการทำกำไรในอนาคตของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร*. มทร.ธัญบุรี. คณะบริหารธุรกิจ.

ภูมิศักดิ์ สินจรูญศักดิ์. (2564). *ผลกระทบของกระแสเงินสดที่มีต่อกำไรสุทธิและกำไรในอนาคตของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ*. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

ธีรพงษ์ กรรณิกา. (2562). *ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงินกับราคาหุ้นและอัตราเงินปันผลตอบแทนของกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย*. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

สุภาวลัย วงศ์ใหญ่, เนตรดาว ชัยเขต และดวงกมล นีรพัฒนกุล. 2560. *ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างเงินทุน กับมูลค่าบริษัท กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย*. วารสารบริหารธุรกิจ และการบัญชี มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 1(3), 1-17.

สุภาภรณ์ จงจอหอ. (2557). *ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลทางบัญชีกับกำไรในอนาคตกับบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ (MAI)*. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

อภิญญา สินจรูญศักดิ์. (2550). *ความสัมพันธ์ระหว่างกำไรสุทธิ, กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน,สินทรัพย์สุทธิกับกำไรในอนาคตของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.* ค้นคว้าอิสระหลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต คณะบัญชี. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยรังสิต.

Ariana Widji Pangesty. (2016). *Assessment of Debt to Equity Ratio, Return on Assets, Return on Share and Margin of Profit as Stock Prediction in Consumer Product Companies in Indonesia*. The faculty of business, President University. P. ii, iv, 65 -66.

Chan, Chan-Louis, Jegadeesh and Lakonishok. (2001). *Earnings Quality and Stock Returns: The Evidence from Accruals.* สืบค้นจาก https://www.researchgate.net/publication/

Freeman, Ohlson, Penman. (1988). *Book Rate of Return and Prediction of EarningsChanges: an Empirical Investigation.* Available : https://www.jstor.org /stable/2490890. [Accessed October 31, 2021].

Patricia M Dechow. (1994). *Accounting earnings and cash flows as measures of firm performance: The role of accounting accruals.* สืบค้นจาก https://www.sciencedirect.com/science/

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย

Factors Affecting the Efficiency of Academic Administration of Schools under the Sukhothai Secondary Education Service Area Office

รุจิรา พินิจ[1] ชัชภูมิ สีชมภู[2] พิมผกา ธรรมสิทธิ์[3]
Ruchira Pinit, Chatphum Sichomphoo, Phimphaka Thammasit

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับปัจจัยการบริหารงานวิชาการ ระดับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการและปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย ประชากรที่ใช้ในงานวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 71 คน ครูผู้รับผิดชอบฝ่ายวิชาการ และครูหัวหน้ากลุ่มสาระ 216 คน รวม รวม 287 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันและการวิเคราะห์ค่าถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า ระดับปัจจัยการบริหารงานวิชาการและระดับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยมีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาพบว่า ปัจจัยทั้ง 5 ด้านได้แก่ ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษา ปัจจัยด้านงบประมาณ ปัจจัยด้านครู และบุคลากรทางการศึกษา ปัจจัยด้านผู้ปกครอง ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และปัจจัยด้านสื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R) เท่ากับ 0.845 และสัมประสิทธิ์การทำนาย (R^2) เท่ากับ 0.715 หรือมีอำนาจการทำนายร้อยละ 71.50

Received: 2023-05-31 **Revised**: 2023-06-11 **Accepted**: 2023-06-12

[1] สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ครุศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ Educational Administration Master of Education, Uttaradit Rajabhat University. Corresponding Author e-mail: Kimeery_lovely@hotmail.com

[2] อาจารย์ประจำ บัณฑิตวิทยาลัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ Lecturer, Graduate School Faculty of Education Uttaradit Rajabhat University, Thailand. e-mail: Chatphum.Sri@live.uru.ac.th

[3] อาจารย์ประจำ บัณฑิตวิทยาลัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ Educational Administration Master of Education, Uttaradit Rajabhat University. e-mail: Phimphaka@live.uru.ac.th

คำสำคัญ (Keywords) : ปัจจัยที่ส่งผล ; ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ; โรงเรียนมัธยมศึกษา

Abstract

This research aimed to study the level of academic administration factors. Academic management efficiency level and factors affecting academic administration efficiency of schools under the Sukhothai Secondary Educational Service Area Office. The population used in this research was 71 school administrators, teachers in charge of academic department. There were 216 teachers and subject head teachers, totaling 287 people. The research tools were questionnaires. The statistics used in the data analysis were mean, standard deviation. Pearson correlation coefficient and multiple regression analysis were used. The results showed that the level of academic administration factors of schools under the Sukhothai Secondary Educational Service Area Office were overall at a high level. The level of overall academic administration efficiency was at a high level. The relationship between the factors had a positive relationship with statistical significance at the .05 level. budget factor teacher factor and educational personnel Factors relating to parents, communities and stakeholders and information media factors for education affecting the efficiency of academic administration Statistically significant at the .05 level. The correlation coefficient (R) was 0.845 and the predictive coefficient (R2) was 0.715 or had a predictive power of 71.50%.

Keywords: Affecting factors; efficiency of academic administration; secondary school

บทนำ (Introduction)

การบริหารงานวิชาการ เป็นหัวใจของการบริหารสถานศึกษาที่ผู้บริหารสถานศึกษาและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาก็คือการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพที่ทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยเน้นให้เด็กเป็นคนดีคนเก่ง มีความสุข มีคุณธรรม ด้วยการสอนที่หลากหลายให้เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียนเกิดการบูรณาการวิชาต่าง ๆ เข้าด้วยกันเป็นสหวิทยาการเพื่อให้การศึกษาสอดคล้องกับวิถีชีวิต ความต้องการของผู้เรียนและชุมชนท้องถิ่นมากที่สุด รวมถึงการพัฒนากระบวนการการเรียนการสอนเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียน

บรรลุจุดหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ และมาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานและประสิทธิภาพการบริหารงานด้านวิชาการ สอดคล้องกับกมลวรรณ ปานเมือง (2563) ที่กล่าวว่า การจะบริหารงานวิชาการให้ประสบผลสำเร็จต้องตระหนักว่าหัวใจของการจัดการศึกษาคือผู้เรียน ดังนั้นการบริหารงานวิชาการจะเกิดประสิทธิผลได้ ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนจะทราบและเข้าใจเป็นอย่างดีต่อ การบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ งานวิชาการจึงถือเป็นงานหลักไม่ว่าจะเป็นสถานศึกษาประเภทใดก็ตาม การดำเนินงานวิชาการจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง

จากสภาพการณ์การศึกษาในปัจจุบันพบว่า การบริหารงานวิชาการมีปัญหาหลายประการประกอบด้วย การขาดการติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร ผู้บริหารขาดการส่งเสริมให้ครูจัดบรรยากาศ สิ่งแวดล้อมและสิ่งเรียนรู้ใหม่ ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ รขาดการบริหารงานนิเทศอย่างเป็นระบบ ขาดการกำกับ ติดตามผลการจัดระบบและกระบวนการแนะแนวทางการศึกษา (นงนุช อินทรโคกสูง, 2565) ผู้บริหารและครูขาดการประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาหรือหน่วยงานอื่น ๆ ในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ขาดการมีส่วนร่วมในการสำรวจและศึกษาข้อมูลการจัดการศึกษาของชุมชนร่วมกับสถาบันการศึกษาอื่น และผู้บริหารขาดการสนับสนุนให้มีศูนย์สื่อหรือศูนย์วิชาการของสถานศึกษา เพื่อเป็นแหล่งผลิตและให้บริการสื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีการศึกษาแก่ครู (ภัทราภรณ์ คล้ายแก้ว, 2561) ครูวัดผลประเมินผลผู้เรียนไม่ตรงตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ ครูยังไม่สามารถนำกระบวนการวิจัยมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ปกครอง ชุมชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียไม่มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์หรือแผนพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน โรงเรียนและนักเรียนขาดวัสดุอุปกรณ์ และสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย ไม่มีระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงที่รองรับการสืบค้นข้อมูลของนักเรียน โรงเรียนขาดการประเมินผลการดำเนินงานอาคารสถานที่ การจัดทำตารางการใช้และตรวจสอบสภาพอาคารสถานที่อย่างสม่ำเสมอ ตลอดจนปัญหาการบริหารงานวิชาการที่เป็นระบบ (สุกัญญา นิ่มพันธ์ , 2563)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขตสุโขทัย เป็นหน่วยงานหนึ่งที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดมีจำนวนโรงเรียนมัธยมทั้งหมด 27 โรงเรียน ประกอบไปด้วย โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษจำนวน 3 โรงเรียน โรงเรียนขนาดใหญ่ 7 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง 10 โรงเรียนและโรงเรียนขนาดเล็ก 7 โรงเรียน จากรายงานผลการดำเนินงานประจำปีการศึกษา 2564 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย พบว่าส่วนใหญ่มีการบริหารงานวิชาการที่ขาดการวิเคราะห์

หลักสูตร ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียไม่มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร หรือหลักสูตรไม่สอดคล้องกับบริบทสถานศึกษาและสภาพแวดล้อมในท้องถิ่น ผู้บริหารสถานศึกษา และครูขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวางแผนและการจัดการ และไม่ได้รับการสำรวจปัญหาก่อนการดำเนินการจัดการด้านวิชาการ ทั้งด้านสภาพการจัดการเรียนการสอนที่ขาดความพร้อม สอดคล้องกับการศึกษาของสุรีรัตน์ ยอดบุรี และนิคม นาคอ้าย(2565) ทีพบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ขาดสื่อเทคโนโลยี วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอน และการละเลยกิจกรรมการเรียนการสอนและวิธีการที่หลากหลาย ครูบางคนสอนหลายวิชาและไม่ตรงกับวิชาเอก ทำให้การสอนไม่เป็นไปตามมาตรฐานของหลักสูตร ส่งผลให้คุณภาพผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเป้าหมาย เมื่อพิจารณาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทดสอบระดับชาติโดยรวมจากรายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 พบว่า ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET) ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าระดับประเทศ 3 วิชา คือ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศทุกวิชา และผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET) ปี การศึกษา 2563 และปีการศึกษา 2564 ค่าสถิติพื้นฐานภาพรวม สำหรับเขตพื้นที่การศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัยพบว่ามีเพียงวิชาวิทยาศาสตร์ที่มีผลการพัฒนาสูงกว่าระดับประเทศ +1.5 คะแนน ในขณะที่วิชาอื่น ๆ มีผลการเรียนที่ต่ำกว่าระดับประเทศ (รายงานประจำปีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย, 2564) ซึ่งชี้ให้เห็นว่าผู้บริหาร ครูผู้สอนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องรวมถึงการจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ กระบวนการบริหารจัดการและกระบวนการจัดการเรียนรู้นี้จะต้องเร่งพัฒนาอย่างเร่งด่วนเพราะเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จการบริหารจัดการสถานศึกษา

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ระดับการบริหารงานวิชาการ และระดับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย โดยมุ่งหวังที่จะใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศในการปรับปรุง แก้ไขปัญหา และอุปสรรคในการบริหารงานวิชาการ การกำหนดนโยบาย วางแผนพัฒนา การบริหารสถานศึกษา และเป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาตนเองให้เป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน และพัฒนาด้านการสอนของครูผู้สอนให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาเพื่อสร้างนักเรียนที่มีคุณภาพจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของชาติอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย
2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาสุโขทัย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 71 คน ครูผู้รับผิดชอบฝ่ายวิชาการและครูหัวหน้ากลุ่มสาระจำนวน 216 คน รวมจำนวนประชากรทั้งสิ้น 287 คน โดยศึกษาและเก็บรวบ รวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยจากโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัยจำนวน 28 โรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามสำหรับผู้บริหารและครู จำนวน 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งการทำงานในปัจจุบัน ประสบการณ์การสอน ขนาดของโรงเรียน

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับระดับปัจจัยการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย ประกอบไปด้วย 5 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษา ปัจจัยด้านครู และบุคลากรทางการศึกษา ปัจจัยด้านผู้ปกครอง ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ปัจจัยด้านงบประมาณ และปัจจัยด้านสื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า มี 5 ระดับ

ตอนที่ 3 สอบถามระดับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย ประกอบด้วย 6 ด้าน ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนและกระบวนการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการวัดผล ประเมินผล และ

เทียบโอนผลการเรียน และด้านพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 4 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหาร งานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์เพื่อขอออกหนังสือขออนุญาตให้ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามพร้อมกับหนังสือขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย ไปยังโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย ขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูพร้อมแจ้ง link ของ google forms ของแบบสอบถามที่จะใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

3. ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับมาทั้งหมดอย่าละเอียดก่อนจะนำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจากแบบสอบถามในตอนที่ 1 วิเคราะห์โดยสถิติที่ใช้ได้แก่ การแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ

2. วิเคราะห์ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. วิเคราะห์ระดับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4. วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย สถิติที่ใช้ได้แก่ การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัย (Research Results)

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของประชากร ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย ตามลำดับดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงระดับปัจจัยการบริหารงานวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย

ด้านที่	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1	ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษา	4.51	.473	มากที่สุด	1
2	ปัจจัยด้านครู และบุคลากรทางการศึกษา	4.44	.388	มาก	3
3	ปัจจัยด้านผู้ปกครอง ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	4.31	.472	มาก	4
4	ปัจจัยด้านงบประมาณ	4.45	.504	มาก	2
5	ปัจจัยด้านสื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา	4.26	.482	มาก	5
	รวม	4.40	.464	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษา ปัจจัยด้านงบประมาณ ปัจจัยด้านครู และบุคลากรทางการศึกษา ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน และปัจจัยด้านสื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา ตามลำดับ

ตารางที่ 2 แสดงระดับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย

ด้านที่	ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1	ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.39	.457	มาก	3
2	ด้านการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนและกระบวนการเรียนรู้	4.31	.452	มาก	6
3	ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	4.32	.512	มาก	5
4	ด้านการนิเทศการศึกษา	4.41	.495	มาก	2
5	ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน	4.35	.438	มาก	4
6	ด้านพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา	4.48	.499	มาก	1
	รวม	4.39	.457	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับประสิทธิภาพการบริหารวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษา ของสถานศึกษา รองลงมา คือ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา และด้านการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนและกระบวนการเรียนรู้ ตามลำดับ

ตารางที่ 3 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ	ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ	
	r	p
ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษา (X1)	.72	.00**

ปัจจัยด้านครู และบุคลากรทางการศึกษา (X2)	.55	.00**
ปัจจัยด้านผู้ปกครอง ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (X3)	.64	.00**
ปัจจัยด้านงบประมาณ (X4)	.80	.00**
ปัจจัยด้านสื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา (X5)	.44	.00**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 3 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการทั้ง 5 ปัจจัย มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 เมื่อพิจารณารายปัจจัย พบว่า ปัจจัยด้านผู้ปกครอง ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอยู่ในระดับสูงมาก ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษา และปัจจัยด้านครู และบุคลากรอยู่ในระดับสูง ปัจจัยด้านงบประมาณ และปัจจัยด้านสื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4 แสดงการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย (n=287)

ตัวแปร	สัมประสิทธิ์การถดถอยจากคะแนนดิบไม่ปรับมาตรฐาน (b)	สัมประสิทธิ์การถดถอยจากคะแนนดิบมาตรฐาน (β)	t	P-value
ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษา	.257	.312	5.644	.000*
ปัจจัยด้านครู และบุคลากรทางการศึกษา	-.169	-.168	-3.156	.000*
ปัจจัยด้านผู้ปกครอง ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	.135	.164	3.713	.000*
ปัจจัยด้านงบประมาณ	.214	.266	4.804	.000*

ปัจจัยด้านสื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา	-.102	-.127	-2.918	.004*
R = 0.845 R^2 = 0.715, F = 140.69, p-value = 0.000*				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4 พบว่าปัจจัยทุกปัจจัยส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R) เท่ากับ 0.845 และสัมประสิทธิ์การทำนาย (R^2) เท่ากับ 0.715 หรือมีอำนาจการทำนายร้อยละ 71.5

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิจัย มีประเด็นที่น่าสนใจมาอภิปรายผลดังนี้

1. ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยม ศึกษาสุโขทัย ทั้ง 5 ปัจจัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่เป็นลำดับที่ 1 ได้แก่ ด้านผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถทางวิชาการ มีทักษะความรู้ความสามารถด้านการบริหาร มีทักษะทางด้านการวางแผน และการปฏิบัติงานตามแผน และมีการจัดการที่ดี มีวิสัยทัศน์ และมีภาวะผู้นำทางวิชาการ เพื่อปรับปรุงและพัฒนางานวิชาการให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ วีรวิชญ์ อารีสวัสดิ์ และศันสนีย จะสุวรรณ์ (2565) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาเอกชน ระดับประถมศึกษาของจังหวัดเชียงใหม่ในความปกติใหม่ พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารวิชาการในสถานศึกษามากที่สุด คือปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษา โดยการบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญ ใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ที่จะนำทรัพยากรในการบริหารมาประกอบการตามกระบวน การบริหารในการจัดกิจกรรม พัฒนา หรือปรับปรุงการเรียนการสอน ให้มีประสิทธิภาพเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน มีการกำหนดวัตถุประสงค์กลยุทธ์เป้าหมายต่างๆไว้อย่างชัดเจนทำให้สามารถดำเนินการปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับ ปิยะพร เขียวอินทร์ (2562) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท พบว่า ระดับปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก ปัจจัยด้านครูผู้สอน โดยรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก และปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชนโดยรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

2. ระดับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษา ทั้งนี้เป็นเพราะสถานศึกษาต้องมีการกำหนดหลักการสำคัญ และแนวทางในการดำเนินงานของสถานศึกษาเพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้เกี่ยวข้องว่าผู้เรียนทุกคนจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ โดยสถานศึกษายึดหลักการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง ให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมาย และความสำเร็จของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา และตัวชี้วัดของกระทรวง มีโครงการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา และดำเนินงานตามแผนงาน/กิจกรรมที่วางไว้อย่างสม่ำเสมอ มีการจัดทำ SAR ของสถานศึกษาเพื่อรายงานต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นประจำทุกปีการศึกษาสามารถเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อรับรองการประเมินคุณภาพจากหน่วยงานภายนอก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอธิวัฒน์ พันธ์รัตน์ (2562) พบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษา อยู่ในระดับมาก

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ ศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย พบว่า ปัจจัยทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านผู้บริหารสถานศึกษา ด้านครู และบุคลากรทางการศึกษา ปัจจัยด้านผู้ปกครอง ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ด้านงบประมาณ และด้านสื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ทั้งนี้เป็นเพราะปัจจัยข้างต้นล้วนส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ จากการที่รัฐกระจายอำานาจในการกำาหนดนโยบายการบริหาร งานวิชาการ งบประมาณบุคลากร และทรัพยากรให้ผู้ปกครอง ผู้นำาชุมชน องค์กร ปกครองท้องถิ่น ได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบ ในการจัดการศึกษาเพื่อให้ เกิดกระบวนการหรือกลไกในการดำาเนินการเพื่อให้การจัดการศึกษาเป็น ไปอย่างมีคุณภาพและได้มาตรฐาน โดยมีระบบการควบคุมคุณภาพที่เหมาะสม และมีการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับการศึกษาของอธิวัฒน์ พันธุ์รัตน์ (2563) ที่ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 พบว่าทุกปัจจัยที่ศึกษา ได้แก่ ปัจจัยด้านครูผู้สอน ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน ปัจจัยด้านผู้บริหาร ด้านงบประมาณ และปัจจัยด้านสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา เป็นปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 และสอดคล้องสอดคล้องกับงานวิจัยของดาราวรรณ กลั่นเขตร์การณ์ (2561) พบว่า ปัจจัยส่งผลต่อสภาพการบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย ปัจจัยด้านครูผู้สอน ปัจจัยด้านสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศ ปัจจัยด้านผู้บริหาร และปัจจัยด้านงบประมาณ เนื่องจากการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพจะประสบความสำเร็จได้นั้นขึ้นอยู่กับทุกฝ่ายให้ความสำคัญ และร่วมมือในการบริหารจัดการการศึกษาให้กับสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัยที่ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการทั้ง 5 ปัจจัย ประกอบด้วย ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษา ปัจจัยด้านครู และบุคลากรทางการศึกษา ปัจจัยด้านผู้ปกครอง ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ปัจจัยด้านงบประมาณ และปัจจัยด้านสื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาเป็นปัจจัยส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ที่ควรให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องในการบริหารงานวิชาการใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศในการนำไปประยุกต์ใช้ในการวางแผนและกำหนดนโยบายเพื่อพัฒนาสถานศึกษา ปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษา เพื่อการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์ด้านการพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. จากผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัยด้านที่อยู่ในลำดับสุดท้าย และควรได้รับการพัฒนามากที่สุด เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ได้แก่ด้านการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ และกระบวนการเรียนรู้ ดังนั้นควรวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาครูเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ต่อไป

2. ควรมีการทำวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาในสังกัดอื่นระดับอื่นหรือพื้นที่อื่น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลาย และสามารถนำผลการวิจัยไปพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้

3. ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาในบริบทของสังคมโลกที่เปลี่ยนแปลงไป และควรมีการทำวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อวิเคราะห์แต่ละปัจจัยในการนำไปสู่แนวปฏิบัติที่ดีต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

กระทรวงศึกษาธิการ. (2563). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542*. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ**.** [สื่อออนไลน์].แหล่งที่มา :https://www.moe.go.th/7 มีนาคม 2566.

กมลวรรณ ปานเมือง. (2563). *การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กในจังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11*. วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 16(1), 51 – 71.

ชนกานต์ เอี่ยมสะอาด. (2564). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ณฐกร ภาโนมัย และเพียงแข ภูผายาง. (2564) ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.

ณัฐธิดา งามตา. (2561). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36 สหวิทยาเขตอิงโขง.* การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยพะเยา.

ดาราวรรณ กลั่นเขตร์การณ์. (2561). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3*. ใน วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

นคร จงอนุรักษ์. (2564). *การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนชะอำคุณหญิงเนื่องบุรี.* การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

นงนุช อินทรโคกสูง, ทินกร ชอัมพงษ์, และเยาวเรศ ภักดีจิตร (2565). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย*. วารสารวิจัยวิชาการ. ปีที่ 5 ฉบับที่ 5. (กันยายน-ตุลาคม 2565).

นิวุธ มีพันธ์. (2559). *ตัวแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนที่ได้รับรางวัลพระราชทานระดับมัธยมศึกษาในเขตภาคเหนือตอนบน.* วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ปิยะพร เขียวอินทร์. (2562). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท*. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา.

ภัทราภรณ์ คล้ายแก้ว. (2561). *แนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในจังหวัดชัยนาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. *ราชกิจจานุเบกษา*, เล่ม 116 ตอนที่ 74ก

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. *ราชกิจจานุเบกษา*, เล่ม 119 ตอนที่ 123 ก.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. *ราชกิจจานุเบกษา*, เล่ม 127 ตอนที่ 45 ก.

พระสมุห์สมพร อุชุธมฺโม(นิ่มนวล). (2564). *หลักการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา.* บัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ ปีที่ 9 ฉบับที่ 3 กันยายน-ธันวาคม 2564. หน้า 67.

สุกัญญา นิ่มพันธุ์. (2563). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

สุรีรัตน์ ยอดบุรี และ นิคม นาคอ้าย. (2564). *การศึกษาปัญหาและแนวทางพัฒนาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย. (2564). *รายงานผลการดำเนินการประจำปี 2564*. สืบค้นจาก https://www.sesaoskt.go.th/performance-report/ วันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2566.

อธิวัฒน์ พันธ์รัตน์. (2562). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

อัฐพล พระวิทูรย์.(2558). *การบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย*. รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการระดับชาติ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ครั้งที่ 2 (574 - 585).กำแพงเพชร: มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.

แนวทางการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมสุขภาวะที่ดี ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1

Management Guidelines for Promoting Good Health of Junior High School Students in Educational Opportunity Expansion Schools Under the Phitsanulok Primary Educational Service Area Office 1

จรูญโรจน์ เพ็งตะโก[1] วจี ปัญญาใส[2]
Jaroonroj Pengtako, Vajee Panyasai

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยเรื่องแนวทางการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมสุขภาวะที่ดี ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหาสุขภาวะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา 2) หาแนวทางการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมสุขภาวะที่ดี ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา และ 3) ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมสุขภาวะที่ดี ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในการวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยแบบผสมผสาน ประชากรคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 รวมทั้งสิ้น 634 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาสภาพปัญหาสุขภาวะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา พบว่า ขาดการวางแผนนโยบาย สู่การปฏิบัติ ติดตามผล และนำมาปรับปรุงแก้ไขอย่างจริงจัง ปล่อยปละละเลย ไม่ให้ความสำคัญเท่าที่ควร ขาดการกระตุ้นกิจกรรมการสร้างเสริมสุขภาวะ ครอบครัวอยู่ในชุมชนแออัด ขาดการเอาใจใส่ ขาดทักษะชีวิตติดจอโทรศัพท์ แนวทางการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมสุขภาวะที่ดี ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา คือ วางแผนนโยบายสร้างเสริมสุขภาวะร่วมกับหน่วยงานภายนอก จัดกิจกรรมสร้างสรรค์และ

Received: 2023-05-01 **Revised**: 2023-06-28 **Accepted**: 2023-06-29

[1] หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
Master of Education Program In Educational Administration Uttaradit Rajabhat University.
Corresponding Author e-mail: arm_arran@msn.com

[2] หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
Master of Education Program In Educational Administration Uttaradit Rajabhat University

ตอบสนองความต้องการของนักเรียน ตามความเหมาะสมอย่างต่อเนื่อง วางแผนระบบดูแลช่วยเหลือและการเข้าถึงนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างจริงจัง ร่วมมือกับผู้ปกครองหาทางออกร่วมกัน ส่งต่อข้อมูลประสานความช่วยเหลือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ (Keywords): แนวทาง; การบริหารจัดการ; สุขภาวะ

Abstract

A research on management guidelines for promoting good health of junior high school students in educational opportunity expansion schools under the Phitsanulok primary educational service area office 1, the objectives of this research were 1) To study the state of health problems of junior high school students in educational opportunity expansion schools. 2) To find management guidelines to promote good health of junior high school students in educational opportunity expansion schools. 3) To assess the appropriateness and feasibility of management guidelines for promoting good health of junior high school students in educational opportunity expansion schools. This research is a mixed method. The population used in this research consisted of administrators of the school and teachers in educational opportunity expansion schools under the Phitsanulok primary educational service area office 1 totaling 634 people. The research tools were questionnaires and interview forms. Data were analyzed using percentage, mean, and standard deviation and content analysis. The results were as follows. A study of health problems of junior high school students in educational opportunity expansion schools, it was found that there was a lack of policy planning for implementation, follow-up and serious improvement. Neglect not to give importance as it should. Lack of stimulation of health promotion activities. The family lives in a slum community. Lack of attention, lack of life skills and addicted to the phone screen. Management guidelines for promoting good health of junior high school students in educational opportunity expansion schools, namely plan a health promotion policy in collaboration with external agencies. Organize creative activities and respond to students needs as appropriate on an ongoing basis. Carefully plan a support system and individual student access. Collaborate with parents to find solutions together, pass on information, coordinate assistance to relevant agencies. and the results of the suitability and feasibility assessment were at the highest level.

Keywords: Guidelines; Management; Health

บทนำ (Introduction)

ยุทธศาสตร์ชาติ พุทธศักราช 2561-2580 ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ระบุไว้ดังนี้ “...ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ โดยคนไทยมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่ดีรอบด้านและมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย...” ตัวชี้วัดด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ข้อหนึ่งระบุไว้ดังนี้ “...การพัฒนาคุณภาพชีวิต สุขภาวะ และความเป็นอยู่ที่ดีของคนไทย...” การเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดีครอบคลุมทั้งด้าน กาย ใจ สติปัญญา และสังคม มุ่งเน้นการเสริมสร้างการจัดการสุขภาวะในทุกรูปแบบที่นำไปสู่การมีศักยภาพในการจัดการสุขภาวะที่ดีได้ด้วยตนเองพร้อมทั้งสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการสร้างเสริมให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดี และมีทักษะด้านสุขภาวะที่เหมาะสม

ปัจจุบันปัญหาของการศึกษาไทยมีจำนวนมากไม่ว่าจะเป็นเรื่อง ปัญหาการเลื่อมล้ำทางสังคมเศรษฐกิจในระบบการศึกษา โรงเรียนในเขตอำเภอเมืองจะมีความพร้อม ความสะดวกต่อการดำเนินงานต่างๆ ความช่วยเหลือที่เข้าถึงได้อย่างรวดเร็ว แตกต่างกับโรงเรียนนอกเขตอำเภอเมืองที่ขาดสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ มากมายในการดำเนินงาน ปัญหาการพัฒนาอย่างรวดเร็วของสื่อและเทคโนโลยี ที่ดึงนักเรียนออกจากลานกีฬามาสู่หน้าจอโทรศัพท์มากขึ้น ปัญหาการระบาดของสารเสพติดที่เข้าสู่วัยรุ่นได้อย่างง่ายดาย ปัญหาการเกิดโรคอุบัติใหม่ ปัญหาการแข่งขันทักษะทางวิชาการในระบบการศึกษา มีความเข้มข้นและมีการแข่งขันที่ค่อนข้างสูง เช่น ระบบการคัดเลือกนักเรียน นักศึกษา เพื่อเข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น สถาบันกวดวิชาต่างๆ มีจำนวนมาก ปัญหาแรงกดดันและความคาดหวังของสังคมและครอบครัวที่มีต่อนักเรียน เป็นต้น จึงส่งผลให้มีการละเลยและขาดการดูแลเอาใจใส่เรื่องของสุขภาวะของนักเรียน ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญต่อความพร้อมในการเรียนการศึกษาในอนาคต (ครุสภา, 2565)

ทั้งนี้ จากการศึกษาปัญหาด้านสุขภาวะเบื้องต้น ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2565 กลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 โดยใช้การสัมภาษณ์ตัวแทนครูฝ่ายงานอนามัยหรือครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา กลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สัมภาษณ์ที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 วันที่ 16 กรกฎาคม 2565 จำนวน 28 คน และสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ระหว่างวันที่ 23 – 26 กรกฎาคม 2565 จำนวน 12 คน พบว่า นักเรียนมีภาวะอ้วนอันตรายหรือค่า BMI มากกว่า 30 ขึ้นไป ร้อยละ 8.11 นักเรียนมีภาวะน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์หรือค่า BMI น้อยกว่า 18 ลงมา ร้อยละ 20.87 นักเรียนมีภาวะเครียดหรือเสี่ยงที่จะเป็นโรคซึมเศร้า ร้อยละ 7.81 นักเรียนติดโทรศัพท์ ร้อยละ 74.82 และนักเรียนมีพฤติกรรมชอบรับประทานอาหารประเภทของทอดของหวาน ร้อยละ 65.77 และข้อมูลจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ในรายงานผลการนิเทศติดตามโครงการโรงเรียนสร้างเสริมสุขภาวะ ปีงบประมาณ 2564 จำนวน 113 โรงเรียน พบว่า “...การจัดการปัญหาด้านสุขภาวะของโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 มีการระบุการจัดการปัญหาด้านสุขภาวะเข้าสู่ในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนร้อยละ 10.5 มีการสำรวจปัญหาสุขภาวะในสถานศึกษาร้อยละ 12.8 มีการจัดการปัญหาสุขภาวะอย่างเป็นระบบร้อยละ 4.6...”

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาแนวทางการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมสุขภาวะที่ดี ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 เพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติแก่โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ให้มีการบริหารจัดการสุขภาวะที่มีคุณภาพ และเพื่อสร้างเสริมสุขภาวะที่ดีแก่นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นให้มีความพร้อมต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาสุขภาวะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1
2. เพื่อหาแนวทางการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมสุขภาวะที่ดี ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1
3. เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมสุขภาวะที่ดี ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมสุขภาวะที่ดี ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ใช้รูปแบบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) โดยแบ่งเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาสุขภาวะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำนวน 40 โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 รวมทั้งสิ้น 634 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นหรือครูฝ่ายงานอนามัยหรือครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 โรงเรียนละ 2 คน รวมทั้งสิ้น 80 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม 4 ตอน ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงาน ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับระดับปัญหาสุขภาวะ และตอนที่ 4 เป็นข้อเสนอแนะ โดยแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่น 0.93

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ถึงโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล

2. นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์พร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 80 คน

3. เก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง แล้วนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมสุขภาวะที่ดี ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 2 คน ศึกษานิเทศก์จำนวน 1 คน แพทย์จำนวน 1 คน เจ้าหน้าที่มูลนิธิจำนวน 1 คน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านจำนวน 1 คน และผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น 7 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi Structure Interview) โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์ ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับแนว

ทางการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมสุขภาวะที่ดี ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ถึงผู้เชี่ยวชาญ

2. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน พร้อมแบบสัมภาษณ์เพื่อเป็นข้อมูลในการเตรียมความพร้อมในการสัมภาษณ์ พร้อมนัดหมาย วัน และเวลา

3. ดำเนินการสัมภาษณ์ โดยมีการบันทึกเสียง จดบันทึก

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

วิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์โดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ระยะที่ 3 ศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมสุขภาวะที่ดี ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นหรือครูฝ่ายงานอนามัยหรือครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 โรงเรียนละ 2 คน รวมทั้งสิ้น 80 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบประเมินความเหมาะสม 3 ตอน ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ตอนที่ 2 แบบประเมินความเหมาะสมเกี่ยวกับแนวทาง และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ถึงโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล

2. นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์พร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 80 คน

3. เก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง แล้วนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผลการศึกษาสภาพปัญหาสุขภาวะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1

ตารางที่ 1 แสดงสภาพปัญหาสุขภาวะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 โดยภาพรวม

ลำดับ	ด้าน	สภาพปัญหา		
		$\bar{x}$	S.D.	การแปลผล
1	ด้านจิตวิญญาณ	2.87	1.15	ปานกลาง
2	ด้านร่างกาย	2.72	0.93	ปานกลาง
3	ด้านสังคม	2.44	1.14	น้อย
4	ด้านจิตใจ	2.42	1.13	น้อย
	รวม	2.61	1.08	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัญหาสุขภาวะ ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีระดับค่าเฉลี่ยมากที่สุดตามลำดับได้แก่ ด้านจิตวิญญาณ ($\bar{x}$ = 2.87) ด้านร่างกาย ($\bar{x}$ = 2.72) ด้านสังคม ($\bar{x}$ = 2.44) และด้านจิตใจ ($\bar{x}$ = 2.42) เมื่อแยกเป็นรายได้สามารถแสดงค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ ได้ดังนี้

1.1 ด้านจิตวิญญาณ (การนำข้อมูลไปใช้ในชีวิตประจำวัน) โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีระดับปัญหามากที่สุดตามลำดับได้แก่ มีพฤติกรรมการบูลลี่หรือ การกลั่นแกล้งที่แสดงออกด้วยคำพูด พฤติกรรมที่ก้าวร้าวต่อผู้อื่น ($\bar{x}$ = 2.53) *ไม่มี*จิตสาธารณะ *ไม่มี*ความเสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ตนเองมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม ($\bar{x}$ = 2.52) มีปัญหาทะเลาะกันภายในครอบครัว ($\bar{x}$ = 2.50) มีพฤติกรรมชอบอยู่คนเดียว มีโลกส่วนตัวสูง ($\bar{x}$ = 2.50) และมีปัญหาการเข้าสังคมไม่ได้หรือเข้ากับผู้อื่นได้ยาก ($\bar{x}$ = 2.37)

1.2 ด้านร่างกาย โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีระดับปัญหามากที่สุดตามลำดับได้แก่ มีปัญหาสุขภาพช่องปากและฟัน ($\bar{x}$ = 2.86) มีปัญหาหนังศีรษะและเส้นผม ($\bar{x}$ = 2.75) มีปัญหาความสะอาดของเสื้อผ้า ร่างกาย เล็บมือ ฯลฯ ($\bar{x}$ = 2.70) มี

ปัญหาภาวะทุพโภชนาการ (น้ำหนัก*เกิน*เกณฑ์) ($\overline{X}$ = 2.67) และมีปัญหาภาวะทุพโภชนาการ (น้ำหนัก*ต่ำกว่า*เกณฑ์) ($\overline{X}$ = 2.62)

1.3 ด้านสังคม โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีระดับปัญหามากที่สุดตามลำดับได้แก่ มีพฤติกรรมการบูลลี่หรือ การกลั่นแกล้งที่แสดงออกด้วยคำพูด พฤติกรรมที่ก้าวร้าวต่อผู้อื่น ($\overline{X}$ = 2.53) *ไม่มี*จิตสาธารณะ *ไม่มี*ความเสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ตนเองมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม ($\overline{X}$ = 2.52) มีปัญหาทะเลาะกันภายในครอบครัว ($\overline{X}$ = 2.50) มีพฤติกรรมชอบอยู่คนเดียว มีโลกส่วนตัวสูง ($\overline{X}$ = 2.50) และมีปัญหาการเข้าสังคมไม่ได้หรือเข้ากับผู้อื่นได้ยาก ($\overline{X}$ = 2.37)

1.4 ด้านจิตใจ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีระดับปัญหามากที่สุดตามลำดับได้แก่ มีปัญหาเรื่องการควบคุมอารมณ์ความโกรธ เช่น การใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา การให้อารมณ์มาอยู่เหนือเหตุผล ฯลฯ ($\overline{X}$ = 2.55) นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นปฏิบัติกิจกรรมต่างๆด้วยความคึกคะนอง โดย*ไม่*คำนึงถึงหลักความปลอดภัยเป็นสำคัญ ($\overline{X}$ = 2.50) *ไม่มี*ความสนใจและไม่ให้ความร่วมมือในกิจกรรมด้านเทคโนโลยี เช่น การประกวดทำคลิปสร้างสรรค์ การแข่งขันกีฬา E-Sport ฯลฯ ($\overline{X}$ = 2.41) มีปัญหาเรื่องเพศ เช่น การคบซ้อน การจัดการอารมณ์*ไม่*เหมาะสม การตั้งครรภ์ในวัยเรียน ฯลฯ ($\overline{X}$ = 2.38) *ไม่มี*ความสนใจและไม่ให้ความร่วมมือในกิจกรรมสร้างสรรค์ในพื้นที่ภายนอกสถานศึกษา ($\overline{X}$ = 2.35) และมีปัญหาภาวะเครียด หรือเสี่ยงที่จะเป็นโรคซึมเศร้า ($\overline{X}$ = 2.35)

2. แนวทางการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมสุขภาวะที่ดี ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 มีดังนี้

ด้านร่างกาย 1) มีการวางแผนนโยบายสร้างเสริมสุขภาวะ ร่วมกับหน่วยงานภายนอก 2) ดำเนินการกำหนดโครงการ จัดทำหลักสูตรระยะสั้นพัฒนาทักษะอาชีพ 3) ทำข้อตกลงระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองในดูแลสุขภาวะของนักเรียน 4) จัดกิจกรรมสร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับนักเรียนและผู้ปกครองให้ตระหนักถึงความสำคัญในการดูแลสุขอนามัยของตนเองและครอบครัว 5) เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ช่องทางต่างๆ อย่างต่อเนื่อง และ 6) ติดตามตรวจสอบสุขอนามัยอย่างสม่ำเสมอ

ด้านจิตใจ 1) วางแผนระบบดูแลช่วยเหลือและการเข้าถึงนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างจริงจัง 2) คัดกรอง ประเมินสภาวะทางจิตใจของนักเรียน 3) บุคลากรเป็นแบบอย่างที่ดีในการประพฤติ ปฏิบัติตน 4) จัดกิจกรรมต่างๆ ที่ทำให้นักเรียนเกิดความตระหนักถึงการกระทำของตนเอง หรือจำลองสถานการณ์เพื่อให้นักเรียนเห็นถึงผลเสียที่จะเกิดขึ้น ตั้งสติ ใช้เหตุผลเหนือ

อารมณ์ 5) จัดให้มีสถานที่ในการให้คำปรึกษา การเตรียมพร้อมของผู้รับฟังทั้งทักษะการพูด การแนะนำและภาษากาย และ 6) ส่งต่อข้อมูลหรือประสานความช่วยเหลือจากหน่วยงานภายนอกเข้ามาดูแล สนับสนุนนักเรียนร่วมกับโรงเรียน

ด้านสังคม 1) ใช้สื่อยกกรณีตัวอย่างที่เกี่ยวกับเหตุการณ์ทางสังคม แล้วให้นักเรียนสะท้อนถึงผลกระทบด้านต่างๆ 2) จัดกิจกรรมจิตอาสาร่วมมือกับชุมชนทุกเดือน โดยฝ่ายบริหาร ครูและผู้ใหญ่ในชุมชน ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ร่วมทำกิจกรรมกับนักเรียนตั้งแต่ต้นจนจบ 3) ให้นักเรียนช่วยกันเสนอความคิดเห็นในพื้นที่ที่จะออกไปทำกิจกรรมจิตอาสา เพื่อสร้างแรงกระตุ้นให้นักเรียนอยากที่จะไปจัดกิจกรรมบริเวณชุมชนของตนเองหรือสถานที่ที่มีความหมายกับนักเรียน 4) ให้ฝ่ายบริหาร คณะครูเยี่ยมบ้านนักเรียนบ่อยครั้ง และ 5) เฝ้าสังเกตุการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ หากมีพฤติกรรมรุนแรงต้องแจ้งผู้ปกครองมารับทราบหาทางออกร่วมกันและส่งต่อข้อมูล ประสานความช่วยเหลือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ด้านจิตวิญญาณ (การนำข้อมูลไปใช้ในชีวิตประจำวัน) 1) โรงเรียนจัดทำนโยบายและปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด และสนับสนุนงบประมาณตามความเหมาะสมอย่างเพียงพอ 2) จัดแหล่งเรียนรู้ให้มีความพร้อมในการเรียนรู้ การปฏิบัติกิจกรรมและตอบสนองตามความต้องการของนักเรียน 3) ครูผู้สอนต้องพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ เพื่อคอยให้ความรู้ ภัยใกล้ตัว ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นกับนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ 4) สังเกตพฤติกรรมการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านร่างกายและจิตใจ 5) จัดกิจกรรมสร้างสรรค์และตอบสนองความต้องการของนักเรียน ตามความเหมาะสมอย่างต่อเนื่อง 6) วัดค่าดัชนีมวกาย ทดสอบสมรรถภาพทางกาย ทำสมุดบันทึกสุขภาพของนักเรียน และ 7) จัดกิจกรรมหาบุคคลที่เป็นแบบอย่างที่ดีเพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้กับนักเรียน หรือเชิญผู้เคยหลงผิดมาแชร์ประสบการณ์หรือพานักเรียนกลุ่มเสี่ยงไปยังสถานที่จริงเมื่อตกเป็นทาสของอบายมุขหรือสิ่งเสพติด เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงสิ่งที่จะเกิดขึ้นหากยังไม่ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

3. ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมสุขภาวะที่ดี ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การวิจัยเรื่องแนวทางการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมสุขภาวะที่ดี ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 มีประเด็นน่าสนใจและนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. สภาพปัญหาสุขภาวะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับปาน

กลาง ซึ่งปัญหาด้านร่างกาย ได้แก่ มีปัญหาสุขภาพช่องปากและฟัน มีปัญหาหนังศีรษะและเส้นผม มีปัญหาความสะอาดของเสื้อผ้า ร่างกาย เล็บมือ ฯลฯ มีปัญหาภาวะทุพโภชนาการ (น้ำหนักเกินเกณฑ์) และมีปัญหาภาวะทุพโภชนาการ (น้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์) ปัญหาด้านจิตใจ ได้แก่ มีปัญหาเรื่องการควบคุมอารมณ์ความโกรธ เช่น การใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา การให้อารมณ์มาอยู่เหนือเหตุผล ฯลฯ ปฏิบัติกิจกรรมต่างๆด้วยความคึกคะนอง โดยไม่คำนึงถึงหลักความปลอดภัยเป็นสำคัญ ไม่มีความสนใจและไม่ให้ความร่วมมือในกิจกรรมด้านเทคโนโลยี เช่น การประกวดทำคลิปสร้างสรรค์ การแข่งขันกีฬา E-Sport ฯลฯ มีปัญหาเรื่องเพศ เช่น การคบซ้อน การจัดการอารมณ์ไม่เหมาะสม การตั้งครรภ์ในวัยเรียน ฯลฯ ไม่มีความสนใจและไม่ให้ความร่วมมือในกิจกรรมสร้างสรรค์ในพื้นที่ภายนอกสถานศึกษา และมีปัญหาภาวะเครียด หรือเสี่ยงที่จะเป็นโรคซึมเศร้า ปัญหาด้านสังคม ได้แก่ มีพฤติกรรมการบูลลี่หรือ การกลั่นแกล้งที่แสดงออกด้วยคำพูด พฤติกรรมที่ก้าวร้าวต่อผู้อื่น ไม่มีจิตสาธารณะ ไม่มีความเสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ตนเองมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม มีปัญหาทะเลาะกันภายในครอบครัว มีพฤติกรรมชอบอยู่คนเดียว มีโลกส่วนตัวสูง และมีปัญหาการเข้าสังคมไม่ได้หรือเข้ากับผู้อื่นได้ยาก และปัญหาจิตวิญญาณ (การนำข้อมูลไปใช้ในชีวิตประจำวัน) ได้แก่ มีพฤติกรรมการบูลลี่หรือ การกลั่นแกล้งที่แสดงออกด้วยคำพูด พฤติกรรมที่ก้าวร้าวต่อผู้อื่น ไม่มีจิตสาธารณะ ไม่มีความเสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ตนเองมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม มีปัญหาทะเลาะกันภายในครอบครัว มีพฤติกรรมชอบอยู่คนเดียว มีโลกส่วนตัวสูง และมีปัญหาการเข้าสังคมไม่ได้หรือเข้ากับผู้อื่นได้ยาก

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ขาดการวางแผนนโยบาย สู่การปฏิบัติ ติดตามผล และนำมาปรับปรุงแก้ไขอย่างจริงจังเกี่ยวกับการสร้างเสริมสุขภาวะของสถานศึกษา ขาดการสำรวจ ตรวจสอบสภาพปัญหา ปล่อยปละละเลย ไม่ให้ความสำคัญเท่าที่ควร มีนโยบายด้านวิชาการจำนวนมาก ส่งผลให้ขาดการกระตุ้นกิจกรรมการสร้างเสริมสุขภาวะ ประกอบกับความเลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ ส่งผลให้ผู้ปกครองต้องทำงานหนัก อยู่ในชุมชนแออัด จึงขาดการเอาใจใส่สุขภาวะของตนเอง บุตรหลาน และครอบครัว และการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีที่รวดเร็ว เกิดความสะดวกสบาย นักเรียนเข้าถึงเทคโนโลยีได้ง่าย ขาดการไตร่ตรอง ทักษะชีวิต การเข้าสังคม เกิดพฤติกรรมเลียนแบบและติดจอโทรศัพท์ จึงนำมาซึ่งปัญหาสุขภาวะ ซึ่งไปสอดคล้องกับ อุบลวรรณ กิจคณะ (2562) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ การลด ละ เลิกสูบบุหรี่ตามแนวทางการส่งเสริมสุขภาวะในโรงเรียนเครือข่ายร่วมพัฒนาวิชาชีพครู พบว่า ในปัจจุบันพฤติกรรมการสูบบุหรี่เป็นพฤติกรรมที่สามารถเลียนแบบได้ง่าย และการซื้อขายหรือการกระทาตามกฎหมายในการซื้อขายบุหรี่ให้กับเด็กและเยาวชนไม่สามารถบังคับผู้ประกอบการได้ทุกกลุ่ม ทำให้อัตราการสูบบุหรี่ยังมีสูงในท้องถิ่นต่าง ๆ หรือในพื้นที่ที่ไม่ได้รับการดูแล เช่น ชุมชนแออัด และปัจจุบันเด็กและเยาวนชนสามารถเข้าถึงความรู้และวิธีการตลอดจนข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับการสูบบุหรี่ได้ง่าย จึงอาจเกิดพฤติกรรมการเลียนแบบ และสอดคล้องกับ สัมฤทธิ์ สมนาม (2561 : น.166) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบพัฒนาสุขภาวะของนักเรียนในโรงเรียน

ประถมศึกษาขนาดเล็ก พบว่า สภาพปัจจุบัน และสภาพที่ไม่พึงประสงค์ของสุขภาวะ ได้แก่ 1) ครอบครัวมีรายได้น้อย นักเรียนไม่ได้อยู่กับบิดา มารดา ส่วนใหญ่จะอยู่กับปู่ ย่า ตา ยาย หรือญาติ 2) นักเรียนไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่เท่าที่ควร 3) ผู้ปกครองไม่ส่งเสริมให้เรียนหนังสือ 4) สุขภาพร่างกายขาดการดูแลทำความสะอาด 5) ได้รับอาหารไม่ครบตามหลักโภชนาการ 6) นักเรียนทำงานได้ไม่ทนเหนื่อยง่าย 7) นักเรียนขาดความอบอุ่น จิตใจกระด้าง เห็นแก่ตัว ไม่ไว้ใจใคร ขาดความมั่นใจในตนเอง 8) มั่วสุมกับเกม ยาเสพติด อบายมุข ลักขโมย 9) ชอบทำลายของส่วนรวม 10) ไม่มีระเบียบวินัย ขาดความรับผิดชอบ เมื่อพิจารณาจากสภาพปัญหาสุขภาวะแล้ว สามารถนำมาเป็นแนวทางการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมสุขภาวะที่ดี ได้ดังนี้

2. แนวทางการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมสุขภาวะที่ดี ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ประกอบด้วย

ด้านร่างกาย ให้มีการวางแผนนโยบายด้านสุขภาวะ ร่วมกับหน่วยงานภายนอกดำเนินการกำหนดโครงการ จัดทำหลักสูตรระยะสั้นพัฒนาทักษะอาชีพ ทำข้อตกลงระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง จัดกิจกรรมสร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับนักเรียนและผู้ปกครองให้ตระหนักถึงความสำคัญในการดูแลสุขอนามัยของตนเองและครอบครัว เผยแพร่ประชาสัมพันธ์และ ติดตามตรวจสอบสุขอนามัยอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งไปสอดคล้องกับ พรปวีณ์ ทองจันทร์ (2565) ได้วิจัยเรื่องแนวทางการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมเพื่อแก้ไขปัญหาภาวะทุพโภชนาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 พบว่า ต้องจัดกิจกรรมการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน จัดหางบประมาณและทรัพยากรเพิ่มเติม โรงเรียนควรมีการประสานงานกับทางผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน ผู้นำท้องถิ่น ในการของบประมาณสนับสนุนและการมีส่วนร่วมกับทางโรงเรียน และสอดคล้องกับ ดวงดาว แช่มชื่น (2560) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนสุขภาวะสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนมีวิสัยทัศน์ และนโยบายที่เน้นการเรียนรู้เป็นหลัก ใช้ระบบคุณภาพในการปฏิบัติงาน โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมและการกระจายอำนาจ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษามีปฏิสัมพันธ์เชิงบวก โดยปฏิบัติกับนักเรียนด้วยกาย วาจาและใจด้วยความปรารถนาดีต่อกัน โรงเรียนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สนองความต้องการ และความสนใจของนักเรียน ยึดนักเรียนเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม หลักสูตรของโรงเรียน มีลักษณะที่ยืดหยุ่น สอดคล้องตามสถานการณ์ และส่งเสริมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย

ด้านจิตใจ ให้ฝ่ายบริหารและบุคลากรทางการศึกษา ร่วมมือกันวางแผนระบบดูแลช่วยเหลือและการเข้าถึงนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างจริงจัง คัดกรองสภาวะทางอารมณ์ เป็นแบบอย่างที่ดีในการประพฤติ ปฏิบัติตน การจัดกิจกรรมต่างๆ ที่ทำให้นักเรียนเกินความตระหนักถึงการกระทำของตนเอง หรือจำลองสถานการณ์เพื่อให้นักเรียนเห็นถึงผลเสียที่จะเกิดขึ้น ตั้งสติ ใช้เหตุผลเหนืออารมณ์ การจัดสถานที่ในการให้คำปรึกษา การเตรียมพร้อมของผู้รับฟังทั้งทักษะการ

พูด การแนะนำและภาษากาย รวมไปถึงการส่งต่อข้อมูลหรือประสานความช่วยเหลือจากหน่วยงานภายนอกเข้ามาดูแล สนับสนุนนักเรียนร่วมกับโรงเรียน ซึ่งไปสอดคล้องกับ สุธีรา เมืองนาโพธิ์ (2560) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับประถมศึกษา พบว่า การดำเนินการส่งเสริมสุขภาพในโรงเรียนจำเป็นต้องใช้ความร่วมมือระหว่างบ้าน โรงเรียน และชุมชน เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จในการส่งเสริม ป้องกัน และแก้ปัญหาสุขภาพของนักเรียนบุคลากรและชุมชน โดยการดำเนินการในแต่ละด้านควรมีการบริหารจัดการที่ดีก็จะให้โรงเรียนเป็นโรงเรียนที่น่าอยู่ การดำเนินการอย่างเป็นระบบและมีกลไกที่ชัดเจนจะทำให้ได้ผลลัพธ์จากการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม สามารถรับการรับรองมาตรฐานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพในระดับที่สูงขึ้น และสอดคล้องกับ สัมฤทธิ์ สมนาม (2561) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบพัฒนาสุขภาวะของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก พบว่า ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องเข้ามามีส่วนร่วม ส่งเสริมในการเรียนรู้ของเด็ก ซึ่งเป็นทรัพยากรสำคัญของประเทศในอนาคต โรงเรียนจึงมีหน้าที่เสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้เกิดขึ้น แก่ผู้เรียน เพื่อบรรลุเป้าหมายโดยเฉพาะด้านมีสุข ซึ่งสุข ทางกายทางจิต ทางสังคม และทางจิตวิญญาณ

ด้านสังคม ให้โรงเรียนใช้สื่อยกกรณีตัวอย่างหรือคลิปที่เกี่ยวกับเหตุการณ์ทางสังคม แล้วให้นักเรียนสะท้อนคิดถึงผลกระทบด้านต่างๆ และจัดกิจกรรมจิตอาสาร่วมมือกับชุมชน จัดกิจกรรมจิตอาสาทุกเดือน โดยฝ่ายบริหาร ครูและผู้ใหญ่ในชุมชน ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ร่วมทำกิจกรรมกับนักเรียนตั้งแต่ตอนจนจบ แล้วให้นักเรียนช่วยกันเสนอความคิดเห็นในพื้นที่ที่จะออกไปทำกิจกรรมจิตอาสา เพื่อสร้างแรงกระตุ้นให้นักเรียนอยากที่จะไปจัดกิจกรรมบริเวณชุมชนของตนเองหรือสถานที่ที่มีความหมายกับนักเรียน และให้ทางโรงเรียนลงเยี่ยมบ้านนักเรียนบ่อยครั้ง เฝ้าสังเกตุการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ หากมีพฤติกรรมรุนแรงต้องประสานผู้ปกครองมารับทราบหาทางออกร่วมกัน และส่งต่อข้อมูล ประสานความช่วยเหลือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งไปสอดคล้องกับ สุธีรา เมืองนาโพธิ์ (2560) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับประถมศึกษา พบว่า การมอบหมายผู้รับผิดชอบในงานแต่ละด้านให้ตรงกับความสามารถมีการคัดเลือกและกำหนดหน้าที่และมอบหมายให้ชัดเจน รวมถึงการพัฒนาฝึกอบรมให้เกิดความชำนาญและสามารถถ่ายทอดความรู้ได้อย่างต่อเนื่อง เช่น การมอบหมายให้ครูประจำชั้นตรวจและบันทึกผลการตรวจสุขภาพนักเรียน ติดตามและเฝ้าระวังพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียน มีการคัดเลือกนักเรียนและฝึกอบรมให้เป็นอาสาสมัครสาธารณสุข (อสร.) นักเรียนแกนนำ อย.น้อย ซึ่งการกำหนดหน้าที่ดังกล่าวจะต้องมีการเพิ่มพูนทักษะด้านเทคนิค (Technical Skills) ให้กับครูและนักเรียนแกนนำด้วย ทั้งนี้เป็นเพราะว่า การดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพในโรงเรียนมีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องหลายด้าน ครูที่รับผิดชอบงานส่งเสริมสุขภาพนักเรียนควรจะเป็นครูที่จบการศึกษาโดยตรงทางสาขาวิชาสุขศึกษาหรือสาขาที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพเพื่อให้มีความชำนาญเฉพาะทางในการดำเนินงานส่งเสริม เฝ้าระวังและแก้ปัญหาสุขภาพนักเรียนและบุคลากร และสอดคล้องกับ ดวงดาว แช่มชื่น (2560) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนสุขภาวะสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 พบว่า ชุมชนสนับสนุนทรัพยากรในการทำ

กิจกรรม เช่น ศึกษาแหล่งเรียนรู้นอกสถานที่ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้ปกครองเอาใจใส่ลูกหลานและเข้าใจพัฒนาการและความแตกต่างของเด็ก ชุมชนร่วมกับโรงเรียนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม รักษาขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่นการเสริมแรงจูงใจและให้รางวัล สร้างความมั่นใจให้ลูกหลาน เป็นแบบอย่างที่ดี เป็นชุมชนปลอดอบายมุข ปลอดสิ่งเสพติด การพนัน และจัดการประสานสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน เพื่อรับรู้ปัญหาและประเมินผลร่วมกัน ในการพัฒนานักเรียน

ด้านจิตวิญญาณ (การนำข้อมูลไปใช้ในชีวิตประจำวัน) ให้โรงเรียนจัดทำนโยบายและปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด สนับสนุนงบประมาณ จัดแหล่งเรียนรู้ให้มีความพร้อมในการเรียนรู้ การปฏิบัติกิจกรรมและตอบสนองตามความต้องการของนักเรียน ครูผู้สอนต้องพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ คอยให้ความรู้ ภัยใกล้ตัว ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นกับนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ สังเกตพฤติกรรมการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านร่างกายและจิตใจ จัดกิจกรรมสร้างสรรค์และตอบสนองความต้องการของนักเรียน ตามความเหมาะสมอย่างต่อเนื่อง วัดค่าดัชนีมวกาย ทดสอบสมรรถภาพทางกาย ทำสมุดบันทึกสุขภาพของตนเอง หากพบปัญหาให้ร่วมหาทางแก้ไขกับผู้ปกครองและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดกิจกรรมหาบุคคลที่เป็นแบบอย่างที่ดีเพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้กับนักเรียน หรือเชิญผู้เคยหลงผิดมาแชร์ประสบการณ์หรือพานักเรียนกลุ่มเสี่ยงไปยังสถานที่จริงเมื่อตกเป็นทาสของอบายมุขหรือสิ่งเสพติด เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงสิ่งที่จะเกิดขึ้นหากยังไม่ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ซึ่งไปสอดคล้องกับ อุบลวรรณ กิจคณะ (2562) ได้วิจัยเรื่องการศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ การลด ละ เลิกสูบบุหรี่ตามแนวทางการส่งเสริมสุขภาวะในโรงเรียนเครือข่ายร่วมพัฒนาวิชาชีพครู พบว่า ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมการลด ละ เลิกสูบบุหรี่ เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามขั้นตอนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเลิกสูบบุหรี่ 6 ขั้นตอนที่ให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อปรับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของตนเองให้สามารถเลิกสูบบุหรี่ให้ได้ โดยจะมีการดำเนินกิจกรรมทั้งหมด 3 ครั้ง จะพบว่าในแต่ละครั้งจะมีการเพิ่มขึ้นของจำนวนนักเรียนที่ให้ความสนใจเข้ามาร่วมกิจกรรมเพื่อปรับพฤติกรรมของตนเอง โดยเฉลี่ยการจัดกิจกรรมทั้ง 3 ครั้งจะพบว่ามีแนวโน้มของการจานวนนักเรียนคิดเป็นร้อยละ 71.5 และไปสอดคล้องกับ พรปวีณ์ ทองจันทร์ (2565) ได้วิจัยเรื่องแนวทางการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมเพื่อแก้ไขปัญหาภาวะทุพโภชนาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 พบว่า ต้องจัดกิจกรรมการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน จัดหางบประมาณและทรัพยากรเพิ่มเติมเกี่ยวกับการทำอาหารกลางวัน ทุนนักเรียน กิจกรรมการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันและกิจกรรมกีฬา ต้องมีมาตรการควบคุมการขายสินค้าในโรงและบริเวณโรงเรียน และต้องมีการบริหารจัดการเรื่องอาหารและโภชนาการในโรงเรียน แต่งตั้งคณะทำงานที่มีความรู้ ความสามารถในด้านอาหารและโภชนาการ ทั้งนี้โรงเรียนควรมีการประสานงานกับทางผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน ผู้นำท้องถิ่น ในการของบประมาณสนับสนุนโครงการอาหารกลางวันสำหรับนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาและการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการปัญหาภาวะทุพโภชนาการ โดยครูอนามัย ครูที่รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวัน ทำหน้าที่กำกับ ควบคุม ดูแล ให้นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาให้ได้รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกายในปริมาณที่เหมาะสมทุกวัน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ผู้บริหารและบุคลากรในสถานศึกษาทุกคน ควรตระหนักและให้ความสำคัญต่อการสร้างเสริมสุขภาวะนักเรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง มีการทำข้อมูลสุขภาวะรายบุคคล สร้างความร่วมมือกับผู้ปกครองและหน่วยงานภายนอก

1.2 ผู้บริหารควรอำนวยความสะดวกในการดำเนินงาน ติดต่อ ประสานงาน สนับสนุนงบประมาณ บูรณาการเครือข่ายในการดำเนินงาน

1.3 โรงเรียนควรนำแนวทางการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมสุขภาวะที่ดีไปปรับใช้ เพื่อให้สุขภาวะของนักเรียนมีความพร้อมต่อการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมสุขภาวะที่ดีในระดับนักเรียนชั้นอื่นๆ เพื่อให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมสุขภาวะที่ดีต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

ครุสภา. (2565). *การเสวนาเรื่อง การเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคม.* สืบค้น 15 มิถุนายน 2565, จาก https://www.youtube.com/watch?v=glsRlYYs-zs.

ดวงดาว แช่มชื่น. (2560). *การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนสุขภาวะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1.* วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

พรปวีณ์ ทองจันทร์. (2565). *แนวทางการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมเพื่อแก้ไขปัญหาภาวะทุพโภชนาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1.* วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.

สุธีรา เมืองนาโพธิ์. (2564). *การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับประถมศึกษา.* วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยนเรศวร.

สัมฤทธิ์ สมนาม. (2561). *การพัฒนารูปแบบพัฒนาสุขภาวะของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก.* วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สำหนักเลขานุการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ. (2561). *ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580.* สืบค้น 4 พฤศจิกายน 2565, จาก http://nscr.nesdc.go.th/ns

อุบลวรรณ กิจคณะ. (2562). *การศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ การลด ละ เลิกสูบบุหรี่ตามแนว*

ทางการส่งเสริมสุขภาวะในโรงเรียนเครือข่ายร่วมพัฒนาวิชาชีพครู (รายงานผลการวิจัย). คณะครุศาสตร์: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

แนวทางการบริหารการศึกษาตามอัธยาศัยในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดลำพูน

Direction for Providing Informal Education in the Digital Age of Lamphun Provincial Office of the Non-Formal and Informal Education

ณัฐวัตร ยาท้วม[1] หยกแก้ว กมลวรเดช[2] สุรเชษฐ์ บุญยรักษ์[3]
Nattawat Yathoum, Yokkaew Kamolvoradej, Surachet Boonyarug

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของการบริหารการศึกษาตามอัธยาศัยในยุคดิจิทัล 2) เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารการศึกษาตามอัธยาศัยในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดลำพูน รูปแบบการวิจัยเป็นแบบผสมผสาน ประชากรเป้าหมายในวัตถุประสงค์ที่ 1 จำนวน 116 คน และวัตถุประสงค์ที่ 2 เป็นกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 10 คน โดยผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการบริหารการศึกษาตามอัธยาศัยในยุคดิจิทัล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และปัญหาของการบริหารการศึกษาตามอัธยาศัยในยุคดิจิทัล โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย 2) แนวทางการบริหารการศึกษาตามอัธยาศัยในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดลำพูน มี 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการบริหารจัดการบ้านหนังสือชุมชน ควรเลือกสถานที่จัดตั้งบ้านหนังสือชุมชน ที่สามารถจัดกิจกรรมที่มีสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศได้ เจ้าของบ้านจะต้องมีความรู้และทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีใจรักงานบริการ และเต็มใจที่จะดำเนินงานร่วมกับภาคีเครือข่าย 2) ด้านการบริหารจัดการห้องสมุดเคลื่อนที่สำหรับชาวตลาด จะต้องมีการดำเนินกิจกรรมที่ง่ายและไม่ซับซ้อน สามารถเข้าถึงบริการได้ทันที 3) ด้านการบริหารจัดการห้องสมุดประชาชนเคลื่อนที่ ควรมีการวางแผนการดำเนินงานร่วมกับภาคีเครือข่ายเพื่อให้ได้รับการสนับสนุนเกี่ยวกับสื่ออิเล็กทรอนิกส์ โสตทัศนูปกรณ์ รวมถึงงบประมาณในการจัดกิจกรรม 4) ด้านการบริหารจัดการห้องสมุดประชาชน ควรมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่สามารถ

Received: 2023-05-16 **Revised**: 2023-07-23 **Accepted**: 2023-07-25

[1] นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ Master of Education Program Students Department of Educational Administration Uttaradit Rajabhat University Corresponding Author e-mail: krubenz07@gmail.com

[2] อาจารย์สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ Lecturer in Educational Administration Department Uttaradit Rajabhat University

[3] อาจารย์สาขาวิชาคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ Lecturer in Mathematics Department Uttaradit Rajabhat University

ให้บริการอย่างครบถ้วนและทันสมัย เจ้าหน้าที่บรรณารักษ์ จะต้องมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีการจัดทำระบบบสารสนเทศของห้องสมุดในรูปแบบออนไลน์ และ 5) ด้านการบริหารจัดการพัฒนาอาสาสมัครส่งเสริมการอ่าน ควรพัฒนาอาสาสมัครให้มีความรู้และทักษะในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และส่งเสริมให้อาสาสมัครทำงานร่วมกับบรรณารักษณ์และครู กศน.ตำบลอย่างเป็นระบบ

คำสำคัญ (Keywords): แนวทาง; การบริหารการศึกษาตามอัธยาศัย; ยุคดิจิทัล

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the current state and problems of informal education administration in the digital age, 2) to study guidelines for informal education administration in the digital age. Under the Office of the Promotion of Non-formal Education and Informal Education, Lamphun Province The research design was mixed. The target population in Objective 1 was 116 people and Objective 2 was a purposive sample of 10 people. Overall, it was at a high level. and problems of informal education administration in the digital age The overall level was at a low level. 2) Guidelines for informal education administration in the digital age Under the Office of Non-Formal Education and Informal Education, Lamphun Province, there are 5 aspects: 1) management of community book houses Should choose a place to set up a community book house. that can organize activities with information technology media Homeowners must have knowledge and skills in using information technology. service-minded And willing to work with network partners. 2) Management of mobile libraries for market people. Activities must be simple and uncomplicated. Can access the service immediately. 3) management of mobile public libraries. There should be an operational plan together with network partners. to obtain electronic media support audio-visual equipment Including the budget for organizing activities. 4) Management of public libraries. There should be facilities that can provide complete and modern services. Librarian Must have skills in using information technology. There is an online library information system, and 5) the management and development of reading promotion volunteers. Volunteers should be developed to have knowledge and skills in using technology for education. and encourage volunteers to systematically work with librarians and teachers of Sub-District Non-Formal Education.

Keywords: Direction; Providing Informal Education; Digital

บทนำ (Introduction)

การศึกษาตามอัธยาศัยเป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อมและโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคมสภาพแวดล้อม สื่อหรือแหล่งความรู้อื่น ๆโดยกฎหมายกำหนดการจัดการศึกษาทุกระบบซึ่งรวมถึงการจัดการศึกษานอกระบบและการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยให้เป็นการจัดการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยการจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ซึ่งการจัดการศึกษาดังกล่าว ต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพซึ่งรัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษาศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีศูนย์การกีฬาและนันทนาการ แหล่งข้อมูล และแหล่งเรียนรู้อื่นอย่างเพียงพอ รวมทั้งสถานศึกษาจะต้องร่วมกับบุคคลครอบครัว ชุมชน องค์การชุมชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์การเอกชน องค์การวิชาชีพ สถาบันการศึกษา สถาบันประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2551)

ปัจจุบันแนวคิดในการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยก็ยังคงเป็นที่เข้าใจ อยู่ในวงจำกัด ทั้งนี้คงเป็นเพราะความเข้าใจที่ว่าการศึกษาตามอัธยาศัย เกิดขึ้นอย่างไม่เป็นทางการ เป็นเพียงกระบวนการเรียนรู้ตามอัธยาศัยของบุคคลที่ไม่มีรูปแบบที่ชัดเจน ไม่สามารถนำไปสู่ การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม ประกอบกับความไม่ชัดเจนในมุมมองเกี่ยวกับการศึกษาตามอัธยาศัยที่แตกต่างกัน ส่งผลให้การดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ การบริการสื่อและแหล่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ไม่สามารถทำได้อย่างครอบคลุมในบริบทต่าง ๆ ของการศึกษาตามอัธยาศัย (พัชราพร พนมเขต, 2565) สถานศึกษาในยุคดิจิทัลจึงได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงจากสิ่งแวดล้อมทั้งภายนอกและภายในสถานศึกษา ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เทคโนโลยีและนวัตกรรมการเรียนรู้การขยายโครงข่าย อินเทอร์เน็ตความเร็วสูง (กู้เกียรติ แดงสีดา, 2563) จากสถานการณ์ระบาดไวรัสโคโรนา 2019 (COVID–19) ส่งผลกระทบโดยตรงกับการศึกษา เมื่อเป็นอย่างนี้ประเทศจะพัฒนาต่อไปในอนาคตได้อย่างไร เราควรจะใช้เทคโนโลยีตัวไหน ในการออกแบบการสอน การจัดทำสื่อการสอน การพัฒนาการบริหารการจัดการเรียนรู้ในยุค

ฐานวิถีชีวิตใหม่ ให้ประสานสอดคล้องกันและเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายที่มีความแตกต่างกัน (ณัฐพัชร์ บุญเกตุ, 2565)

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดลำพูน มีการดำเนินงานการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย 5 ด้านหลัก ประกอบด้วย 1) การส่งเสริมการอ่านบ้านหนังสือชุมชน 2) การส่งเสริมการอ่านห้องสมุดเคลื่อนที่สำหรับชาวตลาด 3) การส่งเสริมการอ่านห้องสมุดประชาชนเคลื่อนที่ (รถโมบาย) 4) การส่งเสริมการอ่านห้องสมุดประชาชน และ 5) การพัฒนาอาสาสมัครส่งเสริมการอ่าน ผู้วิจัยได้ศึกษารายงานผลการดำเนินงานการศึกษาตามอัธยาศัยของสำนักงาน กศน.จังหวัดลำพูน ในปีงบประมาณ 2562 มีผู้รับบริการการศึกษาตามอัธยาศัยจำนวน 35,078 คน ปีงบประมาณ 2563 จำนวน 34,382 คน และปีงบประมาณ 2564 จำนวน 34,822 คน จากการรายงานผลการดำเนินงานดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การศึกษาตามอัธยาศัยของสำนักงาน กศน.จังหวัดลำพูน มีจำนวนผู้รับบริการการศึกษาตามอัธยาศัย ค่อยๆ ลดลง การศึกษาตามอัธยาศัยในอนาคตจะดำเนินงานได้ยากขึ้นเนื่องจาก นักศึกษา และประชาชน สนใจในเรื่องของการอ่านลดน้อยลง โดยเฉพาะช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ส่งผลให้การเข้าไปจัดกิจกรรมต่างๆ ตามขอบข่ายการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยก็ทำได้ยากมากขึ้น (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดลำพูน, 2564)

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของการบริหารการศึกษาตามอัธยาศัยในยุคดิจิทัล เพื่อหาแนวทางการบริหารการศึกษาตามอัธยาศัยในยุคดิจิทัล สถานศึกษาสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการกำหนดนโยบาย และแผนการบริหารการศึกษาตามอัธยาศัยในยุคดิจิทัลให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ครู กศน. บรรณารักษ์ และอาสาสมัครส่งเสริมการอ่าน มีแนวทางในการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยในยุคดิจิทัลตามขอบข่ายการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดลำพูน ตรงตามความต้องการของผู้รับบริการในยุคดิจิทัลได้อย่างเหมาะสม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของการบริหารการศึกษาตามอัธยาศัยในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดลำพูน
2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารการศึกษาตามอัธยาศัยในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดลำพูน

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยครั้งนี้เป็นรูปแบบการวิจัยแบบผสม (Mixed Methods Research) มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของการบริหารการศึกษาตามอัธยาศัยในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดลำพูน ประชากรเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย พิจารณาจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย มีประสบการณ์ในการบริหารและการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย ประกอบด้วย ผู้บริหารการศึกษา จำนวน 1 คน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน ข้าราชการครู จำนวน 15 คน ครู กศน.ตำบล จำนวน 50 คน ครู อาสาสมัคร กศน. จำนวน 29 คน ครู ศูนย์การเรียนชุมชน 6 คน บรรณารักษ์ จำนวน 10 คน บุคลากรทางการศึกษา 38 ค.(2) และพนักงานราชการในสำนักงาน กศน.จังหวัดลำพูน จำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้น 116 คน

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารการศึกษาตามอัธยาศัยในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดลำพูน เป็นกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกจากการเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย มีประสบการณ์ในการบริหารและการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย ไม่น้อยกว่า 2 ปี หรือมีผลการปฏิบัติงานดีเด่นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย หรือเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา รวมทั้งสิ้น 10 คน

เครื่องมือการวิจัย

1. การศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของการบริหารการศึกษาตามอัธยาศัยในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดลำพูน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและปัญหาของการบริหารการศึกษาตามอัธยาศัยในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดลำพูน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

2. การศึกษาแนวทางการบริหารการศึกษาตามอัธยาศัยในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดลำพูน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์ โดยเลือกข้อคำถามจากแบบสอบถามที่มีระดับปัญหาการบริหารการศึกษาตามอัธยาศัยในยุคดิจิทัล ค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรกในแต่ละด้าน มาเป็นข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์

การสร้างเครื่องมือและการรวบรวมข้อมูล

1. นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา และความถูกต้อง หาค่าดัชนีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ซึ่งใช้เกณฑ์พิจารณาข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป โดยได้ค่า IOC เท่ากับ 0.80 – 1.00

2. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย ที่ไม่ใช่ประชากรเป้าหมายในการวิจัยในครั้งนี้ รวมทั้งสิ้น 30 คน จากนั้นนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบาค (Cronbach's Alpha-Coefficient) กำหนดค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ ระดับ 0.80 ขึ้นไป โดยผลการวิเคราะห์ ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.942

3. จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อเก็บข้อมูลจากประชากรเป้าหมาย นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้วยวิธีการหาค่าเฉลี่ยร้อยละ วิเคราะห์สภาพปัจจุบันและปัญหาของการบริหารการศึกษาตามอัธยาศัยในยุคดิจิทัล ด้วยวิธีการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4. นำผลการวิเคราะห์จากวัตถุประสงค์ที่ 1 โดยเลือกข้อคำถามจากแบบสอบถามที่มีระดับปัญหา ค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรกในแต่ละด้าน มาสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา หาค่าดัชนีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ซึ่งใช้เกณฑ์พิจารณาข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป โดยได้ค่า IOC เท่ากับ 1.00

5. จัดทำแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ เพื่อสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 คน และนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ โดยใช้ความถี่ในการวิเคราะห์เนื้อหา แล้วนำเสนอผลการสัมภาษณ์ในรูปแบบความเรียง

ผลการวิจัย (Research Results)

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งเป็น 2 วัตถุประสงค์ ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของการบริหารการศึกษาตามอัธยาศัยในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดลำพูน เป็นดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและปัญหาของการบริหารการศึกษาตามอัธยาศัยในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดลำพูน

แนวทางการบริหารการศึกษาตามอัธยาศัยในยุคดิจิทัล	สภาพปัจจุบันการบริหารการศึกษาตามอัธยาศัย				ปัญหาการบริหารการศึกษาตามอัธยาศัย			
	μ	σ	ระดับ	อันดับที่	μ	σ	ระดับ	อันดับที่
1. ด้านการบริหารจัดการบ้านหนังสือชุมชน	4.01	0.82	มาก	5	2.59	0.85	ปานกลาง	1
2. ด้านการบริหารจัดการห้องสมุดเคลื่อนที่สำหรับชาวตลาด	4.03	0.80	มาก	4	2.46	0.87	น้อย	3

3. ด้านการบริหารจัดการห้องสมุดประชาชนเคลื่อนที่	4.09	0.69	มาก	2	2.52	0.95	ปานกลาง	2
4. ด้านการบริหารจัดการห้องสมุดประชาชน	4.08	0.72	มาก	3	2.43	1.01	น้อย	4
5. ด้านการบริหารจัดการพัฒนาอาสาสมัครส่งเสริมการอ่าน	4.11	0.68	มาก	1	2.39	0.94	น้อย	5
รวม	4.06	0.74	มาก		2.48	0.92	น้อย	

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารการศึกษาตามอัธยาศัยในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดลำพูน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (μ= 4.06) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการพัฒนาอาสาสมัครส่งเสริมการอ่าน (μ= 4.11) รองลงมา ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการห้องสมุดประชาชนเคลื่อนที่ (μ = 4.09) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการบ้านหนังสือชุมชน (μ = 4.01)

และพบว่าปัญหาของการบริหารการศึกษาตามอัธยาศัยในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดลำพูน โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย (μ = 2.48) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารจัดการบ้านหนังสือชุมชน (μ = 2.59) รองลงมา คือ ด้านการบริหารจัดการห้องสมุดประชาชนเคลื่อนที่ (μ = 2.52) ลำดับถัดมา คือ ด้านการบริหารจัดการห้องสมุดเคลื่อนที่สำหรับชาวตลาด (μ = 2.46) ลำดับถัดมา คือ ด้านการบริหารจัดการห้องสมุดประชาชน (μ = 2.43) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารจัดการพัฒนาอาสาสมัครส่งเสริมการอ่าน (μ = 2.39)

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารการศึกษาตามอัธยาศัยในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดลำพูน เป็นดังต่อไปนี้

1. ด้านการบริหารจัดการบ้านหนังสือชุมชน แนวทางคือ ควรเริ่มตั้งแต่การเลือกสถานที่จัดตั้งบ้านหนังสือชุมชน ที่พร้อมให้บริการอินเตอร์เน็ต และสามารถจัดกิจกรรมที่มีสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศได้ รวมถึงผู้ดูแลหรือเจ้าของบ้านหนังสือชุมชน จะต้องมีความรู้และทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีใจรักงานบริการ และเต็มใจที่จะดำเนินงานร่วมกับภาคีเครือข่าย

2. ด้านการบริหารจัดการห้องสมุดเคลื่อนที่สำหรับชาวตลาด แนวทางคือ ห้องสมุดเคลื่อนที่สำหรับชาวตลาด จะต้องมีการดำเนินกิจกรรมที่ง่ายและไม่ซับซ้อน ผู้รับบริการสามารถเข้าถึงบริการได้ทันที เช่น การใช้ QR Code หรือ แบบสอบถามออนไลน์ ในการสำรวจความต้องการและการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน เป็นต้น และสามารถนำผลที่ได้จากการสำรวจ มาวางแผนในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในยุคดิจิทัล ให้ตรงต่อความต้องการของผู้รับบริการ

3. ด้านการบริหารจัดการห้องสมุดประชาชนเคลื่อนที่ แนวทางคือ ควรมีการวางแผนการดำเนินงานร่วมกับภาคีเครือข่าย เพื่อให้ได้รับการสนับสนุนเกี่ยวกับสื่ออิเล็กทรอนิกส์ โสตทัศนูปกรณ์ รวมถึงงบประมาณในการจัดกิจกรรม ให้เพียงพอต่อความต้องการของผู้รับบริการ

4. ด้านการบริหารจัดการห้องสมุดประชาชน แนวทางคือ ห้องสมุดประชาชนในยุคดิจิทัล ควรมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่สามารถให้บริการอย่างครบถ้วนและทันสมัย เช่น คอมพิวเตอร์ที่สามารถใช้งานอินเตอร์เน็ตได้ หรือบริการสัญญาณอินเตอร์เน็ตแบบไร้สาย (WI-FI) เป็นต้น สิ่งสำคัญ คือ เจ้าหน้าที่บรรณารักษ์ จะต้องมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ พร้อมให้บริการและให้คำปรึกษาแก่ผู้รับบริการได้ ควรมีการจัดทำระบบบสารสนเทศของห้องสมุดในรูปแบบออนไลน์ ที่สามารถสืบค้นหรือหาข้อมูลได้จริง เช่น แอพพลิเคชัน เว็บไซต์ หรือนวัตกรรมเทคโนโลยีทางการศึกษาในรูปแบบออนไลน์อื่นๆ ที่ให้บริการการสืบค้นหนังสือในห้องสมุด การบริการยืม-คืนหนังสือออนไลน์ ได้จากระบบสารสนเทศของห้องสมุด เป็นต้น เพื่อให้ผู้รับบริการสามารถใช้บริการได้สะดวก และยังเป็นการลดภาระของเจ้าหน้าที่บรรณารักษ์ อีกด้วย

5. ด้านการบริหารจัดการพัฒนาอาสาสมัครส่งเสริมการอ่าน แนวทางคือ ควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับอาสาสมัครส่งเสริมการอ่านอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้อาสาสมัครมีความรู้และทักษะในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เช่น ทักษะการใช้คอมพิวเตอร์และสื่อออนไลน์ การสร้างแบบเรียนออนไลน์จากแพลตฟอร์มต่างๆ เป็นต้น และส่งเสริมให้อาสาสมัคร ทำงานร่วมกับ บรรณารักษ์และครู กศน.ตำบล อย่างเป็นระบบ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิเคราะห์การวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารการศึกษาตามอัธยาศัยในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดลำพูน สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันของการบริหารการศึกษาตามอัธยาศัยในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดลำพูน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และปัญหาของการบริหารการศึกษาตามอัธยาศัยในยุคดิจิทัล โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้เป็นเพราะสถานศึกษาทุกแห่งมีการปรับตัวในการบริหารและการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และมีการดำเนินงานตามพันธกิจแผนพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2566 - 2570 สำนักงาน กศน. จังหวัดลำพูน (2566) คือ 1) พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยที่มุ่งเน้นการดำเนินงานตามบทบาท หน้าที่ และภารกิจของสถานศึกษา 2) นำเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษามาใช้ในการบริหารจัดการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอย่างมีประสิทธิภาพ 3) ส่งเสริมและสนับสนุนสถานศึกษาในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้ประชาชนทุกกลุ่มเป้าหมายทุกช่วงวัย มีโอกาส ในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต 4) ส่งเสริมสนับสนุนภาคีเครือข่ายทุกภาค

ส่วนให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อตอบสนองความต้องการทางการศึกษาของประชาชนอย่างหลากหลาย อีกทั้งยังสอดคล้องกับ ประกาศสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เรื่อง จุดเน้นการดำเนินงานสำนักงาน กศน. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ข้อที่ 6.2 ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรมเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการอย่างเต็มรูปแบบ รองรับการปฏิบัติราชการที่รองรับชีวิตและการทำงานวิถีใหม่ และนำไปปรับใช้ได้กับสถานการณ์ในภาวะปกติและไม่ปกติ อาทิ การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อหรือภัยพิบัติทางธรรมชาติ โดยให้พิจารณาภารกิจและลักษณะงานรูปแบบ ขั้นตอนวิธีการทำงาน รูปแบบการให้บริการประชาชน และเทคโนโลยีที่ใช้สนับสนุนการปฏิบัติงาน

2. แนวทางการบริหารการศึกษาตามอัธยาศัยในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดลำพูน 5 ด้าน มีแนวทางดังต่อไปนี้

2.1. ด้านการบริหารจัดการบ้านหนังสือชุมชน แนวทางคือ ควรเริ่มตั้งแต่การเลือกสถานที่จัดตั้งบ้านหนังสือชุมชน ที่พร้อมให้บริการอินเตอร์เน็ต และสามารถจัดกิจกรรมที่มีสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศได้ รวมถึงผู้ดูแลหรือเจ้าของบ้านหนังสือชุมชน จะต้องมีความรู้และทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีใจรักงานบริการ และเต็มใจที่จะดำเนินงานร่วมกับภาคีเครือข่าย สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ศุภชัย สกุลแก้ว (2560) ที่ศึกษาเกี่ยวกับ การประเมินผลการพัฒนาสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่า ควรร่วมมือกันทุกฝ่ายในการปรับภูมิทัศน์ สภาพแวดล้อม บรรยากาศที่กระตุ้นความสนใจ เอื้อต่อการเรียนรู้ และมีความเหมาะสม ตลอดจนควรมีการจัดทำระบบสารสนเทศที่พร้อมต่อการใช้งานอยู่เสมอ สอดคล้องกับบริบทในการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับ Thailand 4.0 ควรมีการจัดแหล่งเรียนรู้ทุก กศน.ตำบล ศูนย์การเรียนชุมชน มีสื่อ และแหล่งสืบค้นข้อมูลผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่เพียงพอตามความต้องการของผู้รับบริการ และสามารถใช้งานในการสืบค้นข้อมูลได้ตลอดเวลา และครูควรได้รับการส่งเสริม สนับสนุนให้มีการพัฒนาสมรรถนะในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพิ่มเติมเพื่อนำมาต่อยอดประเมินผลการพัฒนาสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ

2.2. ด้านการบริหารจัดการห้องสมุดเคลื่อนที่สำหรับชาวตลาด แนวทางคือ ห้องสมุดเคลื่อนที่สำหรับชาวตลาด จะต้องมีการดำเนินกิจกรรมที่ง่ายและไม่ซับซ้อน ผู้รับบริการสามารถเข้าถึงบริการได้ทันที เช่น การใช้ QR Code แบบสอบถามออนไลน์ ในการสำรวจความต้องการและการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน เป็นต้น และสามารถนำผลที่ได้จากการสำรวจ มาวางแผนในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในยุคดิจิทัล ให้ตรงต่อความต้องการของผู้รับบริการ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ เหมือนฝัน ยองเพชร (2563) ที่ศึกษาเกี่ยวกับ แนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในศตวรรษที่ 21 พบว่า สถานศึกษาต้องมีสื่อที่มีความพร้อม หลากหลายสามารถใช้งานได้สะดวกให้กับผู้เรียน ครูเป็นผู้ให้คำปรึกษาและแนะนำออกแบบกิจกรรมการแสวงหาการจัดการเรียนรู้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายมีความน่าเชื่อถือ อีกทั้งยังสอดคล้องกับแนวคิดของจิติมา วรรณศรี (2564) ที่กล่าวว่า การจัดการศึกษาที่ใช้เทคโนโลยีอุปกรณ์เคลื่อนที่ซึ่งผู้เรียน

ส่วนมากในปัจจุบันสามารถใช้อุปกรณ์เหล่านี้เพื่อการเรียนรู้และสื่อสารได้ ครูจึงควรออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่นำเทคโนโลยีมาบูรณาการและใช้ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้และทักษะดิจิทัลของผู้เรียนไปพร้อมกัน อาทิ การเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้อันหลากหลายในโลกออนไลน์ และแพลตฟอร์มต่าง ๆ อาทิ Twitter, Google drive document, Moodle, Google classroom, Microsoft team, การใช้ QR code เพื่อกำหนดและเชื่อมโยงไปสู่ Web pages ที่ต้องการให้ผู้เรียนเข้าไปเรียนรู้ การใช้ Platforms ต่างๆ เพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูล อาทิ Google form

2.3. ด้านการบริหารจัดการห้องสมุดประชาชนเคลื่อนที่ แนวทางคือ ควรมีการวางแผนการดำเนินงานร่วมกับภาคีเครือข่าย เพื่อให้ได้รับการสนับสนุนเกี่ยวกับสื่ออิเล็กทรอนิกส์ โสตทัศนูปกรณ์ รวมถึงงบประมาณในการจัดกิจกรรม ให้เพียงพอต่อความต้องการของผู้รับบริการ สอดคล้องกับข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ของ พัชราพร พนมเขต (2565) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีภาคีเครือข่ายที่เข้ามาร่วมส่งเสริม สนับสนุนสถานศึกษาใน ด้านสื่อ หรือเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา สนับสนุนสถานศึกษาในด้านการจัดการศึกษา อีกทั้งยังสอดคล้องกับแนวคิดของ จิติมา วรรณศรี (2564) ที่กล่าวว่า การวางแผนพัฒนาการศึกษาเป็นขั้นตอนสำคัญของการบริหารองค์กรที่จะนำเป้าหมายไปสู่การการปฏิบัติให้บรรลุผล ควรให้ครูบุคลากร และผู้มีส่วนได้เสียมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษา กำหนดวิสัยทัศน์ ทิศทาง เป้าหมาย และกำหนดกลยุทธ์เพื่อไปสู่เป้าหมายที่คาดหวังร่วมกัน การวางแผนพัฒนาองค์กรที่ประสบความสำเร็จมักเกิดจากการรับฟังผู้เกี่ยวข้อง

2.4. ด้านการบริหารจัดการห้องสมุดประชาชน แนวทางคือ ห้องสมุดประชาชนในยุคดิจิทัลควรมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่สามารถให้บริการอย่างครบถ้วนและทันสมัย เช่น คอมพิวเตอร์ที่สามารถใช้งานอินเตอร์เน็ตได้ หรือบริการสัญญาณอินเตอร์เน็ตแบบไร้สาย (WI-FI) เป็นต้น สิ่งสำคัญ คือ เจ้าหน้าที่บรรณารักษ์ จะต้องมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ พร้อมให้บริการและให้คำปรึกษาแก่ผู้รับบริการได้ ควรมีการจัดทำระบบบสารสนเทศของห้องสมุดในรูปแบบออนไลน์ ที่สามารถสืบค้นหรือหาข้อมูลได้จริง เช่น แอพพลิเคชัน เว็บไซต์ หรือนวัตกรรมเทคโนโลยีทางการศึกษาในรูปแบบออนไลน์อื่นๆ ที่ให้บริการการสืบค้นหนังสือในห้องสมุด การบริการยืม-คืนหนังสือออนไลน์ ได้จากระบบสารสนเทศของห้องสมุด เป็นต้น เพื่อให้ผู้รับบริการสามารถใช้บริการได้สะดวก และยังเป็นการลดภาระของเจ้าหน้าที่บรรณารักษ์ อีกด้วย สอดคล้องกับข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ของ พัชราพร พนมเขต (2565) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษา บุคลากรควรจัดหาสื่อ นวัตกรรม หรือจัดสภาพแวดล้อม ที่เอื้อต่อ การเรียนที่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดโครงการกิจกรรมการศึกษาตามอัธยาศัย ที่เป็นปัจจุบัน มีการจัดทำข้อมูลพื้นฐาน หรือทำเนียบสื่อ แหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการแนะนำให้ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น แก่กลุ่มเป้าหมายผู้รับบริการ มีการประเมินความพึงพอใจเกี่ยวกับการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและ ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการนำผลการประเมินความพึงพอใจไปใช้ในการพัฒนาหรือจัดหาสื่อ แหล่งเรียนรู้ หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น อีก

ทั้งยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชนกนารถ บุญวัฒนะกุล (2559) พบว่า การจัดการศึกษาตามอัธยาศัยในประเทศไทยที่เห็นได้ชัดเจน คือ การจัดการแหล่งเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย และจำนวนที่มากยิ่งขึ้น โดยขยายขอบเขตไปยัง กลุ่มเป้าหมายที่อยู่ห่างไกล ไม่กระจุกตัวอยู่เฉพาะในส่วนกลางเท่านั้น ทำให้กลุ่มเป้าหมายมีโอกาสในการแสวงหา ความรู้ได้ง่ายขึ้น อีกทั้งยังมีรูปแบบที่ทันสมัย สอดคล้องกับสภาพการดำเนินชีวิตของผู้คนที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น การให้ข้อมูลแหล่งเรียนรู้ผ่านแอพพลิเคชันของสมาร์ทโฟน แท็บเล็ต ทำให้กลุ่มเป้าหมายสามารถเข้าถึงแหล่งความรู้ได้อย่างสะดวกรวดเร็ว ไม่จำกัดเวลาประหยัด เพราะส่วนใหญ่จะเป็นการให้บริการที่ไม่เสียค่าใช้จ่าย

2.5. ด้านการบริหารจัดการพัฒนาอาสาสมัครส่งเสริมการอ่าน แนวทางคือ ควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับอาสาสมัครส่งเสริมการอ่านอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้อาสาสมัครมีความรู้และทักษะในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เช่น ทักษะการใช้คอมพิวเตอร์และสื่อออนไลน์ การสร้างแบบเรียนออนไลน์จากแพลตฟอร์มต่างๆ เป็นต้น และส่งเสริมให้อาสาสมัคร ทำงานร่วมกับบรรณารักษณ์และครู กศน.ตำบล อย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำผลการวิจัยไปใช้ของ เกษศิรินทร์ หงษ์ทอง (2561) ที่กล่าวว่า สถานศึกษาควรมีการจัดบุคลากรให้เหมาะสมกับบริบทและการปฏิบัติงาน อบรมให้ความรู้ทั้งในด้านวิชาการและปฏิบัติการแก่บุคลากรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของบุคลากรให้มีการพัฒนาทั้งภายในและภายนอกบริเวณพื้นที่ห้องสมุด อีกทั้งยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ณัฐพัชร์ บุญเกตุ (2565) พบว่า การเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่มีการวางแผนร่วมกันของบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ตั้งแต่ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางศึกษา และผู้ปกครอง นำครูไปสู่การ PLC เป็นสิ่งสำคัญกับ ครูยุคปัจจุบันและปฏิบัติอย่างต่อเนื่องโดยนำผลไปปรับวิธีการจัดการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอเป็นการได้แลกเปลี่ยนความคิดซึ่งกันและกัน และหาแนวทางเพื่อพัฒนางานการจัดการเรียนรู้ร่วมกันให้การบริหารจัดการเรียนรู้เกิดประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 แนวทางการบริหารการศึกษาตามอัธยาศัยในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดลำพูน ควรเน้นการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการระดมทรัพยากรทางการบริหาร โดยเฉพาะการจัดหาสื่อ อุปกรณ์ ในการจัดการเรียนรู้ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาที่ทันสมัย เพื่อให้การจัด การศึกษาตามอัธยาศัยในปัจจุบันสอดคล้องต่อความต้องการของผู้รับบริการในยุคดิจิทัล

1.2 ผู้บริหารควรมีนโยบายเกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุน ครูผู้สอน บรรณารักษ์ และอาสาสมัครส่งเสริมการอ่าน ให้มีความรู้และทักษะในการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา ส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมทางการศึกษา การวิจัยในชั้นเรียน จนนำไปสู่แนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) เผยแพร่และเป็นตัวอย่างได้

1.3 ครูผู้สอน บรรณารักษ์ และอาสาสมัครส่งเสริมการอ่าน ควรพัฒนาตนเองในด้านเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง เช่น การใช้คอมพิวเตอร์หรือสมาร์ทโฟนขั้นพื้นฐาน การใช้งานแอพพลิเคชันที่นำมาเป็นสื่อในการจัดการเรียนรู้ได้ เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในยุคดิจิทัล เพื่อนำผลที่ได้ไปหาแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุง การศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ดียิ่งขึ้น

2.2 ควรศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการศึกษาต่อเนื่องในยุคดิจิทัล เพื่อนำผลที่ได้ไปหาแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงการจัดการศึกษาต่อเนื่องให้ดียิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

กู้เกียรติ แดงสีดา. (2563) *แนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษายุคดิจิทัล สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1.* วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.

เกษศิรินทร์ หงษ์ทอง. (2561). *สภาพ ปัญหา และความต้องการของผู้ใช้บริการในการใช้สื่อของห้องสมุดประชาชนอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่.* สารนิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

จิติมา วรรณศรี. (2564). *การบริหารจัดการศึกษายุคดิจิทัล*. พิษณุโลก: โรงพิมพ์รัตนสุวรรณการพิมพ์ 3.

ชนกนารถ บุญวัฒนะกุล. (2559). แนวทางการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยสำหรับประเทศไทย. *วารสารวิชาการ Veridian E-Journal,Silpakorn University ฉบับภาษาไทย มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ.* 9(3), 984-1004.

ณัฐพัชร์ บุญเกตุ. (2565). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารการบริหารการจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 2.* วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราช ภัฏอุตรดิตถ์.

พัชราพร พนมเขต. (2565). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารการศึกษาตามอัธยาศัยสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุตรดิตถ์.* วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.

ศุภชัย สกุลแก้ว. (2560). *การประเมินผลการพัฒนาสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ รายวิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมือง*

นครศรีธรรมราช. (รายงานการศึกษาส่วนบุคคล). สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2551). *แนวคิดและปรัชญาของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในการจัดการศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัย*

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2565). *ประกาศสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เรื่อง จุดเน้นการดำเนินงานสำนักงาน กศน. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566*

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดลำพูน. (2566). *แผนพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2566 - 2570 สำนักงาน กศน.จังหวัดลำพูน*

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดลำพูน. (2562). *ผลการดำเนินงานปี 62*. สืบค้น 30 พฤศจิกายน 2565, จาก http://lpn.nfe.go.th/lpn/

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดลำพูน. (2563). *ผลการดำเนินงานปี 63*. สืบค้น 30 พฤศจิกายน 2565, จาก http://lpn.nfe.go.th/lpn/

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดลำพูน. (2564). *ผลการดำเนินงานปี 64*. สืบค้น 30 พฤศจิกายน 2565, จาก http://lpn.nfe.go.th/lpn/

เหมือนฝัน ยองเพชร. (2563). *แนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย.* สารนิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

แนวทางการกำหนดกลยุทธ์การตลาดของร้านอาหารไทยแบบจานด่วนในกรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย

Guidelines for Marketing Strategy Specification of Thai Fast-Food Restaurants in Vienna, Austria

พลอยนภัส บาร์[1] ทรรศิกา จารุกำจร[2] อาทิตย์ ฉัตรชัยพลรัตน์[3] นพดล มั่งมี[4]

Ploynapat Baar, Tatsika Jarukamjorn, Artit Chatchaipolrat, Noppadol Mungmee

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านอาหารไทยแบบจานด่วน 2) ศึกษากลยุทธ์การตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านอาหารไทยแบบจานด่วน และ 3) ศึกษาปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรมและเทคโนโลยีที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านอาหารไทยแบบจานด่วนในกรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย โดยทำการเก็บข้อมูลจากผู้บริโภคที่เคยเข้ารับบริการร้านอาหารไทยแบบจานด่วนในกรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย จำนวน 400 คน และ ผู้ประกอบการและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับร้านอาหารไทยแบบจานด่วนในกรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย โดยมีกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 5 คน แบ่งเป็น ผู้ประกอบการ จำนวน 4 คน และเจ้าหน้าที่ของรัฐ จำนวน 1 คน ผลการศึกษา พบว่า 1) ระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยส่วนประสมการตลาด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ด้านผู้ให้บริการ มีระดับความคิดเห็นสูงสุด รองลงมาคือด้านกระบวนการและด้านสถานที่ตั้ง ระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรมและเทคโนโลยี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ในด้านสังคมวัฒนธรรมมีระดับความคิดเห็นสูงสุด

Received: 2023-06-07 **Revised**: 2023-06-24 **Accepted**: 2023-06-26

[1] หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย Master of Business Administration Program Department of Business Administration Faculty of Business Administration Asian Graduate College. Corresponding Author e-mail: Noppadol@cas.ac.th

[2] หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย Master of Business Administration Program Department of Business Administration Faculty of Business Administration Asian Graduate College

[3] หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย Master of Business Administration Program Department of Business Administration Faculty of Business Administration Asian Graduate College

[4] คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย Faculty of Business Administration Asian Graduate College

รองลงมาคือในด้านเศรษฐกิจ และข้อที่มีระดับความคิดเห็นต่ำสุดก็คือในด้านเทคโนโลยี ความคิดเห็นต่อกระบวนการตัดสินใจใช้บริการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) จากการวิเคราะห์พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพ รายได้ต่อเดือน (ยูโร) และเชื้อชาติและสัญชาติ แต่ต่างกันจะมีผลต่อกระบวนการตัดสินใจใช้บริการร้านอาหารไทยแบบจานด่วนในกรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ ส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) มีผลต่อกระบวนการตัดสินใจใช้บริการร้านอาหารไทยแบบจานด่วนในกรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3) จากการสัมภาษณ์พบว่า เศรษฐกิจในปัจจุบัน ทำให้ประชาชนมีนิสัยการเลือกซื้อสิ้นค้า โดยคำนึงถึงความคุ้มค่าและราคามากยิ่งขึ้น รวมถึงคำนึงถึงประชาโยชน์ในการใช้งานมากยิ่งขึ้นกว่าในอดีต เพราะค่าครองชีพของประชาชนที่สูงขึ้น แต่มีรายได้เท่าเดิม หรือเพิ่มขึ้นเล็กน้อยเท่านั้น ซึ่งการตัดสินใจเลือกบริโภคอาหารในปัจจุบัน มีการคำนึงถึงคุณค่าทางอาหาร และประโยชน์มากยิ่งขึ้น เนื่องจากเทรนเรื่องสุขภาพกำลังเป็นที่นิยมในกลุ่มวัยกลางคนเป็นอย่างมาก รวมถึงมีการประเมินความคุ้มค่าของสินค้ากับราคาที่ต้องจ่ายมากยิ่งขึ้น โดยที่เทคโนโลยีในปัจจุบันที่สำคัญที่สุดคือสื่อออนไลน์ เพื่อให้ประชาชนสามารถใช้บริการได้ผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ ซึ่งมีความสะดวกสบายเป็นอย่างมาก
คำสำคัญ (Keywords): ร้านอาหารไทยจานด่วน; กลยุทธการตลาด; กรุงเวียนนา

Abstract

This study aims to 1) study marketing strategies affecting the decision to use Thai fast-food restaurants 2) to study economic factors Society, culture and technology affecting the decision to use a Thai fast-food restaurant in Vienna Austria. The data was collected from consumers who had visited a Thai fast-food restaurant in Vienna. Austria, amounting to 400 people, and entrepreneurs and government officials involved in Thai fast-food restaurants in Vienna. Austria There are 5 sample groups, divided into 4 entrepreneurs and 1 government official. 1) The study found that Opinion level on marketing mix factors Overall, it was at a high level. When classified by side, it was found that service provider has the highest rating Followed by process and location. Opinions on economic factors society, culture, and technology Overall, it was at a higher level). When classified by aspect, it was found that in terms of social and cultural aspects, the opinions were the highest. followed by in terms of economy and the one with the lowest level of opinion was in technology. Opinions towards the overall service decision-making process were at a high level. 2) The analysis found that respondents with different gender, age, highest education level, occupation, monthly income (in euros) and ethnicity and nationality had a significant effect on the decision-making process for using a Thai fast-food

restaurant in Vienna. Austria was significantly different at the 0.05 level and the marketing mix (7Ps) affecting the decision-making process for using Thai fast-food restaurants in Vienna. Austria Statistically significant at the 0.05 level. 3) From the interview it was found that current economy makes people have the habit of choosing to buy products taking into account the value and price even more Including taking into account the benefits of using more than in the past because the cost of living of people is higher but have the same income or only slightly increased the decision to choose food in the present with consideration of nutritional value and more benefits Because health trends are becoming very popular among middle-aged people. Including having to evaluate the value of the product with the price that must be paid more. The most important current technology is online media so that people can use the service via mobile phone which is very comfortable
Keywords: Thai fast-food restaurant; Marketing strategy; Vienna

บทนำ (Introduction)

ในช่วงปลายปี 2564 เศรษฐกิจของประเทศออสเตรียจะชะลอตัวจากการยกระดับมาตรการสาธารณสุขที่จำกัดการเข้าร่วมกิจกรรมและใช้บริการร้านค้าการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 แต่ยังคงมีการเจริญเติบโตภาคการลงทุนในปี 2564 ที่เพิ่มขึ้น 7.3% ทำให้อุปสงค์เพิ่มสูงขึ้น ในช่วงเดือนเมษายน 2564 รัฐบาลออกมาตรการให้เงินช่วยเหลือเพื่อกระตุ้นการลงทุน ทำให้ภาคการลงทุนเติบโตขึ้นมาก ส่วนภาคบริการลดลง 1.3% เนื่องจากจำนวนนักท่องเที่ยวในฤดูหนาวลดลงจากมาตรการจำกัดการเดินทาง แต่ภาพรวมประเทศออสเตรียถือว่ามีศักยภาพเป็นประตูการค้าของไทยสู่ตลาดอื่นๆในยุโรป (ศูนย์ธุรกิจสัมพันธ์ กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ, 2565)

ร้านอาหารไทย เป็นหนึ่งในร้านที่ได้รับความนิยมมากที่สุดในประเทศออสเตรีย โดยจากผลสำรวจของสำนักส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ กรุงเวียนนา (2565) พบว่ามีร้านอาหารไทยอยู่ในประเทศออสเตรียทั้งหมด 53 ร้าน โดยเป็นร้านอาหารประเภทเต็มรูปแบบถึง 29 ร้าน และประเภทร้านอาหารจานด่วน 24 ร้าน โดยส่วนมากร้านอาหารไทยจะอยู่ที่กรุงเวียนนาถึง 27 ร้าน แบ่งเป็นร้านอาหารเต็มรูปแบบ 14 ร้าน และเป็นร้านอาหารจานด่วนจ 13 ร้าน ซึ่งถือเป็นการตอกย้ำถึงความนิยมอาหารไทยของผู้บริโภคในกรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย ได้อย่างดี นอกจากนั้นแนวโน้มการเติบโตและเพิ่มขึ้นของร้านอาหารไทยยังมีอย่างต่อเนื่อง สืบเนื่องจากพฤติกรรมของผู้บริโภคที่มีความเชื่อในสรรพคุณของอาหารไทยที่ประกอบด้วย พืช ผัก สมุนไพร ที่ช่วยส่งเสริมสุขภาพของผู้บริโภค

แม้สถานการณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด-19 จะส่งผลกระทบกับธุรกิจร้านอาหารในหลายๆประเทศ แต่ท่ามกลางวิกฤตนี้ธุรกิจร้านอาหารในประเทศออสเตรียยังมีการแข่งขันที่สูงและยังทำรายได้อย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะในกรุงเวียนนาและเมืองซาลซ์บูร์ก ซึ่งแต่ละร้านต่างนำเสนอ

โปรโมชั่นที่หลากหลาย รวมไปถึงการอำนวยความสะดวกๆให้ลูกค้าที่มากมาย เพื่อสร้างข้อได้เปรียบในการประกอบธุรกิจ นอกจากนั้นยังมีการนำเสนอรูปแบบอาหารที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น จะเห็นได้ว่าธุรกิจร้านอาหารในกรุงเวียนนา ประเทศออสเตรียแม้จะเป็นธุรกิจที่สร้างรายได้อย่างมหาศาลและต่อเนื่อง แต่ยังคงมีอัตราการแข่งขันที่สูงมากในเวลาเดียวกัน (MICHELIN Guide, 2022) และวิกฤตราคาพลังงานที่ผันผวน ความขัดแย้งระหว่างรัสเซียกับยูเครนที่ยังไม่สามารถหาบทสรุป และความคุกรุ่นของสถานการณ์ระหว่างสหรัฐอเมริกากับจีนที่พร้อมปะทุทุกเมื่อ ตลอดจนคลื่นความร้อนที่รุนแรงในทวียุโรปทำให้ประเทศออสเตรียประสบปัญหาขาดแคลนพลังงานอย่างหนักและต้องเผชิญกับราคาเชื้อเพลิงที่พุ่งทะยานขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ (การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย, 2565) จากดังนั้นร้านอาหารไทยจึงจำเป็นต้องหากลยุทธ์ใหม่เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์และบริการรวมไปถึงสร้างข้อได้เปรียบเพื่อเพิ่มกลุ่มลูกค้าใหม่ๆโดยไม่ต้องลงทุนเพิ่ม

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยและในฐานะผู้ประกอบกิจการร้านอาหารไทยแบบจานด่วนในกรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย จึงได้สนใจศึกษาแนวทางการกำหนดกลยุทธ์การตลาดของร้านอาหารไทยแบบจานด่วนในกรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย เพื่อเป็นประโยชน์กับผู้ประกอบธุรกิจหรือผู้สนใจในธุรกิจอาหารไทยแบบจานด่วน ในกรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย ให้สามารถนำผลการศึกษาไปประยุกต์ใช้ในการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันให้กับผู้ประกอบธุรกิจรายอื่นๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านอาหารไทยแบบจานด่วนในกรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย
2. เพื่อศึกษากลยุทธ์การตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านอาหารไทยแบบจานด่วนในกรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย
3. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรมและเทคโนโลยีที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านอาหารไทยแบบจานด่วนในกรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ คือ ผู้บริโภคที่เคยเข้ารับบริการร้านอาหารไทยแบบจานด่วนในกรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย เนื่องจากไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน ดังนั้น ขนาดตัวอย่างสามารถคำนวณได้จากสูตรไม่ทราบขนาดตัว อย่างของ W.G. Cochran โดยกำหนดระดับค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และระดับค่าความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 (กัลยา วาณิชย์บัญชา, 2554) โดยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างเป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental sampling) โดยมีขนาดกลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 384 คน เพื่อความสะดวกในการ

ประเมินผล และการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 400 ตัวอย่าง ซึ่งถือได้ว่าผ่านเกณฑ์ตามที่เงื่อนไขกำหนด คือไม่น้อยกว่า 384 ตัวอย่าง

1.2 ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ คือ ผู้ประกอบการและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับร้านอาหารไทยแบบจานด่วนในกรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย โดยมีกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 5 คน แบ่งเป็น ผู้ประกอบการ จำนวน 4 คน และเจ้าหน้าที่ของรัฐ จำนวน 1 คน ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) ซึ่งกลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้เป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถอธิบายข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับร้านอาหารไทยแบบจานด่วนในกรุงเวียนนา ประเทศออสเตรียได้

2. เครื่องมือการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) โดยแบ่งเครื่องมือออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

เครื่องมือตอนที่ 1 คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งแบบสอบถามแบ่งเป็น 5 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check-List) เป็นแบบสอบถามปลายปิด ดังนี้ ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ รายได้ต่อเดือน ระดับการศึกษา เชื้อชาติสัญชาติ และศาสนา

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมการตลาด (7Ps) ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านบุคลากร ด้านกระบวนการ และด้านลักษณะทางกายภาพ เป็นแบบสอบถามปลายปิด โดยใช้เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของ Likert Scale (รุจเรขา วิทยาวุฒิกุล, 2553)

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยภายนอก (PEST) ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและวัฒนธรรม และด้านเทคโนโลยี เป็นแบบสอบถามปลายปิด โดยใช้เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของ Likert Scale (รุจเรขา วิทยาวุฒิกุล, 2553)

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจใช้บริการร้านอาหารไทยแบบจานด่วน ได้แก่ การตระหนักถึงปัญหา การแสวงหาข้อมูล การพิจารณาทางเลือก การตัดสินใจซื้อ และพฤติกรรมหลังการซื้อโดยใช้เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของ Likert Scale (รุจเรขา วิทยาวุฒิกุล, 2553)

ส่วนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติม เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมได้

เครื่องมือตอนที่ 2 คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview Guide) เป็นลักษณะปลายเปิดและมีความยืดหยุ่น เพื่อนำไปใช้ในการสัมภาษณ์ (Interview) โดยการใช้คำถามปลายเปิดในการเก็บข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง (สุพักตร์ พิบูลย์, 2553) โดยดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดประเด็นหลักในการสัมภาษณ์ตามกรอบแนวคิดในการวิจัย ระบุรายการข้อมูลที่ต้องการของแต่ละประเด็นและจัดทำร่างแบบสัมภาษณ์และรายการคำถามแต่ละประเด็น

2. ตรวจสอบคุณภาพของแบบสัมภาษณ์ โดยอาจารย์ที่ปรึกษาว่าตรงตามเนื้อหาและมีข้อมูลครบถ้วนหรือไม่ จากนั้นปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

3. แก้ไขและปรับปรุงให้เป็นแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ นำไปเก็บรวบรวมข้อมูล

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ผู้วิจัยจะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยนำแบบสอบถามออนไลน์ที่จัดทำใน Google Form พิมพ์ส่วนของ QR Code และนำไปฝากที่ร้านอาหารไทยแบบจานด่วนในกรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย ทั้ง 4 ร้าน เพื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้บริโภค

2) การสัมภาษณ์รายบุคคล (Individual Interview) ในการสัมภาษณ์ผู้วิจัยจะถามคำถามเพื่อศึกษาแนวทางในการปรับกลยุทธ์การตลาดร้านอาหารไทยแบบจานด่วนในกรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย โดยตลอดการสัมภาษณ์นั้น จะใช้วิธีการบันทึกเสียงเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วน แล้วนำมาถอดเทป ตีความคัดเลือกประเด็น และข้อสรุป และใช้วิธีการขออีเมล์จากผู้รับบริการเพื่อส่งแบบสอบถามให้ตอบคำถามในกรณีที่ไม่สะดวกให้สัมภาษณ์ในช่วงเวลานั้นๆ เพื่อหาแนวทางในการปรับกลยุทธ์การตลาดร้านอาหารไทยแบบจานด่วนในกรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย

4. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1) การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามใช้วิธีคำนวณโดยแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ รายได้ต่อเดือน เชื่อชาติ และสัญชาติ

2) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมการตลาด (7Ps) ปัจจัยภายนอก (PEST) และ กระบวนการตัดสินใจใช้บริการร้านอาหารไทยแบบจานด่วน โดย นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ ซึ่งประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยการนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางควบคู่กับการบรรยายและสรุปผลการศึกษา โดยการกำหนดการให้คะแนนคำตอบของแบบสอบถาม (ธานินทร์ ศิลป์จารุ,2548)

3) การวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับกระบวนการตัดสินใจใช้บริการร้านอาหารไทยแบบจานด่วน โดยใช้สถิติ Independent Sample t-test เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย 2 กลุ่ม และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มากกว่า 2 กลุ่ม

4) การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนประสมการตลาด (7Ps) และปัจจัยภายนอก (PEST) กับ กระบวนการตัดสินใจใช้บริการร้านอาหารไทยแบบจานด่วน ด้วยสถิติ

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อใช้หาค่าความสัมพันธ์ของตัวแปร 2 ตัวที่เป็นอิสระกันใช้ โดยที่ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ จำมีค่าระหว่าง $-1 \leq r \leq 1$ ซึ่งการอ่านค่า r ทำได้โดย

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ (Interview) ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยเริ่มจากการสรุปข้อมูลที่เก็บรวบรวมทั้งหมดและนำมาจัดหมวดหมู่เพื่อคัดแยกประเด็นสำคัญ รวบรวมกลุ่มประเด็นที่มีความหมายเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกัน เพื่อค้นหาปัจจัยสำคัญที่มีผลในการกำหนดกลยุทธ์การตลาดของร้านอาหารไทยแบบจานด่วนในกรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย จากนั้นแต่ละปัจจัยสำคัญมาเชื่อมโยงความสัมพันธ์เพื่อนำมาสรุปผลตามกรอบการวิจัยของการศึกษา

ผลการวิจัย (Research Results)

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล

1) ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 50.7 อายุ 31-40 ปี ร้อยละ 50.7 มีสถานภาพโสด ร้อยละ 49.0 มีระดับการศึกษาสูงสุดอยู่ในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ร้อยละ 66.7 ประกอบอาชีพปัจจุบันเป็นพนักงานบริษัท ร้อยละ 51.7 มีรายได้ต่อเดือน 2,401 ยูโรหรือสูงกว่า ร้อยละ 51.2 มีเชื้อชาติออสเตรีย ร้อยละ 64.3 และ มีสัญชาติออสเตรียน ร้อยละ 67.7

2) ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมการตลาด (Marketing Mix 7P's) ผู้ตอบแบบสอบถาม มีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยส่วนประสมการตลาด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ด้านผู้ให้บริการ มีระดับความคิดเห็นสูงสุด รองลงมาคือด้านกระบวนการและด้านสถานที่ตั้ง

3) ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรมและเทคโนโลยี

ผู้ตอบแบบสอบถาม มีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรมและเทคโนโลยี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมา) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ในด้านสังคมวัฒนธรรมมีระดับความคิดเห็นสูงสุด รองลงมาคือในด้านเศรษฐกิจ และข้อที่มีระดับความคิดเห็นต่ำสุดก็คือในด้านเทคโนโลยี โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1) ผู้ตอบแบบสอบถาม มีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรมและเทคโนโลยี ด้านเศรษฐกิจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่าในข้อ "ราคาพลังงานที่สูงขึ้นมีผลต่อการเดินทางมาใช้บริการร้านอาหารไทยแบบจานด่วนมากน้อยเพียงใด" มีระดับความคิดเห็นสูงสุด รองลงมาคือในข้อ "สถานการณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด-19 มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านาหารไทยแบบจานด่วนมากน้อยเพียงใด" และข้อที่มีระดับความคิดเห็นต่ำสุดก็คือในข้อ "ภาวะเงินเฟ้อมีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านอาหารไทยแบบจานด่วนมากน้อยเพียงใด"

3.2) ผู้ตอบแบบสอบถาม มีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและเทคโนโลยี ด้านสังคมวัฒนธรรมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ในข้อ “ร้านอาหารไทยแบบจานด่วนได้รับความนิยมมากน้อยเพียงใด” มีระดับความคิดเห็นสูงสุด รองลงมาคือในข้อ “คะแนนนิยมจากช่องทางออนไลน์ เช่น Google เป็นต้น มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านอาหารไทยแบบจานด่วนมากน้อยเพียงใด” และข้อที่มีระดับความคิดเห็นต่ำสุดก็คือในข้อ “ครอบครัวหรือเพื่อนมีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านอาหารไทยแบบจานด่วนมากน้อยเพียงใด”

3.3) ผู้ตอบแบบสอบถาม มีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและเทคโนโลยี ด้านเทคโนโลยีโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า ในข้อ “ท่านใช้ Google ในการค้นหาข้อมูลร้านอาหารไทยแบบจานด่วนมากน้อยเพียงใด” มีระดับความคิดเห็นสูงสุด รองลงมาคือในข้อ “ท่านใช้ Trip advisor ในการค้นหาข้อมูลร้านอาหารไทยแบบจานด่วนมากน้อยเพียงใด” และข้อที่มีระดับความคิดเห็นต่ำสุดก็คือในข้อ “ท่านเคยเห็นโฆษณาร้านอาหารไทยแบบจานด่วนผ่าน Instagram มากน้อยเพียงใด

4) ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจใช้ของผู้บริโภค

ผู้ตอบแบบสอบถาม มีระดับความคิดเห็นต่อกระบวนการตัดสินใจใช้บริการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า ในข้อ “คุณจะแนะนำบุคคลอื่นให้มาใช้บริการที่ร้านอาหารไทยจานด่วน” มีระดับความคิดเห็นสูงสุด รองลงมาคือในข้อ “คุณจะกลับมาใช้บริการร้านอาหารไทยจานด่วนอีกครั้งอย่างแน่นอน” และข้อที่มีระดับความคิดเห็นต่ำสุดก็คือในข้อ “คุณค้นหาข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ก่อนเลือกใช้บริการร้านอาหารไทยจานด่วน ผ่านสื่อช่องทางออนไลน์หรือสังคมออนไลน์มากกว่าสื่อออฟไลน์ (อาทิ หนังสือพิมพ์หรือวารสาร)”

5) การพิสูจน์สมมุติฐาน

5.1) ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านอาหารไทยแบบจานด่วนในกรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย ของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ เชื้อชาติ สัญชาติ ต่างกัน จะมีผลต่อกระบวนการตัดสินใจใช้บริการร้านอาหารไทยแบบจานด่วนในกรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.0

5.2) กลยุทธ์การตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านอาหารไทยแบบจานด่วนในกรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย ผลจากการวิเคราะห์การพิสูจน์สมมติฐานที่ว่า ส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) มีผลต่อกระบวนการตัดสินใจใช้บริการร้านอาหารไทยแบบจานด่วนในกรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย ด้วยสถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สันพบว่า โดยภาพรวม ส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) มีผลต่อกระบวนการตัดสินใจใช้บริการร้านอาหารไทยแบบจานด่วนในกรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน ในระดับค่อนข้างสูง (Pearson Correlation = .734) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า

ส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) ด้านผลิตภัณฑ์ มีผลต่อกระบวนการตัดสินใจใช้บริการร้านอาหารไทยแบบจานด่วนในกรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน ในระดับปานกลาง

ส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) ด้านราคา,ด้านสถานที่ตั้ง,ด้านการส่งเสริมการขาย,ด้านลักษณะทางกายภาพ,ด้านกระบวนการ มีผลต่อกระบวนการตัดสินใจใช้บริการร้านอาหารไทยแบบจานด่วนในกรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน ในระดับค่อนข้างสูง

ส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) ด้านผู้ให้บริการ มีผลต่อกระบวนการตัดสินใจใช้บริการร้านอาหารไทยแบบจานด่วนในกรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน ในระดับต่ำ

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ (Interview) โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis)

จากการสัมภาษณ์ ผู้ประกอบการและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับร้านอาหารไทยแบบจานด่วนในกรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย โดยมีกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 5 คน แบ่งเป็นผู้ประกอบการ จำนวน 4 คน และเจ้าหน้าที่ของรัฐ จำนวน 1 คน ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) ซึ่งกลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้เป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถอธิบายข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับร้านอาหารไทยแบบจานด่วนในกรุงเวียนนา ประเทศออสเตรียได้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) ความคิดเห็นด้านกลยุทธ์การตลาด ของร้านอาหารไทยแบบจานด่วนในกรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย

1.1) เมนูอาหารจานด่วนของร้านอาหารไทยในปัจจุบันมีความหลากหลาย มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว ซึ่งสามารถใช้วัตถุดิบของไทยและวัตถุดิบของท้องถิ่นผสมผสานกันได้ดี โดยวัตถุดิบส่วนมากมีคุณภาพดี มีรสชาติที่ดี

1.2) เมื่อเทียบราคาอาหารไทยกับอาหารประเภทอื่นๆรวมถึงอาหารท้องถิ่นแล้วพบว่าอาหารไทยถือว่ามีราคาค่อนข้างสูง เนื่องจากวัตถุดิบมีราคาที่สูงเพราะต้องนำเข้ามาจากประเทศไทย ส่งผลให้อาหารไทยจึงมีราคาค่อนข้างสูง

1.3) ทำเลที่ตั้ง เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการอาหารจานด่วนเป็นอย่างมาก หากร้านตั้งอยู่ในทำเลที่สามารถเดินทางได้สะดวก และพบเห็นได้ง่าย ทำให้ลูกค้าให้ความสนใจมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในแหล่งที่พักอาศัยหรือสำนักงาน เพราะพื้นที่เหล่านี้จะมีประชากรหนาแน่น ทำให้มีโอกาสในการขายมากยิ่งขึ้น

1.4) ร้านอาหารไทยในปัจจุบันได้มีการจัดโปรโมชั่นต่างๆ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ลูกค้าเกิดการตัดสินใจซื้อมากยิ่งขึ้น เช่น เมื่อซื้ออาหารกลางวันรับเครื่องดื่มฟรี หรือมีการจัดส่วนลดตามเทศกาลต่างๆ รวมถึงมีการจัดทำเมนูอาหารประจำเทศกาล เพื่อเป็นเอกลักษณ์ และเพื่อดึงดูดให้ลูกค้าสนใจมากยิ่งขึ้น

1.5) การให้บริการลูกค้าของพนักงานในร้านอาหารไทย ส่วนใหญ่พนักงานจะมีการบริการที่ดี มีการเตรียมความพร้อมในการให้บริการเป็นอย่างดี โดยเฉพาะในการใช้ภาษาที่สามารถสื่อสารและให้คำแนะนำในรายการอาหารเป็นภาษาเยอรมันได้เป็นอย่างดี รวมถึงโดยพื้นฐานของคนไทยเป็นคนที่มีอัธยาศัยดีและมีมารยาท ทำให้การให้บริการเป็นที่ประทับใจของลูกค้าเป็นอย่าบงมาก

1.6) ร้านอาหารไทยจากด่วนส่วนใหญ่ ลูกค้าจะมีการโทรมาจองโต๊ะก่อน เนื่องจากมีจำนวนโต๊ะให้บริการจำนวนไม่มาก หากไม่มีโต๊ะให้บริการทำการสั่งกลับบ้านแทน

1.7) เนื่องจากข้อกำหนดในการประกอบธุรกิจร้านอาหารตามนโยบายของภาครัฐ ทำให้ผู้ประกอบการสามารถดำเนินกิจการต่างๆได้อย่างมีขอบเขต ซึ่งในปัจจุบันสามารถทำได้ดี ตอบโจทย์ความต้องการของลูกค้าภายใต้ข้อกำหนดของภาครัฐเป็นอย่างดี

2) ส่วนที่ 2 : ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรมและเทคโนโลยี ของร้านอาหารไทยแบบจานด่วนในกรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย

เศรษฐกิจในปัจจุบัน ทำให้ประชาชนมีนิสัยการเลือกซื้อสิ้นค้า โดยคำนึงถึงความคุ้มค่าและราคามากยิ่งขึ้น รวมถึงคำนึงถึงประชาโยชน์ในการใช้งานมากยิ่งขึ้นกว่าในอดีต เพราะค่าครองชีพของประชาชนที่สูงขึ้น แต่มีรายได้เท่าเดิม หรือเพิ่มขึ้นเล็กน้อยเท่านั้น ซึ่งการตัดสินใจเลือกบริโภคอาหารในปัจจุบัน มีการคำนึงถึงคุณค่าทางอาหาร และประโยชน์มากยิ่งขึ้น เนื่องจากเทรนเรื่องสุขภาพกำลังเป็นที่นิยมในกลุ่มวัยกลางคนเป็นอย่างมาก รวมถึงมีการประเมินความคุ้มค่าของสินค้ากับราคาที่ต้องจ่ายมากยิ่งขึ้น โดยที่เทคโนโลยีในปัจจุบันที่สำคัญที่สุดคือสื่อออนไลน์ เพื่อให้ประชาชนสามารถใช้บริการได้ผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ ซึ่งมีความสะดวกสบายเป็นอย่างมาก

ขั้นตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจใช้บริการร้านอาหารไทยไทยแบบจานด่วนในกรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย

1. ลูกค้าเลือกใช้บริการร้านอาหารไทยเพราะชื่นชอบในรสชาติอาหาร คุณภาพของอาหาร และเอกลักษณ์ความเป็นไทยของอาหารไทย

2. ช่องทางที่ทำให้ลูกค้ารับรู้ข้อมูลและรู้จักร้านอาหารไทยเพิ่มมากขึ้น คือการประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางออนไลน์ทุกช่องทาง

3. ร้านอาหารไทยมีความแตกต่างหรือโดดเด่นกว่าร้านอาหารอื่นๆในเรื่องของรสชาติ ที่มีความจัดจ้านและคงความเป็นไทย รวมถึงวัตถุดิบที่มีความแตกต่างและเฉพาะตัว

4. ปัจจัยหรือกระบวนที่สำคัญที่สุดในการตัดสินใจใช้บริการร้านอาหารไทยคือการนำเสนอเมนูอาหาร และรสชาติอาหาร รวมถึงการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ลูกค้ารับทราบถึงสถานที่ตั้งของร้านเป็นต้น

5. ปัจจัยหรือกระบวนที่ทำให้ลูกค้าเกิดความประทับใจในการใช้บริการร้านอาหารไทยคือการให้บริการของพนักงานในร้านอาหารไทย รวมถึงรสชาติ คุณภาพ และปริมาณของอาหารด้วย

6. ปัจจัยหรือกระบวนที่ทำให้ลูกค้าพึงพอใจและกลับมาใช้บริการร้านอาหารไทยอีกครั้ง คือราชาติ ความสะอาด คุณภาพ ปริมาณ การให้บริการ ราคาที่เหมาะสม และการนำเสนอที่ทำให้เกิดความประทับใจของลูกค้า

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการวิเคราะห์พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุ จะมีผลต่อกระบวนการตัดสินใจใช้บริการร้านอาหารไทยแบบจานด่วนในกรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วริทธิ์ คงกิจเชิดชู (2562) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้ออาหารจานด่วนแบบ Takeaway ในพื้นที่ศูนย์กลางทางธุรกิจ ผลการศึกษาพบว่า ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะประชากรศาสตร์ด้านอายุมีส่งผลต่อการตัดสินใจซื้ออาหารจานด่วนแบบ Takeaway

จากการวิเคราะห์พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอาชีพปัจจุบัน จะมีผลต่อกระบวนการตัดสินใจใช้บริการร้านอาหารไทยแบบจานด่วนในกรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วริทธิ์ คงกิจเชิดชู (2562) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้ออาหารจานด่วนแบบ Takeaway ในพื้นที่ศูนย์กลางทางธุรกิจ ผลการศึกษาพบว่า ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะประชากรศาสตร์ด้านอาชีพมีส่งผลต่อการตัดสินใจซื้ออาหารจานด่วนแบบ Takeaway

จากการวิเคราะห์พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้ต่อเดือน (ยูโร) จะมีผลต่อกระบวนการตัดสินใจใช้บริการร้านอาหารไทยแบบจานด่วนในกรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เนื่องจากซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธัญญ์ธิชา รักชาติ (2560) ได้ทำการศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภคในการเลือกใช้บริการร้านอาหารญี่ปุ่น ในศูนย์การค้าอยุธยาซิตี้พาร์ค จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริโภคที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่างกัน มีปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจการเลือกใช้บริการร้านอาหารญี่ปุ่นแตกต่างกัน

ผลจากการวิเคราะห์พบว่า โดยภาพรวม ส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) มีผลต่อกระบวนการตัดสินใจใช้บริการร้านอาหารไทยแบบจานด่วนในกรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน ในระดับค่อนข้างสูง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐพงษ์ วิจิตรพิทักษ์กุล (2561) ได้ทำการศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการใช้บริการและปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านอาหารญี่ปุ่นของผู้บริโภคในเขตจังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านอาหารญี่ปุ่นของผู้บริโภคในเขตจังหวัดชลบุรี ได้แก่ ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ (Product) ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด (Promotion) และปัจจัยด้านกระบวนการ (Process) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากการรวบรวมข้อมูลพบว่า เศรษฐกิจในปัจจุบัน ทำให้ประชาชนมีนิสัยการเลือกซื้อสิ้นค้า โดยคำนึงถึงความคุ้มค่าและราคามากยิ่งขึ้น รวมถึงคำนึงถึงประชาโยชน์ในการใช้งานมากยิ่งขึ้นกว่าในอดีต เพราะค่าครองชีพของประชาชนที่สูงขึ้น แต่มีรายได้เท่าเดิม หรือเพิ่มขึ้นเล็กน้อยเท่านั้น ซึ่งการตัดสินใจเลือกบริโภคอาหารในปัจจุบัน มีการคำนึงถึงคุณค่าทางอาหาร และประโยชน์มากยิ่งขึ้น เนื่องจากเทรนเรื่องสุขภาพกำลังเป็นที่นิยมในกลุ่มวัยกลางคนเป็นอย่างมาก รวมถึงมีการประเมินความคุ้มค่าของสินค้ากับราคาที่ต้องจ่ายมากยิ่งขึ้น โดยที่เทคโนโลยีในปัจจุบันที่สำคัญที่สุดคือสื่อออนไลน์ เพื่อให้ประชาชนสามารถใช้บริการได้ผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ ซึ่งมีความสะดวกสบายเป็นอย่างมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Chayaporn Chaowanapunja (2019) ได้ทำการศึกษาเรื่อง Factors that influence consumers to choose a restaurant in Bangkok Metropolitan area พบว่า “รสชาติ” เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่ผู้ตอบแบบสอบถามกังวลในการเลือกร้านอาหาร รองลงมาคือ “ความสะอาด” และ “คุณภาพของอาหาร” ตามลำดับ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Chanon Gamjorn (2020) ได้ทำการศึกษาเรื่อง Changes in SMEs restaurant business in Bangkok during and after Covid-19 พบว่า ปัจจัยสำคัญ 5 ประการที่จะสนับสนุนให้ผู้ประกอบการ SMEs บริหารร้านอาหารอย่างมีประสิทธิภาพเป็นไปตามกระแสนิยมและความต้องการของผู้บริโภค ได้แก่ การรักษาคุณภาพของอาหารให้อยู่ในระดับสูง กระบวนการมาตรฐานในการฆ่าเชื้อภายในร้านอาหาร การจัดชุดอาหาร ราคา และบรรจุภัณฑ์ให้ตรงใจผู้บริโภค นอกจากนี้ผู้ประกอบการยังต้องพัฒนาทักษะ 4 ด้าน ได้แก่ การบัญชี การตลาดและการขาย การสื่อสาร และที่สำคัญที่สุด คือ ความสามารถในการปรับตัว เพื่อให้สามารถบริหารและจัดการร้านอาหารได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestion)

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ในการอนุรักษ์เอกลักษณ์ความเป็นไทยของอาหารไทยนั่นเป็นสิ่งที่ดี แต่ควรมีการปรับรสชาติให้เหมาะสมกับคนยุโรปมากยิ่งขึ้น เพราะคนในพื้นที่จะชินกับรสชาติของอาหารพื้นเมือง ซึ่งอาหารไทยถือว่ามีรสชาติจัดกว่ามาก รวมถึงการที่อาหารไทยมีวัตถุดิบที่มีความเฉพาะตัว ทำให้วัตถุดิบมีราคาที่สูงเพราะต้องนำเข้ามาจากประเทศไทย ดังนั้นควรมีการประยุกต์ใช้วัตถุดิบที่สามารถหาได้ในท้องถิ่น เพื่อเป็นการลดต้นทุน แต่ต้องพยายามรักษาความเป็นไทยไว้ให้มากที่สุด

1.2 ควรมีการเพิ่มช่องทางการให้บริการเดลิเวอรี่ เพราะลูกค้าบางรายไม่สะดวกที่จะเดินทาง การให้บริการจัดส่งอาหารจึงเป็นอีกช่องทางที่ทำให้ลูกค้าสามารถเลือกซื้ออาหารไทยจากทางร้านได้

1.3 ควรมีการจัดทำการตลาดออนไลน์ เพื่อให้เกิดการรับรู้ตัวตนของร้านอาหารแก้ผู้บริโภคที่ใช้สื่อออนไลน์

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการศึกษาปัจจัยอื่นๆที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการใช้บริการร้านอาหารไทยจานด่วน เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่หลากหลาย และสามารถนำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดการตัดสินใจให้ประชาชนเข้ามาใช้บริการร้ายอาหารไทยจานด่วนมากยิ่งขึ้น

2.2 ควรทำการศึกษาเปรียบเทียบผลจากการนำแนวทางการกำหนดกลยุทธ์การตลาดของร้านอาหารไทยแบบจานด่วนในกรุงเวียนนา ประเทศออสเตรียในครั้งนี้ ไปใช้ในการดำเนินกิจการ กับร้านอื่นๆ ที่มีการให้บริการทั่วไป เพื่อให้ทราบถึงความสำเร็จในการกำหนดกลยุทธ์การตลาดของร้านอาหารไทยแบบจานด่วนในกรุงเวียนนา ประเทศออสเตรียในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง (References)

กัลยา วานิชย์บัญชา. (2554). หลักสถิติ. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย. (2565). ทั่วโลกเปิดโหมดประหยัดพลังงานสู้วิกฤตครั้งใหญ่ แล้วไทยพร้อมช่วยกันประหยัดพลังงานหรือยัง. ค้นเมื่อ 26 สิงหาคม 2565, จาก https://www.egat.co.th/home/20220825-art01

กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์. (2564). โควิดเป็นเหตุ ชาวออสเตรียทำอาหารไทยกินเองมากขึ้นดันยอดขายกะทิและเครื่องแกงพุ่ง. ค้นเมื่อ 4 สิงหาคม 2565, จาก https://www.ditp.go.th/ditp_web61/article_sub_view.php?filename=contents_attach/753649/753649.pdf&title=753649&cate=1427&d=0

ณัฐพงษ์ วิจิตรพิทักษ์กุล. (2561). พฤติกรรมการใช้บริการและปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านอาหารญี่ปุ่นของผู้บริโภคในเขตจังหวัดชลบุรี. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.

ธัญญ์ธิชา รักชาติ. (2560). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภคในการเลือกใช้บริการร้านอาหารญี่ปุ่น ในศูนย์การค้าอยุธยาซิตี้พาร์ค จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. การค้นคว้าอิสระ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2548). การวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS. กรุงเทพฯ: วีอินเตอร์ พริ้นท์.

เบญญาภา อยู่โพธิ์ทอง และ สมบัติ กาญจนกิจ. (2560). พฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวนานาชาติเกี่ยวกับอาหารไทยริมบาทวิถี กรุงเทพมหานคร. วารสารวิชาการสถาบันการพลศึกษา, 9(1), 91–105.

รุจเรขา วิทยาวุฒิกุล. (2557). การพัฒนาแบบจำลองเครือข่ายทางสังคมเพื่อเพิ่มผลผลิต. งานวิจัยของอาจารย์ ในมหาวิทยาลัยวิจัยไทย . มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช/นนทบุรี

ลาวัณย์ ทวีผดุง. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการใช้บริการร้านอาหารจานด่วนเคเอฟซีของผู้บริโภคใน เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วริทธิ์ คงกิจเชิดชู. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้ออาหารจานด่วนแบบ Takeaway ในพื้นที่ศูนย์กลางทางธุรกิจ. WMS Journal of Management Walailak University. 8(2).

วิลาสินี พิพัฒน์พัลลภ. (2558). พฤติกรรมผู้บริโภคในการใช้บริการร้านอาหารบุฟเฟ่ต์ปิ้งย่างสไตล์ญี่ปุ่นในอำเภอเมืองเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ศูนย์ธุรกิจสัมพันธ์ กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ. (2565). เศรษฐกิจออสเตรียทรงตัว. ค้นเมื่อ 4 สิงหาคม 2565, จาก https://globthailand.com/austria-040222/

สุพักตร์ พิบูลย์. (2553). การวิจัยและพัฒนางานวิชาการ. กรุงเทพฯ : สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

สำนักส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ กรุงเวียนนา กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์. (2565). ร้านอาหารไทยในประเทศออสเตรีย. เวียนนา: สำนักส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ กรุงเวียนนา.

Chanon Gamjorn. (2020). Changes in SMEs restaurant business in Bangkok during and after Covid-19. Thailand: Thammasat University.

Chayaporn Chaowanapunja. (2019). Factors that influence consumers to choose a restaurant in Bangkok Metropolitan area. Thailand: Mahidol University.

MICHELIN Guide. (2022). Vienna and Salzburg 2022 Guide MICHELIN selection revealed. ค้นเมื่อ 19 ตุลาคม 2565, จาก https://guide.michelin.com/en/article/news-and-views/vienna-and-salzburg-2022-guide-michelin-selection-revealed

แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู

The guidelines for development operations of community enterprises in Muang districts Nong Bua Lamphu Province

จินตนา สุริยะศรี[1]
Jintana Suriyasri

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน 2.เปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันมีผลต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน และ 3.ศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ สมาชิกวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู จำนวน 309 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) เครื่องในมือการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน เป็นมาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.91 และแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที การวิเคราะห์ค่าความแปรปรวน และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของเชฟเฟ่ ผลการวิจัยพบว่า 1) การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับ พบว่า ด้านการผลิตและกระบวนการจัดการสินค้า รองลงมา ด้านการตลาดและด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับภายนอก และด้านการจัดการความรู้ และข้อมูลข่าวสาร ในด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านทิศทาง 2) การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ในภาพรวมมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน ไม่แตกต่างกัน 3) แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ควรพัฒนาด้านทิศทาง ด้านวิสัยทัศน์ ศักยภาพความเป็นผู้นำ ด้านสมาชิก การบริหารสมาชิกและการมีส่วนร่วม และด้านการบริหารจัดการ การวางแผนดำเนินการ ซึ่งวิสาหกิจชุมชนควรจัดการประชุมอย่างสม่ำเสมอเพื่อกำหนดทิศทางมีกรรมการดูแลงานในด้านต่าง ๆ เหมาะสม การปรับปรุงกฎระเบียบข้อบังคับให้เหมาะสมและมีการนำไปใช้ และการบริหารงานเป็นระบบและตรวจสอบได้ ส่งเสริมการ

Received: 2023-05-31 **Revised**: 2023-06-24 **Accepted**: 2023-06-26

[1]หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต/สาขาวิชาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยพิชญบัณฑิต Bachelor of Business Administration/Management Program Faculty of Business Administration Pitchayabundit College. Corresponding Author e-mail: jsuriyasri@gmail.com

มีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนอย่างต่อเนื่องตลอดจนวิธีการสร้างความสัมพันธ์ และการทำธุรกิจร่วมกัน ในรูปแบบต่าง ๆเชื่อมโยงและเกื้อกูลกับกิจกรรมวิสาหกิจอื่น ๆ ในชุมชน โดยเข้าไปขอรับคำปรึกษาคำแนะนำจากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ (Keywords): แนวทางการพัฒนา; การดำเนินงาน; วิสาหกิจชุมชน

Abstract

The purposes of this research were: 1. to study the operation of community enterprises. 2. Comparison of different personal factors affecting the operation of community enterprises classified by sex, age, education level, occupation and average monthly income and 3. Study the guidelines for development the operations of community enterprises in Muang districts. Nong Bua Lamphu Province The sample group was community enterprise members in Muang District Nong Bua Lam Phu Province, totaling 309 people by using a stratified random sampling method. It was a 5-point estimation scale with a reliability of 0.91 and a semi-structured interview. Statistics used for analysis were percentage, mean, standard deviation, t-test, analysis of variance and to test the differences individually by Scheffé's The study found that: 1. The operations of community enterprises in Muang districts Nong Bua Lamphu Province overall, it was at a high level considering each aspect with the highest average of 3 ranks, it was found that production and product management processes were followed by marketing and external interaction and knowledge management and information. The side with the lowest mean is the direction side. 2) The comparison of different personal factors classified by sex, age, education level, occupation and average monthly income overall, there are no different opinions on community enterprise operations. 3. Guidelines for the development of community enterprise operations direction should be developed vision Leadership potential, members, member administration and participation, and management action planning which community enterprises should hold meetings regularly to set directions, have committees to supervise work in various fields appropriately, adjust rules and regulations to be appropriate and applied and the administration is systematic and verifiable continuously promoting the participation of members in the operation of community enterprises, as well as ways of building relationships. And doing business together in various forms, linking

and supporting other enterprise activities in the community by seeking advice from relevant government agencies for sustainable development.
Keywords: Guidelines; Operations; Community Enterprises

บทนำ (Introduction)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 ได้จัดทำบนพื้นฐานของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580) ซึ่งเป็นแผนแม่บทหลักของการพัฒนาประเทศ และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) รวมทั้งการปรับโครงสร้างประเทศไทยไปสู่ประเทศไทย 4.0 ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วนเพื่อร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์และทิศทางการพัฒนาประเทศ รวมทั้งร่วมจัดทำรายละเอียดยุทธศาสตร์ของแผนฯ เพื่อมุ่งสู่ “ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน” เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560) เศรษฐกิจชุมชนเป็นเครื่องมือสำคัญของรัฐบาลในการสร้างรายได้เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนให้กับประชาชนในระดับท้องถิ่นซึ่งเป็นคนกลุ่มใหญ่ของประเทศโดยการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการดำเนินธุรกิจชุมชนให้มีการเจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพให้ประชาชน แต่ละชุมชนมีส่วนร่วมในการสร้างรายได้ด้วยการนำทรัพยากรและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนาสินค้าให้เป็นผลิตภัณฑ์และบริการที่มีคุณภาพมีจุดเด่นและมูลค่าเพิ่มเป็นที่ต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศทั้งนี้เพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนกระบวนการพัฒนาท้องถิ่นสร้างชุมชนให้เข้มแข็งสามารถยืนหยัดอยู่บนพื้นฐานของการพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

วิสาหกิจชุมชนเป็นกิจการของชุมชนที่กลุ่มคนในชุมชนเป็นเจ้าของและร่วมกันดำเนินการโดยใช้ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับวัตถุดิบและทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน ด้วยการผลิตสินค้าหรือบริการ เพื่อสร้างรายได้ให้กับครอบครัว ชุมชน ดังนั้น วิสาหกิจชุมชน จึงมีความสำคัญในการสร้างฐานมั่นคงให้กับประเทศกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับรากหญ้าให้เข้มแข็งและกระจายโอกาสการประกอบอาชีพให้เกิดการสร้างงานสร้างรายได้ ลดภาระค่าใช้จ่ายให้กับครัวเรือน สามารถ พึงพาตนเองได้โดยภาครัฐมุ่งเน้นการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนอย่างครบวงจร ในด้านการส่งเสริมการจัดตั้งการให้ความรู้ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ มาตรฐานผลิตภัณฑ์และการส่งเสริมการสร้างเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันอย่างยั่งยืน (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2562) เป็นธุรกิจที่สำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเพราะวิสาหกิจชุมชนเป็นธุรกิจที่สร้างมูลค่าเพิ่มแก่ระบบเศรษฐกิจและ

สังคมไทยอย่างมหาศาลทั้งในแง่การสร้างงาน สร้างรายได้และเป็นได้ทั้งผู้ผลิต ผู้กระจายสินค้าและผู้ให้บริการก่อให้เกิดรายได้กับชุมชนและประเทศ ทำให้เกิดการแข่งขันในการผลิตสินค้าและบริการให้มีประสิทธิภาพมีความสำคัญและมีลักษณะที่โดดเด่น (กฤษณะ ดาราเรือง, 2559) แต่เนื่องจากการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนดังกล่าวเป็นธุรกิจที่มีลักษณะเฉพาะการบริหารงานส่วนใหญ่ยังใช้ระบบการบริหารงานกันภายในครอบครัวซึ่งยังไม่มีระบบการบริหารจัดการที่ดีส่งผลให้ธุรกิจวิสาหกิจชุมชนประสบปัญหาในการบริหารงานด้านต่าง ๆ อาทิ เช่น ด้านการเงิน ด้านการตลาด ด้านการผลิต รวมถึงด้านแรงงาน เป็นต้น ดังนั้นการที่จะทำให้ธุรกิจวิสาหกิจชุมชนประสบความสำเร็จในการดำเนินงานได้นั้น สิ่งสำคัญคือการบริหารจัดการด้านการตลาดให้มีประสิทธิภาพ การรวมกลุ่มของวิสาหกิจชุมชน จึงถือเป็นการรวมพลังสร้างสรรค์ผลผลิตสร้างมูลค่าเพิ่ม มีการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นพัฒนาผลิตภัณฑ์ ต่อยอดด้วย ภูมิปัญญาสากลสามารถยกระดับไปสู่ผู้ประกอบการระดับสูงต่อไปได้

จากรายงานการศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในหลาย ๆ แห่ง พบว่าวิสาหกิจชุมชนยังคงมีปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานหลากหลายประการ อาทิเช่น ปัญหาด้านการตลาด วิสาหกิจชุมชนไม่สามารถจำหน่ายสินค้าได้หรือจำหน่ายได้ไม่มากนัก ซึ่งอาจสืบเนื่องมาจากไม่มีแหล่งตลาดรองรับ หรือไม่สามารถขยายตลาดได้ หรือบางแห่งมีการแข่งขันกับคู่แข่งรายใหญ่ ๆ ปัญหาด้านการเงินและด้านบัญชี เช่น การขาดเงินลงทุน ขาดกระแสเงินสดหมุนเวียน ไม่มีระบบบัญชีที่ดี ปัญหาด้านการบริหารจัดการ เช่น ความไม่พร้อมเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่ม ขาดความเชื่อถือในผู้นำกลุ่ม ขาดการพัฒนาผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง ขาดการใช้เทคโนโลยีมาดำเนินงานเป็นต้น (สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2561) ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะมีการบริหารจัดการกลุ่ม จัดการทรัพยากรต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการจัดการทรัพยากรมนุษย์ เงินทุนและสินทรัพย์อื่น ๆ รวมไปถึงทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาผลิตให้เกิดประโยชน์สามารถนำไปจัดการในการจำหน่ายอีกด้วยพร้อมที่ขยายตลาดไปยังผู้บริโภคทั้งในประเทศและต่างประเทศให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น

จังหวัดหนองบัวลำภู นับว่าเป็นจังหวัดที่มีทรัพยากรทางธรรมชาติที่ได้รับการพัฒนาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการ และศักยภาพของพื้นที่ธุรกิจวิสาหกิจชุมชนถือเป็นหน่วยธุรกิจที่มีความสำคัญในการดำเนินการผลิต แปรรูปแปรสภาพเปลี่ยนสภาพ มีการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนหลายแห่ง เช่น วิสาหกิจชุมชนกลุ่มข้าวหอมมะลิชุมชน ตำบลหนองหว้า
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มทอผ้า ตำบลบ้านหนองภัยศูนย์ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มทอผ้าพื้นเมือง มัดหมี่ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มไม้ผลบ้านใหม่ศิลามงคล วิสาหกิจชุมชนเครื่องประดับเงินและน้ำดื่มบ้านโนนทัน สอดคล้องกับแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดหนองบัวลำภู ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนท้องถิ่นตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีเป้าประสงค์เพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตรและรายได้เกษตรกร ส่งเสริมกลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชน & SMEs ส่งเสริมการเรียนร้ พัฒนาและประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นน รวมทั้งองค์ความรู้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มสมรรถนะการประกอบอาชีพของประชาชน เสริมสร้างความ

เข้มแข็งของกลุ่มอาชีพและผู้ประกอบการ เพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตและมูลค่าผลผลิตการเกษตร ผลิตภัณฑ์ชุมชน การบริการ เพิ่มมูลค่าจากการท่องเที่ยว และเพิ่มรายได้แก่ครัวเรือนยากจน (องค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองบัวลำภู, 2561)

จากการลงพื้นที่ที่ผ่านมา ผลการดำเนินของของวิสาหกิจชุมชนในปัจจุบันส่วนใหญ่ พบว่ายังขาดการวางแผนการดำเนินงาน การควบคุมภายในที่ดีและการบันทึกบัญชีที่ถูกต้องและเหมาะสม ทำให้ขาดข้อมูลทางด้านการตลาด ไม่มีตลาดที่จะรองรับสินค้า ทำให้วิสาหกิจชุมชนไม่เกิดการพัฒนา ขาดข้อมูลที่สามารถนำไปใช้เพื่อการบริหารและจัดการธุรกิจชุมชนได้ การดำเนินธุรกิจของวิสาหกิจชุมชนที่มีประสิทธิภาพจึงเกิดขึ้นได้ยาก เนื่องจากการพัฒนาประสิทธิภาพ ในการดำเนินธุรกิจจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีระบบทางการตลาดเข้ามารองรับให้เหมาะสมกับปริมาณสินค้า โดยในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู มีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับการอนุมัติต่ออายุการจดทะเบียนแล้วจำนวน 51 กลุ่ม (กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร, 2565) แต่การดำเนินการของวิสาหกิจชุมชนที่ผ่านมามีข้อมูลส่วนบุคคลที่ต่างกันจึงมีการดำเนินการที่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงต้องเปลี่ยนสู่ยุค Thailand 4.0 ให้เป็นเศรษฐกิจใหม่ (New Engines of Growth) โดยต้องเปลี่ยนจากการผลิตสินค้าโภคภัณฑ์ ไปสู่สินค้านวัตกรรม และเปลี่ยนจากการขับเคลื่อนประเทศด้วยภาคอุตสาหกรรมไปสู่การขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรมอย่าง การเกษตรต้องเปลี่ยนจากการเกษตรแบบดั้งเดิมไปสู่การเกษตรแบบสมัยใหม่และเปลี่ยนจากแรงงานทักษะต่ำไปสู่แรงงานที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญและทักษะสูงขึ้น เพื่อขับเคลื่อนไปในทิศทางเดียวกันโดยวิสาหกิจชุมชนต้องพึ่งพาตนเองได้ สมาชิกทุกคนต้องสามารถปรับตัวได้และมีความพึงพอใจในงานที่ทำ รวมถึงมีการพัฒนาวิสาหกิจนั้นจะต้องเป็นเครือข่ายที่ดีต่อไป

ด้วยเหตุผลข้างต้นที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู เพื่อที่จะได้ทราบถึงการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน การยกระดับและพัฒนาศักยภาพกลุ่มวิสาหกิจชุมชนของจังหวัดหนองบัวลำภูต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู
2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

วิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) ประกอบ ด้วยการใช้ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการใช้ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการ

สัมภาษณ์ ประธานวิสาหกิจชุมชน สมาชิกและผู้ทรงคุณวุฒิ หาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู จำนวน 1,356 คน (กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร, 2565)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู จำนวน 309 คน การหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการคำนวณจากสูตรของยามาเน่ (Yamane, 1973, p.127 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด. 2560) และทำการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

2.1 แบบสอบถามการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน

2.2 แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง

3. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

3.1 แบบสอบถามการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 2 ตอน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับลักษณะทางประชากรศาสตร์ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน เป็นคำถามแบบเลือกรายการตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ประกอบด้วย 9 ด้าน ได้แก่ 1.ด้านทิศทาง 2. ด้านวิสัยทัศน์ ศักยภาพความเป็นผู้นำ 3. ด้านสมาชิก การบริหารสมาชิกและการมีส่วนร่วม 4. ด้านการบริหารจัดการ การวางแผนดำเนินการ 5. ด้านการผลิตและกระบวนการจัดการสินค้า 6. ด้านการตลาด 7.ด้านต้นทุน และการบริการการเงิน 8. ด้านการจัดการความรู้ และข้อมูลข่าวสาร และ 9. ด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับภายนอก หาคุณภาพของเครื่องมือโดยนำแบบสอบถามเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC: Index of Item-Objective Congruence) ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 และนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น โดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาตามวิธีของครอนบาค (Cronbach’s Alpha Coefficient) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.91

3.2 แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง สร้างแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมองค์ประกอบ 9 ด้าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ของแบบสอบถาม แล้วนำข้อมูลที่ได้ไปหาค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยการวิเคราะห์หาค่า IOC (Index of Item Congruence) เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม จำนวน 5 ท่าน ซึ่งมีค่า IOC ระหว่าง 0.80 – 1.00

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการโดยนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง รับแบบสอบถามคืน ซึ่งได้ทั้งหมด 309 ฉบับ คิดเป็น ร้อยละ 100 เสร็จแล้วนำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วดำเนินการวิเคราะห์ ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

4.2 การเก็บข้อมูลแบบสัมภาษณ์ อาศัยการสัมภาษณ์จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 ท่าน โดยนัดหมาย วัน เวลา สถานที่ กับผู้ทรงคุณวุฒิ ดำเนินการสัมภาษณ์ โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น ตรวจสอบ ความครบถ้วนของข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์แล้วนำไปวิเคราะห์เนื้อหา

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

5.1 . แบบสอบถาม ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน วิเคราะห์โดยหาค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

5.2 แบบสอบถาม ตอนที่ 2 นำมาวิเคราะห์หาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอเมือง โดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำมาแปลผลเปรียบเทียบกับเกณฑ์ของบุญชม ศรีสะอาด (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

5.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคล การทดสอบค่าที โดยใช้สถิติ t- test กรณีที่ตัวแปร 2 กลุ่ม และใช้การทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) กรณีที่มีตัวแปรมากกว่า 2 กลุ่ม และเมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีของ Scheffé’s

ผลการวิจัย (Research Results)

การศึกษา เรื่อง แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู ซึ่งมีผลการวิจัย ดังนี้

ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 192 คน คิดเป็นร้อยละ 62.10 และเพศชาย จำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 37.90 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ อายุระหว่าง 36 – 45 ปี จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 42.70 รองลงมา อายุ 46 ปีขึ้นไปจำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 41.70 ระดับการศึกษา ส่วนใหญ่ต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 199 คน คิดเป็นร้อยละ 64.07 และปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 35.60 ตามลำดับ

อาชีพ ส่วนใหญ่ เกษตรกร จำนวน 187 คน คิดเป็นร้อยละ 60.50 รองลงมา ธุรกิจส่วนตัว/อาชีพอิสระ จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 24.90 ระดับรายได้ 15,001 – 35,000 บาท จำนวน 162 คน คิดเป็นร้อยละ 52.40 รองลงมา ต่ำกว่า 15,000 บาท จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 31.10 และ 35,001 บาทขึ้นไป จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 16.50 ตามลำดับ

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยรวมและรายด้าน

การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านทิศทาง	3.91	0.22	มาก
2. ด้านวิสัยทัศน์ ศักยภาพความเป็นผู้นำ	4.09	0.24	มาก
3. ด้านสมาชิก การบริหารสมาชิกและการมีส่วนร่วม	4.11	0.24	มาก
4. ด้านการบริหารจัดการ การวางแผนดำเนินการ	4.01	0.26	มาก
5. ด้านการผลิตและกระบวนการจัดการสินค้า	4.22	0.36	มาก
6. ด้านการตลาด	4.20	0.35	มาก
7. ด้านต้นทุนและการบริการการเงิน	4.17	0.34	มาก
8. ด้านการจัดการความรู้ และข้อมูลข่าวสาร	4.18	0.37	มาก
9. ด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับภายนอก	4.20	0.35	มาก
รวม	**4.12**	**0.11**	**มาก**

จากตารางที่ 1 พบว่า การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.12) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับ พบว่า ด้านการผลิตและกระบวนการจัดการสินค้า ($\overline{X}$ = 4.22) รองลงมา ด้านการตลาดและด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับภายนอก ($\overline{X}$ = 4.20) และด้านการจัดการความรู้ และข้อมูลข่าวสาร ($\overline{X}$ = 4.18) ในด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านทิศทาง ($\overline{X}$ = 3.91)

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน แตกต่างกัน ในภาพรวมมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน ไม่แตกต่างกัน

3. แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน พบว่า การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด จำนวน 4 ด้าน คือ ด้านทิศทาง ด้านวิสัยทัศน์ ศักยภาพความเป็นผู้นำ ด้านสมาชิก การบริหารสมาชิกและการมีส่วนร่วม และด้านการบริหารจัดการ การวางแผนดำเนินการ ซึ่งวิสาหกิจชุมชนควรจัดการประชุมอย่างสม่ำเสมอเพื่อกำหนดทิศทางมีกรรมการดูแลงานในด้านต่าง ๆ เหมาะสม การปรับปรุงกฎระเบียบข้อบังคับให้เหมาะสมและมีการนำไปใช้ และการบริหารงานเป็นระบบและตรวจสอบได้ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนอย่างต่อเนื่องตลอดจนวิธีการสร้างความสัมพันธ์ และการทำธุรกิจร่วมกัน

ในรูปแบบต่าง ๆ เชื่อมโยงและเกื้อกูลกับกิจกรรมวิสาหกิจอื่น ๆ ในชุมชน โดยเข้าไปขอรับคำปรึกษา คำแนะนำจากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การศึกษา เรื่อง แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู สามารถนำผลการศึกษาวิจัยมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับ พบว่า ด้านการผลิตและกระบวนการจัดการสินค้า รองลงมา ด้านการตลาดและด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับภายนอก และด้านการจัดการความรู้ และข้อมูลข่าวสาร ในด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านทิศทาง ทั้งนี้เป็นเพราะวิสาหกิจชุมชนทุกแห่งในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ การพัฒนาตลาด มีตราสินค้าเป็นของตนเอง มีความซื่อสัตย์ การรักษาคุณภาพสินค้า การปรับปรุงสินค้าให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด มีความร่วมมือการประสานงาน จัดการประชุมอย่างต่อเนื่อง ระเบียบข้อบังคับมีความชัดเจน สมาชิกมีความเข้าใจกิจกรรมการดำเนินงานและหารือกับหน่วยงานภาครัฐในด้านต่าง ๆ สมาชิกมีส่วนร่วม
ในทุกขั้นตอนของการผลิตสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุดารัตน์ แช่มเงิน (2559) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนไวน์ศรีชุมแสง ตำบลท่าไม้รวก อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี พบว่า ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ พบว่า มีระดับความคิดเห็นต่อด้านคน ด้านเงิน ด้านวัตถุดิบ ด้านการจัดการ และด้านเครื่องมือ อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการตลาด มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยด้านผู้นำมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากปัจจัยด้านการสนับสนุน พบว่า ได้รับการสนับสนุนจากกรมส่งเสริมการเกษตรมากที่สุดได้รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน จากคณะกรรมการและสมาชิกกลุ่ม จากโทรทัศน์และการเข้ารับฝึกอบรมของแต่ละช่องทางมากที่สุด แหล่งเงินทุนมาจากทุนภายในกลุ่มและปัจจัยด้านความสำเร็จด้านศักยภาพชุมชนและด้านผลิตภัณฑ์อยู่ในระดับมากกับงานวิจัยสมชาย น้อยฉ่า และคณะ (2561) ได้ทำการศึกษาการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า สมาชิกมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมกลุ่มวิสาหกิจชุมชน มีระบบควบคุม ทางด้านการเงินแบบง่าย ๆ แต่เป็นระบบและมีบัญชีวิสาหกิจที่ถูกต้อง ผลประกอบกิจการกลุ่มทำให้ สมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้น มีการประกอบกิจการเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่จัดตั้งกลุ่มทุกข้อ มีการประกอบ กิจการอย่างต่อเนื่อง กลุ่มวิสาหกิจที่กู้ยืมเงินทุนเพื่อประกอบกิจการส่วนใหญ่ค้างชาระบ้าง แต่ส่งตาม กำหนด และกลุ่มวิสาหกิจมีกฎระเบียบและข้อบังคับของกลุ่มที่ชัดเจน ได้จดทะเบียนจัดตั้งแล้วและได้ ประกอบการข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ควรกำหนดโครงสร้างบริหารองค์กรและการแบ่งหน้าที่อย่าง ชัดเจน และกำหนดกฎระเบียบ ข้อบังคับ ที่ครอบคลุม รวมถึงการมีระบบบัญชี ควบคุมตรวจสอบได้ง่ายกับงานวิจัยของเจตจันทร์ ผาจันทร์ยอ (2561) ได้ทำการศึกษา อิทธิพลของปัจจัยทางการบริหารต่อประสิทธิผลการดำเนินงานหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบบ้านมูลอ้น ตำบลคำพี้ อำเภอนาแก

จังหวัดนครพนม พบว่า ประสิทธิผลการดำเนินงานหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบบ้านมูลอ้น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านสังคม รองลงมาคือ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านวัฒนธรรม และด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบบ้านมูลอ้น ได้แก่ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านเทคนิคการบริหารงานวิจัยของสุรัชญา สุขประเสริฐ (2564) ได้ทำการศึกษาปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อผลลัพธ์การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร พบว่า ผลลัพธ์การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ในเขตอำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านคุณภาพสินค้าและบริการ รองลงมาคือ ด้านประสิทธิผลตามภารกิจของวิสาหกิจชุมชน ด้านพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านประสิทธิภาพของการดำเนินงาน

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน แตกต่างกัน ในภาพรวมมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงาน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นเพราะ ปัจจัยส่วนบุคคล ไม่ว่าเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนมีขอบข่ายงานที่ชัดเจนและมีวัตถุประสงค์ในทิศทางเดียวกัน และมีการแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามกำกับและประเมินผล มีการพัฒนาสมาชิกให้มีความรู้ในงานมีการส่งเสริมให้สมาชิกมีคุณภาพชีวิตในการทำงานการดูแลสมาชิกทุกคนอย่างทั่วถึงสอดคล้องกับงานวิจัยของสอดคล้องกับงานวิจัยสิริอร นิยมเดช (2556) ได้ทำการศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินกิจกรรมตามโครงการหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบปี 2555 บ้านหนองอ้อ หมู่ 3 ตำบลมะขาม อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี ผลการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินกิจกรรมตามโครงการหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบปี 2555 บ้านหนองอ้อ หมู่ 3 ตำบลมะขาม อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล พบว่า ตัวแทนครัวเรือนที่มีเพศ อายุสถานภาพการศึกษา และรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการดำเนินกิจกรรมตามโครงการหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบปี 2555 บ้านหนองอ้อ หมู่ 3 ตำบลมะขาม อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี ไม่แตกต่างกัน กับงานวิจัยของธนชาติ ปทุมสวัสดิ์ (2558) ได้ทำการศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง กรณีศึกษาเฉพาะชุมชนตลาดฝั่งโขงดอนเมือง กรุงเทพมหานคร พบว่า ประชาชนที่มี เพศ อายุ สถานภาพสมรส และอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งของชุมชนตลาดฝั่งโขงเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกันกับงานวิจัย เจตจันทร์ ผาจันทร์ยอ (2561) ได้ทำการศึกษา อิทธิพลของปัจจัยทางการบริหารต่อประสิทธิผลการดำเนินงานหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบบ้านมูลอ้น ตำบลคำพี้ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม พบว่า ประสิทธิผลการดำเนินงานหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบบ้านมูลอ้น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบบ้านมูลอ้น ได้แก่

ด้านทรัพยากรมนุษย์ ด้านการบริหารงานทั่วไป และด้านการบริหารจริยธรรม ไม่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบบ้านมูลอ้นตำบลคำพี้ อำเภอ นาแก จังหวัดนครพนม

3.แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ควรพัฒนาด้านทิศทาง ด้านวิสัยทัศน์ ศักยภาพความเป็นผู้นำ ด้านสมาชิก การบริหารสมาชิกและการมีส่วนร่วม และด้านการบริหารจัดการ การวางแผนดำเนินการ ซึ่งวิสาหกิจชุมชนควรจัดการประชุมอย่างสม่ำเสมอเพื่อกำหนดทิศทางมีกรรมการดูแลงานในด้านต่าง ๆ เหมาะสม การปรับปรุงกฎระเบียบข้อบังคับให้เหมาะสมและมีการนำไปใช้ และการบริหารงานเป็นระบบและตรวจสอบได้ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนอย่างต่อเนื่องตลอดจนวิธีการสร้างความสัมพันธ์และการทำธุรกิจร่วมกัน ในรูปแบบต่าง ๆเชื่อมโยงและเกื้อกูลกับกิจกรรมวิสาหกิจอื่น ๆ ในชุมชน โดยเข้าไปขอรับคำปรึกษาคำแนะนำจากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ทั้งนี้เป็นเพราะวิสาหกิจชุมชนเหล่านี้สามารถที่จะช่วยเหลือดูแล ถ่ายทอดความรู้ซึ่งกันและกันได้ ทำงานกับหน่วยงานราชการ มีกรรมการดูแลงานในด้านต่าง ๆเหมาะสม ปรับปรุงกฎระเบียบข้อบังคับให้เหมาะสมและมีการนำไปใช้ และการบริหารงานเป็นระบบและตรวจสอบได้ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนอย่างต่อเนื่องซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรรณพงค์ ช่วยรักษา (2560) ได้ทำการศึกษา แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน: กรณีศึกษากลุ่มสตรีทอผ้าฝ้ายย้อมคราม บ้านถ้ำเต่า จังหวัดสกลนคร พบว่า ควรมีการส่งเสริมการสร้างเครือข่ายความร่วมมือให้เข้มแข็งและกว้างขวางในระดับประเทศ เพื่อการขยายภาคการผลิตและการจัดจำหน่ายที่ยังมีค่อนข้างน้อยการวางแผนการผลิตที่ครบวงจร การพัฒนาคุณภาพวัตถุดิบ การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ที่มีความหลากหลายตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคงานวิจัยของสุรัชญา สุขประเสริฐ (2564) ได้ทำการศึกษาปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อผลลัพธ์การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร พบว่าแนวทางในการพัฒนาปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อผลลัพธ์การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน ในเขตอำเภอพรรณานิคม ควรพัฒนา ด้านการบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชน และด้านกระบวนการจัดการสินค้าและบริการ และแนวทางในการพัฒนาผลลัพธ์การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนควรพัฒนา ด้านประสิทธิภาพของการดำเนินงาน และด้านการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestion)

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด จำนวน 4 ด้าน คือ ด้านทิศทาง ด้านวิสัยทัศน์ ศักยภาพความเป็นผู้นำ ด้านสมาชิก การบริหารสมาชิกและการมีส่วนร่วม และด้านการบริหารจัดการ การวางแผนดำเนินการ ควรมีการส่งเสริมการวางแผนดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน โดยเพิ่มเติมการบริหารเชิงกลยุทธ์หรือการปรับแผนกลยุทธ์ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอเมืองจังหวัดหนองบัวลำภู

1.2 หน่วยงานภาครัฐทุกหน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานเกษตร สำนักงานพัฒนาชุมชน สำนักงานพาณิชย์จังหวัด สำนักงานวัฒนธรรม สถาบันการศึกษา ควรหาแนวทางยกระดับและส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันให้แก่วิสาหกิจชุมชนตามอัตลักษณ์ของทรัพยากร ผลิตภัณฑ์ ภูมิปัญญาและศักยภาพของแต่ละวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้สามารถพัฒนาและแข่งขันกับภาคธุรกิจได้อย่างยั่งยืน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการศึกษาวิจัยเรื่องดังกล่าว โดยทำการเปรียบเทียบกับวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภออื่น ๆ ในเขตจังหวัดหนองบัวลำภู เพื่อที่จะได้ทราบการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนของแต่ละพื้นที่ และสะท้อนถึงการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนและปัญหาด้านต่างๆ ของชุมชน

2.2 ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่น ๆ เช่น การพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน วิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อผลลัพธ์การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู

เอกสารอ้างอิง (References)

กรมส่งเสริมการเกษตร. (2562). วิสาหกิจชุมชน.กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร. (2565). กลุ่มทะเบียนและสารสนเทศ วิสาหกิจชุมชน. กรุงเทพฯ: กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร.

กฤษณะ ดาราเรือง. (2559). การพัฒนาผลิตภัณฑ์และกลยุทธ์ทางการตลาดวิสาหกิจชุมชนบ้านเขาแหลม จังหวัดนครสวรรค์.วารสารสุทธิปริทัศน์. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์. ปีที่ 31 ฉบับที่ 100 ตุลาคม - ธันวาคม 2560.

เจตจันทร์ ผาจันทร์ยอ. (2561). อิทธิพลของปัจจัยทางการบริหารต่อประสิทธิผลการดำเนินงานหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบบ้านมูลอ้น ตำบลคำพี้ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม. วิทยานิพนธ์ รป.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

ธนชาติ ปทุมสวัสดิ์. (2558). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง กรณีศึกษาเฉพาะชุมชนตลาดฝั่งโขง ดอนเมือง กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: สถาบันรัชต์ภาคย์.

บุญชม ศรีสะอาด.(2560). การวิจัยเบื้องต้น.(พิมพ์ครั้งที่ 10) กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

วรรณพงค์ ช่วยรักษา. (2560). แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน: กรณีศึกษา กลุ่มสตรีทอผ้าฝ้ายย้อมคราม บ้านถ้ำเต่า จังหวัดสกลนคร. งานนิพนธ์บริหารธุรกิจ. ชลบุรี: วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

สมชาย น้อยฉ่า และคณะ. (2561). การบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม. วารสารเกษมบัณฑิต. ปีที่ 19 ฉบับพิเศษเดือน มีนาคม 2561.

สุดารัตน์ แช่มเงิน. (2559). ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนไวน์ศรีชุมแสง ตำบลท่าไม้รวก อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี. วารสารเกษตรพระจอมเกล้า. 2560 : 35 (3) : 127-136.

สุรัชญา สุขประเสริฐ.(2564). ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อผลลัพธ์การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร. ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร.มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

สิริอร นิยมเดช. (2556). การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินกิจกรรมตามโครงการหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบปี 2555 บ้านหนองอ้อ หมู่ 3 ตำบลมะขาม อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. ชลบุรี: วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564). สำนักนายกรัฐมนตรี.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580). สำนักนายกรัฐมนตรี.

สำนักงานวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.(2561). สรุปผลการดำเนินงานสำนักวิชาการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

องค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองบัวลำภู. (2561). แผนยุทศาสตร์พัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2561-2565. องค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองบัวลำภู.

Yamane, T. (1973). Statistic: An Introductory Analysis. 3rd ed. New York: Harper and Row

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดพัทลุง
The Participation of Parents the Education Phattalung Special Education Center

สุลีลา สาระพงศ์[1] นวรัตน์ ไวชมภู[2]
Suleela Sarapong, Navarat Waichompu

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดพัทลุง 2) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดพัทลุง จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษาและรายได้ของผู้ปกครอง 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพัทลุง กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ปกครองศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพัทลุง จำนวน 144 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพัทลุงในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการอาสาสมัคร ด้านการอบรมเลี้ยงดู ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน ด้านการสื่อสาร ด้านการตัดสินใจ และด้านการร่วมมือกับชุมชน 2. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดพัทลุง จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษาของผู้ปกครองที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาต่างกัน ส่วนรายได้ของผู้ปกครองที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาไม่ต่างกัน 3. ข้อเสนอแนะของผู้ปกครอง พบว่า ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดพัทลุง ควรมี การสื่อสารกันมากขึ้น ควรมีการแลกเปลี่ยนแนวทางการส่งเสริมพัฒนาการเด็กกับโรงเรียนอย่างต่อเนื่องเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างผู้ปกครองและสถานศึกษามากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ (Keywords): การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง; ศูนย์การศึกษาพิเศษ

Abstract

Received: 2023-05-05 **Revised**: 2023-06-28 **Accepted**: 2023-06-29

[1] หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาคณะศึกษาศาสตรและศิลปศาสตร มหาวิทยาลัยหาดใหญ Master of Education Program in Educational Administration, Faculty of Education and Liberal Arts, Hatyai University. Corresponding Author e-mail: suleela.sar024@hu.ac.th

[2] คณะศึกษาศาสตรและศิลปศาสตร มหาวิทยาลัยหาดใหญ Master of Education Program in Educational Administration, Faculty of Education and Liberal Arts, Hatyai University

This research Objectives: 1) to study participation of parents the education Phattalung special education center. 2) To compare the participation of parents the education Phattalung special education center classify gender, age, education level and parental income. And 3) To study suggestions of parents the education Phattalung special education center. The samples were the parents of the Phattalung special education center in 2022 was 144. The research instrument were 5-level rating scale questionnaire with the discriminating power between 0.67-1.00 and with the reliability at 0.80. Statistics used in data analysis were frequency, percentage, mean, and standard deviation. One-way analysis of variance was performed when differences were found, pairwise comparisons were performed using Scheffe' method. The research results were 1. The participation of parents the education Phattalung special education center was at a high level in overall and individual aspects. Sorting from most to least, volunteering, parenting, learning at home, communicating, decision making and collaborating with community. 2. The participation of parents the education Phattalung special education center classified by gender, age and education level have different opinions on participation in educational management. Different parent income Their opinions on participation in educational management were not different. 3. Parents'suggestions were found. Phattalung special education center should have more communication. Guidelines for promoting child development should be exchanged with schools continuously to foster better understanding between parents and educational institutions.

Keywords: The participation of parents; Special education center

บทนำ (Introduction)

การจัดการศึกษาที่เป็นเพียงการดำเนินงานของรัฐ เอกชน หรือองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น เพียงกลุ่มเดียวไม่เพียงพอที่จะทำให้การศึกษากระจายอย่างทั่วถึง ตรงตามความต้องการของผู้เรียนและประชาชน แนวคิดการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมขององค์กรต่างๆ เริ่มมีมากขึ้นเรื่อย ๆโดยเฉพาะ เมื่อมีการออกพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่มีเจตนารมณ์ให้การศึกษาเป็นเรื่องของทุกคนและทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยได้บัญญัติไว้ในหลักการจัดการศึกษาประการหนึ่งว่า "ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา"และการจัดระบบ โครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาให้ยึดเรื่องของการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาดังนั้น กระแสของการจัดการศึกษาที่คำนึงถึงการมีส่วน

ร่วมของประชาชน ชุมชน องค์กร หรือสถาบันต่างๆในสังคมจึงมีมากขึ้น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองมีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาของนักเรียน โดยการสนับสนุนด้านความคิดเห็นตัดสินใจ สละแรงงาน และเวลาให้โรงเรียนในการวางแผน การกำหนดนโยบาย การติดต่อสื่อสารระหว่างบ้านและโรงเรียน การแก้ปัญหา พัฒนาสนับสนุนด้านการเงินและการประเมินผลการทำงาน ซึ่งการสนับสนุนข้างต้นยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์อย่างเต็มที่ เนื่องจากผู้ปกครองบางส่วนยังไม่ตระหนักถึงความสำคัญในการจัดการศึกษาของบุตรหลาน โรงเรียนจึงมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้ปกครองเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษามากยิ่งขึ้น

ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน คือ มีปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างครูและผู้ปกครองที่ยึดติดกับความเคยชินเดิม ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ที่ไม่เท่าเทียม ความไม่คุ้นเคยระหว่างผู้ปกครองและครู การขาดการจัดสภาพแวดล้อมที่กระตุ้นให้ผู้ปกครองเกิดความรู้สึกมีส่วนร่วม ขาดการสื่อสารเชิงข้อมูลในความเคลื่อนไหวของนโยบายโรงเรียน ทำให้ผู้ปกครองไม่รับรู้ ไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างที่ควรจะเป็นการบริหารจัดการเวลาที่ไม่เหมาะสมของ พ่อแม่ ผู้ปกครองอันเนื่องมาจากภารกิจในการทำงานประจำ ทำให้ผู้ปกครองไม่สามารถเข้าร่วมในกิจกรรมกับทางโรงเรียนได้ ปัญหาทัศนคติ ความคิดที่แตกต่างกันระหว่างครูกับพ่อแม่ผู้ปกครอง เพราะทั้งสองฝ่ายอาจจะมีจุดยืนและทัศนะหรือวิธีการในการปกป้องเด็กในมุมมอง ที่แตกต่างกัน ซึ่งส่งผลให้เกิดความขัดแย้งทางความคิด การไม่ยอมรับซึ่งกันและกัน ฉะนั้นหนทางแก้ไขปัญหาจึงควรเสริมสร้างให้ผู้ปกครองเข้าใจและเห็นคุณค่าของการศึกษาให้ผู้ปกครองเข้าใจพัฒนาการของเด็กหรือลูกหลานของตนเอง และเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ซึ่งการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาตามแนวคิดของ Epstein (1995 อ้างถึงใน ธันย์ สุภาแสน, 2563, น.5) เป็นการให้ความสำคัญกับบทบาทของผู้ปกครองว่ามีความสำคัญมากในการพัฒนาเด็กให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ โดยการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กประกอบด้วยการมีส่วนร่วม 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการอบรมเลี้ยงดู ด้านการสื่อสาร ด้านการอาสาสมัคร ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน ด้านการตัดสินใจ รวมทั้งด้านการร่วมมือกับชุมชนเพื่อช่วยกันพัฒนาเด็ก รวมทั้งส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กแต่ละคนตามศักยภาพภายใต้บริบทสังคมวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคนเพื่อสร้างรากฐานคุณเกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพัทลุงในอดีตที่ผ่านมายังขาดความร่วมมือจากผู้ปกครองในด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นตัวสนับสนุนในการดำเนินงานของสถานศึกษา อาจมีผลทำให้การตอบสนองความต้องการของตัวผู้เรียน ผู้ปกครองไม่ดีเท่าที่ควร โดยพิจารณาจากความร่วมมือของผู้ปกครองในกิจกรรมต่างๆที่สถานศึกษาจัดขึ้น เช่น โครงการปรับบ้านเป็นห้องเรียนเปลี่ยนพ่อแม่เป็นครู โครงการพัฒนาศักยภาพเด็กพิการรุนแรง โครงการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม กิจกรรมแข่งขันทักษะทางวิชาการ กิจกรรมทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้นอกสถานที่ กิจกรรมประชุมผู้ปกครองและกิจกรรมวันสำคัญต่างๆ ผลการดำเนินการดังกล่าวได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครอง คิดเป็นร้อยละ 60 (ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพัทลุง, 2564)

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัย จึงมีความสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดพัทลุง เนื่องจากผู้ปกครองมีบทบาทที่สำคัญมากที่สุดในการจัดการศึกษา เพราะเป็นบุคคลแรกที่ใกล้ชิดกับนักเรียน อบรมเลี้ยงดูตั้งแต่แรกเกิด

งานวิจัยฉบับนี้จะช่วยสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและบ้านที่ดีขึ้น ช่วยสร้างความเข้าใจที่ตรงกันระหว่างศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพัทลุงและผู้ปกครอง นำไปสู่ความเชื่อมั่นและความไว้วางใจในการส่งบุตรหลานเข้ามาศึกษาอีกทั้งสถานศึกษาสามารถผลิตนักเรียนที่มีคุณภาพตามความต้องการของผู้ปกครอง ชุมชน โดยพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมทั้งการนำข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ได้จากการวิจัยมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดพัทลุง
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดพัทลุง จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ของผู้ปกครอง
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพัทลุง

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

รูปแบบการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัยฉบับนี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดพัทลุง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้การวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพัทลุง ปีการศึกษา 2565 จำนวน 229 คน ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้ปกครองนักเรียนของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพัทลุง ปีการศึกษา 2565 โดยผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 144 คน หลังจากนั้นทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ด้วยการจับสลากแบบไม่ใส่คืน (Sampling without Replacement) ตามเกณฑ์สัดส่วนประชากรผู้ปกครองทั้งหมด

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพัทลุง โดยนำเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ขอคำแนะนำและตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของข้อคำถามจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.80 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปเก็บข้อมูล (Try-Out) จำนวน 30 ชุด แล้วนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) ของครอนบาค (Croncach) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือเท่ากับ 0.90

การรวบรวมข้อมูล

1. ขอหนังสือแนะนำตัวจากผู้อำนวยการหลักสูตรมหาบัณฑิตคณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ถึงผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดพัทลุง เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษาและขออนุญาตเก็บข้อมูล

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามออนไลน์ที่สร้างขึ้นด้วย Google Form ส่งให้แก่ผู้ปกครองนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างผ่านช่องทางครูประจำอำเภอต่างๆและกำหนดตอบแบบสอบถามภายใน 2 สัปดาห์ มีผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 144 คน คิดเป็น ร้อยละ 100

3. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วดำเนินการวิเคราะห์สรุปผล ตามขั้นตอนของการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหาค่าความถี่และร้อยละ

2. วิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง โดยการวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยผู้วิจัยทำการทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้สถิติ t-test และ F-test เมื่อพบความแตกต่างใช้วิธีการทดสอบความแตกต่างรายคู่ตามวิธีของเชฟเฟ่ (Scheffe' method)

ผลการวิจัย (Research Results)

1. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพัทลุงในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการอาสาสมัคร ด้านการอบรมเลี้ยงดู ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน ด้านการสื่อสาร ด้านการตัดสินใจ และด้านการร่วมมือกับชุมชน

2. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดพัทลุง จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษาของผู้ปกครองที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาต่างกัน ส่วนรายได้ของผู้ปกครองที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาไม่ต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะของผู้ปกครอง พบว่า ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดพัทลุง ควรมี การสื่อสารกันมากขึ้น ควรมีการแลกเปลี่ยนแนวทางการส่งเสริมพัฒนาการเด็กกับโรงเรียนอย่างต่อเนื่องเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างผู้ปกครองและสถานศึกษามากยิ่งขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดพัทลุง

ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดพัทลุง ทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการอบรมเลี้ยงดู ด้านการสื่อสาร ด้านการอาสาสมัคร ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน ด้านการตัดสินใจ และด้านการร่วมมือกับชุมชน พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้ปกครองเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาปฐมวัยและต้องการเข้ามามีส่วนร่วมกับทางโรงเรียนเพื่อพัฒนาเด็กและสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างเด็ก ครูประจำชั้น ผู้ปกครอง และโรงเรียน ซึ่งการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยเป็นการจัดการศึกษาขั้นแรกของลูก ผู้ปกครองจึงให้ความสนใจและเอาใจใส่มากเป็นพิเศษ สอดคล้องกับงานวิจัยของเจษฎา ภักดี (2563) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านเก่าขาม สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 พบว่าการมีส่วนร่วมของของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับจีราวรรณ ไหวดี (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่องการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าศึกษาที่โรงเรียนบ้านคลองพร้าว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ผลการวิจัยพบว่าการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าศึกษาที่โรงเรียนบ้านคลองพร้าวสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดพัทลุง จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ของผู้ปกครอง

ผู้ปกครองที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพัทลุง ภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งสอดคล้องกับ พิมพ์พิชมญชุ์ สุภายอง (2563) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย พบว่า ผู้ปกครองที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผู้ปกครองที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพัทลุง ภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับ สุกัญญา ปัญญานนท์ (2564) ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านผึ้ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 จำแนกตามอายุของผู้ปกครอง โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพัทลุง ภาพรวมมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับ เจษฎา ภักดี (2563) ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านเก่าขาม สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 จำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ปกครอง โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผู้ปกครองที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพัทลุง ภาพรวมแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ วาสนา รังสร้อย (2564) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนวัดลานบุญ สำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง จำแนกตามอาชีพ โดยรวมและรายกิจกรรม มีความแตกต่างกันมาก และเมื่อจำแนกตามรายได้พบว่า รายได้ของผู้ปกครองมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพัทลุง

ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดพัทลุงในภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน แต่ในด้านการร่วมมือกับชุมชนอยู่ในระดับค่าเฉลี่ยต่ำสุด สถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนความรู้โดยวิทยากรมาถ่ายทอดความรู้ในท้องถิ่น รวมถึงเข้ามามีส่วนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งทางด้านวิชาการและด้านอื่นๆเพิ่มมากขึ้น

ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดพัทลุง จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษาและรายได้ของผู้ปกครอง พบว่า โดยรวมและรายด้านมีความแตกต่างกันทั้ง 4 ตัวแปร แต่ตัวแปรเมื่อจำแนกตามเพศมีความแตกต่างกันมากที่สุด เนื่องจากนักเรียนมีความสัมพันธ์และมีความไว้วางแม่หรือผู้ปกครองที่เป็นเพศหญิงมากกว่าพ่อหรือผู้ปกครองที่เป็นเพศชาย สถานศึกษาควรจัดกิจกรรมเสริมสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัวและให้พ่อหรือผู้ปกครองที่เป็นเพศชายเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษามากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะอื่นๆ สถานศึกษาและผู้ปกครองควรมีการสื่อสารกันมากขึ้น ควรมีการแลกเปลี่ยนแนวทางการส่งเสริมพัฒนาการเด็กกับโรงเรียนอย่างต่อเนื่องเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างผู้ปกครองและสถานศึกษามากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดพัทลุงในครั้งนี้ พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาด้านการร่วมมือกับชุมชนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดจาก 6 ด้านที่ศึกษา ผู้วิจัยจึง มีข้อเสนอแนะเพื่อนำมาพิจารณาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการศึกษา ดังต่อไปนี้

1.1 สถานศึกษาควรเพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างคนในชุมชนกับสถานศึกษา เช่น การประชาสัมพันธ์ผ่านวิทยุกระจายเสียงของชุมชน

1.2 สถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนความรู้โดยวิทยากรมาถ่ายทอดความรู้ในท้องถิ่น รวมถึงเข้ามามีส่วนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งทางด้านวิชาการและด้านอื่นๆเพิ่มมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายการศึกษาและบริบทในปัจจุบัน

2.2 ควรมีการศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา โดยวิธีเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์ การสังเกต เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเพื่อนำมาใช้พัฒนาการจัดการศึกษาต่อไป

2.3 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดพัทลุง

2.4 ควรมีการศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดพัทลุงในมุมมองอื่น เช่น สภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนกับชุมชนการบริหารงานด้านต่างๆของสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง (References)

จีราวรรณ ไหวดี. (2560). *การตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าศึกษาที่โรงเรียนบ้านคลองพร้าว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด.* ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

เจษฎา ภักดี. (2563). *การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านเก่าขาม สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5.* มหาวิทยาลัยราชธานี.

ธันย์ สุภาแสน. (2563). *การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดกิจกรรมพัฒนาการเด็กปฐมวัย โรงเรียนอนุบาลเอกชน จังหวัดเชียงใหม่*. เชียงใหม่.

พิมพ์พิชมญชุ์ สุภายอง. (2563). *การพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย*. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

วาสนา รังสร้อย. (2564). *ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนวัดลานบุญ สำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร*. มหาวิทยาลัยเวส เทิร์น.

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพัทลุง. (2564). *รายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ 2564.* พัทลุง.

สุกัญญา ปัญญานนท์. (2564). *การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านผึ้ง (มธุลีห์ประชาสรรค์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1*. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. กรุงเทพฯ.

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้กลวิธีสตาร์ท (START) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

The Development of Using START Strategy to Develop Ability of Reading Comprehension for the Fourth Grade.

อรอุมา ห้องเข้า[1] เอื้อมพร หลินเจริญ[2]
Onoumar Hongkao, Aumporn Lincharoen

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้กลวิธีสตาร์ท (START) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามเกณฑ์ 75/75 2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ก่อนและหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้กลวิธีสตาร์ท (START) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในครั้งนี้ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านร้องลึก ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 22 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบใช้กลวิธีสตาร์ท (START) จำนวน 6 แผน รวม 12 ชั่วโมง 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ และ 3) แบบวัดความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ค่า t-test แบบ dependent sample ผลการวิจัยพบว่า 1) กิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้กลวิธีสตาร์ท (START) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 76.83/75.56 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 2) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เกิดความความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้กลวิธีสตาร์ท (START) สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Received: 2023-05-13 **Revised**: 2023-06-21 **Accepted**: 2023-06-22

[1] คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร Faculty of Education Naresuan University. Corresponding Author e-mail: onoumarnune@gmail.com

[2] คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร Faculty of Education Naresuan University

คำสำคัญ (Keywords): กิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้กลวิธีสตาร์ท (START); การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ

Abstract

The purposes of this research were 1) to create and evaluate the efficiency of using start strategy to develop ability of reading comprehension for the fourth grade by 75/75, and 2) to compare the ability of reading
comprehension for the fourth grade before and after using START strategy. The simple used in this research were 22 students in the fourth grade at Banruangruk school, Uttaradit Primary Education Service Area Office 1 in the academic year 2/2022 selected by purposive sampling. The research instruments comprised: 1) six 12-hour lesson plans based on learning activity of using START strategy, 2) a 20-item learning achievement test with a 4-multiple choice test format comparing before and after intervention scores; and 3) a subjective test on ability of reading comprehension for the fourth grade. The statistics for data analysis were percentage, mean, standard deviation, and dependent samples t-test. The results of this research were as follows: 1) the efficiency of learning activity by using START strategy to develop ability of reading comprehension for the fourth grade was 76.83/75.56, and 2) Student in the fourth grade had the reading comprehension after learned with learning activities by using START strategy was higher than before with statistical significance at .05 level.
Keywords: activity of using START strategy; the ability of reading

บทนำ (Introduction)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระบุว่า ในสังคมโลกปัจจุบัน การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศมีความสำคัญอย่างยิ่งและจำเป็นอย่างยิ่งในชีวิตประจำวัน เนื่องจากเป็นเครื่องมือสำคัญในการติดต่อสื่อสาร การศึกษา การแสวงหาความรู้ การประกอบอาชีพ รวมถึงการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับความแตกต่างทางวัฒนธรรมและวิสัยทัศน์ของชุมชนโลก มุ่งเน้นให้ผู้เรียนตระหนักถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมและมุมมองของสังคมโลก ส่งผลให้เกิดความร่วมมือกับประเทศต่างๆ ในทุกๆภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นการเมือง เศรษฐกิจ หรือการศึกษา การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศยังช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีเจตคติที่ดีต่อการใช้ภาษาในการสื่อสาร รวมทั้งเข้าถึงองค์ความรู้ต่างๆ ได้อย่างง่ายและกว้างขวางขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งในโลกที่มีความจำเป็นต้องใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการติดต่อสื่อสารกับชาวต่างประเทศ และใช้ในการศึกษา สังคมไทยได้เปิดรับเอาภาษาอังกฤษเข้ามาใช้ในชีวิตประจำวันอย่างแพร่หลายและในปัจจุบันมีการใช้ภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้น ภาษาอังกฤษจึงถูก

บรรจุให้อยู่ในหลักสูตรทุกระดับการศึกษาในฐานะที่เป็นภาษาต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความสำคัญกับการเรียนภาษาอังกฤษมาก เพราะตระหนักว่าภาษาอังกฤษจะเป็นหนทางที่ทำให้นักเรียนได้รับความรู้ข่าวสาร และพัฒนาตนเองไปสู่สากลประกอบกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ได้ระบุให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะและเกิดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (3Rs 8Cs) (กระทรวงศึกษาธิการ.2560) หนึ่งในนั้นคือ ทักษะการอ่าน ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นที่จะต้องเร่งพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะด้านการฟัง พูด อ่าน และเขียน เพื่อให้สามารถนำไปใช้ติดต่อสื่อสารได้ในชีวิตประจำวันและเป็นพื้นฐานในการแสวงหาความรู้ในระดับบที่สูงขึ้น

ในกระบวนการการจัดการเรียนการสอนนั้น วิชาภาษาอังกฤษ เป็นวิชาหนึ่งที่มีความสำคัญใน กระบวนการการจัดการเรียนรู้ในทุกระดับชั้น หากแต่ผลการศึกษาที่ผ่านมากลับพบว่า การจัดการเรียนการสอน ภาษาอังกฤษนั้นยังไม่ก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนเท่าที่ควร โดยมีทักษะหนึ่งที่ประสบปัญหาอย่างชัดเจนคือ ทักษะด้านการอ่าน ซึ่งจัดเป็นทักษะการรับรู้ที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง การอ่านนั้นจะต้องควบคู่มากับความเข้าใจ การอ่านเป็นทักษะสำคัญในการดำรงชีวิตประจำวันในยุคของข้อมูลข่าวสาร ประชาชนที่อาศัยอยู่กันคนละประเทศ ถึงแม้จะแตกต่างกันทั้งภาษาและเชื้อชาติ แต่ข้อมูลและการสื่อสารจะสามารถส่งถึงกันได้อย่าง รวดเร็ว โดยผ่านสื่อต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นหนังสือหนังสือพิมพ์ วารสาร หรือสื่อทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยใช้ภาษาอังกฤษ เป็นภาษาสากลในการสื่อสารข้อมูลข่าวสารต่างๆ การอ่านจึงจัดได้ว่าเป็นสิ่งที่มีประโยชน์ต่อตนเอง ทำให้เกิดการพัฒนาในด้านการศึกษาเล่าเรียน การประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิตประจำวัน ทำให้สามารถอยู่ในสังคมได้ อย่างมีความสุข นอกจากนี้การอ่านยังเป็นการสะสมประสบการณ์ ทำให้มีมุมมองในการใช้ชีวิตที่กว้างขวางมากขึ้น สำหรับ Harris & Sipay (1990 อ้างถึงใน ชัชวาล มันเทศสวรรค์, 2552) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านว่า ในโลกปัจจุบันซึ่งมีเทคโนโลยีที่ทันสมัยนั้น ความสามารถในการอ่านยิ่งมีความสำคัญมากขึ้น ผู้ที่มีความสามารถในการอ่านสูงก็จะได้เปรียบ เพราะใช้ทักษะนี้ในการแสวงหาความรู้อยู่ตลอดเวลา

หัวใจของการอ่านที่สำคัญคือ อ่านแล้วผู้อ่านต้องสามารถเข้าใจ เพื่อที่จะมาส่งเสริมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งก็คือการอ่านเพื่อความเข้าใจ การอ่านเพื่อความเข้าใจนั้น เป็นการฝึกให้นักเรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ จับประเด็นในเรื่องที่อ่าน ซึ่งการอ่านเพื่อความเข้าใจประกอบด้วยคำสองคำ คือ การอ่าน และความเข้าใจ ซึ่งการอ่านเป็นกระบวนการรับข้อความหรือข้อมูลจากผู้เขียนไปยังผู้อ่าน ความเข้าใจ หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจ และยังหมายถึงความสามารถของจิตใจในการรับรู้และเข้าใจ ความเข้าใจ เป็นหัวใจสำคัญของการอ่าน เพราะเป้าหมายของภาษาเขียนคือ การสื่อสารข้อความ หากเราไม่เข้าใจข้อความแสดงว่า เราไม่ได้อ่าน (Rohdearni, 2019) นอกจากนั้นการอ่านเพื่อความเข้าใจยังเป็นสิ่งที่สำคัญในชีวิตประจำวัน ทั้งการศึกษาทุกระดับซึ่งผู้เรียนจำเป็นต้องอาศัยการอ่านเพื่อความเข้าใจ ทำความเข้าใจในเนื้อหาสาระ

ของวิชาต่างๆ เพื่อให้ตนเองได้รับความรู้และประสบการณ์ตามที่ต้องการ (ภาวนา ดาวเรือง, 2550, หน้า5)

กลวิธีสตาร์ท (START) ตามแนวคิดของ Scharlach (2008, อ้างถึงในนิตยภัทร์ ธาราสุข, 2557) มีขั้นตอน คือ 1) การทำนายล่วงหน้า ผู้เรียนคาดเดาเหตุการณ์ล่วงหน้าโดยการสังเกตรูปภาพ อ่านชื่อเรื่อง และใช้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน 2) การจินตนาการภาพหรือฉากของเรื่อง ผู้เรียนสร้างภาพหรือความเข้าใจที่ได้จากจากอ่าน อาจมีการวาดภาพหรือคิดสร้างภาพในใจถึงเหตุการณ์หรือเรื่องราวที่ได้อ่าน 3) การเชื่อมต่อกับความรู้เดิม ผู้เรียนเข้าใจสิ่งที่อ่านและมีการเชื่อมโยงกับความรู้เดิม ทำให้เข้าใจมากยิ่งขึ้น และช่วยเพิ่มพูนความรู้ให้มากขึ้น 4) การตั้งคำถาม ผู้เรียนสร้างคำถามเพื่อช่วยในการตรวจสอบความเข้าใจและการจำ ซึ่งทำให้เข้าใจในสิ่งที่ตนเองได้อ่านมากยิ่งขึ้น 5) การวิเคราะห์ใจความสำคัญ ผู้เรียนมุ่งให้ความสนใจกับใจความสำคัญ และการจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน 6) การสรุปความ ผู้เรียนสรุปย่อใจความสำคัญหลังการอ่านให้ครบถ้วน โดยการทำให้สั้นลงและเป็นภาษาของตนเอง 7) การตรวจคำตอบของการคาดเดา ผู้เรียนตรวจสอบผลการอ่านและประเมินการอ่าน ได้แก่ การประเมินการทำนาย โดยใช้ทักษะ การคิดเกี่ยวกับการระบุและการให้เหตุผล 8) การประเมินค่า ผู้เรียนประเมินคุณค่าและประโยชน์ที่ได้จากการอ่าน ความรู้ที่เพิ่มขึ้น และการนำไปประยุกต์ใช้

กลวิธีสตาร์ทมีลักษณะที่เหมาะสมต่อการสอนการอ่านหลายประการ คือ ส่งเสริมผู้เรียนใช้ความคิดแบบอภิปัญญา การใช้คิดวิเคราะห์ นอกจากนี้กลวิธีสตาร์ทยังสนับสนุนให้ผู้เรียนใช้กระบวนการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนซึ่งเป็นทักษะที่สามารถพัฒนาได้ด้วยการฝึกใช้เทคนิคและวิธีการที่เหมาะสม นอกจากนี้เมื่อนักเรียนอ่านจะเกิดการวิเคราะห์ สรุปความ และเลือกสิ่งที่ดีที่สุดนำไปสู่การตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม และถ่ายทอดเป็นการเขียนและการพูด

เนื่องด้วยเหตุผลที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนในรายวิชาภาษาอังกฤษ ได้มองเห็นปัญหาของการอ่าน จึงสนใจที่จะนำรูปแบบการจัดกิจกรรมแบบกลวิธีสตาร์ท มาพัฒนาผู้เรียนทางด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านร้องลึก สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดทักษะการอ่านและจดจำสิ่งที่ได้จากการอ่านมาพัฒนาและต่อยอดในการจัดการเรียนในขั้นที่สูงขึ้น และเชื่อว่ากลวิธีสตาร์ทจะช่วยพัฒนาผู้เรียนในการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ สามารถแก้ปัญหาที่ประสบพบเจอในระหว่างการอ่านได้ด้วยตนเอง เกิดการเรียนรู้ที่ดีระหว่างผู้เรียนและผู้สอน อีกทั้งยังมีความกระตือรือร้นในการอ่าน ซึ่งจะทำให้เกิดเจตคติที่ดีในการอ่านภาษาอังกฤษ สามารถนำภาษาอังกฤษไปใช้ประโยชน์ ทั้งในการเรียนในระดับที่สูงขึ้นและในชีวิตประจำวันของผู้เรียนเอง นอกจากนี้ผู้สอนยังได้เห็นแนวทางในการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจให้เกิดประสิทธิภาพกับผู้เรียนมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้กลวิธีสตาร์ท (START) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามเกณฑ์ 75/75

2.เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ก่อนและหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้กลวิธีสตาร์ท (START) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้กลวิธีสตาร์ท (START) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาตามกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการ 2 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างและหาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้กลวิธีสตาร์ท (START) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75

แหล่งข้อมูล

1. ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบของกิจกรรมการเรียนรู้

2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนวังโป่งดำรงวิทย์ อำเภอทองแสนขัน จังหวัดอุตรดิตถ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1

เครื่องมือและการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีสตาร์ท (START) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ได้ดำเนินการดังนี้

1.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2560) ในส่วนของสาระการเรียนรู้แกนกลางและมาตรฐานการเรียนรู้ ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

1.2 ศึกษาและวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้สาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร มาตรฐาน ต 1.1 เข้าใจและตีความเรื่องที่ฟังและอ่านจากสื่อประเภทต่างๆ และแสดงความ

คิดเห็นอย่างมีเหตุผล มาตรฐาน ต 1.3 นำเสนอข้อมูลข่าวสาร ความคิดรวบยอด และความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ โดยการพูดและการเขียน

1.3 ศึกษาเอกสาร งานวิจัย และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีสตาร์ท (START) และนิยามขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งประกอบด้วย 8 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การทำนายล่วงหน้า (Predicting Inferring) ขั้นตอนที่ 2 การจินตนาการภาพหรือฉากของเรื่อง (Visualizing) ขั้นตอนที่ 3 การเชื่อมต่อกับความรู้เดิม (Making Connection) ขั้นตอนที่ 4 การตั้งคำถาม (Questioning) ขั้นตอนที่ 5 การวิเคราะห์ใจความสำคัญ (Determining Main Idea) ขั้นตอนที่ 6 การสรุปความ (Summarizing ขั้นตอนที่ 7 การตรวจคำตอบของการคาดเดา (Checking Predictions) ขั้นตอนที่ 8 การประเมินค่า (Making Judgments) โดยได้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งสิ้น จำนวน 6 กิจกรรม 12 ชั่วโมง จากนั้นจึงติดต่อบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยนเรศวรเพื่อออกหนังสือขอความอนุเคราะห์ถึงผู้เชี่ยวชาญ พร้อมกับแนบแบบประเมินความเหมาะสม

2. แบบประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีสตาร์ท (START) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยผู้วิจัยได้สร้างแบบประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีสตาร์ท (START) เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) และส่วนท้ายมีแบบปลายเปิดเพื่อสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ โดยเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนที่ 1 ติดต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ในการดำเนินการออกหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้และแผนการเรียนรู้แบบใช้กลวิธีสตาร์ท (START) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้สำหรับผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน โดยเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ และนำผลการพิจารณา มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จากนั้นจึงปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและนำไปประเมินประสิทธิภาพก่อนนำไปใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นตอนที่ 2 การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจก่อนและหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้กลวิธีสตาร์ท (START) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

แหล่งข้อมูล

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านร้องลึก จังหวัดอุตรดิตถ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 22 คน

เครื่องมือและการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. กิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้กลวิธีสตาร์ท (START) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

2. แบบวัดความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารงานวิจัย ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการปรับสร้างแบบวัดความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยมีการกำหนดจุดมุ่งหมายแบบวัดความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 คือ มุ่งวัดความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษ โดยมีข้อคำถามเกี่ยวกับการวัดความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ซึ่งแบบประเมินความสอดคล้องของแบบวัดความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ให้ครอบคลุมองค์ประกอบของเนื้อหา โดยกำหนดลักษณะแบบวัดเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554) โดยแต่ละข้อจะอ้างอิงถึงพฤติกรรมบ่งชี้ที่เกิดการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ จึงต้องออกข้อสอบเป็น 2 เท่าของจำนวนข้อคำถามที่นำไปใช้จริง จำนวน 40 ข้อ จากนั้นจึงนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของแบบวัด พบว่าข้อสอบมีค่าดัชนีความสอดคล้อง อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 จำนวน 40 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

นำผลคะแนนจากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ 3 คน มาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) และคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ถือว่าสามารถนำไปใช้ในกิจกรรม ได้ (ปกรณ์ ประจันทร์บาน, 2552) พบว่าข้อสอบมีค่าดัชนีความสอดคล้อง อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 จำนวน 40 ข้อ จากนั้นผู้วิจัยจึงได้เลือกข้อสอบที่ต้องการนำไปใช้ออกมา 20 ข้อ ไปทดลองใช้ (try out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งเคยได้เรียนรายวิชานี้มาแล้วในปีการศึกษา 2564 จำนวน 20 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกด้วยการหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวม (Item Total Correlation) โดยใช้สูตรการหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ Pearson Product Moment ซึ่งข้อใดมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ +.02 ขึ้นไปถือว่าผ่านเกณฑ์ จากการวิเคราะห์พบว่า แบบความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.67-0.80 โดย

มีข้อคำถามที่ผ่านเกณฑ์จำนวน 40 ข้อ ไปหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เพื่อวิเคราะห์ว่าแบบวัดความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจทั้งฉบับนี้ ให้ผลการวัดน่าเชื่อถือหรือไม่ ตามวิธีการหาค่าความเชื่อมั่นของลิเคอร์โดยใช้การหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค (Cronbach) (ธรวุฒิ เอกะกุล, 2542, น.62) และนำแบบวัดความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องแล้วไปจัดพิมพ์เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

ผลการวิจัย (Research Results)

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้กลวิธีสตาร์ท (START) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4” ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผลการสร้างและหาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้กลวิธีสตาร์ท (START) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามเกณฑ์ 75/75

1. ผลการสร้างและหาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้กลวิธีสตาร์ท (START) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในครั้งนี้ ได้ทำกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้กลวิธีสตาร์ท (START) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 6 กิจกรรม ใช้เวลา 12 ชั่วโมง โดยแต่ละกิจกรรมดำเนินไปตามขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้กลวิธีสตาร์ท (START) ซึ่งมีทั้งหมด 8 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 การทำนายล่วงหน้า ขั้นที่ 2 การจินตนาการภาพหรือฉากของเรื่อง ขั้นที่ 3 การเชื่อมต่อกับความรู้เดิม ขั้นที่ 4 การตั้งคำถาม ขั้นที่ 5 การวิเคราะห์ใจความสำคัญ ขั้นที่ 6 การสรุปความ ขั้นที่ 7 การตรวจคำตอบของการคาดเดา และขั้นที่ 8 การประเมินค่า

2 ผลการพิจารณาความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้กลวิธีสตาร์ท (START) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน โดยภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.79, S.D. = 0.19)

3 ผลการพิจารณาความเหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้กลวิธีสตาร์ท (START) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน โดยภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.63, S.D. = 0.24)

4. ผลการประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้กลวิธีสตาร์ท (START) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวังโป่งดำรงวิทย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 จำนวน 3 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้ในด้านภาษา เวลา และสื่อ

ที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรม พบว่าผลการพิจารณาความเหมาะสมด้านภาษา เวลา และสื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้กลวิธีสตาร์ท (START) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวังโป่งดำรงวิทย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 จำนวน 3 คน (ขั้นการประเมินประสิทธิภาพแบบหนึ่งต่อหนึ่ง) ด้านภาษาที่ใช้คำศัพท์บางคำยากเกินไปสำหรับนักเรียน เช่น architect , famous , astronaut ด้านเวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ค่อนข้างเหมาะสม และด้านสื่อตัวอย่างรูปภาพมีน้อยเกินไป ผู้วิจัยจึงเพิ่มเติมรูปภาพ เพื่อกระตุ้นความสนใจของนักเรียนและทำให้นักเรียนจินตนาการเกี่ยวกับเนื้อเรื่องได้ง่ายยิ่งขึ้น

5. แสดงผลการหาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้กลวิธีสตาร์ท (START) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามเกณฑ์ 75/75 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 9 คน พบว่ากิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้กลวิธีสตาร์ท (START) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพของกระบวนการ (E1) เท่ากับ 76.83 และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E2) เท่ากับ 75.56 แสดงว่า กิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้กลวิธีสตาร์ท (START) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพ 76.83 /75.56 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 75/75

ขั้นตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจก่อนและหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้กลวิธีสตาร์ท (START) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

พบว่าความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจระหว่างก่อนและหลังเรียนด้วยของกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้กลวิธีสตาร์ท (START) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีคะแนนเฉลี่ย $\overline{X}$ เท่ากับ 18.36 และ 30.09 ตามลำดับ และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 3.00 และ 3.29 ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบคะแนนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่าคะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการศึกษาการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้กลวิธีสตาร์ท (START) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยได้อภิปรายประเด็นที่สำคัญได้ 2 ประเด็น ดังนี้

1. จากผลการสร้างและหาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้กลวิธีสตาร์ท (START) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้กลวิธีสตาร์ท (START) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ของนักเรียนชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 4 ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีประสิทธิภาพเท่ากับ 76.83 /75.56 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ เนื่องจากกระบวนการสร้างกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้กลวิธีสตาร์ท (START) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2560) กลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ สาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร มาตรฐาน ต 1.1 เข้าใจและตีความเรื่องที่ฟังและอ่านจากสื่อประเภทต่างๆ และแสดงความคิดเห็นอย่างเหตุผล ตัวชี้วัดที่ ป. 4/4 ตอบคำถามจากการฟังและอ่านประโยค บทสนทนา และนิทานง่ายๆ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้กลวิธีสตาร์ท (START) ตามแนวคิดของนักการศึกษา ซึ่งผ่านการสังเคราะห์โดยผู้วิจัย แล้วจึงดำเนินการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบ แก้ไข ส่วนที่เป็นปัญหาและข้อบกพร่องของกิจกรรมการเรียนรู้ แล้วจึงนำไปทดลองใช้กับนักเรียนจำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบเกี่ยวกับเนื้อหา ภาษา และระยะเวลาที่ใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ พร้อมดำเนินการตรวจสอบและแก้ไขกิจกรรมที่ยังเกิดปัญหาและข้อบกพร่องอยู่ หลังจากนั้นจึงนำมาหาประสิทธิภาพกับนักเรียนจำนวน 9 คน ประสิทธิภาพกระบวนการเฉลี่ย เท่ากับ 76.83 และมีประสิทธิภาพของผลลัพธ์รวมเฉลี่ยเท่ากับ 75.56 นั่นคือกิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพเท่ากับ 76.83/75.56 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดคือ 75/75 เมื่อนำมาหาประสิทธิภาพกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 22 คน มีประสิทธิภาพกระบวนการเฉลี่ย เท่ากับ 77.66 และมีประสิทธิภาพของผลลัพธ์รวมเฉลี่ยเท่ากับ 75.23 นั่นคือกิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพเท่ากับ 77.66/75.23 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดคือ 75/75 ซึ่งนั่นอาจจะเป็นเพราะกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้กลวิธีสตาร์ท (START) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีความสอดคล้องเหมาะสมกับช่วงวัย รวมถึงความสามารถและความสนใจของผู้เรียน เพราะไม่เพียงแต่ผู้เรียนจะได้ความรู้จากการอ่านเท่านั้น แต่ผู้เรียนยังได้วาดรูป จินตนาการ และคาดเดาเหตุการณ์ต่างๆ ทำให้ผู้เรียนมีความสนใจในเนื้อหามากยิ่งขึ้น และการจัดกิจกรรมสอดคล้องกับเนื้อหาวิชา อีกทั้งการจัดกิจกรรมยังมีการเรียงลำดับขั้นตอนจากง่ายไปยาก ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนการการเรียงรู้ ความเข้าใจ และสามารถเรียงลำดับเหตุการณ์ต่างๆ ได้อย่างต่อเนื่องและถูกต้อง และจะสามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของเนื้อหาที่ได้เรียน มีการใช้สื่อการสอนที่เหมาะสม และดึงดูดความสนใจของผู้เรียน แต่ละขั้นตอนทำให้ผู้เรียนได้ฝึกคิด จินตนาการ ซึ่งจะมีขั้นตอนการจินตนาการเป็นรูปภาพเป็นตัวเชื่อมโยงเพื่อทำให้ผู้เรียนเข้าใจในบทอ่านมากยิ่งขึ้น ซึ่งบทอ่านที่ผู้วิจัยได้คัดเลือกมาเป็นบทอ่านที่มีความน่าสนใจ ไม่ยากและไม่ง่ายจนเกินไป ซึ่งบางเรื่องเป็นเรื่องที่นักเรียนสนใจ เพราะเป็นเรื่องราวที่นักเรียนรู้จักและคุ้นเคย บทอ่านแต่ละเรื่องมีคำศัพท์และโครงสร้างประโยคที่ไม่ยากจนเกินไป เหมาะสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีลักษณะของบทอ่านที่มีการเรียงลำดับเหตุการณ์ ได้มองเห็นภาพของตัวละครในเรื่อง รวมถึงมีการเรียบเทียบตัวละคร และสามารถคาดเดาชื่อเรื่อง รวมถึงเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นได้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและมีแรงรูงใจในการอ่านและการเรียนรู้ ซึ่งเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ดึงความรู้เดิมของตนเองออกมาโดยการคิดเชื่อมโยงและการมีปฏิสัมพันธ์กับบทอ่านที่ตนเองได้มีความ

สนใจและมีความต้องการที่จะเรียนรู้มากขึ้น รวมถึงได้มีการสร้างปฏิสัมพันธ์ร่วมกับผู้อื่นการพูดคุย สอบถาม รวมถึงการตั้งคำถามและแลกเปลี่ยนกับเพื่อนคนอื่นๆ ทั้งนี้สอดคล้องกับ กฤษฎากร เกริกกานต์กุล (2556) ของงานวิจัยภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ซึ่งได้ทำศึกษา เรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยใช้กลวิธีสตาร์ทชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 โรงเรียนโพธิแสนวิทยา อำเภอกุสุมาลัย จังหวัดสกลนคร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 23 จำนวน 40 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกใช้แบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยใช้กลวิธีสตาร์ท ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ แบบวัดเจตคติ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ยค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มเดียว ทดสอบก่อนและหลังเรียน (One Group Pretest–Posttest Design) สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การทดสอบแบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (Dependent Samples t–test) ผลการวิจัยพบว่า 1)ประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยใช้กลวิธีสตาร์ท ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ เท่ากับ 76.81/76.63 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 75/75 2) ความสามารถทางการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้กลวิธีสตาร์ทชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) นักเรียนมีเจตคติต่อการเรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้กลวิธีสตาร์ทชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังการเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.55 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธัญชญา กระจายกลาง (2563) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจและเจตคติต่อการอ่านภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับกลวิธี START กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/14 โรงเรียนสกลราชวิทยานุกูล จำนวน 39 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ผัง กราฟิกร่วมกับกลวิธี START แบบสังเกตพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู แบบสัมภาษณ์นักเรียนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และ แบบวัดความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนมีคะแนนความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจเฉลี่ยเท่ากับ 48.51 คิดเป็นร้อยละ 75.80 ของคะแนนเต็ม และมีนักเรียนผ่านเกณฑ์ จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 82.05 ของจำนวน นักเรียนทั้งหมด ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และ 2) นักเรียนมีเจตคติต่อการอ่านภาษาอังกฤษ ในภาพรวมอยู่ในระดับดี

2. การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ก่อนและหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้กลวิธีสตาร์ท (START) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้กลวิธีสตาร์ท (START) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นมาอย่างเป็นระบบ มีลำดับขั้นตอนที่ชัดเจน ซึ่งเป็นส่วนช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ความเข้าใจอย่างต่อเนื่อง ไม่สับสนและสามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของเนื้อหาที่ตนเองได้อ่านอย่างเป็นระบบ การจัดลำดับขั้นตอนเริ่มจากง่ายไปยาก ทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อเรื่อง และสามารถเรียงลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเรื่องนั้นๆได้ โดยผู้วิจัยได้สร้างกิจกรรมทั้งหมด 6 กิจกรรม ซึ่งแต่ละกิจกรรมจัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยใช้กลวิธีสตาร์ท (START) เพื่อให้เกิดความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ซึ่งแต่ละขั้นตอนของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีสตาร์ท (START) ตามแนวคิดของนักการศึกษา ที่ผ่านการสังเคราะห์โดยผู้วิจัย ซึ่งเมื่อจัดกิจกรรมครบทั้ง 8 ขั้นตอน ได้เกิดผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนระหว่างการจัดกิจกรรม ดังนี้ ในขั้นตอนที่ 1 การทำนายล่วงหน้า ผู้เรียนแต่ละคนมีความสนใจในการคาดเดาเหตุการณ์ไว้ล่วงหน้าและสามารถคาดเดาได้อย่างถูกต้อง ในขั้นตอนที่ 2 การจินตนาการภาพหรือฉากของเรื่อง ในขั้นตอนนี้ผู้เรียนได้จินตนาการโดยครูให้นักเรียนวาดภาพเพื่ออธิบายเหตุการณ์ หรือฉากที่เกิดขึ้นในเรื่อง ทำให้ผู้เรียนสนุกไปกับการวาดภาพและสนใจเนื้อเรื่องที่ตนเองอ่านมากขึ้น ในขั้นตอนที่ 3 การเชื่อมต่อกับความรู้เดิม ขั้นตอนนี้ทำให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ใหม่ที่ตนเองได้อ่านจากเนื้อเรื่องกับความรู้เดิมที่ตนเองมี ไม่ว่าจะเป็นประสบการณ์หรือเรื่องเล่าที่ตนเองเคยได้ยิมมา ทำให้ผู้เรียนบางคนมีความรู้เพิ่มเติมจากประสบการณ์ที่เพื่อนได้เล่าให้ฟัง ขั้นตอนที่ 4 การตั้งคำถาม ในขั้นตอนนี้ผู้เรียนได้ฝึกตั้งคำถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง เช่น ตัวเอกของเรื่องคือใคร เหตุกาณ์นี้เกิดขึ้นที่ไหน และเกิดขึ้นเวลาเมื่อไหร่ ขั้นตอนที่ 5 การวิเคราะห์ใจความสำคัญ ในขั้นตอนนี้ผู้เรียนได้ฝึกเขียนประโยคที่เป็นใจความสำคัญของเรื่อง หรือบางคนสามารถวาดรูปเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในเรื่องที่อ่าน และสามารถพูด หรืออ่านข้อความที่เป็นใจความสำคัญให้เพื่อนฟังได้ ขั้นตอนที่ 6 การสรุปความ ในขั้นตอนนี้ ผู้เรียนได้สรุปใจความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องที่ตนเองได้อ่าน และสามารถอ่านประโยคให้เพื่อนฟัง บางคนสามารถแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับบทสรุปที่ตนเองได้เขียนลงไป ขั้นตอนที่ 7 การตรวจคำตอบของการคาดเดา ในขั้นตอนนี้ผู้เรียนได้ตรวจสอบสิ่งที่ตนเองได้คาดเดาไว้ในขั้นตอนที่ 1 ว่ามีความถูกต้อง หรือใกล้เคียงกับสิ่งที่ตนเองได้คาดเดาไว้หรือไม่ พบว่า ผู้เรียนสามารถคาดเดาเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในเนื้อเรื่องได้อย่างถูกต้อง ขั้นตอนที่ 8 การประเมินค่า ในขั้นตอนนี้ผู้เรียนสามารถประเมินค่าเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน หรือเชื่อมโยงกับในรายวิชาอื่นได้

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะซึ่งอาจเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้และการวิจัย ดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ครูควรให้ความสนใจนักเรียนให้มากในขั้นตอนการอ่าน หมั่นตรวจสอบความเข้าใจระหว่างการอ่านโดยตลอด และคอยช่วยเหลือนักเรียนด้วยการบอกความหมายของคำศัพท์ที่ยากและอธิบายหรือเล่าเรื่องที่อ่านซ้ำ ๆ เป็นการทบทวนเรื่องราวบ่อย ๆ เนื่องจากนักเรียนทุกคนมีระดับความสามารถในการอ่านและการจดจำที่ไม่เท่ากัน การทบทวนเรื่องราวอย่างละเอียดจะช่วยให้นักเรียนจดจำเรื่องที่อ่านได้ และเป็นการสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาการอ่านของนักเรียนให้ดีขึ้นได้

2. บางประโยคมีการใช้ไวยกรณ์ที่ยากเกินไปสำหรับนักเรียนบางคน ครูจึงต้องสอน หรือทบทวนการให้หลักภาษาในการแปลรวมถึงการอ่านประโยค เพื่อให้นักเรียนมีความเข้าใจที่ถูกต้อง

3. ครูควรกำหนดเวลาในขั้นการจินตนาการโดยให้นักเรียนวาดรูปให้ชัดเจน เรื่องจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ใช้เวลาวาดรูป ระบายสีค่อนข้างนาน จึงทำให้เวลาที่ใช้ไม่เพียงพอสำหรับขั้นตอนอื่นๆในชั่วโมงของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

4. การจัดการเรียนรู้โดยกลวิธีสตาร์ทมีหลายขั้นตอน ดังนั้นการจัดกิจกรรมควรทำ 2 ชั่วโมง เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่องและทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ครูควรเลือกบทอ่านที่มีการจัดลำดับเหตุณ์การณ์และขั้นตอนได้อย่างชัดเจน ซึ่งจะทำให้นักเรียนสามารถเรียงลำดับเหตุกาณ์ต่างๆได้ถูกต้องและชัดเจนมากยิ่งขึ้น

2. เนื่องจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 บางคน มีความรู้พื้นฐานทางด้านคำศัพท์ค่อนข้างน้อย ครูผู้สอนควรจะหาเทคนิคหรือวิธีการที่จะช่วยให้นักเรียนเกิดความรู้และจำคำศัพท์ได้มากยิ่งขึ้น

3. ควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีสตาร์ท (START) ร่วมกับกิจกรรมอื่น เช่น การใช้เกมส์ หรือการแสดงบทบาทสมมุติ เพื่อให้นักเรียนเกิดความสนุกสนานและมีความร่วมมือในการจัดกิจกรรมมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.* กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ

ดนยา วงศ์ธนะชัย. (2542). *การอ่านเพื่อชีวิต (Reading for Life).* (พิมพ์ครั้งที่2). คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม: พิษณุโลก

ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน. (2557). *จิตวิทยาการอ่าน.* (พิมพ์ครั้งที่2). สุวีริยาสาส์น: กรุงเทพฯ

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. (2542). *เทคนิคการอ่าน= Reading Techniques.* ศิลปาบรรณาคาร: กรุงเทพฯ

บันลือ พฤกษะวัน. (2534). มิติใหม่ในการสอนอ่าน. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช

เบญจวรรณ พูลบางยุง. (2564). *ผลการใช้กลวิธีสตาร์ท (START) ในการอ่านภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2.* การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กศ.ม. มหาวิทยาลัยนเรศวร: พิษณุโลก

ธัญชญา กระจายกลาง. (2563). *การพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจและเจตคติต่อการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ด้วยรูปแบบกาจัดการเรียนรู้โดยใช้ฝังกราฟิกร่วมกับกลวิธี START.* มหาวิทยาลัยขอนแก่น: ขอนแก่น

นิตยภัทร์ ธาราสุข. (2558). *การพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยใช้กลวิธีสตาร์ท (START)และแผนภูมิความหมาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนนวัดไทร (สินศึกษาลัย).* บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร: นครปฐม

ภัทราณี เวียงนาค. (2562). *การจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีสตาร์ท (START) เพื่อพัฒนาความสามารถใน การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4*. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร: นครปฐม

นายกฤษฎากร เกริกกานต์กุล. *การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยใช้กลวิธีสตาร์ท ชั้นมัธยมศึกษาปีที่5*. วารสารวิชาการหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ปีที่ 5 ฉบับที่ 12 เดือนมกราคม - เมษายน 2556

การพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิค Sq6r ร่วมกับแบบฝึกทักษะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

The Development of Reading Comprehension Skills by Sq6r Technique with Skill Practice for Primary 6 Students

ชไมพร เสาร์หอม[1] อ้อมธจิต แป้นศรี[2]
Chamaiporn Saohom, Omthajit Pansri

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) สร้างและหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะ เรื่องการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิค SQ6R ร่วมกับแบบฝึกทักษะสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 2) เปรียบเทียบทักษะการอ่านจับใจความระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ6R ร่วมกับแบบฝึกทักษะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ6R ร่วมกับแบบฝึกทักษะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 โรงเรียนวัดจันทร์ตะวันออก อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 20 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับฉลากโดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบฝึกทักษะ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบทักษะการอ่านจับใจความ และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า T-test Dependent ผลการวิจัยพบว่า 1) แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพโดยรวมเท่ากับ 98.23 / 83 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่กำหนด ซึ่งแสดงให้เห็นว่าแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพทุกชุด 2) ความสามารถทักษะการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านจับใจความด้วยเทคนิค SQ6R ร่วมกับแบบฝึกทักษะ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)=16.60 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 2.28 สูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งมีค่าเฉลี่ย

Received: 2023-05-15 **Revised**: 2023-07-12 **Accepted**: 2023-07-17

[1] หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร Faculty of Education Naresuan University. Corresponding Author e-mail: ChamaipornS64@nu.ac.th

[2]คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร Faculty of Education Naresuan University. e-mail: ChamaipornS64@nu.ac.th

($\bar{x}$)= 10.25 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 2.31 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ6R ร่วมกับแบบฝึกทักษะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยภาพรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.82,S.D.=0.12) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่านักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในเกณฑ์มากที่สุด

คำสำคัญ (Keywords): แบบฝึกทักษะ; การอ่านจับใจความ; อ่านแบบ SQ6R

Abstract

The objectives of this research were to 1) create and seek efficiency of the skill practice, the development of reading comprehension skills by SQ6R technique with skill practice for primary 6 students based on 80/80 2)compare the ability of the comprehension reading between pretest scores and post test scores through learning skills by SQ6R technique with skill practice for primary 6 students 3) study the student's satisfaction on learning by reading SQ6R technique with skill practice for primary 6 students. The research samples were 20 Primary 6 students of class 6/1 who were studying 2nd semester academy year 2023 at Watjantawanook school, Muang ,Phitsanulok. Selected by simple random sampling using class as selecting factor. The research tools were Skill practice, learning management, reading comprehension skills test, Questionnaire on the satisfaction of student. Statistics for analyzing data include: percentage, mean, standard deviation and T-test Dependent. The results of the study revealed that 1)The practice of reading comprehension skills for primary 6 students had the efficiency scores at 98.23/83 percent which were higher than the standard set 80/80 . The practice of reading comprehension skills for primary 6 students, which show that all tests are effective. 2) Ability reading conprehention skill for primary 6 students after learning management of reading comprehension skills with skill practice by SQ6R reading technique had an average of 16.60 percent, standard deviation (S.D.) is 2.28 which were higher than pre test score at 10.25,standard deviation (S.D.) is 2.31 with a statistical significance of .05 3)The student's satisfaction on learning with skill practic by SQ6R reading technique for primary 6 students,in overall, was rated at the highest level ($\bar{x}$=4.82,S.D.=0.12)

When considering all aspects, it was found that the students' satisfaction was in the highest standard.

Keywords: Skill practice; Reading comprehensions; Read as SQ6R.

บทนำ (Introduction)

ภาษาไทยถือว่ามีความสำคัญในยุคแห่งความเจริญก้าวหน้า เพราะคนไทยทุกคนต้องใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือสื่อสารในชีวิตประจำวันและเรียนรู้วิชาต่าง ๆ โดยเฉพาะในยุคปัจจุบันความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทำให้เราต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้ด้วยการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ซึ่งต้องอาศัยการอ่านเพื่อให้เข้าใจ และสื่อความกันได้ถูกต้อง การอ่านจึงเป็นทักษะที่มีประโยชน์ทั้งแก่ตนเองและสังคม ดัง

พระบรมราโชวาทในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ความว่า การศึกษาและการอ่านออกเขียนได้นี้เป็นประโยชน์มาก การอ่านออกเขียนได้จะช่วยให้มีโอกาสเรียนรู้วิทยาการและเทคโนโลยีใหม่ ๆ ได้อย่างมากมาย และความรู้ความเข้าใจในสิ่งเหล่านี้สามารถนำมาใช้ในทางสร้างสรรค์ให้เกิดประโยชน์ตามที่ต้องการเป็นอย่างดี นอกจากนี้ภาษายังเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งในการถ่ายทอดความรู้ ความคิด รวมทั้งคุณธรรม ความดีทุกอย่าง (กรมวิชาการ, 2541)

ทักษะการอ่านเป็นพื้นฐานสำคัญถือได้ว่าเป็นหัวใจของการเรียนรู้ในการพัฒนาสติปัญญาของคนในสังคม การลำดับความสำคัญของสิ่งที่อ่าน อันจะทำให้เกิดการพัฒนาด้านสติปัญญาความรู้ความสามารถพฤติกรรมและค่านิยมต่าง ๆ รวมทั้งช่วยในการเปลี่ยนแปลงการดำเนินชีวิตพัฒนาไปสู่สิ่งที่ดีที่สุดของชีวิต และนำความรู้นั้นไปประกอบสัมมาอาชีพ และทำให้บุคคลมีความทันต่อโลกและเหตุการณ์ (กานต์ธิดา ทองจันทร์, 2564) และทักษะการอ่านยังประกอบอยู่ในข้อสอบ O-NET ของสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ซึ่งเป็นการทดสอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จึงถือว่าทักษะการอ่านเป็นทักษะที่มีความสำคัญในการศึกษาทุกระดับชั้น

การอ่านจับใจความสำคัญเป็นทักษะพื้นฐานสำหรับการอ่านในระดับขั้นที่สูงขึ้น เพราะถ้าหากนักเรียนไม่สามารถอ่านจับใจความสำคัญได้ก็จะทำให้ไม่เข้าใจเรื่องที่อ่านได้ เพราะการอ่านจับใจความสามารถช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจถึงแก่นเรื่องที่อ่านได้อย่างถูกต้อง และสำหรับผู้เรียนในรายวิชาต่าง ๆ ทุกรายวิชาจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องใช้ทักษะการอ่านจับใจความ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ ดังนั้นผู้เรียนที่ขาดทักษะในการอ่านจับใจความก็จะไม่สามารถสรุปสาระสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ (ชุติมา ยอดตา, 2561)

ผู้วิจัยได้ศึกษาและสำรวจสภาพปัญหาทำให้ทราบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดจันทร์ตะวันออก ยังขาดทักษะการอ่านโดยเฉพาะการอ่านจับใจความ นักเรียนไม่เข้าใจความหมาย อ่านแล้วไม่สามารถจับใจความสำคัญได้ สาเหตุที่ทำให้นักเรียนมีปัญหาในการอ่านจับ

ใจความ อาจขึ้นอยู่ในหลายประการดังนี้ เช่น ด้านสติปัญญา รูปแบบเทคนิคการสอนของครู ครูไม่มีการวางแผนการสอนที่ดี เรื่องที่นำมาอ่านมีความยากเกินไป ทำให้นักเรียนมีเจตคติที่ไม่ดีต่อวิชาภาษาไทย นักเรียนไม่รักการอ่าน อ่านแล้วตอบคำถามบางคำถามไม่ได้ เรียงลำดับเหตุการณ์ของเรื่องไม่ได้ จับใจความของเรื่องไม่ได้ ซึ่งส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระภาษาไทย ในด้านการอ่านจับใจความของผู้เรียนไม่ถึงเกณฑ์มาตรฐานที่หลักสูตรกำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาข้อมูลรายงานการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-net) สาระการอ่าน มาตรฐานที่ ท 1.1 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดจันทร์ตะวันออก จังหวัดพิษณุโลก ในระยะเวลา 3 ปี ย้อนหลัง (ปีการศึกษา 2562-2564) (O-NET) สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐานการเรียนรู้ ท.1.1 รายวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2564 มีผลคะแนนเฉลี่ยการทดสอบต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับโรงเรียน และต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับชาติใน 3 ปีย้อนหลัง ผลคะแนนเฉลี่ยระดับโรงเรียนของปีการศึกษา 2564 ต่ำกว่าผลคะแนนเฉลี่ยระดับโรงเรียนของปีการศึกษา 2563 อยู่ที่ 14.62 คะแนน ปีการศึกษา 2562 อยู่ที่ 8.14 คะแนน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงระดับคะแนนที่ลดน้อยลงกว่าทุกปี และต่ำกว่าเกณฑ์ที่โรงเรียนวัดจันทร์ตะวันออกกำหนดค่าเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าร้อยละ 60 จึงควรเร่งพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้ดีขึ้น

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าการจัดการเรียนการสอนด้วยเทคนิค SQ6R เป็นวิธีการเรียนที่เน้นให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในการการอ่านที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งพัฒนามาจาก SQ3R , SQ4R และ SQ5R ตามลำดับ ซึ่งการเรียนการสอนด้วยวิธี SQ6R มีขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 การสำรวจ (Survey - S) สำรวจเรื่องที่อ่านอย่างคร่าว ๆ ว่ามีหัวเรื่องหรือหัวข้อย่อยอะไรบ้าง ขั้นที่ 2 การตั้งคำถาม (Question = Q) การตั้งคำถามเกี่ยวกับสิ่งที่อ่านจะทำให้ผู้อ่านมีความอยากรู้อยากเห็น ขั้นที่ 3 การอ่านรายละเอียด (Read – R1) การอ่านข้อความในบทหรือตอนนั้น ๆ ซ้ำอย่างละเอียด และในขณะเดียวกันก็ค้นหาคำตอบ ขั้นที่ 4 การบันทึก (Record = R2) ให้ผู้เรียนจดบันทึกข้อมูลต่าง ๆ แนวคิดและรายละเอียดที่ตอบคำถามที่ได้อ่านจากบทอ่านก่อนหน้านี้ โดยมุ่งจดบันทึกในส่วนที่สำคัญและสิ่งที่จำเป็น ขั้นที่ 5 การจดจำ (Recite - R3) ทบทวนคำถามที่ตั้งขึ้นก่อนหน้านี้และตั้งใจที่จะตอบคำถามโดยการออกเสียงหรือทำสรุปใจความสำคัญไว้ พยายามใช้ถ้อยคำของตนเองให้มาก ขั้นที่ 6 การทบทวน (Review - R4) นักเรียนทบทวนหัวข้อ หรือประเด็นต่าง ๆ ที่ได้จดบันทึกไว้หลังจากที่อ่านจบแล้ว ขั้นที่ 7 สะท้อนคิด (Reflect = R5) บทอ่านที่ผู้เรียนได้อ่านแล้วแสดงความคิดเห็นในประเด็นที่ผู้เรียนมีความคิดเห็นสอดคล้องหรือความคิดเห็นไม่สอดคล้อง ขั้นที่ 8 การแปลงข้อความ (Reshape = R6) นักเรียนช่วยกันแปลงข้อความในเรื่องที่อ่านให้เป็นข้อมูลของตนเองโดยผ่านวิธีที่ตนเองถนัด เช่น ทำแบบทดสอบด้วยตนเอง ทำภาพโปสเตอร์ ทำ Mind Mapping เป็นต้น (จันทนา สุขสมบูรณ์, 2554) ซึ่งสอดคล้องกับธัญลักษณ์ สังขลักษณ์ (2564) ได้กล่าวว่าการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ6R เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างทักษะการอ่านได้อย่างอย่างมีประสิทธิผล เนื่องจากมีขั้นตอนในการอ่านที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะกระบวนการอ่านจับใจความ โดยที่นักเรียนจะปฏิบัติกิจกรรมที่เกี่ยวกับการอ่านต่อจากการสอนโดยตรงจากครูทุกครั้งทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในเรื่องที่อ่านอย่างเป็นระบบ สามารถจดจำสิ่งที่อ่าน

ได้ดี ซึ่งจะทำให้นักเรียนเกิดการอ่านที่เป็นขั้น เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านด้านการวิเคราะห์ และประเมินสิ่งที่อ่านได้ด้วยเหตุผล ทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อที่จะนำข้อมูลที่ได้รับจากการอ่านนั้นไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม และผู้วิจัยได้นำแบบฝึกทักษะมาใช้ในแต่ละขั้นตอนของเทคนิค SQ6R มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะการอ่านจับใจความ โดยแต่ละขั้นตอนจะช่วยให้นักเรียนพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความได้ดียิ่งขึ้น ทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อเรื่องที่อ่าน สามารถจดจำสิ่งที่อ่านได้ดี สามารถพัฒนาทักษะการอ่าน ด้านการวิเคราะห์ และสรุปใจความสำคัญได้ เกิดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม และมีความหลากหลายกิจกรรมที่ให้นักเรียนปฏิบัติทำให้เป็นแรงกระตุ้นให้อยากอ่าน จนเกิดทักษะการอ่านที่มีประสิทธิภาพ ตลอดจนสามารถนำทักษะการอ่านจับใจความสำคัญไปใช้กับเนื้อหาวิชาต่าง ๆ เพื่อที่จะส่งเสริมให้นักเรียนมีพัฒนาการทางการเรียนรู้ที่ดีขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1 .เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะ เรื่องการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิค SQ6R ร่วมกับแบบฝึกทักษะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการอ่านจับใจความระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความด้วยเทคนิค SQ6R ร่วมกับแบบฝึกทักษะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความด้วยเทคนิค SQ6R ร่วมกับแบบฝึกทักษะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิค SQ6R ร่วมกับแบบฝึกทักษะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมืองจังหวัดพิษณุโลก ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 มี 10 ห้อง จำนวนนักเรียน 155 คนและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 โรงเรียนวัดจันทร์ตะวันออก อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 20 คน โดยใช้วิธีการเลือกสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับฉลากโดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.สร้างแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 5 ชุด 1 ชุดจะใช้เวลา 2 ชั่วโมง ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนการเรียนรู้ภาษาไทย รูปแบบและแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ในการจัดทำแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ และจัดแบ่งเนื้อหาตามหลักสูตรออกเป็นเรื่องย่อย ๆ เพื่อกำหนดจัดทำเป็นรูปเล่ม พร้อมลงมือสร้างด้วยตนเองจำนวน 5 ชุด โดยมีรูปภาพประกอบที่น่าสนใจ สีสันสวยงามรูปเล่มกะทัดรัด เนื้อเรื่องเริ่มจากง่ายไปหายาก เหมาะสมกับวัย เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน หลังจากนั้น นำแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไปเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระและนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ เสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาโดยใช้เกณฑ์การประเมินของลิเคิร์ท (Liker) เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ นำคะแนนที่ได้จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน มาวิเคราะห์ผล เพื่อหาความเหมาะสมของแบบฝึกทักษะ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปพิจารณาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ซึ่งผลที่ได้มีระดับความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$=4.76,S.D.=0.06) จากนั้นนำแบบฝึกทักษะไปทดลองหาประสิทธิภาพของแบบฝึก ดังนี้

ครั้งที่ 1 การทดลองแบบเดี่ยว (1:1) กับนักเรียน จำนวน 3 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนวัดจันทร์ตะวันตก อำเภอเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ซึ่งมีผลการเรียนคละกัน (เก่ง:ปานกลาง:อ่อน) นำคะแนนมาหาค่าทางสถิติของแบบฝึกทุกชุด ซึ่งได้ค่าประสิทธิภาพ E_1/E_2 เฉลี่ยเท่ากับ 87.66/81.66 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ชุดแบบฝึกมีประสิทธิภาพ

ครั้งที่ 2 การทดลองแบบกลุ่ม (1:10) กับนักเรียน จำนวน 9 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนวัดจันทร์ตะวันตก อำเภอเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ซึ่งมีผลการเรียนคละกัน (เก่ง:ปานกลาง:อ่อน) นำคะแนนมาหาค่าทางสถิติของแบบฝึกทุกชุด ซึ่งได้ค่าประสิทธิภาพ E_1/E_2 เฉลี่ยเท่ากับ 87.33/80.83 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ชุดแบบฝึกมีประสิทธิภาพ

ครั้งที่ 3 ทดลองแบบภาคสนาม (1:100) กับนักเรียน จำนวน 12 คน กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนวัดจันทร์ตะวันตก อำเภอเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 และนำคะแนนมาหาค่าทางสถิติของแบบฝึกทุกชุด ซึ่งได้ค่าประสิทธิภาพ E_1/E_2 เฉลี่ยเท่ากับ 89.08 /80.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 แสดงให้เห็นว่าแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทุกชุดมีประสิทธิภาพ

การทดลองใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง นำแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทุกชุดไปใช้จริงกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนวัดจันทร์ตะวันออก อำเภอเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 และเก็บรวบรวมข้อมูลคะแนนมาคิดคำนวณหาค่าทางสถิติต่อไป

2. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ประกอบการสอนเพื่อพัฒนาทักษะด้านการอ่านจับใจความด้วยเทคนิค SQ6R ร่วมกับแบบฝึกทักษะ สำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6

ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และวิเคราะห์วิธีการอ่านจับใจความ การสอนอ่านจับใจความ คู่มือการจัดการเรียนรู้ จากนั้นเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ โดยยึดขั้นตอนการจัดกิจกรรมการอ่านจับใจความสำคัญให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้กิจกรรม การวัดผลและประเมินผล และนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสร็จแล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ เพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระเสนอแนะ นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อประเมินคุณภาพ ความถูกต้องของเนื้อหาสาระ ความเหมาะสมระหว่างเนื้อหาสาระกับจุดประสงค์ การตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาโดยใช้เกณฑ์การประเมินของลิเคิร์ท (Liker) เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ นำคะแนนที่ได้จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน มาวิเคราะห์ผลเพื่อหาความเหมาะสมของแผนจัดการเรียนรู้ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปพิจารณาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ซึ่งผลที่ได้มีระดับความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$=4.50,S.D.=0.28) ปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขเสร็จสมบูรณ์ ไปใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

3. แบบทดสอบวัดทักษะด้านการอ่านจับใจความสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ศึกษาหลักสูตรแกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเรื่องการสร้างแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ สร้างแบบวัดทักษะการอ่านจับใจความ แบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ แล้วนำแบบวัดทักษะการอ่านจับใจความที่สร้างขึ้นไปเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ และนำแบบวัดทักษะการอ่านจับใจความที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบค่าความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เพื่อพิจารณาว่าแบบวัดทักษะการอ่านจับใจความแต่ละข้อ มีความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งได้ค่า เท่ากับ 0.78 จากนั้นนำแบบทดสอบ ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดจันทร์ตะวันออก จำนวน 12 คน เพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบ นำคำตอบแบบทดสอบมาตรวจให้คะแนน นำมาวิเคราะห์หาความยาก (P) และค่าอำนาจจำแนก (r) เพื่อเลือกข้อสอบให้ได้ 20 ข้อ โดยพิจารณาจากความยากอยู่ที่ระหว่าง .20 ถึง .80 ค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.2 ขึ้นไป โดยผลของความยาก (p) = 0.33-0.75 และ ค่าอำนาจจำแนก (r) = 0.33-0.67 จากนั้นนำแบบทดสอบแบบปรนัย ไปหาความเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยใช้สูตร KR-20 นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแก้ไข จากนั้นจัดทำเป็นแบบทดสอบที่สมบูรณ์

4. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ6R ร่วมกับแบบฝึกทักษะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวกับการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ จากนั้นสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ6R ร่วมกับแบบฝึกทักษะ สำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 โดยแบ่งเนื้อหาเป็น 3 ด้าน คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านบรรยากาศการเรียนรู้ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ รูปแบบการวัดเป็นแบบใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีลิเคิร์ท (Likert Scale) จำนวน 17 ข้อ นำแบบสอบถามความพึงพอใจเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาค้นคว้าอิสระ เพื่อตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา ความชัดเจนของข้อคำถาม ความถูกต้องด้านภาษา ข้อเสนอแนะ และทำการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจจากผู้เชี่ยวชาญนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ IOC ที่มีเกณฑ์ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 1 และสอดคล้องกับพฤติกรรมที่ต้องการวัด นำแบบสอบถามความพึงพอใจมาปรับแก้ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญจัดพิมพ์แบบสอบถามความพึงพอใจฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลการวิจัยมาวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

1.การหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะ เรื่องการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิค SQ6R ร่วมกับแบบฝึกทักษะสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 วิเคราะห์ข้อมูลจากคะแนนเฉลี่ยระหว่างการจัดการเรียนรู้กับคะแนนแบบวัดทักษะการอ่านจับใจความหลังการจัดการเรียนรู้ เพื่อหาประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

2. การเปรียบเทียบคะแนนที่ได้จากการวัดทักษะก่อนการจัดการเรียนรู้ (Pre-test) กับการทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้ (Post-test) การอ่านจับใจความด้วยเทคนิค SQ6R ร่วมกับแบบฝึกทักษะ โดยหาค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย 2 ค่าทีที่ไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test Dependen)

3. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความด้วยเทคนิค SQ6R ร่วมกับแบบฝึกทักษะ โดยหาค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย (Research Results)

ตอนที่ 1 ผลการสร้างและหาประสิทธิภาพแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจร่วมกับเทคนิค SQ6R สำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 กับโรงเรียนวัดจันทร์ตะวันออก นักเรียนกลุ่มตัวอย่างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 จำนวน 20 คน

แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 20 คน นักเรียนทำแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ จำนวน 5 ชุด ค่าเฉลี่ยที่นักเรียนทำได้คิดเป็นร้อยละ 93.23 และค่าคะแนนรวมเฉลี่ยจากแบบทดสอบหลังเรียนคิดเป็นร้อยละ 83.00 ซึ่งหมายความว่า แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความมีประสิทธิภาพอยู่ในเกณฑ์ 93.23/83.00 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 80/80

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบทักษะการอ่านจับใจความระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนจากการจัดการเรียนรู้โดยเทคนิค SQ6R ร่วมกับแบบฝึกทักษะ สำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6

ทักษะการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ6R ร่วมกับแบบฝึกทักษะ มีค่า $\bar{x}$ =16.60 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 2.28 สูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งมีค่าเฉลี่ย $\bar{x}$ = 10.25 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 2.31 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความด้วยเทคนิค SQ6R ร่วมกับแบบฝึกทักษะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ผลความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความด้วยเทคนิค SQ6R ร่วมกับแบบฝึกทักษะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยภาพรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.81,S.D.=0.12) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่านักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในเกณฑ์มากที่สุด ซึ่งเรียงลำดับได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (**$\bar{x}$** = 4.86,S.D.=0.09) ลำดับที่ 2 คือ ด้านบรรยากาศการเรียนรู้ ($\bar{x}$ = 4.80,S.D.=0.91) ลำดับที่ 3 คือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ ($\bar{x}$ =4.53,S.D.=0.71)

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การศึกษาค้นคว้า เรื่องการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิค SQ6R ร่วมกับแบบฝึกทักษะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการการสร้างและหาประสิทธิภาพแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจร่วมกับเทคนิคการอ่านแบบ SQ6R สำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพ 93.23/83.00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่ตั้งไว้ ดังนั้นแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความร่วมกับเทคนิค SQ6R จึงสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้ เนื่องจากผู้วิจัยได้ดำเนินการหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเทคนิค SQ6R และแบบฝึกทักษะ จากนั้นดำเนินการสร้างแบบฝึกทักษะ และหาประสิทธิภาพของเครื่องมือในการวิจัยโดยผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทย ด้านการวัดประเมินผลและด้านหลักสูตรและการสอน ตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหา สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล จากนั้นได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนแบบ 1:1 จำนวน 3 คน พบว่า มีประสิทธิภาพ 87.66/81.6 ซึ่ง

เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่ตั้งไว้ แบบ 1:10 จำนวน 9 คน พบว่า มีประสิทธิภาพ 87.33/80.83 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 และแบบ 1:100 จำนวน 12 คน พบว่า มีประสิทธิภาพ 89.08 /80.00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 จึงนำแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ผลปรากฏว่าแบบฝึกทักษะการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิค SQ6R สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพ 98.23 / 83 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2556) กล่าวว่า เมื่อใดที่สร้างเครื่องมือการเรียนรู้สำเร็จแล้ว จำเป็นอย่างยิ่งที่จะนำเครื่องมือการเรียนรู้ ไปทดลองหาประสิทธิภาพ เพื่อให้มั่นใจว่าเครื่องมือการเรียนรู้นั้นมีประสิทธิภาพ สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้

2. ผลการวิจัยที่พบว่า ทักษะการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ6R ร่วมกับแบบฝึกทักษะ พบว่า คะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าคะแนนสอบก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของอารีย์ ทองเพ็ง (2556) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนด้วยวิธี SQ6R มี 8 ขั้นตอน เป็นวิธีการสอนอ่านที่ทำให้นักเรียนเข้าใจเรื่องที่อ่านด้วยตนเองทำให้อ่านอย่างคล่องแคล่วและมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนสามารถตั้งคำถาม ตอบคำถาม และสามารถตรวจคำตอบของตนเองได้ และช่วยให้การจำเรื่องที่อ่านได้ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับปิยาภรณ์ ศรีจันทร์ (2557), ธันยาลักษณ์ สังขลักษณ์ (2564)) ที่ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิค SQ6R ซึ่งผลการวิจัย พบว่าเทคนิคการอ่านแบบ SQ6R มีผลต่อการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความและผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนให้สูงขึ้น เพราะเป็นเทคนิคการอ่านส่งเสริมให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง และมีการปฏิบัติกิจกรรมเป็นกลุ่มย่อย ตั้งแต่เริ่มการสำรวจบทอ่าน การตั้งคำถามและหาคำตอบด้วยตนเอง การจัดกิจกรรมในแต่ละขั้นตอนกระตุ้นให้นักเรียนได้เกิดกระบวนการคิดและลงมือปฏิบัติ จนเกิดความภาคภูมิใจในตนเองที่สามารถหาคำตอบ และอ่านบทอ่านได้เข้าใจที่มีขั้นตอน มุ่งเน้นให้ผู้อ่านเกิดทักษะการอ่าน ซึ่งทำให้ผู้อ่านมีความเข้าใจ ในเรื่องที่อ่านอย่างเป็นระบบ สามารถจำสิ่งที่อ่านได้ดี อีกทั้งยังช่วยเสริมสร้างนิสัยรักการอ่านได้อย่าง มีประสิทธิภาพ

3.ความพึงพอใจของนักเรียนที่ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความด้วยเทคนิค SQ6R ร่วมกับแบบฝึกทักษะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ 3 ด้าน จำนวน 17 ข้อ พบว่า โดยภาพรวมมี ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 4.82 และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.12 ทั้งนี้เป็นเพราะว่าการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความด้วยเทคนิคการอ่านแบบ SQ6R ร่วมกับแบบฝึกทักษะมีกระบวนการสอนที่มีเนื้อหาเหมาะสมกับวัยและความสนใจของผู้เรียน ครูและนักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อนักเรียนคอยให้คำแนะนำและอำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ มีขั้นตอนชัดที่เจนทำให้นักเรียนสนใจสามารถปฏิบัติตามขั้นตอนได้ สามารถตั้งคำถามตอบคำถามได้ กิจกรรมไม่ยากจนเกินไป และเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนสนใจอ่านอ่านอย่างเป็นระบบ สามารถจดจำสิ่งที่อ่านได้ดี อีกทั้งสามารถพัฒนาทักษะการอ่าน ด้านการวิเคราะห์ และประเมินสิ่งที่อ่านได้ด้วยเหตุผล นอกจากนี้

การจัดการเรียนรู้รูปแบบนี้ยังส่งเสริมกระบวนการกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้กัน จึงทำให้นักเรียนเกิดองค์ความรู้ที่กว้างขวาง มีความสัมพันธ์ที่ดีภายในกลุ่ม และยังส่งเสริมให้นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็นและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และเพื่อนในชั้นเรียนมีความสุขในการปฏิบัติกิจกรรมทุกขั้นตอน และสามารถนำความรู้ที่ได้จากการอ่านจับใจความไปใช้ ในชีวิตประจำวันได้ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธันยาลักษณ์ สังขลักษณ์ (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญด้วยแบบฝึกทักษะร่วมกับเทคนิคการอ่านแบบ SQ6R ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลวิจัยพบว่าในภาพรวมนักเรียนมีระดับความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกทักษะร่วมกับเทคนิคการอ่านแบบ SQ6R อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 4.57 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.68

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้ามีข้อเสนอแนะซึ่งอาจเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนหรือ เพื่อนำไปศึกษาวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ครูผู้สอนควรศึกษากระบวนการจัดการเรียนรู้และเทคนิค SQ6R ให้เข้าใจเพื่อที่จะสามารถอธิบายให้ผู้เรียนเข้าใจได้และสามารถให้ความช่วยเหลือในกรณีที่ผู้เขียนสงสัยหรือเข้าใจในชั้นตอนต่าง ๆ

1.2. ในขั้นตอนต่าง ๆ ของการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการอ่านแบบ SQ6R สามารถปรับเปลี่ยนให้มีความเหมาะสมกับเนื้อหาและระยะเวลาที่ใช้สอบและเลือกสื่อที่น่าสนใจมาใช้ในการจัดกิจกรรม

1.3. ในการจัดการเรียนรู้สามารถปรับเปลี่ยนเนื้อหาหรือสอดแทรกเนื้อหาที่มีความสอดคล้องกับสภาพสังคมหรือสภาพท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะการแสวงหาความรู้และทักษะการอ่านจับใจความ เช่น นิทาน ตำนาน ในท้องถิ่นของตนเอง

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความด้วยการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการ SQ6R ร่วมกับแบบฝึกทักษะในระดับขั้นอื่นต่อไป

2.2. ควรประยุกต์ใช้เทคนิค SQ6R ร่วมกับสื่อผสมมัลติมีเดีย บทเรียนสำเร็จรูป เพื่อกระตุ้น ส่งเสริมการอ่านจับใจความและความสนใจของผู้เรียนมาก

2.3. ควรศึกษาวิจัยโดยการนำวิธีการสอนด้วยเทคนิค SQ6R ร่วมกับแบบฝึกทักษะไปพัฒนาทักษะในด้านอื่น ๆ เช่น การอ่านเชิงวิเคราะห์และวิจารณ์

เอกสารอ้างอิง (References)

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

กานต์ธิดา ทองจันทร์.(2564). *ผลของการใช้วีการสสอนแบบ SQ4R ร่วมกับการใช้ผังกราฟิกในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5*.การค้นความอิสระ ปริญญา กศ.ม., มหาวิทยาลัยนเรศวร.

จันทนา สุขสมบูรณ์. (2554). *ผลการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยเทคนิค SQ6R*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ชุติมา ยอดตา. (2561). *การพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R เพื่อเสริมสร้างความสามารถการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. การค้นคว้าอิสระปริญญา กศ.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

ธัญยาลักษณ์ สังขลักษณ์. (2564). *การพัฒนาการอ่านจับใจความด้วยแบบฝึกทักษะร่วมกับเทคนิคการอ่านแบบSQ6R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. การค้นคว้าอิสระปริญญา กศ.ม., มหาวิทยาลัยนเรศวร.

บรัสกร คงเปี่ยม. (2561). *การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2*. การค้นความอิสระปริญญา กศ.ม., มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ปิยาภรณ์ ศรีจันทร์. (2557). *ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยและความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ6R ร่วมกับเทคนิคผังกราฟฟิกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3* วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยทักษิณ.

อารีย์ ทองเพ็ง. (2556). *ผลการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธี SQ6R ร่วมกับเทคนิค KWL ที่มีต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ความเข้าใจในการอ่าน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.*วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยทักษิณ.

การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “little chef” เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประกอบอาหารไทยและความรู้ทางโภชนาการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

Development of “little chef” club curriculum for enhancing the ability to cook Thai food and nutritional knowledge for grade 9th students

ฐิติยา แก้วมาส[1] วิเชียร ธำรงโสตถิสกุล[2]
Thitiya Kaewmas, Wichian Thamrongsotthisakul

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญต่อการพัฒนาหลักสูตร 2) สร้างและตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร 3) ทดลองใช้หลักสูตร และ 4) ประเมินหลักสูตร ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินงานวิจัย 4 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญต่อการพัฒนาหลักสูตร โดยวิธีการสัมภาษณ์และสอบถาม ขั้นตอนที่ 2 สร้างและตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ หลักสูตร แผนการจัดการเรียนรู้ และแบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้หลักสูตร กับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่สมัครเข้าร่วมกิจกรรมชุมนุม “ little chef” จำนวน 20 คน โดยใช้แบบแผนการวิจัยกลุ่มเดี่ยวทดสอบหลังการทดลอง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินความสามารถในการประกอบอาหารไทย และแบบทดสอบความรู้ทางโภชนาการ ขั้นตอนที่ 4 ประเมินความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนด้วยหลักสูตร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวัดความคิดเห็น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญต่อการพัฒนาหลักสูตรให้ได้ข้อมูลที่สำคัญสำหรับใช้ในการพัฒนาหลักสูตรด้านเนื้อหา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล 2) ผลการสร้างและตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร ทำให้ได้หลักสูตรที่มีองค์ประกอบ คือ ความเป็นมาและความสำคัญของหลักสูตร หลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง แนวการจัดการเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้ และแนวการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ มีความเหมาะสมของหลักสูตรอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.36, S.D. = 0.70) และแผนการจัดการเรียนรู้

Received: 2023-05-16 **Revised**: 2023-06-22 **Accepted**: 2023-06-24

[1] คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร Faculty of Education, Naresuan University, Corresponding Author e-mail: thitiyak64@nu.ac.th

[2] อาจารย์ประจำภาควิชาการศึกษา สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร Faculty of Education, Naresuan University, E-mail: wichianth@hotmail.com

มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.30, S.D. = 0.20) 3) ผลการทดลองใช้หลักสูตร พบว่า คะแนนการประเมินความสามารถในการประกอบอาหารไทยหลังเรียน และคะแนนทดสอบความรู้ทางโภชนาการหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) ผลการประเมินหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนและผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อหลักสูตรอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.83 และ 4.80) ตามลำดับ

คำสำคัญ (Keywords): หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม; ความสามารถในการประกอบอาหาร; ความรู้ทางโภชนาการ

Abstract

The objectives of this study were 1) to study of basic information which is important for the development of the “little chef” club curriculum, 2) to create and find the quality of the “little chef” club curriculum, 3) to try out the “little chef” club curriculum, 4) to assess the “little chef” club curriculum for improving Thai food cooking ability and nutritional knowledge for grade 9th students. The research method consisted of 4 steps as follows: Step 1: Study of basic information for the development of the “little chef club” curriculum by interview and questionnaire. Step 2: Create and check the quality of the “little chef club” curriculum. Research tools were curriculum, lesson plan of the “little chef club” curriculum and an assessment form of the curriculum and the lesson plan. Step 3: Try out the “little chef club” curriculum with twenty samples who were in 9th grade at Nakhonthai School, Phitsanulok Province in the second semester of the academic year 2022 and attended the “little chef club” by One-Group Posttest Design. The research instruments were an evaluation form on Thai cooking ability and a nutrition knowledge test. Step 4: Assess the opinions of students and an educational institution administrator towards learning through the “little chef club” curriculum. The statistics used in the analysis were percentage, mean and the standard deviation.The results showed that 1) The results of the study of basic information for developing the “ little chef club” curriculum resulted in the important information for curriculum development on content, teaching activity and measurement and evaluation. 2) The result of creating and checking curriculum resulted in the curriculum which there were background and importance of the curriculum, principles, objectives, structure, teaching guidelines media and learning

source and approaches to measure and evaluate learning outcomes at a high level of appropriateness ($\bar{x}$ = 4.36, S.D. = 0.70) and the appropriateness of the lesson plan was at a high level of appropriateness ($\bar{x}$ = 4.30, S.D. = 0.20).The result of the pilot study of the curriculum showed that the curriculum was practical. 3) The result of trial of the curriculum found that the students' posttest on Thai cooking ability was 86.14 percent and students' posttest on nutritional knowledge was 88.25 which was higher than the criterion with a statistically significant difference at .05 level. 4)The results of evaluation of the little chef club curriculum found that students' opinions and school an administrators' opinions toward the curriculum were the highest ($\overline{x}$ = 4.83 and 4.80).

Keywords: club curriculum; cooking skills; nutritional knowledge

บทนำ (Introduction)

การเตรียมคนไทยสู่ศตวรรษที่ 21 มีการขับเคลื่อนแผนแม่บทในการพัฒนาผู้เรียนทุกช่วงจะได้รับการพัฒนาในทุกด้าน กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2564 โดยมุ่งเน้นให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต ส่งเสริมโอกาสการเข้าถึงการศึกษาเพื่อให้มีทักษะอาชีพและการมีงานทำ นักเรียนเลือกฝึกทักษะและสมรรถนะงานจนค้นพบความถนัดของตนเอง นำไปสู่การตัดสินใจศึกษาต่อ การวางเป้าหมายในการประกอบอาชีพ จะต้องตัดสินใจเลือกและดำเนินการร่วมกับผลการวัดบุคลิกภาพและความถนัด เลือกศึกษาต่อสายอาชีพหรือสายสามัญในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามแผนการเรียนในรายวิชาเพิ่มเติม ตามกลุ่มความถนัดทางสาขาวิชาในการเรียนต่อระดับอุดมศึกษา และแผนการเรียนเฉพาะทางที่เน้นกลุ่มกีฬา กลุ่มอาชีพและกลุ่มสุนทรียภาพ ส่งเสริมความสามารถพิเศษให้กับนักเรียนให้สามารถเข้าสู่เส้นทางเฉพาะทาง ซึ่งนักเรียนทั้งระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายจะได้เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (บัลลังก์ โรหิตเสถียร, 2563)

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพอย่างรอบด้านเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย อารมณ์ สติปัญญา และสังคม เสริมสร้างให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม สามารถจัดการตนเองและอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้ใช้องค์ความรู้ ทักษะจากการเรียนรู้ และประสบการณ์ของนักเรียนมาปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาตนเองเพื่อเป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม มีวินัย และมีจิตสำนึกสาธารณะที่ดี เป็นคนมีปัญญาในการใช้ทักษะชีวิต การคิด การสื่อสาร การแก้ปัญหา และการใช้เทคโนโลยี และเป็นคนมีความสุขในการดำเนินชีวิตอย่าง

พอเพียง โดยอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างสร้างสรรค์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553, น. 2) กิจกรรมชุมนุมเป็นกิจกรรมที่ตอบสนองความสนใจ ความถนัด และความต้องการของผู้เรียนตามความแตกต่างระหว่างบุคคล เน้นการให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของวิชาความรู้ อาชีพ และการดำเนินชีวิตที่ดีงาม ตลอดจนเห็นแนวทางในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ เป็นกิจกรรมที่ฝึกการทำงานและการให้บริการด้านต่าง ๆ ทั้งที่เป็นประโยชน์ ต่อตนเองและต่อส่วนรวม เพื่อเสริมสร้างความมีน้ำใจ ความเอื้ออาทร ความเป็นพลเมืองดี และความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553, น. 8)

การจัดประสบการณ์ให้แก่นักเรียน ครูต้องมีความเข้าใจในวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดจนการวางแผนจัดประสบการณ์ เน้นนักเรียนเป็นสำคัญเพื่อให้เกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ทักษะการลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง โดยการใช้ร่างกายและประสาทสัมผัสรับรู้ จะทำให้นักเรียนเกิดความสนุกและการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียนเอง ซึ่งกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบอาหารไทย เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ในการประกอบอาหารที่มีอยู่ในท้องถิ่น ซึ่งเป็นอาหารที่นักเรียนมีความคุ้นเคยจึงง่ายต่อการเรียนรู้ โดยนักเรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมจากวัตถุดิบ ส่วนผสม อุปกรณ์ที่เป็นของจริงในท้องถิ่น รวมไปถึงมีความหลากหลายอันเป็นเอกลักษณ์ของอาหารไทย และเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่สนุกเพราะนักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงที่ครูเป็นผู้จัดเตรียมสภาพแวดล้อมให้ลงมือปฏิบัติจริง ทำให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้ รู้จักการคิดและเห็นคุณค่าผ่านกระบวนการลงมือปฏิบัติจริง สอดคล้องกับ กุลยา ตันติผลาชีวะ (2550, น. 19) กล่าวว่า การประกอบอาหารเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง เรียนรู้จากของจริง และได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่ดีเพราะนักเรียนได้เห็น สัมผัส ดม ชิม และยังได้เรียนรู้ทั้งในเรื่องวิทยาศาสตร์จากการสังเกตการเปลี่ยนแปลงของอาหารขณะปรุง เรียนรู้คณิตศาสตร์จากการได้วัด การชั่งการตวง การเปรียบเทียบ ได้เรียนรู้การมีปฏิสัมพันธ์ในการทำงานร่วมกัน เรียนรู้เรื่องความปลอดภัยในการใช้เครื่องครัวต่าง ๆ รวมไปถึงเป็นการปลูกฝังพฤติกรรมทางด้านสุขภาพ สุขอนามัย และโภชนาการที่ดี

จากความสำคัญและปัญหาที่กล่าวมาผู้วิจัยจึงได้เห็นความสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “little chef” เพื่อให้นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนครไทยที่สนใจในการประกอบอาหารไทยได้ฝึกปฏิบัติทักษะในการประกอบอาหาร ทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะความชำนาญในการประกอบอาหารไทยและมีความรู้ทางโภชนาการ รวมทั้งสามารถนำความรู้ที่ได้รับมาใช้ ฝึกฝน และแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการประกอบอาหารได้ ซึ่งหลักสูตรนี้พัฒนาขึ้นเพื่อให้ตอบสนองต่อเป้าหมายและทิศทางในการพัฒนาประเทศ โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมผู้เรียนให้เกิดทักษะ กระบวนการ และความสามารถการดำรงชีวิตและครอบครัว สามารถใช้เป็นแนวทางในการนำหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนไปใช้ นำความรู้กระบวนการไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ รวมทั้งใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพของตนเองในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญต่อการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “little chef” เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประกอบอาหารไทยและความรู้ทางโภชนาการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2. เพื่อสร้างและตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “little chef” เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประกอบอาหารไทยและความรู้ทางโภชนาการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

3. เพื่อทดลองใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “little chef” เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประกอบอาหารไทยและความรู้ทางโภชนาการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยมุ่งศึกษา

3.1 เปรียบเทียบความสามารถในการประกอบอาหารไทยหลังเรียนด้วยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "little chef" กับเกณฑ์ร้อยละ 80

3.2 เปรียบเทียบความรู้ทางโภชนาการหลังเรียนด้วยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "little chef" กับเกณฑ์ร้อยละ 80

4. เพื่อประเมินหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “little chef” เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประกอบอาหารไทยและความรู้ทางโภชนาการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยมุ่งศึกษา

4.1 ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนตามหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “little chef”

4.2 ความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อการเรียนตามหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “little chef”

สมมติฐานการวิจัย (Research Hypothesis)

นักเรียนมีความสามารถในการประกอบอาหารไทยและความรู้ทางโภชนาการด้วยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “little chef” เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประกอบอาหารไทยและความรู้ทางโภชนาการหลังเรียนสูงขึ้นกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การดำเนินการศึกษาและพัฒนาตามระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มี 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญต่อการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “little chef” เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประกอบอาหารไทยและความรู้ทางโภชนาการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้เชี่ยวชาญด้านอาหารที่ประสบความสำเร็จ จำนวน 2 คน ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ จำนวน 2 คน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 20 คน ซึ่งคัดเลือกโดยวิธีเฉพาะเจาะจงตามคุณสมบัติที่กำหนด คือ เป็นเจ้าของกิจการด้านอาหารที่ประสบความสำเร็จ เป็นครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ

เป็นผู้อำนวยการโรงเรียนนครไทย และเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่สนใจในการประกอบอาหาร และยินยอมให้ข้อมูล

2. เครื่องมือที่ใช้

2.1 แบบสัมภาษณ์ข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญต่อการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “little chef” เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประกอบอาหารไทยและความรู้ทางโภชนาการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านอาหารที่ประสบความสำเร็จ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ และผู้บริหารสถานศึกษา)

2.2 แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญต่อการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “little chef” เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประกอบอาหารไทยและความรู้ทางโภชนาการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (สำหรับนักเรียน)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลจากประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย 1) ผู้เชี่ยวชาญด้านอาหารที่ประสบความสำเร็จ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ และผู้บริหารสถานศึกษา โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า ภาพรวมมีความคิดเห็นในด้านเนื้อหา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินไปในทางเดียวกันที่ครูผู้สอนควรจัดเนื้อหาเกี่ยวกับการเลือกซื้อวัตถุดิบ การเลือกใช้ ดูแลเก็บรักษาอุปกรณ์ในการประกอบอาหารไทย ทักษะพื้นฐานและเทคนิคการประกอบอาหาร รวมทั้งการสอดแทรกเนื้อหาทางโภชนาการควบคู่ไปกับการปฏิบัติ มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการกลุ่มเพื่อในเกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ และการวัดและการประเมินผลควรประเมินผลให้หลากหลายตามลักษณะของการเรียนและนักเรียน 2) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการตอบแบบสอบถาม พบว่า ความต้องการในด้านเนื้อหาต้องการเรียนรู้ลักษณะของอาหารไทยภาคกลางและอาหารท้องถิ่น(นครไทย) ทักษะพื้นฐานและเทคนิคในการประกอบอาหาร สุขลักษณะและคุณค่าทางโภชนาการ ด้านการจัดการเรียนการสอนต้องการให้มีการจัดการเรียนการสอนที่ครูผู้สอนร่วมกับผู้ประกอบอาหารในท้องถิ่น สามารถเรียนรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง ฝึกทักษะด้วยการลงมือปฏิบัติและสามารถเรียนรู้ได้จากแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “little chef” เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประกอบอาหารไทยและความรู้ทางโภชนาการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนนครไทย จำนวน 20 คน ที่สมัครใจเข้าร่วมในการทดลองนำร่องการใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “little chef” เพื่อทำการตรวจสอบว่าหลักสูตรที่จัดทำขึ้นมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้เพียงใด

2. เครื่องมือที่ใช้

2.1 หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “little chef” ที่มีองค์ประกอบดังนี้ ความเป็นมาและความสำคัญของหลักสูตร หลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง แนวการจัดการเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้ และแนวการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

2.2 แผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “little chef” ซึ่งมีเนื้อหาแบ่งเป็นหน่วยการเรียนรู้ 4 หน่วยการเรียนรู้ดังนี้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เคล็ดลับคู่ครัวไทย หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 น้ำพริก เครื่องแกงไทยบันลือโลก หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 แกงพะแนง หอมนุ่มละมุนลิ้น และ หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 คั่วหน่อไม้อาหารคู่เมืองนครไทย

2.3 แบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “little chef” สำหรับผู้เชี่ยวชาญ โดยแบ่งหัวข้อตามองค์ประกอบของหลักสูตรที่ได้สร้างขึ้น โดยใช้แบบประเมินค่ามาตรส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) ตามวิธีของ Likert มีค่าความเหมาะสมของหลักสูตรอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.36, S.D. = 0.70)

2.4 แบบประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “little chef” สำหรับผู้เชี่ยวชาญ โดยแบ่งหัวข้อตามรายการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้จัดทำขึ้น โดยใช้แบบประเมินค่ามาตรส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) ตามวิธีของ Likert มีค่าความเหมาะสมของหลักสูตรอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.30, S.D. = 0.20)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 นำหลักสูตร แผนการจัดการเรียนรู้ และแบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความเหมาะสมของหลักสูตรโดยใช้แบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้

3.2 ทดลองนำร่องตามหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “little chef” กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน เป็นเวลา 7 ชั่วโมง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 นำข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินคุณภาพของหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เชี่ยวชาญประเมินแล้ว มาวิเคราะห์ความเหมาะสมโดยใช้แบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert) แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการนำคะแนนที่ได้จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญทุกคนมาหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.2 วิเคราะห์ผลการทดลองนำร่องของหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “little chef” เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประกอบอาหารไทยและความรู้ทางโภชนาการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 รวมถึงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหลักสูตรในการทดลองนำร่อง และนำข้อมูลที่ได้มาจำแนกและจัดระบบข้อมูล (Typology and Taxonomy) การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการวิเคราะห์สรุปอุปนัย (Analytic Induction) แล้วเขียนบรรยายเป็นความเรียง

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “little chef” เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประกอบอาหารไทยและความรู้ทางโภชนาการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ประกอบด้วย

3.1) เปรียบเทียบความสามารถในการประกอบอาหารไทยหลังเรียนด้วยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “little chef” กับเกณฑ์ร้อยละ 80

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนนครไทย จำนวน 20 คน ที่สมัครใจเข้าร่วมกิจกรรมชุมนุม “little chef”

2. เครื่องมือที่ใช้

แบบประเมินความสามารถในการประกอบอาหารไทย มีการเสริมสร้างความสามารถในการประกอบอาหารไทย 3 ด้าน ดังนี้ 1) การเตรียมความพร้อมก่อนการประกอบอาหารไทย 2) ทักษะกระบวนการขณะการประกอบอาหารไทย 3) ผลงานจากการประกอบอาหารไทย ตามแบบประเมินความสามารถในการประกอบอาหารไทยแบบมาตรประมาณค่า 4 ระดับ จำนวน 22 ข้อ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ศึกษาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “little chef” เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมก่อนทำการจัดการเรียนการสอน พร้อมทั้งจัดเตรียมสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้เพียงพอและพร้อมต่อการใช้งาน วางแผนการจัดกิจกรรม และจัดเตรียมชั้นเรียนให้เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมในแต่ละครั้ง

3.2 ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยทดลองใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “little chef” ในชั่วโมงกิจกรรมชุมนุม จำนวน 20 ชั่วโมง

3.3 หลังจากเสร็จสิ้นการจัดการเรียนการสอนด้วยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “little chef” แล้วทำการประเมินความสามารถในการประกอบอาหารไทยโดยใช้แบบประเมินความสามารถในการประกอบอาหารไทย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การประเมินความสามารถในการประกอบอาหารไทย มีขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

4.1.1 หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความสามารถในการประกอบอาหารไทยหลังเรียนโดยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “little chef”

4.1.2 ประเมินความสามารถในการประกอบอาหารไทยของนักเรียน เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการประกอบอาหารไทย โดยการใช้การทดสอบที (t-test) อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.2) เปรียบเทียบความรู้ทางโภชนาการหลังเรียนด้วยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “little chef” กับเกณฑ์ร้อยละ 80

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนนครไทย จำนวน 20 คน ที่สมัครใจเข้าร่วมกิจกรรมชุมนุม “little chef”

2. เครื่องมือที่ใช้

แบบทดสอบวัดความรู้ทางโภชนาการแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ศึกษาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “little chef” เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมก่อนทำการจัดการเรียนการสอน พร้อมทั้งจัดเตรียมสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้เพียงพอและพร้อมต่อการใช้งาน วางแผนการจัดกิจกรรม และจัดเตรียมชั้นเรียนให้เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมในแต่ละครั้ง

3.2 ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยทดลองใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “little chef” ในชั่วโมงกิจกรรมชุมนุม จำนวน 20 ชั่วโมง

3.3 หลังจากเสร็จสิ้นการจัดการเรียนการสอนด้วยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “little chef” แล้วทำการทดสอบความรู้ทางโภชนาการโดยใช้แบบทดสอบวัดความรู้ทางโภชนาการ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 นำคะแนนที่ได้จากการวัดความรู้ทางโภชนาการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มาทำการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้วยค่าสถิติ t-test dependent เพื่อเปรียบเทียบความรู้ทางโภชนาการกับเกณฑ์ร้อยละ 80 หลังเรียนด้วยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “little chef”

ขั้นตอนที่ 4 การศึกษาความเห็นของนักเรียนและผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการเรียนตามหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “little chef” เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประกอบอาหารไทยและความรู้ทางโภชนาการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนนครไทย จำนวน 20 คน ที่สมัครใจเข้าร่วมกิจกรรมชุมนุม “little chef”

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนนครไทย จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 1 คน

2. เครื่องมือที่ใช้

แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนและผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการเรียนตามหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “little chef”

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 นำแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนตามหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “little chef” ที่ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามกับองค์ประกอบของความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนรู้ตามหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “little chef” โดยใช้แบบประเมิน

ความสอดคล้องของข้อคำถามกับองค์ประกอบของความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนรู้ตามหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “little chef

3.2 หลังจากดำเนินการทดลองใช้หลักสูตรเสร็จเรียบร้อยแล้ว นำแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนตามหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “little chef” ไปให้นักเรียนที่สมัครเข้าร่วมกิจกรรมชุมนุม “little chef” ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 และผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนนครไทย ตอบแบบสอบถาม เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนและผู้บริหารสถานศึกษามาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการนำคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนทุกคนและผู้บริหารสถานศึกษามาหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบนเบี่ยงมาตรฐาน

ผลการวิจัย (Research Results)

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญต่อการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “little chef”

ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญต่อการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “little chef” พบว่า ข้อมูลที่จำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรดังนี้

1) ด้านเนื้อหา เพื่อใช้สำหรับกำหนดสาระการเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะต้องเรียนทำให้ได้ประเด็นที่เหมาะสม สอดคล้องกับวัยและพัฒนาการของผู้เรียน สอดคล้องกับการพัฒนาความสามารถในการประกอบอาหารไทยและความรู้ทางโภชนาการ

2) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนให้สอดคล้องกับเนื้อหา พบว่า การจัดการเรียนการสอนจะต้องให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติการประกอบอาหาร เพื่อให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการประกอบอาหารของผู้เรียนแต่ละคน การลงมือปฏิบัติจะสามารถทำให้ผู้เรียนเกิด การเรียนรู้ได้มากที่สุด โดยครูจะคอยเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติอาหารของผู้เรียน เรียนรู้การใช้วัตถุดิบหลักในการประกอบอาหารควรพัฒนาให้ผู้เรียนประยุกต์ใช้วัตถุดิบจากสิ่งที่มีอยู่อย่างจำกัดในการประกอบอาหารตามที่กำหนด มีการใช้สื่อออนไลน์มากระตุ้นการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดอยากเรียนรู้มากขึ้น เปิดโอกาสให้ผู้เรียนหาวัตถุดิบหลักในการประกอบอาหารพื้นบ้าน ครูควรจัดหาสื่อที่ใกล้ตัวเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้มากที่สุด นอกจากนี้การเรียนรู้เกี่ยวกับความรู้ทางโภชนาการจะต้องควรสอดแทรกไปพร้อมกับการลงมือปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนมองเห็นภาพได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น เรียงลำดับความยากง่าย เรียนรู้จากสิ่งรอบ ๆ ตัว

3) ด้านการวัดและประเมินผล เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวัดและประเมินผลของการพัฒนาความสามารถในการประกอบอาหารไทยและความรู้ทางโภชนาการ พบว่า ควรวัดจากการลงมือ

ปฏิบัติการประกอบอาหารตามสภาพจริง การสังเกตพฤติกรรมที่เกิดขึ้นระหว่างจัดการเรียนรู้ มีการประเมินการทำงานกลุ่ม การประเมินผลจากผลงาน การนำเสนอผลงาน อาจจัดเป็นนิทรรศการอาหาร ส่วนเรื่องความรู้ทางโภชนาการ ควรเป็นการทดสอบ ก่อน-หลังเรียน ใช้การตั้งคำถาม เพื่อตรวจสอบความรู้ จัดทำบันทึกสรุปความรู้ นอกจากนี้ควรสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนระหว่างจัดกิจกรรมการเรียนการสอนระหว่างเรียนด้วย

ตอนที่ 2 ผลการสร้างและหาคุณภาพหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “little chef”

ผลการสร้างหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “little chef” ทำให้ได้หลักสูตร และแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1. หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “little chef” มีองค์ประกอบ คือ 1) ความเป็นมาและความสำคัญ 2) หลักการ 3) จุดมุ่งหมาย 4) โครงสร้าง 5) แนวการจัดการเรียนรู้ 6) สื่อและแหล่งเรียนรู้ และ 7) แนวการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ โดยนำหลักสูตรไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร พบว่า องค์ประกอบของหลักสูตรในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.36, S.D. = 0.70)

2. แผนการจัดการเรียนรู้ มีองค์ประกอบ คือ สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ โดยนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ พบว่า ในภาพรวมองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.30, S.D. = 0.20)

3. ผลการศึกษานำร่องหลักสูตร พบว่า การจัดการเรียนรู้แบบอุปนัยทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจและจดจำได้ดี จากการค้นคว้าความรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะ การคิดวิเคราะห์ในเนื้อหาสาระ ซึ่งสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการเรียนรู้เรื่องอื่น ๆ ในชีวิตประจำวันได้ นอกจากนี้ยังเป็นการฝึกให้ผู้เรียนเป็นคนรอบคอบ มีเหตุผลมากยิ่งขึ้น การจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ทำให้ผู้เรียนสามารถต่อยอดจากความรู้เดิมเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการคิดทบทวนเกี่ยวกับความรู้/ประสบการณ์เดิมของตนเอง ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจเนื้อหาที่จะต้องเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ผู้เรียนยังแสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนประสบการณ์/ความรู้ที่แต่ละคนโดยไม่ตัดสินประสบการณ์ของเพื่อน ถือเป็นการรับฟังซึ่งกันและกัน การจัดการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของแฮร์โรว์ทำให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาทักษะปฏิบัติในการประกอบอาหารไทยได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์ เริ่มจากการที่ผู้เรียนจดจำขั้นตอนสำคัญจากสิ่งที่ครูผู้สอนจนจบกระบวนการ จากนั้นผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองผ่านคำสั่ง หลังจากนั้นผู้เรียนได้ฝึกฝนการประกอบอาหารจนสามารถทำได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์ มีความคล่องแคล่ว และมั่นใจในการทำมากยิ่งขึ้น จนกระทั่งผู้เรียนสามารถปฏิบัติการประกอบอาหารได้อย่างเป็นธรรมชาติ นอกจากนี้ การจัดการเรียนรู้เป็นกลุ่มในการลง

มือปฏิบัติอาหารทำให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยครูผู้สอนคอยให้คำแนะนำช่วยเหลือในขั้นตอนต่าง ๆ ซึ่งผู้เรียนในแต่ละกลุ่มจะมีการช่วยเหลือกันในการทำงานร่วมกันวางแผน และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นภายในกลุ่มระหว่างที่ปฏิบัติงาน คอยเตือนและแนะนำสิ่งต่าง ๆ ในการเรียนรู้เกี่ยวกับเนื้อหาที่ได้รับ นอกจากนี้ผู้เรียนยังมีการแลกเปลี่ยนความรู้ร่วมกันระหว่างกลุ่ม

ตอนที่ 3 ผลการทดลองใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “little chef”

1. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการประกอบอาหารไทยหลังเรียนด้วยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "little chef" พบว่า คะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "little chef" มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 75.80 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 86.14 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการเปรียบเทียบความรู้ทางโภชนาการหลังเรียนด้วยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "little chef" พบว่า คะแนนหลังสอบหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “little chef” มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 17.65 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 88.25 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 4 ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและนักเรียนที่มีต่อการเรียนตามหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “little chef”

1. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนตามหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “little chef” พบว่า ผลการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนตามหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “little chef” ในภาพรวมมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.83, S.D. = 0.12)

2. ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการเรียนตามหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “little chef” พบว่า ผลการประเมินความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการเรียนตามหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “little chef” ในภาพรวมมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.80)

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “little chef” เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประกอบอาหารไทยและความรู้ทางโภชนาการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประเด็นที่จะนำมาอภิปรายตามลำดับขั้นตอน การดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาข้อมูลที่จำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “little chef” โดยการสอบถามและสัมภาษณ์บุคคล 4 กลุ่ม ทำให้ได้ข้อมูลที่จำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรด้านเนื้อหาเพื่อใช้สำหรับกำหนดสาระการเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะต้องเรียน

2. ผลการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “little chef” เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประกอบอาหารไทยและความรู้ทางโภชนาการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า องค์ประกอบของหลักสูตรครบทุกด้าน ได้แก่ 1) ความเป็นมาและความสำคัญ 2) หลักการ 3) จุดมุ่งหมาย 4) โครงสร้าง 5) แนวการจัดการเรียนรู้ 6) สื่อและแหล่งเรียนรู้ และ 7) แนวการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.36, S.D. = 0.70) และในภาพรวมองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.30, S.D. = 0.20)

3. ผลการทดลองใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “little chef” เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประกอบอาหารไทยและความรู้ทางโภชนาการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า คะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "little chef" พบว่า คะแนนการทดสอบความสามารถในการประกอบอาหารไทยและความรู้ทางโภชนาการหลังเรียน สูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการประเมินความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและนักเรียนที่มีต่อการเรียนตามหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “little chef” ในภาพรวมความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนตามหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “little chef” อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.83, S.D. = 0.12) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากเรียน ผู้เรียนสนุกสนานและมีความสุขในการเรียนรู้เกี่ยวกับการประกอบอาหารไทย เพราะได้เสริมสร้างทักษะในการประกอบอาหาร มีเนื้อหาที่สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตประจำวัน และสามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปปรับประยุกต์ใช้ได้ในอนาคต ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง และในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่หลากหลาย ในภาพรวมความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการเรียนตามหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “little chef” อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.80)

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “little chef” เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประกอบอาหารไทยและความรู้ทางโภชนาการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยได้สรุปแนวคิดและข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย มีรายละเอียด ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ในชั่วโมงแรกที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูผู้สอนจะต้องชี้แจงให้ผู้เรียนเข้าใจ ถึงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นพัฒนาความสามารถในการประกอบอาหาร ซึ่งเป็นทักษะที่เกิดจากการลงมือปฏิบัติ และความรู้ทางโภชนาการ ซึ่งเป็นความรู้ที่ควรจะต้องสอดแทรกลงไปใน

เนื้อหาระหว่างการประกอบอาหาร และต้องมีการสร้างข้อตกลงในการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน และต้องเน้นย้ำข้อตกลงเป็นระยะ

1.2 ในระหว่างการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนควรกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ด้วยการให้คำแนะนำ/คำปรึกษา เพิ่มเติมความรู้เกี่ยวกับความสามารถในการประกอบอาหารไทยและความรู้ทางโภชนาการ ที่ผู้เรียนจะต้องนำความรู้ทั้ง 2 ส่วนมาเชื่อมโยงกัน จะทำให้ผู้เรียนสามารถเกิดความรู้และสามารถนำไปปรับประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ต่อไป

1.3 ในการฝึกฝนการลงมือปฏิบัติ ผู้เรียนควรจะได้เรียนรู้จากผู้ที่ชำนาญในการปฏิบัติงานนอกจากครูผู้สอน ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ของตนเอง โดยการสังเกตพฤติกรรมของผู้อื่น ซึ่งถือเป็นการเรียนรู้จากตัวแบบ

1.4 เนื้อหาสาระ (รายการอาหารไทย) ที่ใช้ในการปฏิบัติอาจปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงหรือปรับให้เหมาะสมกับความต้องการ ความสนใจของผู้เรียน หากเป็นไปได้ควรให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกรายการอาหารร่วมกัน

1.5 ในการวัดและประเมินผลความสามารถในการประกอบอาหารไทยและความรู้ทางโภชนาการ ครูผู้สอนอาจปรับเปลี่ยนข้อคำถามให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในขณะนั้น และสอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ในการทำวิจัยครั้งต่อไปควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับควรรู้จากผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ที่มีประสบการณ์ด้านอาหารโดยตรง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดแรงบันดาลใจในการเรียนมากยิ่งขึ้น ทั้งยังเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจได้เป็นอย่างยิ่ง

2.2 งานวิจัยในอนาคตควรจัดรูปแบบการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนสามารถนำความคิดสร้างสรรค์ออกมาใช้ได้ อาจใช้การกำหนดรายการอาหารหรือวัตถุดิบหลัก โดยครูผู้สอน แล้วให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะหรือประสบการณ์ของตนเองมาต่อยอดในการประกอบอาหารให้มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น

2.3 งานวิจัยในอนาคตควรจัดการวัดและประเมินผลที่แตกต่างจากการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงโดยทั่วไป เช่น การจัดตลาดนัดแลกเปลี่ยน หรือกำหนดให้ผู้เรียนได้นำเอาผลงานที่เกิดจากการลงมือปฏิบัติไปจัดจำหน่าย แล้วประเมินจากกำไรที่ผู้เรียนได้รับ

เอกสารอ้างอิง (References)

กาญจนา เดชภิญญา, และ วีณัฐ สกุลหอม. (2562). *การศึกษาความสามารถในการประกอบอาหารของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาโรงเรียนปัญญาวุฒิกรโดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวีส์*. ร่มพฤกษ์ มหาวิทยาลัยเกริก. 37(2). 80-90.

เขมภพ นพคุณ. (2559). *การประเมินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลาง*

การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส. มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. 3(1). 1-11.

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2557). *การพัฒนาหลักสูตร ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ.* พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: วีพรินท์.

ประทุมมา เที่ยงธรรม, และ อภิชาติ เลนะนันท์. (2564). *กลยุทธ์การขับเคลื่อนและการพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเทพสุวรรณชาญวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร สมุทรสงคราม*. สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. 5(4). 185-193.

ลริตา บุญทศ, และ ศิริพงษ์ เพียศิริ. (2558). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการประกอบอาหารประจำชาติอาเซียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน*. ศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา. 9(1). 95-102.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ตามแนวทางสะเต็มศึกษาเพื่อส่งเสริมทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ เรื่อง โจทย์ปัญหาระคน ของนักเรียนกลุ่มพหุวัฒนธรรมชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

Development of Mathematics Learning Activities based on STEM Education to promote Mathematical Communication Skill on Mixed Operations Word Problems of Multicultural Students in Grade 4

กิตติศักดิ์ โปธิยอง[1] วนินทร พูนไพบูลย์พิพัฒน์[2]
Kittisak Phothiyong, Wanintorn Poonpaiboonpipat

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้มีจุดประสงค์เพื่อ 1) พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ตามแนวทางสะเต็มศึกษาที่ส่งเสริมทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ และ 2) ส่งเสริมทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษา เรื่อง โจทย์ปัญหาการบวกลบคูณหารระคน ของนักเรียนกลุ่มพหุวัฒนธรรมชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 9 คน ของโรงเรียนแห่งหนึ่งในภาคเหนือที่เป็นนักเรียนกลุ่มพหุวัฒนธรรมแบ่งเป็น 3 ชนเผ่าที่มีความแตกต่างกันทางด้านความเชื่อ วัฒนธรรม และภาษา ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือในการวิจัยคือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษา 2) แบบสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ 3) แบบสังเกตทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ 4) แบบวัดทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า 1) มีประเด็นที่ควรเน้นได้แก่ การเตรียมปัญหาสถานการณ์ให้เข้ากับบริบทของนักเรียน การเชื่อมโยงปัญหาสถานการณ์กับการสื่อสารทางคณิตศาสตร์และการนำเสนอปัญหาในภาษาถิ่น และการให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด 2) นักเรียนพัฒนาทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ทั้ง 3 องค์ประกอบ โดยพัฒนาการเขียนแสดงแนวคิดทางคณิตศาสตร์มากที่สุด รองลงมาคือการเขียนอธิบายแสดงขั้นตอนในการหาคำตอบ การใช้ภาษาและตัวแทนทางคณิตศาสตร์ในการนำเสนอแนวคิดทางคณิตศาสตร์ได้ ตามลำดับ

คำสำคัญ (Keywords): สะเต็มศึกษา; พหุวัฒนธรรม; การสื่อสารทางคณิตศาสตร์

Received: 2023-05-16 **Revised**: 2023-07-07 **Accepted**: 2023-07-10

[1] คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร Faculty of Education, Naresuan University, Corresponding Author e-mail: palm_23486@hotmail.co.th

[2] คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร Faculty of Education, Naresuan University.

Abstract

This research aimed to 1) develop mathematical learning activities based on STEM Education to promote mathematical communication skill 2) to promote mathematical communication skill by using STEM Education on mixed operations word problems of multicultural students in Grade 4. The target group was 9 multicultural students in grade 4. Students were selected by purposive sampling, and they live in the northern part of Thailand which are 3 tribes of different beliefs, cultures and languages on used. Research tools were lesson plans based on STEM Education, reflection form, mathematical communication skill observation form and test. Research findings were as follows: 1) Learning activities should focus on preparing the appropriate situations for student context, linking the situation problems with mathematical communication, presenting the problem in the local language, and giving the instructions in attentive way. 2) Students developed mathematical communication in 3 elements which the most developed was writing to show the best mathematical concepts followed by explaining the steps to find answers and using language and mathematical symbol for present the concept Mathematics respectively.

Keywords: STEM Education; Multicultural; Mathematical Communication Skill

บทนำ (Introduction)

คณิตศาสตร์เป็นสาระการเรียนรู้หนึ่งในแปดของกลุ่มสาระการเรียนรู้ในหลักสูตรศาสตร์ที่สำคัญอย่างยิ่งในการดำรงชีวิตและมุ่งให้นักเรียนนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันโดยเน้นที่กระบวนการให้นักเรียนเกิดความคิดความเข้าใจและฝึกให้นักเรียนรู้จักคิดพิจารณาอย่างมีเหตุผลสามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ (ยุพิน พิพิธกุล, 2549)ซึ่งปัญหาที่นักเรียนพบในการเรียนรู้คณิตศาสตร์ คือไม่สามารถแก้โจทย์ปัญหาได้ และนักเรียนยังขาดความรู้ ความเข้าใจ ในเนื้อหาเกี่ยวกับโจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ที่นักเรียนเรียนอยู่และที่สำคัญนักเรียนยังขาดทักษะในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ ไม่สามารถตีความและเชื่อมโยงความสัมพันธ์ในสิ่งที่โจทย์กำหนดให้กับสิ่งที่โจทย์ถาม ทำให้ไม่ทราบว่าจะเริ่มต้นแก้โจทย์ปัญหาอย่างไร และจะต้องใช้วิธีการใดในการคิดคำนวณหาคำตอบที่ถูกต้อง และก่อนที่นักเรียนจะเข้าใจในเนื้อหานั้นนักเรียนต้องสามารถตีความหมายของโจทย์ได้ก่อน ก่อนที่นักเรียนจะสามารถตีความโจทย์นั้นได้สิ่งที่สำคัญก็คือเรื่องของภาษาในการสื่อความหมาย คำที่สื่อความหมายทางคณิตศาสตร์นั้นอาจ

เป็นเพียงคำง่าย ๆ แต่ในบริบทของนักเรียนในสังคมสังคมพหุวัฒนธรรมนั้น นักเรียนหลายคนไม่เข้าใจคำในภาษาไทย

สังคมพหุวัฒนธรรม หมายถึง ประชากร กลุ่มคนหลากหลายชาติติพันธุ์มาอยู่รวมกัน ในสังคมหนึ่ง ซึ่งมีความแตกต่างทางด้าน ขนบธรรมเนียม ประเพณี ภาษา วัฒนธรรม ศาสนา ความเชื่อ รวมถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ของผู้คน วิธีการคิด การมีปฏิสัมพันธ์ การสื่อสาร รวมถึงบุคคลที่มาจากพื้นฐานหรืออัตลักษณ์เดียวกัน (ศูนย์มุสลิมศึกษา สถาบันเอเชียศึกษา, 2549) และปัญหาที่เกิดขึ้นนั้น และปัญหาที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียนนั้นเป็นโรงเรียนที่รวมนักเรียนต่างกันอยู่ 3 วัฒนธรรม และจากการเรียนคณิตศาสตร์ของเด็กชนชาติพันธุ์ นักเรียนกลุ่มนี้มีความแตกต่างด้านภาษา มีทั้ง ไทใหญ่ ปะโอ และล่าหู่ (ล่าหู่ดำ) นักเรียนกลุ่มนี้จะใช้ภาษาไทย เป็นภาษาที่ 2 จึงทำให้เกิดปัญหาในการสื่อสารความเข้าในคำ ความหมายของคำต่าง ๆ ของภาษาไทยที่อยู่ในบทเรียน ส่งผลในปัญหาในการสื่อสารทางคณิตศาสตร์เป็นปัญหาตามมาด้วยซึ่งความสามารถในการสื่อสารทางคณิตศาสตร์นั้นเป็นทักษะหนึ่งที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ในหลักสูตร

นอกจากนี้สะเต็มศึกษา (Science Technology Engineering and Mathematics Education : STEM Education) ยังเป็นแนวทางการจัดการศึกษาที่บูรณาการวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์และคณิตศาสตร์ที่มุ่งแก้ปัญหาที่พบเห็นในชีวิตจริง เพื่อสร้างเสริมประสบการณ์ ทักษะชีวิต ความคิดสร้างสรรค์และเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียนในการปฏิบัติงานที่ต้องใช้องค์ความรู้และทักษะกระบวนการด้านวิทยาศาสตร์คณิตศาสตร์และเทคโนโลยีรวมทั้งนำไปสู่การสร้างนวัตกรรมในอนาคต (STEM สสวท.,2561) ซึ่งมีจุดประสงค์เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนรักและเห็นคุณค่าของการใช้แนวคิดและทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ผสมผสานกับวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และวิศวกรรมศาสตร์ เลยเห็นว่าคณิตศาสตร์นั้นเป็นเรื่องใกล้ตัวที่สามารถนำมาใช้ได้ในชีวิตประจำวัน โดยมีเป้าหมายหลักในการพัฒนานักเรียนให้เป็นผู้รู้คณิตศาสตร์ (math literacy) นักเรียนสามารถนำความรู้เดิมมาประยุกต์ใช้ โดยมีสองวิชาที่อยู่ในหลักสูตรคือ วิชาคณิตศาสตร์ และวิชาวิทยาศาสตร์ มาบูรณาการกัน และนำเรื่องของเทคโนโลยีและวิศวกรรมศาสตร์มาเสริมในบทเรียนนี้ด้วยตามแนวทางสะเต็มศึกษา โดยให้นักเรียนศึกษาสิ่งที่อยู่ในชุมชนของนักเรียนเป็นเครื่องมือในการศึกษาของนักเรียน นั้นคือให้นักเรียนได้สร้างสิ่งประดิษฐ์และในช่วงของการเรียนรู้นั้น นักเรียนสามารถหาความเชื่อมโยงสิ่งที่นักเรียนสร้างขึ้นโดยการสื่อสารและการสื่อสารทางคณิตศาสตร์กันภายในกลุ่มของนักเรียน ส่งผลให้นักเรียนนั้นเข้าใจปัญหา และที่มาของปัญหาที่เกิดขึ้นได้

ในวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเล็งเห็นปัญหาที่ทำให้นักเรียนไม่สามารถวิเคราะห์โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ สาเหตุมากจากการภาษาและการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ เนื่องจากด้วยสภาพ

บริบทของโรงเรียนเป็นสังคมพหุวัฒนธรรม มีความแตกต่างทางด้านภาษาของนักเรียนที่มีมากกว่าหนึ่งภาษาซึ่งเป็นปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อการวิเคราะห์โจทย์ปัญหาของนักเรียน ทำให้นักเรียนไม่สามารถวิเคราะห์โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ได้ และไม่สามารถเชื่อมโยงคณิตศาสตร์ไปใช้ในชีวิตจริงได้ จากปัญหาดังกล่าวมานั้น ทางผู้วิจัยจึงได้พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ในรูปแบบสะเต็มศึกษาขึ้นมา เพื่อแก้ปัญหาเกี่ยวกับการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน ที่มีความแตกต่างทางชาติพันธุ์ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับภาษา และเรื่องที่เกี่ยวข้องทางด้านภาษาก็คงจะหนีไม่พ้นโจทย์ปัญหาต่าง ๆ ดังนั้นทางผู้วิจัยจึงอยากให้นักเรียนได้เข้าใจเนื้อหาโจทย์ปัญหาที่มีทั้งการ บวก การลบ การคูณ และการหาร ในเรื่องโจทย์ปัญหาการบวกลบคูณหารระคน เพื่อให้นักเรียนได้นำความรู้คณิตศาสตร์เชื่อมโยงกับปัญหาในชีวิตจริงได้ และนักเรียนจะได้ใช้ความรู้มาแก้ปัญหา เชื่อมโยงความรู้คณิตศาสตร์ในการเรียนของนักเรียนระดับสูงขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ตามแนวทางสะเต็มศึกษา ของนักเรียนกลุ่มพหุวัฒนธรรม ที่ส่งเสริมทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ เรื่อง โจทย์ปัญหาการบวกลบคูณหารระคน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

เพื่อส่งเสริมทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษา เรื่อง โจทย์ปัญหาการบวกลบคูณหารระคน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยฉบับนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ มีขั้นตอนการดำเนินงาน 4 ขั้นตอน 3 วงจรปฏิบัติ โดยมีรายละเอียดการดำเนินงานดังต่อไปนี้

กลุ่มเป้าหมาย

ผู้วิจัยทำการเลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยเลือกนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 9 คน ของโรงเรียนแห่งนึ่งในภาคเหนือที่เป็นนักเรียนกลุ่มพหุวัฒนธรรมแบ่งเป็น 3 ชนเผ่า มีชนเผ่าไทใหญ่ ป่าโอ และล่าหู่ ซึ่งทั้ง 3 ชนเผ่านั้นมีความแตกต่างกันทางด้านความเชื่อ วัฒนธรรม และภาษา

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ตัวแปรต้น ได้แก่ จัดการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษา เรื่อง โจทย์ปัญหาการบวกลบคูณหารระคน สำหรับนักเรียนกลุ่มพหุวัฒนธรรม ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ตัวแปรตาม ได้แก่ทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ เรื่อง โจทย์ปัญหาการบวกลบคูณหารระคน สำหรับนักเรียนกลุ่มพหุวัฒนธรรม ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

เครื่องมือที่ใช้วิจัย

เครื่องมือในการวิจัย ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

1. เครื่องมือที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษา เรื่อง โจทย์ปัญหาการบวกลบคูณหารระคน ของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 3 แผน 12 ชั่วโมง ดังนี้

การจัดการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษา โดยเป็นการแก้ปัญหาเดียวกันทั้งหมด แต่มีการรูปแบบการให้แตกต่างกันให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ในแต่ละแผน ประกอบด้วย

1.1 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง โจทย์ปัญหาการคูณและการหาร

1.2 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง โจทย์ปัญหาการบวกและการลบ

1.3 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง โจทย์ปัญหาการบวกลบคูณหารระคน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 แบบสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ เป็นแบบสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้หลังจบการทำกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละแผน

2.2 แบบสังเกตทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ เป็นการสังเกตพฤติกรรมเกี่ยวกับทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์

2.3 แบบวัดทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ เป็นข้อสอบอัตนัยจำนวน 3 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ปฐมนิเทศและชี้แจงจุดประสงค์การจัดการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษาให้กับนักเรียนทราบ

2. ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 ที่เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับโจทย์ปัญหาการคูณและการหาร ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษา โดยใช้เวลาในการทำกิจกรรมในแผนการจัดการเรียนรู้แผนที่ 1 จำนวน 4 ชั่วโมง ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 ที่เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับโจทย์ปัญหาการบวกการลบ ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษา โดยใช้เวลาในการทำกิจกรรมในแผนการจัดการเรียนรู้แผนที่ 2 จำนวน 4 ชั่วโมง และดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 ที่เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับโจทย์ปัญหาการบวกลบคูณหารระคน ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษา โดยใช้เวลาในการทำกิจกรรมในแผนการจัดการเรียนรู้แผนที่ 3 จำนวน 4 ชั่วโมง รวมใช้เวลาในการจัดการเรียนรู้ทั้งหมด 12 ชั่วโมง

3. ในระหว่างการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยและผู้ร่วมสังเกตการณ์ทำการสังเกตการจัดการเรียนรู้และพฤติกรรมของนักเรียนพร้อมกับจดบันทึกข้อมูลลงในแบบสะท้อนผลการจัดการ

เรียนรู้ และแบบสังเกตทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ และหลังเสร็จสินการจัดการเรียนรู้ทั้ง 3 แผนการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนทำแบบวัดทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์

4. หลังการจัดการเรียนรู้แต่ละแผน ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ แบบสังเกตทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ และแบบวัดทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ มาวิเคราะห์ผลการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับปัญหาและหาแนวทางในการแก้ปัญหา และแนวทางการจัดการการเรียนรู้ จากนั้นผู้วิจัยนำผลที่ได้ไปปรับปรุงในการจัดการเรียนรู้ในวงจรถัดไป

5. นำข้อมูลที่ได้เก็บรวบรวมทั้งหมดไปทำการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ส่วนตามจุดประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ตามแนวทางสะเต็มศึกษา ของนักเรียนกลุ่มพหุวัฒนธรรม ที่ส่งเสริมทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ เรื่อง โจทย์ปัญหาการบวกลบคูณหารระคน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

1.1 การจัดระเบียบข้อมูลจากแบบสังเกตเพื่อทำการวิเคราะห์และตีความ

1.2 การจัดระเบียบเนื้อหาของข้อมูลตามประเด็นที่ผู้วิจัยต้องการวิเคราะห์ข้อมูล ในประเด็นดังต่อไปนี้

1.2.1 การจัดการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษา ส่งเสริมทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ได้หรือไม่ อย่างไร

1.2.2 ปัญหาและอุปสรรคที่ค้นพบจากการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษา

1.2.3 แนวทางการปรับปรุงแก้ไขปัญหาสำหรับการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษา ในครั้งต่อไป

1.3 การแสดงข้อมูล เป็นการใส่รหัสข้อมูล และนำข้อมูลที่มีรหัสเดียวกันมาจัดกลุ่มข้อมูลให้อยู่ในหมวดหมู่เดียวกัน เพื่อให้สะดวกต่อการวิเคราะห์และอภิปรายผล

1.4 การรายงานผลการวิจัยใน 4 ขั้นตอน ได้แก่

1.4.1 ขั้นวางแผน เป็นการรายงานรายละเอียดที่ผู้วิจัยได้ออกแบบและวางแผนการจัดการเรียนรู้ในแต่ละวงจรปฏิบัติการ

1.4.2 ขั้นปฏิบัติการ เป็นการรายงานขั้นตอนการจัดกิจกรรมตามแนวทางสะเต็มศึกษา ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นระบุปัญหา ขั้นรวบรวมข้อมูลและแนวคิดเกี่ยวกับปัญหา ขั้นออกแบบวิธีการแก้ปัญหา ขั้นวางแผนแลพดำเนินการแก้ปัญหา ขั้นทดสอบประเมินผล และปรับปรุงแก้ไขวิธีการแก้ปัญหาหรือชิ้นงาน และขั้นนำเสนอวิธีการแก้ปัญหา ผลการแก้ปัญหาหรือชิ้นงาน

1.4.3 ขั้นสังเกต เป็นการรายงานผลการจัดการเรียนรู้ที่ได้จากการจัดระเบียบข้อมูล

1.4.4 ขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติ เป็นการรายงานแนวทางการปรับปรุงแก้ไข เพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ในวงจรปฏิบัติการต่อไปให้ดียิ่งขึ้น

1.5 ตรวจสอบข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยวิธีสามเส้า (Triangulation) แบบ Resource Triangulation (สิรินภา กิจเกื้อกูล, 2557, หน้า 181) ที่ได้ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลตั้งแต่ 2 แหล่งขึ้นไป ได้แก่ ข้อมูลจากผู้วิจัย และผู้ร่วมสะท้อน เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลประเด็นเดียวกันจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ พิจารณาถึงความสอดคล้องของข้อมูลว่ามีมากน้อยเพียงใด

2. เพื่อส่งเสริมทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวทาง

สะ

เต็มศึกษา เรื่อง โจทย์ปัญหาการบวกลบคูณหารระคน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสังเกตทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ และแบบวัดทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ ด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) และมีการวิเคราะห์ข้อมูลจากใบกิจกรรมในกิจกรรมตามแนวทางสะเต็มศึกษาเพิ่มเติมด้วย โดยมีขั้นตอนการวิเคราะห์ดังนี้

2.1 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสังเกตทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์

รวบรวมข้อมูลจากแบบสังเกตทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ในแต่ละวงจร แล้วรายงานผลในรูปของกราฟและความเรียง เพื่อที่จะทราบถึงผลการพัฒนาสมรรถนะการแก้ปัญหาแบบร่วมมือเมื่อได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษา

2.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบวัดทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ แล้วรายงานผลในรูปตารางและความเรียง เพื่อที่จะทราบทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนหลังจากได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษา

2.3 ผู้วิจัยตรวจสอบข้อมลเชิงคุณภาพด้วยวิธีสามเส้า (Triangulation) แบบ Method Triangulation ที่ได้ข้อมูลจากเครื่องมือวิจัยตั้งแต่ 2 เครื่องมือขึ้นไป ได้แก่ ข้อมูลจากแบบสังเกตทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์และแบบวัดทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์เพื่อพิจารณาถึงความสอดคล้องของข้อมูลว่าเป็นไปในทิศทางเดียวกันหรือไม่

ผลการวิจัย (Research Results)

ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยแยกตามจุดประสงค์ของการวิจัย 2 ข้อดังนี้

1. เพื่อศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ตามแนวทางสะเต็มศึกษา เรื่อง โจทย์ปัญหาระคน ของนักเรียนกลุ่มพหุวัฒนธรรมชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ขั้นที่ 1 ขั้นระบุปัญหา

ผู้สอนเล่าถึงปัญหาสถานการณ์ที่เรียนพบเจอ เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการอยากรู้และสนใจเกี่ยวกับปัญหามากขึ้น หลังจากเล่าปัญหาเพื่อให้นักเรียนเกิดความอยากที่จะเรียนรู้แล้ว ผู้สอนเปิด VDO ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาสถานการณ์โดยกิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่ทำให้นักเรียนได้เห็นภาพของปัญหาที่เกิดขึ้น สุดท้ายผู้สอนควรเปิดประเด็นเพื่อให้นักเรียนได้ตั้งคำถาม เพื่อระบุปัญหาที่ได้จากปัญหาสถานการณ์ที่ผู้สอนพูดและ VDO ที่นักเรียนได้ดู

ขั้นที่ 2 ขั้นรวบรวมข้อมูลและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับปัญหา

ขั้นนี้เป็นขั้นที่นักเรียนต้องศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลที่เกี่ยวข้อง จากปัญหาสถานการณ์ที่นักเรียนพบในขั้นที่ 1 นักเรียนต้องรวบรวมข้อมูลและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับปัญหาโดยการค้นคว้าจากอินเตอร์เน็ต จากปัญหาที่พบคือนักเรียนไม่สามารถค้นคว้าหาข้อมูลที่ตรงประเด็นปัญหา และหาข้อมูลได้ไม่มากพอ ซึ่งผู้สอนต้องเตรียมแก้ปัญหาในขั้นนี้ก่อนที่นักเรียนจะลงมือค้นหาโดยการแนะนำแนวทางการค้นคว้าข้อมูล และการยกตัวอย่างการค้นคว้า และกระตุ้นนักเรียนโดยการตั้งคำถามเพื่อให้นักเรียนสามารถหาแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับปัญหาได้มากขึ้น

ขั้นที่ 3 ขั้นการออกแบบวิธีการแก้ปัญหา

จากขั้นที่ 2 นักเรียนต้องนำข้อมูลและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับปัญหามาเป็นแนวทางในการออกแบบวิธีการแก้ปัญหา ขั้นนี้นักเรียนสามารถนำแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับปัญหามาใช้ในการแก้ปัญหาได้ดี โดยการนำคณิตศาสตร์มาเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาได้

ขั้นที่ 4 ขั้นวางแผนและดำเนินการแก้ปัญหา

ขั้นวางแผนและดำเนินการแก้ปัญพบว่า นักเรียนสามารถวางแผนการดำเนินการแก้ปัญหาโดยการแบ่งหน้าที่การทำงานในกลุ่มของตนเองได้ โดยนักเรียนนำแบบร่างจากการออกแบบในวงจรปฏิบัติที่ 2 มาดำเนินการสร้างชิ้นงานได้ใกล้ยังเคียงกับแบบร่าง และสามารถตอบคำถามในใบกิจกรรมได้

ขั้นที่ 5 ขั้นทดสอบ ประเมินผล และปรับปรุงแก้ไขวิธีการแก้ปัญหาหรือชิ้นงาน

ขั้นทดสอบ และประเมินผล นักเรียนนำชิ้นมา มาทดสอบ ให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ได้ และนักเรียนได้เขียนปัญหาลงในใบกิจกรรม และหาวิธีการแก้ไขชิ้นงานได้โดยใช้คณิตศาสตร์เป็นเครื่องมือในการแก้ไข

ขั้นที่ 6 ขั้นนำเสนอวิธีการแก้ปัญหา ผลการแก้ปัญหา หรือชิ้นงาน

กระบวนการสุดท้ายเป็นกระบวนการที่นักเรียน ได้ออกมานำเสนอวิธีการแก้ปัญหาและผลการแก้ปัญหาโดยนักเรียนสามารถใช้ภาษาถิ่นเชื่อมโยงกับภาษาทางคณิตศาสตร์ที่นำมาแก้ปัญหาของชิ้นงานได้

สรุปได้ว่า แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ตามแนวทางสะเต็มศึกษาของนักเรียนกลุ่มพหุวัฒนธรรม ที่ส่งเสริมทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ เรื่อง โจทย์ปัญหา

การบวกลบคูณหารระคน มีประเด็นที่ควรเน้นได้แก่ การเตรียมปัญหาสถานการณ์ให้เข้ากับบริบทของนักเรียน การเชื่อมโยงปัญหาสถานการณ์กับการสื่อสารทางคณิตศาสตร์และการนำเสนอปัญหาในภาษาถิ่น และการให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด

2. เพื่อส่งเสริมทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ เรื่อง โจทย์ปัญหาระคน ของนักเรียนกลุ่มพหุวัฒนธรรม โดยใช้กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

เมื่อนำผลการวิจัยในแต่ละวงจรปฏิบัติจากแบบสังเกตทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ และแบบวัดทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ พบว่ากิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ตามแนวทางสะเต็มศึกษา ที่ส่งเสริมทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ โดยมีทักษะย่อย 3 ทักษะคือ 1)ทักษะการเขียนแสดงแนวคิดทางคณิตศาสตร์ 2)ทักษะการเขียนอธิบายแสดงขั้นตอนในการหาคำตอบ 3)ทักษะด้านการใช้ภาษาและตัวแทนทางคณิตศาสตร์ในการนำเสนอแนวคิดทางคณิตศาสตร์ ส่งผลให้นักเรียนสามารถสื่อสารทางคณิตศาสตร์ได้ โดยมีผลวิจัยดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์

ทักษะ	จำนวนกลุ่มนักเรียน (ร้อยละ)														
	วงจรปฏิบัติที่ 1					วงจรปฏิบัติที่ 2					วงจรปฏิบัติที่ 3				
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง	ไม่มีความพยายาม	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง	ไม่มีความพยายาม	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง	ไม่มีความพยายาม
ทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ด้านการเขียน															
1	2 (22.2)	4 (44.4)	2 (22.2)	1 (11.1)	0 (0.0)	3 (33.3)	3 (33.3)	3 (33.3)	0 (0.0)	0 (0.0)	4 (44.4)	2 (22.2)	3 (33.3)	0 (0.0)	0 (0.0)
2	2 (22.2)	3 (33.3)	3 (33.3)	1 (11.1)	0 (0.0)	3 (33.3)	3 (33.3)	2 (22.2)	1 (11.1)	0 (0.0)	2 (22.2)	3 (33.3)	4 (44.4)	0 (11.1)	0 (0.0)
ทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ด้านการพูด															
3	3 (33.3)	4 (44.4)	2 (22.2)	0 (0.0)	0 (0.0)	3 (33.3)	4 (44.4)	1 (11.1)	0 (0.0)	0 (0.0)	3 (33.3)	2 (22.2)	4 (44.4)	0 (0.0)	0 (0.0)

*หมายเหตุ ทักษะ 1 แทน เขียนแสดงแนวคิดทางคณิตศาสตร์

2 แทน เขียนอธิบายแสดงขั้นตอนในการหาคำตอบ

3 แทน ใช้ภาษาและตัวแทนทางคณิตศาสตร์ในการนำเสนอแนวคิดทางคณิตศาสตร์

จากตารางที่ 1 ตารางผลการวิเคราะห์ทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์พบว่า

1) ทักษะการเขียนแสดงแนวคิดทางคณิตศาสตร์

หลังจากนักเรียนได้รับการจัดการเรียนรู้ครบทั้ง 3 วงจรปฏิบัติ พบว่า นักเรียนมีพัฒนาการด้านทักษะการเขียนแสดงแนวคิดทางคณิตศาสตร์ที่ดีขึ้นตามลำดับ โดยหลังจากจบ

วงจรปฏิบัติการที่ 3 นักเรียนทุกคนมีระดับทักษะความเข้าใจปัญหามากขึ้น กล่าวคือ นักเรียนสามารถเขียนแสดงแนวคิดจากปัญหาที่ได้รับได้ โดยวัดได้จากแบบทดสอบความสามารถการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ด้านการเขียนในระดับสูง ซึ่งสอดคล้องกับผลคะแนนในแบบวัดทักษะการสื่อสารของนักเรียนคิดเป็นร้อยละ 61.25

2) ทักษะการเขียนอธิบายแสดงขั้นตอนในการหาคำตอบ

หลังจากนักเรียนได้รับการจัดการเรียนรู้ครบทั้ง 3 วงจรปฏิบัติ พบว่า นักเรียนมีพัฒนาการด้านทักษะการเขียนแสดงแนวคิดทางคณิตศาสตร์ที่ดีขึ้น โดยหลังจากจบวงจรปฏิบัติการที่ 3 ส่งผลให้นักเรียนมีทักษะด้านการเขียนอธิบายเหตุผล กล่าวคือ นักเรียนสามารถเขียนอธิบายแสดงขั้นตอนในการหาคำตอบ โดยนักเรียนสามารถแสดงอธิบายขั้นตอนจากใบงานที่ครูผู้สอนมอบให้ โดยสามารถเขียนได้ดี ซึ่งสอดคล้องกับผลคะแนนในแบบวัดทักษะการสื่อสารของนักเรียนคิดเป็นร้อยละ 56.50

3) ทักษะด้านการใช้ภาษาและตัวแทนทางคณิตศาสตร์ในการนำเสนอแนวคิดทางคณิตศาสตร์หลังจากนักเรียนได้รับการจัดการเรียนรู้ครบทั้ง 3 วงจรปฏิบัติ พบว่า นักเรียนมีพัฒนาการด้านทักษะการเขียนแสดงแนวคิดทางคณิตศาสตร์ที่ดีขึ้น โดยหลังจากจบวงจรปฏิบัติการที่ 3 ส่งผลให้นักเรียนมีทักษะด้านการใช้ภาษาและตัวแทนทางคณิตศาสตร์ในการนำเสนอแนวคิดทางคณิตศาสตร์ กล่าวคือนักเรียนสามารถอธิบายโดยใช้ภาษาถิ่นในการอธิบายเพื่อให้เพื่อน สามารถเข้าใจปัญหาและวิธีแก้ปัญหาโดยสามารถกำหนดตัวแทนทางคณิตศาสตร์อธิบายได้ ซึ่งสอดคล้องกับแบบสังเกตทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การวิจัยปฏิบัติการเพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ตามแนวทางสะเต็มศึกษา เพื่อส่งเสริมทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ เรื่อง โจทย์ปัญหาระคน ของนักเรียนกลุ่มพหุวัฒนธรรมชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยแยกตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ 2 ข้อ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ตามแนวทางสะเต็มศึกษา เรื่อง โจทย์ปัญหาระคน ของนักเรียนกลุ่มพหุวัฒนธรรมชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

การจัดการเรียนรู้สามารถช่วยให้นักเรียนสามารถนำความรู้เรื่องโจทย์ปัญหาระคนใช้แก้ปัญหาของสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน ด้วยการสร้างแนวคิดใหม่ขึ้นมาโดยผ่านการวิเคราะห์ ทดสอบวิธีการแก้ไขปัญหาของสถานการณ์ภายใต้ข้อจำกัด และพัฒนาความริเริ่มสร้างสรรค์และนวัตกรรมในแต่ละขั้น ได้แก่ 1) ขั้นระบุปัญหา ผู้วิจัยเตรียมสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ศึกษา ให้นักเรียนได้เกิดการวิเคราะห์และได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานการณ์จริง เช่นสถานการณ์การขาดน้ำสะอาดใช้อุปโภคบริโภค โดยการสร้างเครื่องกรองน้ำอย่างง่ายโดยใช้วัสดุจากธรรมชาติ ซึ่งสถานการณ์ปัญหานี้นักเรียนคุ้นเคยเป็นอย่างดี

เนื่องจากที่อาศัยของนักเรียนอาศัยอยู่ในพื้นที่สูงโดยประปาส่วนภูมิภาคที่เข้าถึงพื้นที่ ชาวบ้านในพื้นที่ใช้ประปาภูเขาซึ่งประปาภูเขาบางวันก็ใสบางวันก็ขุ่น แต่นักเรียนยังไม่สามารถทราบประเด็นว่าจะสามารถให้ครัวเรื่องมีน้ำสะอาดใช้ตลอดต้องทำอย่างไร ผู้สอนควรมีคำถามกระตุ้นการตั้งคำถามของนักเรียน 2) ขั้นรวบรวมข้อมูลและแนวคิดเกี่ยวกับปัญหา นักเรียนจะได้ทบทวนความรู้เบื้องต้นและค้นคว้าแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับปัญหา เพื่อเป็นแนวทางในแก้ปัญหาจากสถานการณ์ อาจมีแหล่งการเรียนรู้เบื้องต้นเพื่อเป็นแนวทางการค้นคว้าของนักเรียน 3) ขั้นออกแบบวิธีการแก้ปัญหา นักเรียนได้ออกแบบในการสร้างชิ้นงานตามเงื่อนไขสถานการณ์ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่สถานการณ์กำหนด โดยนักเรียนคณิตศาสตร์เป็นแนวทางในการแก้ปัญหา 4) ขั้นวางแผนและดำเนินการแก้ปัญหา นักเรียนได้เริ่มต้นสร้างชิ้นงานตามที่ได้ร่างไว้ โดยแจมีการปรับเปลี่ยนแผนการสร้างชิ้นงานได้ในระหว่างการสร้าง 5) ขั้นทดสอบ ประเมินผล และปรับปรุงแก้ไขวิธีการแก้ปัญหาหรือชิ้นงาน นักเรียนนำชิ้นงานที่สร้างมาแล้วทำการทดสอบว่าเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้และบรรลุตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้หรือไม่ โดยนักเรียนจะปรับปรุงข้อผิดพลาดและแก้ไขชิ้นงานและทำการทดสอบอีกครั้งเพื่อให้ดียิ่งกว่าเดิม 6) ขั้นนำเสนอวิธีการแก้ปัญหาผลการแก้ปัญหาหรือชิ้นงาน นักเรียนจะได้นำเสนอสิ่งที่ค้นพบและอภิปรายผลร่วมกับเพื่อนกลุ่มอื่นโดยใช้ภาษาถิ่นในการอภิปราย และหาข้อสรุปวิธีแก้ปัญหาโดยการใช้ตัวแทนคณิตศาสตร์เชื่อมโยงกับการแก้ปัญหา และร่วมกันหาแนวทางใหม่ ๆ เพื่อสำหรับสร้างชิ้นงานที่ดีที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ นอลาวรรณ สิงห์งาม (2559) ที่กล่าวว่า หากนักเรียนมีแรงจูงใจ และมีการแลกเปลี่ยนความรู้ แบ่งปันความคิดจากผู้อื่น จะส่งผลให้มีการสร้างแนวคิดใหม่ ๆ เกิดขึ้น

2. เพื่อส่งเสริมทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ เรื่อง โจทย์ปัญหาระคน ของนักเรียนกลุ่มพหุวัฒนธรรม โดยใช้กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

นักเรียนได้แสดงให้เห็นถึงการมีพัฒนาการตลอดการจัดการเรียนรู้ทั้ง 3 วงจรปฏิบัติการ ตามลำดับ และจากการทดสอบทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนพบว่านักเรียนมีระดับทักษะสื่อสารทางคณิตศาสตร์อยู่ในระดับสูง ซึ่งประกอบด้วย 3 ทักษะ ได้แก่ ทักษะการเขียนแสดงแนวคิดทางคณิตศาสตร์ ทักษะการเขียนอธิบายแสดงขั้นตอนในการหาคำตอบ และทักษะด้านการใช้ภาษาและตัวแทนทางคณิตศาสตร์ในการนำเสนอแนวคิดทางคณิตศาสตร์ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) ทักษะการเขียนแสดงแนวคิดทางคณิตศาสตร์

นักเรียนเกิดทักษะการเขียนแสดงแนวคิดทางคณิตศาสตร์ในขั้นการจัดการเรียนรู้ ขั้นออกแบบวิธีการแก้ปัญหา และขั้นทดสอบ ประเมินผล และปรับปรุงแก้ไขวิธีการแก้ปัญหาหรือชิ้นงาน ซึ่งนักเรียนมีทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ด้านการเขียนอยู่ในระดับดีมาก และมีแนวโน้มในการพัฒนาการสื่อสารด้านการเขียนที่ดีขึ้น นั่นคือนักเรียนสามารถเขียน เพื่ออธิบาย ชี้แจงแสดงความเข้าใจหรือความคิดเกี่ยวกับคณิตศาสตร์ของตนเองให้ผู้อื่นรับรู้ได้ มีการใช้ภาษา

การใช้สัญลักษณ์ ในการนำเสนอแนวคิดได้ถูกต้องและชัดเจนมากซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการส่งเสริมความสามารถทาง การสื่อสารทางคณิตศาสตร์ของ Mumme และคณะ (1993) ที่กล่าวว่าการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ เขียนสื่อสารแสดงแนวคิดของตนเอง มีการเขียนสรุปความรู้ที่ได้จากเรียนรู้ด้วยตนเอง จะทำให้ นักเรียนมีการสื่อสารที่ดีขึ้น

2) ทักษะการเขียนอธิบายแสดงขั้นตอนในการหาคำตอบ

นักเรียนเกิดทักษะเขียนอธิบายแสดงขั้นตอนในการหาคำตอบในขั้นการจัดการเรียนรู้ขั้นออกแบบวิธีการแก้ปัญหา และขั้นทดสอบ ประเมินผล และปรับปรุงแก้ไขวิธีการแก้ปัญหาหรือชิ้นงานซึ่งนักเรียนมีทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ด้านการเขียนอยู่ในระดับดีมาก และมีแนวโน้มในการพัฒนาการสื่อสารด้านการเขียนที่ดีขึ้น นั่นคือนักเรียนสามารถเขียน ขั้นตอนการตอบคำถามในการหาคำตอบได้ถูกต้องชัดเจน

3) ทักษะด้านการใช้ภาษาและตัวแทนทางคณิตศาสตร์ในการนำเสนอแนวคิดทางคณิตศาสตร์

นักเรียนเกิดทักษะด้านการใช้ภาษาและตัวแทนทางคณิตศาสตร์ในการนำเสนอแนวคิดทางคณิตศาสตร์ในขั้นการจัดการเรียนรู้ ในทั้ง 6 ขั้นมีทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ด้านการพูดอยู่ในระดับดีมาก เมื่อวิเคราะห์ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มนักเรียนมีแนวโน้มในการพัฒนาการสื่อสารด้านการพูดที่ดีขึ้น นักเรียนสามารถพูด เพื่ออธิบาย ชี้แจง แสดงความเข้าใจหรือความคิดเกี่ยวกับคณิตศาสตร์ของตนเองให้ผู้อื่นรับรู้ได้ถูกต้องและชัดเจน ซึ่งคำถามจากผู้สอนช่วยกระตุ้นให้นักเรียนใช้ภาษาเพื่อเป็นตัวแทนในการนำเสนอแนวคิดทางคณิตศาสตร์ได้มากขึ้นซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรรณทิภา ทองนวล (2554) ที่พบว่าการใช้ คำถามของครูและการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้พูดโต้ตอบ จะเป็น แนวทางการส่งเสริมการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ด้านการพูดของนักเรียน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. การเตรียมปัญหาสถานการณ์ปัญหาที่นำมาให้นักเรียนได้เรียนรู้ควรเป็นปัญหาที่ใกล้ตัวนักเรียนหรือปัญหาที่นักเรียนเผชิญอยู่ เพื่อให้นักเรียนได้เข้าถึงปัญหาอย่างแท้จริง

2. ก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผู้สอนควรเตรียมวัสดุอุปกรณ์ให้พร้อมก่อนที่จะจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้กิจกรรมราบรื่น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นกระบวนการใช้กิจกรรมที่ใช้ขั้นเหมือนกันโดยการใช้กิจกรรม 2 วงรอบขึ้นไปดังนั้นการเตรียมปัญหาในการวิจัยในแต่ละรอบการจัดการเรียนรู้ควรเตรียมปัญหาสถานการณ์ที่เป็นเชื่อมโยงกันเพื่อให้การจัดการเรียนรู้ต่อเนื่อง

เอกสารอ้างอิง (References)

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *ตัวชี้วัดและหลักสูตรแกนกลาง กลุ่มสาระคณิตศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560). ใน ตัวชี้วัดและหลักสูตรแกนกลาง กลุ่มสาระคณิตศาสตร์(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560)*. กรุงเทพ: โรงพิมพ์ชุมชุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

ยุพิน พิพิธกุล. (2549). *ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ คณิตศาสตร์ ม.2 เล่ม 2 กลุ่มสาระคณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. ในชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ คณิตศาสตร์ ม.2 เล่ม 2 กลุ่มสาระคณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2*. กรุงเทพ: สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการและเทคโนโลยี.

ศูนย์มุสลิมศึกษา สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2549). พหุวัฒนธรรมับการพัฒนาการศึกษาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ : กรณีศึกษาปอเนาะ หจก.ศรีบูรณ์คอมพิวเตอร์-การพิมพ์

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2543). *มาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.* กรุงเทพฯ: หน่วยการพิมพ์สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์.

สิรินภา กิจเกื้อกูล. (2557). *การจัดการเรียนรู้วิทยาศาตร์ทิศทางสำหรับครูทศวรรษที่ 21*. เพชรบูรณ์: จุลดิสการพิมพ์.

สิรินภา กิจเกื้อกูล. (2558) *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 17 (2), 201-207.

National Research Council. (2012). N*utrient Requirements of Swine: Eleventh Revised Edition*. Washington, DC: The National Academies Press.

Thurber, Walter A. (1976). *Teaching Science in Today's Secondary School*. Boston: Allyn and Bacon.

Vasquez, J.A., Sneider, C. & Comer, M. (2013). *STEM lesson essentials*. Portsmouth: Heinemann.

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบฝึกปฏิบัติเป็นฐานร่วมกับแนวคิดการเสริมต่อการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

Development of Learning Activities Using Practice Based Learning Management and Scaffolding to Promote Communication Writing Ability for Prathomsuksa 2 Students

กิตติพงษ์ พรมปิก[1] กอบสุข คงมนัส[2]
Kittiphong Prompik, Kobsook Kongmanas

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย 1) เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบฝึกปฏิบัติเป็นฐานร่วมกับแนวคิดการเสริมต่อการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อศึกษาความสามารถในการเขียนสื่อสารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียน โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบฝึกปฏิบัติเป็นฐานร่วมกับแนวคิดการเสริมต่อการเรียนรู้ กับเกณฑ์ร้อยละ 80 และ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบฝึกปฏิบัติเป็นฐานร่วมกับแนวคิดการเสริมต่อการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนห้วยใหญ่ยางงาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 7 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ กิจกรรมและคู่มือการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ แบบวัดความสามารถในการเขียนสื่อสาร และแบบประเมินความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าประสิทธิภาพ E1/E2 ผลการวิจัย พบว่า 1) กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบฝึกปฏิบัติเป็นฐานร่วมกับแนวคิดการเสริมต่อการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 80.15/80.33 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 2) นักเรียนมีความสามารถในการเขียนสื่อสารหลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 49.43 คิดเป็นร้อยละ 82.38 ถือว่าผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 และ 3) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก

Received: 2023-05-17 **Revised**: 2023-06-29 **Accepted**: 2023-06-30

[1]สังกัดภาควิชาการศึกษา สาขาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์/มหาวิทยาลัยนเรศวร Department of Education, Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Naresuan University.

[2]สังกัดภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร Department of Educational Technology and Communications, Faculty of Education, Naresuan University.
Corresponding Author e-mail: kittiphongp64@nu.ac.th

คำสำคัญ (Keywords): การจัดการเรียนรู้แบบฝึกปฏิบัติเป็นฐาน; แนวคิดการเสริมต่อการเรียนรู้ การเขียนสื่อสาร

Abstract

The purposes of this research are 1) to create and explore the effectiveness of learning activities using practice based learning management and scaffolding to promote communication writing ability for prathomsuksa 2 students according to the 80/80 criteria 2) to compare the writing skill for communication with the 80 criteria of prathomsuksa 2 students and 3) to examine the students' satisfaction of Continuous learning activities using practice based learning management and scaffolding. The sample group was Prathomsuksa 2 students at Huai Yai Yang Ngam School in semester 2 of the academic year 2022. The participants of this study consisted of seven Prathomsuksa 2 students chosen by purposive sampling. The instruments used in this research were activities and manuals for learning activities using practice-based learning management and scaffolding, writing for communication test form, and satisfaction assessment form. Statistics used in data analysis were percentage, mean ($\bar{X}$), standard deviation (S.D.) and efficiency E1/E. The results of this research were as follows: 1) learning activities using practice based learning management and scaffolding had the efficiency value was 80.15/80.33 which meets the specified criteria 80/80, 2) students had the communication writing ability to post - learning with an average score of 49.43, representing 82.38 percent, considered to pass the criteria of 80 percent, and 3) students' satisfaction in learning activities was at a high level.

Keywords: Practice based learning management; Scaffolding Communication writing

บทนำ (Introduction)

ภาษา เป็นสิ่งที่ช่วยให้คนเรามีโอกาสแสวงหาความรู้ให้เพิ่มพูนยิ่งขึ้นและใช้เป็นสื่อกลางสำคัญในการติดต่อสื่อสาร โดยผูกพันต่อการดำรงชีวิตของคนไทยมากขึ้นเป็นลำดับ ในปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีต่าง ๆ ทำให้ การติดต่อสื่อสารได้รับความสะดวกรวดเร็วขึ้น ซึ่งมีผลทำให้การใช้ภาษาพูดและภาษาเขียนเปลี่ยนไปจากเดิม

การเขียน เป็นวิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพอย่างหนึ่งที่มนุษย์สามารถถ่ายทอดความรู้ ข้อเท็จจริง ความคิด จินตนาการ ทัศนคติ อารมณ์และความรู้สึกต่างๆ ได้เป็นอย่างดี แต่ในปัจจุบันมักพบว่ามีการเขียนสื่อสารที่ผิดพลาดและบกพร่องอยู่เสมอ โดยเฉพาะในเรื่องการใช้คำ การใช้สำนวนภาษาที่ไม่เหมาะสม การใช้คำไม่ถูกกาลเทศะ การเขียนตัวสะกดการันต์ การวางรูป

วรรณยุกต์ผิดที่ การใช้ประโยคไม่ถูกต้องเหมาะสม รวมทั้งการลำดับความ ลำดับประโยค จึงควรให้ความสนใจและพัฒนาการเขียนให้มากขึ้น (ดวงใจ ไทยอุบุญ, 2556)

การจัดการเรียนรู้แบบฝึกปฏิบัติเป็นฐาน (Practice Based Learning) เป็นแนวการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติ เป็นฐานการเรียนรู้เรื่องใหม่ที่ยังไม่มีใครนำมาใช้ในแวดวงการศึกษาของไทยมากนัก แต่มีการใช้รูปแบบการเรียนรู้ประเภทอื่น ๆ ที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน เช่น การเรียนรู้จากการทำงาน (Work Based Learning) การเรียนรู้จากปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning) และการเรียนรู้แบบโครงงาน (Project Based Learning) เป็นต้น (ทิพย์ ขำอยู่ และคณะ, 2561) ซึ่งลักษณะของการจัดการเรียนรู้แบบฝึกปฏิบัติเป็นฐานนั้น เป็นการผสมผสานระหว่างทฤษฎีและประสบการณ์ในการเรียนรู้ที่เหมาะสม ซึ่งหน่วยงานหลายแห่งเลือกใช้ เนื่องจากพบว่าเป็นแนวทางที่ดีกว่าในการที่จะทำให้นักเรียนสามารถช่วยเหลือตนเองได้ดีกว่าวิธีการเรียนรู้ส่วนใหญ่ ที่มีอยู่ในห้องเรียนปัจจุบันที่ยึดเป็นแนวทางการฝึกปฏิบัติแบบดั้งเดิม

แนวคิดการเสริมต่อการเรียนรู้ (Scaffolding) จะเป็นอีกแนวคิดหนึ่งที่มีส่วนช่วยในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งเป็นการประยุกต์แนวคิดของไวก็อตสกี้มาสู่การเรียนการสอน ซึ่งสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาความสามารถในการเรียนให้แก่นักเรียนได้อย่างเป็นระบบ โดยการให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียนด้วยการสาธิต ปฏิบัติหรือทำให้ดู การใช้คำถามกระตุ้นเตือน การให้ข้อมูลป้อนกลับ โดยมีครูผู้สอนคอยให้ความช่วยเหลือ หรือนักเรียนให้การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เป้าหมายของการช่วยเหลือคือการให้นักเรียนสามารถปฏิบัติงานที่นักเรียนไม่สามารถทำให้สำเร็จด้วยตนเอง ให้เสร็จสมบูรณ์ได้ด้วยตนเอง โดยการช่วยเหลือจะค่อย ๆ เปลี่ยนแปลงและลดลง ในขณะที่นักเรียนค่อย ๆ เพิ่มความสามารถในการปฏิบัติงานด้วยตนเอง (Rosenshine & Guenther, 1992 อ้างถึงใน ณัฏฐวัฒน์ จันทรโท, 2563)

ตามที่ได้กล่าวมาข้างต้น การพัฒนานักเรียนด้วยกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ โดยเฉพาะกิจกรรมที่ใช้สำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 นั้นนับว่ามีความสำคัญมาก หากครูผู้สอนยังใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบเดิมที่ถ่ายทอดผ่านตัวครูผู้สอนไปสู่นักเรียนเป็นสำคัญแล้ว นักเรียนในศตวรรษที่ 21 จะไม่มีคุณลักษณะตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้แน่นอน (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2561) การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนสื่อสาร จึงควรใช้แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ก้าวทันความเป็นสมัยใหม่ มีการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ใช้กระบวนการคิด เน้นฝึกปฏิบัติจริง ได้ลงมือกระทำในการเรียนรู้ด้วยตนเอง เนื่องจากกระบวนการเหล่านี้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่นักเรียนควรได้รับการฝึกฝนพัฒนาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, อ้างถึงใน ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2561)

จากการที่ได้ทดสอบวัดความสามารถในการเขียนสื่อสารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผ่านการประเมินคุณภาพผู้เรียน (Local Assessment System : LAS) ด้านการเขียนได้ ในปีการศึกษา 2564 ที่ผ่านมา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนห้วยใหญ่ยางงาม อำเภอไทรงาม จังหวัดกำแพงเพชร มีผล

การประเมินคิดเป็นร้อยละ 64.17 ซึ่งผลลัพธ์ที่ได้ต่ำกว่าร้อยละ 80 ตามที่ระดับเขตพื้นที่การศึกษากำหนดไว้

จากเหตุผลและการศึกษาดังที่ได้กล่าวมาข้างต้นนี้ ผู้วิจัยจึงมุ่งพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบฝึกปฏิบัติเป็นฐานร่วมกับแนวคิดการเสริมต่อการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เนื่องจากว่า เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่ช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองได้ดีจากการเน้นลงมือปฏิบัติ และได้รู้จักการช่วยเหลือกันในการสร้างองค์ความรู้ตามแต่ละพัฒนาการของนักเรียนที่แม้จะมีพื้นฐานการเรียนรู้ไม่เท่ากัน แต่นักเรียนจะเกิดการพัฒนาเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น จากพัฒนาการที่ยังทำไม่ได้ไปสู่พัฒนาการที่เป็นไปได้ หากได้รับการเสริมต่อการเรียนรู้ จนก้าวเข้าสู่การเรียนรู้ที่มีความเป็นไปได้มากที่สุด ซึ่งผลการวิจัยที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าอิสระนี้จะเป็นแนวทางในการพัฒนาความสามารถในการเขียนสื่อสารให้แก่นักเรียนได้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบฝึกปฏิบัติเป็นฐานร่วมกับแนวคิดการเสริมต่อการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อศึกษาความสามารถในการเขียนสื่อสารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียน ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบฝึกปฏิบัติเป็นฐานร่วมกับแนวคิดการเสริมต่อการเรียนรู้
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบฝึกปฏิบัติเป็นฐานร่วมกับแนวคิดการเสริมต่อการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

สมมติฐานของการวิจัย

ความสามารถในการเขียนสื่อสารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังใช้สูงกว่าร้อยละ 80 ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบฝึกปฏิบัติเป็นฐานร่วมกับแนวคิดการเสริมต่อการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โดยมีประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มโรงเรียนหนองคล้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และกลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนห้วยใหญ่ยางงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 7 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1. กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบฝึกปฏิบัติเป็นฐานร่วมกับแนวคิดการเสริมต่อการเรียนรู้
2. แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนสื่อสารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
3. แบบประเมินผลงานการเขียนสื่อสารแบบ Rubric Score
4. แบบประเมินความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบฝึกปฏิบัติเป็นฐานร่วมกับแนวคิดการเสริมต่อการเรียนรู้

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ประสิทธิภาพกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบฝึกปฏิบัติเป็นฐานร่วมกับแนวคิดการเสริมต่อการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนสื่อสาร โดยวิเคราะห์ข้อมูลจากสูตร $\mathbf{E_1/E_2}$

2. วิเคราะห์ความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบฝึกปฏิบัติเป็นฐานร่วมกับแนวคิดการเสริมต่อการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนสื่อสาร โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. วิเคราะห์ความเหมาะสมของคู่มือการใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบฝึกปฏิบัติเป็นฐานร่วมกับแนวคิดการเสริมต่อการเรียนรู้ โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4. วิเคราะห์การศึกษาความสามารถในการเขียนสื่อสารระหว่างการทดสอบหลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 80/80 ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบฝึกปฏิบัติเป็นฐานร่วมกับแนวคิดการเสริมต่อการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้แบบแผนการทดลองแบบกลุ่มเดียวกับทดสอบหลังเรียน (One Group Posttest Design)

5. วิเคราะห์แบบประเมินความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบฝึกปฏิบัติเป็นฐานร่วมกับแนวคิดการเสริมต่อการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย (Research Results)

การวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบฝึกปฏิบัติเป็นฐานร่วมกับแนวคิดการเสริมต่อการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบฝึกปฏิบัติเป็นฐานร่วมกับแนวคิดการเสริมต่อการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีจำนวน 4 แผน ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การเขียนสื่อสารคืออะไร แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 การเขียนสื่อสารผ่านประสบการณ์ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 การเขียนสื่อสารตามจินตนาการ และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 การเขียนสื่อสารจากภาพ และในแต่ละแผนดังกล่าวจะมีขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 ขั้นสร้างความท้าทายใหม่ในการเรียนรู้วิธีการใช้เทคโนโลยีผ่านการเสริมต่อของครูและเพื่อน ขั้นที่ 2 ขั้นตีความเงื่อนงำใหม่และข้อมูลที่จัดทำโดยเทคโนโลยีผ่านการเสริมต่อของครูและเพื่อน ขั้นที่ 3 ขั้นพัฒนาความเข้าใจใหม่ผ่านการเสริมต่อของวิทยากรและเพื่อน และขั้นที่ 4 ขั้นสร้างองค์ความรู้ใหม่นำไปสู่การปฏิบัติผ่านการเสริมต่อของวิทยากรและเพื่อน ซึ่งในขั้นตอนการเรียนรู้ของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบฝึกปฏิบัติเป็นฐานร่วมกับแนวคิดการเสริมต่อการเรียนรู้ผลการประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้ โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.80, S.D. = 0.22) และมีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.15/80.33

2. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนสื่อสารระหว่างการทดสอบหลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 80/80 ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบฝึกปฏิบัติเป็นฐานร่วมกับแนวคิดการเสริมต่อการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่า ผลการทดสอบคะแนนหลังเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 49.43 จาก 60 คะแนน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 6.08 จำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 71.43 ของนักเรียนทั้งหมด 7 คน ผลการทดสอบวัดความสามารถในการเขียนสื่อสารหลังเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 80.33 ซึ่งเมื่อนำมาเปรียบเทียบระหว่างเกณฑ์ร้อยละ 80 กับคะแนนทดสอบหลังเรียน พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการเขียนสื่อสารหลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 49.43 คิดเป็นร้อยละ 82.38 ถือว่าผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบฝึกปฏิบัติเป็นฐานร่วมกับแนวคิดการเสริมต่อการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการศึกษาวิจัย การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบฝึกปฏิบัติเป็นฐานร่วมกับแนวคิดการเสริมต่อการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 อภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ผลจากการสร้างและหาประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบฝึกปฏิบัติเป็นฐานร่วมกับแนวคิดการเสริมต่อการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนั้น ซึ่งพบว่า มีประสิทธิภาพ 80.15/80.33 สะท้อนให้เห็นว่า การดำเนินการตามคู่มือการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 โดยสิ่งที่ทำให้ผลการสร้างมีประสิทธิภาพเป็น ไปตามเกณฑ์นั้น อันเนื่องมาจากกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้ผ่านลำดับขั้นตอนการสร้างอย่างเป็นกระบวนการและเป็นระบบ โดยผู้วิจัยได้มีการศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วดำเนินการสังเคราะห์เป็นการจัดการเรียนรู้แบบฝึกปฏิบัติฐานร่วมกับแนวคิดการเสริมต่อการเรียนรู้

จะเห็นได้ว่า งานวิจัยของ Alphonse Renzaho (2022) ที่ได้ทำการศึกษาค้นคว้าวิจัย เรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้แบบฝึกปฏิบัติเป็นฐานในการเรียนวิชาเคมีที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนรวันดา ซึ่งผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนด้วยวิธีการจัด การเรียนรู้แบบฝึกปฏิบัติเป็นฐานมีประสิทธิภาพดีกว่ากลุ่มควบคุมซึ่งสอนด้วยวิธีการเรียนรู้แบบดั้งเดิม อีกทั้งการจัดการเรียนรู้แบบฝึกปฏิบัติเป็นฐานเมื่อนักเรียนได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จะทำให้นักเรียนมีผลการเรียนรู้ที่ดีกว่าการเรียนแบบควบคุม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Kustori, Rusijono และคณะ (2021) ที่ได้ทำการศึกษาค้นคว้าวิจัย เรื่อง ผลของการเรียนรู้แบบฝึกปฏิบัติเป็นฐานต่อผลการเรียนรู้ในสายงานด้านการศึกษา ผลการศึกษาพบว่า การเรียนรู้แบบฝึกปฏิบัติเป็นฐานจะมุ่งเน้นไปทางสภาพแวดล้อมการทำงาน การได้เรียนรู้เชิงปฏิบัติจริง ทำให้เห็นความแตกต่างได้ชัดเจนว่าการจัดการเรียนรู้แบบฝึกปฏิบัติเป็นฐานมีผลการเรียนรู้ดีกว่าชั้นเรียนควบคุม

2. ผลการศึกษาความสามารถในการเขียนสื่อสารระหว่างการทดสอบหลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 80/80 ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบฝึกปฏิบัติเป็นฐานร่วมกับแนวคิดการเสริมต่อการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดและสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดเช่นกัน ซึ่งเมื่อนำคะแนนหลังเรียนของแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนสื่อสารของนักเรียนจะพบว่า นักเรียนมีความสามารถในการเขียนสื่อสารหลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 49.43 คิดเป็นร้อยละ 82.38 ถือว่าผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ซึ่งมีความสอดคล้องและเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ โดยแสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบฝึกปฏิบัติเป็นฐานร่วมกับแนวคิดการเสริมต่อการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจและฝึกปฏิบัติในการเขียนสื่อสารได้ดีขึ้น ทำให้ความสามารถในการเขียนสื่อสารของนักเรียนสูงขึ้น อีกทั้งยังส่งผลให้มีความก้าวหน้าในการเรียนมากขึ้นด้วย

ผลการศึกษาวิจัยและพัฒนาความสามารถในการเขียนสื่อสารของนักเรียนนี้ ยังมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ พงค์ผกา เดชโนนสังข์ (2562) เช่นเดียวกัน ที่ได้มีการพัฒนาความสามารถด้านการเขียนสื่อสารภาษาไทย และผลการศึกษาเรียนรู้ที่เป็นคะแนนหลังเรียนของนักเรียนในด้านการเขียนสื่อสารภาษาไทยหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ โดยความสามารถด้านการเขียนสื่อสารภาษาไทยของนักเรียนที่เรียนด้วย การจัดกิจกรรมเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบซิปปาประกอบแบบฝึก ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนเป็นไปตามเกณฑ์ร้อยละ 80 คิดเป็นร้อยละ 83.56 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิโรดมภ์ จุ้ยเปี่ยม (2563) ที่มีผลการพัฒนาความสามารถในการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จากการใช้กลยุทธ์การเขียนเชิงโต้ตอบและแนวสมดุลภาษา ซึ่งผลการศึกษาเรียนรู้ที่เป็นคะแนนหลังเรียนของนักเรียนในการเขียนหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ โดยความสามารถในการเขียนของนักเรียนที่เรียนด้วยกลยุทธ์การเขียนเชิงโต้ตอบและแนวสมดุลภาษา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนของกลุ่มทดลองสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบฝึกปฏิบัติเป็นฐานร่วมกับแนวคิดการเสริมต่อการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30 มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.23 คิดเป็นร้อยละ 86.10 เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติและมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือกันในการเรียนรู้การเขียนสื่อสาร ทำให้นักเรียนไม่รู้สึกเบื่อหน่ายในการเขียนสื่อสาร นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติการเขียนสื่อสารที่หลากหลายตามความสนใจของนักเรียน ได้มีโอกาสในการแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อน ๆ อีกทั้งทำให้นักเรียนมีความสุขในการเรียนที่จัดการเรียนรู้ที่ได้ลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเอง มีโอกาสให้ความช่วยเหลือเพื่อนสมาชิกหรือได้รับการช่วยเหลือในการเรียนรู้จากเพื่อน ๆ สมาชิกในกลุ่ม ตลอดจนเมื่อนักเรียนได้ทดสอบความรู้แล้ว ครูผู้สอน เพื่อนนักเรียนที่มีความสามารถมากกว่านักเรียนปกติ และวิทยากร ทำให้นักเรียนเกิดความพึงพอใจที่เป็นส่วนสำคัญที่ได้ช่วยให้นักเรียนมีความรู้และสามารถปฏิบัติในการเขียนสื่อสารได้ดียิ่งขึ้น

สำหรับผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบฝึกปฏิบัติเป็นฐานร่วมกับแนวคิดการเสริมต่อการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนสื่อสาร ที่อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเท่ากับ 97.14 คือ นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติและมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือกันในการเรียนรู้การเขียนสื่อสาร ทำให้นักเรียนไม่รู้สึกเบื่อหน่ายในการเขียนสื่อสาร ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานในการวิจัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนี้เป็นอย่างมาก

ขณะเดียวกันยังมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิราภรณ์ พรมชุมภู (2560) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การเสริมต่อการเรียนรู้ของ Tharp and Gillimore ที่ส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 แล้วนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ อยู่ในระดับดีมาก ประกอบกับ

การสนับสนุนจากงานวิจัยของ พงศ์ผกา เดชโนนสังข์ (2562) ที่ได้ทำการศึกษาค้นคว้าวิจัย เรื่อง การพัฒนาความสามารถด้านการเขียนสื่อสารภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบซิปปา ประกอบแบบฝึก ทำให้ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบซิปปา ประกอบแบบฝึกอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.48, S.D. = 0.09)

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากการศึกษาวิจัย การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบฝึกปฏิบัติเป็นฐานร่วมกับแนวคิดการเสริมต่อการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 เนื่องด้วยการจัดการเรียนรู้แบบฝึกปฏิบัติเป็นฐาน เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่ยังใหม่ต่อแวดวงการศึกษาไทยที่ยังไม่พบมากในการนำมาเป็นส่วนหนึ่งในการจัดทำหลักสูตรพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ของนักเรียนหรือนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การศึกษาขั้นตอนจึงเป็นส่วนสำคัญที่จะนำมาใช้เป็นอย่างมาก ต้องมีความชัดเจน ครูผู้สอนในฐานะผู้นำแนวการจัดการเรียนรู้นี้ไปใช้จึงต้องเข้าใจกระบวนการจัดกิจกรรมให้มากขึ้น ให้เข้าใจบทบาททั้งครูผู้สอนและนักเรียน เพื่อให้เกิดความมีประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมากขึ้น

1.2 คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบฝึกปฏิบัติเป็นฐานร่วมกับแนวคิดการเสริมต่อการเรียนรู้ โดยเฉพาะการอธิบายขั้นตอนของแผนการจัดการเรียนรู้ อาจไม่มีความจำเป็นที่จะต้องอธิบายที่ละเอียดจนเกินไปในการปฏิบัติ เพราะจะสร้างความสับสนในการที่ครูผู้สอนจะนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมในครั้งต่อไปได้ จึงควรระบุแนวการจัดกิจกรรมที่กะทัดรัด มีกิจกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนให้เหมาะสมกับเวลา จะทำให้การจัดกิจกรรมชัดเจนและเข้าใจง่ายต่อการนำไปปฏิบัติด้วย

1.3 แนวคิดการเสริมต่อการเรียนรู้ที่มีเทคนิคในการนำมาจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายในขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้แบบฝึกปฏิบัติเป็นฐาน ควรเลือกนำมาใช้ในจำนวนเทคนิคที่เหมาะสมกับขั้นตอนนั้น ๆ ในแต่ละขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้แบบฝึกปฏิบัติเป็นฐาน แล้วในแต่ละเทคนิคของแนวคิดการเสริมต่อการเรียนรู้ต้องมีความสอดคล้องกับขั้นตอนในการปฏิบัติกิจกรรมมากขึ้น ซึ่งจะเป็นการพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ให้แก่นักเรียนได้ตรงจุด

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการนำแนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบฝึกปฏิบัติเป็นฐานร่วมกับแนวคิดการเสริมต่อการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น ไปทดลองใช้กับนักเรียนในระดับชั้นอื่น ๆ ที่ต้องการพัฒนาหรือเพิ่มศักยภาพในการเรียนรู้ให้มากขึ้น รวมถึงการนำไปทดลองใช้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ด้วย

2.2 ควรมีการพัฒนาคู่มือการใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบฝึกปฏิบัติเป็นฐานร่วมกับแนวคิดการเสริมต่อการเรียนรู้ที่สามารถนำไปปรับประยุกต์ใช้ได้ในระดับชั้นอื่น ๆ หรือกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ด้วย เพื่อเป็นการเพิ่มความน่าสนใจที่จะนำไปทดลองใช้และมีการนำไปพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนได้กว้างขึ้นและหลากหลายต่อกิจกรรมที่ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติ

2.3 ควรมีการพัฒนาแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนสื่อสารและเกณฑ์การตรวจให้คะแนนในการเขียนสื่อสารให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น ควรสร้างข้อถามอัตนัยที่หลากหลาย เพื่อเป็นทางเลือกให้นักเรียนสามารถทำแบบทดสอบได้ตามความสามารถและความแตกต่างที่เกิดขึ้นในตัวบุคคล

2.4 ควรมีการวิจัยโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบฝึกปฏิบัติเป็นฐานในรูปแบบทดลอง หรือในรูปแบบการวิจัยและพัฒนา (Research & Development) ที่นำมาใช้ร่วมกับตัวแปรอื่น ๆ ที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น เช่น เทคนิคเกมิฟิเคชั่น สื่ออินโฟกราฟิก เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ (STAD) เทคนิคการเขียนแบบกึ่งควบคุม เทคนิคการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง (References)

จิราภรณ์ พรมชุมภู. (2560). *การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การเสริมต่อการเรียนรู้ของ Tharp and Gillimore ที่ส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3.* (วิทยานิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2557). *80 นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.* (พิมพ์ครั้งที่ 8). นนทบุรี: พี บาลานซ์ดีไซน์แอนปริ้นติ้ง.

ณัฏฐวัฒน์ จันทรโท. (2563). *ผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค Jigsaw ร่วมกับเทคนิค Scaffolding เรื่อง สภาพแวดล้อมทางกายภาพของทวีปยุโรป ที่มีต่อความสามารถในการใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความคงทนในการเรียนรู้ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2.* วิทยานิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ดวงใจ ไทยอุบุญ. (2556). *ทักษะการเขียนภาษาไทย.* (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทิพย์ ขำอยู่ และคณะ. (2561). *การจัดการเรียนรู้แบบฝึกปฏิบัติเป็นฐาน.* วารสารแสงอีสาน, 15(2), 215 – 226. เข้าถึงได้จาก https://www.researchgate.net/publication/331772754_Practice-Based_Learning_Management.

พงค์ผกา เดชโนนสังข์. (2562). *การพัฒนาความสามารถด้านการเขียนสื่อสารภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบซิปปา ประกอบแบบฝึก.* วิทยานิพนธ์ ค.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

มยุรา กล่อมเจริญ. (2559). *การใช้กิจกรรมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ด้วยวิธีสแกฟโฟลด์เพื่อสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตกรุงเทพมหานคร.* วารสารอิเล็กทรอนิกส์ An Online Journal Of Education, 12(1), 122 – 138, เข้าถึงได้จาก https://so01.tci-thaijo.org/index.php/OJED/article/view/110452.

สิโรดมภ์ จุ้ยเปี่ยม. (2563). *ผลการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กลยุทธ์การเขียนเชิงโต้ตอบและแนวสมดุลภาษาที่มีต่อความสามารถในการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1.* วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Alphonse Renzaho. (2022). *Effect of Practice-Based Learning in Chemistry on Students' Academic Performance in Rwanda.* East African Journal of Education and Social Sciences (EAJESS), 3(4), 166 – 172. DOI: https://dx.doi.org/10.4314/eajess.v3i4.208.

Kustori, Rusijono, et. al. (2021). The effect of Practice – Based Learning on learning outcomes in vocational education. The International Journal of Engineering and Science (IJES), 10(4), 69 – 72.

ความพึงพอใจของประชาชนในอำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่มีต่อการใช้งานแอปพลิเคชันของหน่วยงานภาครัฐ
Satisfaction of People in Bang Saphan, Prachuapkhirikhan for Using Government's Application

เสาวลักษณ์ ปลอดโปร่ง[1] จุฑาทิพ คล้ายทับทิม[2]
Saowalak Plodprong, Juthatip Klaitabtim

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของประชาชนในอำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่มีต่อการใช้งานแอปพลิเคชันของหน่วยงานภาครัฐ (2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการใช้งานแอปพลิเคชันของหน่วยงานภาครัฐ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล (3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้งานแอปพลิเคชันของหน่วยงานภาครัฐ กับความพึงพอใจของประชาชน และ (4) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอิทธิพลทางสังคมกับความพึงพอใจของประชาชน ที่มีต่อการใช้งานแอปพลิเคชันของหน่วยงานภาครัฐ กลุ่มตัวอย่างการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนในอำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 400 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่, ค่าร้อยละ, ค่าเฉลี่ย, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน, ค่าสถิติ t-test, One-Way ANOVA, Chi – square, Cramer's V และ Gamma ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยพบว่า ระดับความพึงพอใจของประชาชนในอำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่มีต่อการใช้งานแอปพลิเคชันของหน่วยงานภาครัฐ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านรายได้ต่อเดือน ที่แตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการใช้งานแตกต่างกัน ส่วนเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ที่แตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการใช้งานไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้งาน ด้านอุปกรณ์ที่ใช้งาน และอิทธิพลทางสังคม มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจ ส่วนแอปพลิเคชันและความถี่ในการใช้งาน ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจ

คำสำคัญ (Keywords): ความพึงพอใจ; แอปพลิเคชัน

Received: 2023-04-01 **Revised**: 2023-06-26 **Accepted**: 2023-06-27

[1] คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ Faculty of Social Sciences Kasetsart University. Corresponding Author e-mail: saowalak.plo@ku.th

[2] คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ Faculty of Social Sciences Kasetsart University. e-mail: fsocjtk@ku.th

Abstract

The objectives of the research were (1) to study the level of satisfaction of People in Bang Saphan, Prachuapkhirikhan for Using Government's Application (2) to compare the satisfaction of People in Bang Saphan, Prachuapkhirikhan for Using Government's Application according to the demographic factors (3) to study the relationship between applications use-oriented factors and satisfaction of People in Bang Saphan, Prachuapkhirikhan for Using Government's Application (4) to study the relationship between social influence and satisfaction of People in Bang Saphan, Prachuapkhirikhan for Using Government's Application. The sample was 400 who were People in Bang Saphan, Prachuapkhirikhan. Data were collected by questionnaires. The statistics employed in the research were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, One-Way ANOVA, Chi-square, Cramer's V and Gamma. The level of significant was set at .05. The results revealed that the satisfaction of People in Bang Saphan, Prachuapkhirikhan for Using Government's Application was high. The hypothesis testing revealed that the difference in income had caused difference in the satisfaction. But the difference in sex, age, education and occupation had caused no difference in the satisfaction. In addition, the device and social influence had a relations with satisfaction. However, the Government's Application use and frequency use didn't have relationship with satisfaction.

Keywords: satisfaction; application

บทนำ (Introduction)

อิทธิพลของอินเทอร์เน็ตผนวกกับกระแสความคิดการปฏิรูปการบริหารภาครัฐ (public sector reform) ทำให้รัฐบาลหลายประเทศนำระบบอินเทอร์เน็ตมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการทำงานของรัฐบาลและการให้บริการประชาชน หรือที่เรียกว่า รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์/การบริการอิเล็กทรอนิกส์ภาครัฐ (e-government) ซึ่งเป็นแนวคิดการพัฒนาการบริหารงานภาครัฐแบบเดิมไปสู่รูปแบบการบริหารงานภาครัฐแบบใหม่ ด้วยการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการปฏิบัติงานและการให้บริการประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ ภายใต้ความเชื่อที่ว่า จะทำให้หน่วยงานภาครัฐสามารถส่งมอบการให้บริการกับประชาชนดีขึ้น โดยสามารถให้บริการต่อประชาชนได้ตลอดวัน ตลอดสัปดาห์ และตลอดทั้งปีโดยไม่มีวันหยุด (World Bank, 2011)

ในปี 2558 ประเทศไทยได้มีนโยบายด้านการเปิดข้อมูลหน่วยงานภาครัฐสู่สาธารณะ โดยจัดตั้งเว็บไซต์ Data.go.th เป็นศูนย์กลางข้อมูลเปิดจากภาครัฐ หรือที่เรียกว่า รัฐบาลดิจิทัล ซึ่งเป็นแนวคิดที่ต่อยอดจากรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ที่เน้นการส่งเสริมให้ภาครัฐพัฒนาบริการออนไลน์เพื่อสนับสนุนและอำนวยความสะดวกต่อประชาชน ส่วนรัฐบาลดิจิทัลเน้นแนวคิดในการเปิดเผย

ข้อมูลสู่สาธารณะ (Open Government) โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาบริการสาธารณะที่สามารถให้บริการในรูปแบบเทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างสมบูรณ์ เพื่อลดต้นทุนในการให้บริการของภาครัฐ และลดต้นทุนการขอรับบริการของประชาชน รวมทั้งต้องเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของภาครัฐบนพื้นฐานของข้อมูลที่รวดเร็วและแม่นยำ เพื่อส่งเสริม สนับสนุนและอำนวยความสะดวกแก่ทุกภาคส่วน ตลอดจนเป็นการเพิ่มศักยภาพของประเทศโดยรวม และเป็นที่ยอมรับในระดับสากล (สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล, 2560)

ภาครัฐจึงให้ความสำคัญกับการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้เป็นเครื่องมือในการสนับสนุนพัฒนา และขับเคลื่อนประเทศให้สอดคล้องกับสภาวการณ์ของโลกที่ก้าวเข้าสู่ยุคเทคโนโลยีดิจิทัลที่จะช่วยกระตุ้นและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ตลอดจนการอำนวยความสะดวกในการรับบริการของประชาชน จึงให้ทุกหน่วยงานช่วยกันบูรณาการยกระดับให้เป็นรัฐบาลดิจิทัล (Digital Government) อันเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 มาตรา 258 ข. ที่ตราให้หน่วยงานรัฐประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงานราชการ และให้บริการสาธารณะเพื่อช่วยจัดการกิจการของรัฐและอำนวยความสะดวกให้ประชาชนรวมทั้งแผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2559 - 2579) ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) ที่ได้มีการระบุแนวทางการพัฒนาประเทศที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารัฐบาลดิจิทัลไว้อย่างชัดเจน โดยการปรับปรุงการทำงานภาครัฐผ่านการปรับปรุงโครงสร้าง กฎหมาย กฎระเบียบ และกระบวนการบริการประชาชนผ่านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

จากการพัฒนาดิจิทัลของประเทศไทย ส่งผลให้ประชาชนเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้ชีวิตทำให้เกิดการพัฒนาและการขยายตัวด้านโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของประเทศที่สะท้อนได้จากจำนวนผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ต ผู้ใช้เครือข่ายผ่านช่องทางโทรศัพท์เคลื่อนที่ ที่เป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญในการขับเคลื่อนและเพิ่มขีดความสามารถให้ประเทศเข้าสู่สังคมและเศรษฐกิจยุคดิจิทัล และตั้งแต่ประเทศไทยมีนโยบาย Thailand 4.0 ที่มุ่งเน้นการขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยนวัตกรรมที่มีการพัฒนาต่อยอดกลุ่มดิจิทัล เทคโนโลยี อินเทอร์เน็ต ที่รวมไปถึงการเชื่อมต่อออนไลน์ โดยหน่วยงานภาครัฐหลายหน่วยงานได้พัฒนาการให้บริการประชาชนในรูปแบบแอปพลิเคชันที่สามารถดำเนินการได้ตั้งแต่การจองคิวขอรับบริการจนถึงการชำระเงินหรือค่าธรรมเนียมของงานบริการนั้น ๆ โดยแต่ละหน่วยงานจะมีแอปพลิเคชันในการให้บริการ ซึ่งหมายถึง ประชาชนจะมีแอปพลิเคชันในการรับบริการจากหน่วยงานภาครัฐเป็นจำนวนมาก เช่น ด้านสาธารณูปโภค (การชำระค่าไฟฟ้า ค่าน้ำประปา ค่าโทรศัพท์มือถือ) ด้านการคมนาคม (การชำระค่าทางด่วน ค่าพาหนะประเภทต่าง ๆ) ด้านการชำระภาษีและเงินประกันตน (การชำระภาษีประจำปี เงินประกันสังคม) การจัดหางานและการจ้างงาน ที่ดินและที่อยู่อาศัย เป็นต้น โดยพบว่า แอปพลิเคชันด้านสาธารณูปโภคและสวัสดิการภาครัฐได้รับความสนใจมากที่สุด (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2563)

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความพึงพอใจต่อการใช้บริการแอปพลิเคชันของหน่วยงานภาครัฐ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพการใช้งานแอปพลิเคชันที่ประชาชนเข้าถึงได้ง่าย สะดวก รวดเร็วมากยิ่งขึ้น สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนในการรับบริการของหน่วยงานภาครัฐได้ตลอดทุกที่ทุกเวลาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของประชาชนในอำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ที่มีต่อการใช้งานแอปพลิเคชันของหน่วยงานภาครัฐ
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจของประชาชนในอำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่มีต่อการใช้งานแอปพลิเคชันของหน่วยงานภาครัฐ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้งานแอปพลิเคชันของหน่วยงานภาครัฐ กับความพึงพอใจของประชาชนในอำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่มีต่อการใช้งานแอปพลิเคชันของหน่วยงานภาครัฐ
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอิทธิพลทางสังคมกับความพึงพอใจของประชาชนในอำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่มีต่อการใช้งานแอปพลิเคชันของหน่วยงานภาครัฐ

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ ในรูปแบบของงานวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบสอบถามเพื่อศึกษาถึงความพึงพอใจของประชาชนในอำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่มีต่อการใช้งานแอปพลิเคชันของหน่วยงานภาครัฐ

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนทั่วไปที่อาศัยอยู่ในอำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น จำนวน 61,585 คน ข้อมูล ณ วันที่ 15 สิงหาคม 2565 (สำนักบริหารการทะเบียน, 2565) เนื่องจากได้จำนวนประชากรที่แน่นอน จึงใช้สูตร Taro Yamane คำนวณหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ค่าความคลาดเคลื่อนเท่ากับร้อยละ 5 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เท่ากับ 397.43 คน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงทำการกำหนดกลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวน 400 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ การศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ความถี่ในการใช้งาน

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้งานแอปพลิเคชันของหน่วยงานภาครัฐ

ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับอิทธิพลทางสังคมที่มีต่อการใช้งานแอปพลิเคชันของหน่วยงานภาครัฐของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยมีการวัดระดับความคิดเห็น แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ซึ่งมีเกณฑ์การวัดตามมาตรวัดของ Likert Scal 5 ระดับ ดังนี้

ระดับคะแนน 5 คะแนน หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด
ระดับคะแนน 4 คะแนน หมายถึง เห็นด้วยมาก
ระดับคะแนน 3 คะแนน หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง
ระดับคะแนน 2 คะแนน หมายถึง เห็นด้วยน้อย
ระดับคะแนน 1 คะแนน หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

จากเกณฑ์ที่กำหนดมาข้างต้นมีความหมายดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 2.33 หมายถึง มีอิทธิพลทางสังคมน้อยต่อการใช้งานแอปพลิเคชันของหน่วยงานภาครัฐ

ค่าเฉลี่ย 2.34 - 3.66 หมายถึง มีอิทธิพลทางสังคมปานกลางต่อการใช้งานแอปพลิเคชันของหน่วยงานภาครัฐ

ค่าเฉลี่ย 3.67 - 5.00 หมายถึง มีอิทธิพลทางสังคมมากต่อการใช้งานแอปพลิเคชันของหน่วยงานภาครัฐ

ส่วนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของประชาชนในอำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่มีต่อการใช้งานแอปพลิเคชันของหน่วยงานภาครัฐ โดยแบ่งออกเป็น 6 ด้าน โดยมีการวัดระดับความพึงพอใจ แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ซึ่งมีเกณฑ์การวัดตามมาตรวัดของ Likert Scal ดังนี้

ระดับคะแนน 5 คะแนน หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด
ระดับคะแนน 4 คะแนน หมายถึง เห็นด้วยมาก
ระดับคะแนน 3 คะแนน หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง
ระดับคะแนน 2 คะแนน หมายถึง เห็นด้วยน้อย
ระดับคะแนน 1 คะแนน หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

จากเกณฑ์ที่กำหนดมาข้างต้นมีความหมายดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 2.33 หมายถึง ประชาชนในอำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีความพึงพอใจต่อการใช้งานแอปพลิเคชันของหน่วยงานภาครัฐอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 2.34 - 3.66 หมายถึง ประชาชนในอำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีความพึงพอใจต่อการใช้งานแอปพลิเคชันของหน่วยงานภาครัฐอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.67 - 5.00 หมายถึง ประชาชนในอำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีความพึงพอใจต่อการใช้งานแอปพลิเคชันของหน่วยงานภาครัฐอยู่ในระดับมาก

ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติมที่มีต่อการใช้งานแอปพลิเคชันของหน่วยงานภาครัฐ เป็นคำถามปลายเปิด (Open - ended)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากประชาชนในพื้นที่ อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 400 คน

2. ผู้วิจัยตรวจสอบความครบถ้วนและความถูกต้องของข้อมูลในแบบสอบถาม

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาแปลข้อมูลที่ได้เป็นรหัสพร้อมบันทึกข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์

5. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของประชาชนในอำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่มีต่อการใช้งานแอปพลิเคชันของหน่วยงานภาครัฐ โดยนำเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ขอคำแนะนำและตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของข้อคำถามจากคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อทำการตรวจสอบความถูกต้องเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของคำถามในแต่ละข้อความว่าตรงตามจุดประสงค์ของการวิจัยหรือไม่ และนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงให้ถูกต้องเที่ยงตรงเพื่อดำเนินการนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปเก็บข้อมูล (Try-Out) จำนวน 30 ชุด แล้วนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) ของครอนบาค (Croncach) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ เท่ากับ 0.98

6. การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

1. ความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) เพื่อนำเสนอข้อมูลทั่วไปด้านปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้งานแอปพลิเคชันของหน่วยงานภาครัฐ

2. ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้ในการวิเคราะห์การกระจายของข้อมูล ระดับค่าเฉลี่ยในการอธิบายอิทธิพลทางสังคมที่มีผลต่อการใช้งานแอปพลิเคชันของกลุ่มตัวอย่าง และความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการใช้งานแอปพลิเคชันของหน่วยงานภาครัฐ

3. การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยค่าสถิติการทดสอบทีเทส (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) และ LSD ในการเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการใช้งานแอปพลิเคชันหน่วยงานภาครัฐของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

4. การทดสอบความสัมพันธ์ด้วย Gamma ในการหาความสัมพันธ์ระหว่างอิทธิพลทางสังคมกับความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการใช้งานแอปพลิเคชันของหน่วยงานภาครัฐ

5. การทดสอบความสัมพันธ์ด้วย Chi – square และระดับความสัมพันธ์ด้วย Cramer’s V ในการหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้งานแอปพลิเคชันของหน่วยงานรัฐกับความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการใช้งานแอปพลิเคชันของหน่วยงานภาครัฐ โดยมีเกณฑ์การแปลผล

ทั้งนี้ สำหรับค่านัยสำคัญทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้กำหนดไว้ที่ระดับ .05

ผลการวิจัย (Research Results)

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน จำนวน 214 คน คิดเป็นร้อยละ 53.5 ส่วนใหญ่มีอายุน้อยกว่าหรือ 26 ปี จำนวน 148 คน คิดเป็นร้อยละ 37.0 ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่า จำนวน 194 คน คิดเป็นร้อยละ 48.5 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว/รับจ้างทั่วไป จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 28.0 และส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนอยู่ที่ 10,001 – 20,000 บาท จำนวน 187 คน คิดเป็นร้อยละ 46.8

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้งานแอปพลิเคชันของหน่วยงานภาครัฐ

2.1 แอปพลิเคชันที่ใช้งาน

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้งานแอปพลิเคชันเป๋าตัง คิดเป็นร้อยละ 48.4 รองลงมาอันดับสอง คือ แอปพลิเคชันหมอพร้อม คิดเป็นร้อยละ 24.3 และรองลงมาอันดับสาม คือ แอปพลิเคชัน กยศ.connect คิดเป็นร้อยละ 5.2

2.2 ความถี่ในการใช้งาน

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้งานเดือนละครั้ง คิดเป็นร้อยละ 42.5 รองลงมา คือ สัปดาห์ละครั้ง คิดเป็นร้อยละ 17.5 และน้อยที่สุด คือ สองสัปดาห์ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 6.8

2.3 อุปกรณ์ที่ใช้งาน

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้งานด้วยโทรศัพท์มือถือ คิดเป็นร้อยละ 90.2 รองลงมาคือ ipad/tablet คิดเป็นร้อยละ 7.8 และน้อยที่สุด คือ คอมพิวเตอร์ คิดเป็นร้อยละ 2.1

ตอนที่ 3 อิทธิพลทางสังคมต่อการใช้งานแอปพลิเคชันของหน่วยงานภาครัฐ

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของอิทธิพลทางสังคมต่อการใช้งานแอปพลิเคชันของหน่วยงานภาครัฐ ของประชาชนในอำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในภาพรวมมีอิทธิพลทางสังคมมากต่อการใช้งานแอปพลิเคชันของหน่วยงานภาครัฐ ($\bar{X}$ = 3.68) เนื่องจากพฤติกรรมความคิดและความรู้สึกของบุคคลมักจะถูกเปลี่ยนแปลงโดยการชักจูง การคล้อยตาม การยอมทำตาม และการเชื่อฟัง จากการกระทำของบุคคลหนึ่งหรือหลายๆ คน ซึ่งอาจจะเป็นบุคคลในครอบครัว เพื่อน หรือสื่อต่างๆ ทั้งนี้ เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างใช้แอปพลิเคชันหน่วยงานภาครัฐที่บุคคลส่วนใหญ่ในสังคมใช้มากที่สุด ($\bar{X}$ = 3.79) รองลงมา คือ การสนใจใช้งานแอปพลิเคชันมากขึ้นเมื่อรับรู้ประโยชน์ของแอปพลิเคชันของหน่วยงานภาครัฐทางสื่อต่างๆ เช่น ทางโทรทัศน์/ทางอินเทอร์เน็ต หรือจากบุคคลรอบข้าง ($\bar{X}$ = 3.77) และน้อยที่สุด คือ การใช้งานแอปพลิเคชันของหน่วยงานภาครัฐตามบุคคลรอบข้างของท่าน ($\bar{X}$ = 3.57)

ตอนที่ 4 ความพึงพอใจของประชาชนในอำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ที่มีต่อการใช้งานแอปพลิเคชันของหน่วยงานภาครัฐ

ความพึงพอใจของประชาชนในอำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่มีต่อการใช้งานแอปพลิเคชันของหน่วยงานภาครัฐ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.77)

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจที่มีต่อการใช้งานแอปพลิเคชันของหน่วยงานภาครัฐ ในภาพรวมรายด้าน

(n = 400)

ความพึงพอใจที่มีต่อการใช้งานแอปพลิเคชันของหน่วยงานภาครัฐ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. ด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน	3.77	.67	มาก
2. ด้านความน่าเชื่อถือ	3.72	.64	มาก
3. ด้านการใช้งาน	3.77	.66	มาก
4. ด้านประสิทธิภาพ	3.72	.69	มาก
5. ด้านการบำรุงรักษา	3.56	.75	ปานกลาง
6. ด้านความสามารถในการใช้งานกับระบบอื่น	3.77	.69	มาก
รวม	**3.72**	**.60**	**มาก**

จากตารางที่ 1 สามารถอธิบายระดับความพึงพอใจที่มีต่อการใช้งานแอปพลิเคชันของหน่วยงานภาครัฐ ในภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 3.72) โดยด้านที่มีความพึงพอใจมากที่สุด คือ ด้านการใช้งาน ($\bar{x}$ = 3.77) เนื่องจากแอปพลิเคชันของหน่วยงานภาครัฐใช้งานง่าย มีการออกแบบที่น่าสนใจในการใช้งานและหลากหลาย ประกอบกับใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ขนาดตัวหนังสือชัดเจน รองลงมา คือ ด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน ($\bar{x}$ = 3.77) เนื่องจากแอปพลิเคชันหน่วยงานของรัฐมีฟังก์ชันที่ถูกต้องตรงกับความต้องการของผู้ใช้งาน รวมถึงมีความปลอดภัยที่สามารถป้องกันข้อมูลที่สำคัญของผู้ใช้งานในระบบไม่ให้ผู้อื่นเข้าถึงก่อนได้รับอนุญาต และด้านความพึงพอใจที่น้อยที่สุด คือ ด้านการบำรุงรักษา ($\bar{x}$ = 3.56) เนื่องจากแอปพลิเคชันของหน่วยงานภาครัฐเกิดข้อผิดพลาดในการใช้งานเนื่องจากในบางครั้งมีผู้ใช้งานในเวลาเดียวกันเป็นจำนวนมาก เช่น การลงทะเบียนรับสิทธิในโครงการคนละครึ่ง บนแอปพลิเคชันเป๋าตัง จึงทำให้เกิดข้อผิดพลาดในการทำงานของระบบ

ตอนที่ 5 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 ประชาชนในอำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการใช้งานแอปพลิเคชันของหน่วยงานภาครัฐแตกต่างกัน ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้แตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อการใช้งานแอปพลิเคชันของหน่วยงานภาครัฐ ในภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

แต่กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ อายุ อาชีพ และรายได้ต่อเดือน มีความพึงพอใจต่อการใช้งานแอปพลิเคชันของหน่วยงานภาครัฐ ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 26 ปี มีความพึงพอใจต่อการใช้งานแอปพลิเคชันของหน่วยงานภาครัฐ มากกว่ากลุ่มตัวอย่าง ที่มีอายุตั้งแต่ 27 – 35 ปี และกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 26 ปี มีความพึงพอใจต่อการใช้งานแอปพลิเคชันของหน่วยงานภาครัฐ มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 36 ปีขึ้นไป ในด้านการใช้งาน อีกทั้ง กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 26 ปี มีความพึงพอใจต่อการใช้งานแอปพลิเคชันของหน่วยงานภาครัฐ มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุตั้งแต่ 27 – 35 ปี และผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 26 ปี มีความพึงพอใจต่อการใช้งานแอปพลิเคชันของหน่วยงานภาครัฐ มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 36 ปีขึ้นไป ด้านความสามารถในการใช้งานกับระบบอื่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้งานมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจต่อการใช้งานแอปพลิเคชันของหน่วยงานภาครัฐ ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า อุปกรณ์ที่ใช้งานมีความสัมพันธ์ในทิศทางตามกันค่อนข้างน้อยกับความพึงพอใจที่มีต่อการใช้งานแอปพลิเคชันของหน่วยงานภาครัฐ ทั้งในภาพรวมและรายด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนแอปพลิเคชันที่ใช้งาน และความถี่ในการใช้งาน ไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของประชาชนในอำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในภาพรวม

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า แอปพลิเคชันที่ใช้งาน ในด้านความน่าเชื่อถือ ด้านประสิทธิภาพ ด้านการใช้งาน ด้านการบำรุงรักษา และด้านความสามารถในการใช้งานกับระบบอื่น มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจมีต่อการใช้งานแอปพลิเคชันของหน่วยงานภาครัฐ ส่วนความถี่ในการใช้งาน มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในด้านประสิทธิภาพ และด้านการบำรุงรักษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

สมมติฐานที่ 3 อิทธิพลทางสังคม มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของประชาชนในอำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่มีต่อการใช้งานแอปพลิเคชันของหน่วยงานภาครัฐ ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า อิทธิพลทางสังคมมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของประชาชนในอำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่มีต่อการใช้งานแอปพลิเคชันของหน่วยงานภาครัฐ ในระดับสูง ทั้งในภาพรวมและรายด้านระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนในอำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่มีต่อการใช้งานแอปพลิเคชันของหน่วยงานภาครัฐ ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้มีอายุเท่ากับ 26 - 35 ปี ซึ่งเป็นช่วงวัยที่สามารถเรียนรู้และใช้งานเทคโนโลยีได้อย่างคล่องแคล่ว ส่งผลให้สามารถเรียนรู้และใช้งานแอปพลิเคชันได้ด้วยตนเอง และใช้งานฟังก์ชันต่างๆ ของแอปพลิเคชันได้โดยง่าย ทั้งนี้

กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจด้านการใช้งานมากที่สุด เนื่องจากแอปพลิเคชันของหน่วยงานภาครัฐใช้งานง่าย มีการออกแบบที่น่าสนใจในการใช้งานและหลากหลาย ประกอบกับใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ขนาดตัวหนังสือชัดเจน รองลงมา คือ ด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน เนื่องจากแอปพลิเคชันหน่วยงานของรัฐมีฟังก์ชันที่ถูกต้องตรงกับความต้องการของผู้ใช้งาน รวมถึงมีความปลอดภัยที่สามารถป้องกันข้อมูลที่สำคัญของผู้ใช้งานในระบบไม่ให้ผู้อื่นเข้าถึงก่อนได้รับอนุญาต และด้านที่มีความพึงพอใจที่น้อยที่สุด คือ ด้านการบำรุงรักษา เนื่องจากแอปพลิเคชันของหน่วยงานภาครัฐเกิดข้อผิดพลาดในการใช้งานบ่อยครั้ง เนื่องจากในบางครั้งมีผู้ใช้งานในเวลาเดียวกันเป็นจำนวนมาก เช่น การลงทะเบียนรับสิทธิในโครงการคนละครึ่ง บนแอปพลิเคชันเป๋าตัง ซึ่งเป็นแอปพลิเคชันที่ผู้ตอบแบบสอบถามใช้งานมากที่สุด จึงทำให้เกิดข้อผิดพลาดในการทำงานของระบบ โดยแอปพลิเคชันของหน่วยงานภาครัฐที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้งาน ได้แก่ แอปพลิเคชันเป๋าตัง เนื่องจากแอปพลิเคชันเป๋าตังเป็นแอปพลิเคชันที่ใช้ในการรับสิทธิช่วยเหลือประชาชนตามมาตรการฟื้นฟูเศรษฐกิจที่ประชาชนได้รับประโยชน์ เช่น โครงการคนละครึ่ง ซึ่งมีผู้รับสิทธิทั้งสิ้น 26,500,000 สิทธิ ซึ่งต้องใช้งานผ่านแอปพลิเคชันดังกล่าว รองลงมาอันดับสอง คือ แอปพลิเคชันหมอพร้อม เนื่องจากเป็นแอปพลิเคชันที่สามารถแสดงใบรับรองการรับวัคซีนป้องกันโรคโควิด -19 ซึ่งสามารถแสดงให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบได้โดยง่ายเพียงแค่มีมือถือ ไม่ต้องพกเอกสารรับรองที่เป็นกระดาษซึ่งเสี่ยงสูญหายได้ อีกทั้งยังมีประโยชน์ในการจองการฉีดวัคซีนป้องกันโรคโควิด -19 และรองลงมาอันดับสาม คือ แอปพลิเคชันแอปพลิเคชัน กยศ.connect เนื่องจากเป็นแอปพลิเคชันที่สำคัญสำหรับผู้ที่กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาในการวางแผนชำระหนี้และตรวจสอบสถานะการกู้ยืมเงินของนักเรียน/นักศึกษา ที่ยื่นกู้รายใหม่ โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความถี่ในการใช้งานแอปพลิเคชันเดือนละครั้ง รองลงมา คือ สัปดาห์ละครั้ง รองลงมา คือ สัปดาห์ละ 3 ครั้ง รองลงมาคือ ทุกวัน รองลงมา คือ สามสัปดาห์ต่อครั้ง และน้อยที่สุด คือ สองสัปดาห์ต่อครั้ง ทั้งนี้ เนื่องจากแอปพลิเคชันที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้งานนั้น คือ แอปพลิเคชันเป๋าตัง แอปพลิเคชันหมอพร้อม และแอปพลิเคชัน กยศ.connect ซึ่งในช่วงระยะเวลาที่เก็บข้อมูลในแอปพลิเคชันเป๋าตังยังไม่ได้เปิดรับสิทธิในการกระตุ้นเศรษฐกิจในโครงการต่างๆ ที่ประชาชนให้ความสนใจ มีเพียงการจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาล และการชำระค่าสาธารณูปโภค การโอนเงินและการบริการอื่นๆ อีกทั้งแอปพลิเคชันหมอพร้อม ส่วนใหญ่ก็ไม่ได้ใช้งานบ่อยครั้ง อาจจะใช้งานเดือนละครั้งเป็นอย่างต่ำในการเข้ารับการรักษาพยาบาลที่ต้องแสดงให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบ รวมถึงแอปพลิเคชัน กยศ.connect ที่ผู้กู้ยืมเงินต้องชำระหนี้ส่วนใหญ่เพียงเดือนละครั้ง ส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างเข้าใช้งานแอปพลิเคชันของหน่วยงานภาครัฐเดือนละครั้งอุปกรณ์ที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้งาน คือ โทรศัพท์มือถือ รองลงมา คือ ipad/tablet และคอมพิวเตอร์ ทั้งนี้เนื่องจากโทรศัพท์มือถือเป็นอุปกรณ์ที่พกพาง่ายสะดวกต่อการใช้งาน สามารถใช้งานได้ทุกที่ทุกเวลา เช่นเดียวกันกับแอปพลิเคชันหน่วยงานของรัฐส่วนใหญ่ที่สามารถใช้งานได้ทุกที่ทุกเวลาตลอด 24 ชั่วโมง

และผลการทดสอบสมสมติฐาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้แตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการใช้งานแอปพลิเคชันของหน่วยงานภาครัฐ ในภาพรวมแตกต่างกัน สอดคล้องกับ

งานวิจัยของวรรณพร หวลมานพ (2558) ได้ศึกษาพฤติกรรมและความพึงพอใจของผู้ใช้แอปพลิเคชันเคโมบายแบงก์กิ้งพลัสของธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) ในเขตกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้ เนื่องจากผู้มีรายได้น้อยมีความจำเป็นต้องเข้าถึงสิทธิการให้บริการของรัฐผ่านแอปพลิเคชันของหน่วยงานภาครัฐมากกว่ากลุ่มผู้มีรายได้สูง ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ อายุ การศึกษา และอาชีพแตกต่างกันมีความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน อุปกรณ์ที่ใช้งานมีความสัมพันธ์ระดับต่ำในทิศทางบวกกับความพึงพอใจของประชาชนในอำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่มีต่อการใช้งานแอปพลิเคชันของหน่วยงานภาครัฐ ทั้งในภาพรวมและรายด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ เนื่องจากอุปกรณ์แต่ละประเภทมีความแตกต่างกันในเรื่องของการประมวลผลข้อมูลบนแอปพลิเคชันที่เกี่ยวข้องกับความเสถียรความรวดเร็วและต่อเนื่อง กล่าวคือ คอมพิวเตอร์สามารถประมวลผลได้รวดเร็วกว่ามือถือ หรือ ipad/tablet หรือบางแอปพลิเคชันก็ไม่สามารถใช้งานได้ผ่านคอมพิวเตอร์ ตลอดจนการอัพเดทเวอร์ชันของแอปพลิเคชันก็ไม่รองรับในบางอุปกรณ์ ดังนั้น อุปกรณ์ที่ใช้งานจึงส่งผลต่อความพึงพอใจต่อการใช้งานแอปพลิเคชันของหน่วยงานภาครัฐ ส่วนแอปพลิเคชันที่ใช้งาน และความถี่ในการใช้งาน ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของประชาชนในอำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อิทธิพลทางสังคมมีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของประชาชนในอำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่มีต่อการใช้งานแอปพลิเคชันของหน่วยงานภาครัฐในระดับสูง ทั้งในภาพรวมและรายด้าน เนื่องจากสอดคล้องกับงานวิจัยของสรวรรณ อินทโสตถิ (2558) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจในการใช้แอพบริการสารสนเทศของหน่วยงานด้านสาธารณูปโภคภาครัฐ ทั้งนี้ เนื่องจากเมื่อบุคคลมีความเชื่อมั่นจากการรับรู้ว่าตนเองควรใช้งานแอปพลิเคชันของหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งได้รับอิทธิพลจากบุคคลรอบข้าง สังคม และสื่อต่างๆ ในการได้รับรู้ประโยชน์ในการใช้งาน สามารถสร้างความสะดวกสบายและสามารถเข้าถึงบริการของรัฐได้อย่างง่ายขึ้น จึงทำให้เกิดการรับรู้ และการยอมรับการใช้งานแอปพลิเคชันของหน่วยงานภาครัฐ จึงทำให้ผู้ใช้งานคาดหวังต่อการใช้งาน และเมื่อเทียบกับการใช้งานจริงจึงเกิดความพึงพอใจต่อการใช้งานแอปพลิเคชันของหน่วยงานภาครัฐ

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการศึกษาวิจัย เรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนในอำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่มีต่อการใช้งานแอปพลิเคชันของหน่วยงานภาครัฐ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน ด้านความน่าเชื่อถือ ด้านการใช้งาน ด้านประสิทธิภาพ และด้านความสามารถในการใช้งานกับระบบอื่น มีระดับความพึงพอใจต่อการใช้งานแอปพลิเคชันของหน่วยงานภาครัฐอยู่ในระดับมาก มีเพียงด้านการบำรุงรักษา มีระดับความพึงพอใจต่อต่อการใช้งานแอปพลิเคชันของหน่วยงานภาครัฐอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งการที่หน่วยงานภาครัฐต่างๆ ได้พัฒนาแอปพลิเคชันในการเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการที่ประชาชนสามารถเข้าถึงได้มากขึ้น ตลอดทุกที่ทุกเวลา จึงต้องรักษาจุดแข็งที่สะท้อนมาจากเสียงของ

ประชาชน เพื่อให้เกิดการสร้างการบริการที่สนองต่อความต้องการของประชาชน แต่ในอีกด้านหนึ่ง หน่วยงานภาครัฐควรแก้ไขปัญหาจุดอ่อนของการให้บริการผ่านแอปพลิเคชันที่บางครั้งเกิดความล่าช้า แอปพลิเคชันไม่เสถียรและมีการอัพเดทบ่อยครั้งมากเกินไป ส่งผลให้ประชาชนใช้งานได้ไม่ต่อเนื่อง และมีรวดเร็ว โดยข้อที่ประชาชนมีความพึงพอใจน้อยที่สุด คือ แอปพลิเคชันมีหน้าต่างแสดงข้อผิดพลาดในระบบอยู่เสมอ ทั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอแนะแนวทางปฏิบัติสำหรับการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้งานแอปพลิเคชันเพื่อให้ประชาชนเกิดความพึงพอใจในการใช้งานมากขึ้น ดังนี้

1. หน่วยงานของรัฐควรขยายฐานข้อมูลของระบบแอปพลิเคชันเพื่อรองรับการเข้าใช้งานของประชาชนในเวลาเดียวกัน

2. หน่วยงานของรัฐควรตั้งค่าระบบของแอปพลิเคชันให้มีการส่งข้อความแจ้งเตือนแสดงข้อผิดพลาด (Notification) ที่แสดงโดยชัดเจนว่าเป็นการแจ้งเตือนเป็นคำแนะนำหรือเป็นข้อผิดพลาดที่เข้าใจง่าย และระบุแนวทางการแก้ไขในเบื้องต้น

3. แอปพลิเคชันไม่ควรมีการปรับปรุงแก้ไขซอฟต์แวร์บ่อยเกินไป เพราะส่งผลต่อผู้ใช้งานไม่สามารถใช้งานได้ตลอดทุกที่ทุกเวลา

4. หน่วยงานของรัฐควรพัฒนาแอปพลิเคชันที่สามารถใช้งานได้กับทุกอุปกรณ์ และทุกระบบปฏิบัติ เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงการใช้งานได้มากขึ้น เนื่องจากบางแอปพลิเคชันสามารถใช้งานผ่านระบบปฏิบัติการ Android เท่านั้น ผู้ใช้งานระบบปฏิบัติการ IOS ไม่สามารถใช้งานแอปพลิเคชันดังกล่าวได้

5. หน่วยงานของรัฐควรจัดหาทีมเจ้าหน้าที่ผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านเทคนิคในการดูแลระบบของแอปพลิเคชัน เพื่อให้ระบบสามารถทำงานได้อย่างต่อเนื่อง ไม่เกิดข้อขัดข้อง เกิดข้อผิดพลาดในระหว่างการใช้งาน หรือมีทีมงานที่สามารถแก้ไขปัญหาได้ทันที เมื่อมีข้อร้องเรียนจากประชาชนเกี่ยวกับการใช้งาน

6. การลงทะเบียนสมัครเข้าใช้งาน ควรมีหน้าจอการลงทะเบียนเข้าใช้งานง่ายตลอดจนการยืนยันตัวตนผู้ใช้งานที่ง่าย ไม่ยุ่งยากซับซ้อน เช่น แอปพลิเคชันเป๋าตังที่ประชาชนสามารถยืนยันตัวตนได้ด้วยตนเอง ไม่ต้องเดินทางไปยืนยันตัวตนผ่านตู้บริการของธนาคารกรุงไทย

นอกจากนี้ ผลการศึกษาวิจัย พบว่า อิทธิพลทางสังคมมีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจต่อการใช้งานแอปพลิเคชัน จะเห็นได้ว่าบุคคลรอบข้าง เพื่อน สังคม หรือสื่อต่างๆ มีส่วนที่ทำให้ประชาชนอยากใช้งานแอปพลิเคชันมากขึ้นเมื่อได้รับรู้ถึงประโยชน์ของการใช้งาน ทั้งนี้ แอปพลิเคชันของหน่วยงานภาครัฐที่ในปัจจุบันมีมากกว่าสองร้อยแอปพลิเคชัน ซึ่งประชาชนอาจเข้าถึงแอปพลิเคชันได้ไม่ทั่วถึง เนื่องจากไม่เคยรับรู้ว่ามีบริการในด้านต่างๆ มากมายหลายด้านที่อาจเป็นประโยชน์แก่ตนเองอย่างมาก หากหน่วยงานภาครัฐมีเชิญชวน แนะนำ โฆษณาประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบและเห็นประโยชน์ในการให้บริการในทุกช่องทางสื่อสาร อาจจะทำให้ประชาชนใช้งานแอปพลิเคชันของหน่วยงานภาครัฐมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งมีลักษณะเป็นการวิจัยเชิงสำรวจเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไป จึงควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในลักษณะการวิจัยเชิงคุณภาพ ในรูปแบบของการสัมภาษณ์เชิงลึกหรือกลุ่มสัมภาษณ์ เพื่อให้ทราบถึงพฤติกรรมและความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการใช้งานแอปพลิเคชันของหน่วยงานภาครัฐในเชิงลึกเพื่อที่ได้จะได้นำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขให้ตรงจุดสามารถตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของประชาชนและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.2 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเฉพาะประเด็นความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการใช้งานแอปพลิเคชันของหน่วยงานภาครัฐ ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปควรจะวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับทัศนคติและความหวังต่อการใช้งาน เพื่อที่จะสามรถนำผลการวิจัยมาพัฒนาและปรับปรุงประสิทธิภาพของแอปพลิเคชันของหน่วยงานภาครัฐ ให้ตรงกับลักษณะความต้องการในการใช้งานของประชาชนมากยิ่งขึ้น

2.3 การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่ในพื้นที่อำเภอบางสะพานจังหวัดประจวบคีรีขันธ์เท่านั้น ในการวิจัยครั้งต่อไปควรจะวิจัยในกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดอื่นๆ เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่มีครอบคลุมกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งประเทศมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

World Bank. (2011). *e-Government*. Retrieved March 30, 2020, from https://www.worldbank.org/en/topic/digitaldevelopment/brief/e-government

วรรณพร หวลมานพ. (๒๕๕๘). *พฤติกรรมและความพึงพอใจของผู้ใช้แอปพลิเคชันเคโมบายแบงก์กิ้งพลัสของธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) ในเขตกรุงเทพมหานคร.* (การค้นคว้าอิสระวารสารศาสตร์มหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สรวรรณ อินทโสตถิ. (๒๕๕๘). *ปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจในการใช้แอพบริการสารสนเทศของหน่วยงานด้านสาธารณูปโภคภาครัฐ*. (การค้นคว้าอิสระวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2563). *ระบบศูนย์กลางบริการประชาชนในการติดต่อราชการแบบเบ็ดเสร็จครบวงจร (*Citizen Portal). สืบค้น 30 มีนาคม 2565, จาก https://www.ocsc.go.th/sites/default/files/attachment/page/project01.pdf

สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล. (2560). *เกี่ยวกับ Data.go.th*. สืบค้น 30 มีนาคม 2565, จาก https://data.go.th/pages/about-data-go-th

สำนักบริหารการทะเบียน. (2565). *โครงสร้างข้อมูลสถิติจำนวนประชากร*. สืบค้น 14 พฤษภาคม 2565, จาก https://stat.bora.dopa.go.th/new_stat/webpage/statbyyear.php

รูปแบบการบริหารหลักสูตรเพื่อพัฒนาอาชีพ ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองอุตรดิตถ์

Curriculum Administration Model for Career Development of Non-Formal and Informal Education Center, Mueang Uttaradit District

ธนภัทร สมสันต์[1] พิมผกา ธรรมสิทธิ์[2] จริยา พิชัยคำ[3]
Thanaphat Somsan, Phimphaka Thammasit, Jariya Phichaikham.

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นและรูปแบบการบริหารหลักสูตรเพื่อพัฒนาอาชีพของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองอุตรดิตถ์ รูปแบบการวิจัยเป็นแบบผสมผสาน ประชากรที่ใช้ระยะที่ 1 ได้แก่ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองอุตรดิตถ์ 1 คน ข้าราชการครู 1 คน ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน 4 คน ครูกศน.ตำบล 18 คน และวิทยากรผู้สอนหลักสูตรเพื่อพัฒนาอาชีพ 68 คน รวม 92 คน กลุ่มเป้าหมายระยะที่ 2 ได้แก่ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ 3 คน ข้าราชการครู 3 คน และครูกศน.ตำบล 3 คน รวม 9 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นและการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า สภาพที่เป็นอยู่การบริหารหลักสูตรเพื่อพัฒนาอาชีพ ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองอุตรดิตถ์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 3.34) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ ($\overline{X}$ = 3.34) ด้านการติดตามและประเมินผลหลักสูตรพัฒนาอาชีพ ($\overline{X}$ = 3.38) และด้านการเตรียมความพร้อมการบริหารหลักสูตร ($\overline{X}$ = 3.33) ตามลำดับ ส่วนสภาพที่ควรจะเป็นการบริหารหลักสูตรเพื่อ

Received: 2023-05-24 **Revised**: 2023-07-08 **Accepted**: 2023-07-10

[1] นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ Master of Education Program Students Department of Educational Administration Uttaradit Rajabhat University. Corresponding Author e-mail: Mewradg@gmail.com

[2] อาจารย์สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ Lecturer in Educational Administration Uttaradit Rajabhat University

[3] อาจารย์สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ Lecturer in Educational Administration Uttaradit Rajabhat University

พัฒนาอาชีพของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองอุตรดิตถ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.95) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน และรูปแบบการบริหารหลักสูตรเพื่อพัฒนาอาชีพของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองอุตรดิตถ์ ประกอบด้วย 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) วิธีดำเนินการของรูปแบบ 4) เงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบ

คำสำคัญ (Keywords): รูปแบบ; การบริหารหลักสูตรเพื่อพัฒนาอาชีพ

Abstract

The purpose of this research To study the needs and forms of curriculum administration for professional development of the Center for Non-Formal and Informal Education, Muang Uttaradit District. The research design was mixed. The population used in Phase 1 was the director of the Center for Non-formal Education and Informal Education in Mueang Uttaradit District, 1 government teacher, 4 non-formal education volunteer teachers, 18 sub-district non-formal education teachers and lecturers. 68 career development courses, a total of 92 people. The target group in Phase 2 was 3 directors of the Center for Non-Formal and Informal Education, 3 district civil servants, and 3 sub-district non-formal education teachers, a total of 9 tools. In collecting data, there are questionnaires and interview forms. Statistics used in data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation. Need Priority Index and Content Analysis The results showed that The status quo, curriculum administration for professional development of the Center for Non-formal Education and Informal Education, Muang Uttaradit District as a whole were at a moderate level ($\bar{X}$ = 3.34). When considered individually, it was found that they were at a moderate level in all aspects. In descending order, the first 3 were curriculum implementation ($\bar{X}$ = 3.34), monitoring and evaluation of career development programs ($\bar{X}$ = 3.38), and preparation for curriculum administration ($\bar{X}$ = 3.33) respectively. As for the conditions that should be the curriculum administration for professional development of the Center for Non-formal Education and Informal Education, Muang Uttaradit District. Overall, it was at the highest level ($\bar{X}$ = 4.95). When considered individually, it was at the highest level in all aspects. and a curriculum administration model for professional development of the Center for Non-formal Education and Informal Education, Muang Uttaradit District, consisting of 1) Principles of the Model 2) Objectives of the Model 3) pattern execution method 4) pattern success condition

Keywords: Model; Curriculum Administration for Career Development

บทนำ (Introduction)

การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต จะได้รับการพัฒนาการเรียนรู้ให้เป็นคนดีคนเก่ง มีคุณภาพ และมีความพร้อมร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่นคั่ง และยั่งยืนเพื่อพัฒนาและยกระดับศักยภาพวัยแรงงาน ประเด็นการพัฒนาการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 และพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย (แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) สอดคล้องกับนโยบายกระทรวงศึกษาธิการได้ตระหนักถึงความสำคัญด้านการพัฒนา และเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ด้านการศึกษาเพื่อทักษะอาชีพและการมีงานทำพัฒนา 3 ทักษะหลักได้แก่ โลกทัศน์อาชีพ การเสริมทักษะใหม่ (up skill) และเพิ่มทักษะใหม่ที่จำเป็น (re-skill) ให้แก่กลุ่มเป้าหมายประกอบด้วย ผู้อยู่ในระบบการศึกษา ผู้อยู่นอกระบบการศึกษา วัยแรงงาน และผู้สูงอายุ เพื่อให้มีทักษะและสมรรถนะสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง ที่เกิดจากเทคโนโลยีดิจิทัลและอาชีพที่เกิดขึ้นใหม่โดยเน้นเพิ่มบทบาทของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา (นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ พ.ศ.2565)

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ดำเนินการจัดการศึกษา ให้กับผู้ด้อย ผู้พลาด และผู้ขาดโอกาสทางการศึกษารวมทั้งประชาชนทั่วไปได้รับโอกาสทางการศึกษาในรูปแบบการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ ที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง เป็นไปตามบริบทสภาพปัญหาและความต้องการของแต่ละกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาในรูปแบบการศึกษานอกระบบที่เป็นหลักสูตรระยะสั้นจัดตามความต้องการ ของกลุ่มเป้าหมายที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับอาชีพ การยกระดับคุณภาพและเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการสำหรับทุกกลุ่มเป้าหมายและสร้างความพึงพอใจให้กับผู้รับบริการ การยกระดับผลิตภัณฑ์สินค้าบริการจากโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนที่เน้น “ส่งเสริม ความรู้ สร้างอาชีพ เพิ่มรายได้ และมีคุณภาพชีวิตที่ดี” ให้มีคุณภาพมาตรฐานเป็นที่ยอมรับของตลาด ต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม พัฒนาสู่วิสาหกิจชุมชนตลอดจนเพิ่มช่องทางประชาสัมพันธ์และช่องทางการจำหน่าย (นโยบายและจุดเน้นการดำเนินงาน สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2565)

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองอุตรดิตถ์ ได้ดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ ในเขตพื้นที่รับผิดชอบทั้งหมด 17 ตำบล ตามนโยบายสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย คือ สร้างผู้ประกอบการอัจฉริยะ “ผลิตเก่ง ขายเก่ง” หรือ “ซื้อเป็น ขายเป็น” บริการเป็นเลิศ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ในประเด็นการพัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานผู้ประกอบการ ยุคใหม่ มีภารกิจที่จะดำเนินการในการดำเนินงาน ดังนี้ พัฒนาหลักสูตรอาชีพเพื่อสร้างอาชีพ ในรูปแบบครบวงจร ตั้งแต่การผลิต แปรรูป จัดจำหน่าย การตลาด และการดำเนินธุรกิจ ส่งเสริมให้ประชาชน

ใช้เทคโนโลยีในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้ามีช่องทางจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของวิสาหกิจชุมชนให้เป็นระบบครบวงจร และสนับสนุนการจำหน่ายสินค้า และผลิตภัณฑ์ผ่านศูนย์จำหน่ายสินค้าและผลิตภัณฑ์ออนไลน์ กศน. (ONIE Online Commerce Center : OOCC) เพื่อจำหน่ายสินค้าออนไลน์ ระดับตำบล ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน รวมทั้งสร้างรายได้ให้กับตนเองได้ และพัฒนาทักษะ มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ (แนวทางการดำเนินงานเพื่อสร้างความเข้มแข็งโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2565)

จากรายงานผลการดำเนินงานของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมืองอุตรดิตถ์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2564 ข้อมูลในระบบฐานข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (DMIS) พบว่าผลการดำเนินงานการศึกษาต่อเนื่อง การฝึกอาชีพหลักสูตรเพื่อพัฒนาอาชีพ มีผู้ผ่านการอบรมทั้งหมด 1,020 คน นำความรู้ไปสร้างรายได้และต่อยอดอาชีพเดิม 139 คน เพิ่มโอกาสทางการเรียนรู้ 75 คน พัฒนาตนเองและครอบครัว 806 คน จากการผลการดำเนินงานดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการการจัดการศึกษาพัฒนาอาชีพในปีงบประมาณ 2564 ผลการดำเนินงานยังไม่ตอบสนองต่อนโยบาย และยุทธศาสตร์ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเท่าที่ควร เพื่อให้สอดคล้องกับจุดหมายที่กำหนดไว้ และให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน ตามสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจเทคโนโลยี สามารถเข้าสู่อาชีพ และสามารถประกอบอาชีพหรือพัฒนาอาชีพของตนเองได้

จากความสำคัญของปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษารูปแบบการบริหารหลักสูตรเพื่อพัฒนาอาชีพ ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองอุตรดิตถ์ เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนปรับปรุงพัฒนาการบริหารหลักสูตรเพื่อพัฒนาอาชีพ ให้มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และเพื่อช่วยให้ทราบความต้องการจำเป็นของหลักสูตรเพื่อพัฒนาอาชีพ และได้รูปแบบที่ได้จากการพัฒนาสามารถนำมาประยุกต์ใช้สำหรับการบริหารหลักสูตรเพื่อพัฒนาอาชีพ สามารถนำไปใช้ได้อย่างมีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นการบริหารหลักสูตรเพื่อพัฒนาอาชีพของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองอุตรดิตถ์
2. เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารหลักสูตรเพื่อพัฒนาอาชีพของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองอุตรดิตถ์

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

วิธีการการวิจัยฉบับนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน ดำเนินการเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ระยะที่ 1 ศึกษาความต้องการจำเป็นการบริหารหลักสูตรเพื่อพัฒนาอาชีพของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองอุตรดิตถ์ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองอุตรดิตถ์1คน ข้าราชการครู 1 คน ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน 4 คน ครูกศน.ตำบล 18 คน และวิทยากรผู้สอนหลักสูตรเพื่อพัฒนาอาชีพ 68 คน รวม 92 คน

ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการบริหารหลักสูตรเพื่อพัฒนาอาชีพของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองอุตรดิตถ์ กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ 3 คน ข้าราชการครู 3 คน และครูกศน.ตำบล 3 คน รวม 9 คน

เครื่องมือการวิจัย

ระยะที่ 1 ศึกษาความต้องการจำเป็นการบริหารหลักสูตรเพื่อพัฒนาอาชีพของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองอุตรดิตถ์ เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ตอนที่ 1 สอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ ได้แก่ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน ตอนที่ 2 สอบถามสภาพที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็นการบริหารหลักสูตรเพื่อพัฒนาอาชีพของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองอุตรดิตถ์ เป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert) มี 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการเตรียมความพร้อมการบริหารหลักสูตร ด้านการจัดทำหลักสูตรพัฒนาอาชีพ ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการติดตามและประเมินผลหลักสูตรพัฒนาอาชีพ และด้านการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็นการบริหารหลักสูตรเพื่อพัฒนาอาชีพ ที่มีลักษณะแบบปลายเปิด โดยนำเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ขอคำแนะนำและตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของข้อคำถามจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปเก็บข้อมูล (Try-Out) จำนวน 30 ชุด แล้วนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) ของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ เท่ากับ 0.93

ระยะที่ 2 ศึกษารูปแบบการบริหารหลักสูตรเพื่อพัฒนาอาชีพ ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองอุตรดิตถ์ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วยตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพของกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ชื่อ-สกุล ตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน วุฒิการศึกษาสูงสุด

และสถานที่ทำงาน ตอนที่ 2 เป็นประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์ โดยนำค่าดัชนีความต้องการจำเป็นลำดับที่ 1-3 ของแต่ละด้านมาเป็นประเด็นคำถามสัมภาษณ์ เพื่อหารูปแบบ

การรวบรวมข้อมูล

ระยะที่ 1 ศึกษาความต้องการจำเป็นของการบริหารหลักสูตรเพื่อพัฒนาอาชีพ ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองอุตรดิตถ์ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามกับประชากรกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด จำนวน 92 คน โดยดำเนินการดังนี้

1. ทำหนังสือขอเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

2. นำหนังสือเก็บรวบรวมข้อมูลส่งให้แก่ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองอุตรดิตถ์ เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

3. รวบรวมข้อมูลแบบสอบถามในระหว่าง เดือนมกราคม ถึง เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2566 ได้แบบสอบถามกลับคืนมาร้อยละ 100

ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการบริหารหลักสูตรเพื่อพัฒนาอาชีพ ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองอุตรดิตถ์ ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้มาจากการกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) รวมทั้งสิ้น จำนวน 9 คน โดยดำเนินการดังนี้

1. ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย

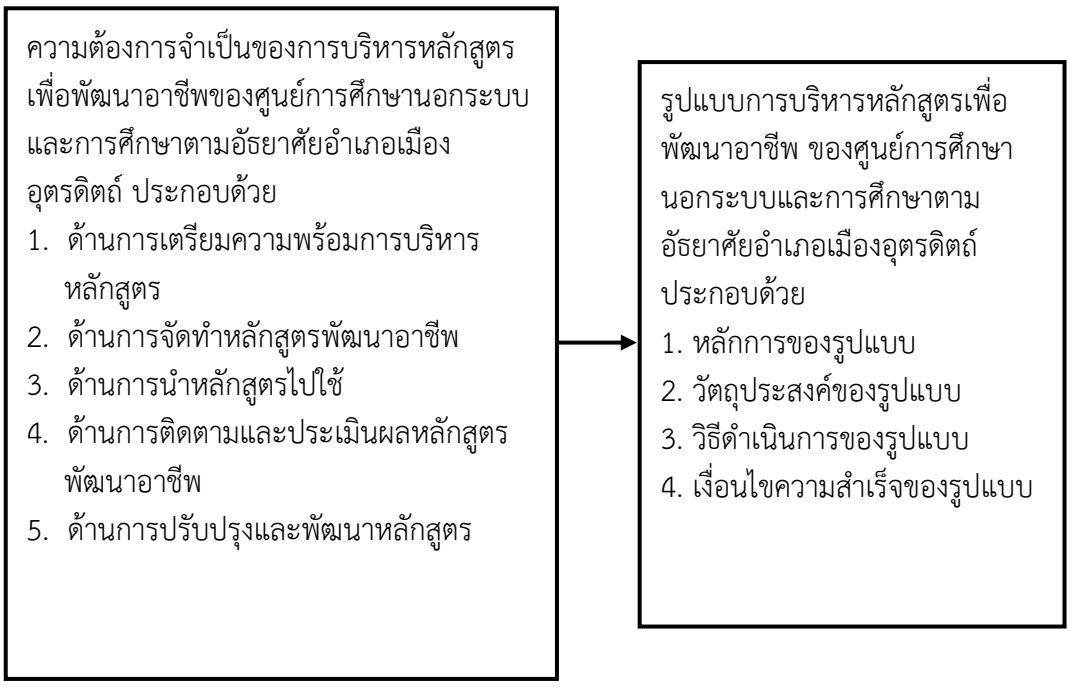
2. ประสานงาน นัดหมาย วัน เวลา ขอสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายด้วยตนเอง โดยดำเนินการสัมภาษณ์ในระหว่างเดือนมีนาคม ถึง เดือนเมษายน พ.ศ.2566

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็นของการบริหารหลักสูตรเพื่อพัฒนาอาชีพของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองอุตรดิตถ์ วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็นของการบริหารหลักสูตรเพื่อพัฒนาอาชีพของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองอุตรดิตถ์มาวิเคราะห์ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น โดยใช้วิธี Modified Priority Needs Index : PNI) (สุวิมล ว่องวาณิช 2562, น.279) เพื่อจัดลำดับความสำคัญความต้องการจำเป็นของแต่ละด้าน

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จาการสัมภาษณ์ นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาตรวจสอบข้อมูล วิเคราะห์ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ยึดเนื้อหาข้อมูลเป็นเกณฑ์ แล้วสร้างข้อสรุป

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผลการวิจัย (Research Results)

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นการบริหารหลักสูตรเพื่อพัฒนาอาชีพเป็นดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงผลศึกษาการบริหารหลักสูตรเพื่อพัฒนาอาชีพภาพรวม

การบริหารหลักสูตรเพื่อพัฒนาอาชีพ	**สภาพที่เป็นอยู่**		**สภาพที่ควรจะเป็น**		**ความต้องการจำเป็น (PNI)**	**ลำดับ**
	$\overline{x}$	**แปลผล**	$\overline{x}$	**แปลผล**		
1. ด้านการเตรียมความพร้อมการบริหารหลักสูตร	3.33	ปานกลาง	4.96	มากที่สุด	0.490	3
2. ด้านการจัดทำหลักสูตรพัฒนาอาชีพ	3.29	ปานกลาง	4.95	มากที่สุด	0.504	2
3. ด้านการนำหลักสูตรไปใช้	3.44	ปานกลาง	4.94	มากที่สุด	0.436	5
4. ด้านการติดตามและประเมินผลหลักสูตรพัฒนาอาชีพ	3.38	ปานกลาง	4.91	มากที่สุด	0.454	4
5. ด้านการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร	3.26	ปานกลาง	4.97	มากที่สุด	0.522	1
ภาพรวม	**3.34**	**ปานกลาง**	**4.95**	**มากที่สุด**	**0.481**	

จากตารางที่ 1 พบว่า ความต้องการจำเป็นการบริหารหลักสูตรเพื่อพัฒนาอาชีพของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองอุตรดิตถ์ โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร ด้านการจัดทำหลักสูตรพัฒนาอาชีพ ด้านการเตรียมความพร้อมการบริหารหลักสูตร ด้านการติดตามและประเมินผลหลักสูตรพัฒนาอาชีพ และด้านการนำหลักสูตรไปใช้ ตามลำดับ

2. ผลการศึกษารูปแบบการบริหารหลักสูตรเพื่อพัฒนาอาชีพของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองอุตรดิตถ์ มีดังนี้

2.1 หลักการของรูปแบบ ซึ่งประกอบด้วย หลักการมีส่วนร่วม หลักการวางแผน และหลักการทำงานเป็นทีมที่ผู้บริหาร ข้าราชการครู ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน ครูกศน.ตำบล และวิทยากรผู้สอนหลักสูตรเพื่อพัฒนาอาชีพ วางแผนการดำเนินการบริหารหลักสูตรเพื่อพัฒนาอาชีพร่วมกัน ทั้งนี้เพื่อให้การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพตรงกับความต้องการของประชาชนกลุ่มเป้าหมายมากที่สุด

2.2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ เพื่อพัฒนาผู้บริหาร ข้าราชการครู ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน ครูกศน.ตำบล และวิทยากรผู้ทำหน้าที่ในการบริหารหลักสูตรเพื่อพัฒนาอาชีพของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ให้มีความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินการบริหารหลักสูตรเพื่อพัฒนาอาชีพของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิผล สามารถนำรูปแบบไปใช้ในการปฏิบัติงานและพัฒนาการบริหารหลักสูตรเพื่อพัฒนาอาชีพอย่างมีประสิทธิผลของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

2.3 วิธีการดำเนินการ ซึ่งประกอบด้วย การเตรียมความพร้อมการบริหารหลักสูตรการจัดทำหลักสูตรพัฒนาอาชีพ การนำหลักสูตรไปใช้ การติดตามและประเมินผลหลักสูตรพัฒนาอาชีพ การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร

2.4 เงื่อนไขความสำเร็จ ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหาร ข้าราชการครู ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน ครูกศน.ตำบล และวิทยากรผู้ทำหน้าที่ในการบริหารหลักสูตรเพื่อพัฒนาอาชีพของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ตระหนักและให้ความสำคัญของการดำเนินการจัดและการบริหารหลักสูตรเพื่อพัฒนาอาชีพ กำหนดนโยบายและแผนการดำเนินงานที่ชัดเจนและเหมาะสม ดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ตามความเหมาะสม มีการติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่องและนำเอาผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพอยู่เสมอ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิจัยมีประเด็นน่าสนใจนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. จากผลการศึกษาความต้องการจำเป็นการบริหารหลักสูตรเพื่อพัฒนาอาชีพของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองอุตรดิตถ์ สภาพที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็นการบริหารหลักสูตรเพื่อพัฒนาอาชีพ เมื่อพิจารณาจากค่าดัชนีลำดับความต้องการจำเป็นทั้ง 5 ด้าน พบว่าความต้องการจำเป็นอันดับ 1 คือ ด้านการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร ทั้งนี้เพราะหลักสูตรเป็นหัวใจสำคัญซึ่งการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร เป็นการนำผลจากการประเมินหลักสูตรมาเป็นข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรที่นำไปใช้แล้วให้มีคุณภาพดีขึ้น เมื่อนำไปใช้ในครั้งต่อไปจะทำให้ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและผู้เรียนเกิดความพึงพอใจ ซึ่งในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรในด้านจุดมุ่งหมาย ด้านเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ ด้านวิธีการวัดและประเมินผล ด้านสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ เป็นต้น สอดคล้องกับแนวคิดของ จิติมา วรรณศรี (2557) กล่าวว่า การปรับปรุงหลักสูตร เป็นการนำข้อมูลสารสนเทศจากการประเมินหลักสูตรมาพิจารณากำหนดแนวทางดำเนินการแก้ไข ปรับเปลี่ยนพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มีความเหมาะสมกับปัญหาความต้องการ บริบทและความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง เพื่อให้หลักสูตรสถานศึกษานำไปใช้พัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้ได้ตามมาตรฐานและเป้าหมายของสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยชอง อวัศยา แสงทอง (2564) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) พบว่า สถานศึกษามีการสรุปผลการประเมินการใช้หลักสูตรและนำผลการประเมินมาปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และมีการจัดระบบการวัดและประเมินผล ตามสภาพจริงของผู้เรียนอย่างชัดเจนตามลำดับ

2. รูปแบบการบริหารหลักสูตรเพื่อพัฒนาอาชีพของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองอุตรดิตถ์ ประกอบด้วย

2.1 หลักการของรูปแบบการบริหารหลักสูตรเพื่อพัฒนาอาชีพของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองอุตรดิตถ์ พบว่า หลักการของรูปแบบการบริหารหลักสูตรเพื่อพัฒนาอาชีพ ประกอบด้วย หลักการมีส่วนร่วม หลักการวางแผน และหลักการทำงานเป็นทีม ทั้งนี้เป็นเพราะการบริหารหลักสูตรเพื่อพัฒนาอาชีพจะบรรลุผลได้อย่างมีประสิทธิภาพได้นั้น ผู้บริหาร ข้าราชการครู ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน ครูกศน.ตำบล และวิทยากรผู้สอนหลักสูตรเพื่อพัฒนาอาชีพ ต้องมีการวางแผนการดำเนินงานและบริหารหลักสูตรเพื่อพัฒนาอาชีพร่วมกัน ทั้งนี้เพื่อให้การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพตรงกับความต้องการของประชาชนกลุ่มเป้าหมายมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ เรณู บุญเสรฐ (2561) ศึกษาเรื่องรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก พบว่า รูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ 1 บริบท ได้แก่ สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกโรงเรียน 2 ปัจจัยการบริหารหลักสูตร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครู หลักสูตร สื่อ/เหล่งเรียนรู้ บรรยากาศ 3 กระบวนการบริหารหลักสูตร ได้แก่ การวิเคราะห์หลักสูตร การกำหนดจุดหมาย การจัดทำหลักสูตร ด้วยเครือข่ายสถานศึกษา การใช้หลักสูตรโดยใช้เทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่น การนิเทศหลักสูตรการประเมินหลักสูตร และ 4 ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนและคุณลักษณะที่พึงประสงค์

2.2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบการบริหารหลักสูตรเพื่อพัฒนาอาชีพของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองอุตรดิตถ์ พบว่า วัตถุประสงค์ของรูปแบบการบริหารหลักสูตรเพื่อพัฒนาอาชีพ เพื่อพัฒนาผู้บริหาร ข้าราชการครู ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน ครูกศน.ตำบล และวิทยากรผู้ทำหน้าที่ในการบริหารหลักสูตรเพื่อพัฒนาอาชีพของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ให้มีความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินการบริหารหลักสูตรเพื่อพัฒนาอาชีพของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิผล สามารถนำรูปแบบไปใช้ในการปฏิบัติงานและพัฒนาการบริหารหลักสูตรเพื่อพัฒนาอาชีพอย่างมีประสิทธิผลของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สอดคล้องกับงานวิจัยของ อริสา ประกอบดี (2562) ศึกษาเรื่องการศึกษาสภาพการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย พบว่า ด้านนโยบายสถานศึกษาควรนำนโยบายสู่การปฏิบัติตามแผนงาน สร้างเครือข่ายร่วมการดำเนินงาน ประชุมชี้แจงนโยบายแก่ผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนด้านบุคลากรสถานศึกษาควรมีการส่งเสริมและพัฒนาครูและวิทยากรให้มีความรู้และทักษะในการจัดการศึกษาพัฒนาอาชีพที่หลากหลาย ด้านกระบวนการสถานศึกษาควรมีการดำเนินงานอย่างมีคุณภาพตั้งแต่การสำรวจความต้องการการจัดทำหลักสูตร การคัดเลือกวิทยากร การจัดกระบวนการเรียนรู้ การวัดประเมินผลและการนิเทศติดตาม ด้านหลักสูตรสถานศึกษาควรจัดทำหลักสูตรที่หลากหลายและมีการพัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับบริบทและชุมชน ด้านเทคโนโลยีสถานศึกษาควรใช้เทคโนโลยีจัดกระบวนการเรียนรู้และให้ความรู้และฝึกทักษะเกี่ยวกับการจำหน่ายสินค้าผ่านระบบออนไลน์ ด้านการวัดประเมินผลสถานศึกษาควรมีการ

วัดประเมินผลที่หลากหลาย มุ่งการวัดประเมินผลเชิงประจักษ์ และด้านการนิเทศติดตาม สถานศึกษาควรดำเนินการนิเทศติดตามแบบมีส่วนร่วม และมีการติดตามผู้เรียนเมื่อเสร็จสิ้นการอบรมอย่างต่อเนื่อง

2.3 วิธีการดำเนินการจากรูปแบบการบริหารหลักสูตรเพื่อพัฒนาอาชีพของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองอุตรดิตถ์ ดำเนินการรูปแบบ พบว่า ประกอบด้วย การสำรวจความต้องการจำเป็นในการบริหารหลักสูตรเพื่อพัฒนาอาชีพ การเตรียมความพร้อมการบริหารหลักสูตรการจัดทำหลักสูตรพัฒนาอาชีพ การนำหลักสูตรไปใช้ การติดตามและประเมินผลหลักสูตรพัฒนาอาชีพ การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร สอดคล้องกับแนวคิดของ รังสันต์ โยศรีคุณ (2556) กล่าวว่า การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาเป็นการดำเนินงาน ที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมความพร้อมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยมีการวางแผนการดำเนินการ จัดทำหลักสูตร การวางแผนการใช้หลักสูตร การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล สรุปผลดำเนินการ และการปรับปรุงเพื่อพัฒนา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการบริหารหลักสูตรระดับปฐมวัยที่จัดประสบการณ์ การเรียนรู้ในสถานศึกษา เพื่อพัฒนานักเรียนอย่างเป็นองค์รวม ทั้งนี้เนื่องจากหลักสูตรที่จัดทำขึ้นจะ เป็นเสมือนกรอบแนวทางในการพัฒนาผู้เรียน ให้สอดคล้องกับบริบทของความต้องการของชุมชนและ สังคม สอดคล้องกับงานวิจัยของ กษมา ชนะวงศ์ (2564) ศึกษาเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน พบว่า รูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยการบริหารจัดการหลักสูตร ประกอบด้วย 1 คณะกรรมการบริหารจัดการหลักสูตร 2 ผู้บริหารและครูผู้สอน 3 ขอบข่ายงานบริหารจัดการหลักสูตร องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาบริบทของสถานศึกษาและกำหนดวัตถุประสงค์ของการบริหารจัดการหลักสูตร ขั้นตอนที่ 2 การวางแผนการบริหารจัดการหลักสูตร ขั้นตอนที่ 3 การนำหลักสูตรไปใช้ ขั้นตอนที่ 4 การนิเทศการใช้หลักสูตร ขั้นตอนที่ 5 การประเมินผลการใช้หลักสูตรและองค์ประกอบที่ 3 ผลลัพธ์ โดยนักเรียนมีคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 1 คิดเป็น2 ทำเป็น 3 อยู่เป็น ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน ผู้ทรงคุณวุฒิ มีความเห็นว่ามีความเหมาะสม ส่วนผลการประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน โดยผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นว่า มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

2.4 เงื่อนไขความสำเร็จของการบริหารหลักสูตรเพื่อพัฒนาอาชีพของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองอุตรดิตถ์ คือผู้บริหาร ข้าราชการครู ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน ครูกศน.ตำบล และวิทยากรผู้ทำหน้าที่ในการบริหารหลักสูตรเพื่อพัฒนาอาชีพของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ตระหนักและให้

ความสำคัญของการดำเนินการจัดและการบริหารหลักสูตรเพื่อพัฒนาอาชีพ มีการกำหนดนโยบายและแผนการดำเนินงานที่ชัดเจนและเหมาะสม ดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ตามความเหมาะสม มีการติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่องและนำเอาผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพอยู่เสมอ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สายเพ็ญ บุญทองแก้ว (2563) ศึกษาเรื่องการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพ สำหรับนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 พบว่า มี 4 องค์ประกอบ คือ 1 ปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย การบริหารงานหลัก 4 งาน คือ งานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคคล และงานบริหารทั่วไป 2 กระบวนการ การบริหารถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพ ใช้วงจรการบริหารคุณภาพ 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การลงมือปฏิบัติ การตรวจสอบ และการปรับปรุง 3 ด้านผลผลิต นักเรียนมีทักษะอาชีพ ประกอบด้วย ทักษะในการทำงานและมีรายได้ระหว่างเรียน และ 4 เงื่อนไขความสำเร็จ เป็นองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย การสร้างเครือข่ายและการประสานงาน 4 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากการศึกษารูปแบบการบริหารหลักสูตรเพื่อพัฒนาอาชีพของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองอุตรดิตถ์ มีข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษา ดังนี้

1.1 จากผลการวิจัย ด้านการเตรียมความพร้อมการบริหารหลักสูตรเพื่อพัฒนาอาชีพ พบว่า การสำรวจปัญหาและความต้องการข้อมูลอาชีพในชุมชน มีค่าดัชนีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุดดังนั้น สถานศึกษาควรให้ความสำคัญในการสำรวจปัญหา และความต้องการอาชีพของประชากรกลุ่มเป้าหมายเพื่อได้ข้อมูลที่แท้จริงนำข้อมูลมาวิเคราะห์ และจัดลำดับความสำคัญสามารถนำไปวางแผนในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพให้ตรงกับความต้องการ และเพื่อพัฒนาผู้เรียนได้ตามจุดมุ่งหมายส่งผลถึงผู้เรียนได้รับการพัฒนาด้านความรู้ และทักษะให้ผู้เรียนมีอาชีพและต่อยอดอาชีพเดิมได้

1.2 จากผลการศึกษาความต้องการจำเป็นการบริหารหลักสูตรเพื่อพัฒนาอาชีพของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองอุตรดิตถ์ พบว่า ด้านการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร มีค่าดัชนีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด ดังนั้น ในการบริหารหลักสูตรเพื่อพัฒนาอาชีพของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องตระหนักและให้ความสำคัญในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง เช่น การปรับปรุงจุดมุ่งหมายของหลักสูตร การปรับปรุงเนื้อหาของหลักสูตร การปรับปรุงกิจกิจกรรมการเรียนรู้ของหลักสูตร การปรับปรุงวิธีการวัดและประเมินผล และการปรับปรุงด้านสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ เป็นต้น เพื่อให้หลักสูตรมีคุณภาพมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเพื่อพัฒนาการติดตามและประเมินผลประชากรกลุ่มเป้าหมาย ในการนำความรู้ ทักษะการปฏิบัติไปใช้ในการประกอบอาชีพหรือพัฒนาหรือต่อยอดอาชีพเดิม ของหลักสูตรเพื่อพัฒนาอาชีพของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

2.2 ควรมีการศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารหลักสูตรเพื่อพัฒนาอาชีพ ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

เอกสารอ้างอิง (References)

กษมา ชนะวงศ์. (2564). *รูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน*. วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร.

จิติมา วรรณศรี. (2557). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาพิษณุโลก.* รัตนสุวรรณการพิมพ์.

เรณู บุญเสรฐ. (2561). *รูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนดเล็ก.* ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยนเรศวร.

รังสันต์ โยศรีคุณ. (2556). *การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ.* วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

สายเพ็ญ บุญทองแก้ว. (2563). *การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2.* วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

สุวิมล ว่องวาณิช. (2562). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2565) *นโยบายและจุดเน้นการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2565,* กรุงเทพฯ: สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย.

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2565) *แนวทางการดำเนินงานเพื่อสร้างความเข้มแข็งโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2565,* กรุงเทพฯ: สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย.

อริสา ประกอบดี. (2562). *การศึกษาสภาพการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย.* วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยพะเยา.

อวัศยา แสงทอง. (2564). *การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส ศุขประสารราษฎร์.* ปริญญามหาบัณฑิตการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

การพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด
Development of Buddhist Integrated Learning Media at Public Space in Roi Et Province

พระครูวาปีจันทคุณ[1] พระนัฐวุฒิ สิริจนฺโท[2]
Pharkhurvapeechantakhun, Phranatthawut Sirichantho

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษาการวิจัยเรื่อง การพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด มีวัตถุประสงค์การวิจัยคือ 1) ศึกษารูปแบบสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด 2) พัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด 3) ประเมินความพึงพอใจของรูปแบบการพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mix Methodology Research) ทั้งการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) เชิงปริมาณ (Quantitative Research) เชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และเชิงปฏิบัติการ (Action Research) โดยตัวแทนพระสงฆ์และประชาชนในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด รวมประชากรกลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น จำนวน 440 รูป/คน ผลการวิจัยพบว่า 1. ศึกษารูปแบบสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อรูปแบบสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 รูปแบบสื่อในพื้นที่สาธารณะจะต้องใช้ได้อย่างสะดวกและเมื่อนำมาใช้แล้วช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ได้ดังนี้ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการออกแบบสื่อ 2) สื่อที่จะนำมาใช้ประกอบการเรียนการสอนต้องเป็นสื่อที่ประกอบด้วยภาพและเสียงที่มุ่งเน้นการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมท้องถิ่นให้เหมาะสมกับทุกวัย 3) สื่อมีเนื้อหาสนุกสนาน ทำให้ผู้เรียนนั้นไม่เบื่อ เช่น สื่อเกี่ยวกับวัด เกี่ยวกับศาสนา เกี่ยวกับพิธีกรรมต่าง ๆ ของศาสนาพุทธ ประเพณีวัฒนธรรมต่าง ๆ ของท้องถิ่น 2. พัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการมีส่วนร่วมการพัฒนารูปแบบสื่อการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ

Received: 2023-06-03 **Revised**: 2023-06-23 **Accepted**: 2023-06-26

[1] วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University RoiEt Buddhist college. Corresponding Author e-mail: local.lnnovation.soc@gmail.com

[2] วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University RoiEt Buddhist college

4.19 การส่งเสริมการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ดโดยให้ประชาชนได้นำกิจกรรมและหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต โดยการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้ชุมชน วัด และโรงเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ร่วมกันโดยสอดแทรกหลักธรรมอริยสัจ 4 และไตรสิกขาผ่านสื่อการจัดการเรียนรู้ เช่น วิดิทัศน์ แผ่นพับ สื่อมัลติมีเดียเพื่อการเรียนรู้ กิจกรรมไหว้พระสวดมนต์ เข้าค่ายคุณธรรม โดยในทุกกิจกรรมจะสอดแทรกสื่อการเรียนรู้ เพื่อให้ประชาชนนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้การเปรียบเทียบการทดสอบก่อนการใช้ชุดความรู้เรื่องการพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีผลการทดสอบหลังเข้าร่วมกิจกรรมการอบรมโดยใช้ชุดความรู้เรื่องการพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ ในครั้งที่ 1 (ประเมินหลังการฝึกอบรม) ($\overline{x}$ = 17.0 S.D. = 0.50) และครั้งที่ 2 ($\overline{x}$ = 18.90 S.D. = 0.31) สูงกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมการอบรม ($\overline{x}$ = 13.65 S.D. = 0.59) ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างมีผลการทดสอบก่อนการใช้ชุดความรู้เรื่องการพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะและหลังการใช้ชุดความรู้เรื่องการพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ **แตกต่างกัน** อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 3. ประเมินความพึงพอใจของรูปแบบการพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามต่อรูปแบบการพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26

คำสำคัญ (Keywords): การพัฒนา; สื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการ; พื้นที่สาธารณะ

Abstract

The research program is “Development of Buddhist Integrated Learning Media at Public Space in Roi Et Province”. This research wants to improve Buddhist integrated learning media including the efficiency of Buddhist integrated learning media to take the objective of program for developing the quality of life and Buddhist integrated learning media at public space in Roi Et province usefully. The objectives of the research program are 1) to study model of Buddhist integrated learning media at public space in Roi Et province 2) to develop Buddhist integrated learning media at public space in Roi Et province 3) to evaluate of the satisfaction of the model of Buddhist integrated learning media at public space in Roi Et province. The study is the Mixed Methods Research including document research, quantitative research, qualitative research and action research. The populations of the research are 4 4 0 of monks and people who live in the area of Mahachulalongkornrajavidyalaya University RoiEt Buddhist college, Niwet sub-

district, Thawat Buri district, RoiEt province. The research results are 1. to study model of Buddhist integrated learning media at public space in Roi Et province, the opinion of the respondents of the questionnaire on the model of Buddhist integrated learning media at public space in Roi Et province is found that the overall mean score is 4.20 with at high level, the model of media at public space must use for leaning and teaching efficiently such as 1) analyzing the data for media design 2) the media for leaning and teaching consisting of picture and sound emphasizing the local culture tourism in all generations 3) the content of media is very fun and making the learners happy not boring such as the media of temple, religious, Buddhist ceremony and local tradition and culture. 2. to develop Buddhist integrated learning media at public space in Roi Et province, the opinion of the respondents on participating with development of Buddhist integrated learning media at public space in Roi Et province is overall mean score 4.19 with at the high level, the promotion of development of Buddhist integrated learning media at public space in Roi Et province should encourage the people to arrange the activities and integrate the Buddhist teaching using in daily life. The comparison of before and after using the manual of development of Buddhist integrated learning media at public space in Roi Et province is found that the simple target groups have the test result after participating with training activity of manual of development of Buddhist integrated learning media at public space in the first time with the mean score 17.0 and standard deviation 0.05 ($\bar{X}$ = 17.0 S.D. = 0.50) and in the second time with the mean score 18.9. and standard deviation 0.31 ($\bar{X}$ = 18.90 S.D. = 0.31), it is higher than before participating training activity with mean score 13.65 and standard deviation 0.59 ($\bar{X}$ = 13.65 S.D. = 0.59), so the simple target groups have the test result before and after using the manual of development of Buddhist integrated learning media at public space with the statistically significant difference of 0.05. 3. to evaluate of the satisfaction of the model of Buddhist integrated learning media at public space in Roi Et province is found that overall mean score is 4.26 which is at highest level.

Keywords: Development; Buddhist integrated learning media; Public Space

บทนำ (Introduction)

ในการเรียนการสอน โดยทั่วไปจะมีองค์ประกอบที่สำคัญอยู่ 3 ประการ คือ ผู้สอน ผู้เรียน และสื่อการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอนที่ใช้กันมาก คือ ภาษาพูด และภาษาเขียน ต่อมาได้มีการพัฒนาขึ้นมาเรื่อย ๆ ในปัจจุบันจะพบว่า มีสื่อการเรียนการสอนมากมายหลายชนิด เพราะถือว่า สื่อการเรียนการสอน คือ มือที่สามของครู ช่วยให้ครูสอนได้สนุก และมีประสิทธิภาพ ดังนั้น บทบาทของสื่อการเรียนการสอนในบทเรียน ก็คือ เป็นตัวกลาง ตัวช่วย ในการให้ข้อมูล ความรู้หรือสิ่งบอกกล่าวแก่ผู้เรียน แต่การใช้สื่อการเรียนการสอนให้ได้ผลนั้น ต้องตรงกับจุดประสงค์เนื้อหา และกิจกรรมของบทเรียน อีกทั้งยังต้องใช้อย่างประหยัด และคุ้มค่าอีกด้วย สื่อการเรียนการสอนมีหลายประเภท แต่ละประเภทมีคุณลักษณะต้องใช้อย่างประหยัด และคุ้มค่าอีกด้วย สื่อการเรียนการสอนมีหลายประเภท แต่ละประเภทมีคุณลักษณะเฉพาะในตัวของมันเอง ดังนั้น ผู้ที่รับผิดชอบซึ่งรวมทั้งผู้บริหารและครูผู้สอนจำเป็นต้องมีความรู้ในเรื่องของการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสม สื่อบางประเภทมีราคาแพง อาจจะหาวิธีการสร้าง และดัดแปลงทรัพยากรในท้องถิ่นเป็นสื่อเพื่อนำมาใช้ประกอบการสอน รวมทั้งต้องเรียนรู้การเก็บรักษาสื่อต่าง ๆ เป็นอย่างดีด้วย ผู้บริหารก็เช่นเดียวกัน จะต้องมีความรู้เรื่องสื่อการเรียนการสอน เพื่อให้คำแนะนำแก่ครูผู้สอน รวมทั้งจัดหา สนับสนุน และอำนวยความสะดวกในเรื่องสื่อการเรียนการสอน โดยจะเน้นในเรื่องหาสาระที่จำเป็นสำหรับผู้บริหาร และครูผู้สอนเกี่ยวกับเรื่องสื่อการเรียนการสอน โดยจะเน้นในเรื่องความหมาย ประเภทของสื่อ ประโยชน์ของสื่อการเรียน การสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน การผลิตสื่อการเรียนการสอน การเก็บรักษา การบริหารสื่อ การเรียนการสอน บทบาทผู้บริหารโรงเรียนกับสื่อการเรียนการสอน สื่อการเรียนรู้ เป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้สถานศึกษาจัดการเรียนรู้ได้บรรลุตามจุดหมายของหลักสูตร สื่อเป็นเครื่องถ่ายทอดความรู้ ความคิด เสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมและประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน ในทางการศึกษาได้มีผู้เรียกสื่อตัวกลางแตกต่างกันออกไปตามยุคตามสมัย ตามความคิดเห็นและตามความเหมาะสมของแต่ละกรณี เช่น อุปกรณ์การสอน โสตทัศนอุปกรณ์ โสตทัศนูปกรณ์ สื่อการสอน และสื่อการเรียน ในปัจจุบันมักนิยมใช้คำว่า สื่อการเรียนการสอน แต่ละคำดังกล่าวมานี้ล้วนหมายถึงตัวกลางทั้งสิ้น แต่มีความหมายลึกซึ่งแตกต่างกัน กล่าวคือ สื่อการสอนเน้นที่ตัวผู้สอน ส่วนสื่อการเรียนเน้นที่ตัวผู้เรียน แต่เนื่องจากการเรียนการสอนเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน จึงน่าจะเรียกตัวกลางที่ใช้ในการเรียนการสอนว่า สื่อการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน แต่เดิมนั้นใช้คำว่า อุปกรณ์การสอน (Teaching Aids) เน้นถึงสิ่งที่นำมาใช้ช่วยประกอบในการสอน แต่ต่อมาพิจารณาเห็นว่า สิ่งที่นำมาใช้ช่วยในการสอนนั้น ส่วนใหญ่ต้องใช้ประสาทตา และประสาทหูเพื่อการรับรู้ จึงหันมาใช้คำว่า โสตทัศนอุปกรณ์หรือ โสตทัศนูปกรณ์ (Audio-Visual Aids) ต่อมาเมื่อมีการพิจารณารูปแบบของการเรียนการสอนว่า เข้าลักษณะของกระบวนการสื่อความหมาย (Communication Process) มีองค์ประกอบครบ ได้แก่ ครูผู้สอนซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้ส่ง เนื้อหาวิชาตามหลักสูตร คือ สาร อุปกรณ์การเรียนการสอนและวิธีการ คือ สื่อผู้เรียน คือ ผู้รับ ซึ่งสื่อที่ว่านี้ก็คือตัวกลางนั่นเอง ด้วยเหตุและผลดังกล่าวข้างต้น จึงได้มีการนำคำว่า สื่อ (Medias) มาใช้แทนคำว่า อุปกรณ์ และเนื่องจากเน้นที่ตัวผู้สอนเป็นสำคัญ จึงเรียกว่า สื่อการสอน (Teaching Medias) จนถึงในยุคปัจจุบัน การจัดการ

ศึกษาได้หันมามุ่งเน้นที่ตัวผู้เรียนเพิ่มมากขึ้น คำที่ใช้เรียกกันว่า สื่อการเรียน (Learning Medias) จึงเกิดขึ้น อย่างไรก็ตาม นักการศึกษาส่วนมากยังคงใช้คำว่า สื่อการสอน และสื่อการเรียน ถ้าหากจะพิจารณาให้ละเอียดและเข้าใจง่าย ก็ต้องพิจารณาคำเรียกโดยยึดถือเอาตัวผู้ใช้เป็นหลัก เช่น สิ่งที่ครูผู้สอนนำมาช่วยสอน เรียกว่า สื่อการสอน ได้แก่ แผนภูมิ รูปภาพ แผนภาพ

การเรียนรู้อาจเกิดขึ้นได้โดยไม่ต้องมีผู้สอน ผู้เรียนอาจได้พบเห็น ได้ยิน หรือกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง โดยใช้สื่อรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งเรียกว่า สื่อการเรียน แต่เมื่อใดก็ตามที่มีการสอน จะต้องมีการเรียนเกิดขึ้น ถ้าสื่อการสอนและสื่อการเรียนสอดคล้องสัมพันธ์กัน การเรียนการสอนก็จะดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุเป้าหมายตามที่หลักสูตรต้องการ เช่น ครูใช้แผนภูมิอธิบายการสอน เรื่อง อวัยวะส่วนต่าง ๆ ของนก ประกอบคำอธิบาย และในขณะเดียวกันครูผู้สอนได้พิมพ์ภาพลายลักษณ์คล้ายนกในแผนภูมิ แจกจ่ายให้ผู้เรียนคนละแผ่น ผู้เรียนฟังคำอธิบายจากครูผู้สอน และจดบันทึกคำบรรยายส่วนต่าง ๆ ลงในภาพนก กระบวนการเรียนการสอนในสภาพเช่นนี้ จะช่วยให้การเรียนรู้ดำเนินไปอย่างราบรื่น สะดวก รวดเร็ว และ เข้าใจง่าย เราเรียกแผนภูมิว่า สื่อการสอน และเรียกภาพนกในกระดาษของผู้เรียนว่า สื่อการเรียน และเนื่องจากสิ่งที่ครูผู้สอนนั้น ผู้เรียนก็ได้ใช้ประกอบในการเรียนรู้ไปด้วย ดังนั้น สิ่งที่ครูผู้สอนนำมาใช้ในกระบวนการสอน จึงน่าจะมีเหตุผลเพียงพอที่จะเรียกว่า สื่อการเรียนการ สอนได้

สื่อการเรียนการสอน จึงหมายถึง สิ่งที่ช่วยในการเรียนรู้ที่ครูผู้สอนและผู้เรียนเป็นผู้ใช้เพื่อช่วยให้กระบวนการเรียนการสอนดำเนินไปสู่เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น

1. ทำให้สิ่งที่เข้าใจยาก ให้เข้าใจง่ายขึ้น
2. เป็นการสร้างแรงจูงใจ และเร้าความสนใจ
3. ช่วยเสริมสร้างความคิด และการแก้ปัญหาในการเรียนรู้ของนักเรียน
4. สามารถเอาชนะข้อจำกัดต่าง ๆ เกี่ยวกับเวลา ระยะทาง และขนาดได้ เช่น
    4.1 ทำให้สิ่งที่เคลื่อนไหวเร็ว ดูช้าลง เพื่อศึกษาได้
    4.2 ทำให้สิ่งที่เคลื่อนไหวช้า ดูเร็วขึ้น เพื่อศึกษากระบวนการเปลี่ยนแปลง
    4.3 สามารถนำสิ่งที่เกิดขึ้นในอดีตมาศึกษาได้
    4.4 สามารถย่อยสิ่งใหญ่ให้เล็กลง เพื่อให้สะดวกแก่การศึกษา
    4.5 ขยายสิ่งเล็กให้ใหญ่ขึ้น
    4.6 ทำสิ่งที่เป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรมขึ้น
    4.7 สามารถนำสิ่งที่อยู่ไกลมาศึกษาได้

การแสวงหารูปแบบการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวมและมีดุลภาพ ทั้งด้านสติปัญญาหรือพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) ด้านการปฏิบัติหรือทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) และด้านจิตใจหรือจิตพิสัย (Affective Domain) เพื่อให้ผู้เรียนเป็นทั้งคนเก่ง คนดี และสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขอย่างแท้จริงยังคงเป็นประเด็นสำคัญของปัญหาการศึกษาไทยมาโดยตลอด นับตั้งแต่ได้พบข้อจำกัดของรูปแบบการเรียนรู้แบบแยกส่วน (Duality Education) ที่มุ่งเน้นความรู้และความชำนาญเฉพาะศาสตร์ เพื่อสนองความต้องการเสพในลักษณะวัตถุนิยมและ

บริโภคนิยม ทำให้ละเลยการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพจิตใจหรือจิตพิสัย การเปรียบเทียบแข่งขันชิงดีชิงเด่นกลายเป็นค่านิยมที่ได้รับการส่งเสริมแทนการเกื้อกูลและเอื้ออารีต่อกัน ทำให้คุณค่าของความเป็นมนุษย์ถูกลดทอนขาดความสมบูรณ์ในตัวเอง เอียงข้าง แยกส่วน จนมิอาจเชื่อมโยงกับความเป็นจริงเกิดความบีบคั้นทั้งในตนเองและระหว่างกันในสังคม และระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม

การจัดการเรียนการสอนของระบบการศึกษาไทยที่ผ่านมามีความล้มเหลวในกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนที่ไม่สามารถสร้างคนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ได้ คือ ไม่สามารถสร้างคนให้มีพื้นฐานการคิด วิธีการเรียนรู้ การมีทักษะในการจัดการและทักษะในการดำเนินชีวิต ทิศนา แขมมณี และคณะ ได้ทำการศึกษาแบบพหุกรณี เพื่อศึกษาการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ ผลการวิจัยพบว่ายุทธวิธีที่สำคัญประเด็นหนึ่ง คือ การส่งเสริมการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลายอย่างเพียงพอและอย่างต่อเนื่อง มนุษย์ทุกคนเกิดการเรียนรู้ตั้งแต่กำเนิดจากวัยเด็กสู่วัยผู้ใหญ่ที่ต้องทำงานและติดต่อสัมพันธ์กันระหว่างมนุษย์ส่วนตนและส่วนสังคม การเรียนรู้จึงเป็นพฤติกรรมชี้วัดภายในจิตใจที่ส่งผลต่อผู้อื่นในการสร้างความสัมพันธ์ที่เกิดกุศลกรรมและอกุศลกรรมที่ต่างกัน ซึ่งสามารถพัฒนาให้ยั่งยืนและรอบด้านได้ ตามทัศนะของพระพุทธศาสนามองชีวิตครอบคลุมทั้งวัตถุภายนอกและภายในจิตใจ การจัดการเรียนรู้เชิงพุทธจึงหมายถึงกระบวนการที่เป็นไปเพื่อความเจริญแห่งปัญญา ส่วนจิตวิทยาเป็นศาสตร์ที่มุ่งศึกษาถึงพฤติกรรม และกระบวนการทางจิตของมนุษย์ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อทำความเข้าใจ อธิบาย ทำนาย และควบคุม หรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์ ซึ่งความพยายามที่มนุษย์จะทำความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติของจิตใจและพฤติกรรมของมนุษย์ด้วยกันเองนั้นมีมาเนิ่นนานแล้ว การรับรู้เป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการเรียนรู้เชิงพุทธที่ให้ความสำคัญแก่การรับรู้สิ่งที่ดีงามถูกต้อง (สัทธรรม) จากการเรียนรู้โดยกัลยาณมิตร (สัตบุรุษ) ที่มีองค์ประกอบของการรับรู้ 3 ประการคือ 1. อายตนะภายใน ได้แก่ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ 2. อายตนะภายนอก คือ รูป เสียง กลิ่น รส สิ่งที่ถูกต้องกาย (โผฏฐัพพะ) ธรรมารมณ์ (อารมณ์ที่เกิดจากใจ) และ 3. วิญญาณ คือ ความรู้ การพัฒนาความสามารถในการรับรู้ ที่จะช่วยให้เกิดการรับรู้ตรงตามความเป็นจริงคือ สติ (Mindfulness) ที่ช่วยให้รู้เท่าทันอารมณ์ตามความเป็นจริงได้ (Active listening) ซึ่งให้ความสำคัญกับการทำความเข้าใจในชีวิตปัจจุบันนี้ซึ่งสามารถนำมาปรับใช้ในการแก้ปัญหาความทุกข์ของระดับปัจเจกและระดับสังคมได้ พุทธศาสนาเป็นศาสนาที่มีหลักการสำคัญคือหลักของเหตุและผล สิ่งต่าง ๆ ในโลกนี้เกิดขึ้นจากเหตุและส่งผลให้เกิดเป็นสิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่และเป็นอยู่ดังที่พวกเราได้สัมผัสกันโดยทั่วหน้า การนำหลักพุทธศาสนามาใช้สำหรับมนุษย์เราในการพัฒนาและอบรมสั่งสอนให้เกิดมรรคผลตามจุดประสงค์และเป้าหมายนั้น ๆ มีความเป็นไปได้สูงมากเพราะเป็นการนำเหตุและผลมาใช้ในการพัฒนากระบวนการคิด ดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เป็นพระมหากษัตริย์ไทย รัชกาลที่ 9 ทรงพระราชทานแก่คณะกรรมการสภายุวพุทธสมาคมแห่งชาติ เมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม 2516 ว่าพุทธศาสนาที่ใช้ได้ทุกปีทั้งผู้เยาว์ผู้แก่ โดยเฉพาะสำหรับผู้เยาว์ ถ้าสามารถที่จะอธิบายให้เข้าแน่ใจว่าเป็นสิ่งที่ใช้การได้จริง

ๆ ไม่ต้องใช้คำที่ หรูหรา ไม่ต้องใช้คำในทางวิชาการของพุทธศาสนาเลยก็ได้ เขาจะสนใจไม่ใช้น้อย และเขาจะใช้เป็นประโยชน์แก่ตน แก่การศึกษาของตน เพราะว่าทุกสิ่งทุกอย่างที่ทำด้วยเหตุผลซึ่งเป็นหลักสำคัญของพุทธศาสนา สิ่งที่มีคือ มีเหตุใดก็ต้องมีผลนั้น ผลนั้นต้องเป็นเพราะเหตุ อันนี้เป็นหัวใจสำคัญของพุทธศาสนา ผู้ที่ใช้เหตุผลและได้รับอบรม คือ ได้รับฟังและฝึกฝนสมองของตนตั้งแต่เยาว์ ที่ว่าตั้งแต่เยาว์นี้ไม่ได้ปิดกั้นว่าเยาว์แค่ไหน ตั้งแต่เกิด ตั้งแต่ยังพูดไม่ได้ ถ้าสั่งสอนได้เราก็สั่งสอนได้ตั้งแต่พูดไม่ชัดคือยังเกือบไม่รู้เรื่องอะไร เราสั่งสอนให้มีเหตุผลตลอดนั้นมาก็จะมีเหตุผล ถ้าไม่ได้สั่งสอนหรือบอกว่ายังเด็กเกินไปแล้วก็น่ารัก ปล่อยมันตามเรื่องตามราว หรือตามใจของพ่อแม่หรือตามใจของผู้ใหญ่ เด็กนั้นจะเสีย ซึ่งปรากฏมาแล้วว่า เด็กเสียเพราะว่าตามใจ ต้องอบรมตั้งแต่อายุยังน้อย ดังนั้นหัวใจของศาสนาหรือหลักธรรมทางพุทธศาสนาสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนให้กับเด็กได้ตั้งแต่ในวัยเยาว์ หลักธรรมทางพุทธศาสนาที่พระพุทธเจ้าทรงตรัสรู้เป็นหลักธรรมหรือพระธรรมคำสั่งสอนที่มีค่ายิ่งสำหรับมนุษย์ นอกจากนั้นพระองค์ยังมีวิธีการสอนที่หลากหลาย พระพุทธเจ้าทรงสอนพุทธบริษัท คือ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา หรือบุคคลทั่วไป ทั้งเทวดาและมนุษย์ ตามพระนามที่ได้รับยกย่องว่าทรงเป็นศาสดาของเทวดา และมนุษย์ทั้งหลาย หลักธรรมของพระพุทธองค์สอนให้เป็นคนมีเหตุผล มีความเชื่อที่ประกอบด้วยเหตุผล หลักคำสอนของพระพุทธองค์จึงอยู่บนหลักของเหตุและผล ปัญหาใด ๆ ก็ตาม ไม่ว่าจะเป็นปัญหาทางเศรษฐกิจ การปกครอง สังคม ตลอดจนปัญหาการศึกษา สามารถแก้ไขได้ด้วยหลักคำสอนและวิธีสอนของพระพุทธองค์พระพุทธศาสนาสอนให้แก้ปัญหาของมนุษย์โดยมนุษย์เอง ที่ตรงตัวเหตุปัจจัย ไม่ได้จำกัดจำเพาะว่าจะแก้แต่ข้างในหรือแก้แต่ข้างนอก คือ แล้วแต่เหตุปัจจัย คือ การแก้ปัญหาตามหลักพุทธศาสนานั้น ไม่ใช่แก้ที่ข้างนอกหรือแก้ที่ข้างในอย่างเดียว แต่ให้แก้ตั้งแต่ข้างในออกมาทีเดียว

ในส่วนของการปฏิบัติเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ หากขาดการปฏิบัติย่อมมิใช่การเรียนรู้ที่สมบูรณ์ซึ่งถือจุดสำคัญที่การศึกษาแบบพุทธจึงเป็นการเรียนรู้ในระดับพุทธิปัญญา (intellect) ที่ประกอบด้วย อธิสีลสิกขา อธิจิตสิกขา และอธิปัญญาสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา พระพุทธเจ้าทรงมองประเด็นที่ธัมมานุธรรมปฏิบัติ อธิบายรวมถึงการปฏิบัติธรรมโดยสมควรแก่ธรรม หรือปฏิบัติธรรมน้อยคล้อยแก่ธรรมใหญ่ พระธรรมปิฎกให้อธิบายเพิ่มเติมว่าหมายถึง “ปฏิบัติธรรมถูกหลัก คือทำให้ข้อปฏิบัติย่อยเข้ากันได้สอดคล้องกันและส่งผลแก่หลักการใหญ่ เป็นไปเพื่อจุดหมายที่ต้องการ” พระธรรมปิฎก, (ป.อ.ปยุตฺโต) คำอธิบายของพระพุทธศาสนาเหล่านี้เป็นหลักฐานที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมต่อกันอยู่ นอกจากนั้นยังมีคำอธิบายเกี่ยวกับจิตใจด้วยเช่นเดียวกัน จิตถือเป็นนามขันธ์ที่มีส่วนสัมพันธ์กับระบบภายในร่างกาย กล่าวคือจิตทำหน้าที่ให้อินทรีย์ (Organism) ทั้งหลายดำรงตั้งมั่นอยู่ได้ ยิ่งไปกว่านั้นจิตยังมีอิทธิพลต่อร่างกายดังคำกล่าวที่ว่า “ธรรมทั้งหลาย มีใจเป็นหัวหน้า มีใจเป็นใหญ่ สำเร็จด้วยใจ” ร่างกายและจิตใจจึงมีส่วนเกี่ยวเนื่องกันเป็นระบบรูปนามที่แยกกันไม่ออกเป็นหลักความประพฤติชอบ ทางกายทางวาจา ทางใจ ยังจะเป็นทางที่นำไปสู่จุดมุ่งหมายของชีวิตได้ และสร้างความงามสง่าให้กับสังคมด้วยเพราะเป็นแบบอย่างที่ดีในสังคม ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อคุณภาพชีวิตที่ดี ตลอดจนสามารถลดความวิตกกังวลใจที่เคยเกิดขึ้นในชีวิต ทั้งด้านการทำหน้าที่ทางสังคม ด้านการ

เสริมสร้างศีลธรรม ด้านการศึกษาธรรม ด้านคุณธรรม ด้านการปฏิบัติตนขั้นสูง และด้านเป้าหมายสูงสุดในพระพุทธศาสนา นับว่าเป็นหลักการพัฒนาชีวิตและสังคมตั้งแต่ระดับพื้นฐานจนถึงระดับสูงสุดคือความหลุดพ้นที่เป็นเป้าหมายของพระพุทธศาสนา และนำไปสู่กระบวนการคิดให้เป็นระบบ อันจะนำไปสู่การตระหนักรู้เรื่องคุณค่าและตัดสินใจได้อย่างถูกต้องก่อนการปฏิบัติ การเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในมิติของการปรับศาสตร์เข้าหาพระพุทธศาสนา จึงเป็นการนำเสนอการเรียนรู้สติในร่างกายและจิตใจมนุษย์ เพื่อก่อให้เกิดองค์ความรู้ความเข้าใจธรรมชาติของร่างกาย จิตใจ ที่เป็นสมบัติดั้งเดิมของมนุษย์ว่าร่างกายนี้พัฒนาการเรียนรู้ได้ด้วยวิวัฒนาการการสร้างสรรค์แห่งสติ ในฐาน กาย เวทนา จิต ธรรม เป็นระบบก่อเกิดขึ้นมาเพื่อปกป้องอกุศลกรรม และการจัดกระบวนการที่เพียบพร้อม (สัปปายะ) ยังเป็นองค์ความรู้พื้นฐานที่จะพัฒนาไปสู่ขั้นของความสามารถของมนุษย์ในการกำหนดรู้การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างร่างกายและจิตใจของมนุษย์ให้เกิดความสุข ซึ่งจะส่งผลให้การดำเนินชีวิตของผู้เรียนรู้ประสบความสำเร็จ มีสภาวะที่เป็นปกติสุขเหมาะแก่การพัฒนาไปเป็นคนดีคนเก่ง คนมีความสุข ก่อเกิดความสัมพันธ์ที่ดีทางสังคม ตลอดจนมิติของการสร้างพื้นฐานในการปฏิบัติธรรมในลำดับต่อไปด้วย

ปัจจุบันได้มีการปฏิรูปการศึกษาในหลายประเทศ ในระยะแรกของการปฏิรูปการศึกษานักการศึกษาได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับกระแสของทฤษฎีการศึกษาใหม่ ๆ ที่สนใจเกี่ยวกับการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งเป็นแนวคิดที่ศึกษาเกี่ยวกับการใช้ปัญญาเป็นฐาน ที่สามารถควบคุมความประพฤติที่ถูกต้อง จิตใจที่มั่นคง และการใช้ปัญญาในการเรียนรู้ที่สามารถเข้าใจสรรพสิ่งต่าง ๆ และการจัดการความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในขณะที่ความรู้ใหม่ ๆ ได้มีการขยายตัวเพิ่มขึ้นมากมาย ทั้งมีความรู้ที่แยกส่วนเฉพาะด้านเกิดใหม่ตลอดเวลาอันมีผลจากการวิจัยและพัฒนา แต่การจัดการเรียนการสอนแบบแยกส่วน ทำให้ผู้เรียนมีความรู้สึกว่าวิชาต่าง ๆ ที่เรียนไม่สัมพันธ์กับชีวิตจริง จึงเป็นเรื่องจำเป็นอย่างยิ่งที่ควรจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนเห็นถึงความสัมพันธ์ของเรื่องราวต่าง ๆ อย่างเป็นองค์รวมที่เชื่อมโยงเข้าด้วยกัน ผู้สอนจำเป็นต้องเลือกใช้ และดัดแปลงวิธีสอนให้เหมาะสมกับบทเรียน โดยนำแนวคิด เทคนิค และวิธีการเข้ามาช่วย เพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างกว้างขวางและเข้าถึงแก่นของความรู้ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทำกิจกรรมอย่างจริงจัง มีการระดมความคิดภายในกลุ่ม เป็นการพัฒนาด้านสังคมให้กับผู้เรียนและวิธีการสอนรูปแบบหนึ่งที่เป็นวิธีการที่มุ่งให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างเป็นองค์รวม รู้และเข้าใจถึงความเป็นจริงของธรรมชาติที่สัมพันธ์กับชีวิตจริง คือ การจัดการเรียนการสอนตามแนวพุทธ

จากความสำคัญดังกล่าว ได้มีนักการศึกษาของไทยเสนอวิธีการจัดการศึกษาที่นำความรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ มาเชื่อมโยงกับพุทธศาสตร์ โดยมีแนวคิดว่าสาระความรู้ต่าง ๆ กับพุทธศาสตร์เป็นเรื่องที่เข้ากันได้อย่างกลมกลืน เนื่องจากพุทธศาสตร์ เป็นเรื่องความเป็นจริงของธรรมชาติ ถ้าผู้เรียนเรียนรู้อย่างบูรณาการกลมกลืนแล้ว ผู้เรียนจะมีชีวิตที่ดีงาม และดำเนินชีวิตได้อย่างสงบเย็นและเป็นประโยชน์ อีกทั้งยังสะท้อนแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในบริบทแห่งสังคมไทยยุคปัจจุบัน

จากแนวคิดข้างต้น พระพรหมคุณาภรณ์ได้เสนอแนวทางในการจัดการศึกษาตามแนวพุทธ กล่าวคือ เป็นการศึกษาเพื่อรู้ความจริงของธรรมชาติ และพัฒนาคนบนฐานของธรรมชาติโดยยึดถือทางสายกลาง คือ ความพอดีที่จะให้ถึงจุดหมาย และตรงกับความจริง ไม่ให้สุดโต่ง เอียงสุด ซึ่งจะพลาดจากตัวความจริง ที่เป็นลักษณะทั่วไปอย่างหนึ่งของพระพุทธศาสนา สามารถสะท้อนแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในบริบทแห่งสังคมไทยยุคปัจจุบัน ทั้งนี้ การจัดการศึกษา ตามแนวพุทธ เป็นการจัดการศึกษาที่เชื่อมโยงหลักพุทธธรรมเข้าไปในการจัดการเรียนการสอน มุ่งเน้นให้นักเรียนเป็นคนดี ยืนหยัดอยู่ในสังคมได้อย่างเข้มแข็ง ซึ่งมีจุดเน้นที่สำคัญ คือ การพัฒนานักเรียนให้สามารถ กิน อยู่ ดู ฟัง เป็นโดยใช้ปัญญาให้เกิดประโยชน์แท้จริงต่อชีวิต ซึ่งในการจัดการเรียนการสอนจะต้องจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศ (ปรโตโฆสะ) ที่เป็นกัลยาณมิตรเอื้อในการพัฒนานักเรียนอย่างรอบด้าน ด้วยวิถีวัฒนธรรมแสวงปัญญา ทั้งนี้การพัฒนานักเรียนดังกล่าว จัดผ่านระบบไตรสิกขา ที่นักเรียนได้ศึกษาและปฏิบัติทั้ง ศีล สมาธิ และปัญญา ที่มีความรู้ที่ถูกต้อง มีศักยภาพในการคิด การแก้ปัญหาที่แยบคาย (โยนิโสมนสิการ) ให้กับนักเรียนอย่างเป็นองค์รวม ซึ่งผลที่เกิดจากการพัฒนานักเรียน นักเรียนจะสามารถ 1) พัฒนาตนเองด้านความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางวัตถุ 2) พัฒนาตนเองทางด้านความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางสังคม 3) พัฒนาตนเองทางด้านจิตใจที่อาศัยสมาธิเป็นตัวแกนในการฝึก และมีบทบาทออกมาทางเจตจำนงและ 4) พัฒนาตนเองทางด้านปัญญา ความรู้ความเข้าใจ คิดได้ หยั่งเห็น

จากความเป็นมาและความสำคัญของการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน จึงเป็นปัญหาที่ผู้วิจัยมีแนวคิดในการวิจัยการพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. ศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด
2. หาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด
3. ประเมินความพึงพอใจของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1.1 รูปแบบการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน ทั้งการวิจัยเชิงเอกสา เชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ และเชิงปฏิบัติการ โดยมุ่งเน้นพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการ รวมทั้งพัฒนาพื้นที่และสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ เพื่อนำไปสู่เป้าหมายของโครงการที่เน้นพัฒนาคุณภาพชีวิตและการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยมีวิธีการศึกษาใน 4 ลักษณะ ได้แก่

1. การศึกษาในเชิงเอกสาร (Documentary Study) เป็นการศึกษาจากเอกสาร หนังสือ ชุดความรู้ เว็บไซต์ เฟซบุ๊ค และกิจกรรมการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ ดังนี้

1) ศึกษาข้อมูลนโยบาย ยุทธศาสตร์ และการดำเนินการของโครงการการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ

2) ศึกษาแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ

3) ศึกษาการบูรณาการการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะกับกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา ประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่นรวมทั้งพัฒนาพื้นที่และสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ

4) ศึกษากระบวนการการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะโดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปบูรณาการเข้ากับพื้นที่สาธารณะที่เข้าร่วมโครงการ

5) ศึกษาวิเคราะห์ผลการดำเนินการของการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะที่สอดคล้องกับเป้าหมายของการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการ รวมทั้งพัฒนาพื้นที่และสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ เพื่อนำไปสู้เป้าหมายของโครงการที่เน้นพัฒนาคุณภาพชีวิตและการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาในพื้นที่สาธารณะให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2. การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยดำเนินการดังนี้

1) ดำเนินการออกแบบเครื่องมือ/แบบสอบถามเพื่อทำการสำรวจความคิดเห็นของพระภิกษุ-สามเณรและประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

2) การสำรวจความคิดเห็น การรับรู้และการเข้าร่วมกิจกรรมของการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด จากกลุ่มตัวอย่างพระสงฆ์และประชาชน จำนวน 400 รูป/คน

3) วิเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจความคิดเห็นการมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

4) จัดการข้อมูลในเชิงปริมาณเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

3. การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยดำเนินการดังนี้

1) การสัมภาษณ์คณะกรรมการพัฒนาบึงพลาญชัย ผู้แทนวัฒนธรรมจังหวัด ผู้แทนอำเภอเมืองและผู้แทนนักวิชาการพัฒนาชุมชนและสังคมในระดับมหาวิทยาลัย จำนวน 10 รูป/คน เพื่อทราบนโยบายและแนวปฏิบัติของการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่

วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

2) สัมภาษณ์และสนทนากลุ่มร่วมกับคณะสงฆ์และตัวแทนภาครัฐ ผู้นำท้องถิ่นในระดับอำเภอ จำนวน 10 รูป/คน เพื่อทราบแนวทางการดำเนินการตามเป้าหมายของการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

3) การสนทนากลุ่มและการส่งเสริมกิจกรรมการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

4) ประมวลข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่มจากผู้ใช้ข้อมูลในเชิงคุณภาพแล้วนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์เพื่อให้เห็นกระบวนการดำเนินการตามการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

4. การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) โดยเป็นกระบวนการพัฒนาชุดความรู้ตัวชี้วัด และกระบวนการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ดังนี้

1) การพัฒนาชุดความรู้เรื่องการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 1 ชุด

2) การถวายความรู้กับพระภิกษุฝ่ายปกครองและสัมมนาให้ความรู้แก่ผู้นำชุมชนในระดับตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

3) การส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

4) การเสริมสร้างเครือข่ายพระสงฆ์และผู้นำชุมชนในการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยเป็นความร่วมมือของคณะสงฆ์ ภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคประชาชน ภาคเอกชนและมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

5) วิเคราะห์องค์ความรู้ ตัวชี้วัด และผลลัพธ์ของการขับเคลื่อนการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

1.2 พื้นที่ในการศึกษาวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “การพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด” ใช้พื้นที่ในการศึกษา ได้แก่ วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช

วิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งเป็นพื้นที่สาธารณะที่มีประชาชนมาใช้ประโยชน์จำนวนมาก

1.3 ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant)

ประชากร หมายถึง ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ ประชาชนในตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 9,120 คน

กลุ่มตัวอย่าง หมายถึง ตัวแทนของประชากรที่อาศัยอยู่ในตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวนทั้งสิ้น 9,120 คน จากนั้นเปิดตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ใช้วิธีการสุ่มตามสัดส่วนของจำนวนประชากร แบบเจาะจง (Purposive sampling)

1. การวิจัยเชิงปริมาณ โดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างจากประชาชนในพื้นที่ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อให้ทราบถึงความคิดเห็น การรับรู้ และการมีส่วนร่วมในการดำเนินการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด จำนวน 400 คน โดยในเบื้องต้นพบว่าประชาชนในตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด มีจำนวน 9,120 คน คณะผู้วิจัยสามารถใช้สูตรของทาโร่ ยามาเน่ ที่กำหนดให้ ดังนี้

$$n = \frac{N}{1+N\,(e)^2}$$

มีความเชื่อมั่น 95% และให้มีความคลาดเคลื่อน 5% (e = .05) โดยใช้สูตรของ Taro, Yamane (1973) ดังนี้

วิธีทำ

$$\frac{9{,}120}{1 + 9{,}120\ (.05)^2}$$

2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย

1) กลุ่มตัวแทนวัฒนธรรมจังหวัด ผู้แทนอำเภอเมืองและผู้แทนนักวิชาการพัฒนาชุมชนและสังคมในระดับมหาวิทยาลัย จำนวน 10 รูป/คน

2) กลุ่มตัวแทนภาครัฐ ผู้นำท้องถิ่นในระดับอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 10 รูป/คน รวมประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ รวมจำนวน 420 ราย

3. ผู้ให้ข้อมูลและร่วมกิจกรรมการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ได้แก่พระสงฆ์ฝ่ายปกครองและประชาชนในพื้นที่ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

1) พระสงฆ์ฝ่ายปกครอง จำนวน 5 รูป

2) ผู้นำชุมชน ประชาชน จำนวน 5 คน

3) กลุ่มตัวแทนภาครัฐ จำนวน 5 คน

4) กลุ่มตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 5 คน

1.4 เครื่องมือการวิจัย

คณะผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือการวิจัยที่หลากหลาย ประกอบด้วย 1) แบบสอบถาม 2) แบบสัมภาษณ์ 3) การสนทนากลุ่ม 4) ชุดกิจกรรมและกระบวนการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด และ 5) การสังเกตพฤติกรรมและกิจกรรมของผู้เข้าร่วมกิจกรรม โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. แบบสอบถาม (Questionnaire) จัดทำขึ้นเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลความคิดเห็น การรับรู้ และการมีส่วนร่วมในการดำเนินการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด จากกลุ่มตัวอย่างพระสงฆ์และประชาชน จำนวน 400 รูป/คน โดยมีเนื้อหาของแบบสอบถาม ดังนี้

- ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา
- ตอนที่ 2 การรับรู้และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ
- ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ
- ตอนที่ 4 การส่งเสริมกิจกรรมการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ

2. แบบสัมภาษณ์ (Interview) เพื่อสัมภาษณ์ตัวแทนวัฒนธรรมจังหวัด ผู้แทนอำเภอเมืองและผู้แทนนักวิชาการพัฒนาชุมชนและสังคมในระดับมหาวิทยาลัย ตัวแทนภาครัฐ ผู้นำท้องถิ่นในระดับอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด เช่น

1) แนวคิดและหลักการดำเนินการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด

2) การเสริมสร้างการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด

3) การส่งเสริมการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยให้ประชาชนได้นำกิจกรรมและหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต

4) การสนับสนุนการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ดของคณะสงฆ์และประชาชนในตำบลในเมือง อำเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

5) การบูรณาการกิจกรรมการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ดระหว่างคณะสงฆ์กับชุมชนท้องถิ่น

6) นโยบายและกลไกการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด

7) ปัญหา อุปสรรค ของการมีส่วนร่วมและการขับเคลื่อนการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด

3. การประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) โดยมีแนวทางการสนทนากลุ่มดังนี้

1) นโยบายและกลไกการส่งเสริมการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด

2) การเสริมสร้างการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด

3) การพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ดโดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาประยุกต์กับกิจกรรมทางวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น

4) การส่งเสริมการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยให้ประชาชนได้นำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต

5) การบูรณาการกิจกรรมของชุมชนท้องถิ่น กิจการพระพุทธศาสนาร่วมกับการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด

6) ปัญหา อุปสรรค ของการมีส่วนร่วมการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด

4. ชุดกิจกรรมและกระบวนการส่งเสริมการดำเนินการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด ประกอบด้วย

1) การพัฒนาชุดความรู้เกี่ยวกับการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด

2) การถวายความรู้กับพระภิกษุฝ่ายปกครองและสัมมนาให้ความรู้แก่ผู้นำชุมชนในระดับตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

3) การส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

4) การเสริมสร้างเครือข่ายพระสงฆ์และผู้นำชุมชนในการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยเป็นความร่วมมือของคณะสงฆ์ ภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคประชาชน ภาคเอกชนและมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

5) วิเคราะห์องค์ความรู้ ตัวชี้วัด และผลลัพธ์ของการขับเคลื่อนการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

5. การสังเกตกิจกรรมและพฤติกรรม โดยเป็นการสังเกตการณ์ รูปแบบการเรียนรู้และการพัฒนากิจกรรมที่เหมาะสมกับการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ประกอบด้วยกิจกรรมดังต่อไปนี้

1) กิจกรรมลานธรรมล้านกีฬา โดยออกกำลังกายในตอนเช้า

2) กิจกรรมอุ้มบุญอุ้มธรรม โดยทำบุญตักบาตรในตอนเช้าหลักจากออกกำลังกาย

3) กิจกรรมฟังธรรมนั่งสวรรค์ โดยการฟังเทศนาจากพระอาจารย์วิปัสสนา

4) กิจกรรมอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้าน โดยการแสดงศิลปะฟ้อนรำพื้นบ้าน

5) กิจกรรมต่อบุญต่อธรรม โดยนำอาหารจากการบิณฑบาตไปมอบให้แก่องค์กรการกุศล เช่น บ้านพักคนชรา บ้านเด็กกำพร้า คนยากจนในบริเวณพื้นที่ในจังหวัดร้อยเอ็ด

รวมทั้งการใช้เทคนิค SWOT เพื่อศึกษาวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค ผลกระทบของการดำเนินการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด รวมทั้งวิเคราะห์เพื่อให้เห็นความสอดคล้องของกิจกรรมกับการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่บึงพลาญชัย

1.5 สำหรับการสร้างเครื่องมือการวิจัย ได้ดำเนินการดังนี้

1) สำรวจหนังสือ รายงานการวิจัย ชุดความรู้ ว่าด้วยการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

2) การนำข้อมูล ความรู้ที่รวบรวมไว้มาสร้างเป็นเครื่องมือการวิจัยทั้งแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ สนทนากลุ่ม และประเด็นการวิจัยอื่น ๆ

3) การตรวจสอบความเที่ยงตรง เนื้อหาของเครื่องมือ และความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยคณะนักวิจัย

4) ดำเนินการออกแบบเครื่องมือการวิจัยที่ครอบคลุมและสอดคล้องกับประชากร/กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยพิจารณาจากการอธิบายตามทัศนะของผู้ให้ข้อมูล

5) การตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย โดยผู้ทรงคุณวุฒิของสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

6) การวิเคราะห์เครื่องมือก่อนนำไปใช้ในการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

7) การนำเครื่องมือไปเก็บรวบรวมข้อมูลตามที่กำหนดไว้

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการปฏิบัติการวิจัย

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ คณะผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการเก็บข้อมูลการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยการรวบรวมข้อมูลหลายส่วนที่ต้องทำการรวบรวมข้อมมาประกอบกันให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูล โดยได้รับคำแนะนำจากผู้อาวุโสหรือผู้เชี่ยวชาญในพื้นที่กลุ่มเป้าหมาย ในการเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เมื่อได้รายชื่อแล้ว คณะผู้วิจัยก็จะนัดหมายเพื่อสอบถามข้อมูลหรือไม่ก็เชิญผู้ให้ข้อมูลสำคัญเหล่านั้นด้วยตนเองเพื่อมาร่วมพูดคุยกันรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม ซึ่งสามารถตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลได้เป็นอย่างดี โดยเทคนิคที่ใช้ในการเก็บข้อมูล โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1) การศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พร้อมการค้นหา วัด ชุมชน และองค์กรต้นแบบที่ดำเนินการเกี่ยวกับการสร้างการรับรู้ การพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามที่กำหนดไว้

2) การขอหนังสือจากสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อนำลงไปขอความร่วมมือในพื้นที่หรือองค์กรที่ศึกษา

3) นำข้อมูลเชิงเอกสารจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มาวิเคราะห์สังเคราะห์เป็นข้อมูลด้านการดำเนินการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

4) การสัมภาษณ์และการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) ร่วมกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อศึกษาเกี่ยวกับสร้างองค์ความรู้ กิจกรรม และแนวการปฏิบัติเพื่อการสร้างการรับรู้ การมีส่วนร่วมการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

5) กำหนดการอบรมเชิงปฏิบัติการในพื้นที่ โดยมีการนิมนต์พระสงฆ์ฝ่ายปกครองที่เป็นตัวแทนของจังหวัด พระสงฆ์ในเขตปกครองตำบลในเมือง ผู้นำภาครัฐที่เป็นตัวแทนของจังหวัด นายกองค์กรบริหารส่วนตำบล และผู้นำชุมชน เป็นต้น เข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการ

6) การพัฒนาโครงการและกิจกรรมด้านการเสริมสร้างองค์ความรู้และแนวปฏิบัติเพื่อการสร้างการรับรู้ พัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

7) การสังเกตพฤติกรรม ซึ่งเป็นการสังเกตพฤติกรรมและการเรียนรู้ชุมชนผู้ที่เข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติและฝ่ายต่าง ๆ เพื่อหาแนวทางการสร้างและการใช้องค์ความรู้และกระบวนการปฏิบัติเพื่อการพัฒนากระบวนการสร้างการรับรู้ พัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

8) สนับสนุนให้เกิดการถ่ายทอดและส่งต่อองค์ความรู้เผยแผ่ความรู้และแนวปฏิบัติเรื่องการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด รวมทั้งการสัมมนาการประชุมเชิงปฏิบัติการตลอดจนผลักดันการใช้องค์ความรู้และแนวปฏิบัติเรื่องการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่บึงพลาญชัย ให้เป็นบทเรียนและแนวทางการทำงานของ ชุมชน และองค์กรต้นแบบโดยเฉพาะอย่างยิ่ง เพื่อให้การเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่บึงพลาญชัยเป็นต้นแบบในพื้นที่สาธารณะแห่งอื่น ๆ ในจังหวัดร้อยเอ็ดและจังหวัดอื่น ๆ อีก

9) การประสานเครือข่ายเพื่อร่วมสนับสนุนกิจกรรมการให้ความรู้และแนวปฏิบัติเพื่อพัฒนากระบวนการสร้างการรับรู้ พัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นต้น

10) การสรุปบทเรียนและการวิเคราะห์ผลการอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อพัฒนาเป็นแบบความยั่งยืนและกระบวนการเชิงสังคม เพื่อพัฒนาเป็นรูปแบบ กระบวนการสร้างการรับรู้ พัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากการจัดหมวดหมู่ข้อมูลและการตรวจสอบข้อมูลเสร็จ ในขั้นต่อไปนี้จะได้วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้เรียบเรียงไว้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ เพื่อจะได้ใช้ในการถอดบทเรียนและบูรณาการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ เน้นการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้เก็บรวบรวมจากกลุ่มพระสงฆ์และประชาชนในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 400 ราย โดยมีขั้นตอนการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1) เลือกแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ในการตอบไปวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS/PC (Statistical Package for the Social Science)

2) แบบสอบถามตอนที่ 1 ซึ่งเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง ความสนใจและกิจกรรมในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยทำการวิเคราะห์และใช้วิธีหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ แล้วนำมาเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

3) แบบสอบถามตอนที่ 2 ซึ่งเป็นข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยทำการวิเคราะห์โดยคำนวณหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ คะแนนเฉลี่ย (X) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายข้อและรายด้าน และเฉลี่ยรวมทุกด้าน โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาค่าเฉลี่ยของคะแนน เพื่อให้เห็นระดับของการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ดในแต่ละด้าน จากกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 = มีความคิดเห็นในระดับน้อยมาก
ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 = มีความคิดเห็นในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 = มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 = มีความคิดเห็นในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 = มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด

4) แบบสอบถามตอนที่ 3 ซึ่งเป็นข้อมูลด้านผลลัพธ์จากการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ดและการนำกิจกรรมและหลักธรรมมาประยุกต์ใช้ เป็นต้น โดยทำการวิเคราะห์โดยคำนวณหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ คะแนนเฉลี่ย (X) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายข้อและรายด้าน และเฉลี่ยรวมทุกด้าน โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาค่าเฉลี่ยของคะแนน เพื่อให้เห็นระดับของกิจกรรมการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ดในแต่ละด้าน

5) นำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อศึกษาค่าเป็นกลางทางสถิติ และเพื่อการวิเคราะห์ปัจจัยข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลกับความคิดเห็นการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

6) การวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค จกแบบสอบถามในเชิงสถิติและพรรณนา

7) การวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลโดยการเชื่อมโยงแนวคิดทฤษฎีที่ได้กล่าวแล้ว เพื่อให้เห็นชุดความรู้ กระบวนการ และแนวทางการส่งเสริมกิจกรรมการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ คณะผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาประกอบบริบท (Context Content Analysis Technique) พร้อมกับการเก็บรวบรวมข้อมูลอยู่ตลอดเวลา ซึ่งการตรวจสอบข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์และวิเคราะห์ โดยผู้วิจัยนำข้อมูลที่ผ่านการตรวจสอบข้อมูลแล้ว มาจัดทำให้เป็นระบบหาความหมาย แยกแยะองค์ประกอบทั้งเชื่อมโยงและหาความสัมพันธ์ของข้อมูลเพื่อให้สามารถนำไปสู่ความเข้าใจต่อการเปลี่ยนแปลงปรากฏการณ์และรูปแบบความเข้าใจกับความหลากหลายและความแตกต่างของข้อมูลที่รวบรวมมาเพื่อนำเสนอรายงานผลภาพรวม ของการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด เมื่อข้อมูลมีความถูกต้องแล้ว หลังจากนั้นก็จำแนกข้อมูลออกเป็นประเภทหรือแบ่งไปตามหมวดหมู่ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในการวิจัย ดังนี้

1) ศึกษารูปแบบการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด

2) พัฒนาพื้นที่การเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด

3) พัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ศึกษารูปแบบสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด

คนเราจะเกิดความรู้ความเข้าใจสิ่งแวดล้อมได้โดยสิ่งแวดล้อมที่เป็นวัตถุ ปรากฏการณ์หรือสถานการณ์ เร้าให้เกิดสื่อหรือสิ่งแทนในการะแสความคิดด้านใดด้านหนึ่งหรือทั้งสามด้าน ได้แก่ ด้านกระทำ ด้านภาพ หรือด้านสัญลักษณ์ ดังนั้น สื่อในที่นี้จึงหมายถึงสื่อที่เป็นวัตถุหรือสถานการณ์กับสื่อที่เป็นลักษณะของความคิด ซึ่งอาจเทียบกับสื่อที่แบ่งประเภทตามแบบของ เอ็ดการ์ เดล ได้ดังนี้ สื่อประเภทที่ก่อให้เกิดการกระทำ 1) การเคลื่อนที่หรือเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อ ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจได้ ได้แก่ สื่อของจริง สถานการณ์จำลอง หุ่นจำลอง นาฏการ การทดลองสาธิต และการศึกษานอกสถานที่ 2) สื่อประเภทที่ก่อให้เกิดภาพนึก ได้แก่ สื่อนิทรรศการ ภาพยนตร์ โทรทัศน์ ภาพนิ่ง วิทยุ และแผ่นเสียง 3) สื่อประเภทที่ก่อให้เกิดการคิดนึกเป็นสัญลักษณ์ ได้แก่ สื่อทัศนสัญลักษณ์และภาษา การสัมภาษณ์ผู้บริหารวิทยาลัยสงฆ์ ผู้แทนวัฒนธรรมจังหวัด ผู้แทนอำเภอธวัช

บุรีและผู้แทนนักวิชาการพัฒนาชุมชนและสังคมในระดับมหาวิทยาลัย จำนวน 10 รูป/คน และสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มร่วมกับคณะสงฆ์และตัวแทนภาครัฐ ผู้นำท้องถิ่นในระดับอำเภอ จำนวน 10 รูป/คน พบว่า นโยบายและแนวทางการปฏิบัติ หลักการดำเนินการของรูปแบบสื่อการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด เน้นการพัฒนาศักยภาพความเป็นมนุษย์ให้ถึงพร้อมด้วยศีล สมาธิ และปัญญา กล่าวคือ ศีล หมายถึง การพัฒนาผู้เรียนให้มีพฤติกรรมที่ถูกต้องดีงาม รู้จัก ควรไม่ควร ประพฤติปฏิบัติเหมาะสมในกิจการงานของตนเอง สมาธิหมายถึง การพัฒนาให้ผู้เรียนมีสภาพจิตใจที่เข้มแข็ง สงบระงับเป็นอารมณ์เดียว คือความ ใฝ่ใจในสิ่งที่กำลังศึกษา ปัญญา หมายถึง การพัฒนาให้เกิดการหยั่งรู้ หรือญาณ ทัศนะที่แจ่มแจ้ง ซึ่งการประยุกต์ใช้ความรู้ทางพระพุทธศาสนากับผู้เรียน เป็นหนทางหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาด้าน จิตใจ อารมณ์ หรือจิตพิสัย (Affective Domain) ของผู้เรียนไปพร้อม ๆ กับการบรรลุเป้าประสงค์ของ หลักสูตรคือเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข เพื่อให้พื้นที่สาธารณะเป็นแหล่งบ่มเพาะคนดีให้แก่ชุมชนและสังคม โดยมีการจัดกิจกรรมในพื้นที่สาธารณะ เช่น กิจกรรมอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้าน โดยการแสดงศิลปะฟ้อนรำพื้นบ้าน กิจกรรมต่อบุญต่อธรรม โดยนำอาหารจากการบิณฑบาตไปมอบให้แก่องค์กรการกุศล เช่น บ้านพักคนชรา บ้านเด็กกำพร้า คนยากจนในบริเวณพื้นที่ในจังหวัดร้อยเอ็ด กิจกรรมไหว้พระสวดมนต์ เข้าค่ายคุณธรรม กิจกรรมอุ้มบุญอุ้มธรรม โดยทำบุญตักบาตรในตอนเช้าหลักจากออกกำลังกาย กิจกรรมลานธรรมล้านกีฬา โดยออกกำลังกายในตอนเช้า กิจกรรมทางสังคม เช่น ตรวจเยี่ยมแต่ละครอบครัว เป็นต้น กิจกรรมฟังธรรมนั่งสวรรค์ โดยการฟังเทศนาจากพระอาจารย์วิปัสสนา โดยเน้นการใช้สื่อต่าง ๆ ในการจัดการเรียนรู้ให้มากที่สุด

นโยบายการดำเนินการของรูปแบบสื่อการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด เน้นการพัฒนาศักยภาพความเป็นมนุษย์ให้ถึงพร้อมด้วยศีล สมาธิ และปัญญา ผ่านการจัดกิจกรรมต่าง ๆ โดยการใช้สื่อในการเรียนรู้ เช่น ใช้สื่อ Multimedia และ Visual Media ให้มากที่สุดในการเรียนการสอน ,ทำ E-Book และจัดทำเว็บไซต์ สำหรับเผยแพร่กิจกรรมรูปแบบสื่อการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการ โดยเน้นกิจกรรมเกี่ยวการไหว้พระสวดมนต์ เข้าค่ายคุณธรรม กิจกรรมอุ้มบุญอุ้มธรรม โดยทำบุญตักบาตรในตอนเช้าหลักจากออกกำลังกาย กิจกรรมลานธรรมล้านกีฬา โดยออกกำลังกายในตอนเช้า กิจกรรมทางสังคม เช่น ตรวจเยี่ยมแต่ละครอบครัว เป็นต้น กิจกรรมฟังธรรมนั่งสวรรค์ โดยการฟังเทศนาจากพระอาจารย์วิปัสสนา โดยเน้นการใช้สื่อต่าง ๆ ในการจัดการเรียนรู้ให้มากที่สุด การเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพนั้น “ครู” จะต้องสามารถใช้สื่อการสอนได้อย่าง หลากหลาย และเหมาะสม เพื่อให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ ฝึกประสบการณ์ ทำให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยที่ครูสามารถออกแบบการเรียนการสอนได้ด้วยตนเอง ทั้งนี้ การนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการจัดการการเรียนการสอน “ครู” ต้องเข้าใจความสำคัญของเทคโนโลยีเสียก่อนว่า ปัจจุบันโลกของธุรกิจต้องการคนที่มีทักษะ ไม่ใช่ คนที่มีความรู้เพียงอย่างเดียว เพราะฉะนั้น ครูต้องเลือกใช้วิธีการที่หลากหลายและสอดคล้องกับเด็ก ให้มากที่สุด แนวคิดและหลักการดำเนินการของรูปแบบสื่อการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด เน้นการพัฒนาศักยภาพความเป็นมนุษย์ให้ถึงพร้อมด้วยศีล สมาธิ และปัญญา ผ่าน

การจัดกิจกรรมต่าง ๆ โดยการใช้สื่อในการเรียนรู้เช่น จัดทำ E-Book ,การใช้สื่อ Multimedia และ Visual Media ในการเรียนการสอนผ่านกิจกรรมต่างๆ เช่น กิจกรรมไหว้พระสวดมนต์ เข้าค่ายคุณธรรม กิจกรรมอุ้มบุญอุ้มธรรม โดยทำบุญตักบาตรในตอนเช้าหลักจากออกกำลังกาย กิจกรรมลานธรรมล้านกีฬา โดยออกกำลังกายในตอนเช้า กิจกรรมทางสังคม เช่น ตรวจเยี่ยมแต่ละครอบครัว เป็นต้น กิจกรรมฟังธรรมนั่งสวรรค์ โดยการฟังเทศนาจากพระอาจารย์วิปัสสนา โดยเน้นการใช้สื่อต่าง ๆ ในการจัดการเรียนรู้ให้มากที่สุด สื่อการเรียนการสอน เป็นเครื่องมือช่วยสอนที่สำคัญอย่างหนึ่งในกระบวนการเรียนรู้ การเลือกใช้สื่อที่มีอยู่หลากหลายได้อย่างเหมาะสม จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจเนื้อหาความรู้ที่ผู้สอนต้องการสื่อได้รวดเร็วและดียิ่งขึ้น แต่กลับกันการที่ผู้สอนเลือกใช้สื่อผิดประเภทหรือใช้อย่างไม่เหมาะสมก็อาจจะส่งผลเสียกับผู้เรียนได้ รูปแบบสื่อในพื้นที่สาธารณะจะต้องใช้ได้อย่างสะดวกและเมื่อนำมาใช้แล้วช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ได้ดังนี้ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการออกแบบสื่อ เช่น วิเคราะห์ข้อมูลผู้เรียน วิเคราะห์ข้อมูลทักษะ วิเคราะห์ข้อมูลสื่อการเรียนรู้ วิเคราะห์ข้อมูลวัสดุและการผลิตและการวิเคราะห์ข้อมูลการผลิตสื่อการเรียนรู้ 2) สื่อที่จะนำมาใช้ประกอบการเรียนการสอนต้องเป็นสื่อที่ประกอบด้วยภาพและเสียงที่มุ่งเน้นการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมท้องถิ่นให้เหมาะสมกับทุกวัย 3) สื่อมีเนื้อหาสนุกสนานเมื่อนำมาประกอบกับการเรียนการสอนแล้วทำให้ผู้เรียนนั้นไม่เบื่อ เช่น สื่อเกี่ยวกับวัด เกี่ยวกับศาสนา เกี่ยวกับพิธีกรรมต่าง ๆ ของศาสนาพุทธ ประเพณีวัฒนธรรมต่าง ๆ ของท้องถิ่น โดยสื่อต่างๆต้องสอดแทรกกิจกรรมต่างๆ เช่น กิจกรรมอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้าน โดยการแสดงศิลปะฟ้อนรำพื้นบ้าน กิจกรรมต่อบุญต่อธรรม โดยนำอาหารจากการบิณฑบาตไปมอบให้แก่องค์กรการกุศล เช่น บ้านพักคนชรา บ้านเด็กกำพร้า คนยากจนในบริเวณพื้นที่ในจังหวัดร้อยเอ็ด กิจกรรมไหว้พระสวดมนต์ เข้าค่ายคุณธรรม กิจกรรมอุ้มบุญอุ้มธรรม โดยทำบุญตักบาตรในตอนเช้าหลักจากออกกำลังกาย กิจกรรมลานธรรมล้านกีฬา โดยออกกำลังกายในตอนเช้า กิจกรรมทางสังคม เช่น ตรวจเยี่ยมแต่ละครอบครัว เป็นต้น กิจกรรมฟังธรรมนั่งสวรรค์ โดยการฟังเทศนาจากพระอาจารย์วิปัสสนา ปัญหาและอุปสรรคในการใช้สื่อ ได้แก่ การขาดแคลนสื่อวัสดุ อุปกรณ์ช่วยสอน สื่อวีดีทัศน์ คอมพิวเตอร์หรือแท็บเล็ต ปัญหาบุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในการผลิตสื่อ ขาดประสบการณ์และความรู้ความชำนาญในการใช้สื่อนวัตกรรมทางการศึกษา รวมถึงการไม่ส่งเสริมให้เกิดการใช้งานอย่างต่อเนื่อง ปัญหาขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณ ในการจัดหาวัสดุและอุปกรณ์ในการผลิตสื่อหรือนำสื่อมาประยุกต์ใช้กับการสอนต่าง ๆ ปัญหาการที่สิ่งแวดล้อมเป็นอุปสรรคหรือไม่เหมาะต่อการใช้สื่อบางประเภท หรือสื่อนวัตกรรมบางชนิด ไม่เหมาะกับการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียน ปัญหาความแตกต่างของผู้เรียนส่งผลทำให้การใช้สื่อมีผลลัพธ์ที่หลากหลาย มีทั้งสนใจและไม่สนใจ และสื่อหรือนวัตกรรมบางชนิดใช้เวลาในการใช้มากเกินไป ไม่เหมาะสมกับการจัดเวลาเรียน การสำรวจความคิดเห็นรูปแบบสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด จากกลุ่มตัวอย่างพระสงฆ์และประชาชน จำนวน 400 รูป/คน ในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นพระภิกษุ จำนวน 153 รูป คิดเป็นร้อยละ

38.3 รองลงมา เป็นสามเณร จำนวน 96 รูป คิดเป็นร้อยละ 24.0 และ จำนวนน้อยที่สุดคือ เป็น ฆราวาส (หญิง) จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 18.0 ตามลำดับ สำหรับอายุของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีอายุไม่เกิน 20 ปี จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 32.5 รองลงมามีอายุระหว่าง 21 - 25 ปี จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 26.5 และจำนวนน้อยที่สุดคือ มีอายุ 50 ปี ขึ้นไป จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 8.0 ตามลำดับ ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 20.5 รองลงมา ระดับนักธรมม ตรี - เอก จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 19.3 และจำนวนน้อยที่สุดคือ ระดับเปรียญธรรม 7 - 9 จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.5 ตามลำดับ ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อรูปแบบสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่เป็นการส่งเสริมรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการ กิจกรรมอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้าน โดยการแสดงศิลปะฟ้อนรำพื้นบ้าน คิดเป็นร้อยละ 73.3 รองลงมาคือ กิจกรรมต่อบุญต่อธรรม โดยนำอาหารจากการบิณฑบาตไปมอบให้แก่องค์กรการกุศล เช่น บ้านพักคนชรา บ้านเด็กกำพร้า คนยากจนในบริเวณพื้นที่ในจังหวัดร้อยเอ็ด คิดเป็นร้อยละ 66.8 รองลงมาคือ กิจกรรมไหว้พระสวดมนต์ เข้าค่ายคุณธรรม คิดเป็นร้อยละ 66.3 รองลงมาคือ กิจกรรมอุ้มบุญอุ้มธรรม โดยทำบุญตักบาตรในตอนเช้าหลักจากออกกำลังกาย คิดเป็นร้อยละ 65.8 รองลงมา คือ กิจกรรมอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 65.3 รองลงมาคือ กิจกรรมทางสังคม เช่น ตรวจเยี่ยมแต่ละครอบครัว เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ 64.8 รองลงมาคือ กิจกรรมลานธรรมล้านกีฬา โดยออกกำลังกายในตอนเช้า คิดเป็นร้อยละ 64.0 และกิจกรรมฟังธรรมนั่งสวรรค์ โดยการฟังเทศนาจากพระอาจารย์วิปัสสนา คิดเป็นร้อยละ 53.5

สรุปได้ว่า แนวคิดและหลักการดำเนินการของรูปแบบสื่อการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด เน้นการพัฒนาศักยภาพความเป็นมนุษย์ให้ถึงพร้อมด้วยศีล สมาธิ และปัญญา การประยุกต์ใช้ความรู้ทางพระพุทธศาสนากับผู้เรียน เป็นหนทางหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาด้าน จิตใจ อารมณ์ หรือจิตพิสัย (Affective Domain) ของผู้เรียน ไปพร้อมๆ กับการบรรลุเป้าประสงค์ของ หลักสูตรคือเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข เพื่อให้พื้นที่สาธารณะเป็นแหล่งบ่มเพาะคนดีให้แก่ชุมชนและสังคม โดยมีการจัดกิจกรรมในพื้นที่สาธารณะ เช่น กิจกรรมอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้าน โดยการแสดงศิลปะฟ้อนรำพื้นบ้าน กิจกรรมต่อบุญต่อธรรม โดยนำอาหารจากการบิณฑบาตไปมอบให้แก่องค์กรการกุศล เช่น บ้านพักคนชรา บ้านเด็กกำพร้า คนยากจนในบริเวณพื้นที่ในจังหวัดร้อยเอ็ด กิจกรรมไหว้พระสวดมนต์ เข้าค่ายคุณธรรม กิจกรรมอุ้มบุญอุ้มธรรม โดยทำบุญตักบาตรในตอนเช้าหลักจากออกกำลังกาย กิจกรรมลานธรรมล้านกีฬา โดยออกกำลังกายในตอนเช้า กิจกรรมทางสังคม เช่น ตรวจเยี่ยมแต่ละครอบครัว เป็นต้น กิจกรรมฟังธรรมนั่งสวรรค์ โดยการฟังเทศนาจากพระอาจารย์วิปัสสนา โดยเน้นการใช้สื่อต่าง ๆ ในการจัดการเรียนรู้ให้มากที่สุด

2. พัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด

สื่อการสอนเป็นองค์ประกอบสำคัญในการสร้างประสบการณ์ทางการศึกษาให้แก่ผู้เรียน สื่อการสอนมีให้เลือกหลายชนิด สิ่งสำคัญคือผู้สอนจะต้องเลือกและใช้สื่อการสอนให้เหมาะกับบทเรียน สื่อการสอนนั้นจะต้องใช้ได้อย่างสะดวกและเมื่อนำมาใช้แล้วช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ การสัมภาษณ์ผู้บริหารวิทยาลัยสงฆ์ ผู้แทนวัฒนธรรมจังหวัด ผู้แทนอำเภอธวัชบุรีและผู้แทนนักวิชาการพัฒนาชุมชนและสังคมในระดับมหาวิทยาลัย จำนวน 10 รูป/คน และสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มร่วมกับคณะสงฆ์และตัวแทนภาครัฐ ผู้นำท้องถิ่นในระดับอำเภอ จำนวน 10 รูป/คน สื่อการสอนเป็นองค์ประกอบสำคัญในการสร้างประสบการณ์ทางการศึกษาให้แก่ผู้เรียน สื่อการสอนมีให้เลือกหลายชนิด สิ่งสำคัญคือผู้สอนจะต้องเลือกและใช้สื่อการสอนให้เหมาะกับบทเรียน สื่อการสอนนั้นจะต้องใช้ได้อย่างสะดวกและเมื่อนำมาใช้แล้วช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ

การสัมภาษณ์ผู้บริหารวิทยาลัยสงฆ์ ผู้แทนวัฒนธรรมจังหวัด ผู้แทนอำเภอธวัชบุรีและผู้แทนนักวิชาการพัฒนาชุมชนและสังคมในระดับมหาวิทยาลัย จำนวน 10 รูป/คน เพื่อทราบนโยบายและแนวปฏิบัติการพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด และสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มร่วมกับคณะสงฆ์และตัวแทนภาครัฐ ผู้นำท้องถิ่นในระดับอำเภอ จำนวน 10 รูป/คน เพื่อทราบแนวทางการดำเนินการตามเป้าหมายการพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด สื่อการสอนเป็นองค์ประกอบสำคัญในการสร้างประสบการณ์ทางการศึกษาให้แก่ผู้เรียน สื่อการสอนมีให้เลือกหลายชนิด สิ่งสำคัญคือผู้สอนจะต้องเลือกและใช้สื่อการสอนให้เหมาะกับบทเรียน สื่อการสอนนั้นจะต้องใช้ได้อย่างสะดวกและเมื่อนำมาใช้แล้วช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ดังนั้นสื่อจึงมีความสำคัญมาก กระบวนการพัฒนาสื่อการเรียนเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด นโยบายและแนวทางการส่งเสริมการพัฒนารูปแบบสื่อการเรียนการสอน ในการจัดกิจกรรมในพื้นที่สาธารณะ เช่น กิจกรรมอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้านโดยการแสดงศิลปะฟ้อนรำพื้นบ้าน กิจกรรมต่อบุญต่อธรรม โดยนำอาหารจากการบิณฑบาตไปมอบให้แก่องค์กรการกุศล เช่น บ้านพักคนชรา บ้านเด็กกำพร้า คนยากจนในบริเวณพื้นที่ในจังหวัดร้อยเอ็ด กิจกรรมไหว้พระสวดมนต์ เข้าค่ายคุณธรรม กิจกรรมอุ้มบุญอุ้มธรรม โดยทำบุญตักบาตรในตอนเช้าหลักจากออกกำลังกาย กิจกรรมลานธรรมล้านกีฬา โดยออกกำลังกายในตอนเช้า กิจกรรมทางสังคม เช่น ตรวจเยี่ยมแต่ละครอบครัว เป็นต้น กิจกรรมฟังธรรมนั่งสวรรค์ โดยการฟังเทศนาจากพระอาจารย์วิปัสสนา ในแต่ละกิจกรรมการเรียนรู้โดยมีแนวทางการใช้สื่อต่างๆ ดังนี้ 1) สื่อหรือนวัตกรรมที่จะนำมาใช้ มีจุดเด่นที่เห็นได้ชัดในการเป็นสื่อที่ช่วยเหลือในการจัดการเรียนการสอน มากกว่ารูปแบบการสอนแบบเดิม ๆ 2) สื่อหรือนวัตกรรมมีความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียนและสภาพความเป็นอยู่ของผู้เรียน 3) ควรเลือกใช้สื่อหรือนวัตกรรมที่มีงานวิจัยหรือกรณีศึกษารองรับ ในเรื่องของการนำมาใช้ได้ในสภาวการณ์ที่คล้ายคลึงกัน 4) สื่อและนวัตกรรม มีความเกี่ยวข้องกับความต้องการของผู้เรียน 5) ควรคำนึงถึงงบประมาณของแต่ละโรงเรียนในการเลือกซื้อหรือผลิตสื่อและนวัตกรรม พยายามเลือกสรรสื่อโดยคำนึงถึงความคุ้มค่าเป็นหลัก ไม่ควรให้

สิ้นเปลืองมากจนเกินไป สามารถนำมาใช้ได้หลากหลาย 6) ในการใช้สื่อและนวัตกรรมต่าง ๆ ผู้ใช้จำเป็นต้องศึกษาคู่มือการใช้หรือออกแบบวิธีการใช้ให้เหมาะสมก่อนนำมาใช้ เพื่อให้สามารถใช้สื่อได้มีประสิทธิภาพและไม่ให้เกิดความเสียหายกับตัวสื่อ 7) สามารถใช้สื่อเทคโนโลยีมาทดแทนสื่อสิ้นเปลือง ต่าง ๆ เช่น ใช้การฉายภาพจากอินเตอร์เน็ต แทนการปริ้นรูปภาพลงบนกระดาษ เป็นต้น การเสริมสร้างการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด กระบวนการพัฒนารูปแบบสื่อการเรียนการสอน ได้ดังนี้ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการออกแบบสื่อ เช่น วิเคราะห์ข้อมูลผู้เรียน วิเคราะห์ข้อมูลทักษะ วิเคราะห์ข้อมูลสื่อการเรียนรู้ วิเคราะห์ข้อมูลวัสดุและการผลิตและการวิเคราะห์ข้อมูลการผลิตสื่อการเรียนรู้ 2) สื่อที่จะนำมาใช้ประกอบการเรียนการสอนต้องเป็นสื่อที่ประกอบด้วยภาพและเสียงที่มุ่งเน้นให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน 3) สื่อมีเนื้อหาสนุกสนานเมื่อนำมาประกอบกับการเรียนการสอนแล้วทำให้ผู้เรียนนั้นไม่เบื่อ เช่น สื่อเกี่ยวกับวัด เกี่ยวกับศาสนา เกี่ยวกับพิธีกรรมต่าง ๆ ของศาสนาพุทธ ประเพณีวัฒนธรรมต่าง ๆ ของท้องถิ่น นโยบายและกลไกการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด จัดทำสื่อการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับผู้เรียนโดยในท้องถิ่น โดยใช้วัสดุอุปกรณ์ที่มีในท้องถิ่นและสนับสนุนให้ ชุมชน วัด และโรงเรียน มีส่วนร่วมในการจัดทำสื่อการเรียนการสอน เช่น กิจกรรมอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้าน โดยการแสดงศิลปะฟ้อนรำพื้นบ้าน กิจกรรมต่อบุญต่อธรรม โดยนำอาหารจากการบิณฑบาตไปมอบให้แก่องค์กรการกุศล เช่น บ้านพักคนชรา บ้านเด็กกำพร้า คนยากจนในบริเวณพื้นที่ในจังหวัดร้อยเอ็ด กิจกรรมไหว้พระสวดมนต์ เข้าค่ายคุณธรรม กิจกรรมอุ้มบุญอุ้มธรรม โดยทำบุญตักบาตรในตอนเช้าหลักจากออกกำลังกาย กิจกรรมลานธรรมล้านกีฬา โดยออกกำลังกายในตอนเช้า กิจกรรมทางสังคม เช่น ตรวจเยี่ยมแต่ละครอบครัว เป็นต้น กิจกรรมฟังธรรมนั่งสวรรค์ โดยการฟังเทศนาจากพระอาจารย์วิปัสสนา การส่งเสริมการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ดโดยให้ประชาชนได้นำกิจกรรมและหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต โดยการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้ชุมชน วัด และโรงเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆร่วมกันโดยสอดแทรกหลักธรรมอริยสัจ 4 และไตรสิกขาผ่านสื่อการจัดการเรียนรู้ เช่น วิดิทัศน์ แผ่นพับ สื่อมัลติมีเดียเพื่อการเรียนรู้ เช่น เช่น กิจกรรมอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้าน โดยการแสดงศิลปะฟ้อนรำพื้นบ้าน กิจกรรมต่อบุญต่อธรรม โดยนำอาหารจากการบิณฑบาตไปมอบให้แก่องค์กรการกุศล เช่น บ้านพักคนชรา บ้านเด็กกำพร้า คนยากจนในบริเวณพื้นที่ในจังหวัดร้อยเอ็ด กิจกรรมไหว้พระสวดมนต์ เข้าค่ายคุณธรรม กิจกรรมอุ้มบุญอุ้มธรรม โดยทำบุญตักบาตรในตอนเช้าหลักจากออกกำลังกาย กิจกรรมลานธรรมล้านกีฬา โดยออกกำลังกายในตอนเช้า กิจกรรมทางสังคม เช่น ตรวจเยี่ยมแต่ละครอบครัว เป็นต้น กิจกรรมฟังธรรมนั่งสวรรค์ โดยการฟังเทศนาจากพระอาจารย์วิปัสสนา โดยในทุกกิจกรรมจะสอดแทรกสื่อการเรียนรู้ เพื่อให้ประชาชนนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ปัญหาและอุปสรรคในการใช้สื่อนั้น สามารถจำแนก ได้ดังนี้ 1) บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในการผลิตสื่อ ขาดประสบการณ์และความรู้ความชำนาญในการใช้สื่อนวัตกรรมทางการศึกษา รวมถึงการไม่ส่งเสริมให้เกิดการใช้งานอย่างต่อเนื่อง 2) ขาดการสนับสนุนด้าน

งบประมาณ ในการจัดหาวัสดุและอุปกรณ์ในการผลิตสื่อหรือนำสื่อมาประยุกต์ใช้กับการสอนต่าง ๆ 3) สื่อนวัตกรรมบางชนิด ไม่เหมาะกับการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนในห้องเรียนที่มีจำนวนมาก 4) ความแตกต่างของผู้เรียนส่งผลทำให้การใช้สื่อมีผลลัพธ์ที่หลากหลาย มีทั้งสนใจและไม่สนใจ และสื่อหรือนวัตกรรมบางชนิดใช้เวลาในการใช้มากเกินไป ไม่เหมาะสมกับการจัดเวลาเรียน 5) การขาดการวัดและประเมินผลการใช้สื่อ ทำให้ไม่สามารถหาได้ว่าสื่อหรือนวัตกรรมใด มีผลต่อผู้เรียนอย่างไร การสำรวจความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการมีส่วนร่วมพัฒนาสื่อการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด จากกลุ่มตัวอย่างพระสงฆ์และประชาชน จำนวน 400 รูป/คน ในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการมีส่วนร่วมพัฒนารูปแบบสื่อการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการมีส่วนร่วมการพัฒนารูปแบบสื่อการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 การพัฒนาและหาประสิทธิภาพของชุดความรู้เรื่องการพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ สามารถช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ เกิดความสนุกสนานในการเรียนและมีความสุขกับการเรียน ทำให้ผลการเรียนสูงขึ้นและสามารถเป็นสื่อในการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น กระบวนการพัฒนาชุดความรู้ มาตรการ และกระบวนการการพัฒนารูปแบบสื่อการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ดังนี้

1) การพัฒนาชุดความรู้เรื่องการพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 1 ชุด โดยกำหนดจุดประสงค์ของการพัฒนาสื่อการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ ศึกษาเอกสารตำรา งานวิจัย เพื่อกำหนดประเด็นการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ

2) สร้างชุดความรู้เรื่องการพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ และนำเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเห็นชอบ

3) นำชุดความรู้เรื่องการพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ (ฉบับร่าง) เสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 ท่าน ตรวจสอบความสอดคล้องของแนวคิดสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

4) นำชุดความรู้เรื่องการพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ ไปทดลองใช้อบรมกับการถวายความรู้กับพระภิกษุฝ่ายปกครองและสัมมนาให้ความรู้แก่ผู้นำชุมชนในระดับตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ครั้งที่ 1

5) นำชุดความรู้เรื่องการพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ มาปรับปรุงแก้ไขการเรียนรู้ในสิ่งที่ยังไม่สมบูรณ์หรือยังเข้าใจคลาดเคลื่อนและนำข้อมูลที่ได้มาใช้ปรับปรุงสร้างชุดความรู้

6) นำชุดความรู้เรื่องการพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ ไปทดลองใช้อบรมกับการถวายความรู้กับพระภิกษุฝ่ายปกครองและสัมมนาให้ความรู้แก่ผู้นำชุมชนในระดับตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ครั้งที่ 2

7) นำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ของชุดความรู้เรื่องการพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะเป็นฉบับจริง

8) ประกาศรับสมัครผู้เข้ารับการอบรมตามชุดความรู้เรื่องการพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ จำนวน 20 คน

9) การถวายความรู้กับพระภิกษุฝ่ายปกครองและสัมมนาให้ความรู้แก่ผู้นำชุมชน โดยใช้ชุดความรู้เรื่องการพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ

10) การส่งเสริมและพัฒนาชุดความรู้เรื่องการพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

11) การเสริมสร้างเครือข่ายพระสงฆ์และผู้นำชุมชนในการพัฒนาชุดความรู้เรื่องการพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยเป็นความร่วมมือของคณะสงฆ์ ภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคประชาชน ภาคเอกชนและมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

12) วิเคราะห์องค์ความรู้ ตัวชี้วัด และผลลัพธ์ของการขับเคลื่อนรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

การอบรมชุดความรู้เรื่องการพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คน ผลการเปรียบเทียบการทดสอบก่อนการใช้ชุดความรู้รูปแบบสื่อการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีผลการทดสอบหลังเข้าร่วมกิจกรรมการอบรมโดยใช้ชุดความรู้เรื่องการพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ ในครั้งที่ 1 (ประเมินหลังการฝึกอบรม) ($\bar{x}$ = 17.0 S.D. = 0.50) และครั้งที่ 2 ($\bar{x}$ = 18.90 S.D. = 0.31) สูงกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมการอบรม ($\bar{x}$ = 13.65 S.D. = 0.59) ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างมีผลการทดสอบก่อนการใช้ชุดความรู้เรื่องการพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะและหลังการใช้ชุดความรู้เรื่องการพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ **แตกต่างกัน** อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะในรูปแบบการพัฒนาสื่อการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นว่าการร่วมสร้างพื้นที่สาธารณะในชุมชนและนำการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่ คิดเป็นร้อยละ 74.5 รองลงมาคือ ให้ความรู้เกี่ยวกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาหลากหลาย คิดเป็นร้อยละ 74.3 และน้อยที่สุดคือ กิจกรรมอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 67.5 ตามลำดับ

สรุปได้ว่า การพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด สื่อการเรียนรู้เป็นองค์ประกอบสำคัญในการสร้างประสบการณ์ทางการศึกษาให้แก่ผู้เรียน สื่อการเรียนรู้มีให้เลือกหลายชนิด สิ่งสำคัญคือผู้สอนจะต้องเลือกและใช้สื่อการสอนให้เหมาะกับบทเรียน สื่อการสอนนั้นจะต้องใช้ได้อย่างสะดวกและเมื่อนำมาใช้แล้วช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ นโยบายและกลไกการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด จัดทำสื่อการเรียนการรู้ที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับผู้เรียนโดยในท้องถิ่น โดยใช้วัสดุอุปกรณ์ที่มีในท้องถิ่นและสนับสนุนให้ ชุมชน วัด และโรงเรียน มีส่วนร่วมในการจัดทำสื่อการเรียนการสอน การบูรณาการกิจกรรมการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ดระหว่างคณะสงฆ์กับชุมชนท้องถิ่นโดยวัด ชุมชน โรงเรียน จัดกิจกรรมต่างๆ เช่น กิจกรรมลานธรรมล้านกีฬา โดยออกกำลังกายในตอนเช้า กิจกรรมอุ้มบุญอุ้มธรรม โดยทำบุญตักบาตรในตอนเช้าหลักจากออกกำลังกาย กิจกรรมฟังธรรมนั่งสวรรค์ โดยการฟังเทศนาจากพระอาจารย์วิปัสสนา กิจกรรมอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้าน โดยการแสดงศิลปะฟ้อนรำพื้นบ้าน กิจกรรมต่อบุญต่อธรรม โดยนำอาหารจากการบิณฑบาตไปมอบให้แก่องค์กรการกุศล เช่น บ้านพักคนชรา บ้านเด็กกำพร้า คนยากจนในบริเวณพื้นที่ในจังหวัดร้อยเอ็ด กิจกรรมทางสังคม เช่น ตรวจเยี่ยมแต่ละครอบครัว เป็นต้น

3. ประเมินความพึงพอใจของรูปแบบการพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด

จากการสำรวจความคิดเห็นความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด จากกลุ่มตัวอย่างพระสงฆ์และประชาชน จำนวน 400 รูป/คน ในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามต่อรูปแบบการพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกภายในจิตใจของมนุษย์ที่ไม่เหมือนกัน ขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคลว่าจะมีความคาดหมายกับสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างไร ถ้าคาดหวังหรือมีความตั้งใจมากและได้รับการตอบสนองด้วยดีจะมีความพึงพอใจมากแต่ในทางตรงกันข้ามอาจผิดหวังหรือไม่พึงพอใจเป็นอย่างยิ่ง เมื่อไม่ได้รับการตอบสนองตามที่คาดหวังไว้ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสิ่งที่ตั้งใจไว้ว่าจะมีมากหรือน้อย ความพึงพอใจรูปแบบการพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1) ผู้บริหารในระดับท้องถิ่นควรสนับสนุนให้มีการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ ไปประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับบริบทของคนในชุมชน

2) ควรเพิ่มและปรับปรุงสภาพแวดล้อมในการจัดการเรียนรู้และองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ให้สะดวกสบาย และเอื้อต่อการเรียนรู้ของคนในชุมชน

3) ควรนำองค์ความรู้ที่รวบรวมไว้ของพื้นที่การเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ดไปเป็นสื่อการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับหลักสูตรการศึกษาท้องถิ่น เพื่อให้คนในชุมชนได้เรียนรู้ เกิดความตระหนักและหวงแหนองค์ความรู้ของชุมชน อันจะนำไปสู่การส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่การเรียนรู้เกิดกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับวิถีชีวิตของชุมชนทั้งในมิติของการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย

4) พื้นที่การเรียนรู้ที่มีลักษณะบริบทคล้ายหรือใกล้เคียงกับตัวอย่างในการวิจัย และต้องการพัฒนา พื้นที่การเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ สามารถนำองค์ประกอบและขั้นตอนของรูปแบบไปใช้เพื่อเป็นต้นแบบสำหรับ การจัดการเรียนรู้สำหรับชุมชนได้ แต่หากมีบริบทที่แตกต่างกัน สามารถปรับเปลี่ยนองค์ประกอบและ ขั้นตอนให้มีความยืดหยุ่น และสอดคล้องกับบริบทของแต่ละพื้นที่การเรียนรู้

5) เพื่อเป็นการต่อยอดการพัฒนาพื้นที่การเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะที่พัฒนาขึ้น โดยการสร้างกลุ่มเครือข่าย ผู้พัฒนาเนื้อหา ข้อมูล องค์ความรู้ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในแต่ละพื้นที่ชุมชน และเชื่อมโยงองค์ความรู้ของแต่ละชุมชน ให้ประชาชนใช้เป็นเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ร่วมกัน และถ่ายทอดองค์ความรู้จากรุ่นสู่รุ่น จากชุมชนสู่ชุมชน เพื่อนำไปสู่สังคมแห่งการแบ่งปันสามารถร่วมกันเรียนรู้ได้อย่างทั่วถึง

6) ควรมีการส่งเสริมให้คนประชาชนในชุมชนเป็นผู้ผลิตสื่อการจัดการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์เพื่อจะได้ผลิตสื่อได้ตรงตามความต้องการและตรงตามความต้องการของคนในชุมชน

7) ควรมีการติดตามเทคนิคและวิธีการผลิตสื่อการสอนอิเล็กทรอนิกส์ใหม่ ๆ อยู่เสมอเพื่อที่จะได้ปรับใช้ได้อย่างทันสมัย

เอกสารอ้างอิง (Referrences)

อำภา บุญช่วย, การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน, (กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, 2540), หน้า 98.

อนุศักดิ์ สมิตสันต์, การบริหารวิชาการ, (กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาการบริการการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2540), หน้า 179-180.

Jongsathityou, J. and Sukhapirome, R., The research report on the characteristicsand processes of cultivating the moral and ethics of different countries, (Bangkok: Prigwhan Graphic, 2007), p. 42.

Wasee, P., The education system that solves the misery of the whole earth, (2nd ed.), (Nakhon Pathom: Center for Intellectual Wisdom Mahidol University, 2007), p. 84.

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544.[ออนไลน์], แหล่งที่มา: https://www.tungsong.com, [17 ตุลาคม 2564].

ทิศนา แขมมณี และคณะ, วิทยาการด้านการคิด, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ, 2544), หน้า 26

Phra Brahmagunabhorn (P. A. Payutto), Dictionary of Buddhism, (Bangkok: MCU Press, 2002), p. 42.

Srichannil, C., Healing through Culturally Embedded Practice: An Investigation of Counsellors' and Clients' Experiences of Buddhist Counselling in Thailand, Thesis Doctor of Philosophy, (The University of Edinburgh, 2014), p. 24.

Chatsuwan, T., A Critical Study of the Concept of Bhava in Theravada Buddhism, Journal of Graduate Studies Review, 13(1), (2017), 1-11

ภูมิพลอดุลยเดช, พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหา, คำพ่อสอน : ประมวลพระบรมราโชวาท และพระราชดำรัสเกี่ยวกบเด็กและเยาวชน, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์กรุงเทพฯ, 2543), หน้า 24.

พระธรรมปิฎก, (ป.อ.ปยุตฺโต), วิธีแก้ปัญหาแบบพุทธ, วารสารแรงงานสัมพันธ์, (2540), 38(6): 36.

Phra Brahmagunabhorn (P. A. Payutto), Dictionary of Buddhism, (Bangkok: MCU Press, 2002), p. 42.

Namanee, P., Sadarasantosa and Stability of Family Institution, Journal of MCU Peace Studies, 4(1), (2016): 42-55.

Phrapalad Somchai Payogo and Uthai Sudsukh, Buddhist Integration of Caring for Chronic Diseases in Thai Society, Journal of MCU Peace Studies, 3(2), (2015): 45-64

Phramaha Phatchawat Khematassi et al., Magalatthadipani: The Science of Wellbeing Life, Journal of MCU Peace Studies, 4(2), (2016): 373-382.

Jacobs, G. M., Learning Cooperative Learning Via Cooperative Learning, A Sourcebook of Lesson Plans for Teacher Education on Cooperative Learning, (Reprinted), (Singapore: SEAMEO, 2001), pp. 5-12.

Slavin, R. E., Cooperative Learning: Theory, Research, and Practice, (Boston: Allyn and Bacon, 1995), pp. 49-69.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตโต), (พิมพ์ครั้งที่ 2), รู้หลักก่อนแล้วศึกษาและสอนให้ได้ผล, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2547), หน้า 4.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตโต), (พิมพ์ครั้งที่ 2), ความคิดแหล่งสำคัญของการศึกษา. (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์พุทธธรรม, 2543), หน้า 27.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตโต), พุทธธรรม, (พิมพ์ครั้งที่ 2), (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย, 2552), หน้า 13.

กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2552), หน้า 12-13.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตโต), พุทธธรรม, (พิมพ์ครั้งที่ 2), (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย, 2552), หน้า 602-604.

วิกิพิเดีย สารานุกรมเสรี, อำเภอเมืองร้อยเอ็ด, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: https://th.wikipedia.org/wiki/ [15 เมษายน 2565].

การดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3

The Implementation of Early Intervention Services of the Network for Enhancing Efficiency of Education Management of Regional Special Education Center 3

ทิวากร ทองอ่อน[1] สุดาพร ทองสวัสดิ์[2]
Tiwakorn Tong on, Sudaporn Thongsawat

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 3 2) เปรียบเทียบการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน และ 3) ประมวลข้อเสนอแนะในการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 จำนวน 136 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามประเมินค่า 5 ระดับที่มีค่าความเชื่อมั่น .968 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าทีและการทดสอบค่าเอฟ ผลการวิจัยพบว่า 1) การดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) การเปรียบเทียบการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน 3) ประมวลผลข้อเสนอแนะ พบว่า 3.1) การรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการสถานศึกษาจำเป็นต้องมีห้องประเมินแรกรับ โดยจัด กิจกรรมลดความเครียดและสร้างความคุ้นเคยกับเด็กทำให้ เด็กไว้วางใจและแสดงพฤติกรรมมที่แท้จริงออกมาและทำให้ สามารถเก็บข้อมูล

Received: 2023-06-01 **Revised**: 2023-07-12 **Accepted**: 2023-07-14

[1] ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ Master of Education Program Degree in Educational Administration Hatyai University. Corresponding Author e-mail: Sulaiman885402@gmail.com

[2] อาจารย์ที่ปรึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ Adviser in Educational Program Degree in Educational Administration Hatyai University.

พัฒนาการด้าน พฤติกรรม อารมณ์ได้ดี ยิ่งขึ้น 3.2) การคัดกรองประเภทของความพิการทางการศึกษา ครูผู้สอนต้องใช้แบบคัดกรองประเภทความพิการที่เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละบุคคล เพื่อแยกประเภทความพิการทางการศึกษาของผู้เรียน 3.3) การประเมินความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนพิการ ผู้บริหารสถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการในการประชุมกลุ่มย่อย ๆ ระหว่างครูนักสหวิชาชีพ ผู้ปกครองเพื่อวิเคราะห์และจัดทำข้อมูลพฤติกรรมผู้เรียนพิการและเพื่อเปรียบเทียบพัฒนาการตามวัยกับพัฒนาการของเด็กทั่วไป

คำสำคัญ (Keywords): การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม

Abstract

The objectives of this research were to 1) study the implementation of early intervention services of the network for enhancing efficiency of education management of Regional Special Education Center 3, 2) compare the implementation of early intervention services of the network for enhancing efficiency of education management of Regional Special Education Center 3 varied by genders, ages, education levels, and work experiences; and 3) obtain the suggestions for the implementation of early intervention services of the network for enhancing efficiency of education management of Regional Special Education Center 3. The sample consisted of 136 teachers across the network for enhancing efficiency of education management of Regional Special Education Center 3. The instrument was a set of five-point rating scale questionnaires with the reliability at .968. The statistics used to analyze the data included frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and f-test. The research revealed that 1) the implementation of early intervention services of the network for enhancing efficiency of education management of Regional Special Education Center 3 overall was at a high level. 2) The comparison of the implementation of early intervention services of the network for enhancing efficiency of education management of Regional Special Education Center 3 was not different. 3) The suggestions as Collecting the general information on children with disabilities, schools needed to have a preliminary assessment room to organize activities for reducing stress and making familiarity with children; so the children would trust and show their true behavior, leading to collect the data on behavioral and emotional development better. Screening the types of educational disabilities, teachers had to use a suitable disability screening form for learners in order to classify a particular type of educational disability. and Assessing the basic competency of learners with disabilities, school administrators needed to appoint the committee in

a small group meeting between interdisciplinary teachers and parents as to analyze and prepare the behavioral data of learners with disabilities for comparing their development by ages with the development of children in general.

Keywords : Early Intervention Services

บทนำ (Introduction)

การจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการได้ดำเนินการโดยความร่วมมือของทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในหลากหลายรูปแบบทั้งการจัดการศึกษาใน ระบบนอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 ได้กำหนดสิทธิทางการศึกษาไว้ในมาตรา 54 ระบุว่า “รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย”(ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 134 ตอนที่ 40 ก, 2560) กระทรวงศึกษาธิการตะหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นของการผลักดันการสร้างโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพ ทั่วถึง และตอบสนองความต้องการของชุมชน ท้องถิ่น จึงกำหนดนโยบายสำคัญของกระทรวงไว้ว่าให้เด็กทุกคนได้เข้าถึงการศึกษาและคุณภาพอย่างเท่าเทียมกัน เพื่อมุ่งหวังให้ประเทศไทยมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืนตามนโยบายด้านการศึกษาของรัฐที่เน้นลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและยกระดับมาตรฐานทางการศึกษาโดยสร้างโอกาสให้เด็กด้อยโอกาสทุกกลุ่มเข้าถึงการจัดบริการทางการศึกษาโดยสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เป็นหน่วยงานสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีบทบาทหน้าที่ในการจัดและส่งเสริมการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับคนพิการและผู้ด้อยโอกาส ให้มีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษโดยมีสถานศึกษาในสังกัด คือ โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ โรงเรียนการศึกษาพิเศษ และศูนย์การศึกษาพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษทุกจังหวัดทั่วประเทศซึ่งมีบทบาทหน้าที่ที่สำคัญในการจัดการศึกษาในลักษณะศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention : EI) และเตรียมความพร้อมของคนพิการเพื่อเข้าสู่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อนุบาล โรงเรียนเรียนร่วม โรงเรียนเฉพาะความพิการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดระบบการเปลี่ยนผ่านสำหรับคนพิการ (Transition) ส่งเสริม สนับสนุนและประสานงานการจัดการเรียนร่วม จัดระบบสนับสนุนการเรียนการสอน การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program : IEP) สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา รวมถึงการพัฒนาและฝึกอบรมผู้ดูแลคนพิการ บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการโดยชุมชน (Community Based Rehabilitation : CBR) ด้วยกระบวนการทางการศึกษาเป็น ศูนย์ข้อมูล รวมทั้งจัดระบบข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาสำหรับคนพิการ (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2554)

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มพัฒนาศักยภาพและเตรียมความพร้อมผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการจนถึงอายุ 18 ปี โดยความร่วมมือของผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง นักสหวิชาชีพและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ตามรูปแบบ

การให้บริการ ทำให้ผู้เรียนมีพัฒนาการตามศักยภาพของแต่ละบุคคลที่แสดงออกถึงความรู้ ความสามารถ ทักษะตามที่ระบุไว้ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลหรือแผนให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ พุทธศักราช 2562 มีการดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรก (Early Intervention: EI) เริ่ม 7 ขั้นตอนประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 รวมรวมข้อมูลทั่วไป โดยการซัก ประวัติ การสังเกต การสัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้านและการใช้สังคมมิติ ขั้นตอนที่ 2 การคัดกรอง ประเภทความพิการทางการศึกษา ขั้นตอนที่ 3 การประเมินความสามารถพื้นฐาน ขั้นตอนที่ 4 การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ขั้นตอนที่ 5 การจัดการให้บริการที่เหมาะสม ขั้นตอนที่ 6 การประเมินความก้าวหน้า ขั้นตอนที่ 7 การนิเทศประเมินผลและการส่งต่อมีกระบวนการพัฒนาตามขั้นตอนเริ่มจากการประเมินความสามารถพื้นฐานของผู้เรียน นำจุดเด่น จุดด้อย วางแผนและจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program : IEP) หรือแผนให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (Individualized Family Service Plan : IFSP) จากนั้นจึงนำจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมจัดทำกำหนดการสอน เมื่อได้กำหนดการสอนซึ่งภายในกำหนดการสอนทำให้ทราบถึงพัฒนาการที่คาดหวังนำพัฒนาการที่คาดหวังมาจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (Individual Implementation Plan : IIP) มีกระบวนการตรวจสอบแผนต่างๆ ผู้บริหารอนุญาตและนำไปสอนหลังจากการนำไปใช้มีการประเมินผลการพัฒนาผู้เรียนเมื่อสิ้นภาคเรียนโดยความร่วมมือของผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง นักสหวิชาชีพได้แก่ นักกายภาพบำบัด นักกิจกรรมบำบัด นักจิตวิทยาคลินิก นักแก้ไขการพูด ครูการศึกษาพิเศษและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องแล้วนำผลการประเมินไปปรับปรุงแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลหรือแผนให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัวในภาคเรียนต่อไป (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2558)

การดำเนินงานของศูนย์การศึกษาพิเศษตามบทบาทหน้าที่ของศูนย์การศึกษาพิเศษในการจัดการศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาของเด็กพิการ ให้มีพัฒนาการและมีความพร้อมเพื่อเข้าสู่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โรงเรียนเรียนร่วม โรงเรียนเฉพาะความพิการ ศูนย์การเรียนเฉพาะความพิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการให้บริการช่วยเหลือแรกเริ่ม (Early Intervention : EI) และการเตรียมความพร้อมของเด็กพิการ ซึ่งการดำเนินยังมีปัญหาในการดำเนินการหลายอย่างสอดคล้องกับ ญาณิกา สุพล ที่ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง สภาพและปัญหาการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการของศูนย์การศึกษาพิเศษในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่าปัญหาในการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีปัญหาด้านการจัดเก็บเอกสารยังไม่เป็นระบบมากที่สุด รองลงมาคือ ข้อมูลเด็กพิการไม่เป็นปัจจุบันและการสำรวจเด็กพิการยังไม่ทั่วถึงตามลำดับ (ญาณิกา สุพล, 2554)

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้มีความสนใจที่จะศึกษาการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์

การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 เพื่อให้การคัดกรองประเภทของความพิการทางการศึกษา เป็นไปในรูปแบบที่เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละบุคคล และสามารถแยกประเภทความพิการทางการศึกษาของผู้เรียนได้ถูกต้อง รวมทั้งให้เกิดความร่วมมือในการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มจากผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักสหวิชาชีพ ผู้ปกครอง เพื่อให้ได้แนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3

2. เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน

3. เพื่อประมวลข้อเสนอแนะในการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 3 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และใช้วิธีการสรุปเป็นความเรียง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 210 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 136 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยเปรียบเทียบจากตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970) และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ตามเกณฑ์สัดส่วนของครูในแต่ละสถานศึกษาทั้ง 5 สถานศึกษาในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคร์ท ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 โดยมีข้อคำถามทั้งหมด 40 ข้อ ใน 7 ขั้นตอน ตามแนวคิดของ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (2558) ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัย (IOC) นำมาทดลองใช้ (Try out) และนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยใช้สูตรหาค่าสัมประสิทธิ์ของคอนบาค (Cronbach's Alpha coefficient) ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.968

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถามด้วยดัชนีการหาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์

2. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - Coefficient)

3. นำค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้แล้วแปลความหมายโดยเทียบกับเกณฑ์สัมบูรณ์ (Absolute Criteria) (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้สถิติการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. ระดับความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 3 ใช้สถิติ การหาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบที (t - test) และการทดสอบเอฟ (F - test) โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ความแปรปรวนจำแนกทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) เมื่อพบนัยสำคัญทางสถิติจึงเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่โดยวิธี Least Significant Difference (LSD)

3. ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และใช้วิธีการสรุปเป็นความเรียง

ผลการวิจัย (Research Results)

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. การดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 จำแนกตามเพศในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

3. การเปรียบเทียบการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 จำแนกตามอายุในภาพรวมไม่แตกต่างกัน รายขั้นตอน พบว่า การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลและการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการประเมินความก้าวหน้า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. การเปรียบเทียบการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 จำแนกตามระดับการศึกษาในภาพรวมและรายขั้นตอนไม่แตกต่างกัน

5. การเปรียบเทียบการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานในภาพรวมไม่แตกต่างกัน รายขั้นตอนพบว่า ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการและขั้นตอนการประเมินความสามารถพื้นฐานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

6. ประมวลผลข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้มีความเป็นไปได้ที่จะนำมาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 พบว่า

6.1) การรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ สถานศึกษาจำเป็นต้องมีห้องประเมินแรกรับ โดยจัดกิจกรรมลดความเครียดและสร้างความคุ้นเคยกับเด็กทำให้ เด็กไว้วางใจและแสดงพฤติกรรมมที่แท้จริงออกมาและทำให้ สามารถเก็บข้อมูลพัฒนาการด้าน พฤติกรรม อารมณ์ได้ดียิ่งขึ้น

6.2) การคัดกรองประเภทของความพิการทางการศึกษา ครูผู้สอนต้องใช้แบบคัดกรองประเภทความพิการที่เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละบุคคล เพื่อแยกประเภทความพิการทางการศึกษาของผู้เรียน

6.3) การประเมินความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนพิการ ผู้บริหารสถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการในการประชุมกลุ่มย่อย ๆ ระหว่างครูนักสหวิชาชีพ ผู้ปกครองเพื่อวิเคราะห์และจัดทำข้อมูลพฤติกรรมผู้เรียนพิการและเพื่อเปรียบเทียบพัฒนาการตามวัยกับพัฒนาการของเด็กทั่วไป

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 อภิปลายผลได้ดังนี้

1. จากผลการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 ในภาพรวมและรายขั้นตอนอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะศูนย์การศึกษาพิเศษ ให้ความสำคัญกับการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเด็กพิการตามกระบวนการทั้ง 7 ขั้นตอน และมีการดำเนินงานอย่างเป็นขั้นตอนนำไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพตามบทบาทหน้าที่ (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2554) ศูนย์การศึกษาพิเศษ ทุกจังหวัดทั่วประเทศซึ่งมีบทบาทหน้าที่สำคัญในการจัดการศึกษาในลักษณะศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention : EI) และเตรียมความพร้อมของคนพิการเพื่อเข้าสู่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โรงเรียนอนุบาล โรงเรียนเรียนร่วม โรงเรียนเฉพาะความพิการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดระบบการเปลี่ยนผ่านสำหรับคนพิการ (Transition) ส่งเสริม สนับสนุนและประสานงาน การจัดการเรียนร่วม จัดระบบสนับสนุนการเรียนการสอน การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program : IEP) สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556 มาตรา 5 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) คนพิการมีสิทธิทางการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการจนตลอดชีวิต พร้อมทั้งได้รับเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ที่เป็นเช่นนี้แสดงให้เห็นว่า ศูนย์การศึกษาพิเศษ ให้ความสำคัญกับการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเด็กพิการตามกระบวนการทั้ง 7 ขั้นตอนและส่งเสริม สนับสนุนให้เด็กพิการได้รับโอกาสในการเข้ารับการศึกษาที่มีความเหมาะสมกับความต้องการจำเป็นพิเศษ

2. การเปรียบเทียบการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน

2.1 การเปรียบการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนจำแนกตามเพศ โดยรวม พบว่า ครูผู้สอนที่มีเพศต่างกันมีการดำเนินการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ

ธัญญารัตน์ เมืองอินทร์ (2558) ที่ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพ ปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการดำเนินการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามทัศนะของครูการศึกษาพิเศษ พบว่า การเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามทัศนะของครูการศึกษาพิเศษ จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

2.2 การเปรียบการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนจำแนกตามอายุ พบว่า ครูผู้สอนที่มีอายุต่างกัน มีการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 ในภาพรวมและรายข้อ โดยการรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ การคัดกรองประเภทของความพิการ การประเมินความสามารถพื้นฐาน การให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม ไม่แตกต่างกัน ส่วนการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลและการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การประเมินความก้าวหน้า แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญสิตา วงศรี (2560) ที่ได้วิจัยเรื่องศึกษาสภาพการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ในเขตภาคเหนือ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พบว่า เปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ในเขตภาคเหนือ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำแนกตามอายุ โดยรวม พบว่า สภาพการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการไม่แตกต่างกัน

2.3 การเปรียบการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนจำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวม พบว่า ครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ญาณิกา สุพล (2554) ที่ได้วิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการศึกษา พบว่า เปรียบเทียบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามประสบการณ์ การทำงาน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

2.4 การเปรียบการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ครูผู้สอนที่มีอายุต่างกัน มีการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์

การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 ในภาพรวมและรายข้อโดยการคัดกรองประเภทของความพิการ การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล การให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสมการประเมินความก้าวหน้า การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ ไม่แตกต่างกัน ส่วนการรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ และการประเมินความสามารถพื้นฐานแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ญาณิกา สุพล (2554) ที่ได้วิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการศึกษา พบว่า เปรียบเทียบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการประเมินความสามารถพื้นฐานและด้านการให้บริการที่เหมาะสม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของธัญญารัตน์ เมืองอินทร์ (2558) ที่ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพ ปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการดำเนินการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามทัศนะของครูการศึกษาพิเศษ พบว่า การเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามทัศนะของครูการศึกษาพิเศษ จำแนกตามประสบการณ์ปฏิบัติงาน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านการจัดทำแผนให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัวและแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล แตกต่างกันอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านอื่นไม่แตกต่างกัน

3. ประมวลข้อเสนอแนะการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 ดังนี้ 1) การรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ สถานศึกษาจำเป็นต้องมีห้องประเมินแรกรับ โดยจัดกิจกรรมลดความเครียดและสร้างความคุ้นเคยกับเด็กทำให้ เด็กไว้วางใจและแสดงพฤติกรรมมที่แท้จริงออกมาและทำให้ สามารถเก็บข้อมูลพัฒนาการด้าน พฤติกรรม อารมณ์ได้ดี ยิ่งขึ้น 2) การคัดกรองประเภทของความพิการทางการศึกษา ครูผู้สอนต้องใช้แบบคัดกรองประเภทความพิการที่เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละบุคคล เพื่อแยกประเภทความพิการทางการศึกษาของผู้เรียน 3) การประเมินความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนพิการ ผู้บริหารสถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการในการประชุมกลุ่มย่อย ๆ ระหว่างครูนักสหวิชาชีพ ผู้ปกครองเพื่อวิเคราะห์และจัดทำข้อมูลพฤติกรรมผู้เรียนพิการและเพื่อเปรียบเทียบพัฒนาการตามวัยกับพัฒนาการของเด็กทั่วไป 4) การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ครูผู้รับผิดชอบนำผลการประเมินความสามารถขั้นพื้นฐานผู้เรียนมาประกอบการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลมาวางแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลสอดคล้องกับความพิการและความต้องการจำเป็นพิเศษของผู้เรียนแต่ละบุคคล 5) ครูผู้สอนจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของผู้เรียนพิการแต่ละประเภทและคำนึงถึงระดับความสามารถพื้นฐานและข้อจำกัดของแต่ละบุคคลในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับผู้เรียน

พิการแต่ละบุคคล 6) การประเมินความก้าวหน้า ครูผู้สอนมีการจดบันทึกและรวบรวมข้อมูลพัฒนาการของ ผู้เรียนพิการก่อน ระหว่างและหลังการประเมินความก้าวหน้า 7) สถานศึกษาจัดทำแผนและปฏิทินในการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อผู้เรียน ติดต่อ ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งต่อผู้เรียนพิการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชฎาพร ยศกลาง (2558) ที่ได้ศึกษาเรื่อง สภาพและปัญหาการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา พบว่า ขั้นตอนที่ 1 การเก็บรวบรวมข้อมูลควรมีการพัฒนาระบบการจัดเก็บเอกสารเป็นหมวดหมู่และบันทึกลงในคอมพิวเตอร์เพื่อการค้นหาที่สะดวกและรวดเร็ว ขั้นตอนที่ 2 การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา ควรมีการจัดอบรมหลักสูตรผู้ดำเนินการคัดกรองผู้พิการทางการศึกษาควรมีทุกปีการศึกษา ขั้นตอนที่ 3 การประเมินความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนพิการ ขั้นตอนที่ 4 การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ผู้ปกครองควรมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ขั้นตอนที่ 5 การจัดการให้บริการที่เหมาะสม ควรมีการจัดสรรงบประมาณและบุคลากรเพิ่ม เพื่อที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยาจะได้ให้บริการได้อย่างครอบคลุมและทั่วถึง ขั้นตอนที่ 6 การประเมินความก้าวหน้า ควรมีการประเมินพัฒนาการผู้เรียนและนำผลการพัฒนามาปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพราะครูจะได้มีแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ขั้นตอนที่ 7 การนิเทศ ประเมินผลและการส่งต่อ ควรมีการประสานการทำงานร่วมกับเครือข่ายชุมชนอย่างต่อเนื่องโดยการประสานกับชุมชน ผู้นำชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงาน องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อจะได้ดำเนินงานในลักษณะเครือข่าย เพื่อให้บุคคลทั่วไปได้ตระหนักถึงความสำคัญในการช่วยเหลือเด็กพิการให้ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ

ข้อเสนอแนะ (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ผู้บริหารของศูนย์การศึกษาพิเศษ ควรมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม การดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ อย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ศูนย์การศึกษาพิเศษควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผู้สอนได้รับการพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความสามารถอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำมาพัฒนาเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ

ขอเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ เพราะผู้ปกครองเป็นบุคคลสำคัญในการขับเคลื่อนและส่งเสริมให้เด็กพิการได้รับการพัฒนาได้เต็มศักยภาพ

2. ควรศึกษาแนวทางหรือรูปแบบการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการแต่และประเภทความพิการทางการศึกษา

เอกสารอ้างอิง(References)

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556.* กรุงเทพฯ : ราชกิจจานุเบกษา.

ชฎาพร ยศกลาง. (2558). *สภาพและปัญหาการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา.* การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยพะเยา.

ญาณิกา สุพล. (2554). *สภาพปัญหาการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.* วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยนครพนม.

ธัญญารัตน์ เมืองอินทร์. (2558). *การศึกษาสภาพ ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการของศูนย์การศึกษาพิเศษภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามทัศนะของครูการศึกษาพิเศษ.* วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *การวิจัยเบื้องต้น.* (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาสน์.

บุญสิตา วงศรี. (2560). *ศึกษาสภาพการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ในเขตภาคเหนือ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ*. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยพะเยา.

ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 134 ตอนที่ 40 ก. (2560). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560.* กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (2554). *แนวทางปฏิบัติงานของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด.* กรุงเทพฯ : สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ.

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (2558). *คู่มือหลักสูตรสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2558.* กรุงเทพฯ : สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ.

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607–610.

การพัฒนาเครื่องดื่มสมุนไพรจากดอกมะลิเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

Development of Jasmine Herbal Drink for Creative Tourism on the Philosophy of Economic Self-Sufficiency

จตุพร อุ่นประเสริฐสุข[1] พงษ์ศักดิ์ เจริญงามเสมอ[2] พรรณี โรจนเบญจกุล[3]
ทิพย์วารินทร์ เบ็ญจนิรัตน์[4] ศศิเพ็ญ ครุธชั่งทอง[5] จิรวัฒน์ สุดสวาท[6]
Jatuporn Ounprasertsuk, Pongsak Jaroenngarmsamer, Phannee Rojanabenjakun,
Tipvarin Benjanirat, Sasipen Krutchangthong, Jirawat Sudsawart

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาเครื่องดื่มสมุนไพรจากดอกมะลิเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มสมุนไพรจากดอกมะลิ และศึกษาความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์เครื่องดื่มสมุนไพรจากดอกมะลิเพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับดอกมะลิให้มีมูลค่าสูงขึ้น การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มสมุนไพรจากดอกมะลิ บรรจุภัณฑ์ต้นแบบ แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ และแบบประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภค กลุ่มตัวอย่าง คือนักท่องเที่ยวชุมชนบางนกแขวก ตำบลบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 30 คน การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการบรรยายสรุปกระบวนการขั้นตอนต่าง ๆ ผลการวิจัยพบว่า ส่วนประกอบของสูตรเครื่องดื่มสมุนไพรจากดอกมะลิ ประกอบได้ด้วย ดอกมะลิแห้ง 70 กรัม ฝางเสน 10 กรัม เกสรบัวหลวง 10 กรัม และขมิ้นชัน 10 กรัม ระดับความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มสมุนไพรจากดอกมะลิ ในด้าน รสชาติ สี และกลิ่น อยู่ในระดับมากที่สุด ในส่วนของบรรจุภัณฑ์พบว่า ผลิตภัณฑ์มีความเหมาะสมเป็นผลิตภัณฑ์ของชุมชนที่สะท้อนเอกลักษณ์ของชุมชนได้ ดังนั้นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจึงควรส่งเสริมและสนับสนุนให้คนในชุมชนได้นำผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มสมุนไพรจากดอดมะลิพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ของชุมชนเพื่อเป็นการสร้างมูลค่าให้กับดอกมะลิ และเพิ่มรายได้ให้แก่ชุมชนต่อไป

คำสำคัญ (Keywords): เครื่องดื่มสมุนไพร; ดอกมะลิ; การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์; ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

Received: 2023-06-15 **Revised**: 2023-06-24 **Accepted**: 2023-06-28

[1, 2, 3, 4, 5, 6] วิทยาลัยสหเวชศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุนันทา College of Allied Health Sciences, Suan Sunandha Rajabhat University. Corresponding Author e-mail: jatuporn.ou@ssru.ac.th

Abstract

Research on developing herbal drinks from Jasmine to support creative tourism according to the sufficiency economy philosophy. The objective is to produce herbal drink products from Jasmine and study consumer satisfaction with products and packaging of herbal drinks from Jasmine to add value to Jasmine. This research is research to develop a product. Research instruments include jasmine herbal drink products, prototype packaging, expert opinion questionnaire in packaging design, and consumer satisfaction assessment forms. The sample group is tourists from the Bang Nok Khaek community, Bang Bang Thi Subdistrict, Samut Songkhram Province, with 30 people—data analysis, including numbers, Percentages, Averages, standard deviations, and procedural briefings and procedures. The research showed that the components of the herbal drink formula from Jasmine assembled with Dried Jasmine 70 grams, Fang sen 10 grams, Lotus pollen 10 grams, and Turmeric 10 grams. Satisfaction levels in jasmine herbal drink products in terms of taste, color, and smell are at the highest level. In terms of packaging, it is found that the product is suitable as a community product that reflects the community's identity. Therefore, stakeholders should encourage people in the community to use herbal drink products from Jasmine to develop into community products to create value for Jasmine. Furthermore, increase income for the community.

Keywords: Herbal drink; Jasmine flower; Creative tourism; Sufficiency economy philosophy

บทนำ (Introduction)

มะลิมีถิ่นกำเนิดในแถบร้อนชื้นและกึ่งร้อนชื้นในเอเชียและคาบสมุทรอาระเบีย เช่น อินเดีย ไทย มาเลเซีย เมียนมา คูเวต โอมาน และซาอุดีอาระเบีย เป็นต้น ในปัจจุบันสามารถพบได้ทั้งในยุโรป เอเชีย แอฟริกา และแถบแปซิฟิก ส่วนในประเทศไทยมีอยู่ประมาณ 45 ชนิด และสามารถพบเห็นได้ทั่วทุกภาคของประเทศส่วนแหล่งปลูกมะลิที่สำคัญของไทย มะลิที่เป็นพันธุ์ไม้พื้นเมืองของไทย มีอยู่ประมาณ 15 ชนิด ซึ่งมะลิที่พบเห็นกันแพร่หลายในไทย ได้แก่ มะลิลา มะลิลาซ้อน มะลิถอด มะลิพิกุลหรือมะลิฉัตร มะลิทะเล มะลิทะเล มะลิเลื้อย มะลิวัลย์ พุทธชาด ปันหยี เครือไส้ไก่ อ้อยแสนสวย และมะลิเขี้ยวงู เป็นต้น (ก่องกานดา ชยามฤต, 2549)

จังหวัดสมุทรสงครามเป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ มีต้นไม้ประจำถิ่นมากมาย อาทิเช่น ต้นตะบูน และต้นมะลิ ตามฤดูกาลต่าง ๆ คุณสมบัติของดอกมะลิได้ถูกนำมาปรับใช้เป็นยาบำรุงหัวใจ แก้ร้อนในกระหายน้ำ บำรุงครรภ์ แก้ลมวิงเวียน ช่วยนอนหลับ ด้วยรสหอมเย็น ทำให้สดชื่นชื่นใจ ผ่อนคลาย ทุกบ้านจะใช้ดอกมะลิลอยน้ำใส่ขันไว้รับแขก ไว้ดื่มดับกระหาย แก้อ่อนเพลีย และ

ในทางยาไทย ดอกมะลิ เป็นยาในพิกัดเกสรทั้ง 5 เกสรทั้ง 7 และเกสรทั้ง 9 และเป็นส่วนประกอบในตำรับยาหอมหลายขนาน เช่น ยาหอมทิพโอสถ ยาหอมนวโกศ ยาหอมอินทจักร์ และโดยเฉพาะหอมเทพจิตรที่มีดอกมะลิประกอบมากที่สุดในตำรับ ชาที่สวนผสมของดอกมะลิมีฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระ กระตุ้นระบบประสาท ช่วยลดไขมัน และคอเลสเตอรอลในเลือด (Inoue et al., 2003).

การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากชุมชนเป็นการสร้างรากฐานที่ดีให้กับชุมชน โดยการสร้างรายได้นั้นมาจากการท่องเที่ยวในชุมชน ผลิตภัณฑ์ที่จะนำเสนอให้กับนักท่องเที่ยวจะต้องเป็นจุดเด่นและมีเรื่องเล่าที่ทำให้ผู้ที่เป็นนักท่องเที่ยวสนใจ จุดเด่นของผลิตภัณฑ์ในชุมชนคือ ดอกมะลิที่ไม่ได้มีการใช้สารเคมีใด ๆ ปลูกด้วยวิธีการทางธรรมชาติ มะลิเป็นรายได้หลักของชุมชนที่สามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชนทุกวัน แต่สิ่งที่เป็นปัญหาเกิดขึ้นจากผลผลิตที่มีทุกวันคือดอกมะลิจะบานเร็วถ้าเก็บไม่ทัน และร่วงทิ้ง ทำให้ชุมชนเสียรายได้จากการร่วงโรยของดอกมะลิ จากข้อมูลเบื้องต้น ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญของการนำดอกมะลิที่ร่วงทิ้งมาแปรรูปเพิ่มมูลค่า โดยการมุ่งเน้นการพัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มสมุนไพรจากมะลิที่เป็นสูตรเฉพาะของชุมชนเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจที่เกิดจากการท่องเที่ยวในชุมชน เป็นการเพิ่มมูลค่าและสร้างรายได้ให้กับชุมชนอย่างยั่งยืนต่อไป

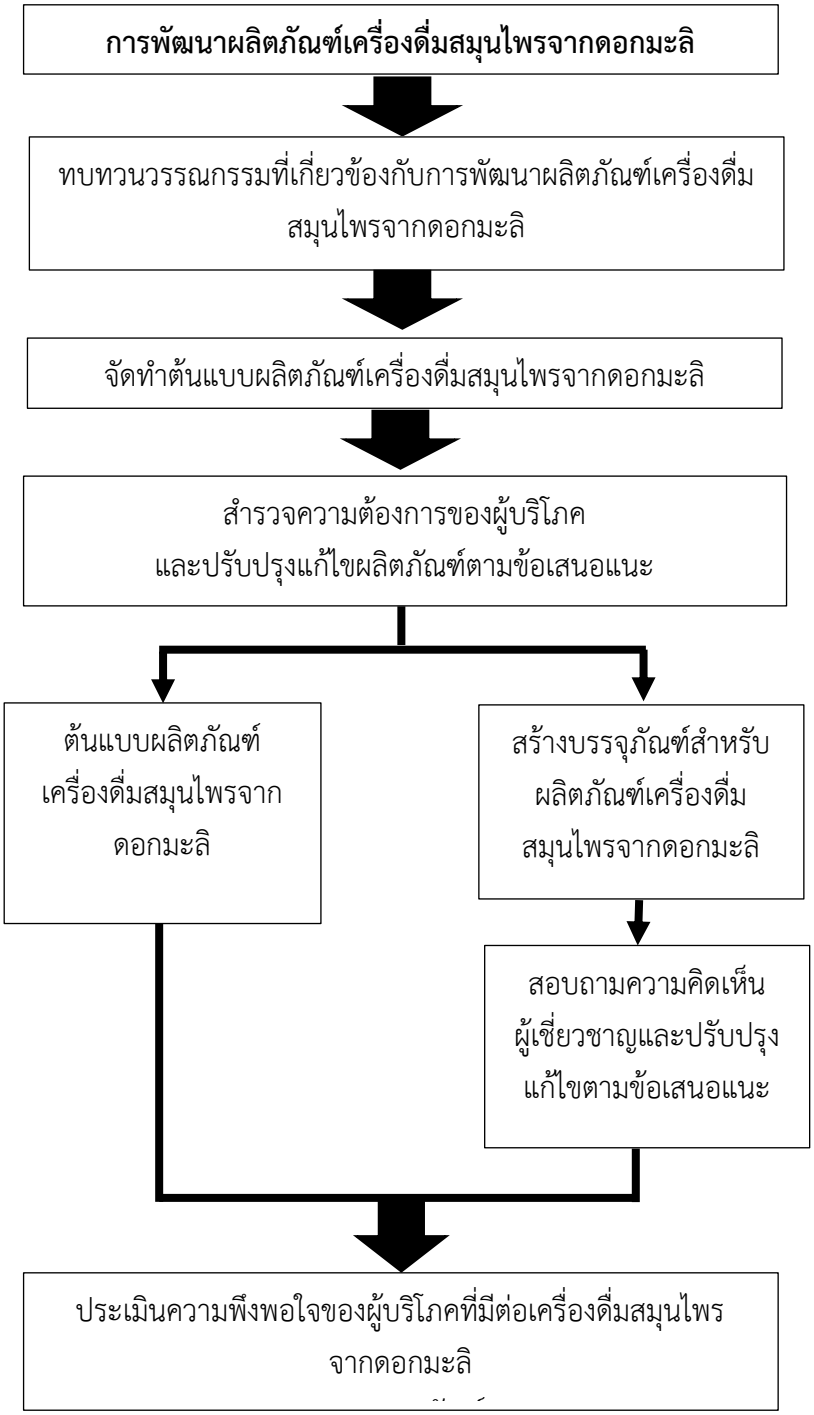
วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มสมุนไพรจากดอกมะลิ
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้บริโภคเครื่องดื่มสมุนไพรจากดอกมะลิในด้านผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเป็นการวิจัยประยุกต์ (Applied Research) ที่ผู้วิจัยมุ่งหวังในการค้นหาองค์ความรู้ เพื่อนำไปใช้ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ หรือใช้ในการตัดสินใจ มุ่งเน้นนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในทางปฏิบัติ ในรูปแบบการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์

การบรรยายสรุปกระบวนการขั้นตอนต่าง ๆ ซึ่งมีกรอบแนวคิดการวิจัยดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การพัฒนาต้นแบบผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มสมุนไพรจากดอกมะลิ: การผลิตผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มสมุนไพร ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรม เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรชุมชนให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่มีเอกลักษณ์ ตอบโจทย์ผู้บริโภค (สุภาวดี สำราญ, 2561) และเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ของชุมชน และพัฒนากลุ่มอาชีพให้เกิดการสร้างรายได้โดยมีขั้นตอนและวิธีการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ทบทวนวรรณกรรม และพัฒนาต้นแบบผลิตภัณฑ์ และนำไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ โดยได้สูตรดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ส่วนประกอบจากสมุนไพรที่ในเครื่องดื่มสมุนไพรจากดอกมะลิ

สมุนไพร	ส่วนที่ใช้	สรรพคุณ
มะลิ	กลีบดอกและเกสร	ยาบำรุงหัวใจ แก้ร้อนในกระหายน้ำ บำรุงครรภ์ แก้ลมวิงเวียน ช่วยนอนหลับ
บัวหลวง	กลีบดอกและเกสร	บำรุงหัวใจ ทำให้ชุ่มชื่น บำรุงปอด บำรุงตับ บำรุงกำลัง คุมธาตุ แก้ล้ม แก้ไข้
ฝาง	แก่น	บำรุงโลหิต แก้ร้อนใน กระหายน้ำ (นรินทร์ ท้าวแก่นจันทร์ และคณะ, 2561)
ขมิ้นชัน	เหง้า	สร้างภูมิต้านทาน สร้างภูมิคุ้มกัน

ภาพที่ 2 ส่วนผสมในการทำเครื่องดื่มสมุนไพรดอกมะลิ
ที่มา ศศิเพ็ญ ครุธชั่งทอง, 2564

ขั้นตอนที่ 2 นำสมุนไพรทั้งหมดไปตาก หรืออบให้แห้ง เมื่อแห้งแล้วบดให้เป็นชิ้นเล็ก ๆ ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 ส่วนผสมทำเป็นชิ้นเล็ก ๆ เพื่อบรรจุในซอง
ที่มา ศศิเพ็ญ ครุธชั่งทอง, 2564

ขั้นตอนที่ 3 นำดอกมะลิ 70 กรัม ขมิ้นชัน 10 กรัม เกสรบัวหลวง 10 กรัม และฝางเสน 10 กรัม ผสมเข้าด้วยกัน แล้วบรรจุลงในซองเยื่อกระดาษ และนำไปซีลด้วยเครื่อง ดังภาพที่ 4

ภาพที่ 4 การบรรจุส่วนผสมในซองเยื่อกระดาษขาว
ที่มา ศศิเพ็ญ ครุธชั่งทอง, 2564

ขั้นตอนที่ 4 นำซองที่บรรจุชาแล้วไปซีลให้สนิท แล้วบรรจุซองชาจะเป็นกระดาษหรือพลาสติก (ด้านนอก) แล้วติดสติ๊กเกอร์ฉลากสินค้า ดังภาพที่ 5

ภาพที่ 5 บรรจุภัณฑ์และโลโก้
ที่มา ศศิเพ็ญ ครุธชั่งทอง, 2564

ขั้นตอนที่ 5 นำชาสมุนไพร 1 ซองเล็ก เติมน้ำร้อนลงไป แช่ชาทิ้งไว้ประมาณ 5-10 นาที เพื่อให้สี กลิ่น และรสชาติของชาสมุนไพรจากดอกมะลิ ดังภาพที่ 6

ภาพที่ 6 ชาสมุนไพรจากดอกมะลิ
ที่มา ศศิเพ็ญ ครุธชั่งทอง, 2564

การดำเนินการเก็บข้อมูลความพึงพอใจของผู้บริโภค

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง: ประชากรได้แก่ นักท่องเที่ยวในชุมชนตำบลบางนกแขวก อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ที่เดินทางมาท่องเที่ยงในช่วงเวลา 1 มกราคม พ.ศ.

2564 – 20 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2564 โดยสุ่มตัวอย่างตามความสะดวก (Convenience Sampling) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 30 คน

เครื่องมือในการวิจัย และการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1ผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มสมุนไพรจากดอกมะลิ ส่วนที่ 2 บรรจุภัณฑ์ต้นแบบ ส่วนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ การออกแบบบรรจุภัณฑ์ จำนวน 15 ข้อ และส่วนที่ 4 แบบประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคในด้านผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ จำนวน 20 ข้อ เครื่องมือในส่วนที่ 3 และ 4 เป็นมาตราส่วน 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ตามลำดับ โดยนำเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ขอคำแนะนำและตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของข้อคำถามจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.79 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปเก็บข้อมูล (Try-Out) จำนวน 30 ชุด แล้วนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) ของครอนบาค (Croncach) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ เท่ากับ 0.87

การวิเคราะห์ข้อมูล: การวิเคราะห์กระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มสมุนไพรจากดอกมะลิโดยการแจกแจงความถี่ และบรรยายสรุปในรูปแบบของสถิติพรรณนา การวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ในการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) การวิเคราะห์ตัวแปรข้อมูลทั่วไปของบุคคล ใช้วิธีคำนวณโดยหาค่าความถี่ และร้อยละ วิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ การออกแบบบรรจุภัณฑ์ แบบประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคในด้านผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ โดยการใช้การแจกแจงความถี่ และส่วนเบี่ยงเบนมาตราฐาน

ผลการวิจัย (Research Results)

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัย 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 12 คน (40.00%) อายุ 25-35 ปี จำนวน 12 คน (40.00%) ระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวน 23 คน (77.00%) มีอาชีพรับจ้างจำนวนมากที่สุด จำนวน 13 คน (43.00%) และส่วนใหญ่มีรายได้ 10,000 – 20,000 บาท จำนวน 12 คน (40.00%)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อต้นแบบผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มสมุนไพรจากดอกมะลิ และบรรจุภัณฑ์

จากการพัฒนาต้นแบบผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มสมุนไพรจากดอกมะลิ ผู้วิจัยได้นำไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ จำนวน 3 ท่าน พบว่า ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับ

การพัฒนาเครื่องดื่มสมุนไพรจากดอกมะลิ โดยมีส่วนผสมของ ดอกมะลิ 70 กรัม ขมิ้นชัน 10 กรัม เกสรบัวหลวง 10 กรัม และฝางเสน 10 กรัม ทำให้ได้ผลิตภัณฑ์เป็นสีแดงอ่อน ๆ มีกลิ่นหอมของดอกมะลิ และรสชาติที่สามารถรับประทานได้ง่าย สามารถรับประทานได้ทุกเพศทุกวัย ผู้เชี่ยวชาญมีความพึงพอใจด้านผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มสมุนไพรจากดอกมะลิอยู่ในระดับมากที่สุด ในส่วนของบรรจุภัณฑ์มีความเหมาะสมและมีความสะดวกกับการรับประทานของผู้บริโภค และโลโก้ผลิตภัณฑ์สื่อถึงสีแดงที่มาจากฝาง ดอกมะลิที่สะท้อนถึงเครื่องดื่มสมุนไพรจากดอกมะลิได้อย่างชัดเจน

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อผลิตภัณฑ์ด้าน รสชาติ สีสัน และกลิ่นของผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มสมุนไพรจากดอกมะลิ

ในการศึกษาความพึงพอใจของผู้บริโภคในด้านผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มสมุนไพรจากดอกมะลิ ผู้วิจัยได้สอบถามเกี่ยวกับ รสชาติของผลิตภัณฑ์ สีสันของผลิตภัณฑ์ และกลิ่นของผลิตภัณฑ์ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มสมุนไพรจากดอกมะลิ (n=30)

ผลิตภัณฑ์	Mean	SD	แปลผล
รสชาติของผลิตภัณฑ์	4.81	0.35	มากที่สุด
สีสันของผลิตภัณฑ์	4.85	0.48	มากที่สุด
กลิ่นของผลิตภัณฑ์	4.83	0.42	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	**4.83**	**0.41**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้บริโภคมีความพึงพอใจด้านผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มสมุนไพรจากดอกมะลิในด้านสีสันของผลิตภัณฑ์มากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.85 รองลงมาคือ ด้านกลิ่นของผลิตภัณฑ์ ค่าเฉลี่ย 4.83 และด้านรสชาติของผลิตภัณฑ์มากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.81

ตอนที่ 4 ความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อบรรจุภัณฑ์เครื่องดื่มสมุนไพรจากดอกมะลิ

การศึกษาความพึงพอใจของผู้บริโภคด้านบรรจุภัณฑ์เครื่องดื่มสมุนไพรจากดอกมะลิ ผู้วิจัยได้สอบถามเกี่ยวกับ ลักษณะของฉลากและบรรจุภัณฑ์ สีสันของบรรจุภัณฑ์ รูปแบบบรรจุภัณฑ์เหมาะสมเป็นผลิตภัณฑ์ของชุมชนตำบล ความสะดวกในการเก็บรักษา ตราผลิตภัณฑ์มีความเหมาะสมดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อบรรจุภัณฑ์เครื่องดื่มสมุนไพรจากดอกมะลิ (n=30)

บรรจุภัณฑ์	Mean	SD	แปลผล
ลักษณะของฉลากและบรรจุภัณฑ์	4.78	0.30	มากที่สุด
สีสันของบรรจุภัณฑ์	4.79	0.45	มากที่สุด
รูปแบบบรรจุภัณฑ์	4.83	0.48	มากที่สุด
ความเหมาะสมเป็นผลิตภัณฑ์ของชุมชน	4.85	0.49	มากที่สุด
ความสะดวกในการเก็บรักษา	4.84	0.47	มากที่สุด
ตราผลิตภัณฑ์มีความเหมาะสม	4.77	0.42	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	**4.81**	**0.43**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้บริโภคมีความพึงพอใจต่อบรรจุภัณฑ์ด้านมีความเหมาะสมเป็นผลิตภัณฑ์ของชุมชนมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.85 รองลงมาคือ ด้านความสะดวกในการเก็บรักษา ค่าเฉลี่ย 4.84 ด้านรูปแบบบรรจุภัณฑ์ ค่าเฉลี่ย 4.83 ด้านสีสันของบรรจุภัณฑ์ ค่าเฉลี่ย 4.79 ด้านลักษณะของฉลากและบรรจุภัณฑ์ ค่าเฉลี่ย 4.78 และด้านตราผลิตภัณฑ์มีความเหมาะสมน้อยที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.77 ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การศึกษางานวิจัยเรื่องการพัฒนาเครื่องดื่มสมุนไพรจากดอกมะลิเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ผู้บริโภคมีความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์ ได้แก่ รสชาติ สีสัน และกลิ่นของผลิตภัณฑ์อยู่ในระดับมากที่สุด และความพึงพอใจในบรรุจภัณฑ์ ได้แก่ ลักษณะของฉลากและบรรจุภัณฑ์ สีสันของบรรจุภัณฑ์ รูปแบบบรรจุภัณฑ์ ความเหมาะสมเป็นผลิตภัณฑ์ของชุมชน ความสะดวกในการเก็บรักษา ตราผลิตภัณฑ์มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ รุ่งระวี เต็มศิริฤกษ์กุล และพินิต ชินสร้อย (2553) ได้กล่าวถึงสรรพคุณของมะลิไว้ว่ามะลิเป็นส่วนหนึ่งของยาหอมเทพจิตร โดยตัวยาหลักคือ ดอกมะลิ มีสรรพคุณบำรุงจิตใจให้ชุ่มชื่น และพิสมัย กุลกาญจนาธร (2552) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องหญ้าหวานที่พัฒนาเป็นผงแห้งบรรจุซองสำหรับเติมลงในชา กาแฟ หรืออาหาร พบว่าชากากหญ้าหวานผสมมะลิ ซึ่งประกอบด้วยกากหญ้าหวาน 250 กรัม และ มะลิ 80 กรัม เป็นสูตรที่มีสี กลิ่น และรสชาติเป็นที่น่าพึงพอใจที่สุด เนื่องจากดอกมะลิมีกลิ่นหอมอ่อน ๆ ทำให้ผู้บริโภคมีความพึงพอใจในการรับประทาน โดยในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้ปริมาณจำนวนดอกมะลิแห้งจำนวน 70 กรัม เกสรดอกไม้ มะลิ และสามารถนำไปพัฒนาเป็นน้ำมันหอมระเหยได้ สำหรับในประเทศไทยมีพืชหอมมากมายหลากหลายชนิดที่สามารถนำมาสกัดน้ำมันหอมระเหยได้ โดยแยกตามส่วนของพืชที่มีกลิ่น

หอมได้จากดอก ได้แก่ กุหลาบ มะลิ จำปี จำปา กระดังงา ซ่อนกลิ่น สายน้ำผึ้ง สายหยุด โมก ลีลาวดี เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์ในรูปแบบที่หลากหลาย โดยนักวิชาการพบว่า ผลของการสูดดมน้ำมันจากดอกมะลิกับระบบคลื่นสมองและอารมณ์ พบว่าคลื่นสมองระดับเบต้าเพิ่มขึ้นมีอารมณ์ที่เป็นทางบวกทำให้เกิดความกระตือรือร้น สดใส และมีความสุนทรีย์จากน้ำมันหอมระเหยจากดอกมะลิ สอดคล้องกับ Sayowan et al. (2013) ได้ศึกษาพบว่า ชาที่ได้จากมะลิมีประโยชน์อยู่ 5 อย่าง ได้แก่ ช่วยทำให้ผ่อนคลาย ดูแลสุขภาพผิว ฟื้นฟูเซลล์ให้แข็งแรง ช่วยลดระดับคอเลสเตอรอล และช่วยในระบบย่อยอาหาร มะลิจึงเป็นองค์ประกอบที่มักนำมาเป็นส่วนผสมของชาเพื่อให้ได้กลิ่นที่มีเอกลักษณ์เฉพาะ และเป็นประโยชน์ต่อผู้บริโภค

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มสมุนไพรจากดอกมะลิ โดยการพัฒนาเป็นสูตรที่เอกลักษณ์ของชุมชน ในการวิจัยครั้งต่อไปผู้ที่สนใจสามารถนำไปแปรรูปผลิตภัณฑ์ให้มีความแตกต่าง โดยการพัฒนาขึ้นเป็นสูตรต่าง ๆ เพื่อให้ได้รสชาติที่หลากหลาย และเพิ่มมูลค่าจากดอกมะลิ โดยการนำดอกมะลิไปสกัดเป็นน้ำมันหอมระเหย เพื่อพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ในการสร้างผลิตภัณฑ์ที่สะท้อนเอกลักษณ์ของชุมชน ตลอดจนพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาเป็นสินค้า OTOP ของชุมชนต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

ก่องกานดา ชยามฤต และลีนา ผู้พัฒนพงศ์. (2549). สมุนไพรไทย ตอนที่ 7. ประชาชาชนจำกัด: กรุงเทพมหานคร.

นรินทร์ ท้าวแก่นจันทร์, ภาวิณี อารีศรีสม, และรุ่งทิพย์ กาวารี. (2561). สมบัติต้านอนุมูลอิสระและการยอมรับทางประสาทสัมผัสของชาสมุนไพรจากฝางที่ได้มาจากกระบวนการชงที่แตกต่างกัน. วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 26(8), 1411-1421.

พิสมัย กุลกาญจนาธร, ณิราวรรณ์ กิจประไพอำพล, สุรินทร์ อยู่ยง. (2552). สารคลังข้อมูลยา คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล. 4(2), 12-14.

รุ่งระวี เต็มศิริฤกษ์กุล และพินิต ชินสร้อย. (2553). ยาหอม ยาลมหอมกรุ่นทั่วไทย หอมไกลทั่วโลก. เอกสารวิชาการ ในมหกรรมสมุนไพรแห่งชาติ ครั้งที่ 7. สืบค้นจาก https://pharmacy.mahidol.ac.th/th/knowledge/article/103 เมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2564.

สุภาวดี สำราญ. (2561). การศึกษากระบวนการผลิตชาใบสะทอน. Rajabhat J. Sci. Humanit. Soc. Sci, 19(2), 316-325.

Inoue, N., Kuroda, K., Sugimoto, A., Kakuda, T., &Fushiki, T. (2003). Autonomic Nervous Responses According to Preference for the Odor of Jasmine

Tea.Bioscience, Biotechnology, and Biochemistry, 67(6), 1206-1214. doi:10.1271/bbb.67.1206

Sayowan, W., Siripornpanich, V., Hongratanaworakit, T., Kotchabhakdi, N., & Ruangrungsi, N. (2013). The effects of jasmine Oil inhalation on brain wave activies and emotions. *Journal of health research*, *27*(2), 73-77.

แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตลุ่มน้ำวัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก

The Guidelines to Manage Activities for the Development of Learners of Secondary schools in LumNamWang Consortium School Under The Secondary Educational Service Area Office Tak

จักรพันธ์ พลพัฒน์[1] ฐิติมน ฉัตรจรัลรัตน์[2]
Jakkrapan Pholapat, Titimon Chadcharunrat

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพ หาแนวทาง และประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริงของแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตลุ่มน้ำวัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และครูผู้สอนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์และแบบประเมิน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิเคราะห์ พบว่า 1. สภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตลุ่มน้ำวัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงอันดับจากมากไปหาน้อย คือ กิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ กิจกรรมแนะแนว และกิจกรรมยุวกาชาด ตามลำดับ 2.แนวทางการพัฒนา คือ ด้านกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี สถานศึกษาควรมีการปรับปรุงหลักสูตรให้สามารถจัดกิจกรรมที่ทันต่อเหตุการณ์และสถานการณ์ปัจจุบันมากยิ่งขึ้น ด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ สถานศึกษาส่งเสริมนักเรียนได้กำหนดกิจกรรมที่ตนเองสามารถทำได้ ให้ได้ฝึกปฏิบัติจริงสร้างนิสัยด้วยตนเอง ด้านกิจกรรมแนะแนว สถานศึกษาควรมีการติดต่อกับผู้ปกครองนักเรียนในรูปแบบต่างๆ และด้านกิจกรรมยุวกาชาด สถานศึกษาควรมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน 3.ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริงของการ

Received: 2023-05-13 **Revised**: 2023-06-26 **Accepted**: 2023-06-28

[1] นักศึกษาปริญญาโท ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น Faculty of Education, Northern College. Corresponding Author. e-mail: jakkrapan.pholapat@gmail.com.

[2] อาจารย์ ดร. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น Faculty of 7Education, Northern College. Corresponding Author. e-mail: monchadcha98@gmail.com.

จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตลุ่มน้ำวัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก คือ ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริงโดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน
คำสำคัญ (Keywords): แนวทางการจัดกิจกรรม; กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน; โรงเรียนมัธยมศึกษา

Abstract

The objectives of this research were to study the conditions, to find guidelines, and to assess the suitability and feasibility of the guidelines for student development activities in secondary schools in LumNamWang Consortium School Under The Secondary Educational Service Area Office Tak. The population used in the research was school administrators. Head of student development activities and 30 learner development activity teachers. The research tool was a questionnaire. Interview form and assessment form Data were analyzed by finding frequency, percentage, mean, and standard deviation. and content analysis The results of the analysis were as follows: 1. The condition of student development activities in secondary schools in LumNamWang Consortium School Under The Secondary Educational Service Area Office Tak Overall, it was at a high level. Sorted from descending, namely Scout activities - Girl Scouts, social and public benefit activities. guidance activities and Red Cross youth activities, respectively. 2. The development guideline is Scout-Girl Scout activities. Educational institutions should improve the curriculum to be able to organize activities that are more up-to-date with current events and situations. Social activities and public benefits Educational institutions encourage students to determine the activities they can do. To practice, practice, create habits by yourself. guidance activities Schools should have different forms of communication with parents of students. and Red Cross youth activities Educational institutions should organize a variety of teaching and learning activities to support learner learning. 3. Evaluation results of the suitability and feasibility of the actual implementation of student development activities in secondary schools in LumNamWang Consortium School Under The Secondary Educational Service Area Office Tak, the overall suitability and feasibility of practical implementation were at a high level in all aspects.
Keywords: Guidelines for organizing activities; learner development activities; secondary school

บทนำ (Introduction)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 แบ่งกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนออกเป็น 3 ลักษณะ คือ 1) กิจกรรมแนะแนว 2) กิจกรรมนักเรียน และ 3) กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ซึ่งกิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน ให้ได้รู้จักตนเอง สามารถคิดวิเคราะห์ตัดสินใจ คิดหาแนวทางแก้ปัญหา สามารถกำหนดเป้าหมายและวางแผนชีวิต ทั้งด้านการเรียนและประกอบอาชีพ อีกทั้งรู้รักษ์สิ่งแวดล้อม และสามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม (ฆนัท ธาตุทอง. 2553)

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 (COVID-19) หรือโรคโควิด-19 เป็นเหตุการณ์ที่ส่งผลกระทบและสร้างความสูญเสียให้กับทั่วโลกรวมทั้งประเทศไทย จากการแพร่ระบาดทำให้มีผู้ติดเชื้อจำนวนมากและเพิ่มจำนวนสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว ส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของทุกคน สร้างความเสียหายทางสังคมและเศรษฐกิจมหาศาล รวมถึงส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษาด้วยเช่นกัน จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค COVID-19 กระทรวงศึกษาธิการได้ตระหนักถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อบุคลากรทางการศึกษา ครู นักเรียน ประชาชน และผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการดำเนินการของหน่วยงาน กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ประกาศให้สถานศึกษาภายใต้สังกัดและการกำกับของกระทรวงศึกษาธิการ ปิดเรียนด้วยเหตุพิเศษ โดยให้สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนเป็นรูปแบบออนไลน์ จากผลกระทบดังกล่าวทำให้ทุกสถานศึกษาจำเป็นต้องปรับรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์โดยนำเทคโนโลยีเข้ามามีส่วนช่วยมากขึ้น อย่างไรก็ตามการคำนึงถึงผลลัพธ์การเรียนรู้ยังเป็นเป้าประสงค์หลักของการจัดการเรียนการสอน ดังนั้น แนวทางการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์ COVID-19 จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องเร่งดำเนินการ เพื่อป้องกันการเกิดผลกระทบเชิงลบทางการศึกษาในระยะยาว (เบญจวรรณ เรืองศรี. 2564)

จากปัญหาและความสำคัญดังกล่าว ผู้ศึกษาในฐานะครูผู้มีหน้าที่ในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามความมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศกราช 2551 จึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตลุ่มน้ำวัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก ได้แก่ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เพื่อให้ได้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารและครูผู้มีหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้สามารถนำผลการศึกษาครั้งนี้ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้เกิดประสิทธิภาพและผลสัมฤทธิ์ที่ดีตามสถานการณ์ปัจจุบันอย่างแท้จริง รวมทั้งการปรับปรุงแก้ไขการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก และในที่อื่น ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตลุ่มน้ำวัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก

2. เพื่อหาแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตลุ่มน้ำวัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก

3. เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริงของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตลุ่มน้ำวัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่1 การศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตลุ่มน้ำวัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตลุ่มน้ำวัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก จำนวน 6 คน และครูผู้จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจากโรงเรียนมัธยมศึกษาสหวิทยาเขตลุ่มน้ำวัง โรงเรียนละ 4 คน จำนวน 24 คน รวม 30 คน โดยใช้ประชากรทั้งหมดในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบหลายรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 สภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตลุ่มน้ำวัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก มี 4 ด้าน ดังนี้ 1 กิจกรรมแนะแนว 2 กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี 3 กิจกรรมยุวกาชาด และ4 กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1 ผู้วิจัยขอหนังสือเพื่อประสานงานจากวิทยาลัยนอร์ทเทิร์นถึงโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตลุ่มน้ำวัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล และนัดหมายเวลาเก็บแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้

ตอนที่1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

ตอนที่2 สภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตลุ่มน้ำวัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ หาค่าเฉลี่ย(μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(σ) ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ ตามเกณฑ์ของ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

ขั้นตอนที่2 การหาแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตลุ่มน้ำวัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก โดยการสัมภาษณ์ ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

แหล่งข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 9 คน ซึ่งมีคุณสมบัติเป็นไปตามข้อใดข้อหนึ่งดังนี้

1. เป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 10 ปี หรือมีวิทยะฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไป

2. อาจารย์ผู้สอนในมหาวิทยาลัย หรือนักวิชาการที่มีผลงานด้านการวิจัยหรือศึกษาเกี่ยวกับการศึกษา จำนวน 3 คน

3. ผู้บริหารการศึกษาที่มีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 5 ปี หรือมีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไป

1.4 ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 5 ปี หรือมีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์ ถามเกี่ยวกับ แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตลุ่มน้ำวัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก มีประเด็น 4 ด้าน คือ 1) กิจกรรมแนะแนว 2) กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี 3) กิจกรรมยุวกาชาด และ4)กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ดำเนินการ ดังนี้

1. ติดต่อผู้ทรงคุณวุฒิเป็นการส่วนตัว เพื่อขออนุญาตเสนอชื่อแต่งตั้งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ
2. แจ้งรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิต่อคณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษาวิทยาลัยนอร์ทเทิร์น เพื่อขอหนังสือแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิ
3. ส่งหนังสือของคณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ซึ่งมีโครงร่างฯ และแบบสัมภาษณ์เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิศึกษาล่วงหน้าก่อนให้สัมภาษณ์
4. ติดต่อผู้ทรงคุณวุฒิทางโทรศัพท์ เพื่อขอกำหนดการเข้าสัมภาษณ์
5. เมื่อถึงกำหนดนัดผู้วิจัยเดินทางไปพบผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง และสัมภาษณ์ออนไลน์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาจัดระบบ ตามประเด็นที่ทำการวิจัย หาค่าความถี่ วิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) และจัดลำดับ

ขั้นตอนที่3 การประเมินแนวทาง การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตลุ่มน้ำวัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริง มีดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตลุ่มน้ำวัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก จำนวน 6 คน และครูผู้จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนละ 4 คน จาก 6 โรงเรียน รวมทั้งหมด 30 คน โดยใช้ประชากรทั้งหมดในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตลุ่มน้ำวัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก มี 2 ด้าน ได้แก่ ด้านความเหมาะสมและด้านความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริง มีลักษณะเครื่องมือดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 การประเมินแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตลุ่มน้ำวัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก มี 2 ด้าน คือ ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริง แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ พิจารณาเกณฑ์การประเมินระดับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริง (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

ผู้วิจัยขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากวิทยาลัยนอร์ทเทิร์นส่งถึงผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตลุ่มน้ำวัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามและขอรับแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

ตอนที่1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์ด้วยการหาความถี่และค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริง ของแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาสหวิทยาเขตลุ่มน้ำวังสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย(μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(σ)

ผลการวิจัย (Research Results)

ผู้วิจัยดำเนินการ 3 ขั้นตอน และสรุปผล ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตลุ่มน้ำวัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก สรุปผล ดังนี้

สภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตลุ่มน้ำวัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณารายด้านอยู่ในระดับ มาก จำนวน 3 ด้าน และอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 1 ด้าน เรียงอันดับจากมากไปหา

น้อย คือ กิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ กิจกรรมแนะแนว และกิจกรรมยุวกาชาด อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

เมื่อพิจารณารายด้าน สรุปผล ดังนี้

1. ด้านกิจกรรมแนะแนว โดยรวมทุกข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ อันดับแรก คือ การจัดกิจกรรมเยี่ยมบ้านหรือติดต่อกับผู้ปกครองนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ

2. ด้านกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี โดยรวมทุกข้ออยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับ มาก คือ การจัดให้ลูกเสือ-เนตรนารีร่วมกิจกรรมในวันสำคัญของลูกเสือ

3. ด้านกิจกรรมยุวกาชาด โดยรวมทุกข้ออยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับ คือ การจัดกิจกรรมยุวกาชาดที่ให้สมาชิกได้ปฏิบัติ ได้จริง

4. ด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ โดยรวมทุกข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ อันดับแรก คือ การจัดกิจกรรมที่ปลูกฝังลักษณะนิสัยของนักเรียนให้เป็นผู้มีจิตสาธารณะ

ขั้นตอนที่ 2 การหาแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตลุ่มน้ำวัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก สรุปผล ดังนี้

1. ด้านกิจกรรมแนะแนว มีแนวทาง ดังนี้ สถานศึกษาควรมีการติดต่อกับผู้ปกครองนักเรียนในรูปแบบต่างๆ เช่น สมาคมผู้ปกครอง กลุ่มไลน์ผู้ปกครอง เป็นต้น สถานศึกษาควรออกแบบเครื่องมือการเยี่ยมบ้าน การบันทึกผล ให้เป็นแนวปฏิบัติเดียวกัน และสถานศึกษาควรมีการกำหนดกรอบเวลาในการดำเนินงานที่ชัดเจนในส่วนของวัน เวลา สถานที่ ในการเยี่ยมบ้านนักเรียน สถานศึกษาควรมีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบงานที่ชัดเจน

2. ด้านกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี มีแนวทาง ดังนี้ สถานศึกษา มีการปรับปรุงหลักสูตรให้สามารถจัดกิจกรรมที่ทันต่อเหตุการณ์และสถานการณ์ปัจจุบันมากยิ่งขึ้น สถานศึกษามีการแต่งตั้งคำสั่งที่ชัดเจนให้กับคณะครูที่จัดกิจกรรมให้เป็นปัจจุบัน สถานศึกษาควรมีการประเมินผลกิจกรรมตามสภาพจริง ด้วยวิธีการที่หลากหลาย

3. ด้านกิจกรรมยุวกาชาด มีแนวทาง ดังนี้ สถานศึกษาควรมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้บริหารควรมีการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับครูผู้สอนในรูปแบบต่างๆ และสถานศึกษาควรมีการจัดตั้งโครงการนโยบายและแผนงบประมาณที่เหมาะสมกับการดำเนินกิจกรรม

4. ด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ มีแนวทาง ดังนี้ สถานศึกษาส่งเสริมนักเรียนได้กำหนดกิจกรรมที่ตนเองสามารถทำได้ ให้ได้ฝึกปฏิบัติจริงสร้างนิสัยด้วยตนเอง สถานศึกษาส่งเสริมให้นักเรียนสร้างจิตนิสัยในการทำเพื่อสังคมและสาธารณะประโยชน์ในสถานที่ต่างๆด้วยตนเองตามความเหมาะสมของเวลา สถานที่ และสถานการณ์ซึ่งหน้า และสถานศึกษาสร้างภาคีเครือข่ายกับชุมชน หน่วยงานต่างๆเพื่อประสานความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรม

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริงของแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตลุ่มน้ำวัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก สรุปผลดังนี้

ความเหมาะสมของแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตลุ่มน้ำวัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงอันดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ด้านกิจกรรมยุวกาชาด ด้านกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี และด้านกิจกรรมแนะแนว ตามลำดับ

ความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริง ของแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตลุ่มน้ำวัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงอันดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านกิจกรรมยุวกาชาด ด้านกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ด้านกิจกรรมแนะแนว และด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามลำดับ

เมื่อพิจารณารายด้าน สรุปผลดังนี้

2.1 ด้านกิจกรรมแนะแนว มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากทุกข้อ อันดับแรก คือ สถานศึกษาควรมีการติดต่อกับผู้ปกครองนักเรียนในรูปแบบต่างๆ เช่น สมาคมผู้ปกครอง กลุ่มไลน์ผู้ปกครอง เป็นต้น และมีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริง อยู่ในระดับมากทุกข้อ อันดับแรก คือ สถานศึกษาควรมีการติดต่อกับผู้ปกครองนักเรียนในรูปแบบต่างๆ เช่น สมาคมผู้ปกครอง กลุ่มไลน์ผู้ปกครอง เป็นต้น

2.2 ด้านกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากทุกข้อ อันดับแรก คือ สถานศึกษากำหนดกิจกรรมเพิ่มเติมในวันสำคัญ เพื่อให้ลูกเสือ เนตรนารี ได้ทำกิจกรรมต่างๆที่มากขึ้นนอกเหนือจากกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ เป็นต้น และมีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริง อยู่ในระดับมากทุกข้อ อันดับแรก คือ สถานศึกษากำหนดกิจกรรมเพิ่มเติมในวันสำคัญ เพื่อให้ลูกเสือ เนตรนารี ได้ทำกิจกรรมต่างๆที่มากขึ้นนอกเหนือจากกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ เป็นต้น

2.3 ด้านกิจกรรมยุวกาชาด มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากทุกข้อ อันดับแรก คือ สถานศึกษาควรมีการจัดทำแผนการเรียนรู้ แผนกิจกรรมให้ชัดเจน และมีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริง อยู่ในระดับมากทุกข้อ อันดับแรก คือ ครูผู้สอนควรมีการฝึกปฏิบัติกิจกรรมการเปิด-ปิด การจัดกิจกรรมให้กับนักเรียนทุกคน หรือเปิดเป็นหนึ่งรายวิชา

2.4 ด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากทุกข้อ อันดับแรก คือ สถานศึกษาสร้างภาคีเครือข่ายกับชุมชน หน่วยงานต่างๆเพื่อประสานความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรม และมีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริง อยู่ในระดับมากทุกข้อ อันดับแรก คือ สนับสนุนให้นักเรียนออกแบบกิจกรรมภายในโรงเรียนด้วยตนเอง ที่กระทำเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผู้วิจัยนำผลการวิจัยมาอภิปรายผลตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตลุ่มน้ำวัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก อภิปรายผล ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตลุ่มน้ำวัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับ มาก

เมื่อพิจารณารายด้าน อยู่ในระดับ มาก จำนวน 3 ด้าน และอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 1 ด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนั้น มีความสำคัญและจำเป็นต้องจัดให้มีในโรงเรียน เพื่อให้มีความสอดคล้องและตอบสนองต่อโครงสร้างของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง ศักยภาพ ความสามารถ ตลอดจนเป็นกิจกรรมที่สอนให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าในตนเอง เป็นผู้มีระเบียบ วินัย ศีลธรรม จริยธรรม มีความรับผิดชอบ บำเพ็ญประโยชน์เพื่อชุมชน สังคม ประเทศชาติ และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ส่วนเป้าหมายในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนั้น เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ที่หลากหลาย ทำให้เกิดความรู้ ความชำนาญ เห็นคุณค่าขององค์ความรู้ต่างๆ ตลอดจนผู้เรียนสามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ในการพัฒนาตนเอง ปรับประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและสถานการณ์ต่างๆ ผู้เรียนได้รับการพัฒนาบุคลิกภาพ ค่านิยมที่ดีในการดำเนินชีวิต เป็นการฝึกทักษะชีวิต ส่วนพัฒนาการของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ควรพัฒนารูปแบบและวิธีการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับตัวผู้เรียนให้มากที่สุด เพื่อตอบสนองต่อพัฒนาการของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับทักษิน แน่นอุดร และคณะ (2565 : 139-148) ที่พบว่า ระดับการบริหารงานวิชาการด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของบุคลากร มีภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับฉัตรวลัย ทรงความเจริญ (2553 : ข-ค) ที่พบว่า สภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณารายด้าน อภิปรายผล ดังนี้

1. ด้านกิจกรรมแนะแนว โดยรวมทุกข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ากิจกรรมแนะแนวนั้นเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนนั้นได้รู้จักกับตนเอง ได้ค้นพบกับความถนัดที่ตนเองต้องการ เป็นกิจกรรมที่ต้องการช่วยเหลือนักเรียนด้วย และครูผู้สอนกิจกรรมแนะแนวส่วนมากเป็นครูที่ปรึกษา อาจมีครูแนะแนวโดยตรงบ้างซึ่งภาพรวมครูที่ปรึกษาต้องต้องทำการเก็บรวบรวมประวัติโดยย่อของนักเรียน เพื่อบันทึกเป็นข้อมูลลงในระเบียนสะสม ผนวกกับกระทรวงศึกษาธิการเร่งฟื้นฟูโครงการเยี่ยมบ้านนักเรียนขึ้น ส่งผลให้ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของฉัตรวลัย ทรงความเจริญ (2553 : ข-ค) ที่พบว่า ด้านกิจกรรมแนะแนว ในภาพรวมมีสภาพการจัดกิจกรรมแนะแนวอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นเช่นนี้เพราะ ครูผู้สอนกิจกรรมแนะแนวในโรงเรียนขยายโอกาสส่วนมากเป็นครูที่ปรึกษา อาจมีครูแนะแนวโดยตรงบ้างซึ่งภาพรวมครูที่ปรึกษาต้องทำการเก็บรวบรวมประวัติโดยย่อของนักเรียน เพื่อบันทึกเป็นข้อมูลลงในระเบียนสะสม และต้องคอยดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2. ด้านกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ทุกข้อ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษาได้จัดศึกษาตามแนวทางของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2551 ซึ่งมีแนวทางการปฏิบัติอย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับเสรี ใจเอื้อ (2551 : ง-จ) ที่พบว่า ข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธร มีการดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านกิจกรรมนักเรียน อยู่ในระดับมาก เพราะกิจกรรมนักเรียนเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในด้านต่างๆ มากมาย และเป็นกิจกรรมที่บรรจุอยู่ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีแนวทางการปฏิบัติอย่างชัดเจน

3. ด้านกิจกรรมยุวกาชาด โดยรวมทุกข้ออยู่ในระดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษาได้จัดศึกษาตามแนวทางของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2551 ซึ่งมีแนวทางการปฏิบัติอย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับเสรี ใจเอื้อ (2551 : ง-จ) ที่พบว่า ข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธร มีการดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านกิจกรรมนักเรียน อยู่ในระดับมาก เพราะกิจกรรมนักเรียนเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในด้านต่างๆ มากมาย และเป็นกิจกรรมที่บรรจุอยู่ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีแนวทางการปฏิบัติอย่างชัดเจน

4. ด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกข้อ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในสถานศึกษาปัจจุบันนั้นตามหลักสูตรจะต้องมีการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ โดยให้นักเรียนใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ตามความถนัดและความสนใจในลักษณะอาสาสมัครซึ่งสอดคล้องกับเสรี ใจเอื้อ (2551 : ง-จ) ที่พบว่า มีการดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านกิจกรรมกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ อยู่ในระดับมาก เพราะกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เป็นกิจกรรมที่บรรจุอยู่ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเป็นกิจกรรมที่เน้นให้นักเรียนเป็นผู้จัดกิจกรรมด้วยตนเองทุกขั้นตอนและต่อเนื่อง โดยมีครูเป็นที่ปรึกษากิจกรรม

ตอนที่ 2 การหาแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตลุ่มน้ำวัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก อภิปรายผล ดังนี้

1. ด้านกิจกรรมแนะแนว มีแนวทางดังนี้ คือ สถานศึกษาควรมีการติดต่อกับผู้ปกครองนักเรียนในรูปแบบต่างๆ เช่น สมาคมผู้ปกครอง กลุ่มไลน์ผู้ปกครอง เป็นต้น สถานศึกษาควรออกแบบเครื่องมือการเยี่ยมบ้าน การบันทึกผล ให้เป็นแนวปฏิบัติเดียวกัน และสถานศึกษาควรมีการกำหนดกรอบเวลาในการดำเนินงานที่ชัดเจนในส่วนของวัน เวลา สถานที่ ในการเยี่ยมบ้านนักเรียน สถานศึกษาควรมีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบงานที่ชัดเจน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การศึกษาเพื่อหาแนวทางในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตลุ่มน้ำวัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก โดยประกอบไปด้วยโรงเรียนจำนวน 6 โรงเรียน แต่ละโรงเรียนตั้งอยู่ในพื้นที่แตกต่างกัน ขนาดและจำนวนนักเรียนต่างกัน จำนวนบุคลากรในโรงเรียนต่างกัน จึงอาจส่งผลให้รูปแบบแนวทางการจัดกิจกรรมในข้อจำกัดต่างๆนั้นต่างกันออกไป สอดคล้องกับ เจนจิรา โทรักษา และสมกูล ถาวรกิจ (2564 : 1-19) ที่พบว่า แนวทางการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีดังนี้ (1) ควรจัดหลักสูตร และแทรกกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในการเรียนการสอน (2) ควรสำรวจความต้องการและความสนใจของผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง (3) ควรจัดการแนะแนวทางการประกอบอาชีพสุจริต (4) จัดให้ผู้เรียนบริการสังคม และฝึกทำงาน

2. ด้านกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี มีแนวทางดังนี้ คือ สถานศึกษามีการปรับปรุงหลักสูตรให้สามารถจัดกิจกรรมที่ทันต่อเหตุการณ์และสถานการณ์ปัจจุบันมากยิ่งขึ้น สถานศึกษามีการแต่งตั้งคำสั่งที่ชัดเจนให้กับคณะครูที่จัดกิจกรรมให้เป็นปัจจุบัน สถานศึกษาควรมีการประเมินผลกิจกรรมตามสภาพจริง ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในการจัด

กิจกรรมควรจัดให้มีความสอดคล้องกับความต้องการ และการพัฒนาผู้เรียน ให้ทันตอสถานการณ์ปัจจุบัน ประกอบกับ ครูผู้จัดกิจกรรมควรมีคำสั่งรับผิดชอบและมีความสามารถในการจัดกิจกรรมได้อย่างมีความเข้าใจ และชำนาญในการจัดกิจกรรมนั้นๆ เพื่อให้สามารถพัฒนาผู้เรียนได้อย่างเต็มศักยภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ กิจติพงศ์ บู้หลง และคณะ (2565 : 108-123) ที่พบว่า การพัฒนาผู้บังคับบัญชาลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ในด้านการขอจัดตั้งกลุ่มกองลูกเสือและผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือ ด้านพิธีการลูกเสือ และด้านการเงินลูกเสือ ผู้บังคับบัญชาลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการดำเนินงานลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่มากขึ้น เห็นได้จากผลการเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจก่อนและหลังการอบรมเชิงปฏิบัติการที่มีความรู้เพิ่มขึ้น

3. ด้านกิจกรรมยุวกาชาด มีแนวทางดังนี้ คือ สถานศึกษาควรมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้บริหารควรมีการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับครูผู้สอนในรูปแบบต่างๆ และสถานศึกษาควรมีการจัดตั้งโครงการนโยบายและแผนงบประมาณที่เหมาะสมกับการดำเนินกิจกรรม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในสถานศึกษาปัจจุบันนั้น โดยให้นักเรียน ได้ใช้ความรู้ความสามารถเพื่อตรวจสอบ หาความถนัดของตนเอง โดยได้รับการสนับสนุนการพัฒนาจากครูผู้จัดกิจกรรมนั้นๆ สอดคล้องกับ สุรศักดิ์ เพ่งพิศ และคณะ (2565 : 504-512) ที่พบว่า ควรมีแนวทางดังนี้ การบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนานักเรียนด้านความมีวินัยในตนเอง ได้แก่ 1) การเตรียมความพร้อมบุคลากร 2) กิจกรรมการพัฒนาวินัยของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตร 3) ด้านการประเมิน นิเทศ ติดตามอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง 4) กิจกรรมการพัฒนาวินัยนักเรียนที่บูรณาการกับการจัดการเรียนการสอน ตามลำดับ

4. ด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ มีแนวทางดังนี้ คือ สถานศึกษาส่งเสริมนักเรียนได้กำหนดกิจกรรมที่ตนเองสามารถทำได้ ให้ได้ฝึกปฏิบัติจริงสร้างนิสัยด้วยตนเอง สถานศึกษาส่งเสริมให้นักเรียนสร้างจิตนิสัยในการทำเพื่อสังคมและสาธารณะประโยชน์ในสถานที่ต่างๆด้วยตนเอง ตามความเหมาะสมของเวลา สถานที่ และสถานการณ์ซึ่งหน้า และสถานศึกษาสร้างภาคีเครือข่ายกับชุมชน หน่วยงานต่างๆเพื่อประสานความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในสถานศึกษาปัจจุบันนั้นตามหลักสูตรจะต้องมีการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ โดยให้นักเรียนใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ตามความถนัดและความสนใจในลักษณะอาสาสมัครสอดคล้องกับ สุธี สุดลอยและธีระวัฒน์ มอนไธสง (2564 : 205-217) ที่พบว่า แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชน คือ การเปิดโอกาสให้ชุมชนร่วมวางแผนจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ร่วมกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรม โดยยึดหลักความต้องการของชุมชน และสร้างความตระหนักให้เห็นถึงประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรม

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริงของแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตลุ่มน้ำวัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก อภิปรายผล ดังนี้

ความเหมาะสม โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงอันดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ด้านกิจกรรมยุวกาชาด ด้านกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี และด้านกิจกรรมแนะแนว ตามลำดับ และความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริง โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงอันดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านกิจกรรมยุวกาชาด ด้านกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ด้านกิจกรรมแนะแนว และด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนได้มีการจัดกิจกรรมตามพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ.2551 และบริบทในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีความเหมาะสมกับการบริหารงานของผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงได้รับแนวทางจากผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์การบริหารงานในพื้นที่นั้นๆ สอดคล้องกับปภัสราภรณ์ ระว้า และธัญญธร ศรีวิเชียร (2562 : 68-80) ที่พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และรายด้าน มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ส่วนความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้ง 5 ด้าน

เมื่อพิจารณารายด้าน อภิปรายผล ดังนี้

2.1 ด้านกิจกรรมแนะแนว ความเหมาะสม โดยรวม ด้านกิจกรรมแนะแนว อยู่ในระดับมากทุกข้อ และความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริง โดยรวมด้านกิจกรรมแนะแนว อยู่ในระดับมากทุกข้อ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ากิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญในการแนะนำ ปรึกษา และประชาสัมพันธ์ในการศึกษาต่อสำหรับนักเรียน ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับนักเรียนโดยตรง รวมถึงการเรียนรู้ลักษณะนิสัย ความจำเป็น หรือสิ่งต่างๆที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน จึงอาจส่งผลให้กิจกรรมแนะแนวสามารถจัดกิจกรรมในสถานศึกษาได้จริงอย่างเหมาะสม โดยทั้งหมดขึ้นอยู่กับการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะมีการวางข้อกำหนด กรอบเวลางานในด้านต่างๆ สอดคล้องกับทักษิน แน่นอุดร และคณะ (2565 : 139-148) ที่พบว่า ระดับการบริหารงานวิชาการด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของบุคลากร มีภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านที่มีระดับการบริหารงานอันดับหนึ่งคือ ด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ รองลงมาคือ ด้านกิจกรรมแนะแนว และอันดับสุดท้ายคือ ด้านกิจกรรมนักเรียน

2.2 ด้านกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ความเหมาะสม โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกข้อ และความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริง โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกข้อ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษาได้จัดศึกษาตามแนวทางของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2551 ซึ่งมีแนวทางการปฏิบัติอย่างชัดเจน และกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี เป็นกิจกรรมที่ฝึกฝนให้นักเรียนเป็นผู้ที่มีความสามัคคี มีจิตใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีระเบียบวินัย อดทน และมีจิตสาธารณะ ประกอบกับมีครูผู้จัดกิจกรรมที่มีความรู้ความเข้าใจในกิจกรรมสนับสนุนให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองจนเติมเต็มศักยภาพ สอดคล้องกับกิจติพงศ์ บู้หลง (2565 : 108-123) ที่พบว่า ความพึงพอใจในการพัฒนาผู้บังคับบัญชาลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ พบว่า ผู้บังคับบัญชาลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ มีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2.3 ด้านกิจกรรมยุวกาชาด ความเหมาะสม โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกข้อ และความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริง โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกข้อ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษาได้จัดศึกษาตามแนวทางของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2551 ซึ่งมีแนวทางการปฏิบัติอย่างชัดเจน มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ และเป็นประจำ สอดคล้องกับ เจนจิรา โทรักษา และ สมกูล ถาวรกิจ (2564 : 1-19) ที่พบว่า การส่งเสริมการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของผู้บริหารโดยรวมอยู่ในระดับมาก

2.4 ด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ความเหมาะสม โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกข้อ และความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริง โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกข้อ อันดับแรก คือ สนับสนุนให้นักเรียนออกแบบกิจกรรมภายในโรงเรียนด้วยตนเอง ที่กระทำเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในสถานศึกษาปัจจุบันนั้นตามหลักสูตรจะต้องมีการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ โดยให้นักเรียนใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ตามความถนัดและความสนใจในลักษณะอาสาสมัคร ซึ่งสอดคล้องกับเสรี ใจเอื้อ (2551 : ง-จ) ที่พบว่า กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เป็นกิจกรรมที่บรรจุอยู่ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเป็นกิจกรรมที่เน้นให้นักเรียนเป็นผู้จัดกิจกรรมด้วยตนเองทุกขั้นตอนและต่อเนื่อง โดยมีครูเป็นที่ปรึกษากิจกรรม

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

1. ผู้บริหารการศึกษา สามารถนำผลการวิจัยแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ไปกำหนดเป็นนโยบายการดำเนินงานของเขตพื้นที่การศึกษาอื่นๆได้

2. ผู้บริหารสถานศึกษา สามารถนำผลการวิจัยไปสังเคราะห์และปรับเป็นแนวปฏิบัติสำหรับสถานศึกษาได้

3. ผู้บริหารสถานศึกษา สามารถนำผลงานวิจัยแนวทางการจัดกิจกรรมไปปรับปรุงหลักสูตรให้ทันต่อเหตุการณ์ และสอดคล้องกับนโยบายของเขตพื้นที่การศึกษา

4. ครูผู้สอนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สามารถนำผลการวิจัยไปปรับประยุกต์เพื่อใช้ในการสอนได้

5. ครูผู้สอนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สามารถนำผลการวิจัยแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ไปประยุกต์ใช้ในการสอนให้สอดคล้องกับวิถีชุมชน และบริบทของโรงเรียนได้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. ควรศึกษา เรื่อง แนวทางการวัดผลและประเมินผลกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่สอดรับกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. ควรศึกษา เรื่อง การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

4. ควรศึกษา เรื่อง การส่งเสริมการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้วยวงจรคุณภาพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

5. ควรศึกษา เรื่อง แนวทางการส่งเสริมงานแนะแนวในสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง (References)

กิจติพงศ์ บู้หลง, บรรจง เจริญสุข, และสถาพร สังข์ขาวสุทธิรักษ์. (2565). การพัฒนาผู้บังคับบัญชาลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียนปะทิววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร. วารสารพุทธสังคมวิทยาปริทรรศน์, 7(3), 108-123.

ฆนัท ธาตุทอง. (2553). การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. (พิมพ์ครั้งที่ 2). นครปฐม: เพชรเกษมการพิมพ์.

เจนจิรา โทรักษา, และสมกูล ถาวรกิจ. (2564). การส่งเสริมการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู. วารสารราชนครินทร์, 18(1), 1-19.

ฉัตรวลัย ทรงความเจริญ. (2553). สภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

ทักษิน แน่นอุดร, วิชาญ เหรัญวิไลรัตน์, และณัฐภูมินทร์ ยศแก้ว. (2565). การบริหารงานวิชาการด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของบุคลากร โรงเรียนโพธิสัมพันธ์พิทยาคารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ชลบุรีระยอง. วารสารสหวิทยาการพัฒนา, 1(1), 139-148.

บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 10 กรุงเทพฯ : สุริวิริยสาส์น.

เบญจวรรณ เรืองศรี และคณะ. (2564). การจัดการเรียนการสอนในยุคNew Normal Covid-19 โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบ On Site. วารสารวิชาการสังคมมนุษย์. ปีที่ 11 ฉบับที่ 2 (2021) : กรกฎาคม – ธันวาคม 2564.

ปภัสราภรณ์ ระว้า, และธัญญธร ศรีวิเชียร. (2562). การพัฒนาแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้านกิจกรรมแนะแนว สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภูเขต 2. วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์, 9(2), 68-80.

สุธี สุดลอย และธีระวัฒน์ มอนไธสง. (2564). แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. วารสารมหาจุฬาวิชาการ, 8(3), 205-217.

เสรี ใจเอื้อ. (2551). การศึกษาสภาพการดำเนินงานการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธร. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

สุรศักดิ์ เพ่งพิศ, ชุติมา พรหมผุย, และสุวัฒนพงษ์ ร่มศรี. (2565). การบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนานักเรียนด้านความมีวินัยในตนเองของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาสุรินทร์. วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 9(1), 504-512.

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะหมดไฟของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2
A Study of Factors Affecting Burnout of Teachers Under The Office of Bangkok Secondary Education Service Area 2

โชติพงษ์ วิมะลิน[1] กฤษดา ผ่องพิทยา[2]
Chotiphong Vimalin, Kritsada Phongpittaya

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยภาวะหมดไฟ ได้แก่ 1) ด้านสถานภาพส่วนบุคคล 2) ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ 3) ด้านลักษณะงานที่รับผิดชอบ 4) ด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล 5) ด้านระบบบริหาร ที่ส่งผลต่อภาวะหมดไฟของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ได้แก่ 1) ความรู้สึกอ่อนล้าทางอารมณ์ 2) ความรู้สึกด้อยสัมพันธภาพต่อบุคคล 3) ความรู้สึกไม่ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงาน กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำนวน 378 คน จากนั้นสุ่มแบบใช้ความน่าจะเป็น เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามระหว่าง 0.80 - 1.00 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .914 โดยได้ค่าความเชื่อมั่น ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม สำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ หาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ค่าสัมประสิทธิ์สหสมพันธ์แบบเพียร์สัน และสมการถดถอยพหุคูณ แบบวิธีการคัดเลือกเข้า ผลการวิจัย พบว่า 1. ปัจจัยภาวะหมดไฟของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด พบว่า ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล และด้านระบบบริหาร มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับมาก 2. ภาวะหมดไฟของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด พบว่า ความรู้สึกอ่อนล้าทางอารมณ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ความรู้สึกไม่ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงาน และความรู้สึกด้อยสัมพันธภาพต่อบุคคล มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับมาก 3. ปัจจัยภาวะหมดไฟที่ส่งผลต่อภาวะหมด

Received: 2023-06-06 **Revised**: 2023-06-26 **Accepted**: 2023-06-28

[1] มหาวิทยาลัยเกริก Krirk University. Corresponding Author e-mail: chotiphongball@gmail.com

[2] มหาวิทยาลัยเกริก Krirk University.

ไฟของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 พบว่า ปัจจัยภาวะหมดไฟที่ส่งผลต่อภาวะหมดไฟ โดยรวมและรายด้านของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยรวมมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01
คำสำคัญ (Keywords): ภาวะหมดไฟ; ครู; ภาวะเครียดจากการทำงาน

Abstract

The purpose of this research is to study burnout factors including 1) personal status 2) physical condition 3) nature of work 4) Individuals relationship and 5) administrative systems relating to burnout syndrome among teachers under the Bangkok Secondary Educational Service Area Office 2 which were 1) emotional exhaustion 2) poor interrelationship and 3) failure at work. The sample, selected by probability sampling, consists of 378 teachers under the Bangkok Secondary Educational Service Area Office 2. Data was collected using a 5-scale rating which has a questionnaire consistency index between 0.80 - 1.00 questionnaire with the reliability value of .914. Frequency, percentage, mean, standard deviation, Pearson correlation coefficient, and multiple linear regression analysis were used to analyze the data. The results shown that 1. Factors relating to burnout syndrome among teachers under the Bangkok Secondary Educational Service Area Office 2 were in high level. Physical condition had the highest level followed by individuals relationship. An administrative system had the lowest level. 2. The burnout syndrome among teachers under the Bangkok Secondary Educational Service Area Office 2 was in high level. Emotional exhaustion had the highest level followed by failure at work. Poor interrelationship had the lowest level. 3. Factors relating to burnout syndrome among teachers under the Bangkok Secondary Educational Service Area Office 2 showed that the overall factors and each aspect factors were statistically significant at the level 0.01
Keywords: Burnout; Teacher; Work stress

บทนำ (Introduction)

ในภาคการศึกษาอาชีพครูเป็นอาชีพของคนทำงานที่ต้องพบกับความเครียดต่าง ๆ เช่น ชั่วโมงสอนที่มาก ต้องพบกับนักเรียนที่มีปัญหา ปัญหากับขั้นตอนการทำงานที่หลายขั้นตอน เช่น งานเอกสาร งานประเมินต่าง ๆ งานการเข้าอบรมและสัมมนา ปัญหาส่วนตัว เช่น ปัญหาหนี้สิน ปัญหาครอบครัว ปัญหาสุขภาพ เป็นต้น ผลการศึกษาจากมหาวิทยาลัยมิสซูรี พบว่า 93% ของครูที่ถูกสำรวจว่ามีความเครียดในระดับที่สูงนั้น ส่งผลให้นักเรียนของพวกเขามีผลการเรียนที่ต่ำและมี

พฤติกรรมที่ก้าวร้าว (Seefah, 2022) ภาวะหมดไฟของครูมีส่วนทำให้คุณภาพของการศึกษาลดลง เพราะเมื่อครูที่ประสบปัญหาภาวะหมดไฟ ต้องออกจากระบบไป ทำให้ครูที่มีประสบการณ์การสอนน้อยหรือผู้ที่ ไม่ได้มีความเชี่ยวชาญในด้านการสอนโดยเฉพาะ จำเป็นต้องมาทำหน้าที่สอนนักเรียน เนื่องจาก อัตรากำลังขาดแคลน ห้องเรียนและนักเรียนก็จะขาด คนที่เป็น “ครู” จริง ๆ ในการจัดการเรียนรู้ เหตุการณ์แบบนี้มักเกิดขึ้นในโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนค่อนข้างเยอะในหนึ่งห้อง และขาดการสนับสนุนหรือมีปัญหาเรื่องงบประมาณ เรื่องนี้ชี้ให้เห็นว่าภาวะหมดไฟของครูเป็น เรื่องสำคัญที่ทุกฝ่ายควรจะหันมามอง และให้ความสำคัญกับปัญหาภาวะหมดไฟ โดยเฉพาะครูในกรุงเทพมหานคร นักเรียน ผู้ปกครอง มีความคาดหวังในตัวครู ค่อนข้างสูง และแนวทางการปฏิบัติงานของครูดำเนินการตามนโยบายของผู้บริหารหรือลักษณะของการบริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นปัญหาที่สร้างความเครียดสะสม จนทำให้ครูบางคนมีอารมณ์อ่อนล้า และร่างกายที่อ่อนล้า ทำให้ประสิทธิภาพการสอนหรือการทำงานด้านอื่น ๆ ด้อยคุณภาพ ส่งผลให้นักเรียนได้รับความรู้หรือวิชาการที่ไม่เต็มที่ (Maneewan, 2021) จากปัจจัยต่าง ๆ เช่น ปัจจัยสถานภาพส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุการรับราชการ วิทยฐานะ และปัจจัยองค์กร ได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ด้านลักษณะงานที่รับผิดชอบ ด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ด้านระบบบริหาร มีผลต่อภาวะหมดไฟของครูได้ คือ ครูเพศหญิงอาจมีภาวะความเครียด เนื่องจากเป็นคนละเอียด เก็บเรื่องเล็กน้อยมาใส่ใจ อายุที่มากอาจจะมีเรื่องราวในชีวิตที่ผ่านมามาก ทำให้มีความเครียด หรือปัจจัยด้านองค์กรหรือที่ทำงาน อาจสร้างความเครียดจนเกิดภาวะหมดไฟในการทำงานได้ เช่น มีสถานที่ทำงานหรือสภาพแวดล้อมที่ไม่ปลอดภัย เกิดความกังวล การมีแสงสว่างไม่เพียงพอ ทำให้มีการมองเห็นที่ต้องเพ่งดู ด้านลักษณะงานที่ทำ มีปริมาณงานมากจนเกินความรับผิดชอบ หรืองานที่ทำให้เกิดความเครียดยาวนานไม่มีการพักผ่อน ด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ที่สร้างความเครียด เช่น หัวหน้างานจ้องจับผิด ไม่ถูกกับเพื่อนร่วมงาน และด้านระบบบริหาร คือ องค์กรมีขั้นตอนการทำงานที่ยุ่งยากและซับซ้อน องค์กรไม่มีการส่งเสริมความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน และมีระบบการจ่ายผลตอบแทนหรือเลื่อนตำแหน่งที่ไม่ยุติธรรม เป็นต้น

การดำเนินงานตามนโยบายการบริหารทรัพยากรบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ประจำปีงบประมาณ 2565 มุ่งเน้นที่จะบริหารทรัพยากรบุคคลอย่างมีธรรมาภิบาล และมีนโยบายการดำเนินงานการบริหารทรัพยากรบุคคลของหน่วยงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษา จากสภาพการทำงานของครูและบุคลากรในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ที่ต้องปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงและการแข่งขันสูง ด้วยภาระงานและความคาดหวังของสังคมทำให้ครูมีความเครียดและต้องเผชิญกับแรงกดดันต่าง ๆ มากมาย ซึ่งการที่ครูและบุคลากรต้องเผชิญกับภาวะเครียด ย่อมส่งผลต่อการทำงานจนอาจกระทบถึงการดำเนินชีวิตประจำวันของครู (The secondary educational service area office bangkok 2, 2022)

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าว จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะหมดไฟของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ที่จะนำข้อมูล

ที่ได้ไปปรับปรุงการบริหารงานบุคคลและปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อภาวะหมดไฟ เพื่อให้ครูได้ทำงานอย่างมีความสุขส่งผลปฏิบัติงานสอนและงานด้านอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายได้อย่างเต็มความสามารถและบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาปัจจัยภาวะหมดไฟของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2
2. เพื่อศึกษาภาวะหมดไฟของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2
3. เพื่อศึกษาปัจจัยภาวะหมดไฟที่ส่งผลต่อภาวะหมดไฟของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ พื้นที่วิจัยคือ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ประชากร คือ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ปีการศึกษา 2565 โดยมีสถานศึกษาในสังกัดจำนวน 52 โรงเรียน จำนวนครูทั้งสิ้น 6,047 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จากการเปิดตารางของยาเมเน่ (Yamane, 1973) ความเชื่อมั่น 95% หรือความคลาดเคลื่อน 0.05 ที่มีประชากร จำนวน 6,047 คน ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 378 คน สุ่มแบบใช้ความน่าจะเป็น (Probability Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุการรับราชการ วิทยฐานะ

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยภาวะหมดไฟของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ประกอบด้วย ด้านสถานภาพส่วนบุคคล ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ด้านลักษณะงานที่รับผิดชอบ ด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล และด้านระบบบริหาร ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตรส่วนประมาณค่า (rating scale)

ตอนที่ 3 ข้อคำถามเกี่ยวกับภาวะหมดไฟของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ประกอบด้วย ความรู้สึกอ่อนล้าทางอารมณ์ ความรู้สึกด้อยสัมพันธภาพต่อบุคคล และความรู้สึกไม่ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นแบบมาตรส่วนประมาณค่า (rating scale)

นำข้อมูลเชิงปริมาณมาวิเคราะห์ด้วยสถิติพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ แบบขั้นตอน (Multiple Regression Analysis-Stepwise Method)

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยภาวะหมดไฟของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ปัจจัยภาวะหมดไฟของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยรวมและรายด้าน

ปัจจัยภาวะหมดไฟของครู	ค่าสถิติ		ระดับ	ลำดับที่
	$\overline{X}$	S.D.		
1. ด้านสถานภาพส่วนบุคคล	4.03	0.56	มาก	4
2. ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ	4.62	0.55	มากที่สุด	1
3. ด้านลักษณะงานที่รับผิดชอบ	4.10	0.57	มาก	3
4. ด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล	4.36	0.61	มาก	2
5. ด้านระบบบริหาร	3.98	0.59	มาก	5
รวม	4.21	0.57	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า การศึกษาปัจจัยภาวะหมดไฟของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.21, S.D. = 0.57) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด พบว่า ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.62, S.D. = 0.55) รองลงมา คือ ด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ($\overline{X}$ = 4.36, S.D. = 0.61) และด้านระบบบริหาร มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.98, S.D. = 0.59)

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลภาวะหมดไฟของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ภาวะหมดไฟของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยรวมและรายด้าน

ภาวะหมดไฟของครู	ค่าสถิติ		ระดับ	ลำดับที่
	$\overline{X}$	S.D.		
1. ความรู้สึกอ่อนล้าทางอารมณ์	4.36	0.63	มาก	1
2. ความรู้สึกด้อยสัมพันธภาพต่อบุคคล	3.96	0.62	มาก	3
3. ความรู้สึกไม่ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงาน	4.16	0.62	มาก	2
รวม	4.16	0.62	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า การศึกษาภาวะหมดไฟของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.16, S.D. = 0.62) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด พบว่า ความรู้สึกอ่อนล้าทางอารมณ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.52, S.D. = 0.29) รองลงมา คือ ความรู้สึกไม่ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงาน ($\overline{X}$ = 4.16, S.D. = 0.62) และความรู้สึกด้อยสัมพันธภาพต่อบุคคล มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.96, S.D. = 0.62)

3. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยภาวะหมดไฟที่ส่งผลต่อภาวะหมดไฟของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยภาวะหมดไฟที่ส่งผลต่อภาวะหมดไฟของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยรวมและรายด้าน

ตัวแปรพยากรณ์	R	R2	Adjusted R2	B	S.E.est	β	t	Sig
1. ด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล (X4)	0.82[a]	0.68	0.68	0.610	0.02	0.72	25.62*	0.00
2. ด้านระบบบริหาร (X5)	0.86[b]	0.75	0.74	0.208	0.03	0.24	8.42*	0.00
3. ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ (X2)	0.87[c]	0.75	0.75	0.068	0.02	0.10	3.37*	0.00

Constant = 0.358, $S.E._{est\ y1y2y3}$ = 0.13641, P ≤ 0.01, R^2 = 0.75

จากตารางที่ 3 พบว่า ปัจจัยภาวะหมดไฟที่ส่งผลต่อภาวะหมดไฟ โดยรวมและรายด้านของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยรวมมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ได้แก่ ปัจจัยด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล (X_4) รองลงมา คือ ด้านระบบบริหาร (X_5) และด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ (X_2)

ตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ดีที่สุด คือ ด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล (X_4) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ 0.72 รองลงมา คือ ด้านระบบบริหาร (X_5) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ 0.24 และด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ (X_2) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ 0.10 ตามลำดับ ซึ่งตัวแปรทั้ง 3 ด้านนี้ สามารถร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิผลได้ร้อยละ 75 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์เท่ากับ ± = 0.13641 ดังนั้นจึงเขียนสมการ ได้ดังนี้ สามารถเขียนสมการพยากรณ์ ในรูปคะแนนดิบได้ดังนี้

$\acute{Y}$ = 0.358 + 0.610X4 + 0.208X5 + 0.068X2
และสามารถเขียนสมการพยากรณ์ ในรูปคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้
$\acute{Z}$ = 0.72Z4 + 0.24Z5 + 0.10Z2

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะหมดไฟของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ผู้วิจัยได้นำประเด็นต่าง ๆ ที่สำคัญมาอภิปรายโดยรวมและรายด้าน ดังนี้

1. การศึกษาปัจจัยภาวะหมดไฟของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด พบว่า ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล และด้านระบบบริหาร มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ตามลำดับ จำแนกตามรายด้านได้ดังนี้

1.1 ด้านสถานภาพส่วนบุคคลของครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด พบว่า อายุไม่ได้เป็นอุปสรรคต่อการทำงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอายุเป็นสิ่งสะท้อนถึงประสบการณ์ของบุคคล รวมทั้งการใช้ชีวิตส่วนตัวและการทำงาน ผู้ที่มีอายุมากจะมีประสบการณ์กับบุคคลหลายประเภทมีวุฒิภาวะทางอารมณ์สูงขึ้น ความสุขุมรอบคอบ รู้จักใช้ชีวิต มองชีวิตได้กว้างไกล และระแวดระวังมากขึ้น สามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เป็นจริงได้ดีกว่าผู้มีอายุน้อยกว่า ในขณะเดียวกันครูที่มีอายุน้อยกว่าจะมีความเข้าใจทักษะด้านเทคโนโลยีและการปรับตัวที่รวดเร็ว สอดคล้องกับงานวิจัยของ Thongkhundam (2022) ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะหมดไฟของครูที่ไม่มีวิทยฐานะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 วิทยาเขตรัชโยธิน ผลการเปรียบเทียบภาวะหมดไฟในการทำงานของครูที่ไม่มีวิทยฐานะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 สหวิทยาเขตรัชโยธิน จำแนกตามอายุ พบว่ามีภาวะหมดไฟในการทำงานไม่แตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับ Sumalai (2021) ที่พบว่า สัดส่วนของภาวะหมดไฟในการทำงานของพยาบาลวิชาชีพในสถาบันบำราศนราดูรในภาพรวมอยู่ในระดับต่ำ แต่สัดส่วนนี้เป็นไปในทิศทางเดียวกันในกลุ่มที่มีภาวะหมดไฟในระดับสูงทั้งในกลุ่มอายุน้อยกว่า 30 ปี อายุงานต่ำกว่า 10 ปี และเป็นผู้ปฏิบัติ

1.2 ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพของครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด พบว่า สถานศึกษามีการตรวจสุขภาพประจำปีของครูและบุคลากรมีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสภาพแวดล้อมทางกายภาพมีผลต่อการ

ทำงานของครูและบุคลากร สภาพแวดล้อมหรือบรรยากาศขององค์กรมีผลกระทบต่อทัศนคติของบุคคลในองค์กร สถานศึกษาที่มีการตรวจสุขภาพประจำปีให้กับครูและบุคลากร แสดงให้เห็นถึงความเอาใจใส่ต่อสุขภาพกายและสุขภาพจิตของครูซึ่งมีผลต่อความเครียดและภาวะหมดไฟในการทำงาน สอดคล้องกับแนวคิดของ Maslach (1997) ที่กล่าวถึงปัจจัยจากสภาพแวดล้อมในการทำงาน ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางกายภาพ การทำงานในองค์การที่มีความพลุกพล่าน เสียงดัง แสงสว่างไม่เพียงพอ หรือการถ่ายเทอากาศไม่ดี ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพกายและสุขภาพจิต ทำให้เกิดความเครียดได้ ซึ่งภาวะหมดไฟในการทำงาน เป็นผลที่เกิดมาจากความเครียดต่อเนื่องและบุคคลไม่สามารถจัดการกับความเครียดเหล่านั้นได้ ทำให้กลายเป็นความเครียดเรื้อรัง และยังสอดคล้องกับ Valsania et al. (2022) ที่พบว่าปัจจัยที่ก่อให้เกิดภาวะหมดไฟอาจเกิดจากตัวบุคคลหรือองค์กร เช่น สภาพแวดล้อมการทำงาน ตารางการทำงาน ผลการปฏิบัติงาน เป็นต้น

1.3 ด้านลักษณะงานที่รับผิดชอบของครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด พบว่า สามารถปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายได้เป็นอย่างดี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด เป็นเพราะงานที่รับผิดชอบของครู เป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดภาวะหมดไฟ เช่น งานที่ได้รับมอบหมายมีปริมาณงานที่มาก ความเข้าใจในงานที่ได้รับมอบหมายก่อให้เกิดความเครียด สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีของ Maslach & Jackson (1986) ที่กล่าวว่าคุณลักษณะงาน เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดภาวะหมดไฟในการทำงาน เนื่องจากการทำงานให้บรรลุจุดประสงค์ ลักษณะการบริหารงานของผู้บริหารส่งผลต่อแรงจูงใจในการทำงานของบุคลากร ดังนั้นองค์กรควรมอบหมายงานให้ตรงกับความสามารถของบุคลากรเพื่อลดโอกาสเสี่ยงที่จะเกิดภาวะหมดไฟ

1.4 ด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด พบว่า ความรู้สึกว่าการทำงานเป็นทีมจะได้งานที่มีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความเครียดในการปฏิบัติงานและเกิดภาวะหมดไฟ เช่น การขาดโอกาสในการพบปะสังสรรค์กับเพื่อนร่วมงาน ขาดการยอมรับจากเพื่อนร่วมงาน ซึ่งการทำงานร่วมกันเป็นทีมจะช่วยส่งเสริมบรรยากาศการทำงานในทางบวกได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ Cartwright & Cooper (1997) ที่กล่าวถึงปัจจัยด้านความสัมพันธ์ในการทำงานเป็นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในการทำงานและการสนับสนุนทางสังคมมีผลต่อความเครียดในการทำงาน เพราะเมื่อความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงาน และผู้บังคับบัญชา อยู่ในสภาพที่อึดอัด ไม่มีความสัมพันธ์ที่ดี อาจทำให้เกิดภาวะหมดไฟไม่อยากร่วมงาน และยังสอดคล้องกับ Halbesleben & Buckley (2004) ที่พบว่าสัมพันธภาพระหว่างบุคคลหรือความสัมพันธ์ทางสังคม มีผลต่อภาวะหมดไฟ เช่น การสนับสนุนจากหัวหน้างาน เพื่อนร่วมงาน เพื่อน และครอบครัว บุคคลที่มีสัมพันธภาพทางสังคมที่ดีจะสามารถลดโอกาสที่จะเกิดภาวะหมดไฟได้

1.5 ด้านระบบบริหารของครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด พบว่า มีการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะระบบบริหารเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะหมดไฟ เนื่องจากขาดการสื่อสารที่ชัดเจนระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและครู ทั้งทางด้านนโยบายและเป้าหมายของสถานศึกษาที่ชัดเจน ครูยังไม่มีความเข้าใจในระบบบริหาร จึงทำให้เกิดการสื่อสารที่คลาดเคลื่อนและไม่เข้าใจกับระบบบริหารที่จะดำเนินการต่อไปในอนาคต สอดคล้องกับแนวคิดของ Maslach & Leiter (1997) ได้เสนอสาเหตุของภาวะหมดไฟในการทำงานที่เกิดจากความเครียดในการทำงานไว้ 6 ประการ หนึ่งในนั้นคือ ผลงานกับรางวัลที่ได้รับไม่สมดุลกัน (Insufficient reward) การไม่ได้ถูกตอบสนอง ในด้านรางวัลเมื่อทำงานอย่างเต็มความสามารถ ทำให้รู้สึกถูกลดค่าของตัวเองลง รางวัลอาจจะเป็นเงินหรือ ไม่ใช่ตัวเงิน เช่น ความภาคภูมิใจ ความรู้สึกมีคุณค่าหรือความสำคัญต่อผู้อื่น สิ่งเหล่านี้ทำให้บุคคลทำงานได้ ดีขึ้น เมื่อไม่ได้รับการตอบสนองอย่างเพียงพอจึงทำให้ขาดแรงจูงใจและส่งผลให้เกิดภาวะหมดไฟตามมา

2. การศึกษาภาวะหมดไฟของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด พบว่า ความรู้สึกอ่อนล้าทางอารมณ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ความรู้สึกไม่ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงาน และความรู้สึกด้อยสัมพันธภาพต่อบุคคล มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ตามลำดับ จำแนกตามรายด้านได้ดังนี้

2.1 ความรู้สึกอ่อนล้าทางอารมณ์ของครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด พบว่า ความรู้สึกเหนื่อยหน่าย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะลักษณะงานของครู จากสภาพการทำงานที่มีภาระงานมากขึ้น ส่งผลให้เกิดความรู้สึกอ่อนล้าทางร่างกายและจิตใจ และส่งผลให้ประสิทธิภาพในการทำงานลดลง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Supanpop (2016) ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างความเครียดในการทำงาน คุณภาพชีวิตในการทำงาน การรับรู้คุณค่าของงานและความเหนื่อยหน่ายใยการทำงานของบุคลากรสายวิชาการ กรณีศึกษามหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐแห่งหนึ่งในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าความเหนื่อยหน่ายในการทำงานเป็นภาวะที่เกิดขึ้นหลังจากเกิดความเหนื่อยล้าทางอารมณ์ โดยการเมินเฉย ไม่ยุ่งเกี่ยวกับงาน ซึ่งมีผลโดยตรงต่อสาเหตุของความเครียดในงาน การสูญเสียความเป็นตัวของตัวเองเป็นลักษณะของภาวะไร้ซึ่งอารมณ์ และยังสอดคล้องกับ Therdthoonphuphuch & Lueboonthavatchai (2017) ที่พบว่าการเกิดภาวะหมดไฟเป็นผลตามมาจากความเครียดรุนแรง สามารถเกิดภาวะนี้ขึ้นได้ในทุกสาขาอาชีพ มีสาเหตุจากแรงกดดันจากการทำงานอย่างต่อเนื่อง และมักจะมีอาการของภาวะหมดไฟหลัง จากการสะสมความเครียดมาเป็นเวลานานหลายปี

2.2 ความรู้สึกด้อยสัมพันธภาพต่อบุคคลของครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับ

จากค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด พบว่า ความรู้สึกอยากกลับบ้านเมื่อทำงานเสร็จสิ้น มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูเป็นอาชีพที่ต้องเข้างานและเลิกงานเป็นเวลา อาจทำให้เกิดอาการเหนื่อยล้า และความรู้สึกด้อยสัมพันธภาพต่อบุคคลของครู เป็นความรู้สึกและทัศนคติต่อตนเองในแง่ลบ ส่งผลให้ประสิทธิภาพในการทำงานลดลง สอดคล้องกับแนวคิดของ Maslach (1982) ได้อธิบายลักษณะอาการของภาวะหมดไฟในการทำงาน ว่าเป็นการลดความสำเร็จส่วนบุคคล ไร้ความสามารถ ขาดความสำเร็จและผลิตภาพในงาน ขาดความสามารถในการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น ไม่มีความก้าวหน้าในงาน รับรู้ว่าตนเองมีพฤติกรรมในทางลบต่อผู้อื่น มีความสูญเสียการนับถือตนเองและไม่สามารถปรับตัวต่องานได้

2.3 ความรู้สึกไม่ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานของครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด พบว่า ความรู้สึกเบื่อกับงานที่หัวหน้างานสั่งโดยไม่คำนึงถึงภาระงานของท่าน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะระบบการทำงานของแต่ละโรงเรียน โดยครูมีหน้าที่สอนนักเรียนให้มีความรู้ แต่สำหรับประเทศไทย ครูไม่ได้ทำหน้าที่สอนเพียงอย่างเดียว ยังมีภาระหน้าที่อื่น ๆ ที่ต้องรับผิดชอบ ซึ่งครูแต่ละโรงเรียนอาจจะแบกรับภาระงานที่นอกจากการสอนไม่เท่ากันทำให้ครูมีภาระงานมาก สอดคล้องกับแนวคิดของ Maslach (1982) ที่กล่าวถึงความรู้สึกไม่ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงาน เป็นความรู้สึกและทัศนคติในทางลบต่อตนเอง ซึ่งเกิดจากการที่ตนเองมีความรู้สึกและทัศนคติในทางลบต่อผู้อื่นและงานที่ตนเองรับรู้ถึงการเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมเหล่านี้ ทำให้เกิดความรู้สึกด้อยสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น คิดว่าตนเองล้มเหลว สูญเสียการนับถือต่อตนเอง รู้สึกว่าตนเองไม่มีคุณค่าและขาดความภาคภูมิใจในความสามารถและผลงานของตนเอง และยังสอดคล้องกับ Jaronghnu & Pathanapakdee (2020) ที่พบว่าภาวะหมดไฟด้านความรู้สึกว่าตนเองไร้ความสามารถมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ทำให้เห็นว่าหากบุคลากรยิ่งเกิดความรู้สึกว่าตนเองไม่มีความสามารถในการทำงานให้สำเร็จมากเท่าไร จะทำให้บุคลากรขาดความเชื่อมั่นและความภาคภูมิใจในตนเองมากขึ้น ส่งผลให้ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานน้อย

3. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยภาวะหมดไฟที่ส่งผลต่อภาวะหมดไฟของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 พบว่า ปัจจัยภาวะหมดไฟที่ส่งผลต่อภาวะหมดไฟ โดยรวมและรายด้านของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยรวมมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ดีที่สุด คือ ปัจจัยด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล รองลงมา คือ ด้านระบบบริหาร และด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ตามลำดับ ซึ่งตัวแปรทั้ง 3 ด้านนี้ สามารถร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิผลได้ร้อยละ 75 จำแนกตามรายด้านได้ดังนี้

3.1 ปัจจัยภาวะหมดไฟที่ส่งผลต่อภาวะหมดไฟ ด้านความรู้สึกอ่อนล้าทางอารมณ์ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยรวมมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ดีที่สุด คือ ปัจจัยด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ทั้งนี้

อาจเป็นเพราะปัจจัยด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล เช่น การทำงานคนเดียว โดยไม่ได้รับการยอมรับจากหัวหน้าและเพื่อนร่วมงาน อาจทำให้เกิดความกดดัน สอดคล้องกับ Cheaplamp & Dangdomyouth (2020) ที่พบว่า หากมีความอ่อนล้าทางอารมณ์และการเมินเฉยต่องานในระดับสูงและคะแนนความสามารถในการทำงานอยู่ในระดับต่ำ แสดงว่ากำลังอยู่ในภาวะหมดไฟ ในการทำงานอย่างเต็มที่ วิธีการจัดการเพื่อให้เข้าสู่ระยะฟื้นตัวโดยเร็ว ได้แก่ การจัดการกับความเครียด การพิจารณาถึงข้อดี- ข้อเสียของการลาออกจากงาน การค้นหาเป้าหมายที่แท้จริงของชีวิต การวางแผนชีวิตตามเป้าหมายที่เลือกและวิธีการอยู่กับปัจจุบันอย่างมีความสุข

3.2 ปัจจัยภาวะหมดไฟที่ส่งผลต่อภาวะหมดไฟ ด้านความรู้สึกด้อยสัมพันธภาพต่อบุคคลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยรวมมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ดีที่สุด คือ ปัจจัยด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจัยด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล และปัจจัยด้านระบบบริหาร เป็นปัจจัยสำคัญในการทำงานร่วมกันเป็นทีมเพื่อให้สำเร็จในเป้าหมายเดียวกัน หากครูไม่สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และระบบบริหารมีเป้าหมายที่ไม่ชัดเจน จะทำให้ครูและบุคลากรเกิดความรู้สึกด้อยสัมพันธภาพและก่อให้เกิดภาวะหมดไฟในที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ Tangphet (2015) พบว่า สัมพันธภาพในการทำงานสามารถทำนายความเหนื่อยหน่ายในงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสัมพันธภาพในการทำงานหมายถึง สัมพันธภาพที่ก่อให้เกิดความเครียดในการทำงาน เป็นสัมพันธภาพที่ไม่ดีไม่ว่าจะเป็นกับหน่วยงานอื่นภายในองค์การหรือภายนอกองค์การและการให้บริการลูกค้า มักจะพบปัญหาจากการทำงานที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ โดยเฉพาะปัญหาความขัดแย้งระหว่างบุคคล ทำให้พนักงานไม่สามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่นได้ จึงมักก่อให้เกิดปัญหาด้านการสื่อสาร การทำงานเป็นทีม หรือการให้บริการลูกค้าอยู่เสมอ นำไปสู่ความไม่พึงพอใจ เกิดความเครียด เหนื่อยหน่าย อ่อนล้าทางอารมณ์

3.3 ปัจจัยภาวะหมดไฟที่ส่งผลต่อภาวะหมดไฟ ด้านความรู้สึกไม่ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยรวมมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ดีที่สุด คือ ปัจจัยด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจัยด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล เช่น ความสามารถในการจัดการปัญหาทางอารมณ์หรือการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย อาจส่งผลให้ครูรู้สึกว่าตนเองไม่ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับ Sakulpimolrat (2013) ศึกษาวิจัยเรื่องภาวะหมดไฟในการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการ บริษัท วีรับเบอร์ คอร์ปอเรชั่น จำกัด ที่พบว่า ภาวะหมดไฟในการทำงานของพนักงาน บริษัท วีรับเบอร์ คอร์ปอเรชั่น จำกัด คือ ความรู้สึกไม่ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.33

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

1. ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการดูแลด้านสถานภาพส่วนบุคคลของครู ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ด้านลักษณะงานที่รับผิดชอบ ด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล และด้านระบบบริหาร เพื่อให้ครูเกิดไฟในการทำงาน ส่งผลให้งานมีประสิทธิภาพที่ดี

2. ครูและบุคลากรควรได้รับการพัฒนาทักษะในด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ครูและบุคลากรมีศักยภาพในการปฏิบัติงานได้อย่างเต็มความสามารถช่วยลดโอกาสในการเกิดภาวะหมดไฟ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยในเชิงคุณภาพเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะหมดไฟของครู ซึ่งจะทำให้สามารถอธิบายสาเหตุ ปัญหา ของการเกิดภาวะหมดไฟได้ละเอียดมากขึ้น

2. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะหมดไฟของครูในระดับการศึกษาที่แตกต่าง หรือในเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

Cartwright, S & Cooper, C. L. (1997). *Managing workplace stress*. New York: Sage.

Cheaplamp, S. & Dangdomyouth, P. (2020). Burnout Syndrome. *Royal Thai Air Force Medical Gazette. 66*(2), 44-52.

Halbesleben, Jonathon R.B. & Buckley, M. Ronald. (2004). Burnout in organizational life. *Journal of management. 30*(6), 859-879.

Jaisa-ard, Cherphach. (2019). Factors affecting professional burnout of humanresources administration division staff of nmb-minebea tha co ltd. Retrieved October 29, 2022, from: https://mmm.ru.ac.th/MMM/IS/vlt14/6114991041.pdf

Jaronghnu, M. & Pathanapakdee, N. (2020). Relationship between burnout and performance efficiency of academic supporting staff in university. *The Journal of Faculty of Applied Arts*, *13*(2), 49-61.

Maneewan, W. (2021). *Factors affecting burnout of teachers in schools under the jurisdiction of Bangkok Secondary Education Service Area Office 2.* Master's Thesis. Srinakarinwirot University.

Maslach, C. (1982). *Job burnout: how people cope in E.A. McConnell (ed.) Burnout in the nursing professional: coping strategies, causes and costs*. St.Louis: C.V. Mosby.

Maslach, C. & Jackson, S.E. (1986). *The Maslach burnout inventory manu.* (2nd ed.). Palo Alto, CA: Consulting Psychologists Press.

Maslach, C., & Leiter, M. P. (1997). *The truth about burnout*. San Francisco: JosseyBass.

Sakulpimolrat, P. (2013). *Burnout in the workplace of operational employees of V Rubber Corporation Co., Ltd.* Master's Thesis. Sillapakorn University.

Seefah, E. (2022). *Teacher stress and ways to reduce stress*. Retrieved October 29,2022, from: https://www.educathai.com.

Sumalai, P. (2021). The register nurses' burnout in bamrasnaradura infectious disease institute. *Journal of Prachomklao College of Nursing, Phetchaburi Province. 4*(2), 66-78.

Supanpop, N. (2016). *The relationship between work stress quality of work life, perceived value of work and work burnout of academic personnel A case study of an autonomous university in Bangkok*. Master's Thesis. Thammasart University.

Tangphet, L. (2015). *The relationship between perceived workload working relationship with Job burnout with self-efficacy as a directing variable*. Master's Thesis. Thammasart University.

The secondary educational service area office bangkok 2. (2022). *Basic Information.* Retrieved July 3, 2022, from https://www.sesao2.go.th/

Therdthoonphuphuch, W. & Lueboonthavatchai, P. (2017). Work stress and burnout among licensed lawyers at Thai Lawyers Council under Royal Patronage. *Chulalongkorn medical journal*. *61*(5), 663-676.

Thongkhundam, J. (2022). *Burnout of teachers without academic standing Under the Office of Bangkok Secondary Education Service Area 2, Ratchayothin Campus*. Master's Thesis. Kasetsart University.

Valsania, Sergio Edu *et al.* (2022). Burnout: a review of theory and measurement. *International journal of environmental research and public health. 19*(3), 1-27.

Yamane, Taro. (1973). *Statistics: an introductory analysis*. New York: Harper & Row.

การพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เรื่อง หัตถกรรมงานปักสร้างสรรค์ โดยใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบเพื่อส่งเสริมการสร้างสรรค์ผลงาน และความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

The Development of Learner Improvement Activity on Creative Embroidery Using Design Thinking Process for Mattayom 2 students

ชรินรัตน์ ถิ่นสุข[1] วิสูตร โพธิ์เงิน[2]
Charinrat Tinsook, Wisud Po negrn

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เรื่อง หัตถกรรมงานปักสร้างสรรค์ โดยใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบ เพื่อส่งเสริมการสร้างสรรค์ผลงานและความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 2) เพื่อทดลองใช้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เรื่อง หัตถกรรมงานปักสร้างสรรค์โดยใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบ เพื่อส่งเสริมการสร้างสรรค์ผลงานและความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 2.1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง หัตถกรรมงานปักสร้างสรรค์ 2.2 ศึกษาความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานหัตถกรรมงานปักสร้างสรรค์ 2.3 ศึกษาความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ 2.4 ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หลังจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบ เพื่อส่งเสริมการสร้างสรรค์ผลงานและความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กิจกรรมชุมนุมหัตถกรรมงานปักสร้างสรรค์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนนวมินทราชูทิศ พายัพ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง หัตถกรรมงานปักสร้างสรรค์ 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3) แบบประเมินความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงาน 4) แบบประเมินความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ และ 5) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนสถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พบว่า กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ประกอบด้วย หลักการ เป้าหมาย คุณสมบัติของผู้เรียน แนวการจัดกิจกรรม รูปแบบการจัดกิจกรรม คำอธิบายรายวิชา

Received: 2023-06-06 **Revised**: 2023-07-04 **Accepted**: 2023-07-07

[1] หลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร Master of Education Program. Faculty of Education, Silpakorn University.

[2]คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร Faculty of Education, Silpakorn University.

Corresponding Author e-mail: chalynchalynn@gmail.com

โครงสร้างรายวิชา แบบการวิเคราะห์เพื่อจัดทำคำอธิบายรายวิชา แนวทางการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล คำชี้แจง และแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 7 แผน โดยแบ่งกิจกรรมการเรียนรู้ออกเป็น 5 ขั้นตอน ตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบ 2. ผลการทดลองใช้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เรื่อง หัตถกรรมงานปักสร้างสรรค์โดยใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบ เพื่อส่งเสริมการสร้างสรรค์ผลงานและความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ดังนี้ 2.1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง หัตถกรรมงานปักสร้างสรรค์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน 2.2 ผลการศึกษาความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานหัตถกรรมงานปักสร้างสรรค์ อยู่ในระดับดี 2.3 ผลการศึกษาความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ อยู่ในระดับดี 2.4 ผลการศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ (Keywords): กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน; กระบวนการคิดเชิงออกแบบ; ความพึงพอใจ; ความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ; หัตถกรรมงานปักสร้างสรรค์

Abstract

The essential purposes of this research are 1) to develop learner development activities on creative embroidery handicrafts for grade 8 students 2) The purpose of this study was to investigate the learner development activities on creative embroidery as follows: 2.1 To Compare results Learning about creative embroidery. 2.2 Study the ability to creative embroidery work. 2.3 Study the ability to be an entrepreneur. 2.4 Study the satisfaction of the students towards the student development activities. The sample group was 15 students in Mathayom 2, a creative embroidery Learner improvement activity. The research instruments were consisted 1) lesson plan of the learner development activities on creative embroidery. 2) achievement test 3) creativity evaluation form 4) entrepreneurship capability assessment form 5) student satisfaction questionnaire. The data were analyzed by percentage (%), mean ($\bar{X}$) and standard deviation (S.D.) The research results were as following: 1. The results of the development of learner development activities were found that the learner development activities consisted of principles, goals, qualifications of learners. Activities course description course structure Analysis form for preparing course descriptions Guidelines for learning management Measurement and evaluation, clarifications and 7 learning management plans, divided into 5 steps of learning activities according to learning activities using design thinking process 2. The results of using the student development activities on creative embroidery using the design thinking process. To promote creativity and entrepreneurial abilities of students in grade 8 as follows: 2.1 Comparison of learning outcomes on creative embroidery after school is

higher than before. 2.2 The results of the study of the ability to create creative handicraft works of embroidery good level. 2.3 Results of the Entrepreneurial Ability Study good level 2.4 The results of the study of satisfaction towards learner development activities at the highest level.

Keywords: Creative Embroidery; Design Thinking Process; Entrepreneurial ability; Learner improvement activity; Satisfaction

บทนำ (Introduction)

การศึกษาเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาผู้เรียนให้ มีคุณภาพและมีความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ และตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่กำหนดแนวทางการปฏิรูปการศึกษาโดยให้ความสำคัญกับผู้เรียน เพื่อรองรับกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีให้ความสำคัญสูงสุดกับการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มศักยภาพ สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง รู้จักแสวงหาความรู้ตลอดชีวิต จัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และมีความสุขอย่างแท้จริง นอกจากนี้ปัจจุบันประเทศไทย มีความเคลื่อนไหวในการสอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ “คิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น” เพื่อเป็นการแก้ปัญหาการคิดระดับสูง ซึ่งเป็นที่มาของการปฏิรูปการศึกษาที่มุ่งเน้นการปฏิรูปการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาคุณภาพด้านกระบวนการคิด ของผู้เรียน (ทิศนา แขมมณี, 2544) การจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันนั้นยึดหลักตามแนวหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ซึ่งมุ่งหวังให้ผู้เรียนทุกคนเกิดการพัฒนาให้มีความสมบูรณ์ในทุกด้านทั้งด้านร่างกาย ความรู้ และคุณธรรม จริยธรรม มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มตามศักยภาพ สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข อีกทั้งยังทำให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะที่สำคัญทั้ง 5 ประการ อันได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี และความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต ซึ่งหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระบุว่า ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตเป็นความสามารถ ในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตัวเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

ความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์เป็นหนึ่งในความสามารถที่จำเป็นในศตวรรษ ที่ 21 ซึ่งจะช่วยพัฒนาและส่งเสริมความสามารถของเด็กไทย และควรเริ่มมีการปลูกฝังตั้งแต่ในวัยเรียน เนื่องจากทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์นั้นเป็นทักษะที่สร้างบุคคลให้เป็นผู้มีปัญญาในการค้นคว้า การแก้ปัญหา และการผลิตงานเชิงสร้างสรรค์ สร้างสิ่งประดิษฐ์ (Taylor and Fratto, 2012) หรือผลผลิตที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิต เพื่อเป็นรากฐานของการพัฒนาประเทศ

ที่มั่นคงในศตวรรษที่ 21 สืบต่อมา (พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และพเยาว์ ยินดีสุข, 2559) จากการศึกษาแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในแวดวงการศึกษา พบว่า มีแนวทางจัดการเรียนรู้สำคัญที่จะช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ให้กับนักเรียนได้นั่นคือ กระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Anderson & Johnson, 2012) ซึ่งเป็นวิธีหนึ่งที่เป็นกลยุทธ์ทางการเรียนการสอน (Instructional Strategy) ที่นำมาใช้ในชั้นเรียนเพื่อการค้นพบคำตอบของปัญหา ไม่ว่าปัญหานั้นจะเล็กหรือใหญ่ เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนนิยามปัญหาที่เฉพาะเจาะจงเข้าใจถึง ความต้องการและเงื่อนไขหรือข้อจำกัดต่าง ๆ การระดมความคิดและสร้างสรรค์วิธีการแก้ปัญหาที่เป็นไปได้ (Carroll et al., 2010) ซึ่งสอดคล้องกับ ประสาท เนืองเฉลิม (2558) ที่กล่าวว่า การคิดเชิงออกแบบเป็นกลยุทธ์สำหรับการการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ที่ช่วยสนับสนุนการสร้างทักษะที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 และเป็นการเตรียมนักเรียนให้มีทักษะด้านความร่วมมือ การประดิษฐ์คิดค้นและการเป็นผู้ประกอบการ ทั้งนี้กระบวนการคิดเชิงออกแบบนั้นมุ่งเน้นให้นักเรียนได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ และการคิดวิจารณญาณในการแก้ปัญหา จึงสามารถกล่าวได้ว่ากระบวนการคิดเชิงออกแบบน่าจะเป็นวิธีการเรียนรู้ที่สามารถพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนได้

รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบ เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาความมั่นใจในความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน ผ่านกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติที่มุ่งเน้นในเรื่องของการเข้าใจผู้อื่นอย่างลึกซึ้ง การสนับสนุนให้ตัดสินใจลงมือกระทำ และการกระตุ้นให้นักเรียนสร้างความคิดที่หลากหลาย ตลอดจนการส่งเสริมทักษะและความสามารถในการแก้สถานการณ์ปัญหาของนักเรียน (Anderson & Johnson, 1988; Carroll et al., 2010) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยกระบวนการคิดเชิงออกแบบเป็นการอาศัยองค์ความรู้ ประสบการณ์และความสามารถ เพื่อให้เกิดความคิดในการสร้างนวัตกรรมใหม่ โดยจะแสดงออกในลักษณะสินค้าหรือบริการ ผ่านกระบวน การคิดเชิงออกแบบ (อ่องจิตร เมธยะประภาส, 2557) มีรายงานวิจัยคณะทำงาน RED lab (Research in Education and Design Lab) ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า การคิดเชิงออกแบบได้ถูกบูรณาการเข้าไปในเนื้อหาทางวิชาการและเป็นเครื่องมือการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพในการส่งเสริมเนื้อหาทางวิชาการที่เป็นสหวิทยาการได้อย่างกว้างขวาง (Carroll, et al., 2010) ทั้งนี้ ในการจัดการเรียนการสอนที่ใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบยังเป็นประโยชน์สำหรับการเรียนรู้ที่สามารถสร้างประสบการณ์ที่หลากหลาย และช่วยส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีความหมาย (Anderson & Johnson, 1988)

ผู้วิจัยเป็นครูกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ โรงเรียนนวมินทราชูทิศ พายัพ จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนนวมินทราชูทิศ พายัพ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองตามความถนัดและความสนใจ ฝึกฝนทักษะการทำงาน การประกอบอาชีพ โดยมุ่งเน้นให้นักเรียนได้ฝึกฝนผ่านกระบวนการจัดการเรียนการสอน โดยการลงมือปปฏิบัติจริง มีโอกาสในการทดลองประกอบอาชีพอิสระ เพื่อเป็นแนวทางในการค้นหาตัวเอง เป็นแนวทางในการศึกษาต่อ และเป็นแนวทางการประกอบอาชีพในอนาคต หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ โรงเรียนนวมินทราชูทิศ พายัพ ส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้การประกอบอาชีพ

ผ่านรายวิชาพื้นฐานและเพิ่มเติม ซึ่งเรื่อง หัตถกรรมงานปักสร้างสรรค์ เป็นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยในการจัดการเรียนการสอน ผู้วิจัยใช้วิธีการสอนแบบกระบวนการกลุ่ม การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบ และใช้เทคนิคการถามตอบคำถาม กระตุ้นให้นักเรียนมีส่วนร่วม ซึ่งวัตถุประสงค์ของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเน้นการเรียนการสอนแบบลงมือปฏิบัติ โดยจากการเรียนการสอนในภาพรวมของนักเรียน พบว่า นักเรียนชื่นชอบการเรียนปฏิบัติมากกว่าเรียนทฤษฎี แต่นักเรียนยังไม่มีความรู้ และไม่มีทักษะในการเย็บผ้า ไม่สามารถสร้างหรือออกแบบชิ้นงานจากการเย็บปักได้ อีกทั้งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ยังไม่สามารถดึงดูดความสนใจของนักเรียนได้

ด้วยปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยมีความต้องการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เรื่อง หัตถกรรมงานปักสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พัฒนาความรู้และทักษะการปักลายผ้าออกแบบและสร้างผลงานอย่างสร้างสรรค์ มีความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียน และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ประกอบอาชีพในอนาคตได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เรื่อง หัตถกรรมงานปักสร้างสรรค์ โดยใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบ เพื่อส่งเสริมการสร้างสรรค์ผลงานและความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

2. เพื่อทดลองใช้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เรื่อง หัตถกรรมงานปักสร้างสรรค์ โดยใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบ เพื่อส่งเสริมการสร้างสรรค์ผลงานและความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

2.1 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง หัตถกรรมงานปักสร้างสรรค์ โดยใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบ เพื่อส่งเสริมการสร้างสรรค์ผลงานและความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

2.2 เพื่อศึกษาความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานหัตถกรรมงานปักสร้างสรรค์ หลังจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบ เพื่อส่งเสริมการสร้างสรรค์ผลงาและความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

2.3 เพื่อศึกษาความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ หลังจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบ เพื่อส่งเสริมการสร้างสรรค์ผลงาน และความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

2.4 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เรื่อง หัตถกรรมงานปักสร้างสรรค์ โดยใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบ เพื่อส่งเสริมการสร้างสรรค์ผลงานของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เรื่อง หัตถกรรมงานปักสร้างสรรค์ โดยใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบ เพื่อส่งเสริมการสร้างสรรค์ผลงานและความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ดำเนินการตามแผนการวิจัยขั้นพื้นฐาน (Pre-Experimental Research) แบบหนึ่งกลุ่มทดสอบก่อนและหลัง (The One Group Pretest-Posttest Design)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนนวมินทราชูทิศ พายัพ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 8 ห้องเรียน รวม 352 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กิจกรรมชุมนุมหัตถกรรมงานปักสร้างสรรค์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนนวมินทราชูทิศ พายัพ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 15 คน ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยการสมัครใจ (Voluntary Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เรื่อง หัตถกรรมงานปักสร้างสรรค์ โดยใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบ เพื่อส่งเสริมการสร้างสรรค์ผลงานและความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง หัตถกรรมงานปักสร้างสรรค์ โดยใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบ เพื่อส่งเสริมการสร้างสรรค์ผลงานและความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 7 แผน

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง หัตถกรรมงานปักสร้างสรรค์ จำนวน 1 ฉบับ เป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก

3. แบบประเมินความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงาน เรื่อง หัตถกรรมงานปักสร้างสรรค์

4. แบบประเมินความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ

5. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เรื่อง หัตถกรรมงานปักสร้างสรรค์ โดยใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบ เพื่อส่งเสริมการสร้างสรรค์ผลงานและความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ นำเสนอแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการวัดและประเมินผล และผู้เชี่ยวชาญทางด้านการงานอาชีพ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเที่ยงตรงทางเนื้อหา (Content validity) ความสอดคล้องระหว่างกิจกรรมการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้ โดยนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Index Of lem Oyjective Congruence) ระหว่างวัตถุประสงค์ เนื้อหา และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (มาเรียม นิลพันธุ์,

2549) จากนั้นนำแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว จำนวน 1 แผนไปทดลองใช้ (Tryout) กับนักเรียนซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมก่อนนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นำแบบทดสอบที่เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากนั้นนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Item Objective Congruence) ซึ่งต้องมีค่า 0.50 ขึ้นไป จึงถือว่าข้อสอบนั้นใช้ได้ ซึ่งได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Item Objective Congruence) ของผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ระหว่าง 0.60–1.00 จากนั้นนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 20 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ หาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) พบว่าแบบทดสอบมีความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.20 – 0.63 และค่าอำนาจจำแนก อยู่ระหว่าง 0.20 – 0.63 ตรวจสอบค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตร K.R. - 20 ของของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน ซึ่งมีเกณฑ์การพิจารณาค่าความเชื่อมันตั้งแต่ 0.80 ขึ้นไป (มาเรียม นิลพันธุ์, 2555 : 186) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.82

3. แบบประเมินความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงาน แบบประเมินความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ และแบบสอบถามความพึงพอใจ นำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อประเมินคุณภาพ หาค่าความสอดคล้องระหว่างคุณลักษณะต่าง ๆ ของแบบประเมิน จากนั้นตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา เพื่อนำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Index of Item objective Congruence) โดยได้ค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ระหว่าง 0.60 – 1.00 และนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง หัตถกรรมงานปักสร้างสรรค์ ใช้ค่าสถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนการทดสอบก่อนจัดการเรียนรู้และหลังจัดการเรียนรู้โดยใช้ค่าสถิติการทดสอบค่าที (t-test) แบบ dependent (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558:253)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานหัตถกรรมงานปักสร้างสรรค์ หลังจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบเพื่อส่งเสริมการสร้างสรรค์ผลงานและความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปเทียบกับเกณฑ์การแปลผลการประเมินคุณภาพ

3. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ หลังจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบ เพื่อส่งเสริมการสร้างสรรค์ผลงานและความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปเทียบกับเกณฑ์การแปลผลการประเมินคุณภาพ

4. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เรื่อง หัตถกรรมงานปักสร้างสรรค์ โดยใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบ เพื่อส่งเสริมการสร้างสรรค์ผลงานของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปเทียบกับเกณฑ์การแปลผลความพึงพอใจที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เรื่อง หัตถกรรมงานปักสร้างสรรค์โดยใช้โครงงานเป็นฐานร่วมกับกระบวนการคิดเชิงออกแบบ เพื่อส่งเสริมการสร้างสรรค์ผลงานของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ผลการวิจัย (Research Results)

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เรื่อง หัตถกรรมงานปักสร้างสรรค์ โดยใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบ เพื่อส่งเสริมการสร้างสรรค์ผลงานและความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เรื่อง หัตถกรรมงานปักสร้างสรรค์ ประกอบด้วย หลักการ เป้าหมาย คุณสมบัติของผู้เรียน แนวการจัดกิจกรรม รูปแบบการจัดกิจกรรม คำอธิบายรายวิชา โครงสร้างรายวิชา แบบการวิเคราะห์เพื่อจัดทำคำอธิบายรายวิชา แนวทางการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล คำชี้แจง และแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำนวน 2 หน่วยการเรียนรู้ มีแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งหมด จำนวน 7 แผน รวม 20 ชั่วโมง ประกอบด้วย หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 พื้นฐานงานปักและธุรกิจงานปักสร้างสรรค์ จำนวน 5 แผน ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 กระบวนการคิดเชิงออกแบบ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 การประกอบธุรกิจเบื้องต้น แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 ประวัติความเป็นมาของงานปัก แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในงานปัก การเลือกใช้สี และลายปักพื้นฐาน และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 ธุรกิจงานปักสร้างสรรค์ หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การออกแบบและสร้างสรรค์ผลงานจากงานปัก จำนวน 2 แผน ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เครื่องประดับจากงานปัก และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 ของตกแต่งจากงานปัก โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ออกเป็น 5 ขั้นตอน ตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบ ได้แก่ 1) การทำความเข้าใจกลุ่มเป้าหมายอย่างลึกซึ้ง(Empathize) ผู้สอนและผู้เรียนสร้างความเข้าใจในจุดประสงค์ของการเรียนรู้ร่วมกัน 2) การตั้งกรอบโจทย์ (Define) ผู้สอนและผู้เรียนกำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างชิ้นงานร่วมกัน 3) การสร้างความคิด (Ideate) ออกแบบชิ้นงานและวางแผนการทำงาน 4) การสร้างต้นแบบ (Prototype) สร้างชิ้นงานตามที่ออกแบบและวางแผนไว้ และ 5) การทดสอบ (Test) นำเสนอชิ้นงานและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

ตอนที่ 2 ผลการทดลองใช้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เรื่อง หัตถกรรมงานปักสร้างสรรค์ โดยใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบ เพื่อส่งเสริมการสร้างสรรค์ผลงานและความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ

1. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง หัตถกรรมงานปักสร้างสรรค์ โดยใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบ เพื่อส่งเสริมการสร้างสรรค์ผลงานและความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง หัตถกรรมงานปักสร้างสรรค์

ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบเพื่อส่งเสริมการสร้างสรรค์ผลงานและความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 โดยมีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน ($\bar{X}$= 7.13, S.D. = 1.89) และมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน ($\bar{X}$= 16.93, S.D. = 1.28)

2. ผลการศึกษาความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานหัตถกรรมงานปักสร้างสรรค์ หลังจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบ เพื่อส่งเสริมการสร้างสรรค์ผลงานและความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ พบว่า ความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานหัตถกรรมงานปักสร้างสรรค์ อยู่ในระดับดี ($\bar{X}$= 3.85, S.D. = 0.22)

3. ผลการศึกษาความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ หลังจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบ เพื่อส่งเสริมการสร้างสรรค์ผลงาน และความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ พบว่า ความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ อยู่ในระดับดี ($\bar{X}$= 3.81, S.D. = 0.24)

4. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เรื่อง หัตถกรรมงานปักสร้างสรรค์ โดยใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบ เพื่อส่งเสริมการสร้างสรรค์ผลงานของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เรื่อง หัตถกรรมงานปักสร้างสรรค์ โดยใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบ ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$= 4.80, S.D. = 0.26) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดในทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านที่ 2 ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ รองลงมาได้แก่ ด้านที่ 3 ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการเรียนรู้ และด้านที่ 1 ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. การพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เรื่อง หัตถกรรมงานปักสร้างสรรค์ โดยใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบ เพื่อส่งเสริมการสร้างสรรค์ผลงานและความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความเหมาะสมกับผู้เรียน เนื่องจากสร้างขึ้นตามองค์ประกอบของการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ หลักการ เป้าหมาย คุณสมบัติของผู้เรียน แนวการจัดกิจกรรม รูปแบบการจัดกิจกรรม คำอธิบายรายวิชา โครงสร้างรายวิชา แบบการวิเคราะห์เพื่อจัดทำคำอธิบายรายวิชา แนวทางการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล คำชี้แจง และแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ออกเป็น 5 ขั้นตอน ตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบ ได้แก่ 1) การทำความเข้าใจกลุ่มเป้าหมายอย่างลึกซึ้ง 2) การตั้งกรอบโจทย์ 3) การสร้างความคิด 4) การสร้างต้นแบบ และ 5) การทดสอบ โดยผู้วิจัยมีการศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทักษะงานหัตถกรรม และความสามารถในการเป็น

ผู้ประกอบการ ศึกษาเอกสาร หนังสือ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้การคิดเชิงออกแบบ มีการวิเคราะห์ผลการเรียนรู้และเนื้อหากิจกรรม เพื่อนำมาสร้างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แล้วสร้างกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบ เพื่อส่งเสริมการสร้างสรรค์ผลงานและความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จากนั้นนำเสนอแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการวัดและประเมินผล และผู้เชี่ยวชาญทางด้านการงานอาชีพ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเที่ยงตรงทางเนื้อหา ความสอดคล้องระหว่างกิจกรรมการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้ โดยนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างวัตถุประสงค์ เนื้อหา และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องของ (IOC) ของแผนการจัดการเรียนรู้ ที่คำนวณได้มีค่าระหว่าง 0.6–1.00 มีการปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว จำนวน 1 แผนไปทดลองใช้ (Tryout) เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมก่อนนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย และนำแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เรื่อง หัตถกรรมงานปักสร้างสรรค์ ไปใช้กับนักเรียน ซึ่งการเข้าร่วมกิจกรรมชุมนุมหัตถกรรมงานปักสร้างสรรค์รับสมัครนักเรียนตามความสนใจ เห็นได้ว่ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เรื่อง หัตถกรรมงานปักสร้างสรรค์ โดยใช้แนวคิดกระบวนการคิดเชิงออกแบบ เพื่อส่งเสริมการสร้างสรรค์ผลงานและความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ เป็นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ได้ลงมือปฏิบัติจริงตามความสนใจ ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) (2551) ที่กล่าวถึงกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไว้ว่า กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนได้พัฒนา ความสามารถของตนเองตามศักยภาพ มุ่งเน้นเพิ่มจากกิจกรรมที่ได้จัดให้เรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ การเข้าร่วมและปฏิบัติกิจกรรมที่เหมาะสมร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขกับกิจกรรมที่เลือกด้วยตนเองตามความสามารถและความสนใจอย่างแท้จริง สอดคล้องกับกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2551) ได้กล่าวว่า กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ให้ครบทุกด้าน ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคมพัฒนาความสามารถของตนเองตามศักยภาพ โดยมุ่งเน้นเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่ได้จัดให้ผู้เรียนเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม เข้าร่วมและปฏิบัติกิจกรรมที่เลือกตามความถนัดและความสนใจของตนเอง

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง หัตถกรรมงานปักสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบ เพื่อส่งเสริมการสร้างสรรค์ผลงานและความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน เนื่องจากผู้วิจัยใช้กระบวนการในการจัดการเรียนการสอน เรื่อง หัตถกรรมงานปักสร้างสรรค์ ที่เน้นให้นักเรียนเกิดความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการจากการสร้างสรรค์ผลงาน โดยประกอบด้วยการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบของมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด ประกอบด้วย 1) การทำความเข้าใจกลุ่มเป้าหมายอย่างลึกซึ้ง 2) การตั้งกรอบโจทย์ 3) การสร้าง

ความคิด 4) การสร้างต้นแบบและ 5) การทดสอบ ซึ่งผู้วิจัยได้มีการศึกษาแนวคิด วิธีการจัดการเรียนการสอน และนำมาใช้อย่างเหมาะสมกับผู้เรียน การจัดการจัดการเรียนรู้เน้นปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่ สอดคล้องกับการศึกษาของภุชงค์ โรจน์แสงรัตน์ (2559 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษา เรื่อง การพัฒนารูปแบบการสอนโดยใช้การคิดเชิงออกแบบเป็นฐานเพื่อสร้างสรรค์ผลงานที่ปรากฏอัตลักษณ์ไทย สำหรับนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต โดยมีหลักสูตรของรูปแบบการสอนโดยใช้การคิดเชิงออกแบบเป็นฐานเพื่อสร้างสรรค์ผลงานที่ปรากฏอัตลักษณ์ไทย ผลการศึกษาพบว่า คะแนนผลงานออกแบบที่ปรากฏอัตลักษณ์ไทยหลังเรียนสูงขึ้นกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับการศึกษาของ Darlene Painter (2018 : Abstract) ศึกษาเรื่อง การใช้การคิดเชิงออกแบบในวิชาคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนมัธยม: กรณีศึกษาหลายมุมมองของครู โดยมีการสัมภาษณ์และการสร้างแฟ้มสะสมงาน ดิจิทัล ผลการศึกษาพบว่า การคิดเชิงการออกแบบช่วยให้นักเรียนมีความเชี่ยวชาญในวิชาคณิตศาสตรมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิตที่ระดับ .05 และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Brown (2008) ที่กล่าวถึงการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) ว่าเป็นวิธีการกระตุ้นความคิดที่หลากหลาย ซึ่งเป็นต้นกำเนิดในการพัฒนาสิ่งใหม่ ๆ หรือนวัตกรรมขึ้น โดยอาศัยการออกแบบวางแผนที่คำนึงถึงมนุษย์เป็นหลัก (Human - Centered Design)

3. ความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานหัตถกรรมงานปักสร้างสรรค์ อยู่ในระดับดี สอดคล้องกับแนวคิดของทิศนา แขมมณี (2550) ที่ระบุว่าการคิดเชิงออกแบบเป็นกระบวนการคิดในการสร้างนวัตกรรมที่เกิดจากการปฏิบัติซึ่งเกี่ยวข้องกับความคิด ทั้งนี้พันธพงศ์ ตั้งธีระสุนนท์ (2556) ยังได้ระบุว่าการออกแบบเชิงนวัตกรรม (Design Innovation) เป็นการออกแบบนวัตกรรมใหม่อย่างสร้างสรรค์ บนพื้นฐานเทคโนโลยีที่มีประโยชน์ต่อเศรษฐกิจและสังคม โดยมีการผสมผสานระหว่างการออกแบบเชิงวิศวกรรมหรือเทคโนโลยี และการออกแบบเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจในอนาคต ผลการวิจัยยังการศึกษาของ พันธ์ยุทธ น้อยพินิจ และคณะ (2559) ที่ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดเชิงออกแบบ เรื่อง ภาพตัดกรวยที่ส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยกระบวนการคิดเชิงออกแบบส่วนใหญ่มีความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์อยู่ในระดับดี สามารถแสดงพื้นฐานความรู้ หลักการ และความคิดรวบยอดที่จำเป็นอยู่ในระดับดีมาก สามารถแสดงแนวคิดที่หลากหลายในการแก้ปัญหาอยู่ในระดับดี และสามารถประเมินและตัดสินใจเลือกแนวคิดที่เหมาะสมอยู่ในระดับดี

4. ความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ อยู่ในระดับดี สอดคล้องกับแนวคิดของ Schweitzer, Groeger & Sobel (2016) ที่ได้ระบุว่ากระบวนการคิดเชิงออกแบบนั้นเป็นกระบวนการคิดในการแก้ปัญหาที่สร้างสรรค์เพื่อนำไปใช้อย่างกว้างขวาง โดยเน้นความต้องการของผู้ใช้ที่ไม่ใช่ผู้ออกแบบเป็นสำคัญ สอดคล้องกับแนวคิดของ พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และพเยาว์ ยินดีสุข (2557) ที่ระบุว่าการคิดเชิงออกแบบเป็นการคิดการคิดสร้างนวัตกรรมทางธุรกิจ เช่นสินค้า บริการ แผนการตลาด ดังนั้นผู้ประกอบการจึงต้องคิดอย่างนักออกแบบ โดยใช้เครื่องมือหรือเทคนิคทางการ

ออกแบบมาสนับสนุนการทำงาน ในขณะที่ Frese (2000) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้ประกอบการความมีนวัตกรรม (Innovativeness Orientation) เป็นหนึ่งในคุณลักษณะของผู้ประกอบการ โดยความมีนวัตกรรม หมายถึง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งแปลกใหม่อยู่เสมอ พัฒนาผลิตภัณฑ์ไม่ให้ซ้ำแบบดั้งเดิม การบริการและนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการดำเนินธุรกิจ อีกทั้งฉัตยาพร เสมอใจ (2558) ได้กล่าวว่าผู้ประกอบการที่ดีควรมีคุณสมบัติที่สำคัญ 9 ประการซึ่งเรียกว่า 9Cs โดยหนึ่งในนั้น คือ มีความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) ซึ่งเป็นคุณสมบัติสำคัญของผู้ประกอบการที่ต้องมีความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างผลิตภัณฑ์นวัตกรรมหรือบริการในรูปแบบใหม่ ๆ เนื่องจากต้องแข่งขันกับธุรกิจขนาดใหญ่ที่มีทรัพยากรและการลงทุนมากกว่า ความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการจึงสามารถพัฒนาได้โดยใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบ

5. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในระดับมากที่สุด เนื่องจากกิจกรรมการเรียนรู้มีความน่าสนใจ กระตุ้นให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ ผู้เรียนได้แสดงความสามารถและทำงานอย่างอิสระ ได้ทำงานร่วมกับเพื่อน มีการแสดงความคิดเห็นและรับฟังความคิดเห็น ได้เรียนรู้ถึงการทำงานเพื่อให้ประสบผลสำเร็จ ผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของจิตรลดา ทับถม (2564) ที่ศึกษาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เรื่อง ลวดลายผ้าไทยทรงดำ โดยใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบร่วมกับการเรียนรู้อิงสถานที่ชุมชนบ้านหนองรี อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี เพื่อส่งเสริมความเป็นนวัตกร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เรื่อง ลวดลายผ้าไทยทรงดำ อยู่ในระดับความคิดเห็นมาก สอดคล้องกับพิชญา กล้าหาญ และ วิสูตร โพธิ์เงิน (2564) ที่ศึกษาการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดกระบวนการคิดเชิงออกแบบร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความเป็นนวัตกรของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดกระบวนการคิดเชิงออกแบบร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ วาทินี บรรจง (2561) ที่ได้กล่าวว่า กระบวนการคิดเชิงออกแบบส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์ที่ดี ฝึกฝนและแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ เกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ซึ่งเป็นเป้าหมายสูงสุดของการศึกษาอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 จากผลการวิจัยด้านผลการเรียนรู้ เรื่อง หัตถกรรมงานปักสร้างสรรค์ โดยจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ควรจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยให้คลอบคลุมทั้งเนื้อหาและเน้นการปฏิบัติ เนื่องจากเป็นวิธีที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เรื่อง หัตถกรรมงานปักสร้างสรรค์ และควรให้ครอบคลุม 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านความรู้ ด้านความสามารถ และด้านเจตคติแก่ผู้เรียนอย่างครบถ้วน

1.2 จากผลการวิจัย พบว่า ผู้วิจัยจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบ เพื่อส่งเสริมการสร้างสรรค์ผลงานและความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ โดยให้นักเรียนใช้กระบวนการกลุ่ม มีการวางแผนการทำงาน ลงมือปฏิบัติจนสามารถสร้างชิ้นงานได้สำเร็จ ดังนั้น ครูควรกำหนดการวัดและประเมินผลตั้งแต่ขั้นเริ่มต้นจนได้ชิ้นงาน และควรให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานของตนเองด้วย

1.3 จากผลการวิจัย พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เรื่อง หัตถกรรมงานปักสร้างสรรค์ พบว่า โดยภาพรวมนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เรื่อง หัตถกรรมงานปักสร้างสรรค์ โดยใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบในระดับมากที่สุดทุกด้าน แต่ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้ได้คะแนนน้อยที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนไม่ได้รับความสนุกสนานในการเรียน และไม่ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันกับเพื่อเท่าที่ควร ดังนั้นครูควรจัดบรรยากาศให้มีความสนุกสนานในการเรียน เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นร่วมกันมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยและพัฒนาทักษะด้านอื่น ๆ ของนักเรียน ในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนรู้ต่าง ๆ โดยผสมผสานวิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน การนำเทคโนโลยีและสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมมาใช้ในการจัดกิจกรรม เป็นต้น

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัย และพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบ ด้วยวิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย เช่น การประเมินตามสภาพจริง ประเมินขั้นตอนการทำงาน เป็นต้น รวมทั้งจัดระยะเวลาในการจัดกิจกรรมให้เหมาะกับขั้นตอนการดำเนินงาน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีศักยภาพ คุณลักษณะ และสมรรถนะที่สำคัญในด้านต่าง ๆ

เอกสารอ้างอิง (References)

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *เรียนรู้แบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

_____. (2551). *หลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

จิตรลดา ทับถม. (2564). *การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เรื่อง ลวดลายผ้าไทยทรงดำ โดยใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบร่วมกับการเรียนรู้อิงสถานที่ชุมชนบ้านหนองรี อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี เพื่อส่งเสริมความเป็นนวัตกร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา.* วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ). มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ฉัตยาพร เสมอใจ. (2558). *การจัดการธุรกิจขนาดย่อม.* กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น.

ทิศนา แขมมณี. (2544). *วิทยาการด้านการคิด.* กรุงเทพฯ: เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป แมเนจเม้นท์.

ทิศนา แขมมณี. (2550). *ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ.* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประสาท เนืองเฉลิม. (2558). *การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ในศตวรรษที่ 21.* กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พันธ์ยุทธ น้อยพินิจ และคณะ. (2559). *การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ในศตวรรษที่ 21.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พิชญา กล้าหาญ และ วิสูตร โพธิ์เงิน. (2564). *การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดกระบวนการคิดเชิงออกแบบร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความเป็นนวัตกรของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4.* วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ). มหาวิทยาลัยศิลปากร.

พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และพเยาว์ ยินดีสุข. (2559). *สอนเด็กทำโครงงาน สอนอาจารย์ทาวิจัย ปฏิบัติการในชั้นเรียน (PBL-CAR).* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มาเรียม นิลพันธุ์. (2549). *วิธีวิจัยทางการศึกษา.* (พิมพ์ครั้งที่ 6). นครปฐม: ศูนย์วิจัยและพัฒนาทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

วาทินี บรรจง. (2561). *ผลของการจัดประสบการณ์ศิลป์ โดยบูรณาการแนวคิดเชิงออกแบบที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กอนุบาล.* วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Anderson, D. and Johnson, R. (1988). University Autonomy in 20 Countries, DETYA, EIP Program, Canberra. Anderson, J.A. (2000). *Explanatory roles of mission and culture: Organizational effectiveness in Tenessee's community colleges*. Memphis: The University of Memphis.

Brown, T. (2008). Design Thinking. *Harvard Business Review*, 84-95.

Carroll Michaels, E., H. Handfield-Jones, and B. Axelrod. (2010). *The War for Talent*. United States of America: Harvard.

Frese, Michael. (2000). *Success and Failure of Micro business Owners in Africa : A Psychological Approach.* United States of America: Greenwood Publishing Group.

Schweitzer, J. Groeger, L & Sobel, L. (2016). The design Thinking Mindset: An Assessment of What We Know and What We See in Practice. *Journal of Design, Business & Society.* 2(1): 71-94.

Taylor, L. M., Fratto, J. M. (2012). *Transforming Learning through 21st Century Skill.* Boston, MA: Pearson.

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติร่วมกับการเรียนรู้แบบพอดีคำ เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดสื่อสาร สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

A Development of Learning Activity by Using Task-Based Learning Combined with Nano Learning to Enhance Speaking Ability for Prathomsuksa 3 Students

พิมลพัตร์ ศรีสุวรรณ์[1] กอบสุข คงมนัส[2]
Pimonpud Srisuwan, Kobsook Kongmanus

บทคัดย่อ (Abstract)

การค้นคว้าอิสระครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย 1) เพื่อสร้างและประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติร่วมกับ การเรียนรู้แบบพอดีคำ เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อใช้และศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดย 2.1) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการพูดสื่อสารก่อนและหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ 2.2) เพื่อศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยดำเนินการศึกษาตามกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนบ้านปางขนุน จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 20 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ กิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติร่วมกับการเรียนรู้แบบพอดีคำ เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดสื่อสาร สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการพูดสื่อสารสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหา ความเชื่อมั่นระหว่างกรรมการ (Inter-Rater Reliability) และการทดสอบหาค่าที (t-test dependent) ผลการวิจัยพบว่า 1. กิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติร่วมกับการเรียนรู้แบบพอดีคำ เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.26/80.56 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีความสามารถด้านการพูดสื่อสารหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นงาน

Received: 2023-06-06 **Revised**: 2023-07-04 **Accepted**: 2023-07-06

[1] คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร Faculty of Education, Naresuan University. Corresponding Author e-mail: pimonpuds64@nu.ac.th

[2] อาจารย์ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร Faculty of Education, Naresuan University, e-mail: kobsookk@nu.ac.th

ปฏิบัติร่วมกับการเรียนรู้แบบพอดีคำสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3. นักเรียนเกิดความสามารถด้านการพูดสื่อสารระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติร่วมกับการเรียนรู้แบบพอดีคำ โดยสามารถพัฒนาความสามารถด้านการพูดสื่อสารครบทั้ง 4 องค์ประกอบผ่านกิจกรรมทั้ง 3 ขั้นตอนที่วิเคราะห์ขึ้นมา
คำสำคัญ (Keywords): กิจกรรมการเรียนรู้; การเรียนรู้แบบพอดีคำ

Abstract

The purposes of this independent study were twofold: 1) to construct and assess the efficiency of a learning activity by using task-based learning combined with nano learning to enhance speaking ability for Prathomsuksa 3 students, using a criterion of 80/80, and 2) to implement and study the outcomes of this learning activity by comparing the speaking ability of students before and after the activity, and examining the results of the activity itself. The study followed a research and development process in two steps. The sample group was 20 students of Prathomsuksa 3 at Banpangkanoon School under the Primary Educational Service Area Office Kamphaengphet 1 in the first semester of academic year 2023. The research tools included the learning activity, lesson plan, and a speaking ability test. The data were analyzed using mean scores ($\bar{x}$), standard deviation (S.D.), Pearson Correlation, index of item-objective congruence and effectiveness equal (E1/E2). The results of the study revealed that: 1. The learning activity by using task-based learning combined with nano learning to enhance speaking ability for Prathomsuksa 3 students involved three steps. The activity was of appropriate quality with the highest level of effectiveness at 82.26/80.56. 2. The implementation and study of the outcomes of the learning activity by using task-based learning combined with nano learning to enhance speaking ability for Prathomsuksa 3 students showed that: speaking ability in the posttest was higher than in the pretest with a statistical level of .05. 3 Students gained proficiency in speaking ability during the learning activity by using task-based learning combined with nano learning to enhance speaking ability for Prathomsuksa 3 students. They were able to improve their speaking ability in every element of this learning activity, and students can concrete the knowledge from the third steps of the learning activity onwards.
Keywords: Learning Activity; Task-Based Learning

บทนำ (Introduction)

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2565) ได้กำหนดแผนกลยุทธ์ลงในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 โดยมีเป้าหมายหลักที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา คือการพัฒนาคนสำหรับโลกยุคใหม่ โดยคนทุกช่วงวัยได้รับการพัฒนาในทุกมิติ การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต การจัดการศึกษาในปัจจุบันจึงต้องปรับเปลี่ยนให้ตอบสนองกับทิศทางการผลิต และการพัฒนากำลังคนดังกล่าว โดยมุ่งเน้นการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้ได้ทั้งความรู้และทักษะที่จำเป็นต้องใช้ในการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ท่ามกลางกระแสแห่งการเปลี่ยนแปลง ซึ่งทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ (Communications, Information and Media Literacy) เป็นหนึ่งในทักษะสำคัญจำเป็นในโลกศตวรรษที่ 21 ที่ประกอบไปด้วยทักษะที่เรียกตามคำย่อว่า 3Rs และ 8Cs (แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ, 2560) อีกทั้งแนวโน้มความขัดแย้งและความรุนแรงในสังคมซึ่งมีสาเหตุมาจากการไม่ยอมรับในความคิดเห็นที่แตกต่างกัน และพฤติกรรมของกลุ่มบุคคลที่นิยมใช้ความรุนแรงได้แพร่กระจายไปสู่นานาประเทศมากขึ้น ความขัดแย้งในเชิงความคิดเห็นของคนในสังคมมีมากขึ้น ส่งผลให้เกิดความไม่สงบ ประชาชนมีความหวาดระแวงและขาดความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ประเทศขาดความมั่นคงและความสงบสุข อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศได้รับผลกระทบ ระบบการศึกษาในฐานะกลไกหลักในการพัฒนาคุณภาพคนของประเทศ (แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ, 2560)

เมื่อแนวคิดการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติยึดหลักการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน (Education for All) และทุกภาคส่วนในสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (All for Education) ผู้เรียนจึงมีบทบาทหน้าที่เรียนรู้ และพัฒนาทักษะ ความรู้ และคุณลักษณะจากการเรียนรู้ในห้องเรียน นอกห้องเรียนโดยเน้นการฝึกปฏิบัติมากขึ้น (แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ, 2560)

จุดมุ่งหมายของการปฏิบัติงานด้านการสื่อสารคือการกระตุ้นให้เกิดการสื่อสารที่แท้จริงในภาษาเป้าหมาย การเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติ (Task-Based Learning) แสดงให้เห็นว่าการปฏิบัติงานสามารถเป็นส่วนสำคัญของวิธีการที่จะสนับสนุนเป้าหมายของการปฏิบัติงานได้เพื่อจุดประสงค์ที่แท้จริงในการใช้ภาษาและจัดให้มีบริบทตามธรรมชาติสำหรับการศึกษาภาษานั้น ๆ ซึ่งผู้เรียนจะต้องเตรียมความพร้อมสำหรับการปฏิบัติงานนี้ โครงสร้างของ Task-Based Learning จึงถูกออกแบบมาเพื่อแก้ไขปัญหาเหล่านี้ทั้งหมดการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติจึงเป็นการรวบรวมความรู้ความเข้าใจที่ดีที่สุดสำหรับการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารและการจัดรูปแบบภาษาให้เป็นระเบียบ ถึงแม้ว่าตัวอย่างทั้งหมดจะอยู่บนพื้นฐานของภาษาอังกฤษ แต่ Task-Based Learning สามารถใช้ได้สำหรับการสอนภาษาเป้าหมายใด ๆ ก็ได้ ไม่ว่าจะเป็นภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศก็ตาม (Jane Willis, 1998) ในยุคโลกาภิวัฒน์ สื่อใหม่ (New Media) เข้ามามีบทบาทอย่างแพร่หลายในหมู่ประชากรทุกเพศทุกวัย เป็นเครื่องมือเอื้อประโยชน์ต่อผู้ส่งสารและผู้รับสาร สามารถแสดงผลได้ทั้งข้อความ รูปภาพ และเสียง รวมไปถึงภาพเคลื่อนไหว เป็นเนื้อหาที่

อยู่ในรูปแบบของสื่อดิจิทัลอันเป็นพื้นฐานสำคัญในการสื่อสารและสร้างสรรค์นวัตกรรมเทคโนโลยีในโลกยุคปัจจุบัน ซึ่งมีความเป็นอิสระจากข้อจำกัดด้านขนาด (Freedom to scale) มีเนื้อหาที่สามารถย่อหรือปรับขยายขนาดหรือเครือข่ายได้ เช่น การปรับเนื้อหาให้เหมาะสมสำหรับการเผยแพร่ทั่วโลก หรือปรับให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะเจาะจงได้ (อัศวิน เนตรโพธิ์แก้ว, 2561) การเรียนรู้ขนาดพอดีคำ (Nanolearning) จึงถูกจัดได้ว่าเป็นหนึ่งในสื่อใหม่ (New Media) ที่เหมาะสำหรับผู้เรียนยุคใหม่ ทั้งผู้สอนและผู้เรียนสามารถใช้สื่อใดก็ได้ในการสร้างบทเรียนของตนเอง ตั้งแต่ข้อความ วิดีโอ เสียง และรูปภาพ ไปจนถึงแอนิเมชัน เกม และกิจกรรมแบบโต้ตอบอื่น ๆ ซึ่งจะมีลักษณะสำคัญของบทเรียนที่สั้น กระชับ และรวดเร็วอีกทั้งยังสามารถทำการปรับแก้หรือพัฒนาซ้ำได้หลายครั้งโดยที่ผู้สอนและผู้เรียนสามารถกลับมาศึกษาหรือเรียนรู้กับบทเรียนนี้ได้ทุกที่ทุกเวลา ซึ่งหมายความถึง การปรับให้เหมาะสมกับบริบท ความต้องการ และระดับของผู้เรียนให้การเรียนรู้เกิดขึ้นทุกที่ทุกเวลา (Lakshmi Puthanveedu, 2022) เพื่อสนองต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เกิดจากการรับรู้ถ่ายทอดข้อมูลข่าวสาร ความรู้ ทักษะและประสบการณ์ต่าง ๆ ผสมผสานกันอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตของแต่ละบุคคลตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตาย และเพื่อสร้างโอกาสในการเข้าถึงการเรียนรู้สำหรับทุกคน (Learning for All) (ดร.กฤษพร อยู่สวัสดิ์, 2564) ทั้งนี้การรู้เท่าทันกลยุทธ์ในการสร้างสรรค์ผลงานการสื่อสารเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมเป็นเรื่องที่ต้องศึกษาและเข้าใจตามหลักการทางจิตวิทยาที่มีระยะเวลายาวนาน แต่บางครั้งอาศัยเวลาไม่นานในการสร้างพื้นที่และออกแบบการสื่อสารเพื่อให้ผู้คนคล้อยตามก็สามารถทำได้ การสื่อสารจึงจะต้องให้ความสำคัญกับการเป็นพลวัตรของผู้ส่งสารและผู้รับสารที่จะต้องแลกเปลี่ยนระหว่างกันตลอดเวลา การประเมินค่าการรับรู้ สมาธิความตั้งใจ ที่จะรับสารครบถ้วน การส่งสารออกไปอย่างครบถ้วนตรงกับที่ต้องการจะส่ง ซึ่งต้องมีการประเมินการรับรู้ก่อนและหลังการทดสอบการใช้การสื่อสารนั้น ๆ (พนิดา จงสุขสมสกุล, 2564) ความเข้าใจในผลกระทบของการสื่อสาร (Communication Media effects) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคสังคมการสื่อสารดิจิทัล ทุกคนมีเสรีภาพในการเป็นผู้ผลิตสารและขณะเดียวกันก็เป็นผู้รับสารได้ แต่มิได้หมายความว่าทุกคนจะสื่อสารอย่างถูกต้องเหมาะสม เพราะหลายคนยังขาด ความเข้าใจว่าสื่อนั้นมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงความคิดของมนุษย์โดยเฉพาะพื้นฐานการตีความหมายสาร (Message Interpretation) หากผู้ส่งสารกับผู้รับสารมีความรู้ อารมณ์ และประสบการณ์ ที่ได้รับการเลี้ยงดูมาแตกต่างกัน การตีความหมายสารเดียวกัน อาจมีความเข้าใจไม่ตรงกัน ภาพและเหตุการณ์เดียวกันที่ผ่านการเล่าเรื่องจากคนต่างกัน ย่อมจะมีเนื้อหาแตกต่างกันดังนั้นในการรับรู้สารที่มาพร้อมกับสื่อ ผู้ส่งสารจะต้องคำนึงถึงสิ่งที่ผู้รับสารจะได้รับผลกระทบจาก การส่งสารไปยังผู้รับสารด้วย (พนิดา จงสุขสมสกุล, 2564) การพัฒนาทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพจึงมีความจำเป็นที่ผู้พูดต้องพัฒนาทั้งวัจนภาษา และอวัจนภาษาของตนเองซึ่งจะทำให้ถ้อยคำที่ใช้ในการสื่อสารสมบูรณ์ทั้งเนื้อหาและอารมณ์ตรงตามวัตถุประสงค์ของผู้พูด (บัณฑิกา จารุมา และพยอม ก้อนในเมือง, 2563) ซึ่งจะสัมพันธ์กับการสื่อความหมายเพื่อให้ผู้รับเข้าใจในสิ่งที่ผู้ส่งต้องการสามารถสื่อความหมายโดยการใช้วาจาและการสื่อความหมายโดยไม่ใช้วาจา (มือ ตา ท่าทาง และ

อารมณ์) การสื่อสารด้วยวาจา หมายถึง ภาษาพูดหรือภาษาเขียน การพูดที่เป็นประ โยค มีจังหวะจะโคน น้ำเสียงมีทั้งเบาและหนัก มีความเร็วหรือช้าของการพูด นอกจากนี้ยังหมายถึงเสียงที่ไม่เป็นภาษาซึ่งสื่อความหมายลึกซึ้งกว่า เช่น เสียงหัวเราะ ร้องไห้ สะอื้น เป็นต้น การสื่อสารด้วยกิริยาท่าทางที่แสดงออกทางตา ทางท่าทางของส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย เช่น มือ แขน ขา การกลอกตา การจ้องตา การพยักหน้า การก้มโค้ง การแสดงออกทางสีหน้า และการสัมผัส การจะเลือกวิธีการสื่อสารนี้มีปัจจัยเกี่ยวข้องอีกมากมาย ทั้งนี้จะขึ้นอยู่กับผู้สื่อและผู้รับสื่อตลอดจนเหตุการณ์แวดล้อมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอีกด้วย บางครั้งการสื่อความหมายอาจจะต้องใช้ทั้ง 2 วิธี ร่วมกันเพื่อให้การสื่อนั้นมีน้ำหนัก และมีความหมายลึกซึ้งขึ้น เป็นต้น (ชาญเวช ศรัทธาพุทธ, 2556) ฉะนั้นการพูดจึงเป็นวิธีที่ดีที่สุดในการสื่อสารเป็นการถ่ายทอดความคิดเห็นหรือข่าวสารไปยังผู้ฟังที่อยู่เฉพาะหน้าโดยตรง (ราเชน อินทรวิรัตน์, 2561) ด้วยเหตุผลดังกล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติร่วมกับการเรียนรู้แบบพอดีคำ เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดสื่อสาร สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีความสามารถครอบคลุมถึงความรู้ ทักษะ เจตคติ ที่เกี่ยวข้องกับการพูดสื่อสารด้วยภาษาอันเป็นสัญลักษณ์ของชาติไทย เป็นการพัฒนาพื้นฐานการพูดซึ่งเป็นเครื่องมือการสื่อสารเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีในการทำงานเป็นทีม นำไปสู่การสร้างโอกาสในการเข้าทำงานหรือประกอบอาชีพในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อสร้างและประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติร่วมกับการเรียนรู้แบบพอดีคำ เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

2. เพื่อใช้และศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติร่วมกับการเรียนรู้แบบพอดีคำ เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดย

2.1 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการพูดสื่อสารก่อนและหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติร่วมกับการเรียนรู้แบบพอดีคำ เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

2.2 เพื่อศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติร่วมกับการเรียนรู้แบบพอดีคำ เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

วิธีการดำเนินการวิจัยฉบับนี้ จะใช้กระบวนการของการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สร้างและประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติร่วมกับการเรียนรู้แบบพอดีคำ เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

แหล่งข้อมูล ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านลานกระบือ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) เพื่อประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้

เครื่องมือวิจัย

1. กิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติร่วมกับการเรียนรู้แบบพอดีคำเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยได้พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติร่วมกับการเรียนรู้แบบพอดีคำ เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยผู้วิจัยได้โดยใช้ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติของ Jane Willis (1996) ร่วมกับการเรียนรู้ขนาดพอดีคำในรูปแบบของสื่อการสอนของผู้สอน และชิ้นงานของผู้เรียน ซึ่งนิยามขั้นตอนการจัดกิจกรรมไว้ทั้งหมด 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 ขั้นก่อนปฏิบัติงานขนาดพอดีคำ (Pre-task Nanolearning) ขั้นตอนที่ 2 ขั้นปฏิบัติงานขนาดพอดีคำ (Task cycle Nanolearning) และขั้นตอนที่ 3 ขั้นมุ่งเน้นภาษาขนาดพอดีคำ (Language focus Nanolearning) ในครั้งนี้ทำให้ได้กิจกรรมการเรียนรู้จำนวน 3 กิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 ชีวิตประจำวันของฉัน จำนวน 4 ชั่วโมง กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2 วัฒนธรรมท้องถิ่น จำนวน 4 ชั่วโมง และกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 3 สิ่งที่ฉันชอบหรือใฝ่ฝัน จำนวน 4 ชั่วโมง จากนั้นจึงติดต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร เพื่อออกหนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย และนำกิจกรรมการเรียนรู้ แผนจัดการเรียนรู้ ส่งมอบให้ผู้เชี่ยวชาญ พร้อมแบบประเมินความเหมาะสม

2. แบบประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติร่วมกับการเรียนรู้แบบพอดีคำเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยผู้วิจัยได้สร้างแบบประเมินความเหมาะสม ซึ่งเป็นแบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) และแบบปลายเปิดในส่วนท้ายของแบบประเมิน เพื่อสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ และกำหนดค่าคะแนนเป็น 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert)

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ผู้วิจัยได้นำกิจกรรมการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ และแบบประเมินความเหมาะสมส่งให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ตรวจสอบความเหมาะสม โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณา

ความเหมาะสม คือ ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานไม่เกิน 1.00 จากนั้นจึงนำคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น ผลปรากฏว่า กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.51, S.D. = 0.27) และผลการพิจารณาความเหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.50, S.D. = 0.25)

2. ผู้วิจัยได้นำกิจกรรมการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ไปประเมินประสิทธิภาพตามแนวคิดของรัตนะ บัวสนธ์ (2552) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 โดย 1) ทดลองใช้กับนักเรียนจำนวน 3 คน เพื่อพิจารณาและตรวจสอบความเหมาะสมของภาษา เวลา และสื่อ จากนั้นปรับปรุงแก้ไข 2) ทดลองใช้กับนักเรียนจำนวน 9 คน เพื่อประเมินประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ 80/80 โดยผลประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้เท่ากับ 82.26/80.56 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ขั้นตอนที่ 2 ผลการใช้และศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติร่วมกับการเรียนรู้แบบพอดีคำ เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

แหล่งข้อมูล

ประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านปางขนุน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 20 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection)

เครื่องมือวิจัย

1. แบบวัดความสามารถด้านการพูดสื่อสาร โดยผู้วิจัยได้กำหนดหัวข้อในการพูดนำเสนอเนื้อหาจำนวน 1 สถานการณ์ และให้นักเรียนได้เลือกหัวข้อย่อยตามสถานการณ์ที่ได้รับ 1 หัวข้อ เพื่อพูดนำเสนอเนื้อหาคนละไม่เกิน 5 นาที และสร้างเกณฑ์การประเมินแบบวัดความสามารถด้านการพูดสื่อสารจากการสรุปองค์ประกอบของการพูดที่ระบุไว้ในเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสามารถแบ่งเกณฑ์การประเมินออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความรู้และความถูกต้องของข้อมูล 2) ด้านการแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ 3) ด้านบุคลิกภาพในการพูด 4) มีมารยาทในการพูด จากนั้นจึงนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) พบว่า มีค่าความสอดคล้องอยู่ที่ 1.00 ทั้งหมด และได้นำไปทดลองใช้กับนักเรียนที่เคยเรียนวิชานี้มาแล้ว จำนวน 10 คน โดยมีผู้ประเมิน 2 คน ได้แก่ ผู้วิจัย และครูสอนภาษาไทยอีกคน เพื่อหาความเชื่อมั่นระหว่างกรรมการ (Inter-Rater Reliability) ซึ่งผลประเมินพบว่า มีค่าความเชื่อมั่น 0.90 ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับดีมาก จากนั้นจึงจัดพิมพ์เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

2. แบบบันทึกภาคสนาม โดยผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเพื่อบันทึกพฤติกรรมของผู้เรียนขณะปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ทั้ง 3 ขั้นตอน ซึ่งประเด็นและขอบข่ายพฤติกรรมในการสังเกต คือ ความสามารถด้านการพูดสื่อสาร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

นักเรียนทำแบบทดสอบการเรียน (Pre-test) โดยใช้แบบวัดความสามารถด้านการพูดสื่อสาร จากนั้นนักเรียนกลุ่มตัวอย่างปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ และผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมโดยใช้แบบบันทึกภาคสนาม เมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) ซึ่งเป็นแบบทดสอบชุดเดียวกับ ก่อนเรียน จากนั้นนำคะแนนมาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จากนั้นเปรียบเทียบผลคะแนน ก่อนและหลังเรียนโดยใช้สถิติ t-test (Dependent Samples)

ผลการวิจัย (Research Results)

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติร่วมกับการเรียนรู้แบบพอดีคำ เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยได้ดำเนินการ 2 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 สร้างและประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติร่วมกับการเรียนรู้แบบพอดีคำ เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 มีข้อสรุปดังนี้

1. ผลการสร้างและประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติร่วมกับการเรียนรู้แบบพอดีคำ เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ตามเกณฑ์ 80/80 มีข้อสรุปดังนี้

1.1 ผลการสร้างและประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติร่วมกับการเรียนรู้แบบพอดีคำ เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยผู้วิจัยได้โดยใช้ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติของ Jane Willis (1996) ร่วมกับการเรียนรู้ขนาดพอดีคำในรูปแบบของสื่อการสอนของผู้สอน และชิ้นงานของผู้เรียน ซึ่งนิยามขั้นตอนการจัดกิจกรรมไว้ทั้งหมด 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 ขั้นก่อนปฏิบัติงานขนาดพอดีคำ (Pre-task Nanolearning) ขั้นตอนที่ 2 ขั้นปฏิบัติงานขนาดพอดีคำ (Task cycle Nanolearning) และขั้นตอนที่ 3 ขั้นมุ่งเน้นภาษาขนาดพอดีคำ (Language focus Nanolearning) ในครั้งนี้ทำให้ได้กิจกรรมการเรียนรู้จำนวน 3 กิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 ชีวิตประจำวันของฉัน จำนวน 4 ชั่วโมง กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2 วัฒนธรรมท้องถิ่น จำนวน 4 ชั่วโมง และกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 3 สิ่งที่ฉันชอบหรือใฝ่ฝัน จำนวน 4 ชั่วโมง

1.2 ผลการประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติร่วมกับการเรียนรู้แบบพอดีคำ เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 3 ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน พบว่า กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.51, S.D. = 0.27) และแผนการจัดการเรียนรู้โดยภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.50, S.D. = 0.25)

1.3 ผลการประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนบ้านลานกระบือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 จำนวน 3 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง (ขั้นการประเมินประสิทธิภาพแบบหนึ่งต่อหนึ่ง) เพื่อพิจารณาความเหมาะสมด้านเวลา ภาษา และสื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่าด้านภาษาที่ใช้มีความเหมาะสมสำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แต่ด้านสื่อ หัวข้อในใบงานทำให้ผู้เรียนเข้าใจได้ยาก ด้วยช่วงวัยประถมตอนต้นควรลดระดับคำลงมาให้เข้าใจง่ายยิ่งขึ้น ลำดับถัดไป คือ เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไม่เพียงพอต่อการดำเนินกิจกรรมในขั้นตอนที่ 2.3 ขั้นรายงาน และขั้นตอนที่ 3.2 ขั้นฝึกฝน และผู้วิจัยได้ปรับปรุงกิจกรรมการเรียนรู้ตามผลการประเมินประสิทธิภาพ จากนั้นจึงนำไปประเมินประสิทธิภาพกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนบ้านลานกระบือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย จำนวน 9 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง (ขั้นการประเมินประสิทธิภาพแบบกลุ่มเล็ก) พบว่ากิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.26/80.56 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้

ขั้นตอนที่ 2 ใช้และศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติร่วมกับการเรียนรู้แบบพอดีคำ เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

2. ผลการใช้และศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติร่วมกับการเรียนรู้แบบพอดีคำ เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

2.1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการพูดสื่อสารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านปางขนุน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 20 คน มีผลคะแนนการวัดความสามารถด้านการพูดสื่อสารหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติร่วมกับการเรียนรู้แบบพอดีคำสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ผลการศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติร่วมกับการเรียนรู้แบบพอดีคำ เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ระหว่างปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้เรียนเกิดองค์ประกอบทางด้านการพูดสื่อสาร ประกอบด้วย 1) ด้านความรู้และความถูกต้องของข้อมูล 2) ด้านการแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ 3) ด้านบุคลิกภาพในการพูด และ 4) มีมารยาทในการพูด ซึ่งเกิดขึ้นในระหว่างการจัดกิจกรรมเรียนรู้ทั้ง 3 ขั้นตอนที่ได้วิเคราะห์ขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติร่วมกับการเรียนรู้แบบพอดีคำ เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยได้นำมาอธิบายเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

1. การสร้างและประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติร่วมกับการเรียนรู้แบบพอดีคำ เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ผลการสร้างและประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติร่วมกับการเรียนรู้แบบพอดีคำ เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นผ่านการตรวจสอบและพิจารณาความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน โดยผลการตรวจสอบความเหมาะสม พบว่า การนำการจัดการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติของ Jane Willis (1996) ร่วมกับการเรียนรู้ขนาดพอดีคำในรูปแบบของสื่อการสอนของผู้สอน มาใช้ร่วมกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อช่วยผู้เรียนได้โดยการวางผู้เรียนในสถานการณ์จริงในการแก้ปัญหาและปรับแต่งการพูดสื่อสารของตนเอง โดยมีเพื่อนร่วมชั้นเรียนเป็นผู้กระตุ้น ซึ่งการสื่อสารด้วยวาจาเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการทำงาน การเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติ ทำให้ได้เปรียบในการให้ผู้เรียนใช้ความสามารถการพูดในระดับปัจจุบันของผู้เรียน เพื่อช่วยพัฒนาภาษาผ่านการใช้งาน จึงสามารถดึงความสนใจของผู้เรียนไปสู่เป้าหมายได้ ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความสามารถด้านการพูดสื่อสาร ตามองค์ประกอบที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ ซึ่งกระบวนการดังกล่าวทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจที่จะปฏิบัติ มีความกระตือรือร้นที่จะพูดสื่อสารออกมาเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ดังที่ เอลลิส (Ellis, 2003) ได้กล่าวไว้ว่า งานปฏิบัติเกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาที่เน้นการสื่อความหมาย ซึ่งงานปฏิบัติต้องส่งเสริมผู้เรียนในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร โดยใช้วิธีการปฏิบัติจริง มุ่งเน้นการใช้ภาษาสื่อความหมายในการปฏิบัติงาน และการใช้ภาษาในสถานการณ์จริง โดยกระตุ้นหรือส่งเสริมผู้เรียนให้ใช้ภาษาที่สอดคล้องกับสถานการณ์จริงในการสื่อสาร เช่น การขอข้อมูล การถามตอบ และการซักถามเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้อง เพื่อที่จะทำให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ อีกทั้งยังประกอบกับการใช้การเรียนรู้ขนาดพอดีคำมาอยู่ในรูปแบบของสื่อเทคโนโลยีตัวอย่าง และมอบหมายการปฏิบัติงานนี้ให้แก่ผู้เรียน ยังสามารถพัฒนาความสามารถด้านการสื่อสารได้อีกด้วย เนื่องจากผู้เรียนในปัจจุบันชอบใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับเทคโนโลยีดิจิทัล ที่มีความรวดเร็ว ว่องไว ทันสมัย ชอบการมีตัวตนหรือแสดงตัวตนให้บุคคลสาธารณะยอมรับ รวมถึงการร่วมแสดงความคิดเห็นต่อคนอื่น ๆ ที่ตนใกล้ชิดหรือรู้จัก ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญของการใช้การเรียนรู้ขนาดพอดีคำ ที่กำลังเป็นที่นิยมอย่างมากเช่น วิดีโอต่าง ๆ ที่อยู่บนแพลตฟอร์ม จึงสามารถนำมาจัดการเรียนการสอนร่วมกับการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติได้ หากได้พูดนำเสนอในเรื่องที่ตนเองเลือกหรือสนใจผ่านสื่อดิจิทัลที่สามารถปรับแต่งแก้ไขได้มากเท่าที่ผู้เรียนต้องการได้และนำไปเผยแพร่ลงบนสื่อสังคมออนไลน์ จะทำให้ผู้เรียนมีความสนใจในการฝึกความสามารถด้าน

การพูดสื่อสารมากยิ่งขึ้น ดังที่ Gyan Prakash Yadav and Jyotsna Rai (2017) ได้กล่าวว่า ปัจจุบันนี้คนส่วนใหญ่ชอบที่จะสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ผ่านเรื่องราวบนสื่อสังคมออนไลน์ และผู้คนเหล่านี้ชอบที่จะมีส่วนร่วม และแสดงความคิดเห็นของตนเองลงบนสื่อสังคมออนไลน์ที่เชื่อมต่อผ่านเทคโนโลยีที่เพียงปลายนิ้ว สอดคล้องกับ Emily John and Melor Md Yunus (2021) ที่กล่าวว่า มีแอพพลิเคชั่นและสื่อสังคมออนไลน์จำนวนมากที่เป็นที่นิยมในกลุ่มผู้เรียน และเสริมสร้างทักษะทางการพูดได้จริง เนื่องจากสื่อสังคมออนไลน์เหล่านี้ จะช่วยให้นักเรียนลดความวิตกกังวลในการพูด เนื่องจากไม่ต้องเผชิญหน้ากับบุคคลอื่น ๆ โดยตรง และในขณะเดียวกันก็มีแรงจูงใจในการใช้การสื่อสารมากขึ้น นั่นแสดงให้เห็นว่าสื่อสังคมออนไลน์เป็นเครื่องมือพร้อมให้ทุกคนเข้าถึง ยืดหยุ่น และมีประโยชน์ในการพัฒนาความสามารถด้านการสื่อสารได้จริง จากการอภิปรายผลข้างต้นส่งผลให้การพิจารณาความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. การใช้และศึกษาผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติร่วมกับการเรียนรู้แบบพอดีคำ เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สามารถนำมาอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

จากแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ข้างต้นแสดงให้เห็นว่าการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติร่วมกับการเรียนรู้แบบพอดีคำ สามารถช่วยพัฒนาความสามารถด้านการพูดสื่อสารของผู้เรียนได้ และเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผลของคะแนนจากแบบวัดความสามารถด้านการพูดสื่อสารของกลุ่มตัวอย่างหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.5 โดยผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้และการเปรียบเทียบความสามารถด้านการพูดสื่อสารก่อนและหลังเรียนเป็นไปในทิศทางเดียวกับที่วรางคณา ศรีบุญเพ็ง, พนิดา จารย์อุปการะ, และราตรี แจ่มนิยม (2565) ได้ทำวิจัยเรื่องการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาไทยแบบเน้นภาระงานร่วมกับแผนที่ความคิดด้วยเทคนิคการโค้ช เพื่อส่งเสริมความสามารถการเขียนเรียงความเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งได้ผลการวิจัยพบว่าผู้เรียนมีผลความรู้เกี่ยวกับการเขียนเรียงความหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีผลความสามารถการเขียนเรียงเชิงสร้างสรรค์หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อยู่ในระดับคุณภาพดี และยังสอดคล้องกับสุขมา ภรณ์ แคสิค (2561) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษตามแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารและการเรียนรู้แบบเน้นภาระงานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการสื่อสารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนมีความสามารถในการสื่อสารหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก จากผลการอภิปรายข้างต้นแสดงให้เห็นว่าการนำการเรียนรู้ขนาดพอดีคำเข้ามาร่วมกับการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติสามารถพัฒนาความสามารถการพูดสื่อสารได้จริง

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ครูผู้สอนควรเตรียมความพร้อมก่อนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยศึกษาขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติร่วมกับการเรียนรู้แบบพอดีคำอย่างละเอียด เพื่อเป็นการช่วยเสนอแนะแก่ผู้เรียนระหว่างปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ในทุกขั้นตอนได้

1.2 ครูผู้สอนควรเพิ่มระยะเวลาการถ่ายทำวิดีโอ หรือแบ่งเวลานอกจากชั่วโมงซ่อมเสริม เพื่อให้กระทบกับเวลาของกิจกรรมในขั้นตอนอื่น ๆ ให้น้อยลง

1.3 ครูผู้สอนควรเป็นตัวเชื่อมโยงทีดีในการที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการละลายพฤติกรรมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันทั่วทุกคน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 จุดประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้ต้องการพัฒนาความสามารถด้านการพูดสื่อสาร ดังนั้นการวิจัยในครั้งต่อไปควรมุ่งเน้นพัฒนาต่อยอดจากความสามารถไปสู่การพัฒนาทักษะทางการพูดสื่อสารที่เหลือ เพื่อจะนำไปสู่การพัฒนาสมรรถนะได้ในที่สุด

2.2 ควรมีการศึกษาทฤษฎีหรือแนวคิดการสอนรูปแบบต่าง ๆ ที่สามารถนำไปพัฒนาความสามารถด้านการพูดสื่อสารได้ เช่น การใช้สถานการณ์ การใช้บทบาทสมมุติ การใช้สื่อดิจิทัลอื่น ๆ ร่วมด้วย

2.3 ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนการพูดสื่อสารอย่างต่อเนื่อง แม้ไม่ได้อยู่ในห้องเรียน แต่อาจมีกิจกรรมอื่น ๆ ที่ผู้เรียนสนใจ ก็อาจนำกิจกรรมนี้ไปปรับใช้ได้

2.4 ควรนำกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติร่วมการเรียนรู้ขนาดพอดีคำ ไปปรับใช้กับผู้เรียนช่วงชั้นอื่น ๆ ด้วย

เอกสารอ้างอิง (References)

ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2556). การทดสอบประสิทธิภาพสื่อหรือชุดการสอน. วารสารศิลปากร ศึกษาศาสตร์วิจัย, 5(1), 7-20.

ณิรดา เวชญาลักษณ์. (2562). *หลักการจัดการเรียนรู้ (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

แม็กซ์เวลล์, เจ. (2554). *Everyone Communicates, few connect สื่อสารเป็นเห็นชัยชนะ* (วันดี อภิรักษ์ธนากร, แปล). กรุงเทพฯ: เนชั่นบุ๊คส์. (ต้นฉบับพิมพ์ปี 2010).

รัตนะ บัวสนธ์. (2556). *วิจัยเชิงคุณภาพทางการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รัตนะ บัวสนธ์. (2562). *การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการศึกษา*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สายใจ ทองเนียม. (2560). *ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น.

อัมพร แก้วสุวรรณ. (2522). *วิชาการพูด*. กรุงเทพฯ : บรรณกิจ.

อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2553). *หลักการสอน (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พริ้นติ้งเฮาส์.

Ellis, R. (2003). Task-based language learning and teaching. Oxford: Oxford University Press.

Gyan Prakash Yadav & Jyotsna Rai. (2017). *The Generation Z and their Social Media Usage: A Review and a Research Outline*. Global Journal of Enterprise Information System, 9(2), 110-116

Nunan, D. (1989). *Designing tasks for the communicative classroom*. Cambridge: Cambridge University Press.

Richards, J., Platt, J., &Weber, H. (1986). *Longman dictionary of applied linguistics*. London: Longman.

Skehan, P. (1996). *A framework for the implementation of task-based instruction*. Applied Linguistics, 17, 38-62

Willis, J. (1996). *A framework for task-based learning*. Harlow: Longman Pearson Education.

ทักษะสู่ความสำเร็จในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารกับการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดนครปฐม

Skills for Successful 21st Century School Leaders and Internal Supervision in Schools Under The Secondary Education Service Area Office Nakhon Pathom Province.

พฤทธา สุขพันธ์[1] ประเสริฐ อินทร์รักษ์[2]
Pruettha Sukphan, Prasert Intarak

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) ทักษะสู่ความสำเร็จในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดนครปฐม 2) การนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดนครปฐม และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะสู่ความสำเร็จในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารกับการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดนครปฐม กลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดนครปฐม จำนวน 28 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 4 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียนหรือหัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 1 คน และครู จำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 112 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นสอบถามเกี่ยวกับทักษะสู่ความสำเร็จในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหาร และการนิเทศในโรงเรียนตามแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า 1. ทักษะสู่ความสำเร็จในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย คือ ทักษะการจัดการเรียนการสอน ทักษะในการพัฒนาบุคลากร ทักษะในการวิจัย ประเมิน และการวางแผนการศึกษา ทักษะในการจัดการองค์กร ทักษะการวางแผนและพัฒนาหลักสูตร ทักษะในการประเมินพนักงานและการบริหารงานบุคคล ทักษะด้านนโยบายและธรรมาภิบาล ค่านิยมและจริยธรรมของการเป็นผู้นำ ทักษะด้านการสื่อสารและชุมชนสัมพันธ์ และทักษะในการเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ 2. การนิเทศภายในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

Received: 2023-06-06 **Revised**: 2023-07-04 **Accepted**: 2023-07-08

[1] หลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร Master of Education Program. Faculty of Education, Silpakorn University.

[2]คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร Faculty of Education, Silpakorn University.

Corresponding Author e-mail: pruettha.doon@gmail.com

การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย คือ การประเมินผลและรายงานผล การวางแผนการนิเทศ การปฏิบัติการนิเทศ การสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ และการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ 3. ทักษะสู่ความสำเร็จในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารกับการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันและเป็นความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

คำสำคัญ (Keywords): การนิเทศภายในโรงเรียน; ทักษะสู่ความสำเร็จในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหาร; ผู้บริหารโรงเรียน

Abstract

The research purposes were to determine 1) skills for successful 21st century school leaders under the Secondary Education Service Area Office Nakhon Pathom province 2) internal supervision in schools under the Secondary Education Service Area Office Nakhon Pathom province and 3) the relationship between the administrative skill of administrators and educational supervision within schools under the Secondary Education Service Area Office Nakhon Pathom province. The research samples were 28 schools under the Secondary Education Service Area Office Nakhon Pathom Province. 4 respondents from each school were; 1) a school director 2) an academic affairs director's assistant/ an academic affairs chief and 3) a teacher, 112 respondents in total. The research instrument was a questionnaire concerning the skills for successful 21st century school and internal supervision in schools on the concept of the ministry of education. The statistics used to analyze the data were frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, and Pearson's product[1]moment correlation coefficient. The research findings were as follows: 1. The skills for successful 21st century school leaders under the Secondary Education Service Area Office Nakhon Pathom province as a whole and individuals were at a high level. Ranking by the arithmetic means from the highest to the lowest were Skills in Instructional Management, Skills in Staff Development, Skills in Educational Research, Evaluation, and Planning, Skills in Organizational Management, Skills in Curriculum Planning and Development, Skills in Staff Evaluation and Personnel Management, Skills in policy and Governance, Values and Ethics of Leadership, Skills in Communication and Community Relations, and Values and Ethics of Leadership 2. Internal supervision in schools under the Secondary Education Service Area Office Nakhon Pathom province as a whole and individuals were at a

high level. Ranking by the arithmetic means from the highest to the lowest were Evaluation and reporting, Supervision planning, Supervision operations, Creation of media and supervision tools, and A study of current conditions, problems, and needs. 3. The skills for successful 21st century school leaders and Internal supervision in schools under the Secondary Education Service Area Office Nakhon Pathom province were high relations at .01 level of significance.

Keywords: internal supervision in schools; Skills for successful 21st century school leaders; School leaders

บทนำ (Introduction)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564 ในด้านสังคม กล่าวว่า ศักยภาพและระดับคุณภาพชีวิตของคนไทยหลายด้านต่ำกว่าเป้าหมาย และไม่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมบนพื้นฐานความรู้ ปัญหาสำคัญ เช่น การศึกษา และการเรียนรู้ของคนไทยมีปัญหาเชิงคุณภาพ เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการที่ล่าช้ากว่าวัยเพราะครอบครัวไม่มีความรู้และขาดเวลาในการเลี้ยงดูอย่างเหมาะสม เด็กวัยเรียนมีปัญหาด้านสติปัญญาเพราะคุณภาพการศึกษาไทยอยู่ในระดับต่ำ ประกอบกับการขาดการฝึกทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้ไปสู่ทักษะส่งผลให้วัยแรงงานมีคุณภาพการผลิตและการทำงานต่ำ ซึ่งปัญหาทั้งหมดในข้างต้นล้วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 หมวดที่ 1 บททั่วไป ความมุ่งหมายและหลักการ มาตราที่ 6 กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข โดยหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ ซึ่งการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้นั้นจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี นอกจากนี้ หมวดที่ 4 ว่าด้วยแนวทางการจัดการศึกษา มาตรา 39 ได้กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาไว้ว่า “ให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง” กระทรวงศึกษาธิการได้อาศัยอำนาจตามความในมาตราที่ 4 และมาตรา 39 วรรค 2 ออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา โดยกระจายอำนาจทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ให้เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาดำเนินการ

ทั้งนี้งานวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษา ไม่ว่าสถานศึกษาจะเป็นประเภทใด มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดโปรแกรมการศึกษา และการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษา และเกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกระดับของสถานศึกษา ซึ่งอาจจะเกี่ยวข้องทางตรงหรือทางอ้อมก็อยู่ที่ลักษณะของงานนั้น กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดองค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการไว้ทั้งหมด 12 องค์ประกอบด้วยกัน ประกอบด้วย 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัด ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 6) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 7) การนิเทศการศึกษา 8) การแนะแนวการศึกษา 9) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 10) การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน 11) กระประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น และ 12) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ซึ่งการนิเทศภายในโรงเรียนจัดเป็นงานที่จะช่วยพัฒนากระบวนการการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ โดยผู้บริหารต้องใช้ทักษะการบริหาร ทำให้บุคลากรภายในโรงเรียนตระหนักและเห็นความสำคัญของ การนิเทศ ทุกคนมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดย ชารี มณีศรี กล่าวว่า การนิเทศ หมายถึง กระบวนการแนะนำ ช่วยเหลือและปรับปรุงแก้ไขในการพัฒนารูปแบบวิธีการเรียนการสอนให้มีคุณภาพเป็นไปตามเป้าหมายของหลักสูตร เพราะฉะนั้นการนิเทศการศึกษาจึงเป็นกระบวนการสำคัญที่จะช่วยให้ครูผู้สอนหรือผู้ที่มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมการเรียนการสอนให้ได้รับการพัฒนา เพื่อให้งานมีคุณภาพ ทันสมัย ทั้งนี้การนิเทศเป็นงานอย่างหนึ่งของการบริหารสถานศึกษา ซึ่งการพัฒนาการศึกษาสายสามัญและสายอาชีพ ต้องมีการนิเทศเป็นหลักของการจัดกิจกรรมบริหารสถานศึกษา ด้วยเหตุนี้การนิเทศจึงเป็นกระบวนการของการศึกษาที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการพัฒนามาตรฐานของการศึกษา แต่ในสภาพปัจจุบันมีข้อจำกัดหลายประการที่ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติการนิเทศได้ครบถ้วน จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องหาวิธีแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาให้ครูมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ โดยวิธีการที่จะช่วยแก้ปัญหาดังกล่าวได้ คือ การนิเทศภายในโรงเรียน ซึ่งการนิเทศภายในโรงเรียนมีความสำคัญมาก เพราะเป็นการบริหารโรงเรียนโดยให้บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วม ทั้งนี้การบริหารโรงเรียนจะบรรลุผลตามเป้าหมายมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับความร่วมมือร่วมใจของคณะครูภายในโรงเรียนเป็นส่วนสำคัญ ซึ่งการที่ให้ครูร่วมมือกันทำงานอย่างเต็มกำลังความสามารถนั้น ผู้บริหารเป็นบุคคลสำคัญที่ต้องอาศัยทักษะและวิธีการแบบต่าง ๆ เข้ามาช่วยดำเนินงานเพื่อให้การบริหารงานโรงเรียนบรรลุตามเป้าหมาย ดังนั้นการบริหารจัดการการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ต้องอาศัยการสนับสนุนส่งเสริมด้วยระบบบริหารการจัดการที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้ที่มีบทบาทสำคัญ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาที่จะทำให้การบริหารการศึกษาประสบความสำเร็จอีกทั้งยังจำเป็นต้องอาศัยทักษะในการทำงานของผู้บริหารเพื่อทำให้การนิเทศการศึกษามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

การบริหารสถานศึกษาประกอบด้วยการบริหารงานทั่วไป การบริหารงานบุคคล การบริหารงานงบประมาณ และการบริหารงานวิชาการ ทั้งนี้การบริหารงานวิชาการเป็นสิ่งสำคัญในการบริหารสถานศึกษา เนื่องจากการบริหารวิชาการมีความเกี่ยวข้องกับการจัดการคุณภาพการศึกษา ซึ่งการพัฒนาคุณภาพการศึกษาจะสำเร็จได้ตามเป้าหมาย จำเป็นต้องมีองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนา คือ กระบวนการบริหาร กระบวนการจัดการเรียนรู้ และกระบวนการนิเทศ โดยกระบวนการนิเทศการศึกษา เป็นกระบวนการที่ทำให้เกิดการพัฒนาและปรับปรุง กระบวนการสอนของครู มุ่งให้เกิดการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ส่งผลถึงคุณภาพของผู้เรียน กระบวนการนิเทศการศึกษาช่วยทำให้เกิดการพัฒนาคน พัฒนางาน สร้างการประสานสัมพันธ์ และขวัญกำลังใจ ซึ่งต้องดำเนินงานให้ประสานสัมพันธ์กับกระบวนการอื่น เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมาย ทำให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนถาวร (ศจีทิพย์ ตาลพันธ์และเอกราช โฆษิตพิมานเวช, 2565) แต่ในปัจจุบันสถานศึกษายังไม่เห็นให้ความสำคัญของการนิเทศการศึกษาเท่าที่ควร เนื่องจากผู้บริหารไม่มีทักษะในการเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ ขาดการแถลงวิสัยทัศน์และการสื่อสารกับเขตพื้นที่และโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงไม่มีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ ขาดการวางแผนงานโรงเรียนให้มีกิจกรรมที่หลากหลายขาดการจัดกิจกรรมเสริมสร้างขวัญและกำลังใจแก่ครูและบุคลากร จัดสรรแหล่งงบประมาณ บุคลากรและวัสดุอุปกรณ์ ไม่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของเขตพื้นที่หรือโรงเรียน ไม่มีทักษะในการวางแผนและพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้ตอบสนองต่อความหลากหลายของนักเรียน ขาดการพัฒนาและจัดการบริการอย่างมืออาชีพให้แก่นักเรียนได้เรียนรู้อย่างดีที่สุด ขาดการออกแบบระบบตรวจสอบหลักสูตรที่เอื้ออำนวยต่อครูผู้สอนให้สามารถใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย ไม่มีการประเมินความต้องการในการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งปัจจุบันและอนาคต ไม่สามารถพัฒนากระบวนการประเมินให้สอดคล้องกับหลักสูตรหรือพัฒนาแผนการประเมินเนื้อหาซึ่งใช้ในการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มความเข้าใจแก่นักเรียน ขาดออกแบบ ประเมิน แก้ไขหลักสูตรร่วมกับกิจกรรมนอกหลักสูตร ส่งผลให้ไม่มีการกำหนดปัญหาและความต้องการในแก้ปัญหาหรือพัฒนา ประกอบด้วย การจัดทำข้อมูลสารสนเทศพื้นฐาน เพื่อเป็นข้อมูลในการพิจารณาวางแผน การดำเนินงาน การแลกเปลี่ยนระดมความคิด วิเคราะห์ เพื่อหาสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นและความต้องการในการพัฒนาตามบริบทของหน่วยงาน การจัดลำดับปัญหาและเลือกปัญหาที่เป็นความจำเป็นหรือต้องการในลำดับเร่งด่วนหรือลำดับที่เห็นว่าสำคัญที่สุด การสร้างการรับรู้ระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การประชุม การสัมมนา ฯลฯ เพื่อสร้างวิสัยทัศน์หรือสร้างเป้าหมายร่วมกันในการดำเนินงาน ไม่มีดำเนินการนิเทศตามวิธีการการนิเทศและกิจกรรมการนิเทศ ทำให้การนิเทศไม่มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้เกิดกระบวนการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาไม่มีคุณภาพ

จากสภาพปัญหาดังกล่าวในข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษา เรื่อง ทักษะสู่ความสำเร็จในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารกับการนิเทศในโรงเรียน ตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการนิเทศ เพื่อพัฒนาให้การบริหารงานสำเร็จตามเป้าหมายและทำให้สถานศึกษามีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อทราบทักษะสู่ความสำเร็จในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดนครปฐม

2. เพื่อทราบการนิเทศภายในโรงเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดนครปฐม

3. เพื่อทราบความสัมพันธ์ระหว่างทักษะสู่ความสำเร็จในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารกับการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดนครปฐม

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยทักษะสู่ความสำเร็จในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารกับการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดนครปฐม เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ด้วยแบบสอบถาม (Questionnaire) จากกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดนครปฐม จำนวน 29 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดนครปฐม จำนวน 28 โรงเรียน โดยใช้วิธีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) เปิดตารางแล้วได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 28 โรงเรียน จากนั้นใช้วิธีสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง กำหนดผู้ให้ข้อมูลในแต่ละโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวนทั้งหมด 4 คน ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียนหรือหัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 1 คน และครู จำนวน 2 คน รวมทั้งหมด จำนวน 112 คน

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามความคิดเห็น (Opinionnaire) แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และตำแหน่งหน้าที่ในสถานศึกษา มีลักษณะเป็นการกำหนดตัวเลือกให้ (Forced Choice)

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับทักษะสู่ความสำเร็จในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหาร ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวคิดทักษะสู่ความสำเร็จในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารตามของจอห์น อาร์. ฮอยล์, เฟนวิค อิงลิชและเบ็ตตี สเตฟฟี่ (John R. Hoyle, Fenwick English, & Betty Steffy)

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดนครปฐม ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวคิดการนิเทศภายในโรงเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ

ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยนำแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะสู่ความสำเร็จในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับการนิเทศภายในโรงเรียน เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อขอรับการประเมินคุณภาพ หาค่าความสอดคล้องระหว่างคุณลักษณะต่าง ๆ ของแบบสอบถาม โดยเกณฑ์ความสอดคล้องที่ยอมรับได้ต้องมีค่าตั้งแต่ 0.50 จากนั้นตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา เพื่อนำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Index of Item objective Congruence) โดยความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมืออยู่ระหว่าง 0.6 - 1.0 และนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับโรงเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 8 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดนครปฐม จำนวน 1 โรงเรียน และโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จำนวน 7 โรงเรียน โรงเรียนละ 4 คน รวมทั้งสิ้น 32 ฉบับ หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α-coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.996

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ตำแหน่งหน้าที่ในสถานศึกษา เพศ อายุ ระดับการศึกษา อายุราชการ และขนาดของสถานศึกษาโดยใช้ค่าความถี่ (Frequency : f) และค่าร้อยละ (Percentage : %)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารโรงเรียนและกระบวนการนิเทศการศึกษา ใช้ค่าสถิติ ค่ามัชฌิมเลขคณิต (Arithmetic Mean : ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) แล้วนำไปเทียบกับเกณฑ์การแปลผลข้อมูลตามแนวคิดของ เบสท์ (Best, 1977)

3. การวิเคราะห์ทักษะการบริหารของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดนครปฐม ใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) โดยเกณฑ์การกำหนดค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน เป็นดังนี้ (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2551, หน้า 70)

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	0 - .29	หมายถึง มีระดับความสัมพันธ์ต่ำ
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	.30 - .70	หมายถึง มีระดับความสัมพันธ์ปานกลาง
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	.71 - 1.00	หมายถึง มีระดับความสัมพันธ์สูง

ผลการวิจัย (Research Results)

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 ตำแหน่งรองผู้อำนวยการหรือหัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 ตำแหน่งครู จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 57.14 มีอายุ 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 50.89 ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 76.79 มีอายุราชการ 11-15 ปี จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 34.82 ส่วนข้อมูลขนาดของสถานศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในสถานศึกษาที่มีขนาดใหญ่ จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 53.57

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทักษะสู่ความสำเร็จในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดนครปฐม

ผลการวิเคราะห์ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับทักษะสู่ความสำเร็จในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหาร พบว่า ทักษะสู่ความสำเร็จในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.02, SD = 0.86) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทักษะสู่ความสำเร็จในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารโรงเรียนอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย คือ ทักษะการวางแผนและพัฒนาหลักสูตร ($\overline{X}$ = 4.03, SD = 0.75) ทักษะในการจัดการองค์กร ($\overline{X}$ = 4.03, SD = 0.74) ทักษะในการวิจัย ประเมิน และการวางแผนการศึกษา ($\overline{X}$ = 4.03, SD = 0.73) ทักษะการจัดการเรียนการสอน ($\overline{X}$ = 4.03, SD = 0.74) ทักษะในการพัฒนาบุคลากร ($\overline{X}$ = 4.01, SD = 0.73) ทักษะในการประเมินพนักงานและการบริหารงานบุคคล ($\overline{X}$ = 4.01, SD = 0.71) ทักษะด้านนโยบายและธรรมาภิบาล ($\overline{X}$ = 4.00, SD = 0.75) ค่านิยมและจริยธรรมของการเป็นผู้นำ ($\overline{X}$ = 4.00, SD = 0.71) ทักษะด้านการสื่อสารและชุมชนสัมพันธ์ ($\overline{X}$ = 3.99, SD = 0.76) ทักษะในการเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ ($\overline{X}$ = 3.96, SD = 0.77) และเมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า อยู่ระหว่าง 0.71 - 0.77 หมายความว่า ข้อมูลมีการกระจายปานกลาง แสดงให้เห็นว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามสอดคล้องกัน

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดนครปฐม

ผลการวิเคราะห์ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการนิเทศภายในโรงเรียน พบว่า การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.02, SD = 0.83) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การนิเทศภายในโรงเรียนอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย คือ การประเมินผลและรายงานผล ($\overline{X}$ = 4.06, SD = 0.70) การวางแผนการนิเทศ ($\overline{X}$ = 4.05, SD = 0.71) การปฏิบัติการนิเทศ ($\overline{X}$ = 4.03, SD = 0.72) การสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ ($\overline{X}$ = 4.00, SD = 0.73) การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ ($\overline{X}$ = 3.99, SD = 0.75) และเมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า อยู่ระหว่าง 0.70 - 0.75 หมายความว่า ข้อมูลมีการกระจายปานกลาง แสดงให้เห็นว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามสอดคล้องกัน

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของทักษะสู่ความสำเร็จในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารกับการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดนครปฐม

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร กับการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กัน และเป็นความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงมาก ($r = 0.929^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. จากผลการวิจัยพบว่าทักษะสู่ความสำเร็จในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องมาจากผู้ที่เข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนนั้น ต้องมีตำแหน่ง ครู วิทยฐานะชำนาญการขึ้นไป จึงจะผ่านเกณฑ์การรับสมัครเข้าสอบแข่งขันผู้บริหารได้ และเมื่อผ่านการสอบแข่งขันแล้วต้องผ่านการอบรมหลักสูตรผู้บริหารก่อนเข้าปฏิบัติราชการในโรงเรียน ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนในปัจจุบันมีการพัฒนาตัวเองอยู่เสมอ อีกทั้งผู้บริหารยังทำผลงานเพื่อเพิ่มวิทยฐานะให้สูงขึ้น ศึกษาดูงานทั้งในและต่างประเทศ มีการฝึกอบรม พัฒนาความรู้และเทคนิคการบริหารต่าง ๆ จึงทำให้ผู้บริหารมีทักษะทางด้านการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก นอกจากนั้นผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดนครปฐม มีทักษะในการพัฒนาบุคลากรอยู่ในระดับมากอาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนในจังหวัดนครปฐมได้เปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้เข้าร่วมการประชุม อบรม สัมมนาเพื่อเพิ่มพูนความรู้ตามความสมัครใจ อีกทั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดนครปฐม ได้จัดการอบรมสัมมนาเพื่อพัฒนาครูและบุคลากรอยู่เสมอ รวมไปถึงได้จัดกิจกรรมที่เชื่อมความสัมพันธ์ของครูและบุคลากรในสังกัดผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ผลการวิจัยสอดคล้องกับ สุภาพร เหล่าทรัพย์เจริญ (2556) ที่ได้ศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารกับความเป็นองค์การนวัตกรรมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 พบว่า ทักษะการบริหารงานทักษะการบริหารของผู้บริหารกับความเป็นองค์การนวัตกรรมในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรีเขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับ สุวิมล ทองจำรัสและสจีวรรณ ทรรพวสุ (2563) ที่ศึกษาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครปฐม เขต 2 พบว่า ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยรวมทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับมาก

2. จากผลการวิจัยพบว่า การนิเทศภายในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องมาจากผู้บริหารมีการติดตามและประเมินผล เพื่อช่วยให้ครูพัฒนาศักยภาพในการจัดการเรียนการสอน และมีการประเมิน เพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไข ให้เกิดการพัฒนาเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งสอดคล้องกับ จันจิรา โชติเอี่ยม ได้ศึกษาการนิเทศสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผลการศึกษาพบว่า การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการที่

บุคคลหรือกลุ่มคน ให้การดูแลช่วยเหลือควบคุมตรวจสอบสนับสนุนให้ครูดำเนินงานไปได้อย่างราบรื่นด้วยกำลังใจ คำแนะนำที่สร้างสรรค์เพื่อให้ครูหรือผู้ถูกนิเทศปรับปรุงและพัฒนางานในการจัดการเรียนการสอนต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้นิเทศกับครูผู้สอนด้วยรวมถึงทำให้ครูประสบความสำเร็จและความภาคภูมิใจในวิชาชีพของตน การนิเทศการศึกษาจะประสบผลสำเร็จได้ผู้นิเทศจะต้องมีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการนิเทศเป็นอย่างดี การดำเนินงานมีความเป็นประชาธิปไตย เป็นวิทยาศาสตร์ ถือเป็นงานบริการประเภทหนึ่ง ที่มีครูเป็นผู้รับบริการและผู้นิเทศเป็นผู้ให้บริการ จุดมุ่งหมายหลักเพื่อพัฒนาผู้เรียน ทางด้านสติปัญญา อารมณ์และสังคม การนิเทศมีหลายประเภท ได้แก่ การนิเทศเพื่อการแก้ไข การนิเทศเพื่อป้องกัน การนิเทศเพื่อก่อและการนิเทศเพื่อสร้างสรรค์ วัตถุประสงค์ของการนิเทศแต่ละครั้งจะแตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับสภาพปัญหาหรือสถานการณ์ ดังนั้นบทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอเกี่ยวกับความรู้ที่สำคัญในการนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานของครู และพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครู ส่งผลให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาและมีคุณภาพการศึกษาที่สูงขึ้น ส่วนการวางแผนการนิเทศอยู่ในระดับมากอาจเป็นเพราะผู้บริหารมีการดำเนินการนิเทศอย่างเป็นขั้นเป็นตอน เช่น การวางแผนการนิเทศ การให้ความรู้หรือทำข้อตกลงก่อนดำเนินการนิเทศ การดำเนินการปฏิบัติงานนิเทศ การสร้างเสริมกำลังใจให้แก่ผู้รับการนิเทศ และการประเมินผลการนิเทศ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชุติมา แย้มจ่าเมือง (2554) ศึกษากระบวนการนิเทศโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า กระบวนการนิเทศของโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับสายวินิตย์ ดวงสนาม (2561) ที่ศึกษาการนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 พบว่า การนิเทศภายในสถานศึกษาภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. ความสัมพันธ์ทักษะสู่ความสำเร็จในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารกับการนิเทศภายในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และความสัมพันธ์กันในทางบวก เนื่องจากการนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการที่ผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครู ร่วมกันพัฒนาสถานศึกษา โดยผู้บริหารวางแผน กระตุ้น การสร้างขวัญและกำลังใจ การสร้างบรรยากาศที่ดีระหว่างการนิเทศ ช่วยกันแก้ไขปัญหา ให้คำแนะนำ ชี้แนะแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการศึกษา ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครปฐมมีนโยบายในการส่งเสริมให้โรงเรียนในสังกัดจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จึงทำให้ผู้บริหารต้องให้ความใส่ใจในการพัฒนาการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน เพื่อยกระดับการจัดการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุราภรณ์ คูนาเอก (2554) ที่ได้ศึกษาเรื่องทักษะการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการนิเทศในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 1 พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารส่งผลต่อการนิเทศในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 1 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรรณภา มหาวิชา ได้ศึกษาเรื่องกระบวนการ

นิเทศของผู้บริหารโรงเรียนวัดศรีนวลธรรมวิมล สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า กระบวนการนิเทศของผู้บริหารส่งผลต่อระบบการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรจัดให้มีการเผยแพร่ผลการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน เพื่อให้โรงเรียนในสังกัดได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้การนิเทศการศึกษา

1.2 ผู้บริหารโรงเรียนควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมระบบการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน โดยส่งเสริมให้มีการจัดการศึกษา อบรม จัดกระบวนการเรียนรู้การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน

1.3 ผู้บริหารโรงเรียนควรมีนโยบายให้มีการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนอย่างจริงจัง เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับระบบการนิเทศการภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครปฐม

2.2 ควรทำการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครปฐม

เอกสารอ้างอิง (References)

ชุติมา แย้มจ่าเมือง. (2554). *กระบวนการนิเทศที่สัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร.* วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารสถานศึกษา) มหาวิทยาลัยศิลปากร.

พรรณภา มหาวิชา. (2557). *กระบวนการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนวัดศรีนวลธรรมวิมล สังกัดกรุงเทพมหานคร.* วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารสถานศึกษา). มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ศจีทิพย์ ตาลพันธ์และเอกราช โฆษิตพิมานเวช. (2565). การนิเทศการศึกษา. *วารสารมณีเชษฐาราม วัดจอมมณี. 5*(2): 100-114.

สายวินิตย์ ดวงสนาม. (2561). *การนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). มหาวิทาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2546). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2546.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560-2564.* สืบค้น 9 มิถุนายน 2565, จาก https://drive.google.com/file/d/1VXj7xULoiyzJsNlOHo3zbkFNG5dntc0V/view.

สุภาพร เหล่าทรัพย์เจริญ. (2556). *ทักษะการบริหารของผู้บริหารกับความเป็นองค์การวัตกรรมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2.* วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารสถานศึกษา). มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สุวิมล ทองจำรัสและสจีวรรณ ทรรพวสุ. (2563). ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครปฐม เขต 2. *วารสารการวิจัยการบริหารการพัฒนา. 10*(3): 168-178.

อุราภรณ์ คูนาเอก. (2554). *ทักษะการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการนิเทศในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 1*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารสถานศึกษา). มหาวิทยาลัยศิลปากร.

การดำเนินงานตามมาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา สังกัดโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ กลุ่มสถานศึกษา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 8

Implementation of Information and Education Communication Technology Standards Under the Rajaprajanugroh School Group the Office of Special Education Administration Group 8

ธีระวัฒน์ ทองแผ้ว[1]
Teerawat Thongpheaw

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1.ศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา สังกัดโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ กลุ่มสถานศึกษา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 8 และ 2.เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา สังกัดโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ กลุ่มสถานศึกษา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 8 จำแนกตาม เพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูโรงเรียนในสังกัดโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ สังกัดกลุ่มสถานศึกษา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 8 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 207 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .812 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ที่มีความอิสระต่อกัน และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผลการวิเคราะห์พบว่า 1) การดำเนินงานตามมาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา สังกัดโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ กลุ่มสถานศึกษา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 8 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านโครงสร้างพื้นฐาน มีการดำเนินงานมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา ส่วนด้านความร่วมมือภาครัฐ เอกชน และชุมชน มีการดำเนินงานอยู่ในระดับสุดท้าย และ 2) การดำเนินงานตามมาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา สังกัดโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ กลุ่มสถานศึกษา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

Received: 2023-06-10 **Revised**: 2023-07-26 **Accepted**: 2023-07-28

[1] สาขาวิชาการบริหารการศึกษา/คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์/มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ Educational Administration/Faculty of Education and Liberal Arts/Hatyai University. Corresponding Author e-mail: t0869664808@gmail.com

กลุ่ม 8 พบว่า ครูที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานตามมาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาแตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 และครูที่มีเพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงานต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานตามมาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไม่แตกต่าง
คำสำคัญ; มาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศ; การสื่อสารเพื่อการศึกษา

Abstract

This research had the objective to 1. study opinion of teachers to the standard of information technology standard and communication for education under Ratchaprachanukro School, Educational Group of Special Education Management Office, Group 8 and 2. to compare opinion of teachers the standard of information technology standard and communication for education under Ratchaprachanukro School, Educational Group of Special Education Management Office, Group 8 categorized by sex, educational qualification, work experience and school size. The sample group used in this research were teachers under Ratchaprachanukro School, Educational Group of Special Education Management Office, Group 8, academic year 2022 in the number of 207 people. Questionnaire was used as a tool in collecting the data. The reliability was .812. The statistics used in analyzing the data were frequency, percentage, means, standard deviation and t-test of the 2 sample groups with independence to each other and One-way ANOVA. The analysis results were as follows. 1) The standard of information technology standard and communication for education under Ratchaprachanukro School, Educational Group of Special Education Management Office, Group 8 in the overall picture was at a high level and when considered on each aspect it was found that the infrastructure had the most work operation and then it was the aspect of management inside educational institution and government cooperation aspect had the work management at the last. and 2) The operation according to the standard of information technology standard and communication for education under Ratchaprachanukro School, Educational Group of Special Education Management Office, Group 8 found that teachers with different school size had different opinion on the operation according to the standard of information technology standard and communication for education with statistical significance at the level of 0.001 and teachers with different sex, qualification, experience had opinion on the operation according to the standard of information technology standard and communication for education that was not different.
Keywords: Technology Standards; Information and Education Communication

บทนำ (Introduction)

สังคมปัจจุบันเป็นยุคโลกาภิวัตน์ เทคโนโลยีสารสนเทศมีบทบาทต่อชีวิตมนุษย์มาก ความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีโดยเฉพาะเทคโนโลยีสารสนเทศที่เข้ามามีบทบาทในการดำเนินชีวิตประจำวัน ทำให้การดำเนินชีวิตของมนุษย์เปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้ชีวิตก้าวทันกับพัฒนาการทางเทคโนโลยี จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว ความเจริญก้าวหน้าด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทที่สำคัญต่อการศึกษาของไทย ทำให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างทั่วถึง ในปัจจุบันด้วยความก้าวหน้าของเทคโนโลยีรวมทั้งการสื่อสารโทรคมนาคมที่ผ่านช่องทางต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นอินเทอร์เน็ต ดาวเทียม หรือโทรทัศน์ ทำให้การเรียนการสอนตามแบบดั้งเดิมที่มีผู้เรียนและผู้สอนร่วมทำกิจกรรมการเรียนการสอนภายในห้องเรียนได้ถูกเปลี่ยนไป ผู้เรียนกับผู้สอนไม่จำเป็นจะต้องอยู่ในที่ที่เดียวกัน จะอยู่ที่ไหนก็ได้แต่ก็คงยังติดต่อสัมพันธ์กันได้ หรือแม้แต่ผู้เรียนจะเรียนในเวลาใดก็ได้ จะทบทวนบทเรียนให้เกิดความรู้ความเข้าใจมากยิ่งขึ้นและสามารถทำได้หลายครั้ง ทำให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างทั่วถึงมากยิ่งขึ้น ทุกคนมีโอกาสและทางเลือกในการศึกษามากยิ่งขึ้นไม่ว่าจะเป็นการศึกษาทางไกล (Distance Education) และการเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (e-Learning) ตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 และฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ,2553) ในหมวดที่ 9 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ตามมาตรา 63,64,65,66 และ 67 ล้วนเป็นมาตราเกี่ยวกับการศึกษา และพัฒนาบุคลากรเพื่อการศึกษาซึ่งได้กล่าวไว้ว่า “รัฐบาลต้องส่งเสริม สนับสนุนการผลิตและพัฒนาเพื่อการศึกษาในเรื่องขีดความสามารถการสร้างแรงจูงใจ การพัฒนาบุคลากร การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสม การแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง การวิจัยเรื่องการผลิตและการพัฒนา การติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินการใช้ การจัดตั้งกองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การจัดตั้งหน่วยงานกลางพิจารณาเสนอนโยบายส่งเสริมและประสานการวิจัย การประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพของการผลิตและการใช้งาน” ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาเพื่ออนาคตประเทศไทย มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2559) กล่าวถึง การปฏิรูปการศึกษาในสองประเด็น คือ 1) ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและยกระดับมาตรฐานการศึกษา 2) ปัญหาการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ยังขาดประสิทธิภาพ การบริหารจัดการของโรงเรียนในการใช้อุปกรณ์ไอที ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ หรืออินเตอร์เน็ทเป็นดิจิทัลเพื่อการเรียนการสอนไม่ค่อยคุ้มค่ากับการลงทุน ส่วนใหญ่มักพบเห็นว่าพออุปกรณ์เสียก็เลิกใช้ ปีต่อไปก็ขอใหม่ให้ดีขึ้น เร็วขึ้นแต่อุปกรณ์บางอย่างก้าวหน้ารวดเร็ว ครู และบุคลากรของโรงเรียนก้าวตามไม่ทัน เมื่อขอของใหม่ก็มีปัญหาเกี่ยวกับการนำมาใช้เพื่อการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นการลงทุนที่ให้ประโยชน์ไม่คุ้มค่ากับนักเรียน สิ่งที่ควรดำเนินการคือ ใช้อุปกรณ์ไอทีอย่างคุ้มค่า ซ่อมแซม รักษาอุปกรณ์และนำไปใช้ประโยชน์เป็นดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ให้ได้ในระยะยาว พัฒนาให้เหมาะกับสถานการณ์ งบประมาณและการเรียนรู้ของนักเรียนในระดับต่างๆ ยกเลิกวัฒนธรรมการปฏิบัติที่แก้ปัญหา โดยการซื้อของใหม่ตลอด ลดค่าใช้จ่ายต่างๆ โดยโรงเรียนควรเตรียมบุคลากรที่มีความรู้จริงๆ ทั้งเทคนิค ฮาร์ดแวร์ ซอฟท์แวร์

และระบบ เครือข่ายให้มีหน้าที่รับผิดชอบและควบคุมระบบไอที รวมถึงต้องให้ความสำคัญกับการพิจารณาเนื้อหาของดิจิทัลเพื่อการเรียนการสอน ควบคู่ไปกับการพัฒนาครูให้มีความสามารถนำระบบไอทีไปใช้เป็นสื่อ ดิจิตอลสนับสนุนการศึกษาและการเรียนรู้ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ มีรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน หลายแห่งที่ได้นำดิจิทัลเพื่อการเรียนการสอนมาใช้เช่น การจัดทำ Smart Classroom การบูรณาการกับการศึกษาทางไกล ระบบการสอนจาก ดีวีดีระบบ e-learning เป็นต้น เป็นรูปแบบที่ทุกคนสามารถเรียนรู้ ได้ด้วยตัวเอง มีระบบวัดผลผ่านไม่ผ่าน อย่างน้อยทุกคนก็มีโอกาสเข้ามาศึกษาเรียนรู้เพิ่มเติมด้วยตัวเอง รูปแบบการจัดการศึกษาลักษณะนี้ จะช่วยโรงเรียนที่อยู่ห่างไกลมีครูน้อยได้มาก อย่างไรก็ดีสิ่งสำคัญลำดับแรกสำหรับการจัดการศึกษารูปแบบนี้ คือ การพิจารณาเนื้อหาสาระ การเรียนรู้ สื่อการเรียน การสอนให้เหมาะกับนักเรียน อาจประยุกต์เนื้อหาหรือสื่อการสอนที่มีอยู่แล้วในโครงการการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว นำมาประยุกต์ใช้และปรับปรุงให้เหมาะตามบริบท สำหรับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานโรงเรียน

จากทิศทางของยุคโลกาภิวัฒน์ โดยเฉพาะการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการงานต่าง ๆ เพื่อให้การบริหารมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด ทั้งประหยัดเวลาและอุปกรณ์สิ้นเปลื้องต่าง ๆ ซึ่งผู้บริหารยุคไทยแลนด์ 4.0 ทุกระดับจึงมีความจำเป็นต้องนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสารมาใช้ โดยกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ มีสาระสำคัญคือจัดให้ผู้สอน บุคลากรทางการศึกษาและการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้ได้รับการพัฒนาความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 6 ด้านได้แก่ 1) ด้านการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา 2) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน 3) ด้านการเรียนการสอน 4) ด้านกระบวนการเรียนรู้ 5) ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ และ 6) ด้านความร่วมมือภาครัฐ เอกชน และชุมชน ทั้งนี้เพื่อสนับสนุนการบริหารตามขอบข่ายงานทั้ง 4 ด้าน คือ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ซึ่งการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาในสถานศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาและเพื่อป้องกันภัยทางอินเทอร์เน็ต โดยให้ผู้เรียน ผู้สอน บุคลากรทางการศึกษาและประชาชน ได้ใช้ประโยชน์และเข้าถึงการบริการที่ได้จากเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารตามวามเหมาะสม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550) การบริหารจัดการในโรงเรียนส่วนใหญ่ จะเป็นการนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการวางแผน ต่าง ๆ และการพิมพ์เอกสารรวมทั้งใช้ในการประมวลผลเพื่อจัดระบบข้อมูล งานบริหารทั่วไป ได้แก่ การจัดสารสนเทศและเอกสารประชาสัมพันธ์ เอกสารต่าง ๆ รวมถึงการสร้างเว็บไซต์เพื่อเผยแพร่ โรงเรียน งานวิชาการ ได้แก่ การจัดตารางสอน การจัดทำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การจัดทำเอกสาร ประกอบ การเรียนการสอน การจัดทำข้อสอบ ทำสถิติต่าง ๆ เกี่ยวกับด้านวิชาการ งานธุรการ ได้แก่ การจัดทำระบบบัญชีและพัสดุ การพิมพ์เอกสาร การคิดคำนวณ งานปกครองได้แก่ การผลิตสื่อและ เอกสาร การจัดเก็บข้อมูลนักเรียน งานอาคารสถานที่ใช้ในการจัดระบบข้อมูล เป็นต้น จะเห็นได้ว่าการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาในโรงเรียน มีการใช้แตกต่างกันไปตามสภาพของแต่ละโรงเรียน ในปัจจุบันหน่วยงานต้นสังกัดจะจัดสรรงบประมาณเพื่อการพัฒนาและจัดระบบสารสนเทศ ไม่ว่าจะ เป็น

หน่วยงานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะในโรงเรียนเอกชน จะมีการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (พันทิพย์ ภูติยา, 2550)

จากการศึกษาสภาพปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาของการศึกษายังขึ้นอยู่กับประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาศึกษา ดังจะเห็นได้ว่าได้ศึกษาสภาพและปัญหาในการใช้เทคโนโลยีสาระสนเทศในสถานศึกษาของผู้บริหาร พบว่า สถานศึกษาที่ผู้บริหารมีประสบการณ์การบริหารโรงเรียน 10 ปีขึ้นไป มีสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมากกว่าสถานศึกษาที่ผู้บริหารประสบการณ์บริหารโรงเรียนน้อยกว่า 5 ปี นอกจากนี้การสำรวจด้านครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษา พบว่า จำนวนครูผู้สอนที่ผ่านการทดสอบมาตรฐานด้าน ICT เพื่อการศึกษามีค่อนข้างน้อยในด้านการฝึกอบรมครูด้าน ICT นั้นก็ยังดำเนินการได้ไม่ทั่วถึง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2557, ออนไลน์) และจากผลการวิจัยของกระทรวงศึกษาธิการ (2554) พบว่า ผู้บริหารและครูส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศค่อนข้างน้อย และผู้บริหารระดับสูงขาดความเชื่อมั่นต่อการใช้ ICT รวมทั้งผู้บริหารบางส่วนอาจไม่เห็นความสำคัญของการใช้ ICT จึงไม่เข้าใจการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างถูกต้อง ทั้งนี้ จากความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศส่งผลต่อความเจริญก้าวหน้าโดยรวม แต่ขาดการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงการ บริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างพอเพียงและเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมเป็นสิ่งที่ยังเป็นปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับกมลพันธ์ แก้วโชติ (2550) ได้ศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดกลุ่มสถานศึกษา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 8 เพื่อเปรียบเทียบระดับการใช้และระดับปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ในสังกัดกลุ่มสถานศึกษา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 8 พบว่า 1) ระดับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 3 ตามโครงสร้างการบริหารงานโรงเรียน ผู้บริหารงานโรงเรียนมีระดับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และมีระดับปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย 2) การเปรียบเทียบระดับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ในสังกัดกลุ่มสถานศึกษา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 8 พบว่า ผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี และผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีระดับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานโรงเรียนไม่แตกต่างกัน แต่มีระดับปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานโรงเรียนแตกต่างกัน ส่วนผู้บริหารที่มีประสบการในการทำงานต่ำกว่า 10 ปี และ บริหารที่มีประสบการในการบริหารตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป มีระดับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานโรงเรียนไม่แตกต่างกัน มีระดับปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริการงานโรงเรียนไม่แตกต่างกัน และ 3) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 3 ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า โรงเรียนควรจัดให้มีคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพและเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน จัดให้มีโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ตรงกับวัตถุประสงค์ของการใช้งาน จัดให้มีระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศที่สามารถเชื่อมโยงติดต่อสื่อสารกันได้ในทุกระดับ รวมทั้งปรับปรุงระบบ

การบริหารจัดการให้มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติงานให้มากขึ้น และผู้บริหารควรจัดอบรมให้ความรู้แก่บุคลากรเพื่อให้สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการแต่งตั้งบุคลากรทำหน้าที่ดูแลรับผิดชอบอย่างเหมาะสม ส่งเสริม สนับสนุน ให้บุคลากรมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ พร้อมทั้งจัดสรรงบประมาณเพื่อการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างต่อเนื่อง เช่นเดียวกับ สุมาดี ทองคำ (2556) ได้ศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการศึกษาของโรงเรียนสะเดา “ขรรค์ชัยกัมพลานนท์อนุสรณ์” อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาในแต่ละด้าน ได้แก่ (1) ด้านฮาร์ดแวร์ พบว่าคอมพิวเตอร์ไม่เพียงพอต่อการใช้งานส่วนบุคคล มีข้อเสนอแนะคือ จัดคอมพิวเตอร์ให้เพียงพอกับการใช้งานส่วนบุคคล (2) ด้านบุคลากร พบว่าบุคลากรขาดทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับการจัดการเรียนการสอน ข้อเสนอแนะคือจัดอบรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับการจัดการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ (3) ด้านซอฟแวร์ พบว่าซอฟต์แวร์มีลักษณะการทำงานที่ซับซ้อนใช้ยาก ข้อเสนอแนะคือจัดอบรมด้านโปรแกรมต่างๆ ก่อนใช้งานจริง และ (4) ด้านสารสนเทศ พบว่า ไม่มีคู่มือและเอกสารประกอบสำหรับค้นคว้าเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศในการใช้งาน ข้อเสนอแนะคือ จัดทำคู่มือและเอกสารประกอบการค้นคว้าเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ สอดคล้องกับ สมจิตร ขวัญแดง (2560) ที่ได้ศึกษาสภาพปัญหาของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารสถานศึกษา พบว่า สภาพปัญหาของการใช้เทคโนโลยีสารสเทศในการบริหารการศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ในภาพรวมอยู่ในระดับกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครหาดใหญ่ ได้ให้ความสำคัญกับเทคโนโลยีสารสนเทศในการดำเนินงาน การบริหาร และการตัดสินใจ จึงได้มีการฝึกอบรมพัฒนาบุคลกรเพื่อให้มีความตระหนัก มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสเทศ ตลอดจนมีความพร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลงของการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เพื่อการศึกษา เช่นการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อวางแผนในการบริหารโรงเรียน การดำเนินงานธุรการโรงเรียน การเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียน การจัดทำข้อมูลระหว่างโรงเรียนกับชุมชน การจัดทำสำมะโนประชากรที่เข้ารับบริการทางการศึกษาของโรงเรียน เป็นต้น จึงได้จัดให้มีการพัฒนาบุคลกรให้เรียนรู้ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง แต่อย่างไรก็ตามพบว่ายังมีปัญหาต่าง ๆ เช่นผู้บริหารยังขาดการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อนำมาใช้สนับสนุนในการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นอย่างจริงจัง ควรปรับปรุงปัญหาจากระบบความเร็วของอินเตอร์เน็ตเพื่อประโยชน์ในการสืบค้น นั่นคือ บทบาทของผู้บริหารย่อมมีความสัมพันธ์กับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในสถานศึกษาด้วยเหตุนี้ผู้บริหารโรงเรียนในยุคแห่งการปฏิรูปการเรียนรู้ จึงต้องทำการศึกษา ทำความเข้าใจและปฏิบัติหน้าที่ให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล แต่จากงานวิจัยเรื่อง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงาโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในสังกัดกลุ่มสถานศึกษา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 8 (กมลพันธ์ แก้วโชติ, 2550) การจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศที่ส่งผลต่อการใช้อินเทอร์เน็ตในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ข**อ**งครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 (กรณ์สิณี ฐิติกรประภาพงศ์, 2559) และบทบาทผู้บริหารกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในสถานศึกษาของผู้บริหาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 จังหวัดราชบุรีและกาญจนบุรี (ณัฐกรณ์ หิรัญชาติ, 2558) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการศึกษาของโรงเรียนสะเดา “ขรรค์ชัยกัมพลานนท์อนุสรณ์”อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลาได้ศึกษา(สุมาดี ทองคำ, 2556) จะเห็นได้ว่า ผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนที่ผ่านมามีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานโรงเรียน บางโรงเรียนก็ประสบความสำเร็จ บางโรงเรียนกำลังอยู่ในช่วงพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ บางโรงเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับอุปกรณ์ทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือยังไม่สามารถใช้งานอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศได้เต็มศักยภาพ

บทความวิจัยนี้จะนำเสนอผลการศึกษาการดำเนินงานตามมาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา กลุ่มสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 8 โดยหวังว่าจะได้ทราบถึงการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสังกัดกลุ่มสถานศึกษา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 8 เพื่อนำข้อมูลไปบูรณาการ ประยุกต์ใช้ในการวางแผน ปรับปรุง การจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหาร ให้สอดคล้องกับบริบทพื้นที่และการจัดการเรียนการสอนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. การดำเนินงานตามมาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา สังกัดโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ กลุ่มสถานศึกษา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 8 เป็นอย่างไรและอยู่ในระดับใด

2. ครูที่มีสถานภาพ เพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดโรงเรียนที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา สังกัดโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ กลุ่มสถานศึกษา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 8 แตกต่างกันหรือไม่

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

วิธีการดำเนินการวิจัยฉบับนี้ จะใช้การวิจัยเชิงบูรณาการระหว่าง วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative) คือ การวิจัยเชิงสำรวจ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ คือ ครูโรงเรียนในในสังกัดโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ สังกัดกลุ่มสถานศึกษา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 8 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 445 คน จำแนกเป็นเพศชาย จำนวน 166 คน และเป็นเพศหญิง จำนวน 279 คน(กลุ่มงานสารสนเทศ, 2564)โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางกำหนดขนาดตัวอย่างของ (R.V Krejcie และ D.W.Morgan อ้างถึงใน ประกายรัตน์ สุวรรณ, 2555) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 207 คน แล้วทำการสุ่มอย่างง่ายโดยวิธีการจับฉลาก

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ความคิดเห็น ของครูที่มีต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา สังกัดโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ กลุ่มสถานศึกษา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 8 แบ่งออกเป็น 2 ตอน โดยนำเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ขอคำแนะนำและตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของข้อคำถามจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ได้ค่า IOC เท่ากับ 1.00 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปเก็บข้อมูล (Try-Out) จำนวน 30 ชุด แล้วนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) ของครอนบาค (Croncach) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ เท่ากับ 0.812

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์เปรียบเทียบการดำเนินงานตามมาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา สังกัดโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ กลุ่มสถานศึกษา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 8 โดยจำแนกตาม เพศ วุฒิการศึกษา และขนาดโรงเรียน โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) แบบกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระจาก กัน (Independent Samples) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ระหว่าง 2 กลุ่ม และใช้ การทดสอบค่าเอฟ (F-test) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ระหว่าง 3 กลุ่มขึ้นไป และด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Anova) จำแนกตามตัวแปรประสบการณ์ ในการทำงาน

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 207 คน จำแนกตามตัวแปรเพศ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 62.80 และเพศชาย จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 37.20 โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 73.4 จบการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 26.6 ส่วนจะมีประสบการณ์ทำงานตั้งแต่ 5-10 ปี จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 48.8 รองลงมาจะมีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 32.4 และมีประสบการณ์ทำงาน 10 ปีขึ้นไปเป็นอันดับสุด จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 18.8 และโดยส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดกลาง (121-600 คน)จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 59.4 และปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดใหญ่ (601-1,500 คน) จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 40.6 ตามลำดับ

จากผลการวิจัย เรื่อง การดำเนินงานตามมาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา สังกัดโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ กลุ่มสถานศึกษา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 8 ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการดำเนินงานตามมาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา สังกัดโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ กลุ่มสถานศึกษา

สำนักบริหารงาน การศึกษาพิเศษ กลุ่ม 8 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านโครงสร้างพื้นฐาน มีการดำเนินงานมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา ด้านกระบวนการเรียนรู้ ด้านการเรียนการสอน ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ และ ด้านความร่วมมือภาครัฐ เอกชน และชุมชน มีการดำเนินงานอยู่ในระดับสุดท้าย ตามลำดับ เมื่อเป็นพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1.1 ด้านการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา โดยภาพรวมรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ สถานศึกษามีแผนพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการศึกษาระยะกลาง (3-5 ปี) สถานศึกษามีการจัดการระบบข้อมูลสารสนเทศให้เป็นปัจจุบันตามมาตรฐานกระทรวงศึกษาที่กำหนดไว้ สถานศึกษามีการสนับสนุนงบประเมินด้านการสื่อสารเพื่อการเรียนการสอน และค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ สถานศึกษามีการประเมินผลและรายงานผลของโครงการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

1.2 ด้านการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา โดยภาพรวมรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ สถานศึกษามีระบบอินเทอร์เน็ตที่ใช้เพื่อการบริหารจัดการครบทุกหน่วยงาน สถานศึกษามีระบบเครือข่ายอินทราเน็ตภายในสถานศึกษา และเปิดให้บุคลากรทางการศึกษา เช่น ผู้บริหาร ครู ครูอัตราจ้าง เข้าถึงและใช้ได้อย่างทั่วถึง สถานศึกษามีการบำรุงรักษาและมีความมั่นคงของระบบเทคโนโลยี และค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ สถานศึกษามีการจัดห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ให้ครบตามความต้องการของครูผู้สอน

1.3 ด้านการเรียนการสอน โดยภาพรวมรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ในทุก ๆสาระการเรียนและวิชาที่เปิดการจัดการเรียนการสอน สถานศึกษามีรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ทันสมัยและมีการประยุกต์ทันสถาณการณ์ปัจจุบัน สถานศึกษาสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาจัดการเรียนการสอนตามแผนที่กำหนดไว้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ สถานศึกษามีหลักสูตรโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นเครื่องมือทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

1.4 ด้านกระบวนการเรียนรู้ โดยภาพรวมรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่โรงเรียนจัดให้ในรูปแบบที่หลากหลาย ผู้เรียนสามารถสร้างสรรค์และนำเสนอผลงานจากการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอย่างมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่สถานศึกษากำหนดไว้ และค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้เรียนได้เรียนจากการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารตามความสนใจของผู้เรียน

1.5 ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ โดยภาพรวมรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ สถานศึกษามีการจัดรวบรวมสื่อเทคโนโลยีและการสื่อสารประเภทการพิมพ์อย่างเป็นระบบ สถานศึกษามีการจัดแหล่งเรียนรู้แบบออนไลน์ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ สถานศึกษามีการจัดรวบรวมสื่อเทคโนโลยีและการสื่อสารประเภท

คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ที่ต่อพ่วงอย่างเป็นระบบ และค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ สถานศึกษามีการจัดแหล่งเรียนรู้ประเภทเทคโนโลยีและการสื่อสารประเภทสื่อมัลติมีเดียในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

1.6 ด้านความร่วมมือภาครัฐ เอกชน และชุมชน โดยภาพรวมรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ สถานศึกษามีการประสานเครือข่ายชุมชนให้การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน สถานศึกษามีองค์กรภาครัฐให้ความร่วมมือและสนับสนุนการศึกษาด้านสื่อเทคโนโลยีและการสื่อสาร สถานศึกษามีการให้บริการด้านความรู้กับชุมชนโดยใช้การสื่อสารแบบไร้สายและแบบออนไลน์ของโรงเรียนเป็นเครื่องมือ และค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ สถานศึกษามีการประสานงานเครือข่ายองค์กรต่างประเทศให้การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการดำเนินงานตามมาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา สังกัดโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ กลุ่มสถานศึกษา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 8 จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดโรงเรียน ผลการวิจัย พบว่า

2.1 ครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานตามมาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา สังกัดโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ กลุ่มสถานศึกษา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 8 ไม่แตกต่างกัน

2.2 ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานตามมาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา สังกัดโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ กลุ่มสถานศึกษา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 8 ไม่แตกต่างกัน

2.3 ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานตามมาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา สังกัดโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ กลุ่มสถานศึกษา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 8 ไม่แตกต่างกัน

2.4 ครูที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานตามมาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา สังกัดโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ กลุ่มสถานศึกษา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 8 แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผลการวิจัย การดำเนินงานตามมาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา สังกัดโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ กลุ่มสถานศึกษา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 8 อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ดังนี้

1. ผลการศึกษาการดำเนินงานตามมาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา สังกัดโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ กลุ่มสถานศึกษา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 8 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องผลการวิจัยของ ฉวีวรรณ ฉัตรวิไล (2560) ศึกษาเกี่ยวกับสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินการตามมาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศ

และการสื่อสารเพื่อการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า การดำเนินการตามมาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ด้านกระบวนการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านอื่น ๆ ที่เหลือ อยู่ในระดับมาก โดยด้านโครงสร้างพื้นฐาน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา และด้านทรัพยากรการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธนัช พัธนภาคินทร์ (2557) ศึกษาแนวทางการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 อีกทั้งยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วศิณี สืบสุทธา (2554) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ เนื่องจากความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ในยุคไทยแลนด์ 4.0 ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล ทำให้การติดต่อสื่อสารมีความสะดวกและรวดเร็ว การบริหารจัดการสถานศึกษาต่าง ๆ เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นอย่างรวดเร็ว โรงเรียนและหน่วยงานต่าง ๆ ของภาครัฐ จึงมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ทำให้การบริหารจัดการมีคุณภาพที่ดียิ่งขึ้น มีการกำหนดเป้าหมาย และแนวทางการปฏิบัติอย่างชัดเจน อีกทั้ง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดแผนแม่บทการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เรื่องการประยุกต์ใช้ ICT เพื่อการบริหารจัดการอย่างชัดเจน โดยได้จัดให้มีศูนย์ปฏิบัติการด้านเทคโนโลยีและการสื่อสาร (ICT Operating Center) ทุกระดับ ให้มีการแลกเปลี่ยนเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการและให้บริการทางการศึกษา ให้สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐบาล

2. ผลเปรียบเทียบการดำเนินงานตามมาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา สังกัดโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ กลุ่มสถานศึกษา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 8 จำแนกตามตัวแปรเพศ อายุ ประสบการณ์ในการทำงาน วุฒิการศึกษา และขนาดสถานศึกษา อภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานตามมาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา สังกัดโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ กลุ่มสถานศึกษา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 8 จำแนกตามตัวแปรเพศ พบว่า ครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา สังกัดโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ กลุ่มสถานศึกษา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 8 ไม่แตกต่างกันทั้งในภาพรวมและรายด้าน โดยที่เพศหญิง มีค่าเฉลี่ยสูงกว่า เพศชาย ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ธนพร กองคา (2554) ได้ศึกษาสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตาก เขต 2 การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะเนื่องจากเป็นเพราะครูเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงาน

ตามมาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของสถานศึกษา เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และมีลักษณะใกล้เคียงกัน มีความเสมอภาคในการแสดงความคิดเห็น

2.2 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานตามมาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา สังกัดโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ กลุ่มสถานศึกษา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 8 จำแนกตามตัวแปรวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านพบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานตามมาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา สังกัดโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ กลุ่มสถานศึกษา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 8 ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้ง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทิพวัลย์ นนทเภท (2559, น. 45-56) ได้ศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ เนื่องจากครูที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีในการประยุกต์ใช้เครื่องมือในการทำงานแตกต่างกันในปัจจุบันที่เทคโนโลยีมีความแพร่หลายและเจริญก้าวหน้าทั่วประเทศ มีความรู้และทักษะเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไม่แตกต่างกันกับครูที่มีวุฒิภาวะสูงกว่าปริญญาตรี

2.3 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานตามมาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา สังกัดโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ กลุ่มสถานศึกษา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 8 จำแนกตามตัวแปรประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของสถานศึกษา ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิมพ์สุจี นวลขวัญ (2555, น. 90) ได้ศึกษาสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารของโรงเรียน ในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษประถมศึกษาสงขลา เขต 2 การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะเนื่องจาก ครูที่มีประสบการณ์การณ์ทำงานต่างได้รับการฝึกอบรมด้าน ICT จะได้รับการฝึกฝนทักษะการใช้งานเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างถูกต้อง และสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และปฏิบัติงานในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแผนแม่บทเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษากระทรวงศึกษาธิการอีกด้วยไม่แตกต่างกัน

2.4 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานตามมาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา สังกัดโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ กลุ่มสถานศึกษา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 8 จำแนกตามตัวแปรขนาดโรงเรียน พบว่า ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของสถานศึกษา ในภาพรวมแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานสอดคล้องกับผลการวิจัย สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทิพวัลย์ นนทเภท (2559, น. 45-56) ได้ศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการวิจัยครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของสถานศึกษา ในภาพรวมแตกต่างกัน ซึ่งเมื่อพิจารณา พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่มีความคิดเห็นของครูต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของสถานศึกษาสูงกว่าโรงเรียนขนาดดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดกลางควรศึกษาความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อการศึกษาสำหรับสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2550 ของกระทรวงศึกษาธิการ ทั้ง 6 ด้านซึ่งประกอบ ด้วย 1) ด้านการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา 2) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน 3) ด้านการเรียนการสอน4) ด้านกระบวนการเรียนรู้ 5) ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ และ 6) ด้านความร่วมมือภาครัฐ เอกชน และชุมชน และควรหางบประมาณสนับสนุนอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ให้ตรงต่อความต้องการของผู้บริหาร ครู ครูอัตราจ้าง และนักเรียนในทุกกิจกรรมด้านการบริหารและกิจกรรมการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาข้อมูลเชิงลึก ศึกษาความต้องการจำเป็นในการดำเนินงานตามมาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา และควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการดำเนินงานตามมาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของสถานศึกษา

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานตามมาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาในระดับภาค และระดับประเทศ

เอกสารอ้างอิง (References)

กมลพันธ์ แก้วโชติ. (2550). *การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 3.* วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหาดใหญ่, สงขลา.

กรณ์สิณี ฐิติกรประภาพงศ์. (2559). *การจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศที่ส่งผลต่อการใช้อินเตอร์เน็ตในการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 2*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี, เพชรบุรี.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). *นโยบายและมาตรฐานการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). *แผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ.2554-2556).* กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ

กระทรวงศึกษาธิการ. (2557). *รายงานผลการศึกษาตัวชี้วัด ICT ด้านการศึกษาในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ปีการศึกษา 2557*. [ออนไลน์]. เข้าถึงข้อมูลวันที่ 8 พฤษภาคม 2566. http://www.moc.moe.go.th/uplopd-cms/file/ICT.pdf.

ณัฐกรณ์ หิรัญชาติ. (2558). *บทบาทผู้บริหารกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในสถานศึกษา*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.

ทิพวัลย์ นนทเภท. (2559). *การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3. วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์* สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 3, 47-56 ค้นเมื่อ 25 พฤษภาคม พ.ศ. 2561 จาก: http://journal.pnu.ac.th/ojs/index.php/huso/ article/ view/455/398.

พันทิพย์ ภูติยา. (2550). *สภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา ของบุคลากรในโรงเรียนสังกัดสำนักการศึกษาเทศบาลเมืองสกลนคร.* วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร.

พิมพ์สุจี นวลขวัญ. (2555). *สภาพการใช้เทคโนโลยสารสนเทศเพื่อการบริหารของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา, สงขลา.

สมจิตร ขวัญแดง. (2560). *สภาพปัญหาของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา*. สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2553). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2553.* กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). *แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับปรุง พ.ศ. 2552-2559*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค

สุมาดี ทองคำ. (2556). *การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการศึกษาของโรงเรียนสะเดา “ขรรค์ชัยกัมพลานนท์อนุสรณ์”* สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารหารศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหาดใหญ่, สงขลา.

ความฉลาดทางสังคมและความพึงพอใจในการทำงานของพนักงานปฏิบัติการ บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ในกรุงเทพและปริมณฑล

Social Intelligence and Job Satisfaction of Employees Thailand Post Co., Ltd. in Bangkok Metropolitan Region

ภูมิเพชร ทองเปล่งรัศมี[1] ศรินทร์ ขันติวัฒนะกุล[2]
Phumphet Thongplengrasamee, Sarin Khuntiwattanakul

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาความฉลาดทางสังคม และความพึงพอใจในการทำงานของพนักงานสายปฏิบัติการบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ในกรุงเทพและปริมณฑล 2) เพื่อเปรียบเทียบความความฉลาดทางสังคมของพนักงานสายปฏิบัติการบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ในกรุงเทพและปริมณฑล จำแนกตาม เพศ อายุ และประสบการณ์การทำงาน 3) เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจในการทำงานของพนักงานสายปฏิบัติการบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ในกรุงเทพและปริมณฑล จำแนกตาม เพศ อายุ และประสบการณ์การทำงาน กลุ่มตัวอย่าง คือ พนักงานพนักงานสายปฏิบัติการ บริษัทไปรษณีย์ไทย จำกัด กรุงเทพและปริมณฑล จำนวน 386 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย สถิติที่ใช้ ได้แก่ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ฐานนิยม ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ วิเคราะห์ค่าที t-test รวมทั้งวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผลการวิจับพบว่า 1) พนักงานมีความฉลาดทางสังคมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมีทักษะมาก $\bar{x}$ = 3.68 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ภาพรวมทักษะความฉลาดทางสังคมในแต่ละด้าน อยู่ในระดับมีทักษะมาก เช่นกัน และมีความพึงพอใจในการทำงานของพนักงานอยู่ในระดับพึงพอใจมาก $\bar{x}$ = 4.02 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ภาพรวมของความพึงพอใจในการทำงานในแต่ละด้านอยู่ในระดับพึงพอใจมาก เช่นกัน 2) พนักงานที่มี อายุ และประสบการณ์การทำงานที่แตกต่างกันมีความฉลาดทางสังคมแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และ 3) พนักงานที่มี อายุ และประสบการณ์การทำงานแตกต่างกันมีความพึงพอใจในการทำงานแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทาง

Received: 2023-04-03 **Revised**: 2023-07-04 **Accepted**: 2023-07-04

[1]หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม Master of Business Administration Program in Business Administration, Chandrakasem Rajabhat University. Corresponding Author e-mail: phumphet.b@gmail.com

[2]อาจารย์ประจำหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม Lecturer for the Master of Business Administration Program in Business Administration, Chandrakasem Rajabhat University. e-mail: sarin.k@chandra.ac.th

สถิติ 0.05 ข้อเสนอแนะ บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ควรพิจารณาจัดหลักสูตรเพื่อฝึกอบรมโดยบูรณาการเนื้อหา ความฉลาดทางสังคมและความพึงพอใจในการทำงานไว้เป็นหลักสูตรเดียวกัน และจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างสำนักงานใหญ่กับหน่วยงานปฏิบัติการภายนอกให้มีโอกาสพบปะแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ เสริมสร้างทักษะความฉลาดทางสังคม และทำให้ความพึงพอใจในการทำงานเพิ่มขึ้น

คำสำคัญ (Keywords): ความฉลาดทางสังคม; ความพึงพอใจในการทำงาน; พนักงานสายปฏิบัติการ

Abstract

The purposes of this study were 1) to study social intelligence and job satisfaction of the operational employees of Thailand Post Company Limited in Bangkok and its vicinity, 2)to compare social intelligence among the employees of Thailand Post Company Limited in Bangkok and its vicinity as classified by gender, age and work experience. 3) to compare job satisfaction among the employees of Thailand Post Company Limited in Bangkok and its vicinity as classified by gender, age and work experience. The study population consists of 386 operational employees and the questionnaire was used as a research method. The statistical analysis methods used in this study were frequency, percentage, mode, mean and standard deviation. The Inferential statistics used in the study were the t-Test ONE-WAY ANOVA The finding of this research on 1) Social Intelligence Analysis is overall social intelligence of the employees are at a very skilled level $\bar{x}$ = = 3.68. When considering each aspect, it was found that An overview of each aspect of social intelligence skills. And The results of job satisfaction of employees in the operational line Thailand Post Co., Ltd., Bangkok and its vicinity, found that the job satisfaction was at a very satisfactory level $\bar{x}$ = 4.02. Overview of job satisfaction in each aspect was at a very satisfied level as well. 2) Employees with age and work experience have different social intelligence at the statistical significance level of 0.05 and 3) employees with age and work experience have different job satisfaction at the statistical significance level of 0.05 Suggestions: Thailand Post Co., Ltd. should consider organizing a training course that integrates content. Social intelligence and job satisfaction are the same curriculum. and organized joint activities between the head office and external operating units to provide opportunities to meet, exchange

knowledge, experience, and enhance social intelligence skills. and increase work satisfaction.

Keywords: Social Intelligence; Job Satisfaction; Operational Employees.

บทนำ (Introduction)

ความฉลาดทางสังคม เป็นความสามารถในการเข้าสังคมของบุคคล และการอยู่ร่วมกับคนในสังคมได้อย่างมีความสุข เป็นที่รักของทุกคน โดยอาศัยความเข้าใจ ความเห็นใจผู้อื่นและแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมออกมา คนที่มีความฉลาดทางสังคมจะเป็นคนที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูง พูดคุยสนุกสนาน เข้ากับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี มีการวางตัวที่เหมาะสม เป็นแบบอย่างที่ดีในสังคม เป็นผู้ฟังที่ดี ยินดีรับฟังเรื่องของผู้อื่น ฟังอย่างตั้งใจ คิด วิเคราะห์แยกแยะ ใช้เหตุผล เป็นคนที่ปรับตัวเก่ง และพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ พร้อมเรียนรู้ตลอดเวลา เข้ากับเพื่อนร่วมงาน หรือผู้บังคับบัญชาได้เป็นอย่างดี (จ็อบดีบี, 2565) การทำงานต่างๆ บริษัทย่อมต้องการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ต้องการความสำเร็จของงาน โดยการปรับปรุงการทำงานให้มีประสิทธิภาพ มีผลลัพธ์ที่ดี โดยข้อดีของการการมีประสิทธิภาพในการทำงานจะทำให้เกิดการทำงานรูปแบบใหม่ๆเพิ่มมากขึ้น ลดความซ้ำซ้อนในการทำงาน ทำงานสำเร็จได้อย่างรวดเร็ว งานที่สำเร็จเป็นงานที่มีคุณภาพ ลดการใช้ต้นทุนค่าใช้จ่าย ทำให้บริษัทประสบความสำเร็จ มีผลกำไรที่ดี (ปัทมาพร ท่อชู, 2559)

การสร้างความพึงพอใจในการทำงาน จึงหมายถึง ความรู้สึกที่ดี ทัศนคติในเชิงบวกที่มีต่องานที่ตนทำอยู่ ส่งผลให้เกิดความสุขในการทำงาน ทำงานมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นได้ และยังส่งผลให้องค์กรประสบความสำเร็จได้ตามเป้าหมายที่วางไว้ การสร้างความพึงพอใจในการทำงานมีหลายปัจจัยประกอบกัน เช่น เรื่องของคน ความก้าวหน้าในการทำงาน และอัตราจ้าง ขณะเดียวกันปัจจัยเหล่านี้ก็เป็นตัวแปรสำคัญที่จะสร้างความไม่พึงพอใจในการทำงาน จนเป็นเหตุให้ทำงานในองค์กรได้อย่างไม่ราบรื่นและไม่มีความสุข ซึ่งท้ายที่สุดแล้วก็เป็นเหตุผลที่ทำให้พนักงานตัดสินใจลาออก หรือย้ายองค์กรได้เช่นกัน (เอช อาร์ โน้ตทีม, 2562)

บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด เป็นบริษัทที่ดำเนินธุรกิจ การขนส่งสิ่งของส่งทางไปรษณีย์ไม่ว่าจะเป็น จดหมาย พัสดุไปรษณีย์ หรือสิ่งของขนาดเล็กไปจนถึงขนาดใหญ่ และกิจการขนส่งโลจิสติกส์แบบครบวงจร มีพนักงานทำงานครอบคลุมทั่วประเทศจำนวนมาก แบ่งได้เป็นหลายแผนก ทั้งแผนกรับฝาก แผนกลูกค้าธุรกิจ แผนกไปรษณีย์ด่วนพิเศษ แผนกปฏิบัติการไปรษณีย์ แผนกนำจ่าย แผนกธุรการ รวมถึงพนักงานที่ประจำอยู่ที่สำนักงานใหญ่ที่คอยทำหน้าที่สนับสนุนงานปฏิบัติการของแต่ละที่ทำการกระจายอยู่ทั่วทุกจังหวัดของประเทศไทย ประกอบกับรูปแบบการทำงานที่มีหลายหน่วยงานและการบริการที่หลากหลายทำให้พนักงานเกิดความสับสนในหน้าที่ เนื่องจากทำงานหลายหน้าที่ ขั้นตอนการทำงานที่ซ้ำซ้อน ส่งผลให้การขนส่งพัสดุล่าช้า ลูกค้าร้องเรียน พนักงานจึงเกิดความกดดันจากการทำงานไม่บรรลุตามเป้าหมายเกิดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ซึ่งอาจจะนำมาซึ่งปัญหาที่อาจจะตามมา โดยประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงานส่วนใหญ่จะเกิด

จากความพึงพอใจของพนักงาน หากพนักงานของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด มีความพึงพอใจต่อการทำงาน โอกาสที่งานจะเกิดประสิทธิภาพก็มีมากขึ้น (ไปรษณีย์ไทย, 2563)

ดังนั้นความฉลาดทางสังคมและความพึงพอใจในการทำงานจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญเพราะจะช่วยทำให้ พนักงานของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด แสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมมีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น และรู้จักคิดวิเคราะห์แยกแยะ ปรับตัวเก่ง ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาถึงความฉลาดทางสังคม และความพึงพอใจในการทำงานของพนักงานสายปฏิบัติการบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ในกรุงเทพและปริมณฑล เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความฉลาดทางสังคมและความพึงพอใจในการทำงานของพนักงานสายปฏิบัติการ ทั้งยังเป็นแนวทางในการจัดทำข้อเสนอแนะเพื่อยกระดับการทำงานของพนักงานทุกระดับของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1.เพื่อศึกษาความฉลาดทางสังคม และความพึงพอใจในการทำงานของพนักงานสายปฏิบัติการบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ในกรุงเทพและปริมณฑล

2.เพื่อเปรียบเทียบความความฉลาดทางสังคมของพนักงานสายปฏิบัติการบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ในกรุงเทพและปริมณฑล จำแนกตาม เพศ อายุ และประสบการณ์การทำงาน

3.เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจในการทำงานของพนักงานสายปฏิบัติการบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ในกรุงเทพและปริมณฑล จำแนกตาม เพศ อายุ และประสบการณ์การทำงาน กลุ่มตัวอย่าง คือ พนักงานพนักงานสายปฏิบัติการ บริษัทไปรษณีย์ไทย จำกัด กรุงเทพและปริมณฑล

สมมติฐานการวิจัย (Research Hypothesis)

สมมติฐานที่ 1 พนักงานสายปฏิบัติการ บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ในกรุงเทพและปริมณฑล ที่มีเพศ อายุ และประสบการณ์การทำงานที่แตกต่างกัน มีความฉลาดทางสังคมแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 พนักงานสายปฏิบัติการ บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ในกรุงเทพและปริมณฑล ที่มีเพศ อายุ และประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในการทำงานแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1.รูปแบบการวิจัย การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative)

2.ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ พนักงานสายปฏิบัติการ บริษัทไปรษณีย์ไทย จำกัด กรุงเทพและปริมณฑล จำนวน 10,921 คน สถิติ ณ วันที่ 14 มกราคม 2565 (เอช อาร์ ไทยโพส, 2565)

กลุ่มตัวอย่าง คือ พนักงาน สายปฏิบัติการ บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด กรุงเทพและปริมณฑล ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง มีจำนวน 386 คน ซึ่งผู้ศึกษาคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของ Taro Yamane (1973)

3.เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล โดยสร้างขึ้นเพื่อศึกษาเรื่อง ความฉลาดทางสังคมและความพึงพอใจในการทำงานของพนักงานปฏิบัติการ บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ในกรุงเทพและปริมณฑล ซึ่งมีการทดสอบการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือและนำมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) ซึ่งผลการหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญ ผลออกมามีค่ามากกว่า 0.6 ซึ่งถือว่า มีค่าความเที่ยงตรง ใช้ได้ จากนั้นนำแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริงจำนวน 30 ชุด นำมาทดสอบมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยการหาค่า Cronbach's alpha เท่ากับ .886 ซึ่งค่า α ที่ได้มีค่ามากกว่า .8

4.การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำจดหมายขออนุญาตเก็บแบบสอบถามและไปยื่นต่อ สำนักงานไปรษณีย์ในกรุงเทพและปริมณฑล เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล จากนั้นนำแบบสอบถามไปสอบถามกับพนักงานไปรษณีย์ ในเขตกรุงเทพและปริมณฑล ซึ่งใช้เวลาในการเก็บข้อมูล 30 วัน เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับมาครบตามจำนวนเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยนำมาตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และนำไปวิเคราะห์ผลทางสถิติต่อไป

5.สถิติที่ใช้ในการการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วยค่าความถี่ ร้อยละ ฐานนิยม ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติเชิงอนุมาน ประกอบด้วย การวิเคราะห์ค่าที t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (ONE-WAY ANOVA)

ผลการวิจัย (Research Results)

1) ผลของความฉลาดทางสังคม และความพึงพอใจในการทำงานของพนักงานสายปฏิบัติการบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ในกรุงเทพและปริมณฑล พบว่า พนักงานมีความฉลาดทางสังคมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมีทักษะมาก ($\bar{x}$ = 3.68) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ภาพรวมทักษะความฉลาดทางสังคมในแต่ละด้าน อยู่ในระดับมีทักษะมาก เช่นกัน โดยที่ทักษะด้านการรับรู้และ

วิเคราะห์มีค่ามากที่สุด ($\bar{X}$ = 3.75) รองลงมา ทักษะในการตระหนักรู้ ($\bar{X}$ = 3.70) และทักษะด้านสังคม ($\bar{X}$ = 3.60) ตามลำดับ และผลการศึกษาความพึงพอใจในการทำงานของพนักงาน พบว่า พนักงานมีความพึงพอใจในการทำงานอยู่ในระดับพึงพอใจมาก ($\bar{X}$ = 4.02) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ภาพรวมของความพึงพอใจในการทำงานในแต่ละด้าน อยู่ในระดับพึงพอใจมาก เช่นกัน โดยที่ความพึงพอใจในการทำงาน ในด้านความความมั่นคงในการทำงาน มากที่สุด($\bar{X}$ = 4.23) รองลงมา ด้านลักษณะของงาน($\bar{X}$ = 4.05) ด้านเงินเดือนและสวัสดิการ($\bar{X}$ = 3.98) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน ($\bar{X}$ = 3.97) และด้านความก้าวหน้าในอาชีพ ($\bar{X}$ = 3.90) ตามลำดับ

2) ผลการเปรียบเทียบความความฉลาดทางสังคมของพนักงานสายปฏิบัติการบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ในกรุงเทพและปริมณฑล จำแนกตาม เพศ อายุ และประสบการณ์การทำงาน ผลการทดสอบสถิติด้วยค่า t-Test และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (ONE-WAY ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 พบว่า พนักงานสายปฏิบัติการ บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ในกรุงเทพและปริมณฑลที่มีเพศ อายุ และประสบการณ์การทำงานที่แตกต่างกันมีความฉลาดทางสังคมแตกต่างกัน ซึ่งพนักงานที่มี เพศต่างกันมีความฉลาดทางสังคมทั้ง 3 ทักษะ และภาพรวมของความฉลาดทางสังคมไม่แตกต่างกัน แต่พนักงานที่มีอายุ และประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความฉลาดทางสังคมแตกต่างกันทั้ง 3 ทักษะ และภาพรวมของความฉลาดทางสังคมแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

3) ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจในการทำงานของพนักงานสายปฏิบัติการบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ในกรุงเทพและปริมณฑล จำแนกตาม เพศ อายุ และประสบการณ์การทำงาน กลุ่มตัวอย่าง คือ พนักงานพนักงานสายปฏิบัติการ บริษัทไปรษณีย์ไทย จำกัด กรุงเทพและปริมณฑล จำแนกตาม เพศ อายุ และประสบการณ์การทำงาน ผลการทดสอบสถิติด้วยค่า t-Test และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (ONE-WAY ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 พบว่า พนักงานสายปฏิบัติการ บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ในกรุงเทพและปริมณฑลที่มีเพศ อายุ และประสบการณ์การทำงานที่แตกต่างกันมีความพึงพอใจในการทำงานแตกต่างกัน ซึ่งพนักงานที่มีเพศต่างกันมีความพึงพอใจในการทำงาน ทั้ง 5 ด้าน และภาพรวมของความพึงพอใจในการทำงานไม่แตกต่างกัน แต่พนักงานที่มี อายุ และประสบการณ์การทำงานมีความพึงพอใจในการทำงาน ทั้ง 5 ด้าน และภาพรวมของความพึงพอใจในการทำงานแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1) ผลการศึกษา พบว่า พนักงานมีความฉลาดทางสังคมมีภาพรวมทักษะความฉลาดทางสังคมในแต่ละด้านอยู่ในระดับมีทักษะมาก โดยที่ทักษะด้านการรับรู้และวิเคราะห์สอดคล้องกับ

แนวคิดของ Goleman (2006) ได้กล่าวว่า ความฉลาดทางสังคม เป็นความรู้สึก เห็นอกเห็นใจ และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นและมีการสื่อสาร และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Albrecht (2006) ได้กล่าวว่า ความฉลาดทางสังคมเป็นการพูดคุย พบปะกับคนในสังคม โดยได้แบ่งองค์ประกอบออกเป็น 5 องค์ประกอบ คือ 1) การตระหนักรู้สถานการณ์ (Situational Awareness) เป็นความสามารถในเข้าใจสถานการณ์และพฤติกรรมของบุคคลอื่น 2) การแสดงออก (Presence) แสดงออกผ่านท่าทาง พูดคุย ออกมาเป็นภาษากายที่สามารถสังเกตได้ 3) ความถูกต้อง (Authenticity) การรู้ในพฤติกรรมการแสดงที่แสดงออกมา 4) ความชัดเจน (Clarity) ความสามารถในการสื่อสาร ความคิดของตนได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน 5) ความเข้าใจผู้อื่น (Empathy) เป็นการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น ตั้งใจฟัง ทักษะในการตระหนักรู้ สอดคล้องกับแนวคิดของ Colman (2008) ได้กล่าวถึงว่า ความฉลาดทางสังคม เป็นความสามารถในการรับรู้ ประเมินสถานการณ์ และความสามารถในการเข้าใจอารมณ์ของผู้อื่น และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Marlowe (1986) ได้กล่าวถึงความฉลาดทางสังคมว่า ความฉลาดทางสังคมเป็นความสามารถในการเข้าใจความรู้ความคิด พฤติกรรมของผู้อื่น และแสดงพฤติกรรมออกมาอย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับแนวคิดของ Goleman (2006) ที่ได้แบ่งความฉลาดทางสังคมออกเป็น 2 องค์ประกอบ คือ 1) การตระหนักรู้ทางสังคม (Social awareness) คือการรับรู้ อารมณ์ พฤติกรรมการแสดงออก ความรู้สึกนึกคิดของคนอื่นในสังคม การปรับตัว ความเอาใจใส่ผู้อื่น 2) การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social facility) สามารถมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นในสังคมได้อย่างราบรื่น อยู่ร่วมกันกับผู้อื่นอย่างมีความสุข การใส่ใจในความต้องการของผู้อื่น และทักษะด้านสังคม สอดคล้องกับแนวคิดของ Silvera, Martinussen, & Dahl (2001) ที่ได้แบ่งความฉลาดทางสังคมออกเป็น 3 องค์ประกอบ คือ 1) การประมวลผลข้อมูลทางสังคม (Social Information Processing) ความสามารถเข้าใจเหตุผลที่ผู้อื่นแสดงออกมา 2) ทักษะทางสังคม (Social Skills) เป็นทักษะพื้นฐานในการสื่อสาร และการเป็นผู้ฟังที่ดี 3) การรับรู้ทางสังคม (Social Awareness) เป็นการแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมกับสถานการณ์ เวลา และเหมาะสมกับสถานที่

และผลการศึกษายังพบอีกว่า พนักงานมีความพึงพอใจในการทำงานโดยภาพรวมของความพึงพอใจในการทำงานในแต่ละด้าน อยู่ในระดับพึงพอใจมาก ความพึงพอใจในการทำงานในด้านความความมั่นคงในการทำงานสอดคล้องกับแนวคิดของ Milton & James (1965) กล่าวถึงความพึงพอใจในการทำงานว่าเป็นผลจากทัศนคติในด้านๆ ต่างของบุคคลที่มีต่องานที่ทำในด้านค่าตอบแทน ความมั่นคงของงาน สภาพแวดล้อมในการทำงาน โอกาสก้าวหน้าในสายงาน การเอาใจใส่ของเพื่อนร่วมงาน และความสัมพันธ์ที่ดีในสังคมการทำงาน สอดคล้องกับองค์ประกอบของความพึงพอใจในการทำงานตามแนวคิดของ Glimmer (1966) กับ Weiss, Dawis, Lofquist, and England (1967) ในเรื่องของความมั่นคง (security) ด้านลักษณะของงานซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด

ของ Bavendam (2000) กล่าวว่า ความพึงพอใจในงานเป็นความรู้สึกต่องาน สภาพของการทำงานที่ปฏิบัติอยู่ โดยบุคลากรมีความตั้งใจปฏิบัติงานอยู่กับองค์การ สอดคล้องกับองค์ประกอบของความพึงพอใจในการทำงานตามแนวคิดของ Locke (1976) ในเรื่องของ ตัวงาน (work itself) และยังสอดคล้องกับแนวคิดองค์ประกอบความพึงพอใจในการทำงานตามแนวคิดของ Spector (1997) ในเรื่องของ สภาพการปฏิบัติงาน (operating conditions) ด้านเงินเดือนและสวัสดิการ สอดคล้องกับแนวคิดของ Strauss & Sayles (1960) กล่าวว่า ความพึงพอใจในการทำงาน เป็นความรู้สึกพอใจและเต็มใจในการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย ความพึงพอใจในการทำงานของบุคคลจะเกิดขึ้นต่อเมื่อให้ผลตอบแทนที่คุ้มค่า และสามารถตอบสนองความต้องการของบุคคลนั้นได้ สอดคล้องกับองค์ประกอบของความพึงพอใจในการทำงานตามแนวคิดของ Vroom (1964) กับ Scarpello & Campbell (1983) ในเรื่องของ ค่าตอบแทน (wage) ค่าตอบแทนของงาน (job rewards) และสอดคล้องกับองค์ประกอบของความพึงพอใจในการทำงานตามแนวคิดของ Whitley & Putzier (1994) ในเรื่องของ ผลประโยชน์ (benefits)

ด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน สอดคล้องกับแนวคิดของ Hoppock (1935) ได้กล่าวว่าความพึงพอใจในการทำงานจะมุ่งให้ความสำคัญกับปัจจัยที่มาจากอิทธิพลภายนอก ได้แก่ ลักษณะของงาน ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงานและหัวหน้างาน สอดคล้องกับองค์ประกอบของความพึงพอใจในการทำงานตามแนวคิดของ Locke (1976) กับ Spector (1997) ในเรื่องของ การบังคับบัญชา (supervision) และ เพื่อนร่วมงาน (co-workers) ด้านความก้าวหน้าในอาชีพ สอดคล้องกับองค์ประกอบของความพึงพอใจในการทำงานตามแนวคิดของ Vroom (1964) กับ Khaleque & Rahman (1987) ในเรื่องของ โอกาสก้าวหน้า (promotional opportunity)

2) พนักงานสายปฏิบัติการ บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ในกรุงเทพและปริมณฑลที่มี อายุและประสบการณ์การทำงานที่แตกต่างกันมีความฉลาดทางสังคมแตกต่างกันทั้ง 3 ทักษะ และภาพรวมของความฉลาดทางสังคมแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดรุณี ศรีประดู่และจุฑามาศ ทวีไพบูลย์วงษ์ (2561) โดยผลการศึกษาพบว่า พนักงานที่มี อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน มีความฉลาดทางสังคมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3) พนักงานพนักงานสายปฏิบัติการ บริษัทไปรษณีย์ไทย จำกัด กรุงเทพและปริมณฑล จำแนกตาม อายุ และประสบการณ์การทำงานที่แตกต่างกันมีความพึงพอใจในการทำงานแตกต่างกัน ซึ่งมีความพึงพอใจในการทำงาน ทั้ง 5 ด้าน และภาพรวมของความพึงพอใจในการทำงานแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทองพิเชษฐ์ สุวรรณกูฏ (2560), นวรัตน์ สมานคติธรรม และวรนารถ แสงมณี (2559) ผลการศึกษาพบว่า พนักงานที่มี อายุ ตำแหน่งงาน ระยะเวลาในการทำงาน รายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในการทำงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะการวิจัยที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้โดยแยกข้อเสนอออกได้ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ควรจัดให้มีกิจกรรมเสริมสร้างความฉลาดทางสังคมให้กับพนักงานปฏิบัติการโดยในกิจกรรมมีการส่งเสริมทักษะที่จำเป็นในการปรับตัวในการทำงานในองค์กร ให้พนักงานส่วนใหญ่ได้เรียนรู้ถึงการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงาน เรียนรู้และฝึกปฏิบัติในเรื่องของการพูด การแสดงออกกับเพื่อนร่วมงาน โดยทำให้พนักงานรู้จักการเปิดใจ รู้จักหลักการรับฟังข้อเสนอแนะจากเพื่อนร่วมงาน และการเป็นผู้ฟังที่ดี โดยบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด อาจจะทำการเชิญวิทยากรที่มีประสบการณ์ มาบรรยาย และจัดกิจกรรมกลุ่มย่อย ให้พนักงานได้ฝึกทักษะดังกล่าว ในสถานการณ์ต่างๆได้อย่างเหมาะสม ผลของการจัดกิจกรรมจะช่วยแก้ไขปัญหาในการปรับตัวในการทำงานกับองค์กร โดยมีแนวโน้มปรับเข้ากับองค์กรและเพื่อนร่วมงานได้ดีขึ้น

1.2 ควรพิจารณาจัดหลักสูตรเพื่อฝึกอบรมโดยบูรณาการเนื้อหา ความฉลาดทางสังคมและความพึงพอใจในการทำงานไว้เป็นหลักสูตรเดียวกัน และจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างสำนักงานใหญ่กับหน่วยงานปฏิบัติการภายนอกให้มีโอกาสพบปะแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ เสริมสร้างทักษะความฉลาดทางสังคม และทำให้ความพึงพอใจในการทำงานเพิ่มขึ้น

1.3 บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ควรพิจารณาการเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง อย่างยุติธรรม โดยแต่งตั้งคณะกรรมการในการพิจารณาการเลื่อนขั้นอย่างน้อย 3 ท่าน และมีการกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาการเลื่อนขั้นแต่ละตำแหน่งอย่างชัดเจน และการพิจารณาควรสอดคล้องกับความสามารถของพนักงานปฏิบัติการ ซึ่งอาจจะพิจารณาควบคู่ไปกับผลการปฏิบัติงานจริง การที่มีคณะกรรมการพิจารณาอย่างเป็นธรรม จะช่วยให้พนักงานลดความไม่พึงพอใจในการทำงานลงและเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงานได้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการทำการวิจัยเรื่องความฉลาดทางสังคมส่งผลต่อความพึงพอใจในการทำงานของพนักงานที่อยู่ในส่วนภูมิภาคเพิ่มเติมเพื่อดูความสอดคล้องกับพนักงานที่อยู่ในเขตกรุงเทพและปริมณฑล ว่ามีความคิดเห็นอย่างไรเพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงรูปแบบการทำงาน ให้เหมาะสมกับความพึงพอใจของพนักงานทั้งองค์กรต่อไปในอนาคต

เอกสารอ้างอิง (References)

จ็อบดีบี. (2565). *Social intelligence ความฉลาดทางสังคมที่ทุกคนควรมีเมื่อต้องเข้าสังคม*. สืบค้น 29 กรกฎาคม 2565, จาก https://th.jobsdb.com/th-th/articles/social-intelligence/

ดรุณี ศรีประดู่, จุฑามาศ ทวีไพบูลย์วงษ์. (2561). ผลของความฉลาดทางอารมณ์ ลักษณะของงานและบริบทของงานที่มีต่อพฤติกรรมเชิงสร้างสรรค์ของพนักงานในอุตสาหกรรมเคมี เขตพื้นที่อิสเทิร์นซีบอร์ด. *วารสารวิทยาลัยบัณฑิตศึกษาการจัดการ มข*, 11(2), 79-101.

ทองพิเชษฐ์ สุวรรณกูฏ. (2560). *ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงาน บริษัท TL จำกัด (สำนักงานใหญ่).* การค้นคว้าอิสระ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

นวรัตน์ สมานคติธรรม, วรนารถ แสงมณี. (2559). ความพึงพอใจในการทำงานของพนักงานบริษัท ไทยซัมมิท มิทซูบะ อีเล็คทริค แมนูแฟ็คเจอริ่ง จำกัด. *วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม,* 15(3), 113-120.

ปัทมาพร ท่อชู. (2559). การพัฒนาประสิทธิภาพการทำงาน. *วารสาร Industrial technology review*,22(282), 94-100.

ไปรษณีย์ไทย. (2563). *รายงานประจำปี บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด 2563.* สืบค้น 31 กรกฎาคม 2565, จาก https:// www.thailandpost.co.th

เอช อาร์ ไทยโพส. (2565). *สถิติจำนวนพนักงานและลูกจ้างบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด.* สืบค้น 1 สิงหาคม 2565, จาก https://praisanee.com/hrthaipost/

เอช อาร์ โน้ตทีม. (2562). *ความพึงพอใจของพนักงาน (Employee Satisfaction) สำคัญต่อองค์กรขนาดไหน.* สืบค้น 14 สิงหาคม 2565, จาก https://th.hrnote.asia/personnel-management/190724-employee-satifaction/

ไอบิส. (2565). *เรียนรู้ ปรับตัว ก้าวทัน 6 เทรนด์ การทำงานในยุคดิจิทัล.* สืบค้น 15 กันยายน 2565, จาก https://www.prosoftibiz.com/Article/Detail/69367

Albrecht, K. (2006). *Social Intelligence: The New science of Success*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.

Bavendam, J. (2000). *Effective Management through Measuremen*t; Special Reports, 6, Hill Publishing Company Ltd.

Colman, A. M. (2008). *A Dictionary of Psychology (3 ed.).* Oxford, Oxford University Press.

Glimmer,V.H.B. (1966). *Industrial psychology*. New York: Mc Graw Hill Book Company inc.

Goleman, D. (2006). *Social Intelligence: The New Science of Human Relationships.* New York, Bantam Dell.

Hoppock, R. (1937). Job satisfaction of psychologists. *Journal of Applied Psychology , 21*(3), 300–303.

Khaleque, A. and Rahman, A. (1987). Perceived importance of job facets and overall job satisfaction of Industrial workers. *Human Relations 40*, 401-441.

Locke, E. A. (1976). The Nature and Causes of Job Satisfaction. In Marvin D. Dennett, ed., *Handbook of Industrial and Organizational Psychology* . Chicago: Rand McNally.

Marlowe, H. A. (1986). Social intelligence: Evidence for multidimensionality and construct independence. *Journal of Educational Psychology, 78*(1), 52–58.

Milton, L. B. & James, C. N. (1968). *Industrial psychology.* New York: Haper& Row.

Scarpello, V., & Campbell, J. P. (1983). Job satisfaction: Are all the parts there?. *Personnel Psychology,* 36(3), 577–600.

Silvera, D. H., Martinussen, M., & Dahl, T. I. (2001). *The Tromso Social Intelligence Scale, a self-report measure of social intelligence*. Scandinavian Journal of Psychology, 42(4), 313-319.

Spector, P.E. (1997). Job satisfaction: Application, assessment, causes and consequences,Thousand Oaks, CA,Sage Publications, Inc.

Strauss. Gorge; and Sayles. Leonard R. (1960). Personnel: *The Human Problems of Management.* Englewood Cliffs: Prentice-Hall.

Vroom, V.H. (1964). *Work and motivation*, John Wiley and Sons, New York.

Weiss, D. J., Dawis, R. V., England, G. W., & Lofquist, L. H. (1967). *Manual for the Minnesota Satisfaction Questionnaire.* University of Minnesota, Minneapolis.

Whitley M.P., Putzier D.J. (1994). Measuring nurses' satisfaction with the quality of their work and work environment. *Journal of Nursing Care Quality*, 8(3), 42-51.

Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis. (3rd ed).* New York : Harper & Row Ltd.

คุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรกรมธุรกิจพลังงาน
Quality of Work Life of Personnel in Department of Energy Business

ธิติญา เชือนไธสง[1] จุฑาทิพ คล้ายทับทิม[2]
Thitiya Cheanthaisong, Juthatip Klaitabtim

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรกรมธุรกิจพลังงาน (2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรกรมธุรกิจพลังงาน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ (3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมกับคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรกรมธุรกิจพลังงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ บุคลากรกรมธุรกิจพลังงาน จำนวน 177 คน ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าสถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การพิสูจน์สมมติฐานด้วยการหาค่าสถิติ t-test, One Way ANOVA, LSD, และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson’s Product Moment Correlation Coefficient) ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ผลการศึกษา พบว่า บุคลากรกรมธุรกิจพลังงานมีคุณภาพชีวิตในการทำงานอยู่ในระดับมาก ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า บุคลากรกรมธุรกิจพลังงาน ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประเภทของบุคลากร ระยะเวลาการปฏิบัติงาน และอัตราเงินเดือน ที่แตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตในการทำงานไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังพบว่าสภาพแวดล้อมในการทำงาน มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรกรมธุรกิจพลังงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ (Keywords): คุณภาพชีวิตในการทำงาน; บุคลากร; สภาพแวดล้อมในการทำงาน

Abstract

The objectives of this study were to (1) study the level of quality of work life of personnel in department of energy business (2) to compare the quality of work life of personnel in department of energy business classify according to personal factors and (3) to study relationship between work environment and quality of work life of personnel in department of energy business. The 177 personnel of Department

Received: 2023-06-10 **Revised**: 2023-06-24 **Accepted**: 2023-06-26

[1] คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ Faculty of Social Sciences, Kasetsart University. Corresponding Author e-mail: Thitiya.che@ku.th

[2] คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ Faculty of Social Sciences, Kasetsart University.

of Energy Business were the sample of the study. The questionnaire was the instrument of data collecting. The percentage, mean, standard deviation, t-test, one way ANOVA, LSD, and Pearson's product moment correlation coefficient were used as the statistical analysis. The result of the study found that the personnel in department of energy business has high level of quality of work life. The hypothesis testing found that the difference in sex, age, educational level, personnel type, duration of work and salary in department of energy business caused no difference in quality of work life. In addition, work environment has relations in the same direction with quality of work life in department of energy business at .05 level of statistical significance which was accepted the hypothesis.

Keywords: Quality of work life; Personnel; Work environment

บทนำ (Introduction)

การทำงานเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญในชีวิตมนุษย์ โดยส่วนใหญ่จะใช้ชีวิตไปกับการทำงานนานถึง 8 – 10 ชั่วโมงต่อวัน ไม่น้อยกว่า 48 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และบางคนยังนำงานกลับไปทำต่อที่บ้านอีก อาจส่งผลกระทบด้านลบต่อสุขภาพ และความสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครัว การใช้ชีวิตของคนส่วนมากมุ่งไปกับการหารายได้เป็นหลัก เพื่อนำมาซึ่งการตอบสนองความต้องการของตนเองและครอบครัว (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2563) ในกลุ่มคนวัยทำงาน ควรมีการจัดสรรเวลาการทำงานให้พอเหมาะ มีความสมดุลในชีวิต การทำงานและชีวิตส่วนตัว โดยสมดุลชีวิตที่เหมาะสม ได้แก่แบบที่เรียกว่า "สมดุลชีวิต 8-8-8" ซึ่งเป็นการแบ่งเวลาใน 1 วัน ออกเป็น 3 ส่วน แต่ละส่วนมีเวลา 8 ชั่วโมง เท่า ๆ กัน อันดับแรกให้ความสำคัญกับการนอนหลับพักผ่อน สำหรับส่วนที่ 2 คือ ทุ่มเทให้กับการทำงานหารายได้โดยใช้ความรู้ ความชำนาญ อย่างเต็มความสามารถ นำมาซึ่งผลงานที่มีประสิทธิภาพ และ 8 ชั่วโมง สุดท้ายสำหรับการดูแลตนเอง ครอบครัว และเพื่อนฝูงคนใกล้ชิด ให้มีการทำกิจกรรมที่ชื่นชอบร่วมกันด้วยความสุขใจ รวมถึงพัฒนาตนเองให้มีความรู้เพิ่มมากขึ้น (คณะกรรมการการเสริมสร้างความผูกพันองค์กร, 2564) เมื่อมนุษย์จัดสรรสมดุลชีวิตการทำงานของตนเองได้แล้ว ในขณะเดียวกันองค์การต้องคำนึงถึงการเสริมสร้างแรงจูงใจ เสริมสร้างขวัญกำลังใจ มอบโอกาสในการเติบโตในสายงานให้แก่บุคลากร มีสภาพแวดล้อมในการทำงานที่เหมาะสม เพื่อลดปัญหาการลางานบ่อย การลาออก ซึ่งแรงจูงใจ ความผูกพัน ความมั่นคง การได้รับการยอมรับ จะนำมาซึ่งความมุ่งมั่น ทุ่มเทความรู้ความสามารถของตนอย่างเต็มกำลังความสามารถเพื่อขับเคลื่อนให้องค์การให้มีสมรรถนะสูงยิ่งขึ้น

คุณภาพชีวิตในการทำงานที่เหมาะสม มีความสำคัญมากต่อความสำเร็จขององค์การและเป็นสิ่งพึงประสงค์ของผู้ทำงานทุกคน เมื่อบุคลากรรู้สึกสนุกกับงาน รู้สึกถึงความมั่นคง ความก้าวหน้า รู้สึกเป็นส่วนหนึ่งขององค์การ รวมถึงมีสัมพันธ์อันดีต่อเพื่อนร่วมงาน และพอใจกับสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการทำงาน จะทำให้สามารถสร้างสรรค์ผลงานออกมาได้เป็นอย่างดี

หรืออาจจะเกินเป้าหมายที่คาดไว้ ในทางกลับกันหากบุคลากรขาดความรู้สึกผูกพัน รู้สึกเครียด มีความกดดัน ผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน วัฒนธรรมองค์การ และสวัสดิการที่ไม่เหมาะสม และยังต้องทำงานที่ไม่ตรงกับความสามารถ อาจทำให้ส่งผลต่อการคิดอยากเปลี่ยนงานหรือเปลี่ยนหน่วยงานในที่สุด คุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากร จึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญสำหรับองค์การอย่างยิ่ง เนื่องจากบุคลากรเป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนองค์การไปสู่ความสำเร็จ

กรมธุรกิจพลังงาน เป็นส่วนราชการในสังกัดกระทรวงพลังงาน ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2545 โดยรัฐบาลได้ผลักดันให้มีการปฏิรูประบบราชการ รวมหน่วยงานราชการที่มีภารกิจเดียวกันหรือคล้ายกันไปไว้ในกลุ่มภารกิจหรือกระทรวงเดียวกัน เพื่อแก้ไขปัญหาความซ้ำซ้อนของการทำงาน และเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการภาครัฐให้มีประสิทธิภาพ สามารถให้บริการประชาชนได้อย่างสะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น และให้มีการโอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ของส่วนราชการบางส่วน รวมถึงอัตรากำลังบางส่วนของกรมโยธาธิการ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม และกรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์ มาเป็นของกรมธุรกิจพลังงาน รวมถึงมีการสอบแข่งขัน คัดเลือกบุคลากรตามขั้นตอนที่สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนกำหนด โดยกรมธุรกิจพลังงานมีภารกิจสำคัญในการกำกับดูแลกิจการพลังงานในด้านคุณภาพ ความปลอดภัย ความมั่นคง และผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ให้เป็นไปตามกฎหมาย รวมทั้งส่งเสริมและพัฒนามาตรฐานเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภคและประชาชน ตลอดจนการรองรับภาวะวิกฤตและภัยพิบัติที่ส่งผลต่อธุรกิจด้านพลังงาน บุคลากรกรมธุรกิจพลังงานจึงเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนภารกิจด้านพลังงานของประเทศ ทำให้บุคลากรต้องทำงานด้วยความทุ่มเทแรงกายแรงใจ บนหลักของความถูกต้อง ตรวจสอบได้ โดยบุคลากรต้องอุทิศตนและเวลาให้กับการทำงาน เพื่อให้บริการแก่ประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ปัจจุบันกรมธุรกิจพลังงาน มีสถานที่ตั้ง ณ ศูนย์เอนเนอร์ยี่ คอมเพล็กซ์ อาคารบี ชั้น 19 และชั้น 20 ถนนวิภาวดีรังสิต เขตจตุจักร กรุงเทพฯ ซึ่งเป็นการเช่าสถานที่ทำงานจากบริษัทเอกชน บุคลากรดำรงชีวิต และอยู่ในบรรยากาศสถานที่ทำงานมีสภาพแวดล้อมเช่นเดียวกับบริษัทเอกชน

บุคลากรกรมธุรกิจพลังงาน มีความสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จขององค์การ หากบุคลากรใช้ความรู้ความสามารถทำงานด้วยความสบายใจ สามารถพัฒนาตนเองได้ตลอดเวลา มีสภาพแวดล้อมในการทำงานมีความเหมาะสม ส่งผลให้บุคลากรมีประสิทธิผลในการทำงานสูงขึ้น ทำให้องค์การบรรลุเป้าหมาย ดังนั้น การศึกษาคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรกรมธุรกิจพลังงาน จะมีส่วนช่วยให้ทราบถึงระดับคุณภาพชีวิตในการทำงาน ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากร และสามารถนำผลการศึกษาไปใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการ รวมทั้งพัฒนาองค์การได้ตามที่บุคลากรต้องการอย่างแท้จริง เมื่อบุคลากรปฏิบัติหน้าที่อย่างมีความสุข มีความสมดุลในชีวิตจะทำให้ผลงานสามารถให้บริการแก่ภาคประชาสังคมได้อย่างมีสิทธิภาพ บรรลุผลสัมฤทธิ์สูงสุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรกรมธุรกิจพลังงาน
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรกรมธุรกิจพลังงาน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมกับคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรกรมธุรกิจพลังงาน

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

วิธีการดำเนินการศึกษาฉบับนี้ ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรได้แก่ บุคลากรกรมธุรกิจพลังงาน ทำการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการคำนวณ ตามวิธีของทาโร่ยามาเน่ (Taro Yamane) โดยใช้ระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้เท่ากับ 177 ตัวอย่าง

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นมาจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลจากเอกสารและอินเทอร์เน็ต เพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยและจัดทำแบบสอบถามและนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบและปรับปรุงให้สมบูรณ์ ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล โดยนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูล (Try-out) กับตัวอย่างจำนวน 30 คน และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ Cronbach’s Alpha Coefficient ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ (Percentage) ใช้ในการอธิบายข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประเภทของบุคลากร ระยะเวลาการปฏิบัติงาน อัตราเงินเดือน ค่าเฉลี่ย (Mean) ใช้แปลความหมายข้อมูลส่วนบุคคล โดยใช้สัญลักษณ์ ($\overline{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviasion) ใช้คู่กับค่าเฉลี่ยเพื่อแสดงลักษณะการกระจายของข้อมูล โดยใช้สัญลักษณ์ (S.D.) ค่า t (t-test) ใช้ทดสอบความแตกต่างของตัวแปรอิสระที่แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ค่า f (F-test) ใช้ทดสอบความแตกต่างของตัวแปรอิสระ

ที่แบ่งได้มากกว่า 2 กลุ่ม โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) และการเปรียบเทียบรายคู่ LSD ในการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตในการทำงานของกลุ่มตัวอย่าง ตามปัจจัยส่วนบุคคล และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตามแบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ใช้ในการศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยสภาพแวดล้อมในการ

ทำงานกับคุณภาพชีวิตในการทำงานของกลุ่มตัวอย่าง ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ กำหนดไว้ที่ระดับ .05

ผลการวิจัย (Research Results)

จากการศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรกรมธุรกิจพลังงาน ผู้ศึกษาได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 177 คน และนำมาวิเคราะห์ จึงขอนำเสนอผลการวิจัยดังต่อไปนี้

ปัจจัยส่วนบุคคล โดยภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 62.10) อยู่ในกลุ่มอายุ ตั้งแต่ 31 – 45 ปี (ร้อยละ 51.40) มีระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 61.00) เป็นประเภทข้าราชการ (ร้อยละ 60.50) ซึ่งมีระยะเวลาการปฏิบัติงาน มากกว่า 10 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 40.70) และมีอัตราเงินเดือน ตั้งแต่ 20,000 – 30,000 บาท) (ร้อยละ 37.90)

ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน โดยภาพรวม บุคลากรกรมธุรกิจพลังงานมีความคิดเห็นต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานอยู่ในระดับมาก ($\overline{x}$ = 3.96) เมื่อพิจารณาด้าน พบว่า ด้านความสัมพันธ์ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด อยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำลงมา อยู่ในระดับมาก คือ ด้านความก้าวหน้า รายละเอียดปรากฏตาม ตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ในภาพรวม

ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน	$\overline{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ด้านความสัมพันธ์	4.02	0.60	มาก
ด้านความก้าวหน้า	3.90	0.63	มาก
รวม	**3.96**	**0.57**	**มาก**

ปัจจัยคุณภาพชีวิตในการทำงาน โดยภาพรวม บุคลากรกรมธุรกิจพลังงาน มีความคิดเห็นต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานอยู่ในระดับมาก ($\overline{\mathbf{X}}$ = 3.77) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับมาก คือ ด้านการได้รับความเป็นธรรมเสมอภาค ด้านลักษณะงานมีส่วนเกี่ยวข้องกับการรับผิดชอบต่อสังคม ด้านการได้มีส่วนร่วมบูรณาการทางสังคมในหน่วยงาน ด้านการได้รับโอกาสให้พัฒนาความรู้ความสามารถ ด้านการทำงานในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและมีความปลอดภัย และด้านการได้ทำงานที่มั่นคงและส่งเสริมความเจริญก้าวหน้า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านการดำเนินชีวิตที่สมดุลระหว่างการทำงานกับชีวิตส่วนตัว และด้านการได้รับค่าตอบแทนที่เพียงพอและเป็นธรรม รายละเอียดปรากฏตาม ตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณภาพชีวิตในการทำงาน ในภาพรวม

คุณภาพชีวิตในการทำงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ด้านการได้รับค่าตอบแทนที่เพียงพอและเป็นธรรม	3.20	0.75	ปานกลาง
ด้านการทำงานในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและมีความปลอดภัย	3.74	0.67	มาก
ด้านการได้รับโอกาสให้พัฒนาความรู้ความสามารถ	3.78	0.65	มาก
ด้านการได้ทำงานที่มั่นคงและส่งเสริมความเจริญก้าวหน้า	3.72	0.80	มาก
ด้านการได้มีส่วนร่วมบูรณาการทางสังคมในหน่วยงาน	3.93	0.64	มาก
ด้านการได้รับความเป็นธรรมเสมอภาค	4.19	0.62	มาก
ด้านการดำเนินชีวิตที่สมดุลระหว่างการทำงานกับชีวิตส่วนตัว	3.53	0.73	ปานกลาง
ด้านลักษณะงานมีส่วนเกี่ยวข้องกับการรับผิดชอบต่อสังคม	4.18	0.64	มาก
รวม	**3.77**	**0.53**	**มาก**

การทดสอบสมมติฐานของการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 บุคลากรกรมธุรกิจพลังงานที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตในการทำงานแตกต่างกัน พบว่า บุคลากรที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประเภทของบุคลากร ระยะเวลาการปฏิบัติงาน และอัตราเงินเดือน แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรกรมธุรกิจพลังงาน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

คุณภาพชีวิตในการทำงาน	t	F-ratio				
	เพศ	อายุ	ระดับการศึกษา	ประเภทของบุคลากร	ระยะเวลาการปฏิบัติงาน	อัตราเงินเดือน
1. ด้านการได้รับค่าตอบแทนที่เพียงพอและเป็นธรรม	0.949	0.396	0.904	0.910	0.101	0.294
2. ด้านการทำงานในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและมีความปลอดภัย	0.200	0.882	0.896	0.995	0.662	0.410
3. ด้านการได้รับโอกาสให้พัฒนาความรู้ความสามารถ	0.443	0.525	0.030*	0.002*	0.130	0.422
4. ด้านการได้ทำงานที่มั่นคงและส่งเสริมความเจริญก้าวหน้า	0.193	0.668	0.002*	0.000*	0.708	0.236
5. ด้านการได้มีส่วนร่วมบูรณาการทางสังคมในหน่วยงาน	0.762	0.620	0.061	0.408	0.172	0.647
6. ด้านการได้รับความเป็นธรรมเสมอภาค	0.285	0.627	0.135	0.098	0.279	0.698
7. ด้านการดำเนินชีวิตที่สมดุลระหว่างการทำงานกับชีวิตส่วนตัว	0.898	0.141	0.851	0.451	0.005*	0.015*
8. ด้านลักษณะงานมีส่วนเกี่ยวข้องกับการรับผิดชอบต่อสังคม	0.278	0.426	0.488	0.191	0.628	0.709
ภาพรวม	**0.790**	**0.940**	**0.177**	**0.136**	**0.172**	**0.617**

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 2 สภาพแวดล้อมในการทำงานมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรกรมธุรกิจพลังงาน พบว่า มีความสัมพันธ์กัน (Sig. = 0.000) เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ รายละเอียดปรากฏตาม ตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานกับคุณภาพชีวิตในการทำงาน

ระดับคุณภาพชีวิตในการทำงาน	สภาพแวดล้อมในการทำงาน	
	r	P
1. ด้านความสัมพันธ์	0.778	0.000*
2. ด้านความก้าวหน้า	0.844	0.000*
รวม	**0.875**	**0.000***

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. การศึกษาความแตกต่างของปัจจัยส่วนบุคคลของบุคลากรกรมธุรกิจพลังงานที่แตกต่างกันมีผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงาน

1.1 บุคลากรกรมธุรกิจพลังงานที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ด้านเพศแตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตในการทำงาน ในภาพรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากภาครัฐ และรวมถึงกรมธุรกิจพลังงาน สนับสนุนและดำเนินงานส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ “พลังสร้างสรรค์ ความเท่าเทียมระหว่างเพศหญิง ชาย สองเพศ อยู่ร่วมกันอย่างปรองดอง” ไม่ว่าจะเพศหญิงหรือเพศชาย บุคลากรทุกเพศสามารถบริหารจัดการกับตนเองในสภาพแวดล้อมขององค์การเช่นเดียวกันได้ จึงทำให้เพศไม่ได้มีผลต่อความแตกต่างของคุณภาพชีวิตในการทำงาน สอดคล้องกับผลการศึกษาของรัตนาภรณ์ บุญมี (2558) ศึกษาคุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงานเทศบาลตำบลนาดี และสอดคล้องกับผลการศึกษาของสุภาพ ทรัพย์แก้ว (2560) ศึกษาคุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงานกระทรวงสาธารณสุข โรงพยาบาลมหาราชนครศรีธรรมราช พบว่า พนักงานที่มีเพศแตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตในการทำงานไม่แตกต่างกัน

1.2 บุคลากรกรมธุรกิจพลังงานที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอายุแตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตในการทำงาน ในภาพรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากหน่วยงานมีบุคลากรหลากหลายช่วงอายุที่ร่วมกันปฏิบัติงานภายใต้สังกัดเดียวกัน รวมทั้งหน่วยงานมีการมอบหมายภารกิจในรูปแบบคณะทำงาน คณะกรรมการ ทำให้บุคลากรต้องร่วมทีมปฏิบัติงานแบบไม่แบ่งช่วงอายุ บุคลากรทุกช่วงอายุสามารถบริหารจัดการกับตนเองในสภาพแวดล้อมขององค์การเช่นเดียวกันได้ จึงทำให้อายุไม่ได้มีผลต่อความแตกต่างของคุณภาพชีวิตในการทำงาน สอดคล้องกับผลการศึกษาของรัตนาภรณ์ บุญมี (2558) ศึกษาคุณภาพ

ชีวิตในการทำงานของพนักงานเทศบาลตำบลนาดี พบว่า พนักงานที่มีอายุแตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตในการทำงานไม่แตกต่างกัน

1.3 บุคลากรกรมธุรกิจพลังงานที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ด้านระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตในการทำงาน ในภาพรวม ด้านการได้รับค่าตอบแทนที่เพียงพอและเป็นธรรม ด้านการทำงานในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและมีความปลอดภัย ด้านการได้มีส่วนร่วมบูรณาการทางสังคมในหน่วยงาน ด้านการได้รับความเป็นธรรมเสมอภาค ด้านการดำเนินชีวิตที่สมดุลระหว่างการทำงานกับชีวิตส่วนตัว และด้านลักษณะงานมีส่วนเกี่ยวข้องกับการรับผิดชอบต่อสังคม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากภาครัฐมีระเบียบกำหนดให้บุคลากรปฏิบัติงานอย่างเสมอภาค และกรมธุรกิจพลังงาน มีการส่งเสริมบุคลากรทุกระดับให้มีสิทธิเท่าเทียมกัน จึงทำให้บุคลากรทุกระดับการศึกษาเห็นว่าได้รับการสนับสนุน และได้มีส่วนร่วมขับเคลื่อนองค์การอย่างเสมอภาคกัน บุคลากรทุกระดับการศึกษาสามารถบริหารจัดการกับตนเองในสภาพแวดล้อมขององค์การเช่นเดียวกันได้ จึงทำให้ระดับการศึกษาไม่ได้มีผลต่อความแตกต่างของคุณภาพชีวิตในการทำงาน สอดคล้องกับผลการศึกษาของสายชล คงทิม (2562) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานของข้าราชการ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน พบว่า พนักงานที่มีระดับการศึกษาสูงสุดแตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตในการทำงานไม่แตกต่างกัน

1.4 บุคลากรกรมธุรกิจพลังงานที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ด้านประเภทของบุคลากรแตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตในการทำงาน ในภาพรวม ด้านการได้รับค่าตอบแทนที่เพียงพอและเป็นธรรม ด้านการทำงานในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและมีความปลอดภัย ด้านการได้มีส่วนร่วมบูรณาการทางสังคมในหน่วยงาน ด้านการได้รับความเป็นธรรมเสมอภาค ด้านการดำเนินชีวิตที่สมดุลระหว่างการทำงานกับชีวิตส่วนตัว และด้านลักษณะงานมีส่วนเกี่ยวข้องกับการรับผิดชอบต่อสังคม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากบุคลากรของกรมธุรกิจพลังงานทุกประเภทได้ปฏิบัติงานอย่างเหมาะสมตามประเภท และสมรรถนะของตนอย่างเป็นธรรม ได้รับการการสนับสนุนให้มีส่วนร่วมกับองค์การอย่างเสมอภาค จึงทำให้บุคลากรทุกประเภทสามารถรับมือได้ และมีความภูมิใจในตนเอง บุคลากรทุกประเภทสามารถบริหารจัดการกับตนเองในสภาพแวดล้อมขององค์การเช่นเดียวกันได้ จึงทำให้ประเภทของบุคลากรไม่ได้มีผลต่อความแตกต่างของคุณภาพชีวิตในการทำงาน และไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของสุภาพ ทรัพย์แก้ว (2560) ศึกษาคุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงานกระทรวงสาธารณสุข โรงพยาบาลมหาราชนครศรีธรรมราช พบว่า พนักงานที่มีกลุ่มภารกิจแตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตในการทำงานแตกต่างกัน

1.5 บุคลากรกรมธุรกิจพลังงานที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ด้านระยะเวลาการปฏิบัติงานแตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตในการทำงาน ในภาพรวม ด้านการได้รับค่าตอบแทนที่เพียงพอและเป็นธรรม ด้านการทำงานในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและมีความปลอดภัย ด้านการได้รับโอกาสให้พัฒนาความรู้ความสามารถ ด้านการได้ทำงานที่มั่นคงและส่งเสริมความเจริญก้าวหน้า ด้านการได้มีส่วนร่วมบูรณาการทางสังคมในหน่วยงาน ด้านการได้รับความเป็นธรรมเสมอภาค ด้านลักษณะงานมีส่วนเกี่ยวข้องกับการรับผิดชอบต่อสังคม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากบุคลากรภาครัฐ รวมทั้งบุคลากรกรมธุรกิจพลังงาน ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานที่มีขั้นตอนและรายละเอียดของงานซึ่งมีความซับซ้อนน้อย หรือซับซ้อนค่อนข้างมาก หรือซับซ้อนมาก สอดคล้องกับระยะเวลาการปฏิบัติงาน ประสบการณ์ทำงาน และความชำนาญระดับตำแหน่งตามลำดับ จึงทำให้บุคลากรที่มีระยะเวลาการปฏิบัติงานทุกระดับสามารถขับเคลื่อนภารกิจของหน่วยงานได้เป็นอย่างดี บุคลากรทุกระยะเวลาการปฏิบัติงานสามารถบริหารจัดการกับตนเองในสภาพแวดล้อมขององค์การเช่นเดียวกันได้ จึงทำให้ระยะเวลาการปฏิบัติงานไม่ได้มีผลต่อความแตกต่างของคุณภาพชีวิตในการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สายชล คงทิม (2562) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานของข้าราชการ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน พบว่า พนักงานที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตในการทำงานไม่แตกต่างกัน

1.6 บุคลากรกรมธุรกิจพลังงานที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอัตราเงินเดือนแตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตในการทำงาน ในภาพรวม ด้านการได้รับค่าตอบแทนที่เพียงพอและเป็นธรรม ด้านการทำงานในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและมีความปลอดภัย ด้านการได้รับโอกาสให้พัฒนาความรู้ความสามารถ ด้านการได้ทำงานที่มั่นคงและส่งเสริมความเจริญก้าวหน้า ด้านการได้มีส่วนร่วมบูรณาการทางสังคมในหน่วยงาน ด้านการได้รับความเป็นธรรมเสมอภาค ด้านลักษณะงานมีส่วนเกี่ยวข้องกับการรับผิดชอบต่อสังคม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากบุคลากรภาครัฐ รวมทั้งบุคลากรกรมธุรกิจพลังงาน ได้รับเงินเดือนในอัตราที่เป็นมาตรฐาน ซึ่งสอดคล้องกับช่วงระยะเวลาการปฏิบัติงาน การดำรงตำแหน่ง ที่ระเบียบกำหนด จึงทำให้บุคลากรทุกระดับอัตราเงินเดือน สามารถปฏิบัติงานที่ใช้ความชำนาญได้อย่างเหมาะสมกับค่าตอบแทน บุคลากรทุกอัตราเงินเดือนสามารถบริหารจัดการกับตนเองในสภาพแวดล้อมขององค์การเช่นเดียวกันได้ จึงทำให้อัตราเงินเดือนไม่ได้มีผลต่อความแตกต่างของคุณภาพชีวิตในการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของสายชล คงทิม (2562) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานของข้าราชการ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน พบว่า พนักงานที่มีรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตในการทำงานไม่แตกต่างกัน

2. สภาพแวดล้อมในการทำงานมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรกรมธุรกิจพลังงาน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยในการศึกษาครั้งนี้ พบว่า สภาพแวดล้อมการทำงานมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรกรมธุรกิจพลังงาน ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการที่บุคลากรมีคุณภาพชีวิตในการทำงานในด้านต่าง ๆ ที่เหมาะสม ไม่ว่าจะเป็นการได้รับความร่วมมือจากเพื่อนร่วมงาน ได้รับการสนับสนุน คำแนะนำจากผู้บังคับบัญชา ส่งเสริมให้พัฒนาศักยภาพเพิ่มสมรรถนะให้ทันต่อโลกของการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เพื่อที่จะทำให้บุคลากรเกิดความสุขทางจิตใจและทางกายมีความสมดุลระหว่างชีวิตการทำงานและชีวิตส่วนตัว และเกิดความภูมิใจ

ในตนเอง ในงาน และได้เป็นส่วนหนึ่งในการช่วยเหลือสังคม อันจะนำทีมไปสู่เป้าหมายขององค์การได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับผลการศึกษาของรณัชฤดี ป้องกันภัย (2557) ศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานการเคหะแห่งชาติ : กรณีศึกษาพนักงานผู้ปฏิบัติหน้าที่ในสำนักงานใหญ่ พบว่า ปัจจัยลักษะงาน การบังคับบัญชา ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน และสภาพแวดล้อมในการทำงาน มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานการเคหะแห่งชาติ

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการศึกษา มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.1 จากการศึกษาพบว่า สภาพแวดล้อมในการทำงาน ด้านความสัมพันธ์ ประเด็นเพื่อนร่วมงานในหน่วยงานของท่านมีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน เอื้อต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานน้อยที่สุดผู้ศึกษาขอเสนอแนะให้พิจารณาจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ของพี่น้องในหน่วยงาน เนื่องมาจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ที่ยาวนานเกือบ 3 ปี ทำให้หน่วยงานงดการจัดกิจกรรมที่มีการรวมตัวกัน และบุคลากรต้องทำงานภายในที่พัก ไม่ได้พบกันดังเช่นสถานการณ์ปกติได้ อาจทำให้ความสนิทสนมของเพื่อนร่วมงานลดน้อยลง หากมีกิจกรรมเชื่อมความสัมพันธ์ สร้างความสามัคคี ตลอดจนสร้างเครือข่ายความร่วมมือ จะมีส่วนทำให้บุคลากรมีสัมพันธ์อันดี เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันได้เป็นอย่างดี และด้านความก้าวหน้า ประเด็นท่านได้รับการพิจารณาเลื่อนระดับอย่างเหมาะสม เอื้อต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานน้อยที่สุด ผู้ศึกษาขอเสนอแนะให้พิจารณา เกี่ยวกับผลการพิจารณาเลื่อนระดับ ที่หน่วยงานได้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่ภาครัฐกำหนดอยู่แล้ว แต่เพิ่มเติมขั้นตอนที่แจ้งให้บุคลากรได้รับทราบถึงความโปร่งใส เปิดเผย และยุติธรรม เพิ่มมากขึ้น โดยอาจมีการแจ้งผลการประเมินให้บุคลากรทราบภายหลังการประเมินผล และแจ้งข้อจุดอ่อน ในการปฏิบัติงานและข้อควรปรับปรุงอย่างตรงไปตรงมา เพื่อเพิ่มให้งานมีประสิทธิภาพต่อไป และเพื่อความรู้สึกอันดีของบุคลากรที่มีต่อผู้บังคับบัญชาและหน่วยงาน

1.2 จากการศึกษาพบว่า คุณภาพชีวิตในการทำงานงานของบุคลากรกรมธุรกิจพลังงาน ด้านการได้รับค่าตอบแทนที่เพียงพอและเป็นธรรม ประเด็นท่านได้รับค่าจ้างที่เพียงพอสำหรับค่าใช้จ่ายในสภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบัน มีความคิดเห็นน้อยที่สุด ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าค่าตอบแทนของบุคลากรภาครัฐ ไม่เอื้อต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานในปัจจุบันซึ่งมีค่าเงินเฟ้อสูง บุคลากรภาครัฐผู้บรรจุเข้าทำงานใหม่ ได้รับเงินเดือนในอัตราเริ่มต้นที่ค่อนข้างน้อยตามอัตราที่ภาครัฐกำหนด ในขณะที่บางคนจะต้องมีค่าใช้จ่าย เช่น ค่าเช่าที่พัก ค่ายานพาหนะในการเดินทาง ค่ารักษาพยาบาลในปัจจุบัน เช่น ค่าวัสดุอุปกรณ์ป้องกันตัวเองจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา และกลุ่มบุคลากรที่ทำงานมาแล้วช่วงหนึ่งเมื่อถึงวัยที่เริ่มสร้างครอบครัว มีบุตร จึงมีค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องในการดำรงชีวติอีกมากมายเช่นกัน ซึ่งพบว่าปัญหาที่เรื้อรังมาเป็นเวลานาน โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ และสำนักงาน ก.พ. ได้วิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับหนี้สินที่คุกคามคุณภาพชีวิตของข้าราชการ การเป็นหนี้สูงนี้ก่อให้เกิดภาวะความเครียดส่งผลต่อการทำงานเป็น

อย่างมาก ผู้ศึกษาจึงขอเสนอแนะให้พิจารณาสวัสดิการภาครัฐ ที่คำนึงถึงบุคลากรที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ที่มีค่าครองชีพสูง ที่ไม่ได้ปฏิบัติงานในพื้นที่ภูมิลำเนา อาจพิจารณาสนับสนุนค่าครองชีพเพิ่มเติมที่พอจะช่วยแบ่งเบาภาระในช่วงการเปลี่ยนแปลงสภาวะเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบันแก่บุคลากรได้บ้าง ซึ่งน่าจะมีส่วนทำให้ลดความเครียดซึ่งจะส่งผลกระทบต่อร่างกายและจิตใจรวมถึงการทำงานได้อีกด้วย และการดำเนินชีวิตที่สมดุลระหว่างการทำงานกับชีวิตส่วนตัว ประเด็นท่านมีความพอใจกับสมดุลชีวิตการทำงานและชีวิตส่วนตัว มีความคิดเห็นน้อยที่สุด ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าบุคลากรมีสมดุลชีวิตการทำงานที่ไม่เหมาะสม ซึ่งปัญหานี้อาจเกิดมาจากสาเหตุที่บุคลากรบางกลุ่มทำงานในแบบที่เรียกว่าชีวิตนี้ขึ้นอยู่กับงาน ให้ความสำคัญกับงานมาเป็นอันดับแรก ไม่สามารถแยกเวลางานกับเวลาส่วนตัวออกจากกันได้ ให้เวลาสำหรับการใช้ชีวิตส่วนตัวน้อยเกินไป เช่น ออกกำลังกาย ทำกิจกรรมที่ชอบเพื่อผ่อนคลายความเครียด ใช้เวลากับคนในครอบครัว และเพื่อนฝูง เมื่อมองถึงผลกระทบของความไม่สมดุลระหว่างงานกับชีวิตส่วนตัว มักพบว่าจะปัญหาความเครียด เมื่อสุขภาพจิตแย่จะส่งผลต่อสุขภาพร่างกาย เสี่ยงต่อการเกิดโรคต่างๆ ต่อไป ย่อมเป็นผลเสียต่องานที่รับผิดชอบ ผู้ศึกษาจึงขอเสนอแนะให้พิจารณาปรับสมดุลชีวิตการทำงาน (Work-Life Balance) ให้แก่บุคลากรโดยอาจเสริมสร้างให้บุคลากรสามารถบริหารจัดการตนเอง จัดลำดับการทำงานในแต่ละวัน จัดสรรเวลาให้ดีขึ้น ใช้เวลากับคนรอบตัวให้มากขึ้น สนับสนุนสวัสดิการให้บุคลากรได้ร่วมกิจกรรมที่สามารถช่วยให้จิตใจผ่อนคลายความเครียด ช่วยให้ร่างกายแข็งแรง พร้อมสำหรับการทำงานและใช้ชีวิตได้เป็นอย่างดี

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การศึกษาในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการศึกษาครั้งต่อไปควรมีการวิจัยในเชิงคุณภาพ โดยการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ เพื่อให้ทราบรายละเอียดปัญหาของสภาพแวดล้อมในการทำงานและคุณภาพชีวิตในการทำงาน เพื่อการปรับปรุงแก้ไขให้ตรงประเด็นได้มากยิ่งขึ้น

2.2 ควรมีการศึกษาถึงตัวแปรในปัจจัยด้านอื่น ๆ ที่จะมีผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงาน เช่น ด้านบรรยากาศองค์การ ด้านสังคมและจิตใจ ด้านเวลา และด้านการธำรงไว้และการเปลี่ยนแปลงระบบงาน เป็นต้น ซึ่งจะได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ เพื่อการสนับสนุน ส่งเสริมและแก้ไขปัญหา พัฒนาให้บุคลากรมีคุณภาพชีวิตในการทำงานเพิ่มมากขึ้น และใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการพัฒนาคุณภาพชีวิตในการทำงานให้มีความเหมาะสมกับบุคลากรและองค์การต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

คณะกรรมการเสริมสร้างความผูกพันองค์กร. (2564). *แนวทางการเสริมสร้างสมดุลชีวิต 8-8-8 สูตรสร้างความสุข สมดุล ให้กับชีวิตและการทำงาน*. อุบลราชธานี.

ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2563). *Adaptive Mind In the New Normal*. สืบค้น 22 เมษายน 2565, จาก ww.bot.or.th.

พิณโย ทองงาม. (2559). *คุณภาพชีวิตในการทำงานกับความผูกพันต่อองค์การของบุคลากรสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย*. สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกริก.

พิรัญญา นิลพันธ์. (2561). *คุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงานในสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 5 ตำบลคลัง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช*. สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

รณัชฤดี ป้องกันภัย. (2557). *คุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงานการเคหะแห่งชาติ : กรณีศึกษาพนักงานผู้ปฏิบัติหน้าที่ในสำนักงานใหญ่*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการพัฒนาสังคม, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

รัตนาภรณ์ บุญมี. (2558). *คุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงานเทศบาลตำบลนาดี*. สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง, มหาวิทยาลัยบูรพา.

สุภาพ ทรัพย์แก้ว. (2560). *คุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงานกระทรวงสาธารณสุข โรงพยาบาลมหาราชนครศรีธรรมราช*. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

Andrew G. Billings and Rudolf H. Moos. (1982). *Work Environment Scale*. สืบค้น 10 กันยายน 2565, จาก https://creativesprague.weebly.com/uploads/6/0/9/1/60910867/_workenvironmentscale.pdf.

Richard E. Walton. (1975). *The Quality of Working Life*. New York. A Division of macmillan Publishing Co. Inc.

การพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนออนไลน์ร่วมกับรูปแบบเกมมิฟิเคชั่นเพื่อเสริมสร้างทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

Dvelopment of Learning Activities by Using Online Lessons on Gamification to Enhance Communication Skills and Learning of Students on Fractions of Grade 4 Students

ธนัย กาญจนโกมล[1] จักรกฤษ กลิ่นเอี่ยม[2] วนินทร พูนไพบูลย์พิพัฒน์[3]
Thanai Kanchanakomal, Chakkrid Klin-eam, Wanintorn Poonpaiboonpipat

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนออนไลน์ร่วมกับรูปแบบเกมมิฟิเคชั่น ที่ส่งเสริมทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ และ 2. เพื่อเสริมสร้างทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/2 โรงเรียนประจำอำเภอแห่งหนึ่ง จำนวน 35 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 และใช้รูปแบบวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนออนไลน์รูปแบบเกมมิฟิเคชั่น เรื่อง เศษส่วน แบบสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ แบบสังเกตพฤติกรรมทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์และแบบทดสอบวัดทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จะใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) การใช้คำถามกับนักเรียนให้เกิดการอภิปรายกับผู้สอนและเพื่อนในกลุ่ม 2) แสดงโจทย์การคำนวณให้นักเรียนได้ฝึกการแสดงวิธีหาคำตอบที่ถูกต้องลงในบทเรียนออนไลน์ 3) ใช้เกมมิฟิเคชั่นให้ดึงความน่าสนใจ มีความกระตือรือร้น สนุกกับการเรียนรู้และเกิดความภูมิใจในความสำเร็จของนักเรียน สำหรับผลการวิจัยจากแบบสังเกตพฤติกรรมทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์และแบบทดสอบวัดทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์มีความสอดคล้องกัน คือ นักเรียนส่วนใหญ่มีพัฒนาการทักษะการการสื่อสารทางคณิตศาสตร์อยู่ในระดับดีมาก นักเรียนมีความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนและใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสารอธิบายและให้เหตุผลได้ เขียนสื่อความหมายหมายในการใช้สัญลักษณ์ได้ถูกต้องและสามารถอธิบายขั้นตอนวิธีการคิดชัดเจนที่ง่ายต่อการเข้าใจ

Received: 2023-05-15 **Revised**: 2023-06-29 **Accepted**: 2023-06-29

[1] คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิยาลัยนเรศวร Faculty of Education, Naresuan University. Corresponding Author e-mail: thanai.kanchanakomal@gmail.com

[2] คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิยาลัยนเรศวร Faculty of Education, Naresuan University.

[3] คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิยาลัยนเรศวร Faculty of Education, Naresuan University.

คำสำคัญ (Keywords): บทเรียนออนไลน์; เกมมิฟิเคชั่น; ทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์

Abstract

This research aimed to (1) study the appropriate learning activity using online lessons and a gamification model that promote mathematical communication skills, and (2) enhance mathematical communication skills on fractions of fourth grade students. Participants were 35 students in grade 4/2 of a district school, semester 2, academic year 2022. The research model was action research in the classroom. The research instruments were lesson plans using online lessons and gamification on fractions, and learning reflectiveform. Mathematics communication skill behavior observation and mathematics sommunication skill test. The collected data were analyzed by to content analysis. The research finding revealed that learning implementation should focus on (1) using questions for students to discussions with teachers and friends in the group, (2) setting problems for students to practice and show how to find answers, and (3) using gamification as the way of attractive and enjoy learning and increase self-esteem for studens. The findings forl mathematics communication skills observation and were consistent, that is, most students were in a very good level of mathematics communication skills. Students understand the content which they learn and use their knowledge of mathematics to communicate. They can explain and give reason in writing that convey the meaning of symbols correctly and explain the algorithm ofthinking correctly is correct and easy to understand.

Keywords: Online Lesson; Gamification; Mathematical Communication

บทนำ (Introduction)

ปัญหาจากเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้การเรียนการสอนในห้องเรียนที่ผ่านมาเป็นการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบการเรียนออนไลน์และออนแฮนด์ ทำให้เกิดผลกระทบกับนักเรียนในการสื่อสารกับครูและนักเรียนที่ไม่ตรงกัน นักเรียนขาดการรับรู้และไม่เข้าใจในการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ทำให้การเรียนออนไลน์ไม่ได้ผลดีกับนักเรียนเท่าที่ควรจนถึงปัจจุบัน เมื่อพบผู้ติดเชื้อลดลงและอาการสำหรับผู้ติดเชื้อจะมีอาการไม่รุนแรงมากทางกระทรวงศึกษาธิการได้มีประกาศให้โรงเรียนจัดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไซต์และจากผลกระทบการเรียนรู้ที่กล่าวมาส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันนี้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์การสื่อสารหรือบทบาทการสนทนาเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาที่น้อยลง เนื่องจากครูจัดการเรียนการสอนบรรยายให้นักเรียนฟังและมีคำถามในบางครั้งส่วนด้านของนักเรียนไม่กล้าจะตอบคำถาม รู้สึกกังวล และกลัวการตอบผิดทำให้นักเรียน

เป็นผู้รับฟังเพียงอย่างเดียว ทำให้นักเรียนไม่สามารถได้รับการเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพ ปัญหาที่กล่าวมานักเรียนต้องได้รับการฝึกฝนการสื่อสารทางคณิตศาสตร์อย่างเหมาะสมและต้องเสริมทักษะการสื่อสารคณิตศาสตร์ในการเรียนคณิตศาสตร์ให้นักเรียนได้อภิปรายและใช้การสื่อสารทางคณิตศาสตร์ที่ถูกต้องชัดเจนและเกิดความเข้าใจที่ตรงกันโดยใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนออนไลน์ เพื่อใช้เป็นตัวกลางในจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีการอภิปรายกันแลกเปลี่ยนความรู้กันระหว่างผู้สอนกับนักเรียนและระหว่างนักเรียนภายในห้องกันมากขึ้นและเป็นการดึงดูดความสนใจในกับนักเรียนอยากที่จะเรียนรู้กันมากขึ้นร่วมกับรูปแบบเกมมิฟิเคชั่นมาร่วมในการเก็บคะแนนในชั้นเรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์เพิ่มทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ ซึ่งการจัดกระบวนการเกมนี้เรียกว่า เกมมิฟิเคชั่น (Gamification) คือหนึ่งในทางออกที่สามารถยกระดับการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น (ฉัตรพงศ์ ชูแสงนิล, 2561) การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยอาศัยรูปแบบเกมมิฟิเคชั่น เป็นการประยุกต์นำเอาองค์ประกอบของเกมมาทำให้เกิดขึ้นกับสถานการณ์ที่ไม่ใช่เกม ซึ่งรวมไปถึงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในโรงเรียนของครูผู้สอน มุ่งเน้นให้เกิดกระบวนการสร้างแรงจูงใจในการเล่นเพื่อให้ผู้ที่ใช้งานสามารถใช้เวลากับเกมได้โดยไม่เกิดความรู้สึกเบื่อและมีความรู้สึกร่วมไปกับการทำกิจกรรม (วรวิสุทธิ์ ภิญโญยาง, 2556)

ผู้วิจัยได้มองเห็นถึงปัญหาในข้างต้นที่กล่าวมาจึงได้พัฒนากิจกรรมการจัดการเรียนการรู้โดยใช้บทเรียนออนไลน์ร่วมกับรูปแบบเกมมิฟิเคชั่นจะทำให้ทันต่อการกระแสแปลงเปลี่ยนของสังคมในยุคศตวรรษที่ 21 และจะช่วยส่งเสริมทักษะการสื่อสารคณิตศาสตร์ให้นักเรียนได้ เกิดประสบการณ์เรียนรู้คณิตศาสตร์ด้วยความเข้าใจอย่างถูกต้อง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนออนไลน์ร่วมกับรูปแบบเกมมิฟิเคชั่น ที่ส่งเสริมทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
2. เพื่อเสริมสร้างทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนออนไลน์ร่วมกับเกมมิฟิเคชั่น

วิธีดำงานเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom Action Research) โดยนำหลักการและขั้นตอนของการวิจัยเชิงปฏิบัติการตามแนวคิดของ Kemmis (n.d. อ้างอิงใน สุวิมล ว่องวานิช, 2557) มาเป็นแนวทางในการดำเนินวิจัย ประกอบด้วยขั้นวางแผน (Plan) ขั้นปฏิบัติการ (Act) ขั้นสังเกตการณ์ (Observe) และขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflect) ตามลำดับโดยผู้วิจัยดำเนินงานวิจัยทั้งหมด 4 วงจร

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 35 คน ของโรงเรียนประถมประจำอำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์

3. เครื่องมือการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนออนไลน์รูปแบบเกมมิฟิเคชั่น เรื่อง เศษส่วน
2. แบบสะท้อนผลการเรียนรู้
3. แบบสังเกตพฤติกรรมทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์
4. แบบทดสอบทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยชี้แจงจุดประสงค์การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับนักเรียนทราบเกี่ยวกับการเป็นผู้เข้าร่วมวิจัย จากนั้นดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมด 4 วงจรปฏิบัติการ ดังต่อไปนี้

1. ดำเนินการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนออนไลน์ร่วมกับรูปแบบเกมมิฟิเคชั่นเพื่อเสริมสร้างทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นวงจรปฏิบัติการ โดยวงจรปฏิบัติการที่ 1 จำนวน 4 ชั่วโมง และวงจรปฏิบัติการที่ 2 ถึงวงจรปฏิบัติการที่ 4 วงจรปฏิบัติการละ 2 ชั่วโมง รวม 10 ชั่วโมง

2. ในระหว่างทำกิจกรรมนักเรียนแต่ละกลุ่มจะอภิปรายร่วมกับผู้สอนโดยผ่านบทเรียนออนไลน์และให้นักเรียนฝึกการใช้การสื่อสาร การสื่อความหมาย และการนำเสนอผ่านบทเรียนออนไลน์เพื่อใช้ในการหาคำตอบจากคำถามในบทเรียนออนไลน์ และแสดงแนวคิดโดยใช้คณิตศาสตร์ตอบลงบทเรียนออนไลน์ ในขณะผู้วิจัย จะสังเกตและจดบันทึกการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ลงในแบบสะท้อนผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และสังเกตพฤติกรรมการสื่อสารทางคณิตศาสตร์บันทึกลงแบบสังเกตพฤติกรรมทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์

3. หลังเสร็จสิ้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยและผู้ร่วมสังเกตการณ์นำผลที่ได้จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มาสะท้อนผลเกี่ยวกับปัญหาที่พบในชั้นเรียน ข้อดี ข้อเสีย แนวทางในการปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

4. เมื่อดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครบทั้งผู้วิจัยให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์เป็นรายกลุ่ม โดยใช้เวลา 1 ชั่วโมง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. แบบสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพและเป็นข้อมูลที่ได้จากผู้วิจัยการจัดการเรียนรู้ และอาจารย์ที่ปรึกษา มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) เมื่อสิ้นสุดการจัดการเรียนรู้ในแต่ละวงจรปฏิบัติการ และวิเคราะห์ภาพรวมทั้งหมดอีกครั้ง เมื่อดำเนินการจัดการเรียนรู้ครบทั้ง 4 วงจรปฏิบัติการ โดยผู้วิจัยตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยวิธีการแบบสามเส้า (Triangulation) แบบใช้แหล่งข้อมูลมากกว่าหนึ่งชนิด (Resource Triangulation) โดยนำแบบสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ที่ได้จากผู้วิจัย และผู้ร่วมสังเกตการจัดการเรียนรู้มาวิเคราะห์และสรุปผลการจัดการเรียนรู้ว่าให้ข้อมูลในประเด็นที่สอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกันหรือไม่อย่างไร

2. แบบสังเกตพฤติกรรมทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ และแบบทดสอบทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากผู้เข้าร่วมวิจัย มาดำเนินการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic Induction) จะทำการวิเคราะห์เมื่อสิ้นสุดในแต่ละวงจรปฏิบัติการ นำผลการวิเคราะห์มาเปรียบเทียบกันเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของผลการวิเคราะห์ข้อมูล มีรายละเอียดดังตามองค์ประกอบย่อยของความสามารถการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ ดังตาราง 1 จากนั้นผู้วิจัยนับจำนวนกลุ่มนักเรียนแล้วคำนวณเป็นค่าร้อยละในแต่ละระดับ แล้วรายงานผลในรูปของความถี่ ร้อยละ และความเรียง

ตาราง 1 แบบประเมินทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์

ทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์	**ระดับ**	**ความสามารถที่แสดงออก**
การสื่อสาร	4	ใช้คณิตศาสตร์ในการพูดหรือเขียนเพื่ออธิบายความหมายของคำหรือสถานการณ์ถูกต้องชัดเจนและสมเหตุสมผล
	3	ใช้คณิตศาสตร์ในการพูดหรือเขียนเพื่ออธิบายความหมายของคำหรือสถานการณ์ได้ถูกต้องและค่อนข้างสมเหตุสมผล
	2	ใช้คณิตศาสตร์ในการพูดหรือเขียนเพื่ออธิบายความหมายของคำหรือสถานการณ์ถูกต้องและพอสมเหตุสมผลบ้าง
	1	ใช้คณิตศาสตร์ในการพูดหรือเขียนเพื่ออธิบายความหมายของคำหรือสถานการณ์ไม่ได้คำตอบและไม่สมเหตุสมผล
การสื่อความหมาย	4	เขียนตัวเลข ตัวอักษร และสัญลักษณ์ได้อย่างถูกต้อง สามารถเขียนได้ทันทีและทำให้เข้าใจความหมายได้อย่างชัดเจน
	3	เขียนตัวเลข ตัวอักษร และสัญลักษณ์ได้ถูกต้องแต่ต้องใช้เวลาทำความเข้าใจเล็กน้อย
	2	ใช้ตัวเลข ตัวอักษร และสัญลักษณ์ได้บางแต่แต่ต้องใช้เวลาทำความเข้าใจพอสมควร
	1	ไม่สามารถใช้ตัวเลข ตัวอักษร และสัญลักษณ์ได้อย่างถูกต้องทำให้ไม่ความเข้าใจความหมาย

การนำเสนอ	4	เขียนนำเสนอแนวทางหรือวิธีคิดทางคณิตศาสตร์โดยการเขียนหรือแสดงเป็นภาพได้เข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน
	3	เขียนนำเสนอแนวทางหรือวิธีคิดทางคณิตศาสตร์โดยการเขียนหรือแสดงเป็นภาพได้พอเข้าใจและค่อนข้างซับซ้อน
	2	เขียนนำเสนอแนวทางหรือวิธีคิดทางคณิตศาสตร์โดยการเขียนหรือแสดงเป็นภาพได้พอเข้าใจแต่ต้องใช้เวลาหรือต้องใช้คำถาม
	1	เขียนนำเสนอแนวทางหรือวิธีคิดทางคณิตศาสตร์โดยการเขียนหรือแสดงเป็นภาพไม่ได้

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการวิจัยผู้วิจัยได้ค้นพบแนวทางที่เหมาะสมในการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนออนไลน์ร่วมกับรูปแบบเกมมิฟิเคชั่นที่ส่งเสริมทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ซึ่งประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน วงจรปฏิบัติการที่ 1 พบว่านักเรียนมักจะมีการใช้คำพูดที่ค่อนข้างคลุมเครือในกลุ่มทำให้เข้าใจความหมายคลาดเคลื่อนได้ ผู้สอนจึงเข้าไปอธิบายการใช้คำพูดให้ถูกต้องและให้เหตุผลถ้าใช้การพูดที่ไม่ชัดเจนแล้วจะทำให้ผู้อื่นเกิดความเข้าใจที่ไม่ตรงกัน วงจรปฏิบัติการที่ 2 นักเรียนมีความขัดแย้งภายในกลุ่มเนื่องจากมีความเข้าใจไม่ตรงกันจึงไม่สามารถตอบลงในบทเรียนออนไลน์ได้ ผู้ต้องเข้าไปอธิบายโดยละเอียดอีกครั้งและใช้คำถามกระตุ้นจนเพื่อนภายในกลุ่มมีความเข้าใจได้ตรงกัน วงจรปฏิบัติการที่ 3 นักเรียนสามารถหาคำตอบได้แต่ในการอธิบายคำตอบของนักเรียนจะวนไปวนมาทำให้จัดข้อสรุปไม่ได้ ผู้สอนจึงยกตัวอย่างคำตอบและอธิบายเหตุผลที่มาของคำตอบให้ชัดเจนและเข้าใจง่าย วงจรปฏิบัติการที่ 4 ผู้สอนให้นักเรียนลองพิจารณาเปรียบเทียบเศษส่วนโดยนักเรียนยังไม่ได้เรียนวิธีการคิดซึ่งจะเรียนในขั้นกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนสามารถตอบได้แต่ไม่สามารถหาวิธีการคิดได้ ผู้สอนลองให้นักเรียนใช้การวาดภาพแทนการแสดงจำนวนในการเปรียบจะสามารถอธิบายเหตุผลของคำตอบได้

ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้ เนื่องจากวงจรปฏิบัติการที่ 1 พบว่านักเรียนยังไม่ค่อนเข้าใจเนื้อหา ผู้สอนจึงใช้กระดานเขียนอธิบายเพิ่มเติมและใช้คำถามในการกระตุ้นให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหามากขึ้น วงจรปฏิบัติการที่ 2 นักเรียนมีแสดงเหตุผลของคำตอบไม่ชัดเจนทำให้ผู้สอนต้องใช้กระดานในการอธิบายเพิ่มเติมโดยการเน้นคำหรือข้อความที่สำคัญและเขียนวิธีการคิดเป็นตัวอย่างให้กับนักเรียน วงจรปฏิบัติการที่ 3 นักเรียนใช้การสื่อสารทางคณิตศาสตร์ที่ไม่ชัดเจนโดยการพูดประโยคที่ไม่สมบูรณ์และใช้สัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ที่ทำให้เข้าใจผิดว่าเป็นเครื่องหมายอื่นผู้สอนเข้าไป

อธิบายการใช้คำพูดสมบูรณ์และให้นักเรียนปรับการเขียนสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ใหม่จะทำให้เข้าใจความหมายได้ง่ายขึ้น

ขั้นสรุป เนื่องจากวงจรปฏิบัติการที่ 1 นักเรียนรีบร้อนในการสรุปทำให้การสื่อสารออกมาคลาดเคลื่อนผู้ ให้นักเรียนเรียบเรียงคำพูดและอธิบายใหม่ วงจรปฏิบัติการที่ 2 นักเรียนแย่งกันที่จะอธิบายเนื้อหาที่ได้เรียนมาทำให้การสื่อสารที่ผู้สอนได้รับไม่ชัดเจนและหาข้อสรุปไม่ได้ผู้สอนให้อธิบายทีละกลุ่มและให้เพื่อนและแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมในประเด็นใหม่ที่เพื่อนกลุ่มก่อนหน้ายังไม่ได้อธิบาย วงจรปฏิบัติการที่ 3 นักเรียนไม่สามารถจะอภิปรายสรุปร่วมกันทุกกลุ่มเนื่องจากบางกลุ่มไม่ได้สนใจกับการทำกิจกรรมผู้สอนต้องใช้คำถามเพื่อให้นักเรียนได้ข้อสรุปโดยมีนักเรียนกลุ่มอื่นค่อยช่วยเหลือ วงจรปฏิบัติการที่ 4 จะมีลักษณะเดียวกับวงจรปฏิบัติการที่ 3 คือ นักเรียนไม่สามารถจะอภิปรายสรุปร่วมกันทุกกลุ่มเนื่องจากบางกลุ่มไม่ได้สนใจ ผู้สอนดึงความสนใจด้วยการให้คะแนนจากคำถามและให้นักเรียนช่วยกันสรุปสิ่งได้เรียนมาในกิจกรรม

การจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนออนไลน์ร่วมกับรูปแบบเกมมิฟิเคชั่นช่วยเสริมสร้างทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ทั้ง 4 วงจรปฏิบัติการได้มีการวิเคราะห์แบบสังเกตพฤติกรรมทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์และเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ

ตาราง 2 ผลการวิเคราะห์แบบสังเกตพฤติกรรมทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ทั้ง 4 วงจรปฏิบัติการ

วงจรปฏิบัติการ	**ร้อยละของระดับทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์**											
	การสื่อสาร				**การสื่อความหมาย**				**การนำเสนอ**			
	4	**3**	**2**	**1**	**4**	**3**	**2**	**1**	**4**	**3**	**2**	**1**
1	58.33	48.64	0	0	72.92	27.08	0	0	79.16	20.83	0	0
2	79.17	20.83	0	0	100	0	0	0	100	0	0	0
3	75	25	0	0	91.67	8.33	0	0	100	0	0	0
4	75	25	0	0	100	0	0	0	54.17	45.83	0	0

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์แบบสังเกตพฤติกรรมทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนโดยใช้การสังเกตการณ์สื่อสาร การตรวจจากบทเรียนออนไลน์ของการเขียนสื่อความหมายและการเขียนนำเสนอพบว่าในวงจรปฏิบัติการที่ 1 การสื่อสารอยู่ในระดับดีมาก 7 กลุ่มและระดับดี 5 กลุ่ม การสื่อความหมายอยู่ในระดับดีมาก 9 กลุ่ม และระดับดี 3 กลุ่ม และการนำเสนออยู่ในระดับดีมาก 10 กลุ่มและระดับดี 2 กลุ่ม วงจรปฏิบัติการที่ 2 การสื่อสารอยู่ในระดับดีมาก 10 กลุ่ม

และระดับดี 2 กลุ่ม การสื่อความหมายอยู่ในระดับดีมาก 12 กลุ่ม และการนำเสนออยู่ในระดับดีมาก 12 วงจรปฏิบัติการที่ 3 การสื่อสารอยู่ในระดับดีมาก 9 กลุ่มและระดับดี 3 กลุ่ม การสื่อความหมายอยู่ในระดับดีมาก 11 กลุ่ม และระดับดี 1 กลุ่ม และการนำเสนออยู่ในระดับดีมาก 12 กลุ่มวงจรปฏิบัติการที่ 4 การสื่อสารอยู่ในระดับดีมาก 9 กลุ่มและระดับดี 3 กลุ่ม การสื่อความหมายอยู่ในระดับดีมาก 12 กลุ่ม และการนำเสนออยู่ในระดับดีมาก 7 กลุ่มและระดับดี 5 กลุ่ม เมื่อนักเรียนได้รับการเสริมสร้างทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน จากการใช้บทเรียนออนไลน์ร่วมกับรูปแบบเกมมิฟิเคชั่นครบทั้ง 4 วงจรปฏิบัติการเสร็จสิ้นแล้วผู้วิจัยได้ทดสอบนักเรียนแต่ละกลุ่มทำแบบทดสอบทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์แบบออนไลน์ เรื่อง เศษส่วน เป็นเวลา 1 ชั่วโมง โดยมีข้อคำถาม 16 ข้อคำถามเพื่อวัด เรื่อง เศษส่วน โดยผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบทดสอบทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ ออนไลน์ได้ดังตาราง 3

ตาราง 3 ผลแบบทดสอบเพื่อทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน

เกณฑ์การประเมินทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์	**ระดับทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ (ร้อยละ)**			
	ดีมาก	**ดี**	**พอใช้**	**ปรับปรุง**
ทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์	100	0	0	0

ตารางที่ 3 จากการทำแบบทดสอบออนไลน์เพื่อวัดทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่านักเรียนมีทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์อยู่ในระดับดีมาก จำนวน 12 กลุ่ม

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. การจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนออนไลน์ร่วมกับรูปแบบเกมมิฟิเคชั่นที่ส่งเสริมทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

การจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนออนไลน์ร่วมกับรูปแบบเกมมิฟิเคชั่นที่ส่งเสริมทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่าขั้นนำเข้าสู่บทเรียนการจัดกิจกรรมผู้สอนควรทบทวนโดยเน้นการใช้คำถามในบทเรียนออนไลน์เพื่อให้นักเรียนได้สังเกตและพิจารณาเพื่อหาคำตอบและใช้คำถามกระตุ้นให้นักเรียนเกิดข้อสงสัยและยกตัวอย่างแนวคำตอบพร้อมอธิบายการใช้คณิตศาสตร์ในการพูดหรือเขียนให้ถูกต้องเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้การจัดกิจกรรมผู้สอนควรเน้นการอธิบายเนื้อหาในบทเรียนออนไลน์ให้ชัดเจนโดยใช้การเขียนกระดานในบทเรียนออนไลน์เพื่ออธิบายขั้นตอนการคิดให้กับนักเรียนและ

ใช้คำถามกระตุ้นกับนักเรียนอยู่สม่ำเสมอหรือใช้การอภิปรายร่วมกับนักเรียนของที่มาแต่ละขั้นตอนการคิด จากนั้นให้โจทย์เพิ่มเติมจากบทเรียนออนไลน์ให้นักเรียนฝึกทำจนเกิดความชำนาญจนมีความมั่นใจนำไปใช้ทำลงในบทเรียนออนไลน์ได้อย่างถูกต้องและได้คะแนนสะสมเพิ่มมากขึ้น และขั้นสรุปการจัดกิจกรรมผู้สอนควรเน้นการใช้คำถามที่ต่อเนื่องเพื่อที่จะรวบรวมเป็นข้อสรุปที่ได้เรียนมาและให้นักเรียนอธิบายความหมายของคำตอบหรืออธิบายแนววิธีการคิดเพื่อหาคำตอบโดยร่วมกันอภิปรายในบทเรียนออนไลน์กับผู้สอนและประกาศคะแนนสะสมพร้อมมอบลำดับยศไปกับกลุ่มที่ได้รับการเลื่อนขั้นทำเพื่อให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับพลฐวัตร ฉิมทอง (2563) กล่าวว่าแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้การอภิปรายทางคณิตศาสตร์ที่ส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหา และการสื่อสาร สื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ปริมาตรและความจุของทรงสี่เหลี่ยมมุมฉาก มีประเด็นควรเน้น ได้แก่ การใช้คำถามกระตุ้นคิดกับนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ การทบทวนความรู้โดยการฝึกทำโจทย์ปัญหาให้แก่นักเรียนและใช้วิธีที่หลากหลาย การมีส่วนร่วมของนักเรียน ในการอภิปรายให้นักเรียนส่วนใหญ่มีการพัฒนาความสามารถการแก้ปัญหา และการสื่อสาร สื่อความหมายทางคณิตศาสตร์เพิ่มขึ้น

2. การจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนออนไลน์ร่วมกับรูปแบบเกมมิฟิเคชั่นช่วยเสริมสร้างทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ เรื่องเศษส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่

การจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนออนไลน์ร่วมกับรูปแบบเกมมิฟิเคชั่น เรื่อง เศษส่วน ช่วยเสริมสร้างทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์สังเกตได้จากผลการวิเคราะห์แบบสังเกตพฤติกรรมวัดทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ ในด้านการสื่อสารพบว่าอยู่ในระดับดีมากเนื่องจากนักเรียนสามารถใช้คณิตศาสตร์ในการพูดหรือเขียนเพื่ออธิบายความหมายของคำหรือสถานการณ์ถูกต้องชัดเจนและสมเหตุสมผลและในระดับดีเนื่องจากนักเรียนอธิบายคำตอบค่อนข้างสมเหตุสมผล ด้านการสื่อความหมายพบว่าอยู่ในระดับดีมากเนื่องจากนักเรียนสามารถเขียนตัวเลข ตัวอักษร และสัญลักษณ์ได้อย่างถูกต้อง สามารถเขียนได้ทันทีและทำให้เข้าใจความหมายได้อย่างชัดเจนและในระดับดีนักเรียนเขียนสัญลักษณ์การดำเนินการที่ไม่ชัดเจนต้องใช้เวลาในการทำความเข้าใจเพียงเล็กน้อย ด้านการนำเสนออยู่ในระดับดีมากเนื่องจากนักเรียนสามารถเขียนนำเสนอแนวทางหรือวิธีคิดทางคณิตศาสตร์โดยการเขียนหรือแสดงเป็นภาพได้เข้าใจง่ายไม่ซับซ้อนและในระดับนักเรียนจะเขียนการนำเสนอที่ค่อนข้างซับซ้อนแต่ได้คำตอบที่ถูกต้อง และนักเรียนทุกกลุ่มผ่านเกณฑ์การประเมินคุณภาพซึ่งอยู่ในระดับดีมากเนื่องจากนักเรียนมีทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ในแต่ละองค์ประกอบอยู่ในระดับดีมากเป็นส่วนใหญ่ซึ่งสอดคล้องกับแบบทดสอบวัดทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ที่นักเรียนสามารถทำคะแนนอยู่ในระดับดีมากทุกกลุ่มและทำให้ผ่านเกณฑ์การประเมิน

ทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์เพราะการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนออนไลน์ร่วมกับรูปแบบเกมมิฟิเคชั่นสามารถดึงดูดความสนใจให้นักเรียนอยากจะเรียนรู้ เกิดความสงสัยข้อและข้อคำถามภายในตัวของนักเรียนทำให้นักเรียนต้องพยายามหาคำถามโดยการอภิปรายร่วมกับผู้สอนและกลุ่มเพื่อนภายในกลุ่มของนักเรียนทำให้เกิดทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ ซึ่งสอดคล้องกับข้อสรุปด้านการพัฒนาการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ของ มนธิรา ชื่นชมพุทธ (2563) กล่าวว่าหลังการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวคิดเกมิฟิเคชันพบว่านักเรียนได้มีการสื่อสารร่วมกันทำให้นักเรียนหลายคนที่ไม่ค่อยได้ตอบคำถามหรือแสดงความคิดเห็นได้มีโอกาสในการตอบคำถาม อธิบาย หรือนำเสนอความเข้าใจของตนเองมากขึ้น แต่ถึงอย่างไรก็ตามในขณะที่นักเรียนได้อธิบายคำตอบ หรือแสดงความคิดเห็น ครูต้องคอยตรวจสอบความถูกต้องแนะนำ และอธิบายเพิ่มเติมในส่วนที่นักเรียนยังมีการสื่อสาร สื่อความหมายไม่ถูกต้อง รวมทั้งเปิดโอกาสให้นักเรียนที่มีความเข้าใจและสามารถสื่อสารได้ดีเป็นผู้ช่วยคอยแนะนำเพื่อนร่วมชั้นเรียนอีกด้วย

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบเกมมิฟิเคชั่น ผู้สอนต้องจัดกลุ่มให้กับนักเรียนเพื่อให้นักเรียนมีความกล้าแสดงออกทางการสื่อสารมากขึ้น และควรใช้โปรแกรมในการตรวจสอบคำตอบได้ทันทีในขณะมีการเรียนการสอน

1.2 การจัดกิจกรรมต้องการสร้างเงื่อนการให้คะแนนของการใช้เกมมิฟิเคชั่นต้องโดยให้คะแนนจากคำถามที่ได้กำหนดไว้เท่านั้น ถ้าผู้สอนมีคำถามเพิ่มเติมควรแจ้งให้นักเรียนทราบว่าจะไม่มีการเก็บคะแนนเพื่อไม่ให้นักเรียนอาจจะแข่งขันกันมากเกินไปจนไม่สนใจความถูกต้องในการสื่อสาร

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยการจัดการเรียนโดยใช้บทเรียนออนไลน์ร่วมกับเกมมิฟิเคชั่นเป็นกิจกรรมควรนำไปใช้ต่อในเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์เนื่องผู้วิจัยสังเกตว่าโปรแกรมสำเร็จรูปสามารถสร้างโจทย์ได้ความหลากหลายและเหมาะกับนักเรียนสามารถที่จะเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

เอกสารอ้างอิง (References)

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560). กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย

ฉัตรพงศ์ ชูแสงนิล. (2562). สุดยอดแอพพลิเคชั่นแห่งการประเมินผลการเรียนรู้. สืบค้น 18 กรกฎาคม 2562, จาก https://www.scimath.org/article-technology/item/10115-2019-04-19-03-47-12

พลฐวัตร ฉิมทอง. (2563). ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยใช้ตัวอย่างงานที่มีต่อความรู้ทางคณิตศาสตร์และความสามารถในการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มนธิรา ชื่นชมพุทธ. (2563). การพัฒนากิจกรรมคณิตศาสตร์ตามแนวคิดเกมิฟิเคชันเพื่อเสริมสร้างทักษะการสื่อสารและแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วารสารการศึกษา. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 4(2), 98-110.

วรวิสุทธิ์ ภิญโญยาง. (2556). Marketing Ideas ไอเดียการตลาดพลิกโลก. กรุงเทพมหานคร: กรุงเทพธุรกิจมีเดีย

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2550). ทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

สุวิมล ว่องวาณิช. (2557). การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (พิมพ์ครั้งที่ 17). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Kemmis, S. &McTaggart, R. (1998). The Action Research Planner. Australia: Deakin University Press.

การสร้างแบบวัดสมรรถนะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1

Creating a mathematical communication competency measure for grade 6 students Under the Sukhothai Primary Educational Service Area Office 1

ปรัชชาวดี วังสาย[1] นันทิมา นาคาพงศ์ อัศวรักษ์[2]

Pradchawadee Vangsai, Nanthima Nakaphong Asvaraksha

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้วัตถุประสงค์เพื่อสร้างและหาคุณภาพแบบวัดสมรรถนะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขต 1 2) เพื่อสร้างเกณฑ์ปกติสำหรับแบบวัดสมรรถนะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขต 1 โดยกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 จำนวน 370 คน ซึ่งการเลือกกลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการสุ่มสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบวัดเชิงสถานการณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา อำนาจจำแนก ความเชื่อมั่น ความตรงเชิงโครงสร้าง การหาตำแหน่งเปอร์เซ็นไทล์ และการหาคะแนนทีปกติ ผลการศึกษาพบว่า 1) แบบวัดสมรรถนะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ตามแนวคิดของ Kennedy and Tipps (1994) 8 พฤติกรรมบ่งชี้ 9 สถานการณ์ 24 ข้อคำถาม มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยมีค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญตั้งแต่ 0.67 ถึง 1.00 มีค่าความยากตั้งแต่ 0.54 ถึง 0.79 ค่าอำนาจจำแนก 0.21 ถึง 0.41 มีความเชื่อมั่นด้านการประเมิน โดยการหาดัชนีความสอดคล้องของผู้ประเมิน เท่ากับ 0.99 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .70 2) ค่าดัชนีความสอดคล้องของโมเดลประกอบด้วย ค่า Chi-square = 20.82, p-value = 0.23, CFI = 0.98, TLI = 0.97, RMSEA = 0.04 และ SRMR = 0.04 แสดงว่าโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลสมรรถนะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และมีความตรงเชิงโครงสร้าง 3) เกณฑ์ปกติระดับท้องถิ่นของแบบวัดมีค่าเฉลี่ย = 49.44 , S.D. = 7.89

Received: 2023-05-07 **Revised**: 2023-06-17 **Accepted**: 2023-06-20

[1] คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร Faculty of Education, Naresuan University.

Corresponding Author e-mail: pradchawadeev64@nu.ac.th

[2] คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร Faculty of Education, Naresuan University.

Corresponding Author e-mail: nanthiman@nu.ac.th

มีช่วงคะแนนทีปกติ ตั้งแต่ T20 ถึง T72 ที่แบ่งเป็น 5 ระดับคือ ดีมาก ดี พอใช้ ปรับปรุง และต้องพัฒนา

คำสำคัญ (Keywords): แบบวัด; สมรรถนะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์; คณิตศาสตร์

Abstract

The research purposes were to construct and determine qualities of Creating a mathematical communication competency measure for grade 6 students Under the Sukhothai Primary Educational Service Area Office 1, and to establish the norm of their test scores in Creating a mathematical communication competency measure for grade 6 students Under the Sukhothai Primary Educational Service Area Office 1. The sample group, obtained by using multi – Stage Random Sampling, consisted of 370 prathomsuksa 6 studying in the second semester of the academic year 2022 in Sukhothai Primary Educational Service Area Office 1. The instrument of this study was creating a mathematical communication competency measure for grade 6 students. data analysis to find content validity, difficulty, classification power, confidence Structural validity analysis by confirmatory component analysis method and find the norm by means of comparing percentiles as normal scores. The results of the research were as follows: 1. Mathematical communication competence divided into 3 components according to the concept of Kennedy and Tipps (1994) follows: Language of Mathematics, Mathematics Representations and Clarity of Presentation. Mathematical Communication Performance Test for grade 6 students created by the researcher with a subjective nature, 1 issue, 9 situations, 24 questions. The quality measurements are accurate in terms of content. with an average opinion score of experts ranging from 0.67 to 1.00, with difficulty ranging from 0.54 to 0.79, classification power from 0.21 to 0.41, and having confidence in the assessment. By finding the consistency index of the assessor equal to 0.99 2) The model consistency index consisted of Chi-square = 20.82, p-value = 0.23, CFI = 0.98, TLI = 0.97, RMSEA = 0.04 and SRMR = 0.04 indicating that the confirmatory component analysis model of the communication performance model mathematical are consistent with empirical data and structural validity. 3) The local norms of the scale were mean = 49.44, S.D. = 7.89, with normal scores ranging from T20 to T72 divided into 5 levels: very good, good, fair, improvement and need improvement.

Keywords: Measurement form; Mathematical communication competency; Mathematics

บทนำ (Introduction)

เนื่องจากคณิตศาสตร์ช่วยให้มนุษย์มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผล เป็นระบบ มีแบบแผน สามารถวิเคราะห์ปัญหาหรือสถานการณ์ได้อย่างรอบคอบและถี่ถ้วน ช่วยให้คาดการณ์ วางแผน ตัดสินใจ แก้ปัญหา ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) และการรู้เรื่องคณิตศาสตร์ที่สำคัญอีกด้านหนึ่งคือเรื่องของกระบวนการทางคณิตศาสตร์ หรือการคิดให้เป็นคณิตศาสตร์ กระบวนการที่นักเรียนนำมาใช้ในความพยายามที่จะแก้ปัญหานั้นถือว่าเป็นสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ สมรรถนะต่าง ๆ เหล่านี้จะสะท้อนถึงวิธีที่นักเรียนใช้กระบวนการทางคณิตศาสตร์ในการแก้ปัญหา กรอบการประเมินผลของ PISA เลือกเน้น 8 สมรรถนะ ซึ่งการสื่อสารเป็นอีกหนึ่งเรื่องที่เน้น (โครงการ PISA ประเทศไทย สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2552) และสอดคล้องกับกษมา เกิดประสงค์ (2560) ว่า การใช้คณิตศาสตร์ในการสื่อสารช่วยให้นักเรียนมีความชัดเจนในแนวคิดและเกิดความเข้าใจที่ลึกซึ้งกับสิ่งที่เรียน และการที่นักเรียนได้ฝึกสมรรถนะการสื่อสารอยู่ตลอดเวลาโดยครูเป็นผู้คอยแนะนำอย่างใกล้ชิด รวมทั้งให้ข้อมูลย้อนกลับและแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียนโดยการอภิปรายแนวความคิดร่วมกัน ทำให้นักเรียนรู้ข้อบกพร่องและสามารถแก้ไขให้ถูกต้องและสื่อสารแนวคิดทางคณิตศาสตร์ของตนให้ผู้อื่นเข้าใจ เป็นการฝึกให้นักเรียนใช้สมรรถนะการสื่อสารอยู่ตลอดเวลา ส่งผลให้ผู้เรียนมีสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ด้านการสื่อสารที่สูงขึ้น และจากงานวิจัยของนวพล นนทภา (2562) ที่ว่า สมรรถนะการสื่อสารเป็นสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ที่ผู้เรียนใช้ในการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ให้ผู้อื่นเข้าใจทั้งการพูดและการเขียน โดยการสื่อสารทางคณิตศาสตร์นั้นต้องอยู่บนพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ ผู้เรียนส่วนใหญ่นั้นสามารถเขียนได้อย่างถูกต้อง แต่ผู้เรียนยังไม่สามารถสื่อสารทางคณิตศาสตร์ ด้านการพูด และการอธิบายแนวคิดทางคณิตศาสตร์ได้ครบถ้วน อาจเนื่องมาจากผู้เรียนไม่ได้รับการส่งเสริมการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ และการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ สอดคล้องกับ Emori (2005) กล่าวว่า ครูยังไม่ได้ให้ความสำคัญกับการสื่อสารทางคณิตศาสตร์มากนัก เนื่องจากให้ความสำคัญกับปริมาณการพูดของนักเรียนในชั้นเรียน โดยไม่ได้พิจารณามุมมองด้านคุณภาพของการคิด และวิธีการแสดงออก จึงทำให้สมรรถนะการสื่อสารเป็นเรื่องที่สำคัญ

การวัดผลมีประโยชน์ต่อการศึกษาช่วยให้ผู้เกี่ยวข้องทราบข้อมูลต่าง ๆ ที่จะนำมาใช้ในการวางแผน พัฒนา และปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ทางการศึกษา ผู้เกี่ยวข้องที่ได้รับประโยชน์จากการวัดผลการศึกษา ได้แก่ นักเรียน(รับโดยตรง) ครู ผู้ปกครอง และ ผู้บริหาร (เพชราวดี จงประดับเกียรติ, 2551) จึงทำให้การการสร้างเครื่องมือวัดเป็นเรื่องที่สำคัญ ถ้าเครื่องมือดีสามารถทำให้การวัดในสิ่งที่เราต้องการวัดได้ตรงและชัดเจน ทำให้เราเข้าใจถึงปัญหา และพร้อมหาแนวทางการแก้ไข แบบวัดเชิงสถานการณ์ เป็นรูปแบบการวัดที่ใช้วิธีการกำหนดข้อความ ภาพ

ตาราง ให้นักเรียนอ่านหรือพิจารณาดูก่อน แล้วตั้งคำถามที่เกี่ยวข้องกับข้อความ หรือภาพ หรือตารางที่กำหนดให้นั้น แบบวัดประเภทนี้ถือว่าเป็นแบบวัดที่สร้างยากกว่าชนิดอื่น แต่มักจะมีคุณภาพดีกว่า (สมนึก ภัททิยธนี, 2553) และเป็นแบบวัดที่แสดงถึงฝีมือหรือความสามารถของผู้สร้าง แบบวัดในด้านความสามารถนำความรู้ที่เรียนมาผนวกกับเงื่อนไขในสถานการณ์ที่กำหนดให้ได้ดีเพียงใด สามารถวัดความรู้ขั้นสูงทั้งด้านสมรรถภาพสมองและด้านจิตพิสัย เร้าใจผู้ตอบให้ติดตามเพราะได้อ่านเรื่องราวและได้คิดมากกว่าข้อสอบประเภทอื่นๆ และสร้างความยุติธรรมให้แก่ผู้เข้าสอบทุกคนเพราะได้อ่านสถานการณ์เดียวกันทั้งหมด ไม่มีใคร ได้เปรียบเสียเปรียบ เพราะใช้ตำราต่างกันหรือการสอนที่มีความแตกต่างกัน เป็นต้น (พิชิต ฤทธิ์จรูญ, 2552)

จากเหตุผลดังกล่าว จะเห็นได้ว่า สมรรถนะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ สามารถพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ เข้าใจในหลักพื้นฐานทางคณิตศาสตร์สามารถเขียนอธิบายให้กับผู้อื่นได้ และเป็นสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบัน ผู้วิจัยเล็งเห็นถึงความสำคัญของสมรรถนะนี้ รวมทั้งความจำเป็นและประโยชน์ของแบบวัดที่จะนำไปใช้ในการประเมินสมรรถนะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนและแนวทางในการพัฒนาการสอนของครู อย่างไรก็ตามการพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์จะได้ผลหรือไม่ขึ้นอยู่กับว่ามีสมรรถนะนั้นมากน้อยเพียงใด ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการประเมินสมรรถนะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนก่อนจะมีการพัฒนา เพื่อจะได้พัฒนาได้อย่างถูกต้อง ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีความสนใจในการสร้างแบบวัดสมรรถนะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อสร้างและหาคุณภาพแบบวัดสมรรถนะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขต 1
2. เพื่อสร้างเกณฑ์ปกติสำหรับใช้แบบวัดสมรรถนะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

วิธีการดำเนินการวิจัยฉบับนี้ จะใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2565 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 จำนวน 2,312 คน จาก 126 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 จำนวน 370 คน โดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi – Stage Random Sampling) ดังนี้

ขั้นที่ 1 สุ่มเขตพื้นที่การศึกษา โดยใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ที่มีหน่วยสุ่มเป็นเขตพื้นที่การศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย จำนวน 3 เขต ได้เป็นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1

ขั้นที่ 2 สุ่มโรงเรียน โดยใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ที่มีหน่วยสุ่มเป็นโรงเรียน ได้โรงเรียนจำนวน 18 โรงเรียน โดยครั้งที่ 1 ได้โรงเรียนจำนวน 1 โรงเรียน ครั้งที่ 2 ได้โรงเรียนจำนวน 8 โรงเรียน ครั้งที่ 3 ได้โรงเรียนจำนวน 9 โรงเรียน

ขั้นที่ 3 สุ่มนักเรียน โดยใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ที่มีหน่วยสุ่มเป็นรายชื่อนักเรียน ได้นักเรียนจำนวน 370 คน โดยครั้งที่ 1 ได้นักเรียนจำนวน 30 คน ครั้งที่ 2 ได้นักเรียนจำนวน 170 คน ครั้งที่ 3 ได้นักเรียนจำนวน 170 คน

เมื่อทำการสุ่มตัวอย่างตามขั้นตอนข้างต้น จะได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างสำหรับการหาคุณภาพเครื่องมือ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 จำนวน 200 คน ประกอบด้วย

1.1 กลุ่มตัวอย่างสำหรับทดลองการหาคุณภาพครั้งที่ 1 เพื่อหาความยากง่าย อำนาจจำแนก ความเชื่อมั่นของการประเมิน และความเชื่อมั่นทั้งฉบับ จำนวน 30 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างสำหรับทดลองการหาคุณภาพครั้งที่ 2 เพื่อหาความยากง่าย อำนาจจำแนก ความเชื่อมั่นทั้งฉบับ และความตรงเชิงโครงสร้าง โดยทำการสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย ซึ่งผู้วิจัยได้คำนวณตามกฎของ Hair และคณะ (Hair et al.,1998 อ้างถึงในนงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) กล่าวคือ จำนวนกลุ่มตัวอย่างควรมี 10 – 20 เท่าของตัวแปรสังเกตได้ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้มีตัวแปรสังเกตได้ 8 ตัวแปร ดังนั้น ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมควรมีอย่างน้อย 160 คน และจากการศึกษาการกำหนดกลุ่มตัวอย่างสำหรับงานวิจัยที่ศึกษาค่าเฉลี่ยของประชากรของศิริชัย กาญจนวาสี, ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์ และดิเรก ศรีสุโข (2551) เมื่อยอมรับให้ความคลาดเคลื่อนของการประมาณค่าเฉลี่ยเกิดขึ้นได้ในระดับ ±10 ของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ที่ระดับความเชื่อมั่น 99% และเพื่อให้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้มีความเป็นตัวแทนที่ดีของประชากรที่ศึกษาและป้องกันความไม่สมบูรณ์ของการตอบข้อคำถามของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยจึงเพิ่มขนาดของกลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวน 170 คน

2. กลุ่มตัวอย่างในการสร้างเกณฑ์ปกติ จำนวน 170 คน ได้แก่ โรงเรียนบ้านขุนนาวัง จำนวน 12 คน โรงเรียนวัดปากพระ จำนวน 20 คน โรงเรียนบ้านหนองกระดิ่ง จำนวน 11 คน โรงเรียนวัดมุจลินทาราม จำนวน 24 คน โรงเรียนบ้านลานกระบือ จำนวน 35 คน โรงเรียนบ้านยางเมือง จำนวน 10 คน โรงเรียนบ้านวังลึก จำนวน 17 คน โรงเรียนบ้านตลิ่งชัน จำนวน 18 คน และโรงเรียนบ้านกง(ราษฎร์อุทิศ) จำนวน 23 คน

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบวัดสมรรถนะในการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีลักษณะเป็นอัตนัย จำนวน 1 ฉบับ ประกอบด้วย 9 สถานการณ์ 24 ข้อคำถาม และมีขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ดังนี้

1. ขอคำแนะนำและตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของข้อคำถามจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.80

2. นำแบบวัดที่ได้ปรับปรุงแก้ไขจากคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้ว ได้แบบวัดจาก 12 สถานการณ์ไปทดลองครั้งที่ 1 กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านปากคลองร่วม จำนวน 30 คน เพื่อวิเคราะห์คุณภาพรายข้อ โดยความยาก มีค่าตั้งแต่ 0.52 ถึง 0.79 อำนาจจำแนก มีค่าตั้งแต่ 0.21 ถึง 0.75 จากนั้นคัดเลือกข้อคำถามที่มีคุณภาพตามเกณฑ์ นำไปหาความเชื่อมั่นทั้งฉบับโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค โดยค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ คือ .91 รวมทั้งเกณฑ์การให้คะแนนเป็นแบบรูบริค ให้คะแนนเป็น 0, 1, 2 และ3 คะแนน หาความเชื่อมั่นของการประเมิน โดยพิจารณาดัชนีความสอดคล้องของผู้ประเมิน(Rater Agreement Index: RAI) ซึ่งให้ครูผู้สอนวิชาคณิตศาสตร์ จำนวน 2 คน มาตรวจให้คะแนน ได้ค่า RAI เท่ากับ 0.997

3. ดำเนินการคัดเลือกแบบวัดจาก 12 สถานการณ์ ให้เหลือเพียง 9 สถานการณ์ โดยการตัดสถานการณ์ออก องค์ประกอบละ 1 สถานการณ์ ด้วยการพิจารณาความยากง่าย อำนาจจำแนกของแต่ละข้อคำถาม

4. ทดสอบครั้งที่ 2 ผู้วิจัยนำแบบวัดฉบับที่ปรับปรุงจากการทดสอบครั้งที่ 1 ไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างทดลองใช้ครั้งที่ 2 จำนวน 170 คน เพื่อวิเคราะห์คุณภาพรายข้อ ได้แก่ ความยาก อำนาจจำแนก ส่วนความเชื่อมั่นวิเคราะห์ทั้งฉบับ รวมทั้งพิจารณากำหนดเวลาที่เหมาะสมในการทดสอบ จากนั้นหาความตรงเชิงโครงสร้างโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

5. สร้างเกณฑ์ปกติของแบบวัดสมรรถนะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ ทดสอบครั้งที่ 3 กับนักเรียน จำนวน 170 คน ผู้วิจัยนำคะแนนจากการทดสอบครั้งที่ 3 สร้างเกณฑ์ปกติ โดยใช้คะแนน T ปกติ (Normalized T - Score) ส่วนคะแนนใดที่ไม่มีนักเรียนสอบได้จะนำคะแนนที่ว่างนั้นมาหาคะแนน T ปกติ โดยอาศัยการสร้างสมการพยากรณ์

6. จัดพิมพ์แบบวัดฉบับสมบูรณ์ของแบบวัดสรรถนะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 การรายงานผลและจัดทำรูปเล่ม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยพิจารณาจากค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยใช้ของโรเนลลีและแฮมเบลตัน (Rowinelli & Hambleton, 1977 อ้างถึงใน ล้วนยศ และอังคณา สายยศ, 2543)

2. ความยาก (Difficulty) ของแบบวัดสมรรถนะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้ของ D.R Whitney และ D.L Sabers ดังนี้ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2543, หน้า 199-201)

3. อำนาจจำแนก (Discrimination) ของแบบวัดสมรรถนะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้ของ D.R Whitney และ D.L Sabers ดังนี้ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2543, หน้า 199-201)

4. ค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้ประเมิน(Rater Agreement Index: RAI) โดยกรณีหลายพฤติกรรมหลายตัวอย่างหลายผู้ประเมิน (ไพศาล วรคำ. 2558: 278-296)

5. ความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha-Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1951 อ้างถึงใน ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2543)

6. ความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct validity) โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง (Second order confirmatory factor analysis : CFA) ด้วยโปรแกรม Mplus เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง โดยพิจารณาค่าดัชนีที่ใช้ตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลของการวัดกับข้อมูลเชิงประจักษ์

7. การสร้างเกณฑ์ปกติ (Norms) คือ การหาตำแหน่งเปอร์เซ็นไทล์ (Percentile Rank) และการหาคะแนน T ปกติ (Normalized T-Score)

ผลการวิจัย (Research Results)

ตอนที่ 1 ผลการสร้างและหาคุณภาพแบบวัดสมรรถนะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขต 1

1. การสร้างแบบวัดสมรรถนะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขต 1 ผลการสังเคราะห์พบว่า นิยามของสมรรถนะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบตามแนวคิดของ Kennedy and Tipps (1994) 1. ภาษาทางคณิตศาสตร์ 2. การแสดงแนวคิดทางคณิตศาสตร์ 3. ความชัดเจนของการนำเสนอ และเมื่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของนิยามสมรรถนะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ พบว่า พฤติกรรมบ่งชี้ที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ได้มีความสอดคล้องกับนิยามองค์ประกอบของสมรรถนะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ โดยมีดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งได้ 0.67 ถึง 1.00 และโครงสร้างของแบบวัดสมรรถนะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 โครงสร้างของแบบวัดสมรรถนะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์

องค์ประกอบ	นิยามองค์ประกอบสมรรถนะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์	พฤติกรรมบ่งชี้	ข้อคำถาม
1) ภาษาทาง	ความสามารถในการตีความ	1. มีความเข้าใจในสถานการณ์	3 ข้อ

คณิตศาสตร์ (Language of Mathematics	สถานการณ์โดยการใช้แนวคิดทางคณิตศาสตร์ เพื่อถ่ายทอดข้อมูลด้วยข้อความให้ผู้รับสารเข้าใจตรงกัน	2. สามารถใช้แนวคิดทางคณิตศาสตร์ตีความสถานการณ์ได้อย่างถูกต้อง 3. สามารถถ่ายทอดข้อมูลด้วยข้อความให้ผู้รับสารเข้าใจตรงกัน	
2) การแสดงแนวคิดทางคณิตศาสตร์ (Mathematics Representations)	ความสามารถในการสื่อสารแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับคณิตศาสตร์ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม โดยใช้การเขียนตัวอักษร ตัวเลข สัญลักษณ์ รูปภาพ เพื่ออธิบาย อภิปราย ให้ผู้อื่นได้รับทราบ และเข้าใจความหมายได้ตรงกัน	1. เขียนแสดงแนวคิดทางคณิตศาสตร์ ด้วยตัวอักษร ตัวเลข และใช้สัญลักษณ์ อธิบายแนวคิดทางคณิตศาสตร์ได้ถูกต้องตามหลักคณิตศาสตร์ 2. สามารถเขียนอธิบายให้ผู้อื่นเข้าใจความหมายได้ตรงกัน	3 ข้อ
3) ความชัดเจนของการนำเสนอ (Clarity of Presentation)	ความสามารถในการถ่ายทอดเรื่องราว แสดงวิธีคิด หลักฐาน หรือข้อมูลประกอบการแก้ปัญหา เพื่อนำเสนอแนวคิดหรือวิธีการของตนเองอย่างเป็นระบบ	1. เขียนถ่ายทอดวิธีคิดตามแนวคิดทางคณิตศาสตร์ได้อย่างครบถ้วน 2. นำเสนอวิธีการแก้ปัญหาที่หลากหลาย 3. นำเสนอแนวคิดได้อย่างเป็นระบบเพื่อให้ผู้รับสารเข้าใจได้ง่ายขึ้น	3 ข้อ
รวมทั้งสิ้น			9 ข้อ

2. ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ของแบบวัดสมรรถนะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ พบว่า แบบวัดที่สร้างขึ้น จำนวน 12 สถานการณ์ 32 ข้อคำถาม ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.67 ถึง 1.00 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.50 สรุปได้ว่า แบบวัดที่สร้างขึ้นมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาผ่านเกณฑ์ทุกข้อคือ ข้อคำถามมีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์ทุกข้อ

3. ความยาก อำนาจจำแนก ดัชนีความสอดคล้องของผู้ประเมิน และความเชื่อมั่นของแบบวัดสมรรถนะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ พบว่า แบบวัดมีข้อสอบที่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 30 ข้อคำถาม โดยมีความยากตั้งแต่ 0.52 ถึง 0.79 และอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.21 ถึง 0.75 และข้อสอบที่ไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 2 ข้อ มีความยาก 0.88 และ 0.9 อำนาจจำแนก 0.17 และ -0.04 ตามลำดับ ซึ่งไม่อยู่ระหว่าง 0.20 ถึง 0.80 ดัชนีความสอดคล้องของผู้ประเมิน คือ .997 ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงว่าผู้ประเมินมีความสอดคล้องกันมาก อยู่ในระดับดีมาก และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ คือ .91 ซึ่งผู้วิจัยกำหนดแบบวัดให้มี 9 สถานการณ์ โดยมี 3 องค์ประกอบ องค์ประกอบละ 3 สถานการณ์

โดยผู้วิจัยพิจารณาว่าในแต่ละสถานการณ์นั้น สถานการณ์ใดมีค่าความยากและค่าอำนาจจำแนกที่เหมาะสมมากที่สุด จึงคัดเลือกไว้ พบว่า องค์ประกอบที่ 1 คัดเลือกสถานการณ์ที่ 1, 2 และ 3 ส่วนสถานการณ์ที่ 4 ตัดทิ้ง องค์ประกอบที่ 2 คัดเลือกสถานการณ์ที่ 5, 6 และ 7 ส่วนสถานการณ์ที่ 8 ตัดทิ้ง และองค์ประกอบที่ 3 คัดเลือกสถานการณ์ที่ 10, 11 และ 12 ส่วนสถานการณ์ที่ 9 ตัดทิ้ง

ตอนที่ 2 ผลการหาคุณภาพแบบวัดสมรรถนะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ ตรวจสอบความยาก อำนาจจำแนก ความเชื่อมั่น และความตรงเชิงโครงสร้างของแบบวัดสมรรถนะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 1

1. ความยาก อำนาจจำแนก และความเชื่อมั่นของแบบวัดสมรรถนะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ โดยผู้วิจัยนำแบบวัดที่ผ่านการคัดเลือกไว้ จำนวน 9 สถานการณ์ 24 ข้อคำถาม แล้วนำไปทดสอบกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 170 คน ได้ความยากและอำนาจจำแนกของข้อสอบอัตนัย จำนวน 24 ข้อ มีความยากตั้งแต่ 0.54 ถึง 0.79 มีอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.21 ถึง 0.41 ซึ่งทุกข้อผ่านเกณฑ์ และความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.70 ซึ่งมีค่าอยู่ในระดับพอใช้ที่สามารถยอมรับได้ และความเหมาะสมของเวลาในการทำแบบวัด จำนวน 9 สถานการณ์ 24 ข้อคำถาม คือ เวลา 1 ชั่วโมง โดยเฉลี่ยใช้เวลาทำข้อคำถามละ 2 นาที 30 วินาที ซึ่งเป็นเวลาที่เหมาะสมที่สุด

2. ความตรงเชิงโครงสร้าง

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันของโมเดลการวัดสมรรถนะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (n=170)

	Y1	Y2	Y3	Y4	Y5	Y6	Y7	Y8
Y1	1							
Y2	.52**	1						
Y3	.34**	.55**	1					
Y4	.07	.14	.24**	1				
Y5	-.02	.06	.12	.35**	1			
Y6	-.06	.07	.10	.12	.12	1		
Y7	.10	.11	.01	.05	.09	.32**	1	
Y8	.04	.12	.02	.14	.24**	.32**	.34**	1

หมายเหตุ ** มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 2 พบว่า พฤติกรรมบ่งชี้สมรรถนะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ทั้ง 8 พฤติกรรมบ่งชี้ มีความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งหมด 28 คู่ โดยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าตั้งแต่ -0.02 ถึง 0.55 และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 9 คู่ และเป็นความสัมพันธ์ทางบวกทุกคู่ ยกเว้น 2 คู่ คือ เขียนแสดงความเข้าใจใน

สถานการณ์(Y1) กับเขียนแสดงแนวคิดให้ผู้อื่นเข้าใจความหมายได้ตรงกัน (Y5) และเขียนแสดงความเข้าใจในสถานการณ์ (Y1) กับเขียนถ่ายทอดวิธีคิดตามแนวคิดทางคณิตศาสตร์ได้อย่างครบถ้วน (Y6) ที่มีความสัมพันธ์ทางลบ โดยพฤติกรรมบ่งชี้ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุด คือ ใช้แนวคิดทางคณิตศาสตร์เขียนอธิบายสถานการณ์ได้อย่างถูกต้อง (Y2) กับ เขียนถ่ายทอดข้อมูลด้วยข้อความที่ทำให้ให้ผู้รับสารเข้าใจตรงกัน (y3) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.55 พฤติกรรมบ่งชี้ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำสุด คือ เขียนแสดงความเข้าใจในสถานการณ์(Y1) กับเขียนแสดงแนวคิดให้ผู้อื่นเข้าใจความหมายได้ตรงกัน (Y5) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ -0.02

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ของโมเดลการวัดสมรรถนะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ (n=170)

องค์ประกอบและพฤติกรรมบ่งชี้	Factor Loading	S.E.	t	R^2
องค์ประกอบที่ 1 ภาษาทางคณิตศาสตร์ (m1)	0.30	0.15	2.07*	0.09
พฤติกรรมบ่งชี้ที่ 1 เขียนแสดงความเข้าใจในสถานการณ์ (y1)	0.57	0.07	8.45**	0.33
พฤติกรรมบ่งชี้ที่ 2 ใช้แนวคิดทางคณิตศาสตร์เขียนอธิบายสถานการณ์ได้อย่างถูกต้อง (y2)	0.91	0.07	12.31**	0.83
พฤติกรรมบ่งชี้ที่ 3 เขียนถ่ายทอดข้อมูลด้วยข้อความที่ทำให้ให้ผู้รับสารเข้าใจตรงกัน (y3)	0.60	0.07	8.59**	0.36
องค์ประกอบที่ 2 การแสดงแนวคิดทางคณิตศาสตร์ (m2)	0.68	0.28	2.38**	0.46
พฤติกรรมบ่งชี้ที่ 1 เขียนอธิบายแนวคิดทางคณิตศาสตร์ด้วยตัวอักษร ตัวเลข และใช้สัญลักษณ์ ได้ถูกต้องตามหลักคณิตศาสตร์ (y4)	0.56	0.15	3.81**	0.31
พฤติกรรมบ่งชี้ที่ 2 เขียนแสดงแนวคิดให้ผู้อื่นเข้าใจความหมายได้ตรงกัน (y5)	0.62	0.16	3.90**	0.39
องค์ประกอบที่ 3 ความชัดเจนของการนำเสนอ (m3)	0.60	0.26	2.29*	0.37
พฤติกรรมบ่งชี้ที่ 1 เขียนถ่ายทอดวิธีคิดตามแนวคิดทางคณิตศาสตร์ได้อย่างครบถ้วน (y6)	0.53	0.09	5.71**	0.28
พฤติกรรมบ่งชี้ที่ 2 เขียนนำเสนอวิธีการแก้ปัญหาที่หลากหลายได้ (y7)	0.54	0.09	5.85**	0.29
พฤติกรรมบ่งชี้ที่ 3 เขียนนำเสนอแนวคิดอย่างเป็นระบบให้ผู้รับสารเข้าใจได้ง่ายขึ้น (y8)	0.64	0.10	6.49**	0.41
ดัชนีความสอดคล้อง χ^2 = 20.82, df = 17, p – value = 0.23 , RMSEA = 0.04, CFI = 0.98 , TLI = 0.97 , SRMR = 0.04				

หมายเหตุ * มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
** มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของพฤติกรรมบ่งชี้โมเดลการวัดสมรรถนะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทั้ง 8 พฤติกรรมบ่งชี้ ค่าน้ำหนักองค์ประกอบทั้งหมดมีค่าเป็นบวก ขนาดตั้งแต่ 0.53 ถึง 0.91 และทุกตัวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัวบ่งชี้ เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า

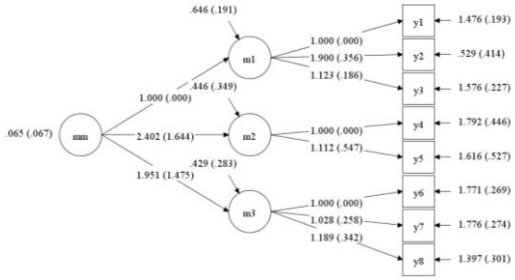
องค์ประกอบที่ 1 ภาษาทางคณิตศาสตร์ ซึ่งประกอบด้วย 3 พฤติกรรมบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.57 ถึง 0.91 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกพฤติกรรมบ่งชี้ แสดงว่าทั้ง 3 พฤติกรรมบ่งชี้ เป็นพฤติกรรมบ่งชี้ภาษาทางคณิตศาสตร์ โดยพฤติกรรมบ่งชี้ที่ค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด คือ พฤติกรรมบ่งชี้ที่ 2 ใช้แนวคิดทางคณิตศาสตร์เขียนอธิบายสถานการณ์ได้อย่างถูกต้อง (a=0.91) และพฤติกรรมบ่งชี้ที่ค่าน้ำหนักองค์ประกอบต่ำสุด คือ พฤติกรรมบ่งชี้ที่ 1 เขียนแสดงความเข้าใจในสถานการณ์ และพฤติกรรมบ่งชี้ที่ 3 เขียนถ่ายทอดข้อมูลด้วยข้อความที่ทำให้ให้ผู้รับสารเข้าใจตรงกัน (a=0.57) ทั้งนี้ทั้ง 3 ตัวบ่งชี้ มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ เท่ากับ 0.33, 0.83 และ 0.36 ตามลำดับ

องค์ประกอบที่ 2 การแสดงแนวคิดทางคณิตศาสตร์ ซึ่งประกอบด้วย 2 พฤติกรรมบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.53 ถึง 0.62 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกพฤติกรรมบ่งชี้ แสดงว่า ทั้ง 2 พฤติกรรมบ่งชี้ เป็นพฤติกรรมบ่งชี้การแสดงแนวคิดทางคณิตศาสตร์ โดยพฤติกรรมบ่งชี้ที่ค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด คือ พฤติกรรมบ่งชี้ที่ 2 เขียนแสดงแนวคิดให้ผู้อื่นเข้าใจความหมายได้ตรงกัน (a=0.62) และพฤติกรรมบ่งชี้ที่ค่าน้ำหนักองค์ประกอบต่ำสุด คือ พฤติกรรมบ่งชี้ที่ 1 เขียนอธิบายแนวคิดทางคณิตศาสตร์ ด้วยตัวอักษร ตัวเลข และใช้สัญลักษณ์ ได้ถูกต้องตามหลักคณิตศาสตร์ (a=0.56) ทั้งนี้ทั้ง 2 พฤติกรรมบ่งชี้ มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ เท่ากับ 0.31 และ 0.39 ตามลำดับ

องค์ประกอบที่ 3 ความชัดเจนของการนำเสนอ ซึ่งประกอบด้วย 3 พฤติกรรมบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.53 ถึง 0.64 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกพฤติกรรมบ่งชี้ แสดงว่า ทั้ง 3 พฤติกรรมบ่งชี้ เป็นพฤติกรรมบ่งชี้ความชัดเจนของการนำเสนอ โดยพฤติกรรมบ่งชี้ที่ค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด คือ พฤติกรรมบ่งชี้ที่ 3 เขียนนำเสนอแนวคิดอย่างเป็นระบบ ให้ผู้รับสารเข้าใจได้ง่ายขึ้น (a=0.64) และพฤติกรรมบ่งชี้ที่ค่าน้ำหนักองค์ประกอบต่ำสุด คือ พฤติกรรมบ่งชี้ที่ 1 เขียนถ่ายทอดวิธีคิดตามแนวคิดทางคณิตศาสตร์ได้อย่างครบถ้วน (a=0.53) ทั้งนี้ทั้ง 3 พฤติกรรมบ่งชี้ มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ เท่ากับ 0.28, 0.29 และ 0.41 ตามลำดับ

ค่าดัชนีความสอดคล้องกลมกลืนระหว่างโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ได้ค่าไค-สแควร์ (Chi-square) เท่ากับ 20.82 (df = 17), ค่า p – value เท่ากับ 0.23 , ค่า RMSEA เท่ากับ 0.04, ค่า CFI เท่ากับ 0.98, ค่า TLI เท่ากับ 0.97 และค่า SRMR เท่ากับ 0.04 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ค่าสถิติวัดระดับความสอดคล้องคือ โมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลมีความสอดคล้อง

กับข้อมูลเชิงประจักษ์ และมีความตรงเชิงโครงสร้าง และสามารถสร้างโมเดลการวัดสมรรถนะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แสดงดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 โมเดลการวัดสมรรถนะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ตอนที่ 3 ผลการสร้างเกณฑ์ปกติสำหรับใช้แบบวัดสมรรถนะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขต 1

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์เกณฑ์ปกติ เพื่อใช้เป็นเกณฑ์การประเมินของแบบวัดสมรรถนะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (n=170)

คะแนนดิบ	จำนวน(คน)	คะแนน T ปกติ	การแปลผล
61 - 79	11	65 – 79	ดีมาก
53 - 60	52	55 – 64	ดี
45 - 52	65	45 – 54	พอใช้
38 - 44	30	35 - 44	ปรับปรุง
0 - 37	12	24 - 34	ต้องพัฒนา

จากตารางที่ 4 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ส่วนใหญ่มีระดับสมรรถนะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์อยู่ในระดับพอใช้ และเกณฑ์ปกติในการแบ่งระดับสมรรถนะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่ ดีมาก ดี พอใช้ ปรับปรุง และต้องพัฒนา

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผลการวิจัยในครั้งนี้พบประเด็นและข้อสังเกตที่น่าสนใจสารถนำมาสรุปและอภิปรายผลการวิจัย มีรายละเอียดดังนี้

1. ผลการสร้างและหาคุณภาพแบบวัดสมรรถนะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า การสร้างและหาคุณภาพแบบวัดสมรรถนะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ ผลการสังเคราะห์ ได้มาซึ่งนิยามของสมรรถนะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ ตามแนวคิดของ Kennedy and Tipps (1994) มี 3 องค์ประกอบ 1. ภาษาทางคณิตศาสตร์ 2. การแสดงแนวคิดทางคณิตศาสตร์ 3. ความชัดเจนของการนำเสนอ ลักษณะของแบบวัดเป็นเชิงสถานการณ์ ซึ่งช่วยให้นักเรียนสามารถใช้แนวคิดทางคณิตศาสตร์เขียนอธิบายสถานการณ์ได้อย่างถูกต้อง เขียน

ถ่ายทอดข้อมูลด้วยข้อความที่ทำให้ให้ผู้รับสารเข้าใจตรงกัน เขียนอธิบายแนวคิดเขียนถ่ายทอดวิธีคิดทางคณิตศาสตร์ ด้วยตัวอักษร ตัวเลข และใช้สัญลักษณ์ได้ถูกต้องตามหลักคณิตศาสตร์ได้อย่างครบถ้วน เขียนนำเสนอวิธีการแก้ปัญหาที่หลากหลายได้ และเป็นระบบ โดยใช้ความรู้ ความเข้าใจทางด้านคณิตศาสตร์มาใช้ในการเขียนคำตอบ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยให้นักเรียนได้ฝึกหัดและเพิ่มสมรรถนะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์มากขึ้น สอดคล้องกับ เคนเนดี และทิปส์ (Kennedy and Tipps. 1994 : 181) ได้กล่าวถึง เป้าหมายสำคัญของการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ คือ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ เพราะการสื่อสารจะเป็นตัวเชื่อมโยงระหว่างข้อมูลความรู้ และสิ่งที่เป็นนามธรรมไปสู่สัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ และเป็นการนำเสนอแนวคิดแลกเปลี่ยนความรู้ และสอดคล้องกับเทอร์เบอร์ (Thurber. 1976 : 513) กล่าวว่า ความสามารถในการสื่อสารทางคณิตศาสตร์เป็นการตั้งสถานการณ์ ในกิจกรรมการเขียนหรือพูดในเรื่องประสบการณ์ทางคณิตศาสตร์ของผู้เรียน ซึ่งจะมีผลต่อการปรับปรุงที่ดีขึ้นต่อตนเอง เมื่อผู้เรียนได้ฝึกหัดเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้ผู้เรียนมีพลังในการคิดด้วยตนเอง อีกทั้งนิยามขององค์ประกอบสมรรถนะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์มีความสอดคล้องกับพฤติกรรมบ่งชี้ โดยมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.67 ถึง 1.00 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ และได้มีการปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษารวมถึงผู้เชี่ยวชาญหลายท่าน ทำให้พฤติกรรมบ่งชี้มีความสอดคล้องกับนิยามองค์ประกอบของสมรรถนะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์

2. ผลการหาคุณภาพแบบวัดสมรรถนะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัดสมรรถนะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ มีค่าเท่ากับ 20.82 ซึ่งมีความน่าจะเป็น p = 0.23 ที่องศาอิสระเท่ากับ 17 นั่นหมายถึง ค่าไค-สแควร์ แตกต่างจากศูนย์อย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ยอมรับสมมติฐานที่ว่า โมเดลการวัดมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่า RMSEA เท่ากับ 0.04 (<0.05) ค่า CFI เท่ากับ 0.98 (>0.95) ค่า TLI เท่ากับ 0.97 (>0.95) และค่า SRMR เท่ากับ 0.04 (<0.05) เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบในรูปคะแนนมาตรฐานของแต่ละตัวแปรที่สังเกตได้ น้ำหนักองค์ประกอบทั้งหมดมีค่าเป็นบวก ขนาดตั้งแต่ 0.53 ถึง 0.91 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.3 (วิยะดา ตันวัฒนากูล อ้างในยุทธ ไกรวรรณ์, 2551) และทุกตัวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (p<.01) จึงสรุป ได้ว่าโมเดลของแบบวัดสมรรถนะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ ซึ่งสอดคล้องกับวราพร เอราวรรณ์ (2563) ที่ว่าเมื่อพิจารณาค่าสถิติ RMSEA ต้อง < .05, CFI ต้อง > 0.95, และ TLI ต้อง > 0.95 และมีความสอดคล้องกลมกลืนกับองค์ประกอบตามทฤษฎีของเคนเนดี และทิปส์ (Kennedy and Tipps. 1994)

3. การสร้างเกณฑ์ปกติ (Norms) ผู้วิจัยได้นำคะแนนจากการทดสอบมาสร้างเกณฑ์ปกติ (Norm) ของแบบวัดในรูปคะแนน T ปกติ พบว่า นักเรียนทำแบบวัดสมรรถนะการสื่อสารทาง

คณิตศาสตร์ ได้คะแนนดิบตั้งแต่ 28 ถึง 67 คะแนน และเมื่อแปลงเป็นคะแนน T ปกติอยู่ในช่วงคะแนนตั้งแต่ T23 ถึง T72 ซึ่งคะแนนไม่ครอบคลุมคะแนนดิบทุกคะแนน อาจทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนในการแปลความหมายจากการสอบ ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการขยาย T ปกติ โดยอาศัยสมการพยากรณ์ ทำให้ได้คะแนน T ปกติ ตั้งแต่ T1 ถึง T79 ซึ่งครอบคลุมคะแนนดิบทุกคะแนน ซึ่งสอดคล้องกับ สมนึก ภัททิยธนี (2546, หน้า 4) ซึ่งอธิบายว่า คะแนน T ปกติ จะได้ครอบคลุมคะแนนดิบทั้งหมดหรือเกือบทั้งหมด หรือแม้จะสุ่มตัวอย่างให้มีจำนวนมาก ๆ เป็นจำนวนนับพัน ก็อาจจะไม่มีนักเรียนคนใดได้คะแนนใกล้เคียงกับคะแนนเต็มหรือได้คะแนนเข้าใกล้ 0 จึงจำเป็นต้องขยายคะแนน T ปกติ ให้ครอบคลุมคะแนนดิบทุกคะแนนหรือเกือบทุกคะแนน เพื่อความสะดวกในการนำไปใช้และเป็นหลักเกณฑ์หนึ่งในการทำเกณฑ์ปกติ (Norms) และสอดคล้องกับ บรรดล สุขปิติ (2543, หน้า 20) ที่กล่าวว่า การแปลงคะแนนดิบเป็นคะแนนมาตรฐานจากความหมายแบบคลุมเครือ ทำให้ความหมายชัดเจนขึ้น จึงสรุปได้ว่า เกณฑ์ปกติที่สร้างขึ้นสามารถนำไปใช้ในการแปลความหมาย เพื่อบอกระดับสมรรถนะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้อย่างละเอียดและมีคุณภาพ

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 แบบวัดสมรรถนะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ เป็นลักษณะสถานการณ์จึงควรมีการอธิบาย ชี้แจงขั้นตอนและรายละเอียดในการทำแบบวัดให้นักเรียนเข้าใจอย่างชัดเจนก่อนลงมือทำแบบวัด

1.2 จากผลการศึกษาจะเห็นได้ว่า เกณฑ์ปกติมี 5 ระดับ ถ้าผลการประเมินของนักเรียนอยู่ในระดับปรับปรุง และระดับต้องพัฒนา ควรมีการจัดกิจกรรมหรือหาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ให้กับนักเรียน เช่น การจัดกิจกรรมกลุ่ม สร้างสื่อประกอบการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนมีสมรรถนะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ที่ดีขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 แบบวัดสมรรถนะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ฉบับมุ่งเน้นวัดด้านการเขียน ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาแบบวัดสมรรถนะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ที่มีลักษณะของสถานการณ์ และข้อคำถามให้ผู้ทำแบบวัดได้ทั้งพูดและเขียนแสดงความคิดเห็น

2.2 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่อาจจะส่งผลต่อสมรรถนะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ของผู้เรียนให้สูงขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์(ฉบับปรับปรุง 2560)*. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กษมา เกิดประสงค์. (2560). *การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. Veridian E-Journal Silpakorn University, 10(3), 2121-2124.

โครงการ PISA ประเทศไทย สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2552). *ตัวอย่างการประเมินผลนานาชาติPISA: คณิตศาสตร์*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจากัด อรุณการพิมพ์.

นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). *โมเดลลิสเรล สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นวพล นนทภา. (2562). *การศึกษาสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*. การค้นคว้าอิสระ กศ.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, มหาสารคาม.

บรรดล สุขปิติ. (2543). *ทฤษฎีการวัดและการทดสอบ.* นครปฐม: คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม.

พิชิต ฤทธิ์จรูญ. (2562, มกราคม-มิถุนายน). *เกณฑ์การให้คะแนน: เครื่องมือสำหรับครูเพื่อประเมินผลลัพธ์ การเรียนรู้ที่เที่ยงตรงและยุติธรรม*. วารสารศึกษาศาสตร์ มสธ,ปีที่ 12(ฉบับที่ 1), หน้า 8-11. สืบค้นจาก https://so05.tci-thaijo.org/index.php/edjour_stou/article/thaijo.org/ index.php/edjour_stou/article/download/151008/140274/611290

เพชราวดี จงประดับเกียรติ. (2551). *การวัดผลการศึกษามีประโยชน์ต่อใครบ้าง.* การวัดผลประเมินผลการศึกษา. http://petcharawadee1.blogspot.com/2008/11/11.html

ไพศาล วรคำ. (2558). *การวิจัยทางการศึกษา.* (พิมพ์ครั้งที่ 7). มหาสารคาม: ตักสิลาพิมพ์.

ยุทธ ไกยวรรณ์. (2551). *วิธีวิจัยทางธุรกิจ.* (พิมพ์ครั้งที่1). กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2543). *การวัดด้านจิตพิสัย.* กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

ศิริชัย กาญจนวาสี, ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์ และดิเรกศรีสุโข. (2544). *การเลือกใช้สถิติที่เหมาะสมสำหรับงานวิจัย*. กรุงเทพฯ : บุญศิริการพิมพ์.

สมนึก ภัทพิยธนี. (2546). *การวัดผลการศึกษา.* พิมพ์ครั้งที่ 4. กาฬสินธุ์: ประสานการพิมพ์.

สมนึก ภัทพิยธนี. (2553). *การวัดผลการศึกษา.* มหาสารคาม: ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

Kennedy, Leonard M. and Tipp, Steve. (1994). *Guiding children's learning of mathematics (5th ed.)*. Belmont: California Wadsworth.

Thurber, Walter A. (1976). *Teaching Science in Today's Secondary Schools*. Boston: Allyn and Bacon.

การพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบจำลองทางคณิตศาสตร์ เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เรื่อง ปริซึมและทรงกระบอก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

Development of Mathematical Modelling approach to Enhance Critical Thinking Skills on the Prism and Cylinder for Grade 8 Students

สมรัตน์ บุญมั่น[1] อาทร นกแก้ว[2]
Somrut Boonmun, Artorn Nokkaew

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบจำลองทางคณิตศาสตร์ ที่ส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เรื่อง ปริซึมและทรงกระบอก และเพื่อเปรียบเทียบทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบจำลองทางคณิตศาสตร์ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ห้อง 2 จำนวน 17 คน โรงเรียนขยายโอกาสแห่งหนึ่งในจังหวัดสุโขทัย ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน 3 วงจรปฏิบัติการ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ ใบกิจกรรม และแบบวัดทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ตรวจสอบความน่าเชื่อถือแบบสามเส้าโดยใช้แหล่งข้อมูลมากกว่าหนึ่งแหล่ง และใช้เกณฑ์การวิเคราะห์แบบแยกประเด็น ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบจำลองทางคณิตศาสตร์ ที่ส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีประเด็นที่ควรเน้นและแนวการปฏิบัติที่ดี คือ 1) การเน้นย้ำประเด็นปัญหาและเงื่อนไขของแบบจำลองทางคณิตศาสตร์ 2) สรุปเนื้อหาทบทวนก่อนเริ่มบทเรียนของเรียนที่เรียนก่อนทำกิจกรรมต่อไป 3) ลงมือปฏิบัติจริง และเรียนรู้ด้วยตนเอง 4) อภิปรายการเชื่อมโยงของแบบจำลองทุกกลุ่มร่วมกันหน้าชั้นเรียนโดยใช้สื่อจริง และสื่อเทคโนโลยี 5) ให้นักเรียนได้ใช้ความพยายาม และให้ความช่วยเหลือในเวลาที่เหมาะสม 6) ฝึกฝนให้นักเรียนได้คิดสถานการณ์ต่างๆ ที่มีความซับซ้อนขึ้น และผลการศึกษาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เรื่อง ปริซึมและทรงกระบอก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า นักเรียนมีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

Received: 2023-05-06 **Revised**: 2023-07-11 **Accepted**: 2023-07-12

[1]หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร Master of Education Program in Mathematics Education, Naresuan University. Corresponding Author e-mail: somrutb64@nu.ac.th

[2]คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร Faculty of Education, Naresuan University.

คำสำคัญ (Keywords): แบบจำลองทางคณิตศาสตร์; ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ; ปริซึมและทรงกระบอก

Abstract

The purposes of this research were to study 1) the appropriate learning implementation using mathematical modelling to enhance mathematical critical thinking skills and 2) comparison between before learning and after learning implementation using mathematical modelling on critical thinking skills on Prism and Cylinder topic of grade 8 students. This study conducted in first semester of academic year 2022 with 17 students in grade 8 of Educational Opportunity Expansion Schools in Sukhothai. The research instruments were lesson plans, learning reflection form, worksheets, and critical thinking skills test. The data were analyzed by content analysis then checked for trustworthiness by resource triangulation technique; and data were analyzed by analytic scoring. The results revealed that: The learning implementation using mathematical modelling to promote critical thinking skills on prisms and cylinders for grade 8 students should be emphasized as follows: 1) Emphasis on the problems and conditions of mathematical modelling. 2) Summarize the material reviewed before doing other activities. 3) Take action and learn by yourself. 4) Discuss all models in class using real materials and technology media. 5) Support students' productive struggling and provide timely assistance. 6) Train students to think about more complex situations. and The results of the study of critical thinking skills on prisms and cylinders for grade 8 students. after learning using mathematical modelling on critical thinking higher before learning.

Keywords: Mathematical Modelling; Critical Thinking Skills; Prisms and Cylinders

บทนำ (Introduction)

ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นทักษะที่จำเป็นอย่างมากต่อความเป็นอยู่ในสังคมไทยของคนในยุคศตวรรษที่ 21 ซึ่งการคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นกระบวนการทางปัญญา ที่มีลักษณะการคิดซับซ้อน มีการตรวจสอบ ไตร่ตรองอย่างคอบคลุม โดยอาศัยเหตุผลรอบด้าน Ruggierio (1992) ได้กล่าวไว้ว่า การคิดอย่างมีวิจารณญาณ คือ การวิเคราะห์ สังเคราะห์ การตรวจสอบ การตัดสินใจว่าวิธีแก้ปัญหาที่ดีที่สุดคืออะไร ความเชื่อแบบใดที่มีเหตุผลมากที่สุด และกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณยังเป็นกระบวนการที่เริ่มจากสัญลักษณ์ทางภาษาจนโยงมาเป็นความคิดรวบยอดเป็นกฎเกณฑ์ (Gagne, 1985) เนื่องจากการคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นการคิดขั้น

สูง และมีความซับซ้อน ผู้สอนจึงไม่สามารถช่วยให้ผู้เรียนคิดได้ลุ่มลึกเพียงแค่ใช้การอธิบาย ด้วยเหตุนี้ผู้เรียนต้องได้มีโอกาสลงมือปฏิบัติและฝึกฝนด้วยตนเอง (ธูปทอง กว้างสวาสดิ์, 2561)

จากการวิเคราะห์ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-Net) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2564 ของโรงเรียนบ้านปากคลองร่วม พบว่า คะแนนเฉลี่ยน้อยกว่าระดับประเทศ และมีหลายมาตรฐานที่ต้องเร่งปรับปรุงและพัฒนา โดยเฉพาะการหาพื้นที่ผิวและปริมาตร จากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับครูท่านอื่น พบปัญหาการสอนคณิตศาสตร์หลายด้าน คือ นักเรียนไม่มีการคิดไตร่ตรอง ในการตัดสินใจแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ปริซึมและทรงกระบอกที่พบในชีวิตประจำวันได้ และขาดทักษะการคิดแบบซับซ้อน การเข้าใจอย่างลึกซึ้ง ความรอบคอบ และความสมเหตุสมผล ทำให้นักเรียนไม่สามารถใช้ตัวเลขหรือสัญลักษณ์เพื่ออธิบายหรือพิสูจน์สิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น และไม่สามารถสร้างกฎเกณฑ์ทางคณิตศาสตร์เพื่อหาคำตอบได้ ด้วยเหตุผลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่านักเรียนยังขาดทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

จากการศึกษาแนวคิด งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในด้านคณิตศาสตร์ศึกษาและการสังเคราะห์งานวิจัยของ นิติบดี ศุขเจริญ และวัยวุฒฒ์ อยู่ในศิล (2558) พบว่า มีผู้ศึกษาการพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้วิธีการต่าง ๆ เช่น แบบฝึก ชุดกิจกรรม/ชุดการสอน การสอนแบบสืบเสาะ การสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) ในการแก้ปัญหา การสอนที่เน้นการเรียนแบบร่วมมือ แนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม ฯลฯ แต่ยังไม่มีการศึกษาการพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้วิธีการสร้างแบบจำลองทางคณิตศาสตร์ จึงเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาความรู้และทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนได้ โดยการคิดอย่างมีวิจารณญาณจะเกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนคิดวิเคราะห์ ประเมิน ตีความ อนุมาน และสังเคราะห์ข้อมูลผ่านกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิดโต้แย้ง ให้เหตุผล และกิจกรรมแก้ปัญหา (ธูปทอง กว้างสวาสดิ์, 2561) โดยขั้นตอนและกระบวนการสร้างแบบจำลองทางคณิตศาสตร์ก่อให้เกิดการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ตีความ ผ่านสถานการณ์ปัญหาในชีวิตจริง

การจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบจำลองทางคณิตศาสตร์ (Mathematical Model) เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มีการเชื่อมโยงโลกของความจริงกับโลกคณิตศาสตร์ จะช่วยให้นักเรียนสามารถนำความรู้เชิงคณิตศาสตร์ที่มีไปประยุกต์ใช้ในแก้ปัญหาสถานการณ์ชีวิตจริงได้ ซึ่งแบบจำลองที่สร้างขึ้นนั้นแทนสถานการณ์ปัญหา อาจจะเป็น รูปภาพ สมการ ตาราง เป็นต้น (Ministry of Education, 2013) ในขั้นของการสร้างแบบจำลองทางคณิตศาสตร์จะช่วยส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณให้กับผู้เรียน โดยการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระบุปัญหา และทำความเข้าใจปัญหา เพื่อหาวิธีการในการแก้ปัญหาได้อย่างหลากหลายแปลกใหม่ และผ่านการพิจารณากลั่นกรองสู่การนำไปสรุปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

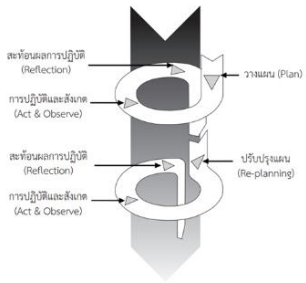
ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความมุ่งหมายที่จะดำเนินการพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบจำลองทางคณิตศาสตร์ เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เรื่อง ปริซึมและทรงกระบอก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยเรียนรู้จากบริบทในโลกแห่งความจริง ที่ทำให้นักเรียนเกิดทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งเป็นทักษะสำคัญในศตวรรษที่ 21

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบจำลองทางคณิตศาสตร์ ที่ส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เรื่อง ปริซึมและทรงกระบอก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบจำลองทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom Action Research) โดยการวิจัยเน้นการศึกษาด้วยข้อมูลเชิงคุณภาพ มีการดำเนินงานการวิจัยเชิงปฏิบัติการตามแนวคิดของ Kemmis & McTaggart (1988) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนหลัก ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 วงจรของการวิจัยเชิงปฏิบัติการตามแนวคิดของ Kemmis & McTaggart (1988)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนขยายโอกาสแห่งหนึ่งในจังหวัดสุโขทัย ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 2 ห้องเรียน ทั้งหมด 34 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ห้อง 2 โรงเรียนขยายโอกาสแห่งหนึ่งในจังหวัดสุโขทัย ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 17 คน เป็นห้องเรียนคละระดับความสามารถ โดยการเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพ

แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบจำลองทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ปริซึมและทรงกระบอก จำนวน 3 แผน แผนละ 3 ชั่วโมง ทั้งหมด 9 ชั่วโมง โดยผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.59, S.D. = 0.34)

แบบสะท้อนผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบด้วย 3 ประเด็นหลัก คือ 1) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องตามกระบวนของแบบจำลองทางคณิตศาสตร์อย่างไร 2) ปัญหาหรืออุปสรรคที่พบจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และ 3) แนวทางการปรับปรุงแก้ไขการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยผลการประเมินแบบสะท้อนผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X}$ = 5.00, S.D. = 0.00)

ใบกิจกรรม จำนวน 3 ใบกิจกรรม ได้แก่ ใบกิจกรรมที่ 1 สหายรูปคลี่ ใบกิจกรรมที่ 2 พื้นที่เจ้าปัญหา และใบกิจกรรมที่ 3 ฟาร์มโคนม แต่ละใบกิจกรรมมีสถานการณ์ปัญหา และปัญหาย่อย ๆ สอดคล้องกับกระบวนการของแบบจำลองทางคณิตศาสตร์ที่ส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยผลการประเมินใบกิจกรรมมีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.62, S.D. = 0.50)

แบบวัดทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นข้อสอบแบบอัตนัยประเภทเขียนแสดงวิธีทำ จำนวน 3 ข้อ มีความสอดคล้องกับพฤติกรรมการเรียนรู้ ซึ่งประเมินพฤติกรรมที่แสดงถึงกระบวนการคิดที่มีเหตุผล ไตร่ตรองอย่างรอบคอบ และลึกซึ้ง ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกใช้องค์ประกอบของ Watson and Glaser (2002) โดยผลการประเมินมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.67 ถึง 1.00 ค่าความยากง่ายตั้งแต่ 0.41 ถึง 0.75 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.43 ถึง 0.68 และมีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.963

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ก่อนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบวัดทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นรายบุคคล โดยใช้เวลาในการทดสอบ 50 นาที

2. ดำเนินการตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบจำลองทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ปริซึมและทรงกระบอก โดยใช้เวลาในการจัดการเรียนรู้ทั้งหมด 9 ชั่วโมง

3. ระหว่างนักเรียนทำกิจกรรมการเรียนรู้เป็นกลุ่ม ผู้วิจัยและผู้ร่วมสังเกตการจัดการเรียนรู้จะสังเกตและจดบันทึกการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ลงในแบบสะท้อนผลการจัดการเรียน

4. หลังการจัดการเรียนรู้แต่ละวงจรผู้วิจัยนำผลจากแบบสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ที่ได้ไปปรับปรุง แผนการจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

5. หลังเสร็จสิ้น 3 วงจรปฏิบัติการ ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบวัดทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นรายบุคคล โดยใช้เวลาในการทดสอบ 50 นาที

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบจำลองทางคณิตศาสตร์ ที่ส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เรื่อง ปริซึมและทรงกระบอก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการจัดระเบียบข้อมูล ทำการวิเคราะห์และตีความตามประเด็นที่ผู้วิจัยต้องการวิเคราะห์ ได้แก่ 1) การจัดการเรียนรู้สอดคล้องตามกระบวนการของแบบจำลองทางคณิตศาสตร์และส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ อย่างไร 2) ปัญหาหรืออุปสรรคที่พบจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และ 3) แนวทางการปรับปรุงแก้ไขปัญหา และแสดงข้อมูลที่มีรหัสเดียวกันมาจัดกลุ่มให้เป็นหมวดหมู่ โดยจัดกลุ่มทั้งหมด 2 กลุ่ม ได้แก่ ปัญหาและแนวทางการปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่พบจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และแนวทางที่ดีสำหรับการจัดการเรียนรู้สำหรับการจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

2. การเปรียบเทียบทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบจำลองทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ใบกิจกรรมและแบบวัดทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ด้วยเกณฑ์การให้คะแนนแบบแยกประเด็น (Analytic Scoring) ตามเกณฑ์ระดับความสามารถ และเปรียบเทียบ

คะแนนจากการทำแบบวัดการคิดอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียนและหลังเรียน โดยเทียบกับเกณฑ์ระดับทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นร้อยละ

ผลการวิจัย (Research Results)

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบจำลองทางคณิตศาสตร์ที่ส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เรื่อง ปริซึมและทรงกระบอก

การจัดการเรียนรู้ทั้ง 3 วงจรปฏิบัติการ ผู้วิจัยได้สรุปประเด็นการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบจำลองทางคณิตศาสตร์ ในประเด็นที่ควรเน้นและแนวการปฏิบัติที่ดีที่ส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ดังนี้

1) การเน้นย้ำประเด็นปัญหาและเงื่อนไขของแบบจำลองทางคณิตศาสตร์

- ครูเน้นย้ำนักเรียนเชิงคำถาม “นักเรียนคิดว่าแบบจำลองทางของนักเรียนสอดคล้องกับเงื่อนไขหรือไม่ ” เพื่อให้นักเรียนได้มีการตรวจสอบว่าแบบจำลองทางคณิตศาสตร์ของกลุ่มตนเองว่าสามารถตอบคำถามของเงื่อนไขได้ครบทุกข้อ

2) ทบทวนเนื้อหาให้กับนักเรียน และมีการสรุปเนื้อที่ทบทวนก่อนเริ่มบทเรียน

- การสรุปเนื้อที่ทบทวนก่อนเริ่มบทเรียน ทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหา และแก่นเรื่องของเนื้อหาที่ทบทวนมากขึ้น ทำให้การจัดการเรียนรู้มีความราบรื่น สนุก และเป็นปัญหาที่เกิดความท้าทายสำหรับนักเรียน

3) ลงมือปฏิบัติจริง และเรียนรู้ด้วยตนเอง

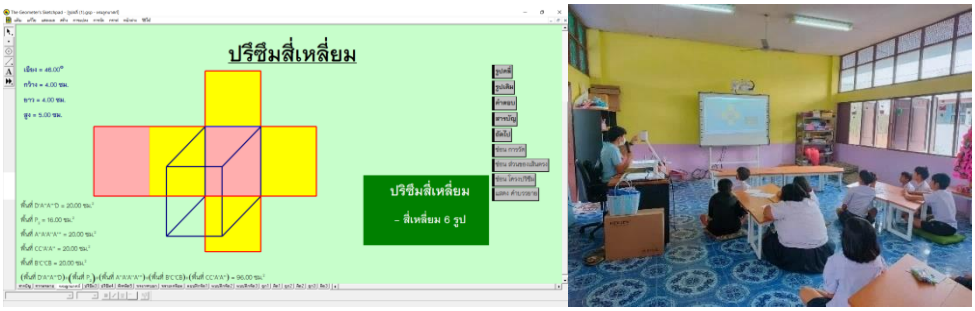
- ลงมือปฏิบัติจริง และเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นการเรียนรู้วิธีแก้ปัญหาด้วยความเข้าใจจริง ที่สามารถช่วยหาคำตอบที่สอดคล้องกับชีวิตจริงได้ดีที่สุด

ภาพที่ 2 การทำกิจกรรมแก้ปัญหาจากสถานการณ์จริง และได้ลงมือปฏิบัติจริง

4) อภิปรายการเชื่อมโยงของแบบจำลองทุกกลุ่มร่วมกันหน้าชั้นเรียนโดยใช้สื่อจริง และสื่อเทคโนโลยี

- ใช้โปรแกรม The Geometer's Sketchpad (GSP) เพื่อให้นักเรียนเห็นถึงภาพความจริงของการคลี่ภาพของแต่ละรูปทรง และการคลี่รูปทรงแต่ละชนิดประกอบด้วยรูปเรขาคณิต 2 มิติ ชนิดใดบ้าง (ใช้สำหรับหาพื้นที่ผิวของปริซึมและทรงกระบอก)

ภาพที่ 3 ใช้โปรแกรม The Geometer's Sketchpad (GSP) ในการจัดการเรียนรู้

- ใช้สื่อปริมาตรของปริซึมและทรงกระบอก เพื่อให้นักเรียนเห็นถึงการนำพื้นที่ฐานมาซ้อนทับกันหลาย ๆ ชิ้น จะเกิดเป็นปริมาตรของรูปนั้น ๆ (ใช้สำหรับหาปริมาตรของปริซึมและทรงกระบอก)

ภาพที่ 4 ใช้สื่อปริมาตรของปริซึมและทรงกระบอกในการจัดการเรียนรู้

- ใช้สื่อกล่องนมที่ดื่มในชีวิตจริง เพื่อให้นักเรียนเห็นถึงพื้นที่ส่วนที่เกินของการผลิตกล่อง ซึ่งเป็นการส่งเสริมการแก้ปัญหาที่สอดคล้องกับชีวิตจริง (ใช้ในเรื่องการนำปริซึมและทรงกระบอกไปใช้ในชีวิตจริง)

5) ให้นักเรียนได้ใช้ความพยายาม และให้ความช่วยเหลือในเวลาที่เหมาะสม

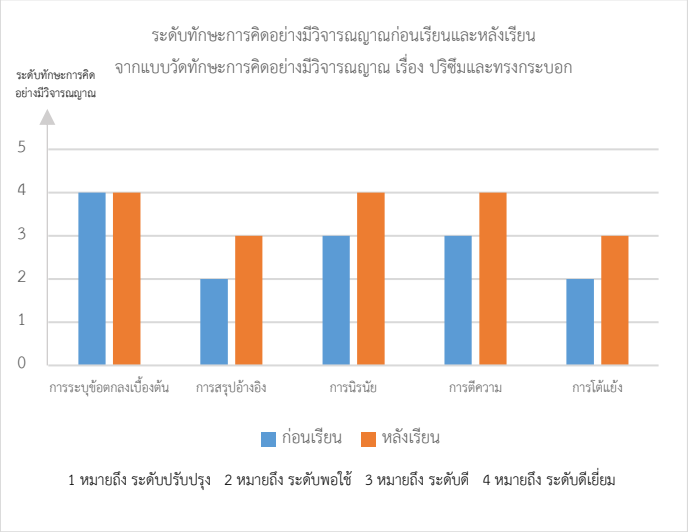
- ครูให้คำชี้แนะกับนักเรียนในเวลาที่เหมาะ เพื่อให้นักเรียนได้พยายามเรียนรู้ด้วยตัวเอง ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนแก้ไขสถานการณ์จริงที่ยากขึ้นได้อย่างมีวิจารณญาณ

6) ฝึกฝนให้นักเรียนได้คิดสถานการณ์ต่างๆ ที่มีความซับซ้อนขึ้น

- ครูฝึกฝนให้นักเรียนได้คิดสถานการณ์ต่าง ๆ ที่มีความซับซ้อนขึ้น เพื่อให้เกิดความชำนาญที่มีประสิทธิภาพ

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบจำลองทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

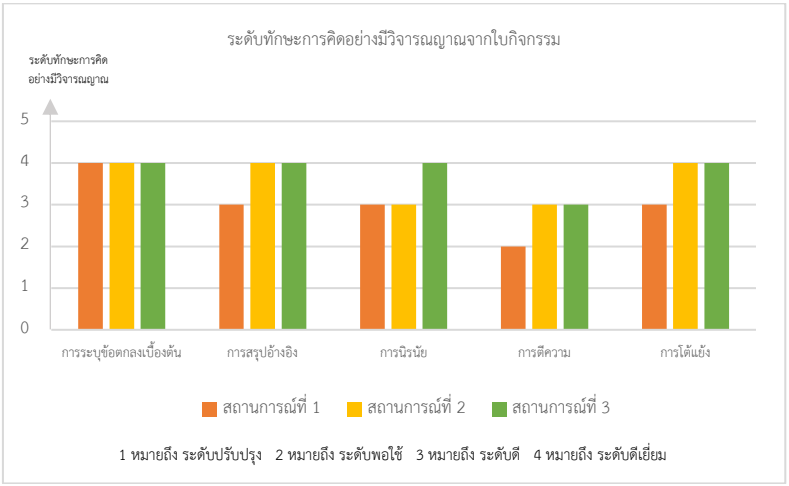
1. ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบจำลองทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ปริซึมและทรงกระบอก

ภาพที่ 5 ระดับทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบจำลองทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ปริซึมและทรงกระบอก

จากภาพที่ 5 สรุปได้ว่า นักเรียนมีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน จะพบว่า ก่อนการจัดการเรียนรู้นักเรียนมีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณในด้านการระบุข้อตกลงเบื้องต้นอยู่ในระดับดีเยี่ยม ด้านการนิรนัยและด้านการตีความอยู่ในระดับดี ด้านการสรุปอ้างอิงและด้านการโต้แย้งอยู่ในระดับพอใช้ และหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบจำลองทางคณิตศาสตร์ นักเรียนมีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการระบุข้อตกลงเบื้องต้น ด้านการนิรนัย และด้านการตีความอยู่ในระดับดีเยี่ยม ด้านการสรุปอ้างอิงและด้านการโต้แย้งอยู่ในระดับดี และจะเห็นได้ว่าก่อนเรียนและหลังเรียนด้านการระบุข้อตกลงเบื้องต้นอยู่ในระดับดีเยี่ยม ซึ่งยังมองไม่เห็นถึงการพัฒนาที่ชัดเจน เนื่องมาจากสถานการณ์ปัญหายังมีความซับซ้อนไม่มากพอ

2. ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบจำลองทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ปริซึมและทรงกระบอก

ภาพที่ 6 ระดับทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบจำลองทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ปริซึมและทรงกระบอก

จากภาพที่ 6 สรุปได้ว่า สถานการณ์ที่ 1 สถานการณ์ที่ 2 และสถานการณ์ที่ 3 มีการพัฒนาขึ้นตามลำดับในทุก ๆ ด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน จะพบว่า ด้านการระบุข้อตกลงเบื้องต้นอยู่ในระดับดีเยี่ยมทั้ง 3 สถานการณ์ ซึ่งยังมองไม่เห็นถึงการพัฒนาที่ชัดเจน เนื่องมาจากสถานการณ์ปัญหายังมีความซับซ้อนไม่มากพอ ด้านการสรุปอ้างอิงและด้านการโต้แย้งมีการพัฒนาขึ้นจากสถานการณ์ที่ 1 ซึ่งอยู่ในระดับดี สถานการณ์ที่ 2 และสถานการณ์ที่ 3 อยู่ในระดับดีเยี่ยม ด้านการนิรนัยมีการพัฒนาขึ้นจากสถานการณ์ที่ 1 และสถานการณ์ที่ 2 ซึ่งอยู่ในระดับดี และสถานการณ์ที่ 3 อยู่ในระดับดีเยี่ยม และด้านการตีความมีการพัฒนาขึ้นจากสถานการณ์ที่ 1 และสถานการณ์ที่ 2 ซึ่งอยู่ในระดับพอใช้ และสถานการณ์ที่ 3 อยู่ในระดับดี

จากภาพที่ 5 และภาพที่ 6 สรุปได้ว่า นักเรียนมีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบจำลองทางคณิตศาสตร์ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน จะพบว่า หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบจำลองทางคณิตศาสตร์มีพัฒนาที่มีความสอดคล้องกันกับการทำกิจกรรมในสถานการณ์ที่ 1 สถานการณ์ที่ 2 และสถานการณ์ที่ 3 ที่มีการพัฒนาขึ้นตามลำดับในทุก ๆ ด้าน แต่จะเห็นได้ว่ามีด้านการระบุข้อตกลงเบื้องต้นอยู่ในระดับดีเยี่ยมทุก ๆ สถานการณ์ ซึ่งยังมองไม่เห็นถึงการพัฒนาที่ชัดเจน เนื่องจากสถานการณ์ปัญหายังมีความซับซ้อนไม่มากพอ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. แนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบจำลองทางคณิตศาสตร์ ที่ส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เรื่อง ปริซึมและทรงกระบอก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า มีประเด็นที่ควรเน้นและแนวการปฏิบัติที่ดี คือ 1) การเน้นย้ำประเด็นปัญหาและเงื่อนไขของแบบจำลองทางคณิตศาสตร์ 2) สรุปเนื้อหาของเรียนที่เรียนก่อนทำกิจกรรมต่อไป 3) ลงมือปฏิบัติจริง และเรียนรู้ด้วยตนเอง 4) อภิปรายการเชื่อมโยงของแบบจำลองทุกกลุ่มร่วมกันหน้าชั้นเรียนโดย

ใช้สื่อจริง และสื่อเทคโนโลยี 5) ให้นักเรียนได้ใช้ความพยายาม และให้ความช่วยเหลือในเวลาที่เหมาะสม 6) ฝึกฝนให้นักเรียนได้คิดสถานการณ์ต่างๆ ที่มีความซับซ้อนขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ Halpern (1999) กล่าวว่า กิจกรรมที่ใช้ภาระงานเป็นฐาน โดยเฉพาะกิจกรรมภาระงานที่เกี่ยวกับชีวิตจริง (real-world task-based learning) ด้วยสื่อจริง (authentic materials) ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิดวิจารณญาณในสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกับชีวิตจริง ซึ่งมีความเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน และสอดคล้องกับแนวคิดของ Cargas et al. (2017) กล่าวว่า การใช้บทสนทนาและการอภิปราย การกำหนดปัญหาจากสถานการณ์จริง และการให้คำปรึกษาในชั้นเรียน ช่วยส่งเสริมการคิดวิจารณญาณ

2. ผลการเปรียบเทียบทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบจำลองทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า นักเรียนมีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยวัดจากแบบวัดทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน จะพบว่า ก่อนการจัดการเรียนรู้นักเรียนมีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณในด้านการระบุข้อตกลงเบื้องต้นอยู่ในระดับดีเยี่ยม ด้านการนิรนัยและด้านการตีความอยู่ในระดับดี ด้านการสรุปอ้างอิงและด้านการโต้แย้งอยู่ในระดับพอใช้ และหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบจำลองทางคณิตศาสตร์ นักเรียนมีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการระบุข้อตกลงเบื้องต้น ด้านการนิรนัย และด้านการตีความอยู่ในระดับดีเยี่ยม ด้านการสรุปอ้างอิงและด้านการโต้แย้งอยู่ในระดับดี และจะเห็นได้ว่าก่อนเรียนและหลังเรียนด้านการระบุข้อตกลงเบื้องต้นอยู่ในระดับดีเยี่ยม ซึ่งยังมองไม่เห็นถึงการพัฒนาที่ชัดเจน เนื่องมาจากสถานการณ์ปัญหายังมีความซับซ้อนไม่มากพอ และระหว่างการเรียนรู้โดยใช้แบบจำลองทางคณิตศาสตร์ในสถานการณ์ที่ 1 สถานการณ์ที่ 2 และสถานการณ์ที่ 3 มีการพัฒนาขึ้นตามลำดับในทุก ๆ ด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน จะพบว่า ด้านการระบุข้อตกลงเบื้องต้นอยู่ในระดับดีเยี่ยมทั้ง 3 สถานการณ์ ด้านการสรุปอ้างอิงและด้านการโต้แย้งมีการพัฒนาขึ้นจากสถานการณ์ที่ 1 ซึ่งอยู่ในระดับดี สถานการณ์ที่ 2 และสถานการณ์ที่ 3 อยู่ในระดับดีเยี่ยม ด้านการนิรนัยมีการพัฒนาขึ้นจากสถานการณ์ที่ 1 และสถานการณ์ที่ 2 ซึ่งอยู่ในระดับดี และสถานการณ์ที่ 3 อยู่ในระดับดีเยี่ยม และด้านการตีความมีการพัฒนาขึ้นจากสถานการณ์ที่ 1 และสถานการณ์ที่ 2 ซึ่งอยู่ในระดับพอใช้ และสถานการณ์ที่ 3 อยู่ในระดับดี และในแต่ละขั้นตอนของการเรียนรู้โดยใช้แบบจำลองทางคณิตศาสตร์ส่งเสริมให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เกิดทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงกว่าก่อนการเรียนรู้โดยใช้แบบจำลองทางคณิตศาสตร์ ซึ่งสอดคล้องกับ Petek & Bedir. (2018) กล่าวว่า การคิดวิจารณญาณเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติของมนุษย์ แต่จะต้องได้รับการสอนและฝึกอย่างมีเป้าหมาย และสอดคล้องกับ Cargas et al. (2017) ที่ได้ยืนยันในงานวิจัยว่าการคิดวิจารณญาณสามารถพัฒนาได้เมื่อผู้เรียนได้รับการฝึกฝนทักษะการคิดวิจารณญาณและนำทักษะไปใช้ในการเรียนวิชาเนื้อหาอื่น ๆ เนื่องจากการคิดวิจารณญาณเป็นทักษะที่ต้องการการฝึกฝนซ้ำ ๆ ในบริบทที่ต่างกัน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1. เนื่องจากกระบวนการเรียนการสอนในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการใช้แบบจำลองทางคณิตศาสตร์แทนสถานการณ์ปัญหา ดังนั้นครูจึงต้องเลือกสถานการณ์ปัญหาเสมือนชีวิตจริงที่สอดคล้องกับบริบทของนักเรียน มีการเรียนรู้โดยให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงตามสถานการณ์ปัญหา เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจและเกิดการเรียนรู้อย่างมีวิจารณญาณ ได้คำตอบสมเหตุสมผลตามเงื่อนไข

1.2. เนื่องจากกระบวนการเรียนการสอนในการวิจัยครั้งนี้ มุ่งพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งเป็นเป้าหมายหลักที่ทำให้เรามีความมั่นใจในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ถูกทาง ตัดสินใจในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างสมเหตุสมผล รอบคอบ และคิดอย่างเป็นระบบ ดังนั้น ครูควรเข้าใจต่อความหลากหลายของพื้นฐานความเข้าใจของนักเรียนแต่ละคน และค่อยให้คำปรึกษา คำชี้แนะในช่วงแรกของการจัดการเรียนรู้ เมื่อเวลาระยะเวลาผ่านไปสักช่วงหนึ่งนักเรียนจะมีการปรับตัว ครูควรช่วยเหลือให้น้อยที่สุด เพื่อให้นักเรียนจะได้เรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น และเกิดการคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล จำแนกข้อเท็จจริงของข้อมูล ตัดสินใจในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างสมเหตุสมผล รอบคอบ สามารถพัฒนาการแก้ปัญหาอื่น ๆ ได้มากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยควรส่งเสริมหรือพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนในด้านการตีความ แปลความหมาย ประเมินและสร้างข้อสรุป เนื่องจากนักเรียนส่วนใหญ่มีความสามารถด้านการตีความ แปลความหมาย ประเมินและสร้างข้อสรุปอยู่ในระดับดี แต่ระหว่างการทำใบกิจกรรมทั้ง 3 สถานการณ์ ผู้วิจัยเข้าไปชี้แนะถึงวิธีการ และให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง เพื่อการเรียนรู้จากการลงมือ ควรช่วยเหลือให้น้อยที่สุดให้นักเรียนได้ฝึกฝนทักษะ ใช้ประสบการณ์ และความชำนาญในการตรวจสอบความสมเหตุสมผลของคำตอบ รวมไปถึงการจำแนกข้อเท็จจริงของแบบจำลองทางคณิตศาสตร์ด้วย

เอกสารอ้างอิง (References)

ธูปทอง กว้างสวาสดิ์. (2561). การสอนคิดวิจารณญาณ. *วารสารราชพฤกษ์*. 16(3) : 1-9.

นิติบดี ศุขเจริญ และวัยวุฒฑ์ อยู่ในศิล. (2558). การวิเคราะห์งานวิจัยอย่างเป็นระบบของการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการคิดขั้นสูง: การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการคิดสร้างสรรค์. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 9(3) : 54-65.

สริญญา มารศรี. (2562). การพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณในศตวรรษที่ 21. วารสาร มจร. นครน่านปริทรรศน์. 3(2) : 105-112.

Cargas, S., Williams, S. & Rosenburg, M. (2017). An Approach to Teaching Critical Thinking Across Disciplines Using Performance Tasks with a Common Rubric. *Thinking Skills and Creativity*. pp. 24-37.

Gagne, Robert M. (1985). *The Conditions of Learning and Theory of Instruction*. New York : CBS College Publishing.

Halpern, Diane F. (1999). Teaching for critical thinking: Helping college students develop the skills and dispositions of a critical thinker. *New Directions for Teaching and Learning*. p69-74.

Kemmis, S. & McTaggart, R. (1988). *The Action Research Planer*. 3rd ed. Geelong: Deakin University Press.

Pretek, E., & Bedir, H. (2018). An Adaptable Teacher Education Framework for Critical Thinking in Language Teaching. *Thinking Skills and Creativity*. 28, pp. 56-72.

Ministry of Education. (2013). Primary Mathematics Teaching and Learning Syllabus Curriculum Planning and Develpment Division (First). Singapore.

Ruggiero, Vincent R. (1992). *The art of thinking: a guide to critical and creative thought.* 2nd ed. London : Herper & Row.

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลลาดหญ้า
People's Participation in Community Development of Lat Ya Municipality

เฉลิมชาติ สาธิตอภินันท์[1] อรนันท์ กลันทปุระ[2]
Chalermchat Sathitaphinan, Oranun Gluntapura

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลลาดหญ้า และเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลลาดหญ้า ตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ระดับรายได้ อาชีพ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลลาดหญ้า ซึ่งมีจำนวน 373 คน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างง่าย การเก็บข้อมูลใช้แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลลาดหญ้า ในภาพรวมมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนอยู่ในระดับมาก การพิสูจน์สมมติฐาน พบว่า เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ระดับรายได้ อาชีพแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาแตกต่างกัน

คำสำคัญ (Keywords): การมีส่วนร่วม; การพัฒนาชุมชน; เทศบาลตำบล

Abstract

The objectives of this study were 1) to study the people's participation in community development of Lat Ya Municipality and 2) to study factors related to level of people's participation in community development of Lat Ya Municipality Such factors included gender, age, status, educational level, income, occupation. The

---

Received: 2023-05-12 **Revised**: 2023-06-25 **Accepted**: 2023-06-27

[1] หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ Master of Arts Program Department of Political Science and Public Administration Faculty of Social Sciences, Kasetsart University. Corresponding Author e-mail: chalermchat.sa@ku.th

[2] สาขาวิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ Department of Political Science and Public Administration Faculty of Social Sciences, Kasetsart University. e-mail: fsocong@ku.ac.th

sample consisted of 373 persons. Data were collected by questionnaire. Statistical tool for data analysis were Percentage, Mean, Standard Deviation, t-test and One- ay ANOVA at the .05 level of significance. The results of the study were as follow: the overall level of the people's participation in plan to develop the sub-district were high. The result of comparison found that differences of gender, age, status, education, occupation, and income affected to the people's participation in plan to develop the sub-district rate. Lat Ya sub-district did not affect people's participation in plan to develop the sub-district rate.

Keywords: Participation; Development; Municipality

บทนำ (Introduction)

ประเทศไทยนั้นมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญเกิดขึ้นเพื่อเป็นการกำหนดกฎเกณฑ์ในการปกครอง หลักการสำคัญของการประกาศใช้รัฐธรรมนูญคือ ประชาชนต้องเป็นหัวใจสำคัญ นั่นก็คือเป็นเจ้าของอำนาจสูงสุด โดยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันที่ผ่านมาประชาชนนั้นไม่สามารถหรือแม้กระทั่งโอกาสในการมีส่วนร่วมในทางด้านการเมืองการปกครอง แต่ในยุคปัจจุบันมีการเรียกร้องสิทธิและเสรีภาพมากขึ้น ทำให้เกิดกระแสสนับสนุนของการเป็นประชาธิปไตยทำให้ประชาชนรู้ถึงสิทธิและเสรีภาพ และการมีส่วนร่วมในการเมืองการปกครองมากขึ้น จึงมีการนำมาปฏิรูประบอบการเมืองไทยอย่างที่เห็นได้ชัดเจนที่สุดคือรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ซึ่งมีการเน้นการให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้น โดยมีการกระจายอำนาจไปสู่การปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ในการกำหนดกรอบความเป็นอิสระในการปกครองตนเองตามความต้องการของประชาชน และความเป็นอิสระในการกำหนดตัวนโยบาย การบริหารงานบุคคล การบริหารงานการเงิน และการบริหารการคลัง และร่วมถึงมีหน้าที่ปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่ออำนวยความสะดวกและปัจจัยขั้นพื้นฐานบริการให้แก่ประชาชน และประชาชนมีสิทธิเสนอสิ่งที่ชุมชนต้องการให้หน่วยงานของรัฐได้รับทราบ เพื่อให้ชุมชนเกิดการพัฒนาที่ตรงจุดและตรงความต้องการ สามารถเสนอความต้องการในการแก้ไขปัญหา หรือพัฒนาในด้านต่าง ๆ (โกวิทย์ พวงงาม, 2545) เป็นการช่วยให้ความเป็นอยู่หรือการดำรงชีวิตดียิ่งขึ้น เศรษฐกิจดียิ่งขึ้น รวมถึงสังคมของประชาชนในชุมชนก็ดียิ่งขึ้นอีกด้วย และเป็นองค์กรหรือหน่วยงานที่เปิดให้แสดงความเห็นของประชาขนในชุมชน มีส่วนร่วมทั้งด้านการบริหาร และตรวจสอบการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การมีส่วนร่วมกิจกรรมหรือโครงการต่างๆของประชาชนในชุมชน เป็นวิธีการและเป้าหมายในการพัฒนาชุมชนเพราะ การพัฒนาชุมชนให้บรรลุตามเป้าหมาย คือ การที่ทำให้ประชาชนในชุมชนมีความสามารถในการพึ่งพาตนเอง ปกครองท้องถิ่นตนเองและพัฒนาท้องถิ่นของตนเองได้ การที่ประชาชนจะบรรลุเป้าหมายดังกล่าวนั้นประชาชนจะต้อง มีการเรียนรู้ทักษะและการพัฒนาตนเอง (กรมพัฒนาชุมชน, 2564) การพัฒนาที่มีประสิทธิภาพต้องทำให้ชุมชน เกิดความตระหนักรู้ถึงความสำคัญในส่วนนี้อันเป็นส่วนที่เกี่ยวกับวิถีชีวิตและชุมชน ต้องมีความรู้และมี

ความเข็มแข็ง ชุมชนนั้นก็สามารถพัฒนาวิถีชีวิตความเป็นอยู่ให้ดีขึ้นได้ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา เป็นต้น ซึ่งทั้งหมดนี้เกิดขึ้นได้ก็จากการที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการร่วมกันติดตามตรวจสอบการทำงานของหน่วยงานราชการต่าง ๆ ประชาชนย่อมมีสิทธิและเสรีภาพอย่างเต็มที่ ตั้งแต่ขั้นริเริ่มการพัฒนา ขั้นวางแผน ขั้นดำเนินการ ขั้นรับผลประโยชน์ จนถึงขั้นประเมินผล (ทศพล กฤตพิสิฐ, 2545) การเรียนรู้ที่ดีจะต้องเกิดจากการที่ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมหรือร่วมกันดำเนินการ ในการกระทำการหรือปฏิบัติการบางอย่าง ฉะนั้นการมีส่วนร่วมหมายถึงการที่บุคคลหรือคน ดำเนินการปฏิบัติการในเรื่องใดเรื่องหนึ่งในสิ่งนั้นหรือประเด็นที่บุคคลหรือคนนั้นมีความสนใจอย่างจริงจัง ไม่ว่าจะความเกี่ยวข้องมากน้อยกับการกระทำนั้น รวมถึงไม่มีความเกี่ยวข้องกับตัวบุคคลหรือคนนั้นเลยก็ตาม แต่มีทัศนคติ ความคิดเห็น ความสนใจ ก็ถือว่าเป็นการมีส่วนร่วมเช่นกัน สำหรับการมีส่วนร่วมนั้นยังเป็นหัวใจหลักในการพัฒนาเพราะต้องอาศัยการร่วมมือร่วมใจของประชาชนในชุมชนในการเข้าร่วมหรือการมีส่วนร่วมในเข้ามาช่วยคิด ช่วยกันแสดงความคิดเห็น เพื่อให้สามารถวางแผนกำหนดวัตถุประสงค์ที่ตัวบุคคลและชุมชนต้องการ โดยมีการส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ประชาชนในหมู่บ้านเขตตำบลนั้นๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนหรือแนวทางการดำเนินงาน ทั้งนี้เป็นการกำหนดทิศทางการพัฒนาเทศบาลตำบล ให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในชุมชน ตรงกับเป้าหมายที่วางไว้ของทางเทศบาลปัญหาของการจัดทำแผนพัฒนาอาจจะเกิดผลกระทบโดยตรงถึงการบริหารงานของเทศบาลตำบล ดังนั้นการบริหารการจัดทำแผนการพัฒนาที่ไม่ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ เนื่องมาจากประเด็นปัญหา อาทิ เช่น 1. ทัศนคติการพัฒนาของเทศบาลตำบลไม่สามารถระบุเป้าหมายในการพัฒนา ว่าจะดำเนินงานหรือสิ่งที่จะเกิดขึ้นอยากให้เป็นแบบไหนอย่างไร 2. การวางแผนเน้นเฉพาะโครงสร้างพื้นฐาน ไม่สนใจในการพัฒนาในด้านอื่นๆซึ่งก็มีความสำคัญไม่ต่างกัน 3. แผนการพัฒนาไม่มีความสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในชุมชนเขตเทศบาลหรือพื้นที่นั้น 4. ประชาชนไม่มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงานหรือนโยบาย เนื่องจากการบริหารงานส่วนตำบล ไม่มีการเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการต่างๆ ทั้งตั้งกฎเกณฑ์ ขั้นตอนการจัดทำแผนงานที่เป็นสิ่งที่มีความสำคัญ (กระทรวงมหาดไทย, 2559)

เทศบาลเปรียบเสมือนรากฐานที่สำคัญในเป็นการปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด การบริหารหน่วยงานให้ประสบความสำเร็จนั้นต้องมีการกำหนดทิศทาง กำหนดแผนงาน กำหนดเป้าหมาย กำหนดวัตถุประสงค์ให้มีความชัดเจน โดยที่ต้องคำนึงถึง คือ ศักยภาพและความพร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรในหน่วยงาน ที่มีความพร้อมที่จะช่วยเหลือประชาชนมากน้อยเพียงใด ต้องร่วมมือร่วมใจกันดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน เพื่อสร้างการยอมรับให้องค์การบรรลุผลสำเร็จตามทิศทางและเป้าหมายที่ตั้งไว้รวมถึงสร้างประโยชน์ให้ประชาชนในชุมชมอย่างที่สุด โดยอาจจะต้องมีการแบ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อให้ทางเทศบาลทราบถึงความต้องการและแก้ไขปัญหาของประชาชนในเขตเทศบาลนี้ได้ การแบ่งระดับขั้นของการมีส่วนร่วมแบ่งได้หลายวิธี ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์และการแบ่งความสำคัญ โดยแบ่งความสำคัญ ดังนี้ได้แก่

1. ระดับการให้ข้อมูล เป็นการให้ข้อมูลแก่ประชาชน โดยวิธีการต่างๆเป็นการอธิบายให้ประชาชนได้ทราบ ไม่ต้องให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นใดๆ

2. ระดับการเปิดรับความคิดเห็น เปิดโอกาสให้ประชาชนออกมาแสดงความคิดเห็นเพื่อให้ทราบถึงปัญหาและความต้องการของประชาชนในชุมชน ข้อดีข้อเสียของแผนงานหรือโครงการ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนาแผนงานต่อไป

3. ระดับการปรึกษา การพูดคุยกันระหว่างเทศบาลกับประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อทราบถึงความคืบหน้า ระบุปัญหาและความต้องการ รวมถึงข้อสงสัยในเรื่องต่างๆ

4. ระดับการจัดทำแผนร่วมกัน การให้ประชาชนร่วมกันลงความเห็นในการจัดทำแผนจัดเตรียมโครงการ และจัดทำแผนเพื่อป้องกันผลที่อาจจะเกิดขึ้น

5. ระดับการร่วมดำเนินการ ประชาชนร่วมกันดำเนินงาน โครงการ เป็นขั้นตอนที่นำแผนหรือโครงการที่คิดไปดำเนินการร่วมกันเพื่อให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

6. ระดับการควบคุมโดยประชาชน ใช้เพื่อแก้ไขปัญหา ข้อโต้แย้ง ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นทั้งหมด

จากความเป็นมาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการคิดค้นริเริ่มวางแผนพัฒนาชุมชนเพื่อให้รู้ถึงปัญหาและอุปสรรค ข้อเสนอแนวทางแก้ไขเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการคิดค้นริเริ่มวางแผนการพัฒนาชุมชน ของเทศบาลตำบลลาดหญ้า โดยผู้ที่จะตอบคำถามได้ดีที่สุด คือผู้ประชาชนในชุมชนเทศบาลตำบลลาดหญ้า ซึ่ง สอดคล้องกับประเด็นปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนของเทศบาลตำบลลาดหญ้ามากที่สุด เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อเสนอแนะ ปรับปรุง แนวทางการพัฒนา ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนให้มีประสิทธิภาพและให้ประสิทธิผลอย่างสูงที่สุด และได้แผนงานที่ตอบสนองกับความต้องการของประชาชน ในชุมชนเพื่อประโยชน์และสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนในชุมชนอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลลาดหญ้า

2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลลาดหญ้าตามปัจจัยส่วนบุคคล

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลลาดหญ้า จำนวน 373 คน

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน โดยนำเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ขอคำแนะนำและตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของข้อคำถามจากผู้เชี่ยวชาญโดยเป็นที่ปรึกษาในการทำวิจัย นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปเก็บข้อมูล (Try-Out) จำนวน 30 ชุด แล้วนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) ของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ เท่ากับ 0.98

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลลาดหญ้า มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลลาดหญ้า และเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลลาดหญ้า ตามปัจจัยส่วนบุคคล จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ระดับรายได้ อาชีพ โดยเก็บ ข้อมูลจากประชากรประชาชนที่มีรายชื่อในทะเบียนสำมโนครัวประชากร พักอาศัยอยู่เขตเทศบาลตำบลลาดหญ้า จำนวน 5,427 คน ผู้วิจัยได้กำหนดขนาด กลุ่มตัวอย่างของกลุ่มประชากรด้วยการใช้สูตรของ Yamane (1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และ กำหนดความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 0.05 จากการคำนวณกลุ่มตัวอย่างครั้งนี้ ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 373 คน ส่วนสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage), ค่าเฉลี่ย (Mean), ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation), การหาค่าที, การวิเคราะห์การแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA), การทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของ LSD (Least Significant Difference) และกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ไว้ที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัย (Research Results)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลลาดหญ้า จำนวน 373 คน โดยข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ระดับรายได้ อาชีพ ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 56.8 จำนวน 212 คน มีอายุระหว่าง 20 – 30 ปี จำนวน 224 คน คิดเป็นร้อยละ 60.1 มีสถานภาพโสด จำนวน 284 คน คิดเป็นร้อยละ 76.1 มีระดับการศึกษาอนุปริญญาตรี/ปวส. จำนวน 231 คน คิดเป็นร้อยละ 61.9 มีระดับรายได้ที่ 10,001 – 20,000 บาท จำนวน 166 คน คิดเป็นร้อยละ 44.5 มีอาชีพเจ้าหน้าที่รัฐ จำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 40.2

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลลาดหญ้า ของกลุ่มตัวอย่าง โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.76) การมีส่วนร่วมในการวางแผนอยู่ในระดับมากทุกข้อ (ค่าเฉลี่ย = 3.64) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจระดับมากทุกข้อ (ค่าเฉลี่ย = 3.72) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานอยู่ในระดับมากทุกข้อ (ค่าเฉลี่ย = 3.73) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์อยู่ใน

ระดับมากทุกข้อ (ค่าเฉลี่ย = 3.81) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลอยู่ในระดับมากทุกข้อ (ค่าเฉลี่ย = 3.74)

จากการทดสอบสมมติฐานในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานไว้ **6** ข้อ ปรากฏผลการทดสอบสมมติฐาน ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ประชาชนในตำบลลาดหญ้า ที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนแตกต่างกัน ผลทดสอบสมมติฐาน พบว่าเพศไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 2 ประชาชนในตำบลลาดหญ้า ที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนแตกต่างกัน ผลทดสอบสมมติฐาน พบว่าอายุไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 3 ประชาชนในตำบลลาดหญ้า ที่มีสถานภาพต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนแตกต่างกัน ผลทดสอบสมมติฐาน พบว่าสถานภาพไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 4 ประชาชนในตำบลลาดหญ้า ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนแตกต่างกัน ผลทดสอบสมมติฐาน พบว่าระดับการศึกษาไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 5 ประชาชนในตำบลลาดหญ้า ที่มีระดับรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนแตกต่างกัน ผลทดสอบสมมติฐาน พบว่าระดับรายได้ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 6 ประชาชนในตำบลลาดหญ้า ที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนแตกต่างกัน ผลทดสอบสมมติฐาน พบว่าอาชีพมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 1 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

ปัจจัยส่วนบุคคล	ค่านัยสำคัญทางสถิติ	ผลการทดสอบสมมติฐาน	
		เป็นไปตามสมมติฐาน	ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน
1. เพศ	.000*	✓	

2.	อายุ	.000*	✓
3.	สถานภาพ	.000*	✓
4.	ระดับกาศึกษา	.000*	✓
5.	ระดับรายได้	.000*	✓
6.	อาชีพ	.000*	✓

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลลาดหญ้า จำนวน 373 คน โดยข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ระดับรายได้ อาชีพ ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 56.8 จำนวน 212 คน มีอายุระหว่าง 20 – 30 ปี จำนวน 224 คน คิดเป็นร้อยละ 60.1 มีสถานภาพโสด จำนวน 284 คน คิดเป็นร้อยละ 76.1 มีระดับการศึกษาอนุปริญญาตรี/ปวส. จำนวน 231 คน คิดเป็นร้อยละ 61.9 มีระดับรายได้ที่ 10,001 – 20,000 บาท จำนวน 166 คน คิดเป็นร้อยละ 44.5 มีอาชีพเจ้าหน้าที่รัฐ จำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 40.2

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลลาดหญ้า ของกลุ่มตัวอย่างโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.76)

1. การมีส่วนร่วมในการวางแผนอยู่ในระดับมากทุกข้อ (ค่าเฉลี่ย = 3.64) เนื่องจากประชาชนมีส่วนร่วมโดยการเข้าร่วมการประชุมเพื่อวางแผนการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน
2. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจระดับมากทุกข้อ (ค่าเฉลี่ย = 3.72) เนื่องจากประชาชนมีส่วนร่วม**การ**ตัดสินใจวางแผนขั้นตอนการดำเนินงานของกิจกรรมหรือโครงการเป็นอย่างดีในการพัฒนาสังคมของชุมชน
3. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานอยู่ในระดับมากทุกข้อ (ค่าเฉลี่ย = 3.73) ซึ่งประชาชนมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารในกิจกรรมหรือโครงการในการพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชน ทำให้ประชาชนทราบถึงแนวทางการดำเนินงานชัดเจนและดำเนินงานอย่างราบรื่น
4. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์อยู่ในระดับมากทุกข้อ (ค่าเฉลี่ย = 3.81) ซึ่งประชาชนมีส่วนร่วมคือได้รับประโยชน์จากการดำเนินการในกิจกรรมหรือโครงการ ในการพัฒนาสังคมของชุมชน เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสมกับชุมชน

5. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลอยู่ในระดับมากทุกข้อ (ค่าเฉลี่ย = 3.74) เนื่องจากประชาชนมีส่วนร่วมประเมินผลการดำเนินงานในกิจกรรมหรือโครงการ ในการพัฒนาสังคมของชุมชน เพื่อวิเคราะห์การทำกิจกรรมหรือโครงการว่าควรดำเนินการต่อหรือความปรับปรุงอย่างไร

จากการทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ 6 สมมติฐาน ผลปรากฏว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ระดับรายได้ อาชีพ ประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในทุกๆ ด้านเป็นอย่างดีเพื่อเป็นการพัฒนาให้ชุมชนมีชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และยังเป็นพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชนอีกด้วย

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน

แนวทางการมีส่วนร่วมในด้านการวางแผน ควรมีการจัดการประชุมของเทศบาลโดยมีการเสนอแผนงานและประชาสัมพันธ์กับประชาชนในเขตเทศบาลตำบลลาดหญ้าอธิบายแผนงานให้ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลลาดหญ้าได้มีความเข้าใจมากขึ้น

1.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

แนวทางในการเพิ่มการมีส่วนร่วมในด้านการตัดสินใจ ควรมีการนำผลการประเมินที่ได้จากการทำแบบสอบถามมานำเสนอในการประชุมของเทศบาลนำผลที่ดีที่สุดมาทำการตัดสินใจในการดำเนินแผนงานตามปัญหาหรือความต้องการของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลลาดหญ้า

1.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

แนวทางในการเพิ่มการมีส่วนร่วมในด้านการดำเนินงาน ควรมีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมขอความร่วมมือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องช่วยในการประชาสัมพันธ์ อาทิเช่นโรงเรียนประชาสัมพันธ์กับนักเรียนและผู้ปกครอง ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพประชาสัมพันธ์กับผู้ป่วยและญาติ และดำเนินงานกิจกรรมในช่วงวันหยุดเพื่อเป็นการให้ประชาชนสามารถมาร่วมทำกิจกรรมได้

1.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

แนวทางในการเพิ่มการมีส่วนร่วมในด้านการรับผลประโยชน์ ควรมีการอธิบายแผนงานและเนื้อหาของกิจกรรมให้กับประชาชนในเขตเทศบาลตำบลลาดหญ้า ได้เข้าใจและได้ทราบถึงว่าถ้ามีส่วนร่วมให้การดำเนินงานกิจกรรมนี้จะสามารถได้รับประโยชน์อะไรบ้างและสามารถนำไปประยุกต์กับชีวิตความเป็นอยู่ได้อย่างไร

1.5 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

แนวทางในการเพิ่มการมีส่วนร่วมในด้านการประเมินผล ควรมีการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลลาดหญ้าได้เข้าใจบทบาทสำคัญของการติดตามและการประเมินผล และเทศบาลควรมีการสรุปการดำเนินแผนงานหรือกิจกรรมต่างๆที่ผ่านมาแล้วแจ้งให้กับประชาชนในเขตเทศบาลตำบลลาดหญ้าได้รับรู้ เพื่อเป็นการแจ้งให้ประชาชนได้รู้ถึงการดำเนินการนั้นมีปัญหาอย่างไรและเกี่ยวข้อง

กับแผนงานหรือกิจกรรมในครั้งต่อไปอย่างไรเพื่อให้ได้ประเมินผลของแผนงานและกิจกรรมที่อาจจะเป็นการแก้ไขปัญหาที่ต่อเนื่องจากครั้งก่อนว่าควรให้เทศบาลดำเนินการต่อหรือไม่กับแผนงานหรือกิจกรรมนี้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาอำเภอ จังหวัด ในกลุ่มประชากรที่กว้างขึ้น เพื่อให้รู้แนวทางการแก้ไขปัญหาหรือความต้องการของประชาชน การวางแผนให้ประชาชนมีส่วนร่วมการดำเนินงาน และประโยชน์ของแผนงานหรือกิจกรรม ในกลุ่มประชากรที่ใหญ่ขึ้น

2.2 ควรมีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมในสื่อหรือช่องทางต่างๆ เพื่อให้ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลลาดหญ้าได้ทราบถึงแผนงานหรือกิจกรรมที่จะเกิดขึ้น และร่วมไปถึงเป็นการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในพื้นที่อื่นได้อาจมีโอกาสในการเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินงานหรือทำกิจกรรมที่บุคคลเหล่านั้นมีความสนใจ

เอกสารอ้างอิง (References)

กรมพัฒนาชุมชน. (2564). *แผนยุทธศาสตร์กรมการพัฒนาชุมชน.* สืบค้น 2 ธันวาคม 2565, จาก https://inspector.cdd.go.th

กระทรวงมหาดไทย. (2559). *คู่มืออาสาพัฒนา (อสพ.) รุ่นที่ 69*. กรุงเทพมหานคร. กรมการพัฒนาชุมชน.

คำรณ ภูหอมหวน. (2555). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเขื่อน อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม*. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

จำเริญ ถาตะนาน, วิจิตรา ศรีสอน และ สัณฐาน ชยนนท์. (2564). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมการพัฒนาชุมชนในพื้นที่ชายทะเล บางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร*. วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

จินตวีร์ เกษมศุข. (2554). *การสื่อสารกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม*. กรุงเทพมหานคร. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จีรพรรณ กาญจนะจิตรา. (2558). *การพัฒนาชุมชน*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักศึกษาจีน มหาวิทยาลัยครูฉี่จิ้ง เมืองฉี่จิ้ง มณฑลยูนนาน

The Transformational Leadership of Students for Chinese Students of the Qujing Normal University of Yunnan Province.

Yexin Deng[1] ชัชชญา พีระธรณิศร์[2]
Yexin Deng, Chatchaya Perathoranich

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักศึกษาจีน มหาวิทยาลัยครูฉี่จิ้ง เมืองฉี่จิ้ง มณฑลยูนนาน 2) เปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักศึกษาจีนมหาวิทยาลัยครูฉี่จิ้ง เมืองฉี่จิ้ง มณฑลยูนนาน โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาจีนปริญญาตรีชั้นปีที่ 1-4 จำนวน 263 คน ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (simple random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า t-test การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ one-way ANOVA ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักศึกษาจีน มหาวิทยาลัยครูฉี่จิ้ง ทั้ง 4 ด้าน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) การเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักศึกษาจีน ทั้ง 4 ด้านไม่แตกต่างกันระหว่างเพศ อย่างไม่มีมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในชั้นปี โดยภาพรวมและรายด้าน สภาวะผู้นำแบบรับใช้และสภาวะผู้นำตามสภาพจริง มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักศึกษาจีนที่ศึกษา สาขา สภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ สภาวะผู้นำทางจิตวิญญาณ และสภาวะผู้นำตามสภาพจริง มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ(Keywords) : ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง; นักศึกษาจีน

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the transformational leadership of Chinese students, 2) to compare the transformational leadership of Chinese students at Qujing Normal University, Qujing City, Yunnan Province by using

Received: 2023-05-22 **Revised**: 2023-07-17 **Accepted**: 2023-07-19

[1] วิทยาลัยครูสุริยเทพ มหาวิทยาลัยรังสิต Suryadhep Teachers College, Rangsit University. Corresponding Author e-mail: dyx199312@gmail.com

[2] วิทยาลัยครูสุริยเทพ มหาวิทยาลัยรังสิต Suryadhep Teachers College, Rangsit University

quantitative research methodology. The subjects were 263 Chinese undergraduate students, 1st to 4th year, who were selected using the simple random sampling method. The research tool was a 5-point rating scale questionnaire. Statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and one-way ANOVA analysis of variance.49. The results of the research revealed that 1) the transformational leadership of the Chinese students at Qujing Normal University was in a good level in all aspects. 2) The factor related to gender was found to have no impact on the transformational leadership of Chinese students in all four aspects with the statistical significance level at .05. The servant leadership and the actual leadership were different with a statistical significance level at .05. Lastly, it was found that the level of the transformative leadership of Chinese students majoring in the creative leadership, spiritual leadership, and actual leadership was different with a statistical significance level at .05.

Keywords: Transformational leadership; Chinese student

บทนำ (Introduction)

จากสถานการณ์โควิดการแพร่ระบาดที่รุนแรงทั่วโลก และการเรียนออนไลน์ได้กลายเป็นปัญหาที่นักศึกษาต้องพิจารณาและเผชิญหน้า และมีนักศึกษาจำนวนมากที่สำเร็จการศึกษาต้องเผชิญกับความเสี่ยงของการว่างงานทันทีระบบการศึกษาที่มีประสิทธิภาพการศึกษาจึงเป็นรากฐานของการพัฒนาคน นักศึ/กษ/าจำเป็นต้องเรียนรู้อย่างมีความสุข สามารถทำกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เรียนรู้การดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขและอยู่รอดปลอดภัย สถานศึกษา ควรจะสอดแทรกการเรียนการสอนให้เด็กมีทักษะ การฝึกความภาวะผู้นำ ในกิจกรรมต่างๆเพื่อการสร้างประชาธิปไตยในสังคม

ตั้งแต่ทศวรรษที่ 19 การศึกษาความเป็นผู้นำของนักศึกษาวิทยาลัยได้เกิดขึ้นอย่างเงียบ ๆ และมีบทบาทมากขึ้น คนในประเทศจีนที่เข้าใจถึงคุณค่าที่แท้จริงของการกำหนดความเป็นผู้นำของนักศึกษาจากมุมมองเชิงกลยุทธ์วิสัยทัศน์ของพวกเขาไม่กว้างและความตั้งใจยังไม่เพียงพอระดับวิทยาลัยเป็น "ช่วงเวลาสำคัญ" สำหรับการปลูกฝังคุณสมบัติความเป็นภาวะผู้นำ ค่านิยมความเป็นภาวะผู้นำ นอกจากนี้การดำเนินกิจกรรมนักศึกษาต้องการผู้นำกิจกรรมที่มีความเสียสละมีแผนการการทำงานเป็นทีมมีส่วนสำคัญที่ทำให้การดำเนินกิจกรรมสำเร็จลุล่วง ผู้นำนักศึ กษาที่ดีนั้นต้องมีคุณสมบัติของผู้นำที่ดี โดยมีความสามารถในการชักจูงให้สมาชิกเกิดความร่วมมือ ร่วมใจในการทำงาน มีความสามารถในการขจัดความขัดแย้งของกลุ่ม เอาใจใส่กลุ่ม มีความเข้าใจพฤติกรรมของแต่ละคน (ภูริส ภูมิประเทศ และ ตรีชฎา สุขเกษม,2562)ซึ่งปัจจุบัน มหาวิทยาลัยครูฉี่จิ้ง เมืองฉี่จิ้ง มณฑลยูนนาน สถาบันการสอนและการเรียนรู้การฝึกอบรมครู" ของเมือง Qujing พบว่า 1) ขาดการวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำของนักศึกษาวิทยาลัย 2) การปฐมนิเทศนักศึกษาที่มีต่อภาวะผู้นำไม่ชัดเจน

3) โหมดการสอนเป็นแบบดั้งเดิม และการวิจัยและการปฏิบัติความเป็นภาวะผู้นำของนักศึกษาวิทยาลัยก็ค่อนข้างแยกจากกัน4)การอบรมภาวะผู้นำของนักศึกษายังไม่เป็นระบบและขาดความรู้ความเข้าใจอย่างมีเหตุมีผล ส่วนใหญ่จัดทำขึ้นเพื่อการฝึกอบรมระยะสั้นแก่ผู้ปฏิบัติงานของนักศึกษาเท่านั้น และกลุ่มฝึกอบรมไม่กว้างขวางและลึกซึ้งเพียงพอ และ 5) เมื่อดำเนินกิจกรรมทางสังคม ความสามารถในการเป็นผู้นำองค์กรอ่อนแอ ขาดความรับผิดชอบต่อสังคมและความสามารถในการร่วมมือกับผู้อื่น (มหาวิทยาลัยครูฉี่จิ้ง, 2564)

นอกจากนี้ การศึกษาเกี่ยวกับความเป็นผู้นำนักศึกษาในประเทศจีน มีการศึกษาค่อนข้างน้อยและส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับความเป็นผู้นำของผู้นำองค์กร และไม่เกี่ยวข้องกับการวิจัยและการฝึกอบรมความเป็นผู้นำของนักศึกษา การวิจัยและการประยุกต์ใช้ในด้านนี้ไม่เพียงพอ แม้แต่นักศึกษาวิทยาลัยส่วนใหญ่ก็ยังไม่เข้าใจความหมายและความสำคัญของความเป็นภาวะผู้นำ นักศึกษาอาจขาดทักษะในการเป็นผู้นำกลุ่ม ขาดความร่วมมือร่วมใจของทีมงาน และขาดการประสานงานที่ดี จึงทำให้การดำเนินงานกิจกรรมไม่สำเร็จตามเป้าหมาย

จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้น การพัฒนาความเป็นผู้นำในประเทศและการสร้างทีมที่มีความสามารถด้านการเป็นระดับประเทศ เริ่มต้นการพัฒนาภาวะผู้นำของนักศึกษาการเตรียมภาวะผู้นำ ในนักศึกษาถือได้ว่าเป็นสิ่งที่ท้าทายในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลง ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่ศึกษาความเป็นภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักศึกษาจีน ของมหาวิทยาลัยครูฉี่จิ้ง เมืองฉี่จิ้ง มณฑลยูนนาน ผลที่ได้รับจากการศึกษาในครั้งนี้ จะมีประโยชน์ต่อมหาวิทยาลัยครูฉี่จิ้ง เมืองฉี่จิ้ง มณฑลยูนนาน และคณะต่าง ๆ ในการวางแผนพัฒนาคุณภาพของบัณฑิตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักศึกษาจีน มหาวิทยาลัยครูฉี่จิ้ง เมืองฉี่จิ้ง มณฑลยูนนาน

2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักศึกษาจีนมหาวิทยาลัยครูฉี่จิ้ง เมืองฉี่จิ้ง มณฑลยูนนาน จำแนกตามเพศ ชั้นปี และสาขาที่ศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยเรื่องภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักศึกษาจีน มหาวิทยาลัยครูฉี่จิ้ง เมืองฉี่จิ้ง มณฑลยูนนาน มีวัตถุประสงค์ ศึกษาและเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักศึกษาจีน มหาวิทยาลัยครูฉี่จิ้ง เมืองฉี่จิ้ง มณฑลยูนนาน โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating & Scale) 5 ระดับ และจัดทำแบบสอบถามในลักษณะแบบสอบถามออนไลน์ (Google form)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาจีนระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1-4 คณะภาษาต่างประเทศ ในมหาวิทยาลัยครูฉี่จิ้ง ปีการศึกษา 2564 ใน 4 สาขา ประกอบด้วย 1) สาขาภาษาไทย-อังกฤษ 2) สาขาภาษาอังกฤษ 3) สาขาภาษาอังกฤษธุรกิจ และ 4) สาขาภาษาอินโดนีเซีย-อังกฤษ รวมประชากร 871 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือนักศึกษาจีนปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 คณะภาษาต่างประเทศ มหาวิทยาลัยครูฉี่จิ้ง เมืองฉี่จิ้ง มณฑลยูนนาน โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน Krejcie and Morgan,1970.p 607-610) ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 0.5 % และระดับความเชื่อมั่น 99 % ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 263คน ได้มาโดยการกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามตาราง Krejcie และ Morgan และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น(Stratified Random Sampling) และการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้แบบสอบถาม ซึ่งแบบสอบถามมีลักษณะแบบตรวจสอบรายการ (Check List) แบ่งได้ 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำแนกตาม เพศ ชั้นปี สาขาที่ศึกษา ของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating & Scale) 5 ระดับ คือภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักศึกษาจีนอยู่ในระดับมากที่สุด ระดับ 5 คะแนน จนไปถึงระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักศึกษาจีน อยู่ในระดับน้อยที่สุด ระดับ 1 คะแนน และแปลความหมาย เพื่อจัดระดับคะแนนเฉลี่ยในช่วงคะแนนดังนี้ คะแนนเฉลี่ย 4.50 – 5.00 แปลความว่า มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักศึกษาจีน อยู่ในระดับมากที่สุด คะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.49 แปลความว่า มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักศึกษาจีน อยู่ในระดับมาก คะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49 แปลความว่า มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักศึกษาจีน อยู่ในระดับปานกลาง คะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49 แปลความว่า มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักศึกษาจีน อยู่ในระดับน้อยคะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.49 แปลความว่า มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักศึกษาจีนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การหาคุณภาพแบบสอบถามดำเนินการโดยนำเครื่องมือในการวิจัยที่ได้ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามกับเนื้อหาและการใช้ภาษาโดยใช้เกณฑ์การพิจารณาแล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ (Index of Item Objective Congruence: IOC)โดยพิจารณาความเที่ยงตรงจากดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามแต่ละข้อโดยนำข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.50 ขึ้นไป โดยเกณฑ์สัมประสิทธิ์แอลฟา มีค่าไม่ต่ำกว่า 0.67 ขึ้นไป ซึ่งการทดสอบหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.90 และการทดสอบหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ผลของค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาที่ได้ มีความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.985

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล คณะผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยรวบรวมแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างโดยตรง และขอความอนุเคราะห์จากผู้ที่เกี่ยวข้องโดยใช้แบบสอบถามผ่านทาง Google From ไปยังกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่ได้กำหนดไว้ข้างต้น เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างเข้าถึงช่องทางนี้ได้สะดวก และนำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมมาวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการสรุปผลและอภิปรายผลการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์การวิจัยต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการกำหนดสถิติที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับข้อมูลทางสถิติเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลแบบเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทโดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่า (α-coefficient) ของครอนบาค (Cornbach) การหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Validity) และใช้เกณฑ์การพิจารณาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ (Index of Item Objective Congruence: (IOC) การหาค่าเฉลี่ยร้อยละ (Percentage) ค่าความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงมาตรฐาน (Standard Deviation) และ การเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักศึกษาจีนมหาวิทยาลัยครูฉี่จิ้ง ใช้ การทดสอบ ค่าที (t-test) การวิเคราะห์ ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) โดยวิธีการของ เชฟเฟ่ (Scheffe post hoc Comparison)

ผลการวิจัย (Research Results)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามการวิจัยนี้ จำนวน 263 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 271 คน มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี ตำแหน่งครู มีประสบการณ์การทำงานมากกว่าตั้งแต่ 10-20 ปี

1. ผลวิเคราะห์ภาพรวมข้อมูลเกี่ยวกับเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักศึกษาจีนมหาวิทยาลัยครูฉี่จิ้ง เมืองฉี่จิ้ง มณฑลยูนนาน โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผลวิเคราะห์ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์ภาพรวมเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักศึกษาจีนมหาวิทยาลัยครูฉี่จิ้ง เมืองฉี่จิ้ง มณฑลยูนนาน โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักศึกษาจีนมหาวิทยาลัยครูฉี่จิ้ง/	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับที่
1. ภาวะผู้นำสร้างสรรค์	3.62	0.879	มาก	4
2. ภาวะผู้นำแบบรับใช้	3.90	0.848	มาก	1
3. ภาวะผู้นำทางจิตวิญญาณ	3.89	0.876	มาก	2

4. ภาวะผู้นำตามสภาพจริง		3.82	0.835	มาก	3
	รวม	3.80	0.859	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่าระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงทั้ง 4 ด้าน ภาพรวมทั้งหมดอยู่ในระดับมาก และค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 3.80 S.D. = 0.859) คือ ภาวะผู้นำแบบรับใช้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.90, และ S.D. = 0.848) รองลงมาคือ ภาวะผู้นำทางจิตวิญญาณ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.89 S.D. = 0.876) ภาวะผู้นำตามสภาพจริง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.82, และ S.D. = 0.835) และน้อยที่สุดคือ ภาวะผู้นำสร้างสรรค์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.62 S.D. = 0.879) ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักศึกษาจีนมหาวิทยาลัยครูฉี่จิ้ง เมืองฉี่จิ้ง มณฑลยูนนาน

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงทั้ง 4 ด้าน โดยจำแนกตาม เพศ

ตัวแปรที่ศึกษา	ชาย		หญิง		t	sig
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1.ภาวะผู้นำสร้างสรรค์	3.67	.755	3.61	.669	0.405	.686
2.ภาวะผู้นำแบบรับใช้	3.79	.795	3.91	.646	0.888	.375
3.ภาวะผู้นำทางจิตวิญญาณ	3.91	.789	3.89	.683	0.144	.885
4.ภาวะผู้นำตามสภาพจริง	3.84	.734	3.82	.631	0.144	.886
รวม	**3.80**	**0.768**	**3.81**	**0.657**	**0.395**	**.708**

จากตารางที่ 2 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงทั้ง 4 ด้านโดยจำแนกตาม เพศ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงทั้ง 4 ด้าน จำแนกตามชั้นปี

ตัวแปรที่ศึกษา	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P-Values
ภาวะผู้นำสร้างสรรค์	ระหว่างกลุ่ม	3.124	3	1.041	2.306	.077
	ภายในกลุ่ม	116.928	259	.451		
	รวม	120.052	262			
ภาวะผู้นำแบบรับใช้	ระหว่างกลุ่ม	5.010	3	1.670	3.948	.009
	ภายในกลุ่ม	109.554	259	.423		
	รวม	114.565	262			
	ระหว่างกลุ่ม	2.498	3	0.833	1.751	.157

ภาวะผู้นำทางจิตวิญญาณ	ภายในกลุ่ม	123.108	259	.475		
	รวม	125.606	262			
ภาวะผู้นำตามสภาพจริง	ระหว่างกลุ่ม	5.206	3	1.735	4.388	.005
	ภายในกลุ่ม	102.415	259	.395		
	รวม	107.621	262			

จากตารางที่ 3 ผลการทดสอบด้านภาวะผู้นำสร้างสรรค์ มีค่า Sig. เท่ากับ 0.077 และด้านด้านภาวะผู้นำทางจิตวิญญาณ มีค่า Sig. เท่ากับ 0.157 ซึ่งมากกว่า 0.05 นั่นคือ นักศึกษาที่อยู่คนละชั้นปี มีความเห็นเรื่องภาวะผู้นำสร้างสรรค์และเรื่องภาวะผู้นำทางจิตวิญญาณ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ 0.05

แต่ผลการทดสอบด้านภาวะผู้นำแบบรับใช้ มีค่า Sig. เท่ากับ 0.009 และด้านภาวะผู้นำตามสภาพจริง มีค่า Sig. เท่ากับ 0.005 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 นั่นคือ นักศึกษาที่อยู่คนละชั้นปี มีความเห็นเรื่องภาวะผู้นำแบบรับใช้และด้านภาวะผู้นำตามสภาพจริงแตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ 0. 05
จึงทำการวิเคราะห์หาความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffe' method) ดังแสดงในตารางที่ 4 – 5

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักศึกษาจีนมหาวิทยาลัยครูฉี่จิ้งด้านภาวะผู้นำแบบรับใช้ เป็นรายคู่ จำแนกตามชั้นปี

ชั้นปี	$\bar{X}$	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4
		3.86	3.84	3.56
ชั้นปีที่ 1	4.12	0.265	0.279	0.564*
ชั้นปีที่ 2	3.86		0.014	0.298
ชั้นปีที่ 3	3.84			0.284

จากตารางที่ 8 พบว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักศึกษาจีนมหาวิทยาลัยครูฉี่จิ้งด้านภาวะผู้นำแบบรับใช้ จำแนกตามชั้นปี คู่ระหว่างชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 4 แตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักศึกษาจีนมหาวิทยาลัยครูฉี่จิ้งด้านภาวะผู้นำตามสภาพจริง เป็นรายคู่ จำแนกตามชั้นปี

ชั้นปี	$\bar{X}$	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4
		3.80	3.72	3.58
ชั้นปีที่ 1	4.06	0.259	0.339*	0.482
ชั้นปีที่ 2	3.80		0.080	0.223
ชั้นปีที่ 3	3.72			0.143

จากตารางที่ 5 พบว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักศึกษาจีนมหาวิทยาลัยครูฉี่จิ้งด้านภาวะผู้นำตามสภาพจริง จำแนกตามชั้นปี คู่ระหว่างชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 3 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 6 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงทั้ง 4 ด้าน จำแนกตามสาขา

ตัวแปรที่ศึกษา	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P-Values
ภาวะผู้นำสร้างสรรค์	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	7.953 112.099 120.052	3 259 262	2.651 .433	6.125	.000
ภาวะผู้นำแบบรับใช้	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	2.379 112.185 114.565	3 259 262	.793 .433	1.831	.142
ภาวะผู้นำทางจิตวิญญาณ	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	4.604 121.002 125.606	3 259 262	1.535 .467	3.285	.021
ภาวะผู้นำตามสภาพจริง	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	3.846 103.774 107.621	3 259 262	1.282 .401	3.200	.024

จากตารางที่ 7 ผลการทดสอบด้านภาวะผู้นำแบบรับใช้ มีค่า Sig. เท่ากับ 0.142 ซึ่งมากกว่า 0.05 นั่นคือ นักศึกษาที่เรียนสาขาต่างกัน มีความเห็นเรื่องภาวะผู้นำแบบรับใช้ มีความเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ 0.05

ผลการทดสอบด้านภาวะผู้นำสร้างสรรค์ มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 และด้านภาวะผู้นำทางจิตวิญญาณ มีค่า Sig. เท่ากับ 0.021 และด้านภาวะผู้นำตามสภาพจริง มีค่า Sig. เท่ากับ 0.024 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 นั่นคือ นักศึกษาที่เรียนสาขาต่างกัน มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ 0. 05
จึงทำการวิเคราะห์หาความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffe' method) ดังแสดงในตารางที่ 8 – 10

ตารางที่ 8 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักศึกษาจีนมหาวิทยาลัยครูฉี่จิ้งด้านภาวะผู้นำสร้างสรรค์ เป็นรายคู่ จำแนกตามสาขา

สาขา	$\bar{X}$	สาขาภาษาอังกฤษ	สาขาภาษาอังกฤษธุรกิจ	สาขาภาษาอินโดนีเซีย-อังกฤษ
		3.65	3.80	3.73
สาขาภาษาไทย-อังกฤษ	3.36	0.281	0.435*	0.370
สาขาภาษาอังกฤษ	3.65		0.154	0.088
สาขาภาษาอังกฤษธุรกิจ	3.80			0.653

จากตารางที่ 8 พบว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักศึกษาจีนมหาวิทยาลัยครูฉี่จิ้งด้านภาวะผู้นำสร้างสรรค์ จำแนกตามสาขา คู่ระหว่างสาขาภาษาไทย-อังกฤษ และ สาขาภาษาอังกฤษธุรกิจ แตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 9 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักศึกษาจีนมหาวิทยาลัยครูฉี่จิ้งด้านภาวะผู้นำทางจิตวิญญาณ เป็นรายคู่ จำแนกตามสาขา

สาขา	$\bar{X}$	สาขาภาษาอังกฤษ	สาขาภาษาอังกฤษธุรกิจ	สาขาภาษาอินโดนีเซีย-อังกฤษ
		3.95	3.99	4.01
สาขาภาษาไทย-อังกฤษ	3.68	0.264	0.307*	0.325
สาขาภาษาอังกฤษ	3.95		0.043	0.061
สาขาภาษาอังกฤษธุรกิจ	3.99			0.018

จากตารางที่ 9 พบว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักศึกษาจีนมหาวิทยาลัยครูด้านภาวะผู้นำทางจิตวิญญาณ จำแนกตามสาขา คู่ระหว่างสาขาภาษาไทย-อังกฤษ และ สาขาภาษาอังกฤษธุรกิจ แตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 10 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักศึกษาจีนมหาวิทยาลัยครูฉี่จิ้งด้านภาวะผู้นำตามสภาพจริง เป็นรายคู่ จำแนกตามสาขา

สาขา	$\bar{X}$	สาขาภาษาอังกฤษ	สาขาภาษาอังกฤษธุรกิจ	สาขาภาษาอินโดนีเซีย-อังกฤษ
		3.88	3.93	3.80
สาขาภาษาไทย-อังกฤษ	3.64	0.239	0.292*	0.162
สาขาภาษาอังกฤษ	3.88		0.053	0.077
สาขาภาษาอังกฤษธุรกิจ	3.93			0.130

จากตารางที่ 10 พบว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักศึกษาจีนมหาวิทยาลัยครูด้านภาวะผู้นำตามสภาพจริง จำแนกตามสาขา คู่ระหว่างสาขาภาษาไทย-อังกฤษ และ สาขาภาษาอังกฤษธุรกิจ แตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. จากการวิจัยเรื่องภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักศึกษาจีนมหาวิทยาลัยครูฉี่จิ้ง เมืองฉี่จิ้ง มณฑลยูนนาน พบว่ามีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สามารถนำมาอภิปรายได้ดังนี้

1.1 ด้านภาวะผู้นำสร้างสรรค์ ซึ่งค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การแสดงออกของผู้นำที่ตอบสนองความต้องการของนักศึกษาได้อย่างดี และชี้นำตนเองและผู้อื่นให้กล้าคิด กล้าตัดสินใจ มีความคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่อยู่ตลอดเวลาพร้อมทั้งกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ของผู้อื่น โดยเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเองและผู้อื่นที่จะสามารถคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ โดยอาศัยการเรียนรู้เนื้อหาความคิดใหม่ ๆ อยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของภูริส ภูมิประเทศ และตรีชฎา สุขเกษม (2562) ที่ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำสร้างสรรค์ ผู้นำนักศึกษาต้องมีความคิดสร้างสรรค์ กล้าแสดงออก และได้สอดคล้องกับ Phatipun (2013) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบระดับการแสดงออกภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษามีระดับการแสดงออกภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ เนื่องจากผู้นำนักศึกษาเป็นผู้ที่มีความสามารถในการผลักดันให้ผู้ร่วมงานร่วมกันปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุเป้าหมายที่ดีงามด้วยการคิดหลายมิติ คิดบวก

1.2 ด้านภาวะผู้นำแบบรับใช้ ซึ่งค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในปัจจุบัน ได้เปลี่ยนรูปแบบการบริหารของผู้นำจากการใช้อำนาจสั่งการเป็นการอำนวยความสะดวก ช่วยเหลือ และสนับสนุนให้ผู้อื่นสามารถดึงความสามารถมาใช้ในการทำงาน ด้วยการให้ความไว้วางใจ มอบอำนาจในการร่วมตัดสินใจ เพื่อสร้างบรรยากาศความไว้วางใจในการทำงาน โดยผู้นำจะใช้ความเสียสละ และความจริงใจ เพื่อให้ผู้อื่นเกิดความไว้ใจ และมองอำนาจให้ผู้นำเข้ามามีอิทธิพลต่อผู้อื่น อีกทั้งให้การสนับสนุนช่วยเหลือโดยคำนึงถึงความสำคัญประโยชน์ และความเจริญก้าวหน้าของผู้ตามเป็นหลัก มุ่งหวังเพื่อส่งผลให้เกิดการพัฒนาศักยภาพทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา และเป็นการบริการเพื่อความเจริญก้าวหน้าและความสำเร็จของผู้ตาม ให้มีความพร้อมในการเป็นผู้นำที่ดีต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับ Chaiyaphum (2007) ได้ศึกษาคุณลักษณะผู้นำแบบรับใช้ โรงเรียนคาทอลิก สังกัดคณะภคินีพระกุมารเยซู ผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะผู้นำแบบรับใช้ของผู้บริหารโรงเรียนคาทอลิก สังกัดคณะภคินีพระกุมารเยซู โดยรวมและรายด้านทุกด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้นำนักศึกษาเป็นผู้นำที่มีความพร้อมอุทิศตน ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ให้ความเคารพ และให้การยอมรับให้เกียรติ และให้การตอบสนองผู้อื่นอย่างเต็มความสามารถ

1.3 ด้านภาวะผู้นำทางจิตวิญญาณ ซึ่งค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นักศึกษาสามารถร่วมมือในการทำงานได้เป็นอย่างดี และสามารถส่งเสริมให้การทำงานมีความหมาย โดยเป็นการเชื่อมกับค่านิยมของผู้ตาม เกิดความผูกพันกันเป็น

ทีมซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Thippayanech (2012) ได้ศึกษาโมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณ สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีระดับการแสดงออกภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณในระดับมาก และ Meemoei (2010) ได้ศึกษาระดับภาวะผู้นำแบบรับใช้และจิตวิญญาณในองค์การ ผลการวิจัย พบว่า ระดับภาวะผู้นำแบบรับใช้และจิตวิญญาณในองค์การ และผลการปฏิบัติงานอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้ เนื่องจากผู้นำนักศึกษาเป็นผู้นำที่จูงใจให้ผู้อื่นเกิดความศรัทธาในตนเอง เกิดความเชื่อมั่นและไว้วางใจจนสามารถสร้างแรงบันดาลใจในการพัฒนางานได้

1.4 ด้านภาวะผู้นำตามสภาพจริง ซึ่งค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า พฤติกรรมของผู้นำหรือนักศึกษา มีความมั่นคงในคำพูด การกระทำ และค่านิยม ซึ่งผู้นำตามสภาพจริงจะมีการรับรู้ตนเองอย่างถูกต้อง และรู้จักตนเองเป็นอย่างดี มีความเข้มแข็ง ชัดเจน มั่นคงและสม่ำเสมอ มีคุณธรรม จริยธรรมที่ดีเพื่อยึดถือ ซึ่ง Yukl (2010:278) กล่าวว่า พฤติกรรมของผู้นำตามสภาพจริง มีการปฏิบัติตามค่านิยมนั้นอย่างสม่ำเสมอ บุคคลเหล่านั้นจะไม่ต้องการที่จะได้รับการยกย่องหรือสถานะอำนาจใด ๆ แต่เป็นไปเพื่อการแสดงออกและการปฏิบัติตามค่านิยมและความเชื่อ

2 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงทั้ง 4 ด้าน โดยจำแนกตาม เพศ ชั้นปี และสาขา

2.1 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงทั้ง 4 ด้าน โดยจำแนกตามเพศ สามารถสรุปได้ว่า ด้านภาวะผู้นำสร้างสรรค์ ด้านภาวะผู้นำแบบรับใช้ และด้านภาวะผู้นำตามสภาพจริง ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผู้วิจัยมองว่า นักศึกษาจะต้องช่วยเหลือส่งเสริมการทำงานแบบกลุ่ม เลยมีการยอมรับเรื่องเพศสภาพกันมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ ณัฐกานต์ ปิ่นเกสร และ มะตาโอะ สุหลง ที่ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารองค์การส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครปฐม ซึ่งได้กล่าวว่า พนักงานที่มีเพศต่างกัน มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.2 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงทั้ง 4 ด้าน โดยจำแนกตามชั้นปี ผลการทดสอบด้านภาวะผู้นำสร้างสรรค์ และด้านด้านภาวะผู้นำทางจิตวิญญาณไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Faiyuea (2012) พบว่า นักศึกษาที่อยู่ชั้นปีต่างกัน มีความคิดเห็นแนวทางภาวะผู้นำ โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกันแต่ด้านภาวะผู้นำแบบรับใช้ คู่ระหว่างชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 4 แตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และด้านภาวะผู้นำตามสภาพจริง คู่ระหว่างชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 3 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้นำนักศึกษา ไม่จำเป็นต้องเป็นนักศึกษาปีสูงเท่านั้น แต่ขึ้นอยู่กับนักศึกษาคนนั้นมากกว่าว่าจะมีความเป็นผู้นำขนาดไหน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาวดี ลาภเจริญ (2561) ซึ่งได้เปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักศึกษาที่ชั้นปีต่างกัน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.3 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงทั้ง 4 ด้าน โดยจำแนกตามสาขา ด้านภาวะผู้นำแบบรับใช้ มีความเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่ด้านภาวะผู้นำสร้างสรรค์ คู่ระหว่างสาขาภาษาไทย-อังกฤษ และ สาขาภาษาอังกฤษธุรกิจ แตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ด้านภาวะผู้นำทางจิตวิญญาณ คู่ระหว่างสาขาภาษาไทย-อังกฤษ และ สาขาภาษาอังกฤษธุรกิจ แตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และด้านภาวะผู้นำตามสภาพจริง คู่ระหว่างสาขาภาษาไทย-อังกฤษ และ สาขาภาษาอังกฤษธุรกิจ แตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Nantharojphong , K, et al. (2017) ซึ่งได้กล่าวว่า นักศึกษาที่เรียนคณะแตกต่างกัน มีคุณลักษณะการมีภาวะผู้นำที่แตกต่างกัน ทั้งในด้านการทำงานเป็นทีม การประพฤติตนเป็นแบบอย่าง การคิดและการแก้ปัญหาและการเรียนรู้และการพัฒนาตนเอง ทำให้อาจเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้คณะที่ต่างกัน มีความเห็นที่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1.ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากการวิจัยพบว่า ด้านภาวะผู้นำสร้างสรรค์ ในข้อ นักศึกษามีการปรับตัวต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ตลอดเวลา มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้นผู้นำนักศึกษา จะต้องช่วยสอนบุคลากรให้มีไหวพริบ และมีสติ เวลาที่มีปัญหาต้องแก้ไขให้ทันท่วงที เพราะปัญหาบางอย่างต้องได้รับแก้ไขอย่างเร่งด่วน ไม่สามารถที่จะเก็บไว้ได้ เพราะอาจจะทำให้เกิดปัญหาอย่างอื่นตามมา

1.2 จากการวิจัยพบว่า ด้านภาวะผู้นำแบบรับใช้ ในข้อ นักศึกษาเป็นแบบอย่างที่ดี ให้แก่เพื่อนนักศึกษา มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้น ผู้นำนักศึกษาหรือนักศึกษารุ่นพี่ต้องทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่นักศึกษารุ่นน้อง เพื่อจะได้เป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่นักศึกษาปีอ่อนกว่า

1.3 จากการวิจัยพบว่า ด้านภาวะผู้นำทางจิตวิญญาณ ในข้อ นักศึกษาสามารถจัดการการทำกิจกรรมเป็นทีม มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้นผู้นำนักศึกษาต้องมีการจัดกิจกรรมร่วมกันโดยเป็นการสร้างความสัมพันธ์ ให้เกิดความสนิทสนมกันมากขึ้น พอในกลุ่มมีความสนิทกันแล้ว จะเกิดการแสดงความคิดเห็นที่ดีมากขึ้น ไม่อายที่จะแสดงความคิดเห็นออกไป1.4 จากการวิจัยพบว่า ด้านภาวะผู้นำตามสภาพจริง ในข้อ นักศึกษาสามารถ เป็นผู้นำ ให้ทันต่อสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงไป มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้นผู้นำนักศึกษาต้องมีความรู้รอบด้าน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องศิลปะ วัฒนธรรม หรือเทคโนโลยี ต่าง ๆ ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในสมัยนี้ ถ้าผู้นำนักศึกษามีความรู้ก้าวทันโลก จะสามารถนำสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ มาพัฒนาตนเอง หรือนำมาปรับ เพื่อให้ทันสมัยต่อสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงไป

2.ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักศึกษาจีนในมหาวิทยาลัยอื่น ๆ

2.2 ควรมีการศึกษารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักศึกษาจีน มหาวิทยาลัยลัยครูฉี่จิ้ง เมืองฉี่จิ้ง มณฑลยูนนาน

เอกสารอ้างอิง (References)

ณัฐกานต์ ปิ่นเกสร และมะดาโอะ สุหลง. (2562). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารองค์การส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครปฐม. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชียฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.* 9(1). น. 107.

รัชฎาภรณ์ นพพร ปงจันตา. (2559). *ความฉลาดทางอารมณ์ต่อการศึกษา.* ค้นเมื่อ 25 กุมภาพันธ์ 2559, จาก: https://www.gotoknow.org/posts/273923.

วรันธร เฉลิมโฉม . (2560). *ภาวะผู้นำสำหรับนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการพลศึกษา*. วารสารการวิจัยการบริหารการพัฒนา คณะศึกษาศาสตร์ สภาบันการพลศึกษา. 7(1), 12.

ภูริส ภูมิประเทศ และ ตรีชฎา สุขเกษม. (2562). ภาวะผู้นำของผู้นำนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.

Chaiyaphum, B. (2007). *The study of the characteristics of the leader and the atmosphere of Catholic School under Faculty of Pakinee Phragumun Jesus*. Independent Study of Education in Educational Administration, Srinakharinwirot University.

Faiyuea, R. (2012). *The Guidelines for Student Leadership Development of Student Leaders of Pibulsongkram Rajabhat University.* Master of Art Field of Study Development Strategy, Pibulsongkram Rajabhat University.

Gerstner, Chariotte R., & Day, David V. (1997), Meta-Analysis Review of Leader-Member Exchange Theory. Correlation and Construct Issues. *Journal of Applied Psychology*. B2(6): 827-B44.

Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement, 30(3),* pp. 607-610.

Meemoei, T. (2010). *Leadership, service and spiritual leadership, spiritual servants in the organization, the results of the performance of the top management, food industry in Bangkok.* Master of Science Thesis in Psychology, Kasetsart University.

Phatipun, K. (2013). *Creative leadership*. Bangkok: The Blue Curtain.

Thippayanech, K. (2012). *Study of the model of spiritual leadership equation for basic school administration*. Doctor of Education Dissertation in Educational Administration, Khonkaen University.

แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1

Teacher's Working Motivation in Small-Schools under Phattalung Primary Educational Service Area Office 1

สุภาวดี ฤทธิวงศ์[1] ศัจนันท์ แก้ววงศ์ศรี[2]
Supawadee Rittiwong, Sajanun Kaewwongsri

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1)เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของ ครูโรงเรียนขนาดเล็ก (2)เพื่อเปรียบเทียบแรงจูงใจในปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และรายได้ และ(3)เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือวิจัย (ค่าความเชื่อมั่น = 0.975) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการทดสอบค่าเอฟ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบรายกลุ่ม (One Way ANOVA) ผลการวิจัย พบว่า 1) แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนขนาดเล็ก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.35, S.D. = 0.57) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ส่วนปัจจัยค้ำจุน ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.52) รองลงมา ส่วนปัจจัยค้ำจุน ด้านนโยบายและการบริหารงาน ($\overline{X}$ =4.48) และส่วนปัจจัยค้ำจุน ด้านสถานะอาชีพ ($\overline{X}$ =4.47) ตามลำดับ 2) เปรียบเทียบแรงจูงใจในปฏิบัติงานของครูโรงเรียนขนาดเล็ก จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และรายได้ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, .01 และ .001 3) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า ส่วนปัจจัยจูง ด้านความก้าวหน้าในงาน ผู้บริหารควรส่งเสริมครูจัดทำผลงานทางวิชาการ รายงานการศึกษา ผลงานการวิจัย สื่อ หรือนวัตกรรมทางการศึกษาที่ตรงกับสายงานของครู เพื่อเพิ่มโอกาสความก้าวหน้า

Received: 2023-06-14 **Revised**: 2023-07-20 **Accepted**: 2023-07-24

[1] ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ Master of Education Program Degree in Educational Administration Hatyai University. Corresponding Author e-mail: supawadee.rit008@hu.ac.th

[2] อาจารย์ที่ปรึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ Adviser in Education Program Degree in Educational Administration Hatyai University. e-mail: sajanun@hu.ac.th

ในอาชีพ และส่วนปัจจัยค้ำจุน ด้านการปกครองบังคับบัญชา ผู้บริหารโรงเรียนควรสร้างความสุขในการทำงานของครู โดยให้ครูได้ทำงานที่มีความเสมอภาคในการกระจายอำนาจ มีการมอบหมายงานตามความรู้ความถนัด

คำสำคัญ (Keywords): แรงจูงใจ; โรงเรียนขนาดเล็ก

Abstract

The purpose of this study was (1) to study the motivation for the performance of small school teacher under the Office of Phatthalung Primary Educational Service Area 1 (2) to compare teachers' motivation to work in small schools under the Office of Phatthalung Primary Educational Service Area 1 classified by sex, education level work experience and income, and (3) to collect feedback on the performance motivation of small school teachers. Under the Office of Phatthalung Primary Education Service Area 1.The questionnaire was used as a research tool. (Reliability = 0.975). The statistics used in data analysis were frequency, percentage, mean and standard deviation t-test and F-test by means of group analysis of variance (One Way ANOVA). The results of the research were as follows: 1) the motivation for the performance of small school teachers; The overall score was at a high level ($\overline{X}$ = 4.35, SD = 0.57). Supporting factor relationship with colleagues had the highest mean ($\overline{X}$ = 4.52), followed by policy and administration ($\overline{X}$ =4.48) and supporting factors ($\overline{X}$ =4.48) in terms of occupational status ($\overline{X}$ =4.47), respectively 2) Comparison of work motivation of teachers in small schools classified by gender, education level. Work experience and income overall are not different. And when considering each aspect, it was found that there was a statistically significant difference at the level of .05, .01 and .001.3) Suggestions on motivation for the performance of teachers in small schools found that the motivating factor in job advancement Administrators should encourage teachers to produce academic works. study report Research results, media or educational innovations that match the teacher's line of work. to increase career advancement opportunities and the supporting factor governance School administrators should create happiness in the work of teachers. by allowing teachers to work with equality in decentralization There are assignments according to knowledge and aptitude.

Keywords: Motivation; Small-Schools

บทนำ (Introduction)

สังคมมนุษย์นั้นไม่ได้อยู่ในสภาพที่หยุดนิ่ง หากแต่จะเคลื่อนไหวตลอดเวลาดังนั้นแนวโน้มโดยทั่วไปของสังคมจึงอยู่ในสภาพที่จะเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ โดยความหมายของการเปลี่ยนแปลงแล้วเราพิจารณาในลักษณะของการเปรียบเทียบความแตกต่างของสิ่ง ๆ หนึ่งในเวลาต่างกัน การเปลี่ยนแปลงจึงเกี่ยวข้องกับเวลาหมายความว่าการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมนี้เราพิจารณาในแง่การเปรียบเทียบความแตกต่างของสังคมและวัฒนธรรมหนึ่งในเวลาที่ผ่านไป การประถมศึกษาเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมและสำหรับเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อระดับที่สูงขึ้นรัฐได้กำหนดไว้ว่าเป็นการศึกษาภาคบังคับและเป็นภาระผูกพันของรัฐที่จะต้องดำเนินการให้ประชากรในวัยเรียนได้มีโอกาสได้ศึกษาเล่าเรียนอย่างทั่วถึง และมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2526) การที่จะพัฒนาการศึกษาโดยส่วนรวมให้มีคุณภาพจำเป็นต้องมีการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษาให้มีประสิทธิภาพเป็นลำดับแรก อันจะส่งผลไปยังการศึกษาระดับอื่น ๆ หรือการดำรงชีวิตของมนุษย์ให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณภาพด้วย ครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่งในการพัฒนาท้องถิ่นตามบทบาทหน้าที่ของโรงเรียนเนื่องจากครูเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการให้การศึกษาติดต่อสัมพันธ์กับนักเรียนและผู้ปกครองโดยตรงครูจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในตัวผู้เรียนและเกิดการเปลี่ยนแปลงต่างๆในทิศทางที่พึงประสงค์แก่ท้องถิ่นที่โรงเรียนตั้งอยู่โดยเฉพาะครูประถมศึกษาซึ่งมีจำนวนมากที่สุดและใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุดครูเป็นผู้มีความรู้สูงเมื่อเทียบกับชาวบ้านทั่ว ๆ ไปในสังคมชนบท ครูที่ทำงานชนบทยากจนมักจะได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้มีความเสียสละ อดทนพากเพียรและมีกุศลจิต ดังนั้นครูจะต้องเป็นตัวอย่างในด้านการมีบทบาทในการให้ความรู้แก่ประชาชนในชุมชนและช่วยพัฒนาชุมชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งชุมชนที่ยากจน นอกเหนือจากการสอนในชั้นเรียนครูจึงควรจะมีบทบาทพัฒนาชุมชนในด้านการศึกษา เศรษฐกิจ และอาชีพ สังคมและวัฒนธรรม สุขภาพอนามัย และการเมืองการปกครอง ในการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง หลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจดังกล่าวให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง และมาตรา 40 ให้มีคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาระดับอุดมศึกษา ระดับต่ำกว่าปริญญา และสถานศึกษาอาชีวศึกษาของแต่ละสถานศึกษาเพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษาประกอบด้วยผู้แทนผู้ปกครองผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษาผู้แทนพระภิกษุสงฆ์ และหรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนกรรมการคุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการวาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งหากพิจารณา

จากทั้ง 2 มาตรา ดังกล่าว จะเห็นได้ว่าเจตนารมณ์ของกฎหมายต้องการให้เกิดการกระจาย อำนาจและการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชาติให้มากที่สุด (ราชกิงจานุเบกษา. 2553)

แรงจูงใจเปนสาเหตุสำคัญที่ทำใหมนุษยแสดงพฤติกรรมตาง ๆ ออกมาในเชิงบวกเช่น มีความมุงมั่นที่จะฟนฝาอุปสรรคตางๆ มีความกระตือรือรนที่จะทำกิจกรรมนั้น ๆ อยางทุมเทเต็มกำลังความสามารถ ขณะเดียวกันหากมนุษยไมมีแรงจูงใจและความพึงพอใจจะทำใหมนุษยแสดงพฤติกรรมตาง ๆ ออกมาในเชิงลบ เชน มีสภาพแวดลอมที่เฉื่อยชาทำกิจกรรมนั้น ๆ ใหผานๆไปไมตั้งใจหรือไมเอาใจใสกับการทำกิจกรรม ซึ่งสงผลตอการดำเนินงานหรือกิจกรรมตางๆ ภายในองคกรในระยะยาวได้ ซึ่งประสิทธิภาพการทำงานนั้นเป็นผลมาจากความพึงพอใจในการทำงานโดยมาจากแรงจูงใจในการทำงาน สามารถวัดผลได้จากคุณภาพของงาน ปริมาณงาน (กัญญนันทน์ ภัทร์สรสิริ, 2555) โดยองค์กรต้องรองรับและสนับสนุนแรงจูงใจเพื่อส่งเสริมความพึงพอใจของพนักงาน เพื่อให้ส่งผลต่อความสำเร็จของงานและองค์กร เมื่อพนักงานมีความพึงพอใจในการทำงานจึงส่งผลที่ดี ต่อการปฏิบัติงานและคุณภาพของผลงาน ดังนั้นหากผู้บริหารขององค์กรให้ความสำคัญกับการสร้างความสุขและมีแรงจูงใจเพื่อความพึงพอใจในการทำงาน มักจะได้ผลลัพธ์และผลการดำเนินการที่น่าพอใจ (ไพบูลย์ ตั้งใจ, 2555) แรงจูงใจจึงเป็นสิ่งสำคัญมากต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร ซึ่งถ้าองค์กรมีแรงจูงใจในระดับที่สูงเสมอ บุคลากรก็จะมีความพึงพอใจที่จะปฏิบัติงานอย่างเต็มใจ มีความอดทน และมีปัญหาในการปฏิบัติงานน้อยมาก ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานเป็นสิ่งที่องค์กรควรทำให้เกิดขึ้น เพื่อทำให้บุคลากรมีความตั้งใจในการปฏิบัติงาน ทำให้สำเร็จลุล่วงด้วยและปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ จึงทำให้ผลการปฏิบัติงานมีคุณภาพ (กิตติวัฒน์ ถมยา, 2553) และอีกประการหนึ่งการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าวนั้น ได้บุคลากรทุกคนมีส่วนสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการช่วยขับเคลื่อน ผลักดันให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย ซึ่งความร่วมมือร่วมกันนั้นเองจะนำพาองค์กรไปสู่ผลสำเร็จ (ธัชฤทธิ์ ปนารักษ์, 2555) การบริหารงานในโรงเรียนยังเป็นการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมและการกระจายอำนาจตามหลักธรรมาภิบาลที่เน้นให้สถานศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการแต่งตั้งคณะทำงานฝ่ายต่างๆ ออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารทั่วไป ด้านบริหารงานงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล ซึ่งในการบริหารโรงเรียนการทำงานเป็นทีมนั้นเป็นสิ่งสำคัญยิ่งเพราะการดำเนินกิจกรรมต่างๆ จะนำไปสู่จุดหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพต้องอาศัยการทำงานร่วมกันเป็นทีมนั้น จำเป็นต้องอาศัยการปรับปรุงและพัฒนามีการบริหารจัดการที่ดีบุคลากรในโรงเรียนทำงานเป็นทีม เข้าใจบทบาทของตนให้ชัดเจน ปฏิบัติหน้าที่อย่างเหมาะสม มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันพร้อมที่จะร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ แต่ความเป็นจริงในทางปฏิบัติงานนั้นมีทีมงานที่ไม่มีประสิทธิภาพ มีการทำงานแค่บางคนเท่านั้น บรรยากาศขาดความมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานส่วนใหญ่ มีลักษณะต่างคนต่างทำขาดความช่วยเหลือซึ่งกันและกันทำให้การติดต่อสื่อสารประสานงานล่าช้า ครูไม่มีความพอใจในการปฏิบัติงาน ครูแบ่งออกเป็นกลุ่มย่อย มีความขัดแข้งกันระหว่างกลุ่ม แบ่งพรรคแบ่งพวกและความขัดแย้งของครูและผู้บริหาร สภาพดังกล่าวจึงทำให้การปฏิบัติงานไม่มีประสิทธิภาพไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้

สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กก็มีปัจจัยซึ่งส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู เช่นเดียวกันกับองค์กรหรือหน่วยงานอื่นๆ มี 2 ปัจจัยคือ 1.ปัจจัยจูงใจ (Motivation Factors) ได้แก่ ความสำเร็จในงาน การได้รับการยอมรับ ลักษณะของงาน ความรับผิดชอบในงาน และ 2. ปัจจัยค้ำจุน (Hygience Factors) ได้แก่ เงินเดือน โอกาสที่จะได้รับความก้าวหน้าในอนาคต ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ความสัมพันธ์กับผู้ใต้บังคับบัญชา สถานะของอาชีพ นโยบายและการบริหารงาน สภาพการทำงาน ความเป็นอยู่ส่วนตัว ความมั่นคงในงาน การปกครองบังคับบัญชา ดังที่ อลงกรณ์ มีสุทธา และสมิต สัชฌุกร (2556) กล่าวว่า การประเมินผลการปฏิบัติงานในระบบราชการค่อนข้างมีปัญหาในเรื่องความไม่ชัดเจนของระบบการประเมินผลการปฏิบัติงาน เช่น การกำหนดตัวชี้วัดการมอบหมายหมายเกณฑ์การให้คะแนนค่าเป้าหมายในงานและมีปัญหาความไม่เป็นธรรมไม่โปร่งใส เนื่องมาจากไม่ได้ใช้มาตรฐานเดียวกันในการประเมินผลการปฏิบัติงานและผู้บังคับบัญชาอาจจะประเมินแบบอคติทั้งทางบวกและทางลบ เป็นการทำลายขวัญและกำลังใจและอาจทำให้ระบบราชการขาดประสิทธิภาพได้เป็นผลมาจากการประเมินด้านเดียวโดยผู้บังคับบัญชา และการประเมินผลยังไม่เชื่อมโยงถึงภาพรวมขององค์การทั้งหมด จึงส่งผลให้มีทัศนคติ ค่านิยม ที่หลากหลายและแตกต่างกันออกไป นอกจากนี้ รุ่งนภา ลออกอ(2564) ยังกล่าวว่า ภาระหน้าที่และความรับผิดชอบในการทำงานที่เพิ่มมากขึ้นเนื่องจากโรงเรียนขนาดเล็กมีอัตราครูไม่เพียงพอต่อความต้องการและตรงเอก จึงทำให้ครูไม่ครบชั้น ทั้งนี้นอกจากงานสอนที่เป็นงานหลักแล้วยังมีภาระงานอื่นๆที่ต้องรับผิดชอบ อาทิเช่น งานวิชาการ งานธุรการ งานพัสดุการเงิน รวมทั้งกิจกรรม โครงการ และงานอื่นๆอีกมากมายทำให้ครูมีภาระงานเพิ่มมากขึ้นจนไม่มีเวลาในการจัดเตรียมการเรียนการสอนได้เต็มที่ ภาระงานเหล่านี้ส่งผลให้ครูขาดความกระตือรือร้นในการทำงาน ทั้งนี้ยังขาดปฏิสัมพันธ์ที่ดีในการทำงาน จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้ครูทำงานได้ไม่เต็มศักยภาพ ผลของการปฏิบัติงานจึงไม่ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ อีกทั้งยังมีสาเหตุอื่นอีกหลายประการที่เป็นปัญหาที่ทำให้ครูขาดแรงจูงใจในการทำงาน

จากเหตุผลและความสำคัญที่กล่าวมานั้น ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 ทั้งนี้เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ไปเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษาและหน่วยงานที่รับผิดชอบในการกำหนดนโยบายและแนวทางในการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานแก่ครู ตลอดจนเป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนางานฝ่ายบุคคลของสถานศึกษาให้สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพที่แท้จริงและนำไปสู้การยกระดับคุณภาพของการบริหารการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1

2. เพื่อเปรียบเทียบแรงจูงใจในปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และรายได้

3. เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

วิธีการดำเนินการวิจัยฉบับนี้เป็นการวิจัยแบบเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 ที่ปฏิบัติหน้าที่ในปีการศึกษา 2565 จำนวน 382 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1ที่ปฏิบัติหน้าที่ในปีการศึกษา 2565 จำนวน 191 คน ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มโดยใช้ตารางสำเร็จรูปในการคำนวณของ Krejicie&Mogan (สุวิมล ติรกานันท์,2555, น.179) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 191 คน จากนั้นทำการสุ่มแบ่งชั้น(Stratified Random Sampling) ตามเขตที่ตั้งของโรงเรียนแต่ละอำเภอแล้วทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ตามสัดส่วนของจำนวนประชากรครูในแต่ละอำเภอ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับแรงจูงในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 โดยนำเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ขอคำแนะนำและตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของข้อคำถามจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.67-1.00 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปเก็บข้อมูล (Try-Out) จำนวน 30 ชุด แล้วนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) ของครอนบาค (Croncach) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ เท่ากับ 0.975

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมด 191 ชุดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วนของคำตอบในแบบสอบถามแต่ละชุดนำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์มาวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ดังนี้

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และรายได้ โดยการวิเคราะห์หาค่าความถี่ และหาค่าร้อยละ (Percentage)

2. แบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นความคิดเห็นของครูที่เกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 วิเคราะห์โดยหา

ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วแปลความหมายเทียบกับเกณฑ์สัมบูรณ์ (buAte Criteria) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น. 42-43) ซึ่งแบ่งค่าช่วงคะแนนเป็นช่วง ๆ

3. แบบสอบถามตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1

4. วิเคราะห์เปรียบเทียบแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 จำแนกตามตัวแปรเพศ และระดับการศึกษา โดย ใช้การทดสอบค่าที (t-test) แบบกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระจากกัน (Independent Samples)

5. วิเคราะห์เปรียบเทียบแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 โดยใช้การทดสอบค่าเอฟ (F-test) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่าง 3 กลุ่มขึ้นไป ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนรายกลุ่ม (One-Way Analysis of Variance: ANOVA) ได้แก่ ประสบการณ์การทำงาน และรายได้ และทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่หากพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยใช้วิธีของ Scheffe’

6. วิเคราะห์ขอมูลข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 โดยการแจกแจงความถี่และนำเสนอในรูปแบบของความเรียง

ผลการวิจัย (Research Results)

1.ผลการวิเคราะห์แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1

แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.36, S.D. = 0.56) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสามอันดับแรก ได้แก่ ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน รองลงมา คือ ด้านนโยบายและการบริหารงาน และด้านสถานะทางอาชีพ ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1

ผลการเปรียบเทียบแรงจูงใจในปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 จำแนกตามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และรายได้ สามารถสรุปผลได้ดังนี้

2.1 เพศ ครูผู้สอนที่มีเพศแตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกันจำนวน 9 ด้าน ได้แก่ ด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ด้านเงินเดือน ด้านความสัมพันธ์กับผู้ใต้บังคับบัญชา และด้านสถานะของอาชีพ มีความคิดเห็นแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านการได้รับการยอมรับ ด้านความรับผิดชอบในงาน ด้านนโยบายและการบริหารงาน ด้านความเป็นอยู่ส่วนตัวและด้านการปกครองบังคับบัญชามีความคิดเห็นแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

2.2 ระดับการศึกษา ครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกัน จำนวน 11 ด้าน ได้แก่ ด้านความสำเร็จของงาน ด้านลักษณะของงาน ด้านโอกาสที่จะได้รับความก้าวหน้าในอนาคต ด้านสถานะของอาชีพ และด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านนโยบายและการบริหารงาน ด้านความมั่นคงในงาน และด้านการปกครองบังคับบัญชา มีความคิดเห็นแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านการได้รับการยอมรับ ด้านความรับผิดชอบในงาน และด้านความเป็นอยู่ส่วนตัว มีความคิดเห็นแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

2.3 ประสบการณ์การทำงาน ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกัน จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความสำเร็จของงาน ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ด้านสภาพการทำงาน และด้านการปกครองบังคับบัญชา มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.4 รายได้ ครูผู้สอนที่มีรายได้แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกัน จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านความสัมพันธ์กับผู้ใต้บังคับบัญชา มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. การรวบรวมขอเสนอแนะเกี่ยวกับการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 ตามคิดเห็นของครู

3.1 ด้านความสำเร็จของงาน พบว่า ข้อเสนอแนะที่มีความถี่มากสามลำดับแรก คือ ควรจัดให้มีเวทีการแสดงเพื่อยกย่องความภูมิใจในการปฏิบัติงานของคุณครู เพื่อเป็นต้นแบบที่ดีแก่คุณครูท่านอื่น ๆรองลงมา คือ ผู้บริหารควรให้ความสำคัญสำหรับผลงานของคุณครู ใส่ใจในความพอใจและภูมิใจในผลงานการปฏิบัติงาน และผู้บริหารควรมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการปฏิบัติงาน งานจึงจะประสบความสำเร็จ ตามลำดับ

3.2 ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ พบว่า ข้อเสนอแนะที่มีความถี่มากสามลำดับแรก คือ ควรมีการจัดกิจกรรมติดป้ายประกาศ หรือบอร์ดงานเพื่อแสดงการกล่าวถึงการปฏิบัติงานที่ดีของคุณครู และได้รับการยกย่องให้เป็นตัวอย่างที่ดีในการปฏิบัติงาน รองลงมา คือ ควรมีการจัดมุมนิทรรศการเยี่ยมชมผลงานของคุณครูในโรงเรียนเพื่อเป็นต้นแบบของกาปฏิบัติงาน สร้างการยอมรับนับถือ และจัดทำแบบเสนอเพื่อขอรับการยกย่อง เชิดชูเกียรติครูที่ปฏิบัติงานดี เพื่อเป็นการยกย่องยอมรับนับถือในโรงเรียน ตามลำดับ

3.3 ด้านลักษณะของงาน พบว่า ข้อเสนอแนะที่มีความถี่มากสามลำดับแรก คือ ผู้บังคับบัญชาควรมอบหมายงานให้ตรงกับคุณสมบัติของคุณครู เพื่อสร้างความพอใจในลักษณะงานที่ปฏิบัติ รองลงมา คือ ผู้บังคับบัญชาควรมีการวางแผน และกำหนดทิศทางของการทำงานอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนการทำงานชัดเจน หรือตามความสามารถจะก่อให้เกิดความพึงพอใจของครูผู้สอน และผู้บังคับบัญชาควรมีการแบ่งประเภทงานให้เหมาะสมกับครูแต่ละตำแหน่ง เพื่อสร้างความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน ตามลำดับ

3.4 ด้านความรับผิดชอบในงาน พบว่า ข้อเสนอแนะที่มีความถี่มากสามลำดับแรก คือ โรงเรียนควรมอบหมายงานที่ครูสามารถใช้ความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานที่หลากหลาย เพื่อทำให้เกิดความรับผิดชอบในงานมากขึ้น รองลงมา คือ โรงเรียนควรมีการจัดอบรม หรือสัมมนาเกี่ยวกับงานที่มีความถนัดเพื่อสร้างพอใจที่ได้ใช้ความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงาน และโรงเรียนควรจัดกิจกรรม นิทรรศการ ที่ครูสามารถใช้ความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่มีประสิทธิภาพ ตามลำดับ

3.5 ด้านความก้าวหน้าในงาน พบว่า ข้อเสนอแนะที่มีความถี่มากสามลำดับแรก คือ ผู้บริหารควรส่งเสริมครูผู้สอนจัดทำผลงานทางวิชาการ รายงานการศึกษา ผลงานการวิจัย สื่อ หรือนวัตกรรมทางการศึกษาที่ตรงกับสายงานของครู เพื่อเพิ่มโอกาสความก้าวหน้าในอาชีพ รองลงมา คือ ผู้บริหารโรงเรียนต้องมีการประชุม และวางแผนการพัฒนาให้ครูมีความก้าวหน้าไปในทางที่ดีขึ้น ให้ครูมีการนำเสนอผลงานตามความสามารถของครูอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการสร้างความก้าวหน้าในอาชีพครูได้ และ ผู้บริหารควรให้โอกาสครูที่มีความสามารถ ความตั้งใจ และทุ่มเทในการทำงานได้ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งที่สูงขึ้น ตามลำดับ

3.6 ด้านเงินเดือน พบว่า ข้อเสนอแนะที่มีความถี่มากสามลำดับแรก คือ ผู้บริหารควรเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูด้วยค่าตอบแทนและ สวัสดิการ คือ มีค่าตอบแทนและสวัสดิการที่เหมาะสม เช่น จัดสวัสดิการช่วยเหลือครูในโรงเรียนอกเหนือจากส่วนที่ทางราชการจัดให้ รองลงมา คือ ผู้บริหารควรให้มีการพิจารณาการเลื่อนขั้นเงินเดือนตามกฎเกณฑ์และพิจารณาการเลื่อนขั้นเงินเดือนในรูปคณะกรรมการ สนับสนุนให้ครูมีการทำวิทยะฐานะ คศ. เพื่อเลื่อนเงินเดือนสูงขึ้น ตามลำดับ

3.7 ด้านโอกาสที่จะได้รับความก้าวหน้าในอนาคต พบว่า ข้อเสนอแนะที่มีความถี่มากสามลำดับแรก คือ ผู้บริหารควรมีการวางแผนที่ชัดเจนเพื่อให้บรรลุความสำเร็จตามเป้าหมายในการพัฒนาความก้าวหน้าในสายอาชีพที่คาดหวังไว้ รองลงมา คือ ผู้บริหารควรให้การสนับสนุนครูเป็น

รายบุคคล เพื่อเป็นการเพิ่มพูนทักษะที่เอื้อต่อวิชาชีพครู และผู้บริหารควรมีการจัดอบรมเกี่ยวกับการเรียนการสอนในโรงเรียน เพื่อเป็นการปรับพื้นฐานทักษะการเรียนการสอน และพัฒนาตนเองของครู ตามลำดับ

3.8 ด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา พบว่า ข้อเสนอแนะที่มีความถี่มากสามลำดับแรก คือ ผู้บริหารควรมีโครงการที่สามารถเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างครูและบุคลากรภายในทุกคน ได้แก่ โครงการสร้างความสัมพันธ์บุคลากรในสถานศึกษา รองลงมา คือ ผู้บริหารควรมีการดูแลใส่ใจครูผู้สอนเมื่อเกิดปัญหาอุปสรรคในการทำงาน เพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อำนวยการโรงเรียน และผู้บริหารควรมีการช่วยเหลือเกื้อกูล ความมีเหตุผล เต็มใจรับฟังข้อเสนอแนะ ข้อโต้แย้งจากครูผู้สอน ตามลำดับ

3.9 ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน พบว่า ข้อเสนอแนะที่มีความถี่มากสามลำดับแรก คือ ผู้บังคับบัญชาสร้างเสริมกิจกรรมที่ช่วยให้เอื้อต่อความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงานด้วยกันได้ ได้แก่ กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้แบบ PLC รองลงมา คือ ผู้บังคับบัญชาควรส่งเสริมการทำงานเป็นทีมระหว่างบุคลากรในสายงานหรือสายชั้นเดียวกัน และบุคลากรต่างสายงานในโรงเรียน และเพื่อนร่วมงานควรให้ความช่วยเหลือกัน การให้ความร่วมมือ สามารถให้คำปรึกษาได้ทั้งเรื่องงานและเรื่องส่วนตัว รวมถึงเต็มใจในการปฏิบัติงานระหว่างกัน ซึ่งจะส่งผลทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีได้ ตามลำดับ

3.10 ด้านความสัมพันธ์กับผู้ใต้บังคับบัญชา พบว่า ข้อเสนอแนะที่มีความถี่มากสามลำดับแรก คือ ผู้บริหารควรมีการพบปะ พูดคุย แสดงความคิดเห็นระหว่างกันกับผู้บังคับบัญชา รองลงมา คือ โรงเรียนควรจัดกิจกรรมสังสรรค์ โดยเฉพาะช่วงเทศกาล ควรมีการพบปะพูดคุยเพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีนอกเหนือจากเวลางาน ตามลำดับ

3.11 ด้านสถานะอาชีพ พบว่า ข้อเสนอแนะที่มีความถี่มากสามลำดับแรก คือ โรงเรียนควรมีการสร้างสื่อออนไลน์ เพื่อเผยแพร่การทำงานที่ดี ผลงานที่ดีของครู กิจกรรมภายในโรงเรียน หลักสูตร การเรียนการสอน เพื่อให้ครูได้รับการยอมรับจากบุคคลรอบข้างและสังคม รองลงมา คือ โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ครูผู้สอนสร้างผลงาน และการปฏิบัติงานที่ดีของครู เพื่อเป็นการบ่งบอกถึงความเป็นครูที่ดีควรแก่การยกย่อง และโรงเรียนควรให้ความสำคัญด้านความปลอดภัยในการทำงาน รวมถึงการได้รับการสนับสนุนด้านเครื่องมือ เครื่องใช้ อุปกรณ์ที่มีความอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน ตามลำดับ

3.12 ด้านนโยบายการบริหารงาน พบว่า ข้อเสนอแนะที่มีความถี่มากสามลำดับแรก คือ ผู้บริหารควรมีการวางเป้าหมายการปฏิบัติงานที่ชัดเจนและอยู่ในระดับที่ตอบสนองต่อความต้องการของครูผู้สอน รองลงมา คือ ผู้บริหารควรมีนโยบาย โดยยึดการบริหารแบบธรรมาภิบาลอย่างถูกต้อง และควรมีการประสานความร่วมมือระหว่างศิษย์เก่า ชุมชน และองค์กรอื่นทั้งภาครัฐและเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อสร้างปรับปรุงนโยบายให้มีประสิทธิภาพในการบริหาร และการจัดการศึกษา ตามลำดับ

3.13 ด้านสภาพการทำงาน พบว่า ข้อเสนอแนะที่มีความถี่มากสามลำดับแรก คือ โรงเรียนควรมีการจัดซื้อ จัดหาเครื่องมือและอุปกรณ์ การเรียนการสอน เพื่อให้มีความเพียงพอต่อนักเรียนและครูผู้สอน รองลงมา คือ ควรมีการตรวจสอบอุปกรณ์การเรียนการสอน เครื่องมืออื่น ๆ แบบรายเดือนเพื่อป้องกันความเสียหายและช่วยลดปัญหาอุปกรณ์ที่ไม่เพียงพอในการปฏิบัติงาน และผู้บริหารควรให้ความสำคัญการจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายใน และภายนอกอาคารให้สวยงาม ช่วยสร้างเสริมและสร้างบรรยากาศในการทำงาน ตามลำดับ

3.14 ด้านความเป็นส่วนตัว พบว่า ข้อเสนอแนะที่มีความถี่มากสามลำดับแรก คือ โรงเรียนควรมีการปรับเปลี่ยนหน้าที่ของครูอย่างเหมาะสมที่สุด เพื่อลดปัญหาและอุปสรรคต่อชีวิตความเป็นส่วนตัวรองลงมา คือ ควรมีการกระจายภาระงานให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาในปริมาณที่เหมาะสม และตรงตามความสามารถของแต่ละบุคคล และโรงเรียนควรมีการแบ่งเวลาให้ครูผู้สอนสามารถมีเวลาส่วนตัว มีเวลาให้ครอบครัว ผ่อนคลาย ตลอดจนสามารถแบ่งเวลาให้การปฏิบัติงานของครู ตามลำดับ

3.15 ด้านความมั่นคงในงาน พบว่า ข้อเสนอแนะที่มีความถี่มากสามลำดับแรก คือ ผู้บริหารควรทำให้ครูผู้สอนรู้สึกได้รับการคุ้มครอง ปกป้อง ดูแล และร่วมกันรับผิดชอบต่อผลการปฏิบัติงาน และผู้ปฏิบัติงานรู้สึกว่ามีความมั่นคง มีเกียรติ มีศักดิ์มีศรี มีความก้าวหน้าเป็นที่ยอมรับของสังคม รองลงมา คือ โรงเรียนควรส่งเสริมความมั่นคงในหน้าที่การงานที่ดำรงอยู่ ได้แก่ การสร้างความสุขในงาน การสร้างความสัมพันธ์ที่ดี การวางแผนงานที่มีความเป็นระบบ ระเบียบ และผู้บริหารควรมีการสนับสนุนให้ครูและบุคลากรสามารถพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ ตามลำดับ

3.16 ด้านการปกครองบังคับบัญชา พบว่า ข้อเสนอแนะที่มีความถี่มากสามลำดับแรก คือ ผู้บริหารโรงเรียนควรสร้างความสุขในการทำงานของครู โดยให้ครูได้ทำงานที่มีความเสมอภาคในการกระจายอำนาจ มีการมอบหมายงานตามความรู้ความถนัด รองลงมา คือ ผู้บริหารโรงเรียนควรมีความยุติธรรมไม่เลือกปฏิบัติ เข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคลว่าครูแต่ละคนนั้น มีความแตกต่างกัน ให้ความสำคัญกับครูทุกคนเท่าเทียมกัน และผู้บริหารโรงเรียนควรคัดเลือกคนปฏิบัติงานได้ตรงสายงาน เพื่อให้งานที่ปฏิบัติประสบความสำเร็จ มีประสิทธิภาพ ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1

แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยปรากฏว่าเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูสามารถทำงานได้สำเร็จ อีกทั้งสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองได้ตามความต้องการและเลือกวิธีการงานทำงานได้อย่างมีอิสระ จึงนับว่าเป็นปัจจัยกระตุ้น ที่นำไปสู่ทัศนคติในทางบวก เพราะทำให้เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู ซึ่งมีลักษณะสัมพันธ์กับเรื่องของงานโดยตรง

เป็นปัจจัยที่ทำให้ครูรู้สึกพึงพอใจในการทำงาน มีความรู้สึกในด้านดี เป็นสิ่งจูงใจในความรู้สึกนึกคิดของครู ซึ่งการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 ได้รับการดูแลในด้านนี้จากผู้บริหารสถานศึกษาเป็นอย่างดี ข้าราชการครูหลายท่านปฏิบัติงานมา หลายปีมีความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ด้วยเหตุผลที่กล่าวข้างต้นจึงส่งผลให้ครูรู้สึกมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของปนัดดา รัตนวงศ์ (2560) ได้ศึกษาเรื่องแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนบ้านเขาซก (เบญจศิริราฎร์วิทยาคาร) สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เนื่องจากอาจเป็นเพราะครูผู้สอนเกิดการยอมรับนับถือจากเพื่อนร่วมงานและบุคคลอื่น มีความภาคภูมิใจในอาชีพครูตลอดจนมีการสนับสนุน ส่งเสริมความก้าวหน้าในอาชีพ และให้โอกาสในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น มีการพิจารณาในเรื่องเงินเดือนและเลื่อนตำแหน่งโดยความเป็นธรรม

2. ผลการเปรียบเทียบแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1

2.1 ครูที่มีเพศแตกต่างกัน มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกันจำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านโอกาสที่จะได้รับความก้าวหน้าในอนาคต ด้านความเป็นอยู่ส่วนตัว มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านความสัมพันธ์กับผู้ใต้บังคับบัญชา มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่กำหนด เนื่องด้วยครูทั้งเพศหญิงและเพศชายมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ดังนั้นแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูไม่ได้ขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านเพศ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาบริหารงานให้สอดคล้องเป้าประสงค์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 โดยไม่ได้คำนึงถึงเรื่องเพศ ส่งผลให้ข้าราชการครูเพศหญิงและชายมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานเหมือนๆกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐดนัย ไทยถาวร (2563) ได้ศึกษาเรื่องแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนระดับประถมศึกษา จังหวัดสระบุรี ผลการวิจัยพบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนระดับประถมศึกษา จังหวัดสระบุรี อยู่ในระดับมาก โดยแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู จำแนกตามเพศ พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกันจำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความสำเร็จของงาน ด้านการยอมรับนับถือ และด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี ทั้งเพศหญิงและเพศชายแรงจูงใจในการปฏิบัติงานที่ได้รับมีอิทธิพลเหมือนกัน ดังนั้นในการเสริมแรงจูงใจจึงไม่ต้องเสริมแรงตามปัจจัยส่วนบุคคลของครูสามารถทำได้เท่าเทียมกันในครูทุกระดับชั้น

2.2 ครูที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

พัทลุง เขต 1 มีความรู้ความสามารถ และทักษะในการทำงานร่วมกันเป็นอย่างดีทางโรงเรียนได้มีการเปิดโอกาสให้ความรู้กับครูในเรื่องการทำงานเป็นทีมอย่าง สม่ำเสมอและส่งเสริมให้ครูกล้าคิดกล้าพูด รวมทั้งการยอมรับในการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม ครูมีการประชุม ร่วมปรึกษาหารือพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ เพื่อให้การดำเนินงานต่าง ๆ บรรลุตามวัตถุประสงค์ยังมีการวางแผนในการทำงานที่เป็นระบบ และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกัน จำนวน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านลักษณะของงาน ด้านโอกาสที่จะได้รับความก้าวหน้าในอนาคต ด้านสภาพการทำงาน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านเงินเดือน มีความคิดเห็นแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านสถานะของอาชีพ ด้านนโยบายและการบริหารงาน มีความคิดเห็นแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากครูที่มีระดับการศึกษาปริญญาโทขึ้นไปมีนโยบายและการบริหารงานสูงสุดที่เน้นการบริหารจัดการสถานศึกษาแบบกระจายอำนาจให้บริหารในรูปแบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ พัฒนาและส่งเสริมศักยภาพของข้าราชการครู โดยด้านสถานะของอาชีพที่รองลงมาอาจเป็นเพราะผู้บริหารเปิดโอกาสในการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ มีการชมเชยผลงาน แสดงผลงาน รวมถึงมีสภาพแวดล้อมการทำงานที่ดี ทำให้ครูระดับการศึกษาปริญญาโทขึ้นไปมีแรงจูงใจมากกว่าระดับการศึกษาปริญญาตรี เพราะผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญต่อการสร้างแรงจูงใจในการทำงานให้บุคลากรทางการศึกษาทุกคนให้ความร่วมมือด้วยความเต็มใจในการทำงานของโรงเรียน สามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างถูกต้องและทันต่อเวลาจนประสบผลสำเร็จ จึงทำให้ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 ต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของอัญชลี สนพลาย (2564) ได้ศึกษาเรื่องแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 อยู่ในระดับมาก โดยมีภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายได้ ได้แก่ ด้านความสำเร็จในการทำงาน ด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ด้านการยอมรับนับถือ ด้านความรับผิดชอบ ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ยึดนโยบายด้านครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา วางแผนงานบุคคล โดยส่งเสริมให้ครูเข้าร่วมประชุม สัมมนาเพื่อให้ครูมีความรู้อย่างต่อเนื่องตลอดจนประเมินผลการปฏิบัติงานการพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับวิชาชีพไม่ว่าครูนั้นจะมีระดับการศึกษาใดก็ตามจะได้รับการพัฒนาเท่าเทียมกันซึ่งส่งผลให้ครูมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานที่ดีขึ้น

2.3 ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูที่มีประสบการณ์น้อยหรือประสบการณ์มากทุกคนนั้นได้มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องและจริงจังให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงตาม สภาพสังคมอีกทั้งระบบการบริหารโรงเรียนในปัจจุบันเน้นการกระจายอำนาจไปยังส่วนต่าง ๆ ของหน่วยงาน ส่วนปัจจัยจูงใจ

และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกัน จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความสำเร็จของงาน และด้านการได้รับการยอมรับนับถือ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านสภาพการทำงาน และด้านการปกครองบังคับบัญชา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะระยะเวลาในการปฏิบัติงานที่มากกว่าทำให้มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่มากกว่าซึ่งต้องผ่านการปฏิบัติงานมาแล้วหลากหลายรูปแบบทั้งงานที่ท้าทายและงานที่ต้องพบเจออุปสรรคมากมายจึงเป็นเหตุเป็นผลที่ทำให้ได้รับการยอมรับนับถือจากคนหลาย ๆ กลุ่มทั้งผู้มีส่วนได้ส่วนเสียรวมไปถึงบุคลากรต่าง ๆ ทั้งใน และนอกสถานศึกษาบุคลากรในสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่มากกว่าจึงได้รับการยอมรับนับถือจากทุกภาคส่วนมากกว่าบุคลากรในสถานศึกษาที่มีประสบการณ์น้อยกว่า สอดคล้องกับงานวิจัยของริมล โพธิ์ชัยรัตน์ (2565) ได้ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของครูที่มีต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาเครือข่ายกลุ่มเมืองสมุทรปราการสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 ผลการวิจัยพบว่าความคิดเห็นของครูที่มีต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาเครือข่ายกลุ่มเมืองสมุทรปราการสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงานพบว่าครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นของครูที่มีต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาเครือข่ายกลุ่มเมืองสมุทรปราการสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 รายด้านแตกต่างกัน

2.4 ครูที่มีรายได้แตกต่างกัน มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะส่วนมากนั้นจบการศึกษาในระดับปริญญาตรีมาเป็นส่วนใหญ่ จึงมีรายได้ตามขั้นต่ำที่เท่า ๆ กันตามระดับการศึกษาจึงมีรายได้ที่ไม่ได้แตกต่างกัน ระดับเงินเดือนเป็นปัจจัยจูงใจหนึ่งที่สัมพันธ์กับความพึงพอใจในการทำงาน เกิดเป็นความผูกพันและภักดีต่อสถานศึกษา ซึ่งระดับเงินเดือนที่สูงกว่านั้นอาจมีผลตอบแทนที่ไม่ใช่ตัวเงินรวมด้วย เช่น สวัสดิการ ทุนการศึกษาของบุตร และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกัน จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านความสัมพันธ์กับผู้ใต้บังคับบัญชา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะครูมีความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้บริหารไม่เท่ากัน ได้แก่ ความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ เจตคติ รสนิยม ความคิดเห็นที่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของพจนา ผดุงเศรษฐกิจ (2561) ได้ศึกษาเรื่องแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีรายได้ต่างกันมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1 ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากรายได้เป็นส่วนหนึ่งในการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู ครูที่มีรายได้น้อยมีรายได้ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพในปัจจุบัน ซึ่งเกิดจากค่าครองชีพสูง ส่วนครูที่มีรายได้มากย่อมมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานมากย่อมส่งผลให้ครูปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ผลการรวบข้อเสนอแนะการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 พบว่า ส่วนปัจจัยจูงใจด้านที่มี

ความถี่สูงสุด คือ ด้านความก้าวหน้าในงาน ได้แก่ ผู้บริหารควรส่งเสริมครูจัดทำผลงานทางวิชาการ รายงานการศึกษา ผลงานการวิจัย สื่อ หรือนวัตกรรมทางการศึกษาที่ตรงกับสายงานของครู เพื่อเพิ่มโอกาสความก้าวหน้าในอาชีพ และส่วนปัจจัยค้ำจุนด้านที่มีความถี่สูงสุด คือ ด้านการปกครองบังคับบัญชา ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนควรสร้างความสุขในการทำงานของครู โดยให้ครูได้ทำงานที่มีความเสมอภาคในการกระจายอำนาจ มีการมอบหมายงานตามความรู้ความถนัด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูมีความต้องการให้ผู้บริหารสถานศึกษาใช้ภาวะผู้นำในการชักจูง การตัดสินใจ การสั่งการ รวมทั้งดูแลในการปฏิบัติงานของครูด้วยความเป็นธรรม และเสมอภาค หรือเป็นการบริหารทรัพยากรมนุษย์ที่ดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ มารุต วะโหรัมย์ (2562) ได้ศึกษาเรื่องแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) ควรจัดให้มีกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ในหน่วยงานหรือวิธีการใด ๆ ที่จะช่วยพัฒนาระบบการสื่อสารระหว่างสมาชิก เพื่อทำให้เกิดความเข้าใจตรงกันและลดปัญหาความขัดแย้งในองค์การ 2) ผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงานและผู้บังคับบัญชา รวมถึงฝ่ายบุคคลจะต้องให้ความสำคัญ และให้ความสนใจกับเรื่อง Generation ต้องทำความเข้าใจคุณลักษณะของแต่ละ Gen ว่าเป็นอย่างไร มีลักษณะเด่นอะไรบ้าง และให้กลุ่มคนในแต่รุ่นได้เรียนรู้ซึ่งกันและกัน เพื่อที่จะเกิดความเข้าใจกันมากขึ้น 3) ควรมีการมอบหมายหน้าที่ในการปฏิบัติงานให้ชัดเจน โดยงานที่ได้รับมอบหมายควรมีลักษณะของงานไม่ซับซ้อนและง่ายต่อการปฏิบัติงานจึงจะสามารถทำให้เกิดความสุขในการทำงานได้ และทำให้งานนั้นประสบความสำเร็จไปได้ด้วยดี 4) ควรส่งเสริมให้มีการจัดฝึกอบรมให้บุคลากรเพื่อเพิ่มศักยภาพและพัฒนาความรู้ทักษะ ความสามารถ ความรู้ด้านกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน เพื่อลดปัญหาในการปฏิบัติงาน และทำให้การทำงานเกิดความคล่องตัวทำให้การทำงานเกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น 5) นำเทคโนโลยีอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ที่ทันสมัยรองรับการการทำงานที่ต้องการความถูกต้อง และรวดเร็วในปัจจุบันจัดสรรให้มีจำนวนเพียงพอต่อการใช้งานสำหรับข้าราชการ มีการจัดการด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน เช่น เพิ่มแสงสว่างให้เพียงพอ โต๊ะ เก้าอี้ได้มาตรฐาน มีระบบการเก็บเอกสารที่ดีง่ายต่อการค้นหา 6) ควรเสนอหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเรื่องให้มีการสอบเปลี่ยนสายงานจากแท่งทั่วไปสู่แท่งวิชาการ และควรมีแบบแผนการพัฒนาอาชีพที่ดี การให้โอกาสข้าราชการให้ได้รับความก้าวหน้าในอนาคตในตำแหน่งหน้าที่การงานจะช่วยให้บุคลากรมีความก้าวหน้าในการทำงานตลอดจนสามารถพัฒนาตนเองให้มีศักยภาพมากขึ้น ทำให้หน่วยงานเพิ่มศักยภาพขึ้นได้ด้วย

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ด้านปัจจัยจูงใจ ควรให้ความสำคัญ และส่งเสริมแรงจูงใจด้านดังกล่าวเป็นอันดับแรก อาทิเช่น ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ เมื่อสถานศึกษากำหนดให้ครู และบุคลากรได้รับงานตรงตามกับความถนัด ทำให้มีความรู้ ความสามารถชัดเจนในหน้าที่นั้น ๆ ทำให้คุณภาพงานที่ได้รับมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ควรมีวิธีการเสริมสร้างแรงจูงใจในการทำงาน โดยการให้รางวัลหรือคำชมเชยในการทำงานของครู เพื่อสร้างความภาคภูมิใจให้กับครู ส่งเสริมภาวะทางสังคม การมีส่วนร่วม ใน

ชุมชน การมีบทบาทในสังคม จนสังคมเกิดความยอมรับนับถือครู เพื่อส่งเสริมให้ครูมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานมากขึ้น และคอยสนับสนุนในด้านต่าง ๆ ให้ครูเพื่ออำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน

2. ด้านปัจจัยค้ำจุน ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรที่มีความเหมาะสมกับภาระงานหลัก และความจำเป็นของสถานศึกษา จึงอาจนำความคิดเห็นดังกล่าวไปใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนงานบุคคลในกระบวนการสร้างแรงจูงใจในการทำงานได้อย่างต่อเนื่อง อันจะเป็นผลดีต่อการบริหารงานของสถานศึกษาในปัจจุบันที่มุ่งเน้นประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ความคุ้มค่าลดขั้นตอนการทำงาน เพื่อให้ได้ผลสัมฤทธิ์ที่ดีภายใต้ต้นทุนทางการบริหารที่ต่ำที่สุด มีประสิทธิภาพมากที่สุด ควรมีนโยบายด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการให้เหมาะสมกับงานที่ได้รับมอบหมาย เพื่อให้ครูรู้สึกว่าสถานศึกษาเห็นคุณค่าของครู ดังนั้นผู้เกี่ยวข้องจึงควรให้ความสนใจในการสร้างแรงจูงใจและลดความไม่พึงพอใจในการทำงานแก่บุคลากรให้มากที่สุด

3. ในภาพรวมของแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู ควรเน้นในด้านของการสนับสนุนให้ครูสามารถปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจนประสบความสำเร็จ การพิจารณาโอกาสที่ได้รับความก้าวหน้าในตำแหน่งที่สูงขึ้นเพื่อเป็นการส่งเสริมวัฒนธรรมการทำงานที่ดีของโรงเรียน ได้มีโอกาสก้าวหน้ามากกว่าคนอื่น ตลอดจนอาจมีการให้อำนาจพิเศษในการปฏิบัติงานที่รับผิดชอบเพื่อทำให้ครูรู้สึกว่าตนเองมีความสำคัญต่อสถานศึกษา ซึ่งเป็นการกระตุ้นให้บุคลากรที่ปฏิบัติงานอย่างเต็มกำลังความสามารถอยู่แล้วมีกำลังใจในการปฏิบัติงานต่อไป ซึ่งทั้งหมดล้วนแล้วแต่เป็นผลดีต่อสถานศึกษาในเรื่องของผลการปฏิบัติงานต่าง ๆ ซึ่งในด้านที่ดีอยู่แล้วก็ควรส่งเสริมให้คงเดิมหรือดีขึ้น และด้านที่ยังคงต้องมีการปรับปรุงพัฒนาก็ควรให้ความสำคัญ และปรับปรุงพัฒนาให้ดีเท่าเทียมกันในทุก ๆ ด้านต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านบริหารงานบุคลากรที่ประสบความสำเร็จเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงคุณภาพสำหรับการวางแนวทางหรือนโยบายเพื่อนำผลการศึกษาที่ได้มาใช้ในแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูต่อไป

2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และรายได้ เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู

3. ควรศึกษาแนวทางการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 เพื่อนำแนวทางการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูไปพัฒนาได้ในอนาคตต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

ณัฐดนัย ไทยถาวร. (2561). แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสระบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิตการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

พจนา ผดุงเศรษฐกิจ และคณะ. (2561). แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1. การประชุมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 11

ไพบูลย์ ตั้งใจ.(2554). ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงาน ตามหลักอิทธิบาท ๔ กรณีศึกษา บริษัท แอมพาส อนิ ดัสตรีจากดั จังหวดัสมุทรปราการ

บุญชม ศรีสะอาด. (2556). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

ปนัดดา รัตนวงศ์. (2560). แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนบ้านเขาซก (เบญจศิริราฎร์วิทยาคาร) สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.

มารุต วะโหรัมย์ (2562).ปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร กรณีศึกษาข้าราชการกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานเขตราษฎร์บูรณะ.มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ริมล โพธิ์ชัยรัตน์ และคณะ. (2565). ความคิดเห็นของครูที่มีต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาเครือข่ายกลุ่มเมืองสมุทรปราการสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1.

รุ่งนภา ละออกอ.(2560).บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2.การประชุมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติครั้งที่ 13

อัญชลี สนพลาย. (2564). แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1. การประชุมวิชาการระดับนานาชาติ วิทยาลัยนครราชสีมา. ครั้งที่ 8.

ปัจจัยความสำเร็จทางธุรกิจในการเป็นคู่ค้ากับหน่วยงานราชการ กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย

Factors for business success in partnering with government agencies A case study of Chiang Rai Provincial Administrative Organization

กิตติพร สร้อยสุวรรณ[1] สุรินทร์ พิทักษ์สิกุล[2]
Kittiphon Sroysuwan, Surin Phithaksikul

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการเป็นคู่ค้ากับองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย กลุ่มตัวอย่าง คือ คู่ค้ากับองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย จำนวน 363 ราย เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามออนไลน์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุคูณ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยลักษณะของผู้ประกอบการธุรกิจด้านความใฝ่ในความสำเร็จ ด้านความกล้าเสี่ยง และด้านความเป็นตัวของตัวเองส่งผลต่อความสำเร็จในการเป็นคู่ค้ากับองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงรายในทิศทางบวกและสามารถพยากรณ์ความสำเร็จในการเป็นคู่ค้าได้ร้อยละ 57.5 2) ปัจจัยนวัตกรรมการจัดการด้านสารสนเทศ ด้านความบุคคล และด้านภาวะผู้นำส่งผลต่อความสำเร็จในการเป็นคู่ค้ากับองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงรายในทิศทางบวกและสามารถพยากรณ์ความสำเร็จในการเป็นคู่ค้าได้ร้อยละ 89.3 และ 3) ปัจจัยภายนอกด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง ด้านสังคมและวัฒนธรรม และด้านเทคโนโลยีส่งผลต่อความสำเร็จในการเป็นคู่ค้ากับองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงรายในทิศทางบวกและสามารถพยากรณ์ความสำเร็จในการเป็นคู่ค้าได้ร้อยละ 97.2

คำสำคัญ (Keywords): ความสำเร็จทางธุรกิจ; คู่ค้า; หน่วยงานราชการ

Abstract

The purpose of this study was to look at the factors that affect how well a partnership works with the Chiang Rai Provincial Administrative Organization. The

Received: 2023-06-03 **Revised**: 2023-07-04 **Accepted**: 2023-07-07

[1] บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย Master of Business Administration Business Administration major Chiang Rai Rajabhat University. Corresponding Author e-mail: kittiphonsroysuwan@gmail.com

[2] อาจารย์ประจำสาขาวิชาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย Lecturer in Business Administration Chiang Rai Rajabhat University

sample group consisted of 363 commercial associates of the Chiang Rai Provincial Administrative Organization. Through an online survey, data were collected. The data's frequency, percentage, mean, and standard deviation were investigated. and tested the hypothesis with multiple regression analysis. the level of statistical significance of 0.05. The results of the research revealed that 1) The entrepreneurial characteristics of entrepreneurs affected the success of being a partner with the Chiang Rai Provincial Administrative Organization, namely the aspiration for success. Followed by the courage for risk taking and the aspect of autonomy orientation in a positive direction and can predict the success of being a partner at 57.5 percent, 2) Factors of managerial innovation affecting the success of being a partner with Chiang Rai Provincial Administrative Organization were information, followed by personnel and leadership in a positive direction and was able to predict the success of partnering at 89.3 percent and, 3) external factors affecting the success of being a partner with Chiang Rai Provincial Administrative Organization were economic, followed by politics, social and cultural factors and technology which has a positive relationship and was able to predict the success of being a partner with Chiang Rai Provincial. Administrative Organization at 97.2 percent.

Keywords: Business Success; Partner; Government Agency

บทนำ (Introduction)

ธุรกิจโลกในปัจจุบันกำลังเผชิญกับสภาวะแข่งขันที่รุนแรงตามแนวกระแสโลกาภิวัตน์ส่งผลให้ธุรกิจต่างๆ มีความจำเป็นต้องพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพราะในปัจจุบันมีการแข่งขันสูงจากธุรกิจประเภทเดียวกัน รวมถึงธุรกิจประเภทใหม่ๆ ที่ดีกว่า ดังนั้นการให้ความสำคัญต่อปัจจัยความสำเร็จทางธุรกิจนั้นย่อมมีผลดีกว่า การรักษาคุณภาพและมาตรฐานของผลิตภัณฑ์ไว้ให้สูง การพัฒนาสินค้าอย่างต่อเนื่องควบคู่ไปกับการสร้างชื่อเสียงความน่าเชื่อถือของตน จนเป็นที่รับรู้และบอกต่อกัน รวมถึงการให้บริการที่สร้างความประทับใจให้กับลูกค้าและการรักษามาตรฐานของบริการหรือสินค้า การส่งมอบ การรับประกันสินค้าหรือบริหารโดยทั้งหมดนี้เป็นสิ่งที่ธุรกิจหรือบริษัท จะต้องสร้างและรักษาไว้ให้เป็นคุณค่าของธุรกิจของตนอย่างเหนียวแน่นและยั่งยืน แม้สิ่งเหล่านี้จะเป็นข้อมูลเบื้องต้นที่ผู้ประกอบการทุกคนต้องทราบในการทำธุรกิจ แต่สิ่งที่สำคัญกว่าในการดำเนินการธุรกิจคือทัศนคติของผู้ประกอบการซึ่งเป็นตัวแปรที่สำคัญที่มีผลต่อการขับเคลื่อนธุรกิจว่าควรไปในทิศทางใด ดังนั้นผู้ประกอบการที่กล้าที่จะเปลี่ยนแปลงธุรกิจเพื่อให้สามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสบความสำเร็จ และดำเนินธุรกิจภายในสภาวะที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาได้อย่างยั่งยืน

การเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneur) ที่ดีนั้นต้องกล้าที่จะลงทุนและมีความพร้อมที่จะบริหารกิจการ เป็นทั้งผู้วางแผน มีความกระตือรือร้น ขวนขวายที่จะเอาปัจจัยการผลิตต่างๆ มาผสมผสานด้วยหลักการจัดการทำให้เกิดเป็นสินค้าแปลกใหม่ เกิดผู้บริโภคใหม่ มีการเสาะแสวงหาตลาดหรือช่องทางที่ทำให้เกิดกำไร เป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งแปลกใหม่ให้กับสินค้าตัวเดิมอยู่เสมอ หรือปรับปรุงกระบวนการผลิตเดิมให้ดีขึ้น การที่ผู้ประกอบการจะดำเนินธุรกิจให้ประสบความสำเร็จได้นั้น คุณลักษณะส่วนตัวของผู้ประกอบการจะมีอิทธิพลมากที่สุดต่อการดำเนินธุรกิจให้ประสบความสำเร็จเพราะคุณลักษณะของผู้ประกอบการจะเป็นสิ่งกำหนดความสำเร็จของกิจการ และเป็นแนวพฤติกรรมการดำเนินงานของธุรกิจโดยรวม ผู้ประกอบการจะต้องสามารถต่อสู้หรือยืนหยัดได้กับทุกสถานการณ์ ดังนั้นการพยายามหาคุณลักษณะสำคัญสำหรับการเป็นผู้ประกอบการที่ดีจะช่วยให้ผู้ประกอบการมีความพร้อมในการดำเนินอาชีพและเป็นประโยชน์ ทำให้ทราบจุดเด่นและจุดด้อยของตนเอง ตลอดจนเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาทักษะและความสามารถรวมทั้งคุณลักษณะสำคัญที่จะทำให้การดำเนินธุรกิจประสบความสำเร็จยิ่งขึ้น (ฝนทิพย์ ฆารไสว, 2554)

การสร้างธุรกิจในปัจจุบันให้กลายเป็นธุรกิจแห่งนวัตกรรม นับว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญอีกปัจจัยหนึ่งในการดำเนินธุรกิจ หากองค์กรธุรกิจไม่สามารถพัฒนาและเปลี่ยนแปลงตัวเองจะส่งผลให้องค์กรธุรกิจนั้นๆ ไม่สามารถประสบความสำเร็จได้ในระยะยาว หากมีองค์กรมีการพัฒนาอยู่ตลอดเวลาก็จะส่งผลให้โอกาสที่จะประสบความสำเร็จได้มากกว่าและสามารถดำเนินกิจการได้อย่างยั่งยืน การเป็นผู้นำด้านนวัตกรรมใหม่ๆ เช่น นวัตกรรมทางด้านสินค้า ด้านกระบวนการทำงาน ด้านการให้บริการ ด้านการจัดการ หรือด้านการตลาด เพื่อตอบสนองต่อสิ่งเร้าของบริบทโลกาภิวัตน์ที่มีความรู้และนวัตกรรมเป็นปัจจัยหลักในการเพิ่มคุณค่า พัฒนาผลิตสินค้าและบริการที่ดีมีคุณภาพเพื่อตอบสนองความต้องการและความพึงพอใจของลูกค้าเพื่อความอยู่รอดขององค์กร และความสามารถเชิงการแข่งขันขององค์กรในตลาดการค้าโลกเสรี ธุรกิจในประเทศไทยจะสามารถพัฒนาตัวเองไปสู่ธุรกิจแห่งนวัตกรรมได้จะต้องเริ่มจากการที่ ผู้บริหารธุรกิจมีความมุ่งมั่นที่จะส่งเสริมธุรกิจให้เป็นธุรกิจแห่งนวัตกรรม โดยมีองค์ประกอบดังนี้ ภาวะผู้นำ (Leadership) การวางแผน (Planned) ด้านบุคคล (People) และด้านกระบวนการ (Processes) นอกจากนี้ ธุรกิจที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาตามสิ่งเร้าของบริบทโลกาภิวัตน์ แม้ผู้ประกอบการจะมีทัศคติที่ดีและการบริหารจัดการนวัตกรรมใหม่ๆ ที่แข็งแกร่งเพียงใด สิ่งที่ต้องคำนึงถึงอีกปัจจัยหนึ่งนั้นก็คือ ปัจจัยภายนอก ประกอบไปด้วย การเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม การดำเนินการและเทคโนโลยี รวมถึงการเงินหรือเงินทุน ซึ่งเป็นปัจจัยที่ผู้ประกอบการไม่สามารถกำหนดได้และมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นการดำเนินธุรกิจจึงไม่ใช่เรื่องง่ายหากไม่มีการบริหารจัดการที่ดีพอ ผู้ประกอบการต้องมีการวางแผนในทุกขั้นตอนเพื่อให้สามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพอันจะส่งผลต่อความสำเร็จของกิจการในอนาคต

จากหลายปัจจัยในหลายด้านข้างต้นบ่งบอกได้ว่า องค์กรธุรกิจที่ดำเนินธุรกิจอยู่ในปัจจุบันนี้มีความจำเป็นต้องปรับตัวอย่างมากเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าให้ได้อย่างเหมาะสม จึง

จะสามารถดำเนินธุรกิจให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายได้ เนื่องจากมีการตลาดสมัยใหม่มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการใช้ชีวิต ค่านิยม การเกิดสังคมผู้สูงอายุที่เพิ่มมากขึ้น จึงต้องมีการคิดค้นพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือนวัตกรรมใหม่ๆ ทั้งด้านการผลิตสินค้าและการบริการเพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของกลุ่มลูกค้าปัจจุบัน อีกทั้งยังต้องปรับตัวด้านการลดต้นทุนเพื่อให้สามารถแข่งขันได้เพราะเมื่อองค์กรสามารถควบคุมต้นทุนในการผลิตสินค้าและบริการได้จะส่งผลให้เกิดความได้เปรียบในการแข่งขัน โดยปัจจุบันเมื่อมีเทคโนโลยีเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวัน ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการใช้ชีวิต รวมถึงมีการสนับสนุนการค้าเสรีเพื่อเพิ่มโอกาสในการทำธุรกิจ และจุดประสงค์เพื่อเพิ่มศักยภาพ ความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ จึงทำให้เกิดการแข่งขันทั้งทางด้านแรงงาน ต้นทุนการผลิต จึงต้องอาศัยนวัตกรรมใหม่ๆ ทั้งในด้านการจัดการ การตลาด การผลิต และปัจจัยอื่นๆ เพื่อนำมาปรับปรุงพัฒนาองค์กรให้มีความมั่นคงและยั่งยืน ในการดำเนินธุรกิจต่อไป

องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย เป็นหน่วยงานราชการที่มีรูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่ทั่วประเทศทุกจังหวัดและเป็นหน่วยงานสำคัญในการพัฒนาท้องถิ่นทั่วทั้งประเทศ โดยอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 โดยเฉพาะอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น และองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นองค์กรหนึ่งที่มีความมั่นคงในหลายๆ ด้านรวมทั้งด้านงบประมาณที่ได้รับจัดสรรงบประมาณในทุกๆ ปีงบประมาณจึงเป็นที่ต้องการในหลายๆ ธุรกิจที่มีความสนใจในการเป็นคู่ค้ากับหน่วยงานดังกล่าวเพราะการประกอบธุรกิจในปัจจุบันมีบริบทของการแข่งขันที่รุนแรงมากยิ่งขึ้น รวมถึงการที่รัฐบาลไม่มีการกีดกันทางด้านการค้าเป็นการค้าแบบเสรี รวมถึงสถานการณ์เศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในปัจจุบันส่งผลให้เศรษฐกิจซบเซาและผลกระทบจากโควิด 19 วิกฤติครั้งนี้ธุรกิจหรือบริษัทต่างๆ ต้องต่อสู้เพื่อให้ธุรกิจอยู่รอดและดำเนินธุรกิจต่อไปได้ไม่ติดขัดหรือปิดกิจการลงประกอบกับการจ้างงานมีน้อยลง เป็นต้น ส่งผลให้ผู้ประกอบการธุรกิจใช้การปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินการธุรกิจในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้ได้ส่วนแบ่งทางการแข่งขันเป็นที่ต้องการขององค์กรต่างๆ และเป็นคู่ค้ากับหน่วยงานราชการ ซึ่งการดำเนินธุรกิจมีทั้งธุรกิจที่ประสบความสำเร็จหรือไม่ประสบความสำเร็จ ดังนั้น ในการวัดความสำเร็จของธุรกิจจึงประกอบด้วยปัจจัยหลายประการตามสมมติฐาน และการกำหนดขอบเขต ของความสำเร็จจากทฤษฎี และแนวคิดที่มีการอ้างอิงแตกต่างกันไป ฉะนั้นแล้วการที่ธุรกิจได้เป็นคู่ค้ากับหน่วยงานราชการ นั้นแล้วบ่งบอกถึงความมั่งคงทางการเงินเพราะหน่วยงานราชการมีงบประมาณประจำปีได้รับเงินสนับสนุนจากรัฐบาลอยู่แล้วซึ่งเป็นตัวเงินที่ชัดเจน สร้างความเชื่อมั่นให้กับธุรกิจได้

จากความสำคัญและประเด็นที่น่าสนใจดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะที่มีความเกี่ยวข้องกับงานจัดซื้อจัดจ้างและบริหารพัสดุภายในองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย จึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงปัจจัยความสำเร็จของธุรกิจในการเป็นคู่ค้ากับหน่วยงานราชการ กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย เพื่อศึกษาถึงปัจจัยต่างๆ ของผู้ประกอบการหรือเจ้าของธุรกิจที่เป็นทั้งบุคคลธรรมดา นิติบุคคล รวมถึงหน่วยงานอื่นๆ ที่ส่งผลต่อความสำเร็จของธุรกิจในการเป็นคู่ค้ากับ

องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย โดยผลจากการศึกษาจะทำให้ทราบแนวทางการดำเนินธุรกิจให้ประสบความสำเร็จ สามารถนำไปใช้สร้างคู่มือแนวทางในการดำเนินธุรกิจในการเป็นคู่ค้ากับหน่วยงานราชการสำหรับองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงรายให้แก่ผู้ประกอบการรายอื่นๆ ได้นำไปใช้ปฏิบัติได้จริงอันจะส่งผลให้ธุรกิจมีเกิดความสำเร็จและดำเนินกิจการได้อย่างยั่งยืนต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาลักษณะของผู้ประกอบการ นวัตกรรมการจัดการ และปัจจัยภายนอกของธุรกิจคู่ค้ากับองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย
2. เพื่อศึกษาระดับความสำเร็จในการเป็นคู่ค้ากับองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการเป็นคู่ค้ากับองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การวิจัยครั้งนี้เก็บข้อมูลจากคู่ค้ากับองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย โดยทราบจำนวนที่แน่นอน และทำการกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากการคำนวนกลุ่มประชากรตามแนวคิดของ Yamane (1973) โดยกำหนดความคลาดเคลื่อนไม่เกิน 5% หรือที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 364 คน จากนั้นทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) ของประเภทคู่ค้า ได้แก่ บุคคลธรรมดาและนิติบุคคล

เครื่องมือที่ใช้วิจัย ได้แก่ แบบสอบถามออนไลน์แบ่งเป็น 6 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล

ส่วนที่ 2 ลักษณะของผู้ประกอบการธุรกิจคู่ค้ากับองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย

ส่วนที่ 3 นวัตกรรมการจัดการของธุรกิจคู่ค้ากับองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย

ส่วนที่ 4 ปัจจัยภายนอกของธุรกิจคู่ค้ากับองค์การบริหารส่วนจังหวัด

ส่วนที่ 5 ความสำเร็จในการเป็นคู่ค้ากับองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย

ส่วนที่ 6 ข้อเสนอแนะ

โดยแบบสอบถามส่วนที่ 3-5 มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับตามการประเมินค่าลิเคิร์ทสเกล Likert

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย เริ่มจากเริ่มจากการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นทางในการกำหนดขอบเขตและสร้างเครื่องมือในการวิจัยโดยกำหนดประเด็นคำถามให้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย จากนั้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะหลังจากนั้นปรับปรุงข้อคำถามแล้วนำเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงของเนื้อหา (Content Validity) ผลการตรวจสอบได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง

(IOC) มากกว่า 0.5 จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มทดลองซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง (Try out) จำนวน 30 ราย เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha – Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) พบว่า ได้ค่าความเชื่อมั่นมากกว่า 0.983 ซึ่งผ่านมาตรฐานที่กำหนดจึงสามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลจากกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล เก็บรวบรวมข้อมูลการศึกษาโดยแบ่งออกเป็น 2 แหล่ง ได้แก่ แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ ได้จากการศึกษาค้นคว้าจากข้อมูลที่มีผู้รวบรวมไว้จากหน่วยงานต่างๆ ทั้งของรัฐและเอกชน ได้แก่ บทความ วิทยานิพนธ์ รายงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต และแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ ได้จากการใช้แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 363 ชุด จากนั้นนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเพื่อสรุปผลการศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean : $\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) และทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้การวิเคราะห์ความถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis : MRA) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 (กัลยา วานิชบัญชา, 2564)

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลของคู่ค้ากับองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย จำนวน 364 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 57.9 มีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 42.1 รูปแบบธุรกิจ ส่วนใหญ่เป็นเจ้าของคนเดียว/ห้าง/ร้าน คิดเป็นร้อยละ 34.2 มีทุนการจดทะเบียนต่ำกว่า 500,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 31.7 ประกอบกิจการต่ำกว่าหรือเท่ากับ 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 45.2 และมีประสบการณ์การเป็นคู่ค้ากับองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 27.4

2. ผลการวิเคราะห์ลักษณะของผู้ประกอบการ นวัตกรรมการจัดการ และปัจจัยภายนอกของธุรกิจคู่ค้ากับองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย พบว่า

2.1 ลักษณะของผู้ประกอบการธุรกิจคู่ค้ากับองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.46) โดยด้านที่มีความคิดเห็นมากที่สุดคือ ด้านความเป็นตัวของตัวเอง ($\overline{X}$ = 4.49) รองลงมาคือ ด้านความกล้าเสี่ยง ($\overline{X}$ = 4.47) และด้านด้านความใฝ่ในความสำเร็จ ($\overline{X}$ = 4.44)

2.2 นวัตกรรมการจัดการของธุรกิจคู่ค้ากับองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย โดยภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.40) โดยด้านที่มีความคิดเห็นมากที่สุดคือ ด้านสารสนเทศ ($\overline{X}$ = 4.58) รองลงมาคือ ด้านภาวะผู้นำและด้านบุคคล ($\overline{X}$ = 4.39) และด้านกระบวนการ ($\overline{X}$ = 4.24)

2.3 ปัจจัยภายนอกของธุรกิจคู่ค้ากับองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.96) โดยด้านที่มีความคิดเห็นมากที่สุดคือ ด้านเศรษฐกิจ ($\overline{X}$ = 4.05) รองลงมา คือ ด้านการเมือง ($\overline{X}$ = 3.97) และด้านสังคมและวัฒนธรรม ($\overline{X}$ = 3.87)

3. ผลการวิเคราะห์ระดับความสำเร็จในการเป็นคู่ค้ากับองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย

สมมติฐานที่ 1 ลักษณะของผู้ประกอบการส่งผลต่อความสำเร็จในการเป็นคู่ค้ากับองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย

ตารางที่ 1 ผลการทดสอบสมมติฐานลักษณะของผู้ประกอบการส่งผลต่อความสำเร็จในการเป็นคู่ค้ากับองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย

ลักษณะของผู้ประกอบการ	ความสำเร็จในการเป็นคู่ค้ากับองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย				
	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	P-value
	B	Std. Error	Beta		
ค่าคงที่ (Constant)	1.149	0.160		7.179	0.000*
ด้านความใฝ่ในความสำเร็จ (A_3)	0.361	0.054	0.432	6.654	0.000*
ด้านความกล้าเสี่ยง (A_2)	0.222	0.063	0.243	3.555	0.000*
ด้านความเป็นตัวของตัวเอง (A_1)	0.143	0.052	0.142	2.731	0.007*
F= 164.548 p = 0.000 Adjusted R^2= 0.575					

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 1 พบว่า ลักษณะของผู้ประกอบการด้านความใฝ่ในความสำเร็จ (A_3) ด้านความกล้าเสี่ยง (A_2) และด้านความเป็นตัวของตัวเอง (A_1) ส่งผลต่อความสำเร็จในการเป็นคู่ค้ากับองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย มีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกกับความสำเร็จในการเป็นคู่ค้ากับองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย โดยสามารถพยากรณ์ความสำเร็จในการเป็นคู่ค้าได้ร้อยละ 57.5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสามารถเขียนสมการในรูปแบบคะแนนดิบได้ดังนี้

ความสำเร็จในการเป็นคู่ค้า = 1.149 + 0.361(A_3) + 0.222(A_2) + 0.143(A_1)

สมมติฐานที่ 2 นวัตกรรมการจัดการส่งผลต่อความสำเร็จในการเป็นคู่ค้ากับองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย

ตารางที่ 2 ผลการทดสอบสมมติฐานนวัตกรรมการจัดการส่งผลต่อความสำเร็จในการเป็นคู่ค้ากับองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย

นวัตกรรมการจัดการ	ความสำเร็จในการเป็นคู่ค้ากับองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย				
	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	P-value
	B	Std. Error	Beta		
ค่าคงที่ (Constant)	1.147	0.087		1.676	0.095
ด้านสารสนเทศ (B_2)	0.509	0.020	0.625	25.846	0.000*
ด้านความบุคคล (B_3)	0.319	0.023	0.301	13.700	0.000*
ด้านภาวะผู้นำ (B_1)	0.125	0.021	0.160	6.083	0.000*
F= 80.183 p = 0.000 Adjusted R^2= 0.893					

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 2 พบว่า นวัตกรรมการจัดการด้านสารสนเทศ (B_2) ด้านความบุคคล (B_3) และด้านภาวะผู้นำ (B_1) ส่งผลต่อความสำเร็จในการเป็นคู่ค้ากับองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย มีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกกับความสำเร็จในการเป็นคู่ค้ากับองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย โดยสามารถพยากรณ์ความสำเร็จในการเป็นคู่ค้าได้ร้อยละ 89.3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสามารถเขียนสมการในรูปแบบคะแนนดิบได้ดังนี้

ความสำเร็จในการเป็นคู่ค้า = 1.147 + 0.509(B_2) + 0.319(B_3) + 0.125(B_1)

สมมติฐานที่ 3 ปัจจัยภายนอกส่งผลต่อความสำเร็จในการเป็นคู่ค้ากับองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย

ตารางที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐานปัจจัยภายนอกส่งผลต่อความสำเร็จในการเป็นคู่ค้ากับองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย

ปัจจัยภายนอก	ความสำเร็จในการเป็นคู่ค้ากับองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย				
	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	P-value
	B	Std. Error	Beta		
ค่าคงที่ (Constant)	0.437	0.040		11.036	0.000*
ด้านเศรษฐกิจ (C_2)	0.360	0.012	0.373	28.728	0.000*
ด้านการเมือง (C_1)	0.249	0.013	0.365	27.668	0.000*
ด้านสังคมและวัฒนธรรม (C_3)	0.230	0.008	0.305	20.172	0.000*
ด้านเทคโนโลยี (C_4)	0.071	0.010	0.091	6.812	0.000*
F= 120.918 p = 0.000 Adjusted R^2= 0.972					

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 3 พบว่า ปัจจัยภายนอกด้านเศรษฐกิจ (C_2) ด้านการเมือง (C_1) ด้านสังคมและวัฒนธรรม (C_3) และด้านเทคโนโลยี (C_4) ส่งผลต่อความสำเร็จในการเป็นคู่ค้ากับองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย มีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกกับความสำเร็จในการเป็นคู่ค้ากับองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย โดยสามารถพยากรณ์ความสำเร็จในการเป็นคู่ค้าได้ร้อยละ 97.2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสามารถเขียนสมการในรูปแบบคะแนนดิบได้ดังนี้

ความสำเร็จในการเป็นคู่ค้า = 0.473 + 0.360(C_2) + 0.249(C_1) + 0.230(C_3) + 0.071(C_4)

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. ผลการทดสอบสมมติฐานลักษณะของผู้ประกอบการส่งผลต่อความสำเร็จในการเป็นคู่ค้ากับองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1 พบว่า ลักษณะของผู้ประกอบการด้านความใฝ่ในความสำเร็จด้านความกล้าเสี่ยง และด้านความเป็นตัวของตัวเองส่งผลต่อความสำเร็จในการเป็นคู่ค้ากับองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย เนื่องจากผู้ประกอบการสามารถทำธุรกิจได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้เดิมในอนาคตและจะตั้งเป้าหมายใหม่ที่ท้าทายมากยิ่งขึ้น มีความกล้าใช้ทรัพย์สินจำนวนมากในการก่อตั้งธุรกิจ ที่ธุรกิจที่ทำเกิดจากความชอบ ความรู้ และความสามารถ โดยความใฝ่ในความสำเร็จจะช่วยให้เหนือกว่าคู่แข่งในตลาด ทำให้คู่แข่งหมดประสิทธิภาพและไม่สามารถอยู่ได้ในตลาด นอกจากนี้ผู้ประกอบการมีสภาวะจิตใจที่มั่นคง มีความหนักแน่นในการเผชิญปัญหา ไม่ท้อแท้หรือผิดหวังกับความผิดพลาด แต่จะนำเอาประสบการณ์เหล่านั้นมาเรียนรู้ และความใฝ่ใจในความสำเร็จ (Frese, 2000) โดยผลจากการศึกษาสอดคล้องกับพิรดา พงษ์วัฒนสุข (2560) ได้ทำการศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการต่อความสำเร็จในการประกอบธุรกิจ ไร่มันสำปะหลัง อำเภอเลาขวัญ จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า คุณลักษณะของผู้ประกอบการด้านความมั่นใจในตนเอง ด้านความเสี่ยงส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการประกอบธุรกิจ

2. ผลการทดสอบสมมติฐานนวัตกรรมการจัดการส่งผลต่อความสำเร็จในการเป็นคู่ค้ากับองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2 พบว่า นวัตกรรมการจัดการด้านสารสนเทศ ด้านความบุคคล และด้านภาวะผู้นำส่งผลต่อความสำเร็จในการเป็นคู่ค้ากับองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย เนื่องจากผู้ประกอบการใช้สารสนเทศเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสินค้าในท้องตลาดกับสินค้าที่มีในธุรกิจเพื่อปรับปรุงคุณภาพสินค้าและบริการ มีพนักงานที่มีประสบการณ์ในการทำงานกับหน่วยงานราชการช่วยให้การดำเนินการธุรกิจมีความรวดเร็วมากขึ้น และผู้ประกอบการมีความมุ่งมั่นและความพยายามเพื่อให้เป็นผู้นำทางธุรกิจในพื้นที่จึงทำให้ความสำเร็จในการเป็นคู่ค้ากับองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย การที่มีนวัตกรรมการจัดการที่มีประสิทธิภาพมีการสนับสนุนด้วยเทคโนโลยีที่โดดเด่น มีศักยภาพสูงในการบริหารจัดการองค์กรที่ดีจะช่วยให้การดำเนินการไปสู่ความสำเร็จตามจุดประสงค์และเป้าหมายได้โดยใช้เวลาและทรัพยากรน้อยที่สุด (ดนัย เทียนพุฒ, 2550) โดยการศึกษาของกนกวรรณ ภู่ไหม (2559) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาปัจจัยสนับสนุนนวัตกรรมองค์กร บริบท ธนาคารพาณิชย์ ได้ค้นพบว่า เทคโนโลยีจะช่วยสนับสนุนนวัตกรรมองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ผลการทดสอบสมมติฐานปัจจัยภายนอกส่งผลต่อความสำเร็จในการเป็นคู่ค้ากับองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 3 พบว่า ปัจจัยภายนอกด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง ด้านสังคมและวัฒนธรรม และด้านเทคโนโลยี ส่งผลต่อความสำเร็จในการเป็นคู่ค้ากับองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงรายเนื่องจากผู้ประกอบการมองว่าภาวะเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อการดำเนินงานในแต่ละโครงการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย ในส่วนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงรายมีการกำหนดคุณสมบัติเกี่ยวกับธุรกิจคู่ค้าที่มีความเหมาะสมและมีรูปแบบการทำงานของหน่วยงานที่มีความซับซ้อน นอกจากนี้ผู้ประกอบการมีการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในธุรกิจเพื่อการติดต่อ

ประสานงานที่มีความรวดเร็วมากยิ่งขึ้นส่งผลให้ปัจจัยดังกล่าวถึงมีผลต่อความสำเร็จในการเป็นคู่ค้ากับองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย และยังถือเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ PEST Analysis สำหรับผู้ประกอบการอีกด้วย โดยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเป็นขั้นตอนที่สำคัญในการบริหารจัดการกลยุทธ์เพื่อรักษาความได้เปรียบทางธุรกิจ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องติดตามเพื่อให้มีข้อมูลที่เพียงพอที่จะดำเนินการวางแผนกลยุทธ์ในการดำเนินการ ผลจากการศึกษาสอดคล้องกับ ศิริญา ตังนฤมิตร (2558) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในเขตจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า ปัจจัยสภาพแวดล้อมองค์การมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับความสำเร็จของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เช่นเดียวกันกับชุลีพร มาสเนตร (2555) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยความสำเร็จในการประกอบธุรกิจอาหารทะเลแปรรูปพื้นบ้านของผู้ประกอบการในอำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส พบว่า ปัจจัยสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการประกอบธุรกิจอาการทะเลแปรรูปพื้นบ้าน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions

1. การศึกษาในครั้งนี้ศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในมิติของลักษณะของผู้ประกอบการธุรกิจ นวัตกรรมการจัดการ และปัจจัยภายนอกเท่านั้น ดังนั้นการศึกษาครั้งต่อไปควรศึกษาถึงกลยุทธ์ในการประกอบธุรกิจของธุรกิจคู่ค้าเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความชัดเจนและเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

2. ควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคที่ส่งผลต่อการดำเนินการของธุรกิจคู่ค้ากับองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงรายเพื่อให้ทราบข้อมูลเชิงลึกและหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาให้สามารถดำเนินงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการคัดเลือกคู่ค้าขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย เพื่อให้ได้ข้อมูลอีกมิติและสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลแนวทางในการพัฒนาธุรกิจคู่ค้าที่สนใจที่จะเข้าร่วมแข่งขันเพื่อให้เป็นคู่ค้ากับองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงรายในอนาคต

เอกสารอ้างอิง (References)

กัลยา วานิชบัญชา. (2564). *การวิเคราะห์สถิติขั้นสูง SPSS for Windows*. (พิมพ์ครั้งที่ 15). กรุงเทพมหานคร : สามลดา.

กนกวรรณ ภู่ไหม. (2559). *การศึกษาปัจจัยสนับสนุนการสร้างนวัตกรรมองค์กร บริบท ธนาคารพาณิชย์* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์].

ชุลีพร มาสเนตร (2555). ปัจจัยแห่งความสำาเร็จในการประกอบธุรกิจอาหารทะเลแปรรูปพื้นบ้านของผู้ประกอบการในอำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส. *วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์*, 4(3). 94-107.

ดนัย เทียนพุฒ. (2550). *ความสามารถในทรรศนะ*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : คณะบุคคล โครงการ Human Capital

พิรดา พงษ์วัฒนสุข. (2560). *แนวทางการพัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการต่อความสำเร็จในการประกอบธุรกิจไร่มันสำปะหลัง อำเภอเลาขวัญ จังหวัดกาญจนบุรี.* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร].

ฝนทิพย์ ฆารไสว. (2554). การศึกษาคุณลักษณะของผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จของธุรกิจโรงแรม ในจังหวัดภาคเหนือตอนล่างของไทย. *วารสารบริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์และการสื่อสาร.* 7(1). 39-50.

วรพจน์ บุษราคัมวดี. (2556). *การพัฒนาองค์การ.* ปทุมธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.

สวลี วงศ์ไชยา. (2560). อิทธิพลกลยุทธ์ธุรกิจและคุณลักษณะของผู้ประกอบการที่ส่งผลต่อความสำเร็จของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs). (วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี. อุบลราชธานี.

ศิริญา ตังนฤมิตร, (2558), *ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตจังหวัดประจวบคีรีขัน.* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปกร]. Silpakorn University Repository : SURE. http://www.sure.su.ac.th/xmlui/bitstream/id/2cf6a5d0-0684-4626-932b-e92066ed385f/MA_ศิริญา_ตังฤมิตรA3.pdf?attempt=2.

Frese, Michael. (2000). *Success and Failure of Micro business Owners in Africa : A Psychological Approach.* United States of America : Greenwood Publishing Group.

Yamane, Taro. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. Newyork: Harper and Row Publication.

บุพปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจใช้ระบบสมัครเรียนในระดับสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ผ่านระบบออนไลน์ของนักศึกษาในเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร

The Effects of Antecedents of Intention to Use Online Admission System of Private Higher Education Institutions in Nongkhaem District, Bangkok

ทีปกร สังข์ทอง[1] ธัญนันท์ บุญอยู่[2]
Teepakorn Sungthong, Thanyanan Boonyoo

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้ได้มุ่งศึกษาอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมของบุพปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจใช้ระบบสมัครเรียนในระดับสถาบันอุดมศึกษาเอกชนผ่านระบบออนไลน์ของนักศึกษาในเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาในระดับสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่อยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาและมีสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่ตั้งอยู่ในเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน ซึ่งมีแบบสอบถามเป็นเครื่องมือวิจัย และสถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ การวิเคราะห์ด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์สมการโครงสร้างด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพของระบบส่งผลทางตรงต่อการรับรู้ประโยชน์ในการใช้งานและความพึงพอใจของผู้ใช้งาน นอกจากนี้การรับรู้ประโยชน์ในการใช้งานก็ส่งผลทางตรงต่อความพึงพอใจของผู้ใช้งานและความตั้งใจใช้ระบบ และความพึงพอใจของผู้ใช้งานส่งผลทางตรงต่อการรับรู้ประโยชน์ในการใช้งานและความตั้งใจใช้ระบบ และในส่วนของอิทธิพลทางอ้อมก็พบว่า คุณภาพของระบบก็ส่งผลทางอ้อมต่อการรับรู้ประโยชน์ในการใช้งาน ความพึงพอใจของผู้ใช้งาน และความตั้งใจใช้ระบบ นอกจากนี้การรับรู้ประโยชน์ในการใช้งานและความพึงพอใจของผู้ใช้งานก็ส่งผลทางอ้อมต่อความตั้งใจใช้ระบบเช่นกัน

คำสำคัญ (Keywords) : คุณภาพของระบบ; การรับรู้ประโยชน์; ความพึงพอใจ

Abstract

Received: 2023-06-04 **Revised:** 2023-06-04 **Accepted:** 2023-06-06

[1] หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ Master of Business Administration Program, Business Administration, Graduate School, Southeast Asia University. Email: teepakorns@sau.ac.th

[2] หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ Master of Business Administration Program, Business Administration, Graduate School, Southeast Asia University. Email: thanyanan7@gmail.com

The objectives of this study were to study the direct and indirect effects of antecedents towards intention to use online admission system of Private Higher Education Institutions through online admission system of students in Nongkhaem district, Bankok. Samples in this study were 400 students in Private Higher Education institutions under the control of Office of the Higher Education Commission. All of these institutions are located in Nongkhaem district, Bangkok. A questionnaire was used as a research tool in this study, which was statistically analyzed by using percentage, means, standard deviation (SD), and Structural Equation Modelling program as a statistic program analysis. Results in this study showed that the direct effect analysis revealed that system quality had the direct effect on the perceived usefulness in usage and user satisfaction. Additionally, the perceived usefulness of usage had the direct effect on user satisfaction and intention to use; whereas the user satisfaction also had the direct effect on the perceived usefulness of usage. Regarding the indirect effect, it was found that system quality had the indirect effect on the perceived usefulness of usage and the intention to use; meanwhile, the perceived usefulness and user satisfaction had the indirect effect on the intention to use.

Keywords: System Quality; Perceived Usefulness; User Satisfaction

บทนำ (Introduction)

การศึกษานับเป็นรากฐานที่สำคัญประการหนึ่งและเป็นกระบวนการที่ทำให้เกิดความรู้ในการพัฒนาตนเองที่สามารถนำองค์ความรู้มาต่อยอดสู่การพัฒนาสังคมเป็นลำดับต่อไป ในครั้งอดีตการศึกษาต่อในระดับสถาบันอุดมศึกษามีช่องทางในการสมัครเรียนค่อนข้างจำกัด อาทิ นักศึกษาที่สนใจสมัครเรียนต้องเดินทางเข้าไปสมัครเรียนด้วยตนเอง หรือต้องสอบแข่งขันตามสถานที่หรือเวลาที่ภาครัฐกำหนดให้ในแต่ละปีการศึกษา แต่เมื่อเวลาผ่านไปจะเห็นได้ถึงวิวัฒนาการของการรับสมัครนักศึกษาของสถาบัน การศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน ได้มีรูปแบบในการรับสมัครเรียนเพื่อให้เกิดการบริหารจัดการที่ดีเหมาะกับนักศึกษากลุ่มเป้าหมายที่มีความสนใจทั้งในและนอกพื้นที่ที่สนใจสามารถมาสมัครเรียนได้อย่างต่อเนื่อง สถาบันอุดมศึกษาเอกชนในเขตหนองแขม กรุงเทพมหานครเป็นสถานศึกษาของเอกชนที่ให้การศึกษาระดับปริญญาแก่บุคคลตั้งแต่หนึ่งคนขึ้นไป โดยมีวัตถุประสงค์ในการให้การศึกษา ส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการสอน ทำการวิจัย ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ (ราชกิจจานุเบกษา, 2546) ซึ่งได้ดำเนินการเปิดรับสมัครนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส) รวมถึงผู้สำเร็จการศึกษาในระดับต่าง ๆ ที่มีความสนใจศึกษาต่อในระดับสถาบันอุดมศึกษาเอกชน และปัจจุบันด้วยวิถีการดำเนินชีวิตของ

บุคคลเริ่มเปลี่ยนแปลงไป โดยพึ่งพาการใช้เทคโนโลยีเพิ่มสูงขึ้น ประกอบกับสถาบันอุดมศึกษาเอกชนมุ่งเน้นการแข่งขันเชิงพาณิช เพื่อแสวงหารายได้เข้าสถาบันเพิ่มมากขึ้น จึงทำให้สถาบันอุดมศึกษาเอกชนหลายแห่งเริ่มให้ความสำคัญกับการนำระบบเทคโนโลยีมาใช้ในการสมัครเรียน เพื่อให้เกิดความรวดเร็ว ความสะดวก และสามารถตอบสนองในการเข้าถึงกลุ่ม เป้าหมายที่เป็นนักศึกษามากขึ้น (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562)

อย่างไรก็ตามจากการเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิตของบุคคลที่อาศัยเทคโนโลยีเป็นสำคัญ ซึ่งถือได้ว่า ระบบของเทคโนโลยีเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการดำรงชีวิตของบุคคลในช่วงยุคทศตรวรรษที่ 20 จึงส่งผลให้ระบบภาคการศึกษาจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายที่เป็นนักศึกษาเกิดทัศคติต่อสถาบันการศึกษาที่มีการปรับเปลี่ยนไปตามยุคสมัยด้วยการนำระบบเทคโนโลยีมาใช้ในระบบสมัครเรียนในระดับสถาบันอุดมศึกษาเอกชน และการที่จะทำให้นักศึกษาเกิดความตั้งใจใช้ระบบด้วยความเต็มใจได้นั้นจำเป็นที่ต้องอาศัยปัจจัยคุณภาพของระบบ การรับรู้ประโยชน์ในการใช้งาน และความพึงพอใจของผู้ใช้งาน และจากการศึกษาวิจัยของ Kim & Lee (2014) กล่าวว่า คุณภาพของระบบถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการรับรู้ประโยชน์ในการใช้งานและความพึงพอใจของผู้ใช้งานที่เป็นการตอบสนองต่อการใช้งานได้อย่างแท้จริง โดยความพึงพอใจของผู้ใช้งานจะเป็นปัจจัยสำคัญที่สามารถสร้างแรงจูงใจให้เกิดความตั้งใจใช้บริการของบุคคลได้ (ธนาธิป พัวพรพงษ์ และคณะ, 2564) นอกจากนี้การรับรู้ประโยชน์ในการใช้งานก็ส่งผลทางตรงต่อความพึงพอใจของผู้ใช้งาน (Trang & Tuan, 2019) ขณะเดียวกันสุชารัตน์ บุญอยู่ และสุมาลี รามนัฏ (2562) ก็กล่าวว่า คุณภาพของเทคโนโลยีก็ส่งผลให้เกิดความตั้งใจที่จะใช้เทคโนโลยีที่สูงขึ้นเช่นกัน อีกทั้ง Herzallah & Mukhtar (2016) กล่าวว่า การรับรู้ประโยชน์ในการใช้งานจะเป็นเชิงอัตวิสัยของผู้ใช้ที่คาดว่าจะใช้ระบบแอปพลิเคชั่นเฉพาะให้เกิดประสิทธิภาพในการใช้งาน รับรู้ได้ถึงความสะดวกรวดเร็ว และสามารถสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้ใช้ได้ และเมื่อแอปพลิเคชั่นมีประสิทธิภาพแล้วก็จะส่งผลให้บุคคลเกิดความตั้งใจใช้ระบบเพิ่มสูงขึ้น (อธิชัย ชื่นอารมณ์ และธัญนันท์ บุญอยู่, 2563) แต่ในขณะที่การศึกษาของ Zogheib (2019) ก็กล่าวว่า ความพึงพอใจที่สามารถตอบสนองความต้องการได้อย่างแท้จริงจะสามารถสร้างให้เกิดการรับรู้ได้ถึงประโยชน์ในการใช้งาน และจะสามารถนำไปสู่ความตั้งใจในการใช้งานได้เช่นกัน

ดังนั้นจากประเด็นการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 19 ทำให้วิถีชีวิตของบุคคลเปลี่ยนไป โดยบุคคลจะอาศัยเทคโนโลยีเข้ามาใช้เพื่อการดำเนินการต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้นที่สามารถสร้างให้เกิดความสะดวกสบายแก่ผู้ใช้งาน ไม่ว่าจะเป็นความสะดวกต่อการสมัครที่ไม่ต้องเดินทางมาสมัครเรียนด้วยตนเองและความปลอดภัยที่สามารถให้บริการได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งจะทำให้กลุ่มเป้าหมายที่ต้องการสมัครเรียนสามารถเข้าถึงสถาบันการศึกษาได้มากขึ้น และจากประเด็นดังกล่าวจึงทำให้ผู้วิจัยมุ่งเน้นศึกษาถึง บุพปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจใช้ระบบสมัครเรียนในระดับสถาบันอุดมศึกษาเอกชนผ่านระบบออนไลน์ของนักศึกษาในเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร โดยจะศึกษาว่า มีปัจจัยใดบ้างที่มีผลต่อความตั้งใจใช้ระบบสมัครเรียนในระดับสถาบันอุดมศึกษาเอกชนผ่านระบบออนไลน์ของนักศึกษาในเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร เพื่อก่อให้เกิดการบูรณาการ ลด

ขั้นตอน และระยะเวลาในการดำเนินการด้วยการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้เป็นเครื่องมือในการเพิ่มประสิทธิภาพของระบบการสมัครเรียนในระดับสถาบันอุดมศึกษาของภาคเอกชนให้รวดเร็ว สะดวก และสามารถเข้าถึงกลุ่มของเป้าหมายที่เป็นนักศึกษามากขึ้น นอกจากนี้ยังสามารถนำไปใช้ประโยชน์เพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันได้อย่างต่อเนื่อง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

การวิจัยครั้งนี้ได้มีการกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ว่า เพื่อศึกษาอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมของบุพปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจใช้ระบบสมัครเรียนในระดับสถาบันอุดมศึกษาเอกชนผ่านระบบออนไลน์ของนักศึกษาในเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร

สมมติฐานการวิจัย (Research Hypothesis)

สมมติฐานที่ 1 (H1) คุณภาพของระบบส่งผลทางตรงต่อการรับรู้ประโยชน์ในการใช้งาน
สมมติฐานที่ 2 (H2) คุณภาพของระบบส่งผลทางอ้อมต่อการรับรู้ประโยชน์ในการใช้งาน
สมมติฐานที่ 3 (H3) คุณภาพของระบบส่งผลทางตรงต่อความพึงพอใจของผู้ใช้งาน
สมมติฐานที่ 4 (H4) คุณภาพของระบบส่งผลทางอ้อมต่อความพึงพอใจของผู้ใช้งาน
สมมติฐานที่ 5 (H5) คุณภาพของระบบส่งผลทางอ้อมต่อความตั้งใจใช้ระบบ
สมมติฐานที่ 6 (H6) การรับรู้ประโยชน์ในการใช้งานส่งผลทางตรงต่อความพึงพอใจของผู้ใช้งาน
สมมติฐานที่ 7 (H7) การรับรู้ประโยชน์ในการใช้งานส่งผลทางตรงต่อความตั้งใจใช้ระบบ
สมมติฐานที่ 8 (H8) การรับรู้ประโยชน์ในการใช้งานส่งผลทางอ้อมต่อความตั้งใจใช้ระบบ
สมมติฐานที่ 9 (H9) ความพึงพอใจของผู้ใช้งานส่งผลทางตรงต่อการรับรู้ประโยชน์ในการใช้งาน
สมมติฐานที่ 10 (H10) ความพึงพอใจของผู้ใช้งานส่งผลทางตรงต่อความตั้งใจใช้ระบบ
สมมติฐานที่ 11 (H11) ความพึงพอใจของผู้ใช้งานส่งผลทางอ้อมต่อความตั้งใจใช้ระบบ

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยนี้ได้ทำการสำรวจข้อมูลที่อาศัยการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมุ่งเก็บข้อมูลกับนักศึกษาที่อยู่ในเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร ซึ่งใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้ง

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาในระดับสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่อยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา และมีสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่ตั้งอยู่ในเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 12,546 คน (กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2564) และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาในระดับสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่อยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา และมีสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่ตั้งอยู่ในเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่ม

ตัวอย่างให้มีความเหมาะสมต่อการเป็นตัวแทนของประชากรตามแนวคิดของ Yamane (1973) ที่เป็นแนวทางหนึ่งที่ได้รับความนิยมในการใช้การกำหนดตัวอย่างในการวิจัยเชิงปริมาณที่เป็นการประมาณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และยอมให้เกิดความผิดพลาดคลาดเคลื่อนได้ร้อยละ ±5 โดยผู้วิจัยได้ทำการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณตามสูตรของ Yamane สามารถคำนวณได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 400 ตัวอย่าง และการสุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดลักษณะของกลุ่มอย่างอย่างชัดเจนด้วยการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิจัยบุพปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจใช้ระบบสมัครเรียนในระดับสถาบันอุดมศึกษาเอกชนผ่านระบบออนไลน์ของนักศึกษาในเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร ได้ทำการสร้างและพัฒนาแบบสอบถาม เพื่อใช้เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยออกเป็น 5 ส่วน ซึ่งส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย เพศ อายุ ที่อยู่ตามภูมิลำเนา ช่องทางการสมัครเรียนออนไลน์ และรายได้เฉลี่ยของครอบครัว/เดือน ส่วนที่ 2-5 เป็นแบบสอบถามในการประเมินคุณภาพของระบบ การรับรู้ประโยชน์ในการใช้งาน ความพึงพอใจของผู้ใช้ และความตั้งใจใช้ระบบ โดยลักษณะของข้อคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแบบของ Likert (1932) ที่ได้กำหนดระดับค่า คือ “ระดับคะแนน 1 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุด” “ระดับคะแนน 2 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับน้อย” “ระดับคะแนน 3 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง” “ระดับคะแนน 4 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับมาก” “ระดับคะแนน 5 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด”

ผู้วิจัยได้ทำการตรวนสอบคุณภาพของเครื่องมือด้วยการดำเนินการเป็น 2 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถาม เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) รายข้อเพื่อพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับตัวแปรที่ต้องการวัด โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 มาเป็นข้อคำถามในแบบสอบถาม ซึ่งจากงานวิจัยนี้ได้ทำการตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.60-1.00 และขั้นที่ 2 เมื่อได้ทำการตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหารายข้อแล้วค่าที่ได้ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยจึงได้ปรับปรุงและสร้างแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปทดลองใช้กับประชากรที่มีลักษณะเหมือนกับประชากรที่ใช้ในการศึกษา จำนวน 30 คน เพื่อหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) ของแต่ละตัวแปร โดยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาที่ได้ควรมีค่าตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป (Hair et al., 2006) ซึ่งผลการตรวจสอบค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาที่ได้อยู่ระหว่าง 0.939-0.976

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Surrey Research) ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตัวเอง โดยทำการเก็บข้อมูลจากนักศึกษาในระดับสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่อยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา และมีสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่

ตั้งอยู่ในเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร ซึ่งก่อนดำเนินการเก็บข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการชี้แจงกับกลุ่มตัวอย่างและได้อธิบายพร้อมกับชี้แจงวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ตลอดจนได้มีการแจ้งกับกลุ่มตัวอย่างให้ทราบถึงประโยชน์และสิทธิในการตอบรับหรือปฏิเสธการตอบแบบสอบถามการวิจัย เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้ประโยชน์ทางวิชาการเท่านั้นไม่มีการเปิดเผยชื่อของกลุ่มตัวอย่างและเสนอผลโดยภาพรวม โดยผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในระหว่างเดือนเมษายน-พฤษภาคม พ.ศ. 2566 ซึ่งได้แบบสอบถามจำนวน 400 ฉบับ หลังจากนั้นผู้วิจัยก็ได้ทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามลงรหัสและวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีทางสถิติต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติ

เมื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูลและตรวจสอบความถูกต้องเรียบร้อยแล้ว จึงทำการลงรหัส (Coding) และประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อคำนวณผลการวิจัย โดยแยกเป็นการวิเคราะห์ข้อมูล 2 ประเด็นด้วยกัน คือ 1) การวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามด้วยการแจกแจงค่าร้อยละ และการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาระดับของคุณภาพของระบบ การรับรู้ประโยชน์ในการใช้งาน ความพึงพอใจของผู้ใช้งาน และความตั้งใจใช้ระบบ ด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยการแปลค่าเฉลี่ยมีเกณฑ์การแปลความหมายตามแนวคิดของ Best (1981) คือ “ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง น้อยที่สุด” “ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง น้อย” “ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง ปานกลาง” “ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง มาก” “ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง มากที่สุด” และ 2) สถิติอนุมาณเพื่อทำการทดสอบสมมติฐานการวิจัยจะเป็นการนำวิธีทางสถิติมาใช้สำหรับทดสอบสมมติฐาน (Hypothesis Testing) เพื่อหาความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุและหาระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรทั้งทางตรงและทางอ้อม ด้วยตัวแบบสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling--SEM) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

ผลการวิจัย (Research Results)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษากลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาในเขตหนองแขม กรุงเทพมหานครที่ใช้ระบบสมัครเรียนในระดับสถาบันอุดมเอกชนผ่านระบบออนไลน์ ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 400 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 81.50 มีอายุอยู่ในช่วง 17-20 ปี ถึงร้อยละ 29.00 ส่วนใหญ่มีที่อยู่ตามภูมิลำเนาในพื้นที่กรุงเทพฯ และปริมณฑลถึงร้อยละ 46.00 โดยใช้ช่องทางการสมัครเรียนผ่านช่องทางโทรศัพท์ถึงร้อยละ 33.75 และมีรายได้เฉลี่ยของครอบครัว/ต่อเดือนถึงร้อยละ 59.00 ซึ่งจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สรุปผลได้ดังนี้

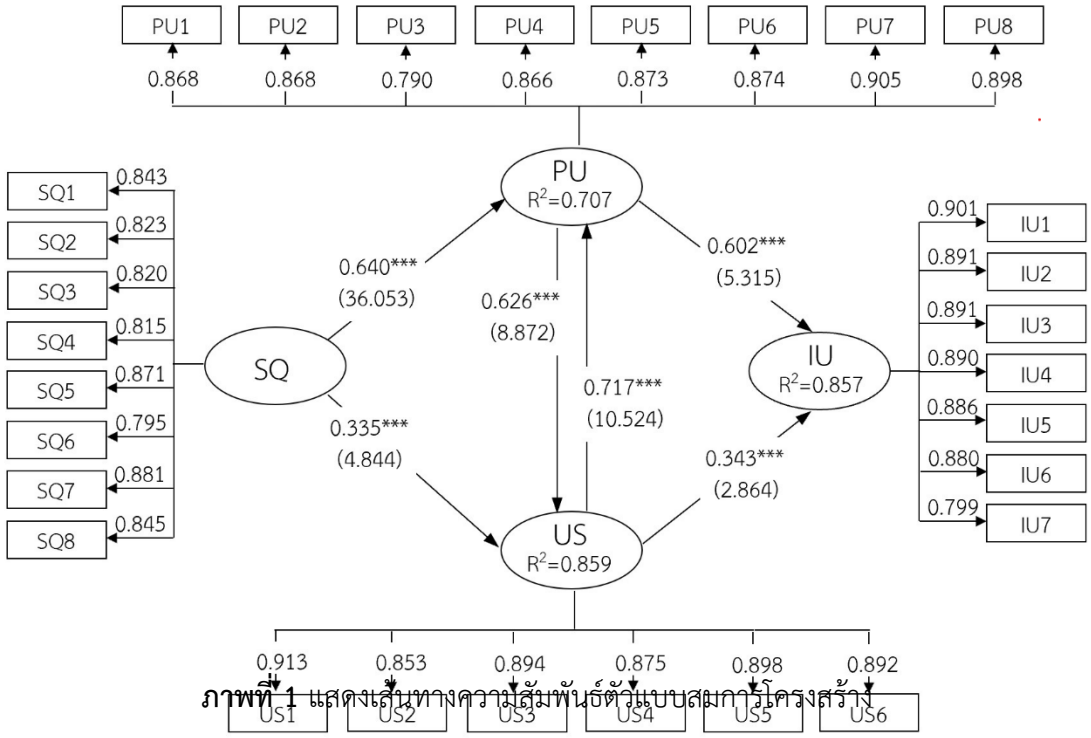
1. ผลการวิเคราะห์ระดับของคุณภาพของระบบ การรับรู้ประโยชน์ในการใช้งาน ความพึงพอใจ และความตั้งใจใช้ระบบของนักศึกษาในเขตหนองแขม กรุงเทพมหานครที่ใช้ระบบสมัครเรียนในระดับสถาบันอุดมศึกษาเอกชนผ่านระบบออนไลน์สามารถแสดงได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงมาตรฐานของนักศึกษาในเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับ
คุณภาพของระบบ	4.28	0.653	มาก
การรับรู้ประโยชน์ในการใช้งาน	4.49	0.614	มาก
ความพึงพอใจของผู้ใช้	4.45	0.664	มาก
ความตั้งใจใช้ระบบ	4.52	0.610	มาก

จากตารางที่ 1 แสดงได้ว่า คุณภาพของระบบ การรับรู้ประโยชน์ในการใช้งาน ความพึงพอใจของผู้ใช้ และความตั้งใจใช้ระบบโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.28, 4.49, 4.45 และ 4.52 มีค่าส่วนเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.653, 0.614, 0.664 และ 0.610 ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ตัวแบบสมการโครงสร้าง การศึกษาวิจัยนี้เป็นการวิเคราะห์ตัวแบบสมการโครงสร้างในภาพรวมของบุพปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจใช้ระบบสมัครเรียนในระดับสถาบันอุดมศึกษาเอกชนผ่านระบบออนไลน์ของนักศึกษาในเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร โดยผลการวิเคราะห์เป็นดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แสดงเส้นทางความสัมพันธ์ตัวแบบสมการโครงสร้าง

จากภาพที่ 1 แสดงได้ว่า 1) ปัจจัยที่มีผลโดยรวมต่อความตั้งใจใช้ระบบ (IU) พบว่า การรับรู้ประโยชน์ในการใช้งาน (PU) และความพึงพอใจของผู้ใช้งาน (US) ส่งผลทางตรงต่อความตั้งใจใช้

ระบบ (IU) โดยมีค่าเท่ากับ 0.602 และ 0.343 ตามลำดับ นอกจากนี้แล้วคุณภาพของระบบ (SQ) การรับรู้ประโยชน์ในการใช้งาน (PU) และความพึงพอใจของผู้ใช้งาน (US) ก็ส่งผลทางอ้อมต่อความตั้งใจใช้ระบบ (IU) เช่นกัน ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.782, 0.215 และ 0.432 ตามลำดับ 2) ปัจจัยที่มีผลโดยรวมต่อความพึงพอใจของผู้ใช้งาน (US) พบว่า คุณภาพของระบบ (SQ) และการรับรู้ประโยชน์ในการใช้งาน (PU) ส่งผลทางตรงต่อความพึงพอใจของผู้ใช้งาน (US) โดยมีค่าเท่ากับ 0.335 และ 0.626 ตามลำดับ นอกจากนี้แล้วคุณภาพของระบบ (SQ) ก็ส่งผลทางอ้อมต่อความพึงพอใจของผู้ใช้งาน (US) เช่นกัน ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.401 และ 3) ปัจจัยที่มีผลโดยรวมต่อการรับรู้ประโยชน์ในการใช้งาน (PU) พบว่า คุณภาพของระบบ (SQ) และความพึงพอใจของผู้ใช้งาน (US) ส่งผลทางตรงต่อการรับรู้ประโยชน์ในการใช้งาน (PU) โดยมีค่าเท่ากับ 0.640 และ 0.717 ตามลำดับ นอกจากนี้แล้วคุณภาพของระบบ (SQ) ก็ส่งผลทางอ้อมต่อการรับรู้ประโยชน์ในการใช้งาน (PU) เช่นกัน ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.240

โดยผู้วิจัยได้สรุปผลความสัมพันธ์ระหว่างอิทธิพลของตัวแปรที่มีผลต่อความตั้งใจใช้ระบบสมัครเรียนในระดับสถาบันอุดมศึกษาเอกชนผ่านระบบออนไลน์ของนักศึกษาในเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างอิทธิพลของตัวแปรของที่มีผลต่อความตั้งใจใช้ระบบสมัครเรียนในระดับสถาบันอุดมศึกษาเอกชนผ่านระบบออนไลน์ของนักศึกษาในเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร

ตัวแปร (LV)	**ค่าความผันแปร (R^2)**	**อิทธิพล (Effect)**	**SQ**	**PU**	**US**
ความตั้งใจใช้ระบบ (IU)	0.857	DE	0.000	0.602	0.343
		IE	0.782	0.215	0.432
		TE	0.782	0.817	0.775
ความพึงพอใจของผู้ใช้งาน (US)	0.859	DE	0.335	0.626	0.000
		IE	0.401	0.000	0.000
		TE	0.736	0.626	0.000
การรับรู้ประโยชน์ในการใช้งาน (PU)	0.707	DE	0.640	0.000	0.717
		IE	0.240	0.000	0.000
		TE	0.880	0.000	0.717

หมายเหตุ: De=Direct Effect, IE=Indirect Effect, TE=Total Effect, N/A=Not Applicable

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การวิจัยครั้งนี้ได้ทำการศึกษาบุพปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจใช้ระบบสมัครเรียนในระดับสถาบันอุดมศึกษาเอกชนผ่านระบบออนไลน์ของนักศึกษาในเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร โดยผลการวิจัยพบว่า คุณภาพของระบบส่งผลทางตรงต่อการรับรู้ประโยชน์ในการใช้งานและความพึงพอใจของผู้ใช้งาน นอกจากนี้การรับรู้ประโยชน์ในการใช้งานก็ส่งผลทางตรงต่อความพึงพอใจของผู้ใช้งานและความตั้งใจใช้ระบบ และความพึงพอใจของผู้ใช้งานส่งผลทางตรงต่อการรับรู้ประโยชน์ในการใช้งานและความตั้งใจใช้ระบบ และในส่วนของอิทธิพลทางอ้อมก็พบว่า คุณภาพของระบบก็ส่งผลทางอ้อมต่อการรับรู้ประโยชน์ในการใช้งาน ความพึงพอใจของผู้ใช้งาน และความตั้งใจใช้ระบบ นอกจากนี้การรับรู้ประโยชน์ในการใช้งานและความพึงพอใจของผู้ใช้งานก็ส่งผลทางอ้อมต่อความตั้งใจใช้ระบบเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ได้กำหนดไว้ ทั้งนี้เนื่องจากนักศึกษาในระดับสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในเขตพื้นที่หนองแขม กรุงเทพมหานครเกิดความตั้งใจที่จะใช้ระบบสมัครเรียนผ่านระบบออนไลน์ โดยอาศัยปัจจัยที่รับรู้ได้ถึงคุณภาพของระบบและประโยชน์ในการใช้งานที่มีความสามารถในการเข้าถึงการใช้งานได้ง่าย สะดวก รวดเร็ว และตรวจสอบข้อมูลได้ง่าย และนำไปสู่ความพึงพอใจที่มีต่อการใช้งานการสมัครเรียนผ่านระบบออนไลน์ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในระดับที่สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Kim & Lee (2014) พบว่า คุณภาพของระบบส่งผลทางตรงต่อการรับรู้ประโยชน์ในการใช้งานและความพึงพอใจของผู้ใช้งาน อีกทั้งความพึงพอใจของผู้ใช้งานจะส่งผลทางตรงต่อความตั้งใจใช้บริการของบุคคลได้ (ธนาธิป พัวพรพงษ์ และคณะ, 2564) นอกจากนี้การรับรู้ประโยชน์ในการใช้งานก็ส่งผลทางตรงต่อความพึงพอใจของผู้ใช้งานเช่นกัน (Trang & Tuan, 2019) และคุณภาพของระบบเทคโนโลยีก็จะส่งผลทางตรงต่อความตั้งใจใช้ระบบที่สูงขึ้น (สุชารัตน์ บุญอยู่ และสุมาลี รามนัฏ (2562) นอกจากนี้ Herzallah & Mukhtar (2016) ก็พบว่า การรับรู้ประโยชน์ในการใช้งานจะส่งผลในทิศทางตรงเชิงบวกที่ทำให้บุคคลเกิดความตั้งใจในระบบ (อธิชัย ชื่นอารมณ์ และธัญนันท์ บุญอยู่, 2563) ในขณะที่ Zogheib (2019) ก็พบว่า ปัจจัยความพึงพอใจที่จะสามารถสร้างให้เกิดการรับรู้ได้ถึงประโยชน์ในการใช้งานและนำไปสู่ความตั้งใจในการใช้งานได้เช่นกัน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ระบบการสมัครเรียนผ่านระบบออนไลน์มีขั้นตอนการชำระค่าสมัครเรียนที่ไม่ซับซ้อนและสามารถเข้าถึงการใช้งานได้อย่างรวดเร็ว ดังนั้นถือเป็นอีกช่องทางหนึ่งที่ควรจะมุ่งเน้นให้เกิดการส่งเสริมจากภาครัฐและภาคเอกชนด้วยการบอกต่อ และแนะนำให้บุคคลรอบข้างใช้อย่างต่อเนื่องในอนาคต เพื่อลดความเสี่ยงจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19

1.2 ระบบการสมัครเรียนผ่านระบบออนไลน์ประหยัดค่าใช้จ่ายในการเดินทาง มีความสะดวก และสามารถใช้งานระบบได้ด้วยตนเองได้ในทุกที่ทุกเวลา ดังนั้นควรจะให้มีการพัฒนาในรูปแบบการใช้งานให้มีความปลอดภัย มีความหลากหลาย สามารถใช้งานได้ง่ายสำหรับ

กลุ่มเป้าหมาย และสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ให้ได้มากที่สุด เพื่อที่จะสามารถเพิ่มอัตราความตั้งใจใช้ระบบอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนต่อไป

1.3 ระบบการสมัครเรียนผ่านระบบออนไลน์ มีการบริหารจัดการผ่านแอปพลิเคชั่นใหม่สำหรับวิถีชีวิตสังคมนิยมในปัจจุบัน ดังนั้นควรที่จะส่งเสริมให้เกิดความเชื่อมั่นในระบบด้วยความไว้วางใจในกลุ่มลูกค้า ประกอบกับภาครัฐควรที่จะมีนโยบายสนับสนุนด้วยความเต็มใจ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยในครั้งนี้ได้ทำการศึกษาในประเด็นของความตั้งใจใช้ระบบสมัครเรียนในระดับสถาบันอุดมศึกษาเอกชนผ่านระบบออนไลน์ของนักศึกษาในเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร ดังนั้นการวิจัยครั้งต่อไปควรทำการศึกษากับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น ผู้ปกครองของนักเรียน หรือสถานศึกษาภาครัฐ เพื่อให้เกิดการเปรียบเทียบต่อการพัฒนาระบบให้ผู้สมัครเรียนเกิดความตั้งใจใช้ระบบสมัครเรียนเพิ่มสูงขึ้น

2.2 การวิจัยในครั้งนี้ได้ทำการศึกษาในประเด็นของความตั้งใจใช้ระบบสมัครเรียนในระดับสถาบันอุดมศึกษาเอกชนผ่านระบบออนไลน์ของนักศึกษาในเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร ดังนั้นการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาวิจัยในเชิงคุณภาพที่นอกเหนือจากการวิจัยเชิงปริมาณ โดยการใช้แบบสอบถาม เช่น การสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึกมากขึ้นและเป็นการเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับระบบระบบสมัครเรียนในระดับสถาบันอุดมศึกษาเอกชนผ่านระบบออนไลน์มากขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2564) *จำนวนนักศึกษาปัจจุบัน จำแนกตามกลุ่มสถานบัน ชื่อสถาบัน คณะ สาขาวิชา ระดับการศึกษา และเพศ ประจำปี 2565.* สืบค้น 2 มีนาคม 2566, จาก https://data.mhesi.go.th/dataset/univ_std_11_01.

ธนาธิป พัวพรพงษ์, สุชารัตน์ บุญอยู่, จันทนา วัฒนกาญจนะ, ยุรนันท์ บุษเกตุ และธนภัทร ไลประเสริฐ. (2564). ความพึงพอใจในการใช้บริการแอปพลิเคชันทางการเงินของผู้ใช้บริการธนาคารรัฐวิสาหกิจในจังหวัด*ราชบุรี. วารสารวิทยาการจัดการปริทัศน์.* 23(2), 51-61.

ราชกิจจานุเบกษา. (2546). *พระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. 2546.* สืบค้น 31 มีนาคม 2566, จาก http://web.krisdika.go.th/data/law/law2/%CA20/%CA20-20-9999-update.htm#_ftnref1.

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). *รายงานการศึกษาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรและข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อการพัฒนาประเทศจากผลการคาดประมาณประชากรของประเทศไทย.* สืบค้น 31 มีนาคม 2566, จาก https://www. nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=9814

สุชารัตน์ บุญอยู่ และสุมาลี รามนัฏ. (2562). ตัวแบบเชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้เทคโนโลยีทางการเงินของผู้ใช้บริการธนาคารรัฐวิสาหกิจในจังหวัดราชบุรี. *วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์นมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์.* 5(3), 299-314.

อธิชัย ชื่นอารมณ์ และธัญนันท์ บุญอยู่. (2563). โมเดลสมการโครงสร้างปัจจัยด้านการรับรู้ที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้ระบบบริหารจัดการคิวอาร์โค้ดของเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลเอกชนแห่งหนึ่งในเขตธนบุรี. *วารสารรังสิตสารสนเทศ.* 26(1), 6-21.

Best, J. W. (1981). *Research in education.* (4th ed.). Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall.

Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., Anderson, R. E., & Tatham, R. L. (2006). *Multivariate data analysis.* (6th ed.). New Jersey: Prentice Hall.

Herzallah, F., & Mukhtar, M. (2016). The impact of perceived usefulness, ease of use and trust on managers' acceptance of e-commerce services in small and medium-sized enterprises (SMEs) in Palestine. *International Journal Advanced Science Engineering Information Technology.* 6(6), 922-929.

Kim, Y., & Lee, H. S. (2014). Quality, perceived usefulness, user satisfaction, and intention to use: An empirical study of Ubiquitous personal robot service. *Asian Social Science.* 10(11), 1-16.

Likert, R. A. (1932). A technique for the measurement of attitudes. *Archives of Psychology.* 140, 5-53.

Trang, N. T. T., & Tuan, N. M. (2019). User's satisfaction with information system quality: An empirical study on the hospital information systems in Ho Chi Minh city, Vietnam. *Ha Chi Minh City Open University Journal of Science.* 9(2), 57-73.

Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis.* (3rd ed.). New York: Harper and Row.

Zogheib, B. (2019). Using structural equation modelling to study the influence of perceived usefulness and perceived compatibility on students' attitudes towards using iPad. *Innovations, Technologies and Research in Education.* 4, 53-66.

การพัฒนาเอกสารประกอบการเรียนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม เรื่อง รู้จักกับโปรแกรมสแคลช ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

The Development of Learning Documents by Using Augmented Reality Technology on Introduction to Scratch for Students of Grade 5

นิติธร รัศมี[1] ไพฑูรย์ ศรีฟ้า[2]
Nitithorn Radsamee, Paitoon Srifa

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาเอกสารประกอบการเรียนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม เรื่อง รู้จักกับโปรแกรมสแคลช ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีคุณภาพในระดับดีและมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 2) เปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและคะแนนหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยเอกสารประกอบการเรียนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม เรื่อง รู้จักกับโปรแกรมสแคลช ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนด้วยเอกสารประกอบการเรียนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม เรื่อง รู้จักกับโปรแกรมสแคลช ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่5 โรงเรียนเทศบาลบ้านหัวหิน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 โดยการเลือกแบบสุ่มตัวอย่างแบ่งกลุ่ม จำนวน 38 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ เอกสารประกอบการเรียนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม เรื่อง รู้จักกับโปรแกรมสแคลช ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและ t-test ผลการวิจัยพบว่า 1) เอกสารประกอบการเรียนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม เรื่อง รู้จักกับโปรแกรมสแคลช ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีคุณภาพอยู่ในระดับ ดีมาก และมีประสิทธิภาพเท่ากับ 89.78/88.67 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 2) คะแนนสอบหลังเรียนสูงกว่าคะแนนสอบก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยเอกสารประกอบการเรียนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม เรื่อง รู้จักกับโปรแกรม สแคลช อยู่ในระดับ มากที่สุด

Received: 2023-06-19 **Revised**: 2023-07-07 **Accepted**: 2023-07-12

[1] สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ Master of Education (Education Communications and Technology), Major Field: Educational Technology Kasetsart University. Corresponding Author e-mail: nantawat.ra@ku.th

[2] สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ Master of Education (Education Communications and Technology), Major Field: Educational Technology Kasetsart University.

คำสำคัญ (Keywords): เอกสารประกอบการเรียน; เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม; สแคลช

Abstract

The purposes of this research were to: 1) Develop learning materials using augmented reality technology on the topic of getting to know the Scratch program at the grade level 5 with good quality and efficiency according to the 80/80 standard. 2) Compare the pre-test and post-test scores of the students learned from the Learning Documents by Using Augmented Reality Technology on Introduction to Scratch for Students of Grade 5. 3) To study the satisfaction of Grade 5 students learned from Learning Documents by Using Augmented Reality Technology on Introduction to Scratch for Students of Grade 5. The sample group used in this research were 38 students in Grade 5, Baan Hua Municipal School, Semester 1, Academic Year 2022, by means of simple random sampling. The research tool was Learning Documents by Using Augmented Reality Technology on Introduction to Scratch for Students of Grade 5, pre-test and post-test quizzes. The data were analyzed using mean values. Standard Deviation and t-test. The research findings revealed that: 1. Learning materials using augmented reality technology on Getting to Know the Scratch Program at Grade 5 quality level was very good and efficiency was 89.78/88.67, which was in accordance with the criteria. predetermined. 2. The test scores after learning with learning materials using augmented reality technology on Getting to Know the Scratch Program at Grade 5 were higher than the pre-test scores at the statistically significant level of .05.3. Grade 5 students were highly satisfied with learning materials using augmented reality. technology on Knowing Scratch.

Keywords: Learning Documents; Augmented Reality Technology; Scratch

บทนำ (Introduction)

ปัจจุบันเทคโนโลยีถือเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินชีวิตประจำวัน และการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่21 ครูจึงต้องมีการปรับพัฒนาเพื่อให้ทันกับยุคสมัย โดยเฉพาะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งถือว่าเป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับครูผู้สอน เพื่อให้ครูสามารถแนะนำ ให้คำปรึกษาและส่งเสริมให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองตลอดเวลา ครูต้องมีความรู้เรื่องที่สอน มีเทคนิควิธีการเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนสร้างองค์ความรู้จากประสบการณ์ รวมทั้งจัดกิจกรรมเชื่อมโยงความรู้จากแหล่งเรียนรู้อื่นๆ นักเรียนสามารถทำงานเป็นทีม มีการออกแบบกิจกรรมและสื่อการเรียนรู้ที่

เหมาะสมกับผู้เรียน มีการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ กระบวนการเรียนการสอนจะสัมฤทธิ์ผลและมีประสิทธิภาพ ต้องได้รับการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ซึ่งแนวทางและความเป็นไปได้ในการพัฒนาครูในศตวรรษที่ 21 นั้น ต้องดำเนินการทั้งด้านนโยบายและด้านการพัฒนาตนเองของครูควบคู่กันไป จึงจะทำให้ครูเป็นครูยุคดิจิทัลอย่างแท้จริง (วณิชชา แม่นยำ และคณะ, 2557)

เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมเริ่มเข้ามามีบทบาทในวงการศึกษาและถูกนำมาใช้กับการเรียนการสอนมากขึ้น ซึ่งด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมสามารถทำให้เรียนรู้ได้แทบทุกอย่างที่สามารถจินตนาการได้ เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมคือ การรวมสภาพแวดล้อมจริงรอบตัวเราผนวกเข้ากับวัตถุเสมือนเข้าด้วยกันโดยวัตถุเสมือนที่ว่านี้อาจเป็นภาพวิดีโอเสียงหรือข้อมูลต่างๆ ที่สามารถประมวลผลมาจากคอมพิวเตอร์เทคโนโลยีแท็บเล็ตหรืออุปกรณ์สวมใส่ขนาดเล็กต่างๆ ที่รองรับเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม ทำให้ความเป็นไปได้สำหรับการเรียนรู้นั้นไม่มีที่สิ้นสุด การนำเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมมาใช้ในแวดวงการศึกษาไทยนั้นถือเป็นนวัตกรรมใหม่เพราะในประเทศไทย เทคโนโลยีนี้ยังไม่เป็นที่แพร่หลายเท่าที่ควรการนำเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมมาช่วยในการจัดการเรียนการสอนช่วยทำให้ผู้เรียนมีความสนใจเพิ่มมากขึ้น

เอกสารประกอบการเรียนการสอน คือ เอกสารที่ครูผู้สอนจัดทำขึ้นเพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนในวิชาใด วิชาหนึ่ง ซึ่งควรมีหัวข้อเรื่อง จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระและกิจกรรมการเรียน เพื่อสงเสริมให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ตามที่หลักสูตรกำหนด (สุนันทา สุนทรประเสริฐ, 2549) ซึ่งการใช้เอกสารประกอบการเรียนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมเพื่อเพิ่มความสนใจให้กับผู้เรียน เป็นเอกสารประกอบการเรียนการสอนที่สามารถเข้าถึงได้ทุกที่ ทุกเวลา ซึ่งผู้วิจัยเชื่อว่าการเรียนด้วยเอกสารประกอบการเรียนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม เป็นแนวทางหนึ่งที่สามารถส่งเสริมและพัฒนาความสามารถในวิชาวิทยาการคำนวณ ให้แก่นักเรียนได้อย่างสอดคล้องกับการจัดการศึกษาที่ยึดหลักว่านักเรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้นักเรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ มีความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมภูมิปัญญาไทยและการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (กรมวิชาการ, 2545)

จากการจัดการเรียนการสอนรายวิชาวิทยาการคำนวณ เรื่อง รู้จักกับโปรแกรมสแคลช สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่5 ที่ผู้วิจัยพบ คือ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ต่ำ ประกอบไปด้วยตัวชี้วัดดังนี้ นักเรียนอธิบายเกี่ยวกับการเขียนโปรแกรมด้วยสแคลชได้ วิเคราะห์โปรแกรมการเขียนโปรแกรม และการออกแบบอัลกอริทึมในการเขียนโปรแกรมได้ นักเรียนสามารถนำข้อคิดไปประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตจริง จึงมีความจำเป็นที่จะต้องใช้การเรียนด้วยเอกสารประกอบการเรียนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาศักยภาพในการเรียนรู้ สามารถ

ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการศึกษาหาความรู้ได้อย่างเต็มความสามารถ สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองและบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง 2560) ได้กำหนดไว้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

จากข้อมูลที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาเอกสารประกอบการเรียนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม เรื่อง รู้จักกับโปรแกรมสแคลช สำหรับระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เพื่อเข้ามาผสมผสานในการเรียนการสอน กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ ช่วยให้ผู้เรียนสนุกในการเรียนรู้ และเพื่อให้สอดคล้องกับกลยุทธ์การนำเทคโนโลยีการศึกษามาใช้ในปัจจุบัน เพื่อประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ให้ผู้เรียนก้าวทันเทคโนโลยีและเพิ่มพัฒนาการทางด้านการเรียนรู้ที่ทันสมัย และเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อพัฒนาเอกสารประกอบการเรียนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม เรื่อง รู้จักกับโปรแกรมสแคลช ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีคุณภาพในระดับดีและมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบคะแนนสอบก่อนเรียนและคะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนด้วยเอกสารประกอบการเรียนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม เรื่อง รู้จักกับโปรแกรมสแคลช
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการเรียนด้วยเอกสารประกอบการเรียนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม เรื่อง รู้จักกับโปรแกรมสแคลช

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเทศบาลบ้านหัวหิน ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 118 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเทศบาลบ้านหัวหิน จากการเลือกแบบสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Sampling) จำนวน 38 คน เป็นการสุ่มเลือกตัวแทนจากกลุ่ม เนื่องจากแต่ละกลุ่มมีคุณลักษณะที่คล้ายกัน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ประกอบด้วย

1. เอกสารประกอบการเรียนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม เรื่อง รู้จักกับโปรแกรมสแคลช ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่สร้างในรูปแบบ Augmented Reality (AR) ประกอบด้วยเนื้อหา เรื่อง รู้จักกับโปรแกรมสแคลช

2. แบบฝึกหัดระหว่างเรียนของผู้เรียนที่เรียนด้วยเอกสารประกอบการเรียนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม เรื่อง รู้จักกับโปรแกรมสแคลช ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

3. แบบทดสอบก่อนเรียนและแบบทดสอบหลังเรียนของผู้เรียนที่เรียนด้วยเอกสารประกอบการเรียนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม เรื่อง รู้จักกับโปรแกรมสแคลช ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

4. แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อเอกสารประกอบการเรียนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม เรื่อง รู้จักกับโปรแกรมสแคลช ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยแจ้งความประสงค์ขอหนังสือขอความอนุเคราะห์เข้าใช้สถานที่และขอให้นักเรียนเป็นกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลวิจัย จากภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัยของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนเทศบาลบ้านหัวหิน เพื่อขออนุญาตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ช่วงเดือนตุลาคม 2564 ถึง มีนาคม 2565

2. ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนเทศบาลบ้านหัวหิน เมื่อได้รับอนุญาต จึงดำเนินการลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูล

3. ผู้วิจัยทำการชี้แจงการเรียนการสอนตามแผนการสอน และแนะนำการใช้เอกสารประกอบการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม เรื่อง รู้จักกับโปรแกรมสแคลช ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

4. ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ทำแบบทดสอบก่อนเรียนจำนวน 30 ข้อ 30 คะแนน โดยให้เวลา 30 นาที

5. หลังจากนั้นให้ผู้เรียนเรียนโดยใช้เอกสารประกอบการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม เรื่อง รู้จักกับโปรแกรมสแคลช ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ใช้เวลาในการเรียน 2 ชั่วโมง และในระหว่างเรียนโดยใช้เอกสารประกอบการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม ผู้วิจัยได้ให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียน

6. หลังจากจบการเรียนจากเอกสารประกอบการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม เรื่อง รู้จักกับโปรแกรมสแคลช ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 แล้ว ผู้วิจัยได้ให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบหลังเรียนจำนวน 30 ข้อ ซึ่งเป็นข้อสอบชุดเดียวกับแบบทดสอบก่อนเรียนแต่สลับข้อ โดยใช้เวลาในการทำแบบทดสอบ 30 นาที

7. นำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ ข้อมูลทางสถิติและสรุปผล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ การหาค่าเฉลี่ยและหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. หาค่าสถิติที่ใช้ในการตรวจสอบเครื่องมือ ได้แก่ ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก ค่าความเชื่อมั่น

3. หาค่าสถิติทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติแบบ t-test แบบ Dependent Group

4. หาประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการเรียนรู้ใช้สูตรการคิดค่า E_1/E_2 ของสื่อที่สร้างขึ้นคำนวณค่าทางสถิติ

ผลการวิจัย (Research Results)

ตอนที่ 1 ผลการประเมินคุณภาพและการหาประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการเรียนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม เรื่อง รู้จักกับโปรแกรมสแคลช ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

1.1 การประเมินคุณภาพการพัฒนาเอกสารประกอบการเรียนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม เรื่อง รู้จักกับโปรแกรมสแคลช ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยผู้เชี่ยวชาญ ด้านเทคนิค มีผลการประเมินคุณภาพของเอกสารประกอบการเรียนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม เรื่อง รู้จักกับโปรแกรมสแคลช ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยผู้เชี่ยวชาญด้านเทคนิคจำนวน 3 ท่าน พบว่าคุณภาพด้านเทคนิค โดยมีค่าเฉลี่ย 4.81 ซึ่งอยู่ในระดับ ดีมาก เมื่อพิจารณาตามรายการประเมิน ด้านที่ 1 ความเหมาะสมของเนื้อหา พบว่า เนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ มีความเหมาะสมกับผู้เรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ด้านที่ 2 ด้านสี พบว่าภาพรวมของสีตัวอักษรและพื้นหลังมีความเหมาะสมอยู่ในระดับดีมาก ด้านที่ 3 ด้านความเหมาะสมของภาพ พบว่า มีการออกแบบภาพสอดคล้องกับเนื้อหา อยู่ในระดับดีมาก ด้านที่ 4 ด้านเสียงบรรยาย ดนตรีบรรเลง เสียงชัดเจน ฟังเข้าใจง่าย อยู่ในระดับดีมาก ด้านที่ 5 ความเหมาะของตัวอักษร พบว่าอยู่ในระดับดีมาก ด้านที่ 6 วิธีการใช้งาน มีขั้นตอนการใช้งานที่ง่าย สะดวก พบว่า อยู่ในระดับดีมาก

1.2 การประเมินคุณภาพของเอกสารประกอบการเรียนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม เรื่อง รู้จักกับโปรแกรมสแคลช ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยผู้เชี่ยวชาญ ด้านเนื้อหา ผลการประเมินคุณภาพของเอกสารประกอบการเรียนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม เรื่อง รู้จักกับโปรแกรมสแคลช ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยผู้เชี่ยวชาญ ด้านเนื้อหาจำนวน 3 ท่าน พบว่าคุณภาพด้านเนื้อหาโดยมีค่าเฉลี่ย 4.63 ซึ่งอยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาตามรายการประเมิน ด้านที่ 1 ความเหมาะสมด้านเนื้อหา พบว่าเนื้อหามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์มีการจัดลำดับของเนื้อหาอย่างชัดเจนเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนโดยอยู่ในระดับดีมาก ด้านที่ 2 ความเหมาะสมของรูปภาพ ตัวอักษรและภาษา พบว่าใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน

อยู่ในระดับ ดีมาก ด้านที่ 3 คุณค่าและประโยชน์ พบว่าช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในเนื้อหาของบทเรียนได้ง่ายขึ้น เหมาะสมกับผู้เรียน อยู่ในระดับดี

1.3 การหาประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการเรียนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม เรื่อง รู้จักกับโปรแกรมสแคลช ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการเรียนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม เรื่อง รู้จักกับโปรแกรมสแคลช ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการทดลองกับกลุ่มทดลองจำนวน 30 คน ปรากฏว่าคะแนนแบบฝึกหัดได้ค่าเฉลี่ยร้อยละ 89.78 และคะแนนสอบหลังเรียน ได้ค่าเฉลี่ยร้อยละ 88.67 ซึ่งมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้คือ 80/80 นั่นคือ เอกสารประกอบการเรียนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม เรื่อง รู้จักกับโปรแกรมสแคลช มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ สามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอนได้ต่อไป

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนก่อนเรียนและคะแนนหลังเรียนของกลุ่มตัวอย่าง

คะแนนก่อนเรียนและคะแนนหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยเอกสารประกอบการเรียนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม เรื่อง รู้จักกับโปรแกรมสแคลช ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จากนักเรียนจำนวน 38 คน มีค่าเฉลี่ยคะแนนหลังเรียนของนักเรียนหลังเรียนด้วยเอกสารการเรียนรู้เท่ากับ ($\overline{\mathbf{X}}$=27.47, S.D.=1.11) และสูงกว่าก่อนเรียนซึ่งเท่ากับ ($\overline{\mathbf{X}}$=12.82, S.D.=1.52) และพบว่าค่า t ที่ได้จากการคำนวณมีค่าเท่ากับ -53.75 มากกว่าค่า t ที่ได้จากการเปิดตารางที่ระดับ .05, df= 37 ซึ่งมีค่าเท่ากับ 2.0262 นั่นคือคะแนนหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยเอกสารประกอบการเรียนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม เรื่อง รู้จักกับโปรแกรมสแคลช ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีค่าสูงกว่าผลการทดสอบก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า เอกสารประกอบการเรียนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม เรื่อง รู้จักกับโปรแกรมสแคลช ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ทำให้ผลคะแนนของกลุ่มตัวอย่างดีขึ้น ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อเอกสารประกอบการเรียนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม เรื่อง รู้จักกับโปรแกรมสแคลช ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ผลการศึกษาพบว่าความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อเอกสารประกอบการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม เรื่อง รู้จักกับโปรแกรมสแคลช ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่ามีค่าเฉลี่ยในทุกเรื่องอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{\mathbf{X}}$=4.78, S.D.=0.27) จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน สรุปได้ว่านักเรียนมี ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ผู้เรียนให้ความสนใจกับเอกสารประกอบการเรียนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม เรื่อง รู้จักกับโปรแกรมสแคลช ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นอย่างมาก

เพราะเอกสารประกอบการเรียนนี้มีความน่าสนใจ ตื่นเต้น น่าติดตาม ทั้งในเรื่องของการนำเสนอเนื้อหาที่เหมาะสมกับระดับชั้นของผู้เรียน มีตัวดำเนินเรื่องกระตุ้นการเรียนรู้ ให้ความรู้สึกเหมือนบทเรียนมีชีวิต หลังการเรียนรู้ในทุกบทเรียนจะมีแบบฝึกหัดท้ายบทเรียนทุกเรื่องเพื่อทบทวนความจำของการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ยิ่งทำให้ผู้เรียนเข้าใจในบทเรียนมากยิ่งขึ้นไปและทำให้ผลการเรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้นตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิจัยการพัฒนาเอกสารประกอบการเรียนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม เรื่อง รู้จักกับโปรแกรมสแคลช ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า

1. จากการวิเคราะห์เพื่อหาคุณภาพและประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการเรียนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม เรื่อง รู้จักกับโปรแกรมสแคลช ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 คุณภาพโดยรวมของเอกสารประกอบการเรียนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นเสริม อยู่ในระดับ ดีมาก และด้านเทคนิค อยู่ในระดับ ดีมาก และประสิทธิภาพโดยรวมของเอกสารประกอบการเรียนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นเสริม คิดเป็นร้อยละ 89.78/88.67 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ 80/80 ทั้งนี้เนื่องจากเอกสารประกอบการเรียนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม เรื่อง รู้จักกับโปรแกรมสแคลช ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีเนื้อหาที่เหมาะสมกับระดับชั้นของผู้เรียนมีความแปลกใหม่ของสื่อการเรียนรู้ ผู้เรียนมีความสนุกสนาน แปลกตา น่าตื่นเต้นที่ได้เรียนและการเข้าถึงของเนื้อหาในแต่ละหัวข้อสะดวกรวดเร็ว สามารถใช้เครื่องมือสื่อสารสมาร์ทโฟนเรียนได้ทุกที่ ทุกเวลา จึงทำให้การเรียนรู้เกิดการพัฒนารองรับความต้องการของผู้เรียนในปัจจุบัน และส่งผลให้การเรียนรู้ของผู้เรียนมีประสิทธิผลยิ่งขึ้นไปด้วย

2. จากการเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและคะแนนหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยเอกสารประกอบการเรียนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม เรื่อง รู้จักกับโปรแกรมสแคลช มีผลการเรียนอยู่ในระดับสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ด้วยเอกสารประกอบการเรียนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม เรื่อง รู้จักกับโปรแกรมสแคลช เป็นอย่างมาก เพราะบทเรียนมีความแปลกใหม่ มีความเสมือนจริง มีการนำเอาภาพ เสียง ภาพเคลื่อนไหว ภาพ 3 มิติ เข้ามาผสมผสานกันได้อย่างลงตัว ทำให้ผู้เรียนอยากเรียนซ้ำๆ ด้วยตนเองไม่ว่าจะนอกเวลา หรือนอกสถานที่ก็ตาม จึงทำให้ส่งผลทางด้านคะแนนของนักเรียนสูงขึ้นตามลำดับ

3. จากผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วย เอกสารประกอบการเรียนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม เรื่อง รู้จักกับโปรแกรมสแคลช พบว่าเอกสารประกอบการเรียนนี้มีความน่าสนใจ ตื่นเต้น น่าติดตาม ทั้งในเรื่องของการนำเสนอเนื้อหาที่เหมาะสมกับระดับชั้นของผู้เรียน มีตัวดำเนินเรื่องกระตุ้นการเรียนรู้ ให้ความรู้สึกเหมือนบทเรียนมีชีวิต หลังการเรียนรู้ในทุกบทเรียนจะมีแบบฝึกหัดท้ายบทเรียนทุกเรื่องเพื่อทบทวนความจำของการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ยิ่งทำ

ให้ผู้เรียนเข้าใจในบทเรียนมากยิ่งขึ้นไปและทำให้ผลการเรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยรวมพบว่านักเรียนมีความพึงพอใจในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 สามารถนำเอกสารประกอบการเรียนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม เรื่อง รู้จักกับโปรแกรมสแคลช ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ไปพัฒนาสื่อการเรียนการสอนควบคู่กับหนังสือเรียน เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ในวิชาเรียนเพิ่มมากขึ้น โดยครูควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาเอกสารประกอบการเรียนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม เพื่อให้นักเรียนมีความสนใจในการเรียนด้วยเอกสารประกอบการเรียนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมมากขึ้น และเน้นให้นักเรียนใช้เอกสารประกอบการเรียนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

1.2 นักเรียนสามารถเรียนรู้โดยใช้เอกสารประกอบการเรียนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมได้ด้วยตนเองและสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้สูงขึ้นและสามารถทบทวนบทเรียนได้ตลอดเวลาและทุกที่ โดยมีครูผู้สอนเป็นผู้ให้คำแนะนำ ซึ่งถือเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนได้มีการพัฒนาการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

1.3 นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับ ดีมาก จึงทำให้ผู้วิจัยเล็งเห็นว่าครูผู้สอนสามารถนำเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมไปใช้พัฒนาสื่อการเรียนการสอนในเนื้อหาอื่นๆ ของรายวิชาวิทยาการคำนวณเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ของเนื้อหาและเพื่อให้นักเรียนมีแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ได้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการพัฒนาเอกสารประกอบการเรียนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น โดยมีการพัฒนาเอกสารประกอบการเรียนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมในหน่วยการเรียนรู้อื่นๆ เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการเรียนรู้ของนักเรียน

2.2 ควรมีการพัฒนาเอกสารประกอบการเรียนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมวิชาวิทยาการคำนวณสำหรับนักเรียนระดับชั้นอื่นๆ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้ใช้เทคโนโลยีร่วมกับการเรียน และเพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนพัฒนาผลการเรียนให้มากขึ้นด้วย

2.3 ควรมีการพัฒนาเอกสารประกอบการเรียนโดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมกับรายวิชาอื่นๆ ตามความเหมาะสมของเนื้อหา

เอกสารอ้างอิง (References)

กรมวิชาการ. (2545). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

สุนันทา สุนทรประเสริฐ. (2549). *การผลิตนวัตกรรมการเรียนการสอน การสร้างแบบฝึก.* ชัยนาท: ชมรมพัฒนาความรู้ด้านระเบียบกฎหมาย.

วณิชชา แม่นยำ และคณะ. (2557). เทคโนโลยีการศึกษากับครูไทยในศตวรรษที่ 21. *วารสารปัญญาภิวัฒน์*. 5, 195-207.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, (2560). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. พิมพ์ครั้งที่1. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

อิทธิพลของตัวแปรกำกับสภาพแวดล้อมที่ปฏิสัมพันธ์ไปสู่ความสำเร็จของผู้ประกอบการวิสาหกิจรายย่อย (Micro Enterprise) กรณีศึกษาธุรกิจเบเกอรี่ในเขตกรุงเทพมหานคร

Effects of Mediated Factors Between Environment and Business Success of Micro Enterprises: A Case Study of Bakery Businesses in Bangkok

มนัสญา พรหมมา[1] ธัญนันท์ บุญอยู่[2]
Manassaya Phromma, Thanyanan Boonyoo

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ว่า 1) อิทธิพลทางตรงของการเป็นผู้ประกอบการไปสู่ความสำเร็จของผู้ประกอบการ โดยมีการมุ่งเน้นการตลาดเป็นตัวแปรส่งผ่าน และ 2) อิทธิพลทางอ้อมของการเป็นผู้ประกอบการไปสู่ความสำเร็จของผู้ประกอบการวิสาหกิจรายย่อย กรณีศึกษาธุรกิจเบเกอรี่ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีการมุ่งเน้นการตลาดเป็นตัวแปรส่งผ่านและมีสภาพแวดล้อมเป็นตัวแปรกำกับ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้ประกอบการวิสาหกิจรายย่อย (Micro Enterprise) ของธุรกิจเบเกอรี่ในเขตกรุงเทพมหานครที่ดำเนินการจดทะเบียนนิติบุคคลกับกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ และมีการดำเนินธุรกิจมามากกว่า 5 ปีขึ้นไป จำนวน 140 ตัวอย่าง โดยมีแบบสอบถามเป็นเครื่องมือวิจัยและสถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ การวิเคราะห์ด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์สมการโครงสร้างด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ผลการวิจัยพบว่า 1) อิทธิพลทางตรงของการเป็นผู้ประกอบการไปสู่ความสำเร็จของผู้ประกอบการ โดยมีการมุ่งเน้นการตลาดเป็นตัวแปรส่งผ่าน โดยมีค่าผลคูณของสัมประสิทธิ์ขอบเขตล่างมีค่าเท่ากับ 0.241 และมีค่าผลคูณของสัมประสิทธิ์ขอบเขตบนมีค่าเท่ากับ 0.819 และ 2) อิทธิพลทางอ้อมของการเป็นผู้ประกอบการไปสู่ความสำเร็จของผู้ประกอบการ โดยมีการมุ่งเน้นการตลาดเป็นตัวแปรส่งผ่านและมีสภาพแวดล้อมเป็นตัวแปรกำกับ โดยมีค่าผลคูณของสัมประสิทธิ์ขอบเขตล่างมีค่าเท่ากับ 0.552-0.741 และมีค่าผลคูณของสัมประสิทธิ์ขอบเขตบนมีค่าเท่ากับ 0.780-0.990

Received: 2023-06-07 **Revised:** 2023-07-05 **Accepted:** 2023-07-08

[1] หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ Master of Business Administration Program, Business Administration, Graduate School, Southeast Asia University. Email: manassayapromma20@gmail.com

[2] หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ Master of Business Administration Program, Business Administration, Graduate School, Southeast Asia University. Email: thanyanan7@gmail.com

คำสำคัญ (Keywords) : การเป็นผู้ประกอบการ; การมุ่งเน้นการตลาด; สภาพแวดล้อม

Abstract

The objectives of this study aimed to 1) direct effects of entrepreneur orientation toward entrepreneur success by focusing on marketing orientation as a mediated factor; and 2) indirect effects of entrepreneur orientation toward micro enterprises business success: a case study of bakery businesses in Bangkok by using market orientation as a mediated factor and environment as a moderated factor. The samples used in this study were 140 samples of micro enterprise entrepreneurs manufacturing bakery businesses in Bangkok. They were registered as juristic people with the Department of Business Development, Ministry of Commerce, and managed their enterprises for more than 5 years. A questionnaire was used as a research instrument and the statistics used in this study were percentage, means, standard deviation (SD), and Structural Equation Modelling program as a statistic program analysis. Results of this study revealed that 1) The direct effect of entrepreneur orientation toward the entrepreneur success using the marketing orientation as a mediated factor had the lower bound coefficient values at 0.241 and the upper bound coefficient value at 0.819. And, 2) the indirect effect of entrepreneur orientation toward entrepreneur success using the marketing orientation as a mediated factor and environment as a moderated factor had the lower bound coefficient values at 0.552-0.741 and the upper bound coefficient value at 0.780-0.990.

Keywords: Entrepreneur Orientation; Market Orientation; Environment

บทนำ (Introduction)

การสร้างความเติบโตให้กับเศรษฐกิจของประเทศในระยะยาวจำเป็นต้องอาศัยกลไกที่สำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาและยกระดับผลิตภาพให้ธุรกิจสามารถสร้างขีดความสามารถทางการแข่งขันและนำไปสู่การบรรลุผลสำเร็จที่ยั่งยืนแก่ธุรกิจได้ (ทิบดี ทัฬหกรณ์ และธีรวัฒน์ จันทึก, 2560) ธุรกิจ เบเกอรี่ก็ถือได้ว่าเป็นธุรกิจประเภทหนึ่งที่ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายในหมู่สังคมวัยรุ่น วัยกลางคน และนักเรียนนักศึกษา โดยธุรกิจเบเกอรี่จะจัดอยู่ในหมวดของหวานและเป็นอาหารทานเล่นที่มีการตกแต่งที่ทันสมัย และมีให้เลือกหลากหลาย ซึ่งในปัจจุบันถือได้ว่า ธุรกิจเบเกอรี่ได้รับความนิยมอย่างต่อเนื่องจากทุกเพศทุกวัย แนวโน้มการเปิดทำธุรกิจก็เริ่มมีมากขึ้นตามจำนวนความต้องการของลูกค้า (จิดาภา สารกกร บริรักษ์, 2563) แต่จากภาวะการณ์ของการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ได้ส่งผลถึงธุรกิจเบเกอรี่ อย่างต่อเนื่อง ซึ่งจากรายงานของกรมพัฒนา

ธุรกิจได้แสดงผลข้อมูลการจดทะเบียนจัดตั้งใหม่ของธุรกิจ เบเกอรี่ พบว่า ในปี 2565 ธุรกิจเบเกอรี่มีอัตราการเติบโตที่ลดลงถึงร้อยละ 39.25 เมื่อเทียบกับปี 2564 และเมื่อพิจารณาจากข้อมูลการจัดตั้งย้อนหลัง 3 ปี มีการจดทะเบียนจัดตั้งที่ลดลงอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งการประเมินศักยภาพในการดำเนินธุรกิจมีอัตราการอยู่รอดของธุรกิจในปี 2566 อยู่ที่ร้อยละ 93 ซึ่งลดลงจากปี 2565 โดยส่วนใหญ่ธุรกิจเบเกอรี่จะดำเนินการเปิดธุรกิจได้โดยเฉลี่ย 1-5 ปี (กรมพัฒนาธุรกิจ, 2566) ซึ่งจากข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า การเติบโตของธุรกิจเบเกอรี่มีอัตราการอยู่รอดของธุรกิจในแต่ละปีที่ลดจำนวนลง อีกทั้งผู้ประกอบการธุรกิจเบเกอรี่ต่างต้องเผชิญกับภาวะความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากวิถีชีวิตของพฤติกรรมของลูกค้าที่เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาส่งผลให้ผู้ประกอบรายย่อยจนถึงผู้ประกอบการรายใหญ่ต่างต้องมีการปรับตัว เพื่อหาช่องทางการเข้าถึงกลุ่มลูกค้ามากขึ้น โดยได้มีการพัฒนาสูตรเบเกอรี่ให้มีความแตกต่างจากคู่แข่งและใช้ผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติ เพื่อให้ผิวสัมผัสของเบเกอรี่มีความนุ่มเนียน มีสีสันและบรรจุภัณฑ์ที่น่าสวยงาน รวมถึงการเก็บรักษาให้ได้นาน เพื่อสร้างยอดขายให้มีสัดส่วนในปริมาณที่สูงขึ้นที่จะสามารถให้ธุรกิจไปสู่ความสำเร็จภายใต้ภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป (สถาบันอาหาร, 2563)

ธุรกิจเบเกอรี่ในเขตกรุงเทพมหานครถือได้ว่ามีคู่แข่งที่จำหน่ายหน้าร้านและขายส่งเป็นจำนวนมาก และเป็นอีกหนึ่งธุรกิจที่ต้องอาศัยฝีมือ อุปกรณ์ และระบบการจัดการที่พร้อมสมบูรณ์เพื่อป้องกันความล้มเหลว ขณะเดียวกันควรมีการวางระบบบริหารจัดการให้ดี เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่น อีกทั้งควรหาจุดเด่นให้จดจำสินค้า เพื่อที่ทำให้ลูกค้าเข้ามาเกิดความประทับใจและตัดสินใจกลับมาซื้อเบเกอรี่อย่างต่อเนื่อง ดังนั้นจึงทำให้ความสำเร็จของธุรกิจที่เป็นการเพิ่มคุณค่าที่โดดเด่นและเป็นอัตลักษณ์จะทำให้เกิดความแตกต่างตามความต้องการของลูกค้าได้นั้นจำเป็นต้องอาศัยปัจจัยการเป็นผู้ประกอบการ การมุ่งเน้นทางการตลาด และสภาพแวดล้อมที่เข้ามากำกับความสัมพันธ์ก็จะส่งผลให้ธุรกิจนั้นนำไปสู่ความสำเร็จในระดับที่สูงขึ้น และจากการศึกษาของ Octavia & Ali (2017) กล่าวว่า การเป็นผู้ประกอบการจะเป็นปัจจัยที่กำหนดทิศทางของตลาดและเป้าหมายของธุรกิจตามผลของการมุ่งเน้นทางการตลาดที่พัฒนากระบวนการจัดการและรักษาไว้ตามวัตถุประสงค์ของธุรกิจและทรัพยากร ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงของโอกาสทางการตลาดที่สามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้ และเมื่อผู้ประกอบการมุ่งเน้นการตลาดก็จะส่งผลให้ธุรกิจมีผลประกอบการที่ดีที่สร้างให้เกิดเป็นความสำเร็จและความอยู่รอดของธุรกิจได้ (Vidyatmoko & Hastuti, 2017) และการศึกษาของ Felgueira & Rodrigues (2012) กล่าวว่า การเป็นผู้ประกอบการจะเป็นลักษณะเฉพาะของผู้ประกอบการที่มีความปรารถนาที่จะสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ อย่างสม่ำเสมอและกล้าได้กล้าเสีย โดยยอมรับความเสี่ยงต่อการแข่งขันทางการตลาด ประกอบกับนำแนวคิดการมุ่งเน้นการตลาดมาใช้ในการพัฒนาการดำเนินการให้สอดคล้องกับความต้องการของลูกค้า เพื่อสามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าที่จะส่งผลให้ธุรกิจนำไปสู่ความสำเร็จที่ยั่งยืนได้ (Maaodhah et al., 2021) อย่างไรก็ตามการศึกษาของ Aziz & Yassin (2010) ยังกล่าวว่า สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกจะมีความสัมพันธ์ที่ทำให้เกิดการสนับสนุนให้เกิดความสำเร็จต่อการดำเนินธุรกิจเพิ่มสูงขึ้นตามการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม

ซึ่งความสำเร็จของธุรกิจจะเป็นผลลัพธ์ที่แสดงออกได้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ (Ramanus & Boonyoo, 2020)

ดังนั้นจากประเด็นที่เกิดจากสภาวการณ์ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นสถานการณ์โควิด 19 ที่แพร่ระบาด ประกอบกับวิถีชีวิตของพฤติกรรมของลูกค้าที่เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาส่งผลให้การเติบโตของธุรกิจ เบเกอรี่ลดจำนวนลง อีกทั้งไม่สามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างต่อเนื่องได้ จึงทำให้ผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการประกอบธุรกิจเบเกอรี่ จึงก่อให้เกิดการศึกษาวิจัยที่ว่า อิทธิพลของตัวแปรกำกับสภาพแวดล้อมที่ปฏิสัมพันธ์ไปสู่ความสำเร็จของผู้ประกอบการวิสาหกิจรายย่อย กรณีศึกษาธุรกิจ เบเกอรี่ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยจะมุ่งเน้นศึกษาในด้านต่าง ๆ ที่เป็นปัจจัยที่สามารถส่งผลให้เกิดความสำเร็จในการทำธุรกิจเบเกอรี่ทั้งของผู้ประกอบการวิสาหกิจรายย่อย ที่ทำให้สามารถดำรงธุรกิจอยู่ได้อย่างยั่งยืนภายใต้การแข่งขันและการเปรียบเทียบที่มีอย่างมากในปัจจุบัน อีกทั้งวิสาหกิจรายย่อยนี้ยังเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยในการกระตุ้นระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยให้เติบโต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาอิทธิพลทางตรงของการเป็นผู้ประกอบการไปสู่ความสำเร็จของผู้ประกอบการวิสาหกิจรายย่อย กรณีศึกษาธุรกิจเบเกอรี่ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีการมุ่งเน้นการตลาดเป็นตัวแปรส่งผ่าน
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลทางอ้อมของการเป็นผู้ประกอบการไปสู่ความสำเร็จของผู้ประกอบการวิสาหกิจรายย่อย กรณีศึกษาธุรกิจเบเกอรี่ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีการมุ่งเน้นการตลาดเป็นตัวแปรส่งผ่านและมีสภาพแวดล้อมเป็นตัวแปรกำกับ

สมมติฐานการวิจัย (Research Hypothesis)

สมมติฐานที่ 1 (H1) การเป็นผู้ประกอบการส่งผลทางตรงต่อความสำเร็จของธุรกิจ โดยผ่านการมุ่งเน้นการตลาด

สมมติฐานที่ 2 (H2) อิทธิพลทางอ้อมของการเป็นผู้ประกอบการไปสู่ความสำเร็จของผู้ประกอบการวิสาหกิจรายย่อย กรณีศึกษาธุรกิจเบเกอรี่ในเขตกรุงเทพมหานครด้วยสภาพแวดล้อมที่มีค่าสูงขึ้น เมื่อสภาพแวดล้อมดีขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้มุ่งศึกษาอิทธิพลของตัวแปรกำกับสภาพแวดล้อมที่ปฏิสัมพันธ์ไปสู่ความสำเร็จของผู้ประกอบการวิสาหกิจรายย่อย (Micro Enterprise) กรณีศึกษาธุรกิจเบเกอรี่ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้มุ่งเน้นหาข้อเท็จจริงและข้อสรุปเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือวิจัย เพื่อยืนยันสมมติฐาน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ประกอบการวิสาหกิจรายย่อย (Micro Enterprise) ของธุรกิจเบเกอรี่ในเขตกรุงเทพมหานครที่ดำเนินการจดทะเบียนนิติบุคคลกับกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ และมีการดำเนินธุรกิจมามากกว่า 5 ปีขึ้นไป ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 213 แห่ง (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2566) และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ประกอบการวิสาหกิจรายย่อย (Micro Enterprise) ของธุรกิจเบเกอรี่ในเขตกรุงเทพมหานครที่ดำเนินการจดทะเบียนนิติบุคคลกับกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ และมีการดำเนินธุรกิจมามากกว่า 5 ปีขึ้นไป จำนวน 140 ตัวอย่าง โดยผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามแนวคิดของ Krejcie & Morgan (1970) ซึ่งเป็นแนวทางในการกำหนดตัวอย่างในการวิจัยเชิงปริมาณและเหมาะสมกับขนาดประชากรที่มีขนาดเล็ก โดยการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดระดับความเชื่อมั่น 95% และความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างได้ ±5 ซึ่งสามารถคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้เท่ากับ 140 ตัวอย่าง และมีวิธีการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ซึ่งแบบสอบถามได้แบ่งเป็น 5 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา และระยะเวลาดำเนินธุรกิจ จำนวน 5 ข้อ ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเพื่อวัดระดับการเป็นผู้ประกอบการ โดยพัฒนามาจากแบบวัดของธัญนันท์ บุญอยู่ (2561) มีจำนวน 8 ข้อ ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเพื่อวัดระดับการมุ่งเน้นการตลาด โดยพัฒนามาจากแบบวัดของดลนัสม์ โพธิ์ฉาย (2562) มีจำนวน 7 ข้อ ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเพื่อวัดระดับสภาพแวดล้อม โดยพัฒนามาจากแบบวัดของนภัสณัฐ กุตะวัน (2561) มีจำนวน 5 ข้อ และส่วนที่ 5 แบบสอบถามเพื่อวัดระดับความสำเร็จของธุรกิจ โดยพัฒนามาจากแบบวัดของจริยา กอสุขทวีคูณ (2562) มีจำนวน 7 ข้อ โดยลักษณะของข้อคำถามในส่วนที่ 2-5 เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแบบของ Likert (1932) ส่วนการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหารายข้อ เพื่อพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับแบบสอบถาม โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 มาเป็นข้อคำถาม ซึ่งการศึกษาในครั้งนี้ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 และต่อมาผู้วิจัยก็นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุงและสร้างแบบสอบถาม เพื่อไปทดลองใช้กับประชากรที่มีลักษณะเหมือนกับประชากรที่ใช้ในการศึกษา จำนวน 30 คน เพื่อนำคำตอบมาวิเคราะห์คุณภาพของแบบสอบถามทั้งฉบับ ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ได้ทำการทดสอบหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) พบว่า การเป็นผู้ประกอบการ การมุ่งเน้นการ ตลาด สภาพแวดล้อม และความสำเร็จของธุรกิจมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.889, 0.853, 0.856 และ 0.919 ตามลำดับ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการขอหนังสือจากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ ถึงผู้ประกอบการวิสาหกิจรายย่อยธุรกิจเบเกอรี่ในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อประสานงานในการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 140 ฉบับ

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ดำเนินการเก็บรวบรวมได้มาตรวจสอบความถูกต้อง และนำมาประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิต ซึ่งสถิติที่ใช้ประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ประกอบการวิสาหกิจรายย่อย (Micro Enterprise) ของธุรกิจเบเกอรี่ในเขตกรุงเทพมหานคร ด้วยการแจกแจงค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) ใช้อธิบายข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล 2) การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาระดับของการเป็นผู้ประกอบการ การมุ่งเน้นการตลาด สภาพแวดล้อม และความสำเร็จของธุรกิจ ด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้ในการแปลความหมายของข้อมูลต่าง ๆ เพื่อสรุปและอธิบายลักษณะของตัวแปร โดยการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยมีเกณฑ์ในการแปลความหมายตามแนวความคิดของ Best (1981) คือ “ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมากที่สุด” “ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมาก” “ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง ระดับความคิดเห็นปานกลาง” “ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อย” และ “ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด” และ 3) สถิติอนุมานหรือสถิติอ้างอิง (Inferential Statistics) เป็นการนำวิธีทางสถิติมาใช้สำหรับทดสอบสมมติฐาน (Hypothesis Testing) เพื่อหาความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุและหาระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรทั้งทางตรงและทางอ้อม ด้วยตัวแบบสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling--SEM) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

ผลการวิจัย (Research Results)

1. การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ประกอบการวิสาหกิจรายย่อยของธุรกิจเบเกอรี่ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ประกอบการวิสาหกิจรายย่อยธุรกิจเบเกอรี่ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 140 ราย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 55.00 มีอายุน้อยกว่า 30 ปี โดยส่วนใหญ่เป็นกลุ่มปริญญาตรีแล้วประมาณร้อยละ 39.29 มีระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจ 1-5 ปี และมีรายได้ต่อเดือนของธุรกิจอยู่ในช่วง 25,001-35,000 บาท ถึงร้อยละ 30.71

2. การวิเคราะห์ระดับของการเป็นผู้ประกอบการ การมุ่งเน้นการตลาด สภาพแวดล้อม และความสำเร็จของธุรกิจของผู้ประกอบการวิสาหกิจรายย่อยธุรกิจเบเกอรี่ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยนำเสนอในรูปค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปรากฏผลดังตารางที่ 1

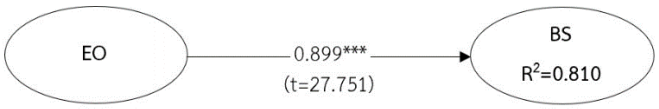
ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงมาตรฐาน

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับ
การเป็นผู้ประกอบการ	4.52	0.539	มากที่สุด
การมุ่งเน้นการตลาด	4.54	0.530	มากที่สุด
สภาพแวดล้อม	4.65	0.504	มากที่สุด
ความสำเร็จของธุรกิจ	4.39	0.687	มาก

จากตารางที่ 1 แสดงได้ว่า การเป็นผู้ประกอบการ การมุ่งเน้นการตลาด และสภาพแวดล้อม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.52, 4.54 และ 4.65 มีค่าส่วนเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.539, 0.530 และ 0.504 ตามลำดับ ส่วนความสำเร็จของธุรกิจ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.39 และมีค่าส่วนเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.687

3. การวิเคราะห์ตัวแบบสมการโครงสร้าง ซึ่งเป็นผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยสัมประสิทธิ์ความถดถอยอิทธิพลอย่างมีเงื่อนไข (Condition Effect) ตามลำดับขั้น โดยผลการวิเคราะห์ปรากฏได้ดังนี้

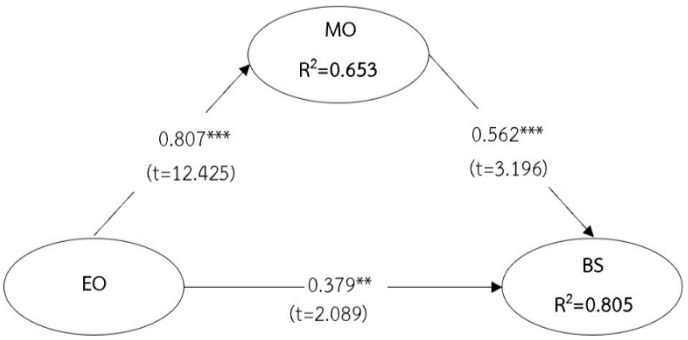
ขั้นที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นผู้ประกอบการ (EO) กับความสำเร็จของธุรกิจ (BS) โดยกรณี *** หมายถึง p-value $\leq$ 0.01

ภาพที่ 1 อิทธิพลทางตรงระหว่างการเป็นผู้ประกอบการ (EO) กับความสำเร็จของธุรกิจ (BS)

จากภาพที่ 1 พบว่า ผลการวิเคราะห์ปัจจัยการเป็นผู้ประกอบการ (EO) มีอิทธิพลเชิงบวกต่อความสำเร็จของธุรกิจ (BS) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง (Coef.) เท่ากับ 0.899*** อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งสามารถควบคุมความผันแปรของความสำเร็จของธุรกิจ (BS) ได้ถึงร้อยละ 8.10 (R^2=0.810) ทั้งนี้สามารถสังเกตได้ว่า ระดับของสัมประสิทธิ์เส้นทางของอิทธิพลมีค่าสูงมากเกินกว่าที่กำหนดไว้ คือ 0.200 จนเป็นที่น่าสงสัยว่า อาจเป็นความสัมพันธ์หลอก (Spurious Relation) โดยอาจมีปัจจัยอื่นซ่อนเร้นเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของตัวแปรสาเหตุมายังตัวแปรผลลัพธ์เอาไว้ และจากการทบทวนวรรณกรรมยังพบว่า การเป็นผู้ประกอบการ (EO) ส่งผลทางตรงต่อความสำเร็จของธุรกิจ (BS) โดยผ่านการมุ่งเน้นการตลาด (MO) จึงทำให้ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบในขั้นที่ 2 ต่อไป

ขั้นที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นผู้ประกอบการ (EO) ส่งผลทางตรงต่อความสำเร็จของธุรกิจ (BS) โดยผ่านการมุ่งเน้นการตลาด (MO) โดยกรณี ** หมายถึง p-value≤ 0.05, *** หมายถึง p-value ≤ 0.01

ภาพที่ 2 อิทธิพลของตัวแปรส่งผ่านของการมุ่งเน้นการตลาด (MO)

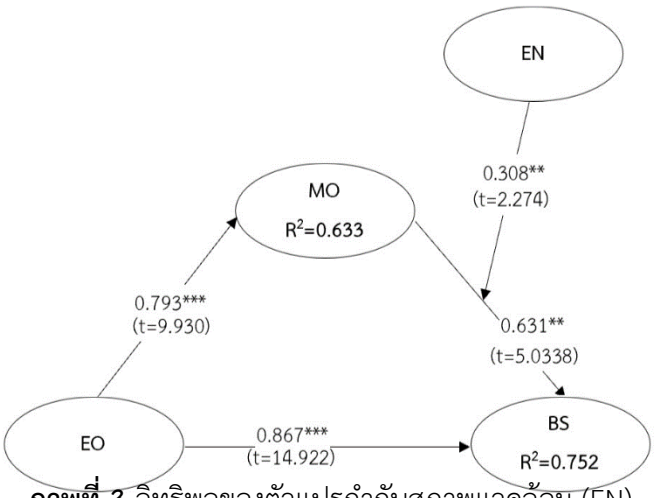
จากภาพที่ 2 แสดงให้เห็นว่า ผลการวิจัยที่ได้นำปัจจัยการเป็นผู้ประกอบการ (EO) ส่งผลทางตรงต่อความสำเร็จของธุรกิจ (BS) โดยผ่านการมุ่งเน้นการตลาด (MO) นั้น พบว่า 1) การเป็นผู้ประกอบการ (EO) มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อความสำเร็จของธุรกิจ (BS) ที่ลดลงจากเดิม 0.899 เหลือ 0.379 คิดเป็นร้อยละ 57.84 2) การเป็นผู้ประกอบการ (EO) มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการมุ่งเน้นการตลาด (MO) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.807 และ 3) การมุ่งเน้นการตลาด (MO) มีอิทธิผลทางตรงเชิงบวกต่อความสำเร็จของธุรกิจ (BS) โดยมีค่าเท่ากับ 0.562 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนผลการวิเคราะห์อิทธิพลทางอ้อม พบว่า การเป็นผู้ประกอบการ (EO) มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความสำเร็จของธุรกิจ (BS) มีค่าเท่ากับ 0.454 (Boot LLCI=0.241, Boot ULCI=0.819) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 (p-value=0.05) แสดงว่า การเป็นผู้ประกอบการ (EO) เป็นปัจจัยคั่นกลางจริง แต่มีค่าอิทธิพลทางตรงที่ลดลงเหลือเพียง 0.379 และมีนัยสำคัญ (t=2.826, p-value= 0.05) แสดงว่า การมุ่งเน้นการตลาด (MO) เป็นปัจจัยคั่นกลางเพียงบางส่วน ดังนั้นผู้วิจัยได้ทำการศึกษาตัวแปรที่เข้ามาเปลี่ยนความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม โดยได้ทำการทดสอบอิทธิพลของตัวแปรการมุ่งเน้นการตลาด (MO) ที่จะอธิบายอิทธิพลทางอ้อมระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ซึ่งผลการทดสอบอิทธิพลส่งผ่านได้ปรากฏผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการทดสอบอิทธิพลส่งผ่าน

สมมติฐานการวิจัย	Effect	Boot SE	Boot LLCI	Boot ULCI
การเป็นผู้ประกอบการส่งผลทางตรงต่อความสำเร็จของธุรกิจ โดยผ่านการมุ่งเน้นการตลาด	0.484	0.148	0.241	0.819

จากตารางที่ 2 ผลการทดสอบอิทธิพลของการเป็นผู้ประกอบการส่งผลทางตรงต่อความสำเร็จของธุรกิจ โดยผ่านการมุ่งเน้นการตลาด ซึ่งมีค่าผลคูณของสัมประสิทธิ์ขอบเขตล่าง (Boot LLCI) และขอบเขตบน (Boot ULCI) ที่ช่วงของความเชื่อมั่นไม่คลุม 0 แสดงว่า อิทธิพลของการเป็นผู้ประกอบการส่งผลทางตรงต่อความสำเร็จของธุรกิจ โดยผ่านการมุ่งเน้นการตลาด ซึ่งมีค่าผลคูณของสัมประสิทธิ์ขอบเขตล่าง (Boot LLCI) มีค่าเท่ากับ 0.241 และมีค่าผลคูณของสัมประสิทธิ์ขอบเขตบน (Boot ULCI) มีค่าเท่ากับ 0.819

ขั้นที่ 3 อิทธิพลทางอ้อมของการเป็นผู้ประกอบการไปสู่ความสำเร็จของผู้ประกอบการวิสาหกิจรายย่อย กรณีศึกษาธุรกิจเบเกอรี่ในเขตกรุงเทพมหานครด้วยสภาพแวดล้อมที่มีค่าสูงขึ้นเมื่อสภาพแวดล้อมดีขึ้น โดยกรณี ** หมายถึง p-value≤0.05, *** หมายถึง p-value≤0.01

ภาพที่ 3 อิทธิพลของตัวแปรกำกับสภาพแวดล้อม (EN)

จากภาพที่ 3 แสดงให้เห็นว่า เมื่อผู้วิจัยได้นำปัจจัยสภาพแวดล้อม (EN) ไปเป็นตัวแปรที่กำกับความสัมพันธ์ระหว่างการมุ่งเน้นการตลาดกับความสำเร็จของธุรกิจ (MO→BS) ซึ่งการศึกษาครั้งนี้ พบว่า อิทธิพลของการมุ่งเน้นการตลาด (MO) กับความสำเร็จของธุรกิจ (BS) มีค่าเพิ่มขึ้น โดยความสัมพันธ์ระหว่างการมุ่งเน้นการตลาดกับความสำเร็จของธุรกิจ (MO→BS) เพิ่มขึ้นจาก β=0.562 ที่มีนัยสำคัญ 0.01 เป็น β=0.631 ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และพบว่า อิทธิพลความสัมพันธ์ตามเส้นทางของการเป็นผู้ประกอบการไปยังความสำเร็จของธุรกิจ (EO → BS) มีค่าเพิ่มขึ้น คือ เพิ่มขึ้นจาก β=0.379 ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เป็น β=0.867 ที่มีมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ดังนั้นจากผลการวิจัยข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การเป็นผู้ประกอบการและการมุ่งเน้นการตลาดเป็นปัจจัยสาเหตุที่มีผลกระทบทางตรงต่อความสำเร็จของธุรกิจ โดยมีสภาพแวดล้อมเป็นปัจจัยเข้ามาเปลี่ยนแปลงในการขยายเส้นทางความสัมพันธ์ดังกล่าว เมื่อ

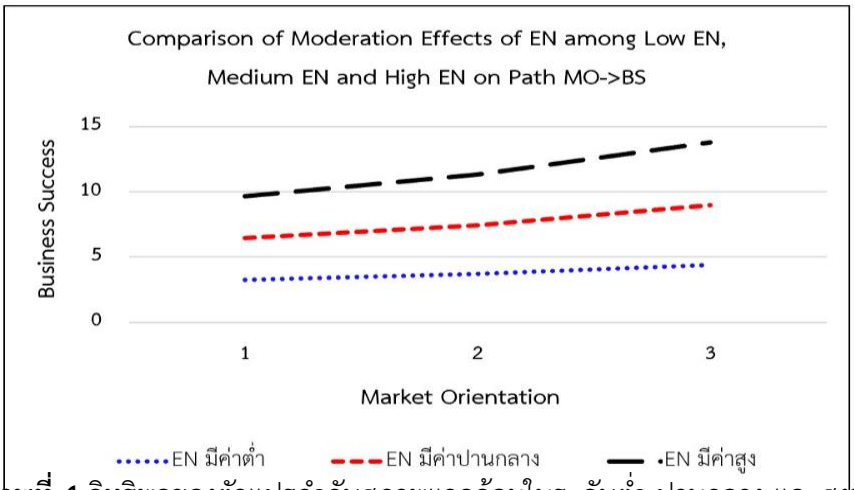
สภาพแวดล้อม (EN) เข้ามาร่วมมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างการมุ่งเน้นการตลาดที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของธุรกิจ ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (β=0.308, t=2.274, p-value=0.05)

ขั้นที่ 4 การวิเคราะห์อิทธิพลกำกับอย่างมีเงื่อนไข (Conditional Effect) จะเป็นการศึกษาอิทธิพลของตัวแปรกำกับที่เข้ามาร่วมมีปฏิสัมพันธ์กับตัวแปรสาเหตุ เพื่อสร้างผลกระทบต่อตัวแปรผลลัพธ์ ซึ่งการวิเคราะห์จะกระทำทั้งในภาพรวมและกระทำกับค่าเฉพาะของตัวแปรกำกับ (ต่ำ ปานกลาง สูง) ที่เรียกว่า การวิเคราะห์อิทธิพลกำกับอย่างมีเงื่อนไข (Conditional Effect) ซึ่งสามารถแยกการวิเคราะห์ได้ คือ อิทธิพลของตัวแปรกำกับสภาพแวดล้อม (EN) ที่เชื่อมโยงการมุ่งเน้นการตลาด (MO) สู่ความสำเร็จของธุรกิจ (BS) ซึ่งผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 อิทธิพลของตัวแปรกำกับสภาพแวดล้อม (EN) ในระดับต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงการมุ่งเน้นการตลาด (MO) สู่ความสำเร็จของธุรกิจ (BS)

EN	Effect	Boot SE	Boot LLCI	Boot ULCI
2.050	0.717	0.093	0.552	0.780
2.895	0.813	0.089	0.639	0.801
4.253	0.967	0.199	0.741	0.990

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่า การที่ผู้ประกอบการธุรกิจเบเกอรี่ในเขตกรุงเทพมหานครมีระดับของสภาพแวดล้อม (EN) ที่สูงขึ้นก็จะทำให้ผู้ประกอบการเกิดการมุ่งเน้นการตลาด (MO) ที่มีผลต่อความสำเร็จของธุรกิจ (BS) ที่สูงขึ้น โดยเมื่อธุรกิจมีสภาพแวดล้อม (EN) ในระดับที่ต่ำ (2.050) ปานกลาง (2.895) และสูง (4.253) ก็จะทำให้เกิดอิทธิพลของปัจจัยการมุ่งเน้นการตลาด (MO) ที่มีผลต่อความสำเร็จของธุรกิจ (BS) เพิ่มสูงขึ้นตามลำดับ (0.717, 0.813 และ 0.967) ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า เมื่อผู้ประกอบการธุรกิจเบเกอรี่ในเขตกรุงเทพมหานครมีการมุ่งเน้นการตลาด (MO) ก็จะส่งผลให้เกิดความสำเร็จของธุรกิจ (BS) ในทุกระดับของสภาพแวดล้อม (EN) โดยมีอิทธิพลที่เพิ่มขึ้นตามระดับของสภาพแวดล้อม (EN) ซึ่งสรุปได้ว่า การที่ผู้ประกอบการธุรกิจเบเกอรี่ในเขตกรุงเทพมหานครมีการมุ่งเน้นการตลาดและมีสภาพแวดล้อมที่ดีก็จะส่งผลให้เกิดความสำเร็จในการประกอบธุรกิจที่เพิ่มสูงขึ้นเช่นกัน ซึ่งสามารถสรุปได้ดังภาพที่ 4

ภาพที่ 4 อิทธิพลของตัวแปรกำกับสภาพแวดล้อมในระดับต่ำ ปานกลาง และสูงที่เชื่อมโยงการมุ่งเน้นการตลาดสู่ความสำเร็จของธุรกิจ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การวิจัยครั้งนี้ได้ทำการศึกษาอิทธิพลของตัวแปรกำกับสภาพแวดล้อมที่ปฏิสัมพันธ์ไปสู่ความสำเร็จของผู้ประกอบการวิสาหกิจรายย่อย กรณีศึกษาธุรกิจเบเกอรี่ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยผลการวิจัยพบว่า 1) อิทธิพลทางตรงของการเป็นผู้ประกอบการไปสู่ความสำเร็จของผู้ประกอบการ โดยมีการมุ่งเน้นการตลาดเป็นตัวแปรส่งผ่าน และ 2) อิทธิพลทางอ้อมของการเป็นผู้ประกอบการไปสู่ความสำเร็จของผู้ประกอบการ โดยมีการมุ่งเน้นการตลาดเป็นตัวแปรส่งผ่านและมีสภาพแวดล้อมเป็นตัวแปรกำกับ ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ได้กำหนดไว้ ทั้งนี้เนื่องจากเมื่อผู้ประกอบการมีความมุ่งมั่นในการเป็นผู้ประกอบการที่สามารถสร้างโอกาสทางธุรกิจและให้ความสำคัญกับการมุ่งเน้นทางการตลาดที่สามารถสร้างให้ลูกค้าเกิดทัศนคติที่มีต่อความคุ้มค่าของสินค้าก็จะสามารถนำไปสู่ความสำเร็จของธุรกิจได้ และในทำนองเดียวกันเมื่อผู้ประกอบการมุ่งสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีที่เหมาะสมกับการทำธุรกิจเพิ่มขึ้นก็จะทำให้เกิดความสำเร็จในการทำธุรกิจนั้น ๆ ในระดับที่สูงขึ้นเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Octavia & Ali (2017) พบว่า การเป็นผู้ประกอบการส่งผลทางตรงต่อความสำเร็จของธุรกิจที่ทำให้ผลลัพธ์เพิ่มสูงขึ้นได้ แต่ในขณะเดียวกันเมื่อมีการมุ่งเน้นการตลาดเข้ามาเป็นปัจจัยส่งผ่านก็จะทำให้ผลลัพธ์จากผลการดำเนินงานที่นำไปสู่ความสำเร็จของธุรกิจเพิ่มสูงขึ้น (Vidyatmoko & Hastuti, 2017) และการศึกษาของ Felgueira & Rodrigues (2012) ก็พบว่า การเป็นผู้ประกอบการที่เป็นคุณลักษณะของผู้ประกอบการในการมุ่งเน้นการตลาดก็จะสามารถนำไปสู่ความสำเร็จในการทำธุรกิจได้เช่นกัน (Maaodhah et al., 2021) แต่เมื่อผู้ประกอบการมุ่งเน้นให้เกิดสภาพแวดล้อมที่ดีที่เหมาะสมต่อการมุ่งเน้นทางการตลาดก็จะส่งผลให้ธุรกิจนั้นมีผลลัพธ์ที่บรรลุตามวัตถุประสงค์ทางการตลาดที่นำไปสู่ความสำเร็จและความอยู่รอดของธุรกิจที่ยั่งยืนได้ (Aziz & Yassin, 2010)

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 จากผลการศึกษาปัจจัยการเป็นผู้ประกอบการ พบว่า ผู้ประกอบการวิสาหกิจรายย่อยธุรกิจเบเกอรี่ในเขตกรุงเทพมหานครมีระดับของการเป็นผู้ประกอบการโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากมีความมุ่งมั่นในการเป็นผู้ประกอบการสูง ดังนั้นควรมีการพัฒนาและสร้างสรรค์สินค้าให้เกิดความแปลกใหม่อยู่เสมอ เพื่อให้ธุรกิจสามารถดำเนินได้ต่อไปอย่างยั่งยืน

1.2 จากผลการศึกษาปัจจัยการมุ่งเน้นการตลาด พบว่า ผู้ประกอบการวิสาหกิจรายย่อยธุรกิจ เบเกอรี่ในเขตกรุงเทพมหานครมีระดับของการมุ่งเน้นการตลาดโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากผู้ประกอบการให้ความสำคัญต่อความคิดเห็นของลูกค้า ดังนั้นควรคัดสรรวัตถุดิบที่มีคุณภาพให้เหนือกว่าคู่แข่ง เพื่อให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจมากที่สุด

1.3 จากผลการศึกษาปัจจัยสภาพแวดล้อม พบว่า ผู้ประกอบการวิสาหกิจรายย่อยธุรกิจเบเกอรี่ในเขตกรุงเทพมหานครมีระดับของสภาพแวดล้อมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากสภาพแวดล้อมของสถานที่ขายมีความสะอาดและเป็นระเบียบเรียบร้อย ดังนั้นควรที่จะทำสถานที่ขายให้มีความสะอาดและอาจเพิ่มการตกแต่งร้านให้มีความสวยงามมากยิ่งขึ้น เพื่อให้สามารถดึงดูดลูกค้าได้อยู่เสมอ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยในครั้งนี้ได้ทำการศึกษาถึงความสำเร็จของผู้ประกอบการวิสาหกิจรายย่อย (Micro Enterprise) กรณีศึกษาธุรกิจเบเกอรี่ในเขตกรุงเทพมหานคร ดังนั้นการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาถึงพฤติกรรมของลูกค้า เพื่อนำมาปรับการทำกลยุทธ์การตลาดให้ตอบสนองต่อลูกค้าและเพิ่มความได้เปรียบทางการแข่งขัน

2.2 การวิจัยในครั้งนี้ได้ทำการศึกษาถึงความสำเร็จของผู้ประกอบการวิสาหกิจรายย่อย (Micro Enterprise) กรณีศึกษาธุรกิจเบเกอรี่ในเขตกรุงเทพมหานคร ดังนั้นการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาการจำหน่ายในช่องทางออนไลน์เพิ่มเติมและการนำเสนอสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ เพื่อให้สามารถเพิ่มยอดขายได้มากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

กรมพัฒนาธุรกิจ. (2566). *ข้อมูลประเภทธุรกิจ.* สืบค้น 2 เมษายน 2566, จาก https://dataware house.dbd.go.th/bizopp/10711#.

กรมพัฒนาธุรกิจการค้า. (2566). *ข้อมูลรายพื้นที่ของผู้ประกอบการเบเกอรี่ที่เป็นนิติบุคคลที่ดำเนินกิจการอยู่ (ราย) ปี พ.ศ. 2566.* สืบค้น 2 มีนาคม 2566, จาก https://tsic.dbd.go.th.

จริยา กอสุขทวีคูณ. (2561). *การศึกษาแรงจูงใจและความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย.* วิทยานิพนธ์การจัดการมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

จิดาภา สารกกรบริรักษ์. (2561). *แผนธุรกิจของร้านเบเกอรี่.* การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

ดลนัสม์ โพธิ์ฉาย. (2562). *ปัจจัยทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจบริโภคผลไม้พรีเมียม กรณีศึกษาผู้บริโภคในอำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี.* วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ทิบดี ทัฬหกรณ์ และธีรวัฒน์ จันทึก. (2560). การสร้างผู้ประกอบการรุ่นใหม่ในยุคไทยแลนด์ 4.0. *วารสารวิชาการ RMUTT Global Business and Economics Review.* 12(2), 107-122.

ธัญนันท์ บุญอยู่. (2561). อิทธิพลของความสามารถทางนวัตกรรมในฐานะตัวแปรคั่นกลางที่ถ่ายทอดอิทธิพลของวัฒนธรรมองค์การ การมุ่งเน้นการตลาด การจัดการความรู้และการเป็นผู้ประกอบการสู่ความได้เปรียบในการแข่งขันอย่างยั่งยืนของอุตสาหกรรมรองเท้าและเครื่องหนัง. *วารสารดุษฎีบัณฑิตทางสังคมศาสตร์ (ฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง.* 8(ฉบับพิเศษ), 44-62.

นภัสณัฐ กุตะวัน. (2561). *ความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนนิคมวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1.* งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.

สถาบันอาหาร. (2563). *ตลาดขนมอบในประเทศไทย.* ค้นเมื่อ 2 เมษายน 2566, จาก https://fic.nfi. or.th/market-intelligence-detail.php?smid=286

Aziz, N. A., & Yassin, N. (2010). How will market orientation and external environment influence the performance among SMEs in the Agro-Food sector in Malaysia?. *International Business Research.* 3(3), 154-164.

Best, J. W. (1981). *Research in education.* (4th ed.). Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall.

Felgueira, T., & Rodrigues, R. G. (2012). Entrepreneurial orientation, market orientation and performance of teachers and researchers in public higher education institutions. *Viesoji Politika ir Administravimas.* 11(4), 703-718.

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement.* 30, 607-610.

Maaodhah, A. S. A., Singh, H., Al-Juboori, Z. M. A., Pitchy, A. L., & Ekene, I. (2021). The impact of market orientation and entrepreneurial orientation on firm performance of wholesale and retailer SMEs in Malaysia. *International Journal of Academic Research in Business & Social Sciences.* 11(6), 729-743.

Octavia, A., & Ali, H. (2017). The model of market orientation, entrepreneurial orientation and business performance of small and medium enterprises. *International Review of Management and Marketing.* 7(3), 331-337.

Ramanus, S., & Boonyoo, T. (2020). The structural influence of factors affecting the success of Thailand transportation and logistics business. *Academy of Strategic Management Journal.* 19(6), 1-9.

Vidyatmoko, D., & Hastuti, P. (2017). The determinants of entrepreneurial success: A Multidimensional framework. *Journal of STI Policy and Management.* 2(2), 163-178.

การจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวในอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี
Tourism Logistics Management in Koh Samui District Surat Thani Province

วธูสิริ ปานงาม[1] บวรวิทย์ โรจน์สุวรรณ[2]
Watoosiri Panngam, Bavornwit Rojsuwan

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวในอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวในอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวในอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการท่องเที่ยวกับการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวในอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยดำเนินการเก็บข้อมูลในรูปแบบของการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ด้วยแบบสอบถามออนไลน์ (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มประชากรเป็นนักท่องเที่ยวที่เข้าไปท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะสมุย จำนวน 400 ราย เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับมาจะดำเนินการนำข้อมูลไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) และสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ผลการวิจัยเชิงพรรณนา พบว่านักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างส่วนมากเป็นเพศหญิง อายุ 31-40 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรี อาชีพพนักงานเอกชน มีรายได้ มากกว่า 30,000 บาท และใช้งบประมาณในการท่องเที่ยวต่ำกว่า 15,000 บาทต่อครั้ง ส่วนด้านพฤติกรรมการท่องเที่ยว พบว่านักท่องเที่ยวส่วนมากมีผู้ร่วมเดินทางในการท่องเที่ยวอำเภอเกาะสมุย 2-3 คน โดยมีเป้าหมายการท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนในวันหยุด ใช้เว็บไซต์และสังคมออนไลน์เป็นแหล่งข้อมูลที่สืบค้น ใช้ระยะเวลาการท่องเที่ยว 2-7 วัน มีประสบการณ์ในการท่องเที่ยว 2-3 ปี และด้านองค์ประกอบด้านการจัดการโลจิสติกส์ พบว่าการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวก่อนและหลังการเดินทาง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 3.79 ส่วนผลการวิจัยเชิงอนุมาน พบว่า ลักษณะของประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันมีผลต่อการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และพฤติกรรมของ

Received: 2023-06-20 **Revised**: 2023-07-14 **Accepted**: 2023-07-16

[1] หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต
Master of Science Program Management of Logistics Graduate School Rangsit University.
Corresponding Author e-mail: watoosiri-00@hotmail.com

[2] หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต
Master of Science Program Management of Logistics Graduate School Rangsit University.

นักท่องเที่ยวที่แตกต่างกันไม่มีความสัมพันธ์กับการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
คำสำคัญ (Keywords): โลจิสติกส์; การท่องเที่ยว; เกาะสมุย

Abstract

The objectives of the study on tourism logistics management in Koh Samui District, Surat Thani Province were to 1) study the level of tourism logistics management in Koh Samui District, Surat Thani Province, 2) to conduct the comparative study of tourism logistics management in Koh Samui District, Surat Thani Province, classified by demographic characteristics, and 3) to study the relationship between tourism behavior and tourism logistics management in Koh Samui District, Surat Thani Province. This study was conducted by quantitative research methodology with the data collection of survey research via an online questionnaire which was a tool for collecting data on the sample of 400 tourists who traveled in Koh Samui District, Surat Thani Province. After receiving the questionnaire, the researcher analyzed the data using descriptive statistics and inferential statistics. The descriptive research results revealed that most of the tourist samples were female, aged 31-40 years, having a bachelor's degree, with occupation of a private employee, earning more than 30,000 baht and spending a budget of less than 15,000 baht per time respectively. As to tourism behavior, it was discovered that most of the tourists traveled in Koh Samui District with 2-3 people, traveling on a vacation purpose, using websites and social media as a searchable information resource, with the trip duration of 2-7 days and with the 2-3 years of traveling experience respectively. In terms of the logistics management component, it was found that the tourism logistics management before and after the trip had the highest mean of 3.79. The results of the inferential research showed that the different demographic characteristics had different effects on tourism logistics management with a statistical significance at 0.01 level, while the behavior of different tourists was not correlated with different tourism logistics management with a statistical significance at 0.05 level.
Keywords: Logistics; Tourism; Koh Samui

บทนำ (Introduction)

ท่ามกลางการแข่งขันทางเศรษฐกิจที่รุนแรงในช่วงศตวรรษที่ 21 ทำให้มุมมองในการบริหารจัดการธุรกิจเปลี่ยนจากการให้ความสนใจเฉพาะองค์กรมาเป็นการบริหารจัดการในภาพรวม

ตลอดทั้งธุรกิจที่มีความเกี่ยวข้องกันตั้งแต่ต้นน้ำไปจนถึงปลายน้ำ โดยอาศัยหลักการจัดการโซ่อุปทานซึ่งเป็นแนวคิดการบริหารจัดการเชิงระบบ (System Approach) โดยหลักการสำคัญของการจัดการโซ่อุปทาน (Supply Chain Management: SCM) คือ ต้องตระหนักว่าสมาชิกในโซ่อุปทานมีความเป็นอิสระจากกัน และจะทำอย่างไรให้แต่ละฝ่ายสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งแรกเริ่มได้มีการนำมาประยุกต์ใช้กับอุตสาหกรรมการผลิตเป็นส่วนใหญ่เพื่อปรับปรุงคุณภาพสินค้า เพิ่มสมรรถนะในการแข่งขัน เนื่องจากมีตัวสินค้าที่สามารถจับต้องได้ และมีระบบการผลิตที่เห็นเป็นรูปธรรม แต่ปัจจุบันแนวโน้มงานวิจัยด้านการจัดการโซ่อุปทานเริ่มให้ความสนใจในธุรกิจบริการมากขึ้น และการศึกษาโซ่อุปทานในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก็เป็นหนึ่งในความท้าทายนั้น เนื่องจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมในภาคบริการที่ได้รับการยอมรับว่ามีบทบาทสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจและสังคม ในแง่ของการสร้างรายได้ สร้างงาน และสร้างธุรกิจอย่างต่อเนื่อง

การจัดการห่วงโซ่อุปทานด้านการท่องเที่ยว (Tourism Supply Chain) เป็นอุตสาหกรรมในภาคบริการที่แตกต่างไปจากธุรกิจในภาคอุตสาหกรรม คือ เป็นบริการที่ไม่มีตัวตนจับต้องไม่ได้ ไม่สามารถจัดส่งบริการท่องเที่ยวให้กับลูกค้าได้เหมือนสินค้าทั่วไป ลูกค้าหรือนักท่องเที่ยวต้องเดินทางมารับบริการท่องเที่ยวนั้นด้วยตนเอง ณ แหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ อุปสงค์หรือความต้องการซื้อบริการท่องเที่ยวขึ้นลงตามฤดูกาล บริการการท่องเที่ยวไม่สามารถเก็บไว้ใช้ได้ องค์ประกอบของการให้บริการด้านการท่องเที่ยวมีความหลากหลาย ประกอบด้วยการดำเนินการร่วมกันของหลายฝ่ายซึ่งต่างมีความเป็นอิสระต่อกัน ทำให้ยากต่อการควบคุมคุณภาพ และมาตรฐานการบริการ การจัดการโซ่อุปทานในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจึงมีความสำคัญ และจำเป็นเพื่อให้การบริหารจัดการขั้นตอนต่าง ๆ ในการให้บริการท่องเที่ยวเกิดความต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพสูงสุด ทั้งในแง่ของต้นทุน เวลา และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว โดยมีการจัดการขั้นตอนต่าง ๆ ในการบริการเริ่มตั้งแต่ต้นน้ำไปยังกระบวนการต่างๆ ถึงผู้บริโภคหรือผู้รับบริการคนสุดท้าย คือตั้งแต่การต้อนรับนักท่องเที่ยว การขนส่ง และกระบวนการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น การบริการข้อมูลข่าวสาร ความเอาใจใส่ความปลอดภัย ตลอดจนความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ซึ่งจะต้องมีการนำเอาศาสตร์ของโลจิสติกส์มาประยุกต์ใช้เพื่อบริหารจัดการในการเคลื่อนย้าย การไหลเวียน และความเชื่อมโยงสินค้าและบริการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพทั้งทางด้านเวลา และต้นทุน ที่จะก่อให้เกิดความพึงพอใจสูงสุดแก่ผู้บริโภค ทำให้นักท่องเที่ยวเดินมาท่องเที่ยวซ้ำอีกครั้ง รวมถึงการแนะนำให้ผู้อื่นเดินทางมาท่องเที่ยวด้วย

ปัจจุบันประเทศไทยได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบโลจิสติกส์อย่างต่อเนื่อง โดยมีเป้าหมายเพื่อยกระดับระบบโลจิสติกส์ของประเทศไปสู่การเป็นศูนย์กลางทางการค้า การบริการ การลงทุนในภูมิภาค และอาเซียนเพื่อมุ่งสู่การเป็นประเทศที่มีรายได้สูงและเป็นประเทศนอกจากการพัฒนาด้านโลจิสติกส์ในภาคการผลิตแล้วยังให้ความสำคัญกับการพัฒนาและสร้างมาตรฐานการให้บริการโลจิสติกส์ในภาคการท่องเที่ยวโดยพัฒนาการอำนวยความสะดวกการขนส่งไปยังแหล่งท่องเที่ยว สร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้า และบริการด้านการท่องเที่ยว สนับสนุนการแลกเปลี่ยนข้อมูล

ด้านข่าวสาร (Information Flows) และด้านการเงิน (Financial Flows) ให้มีประสิทธิภาพเพื่อรองรับความต้องการด้านการท่องเที่ยวในอนุภูมิภาคในอนาคต (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560)

จากการพิจารณาเบื้องต้น พบว่าแนวโน้มการเติบโตของการท่องเที่ยวปี พ.ศ. 2564 จะมีนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางเข้าไทยประมาณ 1.2 ล้านคน ลดลงร้อยละ 82 จากปีก่อน สำหรับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวทางภาคใต้ โดยปกติจะเติบโตเฉลี่ยประมาณ 10% ต่อปี แต่ในปี พ.ศ. 2565 ในช่วง 11 เดือนแรกโตเพียง 2-3% เท่านั้น ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ผู้ประกอบการต้องเร่งปรับตัวเพื่อกระตุ้นคนไทยเที่ยวไทย ซึ่งไพรัช พิบูลย์รุ่งโรจน์ (2565) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบของการจัดการโลจิสติกส์ของแหล่งท่องเที่ยว (PIFFS Analysis) The Five Core Components of Logistics of Tourist Attractions) ที่เป็นสิ่งให้บริการแก่นักท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับการไหลหรือการเคลื่อนที่ (Flow) 5 ส่วน ประกอบด้วย การส่งต่อทางกายภาพ (Physical Flow) การส่งต่อด้านข้อมูลข่าวสาร (Information flow) การส่งต่อทางการเงิน (Financial Flow) สาธารณูปโภค (Public Utility) และความยั่งยืน (Sustainability) เพื่อให้เกิดการประสานงานกันระหว่างกิจกรรมต่าง ๆ สร้างรายได้ให้เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวในจังหวัด เพิ่มสัดส่วนรายได้จากการท่องเที่ยวต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) สูงขึ้นในระดับประเทศ (เถกิงศักดิ์ ชัยชาญ, 2555, น. 2) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งเป็นจังหวัดท่องเที่ยวสำคัญอันดับต้น ๆ ของประเทศและมีขนาดใหญ่ที่สุดของภาคใต้เพียบพร้อมไปด้วยสิ่งอำนวยความสะดวกทุกรูปแบบครบครัน มีการคมนาคมที่สะดวกทั้งทางรถ รถไฟ เรือ และเป็นที่ตั้งของสนามบินถึง 2 แห่ง คือ อำเภอพุนพินและอำเภอเกาะสมุย นอกจากนี้ยังมีท่าเรือจัมโบ้เฟอรี่ไว้รับส่งผู้โดยสารระหว่างดอนสัก-เกาะสมุย เนื่องจากมีท่าเทียบเรือขนาดกลางหลายแห่งตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี จึงทำให้การคมนาคมขนส่งทางน้ำของจังหวัดค่อนข้างสะดวก (สำนักงานสถิติจังหวัดสุราษฎร์ธานี, 2560, น. IX) จนปัจจุบันได้กลายเป็นเมืองศูนย์กลางการท่องเที่ยวของชายฝั่งทะเลอ่าวไทยตอนใต้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในอำเภอเกาะสมุยซึ่งเป็นเกาะที่ใหญ่เป็นอันดับสามของประเทศไทยรองจากเกาะภูเก็ตและเกาะช้าง ด้วยสภาพภูมิประเทศที่มีลักษณะเป็นเกาะ และมีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนแต่เป็นมนต์เสน่ห์ที่ดึงดูดใจนักท่องเที่ยวมาเยี่ยมเยือน ทำให้เกาะสมุยกลายเป็นอัญมณีเม็ดงามของเมืองไทย และส่งผลให้เกาะสมุยมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุก ๆ ด้าน (เทศบาลนครเกาะสมุย, 2560) รวมไปถึงความสะดวกในด้านการคมนาคมซึ่งอำเภอเกาะสมุย มีท่าอากาศยานนานาชาติจำนวนหนึ่งแห่ง คือ ท่าอากาศยานนานาชาติสมุย มีสายการบินทั้งในประเทศ และต่างประเทศ (สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี, 2562) ซึ่งสอดคล้องกับมุมมองของผู้บริหาร และนักธุรกิจในพื้นที่เกาะสมุย อาทิเช่น นายรามเนตร ใจกว้าง นายกเทศมนตรีนครเกาะสมุย (สยามรัฐ, 2565) ได้กล่าวว่าจากการดำเนินงานที่ผ่านมาทั้งภาครัฐ และเอกชนในกลุ่มสมาคมการท่องเที่ยวต่าง ๆ ของจังหวัดสุราษฎร์ธานีได้ร่วมกันพัฒนา และส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยวจนทำให้จังหวัดสุราษภร์ธานีมีรายได้จากการท่องเที่ยวเป็นอันดับ 3 ของภาคใต้ในปี 2560 รองจากจังหวัดภูเก็ต และกระบี่ ซึ่งรายได้และจำนวนนักท่องเที่ยว

หลักมาจากเกาะสมุยแต่ด้วยสถานการณ์ปัจจุบันที่มีเรื่องค่าเงินบาทแข็งตัว และห้องพักที่มีมากกว่าจำนวนนักท่องเที่ยวจึงทำให้ผู้ประกอบการบางรายได้รับผลกระทบ ส่วนนายกิตติสติเว่น ธาระพุทธิ ผู้จัดการทั่วไป บริษัทเรือเร็วลมพระยา จำกัด (สยามรัฐ, 2565) กล่าวว่า ตั้งแต่ปี 2561 เป็นต้นมา ผลประกอบการของบริษัทฯ ก็ลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยในปีที่ผ่านมารายได้ลดลงประมาณ 4-5% แต่ปีนี้ลดถึง 10-11% เพราะจำนวนนักท่องเที่ยวหลัก อย่างยุโรป เยอรมัน ลดลงจากสถานการณ์เศรษฐกิจโดยรวมผนวกกับเงินบาทแข็งค่ายิ่งทำให้นักท่องเที่ยวลดลงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งข้อมูลของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยระบุว่าเกาะสมุยมีปริมาณนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวจำนวนมาก ขัดกับความเป็นจริงที่นักท่องเที่ยวน้อย และปัจจัยค่าเงินบาทที่แข็งทำให้ส่งผลกระทบกับการตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยวยังเกาะสมุยของนักท่องเที่ยวต่างชาติ

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าเกาะสมุยเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เต็มไปด้วยธรรมชาติที่หลากหลายและเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงจนได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ทำให้เกาะสมุยมีจำนวนเงินหมุนเวียนในปริมาณที่เพิ่มขึ้น แต่ในทางกลับกันผลที่มาจากการส่งเสริมการท่องเที่ยวส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านเศรษฐกิจ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสังคม และด้านวัฒนธรรม กระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการท่องเที่ยว เช่น ผู้ประกอบการเอกชนปล่อยน้ำเสียลงทะเล ขยะเกลื่อนกลาดและส่งกลิ่นเหม็น มีการลักลอบขุดเจาะหน้าดิน เป็นต้น (ประภัสสร โยธารักษ์, 2557) ทำให้ระบบนิเวศถูกทำลาย จนความเป็นภาพลักษณ์สีเขียวของเกาะสมุยได้เลือนหายไป ซึ่งเห็นได้จากการที่มีสิ่งปลูกสร้างต่างๆ ถูกสร้างขึ้นจำนวนมากมาย โดยไม่ได้คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม ทำให้สิ่งแวดล้อมและธรรมชาตินั้นหายไป (สิริภัทร์โชติช่วง, ลภัสวัฒน์ ศุภผลกุลนันทร์, จิรยุทธ์ จันทนพันธ์, และณัฐพล ศรลัมพ์, 2560) อีกทั้งยังเห็นว่าด้านการคมนาคมไม่ว่าจะเป็นการขนส่งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ ได้ถูกวิจารณ์จากประชาชนและนักท่องเที่ยว ซึ่งปัญหาที่พบ เช่น พื้นผิวถนนขรุขระไม่เรียบในบางพื้นที่ ถนนแคบ แสงสว่างริมทางน้อย ป้ายบอกทางไม่ชัดเจน การจราจรติดขัด ด้านความมั่นคง ได้แก่ ปัญหาด้านความปลอดภัยชีวิตและทรัพย์สิน และการเอาเปรียบนักท่องเที่ยว เช่น การเรียกเก็บเงินเกินราคาของแท็กซี่ การชิงทรัพย์และทำร้ายนักท่องเที่ยว และปัญหาการขโมยทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว (ประภัสสร โยธารักษ์, 2557) นอกจากนี้ยังมีสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 หรือ COVID-19 เมื่อปลายปี 2019 ได้มีการแพร่ระบาดในหลายประเทศทั่วโลกรวมทั้งประเทศไทย ส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน และเศรษฐกิจอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะด้านธุรกิจการท่องเที่ยวของประเทศไทยอย่างมาก ซึ่งจังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นอีกหนึ่งจังหวัดที่ได้รับผลกระทบเป็นอย่างมาก เนื่องจากมีแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวมาเยี่ยมชมได้มากมายแต่ในปัจจุบันจำนวนนักท่องเที่ยวได้ลดลงอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นชาวต่างชาติมากกว่า 90% (ข่าวสด, 2564) ส่งผลให้การท่องเที่ยวบนเกาะเกาะสมุยหยุดชะงัก

จากรายละเอียดข้างต้น โลจิสติกส์ในปัจจุบันได้เข้ามามีบทบาทต่อการท่องเที่ยวค่อนข้างมาก ทั้งการเดินทางเข้าสู่เมืองท่องเที่ยว การอยู่ในเมืองท่องเที่ยว และการเดินทางออกจากเมืองท่องเที่ยว หรือถ้าจะกล่าวอีกอย่างหนึ่งก็คือ โลจิสติกส์ของการท่องเที่ยว ก็เป็นเรื่องที่เกี่ยวกับ

การบริหารจัดการในด้านการเคลื่อนย้าย การเชื่อมโยงสินค้า และบริการที่เกี่ยวเนื่องกับการท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นการเพิ่มศักยภาพด้านการท่องเที่ยว และทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความพึงพอใจ หรือประทับใจ มีความสะดวก รวดเร็ว และคุ้มค่าคุ้มทุนด้วย ในการนี้การจัดการโลจิสติกส์ของการท่องเที่ยวที่สมบูรณ์แบบนั้นต้องให้ความสนใจกับการจัดการการไหลเวียนของนักท่องเที่ยว การไหลเวียนของข้อมูลการท่องเที่ยว และการจัดการไหลเวียนของกระแสการเงินไปพร้อมกัน เพื่อก่อให้เกิดความพึงพอใจสูงสุดแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งนับว่าจะเป็นส่วนที่เพิ่มและสนับสนุนศักยภาพในการแข่งขันทางด้านการท่องเที่ยว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่ท่องเที่ยวในอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี และรูปแบบการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวในอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวในอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี ให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาระดับการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวในอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวในอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการท่องเที่ยวกับการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวในอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การศึกษาการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวในอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยดำเนินการเก็บข้อมูลในรูปแบบของการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ด้วยแบบสอบถามออนไลน์ (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับมาจะดำเนินการนำข้อมูลไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) และสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics)

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ขอบเขตด้านประชากรของการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวในอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผู้วิจัยได้กำหนดให้กลุ่มประชากรเป็นนักท่องเที่ยว ซึ่งเข้าไปท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี ระหว่างเดือนมกราคม พ.ศ. 2565 ถึงเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2565 แต่เนื่องจากปัจจุบันไม่มีการเก็บข้อมูลจำนวนนักท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี อย่างเป็นทางการ ผู้วิจัยจึงเลือกนำจำนวนนักท่องเที่ยวจังหวัดสุราษฎร์ธานีโดยรวม ระหว่างเดือนมกราคม พ.ศ. 2564 ถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2564 มาพิจารณาทดแทน โดยหลังจากพิจารณากรณีดังกล่าว พบว่าจำนวนนักท่องเที่ยวจังหวัดสุราษฎร์ธานีโดยรวม ระหว่างเดือนมกราคม พ.ศ. 2564 ถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2564 มีจำนวนเท่ากับ 481,340 ราย จากจำนวนประชากรดังกล่าว

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลด้านองค์ประกอบด้านการจัดการโลจิสติกส์ ข้อมูลด้านพฤติกรรมการท่องเที่ยว และการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวมาใช้ในการกำหนดแนวคิดการวิจัยเชิงปริมาณ รวมถึงแบบสอบถาม และนำไปสู่การวิจัยเชิงปริมาณเพื่อรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างโดยดำเนินการเก็บแบบสอบถามเบื้องต้นทั้งสิ้น 40 ชุด ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างใน 400 ราย และหาค่าความเชื่อมั่น CRONBACH'S ALPHA โดยพิจารณาใช้แบบสอบถามหากมีค่า CRONBACH'S ALPHA มากกว่าร้อยละ 80 หรือ 0.8

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในขั้นตอนของการวิเคราะห์ข้อมูลของการศึกษาครั้งนี้ โดยส่วนใหญ่จะใช้สถิติเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ข้อมูล จึงต้องเลือกใช้สถิติที่ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ลักษณะของข้อมูล และวัตถุประสงค์ในการใช้ข้อมูล ซึ่งจะทำให้ผลการวิจัยมีความถูกต้อง มีคุณภาพ และเป็นที่น่าเชื่อถือ สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้การวิเคราะห์ 3 ประเภท ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา ผู้วิจัยได้กำหนดการอธิบายและนำเสนอข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม และข้อมูลด้านพฤติกรรมการท่องเที่ยว โดยใช้โดยค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ส่วนการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยว ใช้การอธิบายและนำเสนอ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ในรูปแบบของตาราง สำหรับอธิบายข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมาน ผู้วิจัยได้กำหนดกระบวนการศึกษา ดังนี้

2.1 ศึกษาความสัมพันธ์ของลักษณะประชากรศาสตร์กับการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยว โดยใช้สถิติ ANOVA T-TEST, F-TEST (ONE WAY ANOVA) เพื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของประชากรศาสตร์ที่แตกต่างมีผลต่อการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน

2.2 ศึกษาข้อมูลด้านพฤติกรรมการท่องเที่ยวกับการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยว โดยใช้ค่าสถิติเพียร์สันไคสแควร์ (PEARSON CHI-SQUARE TEST) เพื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกันมีความสัมพันธ์กับการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน

ผลการวิจัย (Research Results)

การศึกษาการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวในอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีวัตถุประสงค์ สามารถแสดงผลการศึกษาได้ดังต่อไปนี้

4.1 ผลการศึกษาเชิงปริมาณ ด้านสถิติเชิงพรรณนา

จากผลการศึกษาเชิงปริมาณประชากรศาสตร์ สามารถสรุปผลการศึกษาวิจัยด้านประชากรศาสตร์ พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 47.00, อายุ 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 38.30 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 63.20 อาชีพพนักงานเอกชน คิดเป็นร้อยละ 35.75 มีรายได้ มากกว่า 30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 26.25 และใช้งบประมาณในการท่องเที่ยวต่ำกว่า 15,000 บาท ต่อครั้ง คิดเป็นร้อยละ 39.50 ตามลำดับ

จากผลการศึกษาเชิงปริมาณพฤติกรรม สามารถสรุปผลการศึกษาวิจัยด้านพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่าง พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีผู้ร่วมเดินทางในการท่องเที่ยวอำเภอเกาะสมุย 2-3 คน คิดเป็นร้อยละ 26.25 โดยมีเป้าหมายการท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนในวันหยุดคิดเป็นร้อยละ 50.00 ใช้เว็บไซต์และสังคมออนไลน์ เป็นแหล่งข้อมูลที่สืบค้นคิดเป็นร้อยละ 43.75 ใช้ระยะเวลาการท่องเที่ยว 2-7 วัน คิดเป็นร้อยละ 73.50 และมีประสบการณ์ในการท่องเที่ยว 2-3 ปี คิดเป็นร้อยละ 37.25 ตามลำดับ

จากผลการศึกษาการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยว ด้านก่อนการเดินทาง ในอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อมูล เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการสามารถให้ข้อมูลข่าวสาร และให้คำแนะนำได้เป็นอย่างดี มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด (3.84) รองลงมา ข้อมูลท่านมีความคาดหวังก่อนการท่องเที่ยวในอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี มากน้อยแค่ไหน (3.83) ข้อมูลมีการนำเสนอข้อมูลข่าวสาร และสื่อประชาสัมพันธ์ สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น แผ่นพับ เว็บไซต์ โซเชียลมีเดีย ที่พัก ร้านอาหาร บริการรถรับส่ง เป็นต้น 3.79 และข้อมูล มีการนำเสนอข้อมูลข่าวสาร และสื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว (แหล่งท่องเที่ยว) หลากหลายรูปแบบ เช่น แผ่นพับ เว็บไซต์ โซเชียลมีเดีย เป็นต้น (3.70) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

จากผลการศึกษาการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยว ระหว่างการเดินทาง ในอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี สรุปได้ว่าการศึกษาการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยว ระหว่างการเดินทาง ในอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านเป็นรายข้อ เรียงตามลำดับ ดังนี้ ข้อมูลการเดินทางท่องเที่ยวในเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี สามารถหาได้ผ่านหลายช่องทาง เช่น แผ่นพับ เว็บไซต์ โซเชียลมีเดีย เป็นต้น (3.86) ค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา ข้อมูลความหลากหลายของสถานที่ท่องเที่ยว เช่น แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ สถานบันเทิง เป็นต้น (3.84) ข้อมูลมีกิจกรรมหลากหลายให้เลือก เช่น การดำน้ำตื้น ดำน้ำลึก การล่องเรือชมทัศนียภาพหมู่เกาะต่าง ๆ การปีนผา เป็นต้น (3.83) ข้อมูลการเดินทางและการพักแรมในเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีความสะดวกในการชำระเงิน (3.81) ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวมีความเป็นเอกลักษณ์ โดดเด่น และทรัพยากรทางธรรมชาติที่ยังคงความอุดมสมบูรณ์ (3.80) ข้อมูลมีศูนย์บริการนักท่องเที่ยว เพื่อให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว (3.78) ข้อมูลมีเจ้าหน้าที่ใน

การตอบคำถาม ชี้แจ้งข้อมูลข่าวสาร ให้คำแนะนำเป็นอย่างดี (3.75) ข้อมูล มีห้องพัก/ห้องน้ำ ที่สะอาดและเพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว (3.74) ข้อมูลมีจุดแลกเปลี่ยนเงินตราสำหรับนักท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ (3.72) ข้อมูลมีบริการชำระเงินผ่านบัตรเครดิต (Credit Card) และมีบริการตู้กดเงินอัตโนมัติ (ATM) (3.72) ข้อมูลเส้นทางในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวมีความหลากหลาย (ทางบก ทางน้ำ ทางอากาศ) และอยู่ในสภาพที่ดี จึงทำให้สะดวกแก่การเข้าถึง (3.71) ข้อมูลพื้นที่สำหรับการเดินทางท่องเที่ยวในเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีสาธารณูปโภคครบถ้วนและเหมาะสม เช่น การบำบัดน้ำเสีย การกำจัดขยะ การป้องกันอัคคีภัย (3.70) ข้อมูล ตารางการเรือในแต่ละช่วงเวลามีความเหมาะสม ไม่ทิ้งช่วงนานจนเกินไป (3.68) ข้อมูลสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน (ไฟฟ้า, น้ำดื่ม, น้ำใช้) มีคุณภาพการใช้ได้ดี (3.64) ข้อมูลความปลอดภัยในสถานที่ท่องเที่ยว (3.63) ข้อมูลการเข้าถึงแหล่งร้านอาหาร เครื่องดื่ม มีราคาที่เหมาะสม และเพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว (3.62) มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

จากผลการศึกษาการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยว หลังการเดินทาง ในอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงตามลำดับ ดังนี้ ข้อมูลโดยรวมแล้วท่านได้ประสบการณ์ในการท่องเที่ยวในอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี มากน้อยแค่ไหน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด (3.85) รองลงมา คือ ข้อมูล สิ่งอำนวยความสะดวกในการการท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย (3.82) ข้อมูล โดยรวมแล้วท่านมีความพึงพอใจในการท่องเที่ยวในอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี มากน้อยแค่ไหน กับความสะดวกสบายในการท่องเที่ยวที่ท่านได้รับ มีค่าเฉลี่ย (3.81) ข้อมูล ความสะดวกในการเข้าถึงสถานที่ในการท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย (3.80) ข้อมูล การเอาใจใส่นักท่องเที่ยวของผู้ประกอบการ มีค่าเฉลี่ย (3.78) ข้อมูล ระยะเวลาการท่องเที่ยวที่ท่านได้รับ มีค่าเฉลี่ย (3.76) ข้อมูล ความปลอดภัยในการท่องเที่ยวที่ท่านได้รับ มีค่าเฉลี่ย (3.75) และข้อมูลข่าวสารของการท่องเที่ยวที่ท่านได้รับ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด (3.74)

จากผลการศึกษาวิจัยด้านองค์ประกอบด้านการจัดการโลจิสติกส์ พบว่าก่อนการเดินทาง เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการสามารถให้ข้อมูลข่าวสาร และให้คำแนะนำได้เป็นอย่างดี ส่วนในระหว่างเดินทาง พบว่าปัจจัยด้านการไหลเวียนทางกายภาพ (Physical Flow) ที่มีส่วนสำคัญคือ ความหลากหลายของสถานที่ท่องเที่ยว เช่น แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ สถานบันเทิง, ด้านการไหลเวียนทางข้อมูลข่าวสาร (Information Flows) ส่วนสำคัญคือ ข้อมูลการเดินทางท่องเที่ยวในเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี สามารถหาได้ผ่านหลายช่องทาง เช่น แผ่นพับ เว็บไซต์ โซเชียลมีเดีย เป็นต้น, ด้านการไหลเวียนทางการเงิน (Financial Flows) ส่วนสำคัญคือ การเดินทาง และการพักแรมในเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีความสะดวกในการชำระเงิน และ

ด้านสาธารณูปโภค (Public Utility) ส่วนสำคัญคือ มีห้องพัก/ห้องน้ำ ที่สะอาดและเพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว

หลังการเดินทาง โดยรวมแล้วนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ได้ประสบการณ์ในการท่องเที่ยวในอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี ในระดับมาก

จากผลการศึกษาภาพรวมการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยว ในอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด (3.77) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (1.048) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวก่อนการเดินทาง อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด (3.79) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (1.037) รองลงมาคือ การจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวหลังการเดินทาง อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย (3.79) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (1.042) และการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวระหว่างการเดินทาง อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด (3.74) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (1.042)

4.2 ผลการศึกษาเชิงปริมาณ ด้านสถิติเชิงอนุมาณ

ผลการศึกษาเชิงอนุมาน ประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างด้านประชากรศาสตร์กับการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยว ได้แก่ ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือนและงบประมาณในการท่องเที่ยว กับการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยว โดยพิจารณาใช้ค่าสถิติ ANOVA t-test, F-test (One Way Anova) และ 2) ข้อมูลพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยว โดยใช้ค่าสถิติไคสแควร์ (Chi-Square Test) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีผลการศึกษาดังนี้

4.2.1 การทดสอบสมมติฐาน สมมติฐานที่ 1 ลักษณะของประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันมีผลต่อการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน

จากผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยด้านเพศ แตกต่างกัน มีการจัดการโลจิสติกส์ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อแยกวิเคราะห์ระดับการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยว เป็นรายด้าน โดยจำแนกตามเพศ พบความแตกต่างปัจจัยด้านเพศที่แตกต่างกันมีระดับการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวที่แตกต่างกันของการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวก่อนการเดินทาง และระหว่างการเดินทาง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ส่วนการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวหลังการเดินทาง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

จากผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยด้านอายุ แตกต่างกัน มีการจัดการโลจิสติกส์ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้เมื่อแยกวิเคราะห์ระดับการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยว เป็นรายด้าน โดยจำแนกตามอายุ พบความแตกต่างปัจจัยด้านอายุที่แตกต่างกัน มีระดับการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวที่แตกต่างกันของการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวระหว่างการเดินทาง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ส่วนการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวก่อนการเดินทาง และหลังการเดินทาง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

จากผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยด้านระดับการศึกษาแตกต่างกันมีการจัดการโลจิสติกส์ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้เมื่อแยกวิเคราะห์ระดับการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยว เป็นรายด้าน โดยจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่าปัจจัยด้านระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีระดับการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวแตกต่างกันในด้านก่อนการเดินทาง ระหว่างการเดินทาง และหลังการเดินทาง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

จากผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยด้านอาชีพแตกต่างกันมีการจัดการโลจิสติกส์ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้เมื่อแยกวิเคราะห์ระดับการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยว เป็นรายด้าน โดยจำแนกตามอาชีพ พบว่าปัจจัยด้านอาชีพที่แตกต่างกันมีระดับการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวที่แตกต่างกันของการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวก่อนการเดินทาง และระหว่างการเดินทาง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ส่วนการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวหลังการเดินทาง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

จากผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันมีการจัดการโลจิสติกส์ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้เมื่อแยกวิเคราะห์ระดับการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยว เป็นรายด้าน โดยจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่าปัจจัยด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกัน มีระดับการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวแตกต่างกัน ในด้านก่อนการเดินทาง ระหว่างการเดินทาง และหลังการเดินทาง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

จากผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยด้านงบประมาณในการท่องเที่ยวต่อครั้งแตกต่างกันมีการจัดการโลจิสติกส์ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้เมื่อแยกวิเคราะห์ระดับการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยว เป็นรายด้าน โดยจำแนกตามงบประมาณในการท่องเที่ยวต่อครั้ง พบว่าปัจจัยด้านงบประมาณในการท่องเที่ยวต่อครั้งที่แตกต่างกัน มีระดับการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวแตกต่างกัน ในด้านก่อนการเดินทาง ระหว่างการเดินทาง และหลังการเดินทาง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

จากผลการวิเคราะห์ลักษณะของประชากรศาสตร์ที่กับการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยว
สมมติฐาน

H_0 : ρ = 0 มีความสัมพันธ์กัน
H_1 : ρ ≠ 0 ไม่มีความสัมพันธ์กัน

สรุปผลการวิเคราะห์ลักษณะของประชากรศาสตร์กับการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวที่มีค่า Asymp. Sig. = 0.00 และค่า P < 0.05 จึงยอมรับ H_1 นั่นคือ ลักษณะของประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันมีผลต่อการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

4.2.2 การทดสอบสมมติฐาน สมมติฐานที่ 2 ข้อมูลพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน โดยใช้ค่าสถิติเพียร์สันไคสแควร์ (Pearson Chi-Square Test) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกับการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน

สมมติฐาน

H_0 : ρ = 0 มีความสัมพันธ์กัน
H_1 : ρ ≠ 0 ไม่มีความสัมพันธ์กัน

สรุปผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกับการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน ที่มีค่า Asymp. Sig. > 0.1 และค่า P < 0.05 จึงยอมรับ H_1 นั่นคือ พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกันไม่มีความสัมพันธ์กับการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนมากเป็นเพศหญิง อายุ 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 38.30 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 63.20 อาชีพพนักงานเอกชน คิดเป็นร้อยละ 35.75 มีรายได้ มากกว่า 30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 26.25 และใช้งบประมาณในการท่องเที่ยวต่ำกว่าหรือเท่ากับ 15,000 บาท ต่อครั้ง คิดเป็นร้อยละ 39.50 ตามลำดับ ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของเกศินี โพธิ์เพชร, สุพิศ ฤทธิ์แก้ว, และสมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์ (2563) ที่พบว่านักท่องเที่ยวชาวต่างชาติส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุ 31-40 ปี อาศัยอยู่ทวีปยุโรป ศึกษาในระดับปริญญาตรี เป็นพนักงานบริษัท มีรายได้มากกว่า 1,400 USD ต่อเดือน แต่

สอดคล้องกับ ชิดชนก ศรีเมือง (2561) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 21-30 ปี มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า สถานภาพโสด อาชีพพนักงานบริษัท มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,00-20,000 บาท

การวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมการท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมการท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ส่วนมากมีผู้ร่วมเดินทางในการท่องเที่ยวอำเภอเกาะสมุย 2-3 คน คิดเป็นร้อยละ 44.25 โดยมีเป้าหมายการท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนในวันหยุดใช้ระยะเวลาการท่องเที่ยว 2-7 วัน คิดเป็นร้อยละ 73.50 มีประสบการณ์ในการท่องเที่ยว 2-3 ปี คิดเป็นร้อยละ 37.25 ตามลำดับ สอดคล้องกับผลการศึกษาของเกศินี โพธิ์เพชร, สุพิศ ฤทธิ์แก้ว, และสมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์ (2563) พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติส่วนใหญ่เดินทางท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนในวันหยุด นิยมเดินทางด้วยตัวเอง มีระยะเวลาการท่องเที่ยวน้อยกว่า 7 วัน เข้าถึงข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวจากครอบครัว/เพื่อนนิยมพักแรมแบบรีสอร์ท และชอบรับประทานอาหารไทย ประทับใจในความสวยงามของธรรมชาติ ปัจจัยจูงใจที่ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวมากที่สุดคือ ทรัพยากรธรรมชาติที่สวยงามสมบูรณ์ รองลงมาคือ ต้องการหลีกหนีวิถีชีวิตประจำวันแบบเดิม นอกจากนี้พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุสถานภาพ ที่อยู่อาศัย ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน และปัจจัยจูงใจในการท่องเที่ยว ได้แก่ ผู้ร่วมเดินทาง และสถานที่รับประทานอาหารหลักมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของนักท่องนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับการศึกษาของชิดชนก ศรีเมือง (2561) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 21-30 ปี มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า สถานภาพโสด อาชีพพนักงานบริษัท มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001-20,000 บาท และมีวัตถุประสงค์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวหรือพักผ่อนนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางมากับครอบครัว โดยได้รับข้อมูลมาจากเพื่อนหรือญาติ ส่วนใหญ่จะเดินทางมาท่องเที่ยวในวันเสาร์-วันอาทิตย์ มีแหล่งท่องเที่ยวที่สนใจมากที่สุด คือชายหาด และถ้ามีโอกาสจะมาท่องเที่ยวอีกครั้ง นอกจากนั้นผลการวิจัยด้านพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวิ พบว่า โดยภาพรวมนักท่องเที่ยวใน 4 จังหวัด มีความแตกต่างกันในหลายประเด็น ประกอบด้วยวัตถุประสงค์ในการเดินทาง ผู้ร่วมเดินทาง การได้รับข้อมูลการท่องเที่ยว ช่วงเวลาที่เดินทาง และแหล่งท่องเที่ยวที่สนใจ ยกเว้นประเด็นการกลับมาท่องเที่ยวอีกครั้งจะพบว่าไม่มีความแตกต่างกัน ส่วนผลการวิจัยด้านความคาดหวังของนักท่องเที่ยวพบว่า โดยภาพรวมนักท่องเที่ยวใน 4 จังหวัด มีความคาดหวังแตกต่างกันในด้านผลิตภัณฑ์ และบริการ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านบุคลากร ด้านกายภาพและด้านกระบวนการ เมื่อแยกวิเคราะห์เป็นรายจังหวัดพบว่า นักท่องเที่ยวที่จังหวัดชลบุรีมีความคาดหวังเรื่องความสะดวกในการเดินทางไปยังสถานที่อื่น ๆ มากที่สุด และคาดหวังในความสะอาดของสถานที่พักน้อยที่สุด นักท่องเที่ยวที่จังหวัดระยองมีความคาดหวังในสถานที่พักอยู่ใกล้แหล่งอาหารมากที่สุด และคาดหวังการได้รับส่วนลดอาหารน้อยที่สุด นักท่องเที่ยวที่จังหวัดจันทบุรีมีความคาดหวังความเป็นธรรมชาติมากที่สุด และคาดหวังการโฆษณา

ประชาสัมพันธ์ผ่านการจัดกิจกรรมน้อยที่สุด สุดท้ายนักท่องเที่ยวที่จังหวัดตราดมีความคาดหวังในสถานที่พักอยู่ใกล้แหล่งอาหารมากที่สุดและคาดหวังในความสะอาดของสถานที่พักน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูลการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยว ในอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ลักษณะประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน งบประมาณในการท่องเที่ยวต่อครั้ง มีความแตกต่างต่อการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 สอดคล้องกับกิตติชัย เจริญชัย (2559) พบว่า ผู้ประกอบการสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ที่มีเพศ อายุ ระดับ การศึกษา สถานภาพ รายได้ต่อเดือน ระดับสินค้าแตกต่างกัน มีการจัดการการตลาดโลจิสติกส์เชิงกลยุทธ์ของสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05 ส่วนผู้ประกอบการสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ที่มีประเภทของ ผลิตภัณฑ์แตกต่างกัน มีการจัดการการตลาดโลจิสติกส์เชิงกลยุทธ์ของสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์โดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05 และสอดคล้องกับธนพัฒ นะคะจัด (2563) พบว่าโลจิสติกส์การท่องเที่ยวด้านการไหลทางกายภาพแต่ละปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในอำเภอหาดใหญ่จังหวัดสงขลา ประกอบด้วยด้านสิ่งที่มีให้บริการ ด้านการเข้าถึง ด้านข้อมูลข่าวสาร ด้านเวลา ด้านการเอาใจใส่นักท่องเที่ยว ด้านความสะดวกสบาย ด้านความปลอดภัยและด้านที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ปรากฏผลการวิจัย คือตัวแปรโลจิสติกส์การท่องเที่ยวด้านการไหลทางกายภาพทั้งหมด 8 ด้าน พบว่า มี 5 ด้านที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา สามารถเรียงลำดับตัวแปรด้านที่ส่งผลมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ดังนี้ ด้านความสะดวกสบาย ด้านความปลอดภัย ด้านการเอาใจใส่นักท่องเที่ยว ด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านการเข้าถึง สามารถพยากรณ์ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในอำเภอหาดใหญ่จังหวัดสงขลา ได้ร้อยละ 68.4

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่

กลุ่มเพศทางเลือกมีจำนวนค่อนใกล้เคียงกับกลุ่มเพศชายและหญิง (ร้อยละ 20) นั่นแสดงว่า แนวโน้มในอนาคตกลุ่มเพศทางเลือก มีส่วนสำคัญในการจัดการด้านการท่องเที่ยว ซึ่งควรให้ความสำคัญกับการศึกษาเพิ่มเพิ่มในกลุ่มเพศทางเลือก เพื่อจะได้ข้อมูลเชิงลึกในกลุ่มดังกล่าว

อายุของกลุ่มตัวอย่างจะอยู่ในช่วงวัยรุ่นถึงกลุ่มวัยทำงาน นั้นแสดงว่าการท่องเที่ยวเกาะสมุย ควรให้ความสำคัญในการศึกษาพฤติกรรมในการท่องเที่ยงของกลุ่มตัวอย่างนี้ให้มาก เนื่องจากเป็นกลุ่มที่ให้ความสนใจที่จะมาท่องเที่ยวในเกาะสมุย เช่นการจัดให้มีการท่องเที่ยวแบบกิจกรรมความท้าทาย เช่น การดำน้ำ การปีนผา การเดินป่า เป็นต้น

กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีรายได้ตั้งแต่ระดับมัธยม หรือ ปวช. ขึ้นไป เป็นกลุ่มที่มีความสามารถในการท่องเที่ยว โดยปัจจุบันทางรัฐบาลมีการทำกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวซึ่งมีช่องทางที่ทำให้กลุ่มประชากรเหล่านี้สนใจที่จะเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวมากขึ้น โดยควรมีการศึกษาเพิ่มเติมว่าโครงการของรัฐบาลมีส่วนที่สนับสนุนหรือส่วนที่ทำให้เกิดการท่องเที่ยวในอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานีมากน้อยแค่ไหน และจากนโนบายของภาครัฐทำให้การท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นหรือลดลง

การเข้าถึงบริการในส่วนของแหล่งร้านอาหาร เครื่องดื่ม มีราคาที่เหมาะสม และเพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว ควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือฝ่ายประชาสัมพันธ์ที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวขอความร่วมจากร้านอาหารให้มีการแสดงราคาอาหาร และเครื่องดื่มอย่างชัดเจน และหากมีการเปลี่ยนแปลงควรมีการแจ้งราคาเพื่อให้ผู้รับบริการหรือนักท่องเที่ยวทราบก่อน และควรมีการเพิ่มเติมในส่วนการของตัวเลือกการชำระเงินออนไลน์ หลายครั้งที่นักท่องเที่ยวไม่มีเงินสดจึงไม่สามารถซื้อจากผู้ขายในท้องถิ่นได้

ข้อเสนอแนะด้านพฤติกรรมการท่องเที่ยว

จากผลการศึกษาการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวในอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่าด้านพฤติกรรมการท่องเที่ยว พบว่า ส่วนมากมีผู้ร่วมเดินทางในการท่องเที่ยวอำเภอเกาะสมุย 2-3 คน โดยมีเป้าหมายการท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนในวันหยุดใช้ระยะเวลาการท่องเที่ยว 2-7 วัน

มีประสบการณ์ในการท่องเที่ยว 2-3 ปี ดังนั้นผู้ประกอบการสามารถนำปัจจัยดังกล่าวมาประกอบการพัฒนาธุรกิจได้ เช่น มีการออกแบบห้องหักให้เหมาะสมกับการพักสำหรับ 2-3 คนเป็นหลัก เพื่อไม่ให้ใช้พื้นที่มาก หรือน้อยเกินไป ประกอบกับการออกแบบแพ็คเกจการจองสำหรับระยะเวลาการท่องเที่ยว 2-7 วัน โดยเน้นมากกว่าช่วงระยะเวลาอื่น เป็นต้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาครั้งถัดไป

การศึกษาการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวในอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นการศึกษาที่เน้นไปยังด้านพฤติกรรม และประชากรศาสตร์เป็นสำคัญ ส่งผลให้ผู้ประกอบการไม่สามารถนำไปใช้สำหรับปรับปรุงธุรกิจได้โดยตรง ดังนั้นการศึกษาครั้งถัดไปควรมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจโดยตรง เช่น ส่วนประสมทางการตลาด เพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถนำผลการศึกษาไปประยุกต์ใช้ได้ง่ายขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

กิตติชัย เจริญชัย. (2559). การจัดการการตลาดโลจิสติกส์เชิงกลยุทธ์ของสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์. *วารสารวิชาการ คณะวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 1*(2), 7-22.

เกศินี โพธิ์เพชร, สุพิศ ฤทธิ์แก้ว, และสมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์. (2563). พฤติกรรมนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติในแหล่งท่องเที่ยวขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช. *วารสารวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 37*(2), 110-136.

โกศล ดีศีลธรรม. (2548). *การบริหารแบบโลจิสติกส์*. กรุงเทพฯ: ผู้จัดการ.

คมสัน สุริยะ. (2551). *กรอบแนวคิดโลจิสติกส์สำหรับการท่องเที่ยว.* สืบค้น 2 มิถุนายน, 2564, จาก www.tourismlogistics.com

ชลิตา ตริยาวนิช และเอกนรี ทุมพล. (2562). การจัดการโลจิสติกส์ สำหรับการท่องเที่ยวในอำเภอเมือง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี, 8*(1), 23-33.

สิริภัทร์ โชติช่วง, ลภัสวัฒน์ ศุภผลกุลนันทร์, จิรยุทธ์ จันทนพันธ์, และณัฐพล ศรลัมพ์. (2560). *รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์โครงการ การพัฒนาความรู้และทักษะผู้ประกอบการมะพร้าวสมุยเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์.* กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).

สุจิตรา หนูมี. (2562). การวิเคราะห์พฤติกรรมนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์. *วารสารเศรษฐศาสตร์และกลยุทธ์การจัดการ, 7*(1), 43-68.

สุดา สุวรรณาภิรมย์. (2560). พฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวเกาะช้าง จังหวัดตราด. *วารสารปัญญาภิวัฒน์, 9*(3), 69-79.

อรุณ บริรักษ์. (2545). *Transport logistics management*. กรุงเทพฯ: ไอทีแอล เทรดมีเดีย.

แอทสยามดอทคอม. (2022). *แหล่งท่องเที่ยวในเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี*. สืบค้น 11 กรกฎาคม, 2564, จาก https://www.atsiam.com/aboutus

Coughlan, A.T., Anderson, E., Stern, L.W., & El-Ansary, A.I. (2001). *Marketing Channels*. Prentice Hall, Upper Saddle River, NJ.

Cronbach, L.J. (1990). *Essentials of psychological testing* (5th ed). New York: Harper Collins.

Freud, S. (1964). *Group Psychology and The Analysis of The Ego Sigmund Freud*. New York: Bantam Books.

Lambert, D.M., Stock, J.R., & Ellram, L.M. (2004). *การจัดการโซ่อุปทานและโลจิสติกส์* [Suppy Chain and Logistics Management] (กมลชนก สุทธิวาทนฤพุฒิ, ศลิษา ภมรสถิตย์, และ จักรกฤษณ์ ดวงพัสตรา, ผู้แปล). กรุงเทพฯ: แมคกรอ-ฮิล.

Likert, R.A. (1932). Technique for the Measurement of Attitudes. *Arch Psychological, 25*(140), 1-55.

Lumsdon, L., & Page, S. (2004). *Tourism and Transport: Issues and Agenda for the New Millennium*. London: Elsevier.

Luxembourg: European Parliament. (2002). *European Union Action in the Tourism Sector – improving support measures for sustainable tourism*. Retrieved June 22, 2021,

from https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2021-0109_EN.html

Nukjit. (2015). *ทฤษฎีของนักจิตวิทยา*. Retrieved July 11, 2021, from http://nukjit.blogspot.com/p/blog-page_90.html

Rovinelli, R.J., & Hambleton, R.K. (1977). On the use of content specialists in the assessment of criterion-referenced test item validity. *Dutch Journal of Educational Research, 2,* 49-60.

Six Facets Press (2019). *ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของซิกมันด์ ฟรอยด์ บิดาแห่งจิตวิเคราะห์*. Retrieved June 22, 2021, from https://www.sixfacetspress.net/content/4849/ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของซิกมันด์ ฟรอยด์ บิดาแห่งจิตวิเคราะห์

Yamane, T. (1973). *Statistics: an introductory analysis*. New York: Harper & Row.

บทบาทองค์กรศาสนาอิสลามตามพระราชบัญญัติการบริหาร-องค์กรศาสนาอิสลาม พ.ศ. 2540 ต่อสถานการณ์อิสลาโมโฟเบีย

Roles of Islamic Organizations Per the Royal Act Concerning the Administration of Islamic Organizations B. E. 2540 in Response to Islamophobia Circumstance

นริศ อามินเซ็น[1] นิพนธ์ โซะเฮง[2]
Naris Amincen Nipon Sohheng

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและรูปแบบสถานการณ์ อิสลาโมโฟเบีย หรือโรคเกลียดกลัวอิสลามกับผลกระทบต่อสังคมไทย (2) เพื่อศึกษา บทบาทและหน้าที่ขององค์กรศาสนาอิสลามตามพระราชบัญญัติการบริหารองค์กร ศาสนาอิสลาม พ.ศ. 2540 ในการแก้ปัญหาอิสลาโมโฟเบีย และ (3) เพื่อเสนอแนวทาง ลการวิจัยพบว่า เมื่อเราแบ่งสถานการณ์อิสลาโมโฟเบียออกเป็น 4 รูปแบบ คือ (1) การมีอคติ (2) การกีดกัน (3) การเลือกปฏิบัติ และ (4) การใช้ความรุนแรง จะพบว่า อิสลาโมโฟเบียในรูปแบบของการมีอคตินั้นในประเทศไทยสามารถพบได้โดยเฉพาะ กลุ่มที่มีแนวคิดสุดโต่ง ซึ่งจะพบมากในโลกโซเชียลมีเดีย จากข้อเขียนและการวิพากษ์วิจารณ์ในประเด็นของศาสนา แต่เมื่อมองไปยังภาพรวมในสังคมไทยยังมีไม่มาก เมื่อเทียบกับชาติตะวันตก สาหรับในรูปแบบของการกีดกันและการเลือกปฏิบัตินั้น สามารถพบเห็นสถานการณ์ในลักษณะนี้อยู่บ้างองค์การศาสนาอิสลามตามพระราชบัญญัติการบริหารองค์กรศาสนาอิสลาม ปี พ.ศ. 2540 ควรให้ความสาคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของมุสลิมในการเข้าใจ และเรียนรู้อิสลามอย่างถูกต้อง การใช้ชีวิตแบบมุสลิมที่ดี ไม่สุดโต่งไปด้านหนึ่งด้านใด พร้อมกับนาแบบฉบับของท่านศาสดามูฮาหมัด (ซ.ล) มาเป็นแนวทางในการดาเนินชีวิต เพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมอย่างมีความสุข

คำสำคัญ (Keywords): อิสลาโมโฟเบีย; การมีอคติ; การเลือกปฏิบัติ

Received: 2023-06-06 **Revised**: 2023-06-26 **Accepted**: 2023-06-28

[1] หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง Doctor of philosophy in Political Science, Ramkhamhaeng University. Corresponding Author e-mail: tosaporn.mah@kbu.ac.th

[2] หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง Doctor of philosophy in Political Science, Ramkhamhaeng University.

Abstract

The objectives of this research are (1) to analyze the problems and situation patterns; Islamophobia (2) to study the roles and duties of Islamic organizations according to the Islamic Organization Administration Act, 1997 in solving Islamophobia problems; and (3) to study offer guidelines The research found that When we divide the situation of Islamophobia into 4 types: (1) prejudice, (2) exclusion, (3) discrimination, and (4) violence, we find that Islamophobia Such forms of prejudice can be found in Thailand, especially among the extremist groups. Which can be found a lot in the social media world. from the writings and Criticism on religious issues But when looking at the overall picture in Thai society, there are not many. compared to Western nations As for exclusion and discrimination, Some situations like this can be seen. Islamic religious organizations according to the Islamic Organization Administration Act of 1997 should give priority to improving the quality of life of Muslims in understanding and learning Islam properly. good muslim life not extreme to one side along with the model of the Prophet Muhammad (saw) as a way of life for living together in a multicultural society happily

Keywords: Islamophobia; Prejudice; Discrimination

บทนำ (Introduction)

นับตั้งแต่เกิดเหตุการณ์วินาศภัยก่อการร้าย 9/11 ในประเทศสหรัฐอเมริกา เมื่อ ค.ศ. 2001 (พ.ศ. 2544) ถือเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญของแนวคิดของโรคเกลียดกลัวอิสลามในยุคใหม่ ความสนใจเรื่องความกลัวอิสลาม (Islamophobia) (จรัญ มะลูลีม, 2556, หน้า 31) ในแวดวงวิชาการและการศึกษาต่าง ๆ ได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเช่นเดียวกับสิ่งพิมพ์ทางวิชาการที่พูดถึงปรากฏการณ์นี้ ต่อมาประกอบกับเหตุการณ์ก่อการร้ายเหตุการณ์ระเบิดรถไฟที่ประเทศสเปน และประเทศอังกฤษ ในปี พ.ศ. 2547 และพ.ศ. 2548 รวมทั้งพฤติการณ์ก่อการร้ายในกลุ่มประเทศตะวันออกกลาง และอีกหลาย ๆ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทั่วโลก ส่งผลให้มีผู้เสียชีวิตจำนวนมาก รายงานข่าวผลการสืบสวนต่าง ๆ ได้เป็นการกระทำของกลุ่มติดอาวุธต่างศาสนาที่เกี่ยวข้องกับศาสนาอิสลาม ทำให้เกิดกระแส “Islamophobia” หรือความหวาดวิตกต่อศาสนาอิสลามขึ้นอีกครั้งจนกลายเป็นกระแสการศึกษาสำคัญในบริบทของโลกปัจจุบัน ที่ส่งผลต่อความมั่นคง ดังนั้น การเข้าใจปัญหา และการค้นหาแนวทางการแก้ปัญหาจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง (นิตยา งานไว, 2559)

สำหรับพัฒนาการของแนวคิดและที่มาของอิสลาโมโฟเบีย หรือโรคเกลียดกลัวอิสลาม สามารถย้อนกลับไปได้ในช่วงของการเกิดขึ้นของศาสนาอิสลามในระยะแรก ๆ ซึ่งในระยะนั้นได้เกิด

ความขัดแย้งระหว่างอารยธรรมและความเชื่อทางศาสนาที่แตกต่างกัน กลายเป็นสาเหตุของการก่อสงครามระหว่างกัน เช่น กรณีศาสนาอิสลามและศาสนาคริสต์ก่อให้เกิดสงครามครูเสด เป็นต้น นอกจากนี้ ได้มีงานวิจัยที่ได้ศึกษาประวัติศาสตร์ของความสัมพันธ์ระหว่างโลกอิสลามกับโลกตะวันตก หลายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นสงครามต่าง ๆ ความขัดแย้งเรื่องทรัพยากรธรรมชาติในเรื่องดินแดน น้ำมัน และอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเกิดขึ้นของประเทศอิสราเอลกลางดินแดนของโลกอาหรับ ตลอดจนการรุกรานของโลกตะวันตกต่ออารยธรรมอิสลาม (Said, 1978)

จากความขัดแย้งข้างต้นล้วนเป็นบ่อเกิดที่สร้างภาพให้อิสลามกลายเป็นศาสนาแห่งความรุนแรง ภายใต้แนวคิด (concept) บูรพศึกษา (orientalism) ของ Edward Said ซึ่งเป็นการมองกลุ่มประเทศเอเชียและในกลุ่มต่างวัฒนธรรมจากมุมมองของประเทศตะวันตกเป็นหลัก (Johnson, 2017) โดยมีปัจจัยทั้งภายในและภายนอกที่เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดความรู้สึกหวาดกลัวขึ้น โดยปัจจัยภายนอกศาสนาอิสลาม เกิดจากการกระทำของกลุ่มประเทศในโลกตะวันตกที่พยายามสร้างชุดความคิดและวาทกรรมให้ศาสนาอิสลามมีความน่ากลัวผ่านงานเขียน งานวิชาการ สื่อทั้งโทรทัศน์ อินเทอร์เน็ตโซเชียลมีเดีย และภาพยนตร์รวมถึงในการหาเสียงเลือกตั้งประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา นายโดนัล ทรัมป์ จากพรรครีพับรีกันได้เรียกร้องให้สหรัฐฯ ต่อต้านผู้ที่เป็นภัยคุกคามต่อสหรัฐฯ ไม่ให้เดินทางเข้าประเทศ เพื่อป้องกันการก่อการร้าย ส่วนปัจจัยภายในศาสนาอิสลามเกิดจากคนบางกลุ่มที่ใช้ความรุนแรงและสร้างความเสียหาย เช่น กลุ่มอัลกออิดะห์ กลุ่ม IS เป็นต้น เมื่อกลุ่มเหล่านี้ ก่อเหตุการณ์ที่สร้างความเสียหายก็มักจะถูกนำเสนอโดยสื่อทำให้ประชาชนในหลาย ๆ ภูมิภาคทั่วโลกเกิดความหวาดวิตกต่อชาวมุสลิม ปัจจัยเหล่านี้ยิ่งตอกย้ำภาพลักษณ์ของมุสลิม ให้ถูกนำเสนอไปในลักษณะที่ไม่ดี (The Runnymede Trust, 1997)

ในปี ค.ศ. 1997 องค์กรพัฒนาเอกชนด้านความสัมพันธ์เชื้อชาติได้จัดทำรายงานเรื่องอิสลาโมโฟเบีย: สิ่งท้าทายสำหรับเราทั้งหมด (Islamophobia: A challenge for us all) ซึ่งต่อมาแนวคิดนี้ได้ส่งอิทธิพลต่องานวิชาการทั่วโลก โดยเฉพาะหลังเหตุการณ์ตึกเวิลด์เทรดเซ็นเตอร์และกระทรวงกลาโหมของสหรัฐอเมริกา เมื่อวันที่ 11 กันยายน 2544 ทำให้เกิดกระแสความหวาดระแวงต่อผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามทั่วทั้งสหรัฐอเมริกา ต่อมาการก่อการร้ายยังลุกลามไปในหลายประเทศของยุโรป เช่น เหตุระเบิดรถไฟที่ประเทศสเปน เมื่อวันที่ 11 มีนาคม 2547 เหตุระเบิดรถไฟใต้ดิน 3 แห่งในลอนดอน เมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม 2548 ซึ่งต่อมาพฤติการณ์ก่อการร้ายก็ยังดำเนินอยู่อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในประเทศ-ฝรั่งเศส เบลเยี่ยม และเยอรมัน โดยผู้กระทำส่วนใหญ่เป็นผู้ก่อการร้ายที่ เชื่อมโยงไปถึงกลุ่มรัฐอิสลาม (Islamic State) เป็นต้น (The Runnymede Trust, 1997)

แม้ว่าจะไม่มีความชัดเจนว่าความหวาดกลัวอิสลามหรืออิสลาโมโฟเบียได้เกิดขึ้นแก่สังคมไทยเมื่อไร อาจเป็นไปได้ว่าภาวะความหวาดกลัวอิสลามเป็นของใหม่ในสังคมไทยที่ปรากฏเด่นชัดมาเมื่อไม่นานมานี้ ตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2557 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน โดยพิจารณาจากข่าวเกี่ยวกับความขัดแย้งระหว่างพุทธและมุสลิม โดยมีเหตุการณ์อย่างน้อย 5 เหตุการณ์ในเมืองไทยที่แสดงให้เห็นถึงภาวะความหวาดกลัวอิสลามที่เกิดขึ้นในสังคมไทย คือ

เช่นเดียวกันเมื่อพิจารณาถึงอำนาจหน้าที่และบทบาทของคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยที่อาจเกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาอิสลาโมโฟเบีย จะพบในบทบาท เช่น การให้คำปรึกษาแก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรมในข้อหารือต่างๆ ให้คำปรึกษาหรือข้อแนะนำเกี่ยวกับศาสนาอิสลามแก่คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดและคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิด การออกระเบียบวิธีดำเนินงาน และควบคุมดูแลการบริหารของคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด และคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิด ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมทางศาสนา และการศึกษาศาสนาอิสลาม และประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกิจการที่เกี่ยวกับศาสนาอิสลาม

สำหรับในส่วนของคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด เมื่อศึกษาถึงบทบาทและอำนาจหน้าที่ในส่วนที่อาจเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างศาสนาก็จะคล้ายกับหน้าที่ของคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย คือ ให้คำปรึกษาและเสนอความเห็นเกี่ยวกับศาสนาอิสลามต่อผู้ว่าราชการจังหวัด และกำกับดูแลและตรวจตราการปฏิบัติงานของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดในจังหวัดและจังหวัดอื่น ตามที่คณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยมอบหมาย

องค์กรสุดท้ายในพระราชบัญญัติการบริหารองค์กรศาสนาอิสลาม ปี พ.ศ.2540 คือ คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิด และน่าจะเป็นองค์กรที่สำคัญเป็นอย่างยิ่งในการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างศาสนาเพราะเป็นองค์กรพื้นฐานของการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม เป็นองค์กรที่ต้องเผชิญหน้าโดยตรงกับความขัดแย้งหากเกิดขึ้น เราพบว่าตามพระราชบัญญัติการบริหารองค์กรศาสนาอิสลาม ปี พ.ศ.2540 นั้นองค์กรมัสยิดมีบทบาทและหน้าที่สำคัญในการร่วมสร้างสังคมสันติสุข เช่น การวางระเบียบภายในมัสยิดเพื่อให้การดำเนินงานของมัสยิดเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ปฏิบัติตามคำแนะนำชี้แจงของคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย และคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด ส่งเสริมให้เกิดความสามัคคี และช่วยเหลือซึ่งกันและกันในทางที่ชอบตามบัญญัติแห่งศาสนาอิสลาม อำนวยความสะดวกและอบรมสั่งสอนสัปบุรุษประจำมัสยิดให้ปฏิบัติศาสนกิจโดยถูกต้องเคร่งครัด และส่งเสริมการศึกษาและจัดกิจกรรมที่ไม่ขัดต่อบัญญัติแห่งศาสนาอิสลาม

เห็นได้ว่าองค์กรศานาอิสลามตามพระราชบัญญัติการบริหารองค์กรศาสนาอิสลาม พ.ศ. 2540 มีบทบาทสำคัญอย่างมากสำหรับการเป็นผู้นำในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง ถึงแม้ว่าในอำนาจหน้าที่จะไม่ได้เขียนระบุไว้อย่างชัดเจน แต่ด้วยหน้าที่และความรับผิดชอบคงปฏิเสธบทบาทในการแก้ไขปัญหาอิสลาโมโฟเบียไปไม่ได้ รวมถึงสังคมส่วนรวมย่อมคาดหวังบทบาทในเรื่องดังกล่าวจากองค์กรหลักทางศาสนาเหล่านี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและรูปแบบสถานการณ์อิสลาโมโฟเบีย หรือโรคเกลียดกลัวอิสลามกับผลกระทบต่อสังคมไทย

2. เพื่อศึกษาบทบาทและหน้าที่ขององค์กรศาสนาอิสลามตามพระราชบัญญัติ-การบริหารองค์กรศาสนาอิสลาม พ.ศ. 2540 ในการแก้ไขปัญหาอิสลาโมโฟเบีย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

เป็นงานวิจัยแบบผสม (mixed-method) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. การสืบค้นข้อมูลทุติยภูมิ ส่วนที่เป็นการศึกษาจากเอกสาร (documentary research) ซึ่งเป็นการศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร แนวคิดทฤษฎีผลการศึกษาจากงานวิจัย บทความทางวิชาการ และข้อมูลสถิติที่เกี่ยวข้อง เพื่อศึกษาวิเคราะห์รูปแบบ Islamophobia ในประเทศต่าง ๆ เพื่อเปรียบเทียบให้เห็นรูปแบบของประเทศไทย

2. การสัมภาษณ์ระดับลึกผู้ให้ข้อมูลหลัก (in-depth interview) ได้แก่ จุฬาราชมนตรีหรือผู้แทน คณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย, คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด, คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิด, นักวิชาการมุสลิม โดยการคัดเลือกผู้ให้สัมภาษณ์แบบมีวัตถุประสงค์ (Purposive Sampling) เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและรูปแบบสถานการณ์อิสลาโมโฟเบียหรือโรคเกลียดกลัวอิสลามกับผลกระทบต่อสังคมไทย เพื่อศึกษาบทบาทและหน้าที่ขององค์กรศาสนาอิสลามตามพระราชบัญญัติการบริหารองค์กรศาสนาอิสลาม พ.ศ. 2540 ต่อสถานการณ์อิสลาโมโฟเบียในประเทศไทย และเพื่อเสนอแนวทางเชิงนโยบายในการแก้ไขปัญหาการเกลียดกลัวอิสลามภายใต้สถานการณ์อิสลาโมโฟเบีย

3. การวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) อาศัยการสำรวจภาคสนาม (survey study) จากผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งรูปแบบของการวิจัยที่ใช้ คือ (1) การวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) เพื่ออธิบายคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง และ (2) การวิเคราะห์ผลความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสถานการณ์อิสลาโมโฟเบีย บทบาทองค์กรศาสนาอิสลามตามพระราชบัญญัติการบริหารองค์กรศาสนาอิสลาม พ.ศ. 2540 ต่อสถานการณ์อิสลามโมโฟเบีย และเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาการเกลียดกลัวอิสลาม ภายใต้สถานการณ์อิสลาโมโฟเบีย ซึ่งผู้วิจัยเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติ

ผลการวิจัย (Research Results)

จากการศึกษาบทบาทองค์กรศาสนาอิสลามตามพระราชบัญญัติการบริหาร-องค์กรศาสนาอิสลาม พ.ศ. 2540 ต่อสถานการณ์อิสลาโมโฟเบีย สามารถสรุปได้ดังภาพที่ 1 และรายละเอียดภาพรวมดังตารางที่ 1

ความถี่ ร้อยละของข้อมูลส่วนบุคคล

(N=451)

ข้อมูลส่วนบุคคล		ความถี่	ร้อยละ
เพศ	ชาย	286	63.41
	หญิง	165	36.59
อายุ	ต่ำกว่า 30 ปี	68	15.08
	31-40 ปี	101	22.39
	41-50 ปี	146	32.37
	51-60 ปี	90	19.96
	มากกว่า 60 ปีขึ้นไป	46	10.20
ภูมิลำเนา	กรุงเทพมหานคร	225	49.89
	ปริมณฑล	226	50.11
สถานภาพสมรส	โสด	114	25.28
	สมรส	321	71.18
	หม้าย-หย่าร้าง	16	3.55
ระดับการศึกษา	มัธยมศึกษาตอนต้น	11	2.44
	มัธยมศึกษาตอนปลาย	42	9.31
	ปวช.	4	0.89
	ปวส.	37	8.20
	ปริญญาตรี	250	55.43
	สูงกว่าปริญญาตรี	107	23.73
ระดับรายได้ต่อเดือน	ต่ำกว่า 20,000 บาท	222	49.22
	20,001-40,000 บาท	152	33.70
	40,001-60,000 บาท	45	9.98
	มากกว่า 60,000 บาท	32	7.10

พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย 286 คน คิดเป็นร้อยละ 63.41 และเป็นเพศหญิง 165 คน คิดเป็นร้อยละ 36.59 มีช่วงอายุ 41-50 ปี มากที่สุด จำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 32.37 รองลงมา คือ 31-40 ปี จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 22.39 และน้อยที่สุด คือ มากกว่า 60 ปีขึ้นไป จำนวน 46 คน คิดเป็น ร้อยละ 10.20 โดยมีภูมิลำเนาอยู่ปริมณฑลกับกรุงเทพมหานคร ใกล้เคียงกัน จำนวน 226 คน และ 225 คน คิดเป็นร้อยละ 50.11 และ 49.89 ตามลำดับ

มีสถานภาพ สมรส มากที่สุด จำนวน 321 คน คิดเป็นร้อยละ 71.18 รองลงมา คือ โสด จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 25.28 และหม้าย/ หย่าร้าง จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 3.55 มีระดับการศึกษาปริญญาตรีมากที่สุด จำนวน 250 คน คิดเป็นร้อยละ 55.43 รองลงมา คือ สูงกว่าปริญญาตรีจำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 23.73 และน้อยที่สุด คือ ปวช. จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 0.89 และมีรายได้ต่อเดือน ต่ำกว่า 20,000 บาท มากที่สุด จำนวน 222 คน คิดเป็นร้อยละ 49.22 รองลงมา คือ 20,001-40,000 บาท จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 33.70 และน้อยที่สุด คือ มากกว่า 60,000 บาทจำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 7.10 ตามลำดับ

ในตอนนี้ เป็นการนำเสนอเกี่ยวกับความถี่ ร้อยละ ของความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับอิสลาโมโฟเบียและผลกระทบต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์อิสลาโมโฟเบีย และคะแนนรวมของผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจ นำเสนอเป็นตารางดังนี้

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของ ระดับการรับรู้ของผู้ตอบแบบสอบถามต่อบทบาทหน้าที่ขององค์กรศาสนาอิสลามตามพระราชบัญญัติ พ.ศ. 2540

ระดับการรับรู้	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความคิดเห็น
1. ท่านรู้จักองค์กรอิสลามตามพระราชบัญญัติบริหารองค์กรศาสนาอิสลาม พ.ศ. 2540 ซึ่งประกอบด้วย จุฬาราชมนตรี กรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย กรรมการอิสลามประจำจังหวัด และกรรมการอิสลามประจำมัสยิด	3.77	1.076	ระดับมาก
2. ท่านทราบถึงหน้าที่หลักทั่ว ๆ ไปขององค์กรศาสนาอิสลามตามพระราชบัญญัติบริหารองค์กรศาสนาอิสลาม พ.ศ. 2540	3.41	1.049	ระดับมาก
3. ท่านเคยมีปฏิสัมพันธ์หรือติดต่อขอความช่วยเหลือกับองค์กรอิสลามตามพระราชบัญญัติบริหารองค์กรศาสนาอิสลาม พ.ศ. 2540	2.72	1.285	ระดับมาก
4. ท่านคิดว่าองค์กรอิสลามตามพระราชบัญญัติบริหารองค์กรศาสนาอิสลาม พ.ศ. 2540 ปฏิบัติหน้าที่ได้เหมาะสมตามอำนาจหน้าที่	3.47	1.042	ระดับมาก

ระดับการรับรู้	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความคิดเห็น
5. ท่านคิดว่าองค์กรศาสนาอิสลามมีกิจกรรมที่ดีที่นอกเหนือจากสิ่งที่อยู่ในอำนาจหน้าที่	3.48	1.065	ระดับมาก
6. ท่านคิดว่าองค์กรศาสนาอิสลามตามพระราชบัญญัติบริหารองค์กรศาสนาอิสลาม พ.ศ. 2540 มีบทบาทน้อยเกินไปในการสร้างความเข้มแข็งให้สังคมมุสลิม	3.28	1.082	ระดับมาก
7. ท่านรู้สึกพึงพอใจต่อการทำหน้าที่โดยทั่ว ๆ ไปขององค์กรอิสลามตามพระราชบัญญัติบริหารองค์กรศาสนาอิสลาม พ.ศ. 2540	3.35	1.017	ระดับมาก
รวม	3.35	0.777	ระดับมาก

จากตาราง 3 พบว่า โดยภาพรวมมีการรับรู้ต่อกับบทบาทและหน้าที่ขององค์กรศาสนาอิสลามตามพระราชบัญญัติ พ.ศ. 2540 อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.35 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.777 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ท่านรู้จักองค์กรอิสลามตามพระราชบัญญัติบริหารองค์กรศาสนาอิสลาม พ.ศ. 2540 ซึ่งประกอบด้วย จุฬาราชมนตรี กรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย กรรมการอิสลามประจำจังหวัด และกรรมการอิสลามประจำมัสยิด อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เท่ากับ 3.77 รองลงมา คือ ท่านคิดว่าองค์กรศาสนาอิสลามมีกิจกรรมที่ดีที่นอกเหนือจากสิ่งที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.48 และน้อยที่สุด คือ ท่านเคยมีปฏิสัมพันธ์หรือติดต่อขอความช่วยเหลือกับองค์กรอิสลามตามพระราชบัญญัติบริหารองค์กรศาสนาอิสลาม พ.ศ. 2540 อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.72 ตามลำดับ

ผลการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล

คณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย มีหน้าที่โดยตรงที่จะทำให้อิสลามเป็นที่เข้าใจของคนต่างศาสนิก โดยเฉพาะการให้ความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับอิสลาม อธิบายถึงการใช้ชีวิตของมุสลิม พร้อมการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างระหว่างกลุ่มคนต่างศาสนิก โดยการใช้วิธีการอธิบาย สนทนา การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ทุกคนย่อมเห็นตรงกันว่าการใช้ความรุนแรงไม่เคยทำให้เกิดความสำเร็จ อิสลาโมโฟเบีย เกิดขึ้นได้ แต่เป็นสิ่งที่สามารถแก้ไขได้โดยสันติวิธี ซึ่งคณะกรรม การกลางอิสลามแห่งประเทศไทยต้องเป็นตัวอย่างในด้านการใช้ชีวิตตามคำสอนของอิสลาม การเป็นแบบอย่างที่ดีตามแนวทางของนบีมูฮำหมัด (ซ.ล) มุสลิมจำนวนหนึ่งขาดความเข้าใจในเรื่องศาสนา โดยการเอาความรู้ของนักวิชาการแต่ละท่านมาถกเถียงและนำมาปฏิบัติจนเกิดการไม่เข้าใจกัน และนำมาซึ่งความขัดแย้งของมุสลิมเอง เช่น ปัญหาเรื่องการดูดวงจันทร์เพื่อกำหนดวันแรกและวัน

สุดท้ายของเดือนรอมาฎอน เป็นต้น มุสลิมยังมีการปฏิบัติที่แตกต่างกัน เพราะการปฏิบัติการเผยแพร่ที่ไม่เหมือนกันทำให้คนต่างศาสนิกมองว่ามุสลิมเองก็ยังไม่มีเอกภาพ ยังไม่เชื่อหรือปฏิบัติตามผู้นำ สิ่งเหล่านี้จะทำให้เกิดความยากลำบากในการอธิบายถึงการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขต่อคนต่างศาสนิก ฉะนั้นเราต้องทำความเข้าใจ สร้างการรับรู้ร่วมกันของมุสลิม สร้างความเป็นเอกภาพให้เกิดขึ้นในกลุ่มของมุสลิมก่อน เมื่อนั้นการขอความร่วมมือในการสร้างความเป็นปึกแผ่นระหว่างคนต่างศาสนิกก็

การศึกษาถือเป็นตัวแปรสำคัญในการแก้ไขปัญหาอิสลาโมโฟเบีย การสร้างการรับรู้ในระดับเยาวชนที่นับถือศาสนาต่างกันผ่านกระบวนการศึกษา คือ การให้คนไทยได้เรียนรู้ถึงศาสนาอื่น ๆ ในประเทศไทย เช่น ศาสนาพุทธ อิสลาม คริสต์ ซิก ศาสนาพราหมณ์ และฮินดู ผ่านหลักสูตรการเรียนรู้ที่ถูกต้องและครูผู้สอนที่มีความเชี่ยวชาญ ก็จะทำให้ในอนาคตพอจะมองเห็นถึงความเป็นเอกภาพของการอยู่ร่วมกันแบบพหุสังคม แต่ในขณะนี้จากข้อมูลที่ได้มองว่าครูผู้สอนก็ไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของแต่ละศาสนามากนัก และไม่สามารถอธิบายหรือให้ความกระจ่างในเรื่องดังกล่าวได้ดีเท่าที่ควร ทำให้คนรุ่นใหม่เติบโตมาอย่างไม่มีความรู้ในเรื่องราวของแต่ละศาสนา และมีเข้าใจในศาสนาของเพื่อนน้อยเกินไป ซึ่งในอนาคตก็จะมีปัญหาเดิม ๆ เกี่ยวกับความขัดแย้งทางศาสนาเกิดขึ้นอีกเหมือนปัจจุบัน

สำหรับแนวทางในการแก้ไขปัญหา พอจะสรุปได้ดังนี้

1. มุสลิมต้องเป็นแบบอย่างที่ดี เราทุกคนต้องยอมรับว่าการที่คนต่างศาสนิกมีความเข้าใจว่ามุสลิมหัวรุนแรงนั้นมีจริง เป็นเรื่องที่ไม่อาจปฏิเสธได้ แต่มันเป็นเพียงแค่ส่วนหนึ่งที่เล็กน้อยเท่านั้น เราต้องขยายความคิดว่ามุสลิมส่วนใหญ่เป็นผู้ที่รักสงบให้กว้างขวางออกไป รวมถึงมุสลิมต้องกล้าวิจารณ์พวกเรากันเองในเรื่องของการใช้ความรุนแรง

2. การส่งเสริมแนวคิดสายกลาง เมื่อคิดวิเคราะห์โดยทั่วไป เราจะพบว่าในแต่ละศาสนาหรือแต่ละกลุ่มคน จะมีคนอยู่สามกลุ่มสามแบบเสมอ คือ 1.ผู้ที่มีแนวคิดสุดโต่งในเรื่องศาสนา 2. ผู้มีแนวคิดสายกลาง 3.ผู้ที่ไม่สนใจในเรื่องศาสนา กลุ่ม 1 และ 3 มักจะมีบทบาทมากในกลุ่มของตัวเองและมักจะทำให้เกิดปัญหาและการกระทบกระทั่งกับกลุ่มอื่นเป็นประจำ กลุ่มที่มีแนวคิดสุดโต่งจะเป็นกลุ่มที่คลั่งไคล้ในเรื่องของศาสนา และตีความตัวบทศาสนาแบบเข้มข้นซึ่งมักจะเกิดความรุนแรงระหว่างศาสนาตามมา สำหรับกลุ่มที่ไม่สนใจศาสนานั้น มักจะไม่ปฏิบัติสิ่งต่าง ๆ ตามที่ศาสนาสอนไว้ ไม่มีหลักยึดในเรื่องของคุณธรรมจริยธรรมตามแนวทางของศาสนา นับถือศาสนาแค่ในนามเท่านั้น ซึ่งก็เป็นอันตรายต่อศาสนาเช่นกัน ดังนั้นเราจะทำอย่างไรให้แนวทางสายกลางในกลุ่มที่สองมีบทบาทในการกำหนดทิศทางของกลุ่ม เพื่อจะได้เข้ากับทุกฝ่ายได้และไม่เกิดปัญหาตามมาในภายหลัง

เราสามารถขับเคลื่อนแนวคิดสายกลางผ่านกระบวนการดังต่อไปนี้ (อับดุลสุโก ดินอะ, 2015)

1) นำแนวคิดสายกลางไปเผยแผ่ในองค์กรตนเองและนอกองค์กร

2) เผยแผ่แนวคิดสายกลางให้องค์กรต่าง ๆ ทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่

3) จัดตั้งศูนย์การศึกษาแนวคิดสายกลางระดับนานาชาติและระดับประเทศ

4) จัดอบรมสัมมนาแนวคิดสายกลางระดับนานาชาติและระดับประเทศ ทำสรุปพร้อมแปลเนื้อหาที่ได้รับจากการอบรมและตีพิมพ์เผยแพร่

5) ปรับปรุงหลักสูตรอิสลามศึกษาโดยใช้แนวคิดสายกลางขับเคลื่อนทุกระดับ

6) จัดทำสื่อทุกรูปแบบในการรณรงค์แนวคิดสายกลาง

3. ส่งเสริมและสนับสนุนกระบวนการสร้างทักษะทางวัฒนธรรม ทักษะทางวัฒนธรรมเป็นส่วนหนึ่งของ “กระบวนการจัดการวัฒนธรรม” (cultural management) ที่ต้องการให้สังคมและคนที่อยู่ในสังคมรู้ว่า อะไรที่เขาควรทำ อะไรที่เขาไม่ควรทำ อะไรที่เขาควรพูดและไม่ควรพูด รวมถึงว่าควรจะเรียนรู้เรื่องราวระหว่างกันให้มากยิ่งขึ้นเพื่อความเข้าใจที่ดี ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญมากสำหรับการอยู่ร่วมกันในสังคม ซึ่งทักษะที่ว่านี้ต้องมีการฝึกฝนและเรียนรู้ระหว่างกัน ถ้าทุกคนมีทักษะเหล่านี้ในตัวเอง จะทำให้เกิดมิติทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย และสามารถเชื่อมโยงกันเพื่อให้เกิดประโยชน์หรือเพื่อการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม

ในภาพรวมนั้น ต้องบอกว่า โรคเกลียดกลัวอิสลาม หรือ Islamophobia ในไทยเป็นปัญหาที่มีความซับซ้อนและส่วนหนึ่งของปัญหาเกิดจากความไม่เข้าใจและความเข้าใจผิดของ “คนนอก” ศาสนาอิสลาม ไม่ว่าจะด้วยเจตนาหรือไม่ก็ตาม ดังนั้น ถึงเวลาแล้วที่เราต้องหันกลับมาทบทวนและตั้งคำถามกับตนเองว่า วันนี้เราได้พยายามสื่อสารออกไปยัง “คนนอก” แล้วหรือยัง ได้พยายามให้เขารู้จักอิสลามมากน้อยแค่ไหน และควรปรับตัวอย่างไรกับปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น ครั้งหนึ่ง อาจารย์สุชาติ เศรษฐมาลินี ได้กล่าวเอาไว้ว่า “สังคมสันติสุขจะเกิดขึ้นไม่ได้ ถ้าไม่เกิดสันติสุขระหว่างศาสนา สันติสุขระหว่างศาสนาจะเกิดขึ้นไม่ได้ หากไม่เกิดการทำความเข้าใจ พูดคุยกันระหว่างศาสนา และการพูดคุยทำความเข้าใจกันระหว่างศาสนาจะเกิดขึ้นไม่ได้ ถ้าแต่ละศาสนิกไม่เข้าใจในแก่นแท้ แก่นธรรมคำสอนของศาสนาตัวเอง” (สุชาติ เศรษฐมาลินี, 2563)

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งนี้

1) จัดตั้งหน่วยงานร่วมมือระหว่างอิสลาม และพุทธ

2) จัดหน่วยฝึกอบรมสำหรับผู้ที่จะทำหน้าที่มัคคุเทศก์หรือเผยแพร่ศาสนาอิสลาม

3) องค์กรศาสนาต้องชี้นำมัสยิดในการเปิดมัสยิดให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ แหล่งท่องเที่ยว (เหมือนมัสยิดฮารูน บ้านตีกดิน)

4) จัดตั้งสถาบันวะสะฏียะห์ในทุกภูมิภาคของประเทศไทย

5) พยายามลดปัญหาเล็กๆที่อาจเกิดความขัดแย้งในอนาคต เช่น อะซาน (ใช้ตัวอย่างมัสยิดบางอุทิศ)

6) องค์กรศาสนาต้องชี้นำให้เกิดการทำกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความร่วมมือกัน (เช่นที่มัสยิดท่าอิฐ)

ข้อเสนอแนะครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัญหาอิสลาโมโฟเบียในรูปแบบต่าง ๆ ทั้ง 4 ประเภทที่เกิดขึ้นในประเทศไทยเปรียบเทียบกับต่างประเทศ เพื่อนำข้อมูลของต่างประเทศมาปรับใช้ในประเทศไทย

2. ควรศึกษาถึงสาเหตุปัญหาอิสลาโมโฟเบียและผลกระทบต่อสังคมไทย

3. ควรศึกษาให้ลึกไปถึงแนวทางและการดำเนินการของภาครัฐในการจัดการปัญหาอิสลาโมโฟเบีย

เอกสารอ้างอิง (References)

จรัญ มะลูลีม. (2556). โลกมุสลิมกับการก่อการร้ายใหม่. กรุงเทพมหานคร: สำนักงาน-กองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).

นิตยา งานไว. (2559). กระแส Islamophobia ในบริบทของโลกปัจจุบัน. กองบัญชาการ-กองทัพไทย สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ, ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์.

สุชาติ เศรษฐมาลินี. (2563). Islamophobia. ใน เอกสารประกอบการบรรยายโครงการอบรมหลักสูตรพัฒนาภาวะความเป็นผู้นำศาสนายุคใหม่ ประจำปี 2563. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย.

สุเชน เลิศวีระสวัสดิ์. (2561). การเมืองอัตลักษณ์ของชุมชนมุสลิมอัต-ตักวา (วัดเกต) เชียงใหม่ภายใต้กระแส “ความหวาดกลัวอิสลาม”. ปริญญานิพนธ์ศิลปศาสตร-มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

Gallup, (2011). Islamophobia: Understanding Anti-Muslim Sentiment in the West. (https://news.gallup.com)

Johnson, J. (2017). Edward W. Said’s Orientalism: A lesson on Islamophobia. Retrieved January 21, 2021, from http://medium.com

Said, E. (1978). Orientalism. London: Penguin Books.

The Runnymede Trust. (1997). Islamophobia: A challenge for us all: Report of the Runnymede Trust Commission on British Muslims and Islamophobia. London: Runnymede Trust.

The Development of English Speaking skill for Grade 11 Students by Using Flip application in Blended learning classroom

Pitchaporn Khunnont[1] Henry Yuh Anchunda[2]

Abstract

The objectives of this study were 1) To develop and assess the quality of a blended learning using Flip application lesson plans to enhance English speak skills for grade 11 students. 2) To compare English speaking skills of grade 11 students after implementation with blended learning using Flip application lessons with CEFR's B1 level 3) To study the satisfaction of grade 11 students towards blended learning using Flip application lessons. The sample group was 30 grade 11 students in the second semester of the academic year 2022 in Sri-intharathit Pittayakom School. The research instruments were 1) blended learning using Flip application lesson plans, 2) an English speaking test, and 3) a satisfaction questionnaire. The statistics used in data analysis were means and standard deviation. The results found that the quality of the blended learning lesson plans using the Flip application to enhance English speaking skills of grade 11 students were appropriate at the highest level ($\overline{X}$= 4.83, S.D. = 0.38). Grade 11 students' speaking skill after learning through the blended learning using Flip application had an average score of 55.93 ($\overline{X}$= 55.93, S.D. = 15.45) at CEFR level B2. Students' satisfaction towards blended learning using Flip application was at the highest level ($\overline{X}$= 4.51, S.D. = 0.66).

Keywords: English speaking skill; Blended learning; Flip application

Received: 2023-05-18 **Revised**: 2023-06-24 **Accepted**: 2023-06-26

[1] Faculty of Education, Naresuan University, Phitsanulok.

Corresponding Author e-mail: pitchapornk64@nu.ac.th

[2] Faculty of Education, Naresuan University, Phitsanulok. e-mail: henryy@nu.ac.th

Introduction

English is one of the most spoken languages in the world. English is an international language that is a medium of communication between people who do not speak English as their first language. Ministry of Education It is specified in the Basic Education Core Curriculum, 2008, revised in 2017 in Thailand, to provide teaching and learning in English as a foreign language throughout the curriculum. It aims to enable learners to use English to communicate in various situations (Ministry of Education, 2008). English communication skills are listening, speaking, reading, and writing. Speaking is the fastest way to communicate. However, English speaking skill is seen as the most demanding skill (Bailey and Savage, 1994). It is not only about pronouncing words correctly, but also the ability to understand grammar, vocabulary, cultural context of language, gestures, and verbal communication skills (Chooma, 2019). Also, grammar in spoken English is different from grammar in written English (Harmer, 2015).

The Basic Education Core Curriculum is followed by Thai students who learn English as a foreign language, but despite years of constant study in class, they lack effective English speaking abilities. Umpapol and Klanrit (2020) said that the typical teaching and learning management made interactions in English seem forced, which is why Thai students found it difficult to converse in English. The students are able to practice only in the classroom with the teacher. Additionally, pupils cannot practice their skills in conversation outside of the classroom due to the environment provided. The students' speaking abilities did not quite reach their full potential.

The current focus of Thai education is on equipping students with 21st-century skills, which is an essential aspect of learning management. As a result, technology has a significant impact on how the educational system and the pursuit of lifelong learning are changed. Traditional teaching methods frequently rely on teachers, but as technology develops rapidly today, the way people teach and learn will also change (Thungkanai, 2021). The teacher's job is to simply foster a learning environment. To attain advanced learning that is both effective and more

efficient in learning, computer technology is integrated with conventional teaching and learning methods. The name of this method is blended learning.

Diverse educational innovations are used in the classroom. One of them is the development evaluation app Flip, formerly known as Flipgrid, which is an educational tool, where professors and students can produce brief online videos, discuss ideas, and interact with one another (Sakon Thirawaranu, 2016). To enhance speaking and listening abilities, this program has been used in teaching and learning in a variety of settings. With the development of learner skills in the twenty-first century, students can learn flexibly to correspond with their own needs and are capable of further study and independent knowledge acquisition (Netima Burapasiriwat, 2021). According to Mudure-Iacob and Albert (2022), the Flipgrid application also aids students in self- and peer evaluation. The students were satisfied with their progress in developing their English-speaking abilities and their knowledge of how to use digital tools to produce online video material.

The researcher needs to employ integrated learning management together with the Flip application to enhance the English-speaking abilities of Mattayom 5 students at Sri-intharathit Pittayakom School. It is a means to support students in improving their speaking abilities, learning independently, and developing learner skills for the 21st-century, which will promote learners' lifelong learning.

Research Objectives

1. To develop and assess the quality of blended learning lesson plans using Flip application to enhance English learning ability for grade 11 students.

2. To compare English speaking skills of grade 11 students after learning with blended learning lesson plan using Flip application with CEFR level B1

3. To study the satisfaction of grade 11 students towards blended learning using Flip application.

Research Methodology

According to the research objectives, this research was conducted using the following three research and development phases:

Phase 1: Developing and assessing the quality of the blended learning lesson plans using Flip application to promote English learning ability for grade 11:

1. Study content, learning standards, and indicators for grade 11 students according to The Basic Education Core Curriculum, 2008.

2. To develop the content and learning activities that were used for developing blended learning using the Flip application lesson plans to improve grade 11 students' English speaking skills, the researchers critically analyzed and synthesized various concepts, including blended learning, communicative language approaches, and speaking skill evaluation.

3. Validity check and quality assessment were done by 3 experts using a 5-level Likert rating scale before implementation to a sample group.

Phase 2: Compare English speaking skills of grade 11 students after learning with blended learning lesson plan using Flip application with CEFR level B1:

1. The lesson plan implementation was done with 30 grade 11 students from Sri-intharathit Pittayakom School. The sample was selected through clustered random sampling. The lesson was implemented for a total of 12 hours for the sample group. An English speaking posttest was used to compare grade 11 students' English speaking skills after the blended learning lesson plan using Flip application implementation.

2. Develop the rubric's criteria used to assess English speaking skills according to The Common European Framework of Reference for Languages (CEFR). As the Ministry of Education has set a goal to develop the language proficiency of learners who graduated from high school to develop English language proficiency at the level of intermediate language users' level which is compared to CEFR's B1 level.

3. Content validity and language accuracy checks were done by 3 experts using the Index of Concordance (IOC).

4. An English-speaking test was applied consisting of four situations: 1) interview 2) picture description, 3) conversations, and 4) role-play, in order to

assess, evaluate and compare students' speaking skills after blended learning using Flip application implementation with CEFR's B1 level. The English speaking test was checked by experts.

Phase 3: Study the satisfaction of grade 11 students towards blended learning using Flip application:

Studying grade 11 students' satisfaction towards blended learning using Flip application lessons was done using a questionnaire. The questionnaire consisting of 3 sections with a total of 12 items was used to assess students' satisfaction towards the blended learning using Flip application lessons. Participants were asked to rate their satisfaction level using a 1-5 level Likert rating scale ranging from strongly disagree to strongly agree. The questionnaire items were checked by experts.

Research participants

The blended learning lesson using Flip application was implemented with 30 students from grade 11 class 1, selected through cluster random sampling from grade 11 students at Sri-intharathit Pittayakom School in the second semester of the 2022 academic year.

Research Instruments

The research instruments included: 1) blended learning using Flip application lesson plans, 2) Rubrics used to assess speaking performance and an English speaking test consisting of four situations (interview, picture description, conversations, role-play), and 3) a satisfaction questionnaire.

Data analysis

The students' English-speaking skills were assessed and evaluated using a scoring rubric for four speaking situations using a rating scale from 1 to 5. Students' post-test results were compared with CEFR's B1 level. Descriptive statistics (mean

and standard deviation) were used to analyze the quality of the blended learning using Flip application lesson plans and students' satisfaction questionnaire.

Research Results

1. The results of developing and assessing the quality of the blended learning using Flip application lesson plans to enhance English speaking skills.

Results of blended learning using Flip application lesson plans development revealed that the blended learning using Flip application lesson plans consisted of 5 components: learning objectives, learning content, learning instruction, materials, and evaluation. The learning instruction consisted of 5 steps: presentation to a subject matter on Flip application, explanation and specification of speaking task, assign and practice speaking task, presentation of speaking task on Flip application, and error correction and feedback online and offline.

The results of blended learning using Flip application lesson plans quality assessment revealed that all lesson plan components were at the highest level of appropriateness ($\bar{x}$= 4.83, S.D.= 0.38). It showed that all lesson plan components were in line with the criteria of blended learning using Flip application lesson plan development and effective enough to enhance grade 11 students' English-speaking skills.

2. The results of comparing English speaking skills of grade 11 students after learning with blended learning lesson plan using Flip application with CEFR level B1.

Table 1 Compare English speaking skills of grade 11 students after learning with blended learning lesson plan using Flip application with CEFR level B1.

English Speaking test	n	total	$\bar{X}$	S.D.	%	CEFR level
Interview	30	25	17.17	5.46	68.68	C1
Picture	30	25	11.80	4.67	47.20	B1

description						
Conversation	30	25	13.60	4.55	54.40	B2
Role-play	30	25	13.37	3.02	53.48	B2
Summary		100	55.93	15.45	55.93	B2

From Table 1, it was found that the results of grade 11 students' English speaking test after learning with blended learning using Flip application lesson had an average score of 55.93 ($\bar{X}$= 55.93, S.D. = 15.45), compared to CEFR were at level B2 with statistical significance at the .05 level.

3. The result of the study on the satisfaction of grade 11 students towards blended learning using Flip application.

Table 2 the satisfaction of grade 11 students towards blended learning using Flip application.

Statements	$\bar{X}$	**S.D.**	**Result**
1. Teachers import lessons that are consistent with the learning content.	4.43	0.63	high
2. Learning activities encourage students to concentrate on the subject matter they are learning.	4.53	0.63	highest
3. The time provided for learning activities is suitable.	4.30	0.79	high
4. The blended learning using Flip application is engaging and encourages students to study.	4.47	0.57	high
Statements	$\bar{X}$	S.D.	Result
5. Students are given the chance to ask questions.	4.53	0.68	highest
6. Different methods of instruction and materials are employed.	4.60	0.56	highest
7. Students have creative initiatives in video production.	4.40	0.67	high

8. Students increase their practice of speaking English.	4.57	0.63	highest
9. The activities' level of difficulty is suitable for the students' age.	4.60	0.56	highest
10. The student's willingness to speak English is increased by the blended learning using Flip application.	4.53	0.73	highest
11. Learning content is practical and applicable to everyday life.	4.57	0.68	highest
12. Students' English speaking abilities are improved through blended learning using Flip application.	4.63	0.76	highest
Average total	**4.51**	**0.66**	**highest**

From Table 2, it revealed that students' satisfaction towards blended learning using Flip application was at the highest level ($\bar{X}$= 4.51, S.D. = 0.66).

Research Discussion

1. The results of blended learning using Flip application lesson evaluation revealed that all blended learning components (learning objective, learning content, learning instruction, materials, and evaluation) were at the highest level of appropriateness ($\bar{X}$= 4.83, S.D.= 0.38). This is a reflection that all blended learning using Flip application components were consistent with the criteria of blended learning using Flip application development and effective enough to enhance grade 11 students' English-speaking skills. The appropriateness of the blended learning using Flip application was because the researcher studied principle for grade 11 students level according to the Basic Education Core Curriculum, 2008, and selected learning content that was suitable for practicing English speaking skills. The blended learning using Flip application lesson plans were reviewed and corrected by experts. The findings were consistent with Anchunda (2020) who indicated that the developed blended learning enhancement course was generally at the highest level of appropriateness. As it was systematically constructed by first investigating the issues and demands of pre-service teachers, then conducting a critical analysis and synthesis of relevant techniques, followed by the development of learning activities. Following the development, the course received expert review and

correction. The finding was also consistent with Panita Wannapiroon (2008) who stated that to integrate teaching and learning technology with actual work, moreover, a combination of learning through e-learning and other media to learn. As a result, the blended teaching process is suitable for learning management.

2. The results of comparing English speaking skills of grade 11 students after learning with blended learning lesson plan using Flip application with CEFR level B1 showed an average score of 55.93 ($\bar{x}$= 55.93, S.D. = 15.45), compared to CEFR were at level B2 with statistical significance at the .05 level, which overall was higher than B1 level. This result was because of several factors. The lesson plans were well developed with topics that focused on students' real-life situations. The objectives of each lesson plan were clear and promoted students' speaking skills. The content was related to real-life situations which were appropriated with students. Conversations, role-plays, and additional communicative activities were used in the learning session. Moreover, the learning instruction involved technology and tasks which provided an English-speaking environment for students to practice their skills. Students were allowed to freely practice speaking at their own pace. The finding was consistent with Siemens (2005) stated that blended learning allows students to learn both in the classroom and out of the classroom. Students are free to study wherever they decide on. Additionally, until knowledge is retained, students combine what they have learned with their personal prior experiences. The finding was also consistent with U-maporn Kardkarnklai (2015) stated that blended learning is a helpful educational activity that supports independent and self-assured learning while also motivating a desire for knowledge.

3. The result of the study of students' satisfaction towards blended learning using Flip application was at the highest level ($\bar{x}$= 4.51, S.D. = 0.66). It was due to the various teaching strategies employed in each lesson. The learning environment was supportive. Every student took part in self-directed learning. Students developed their speaking abilities through practice. The activities also encouraged student interest, were suitable for their ages, and provided students the chance to practice and learn individually. Additionally, it inspired students to share their work in unique ways by using video clips. The result was consistent with Amirulloh (2021) indicated that students appreciated utilizing Flip to hone their speaking abilities and comfort with usage. Additionally, one of the benefits of using

Flip was that students were more interested in learning a speech on video rather than they were in reading or writing the lessons, which they found to be tiresome and time-consuming. The result was also consistent with Wongdaeng and Thaptimon (2020) who stated that blended learning using Flip application not only enhanced English speaking skills but also gave students a positive attitude towards learning English.

Research Suggestions

1. Recommendations for Application

1. Teachers have to update themselves on the ratios of learning activities and learning management content in order to be prepared. To ensure that learning management can accomplish its goals, guidelines for blended learning lessons should be made obvious for students to comprehend before the learning session, and learning resources and materials should be ready.

2. Blended learning can motivate learners to speak English. Different speaking topics can be added to blended learning.

2. Recommendations for Future Research

1. The Flip program should be used for research on blended learning management to improve other facets of English learning, such as reading, listening, and other skills.

2. It is necessary to conduct research on blended learning utilizing Flip application to help students at various levels improve their English-speaking abilities. It will demonstrate how successfully students' English speaking abilities may be improved through blended learning using Flip application.

References

Amirulloh, R Della & Damayanti, Ika & Citraningrum, Ellen. (2021). *Flipgrid: A Pathway to Enhance Students' Speaking Performance*. 10.2991/assehr.k.210427.014.

Anchunda, H. Y. ., & Kaewurai, W. . (2022). *A development of a blended learning enhancement course based on grammar-translation and communicative language learning approaches to enhance pre-service teachers' English language competencies for university students in preparation for public*

service entrance examination in Thailand. Kasetsart Journal of Social Sciences, 43(4), 957–968.

Bailey, Kathleen M, & Savage, Lance. (1994). *New ways in teaching speaking*. Retrieved April 1, 2023, from https://archive.org/details/newwaysinteachin0000unse_w7b8.

Burapasiriwat, N. (2021). *The Integration of Innovative Learning Application "Flipgrid" to Encourage Korean Speaking Skills of Faculty of International Studies' Students, Prince of Songkla University*. Journal of International Studies, Prince of Songkla University, 11(2), 123–158.

Chooma, Thaweesak, & Bulsathaporn, Apaporn. (2019). *Communication Strategies Used by University Students to Cope with Speaking and Listening Problems*. Humanities and Social Sciences Journal, Ubon Ratchathani Rajabhat University. 7(2): 179-194.

Harmer, Jeremy. (2015). *The Practice of English Language Teaching*. London: Pearson.

Kardkarnklai, U-maporn. (2015). *Hybrid Learning Design and Effective Components of E-Learning in English Writing Course*. Silpakorn University Journal. 35(1): 1-31.

Ministry of Education. (2008). *The Basic Education Curriculum B.E. 2551 (A.D.2008)*. Bangkok: Kurusapa Ladprao Publishing.

Mudure-Iacob, Ioana, & Albert, Carmen-Narcisa. (2022). *EMPOWERING ESP LEARNERS TO ENHANCE SPEAKING SKILLS-SOCIAL LEARNING AND THE FLIPGRID MULTIMODAL DISCOURSE*. INTED2022 Proceedings. 1317-1323.

Siemens, G. (2005). *Connectivism: A learning theory for the digital age*. International Journal of Instructional Technology & Distance Learning, 2, 3-10.

Thirawaranu, Sakon. (2016). Review Flipgrid. Retrieved July 17, 2022, from https://celt.li.kmutt.ac.th/km/index.php/ba2403zqxi/

Thungkanai, Kualtida. (2021). *Blended Learning in a New Normal*. Journal of Educational Studies, Faculty of Education, Bansomdejchaopraya Rajabhat University. 15(1): 29-43.

Umpapol, Deesapong, & Klanrit, Prayong. (2020). *THE DEVELOPMENT OF ENGLISH-SPEAKING ABILITY USING TASK-BASED LEARNING OF PRATHOMSUKSA 5 STUDENTS*. Journal of Graduate School, Sakon Nakhon Rajabhat University. 16(75): 150-156.

Wannapiroon, Panita. (2008). *Development of a Problem-based Blended learning model to Develop Undergraduate students' Critical thinking*. Doctor's thesis. Chulalongkorn University.

การพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด
Development of Buddhist Integrated Instruction at Public Space in Roi Et Province

พระครูวาปีจันทคุณ[1] พระครูสุตวรธรรมกิจ[2] สุกานดา จันทวารีย์[3]
Pharkhurvapeechantakhun, Phrakhrusutaworathammakit, Sukanda Chantawaree

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด” มีวัตถุประสงค์หลักของแผนการวิจัย คือ 1) ศึกษารูปแบบการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด 2) พัฒนาพื้นที่การเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด 3) พัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานโดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลทั้งการศึกษาวิจัยเชิงเอกสาร การวิจัยเชิงปริมาณ การวิจัยเชิง และการวิจัยเชิงปฏิบัติการ และการวิจัยและพัฒนา โดยตัวแทนพระสงฆ์และประชาชนในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด รวมประชากรกลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น จำนวน 440 รูป/คน ผลการวิจัยพบว่า 1. ศึกษารูปแบบการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด การรับรู้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14, พัฒนาและหาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า การมีส่วนร่วมพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18, ผลการทดสอบหลังเข้าร่วมกิจกรรมการอบรมโดยใช้คู่มือรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ ในครั้งที่ 1 ($\bar{x}$ = 16.20 S.D. = 0.70) และครั้งที่ 2 ($\bar{x}$ = 18.40 S.D. = 0.60) สูงกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมการอบรม ($\bar{x}$ = 1.80 S.D. = 0.95) ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างมีผลการทดสอบก่อนการใช้คู่มือรูปแบบการ

Received: 2023-06-03 **Revised**: 2023-07-22 **Accepted**: 2023-07-26

[1] วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย mahachulalongkornrajavidyalaya university RoiEt Buddhist college. Corresponding Author e-mail: selaphum.academic@gmail.com

[2] วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย mahachulalongkornrajavidyalaya university RoiEt Buddhist college

[3] วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย mahachulalongkornrajavidyalaya university RoiEt Buddhist college

จัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะและหลังการใช้คู่มือรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ **แตกต่างกัน** อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05, ความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20, รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษา ซึ่งรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวพุทธ มีคุณธรรม การรู้เท่าทันอารมณ์ การรู้จักปล่อยวางอารมณ์ที่เศร้าหมอง การฝึกให้มีสติ การบริหารจัดการอารมณ์ต่าง ๆ การพยายามละสิ่งที่ไม่ดีรักษาสิ่งที่ดีงาม พัฒนาความคิดให้มีศักยภาพและสมรรถภาพในการดำรงชีวิต เพื่อบูรณาการองค์ความรู้และชีวิตไปใช้ให้มีความสุข โดยมีกิจกรรมต่าง ๆ ในพื้นที่สาธารณะจังหวัดร้อยเอ็ดให้ประชาชนมีส่วนร่วม ได้แก่ กิจกรรมอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้าน โดยการแสดงศิลปะฟ้อนรำพื้นบ้าน กิจกรรมต่อบุญต่อธรรม โดยนำอาหารจากการบิณฑบาตไปมอบให้แก่องค์กรการกุศล เช่น บ้านพักคนชรา บ้านเด็กกำพร้า คนยากจนในบริเวณพื้นที่ในจังหวัด กิจกรรมไหว้พระสวดมนต์ เข้าค่ายคุณธรรม กิจกรรมอุ้มบุญอุ้มธรรม โดยทำบุญตักบาตรในตอนเช้าหลักจากออกกำลังกาย กิจกรรมลานธรรมล้านกีฬา โดยออกกำลังกายในตอนเช้า กิจกรรมทางสังคม เช่น ตรวจเยี่ยมแต่ละครอบครัว เป็นต้น กิจกรรมฟังธรรมนั่งสวรรค์ โดยการฟังเทศนาจากพระอาจารย์วิปัสสนา 2. พัฒนาพื้นที่การเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด ผลการประเมินศักยภาพของแหล่งการเรียนรู้ในพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ดในการนำไปพัฒนาพื้นที่การจัดการเรียนรู้ พบว่า ในภาพรวมแหล่งการเรียนรู้ในพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ดมีศักยภาพและ ความพร้อมในการนำมาพัฒนาส่งเสริมพื้นที่การจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00, ความสามารถและความต้องการร่วมกิจกรรมการพัฒนาพื้นที่การเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18, ผลการหาความต้องการและเป้าหมายการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนการพัฒนาพื้นที่การเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19, ผลพัฒนาส่งเสริมพื้นที่การเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.24, ผลการรับรองรูปแบบพื้นที่การเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22, ความพึงพอใจต่อการพัฒนาพื้นที่การเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25, การพัฒนาพื้นที่การเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยการสร้างวิสัยทัศน์และทัศนคติที่ดีร่วมกันระหว่างวัด หน่วยงานท้องถิ่นกับคนในชุมชน โดยการสอดแทรกกิจกรรมต่างๆ เช่น กิจกรรมลานธรรมลานกีฬา กิจกรรมอุ้มบุญอุ้มธรรม กิจกรรมฟังธรรมนั่งสวรรค์ กิจกรรมอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้าน กิจกรรมต่อบุญต่อธรรม กิจกรรมไหว้พระสวดมนต์ เข้าค่ายคุณธรรม กิจกรรมทางสังคม เช่น กิจกรรมไหว้พระสวดมนต์ กิจกรรมลานธรรมลานกีฬา กิจกรรมฟังธรรมนำสวรรค์ เพื่อใช้ในการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน รวมถึงการตอบสนองความต้องการของประชาชนใน

ชุมชนอย่างแท้จริง, การเปิดโอกาสให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมและเล็งเห็นถึงความสำคัญและประโยชน์ของการพัฒนาพื้นที่การจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ดร่วมกัน ส่งเสริมให้มีบุคคลต้นแบบ เช่น ปราชญ์ชาวบ้านมาให้ความรู้และมาแนะนำหรือประชาสัมพันธ์ให้เห็นความสำคัญของการพัฒนาตนเองด้วยการใช้พื้นที่การจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการ 3. พัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด การศึกษารูปแบบสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20, รูปแบบสื่อในพื้นที่สาธารธณะจะต้องใช้ได้อย่างสะดวกและเมื่อนำมาใช้แล้วช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ได้ดังนี้ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการออกแบบสื่อ 2) สื่อที่จะนำมาใช้ประกอบการเรียนการสอนต้องเป็นสื่อที่ประกอบด้วยภาพและเสียงที่มุ่งเน้นการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมท้องถิ่นให้เหมาะสมกับทุกวัย 3) สื่อมีเนื้อหาสนุกสนาน ทำให้ผู้เรียนนั้นไม่เบื่อ เช่น สื่อเกี่ยวกับวัด เกี่ยวกับศาสนา เกี่ยวกับพิธีกรรมต่าง ๆ ของศาสนาพุทธ ประเพณีวัฒนธรรมต่าง ๆ ของท้องถิ่น, การมีส่วนร่วมการพัฒนารูปแบบสื่อการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19, การส่งเสริมการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยให้ประชาชนได้นำกิจกรรมและหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต โดยการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้ชุมชน วัด และโรงเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันโดยสอดแทรกหลักธรรมอริยสัจ 4 และไตรสิกขาผ่านสื่อการจัดการเรียนรู้ เช่น วิดิทัศน์ แผ่นพับ สื่อมัลติมีเดียเพื่อการเรียนรู้ กิจกรรมไหว้พระสวดมนต์ เข้าค่ายคุณธรรม โดยในทุกกิจกรรมจะสอดแทรกสื่อการเรียนรู้ เพื่อให้ประชาชนนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้, การเปรียบเทียบการทดสอบก่อนและหลังการใช้ชุดความรู้เรื่องการพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีผลการทดสอบหลังเข้าร่วมกิจกรรมการอบรมโดยใช้ชุดความรู้เรื่องการพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ ในครั้งที่ 1 ($\bar{x}$ = 17.0 S.D. = 0.50) และครั้งที่ 2 ($\bar{x}$ = 18.90 S.D. = 0.31) สูงกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมการอบรม ($\bar{x}$ = 13.65 S.D. = 0.59) ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างมีผลการทดสอบก่อนและหลังการใช้ชุดความรู้เรื่องการพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ **แตกต่างกัน** อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05, ความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามต่อรูปแบบการพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26

คำสำคัญ (Keywords): การพัฒนา; การเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการ; พื้นที่สาธารณะ

Abstract

The research study is “development of Buddhist integrated instruction at public space in Roi et province”. This research wants to improve the teaching and learning management because the system of Thai teaching and learning does not have standard. It does not develop the students to have the knowledge as the

standard system of Thai education so the model of learning management should promote the imagine and thought and to apply the creativity-based learning (CBL) for the students. The objectives of the research program are 1) to study model of Buddhist integrated learning management at public space in Roi et province 2) to develop of Buddhist integrated learning space at public space in Roi et province 3) to develop of Buddhist integrated learning media at public space in Roi et province. The study is the Mixed Methods Research including collecting and analyzing the data, document research, quantitative research, qualitative research and research and development. The populations of the research are 440 of monks and people who live in the area of Mahachulalongkornrajavidyalaya University RoiEt Buddhist college, Niwet sub-district, Thawat Buri district, RoiEt province. The research results are

1. to study model of Buddhist integrated learning management at public space in Roi et province, the opinion of the respondents on the questionnaire of model of Buddhist integrated learning management at public space in Roi et province are found that the overall means score is 4.14 which is at high level. The local administration should participate with learning management. The Model of Buddhist learning management should have morality, emotional awareness, leaving sad emotion, conscious training, emotional management, leaving the evil, protecting and supporting the good thing to progress. It should develop the potential and capacity for life and integrate new knowledge to be success by the people who live in the community participate the activities such as activity of local culture preserving, merit making activity, praying activity, moral training activity, sport activity, social activity and dhamma learning activity. The development and efficiency of model of Buddhist integrated learning management at public space in Roi et province are found that the opinion of the respondents on model of Buddhist integrated learning management at public space in Roi et province has overall means score 4.18 which is high level, the test result after training activity using the manual of model of Buddhist integrated learning management at public space has mean score 16.20 and standard deviation score 0.70 ($\bar{\mathbf{X}}$ = 16.20 S.D. = 0.70) in the first time, and in the second time, mean score 18.40 and standard deviation score 0.60 (evaluate after the first time one week) ($\bar{\mathbf{X}}$ = 18.40 S.D. = 0.60), it is higher than training activity ($\bar{\mathbf{X}}$ = 1.80 S.D. = 0.95), so the test result of the simple target before and after using the model of Buddhist integrated learning management at public space is statistically significant difference of 0.05, and evaluation of satisfaction of the model of Buddhist integrated

learning management at public space in Roi et province has overall mean score 4.20 which is at highest level.

2. to develop of Buddhist integrated learning space at public space in Roi Et Province, the analysis result of the potential of learning space in Roi Et province to develop learning management is found that learning space in Roi Et province is potential and readiness to develop and support to be the Buddhist integrated learning space with the mean score 4.00 which is high level, the opinion of the respondents on ability and the need to participate with the activity of development of Buddhist integrated learning space at public space in Roi Et Province is found that overall mean score is 4.18 which is at high level and the result of need and the objective of using the community learning space and Buddhist integrated learning space at public space in Roi Et Province is found that the overall mean score is 4.19 which is at high level and the result of supporting the Buddhist integrated learning space at public space in Roi Et Province is found that overall mean score is 4.24 which is at high level and the result of management of Buddhist integrated learning space at public space in Roi Et Province is found that the overall mean score is 4.22 with at high level and the satisfaction of Buddhist integrated learning space at public space in Roi Et Province is found that the overall mean score is 4.24 with high level.

3. to develop of Buddhist integrated learning media at public space in Roi Et province, the study of model of Buddhist integrated learning media at public space in Roi Et province is found that the overall mean score is 4.20 with at high level, the model of media at public space must use for leaning and teaching efficiently such as 1) analyzing the data for media design 2) the media for leaning and teaching consisting of picture and sound emphasizing the local culture tourism in all generations 3) the content of media is very fun and making the learners happy not boring such as the media of temple, religious, Buddhist ceremony and local tradition and culture. The opinion of the respondents on participating with development of Buddhist integrated learning media at public space in Roi Et province is overall mean score 4.19 with at the high level, the promotion of development of Buddhist integrated learning media at public space in Roi Et province should encourage the people to arrange the activities and integrate the Buddhist teaching using in daily life. The comparison of before and after using the manual of development of Buddhist integrated learning media at public space in Roi Et province is found that the simple target groups have the test result after participating with training activity of manual of development of

Buddhist integrated learning media at public space in the first time with the mean score 17.0 and standard deviation 0.05 ($\bar{X}$ = 17.0 S.D. = 0.50) and in the second time with the mean score 18.9. and standard deviation 0.31 ($\bar{X}$ = 18.90 S.D. = 0.31), it is higher than before participating training activity with mean score 13.65 and standard deviation 0.59 ($\bar{X}$ = 13.65 S.D. = 0.59), so the simple target groups have the test result before and after using the manual of development of Buddhist integrated learning media at public space with the statistically significant difference of 0.05, and evaluation of satisfaction of the model of the manual of development of Buddhist integrated learning media at public space in Roi et province has overall mean score 4.26 which is at highest level.

Keywords: Development; Buddhist Integrated Instruction; Public Space

บทนำ (Introduction)

การจัดการเรียนการสอนของระบบการศึกษาไทยที่ผ่านมามีความล้มเหลวในกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนที่ไม่สามารถสร้างคนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ได้ คือ ไม่สามารถสร้างคนให้มีพื้นฐานการคิด วิธีการเรียนรู้ การมีทักษะในการจัดการและทักษะในการดำเนินชีวิตทิศนา แขมมณี และคณะ ได้ทำการศึกษาแบบพหุกรณี เพื่อศึกษาการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ ผลการวิจัยพบว่ายุทธวิธีที่สำคัญประเด็นหนึ่งคือ การส่งเสริมการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลายอย่างเพียงพอและอย่างต่อเนื่อง

การจัดการเรียนรู้เชิงพุทธ เป็นกระบวนการที่เป็นไปเพื่อความเจริญแห่งปัญญา ส่วนจิตวิทยาเป็นศาสตร์ที่มุ่งศึกษาถึงพฤติกรรม และกระบวนการทางจิตของมนุษย์ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อทำความเข้าใจ อธิบาย ทำนาย และควบคุม หรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์ ซึ่งความพยายามที่มนุษย์จะทำความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติของจิตใจและพฤติกรรมของมนุษย์ด้วยกันเองนั้นมีมาเนิ่นนานแล้ว การรับรู้เป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการเรียนรู้เชิงพุทธที่ให้ความสำคัญแก่การรับรู้สิ่งที่ดีงามถูกต้อง (สัทธรรม) จากการเรียนรู้โดยกัลยาณมิตร (สัตบุรุษ) ที่มีองค์ประกอบของการรับรู้ 3 ประการคือ 1. อายตนะภายใน ได้แก่ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ 2. อายตนะภายนอก คือ รูป เสียง กลิ่น รส สิ่งที่ถูกต้องกาย (โผฏฐัพพะ) ธรรมารมณ์ (อารมณ์ที่เกิดจากใจ) และ 3. วิญญาณ คือ ความรู้ การพัฒนาความสามารถในการรับรู้ ที่จะช่วยให้เกิดการรับรู้ตรงตามความเป็นจริงคือ สติ (Mindfulness) ที่ช่วยให้รู้เท่าทันอารมณ์ตามความเป็นจริงได้ (Active listening) ซึ่งให้ความสำคัญกับการทำความเข้าใจในชีวิตปัจจุบันนี้ซึ่งสามารถนำมาปรับใช้ในการแก้ปัญหาความทุกข์ของระดับปัจเจกและระดับสังคมได้ การเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในมิติของการปรับศาสตร์เข้าหาพระพุทธศาสนา จึงเป็นการนำเสนอการเรียนรู้สติในร่างกายและจิตใจมนุษย์ เพื่อก่อให้เกิดองค์ความรู้ความเข้าใจธรรมชาติของร่างกาย จิตใจ ที่เป็นสมบัติดั้งเดิมของมนุษย์ว่าร่างกายนี้พัฒนาการ

เรียนรู้ได้ด้วยวิวัฒนาการการสร้างสรรค์แห่งสติ ในฐาน กาย เวทนา จิต ธรรม เป็นระบบก่อเกิดขึ้นมาเพื่อปกป้องอกุศลกรรม และการจัดกระบวนการที่เพียบพร้อม (สัปปายะ) ยังเป็นองค์ความรู้พื้นฐานที่จะพัฒนาไปสู่ขั้นของความสามารถของมนุษย์ในการกำหนดรู้การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างร่างกายและจิตใจของมนุษย์ให้เกิดความสุข ซึ่งจะส่งผลให้การดำเนินชีวิตของผู้เรียนรู้ประสบความสำเร็จ มีสภาวะที่เป็นปกติสุขเหมาะแก่การพัฒนาไปเป็นคนดีคนเก่ง คนมีความสุข ก่อเกิดความสัมพันธ์ที่ดีทางสังคม ตลอดจนมิติของการสร้างพื้นฐานในการปฏิบัติธรรมในลำดับต่อไป ด้วย ปัจจุบันได้มีการปฏิรูปการศึกษาในหลายประเทศ ในระยะแรกของการปฏิรูปการศึกษานักการศึกษาได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับกระแสของทฤษฎีการศึกษาใหม่ ๆ ที่สนใจเกี่ยวกับการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งเป็นแนวคิดที่ศึกษาเกี่ยวกับการใช้ปัญญาเป็นฐาน ที่สามารถควบคุมความประพฤติที่ถูกต้อง จิตใจที่มั่นคง และการใช้ปัญญาในการเรียนรู้ที่สามารถเข้าใจสรรพสิ่งต่าง ๆ และการจัดการความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในขณะที่ความรู้ใหม่ ๆ ได้มีการขยายตัวเพิ่มขึ้นมากมาย ทั้งมีความรู้ที่แยกส่วนเฉพาะด้านเกิดใหม่ตลอดเวลาอันมีผลจากการวิจัยและพัฒนา แต่การจัดการเรียนการสอนแบบแยกส่วน ทำให้ผู้เรียนมีความรู้สึกว่าวิชาต่าง ๆ ที่เรียนไม่สัมพันธ์กับชีวิตจริง จึงเป็นเรื่องจำเป็นอย่างยิ่งที่ควรจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนเห็นถึงความสัมพันธ์ของเรื่องราวต่าง ๆ อย่างเป็นองค์รวมที่เชื่อมโยงเข้าด้วยกัน ผู้สอนจำเป็นต้องเลือกใช้ และดัดแปลงวิธีสอนให้เหมาะสมกับบทเรียน โดยนำแนวคิด เทคนิค และวิธีการเข้ามาช่วย เพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างกว้างขวางและเข้าถึงแก่นของความรู้ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทำกิจกรรมอย่างจริงจัง มีการระดมความคิดภายในกลุ่ม เป็นการพัฒนาด้านสังคมให้กับผู้เรียนและวิธีการสอนรูปแบบหนึ่งที่เป็นวิธีการที่มุ่งให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างเป็นองค์รวม รู้และเข้าใจถึงความเป็นจริงของธรรมชาติที่สัมพันธ์กับชีวิตจริง คือ การจัดการเรียนการสอนตามแนวพุทธ

แนวทางในการจัดการศึกษาตามแนวพุทธ เป็นการศึกษาเพื่อรู้ความจริงของธรรมชาติ และพัฒนาคนบนฐานของธรรมชาติโดยยึดถือทางสายกลาง คือ ความพอดีที่จะให้ถึงจุดหมาย และตรงกับความจริง ไม่ให้สุดโต่ง เอียงสุด ซึ่งจะพลาดจากตัวความจริง ที่เป็นลักษณะทั่วไปอย่างหนึ่งของพระพุทธศาสนา สามารถสะท้อนแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในบริบทแห่งสังคมไทยยุคปัจจุบัน ทั้งนี้ การจัดการศึกษา ตามแนวพุทธ เป็นการจัดการศึกษาที่เชื่อมโยงหลักพุทธธรรมเข้าไปในการจัดการเรียนการสอน มุ่งเน้นให้นักเรียนเป็นคนดี ยืนหยัดอยู่ในสังคมได้อย่างเข้มแข็ง ซึ่งมีจุดเน้นที่สำคัญ คือ การพัฒนานักเรียนให้สามารถ กิน อยู่ ดู ฟัง เป็นโดยใช้ปัญญาให้เกิดประโยชน์แท้จริงต่อชีวิต ซึ่งในการจัดการเรียนการสอนจะต้องจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศ (ปรโตโฆสะ) ที่เป็นกัลยาณมิตรเอื้อในการพัฒนานักเรียนอย่างรอบด้าน ด้วยวิถีวัฒนธรรมแสวงปัญญา ทั้งนี้การพัฒนานักเรียนดังกล่าว จัดผ่านระบบไตรสิกขา ที่นักเรียนได้ศึกษาและปฏิบัติทั้ง ศีล สมาธิ และปัญญา ที่มีความรู้ที่ถูกต้อง มีศักยภาพในการคิด การแก้ปัญหาที่แยบคาย (โยนิโสมนสิการ) ให้กับนักเรียนอย่างเป็นองค์รวม ซึ่งผลที่เกิดจากการพัฒนานักเรียน นักเรียนจะสามารถ 1) พัฒนาตนเองด้านความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางวัตถุ 2) พัฒนาตนเองทางด้านความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทาง

สังคม 3) พัฒนาตนเองทางด้านจิตใจที่อาศัยสมาธิเป็นตัวแกนในการฝึก และมีบทบาทออกมาทางเจตจำนงและ 4) พัฒนาตนเองทางด้านปัญญา ความรู้ความเข้าใจ คิดได้ หยั่งเห็น

จากความเป็นมาและความสำคัญของการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน จะเห็นได้ว่าเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 และการจัดการศึกษาไทย 4.0 ซึ่งการจัดการเรียนรูปแบบนี้เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปแล้วว่าสามารถส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนได้ด้วยนั้นมาผนวกกับการจัดการรู้สร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน จึงเป็นปัญหาที่ผู้วิจัยมีแนวคิดในการวิจัยการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. ศึกษารูปแบบการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด
2. พัฒนาพื้นที่การเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด
3. พัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1.1 รูปแบบการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน ทั้งการวิจัยเชิงเอกสา เชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ และเชิงปฏิบัติการ โดยมุ่งเน้นพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการ รวมทั้งพัฒนาพื้นที่และสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ เพื่อนำไปสู่เป้าหมายของโครงการที่เน้นพัฒนาคุณภาพชีวิตและการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยมีวิธีการศึกษาใน 4 ลักษณะ ได้แก่

1. การศึกษาในเชิงเอกสาร (Documentary Study) เป็นการศึกษาจากเอกสาร หนังสือ ชุดความรู้ เว็บไซต์ เฟซบุ๊ค และกิจกรรมการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ ดังนี้

1) ศึกษาข้อมูลนโยบาย ยุทธศาสตร์ และการดำเนินการของโครงการการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ

2) ศึกษาแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ

3) ศึกษาการบูรณาการการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะกับกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา ประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่นรวมทั้งพัฒนาพื้นที่และสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ

4) ศึกษากระบวนการการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะโดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปบูรณาการเข้ากับพื้นที่สาธารณะที่เข้าร่วมโครงการ

5) ศึกษาวิเคราะห์ผลการดำเนินการของการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะที่สอดคล้องกับเป้าหมายของการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการ รวมทั้งพัฒนาพื้นที่

และสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ เพื่อนำไปสู่เป้าหมายของโครงการที่เน้นพัฒนาคุณภาพชีวิตและการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาในพื้นที่สาธารณะให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2. การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยดำเนินการดังนี้

1) ดำเนินการออกแบบเครื่องมือ/แบบสอบถามเพื่อทำการสำรวจความคิดเห็นของพระภิกษุ-สามเณรและประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

2) การสำรวจความคิดเห็น การรับรู้และการเข้าร่วมกิจกรรมของการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด จากกลุ่มตัวอย่างพระสงฆ์และประชาชน จำนวน 400 รูป/คน

3) วิเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจความคิดเห็นการมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

4) จัดการข้อมูลในเชิงปริมาณเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

3. การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยดำเนินการดังนี้

1) การสัมภาษณ์คณะกรรมการพัฒนาบึงพลาญชัย ผู้แทนวัฒนธรรมจังหวัด ผู้แทนอำเภอเมืองและผู้แทนนักวิชาการพัฒนาชุมชนและสังคมในระดับมหาวิทยาลัย จำนวน 10 รูป/คน เพื่อทราบนโยบายและแนวปฏิบัติของการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

2) สัมภาษณ์และสนทนากลุ่มร่วมกับคณะสงฆ์และตัวแทนภาครัฐ ผู้นำท้องถิ่นในระดับอำเภอ จำนวน 10 รูป/คน เพื่อทราบแนวทางการดำเนินการตามเป้าหมายของการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

3) การสนทนากลุ่มและการส่งเสริมกิจกรรมการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

4) ประมวลข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่มจากผู้ใช้ข้อมูลในเชิงคุณภาพแล้วนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์เพื่อให้เห็นกระบวนการดำเนินการตามการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

4. การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) โดยเป็นกระบวนการพัฒนาชุดความรู้ตัวชี้วัด และกระบวนการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ดังนี้

1) การพัฒนาชุดความรู้เรื่องการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 1 ชุด

2) การถวายความรู้กับพระภิกษุฝ่ายปกครองและสัมมนาให้ความรู้แก่ผู้นำชุมชนในระดับตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

3) การส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

4) การเสริมสร้างเครือข่ายพระสงฆ์และผู้นำชุมชนในการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยเป็นความร่วมมือของคณะสงฆ์ ภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคประชาชน ภาคเอกชนและมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

5) วิเคราะห์องค์ความรู้ ตัวชี้วัด และผลลัพธ์ของการขับเคลื่อนการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

1.2 พื้นที่ในการศึกษาวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด” ใช้พื้นที่ในการศึกษา ได้แก่ วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งเป็นพื้นที่สาธารณะที่มีประชาชนมาใช้ประโยชน์จำนวนมาก

1.3 ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant)

ประชากร หมายถึง ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ ประชาชนในตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 9,120 คน

กลุ่มตัวอย่าง หมายถึง ตัวแทนของประชากรที่อาศัยอยู่ในตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวนทั้งสิ้น 9,120 คน จากนั้นเปิดตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ใช้วิธีการสุ่มตามสัดส่วนของจำนวนประชากร แบบเจาะจง (Purposive sampling)

1. การวิจัยเชิงปริมาณ โดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างจากประชาชนในพื้นที่ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อให้ทราบถึงความคิดเห็น การรับรู้ และการมีส่วนร่วมในการดำเนินการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด จำนวน 400 คน โดยในเบื้องต้นพบว่าประชาชนในตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด มีจำนวน 9,120 คน คณะผู้วิจัยสามารถใช้สูตรของทาโร่ ยามาเน่ ที่กำหนดให้ ดังนี้

$$n = \frac{N}{1+N\,(e)^2}$$

มีความเชื่อมั่น 95% และให้มีความคลาดเคลื่อน 5% (e = .05) โดยใช้สูตรของ Taro, Yamane (1973) ดังนี้

วิธีทำ

$$\frac{9{,}120}{1 + 9{,}120\ (.05)^2}$$

2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย

1) กลุ่มตัวแทนวัฒนธรรมจังหวัด ผู้แทนอำเภอเมืองและผู้แทนนักวิชาการพัฒนาชุมชนและสังคมในระดับมหาวิทยาลัย จำนวน 10 รูป/คน

2) กลุ่มตัวแทนภาครัฐ ผู้นำท้องถิ่นในระดับอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 10 รูป/คน รวมประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ รวมจำนวน 420 ราย

3. ผู้ให้ข้อมูลและร่วมกิจกรรมการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ได้แก่พระสงฆ์ฝ่ายปกครองและประชาชนในพื้นที่ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

1) พระสงฆ์ฝ่ายปกครอง จำนวน 5 รูป

2) ผู้นำชุมชน ประชาชน จำนวน 5 คน

3) กลุ่มตัวแทนภาครัฐ จำนวน 5 คน

4) กลุ่มตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 5 คน

เครื่องมือการวิจัย

คณะผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือการวิจัยที่หลากหลาย ประกอบด้วย 1) แบบสอบถาม 2) แบบสัมภาษณ์ 3) การสนทนากลุ่ม 4) ชุดกิจกรรมและกระบวนการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด และ 5) การสังเกตพฤติกรรมและกิจกรรมของผู้เข้าร่วมกิจกรรม โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. แบบสอบถาม (Questionnaire) จัดทำขึ้นเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลความคิดเห็น การรับรู้ และการมีส่วนร่วมในการดำเนินการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด จากกลุ่มตัวอย่างพระสงฆ์และประชาชน จำนวน 400 รูป/คน โดยมีเนื้อหาของแบบสอบถาม ดังนี้

- ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา
- ตอนที่ 2 การรับรู้และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ
- ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ
- ตอนที่ 4 การส่งเสริมกิจกรรมการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ

2. แบบสัมภาษณ์ (Interview) เพื่อสัมภาษณ์ตัวแทนวัฒนธรรมจังหวัด ผู้แทนอำเภอเมืองและผู้แทนนักวิชาการพัฒนาชุมชนและสังคมในระดับมหาวิทยาลัย ตัวแทนภาครัฐ ผู้นำท้องถิ่นในระดับอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด เช่น

1) แนวคิดและหลักการดำเนินการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด

2) การเสริมสร้างการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด

3) การส่งเสริมการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยให้ประชาชนได้นำกิจกรรมและหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต

4) การสนับสนุนการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ดของคณะสงฆ์และประชาชนในตำบลในเมือง อำเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

5) การบูรณาการกิจกรรมการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ดระหว่างคณะสงฆ์กับชุมชนท้องถิ่น

6) นโยบายและกลไกการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด

7) ปัญหา อุปสรรค ของการมีส่วนร่วมและการขับเคลื่อนการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด

3. การประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) โดยมีแนวทางการสนทนากลุ่มดังนี้

1) นโยบายและกลไกการส่งเสริมการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด

2) การเสริมสร้างการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด

3) การพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ดโดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาประยุกต์กับกิจกรรมทางวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น

4) การส่งเสริมการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยให้ประชาชนได้นำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต

5) การบูรณาการกิจกรรมของชุมชนท้องถิ่น กิจการพระพุทธศาสนาร่วมกับการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด

6) ปัญหา อุปสรรค ของการมีส่วนร่วมการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด

4. ชุดกิจกรรมและกระบวนการส่งเสริมการดำเนินการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด ประกอบด้วย

1) การพัฒนาชุดความรู้เกี่ยวกับการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด

2) การถวายความรู้กับพระภิกษุฝ่ายปกครองและสัมมนาให้ความรู้แก่ผู้นำชุมชนในระดับตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

3) การส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

4) การเสริมสร้างเครือข่ายพระสงฆ์และผู้นำชุมชนในการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยเป็นความร่วมมือของคณะสงฆ์ ภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคประชาชน ภาคเอกชนและมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

5) วิเคราะห์องค์ความรู้ ตัวชี้วัด และผลลัพธ์ของการขับเคลื่อนการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

5. การสังเกตกิจกรรมและพฤติกรรม โดยเป็นการสังเกตการณ์ รูปแบบการเรียนรู้และการพัฒนากิจกรรมที่เหมาะสมกับการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ประกอบด้วยกิจกรรมดังต่อไปนี้

1) กิจกรรมลานธรรมล้านกีฬา โดยออกกำลังกายในตอนเช้า

2) กิจกรรมอุ้มบุญอุ้มธรรม โดยทำบุญตักบาตรในตอนเช้าหลักจากออกกำลังกาย

3) กิจกรรมฟังธรรมนั่งสวรรค์ โดยการฟังเทศนาจากพระอาจารย์วิปัสสนา

4) กิจกรรมอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้าน โดยการแสดงศิลปะฟ้อนรำพื้นบ้าน

5) กิจกรรมต่อบุญต่อธรรม โดยนำอาหารจากการบิณฑบาตไปมอบให้แก่องค์กรการกุศล เช่น บ้านพักคนชรา บ้านเด็กกำพร้า คนยากจนในบริเวณพื้นที่ในจังหวัดร้อยเอ็ด

รวมทั้งการใช้เทคนิค SWOT เพื่อศึกษาวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค ผลกระทบของการดำเนินการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด รวมทั้งวิเคราะห์เพื่อให้เห็นความสอดคล้องของกิจกรรมกับการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่บึงพลาญชัย

สำหรับการสร้างเครื่องมือการวิจัย ได้ดำเนินการดังนี้

1) สำรวจหนังสือ รายงานการวิจัย ชุดความรู้ ว่าด้วยการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

2) การนำข้อมูล ความรู้ที่รวบรวมไว้มาสร้างเป็นเครื่องมือการวิจัยทั้งแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ สนทนากลุ่ม และประเด็นการวิจัยอื่น ๆ

3) การตรวจสอบความเที่ยงตรง เนื้อหาของเครื่องมือ และความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยคณะนักวิจัย

4) ดำเนินการออกแบบเครื่องมือการวิจัยที่ครอบคลุมและสอดคล้องกับประชากร/กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยพิจารณาจากการอธิบายตามทัศนะของผู้ให้ข้อมูล

5) การตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย โดยผู้ทรงคุณวุฒิของสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

6) การวิเคราะห์เครื่องมือก่อนนำไปใช้ในการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

7) การนำเครื่องมือไปเก็บรวบรวมข้อมูลตามที่กำหนดไว้

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการปฏิบัติการวิจัย

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ คณะผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการเก็บข้อมูลการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยการรวบรวมข้อมูลหลายส่วนที่ต้องทำการรวบรวมข้อมมาประกอบกันให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูล โดยได้รับคำแนะนำจากผู้อาวุโสหรือผู้เชี่ยวชาญในพื้นที่กลุ่มเป้าหมาย ในการเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เมื่อได้รายชื่อแล้ว คณะผู้วิจัยก็จะนัดหมายเพื่อสอบถามข้อมูลหรือไม่ก็เชิญผู้ให้ข้อมูลสำคัญเหล่านั้นด้วยตนเองเพื่อมาร่วมพูดคุยกันรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม ซึ่งสามารถตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลได้เป็นอย่างดี โดยเทคนิคที่ใช้ในการเก็บข้อมูล โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1) การศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พร้อมการค้นหา วัด ชุมชน และองค์กรต้นแบบที่ดำเนินการเกี่ยวกับการสร้างการรับรู้ การพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามที่กำหนดไว้

2) การขอหนังสือจากสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อนำลงไปขอความร่วมมือในพื้นที่หรือองค์กรที่ศึกษา

3) นำข้อมูลเชิงเอกสารจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มาวิเคราะห์สังเคราะห์เป็นข้อมูลด้านการดำเนินการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

4) การสัมภาษณ์และการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) ร่วมกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อศึกษาเกี่ยวกับสร้างองค์ความรู้ กิจกรรม และแนวการปฏิบัติเพื่อการสร้างการรับรู้ การมีส่วนร่วมการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

5) กำหนดการอบรมเชิงปฏิบัติการในพื้นที่ โดยมีการนิมนต์พระสงฆ์ฝ่ายปกครองที่เป็นตัวแทนของจังหวัด พระสงฆ์ในเขตปกครองตำบลในเมือง ผู้นำภาครัฐที่เป็นตัวแทนของจังหวัด นายกองค์กรบริหารส่วนตำบล และผู้นำชุมชน เป็นต้น เข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการ

6) การพัฒนาโครงการและกิจกรรมด้านการเสริมสร้างองค์ความรู้และแนวปฏิบัติเพื่อการสร้างการรับรู้ พัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

7) การสังเกตพฤติกรรม ซึ่งเป็นการสังเกตพฤติกรรมและการเรียนรู้ชุมชนผู้ที่เข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติและฝ่ายต่าง ๆ เพื่อหาแนวทางการสร้างและการใช้องค์ความรู้และกระบวนการปฏิบัติเพื่อการพัฒนากระบวนการสร้างการรับรู้ พัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

8) สนับสนุนให้เกิดการถ่ายทอดและส่งต่อองค์ความรู้เผยแผ่ความรู้และแนวปฏิบัติเรื่องการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด รวมทั้งการสัมมนาการประชุมเชิงปฏิบัติการตลอดจนผลักดันการใช้องค์ความรู้และแนวปฏิบัติเรื่องการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่บึงพลาญชัย ให้เป็นบทเรียนและแนวทางการทำงานของ ชุมชน และองค์กรต้นแบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เพื่อให้การเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่บึงพลาญชัยเป็นต้นแบบในพื้นที่สาธารณะแห่งอื่น ๆ ในจังหวัดร้อยเอ็ดและจังหวัดอื่น ๆ อีก

9) การประสานเครือข่ายเพื่อร่วมสนับสนุนกิจกรรมการให้ความรู้และแนวปฏิบัติเพื่อพัฒนากระบวนการสร้างการรับรู้ พัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นต้น

10) การสรุปบทเรียนและการวิเคราะห์ผลการอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อพัฒนาเป็นแบบความยั่งยืนและกระบวนการเชิงสังคม เพื่อพัฒนาเป็นรูปแบบ กระบวนการสร้างการรับรู้ พัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

การจัดหมวดหมู่และการตรวจสอบข้อมูล

การจัดหมวดหมู่และการตรวจสอบข้อมูล คณะผู้วิจัยได้ใช้เวลาช่วงท้ายนี้เป็นช่วงที่ต้องรวบรวมข้อมูลออกมาเป็นชุดและหาแนวทางให้ได้ข้อมูลตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยคณะผู้วิจัยได้ใช้เวลานี้เก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมจากประเด็นต่าง ๆ ที่เก็บมาแล้ว ถ้ามีส่วนใดที่ยังไม่สมบูรณ์จะตรวจสอบและเก็บข้อมูลเพิ่มเติม ด้วยการค้นคว้าจากเอกสาร และเข้าไปสัมภาษณ์เก็บรวบรวมข้อมูลอีกครั้งหนึ่ง เพื่อยืนยันความถูกต้องและครบถ้วนทุกอย่าง ดังนั้น การเก็บรวบรวมข้อมูล การจัดหมวดหมู่และการตรวจสอบข้อมูลอาจจะดำเนินการไปพร้อมกัน โดยมีกิจกรรมการดำเนินการดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากการจัดหมวดหมู่ข้อมูลและการตรวจสอบข้อมูลเสร็จ ในขั้นต่อไปนี้จะได้วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้เรียบเรียงไว้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ เพื่อจะได้ใช้ในการถอดบทเรียนและบูรณาการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ เน้นการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้เก็บรวบรวมจากกลุ่มพระสงฆ์และประชาชนในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง

กรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 400 ราย โดยมีขั้นตอนการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1) เลือกแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ในการตอบไปวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS/PC (Statistical Package for the Social Science)

2) แบบสอบถามตอนที่ 1 ซึ่งเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง ความสนใจและกิจกรรมในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยทำการวิเคราะห์และใช้วิธีหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ แล้วนำมาเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

3) แบบสอบถามตอนที่ 2 ซึ่งเป็นข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยทำการวิเคราะห์โดยคำนวณหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ คะแนนเฉลี่ย (X) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายข้อและรายด้าน และเฉลี่ยรวมทุกด้าน โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาค่าเฉลี่ยของคะแนน เพื่อให้เห็นระดับของการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ดในแต่ละด้าน จากกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 = มีความคิดเห็นในระดับน้อยมาก
ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 = มีความคิดเห็นในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 = มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 = มีความคิดเห็นในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 = มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด

4) แบบสอบถามตอนที่ 3 ซึ่งเป็นข้อมูลด้านผลลัพธ์จากการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ดและการนำกิจกรรมและหลักธรรมมาประยุกต์ใช้ เป็นต้น โดยทำการวิเคราะห์โดยคำนวณหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ คะแนนเฉลี่ย (X) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายข้อและรายด้าน และเฉลี่ยรวมทุกด้าน โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาค่าเฉลี่ยของคะแนน เพื่อให้เห็นระดับของกิจกรรมการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ดในแต่ละด้าน

5) นำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อศึกษาค่าเป็นกลางทางสถิติ และเพื่อการวิเคราะห์ปัจจัยข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลกับความคิดเห็นการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

6) การวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค จกแบบสอบถามในเชิงสถิติและพรรณนา

7) การวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลโดยการเชื่อมโยงแนวคิดทฤษฎีที่ได้กล่าวแล้วเพื่อให้เห็นชุดความรู้ กระบวนการ และแนวทางการส่งเสริมกิจกรรมการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธ

บูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ คณะผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาประกอบบริบท (Context Content Analysis Technique) พร้อมกับการเก็บรวบรวมข้อมูลอยู่ตลอดเวลา ซึ่งการตรวจสอบข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์และวิเคราะห์ โดยผู้วิจัยนำข้อมูลที่ผ่านการตรวจสอบข้อมูลแล้ว มาจัดทำให้เป็นระบบหาความหมาย แยกแยะองค์ประกอบทั้งเชื่อมโยงและหาความสัมพันธ์ของข้อมูลเพื่อให้สามารถนำไปสู่ความเข้าใจต่อการเปลี่ยนแปลงปรากฏการณ์และรูปแบบความเข้าใจกับความหลากหลายและความแตกต่างของข้อมูลที่รวบรวมมาเพื่อนำเสนอรายงานผลภาพรวม ของการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด เมื่อข้อมูลมีความถูกต้องแล้ว หลังจากนั้นก็จำแนกข้อมูลออกเป็นประเภทหรือแบ่งไปตามหมวดหมู่ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในการวิจัย ดังนี้

1) ศึกษารูปแบบการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด
2) พัฒนาพื้นที่การเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด
3) พัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ศึกษารูปแบบสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด

คนเราจะเกิดความรู้ความเข้าใจสิ่งแวดล้อมได้โดยสิ่งแวดล้อมที่เป็นวัตถุ ปรากฏการณ์หรือสถานการณ์ เร้าให้เกิดสื่อหรือสิ่งแทนในการะแสความคิดด้านใดด้านหนึ่งหรือทั้งสามด้าน ได้แก่ ด้านกระทำ ด้านภาพ หรือด้านสัญลักษณ์ ดังนั้น สื่อในที่นี้จึงหมายถึงสื่อที่เป็นวัตถุหรือสถานการณ์กับสื่อที่เป็นลักษณะของความคิด ซึ่งอาจเทียบกับสื่อที่แบ่งประเภทตามแบบของ เอ็ดการ์ เดล ได้ดังนี้ สื่อประเภทที่ก่อให้เกิดการกระทำ 1) การเคลื่อนที่หรือเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อ ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจได้ ได้แก่ สื่อของจริง สถานการณ์จำลอง หุ่นจำลอง นาฏการ การทดลองสาธิต และการศึกษานอกสถานที่ 2) สื่อประเภทที่ก่อให้เกิดภาพนึก ได้แก่ สื่อนิทรรศการ ภาพยนตร์ โทรทัศน์ ภาพนิ่ง วิทยุ และแผ่นเสียง 3) สื่อประเภทที่ก่อให้เกิดการคิดนึกเป็นสัญลักษณ์ ได้แก่ สื่อทัศนสัญลักษณ์และภาษา

การสัมภาษณ์ผู้บริหารวิทยาลัยสงฆ์ ผู้แทนวัฒนธรรมจังหวัด ผู้แทนอำเภอธวัชบุรีและผู้แทนนักวิชาการพัฒนาชุมชนและสังคมในระดับมหาวิทยาลัย จำนวน 10 รูป/คน และสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มร่วมกับคณะสงฆ์และตัวแทนภาครัฐ ผู้นำท้องถิ่นในระดับอำเภอ จำนวน 10 รูป/คน พบว่า

นโยบายและแนวทางการปฏิบัติ หลักการดำเนินการของรูปแบบสื่อการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด เน้นการพัฒนาศักยภาพความเป็นมนุษย์ให้ถึงพร้อมด้วยศีล สมาธิ และปัญญา กล่าวคือ ศีล หมายถึง การพัฒนาผู้เรียนให้มีพฤติกรรมที่ถูกต้องดี

งาม รู้จัก ควรไม่ควร ประพฤติปฏิบัติเหมาะสมในกิจการงานของตนเอง สมาธิหมายถึง การพัฒนาให้ผู้เรียนมีสภาพจิตใจที่เข้มแข็ง สงบระงับเป็นอารมณ์เดียว คือความ ใฝ่ใจในสิ่งที่กำลังศึกษา ปัญญา หมายถึง การพัฒนาให้เกิดการหยั่งรู้ หรือญาณ ทัศนะที่แจ่มแจ้ง ซึ่งการประยุกต์ใช้ความรู้ทางพระพุทธศาสนากับผู้เรียน เป็นหนทางหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาด้าน จิตใจ อารมณ์ หรือจิตพิสัย (Affective Domain) ของผู้เรียนไปพร้อม ๆ กับการบรรลุเป้าประสงค์ของ หลักสูตรคือเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข เพื่อให้พื้นที่สาธารณะเป็นแหล่งบ่มเพาะคนดีให้แก่ชุมชนและสังคม โดยมีการจัดกิจกรรมในพื้นที่สาธารณะ เช่น กิจกรรมอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้าน โดยการแสดงศิลปะฟ้อนรำพื้นบ้าน กิจกรรมต่อบุญต่อธรรม โดยนำอาหารจากการบิณฑบาตไปมอบให้แก่องค์กรการกุศล เช่น บ้านพักคนชรา บ้านเด็กกำพร้า คนยากจนในบริเวณพื้นที่ในจังหวัดร้อยเอ็ด กิจกรรมไหว้พระสวดมนต์ เข้าค่ายคุณธรรม กิจกรรมอุ้มบุญอุ้มธรรม โดยทำบุญตักบาตรในตอนเช้าหลักจากออกกำลังกาย กิจกรรมลานธรรมล้านกีฬา โดยออกกำลังกายในตอนเช้า กิจกรรมทางสังคม เช่น ตรวจเยี่ยมแต่ละครอบครัว เป็นต้น กิจกรรมฟังธรรมนั่งสวรรค์ โดยการฟังเทศนาจากพระอาจารย์วิปัสสนา โดยเน้นการใช้สื่อต่าง ๆ ในการจัดการเรียนรู้ให้มากที่สุด

นโยบายการดำเนินการของรูปแบบสื่อการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด เน้นการพัฒนาศักยภาพความเป็นมนุษย์ให้ถึงพร้อมด้วยศีล สมาธิ และปัญญา ผ่านการจัดกิจกรรมต่าง ๆ โดยการใช้สื่อในการเรียนรู้ เช่น ใช้สื่อ Multimedia และ Visual Media ให้มากที่สุดในการเรียนการสอน ,ทำ E-Book และจัดทำเว็บไซต์ สำหรับเผยแพร่กิจกรรมรูปแบบสื่อการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการ โดยเน้นกิจกรรมเกี่ยวการไหว้พระสวดมนต์ เข้าค่ายคุณธรรม กิจกรรมอุ้มบุญอุ้มธรรม โดยทำบุญตักบาตรในตอนเช้าหลักจากออกกำลังกาย กิจกรรมลานธรรมล้านกีฬา โดยออกกำลังกายในตอนเช้า กิจกรรมทางสังคม เช่น ตรวจเยี่ยมแต่ละครอบครัว เป็นต้น กิจกรรมฟังธรรมนั่งสวรรค์ โดยการฟังเทศนาจากพระอาจารย์วิปัสสนา โดยเน้นการใช้สื่อต่าง ๆ ในการจัดการเรียนรู้ให้มากที่สุด

การเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพนั้น “ครู” จะต้องสามารถใช้สื่อการสอนได้อย่างหลากหลาย และเหมาะสม เพื่อให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ ฝึกประสบการณ์ ทำให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยที่ครูสามารถออกแบบการเรียนการสอนได้ด้วยตนเอง ทั้งนี้ การนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการจัดการการเรียนการสอน “ครู” ต้องเข้าใจความสำคัญของเทคโนโลยีเสียก่อนว่า ปัจจุบันโลกของธุรกิจต้องการคนที่มีทักษะ ไม่ใช่ คนที่มีความรู้เพียงอย่างเดียว เพราะฉะนั้น ครูต้องเลือกใช้วิธีการที่หลากหลายและสอดคล้องกับเด็ก ให้มากที่สุด

แนวคิดและหลักการดำเนินการของรูปแบบสื่อการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด เน้นการพัฒนาศักยภาพความเป็นมนุษย์ให้ถึงพร้อมด้วยศีล สมาธิ และปัญญา ผ่านการจัดกิจกรรมต่าง ๆ โดยการใช้สื่อในการเรียนรู้เช่น จัดทำ E-Book ,การใช้สื่อ Multimedia และ Visual Media ในการเรียนการสอนผ่านกิจกรรมต่างๆ เช่น กิจกรรมไหว้พระสวดมนต์ เข้าค่ายคุณธรรม กิจกรรมอุ้มบุญอุ้มธรรม โดยทำบุญตักบาตรในตอนเช้าหลักจากออกกำลังกาย กิจกรรมลานธรรมล้านกีฬา โดยออกกำลังกายในตอนเช้า กิจกรรมทางสังคม เช่น ตรวจ

เยี่ยมแต่ละครอบครัว เป็นต้น กิจกรรมฟังธรรมนั่งสวรรค์ โดยการฟังเทศนาจากพระอาจารย์วิปัสสนา โดยเน้นการใช้สื่อต่าง ๆ ในการจัดการเรียนรู้ให้มากที่สุด

สื่อการเรียนการสอน เป็นเครื่องมือช่วยสอนที่สำคัญอย่างหนึ่งในกระบวนการเรียนรู้ การเลือกใช้สื่อที่มีอยู่หลากหลายได้อย่างเหมาะสม จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจเนื้อหาความรู้ที่ผู้สอนต้องการสื่อได้รวดเร็วและดียิ่งขึ้น แต่กลับกันการที่ผู้สอนเลือกใช้สื่อผิดประเภทหรือใช้อย่างไม่เหมาะสมก็อาจจะส่งผลเสียกับผู้เรียนได้

รูปแบบสื่อในพื้นที่สาธารณะจะต้องใช้ได้อย่างสะดวกและเมื่อนำมาใช้แล้วช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ได้ดังนี้ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการออกแบบสื่อ เช่น วิเคราะห์ข้อมูลผู้เรียน วิเคราะห์ข้อมูลทักษะ วิเคราะห์ข้อมูลสื่อการเรียนรู้ วิเคราะห์ข้อมูลวัสดุและการผลิตและการวิเคราะห์ข้อมูลการผลิตสื่อการเรียนรู้ 2) สื่อที่จะนำมาใช้ประกอบการเรียนการสอนต้องเป็นสื่อที่ประกอบด้วยภาพและเสียงที่มุ่งเน้นการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมท้องถิ่นให้เหมาะสมกับทุกวัย 3) สื่อมีเนื้อหาสนุกสนานเมื่อนำมาประกอบกับการเรียนการสอนแล้วทำให้ผู้เรียนนั้นไม่เบื่อ เช่น สื่อเกี่ยวกับวัด เกี่ยวกับศาสนา เกี่ยวกับพิธีกรรมต่าง ๆ ของศาสนาพุทธ ประเพณีวัฒนธรรมต่าง ๆ ของท้องถิ่น โดยสื่อต่างๆต้องสอดแทรกกิจกรรมต่างๆ เช่น กิจกรรมอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้าน โดยการแสดงศิลปะฟ้อนรำพื้นบ้าน กิจกรรมต่อบุญต่อธรรม โดยนำอาหารจากการบิณฑบาตไปมอบให้แก่องค์กรการกุศล เช่น บ้านพักคนชรา บ้านเด็กกำพร้า คนยากจนในบริเวณพื้นที่ในจังหวัดร้อยเอ็ด กิจกรรมไหว้พระสวดมนต์ เข้าค่ายคุณธรรม กิจกรรมอุ้มบุญอุ้มธรรม โดยทำบุญตักบาตรในตอนเช้า หลักจากออกกำลังกาย กิจกรรมลานธรรมล้านกีฬา โดยออกกำลังกายในตอนเช้า กิจกรรมทางสังคม เช่น ตรวจเยี่ยมแต่ละครอบครัว เป็นต้น กิจกรรมฟังธรรมนั่งสวรรค์ โดยการฟังเทศนาจากพระอาจารย์วิปัสสนา

ปัญหาและอุปสรรคในการใช้สื่อ ได้แก่ การขาดแคลนสื่อวัสดุ อุปกรณ์ช่วยสอน สื่อวีดีทัศน์ คอมพิวเตอร์หรือแท็บเล็ต ปัญหาบุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในการผลิตสื่อ ขาดประสบการณ์และความรู้ความชำนาญในการใช้สื่อนวัตกรรมทางการศึกษา รวมถึงการไม่ส่งเสริมให้เกิดการใช้งานอย่างต่อเนื่อง ปัญหาขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณ ในการจัดหาวัสดุและอุปกรณ์ในการผลิตสื่อหรือนำสื่อมาประยุกต์ใช้กับการสอนต่าง ๆ ปัญหาการที่สิ่งแวดล้อมเป็นอุปสรรคหรือไม่เหมาะต่อการใช้สื่อบางประเภท หรือสื่อนวัตกรรมบางชนิด ไม่เหมาะกับการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียน ปัญหาความแตกต่างของผู้เรียนส่งผลทำให้การใช้สื่อมีผลลัพธ์ที่หลากหลาย มีทั้งสนใจและไม่สนใจ และสื่อหรือนวัตกรรมบางชนิดใช้เวลาในการใช้มากเกินไป ไม่เหมาะสมกับการจัดเวลาเรียน

การสำรวจความคิดเห็นรูปแบบสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด จากกลุ่มตัวอย่างพระสงฆ์และประชาชน จำนวน 400 รูป/คน ในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นพระภิกษุ จำนวน 153 รูป คิดเป็นร้อยละ 38.3 รองลงมา เป็นสามเณร จำนวน 96 รูป คิดเป็นร้อยละ 24.0 และ จำนวนน้อยที่สุดคือ เป็นฆราวาส (หญิง) จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 18.0

ตามลำดับ สำหรับอายุของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีอายุไม่เกิน 20 ปี จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 32.5 รองลงมามีอายุระหว่าง 21 - 25 ปี จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 26.5 และจำนวนน้อยที่สุดคือ มีอายุ 50 ปี ขึ้นไป จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 8.0 ตามลำดับ ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 20.5 รองลงมา ระดับนักธรมม ตรี - เอก จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 19.3 และจำนวนน้อยที่สุดคือ ระดับเปรียญธรรม 7 - 9 จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.5 ตามลำดับ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อรูปแบบสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20

ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่เป็นการส่งเสริมรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการ กิจกรรมอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้าน โดยการแสดงศิลปะฟ้อนรำพื้นบ้าน คิดเป็นร้อยละ 73.3 รองลงมาคือ กิจกรรมต่อบุญต่อธรรม โดยนำอาหารจากการบิณฑบาตไปมอบให้แก่องค์กรการกุศล เช่น บ้านพักคนชรา บ้านเด็กกำพร้า คนยากจนในบริเวณพื้นที่ในจังหวัดร้อยเอ็ด คิดเป็นร้อยละ 66.8 รองลงมาคือ กิจกรรมไหว้พระสวดมนต์ เข้าค่ายคุณธรรม คิดเป็นร้อยละ 66.3 รองลงมาคือ กิจกรรมอุ้มบุญอุ้มธรรม โดยทำบุญตักบาตรในตอนเช้าหลักจากออกกำลังกาย คิดเป็นร้อยละ 65.8 รองลงมา คือ กิจกรรมอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 65.3 รองลงมาคือ กิจกรรมทางสังคม เช่น ตรวจเยี่ยมแต่ละครอบครัว เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ 64.8 รองลงมาคือ กิจกรรมลานธรรมล้านกีฬา โดยออกกำลังกายในตอนเช้า คิดเป็นร้อยละ 64.0 และกิจกรรมฟังธรรมนั่งสวรรค์ โดยการฟังเทศนาจากพระอาจารย์วิปัสสนา คิดเป็นร้อยละ 53.5

สรุปได้ว่า แนวคิดและหลักการดำเนินการของรูปแบบสื่อการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด เน้นการพัฒนาศักยภาพความเป็นมนุษย์ให้ถึงพร้อมด้วยศีล สมาธิ และปัญญา การประยุกต์ใช้ความรู้ทางพระพุทธศาสนากับผู้เรียน เป็นหนทางหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาด้าน จิตใจ อารมณ์ หรือจิตพิสัย (Affective Domain) ของผู้เรียน ไปพร้อมๆ กับการบรรลุเป้าประสงค์ของ หลักสูตรคือเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข เพื่อให้พื้นที่สาธารณะเป็นแหล่งบ่มเพาะคนดีให้แก่ชุมชนและสังคม โดยมีการจัดกิจกรรมในพื้นที่สาธารณะ เช่น กิจกรรมอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้าน โดยการแสดงศิลปะฟ้อนรำพื้นบ้าน กิจกรรมต่อบุญต่อธรรม โดยนำอาหารจากการบิณฑบาตไปมอบให้แก่องค์กรการกุศล เช่น บ้านพักคนชรา บ้านเด็กกำพร้า คนยากจนในบริเวณพื้นที่ในจังหวัดร้อยเอ็ด กิจกรรมไหว้พระสวดมนต์ เข้าค่ายคุณธรรม กิจกรรมอุ้มบุญอุ้มธรรม โดยทำบุญตักบาตรในตอนเช้าหลักจากออกกำลังกาย กิจกรรมลานธรรมล้านกีฬา โดยออกกำลังกายในตอนเช้า กิจกรรมทางสังคม เช่น ตรวจเยี่ยมแต่ละครอบครัว เป็นต้น กิจกรรมฟังธรรมนั่งสวรรค์ โดยการฟังเทศนาจากพระอาจารย์วิปัสสนา โดยเน้นการใช้สื่อต่าง ๆ ในการจัดการเรียนรู้ให้มากที่สุด

2. พัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด

สื่อการสอนเป็นองค์ประกอบสำคัญในการสร้างประสบการณ์ทางการศึกษาให้แก่ผู้เรียน สื่อการสอนมีให้เลือกหลายชนิด สิ่งสำคัญคือผู้สอนจะต้องเลือกและใช้สื่อการสอนให้เหมาะกับบทเรียน สื่อการสอนนั้นจะต้องใช้ได้อย่างสะดวกและเมื่อนำมาใช้แล้วช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ

การสัมภาษณ์ผู้บริหารวิทยาลัยสงฆ์ ผู้แทนวัฒนธรรมจังหวัด ผู้แทนอำเภอธวัชบุรีและผู้แทนนักวิชาการพัฒนาชุมชนและสังคมในระดับมหาวิทยาลัย จำนวน 10 รูป/คน และสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มร่วมกับคณะสงฆ์และตัวแทนภาครัฐ ผู้นำท้องถิ่นในระดับอำเภอ จำนวน 10 รูป/คน

สื่อการสอนเป็นองค์ประกอบสำคัญในการสร้างประสบการณ์ทางการศึกษาให้แก่ผู้เรียน สื่อการสอนมีให้เลือกหลายชนิด สิ่งสำคัญคือผู้สอนจะต้องเลือกและใช้สื่อการสอนให้เหมาะกับบทเรียน สื่อการสอนนั้นจะต้องใช้ได้อย่างสะดวกและเมื่อนำมาใช้แล้วช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ

การสัมภาษณ์ผู้บริหารวิทยาลัยสงฆ์ ผู้แทนวัฒนธรรมจังหวัด ผู้แทนอำเภอธวัชบุรีและผู้แทนนักวิชาการพัฒนาชุมชนและสังคมในระดับมหาวิทยาลัย จำนวน 10 รูป/คน เพื่อทราบนโยบายและแนวปฏิบัติการพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด และสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มร่วมกับคณะสงฆ์และตัวแทนภาครัฐ ผู้นำท้องถิ่นในระดับอำเภอ จำนวน 10 รูป/คน เพื่อทราบแนวทางการดำเนินการตามเป้าหมายการพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

สื่อการสอนเป็นองค์ประกอบสำคัญในการสร้างประสบการณ์ทางการศึกษาให้แก่ผู้เรียน สื่อการสอนมีให้เลือกหลายชนิด สิ่งสำคัญคือผู้สอนจะต้องเลือกและใช้สื่อการสอนให้เหมาะกับบทเรียน สื่อการสอนนั้นจะต้องใช้ได้อย่างสะดวกและเมื่อนำมาใช้แล้วช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ดังนั้นสื่อจึงมีความสำคัญมาก กระบวนการพัฒนาสื่อการเรียนเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด

นโยบายและแนวทางการส่งเสริมการพัฒนารูปแบบสื่อการเรียนการสอน ในการจัดกิจกรรมในพื้นที่สาธารณะ เช่น กิจกรรมอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้าน โดยการแสดงศิลปะฟ้อนรำพื้นบ้าน กิจกรรมต่อบุญต่อธรรม โดยนำอาหารจากการบิณฑบาตไปมอบให้แก่องค์กรการกุศล เช่น บ้านพักคนชรา บ้านเด็กกำพร้า คนยากจนในบริเวณพื้นที่ในจังหวัดร้อยเอ็ด กิจกรรมไหว้พระสวดมนต์ เข้าค่ายคุณธรรม กิจกรรมอุ้มบุญอุ้มธรรม โดยทำบุญตักบาตรในตอนเช้าหลักจากออกกำลังกาย กิจกรรมลานธรรมล้านกีฬา โดยออกกำลังกายในตอนเช้า กิจกรรมทางสังคม เช่น ตรวจเยี่ยมแต่ละครอบครัว เป็นต้น กิจกรรมฟังธรรมนั่งสวรรค์ โดยการฟังเทศนาจากพระอาจารย์วิปัสสนา ในแต่ละกิจกรรมการเรียนรู้โดยมีแนวทางการใช้สื่อต่างๆ ดังนี้ 1) สื่อหรือนวัตกรรมที่จะนำมาใช้ มีจุดเด่นที่เห็นได้ชัดในการเป็นสื่อที่ช่วยเหลือในการจัดการเรียนการสอน มากกว่ารูปแบบการสอน

แบบเดิม ๆ 2) สื่อหรือนวัตกรรมมีความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียนและสภาพความเป็นอยู่ของผู้เรียน 3) ควรเลือกใช้สื่อหรือนวัตกรรมที่มีงานวิจัยหรือกรณีศึกษารองรับ ในเรื่องของการนำมาใช้ได้ในสภาวการณ์ที่คล้ายคลึงกัน 4) สื่อและนวัตกรรม มีความเกี่ยวข้องกับความต้องการของผู้เรียน 5) ควรคำนึงถึงงบประมาณของแต่ละโรงเรียนในการเลือกซื้อหรือผลิตสื่อและนวัตกรรม พยายามเลือกสรรสื่อโดยคำนึงถึงความคุ้มค่าเป็นหลัก ไม่ควรให้สิ้นเปลืองมากจนเกินไป สามารถนำมาใช้ได้หลากหลาย 6) ในการใช้สื่อและนวัตกรรมต่าง ๆ ผู้ใช้จำเป็นต้องศึกษาคู่มือการใช้หรือออกแบบวิธีการใช้ให้เหมาะสมก่อนนำมาใช้ เพื่อให้สามารถใช้สื่อได้มีประสิทธิภาพและไม่ให้เกิดความเสียหายกับตัวสื่อ 7) สามารถใช้สื่อเทคโนโลยีมาทดแทนสื่อสิ้นเปลือง ต่าง ๆ เช่น ใช้การฉายภาพจากอินเตอร์เน็ต แทนการปริ้นรูปภาพลงบนกระดาษ เป็นต้น

การเสริมสร้างการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด กระบวนการพัฒนารูปแบบสื่อการเรียนการสอน ได้ดังนี้ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการออกแบบสื่อ เช่น วิเคราะห์ข้อมูลผู้เรียน วิเคราะห์ข้อมูลทักษะ วิเคราะห์ข้อมูลสื่อการเรียนรู้ วิเคราะห์ข้อมูลวัสดุและการผลิตและการวิเคราะห์ข้อมูลการผลิตสื่อการเรียนรู้ 2) สื่อที่จะนำมาใช้ประกอบการเรียนการสอนต้องเป็นสื่อที่ประกอบด้วยภาพและเสียงที่มุ่งเน้นให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน 3) สื่อมีเนื้อหาสนุกสนานเมื่อนำมาประกอบกับการเรียนการสอนแล้วทำให้ผู้เรียนนั้นไม่เบื่อ เช่น สื่อเกี่ยวกับวัด เกี่ยวกับศาสนา เกี่ยวกับพิธีกรรมต่าง ๆ ของศาสนาพุทธ ประเพณีวัฒนธรรมต่าง ๆ ของท้องถิ่น นโยบายและกลไกการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด จัดทำสื่อการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับผู้เรียนโดยในท้องถิ่น โดยใช้วัสดุอุปกรณ์ที่มีในท้องถิ่นและสนับสนุนให้ ชุมชน วัด และโรงเรียน มีส่วนร่วมในการจัดทำสื่อการเรียนการสอน เช่น กิจกรรมอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้าน โดยการแสดงศิลปะฟ้อนรำพื้นบ้าน กิจกรรมต่อบุญต่อธรรม โดยนำอาหารจากการบิณฑบาตไปมอบให้แก่องค์กรการกุศล เช่น บ้านพักคนชรา บ้านเด็กกำพร้า คนยากจนในบริเวณพื้นที่ในจังหวัดร้อยเอ็ด กิจกรรมไหว้พระสวดมนต์ เข้าค่ายคุณธรรม กิจกรรมอุ้มบุญอุ้มธรรม โดยทำบุญตักบาตรในตอนเช้าหลักจากออกกำลังกาย กิจกรรมลานธรรมล้านกีฬา โดยออกกำลังกายในตอนเช้า กิจกรรมทางสังคม เช่น ตรวจเยี่ยมแต่ละครอบครัว เป็นต้น กิจกรรมฟังธรรมนั่งสวรรค์ โดยการฟังเทศนาจากพระอาจารย์วิปัสสนา

การส่งเสริมการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ดโดยให้ประชาชนได้นำกิจกรรมและหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต โดยการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้ชุมชน วัด และโรงเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆร่วมกันโดยสอดแทรกหลักธรรมอริยสัจ 4 และไตรสิกขาผ่านสื่อการจัดการเรียนรู้ เช่น วิดิทัศน์ แผ่นพับ สื่อมัลติมีเดียเพื่อการเรียนรู้ เช่น เช่น กิจกรรมอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้าน โดยการแสดงศิลปะฟ้อนรำพื้นบ้าน กิจกรรมต่อบุญต่อธรรม โดยนำอาหารจากการบิณฑบาตไปมอบให้แก่องค์กรการกุศล เช่น บ้านพักคนชรา บ้านเด็กกำพร้า คนยากจนในบริเวณพื้นที่ในจังหวัดร้อยเอ็ด กิจกรรมไหว้พระสวดมนต์ เข้าค่ายคุณธรรม กิจกรรมอุ้มบุญอุ้มธรรม โดยทำบุญตักบาตรในตอนเช้าหลักจาก

ออกกำลังกาย กิจกรรมลานธรรมล้านกีฬา โดยออกกำลังกายในตอนเช้า กิจกรรมทางสังคม เช่น ตรวจเยี่ยมแต่ละครอบครัว เป็นต้น กิจกรรมฟังธรรมนั่งสวรรค์ โดยการฟังเทศนาจากพระอาจารย์วิปัสสนา โดยในทุกกิจกรรมจะสอดแทรกสื่อการเรียนรู้ เพื่อให้ประชาชนนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

ปัญหาและอุปสรรคในการใช้สื่อนั้น สามารถจำแนก ได้ดังนี้ 1) บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในการผลิตสื่อ ขาดประสบการณ์และความรู้ความชำนาญในการใช้สื่อนวัตกรรมทางการศึกษา รวมถึงการไม่ส่งเสริมให้เกิดการใช้งานอย่างต่อเนื่อง 2) ขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณ ในการจัดหาวัสดุและอุปกรณ์ในการผลิตสื่อหรือนำสื่อมาประยุกต์ใช้กับการสอนต่าง ๆ 3) สื่อนวัตกรรมบางชนิด ไม่เหมาะกับการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนในห้องเรียนที่มีจำนวนมาก 4) ความแตกต่างของผู้เรียนส่งผลทำให้การใช้สื่อมีผลลัพธ์ที่หลากหลาย มีทั้งสนใจและไม่สนใจ และสื่อหรือนวัตกรรมบางชนิดใช้เวลาในการใช้มากเกินไป ไม่เหมาะสมกับการจัดเวลาเรียน 5) การขาดการวัดและประเมินผลการใช้สื่อ ทำให้ไม่สามารถหาได้ว่าสื่อหรือนวัตกรรมใด มีผลต่อผู้เรียนอย่างไร

การสำรวจความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการมีส่วนร่วมพัฒนาสื่อการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด จากกลุ่มตัวอย่างพระสงฆ์และประชาชน จำนวน 400 รูป/คน ในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการมีส่วนร่วมพัฒนารูปแบบสื่อการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการมีส่วนร่วมการพัฒนารูปแบบสื่อการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19

การพัฒนาและหาประสิทธิภาพของชุดความรู้เรื่องการพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ สามารถช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ เกิดความสนุกสนานในการเรียนและมีความสุขกับการเรียน ทำให้ผลการเรียนสูงขึ้นและสามารถเป็นสื่อในการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น กระบวนการพัฒนาชุดความรู้ มาตรการ และกระบวนการการพัฒนารูปแบบสื่อการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ดังนี้

1) การพัฒนาชุดความรู้เรื่องการพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 1 ชุด โดยกำหนดจุดประสงค์ของการพัฒนาสื่อการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ ศึกษาเอกสารตำรา งานวิจัย เพื่อกำหนดประเด็นการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ

2) สร้างชุดความรู้เรื่องการพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ และนำเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเห็นชอบ

3) นำชุดความรู้เรื่องการพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ (ฉบับร่าง) เสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 ท่าน ตรวจสอบความสอดคล้องของแนวคิดสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

4) นำชุดความรู้เรื่องการพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ ไปทดลองใช้อบรมกับการถวายความรู้กับพระภิกษุฝ่ายปกครองและสัมมนาให้ความรู้แก่ผู้นำชุมชนในระดับตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ครั้งที่ 1

5) นำชุดความรู้เรื่องการพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ มาปรับปรุงแก้ไขการเรียนรู้ในสิ่งที่ยังไม่สมบูรณ์หรือยังเข้าใจคลาดเคลื่อนและนำข้อมูลที่ได้มาใช้ปรับปรุงสร้างชุดความรู้

6) นำชุดความรู้เรื่องการพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ ไปทดลองใช้อบรมกับการถวายความรู้กับพระภิกษุฝ่ายปกครองและสัมมนาให้ความรู้แก่ผู้นำชุมชนในระดับตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ครั้งที่ 2

7) นำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ของชุดความรู้เรื่องการพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะเป็นฉบับจริง

8) ประกาศรับสมัครผู้เข้ารับการอบรมตามชุดความรู้เรื่องการพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ จำนวน 20 คน

9) การถวายความรู้กับพระภิกษุฝ่ายปกครองและสัมมนาให้ความรู้แก่ผู้นำชุมชน โดยใช้ชุดความรู้เรื่องการพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ

10) การส่งเสริมและพัฒนาชุดความรู้เรื่องการพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

11) การเสริมสร้างเครือข่ายพระสงฆ์และผู้นำชุมชนในการพัฒนาชุดความรู้เรื่องการพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยเป็นความร่วมมือของคณะสงฆ์ ภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคประชาชน ภาคเอกชนและมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

12) วิเคราะห์องค์ความรู้ ตัวชี้วัด และผลลัพธ์ของการขับเคลื่อนรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

การอบรมชุดความรู้เรื่องการพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คน ผลการเปรียบเทียบการทดสอบก่อนการใช้ชุดความรู้รูปแบบสื่อการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีผลการทดสอบหลังเข้าร่วมกิจกรรมการอบรมโดยใช้ชุดความรู้เรื่องการพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ ในครั้งที่ 1 (ประเมินหลังการฝึกอบรม) ($\bar{x}$ = 17.0 S.D. = 0.50) และครั้งที่ 2 ($\bar{x}$ =

18.90 S.D. = 0.31) สูงกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมการอบรม ($\bar{x}$ = 13.65 S.D. = 0.59) ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างมีผลการทดสอบก่อนการใช้ชุดความรู้เรื่องการพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะและหลังการใช้ชุดความรู้เรื่องการพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ **แตกต่างกัน** อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะในรูปแบบการพัฒนาสื่อการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นว่าการร่วมสร้างพื้นที่สาธารณะในชุมชนและนำการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่ คิดเป็นร้อยละ 74.5 รองลงมาคือ ให้ความรู้เกี่ยวกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาหลากหลาย คิดเป็นร้อยละ 74.3 และน้อยที่สุดคือ กิจกรรมอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 67.5 ตามลำดับ

สรุปได้ว่า การพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด สื่อการเรียนรู้เป็นองค์ประกอบสำคัญในการสร้างประสบการณ์ทางการศึกษาให้แก่ผู้เรียน สื่อการเรียนรู้มีให้เลือกหลายชนิด สิ่งสำคัญคือผู้สอนจะต้องเลือกและใช้สื่อการสอนให้เหมาะกับบทเรียน สื่อการสอนนั้นจะต้องใช้ได้อย่างสะดวกและเมื่อนำมาใช้แล้วช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ นโยบายและกลไกการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด จัดทำสื่อการเรียนการรู้ที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับผู้เรียนโดยในท้องถิ่น โดยใช้วัสดุอุปกรณ์ที่มีในท้องถิ่นและสนับสนุนให้ ชุมชน วัด และโรงเรียน มีส่วนร่วมในการจัดทำสื่อการเรียนการสอน การบูรณาการกิจกรรมการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ดระหว่างคณะสงฆ์กับชุมชนท้องถิ่นโดยวัด ชุมชน โรงเรียน จัดกิจกรรมต่างๆ เช่น กิจกรรมลานธรรมล้านกีฬา โดยออกกำลังกายในตอนเช้า กิจกรรมอุ้มบุญอุ้มธรรม โดยทำบุญตักบาตรในตอนเช้าหลักจากออกกำลังกาย กิจกรรมฟังธรรมนั่งสวรรค์ โดยการฟังเทศนาจากพระอาจารย์วิปัสสนา กิจกรรมอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้าน โดยการแสดงศิลปะฟ้อนรำพื้นบ้าน กิจกรรมต่อบุญต่อธรรม โดยนำอาหารจากการบิณฑบาตไปมอบให้แก่องค์กรการกุศล เช่น บ้านพักคนชรา บ้านเด็กกำพร้า คนยากจนในบริเวณพื้นที่ในจังหวัดร้อยเอ็ด กิจกรรมทางสังคม เช่น ตรวจเยี่ยมแต่ละครอบครัว เป็นต้น

3. ประเมินความพึงพอใจของรูปแบบการพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด

จากการสำรวจความคิดเห็นความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด จากกลุ่มตัวอย่างพระสงฆ์และประชาชน จำนวน 400 รูป/คน ในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามต่อรูปแบบการพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกภายในจิตใจของมนุษย์ที่ไม่เหมือนกัน ขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคลว่าจะมีความคาดหมายกับสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างไร ถ้าคาดหวังหรือมีความตั้งใจมากและได้รับ

การตอบสนองด้วยดีจะมีความพึงพอใจมากแต่ในทางตรงกันข้ามอาจผิดหวังหรือไม่พึงพอใจเป็นอย่างยิ่ง เมื่อไม่ได้รับการตอบสนองตามที่คาดหวังไว้ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสิ่งที่ตั้งใจไว้ว่าจะมีมากหรือน้อย ความพึงพอใจรูปแบบการพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) ผู้บริหารในระดับท้องถิ่นควรสนับสนุนให้มีการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ ไปประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับบริบทของคนในชุมชน

2) ควรเพิ่มและปรับปรุงสภาพแวดล้อมในการจัดการเรียนรู้และองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ให้สะดวกสบาย และเอื้อต่อการเรียนรู้ของคนในชุมชน

3) ควรนำองค์ความรู้ที่รวบรวมไว้ของพื้นที่การเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ดไปเป็นสื่อการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับหลักสูตรการศึกษาท้องถิ่น เพื่อให้คนในชุมชนได้เรียนรู้ เกิดความตระหนักและหวงแหนองค์ความรู้ของชุมชน อันจะนำไปสู่การส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่การเรียนรู้เกิดกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยง

เอกสารอ้างอิง (Referrences)

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544.[ออนไลน์], แหล่งที่มา: https://www.tungsong.com, [17 ตุลาคม 2564].

ทิศนา แขมมณี และคณะ, วิทยาการด้านการคิด, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ, 2544), หน้า 26

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตโต), (พิมพ์ครั้งที่ 2), รู้หลักก่อนแล้วศึกษาและสอนให้ได้ผล, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2547), หน้า 4.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตโต), พุทธธรรม, (พิมพ์ครั้งที่ 2), (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย, 2552), หน้า 13.

กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2552), หน้า 12-13.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตโต), พุทธธรรม, (พิมพ์ครั้งที่ 2), (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย, 2552), หน้า 602-604.

วิกิพิเดีย สารานุกรมเสรี, อำเภอเมืองร้อยเอ็ด, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: https://th.wikipedia.org/wiki/ [15 เมษายน 2565].

Srichannil, C., Healing through Culturally Embedded Practice: An Investigation of Counsellors' and Clients' Experiences of Buddhist Counselling in Thailand, Thesis Doctor of Philosophy, (The University of Edinburgh, 2014), p. 24.

Chatsuwan, T., A Critical Study of the Concept of Bhava in Theravada Buddhism, Journal of Graduate Studies Review, 13(1), (2017), 1-11

Jacobs, G. M., Learning Cooperative Learning Via Cooperative Learning, A Sourcebook of Lesson Plans for Teacher Education on Cooperative Learning, (Reprinted), (Singapore: SEAMEO, 2001), pp. 5-12.

Slavin, R. E., Cooperative Learning: Theory, Research, and Practice, (Boston: Allyn and Bacon, 1995), pp. 49-69.

Relative Clauses Used in "*Sightseeing*" Book of Rattawut Lapcharoensap

Htera Vamsa[1] Phrathepvethi[2] Sakchai Posai[3]

Abstract

This paper is entitled "Relative clauses used in "*sightseeing*" book of Rattawut Lapcharoensap". The objectives of this study were (1) to study the occurring relative clause used in "*Sightseeing*" book of Rattawut Lapcharoensap, (2) to indicate the frequency use of the relative clause in "*Sightseeing*" book of Rattawut Lapcharoensap, and (3) to study the world views reflected in "*Sightseeing*" book of Rattawut Lapcharoensap. This book focused on the methodology used for this study. In this study, the main purpose of the research, the researcher determined the guidelines for research tools as data analysis, and the occurring relative clauses as the key words taken from the story "*Sightseeing*" related to relative clauses. Secondary data was collected from various textbooks, article from different journals and online. This study was qualitative research in nature focusing on a documentary method. The study was taken from two major sources, including Writing Academic English, and the story of "*Sightseeing*". The story of "*Sightseeing*" by Rattawut Lapcharoensap was analyzed by using the three criteria mentioned above. The finding of this study was as follows: (1) Relative Pronoun as Subject, (2) Relative Pronoun as Object, (3) Possessive Relative Clause, (4) Relative Pronoun as Object of Preposition, (5) Relative Pronoun in Places of Quantity and Quality, and (6) Adverbial Relative Clause. From the study is related to a relative clause that is a type of subordinate clause giving information about a noun. It's connected to the main clause of a sentence using a relative pronoun - words like who, whom, which, that, or whose. For occurring words are used to create complex sentences and they using the same noun or pronoun twice in two separate sentences. A relative clause connects ideas

Received: 2023-05-31 **Revised**: 2023-06-26 **Accepted**: 2023-06-28

[1] Faculty of humanities, Graduate School, Mahachulalongkornrajavidyalaya University. Corresponding Author e-mail: Ven.hteravamsa969@mail.com

[2] Faculty of humanities, Graduate School, Mahachulalongkornrajavidyalaya University.

[3] Faculty of Humanities, Graduate School, Mahachulalongkornrajavidyalaya University.

by using pronouns that relate to something previously mentioned and allows the writer to combine two independent clauses into one sentence. World view stories focus on a period in the character's life where who he or she is transitioning from one significant state to another. These stories show how life forces a character to grow and change and awaken to a new understanding of the world around them. One of the most widely views on *sightseeing* is a masterful story collection by an award-winning young author. World view is a useful concept to discuss the area where values, meaning and purpose, religion, spirituality and existential issues overlap. All have reflected the world views mentioned to and so that is why, different point of view on this story of "*Sightseeing*" by other authors.

Keywords: Relative Clauses; Reference Book; "*Sightseeing*" book of Rattawut Lapcharoensap

Introduction

The relative clauses which are introduced by relative pronoun as whom, which and that. The relative pronouns are whom, which and that in those clauses function characteristically as object of relative clause. Clauses are the principal structures of which sentences are composed. A sentence may consist of one or more clauses. The clauses are classified into three important ways:

1. In terms of the clause elements (subject, verb, etc.) from which they are constructed, and the verb patterns which are formed from these elements.

2. In terms of the amount of use which a clause makes of verb phrase structure. On this, we distinguish between finite clauses, non-finite clauses, and verb less clauses.

3. In terms of clauses function, i.e. the function a clause performs in a sentence; e.g. whether it is nominal clauses, an adverbial clause, and adjectival clauses.

A clause may be an independent clause, or dependent clause. In terms of dependent clause, the clause could be differentiated based on their grammatical function as nominal clause, adverbial clause, and relative clause. Relative clause is a dependent clause that functions as an adjective: that is, it modifies a noun or pronoun. For this reason, relative clauses are also called adjective clause.

In this study, as sightseeing is a masterful story collection book and then, it gives us to know about generous, radiant tales of family friends, romantic life, generation gaps, conflicts and cultural shifting in Human beings. Moreover, Sightseeing is an extraordinary reading experience, one that powerfully reveals that when it comes to how we respond to pain, anger, hurt, and love, no place is too far from home.

As a major language used by university students, English makes them to access information easily. Intimately, people need one common language. for many years, English has been the common world-wide language, and it will be in the future. For this reason, if we want to follow trends, new gadgets and technology, modernization of the developing world, we have to know English whatever age we are in.

The expression of language through written text must use grammar to standardize the process of writing. Because the characteristic of written language promotes the development of Literature and intellectual development in general. If we know something about grammar, we can criticize and discuss our own writing, and learn to improve it. Through the use of English grammar will be clear, economical, and effective. Grammar makes every speaker and writer have good sentences because it consists of the pattern of arrangement of part of words into words. In making a good sentence, we should know that sentence is and what its element are. Sentence is combination of words expressing a complete through and ideas. The largest unit of grammar is sentence, the sentence is composed of smaller units, clauses, phrases, and words. The most important unit in composing a sentence is clause.

In English, it is very difficult to clearly understand the relative clauses and correctly use them in both written and spoken discourses. To know the correct usage of them, learners should study the standard written texts made by native English speakers. Therefore, this study analyses the clauses from the book of '*Sightseeing*'. The purpose of thesis research was to analyse in the terms of language use expressing to occurring clauses, world view reflected from the book which is written about any of us, yet so unique that the reader knows stunning debut collection containing stories of class, culture, separation and grief, with characters so recognizable in their pain. In the end, what binds the collection is to understanding of humanity and the

human's ability to present believable characters who have wisdom well beyond them. It is to host linguist and leading analyst for understanding on the topic: "Critical Analysis of Speech." All above reasons, the researcher aimed to investigate for this study in the title topic "A study of relative clauses used in "*Sightseeing*" book of Rattawut Lapcharoensap for the person who would like to understand concerning its the purpose of all scholars and linguistic students to enrich in linguistics and language teaching all subjects of the importance of the study related to individual values.

Objectives of the Research

The objectives of the research are as follows:

1. To study the occurring relative clause used in "*Sightseeing*" book of Rattawut Lapcharoensap,

2. To indicate the frequency of the relative clause used in"*Sightseeing*" book of Rattawut Lapcharoensap, and

3. To study the world views reflected in "*Sightseeing*" book of Rattawut Lapcharoensap.

Research Methodology

The methodology of the study in collecting and analyzing the data on the relative clauses used in '*Sightseeing*' book of Rattawut Lapcharoensap consists of four main parts. In this chapter, the method used for explanation on research design and tools, data collection and data analysis.

Research Design: The study is a qualitative research in nature focusing on a documentary method by reading and studying some books concerning the topic of the problem. Then, data is collected the data from the books and the story of "*Sightseeing*" written by Rattawut Lapcharoensap.

Research Tools: The research tools are used or it can apply to specific techniques and materials that researchers use in the study. The qualitative research used three main methods of data collection: interviewing, observation and artifact analysis. Main interview types that qualitative researchers use are in-depth, one-on-one interviews and focus-group interviews. Artifact analysis usually means analysis of written texts, but sometimes objects, such as art work, undergo analysis.

Data Collections: The study is a documentary method emphasizing an

analytical study of the relative clauses used in this story of *Sightseeing*, the collection of data is mostly based on this book, which is the story happening in a New York, United States of America.

Data Analysis: The data collected and analyzed by the content analysis. In analyzing the data, the researcher will attend to use documentary and qualitative analysis. It will make us easier to see the types and functions of relative clauses frequency. There are some steps that the researcher follows when the researcher tries to do· the analysis. Firstly, the researcher read several textbooks about English Grammar. Then the researcher collects some information about relative clauses, definitions, types, and functions. Then, the researcher identifies and classify the data of English Relative Clause in the story of "*Sightseeing*" written by Rattawut Lapcharoensap. Next, the researcher analyzed the data based on the types and functions of relative clause. Then, the researcher draws the tables, which show the frequency of types and functions from each act to data. Finally, the researcher draws some conclusions after finishing the analysis.

Literature Review

1.Theory of Relative Clauses

Relative clauses are subordinate clauses that modify noun

Here is an example:

John read the book that Mary loaned to him.

The underlined words are a relative clause. It exists only in relation to the noun "book", which it modifies.

2.Two Types of Relative Clauses

One is a specifying clause. The other is a clause that only describes. The difference between the two lies in a humble comma.

2.1. Specifying Clauses

This type of clause specifies which person or thing we are talking about. The example cited above is such a clause. If the underlined clause were omitted, we would not know which book John read Defining clauses are also known as-

- Restrictive clauses or

- Limiting clauses Here is an example:

I will not be able to make the flight for Toronto that leaves a 4:30 this afternoon. Here the speaker is specifying which of a number of flights from Toronto that she will not be able to make: the one that leaves at 4:30 this afternoon.

2.2. Describing Clauses

A describing clause tells us more about the noun when the person or thing we are talking about has already been established. Describing clauses are also known as:

- Non-defining clauses
- Parenthetical clauses
- Non-essential clauses
- Non-restrictive clauses or
- Non-limiting clauses Here is an example of a describing clause: Anne spent all afternoon in her office, which is not air-conditioned.

ln this case, the underlined clause simply tells us more information about Anne's office. It doesn't tell us in which office she spent the afternoon. That has been defined already by the word “her”.

2.3 The Rule of the Clauses

How do you tell the difference between specifying and describing clauses? It's easy:

-Specifying clauses are never preceded by a comma.

-Describing clauses are always preceded by a comma (and followed by a comma when the clause occurs in the middle of a sentence).

Table 1. types of Defining Clauses and Describing Clauses

Defining Clauses	Describing Clause
This morning Michelle is meeting with the auditor who is reviewing our program. This sentence specifies which auditor Michelle is meeting with afternoon: the one who is being held in Montreal on July 15. 2001. Peter will attend the 2001 international Widget Association conference	I would like you to meet our auditor who has worked here for three years. Here, there is no question which auditor 1 am talking about. We have only one of them. This just tells you more information about her: that she has worked here for three years. Peter will attend the 2001

Defining Clauses	Describing Clause
that is being held in Montreal on July 15. 2001. This implies that several 2001 International Widget conferences are begins held this year. The defining clause specifies which one Peter has decided to attend: the one being held in Montreal on July 15, 2001.	International Widget Association Conference. Which is being held in Montreal on July 15, 2001. This statement implies that only one 2001 international Widget Association conference is being held this year. The describing clause just tells us more about it: that it is being held in Montreal on Jalyn 15, 2001.
Jacqueline has decided to turn this problem over to the management-consulting unit that has expertise in database management. The defining clause here implies that there is a number of management consulting units to which Jacqueline could turn for help. However, she has chosen one of those units over the others: the one that has expertise in database management. In other words, the key message of this sentence is that Jacqueline has decided to turn the problem over to one particular management consulting unit (the one with expertise in database management) rather than one of the others.	Jacqueline has decided to tum this problem over to the Management Consulting Unit, which - his expertise in database management. This sentence implies that there is only one management-consulting unit. The describing clause simply tells us more about that unit that it has expertise in database management. In other words, the key message of the sentence is that Jacqueline has decided to tum the problem over to the management consulting unit as opposed to, say, doing nothing, asking the database adm1rnstra tor to solve the problem, or calling in outside consultants.[4]

[4] Roberts, E.V. & Jacobs, H.E., **Literature: An Introduction to Reading and Writing,** (New Jersey: Prentice Hall, 2003), pp. 102-104.

2.5 The Usage of *Who, That, Which, Whose,* and *Whom*

Grammarians love to argue about which pronouns belong in what kind of relative clause. However, for our purposes, the rules are fairly simple. The chart below gives you a quick guide to the pronouns to use in various situations.

Table 2. The Usage of *Who, That, Which, Whose,* and *Whom*

Type of Pronoun	Type of Noun Modified	Type of Relative Clause	Pronoun to Use	Example
Nominative	People	Specifying	Who	The woman who lives next door is a doctor.
		Describing	Who	We know a lot of people who live in the country.
	Things	Specifying	That	Jane has been chosen to the task force that we set up last week to develop a business plan.
		Describing	Which	Jane has been chosen to lead the Business plan. Task force, which we set up last week.
	People	Specifying	Whose	This morning I gave a ride to a friend.
		Describing	Whose	Whose car is in for a tune-up this morning I gave a ride to Jone, whose car is in for

Type of Pronoun	Type of Noun Modified	Type of Relative Clause	Pronoun to Use	Example
				a tune-up.
	Things	Specifying	Whose	You are scheduled to meet week with the president of a company whose expansion plans include copper mining in Chile.
		Describing	Whose	You are scheduled to meet next week with the president of XL industries, whose expansion plans include copper mining in Chile.
	People	Specifying	Whom	I have attached letters of congratulations to the employees to whom you will be presenting awards on July 26, 1995.
		Describing	Whom	I have attached a letter of congratulate ones to Mr. John Doe, to whom you will present an award on July 26, 1995.
	Things	Specifying	Which	I have attached a List of the companies to which we sent

Type of Pronoun	Type of Noun Modified	Type of Relative Clause	Pronoun to Use	Example
				invitations to the conference.
		Describing	Which	I have attached a profile of XL Industries, to which we sent an invitation to the conference.

2.7 Closing Comma in Describing Clauses

If a describing clause occurs in the middle of a sentence, it must be followed by closing comma. Remember that a describing clause is also known as a parenthetical clause. You can no more omit a. closing comma than you can omit a closing parenthesis:

Table 3. Example - Wrong and Right (1)

Wrong	Right
We plan to finalize the memorandum to Cabinet, which will require extensive consultations with other departments by the end of September 1995.	We plan to finalize the memorandum to Cabinet, which will require extensive consultations with other departments by the end of September 1995.

Note the effect of omitting the closing comma in the first example. Doing so suggests that the consultations will ·be completed by the end of September.

The question of when the memorandum to Cabinet will be finalized is left unanswered. Here is the same sentence, using parentheses rather than commas to set off the describing clause:

Table 2.9 Example - Wrong and Right (2)

Wrong	Right
We plan to finalize the memorandum to Cabinet, which will require extensive	We plan to finalize the memorandum to Cabinet, which will require extensive

consultations with other departments by the end of September 1995.	consultations with other departments by the end of September 1995.

In this example, omitting the closing parenthesis is obviously wrong. However, a thoughtful reader will realize that the sentence is ambiguous. He or she cannot be sure where the closing parenthesis was intended to fall.

2.10 Proximity

If possible, relative clauses should be located right next to the word they modify. Intervening words can create confusion and reduce reading ease:

Pierre added a chapter to the report that deals with ·the growing use of advanced materials i n the widget industry.

This sentence fails if the writer intended to modify “a chapter” with that deals with the growing use of advanced materials in the widget industry. Instead, the relative clause should be placed right beside the word it modifies:

Pierre added to the report by writing a chapter that deal t with the rowing use of advanced materials in the widget industry.

Here is another example:

Gordon met with a number of factory managers who were concerned about security of supply of raw materials for their operations on January 22. 1995.

While the writer's intent becomes clear once you reread that sentence, the syntax is badly fractured. To correct it, the sentence should be rearranged:

On January 22. 1995. Gordon met with a number of factory managers who were concerned about security of supply of raw materials for their operations. You could also solve the problem by splitting the sentence in two: Gordon met with a number of factory manager on January 22 1995. They were concerned about security of supply of raw materials for their operations.

3.1 Different Ways of Using Relative Clauses

A relative clause is a ·dependent clause that functions as an adjective; that is, it modifies a noun or pronoun. For this reason, relative clause is also called adjective clause.

The first American thanks giving feast, which took place in 1611. Lasted three days. Everyone who studied for the exam passed it easily.

In the first sentence, the dependent clause, which took place in 1621, is a

relative clause that modifies the noun phrase the first American thanksgiving feast. This noun phrase is the antecedent of the relative clause.

3.2 Relative Pronouns and Relative Adverb

A relative clause begins with a relative pronoun or relative adverb.

Table 4. A Relative Clause Beings with a Relative Pronoun or Relative Adverb

Pronouns	- Who, whom, whose, that - Which, that, whose	- Refer to humans - Refer to non-humans and Things
Adverbs	- When, Where	- Refer to a time or a place

3.4 Position of Relative Clause

Place relative clause after it's antecedent and as close to it as possible to avoid confusion.

1. Confusing:

He left the gift in his friend's car that he has just bought.

(It is not clear whether the relative clause modify car or gift).

2. Corrected:

He left the gift that he has just bought in his friend's car.

(The relative clause clearly modifies gift).

Occasionally, a prepositional phrase comes between antecedent and the relative clause.

Manuel was visited by a friend from San Juan who was touring the country.

Try writing the sentence of your own that contains a relative clause.

3.5 Verb Agreement in Relative Clause

The verb in relative clause should agree in number with its antecedent.

Compare:

A person who works part-time usually receives no benefits.

(The verb works is singular to agree with singular antecedent person.)

People who work part-time usual y receive no benefits.

(The verb work is plural to agree with plural antecedent people)

3.6 Punctuation of Relative Clause

Relative clause is either restrictive nonrestrictive (unnecessary). A relative clause is necessary it identifies its antecedent for the reader. Do not use commas with restrictive clauses. The professor who teaches my biology class won a Nobel Prize two years ago.

(Which professor won a Nobel Prize two years ago? The clause who teaches my biology class is necessary to identify professor).

He won the prize for research that might lead to a cure for AIDS. (For which research did he win the prize? We need the clause that might lead to a cure for AIDS to tell us).

A nonrestrictive clause is not necessary to identify its antecedent; it merely gives the reader some extra information. Because it can be omitted without loss of meaning, separate it from the rest of the sentence with commas.

Professor Jones who teaches my biology class, won a Nobel Prize two years ago.

(The person who won a Nobel Prize is identified by his name, so the clause who teaches my biology class is extra, unnecessary information about Professor Jones. If it were omitted, we would still know which person won a Nobel Prize).

He won the prize for his research into the structure of T-cells, might lead to a cure for AIDS.

(We already know which research he won the prize for: his research into the structure of T-cells. The information, which might lead to a cure for AIDS, is not necessary to identify the research; it merely gives us extra information about it).

3.7 Types and Functions of Relative Clause

There are different types of relative clauses. In each different kind, the relative pronoun has a different function. It may be a subject or an object in its own clause, or it may replace a possessive word.

7. The summary of *"Sightseeing"* by Rattawut Lapcharoensap

One thing that has struck me, and that is often brought up by my co-teacher when I talk about my travels in Thailand, is that Thai people generally do not do much traveling around their own country. But in "*Sightseeing,*" a young woman and her mother take a trip to see a famous island before the mother loses her eyesight. The young woman has decided to put her university education on hold to take care

of her mother, which becomes a point of contention. This conflict really speaks to the Thai cultural sense of responsibility that children have towards taking care of their parents. Even when her mother tells her that she will not stand for her daughter to not go, the daughter remains adamant that she needs to take care of her mother as she goes blind. The story combines several things about Thai culture very adeptly into one concise and emotional story.

Results

In analyzing relative clauses in the "*Sightseeing*" the researcher takes the theory that the researcher already mentioned in the previous result. The researcher analyzes the relative clause based on its types and functions in the sentences.

Having read and analyzed the "*Sightseeing*" the researcher found only 5 types and functions of relative clues from 6 types and functions of relative clause as mentioned in the previous result.

1. Analysis of the occurring relative clauses used in the story of "*Sightseeing*" by Rattawut Lapcharoensap

1. Relative Pronoun as Subject

Here are several examples of relative pronouns as subject that I found:

a) By September they've all deserted, leaving the Island to the Aussies and the Chinese, who are so omnipresent ones need not mention them at all.

The underlined clauses in those seven sentences above are relative clauses which are introduced by relative pronoun *who*. The relative pronoun *who* in those clause functions characteristically as subject of relative clause. The underlined clauses describe and modify the noun phrase as their antecedent in the main clause that precedes them.

2. Relative Pronoun as Object

Here are several examples of relative pronouns as object that I found:

(a) Lizzie nodded sympathetically and told me about her bastard boyfriend Hunter, whom she'd left last night at their hotel.

The underlined clauses in those six sentences above are relative clauses which are introduced by relative pronoun whom, which and that. The relative

pronouns whom, which and that in those clauses function characteristically as object of relative clause. The underlined clauses describe and modify the noun phrase as their antecedent in the main clause that precedes them.

3. Relative Pronoun as Object of Preposition

Here are several examples of relative pronouns as object of Preposition that I found:

(a) It's an outdoor establishment with low candlelit tables set in the sand and a large pit in which the bare-chested chefs grill the day's catch.

The underlined clauses in those three sentences above are relative clauses, which are introduced by prepositions with relative pronoun. The relative pronoun in those clauses functions characteristically as object of preposition. In the formal pattern, the preposition comes at the beginning of the relative clauses, as in clause (i), (ii), (iii) above. However, in the formal pattern, the prepositions come after subject and verb of the relative clauses.

4. Relative Pronoun in Phrases of Quantity and Quality

There are no several examples of Relative Pronoun in Phrases of Quantity and Quality in the story of 'Sightseeing'.

5. Adverbial Relative Clause

Here are several examples of adverbial relative clauses that I found.

(a) He'd been close once when an opposing chicken's spur punctured one of his lungs.

The underlined clauses in those four sentences above are adverbial relative clauses, which are introduced by relative adverb when and where. The relative adverb when functions to describe the time; and where the place.

2. The indicated frequency use of the relative clauses in the story of 'Sightseeing" Book of Rattawut Lapcharoensap

It is based on its types and functions from the story of *"Sightseeing"* as follow:

1. Relative Pronoun as Object

Lizzie nodded sympathetically and told me about her bastard boyfriend Hunter, whom she'd left last night at their hotel.

The underlined clauses in those six sentences above are relative clauses which are introduced by relative pronoun whom, which and that. The relative pronouns whom, which and that in those clauses function characteristically as object of relative clause. The underlined clauses describe and modify the noun phrase as their antecedent in the main clause that precedes them.

2. Possessive Relative Clause

Some ethereal angle, whose breasts left round, dark damp spots on my T-shart, came from heaven to save me.

The underlined clauses in those sentences above are possessive relative clauses which are introduced by relative pronoun whose. The relative pronoun whose is used to show the possession of the noun. Possessive relative clause can follow the subject or the object, and they may be restrictive or non-restrictive.

3. Relative Pronoun as Object of Preposition

It's an outdoor establishment with low candlelit tables set in the sand and a large pit in which the bare-chested chefs grill the day's catch.

The underlined clauses in those three sentences above are relative clauses, which are introduced by prepositions with relative pronoun. The relative pronoun in those clauses functions characteristically as object of preposition. In the formal pattern, the preposition comes at the beginning of the relative clauses, as in clause 1, 2, and 3 above. However, in the formal pattern, the prepositions come after subject and verb of the relative clauses.

4. Relative Pronoun in Phrases of Quantity and Quality

There are no several examples of Relative Pronoun in Phrases of Quantity and Quality in the story of '*Sightseeing*'.

5. Adverbial Relative Clause

Here are several examples of adverbial relative clauses that I found.

1. He'd been close once when an opposing chicken's spur punctured one of his lungs.

The underlined clauses in those four sentences above are adverbial relative clauses, which are introduced by relative adverb when and where. The relative adverb when functions to describe the time; and where the place. Look at the figure 1-2 below, it presented the percentage of the relative clauses and its types and functions.

Figure 1. The Percentage of the Relative Clauses Based on Its Types and Functions in the Story of "*Sightseeing*"

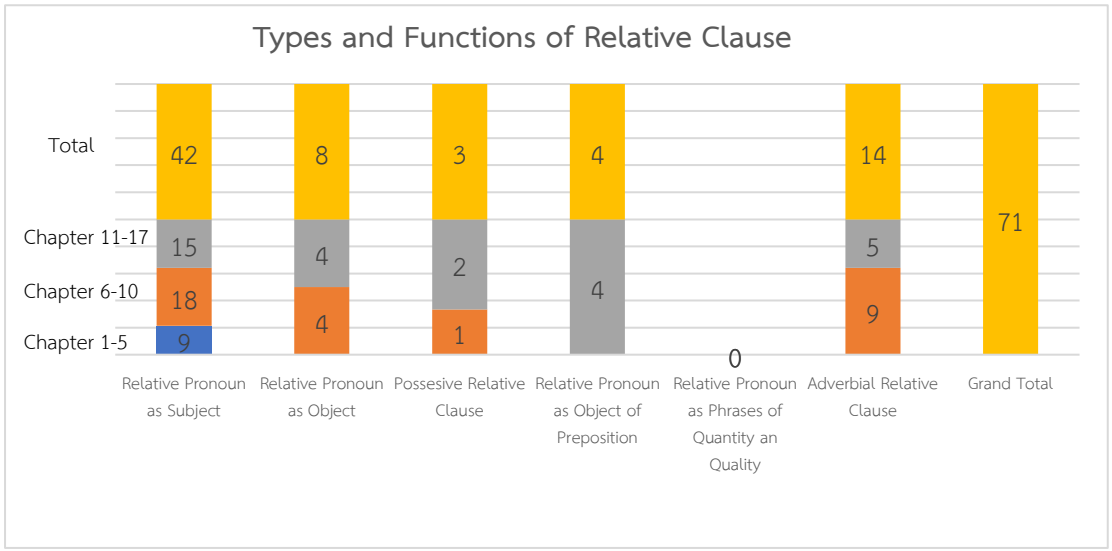

Figure 1: Bar graph showing percentage of usage of relative clauses

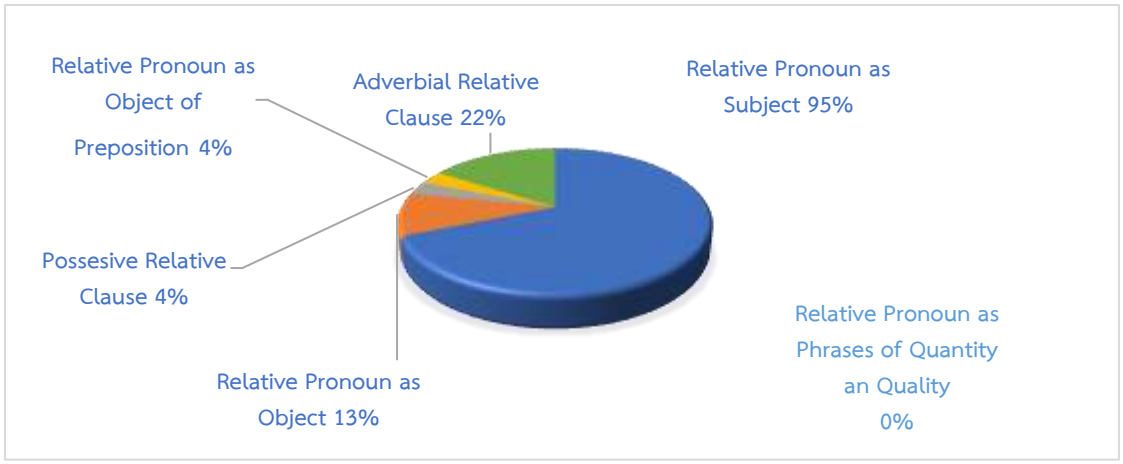

Figure 2: Pine chart showing percentage of usage of relative clauses

3. The world views reflected from the story of "*Sightseeing*" by Rattawut Lapcharoensap

Regarding this the world views, point of view focuses on the type of narrator used to tell the story. Worldview is a useful concept to discuss the area where values, meaning and purpose, religion, spirituality and existential issues overlap. All have worldview, so, that's why, different in this story of "*Sightseeing*" by other writers. These writers are as follows:

1. Alex dally MacFarlane, according to Alex dally MacFarlane view is concerning with *Sightseeing* story. A collection of short stories by a Thai author. This means, crucially, that you're getting stories about Thailand as a complex and real place, not the magical land of golden temples and hookers often described by farang writers. Rattawut is concerned with the regular Thai person, not particularly wealthy, often in a perpetual balancing act just above poverty. He writes about a young boy's relationship with a Cambodian refugee whose now-dead father put all their wealth in her gold teeth; he writes about a young man whose mother is on the verge of going blind; he writes about a teenaged girl whose poor father is losing his cockfights to a rich bully, and the various consequences this has on their family; he writes about a wealthy teenaged boy dodging the draft while his poorer friend cannot; and so on. In some stories, the plot itself is not particularly innovative. The entire emotional arc of the draft-dodging story was predictable, for instance.

But the way Rattawut writes allows you to really get into his characters' heads and understand their various decisions, so they are not distant or simple stories, and the Thailand he writes about is a difficult, interesting, complicated place. Definitely recommended, especially for readers of realist fiction or those interested in Thailand/SE Asia as depicted by a local.

2. Gonzobrarian, according to Gonzobrarian view is concerning with *Sightseeing* story. Be on the lookout for writer Rattawut Lapcharoensap. His recent collection of stories, titled Sightseeing, is a piercing work that finds a very comfortable balance between the foreignness of Thailand (to an American farang like myself) and the all-too-familiar human condition. Though primarily a collection of coming-of-age stories, Lapcharoensap very cleverly approaches his writing with effortless characterization from various social backgrounds and viewpoints. Whether female,

male, young, aged or foreign (American, Thai, Cambodian) all of his characters equally face the unattractive prospect of receiving life's kicks to the teeth well before they're good and ready.

Perhaps Lapcharoensap may be characterized as the Thai-American equivalent of Larry David, as his characters are often placed in dangerously uncomfortable situations with only their wit to provide comfort. Situations involving elephants and pet pigs named Clint Eastwood, finding "luck" in avoiding the Thai military draft, an American's involuntary assisted living in Thailand, and the extremes taken to quit the local cockfighting circuit, these stories are both sadly moving yet familiar; thus, they're nostalgically comforting, as we can relate with our own colorful and cultural equivalents. Sightseeing is aptly named, as it truly is an eye-opening account of the both the foreign and familiar.

3. Bibliobibuji, according to Bibliobibuji view is concerning with *Sightseeing* story. Rattawat Lapcharoensap writes with both compassion and maturity and his Sightseeing is a wonderfully self-assured collection of short stories from a first-time writer. All but one of the stories are written from the point of view of teenagers coming to terms with a confusing adult world. And although the setting for each story is Thailand, Lapcharoensap steers well clear of the kind of exoticism that bedevils most South-East Asian literature. Indeed, the Thailand of the tourist brochure is roundly mocked in the opening story Faring's. Says a hotel proprietor, tourists only want "pussy and elephant": "You give them history, temples, pagodas, traditional dance, floating markets, seafood curry, tapioca desserts, silk-weaving cooperatives, but all they really want is to ride some hulking gray beast like a bunch of wild men and to pant over girls and to lie there half-dead getting skin cancer on the beach during the time in between."

Here's a gritty social realism in his choice of settings: a down-market brothel, a shouldering rubbish-dump, a refugee shanty, cockpits, with many of the characters living on the edge in economic terms. Lapcharoensap has his characters speak in a street-smart, vernacular language which eliminates the distance still further. In a collection this strong, it's hard to pick favorites. But I won't easily forget the poignant tale of a son taking his mother on one last holiday before she loses her sight in the title story, and the agonizing betrayal of a childhood friendship in Draft. And the last story in the book, Cockfighter – at 80 pages more a novella than a short

story – is a real heart-stopper. I've not felt this enthusiastic about a short story collection since Jhumpa Lahiri's The Interpreter of Maladies.

Discussion

In discussion: a linguistic study of relative clauses used in book: "*Sightseeing*" by Rattawut Lapcharoensap is an interesting subject because we can get many advantages from studying it. Besides we know how to use the relative clause, we also know how to make the varieties of sentences. In this case, we know much about the classifications of relative clauses based on the types and functions. The relative clause is related to grammar. That is why researcher suggested people who are interested in this subject, especially the English major students, they should analyze the grammar deeply and carefully. If they are lacking of grammar knowledge, it will be difficult for them to analyze the relative clause.

Meanwhile, the research work's done by Dharmawati, Mulyadi (2021) entitled as "A Study on Relative Clause in English, Indonesian and Arabic Language: A Comparative Analysis", he stated that an analysis on relative clause is classified into three languages. The aim of this study is to compare of relative clause in three languages, namely Indonesian, English and Arabic. The research stage in analyzing the data was data collection, data classifying, data presenting. The result of the research is similarities and differences in the structure of relative clause in English, Indonesian and Arabic. Types of relative clause in English are defining and non-defining clauses, types of relative clause in Indonesian are Restrictive and Non- Restrictive relative clause and types of relative clause in Arabic are definite and indefinite relative clause. This research finding done in the similar with relative clauses found by the researcher.

A simple way for students to begin using relative clauses is to design a speaking or writing activity in which students add a descriptor to a sentence in the form of a relative clause. If students are catching on slowly, the teacher can give students pre-prepared relative clauses to be used in a matching activity as part of a worksheet or in a more interactive way, similarly the work done by Purnamasari, Asri (2020), she pointed that the use of relative clauses in English language teaching and learning is considered as a useful way for English as a Foreign Language (EFL) students and teachers to give more information about the head noun of their written or spoken sentences. It modifies a noun or noun phrase (Richards & Schmidt, 1985, p. 494). In

spite of the benefits of introducing relative clauses in classroom contexts, there might be some obstacles which students and teachers face in the process of construction and relative clause use. In addition, using the relative clause needs a good understanding of their different types, the punctuation, the right pronoun and the agreement. This study is based on literature review and will also describe and analyze a complex sentence with a relative clause.

The description and analysis will be organized through sentence components analysis, different types of relative clause, the aspects of relative clause construction and use and grammatical awareness development. The purpose of this paper is to help EFL students and teachers have an overall understanding of the aspects of relative clause construction and use, and then emphasize the difficulties, which occur in the classroom context. Accordingly, through a detailed discussion of relative clauses, this paper will determine how the understanding of relative clause construction and use might develop EFL students' and teachers' grammatical awareness.

According to the study approaches to throw light on a number of significant characteristics of literature review. It seeks to clarify the concept of literature review, putting emphasis on what is actually means. It then aims to narrow down its focus to the use of literature review in applied linguistics. It is found that in writing literature review a number of a factors come into consideration. If it is a part of a brother research work in applied linguistics, for example, its composition needs to be done in the context of work which commented by Md. Tahamid Ar Rabbi & Main Md. Naushaad Kabir (2014). From this comment is related to the study explored by researcher in the finding part so driven to mention in the value it has, the objectives it can fulfills, the types of sources it presents and the procedure it follows in its pursuit are some of the factors requiring vital consideration. Moreover, it has an organizational plan and it is conducted through some key phases where of the last one is writing or reporting the significant literature reviewed, in a section of the research. Connected with this reporting, therefore, the organization, revision and final presentation of the reviewed literature also come into concern. The study attempts to elucidate in some detail all of the relevant factors mentioned above in general, with a view to conceptualizing the know-how of literature review in applied linguistics in particular. Finally, it seeks to draw some pedagogical implications to chalk out a

suitable path for instruction on literature review in the particular field.

While, the story of *"Sightseeing"* is a story about looking and seeing, both in a literal and metaphorical sense. Paradoxically, from an anthropological perspective, making somebody blind is the highest form of punishment as it excludes the criminal from the order of this world and symbolically puts him in the darkness of the underworld. On the other hand, blindness, which, in sense, frees one from seeing everyday reality, hints at the possibility of acquiring an insight into another, spiritual or metaphysical, reality, into the sphere of sacrum given by Kowalski, P. & Kultura Magiczna (2007). It is relevant with the comment given by Erin Flanagan (2005), the "Sightseeing" is a stunning debut collection containing stories of class, culture, separation and grief, with characters so recognizable in their pain that Rattawut Lapcharoensap could be writing about any of us, yet so unique that the reader knows he or she has never encountered them before. American influence on the Thai characters' lives is evident throughout the collection and is sometimes viewed as advancement but more often than not as a negative force that the characters are powerless to stop. Nevertheless, the characters have found a way to use the Americanization to their advantage, outwitting tourists even if it comes at a cultural cost. One of the most widely reviewed debuts of the year, *Sightseeing* is a masterful story collection by an award- winning young author. Set in contemporary Thailand, these are generous, radiant tales of family bonds, youthful romance, generational conflicts and cultural shiftings beneath the glossy surface of a warm, Edenic setting. Written with exceptional acuity, grace and sophistication, the stories present a nation far removed from its exoticized stereotypes. From those mentioned, the researcher found world views reflected in the study emphasized on value comments that suited to generation in over the world.

Summary, the researcher discussed on how to use the relative clauses giving us information about the person or thing mentioned. The defining relative clauses give us essential information – information that tells us who or what we are talking about. The woman who lives next door works in a bank. A relative clause is one kind of dependent clause. It has a subject and verb but can't stand alone as a sentence. It is sometimes called an "adjective clause" because it functions like an adjective – it gives more information about a noun.

A relative clause is one dependent clause. It has a subject and verb but can't stand alone as a sentence. It is sometimes called an "adjective clause" because it functions like an adjective-it gives more information about a noun. A relative clause always begins with a "relative pronoun," which substitutes for a noun, a noun phrase, or a pronoun when sentences are combined.

Research Suggestions

Based on the result of the study, the researcher has some suggestions for the interested persons who are doing a research work related to English grammar, students and the researcher that can be given in relation with the researcher's conclusion as follow:

1.It is necessary for students to do more exercises in English grammar particularly in structure and written expression. It is important to improve students' proficiency in English language.

2. For linguistic institution, if it requires to make other improve English proficiency emphasized language analysis, it is needed in order to produce better students with better English proficiency as the purpose of the institution itself.

3. Linguistic researchers should apply to use this for further education on how to analyse any language structure based on linguistic knowledge.

4. Implementation of obtained knowledge, literature students who require to know on criticism for social issues etc. must be find out the real factors, reason and related discourses used in controversial situations.

5. The results of this research support the idea that the thesis advisors should give some advice to the advisees in making their thesis conclusions. So, students' thesis conclusions might have sufficient information needed and the thesis conclusions could be constructed in the logical way.

Suggestion for Next Study

This study has several suggestions of the study. With this suggestion, expected to be improved in future research. The limitations for next study are:

1. Future research should explore the investigation to other parts of any languages in special students' needs.

2. It is suggested to distribute mix-method research asking students with the questionnaires and testing in a longer period to know the accurate perception of the respondents.

3. For the next research, it is suggested to distribute questionnaires more with the internet base questionnaires because from the experience of this study, the respondent have a difficult time to fill in the paper base questionnaires. With using internet base questionnaire, they can fill in the questionnaire from their phone and researcher can maintain it easily.

4. For next research, it is suggested to adding or encompasses different variables related to sociolinguistics and other parts of the research in order to create and found varieties of the result.

5. For the next research, it is suggested to analyze deeper about the impact of variables by analyze the reason it happened and finding the solution of the issue.

References

Ashcroft, B. el al. The Empire Writes Back: Theory and Practice in Post-Colonial Literatures, London: Routledge, 2002.

Chomsky, N. Aspects of the Theory of Syntax. Cambridge: The MIT Press, 1965.

Leech, E.A. Communicative Grammar of English. Singapore: Kyodo Shing Long lndustric Ltd, Singapore Press, 1983.

Oshima, Hogue. Writing Academic English. 3rd Edition. New York: Pearson Longman, 1999. Huddleston, R. & Pullum, G. K. A Student' s Introduction to English Grammar. Cambridge: Cambridge University Press, 2010.

Parkinson, Robert, B. Writing for Results. New York: Hunter College Press, 2003.

P, Kowalski. & Kultura Magiczna. Omen, Przesqd, Znaczenie. Warszawa: PWN, 2007.

Pratt, M.L. Imperial Eyes: Travel Writing and Transculturation. New York: Routledge, 1992.

Reuchar, Leech & Hougenraad. English Grammar for Today. London: Macmillan Publisher Ltd, London Press, 1982.

Rattawut, Lapcharoensap. *Sightseeing* Stories. New York: Group West Grove Atlantic, 2005.

Smith, V. L. Hosts and Guests: The Anthropology of Tourism. Philadelphia: University of Pennsylvania Press, 1989.

รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด
Model of Buddhist Integrated Learning Management at Public Space in Roi Et Province

พระครูสุตวรธรรมกิจ[1] พระครูปลัดสมหมาย อตฺถสิทฺโธ[2]
Phrakhrusutaworathammakit, Phrakhrupralatsommai AAtthasittho

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยเรื่อง “รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด” วัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ 1) ศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด 2) พัฒนาและหาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด 3) ประเมินความพึงพอใจของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mix Methodology Research) ทั้งการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) เชิงปริมาณ (Quantitative Research) เชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และเชิงปฏิบัติการ (Action Research) โดยตัวแทนพระสงฆ์และประชาชนในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด รวมประชากรกลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น จำนวน 440 รูป/คน ผลการวิจัยพบว่า 1) ศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการรับรู้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14 รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด ควรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาเช่นด้วย ซึ่งรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวพุทธศาสนา มีคุณธรรม การรู้เท่าทันอารมณ์ การรู้จักปล่อยวางอารมณ์ที่เศร้าหมอง การฝึกให้มีสติ การบริหารจัดการอารมณ์ต่าง ๆ การพยายามละสิ่งที่ไม่ดี รักษาสิ่งที่ดีงามที่เกิดขึ้นแล้วให้งอกงามยิ่งขึ้น สามารถป้องกันสิ่งที่ไม่ดีไม่งามที่ยังไม่เกิดขึ้น ไม่ให้ เกิดขึ้น และสามารถสร้างสิ่งที่ดีงามที่ยังไม่มี ให้เกิดขึ้นได้ เป็นการฝึกฝนพัฒนาจิตใจ พัฒนาความคิดให้มีศักยภาพและสมรรถภาพในการดำรงชีวิต เพื่อบูรณา

Received: 2023-06-03 **Revised**: 2023-07-21 **Accepted**: 2023-07-24

[1] วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
mahachulalongkornrajavidyalaya university RoiEt Buddhist college. Corresponding Author e-mail: selaphum.academic@gmail.com

[2] วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
mahachulalongkornrajavidyalaya university RoiEt Buddhist college.

การองค์ความรู้และชีวิตไปใช้ให้มีความสุข โดยมีกิจกรรมต่างๆ ในพื้นที่สาธารณะจังหวัดร้อยเอ็ดให้ประชาชนมีส่วนร่วม ได้แก่ กิจกรรมอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้าน โดยการแสดงศิลปะฟ้อนรำพื้นบ้าน กิจกรรมต่อบุญต่อธรรม โดยนำอาหารจากการบิณฑบาตไปมอบให้แก่องค์กรการกุศล เช่น บ้านพักคนชรา บ้านเด็กกำพร้า คนยากจนในบริเวณพื้นที่ในจังหวัด กิจกรรมไหว้พระสวดมนต์ เข้าค่ายคุณธรรม กิจกรรมอุ้มบุญอุ้มธรรม โดยทำบุญตักบาตรในตอนเช้าหลักจากออกกำลังกาย กิจกรรมลานธรรมล้านกีฬา โดยออกกำลังกายในตอนเช้า กิจกรรมทางสังคม เช่น ตรวจเยี่ยมแต่ละครอบครัว เป็นต้น กิจกรรมฟังธรรมนั่งสวรรค์ โดยการฟังเทศนาจากพระอาจารย์วิปัสสนา 2) พัฒนาและหาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการมีส่วนร่วมพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 ผลการทดสอบหลังเข้าร่วมกิจกรรมการอบรมโดยใช้คู่มือรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ ในครั้งที่ 1 (ประเมินหลังการฝึกอบรม) ($\bar{x}$ = 16.20 S.D. = 0.70) และครั้งที่ 2 (ประเมินห่างจากครั้งแรก 1 สัปดาห์) ($\bar{x}$ = 18.40 S.D. = 0.60) สูงกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมการอบรม ($\bar{x}$ = 1.80 S.D. = 0.95) ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างมีผลการทดสอบก่อนการใช้คู่มือรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะและหลังการใช้คู่มือรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ **แตกต่างกัน** อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 3) ประเมินความพึงพอใจของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20

คำสำคัญ (Keywords): รูปแบบ; การจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการ; พื้นที่สาธารณะ

Abstract

The research program is “Model of Buddhist Integrated Learning Management at Public Space in Roi Et Province”. This research wants to improve the teaching and learning management because the system of Thai teaching and learning does not have standard. It does not develop the students to have the knowledge as the standard system of Thai education so the model of learning management should promote the imagine and thought and to apply the creativity-based learning (CBL) for the students. The objectives of the research program are 1) to study model of Buddhist integrated learning management at public space in Roi et province 2) to develop and find the efficiency of model of Buddhist integrated learning management at public space in Roi et province 3) to evaluate of the

satisfaction of the model of Buddhist integrated learning management at public space in Roi et province. The study is the Mixed Methods Research including document research, quantitative research, qualitative research and action research. The populations of the research are 440 of monks and people who live in the area of Mahachulalongkornrajavidyalaya University RoiEt Buddhist college, Niwet sub-district, Thawat Buri district, RoiEt province. The research results are 1 . to study model of Buddhist integrated learning management at public space in Roi et province, the opinions of the respondents on the questionnaire of model of Buddhist integrated learning management at public space in Roi et province are found that the overall means score is 4 .1 4 which is at high level. The local administration should participate with learning management. The Model of Buddhist learning management should have morality, emotional awareness, leaving sad emotion, conscious training, emotional management, leaving the evil, protecting and supporting the good thing to progress. It should develop the potential and capacity for life and integrate new knowledge to be success by the people who live in the community participate the activities such as activity of local culture preserving, merit making activity, praying activity, moral training activity, sport activity, social activity and dhamma learning activity. 2) to develop and find an efficiency of model of Buddhist integrated learning management at public space in Roi et province are found that the opinion of the respondents on model of Buddhist integrated learning management at public space in Roi et province has overall means score 4.18 which is high level. The test result after training activity using the manual of model of Buddhist integrated learning management at public space has mean score 16.20 and standard deviation score 0.70 ($\bar{X}$ = 16.20 S.D. = 0.70) in the first time, and in the second time, mean score 18.40 and standard deviation score 0.60 (evaluate after the first time one week) ($\bar{X}$ = 18.40 S.D. = 0.60), it is higher than training activity ($\bar{X}$ = 1.80 S.D. = 0.95), so the test result of the simple target before and after using the model of Buddhist integrated learning management at public space is statistically significant difference of 0.05. 3) to evaluate of satisfaction of the model of Buddhist integrated learning management at public space in Roi et province has overall mean score 4.20 which is at highest level.

Keywords: Model; Buddhist Integrated Learning Management; Public Space

บทนำ (Introduction)

การแสวงหารูปแบบการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวมและมีดุลภาพ ทั้งด้านสติปัญญาหรือพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) ด้านการปฏิบัติหรือทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) และด้านจิตใจหรือจิตพิสัย (Affective Domain) เพื่อให้ผู้เรียนเป็นทั้งคนเก่ง คนดี และสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขอย่างแท้จริงยังคงเป็นประเด็นสำคัญของปัญหาการศึกษาไทยมาโดยตลอด นับตั้งแต่ได้พบข้อจำกัดของรูปแบบการเรียนรู้แบบแยกส่วน (Duality Education) ที่มุ่งเน้นความรู้และความชำนาญเฉพาะศาสตร์ เพื่อสนองความต้องการเสพในลักษณะวัตถุนิยมและบริโภคนิยม ทำให้ละเลยการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพจิตใจหรือจิตพิสัย การเปรียบเทียบแข่งขันชิงดีชิงเด่นกลายเป็นค่านิยมที่ได้รับการส่งเสริมแทนการเกื้อกูลและเอื้ออารีต่อกัน ทำให้คุณค่าของความเป็นมนุษย์ถูกลดทอนขาดความสมบูรณ์ในตัวเอง เอียงข้าง แยกส่วน จนมิอาจเชื่อมโยงกับความเป็นจริงเกิดความบีบคั้นทั้งในตนเองและระหว่างกันในสังคม และระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม

บนพื้นฐานความเชื่อที่ว่าศาสนาเป็นรากฐานสำคัญของคุณธรรมจริยธรรม และสถานศึกษาเป็นแหล่งหล่อหลอมคุณธรรมจริยธรรม พระพุทธศาสนาได้แทรกซึมอยู่ในวิถีชีวิตของคนไทยส่วนใหญ่มายาวนาน จนกลายเป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างสังคมไทย ทั้งนี้พระพุทธศาสนาให้ความสำคัญต่อการเรียนรู้ของมนุษย์ มีแนวคิดว่ามนุษย์สามารถเป็นผู้ประเสริฐหรือฝึกได้ เป็นการฝึกฝนพัฒนาตนจนประสบผลสำเร็จไปตามลำดับ ตามสติปัญญาและความพร้อมของแต่ละบุคคล โดยมุ่งเน้นไปที่ข้อปฏิบัติ 3 อย่าง หรือไตรสิกขา คือ การฝึกฝนอบรมตนให้ปฏิบัติตามข้อห้ามและข้อแนะนำให้ปฏิบัติเพื่อการดำรงอยู่ด้วยดีในสังคมและสิ่งแวดล้อม (ศีล) การฝึกฝนคุณภาพจิตใจให้เกิดความตั้งมั่น แน่วแน่ ไม่ฟุ้งซ่าน รวมถึงการฝึกฝนจิตให้มีคุณธรรม ส่งเสริมต่อการดำรงชีวิตที่ดีงาม และสามารถที่จะก้าวสู่การฝึกฝนอบรมปัญญาต่อไป (สมาธิ) และการฝึกฝนปัญญาให้รู้เท่าทันระบบความสัมพันธ์ของสิ่งทั้งปวงตามธรรมชาติ (ปัญญา) และสามารถนำศักยภาพของตนออกมาใช้มุ่งพัฒนาคุณค่าความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ การจัดการเรียนการสอนของระบบการศึกษาไทยที่ผ่านมามีความล้มเหลวในกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนที่ไม่สามารถสร้างคนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ได้ คือ ไม่สามารถสร้างคนให้มีพื้นฐานการคิด วิธีการเรียนรู้ การมีทักษะในการจัดการและทักษะในการดำเนินชีวิต

การเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในมิติของการปรับศาสตร์เข้าหาพระพุทธศาสนา จึงเป็นการนำเสนอการเรียนรู้สติในร่างกายและจิตใจมนุษย์ เพื่อก่อให้เกิดองค์ความรู้ความเข้าใจธรรมชาติของร่างกาย จิตใจ ที่เป็นสมบัติดั้งเดิมของมนุษย์ว่าร่างกายนี้พัฒนาการเรียนรู้ได้ด้วยวิวัฒนาการการสร้างสรรค์แห่งสติ ในฐาน กาย เวทนา จิต ธรรม เป็นระบบก่อเกิดขึ้นมาเพื่อปกป้องอกุศลกรรมและการจัดกระบวนการที่เพียบพร้อม (สัปปายะ) ยังเป็นองค์ความรู้พื้นฐานที่จะพัฒนาไปสู่ขั้นของความสามารถของมนุษย์ในการกำหนดรู้การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างร่างกายและจิตใจของมนุษย์ให้เกิดความสุข ซึ่งจะส่งผลให้การดำเนินชีวิตของผู้เรียนรู้ประสบความสำเร็จ มีสภาวะที่เป็นปกติสุขเหมาะแก่การพัฒนาไปเป็นคนดีคนเก่ง คนมีความสุข ก่อเกิดความสัมพันธ์ที่ดีทางสังคม ตลอดจน

มิติของการสร้างพื้นฐานในการปฏิบัติธรรมในลำดับต่อไปด้วย ผู้สอนจำเป็นต้องเลือกใช้ และดัดแปลงวิธีสอนให้เหมาะสมกับบทเรียน โดยนำแน่วคิด เทคนิค และวิธีการเข้ามาช่วย เพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างกว้างขวาง และเข้าถึงแก่นของความรู้ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทำกิจกรรมอย่างจริงจัง มีการระดมความคิดภายในกลุ่ม เป็นการพัฒนาด้านสังคมให้กับผู้เรียนและวิธีการสอนรูปแบบหนึ่งที่เป็นวิธีการที่มุ่งให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างเป็นองค์รวม รู้และเข้าใจถึงความเป็นจริงของธรรมชาติที่สัมพันธ์กับชีวิตจริง คือ การจัดการเรียนการสอนตามแน่วพุทธ

แนวทางในการจัดการศึกษาตามแนวพุทธเป็นการศึกษาเพื่อรู้ความจริงของธรรมชาติ และพัฒนาคนบนฐานของธรรมชาติโดยยึดถือทางสายกลาง คือ ความพอดีที่จะให้ถึงจุดหมาย และตรงกับความจริง ไม่ให้สุดโต่ง เอียงสุด ซึ่งจะพลาดจากตัวความจริง ที่เป็นลักษณะทั่วไปอย่างหนึ่งของพระพุทธศาสนา สามารถสะท้อนแน่วคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในบริบทแห่งสังคมไทยยุคปัจจุบัน ทั้งนี้ การจัดการศึกษา ตามแน่วพุทธ เป็นการจัดการศึกษาที่เชื่อมโยงหลักพุทธธรรมเข้าไปในการจัดการเรียนการสอน มุ่งเน้นให้นักเรียนเป็นคนดี ยืนหยัดอยู่ในสังคมได้อย่างเข้มแข็ง ซึ่งมีจุดเน้นที่สำคัญ คือ การพัฒนานักเรียนให้สามารถ กิน อยู่ ดู ฟัง เป็นโดยใช้ปัญญาให้เกิดประโยชน์แท้จริงต่อชีวิต ซึ่งในการจัดการเรียนการสอนจะต้องจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศ (ปรโตโฆสะ) ที่เป็นกัลยาณมิตรเอื้อในการพัฒนานักเรียนอย่างรอบด้าน ด้วยวิถีวัฒนธรรมแสวงปัญญา ทั้งนี้การพัฒนานักเรียนดังกล่าว จัดผ่านระบบไตรสิกขา ที่นักเรียนได้ศึกษาและปฏิบัติทั้ง ศีล สมาธิ และปัญญา ที่มีความรู้ที่ถูกต้อง มีศักยภาพในการคิด การแก้ปัญหาที่แยบคาย (โยนิโสมนสิการ) ให้กับนักเรียนอย่างเป็นองค์รวม ซึ่งผลที่เกิดจากการพัฒนานักเรียน นักเรียนจะสามารถ 1) พัฒนาตนเองด้านความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางวัตถุ 2) พัฒนาตนเองทางด้านความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางสังคม 3) พัฒนาตนเองทางด้านจิตใจที่อาศัยสมาธิเป็นตัวแกนในการฝึก และมีบทบาทออกมาทางเจตจำนงและ 4) พัฒนาตนเองทางด้านปัญญา ความรู้ความเข้าใจ คิดได้ หยั่งเห็น

จากความเป็นมาและความสำคัญของการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน จะเห็นได้ว่าเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 และการจัดการศึกษาไทย 4.0 ซึ่งการจัดการเรียนรูปแบบนี้เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปแล้วว่าสามารถส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนได้ด้วยนั้นมาผนวกกับการจัดการรู้สร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน จึงเป็นปัญหาที่ผู้วิจัยมีแน่วคิดในการวิจัยรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. ศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด
2. หาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด
3. ประเมินความพึงพอใจของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1.1 รูปแบบการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mix Methodology Research) ทั้งการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) เชิงปริมาณ (Quantitative Research) เชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และเชิงปฏิบัติการ (Action Research) โดยมุ่งเน้นรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการ รวมทั้งพัฒนาพื้นที่การเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ เพื่อนำไปสู่เป้าหมายของโครงการที่เน้นพัฒนาคุณภาพชีวิตและการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ดให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยมีวิธีการศึกษาใน 4 ลักษณะ ได้แก่

1. การศึกษาในเชิงเอกสาร (Documentary Study) เป็นการศึกษาจากเอกสาร หนังสือ ชุดความรู้ เว็บไซต์ เฟซบุ๊ค และกิจกรรมการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ ดังนี้

1) ศึกษาข้อมูลนโยบาย ยุทธศาสตร์ และการดำเนินการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ

2) ศึกษาแนวทางการส่งเสริมรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ

3) ศึกษาการบูรณาการรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะกับกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา ประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่นรวมทั้งพัฒนาพื้นที่และสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ

4) ศึกษากระบวนการรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะโดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปบูรณาการเข้ากับพื้นที่สาธารณะที่เข้าร่วมโครงการ

5) ศึกษาวิเคราะห์ผลการดำเนินการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะที่สอดคล้องกับเป้าหมายของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการรวมทั้งพัฒนาพื้นที่และสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ เพื่อนำไปสู่เป้าหมายของโครงการที่เน้นพัฒนาคุณภาพชีวิตและการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาในพื้นที่สาธารณะให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2. การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยดำเนินการดังนี้

1) ดำเนินการออกแบบเครื่องมือ/แบบสอบถามเพื่อทำการสำรวจความคิดเห็นของพระภิกษุ-สามเณรและประชาชนเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

2) การสำรวจความคิดเห็น การรับรู้และการเข้าร่วมกิจกรรมของการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง

กรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด จากกลุ่มตัวอย่างพระสงฆ์และประชาชน จำนวน 400 รูป/คน

3) วิเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจความคิดเห็นการมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมกิจกรรมของรูปการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

4) จัดการข้อมูลในเชิงปริมาณเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมในพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

3. การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยดำเนินการดังนี้

1) การสัมภาษณ์ผู้แทนวัฒนธรรมจังหวัด ผู้แทนอำเภอเมืองและผู้แทนนักวิชาการพัฒนาชุมชนและสังคมในระดับมหาวิทยาลัย จำนวน 10 รูป/คน เพื่อทราบนโยบายและแนวปฏิบัติของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

2) สัมภาษณ์และสนทนากลุ่มร่วมกับคณะสงฆ์และตัวแทนภาครัฐ ผู้นำท้องถิ่นในระดับอำเภอ จำนวน 10 รูป/คน เพื่อทราบแนวทางการดำเนินการตามเป้าหมายของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

3) การสนทนากลุ่มและการส่งเสริมกิจกรรมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

4) ประมวลข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่มจากผู้ใช้ข้อมูลในเชิงคุณภาพแล้วนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์เพื่อให้เห็นกระบวนการดำเนินการตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

4. การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) โดยเป็นกระบวนการพัฒนาชุดความรู้ตัวชี้วัด และกระบวนการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ดังนี้

1) การพัฒนาชุดความรู้เรื่องรูปแบบการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 1 ชุด

2) การถวายความรู้กับพระภิกษุฝ่ายปกครองและสัมมนาให้ความรู้แก่ผู้นำชุมชนในระดับตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

3) การส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

4) การเสริมสร้างเครือข่ายพระสงฆ์และผู้นำชุมชนในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยเป็นความร่วมมือของคณะสงฆ์ ภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคประชาชน ภาคเอกชนและมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

5) วิเคราะห์องค์ความรู้ ตัวชี้วัด และผลลัพธ์ของการขับเคลื่อนรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

1.2 พื้นที่ในการศึกษาวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด” ใช้พื้นที่ในการศึกษา ได้แก่ วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งเป็นพื้นที่สาธารณะที่มีประชาชนมาใช้ประโยชน์จำนวนมาก

1.3 ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant)

ประชากร หมายถึง ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ ประชาชนในตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 9,120 คน

กลุ่มตัวอย่าง หมายถึง ตัวแทนของประชากรที่อาศัยอยู่ในตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวนทั้งสิ้น 9,120 คน จากนั้นเปิดตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ใช้วิธีการสุ่มตามสัดส่วนของจำนวนประชากร แบบเจาะจง (Purposive sampling)

1. การวิจัยเชิงปริมาณ โดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างจากประชาชนในพื้นที่ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อให้ทราบถึงความคิดเห็น การรับรู้ และการมีส่วนร่วมในการดำเนินการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด จำนวน 400 คน โดยในเบื้องต้นพบว่าประชาชนในตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด มีจำนวน 9,120 คน คณะผู้วิจัยสามารถใช้สูตรของทาโร่ ยามาเน่ ที่กำหนดให้ ดังนี้

$$n = \frac{N}{1+N\,(e)^2}$$

มีความเชื่อมั่น 95% และให้มีความคลาดเคลื่อน 5% (e = .05) โดยใช้สูตรของ Taro, Yamane (1973) ดังนี้

วิธีทำ

$$\frac{9{,}120}{1 + 9{,}120\ (.05)^2}$$

2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย

1) กลุ่มตัวแทนวัฒนธรรมจังหวัด ผู้แทนอำเภอเมืองและผู้แทนนักวิชาการพัฒนาชุมชนและสังคมในระดับมหาวิทยาลัย จำนวน 10 รูป/คน

2) กลุ่มตัวแทนภาครัฐ ผู้นำท้องถิ่นในระดับอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 10 รูป/คน รวมประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ รวมจำนวน 420 ราย

3. ผู้ให้ข้อมูลและร่วมกิจกรรมการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ได้แก่พระสงฆ์ฝ่ายปกครองและประชาชนในพื้นที่ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

1) พระสงฆ์ฝ่ายปกครอง จำนวน 5 รูป

2) ผู้นำชุมชน ประชาชน จำนวน 5 คน

3) กลุ่มตัวแทนภาครัฐ จำนวน 5 คน

4) กลุ่มตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 5 คน

เครื่องมือการวิจัย

คณะผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือการวิจัยที่หลากหลาย ประกอบด้วย 1) แบบสอบถาม 2) แบบสัมภาษณ์ 3) การสนทนากลุ่ม 4) ชุดกิจกรรมและกระบวนการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด และ 5) การสังเกตพฤติกรรมและกิจกรรมของผู้เข้าร่วมกิจกรรม โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. แบบสอบถาม (Questionnaire) จัดทำขึ้นเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลความคิดเห็น การรับรู้และการมีส่วนร่วมในการดำเนินการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด จากกลุ่มตัวอย่างพระสงฆ์และประชาชน จำนวน 400 รูป/คน โดยมีเนื้อหาของแบบสอบถาม ดังนี้

- ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา
- ตอนที่ 2 การรับรู้และการมีส่วนร่วมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ
- ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและระดับการมีส่วนร่วมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ
- ตอนที่ 4 การส่งเสริมกิจกรรมของรูปแบบการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ

2. แบบสัมภาษณ์ (Interview) เพื่อสัมภาษณ์ตัวแทนวัฒนธรรมจังหวัด ผู้แทนอำเภอเมืองและผู้แทนนักวิชาการพัฒนาชุมชนและสังคมในระดับมหาวิทยาลัย ตัวแทนภาครัฐ ผู้นำท้องถิ่นในระดับอำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด เช่น

1) แนวคิดและหลักการดำเนินการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด

2) การเสริมสร้างการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด

3) การส่งเสริมการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ดโดยให้ประชาชนได้นำกิจกรรมและหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต

4) การสนับสนุนการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ดของคณะสงฆ์และประชาชนในตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

5) การบูรณาการกิจกรรมการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ดระหว่างคณะสงฆ์กับชุมชนท้องถิ่น

6) นโยบายและกลไกการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด

7) ปัญหา อุปสรรค ของการมีส่วนร่วมและการขับเคลื่อนการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด

3. การประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) โดยมีแนวทางการสนทนากลุ่มดังนี้

1) นโยบายและกลไกการส่งเสริมรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด

2) การเสริมสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด

3) การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ดโดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาประยุกต์กับกิจกรรมทางวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น

4) การส่งเสริมการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ดโดยให้ประชาชนได้นำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต

5) การบูรณาการกิจกรรมของชุมชนท้องถิ่น กิจการพระพุทธศาสนาร่วมกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด

6) ปัญหา อุปสรรค ของการมีส่วนร่วมการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด

4. การหาคุณภาพของเครื่องมือการวิจัย

ผู้วิจัยมีกระบวนการเพื่อตรวจสอบหาคุณภาพของเครื่องมือการวิจัย ดังต่อไปนี้

1) การตรวจสอบคุณภาพของประเด็นคำถามในแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) โดยการกำหนดข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 จำแนกคำถามให้ครอบคลุมตามแนวคิดหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนาเครื่องมือให้มีความครอบคลุมตัวแปรและวัตถุประสงค์ และสามารถตรวจสอบ ได้โดยเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เพื่อวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence Index = IOC) ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยคัดเลือกเฉพาะ ข้อคำถามที่มีค่า IOC = 0.50 ขึ้นไป ผลการทดสอบค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.85 หลังจากได้รับการประเมินแบบสัมภาษณ์จากผู้เชี่ยวชาญแล้ว ผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาทำการปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ตามข้อเสนอแนะที่มีของแต่ละ คนจนครบถ้วนทุกข้อค าถาม

2) การตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) ด้วยการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม ตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 จำแนกคำถามให้ครอบคลุมตามแนวคิดหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนาเครื่องมือให้มีความครอบคลุมตัวแปรและวัตถุประสงค์ และสามารถตรวจสอบ ได้โดยเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เพื่อวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence Index = IOC) ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยคัดเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่า IOC = 0.50 ขึ้นไป ผลการประเมินคุณภาพของแบบสอบถาม ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องโดยรวมเท่ากับ 0.97

ขั้นตอนที่ 3 การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ผู้วิจัยหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟ่าของครอนบาค

5. การหาคุณภาพของชุดกิจกรรมและกระบวนการส่งเสริมการดำเนินการของรูปแบบการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด ประกอบด้วย

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นสร้าง

เมื่อทราบองค์ประกอบความสามารถในการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะจากการศึกษาเบื้องต้น แล้วผู้วิจัยดำเนินการสร้างรูปแบบการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด มีรายละเอียดดังนี้

1) ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด

2) ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความสามารถในการจัดรูปแบบการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด

3) สร้างรูปแบบการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ดโดยการสังเคราะห์มาจากแนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ และรูปแบบการจัดการเรียนรู้ต่าง ๆ ของนักการศึกษา

กระบวนการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด

จาการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ดและมีการวัดและประเมินผลโดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ดและแบบสอบถามพึงความพอใจต่อรูปแบบการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด

4) ตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 รูป/คน จากนั้นทำการวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ยคะแนนความเหมาะสมของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดและนำมาแปลความหมายตามเกณฑ์ ผลการประเมินความเหมาะสมรายข้อใดที่อยู่ในปานกลางถึงน้อยที่สุดผู้วิจัยนำมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ดให้มีความสมบูรณ์เหมาะสมต่อไปและนำไปใช้กับกลุ่มทดลอง

ขั้นที่ 2 ขั้นการทดลอง

ก่อนการทดลอง

1) ผู้วิจัยทำหนังสือต้นสังกัดเพื่อขออนุญาตทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด

2) ประเมินความสามารถการใช้รูปแบบการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ดของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ดเพื่อส่งเสริมความสามารถการใช้รูปแบบการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ดด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้รูปแบบการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการ (Pretest)

ระยะการทดลอง

3) ดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ดที่พัฒนาขึ้น โดยใช้เวลา 2 วัน

4) ในการทดลองมีการวัดผลระหว่างการทดลอง โดยประเมินความสามารถในการใช้รูปแบบการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ดตามลำดับ

ระยะหลังการทดลอง

5) หลังการยุติการทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้รูปแบบการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ดอีกครั้ง เพื่อนำมาเป็นข้อมูลหลังการทดลอง (Posttest)

6) เปรียบเทียบผลการประเมินแบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้รูปแบบการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ดภายหลังการเข้าร่วมการทดลอง โดยเปรียบเทียบคะแนนก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง

5. การสังเกตกิจกรรมและพฤติกรรม โดยเป็นการสังเกตการณ์ รูปแบบการเรียนรู้และการพัฒนากิจกรรมที่เหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ประกอบด้วยกิจกรรมดังต่อไปนี้

1) กิจกรรมลานธรรมล้านกีฬา โดยออกกำลังกายในตอนเช้า

2) กิจกรรมอุ้มบุญอุ้มธรรม โดยทำบุญตักบาตรในตอนเช้าหลักจากออกกำลังกาย

3) กิจกรรมฟังธรรมนั่งสวรรค์ โดยการฟังเทศนาจากพระอาจารย์วิปัสสนา

4) กิจกรรมอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้าน โดยการแสดงศิลปะฟ้อนรำพื้นบ้าน

5) กิจกรรมต่อบุญต่อธรรม โดยนำอาหารจากการบิณฑบาตไปมอบให้แก่องค์กรการกุศล เช่น บ้านพักคนชรา บ้านเด็กกำพร้า คนยากจนในบริเวณพื้นที่ในจังหวัดร้อยเอ็ด

รวมทั้งการใช้เทคนิค SWOT เพื่อศึกษาวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค ผลกระทบของการดำเนินการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด รวมทั้งวิเคราะห์เพื่อให้เห็นความสอดคล้องของกิจกรรมกับการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์

สำหรับการสร้างเครื่องมือการวิจัย ได้ดำเนินการดังนี้

1) สำรวจหนังสือ รายงานการวิจัย ชุดความรู้ ว่าด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

2) การนำข้อมูล ความรู้ที่รวบรวมไว้มาสร้างเป็นเครื่องมือการวิจัยทั้งแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ สนทนากลุ่ม และประเด็นการวิจัยอื่น ๆ

3) การตรวจสอบความเที่ยงตรง เนื้อหาของเครื่องมือ และความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยคณะนักวิจัย

4) ดำเนินการออกแบบเครื่องมือการวิจัยที่ครอบคลุมและสอดคล้องกับประชากร/กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยพิจารณาจากการอธิบายตามทัศนะของผู้ให้ข้อมูล

5) การตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย โดยผู้ทรงคุณวุฒิของสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

6) การวิเคราะห์เครื่องมือก่อนนำไปใช้ในการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

7) การนำเครื่องมือไปเก็บรวบรวมข้อมูลตามที่กำหนดไว้

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการปฏิบัติการวิจัย

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ คณะผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการเก็บข้อมูลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยการรวบรวมข้อมูลหลายส่วนที่ต้องทำการรวบรวมข้อมมาประกอบกันให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูล โดยได้รับคำแนะนำจากผู้อาวุโสหรือผู้เชี่ยวชาญในพื้นที่กลุ่มเป้าหมาย ในการเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เมื่อได้รายชื่อแล้ว คณะผู้วิจัยก็จะนัดหมายเพื่อสอบถามข้อมูลหรือไม่ก็เชิญผู้ให้ข้อมูลสำคัญเหล่านั้นด้วยตนเองเพื่อมาร่วมพูดคุยกันรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม ซึ่งสามารถตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลได้เป็นอย่างดี โดยเทคนิคที่ใช้ในการเก็บข้อมูล โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1) การศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พร้อมการค้นหา วัด ชุมชน และองค์กรต้นแบบที่ดำเนินการเกี่ยวกับการสร้างการรับรู้ การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามที่กำหนดไว้

2) การขอหนังสือจากสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อนำลงไปขอความร่วมมือในพื้นที่หรือองค์กรที่ศึกษา

3) นำข้อมูลเชิงเอกสารจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มาวิเคราะห์สังเคราะห์เป็นข้อมูลด้านการดำเนินการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

4) การสัมภาษณ์และการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) ร่วมกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อศึกษาเกี่ยวกับสร้างองค์ความรู้ กิจกรรม และแนวการปฏิบัติเพื่อการสร้างการรับรู้ การมีส่วนร่วมการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

5) กำหนดการอบรมเชิงปฏิบัติการในพื้นที่ โดยมีการนิมนต์พระสงฆ์ฝ่ายปกครองที่เป็นตัวแทนของจังหวัด พระสงฆ์ในเขตปกครองตำบลในเมือง ผู้นำภาครัฐที่เป็นตัวแทนของจังหวัด นายกองค์กรบริหารส่วนตำบล และผู้นำชุมชน เป็นต้น เข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการ

6) การพัฒนาโครงการและกิจกรรมด้านการเสริมสร้างองค์ความรู้และแนวปฏิบัติเพื่อการสร้างการรับรู้ พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

7) การสังเกตพฤติกรรม ซึ่งเป็นการสังเกตพฤติกรรมและการเรียนรู้ชุมชนผู้ที่เข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติและฝ่ายต่าง ๆ เพื่อหาแนวทางการสร้างและการใช้องค์ความรู้และกระบวนการปฏิบัติเพื่อการพัฒนากระบวนการสร้างการรับรู้ พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

8) สนับสนุนให้เกิดการถ่ายทอดและส่งต่อองค์ความรู้เผยแผ่ความรู้และแนวปฏิบัติเรื่องการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหา

จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด รวมทั้งการสัมมนาการประชุมเชิงปฏิบัติการ ตลอดจนผลักดันการใช้องค์ความรู้และแนวปฏิบัติเรื่องการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่บึงพลาญชัย ให้เป็นบทเรียนและแนวทางการทำงานของ ชุมชนและองค์กรต้นแบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เพื่อให้การเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่บึงพลาญชัยเป็นต้นแบบในพื้นที่สาธารณะแห่งอื่น ๆ ในจังหวัดร้อยเอ็ดและจังหวัดอื่น ๆ อีก

9) การประสานเครือข่ายเพื่อร่วมสนับสนุนกิจกรรมการให้ความรู้และแนวปฏิบัติเพื่อพัฒนากระบวนการสร้างการรับรู้ พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นต้น

10) การสรุปบทเรียนและการวิเคราะห์ผลการอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อพัฒนาเป็นแบบความยั่งยืนและกระบวนการเชิงสังคม เพื่อพัฒนาเป็นรูปแบบ กระบวนการสร้างการรับรู้ พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

การจัดหมวดหมู่และการตรวจสอบข้อมูล

การจัดหมวดหมู่และการตรวจสอบข้อมูล คณะผู้วิจัยได้ใช้เวลาช่วงท้ายนี้เป็นช่วงที่ต้องรวบรวมข้อมูลออกมาเป็นชุดและหาแนวทางให้ได้ข้อมูลตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยคณะผู้วิจัยได้ใช้เวลานี้เก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมจากประเด็นต่าง ๆ ที่เก็บมาแล้ว ถ้ามีส่วนใดที่ยังไม่สมบูรณ์จะตรวจสอบและเก็บข้อมูลเพิ่มเติม ด้วยการค้นคว้าจากเอกสาร และเข้าไปสัมภาษณ์เก็บรวบรวมข้อมูลอีกครั้งหนึ่ง เพื่อยืนยันความถูกต้องและครบถ้วนทุกอย่าง ดังนั้น การเก็บรวบรวมข้อมูล การจัดหมวดหมู่และการตรวจสอบข้อมูลอาจจะดำเนินการไปพร้อมกัน

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากการจัดหมวดหมู่ข้อมูลและการตรวจสอบข้อมูลเสร็จ ในขั้นต่อไปนี้จะได้วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้เรียบเรียงไว้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ เพื่อจะได้ใช้ในการถอดบทเรียนและบูรณาการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ เน้นการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้เก็บรวบรวมจากกลุ่มพระสงฆ์และประชาชนในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 400 ราย โดยมีขั้นตอนการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1) เลือกแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ในการตอบไปวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS/PC (Statistical Package for the Social Science)

2) แบบสอบถามตอนที่ 1 ซึ่งเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างความสนใจและกิจกรรมในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยทำการวิเคราะห์และใช้วิธีหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ แล้วนำมาเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

3) แบบสอบถามตอนที่ 2 ซึ่งเป็นข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยทำการวิเคราะห์โดยคำนวณหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ คะแนนเฉลี่ย (X) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายข้อและรายด้าน และเฉลี่ยรวมทุกด้าน โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาค่าเฉลี่ยของคะแนน เพื่อให้เห็นระดับของการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ในแต่ละด้าน จากกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 = มีความคิดเห็นในระดับน้อยมาก
ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 = มีความคิดเห็นในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 = มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 = มีความคิดเห็นในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 = มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด

4) แบบสอบถามตอนที่ 3 ซึ่งเป็นข้อมูลด้านผลลัพธ์จากการพัฒนารูปการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด และการนำกิจกรรมและหลักธรรมมาประยุกต์ใช้ เป็นต้น โดยทำการวิเคราะห์โดยคำนวณหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ คะแนนเฉลี่ย (X) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายข้อและรายด้าน และเฉลี่ยรวมทุกด้าน โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาค่าเฉลี่ยของคะแนน เพื่อให้เห็นระดับของกิจกรรมการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ในแต่ละด้าน

5) นำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อศึกษาค่าเป็นกลางทางสถิติ และเพื่อการวิเคราะห์ปัจจัยข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลกับความคิดเห็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

6) การวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค จากแบบสอบถามในเชิงสถิติและพรรณนา

7) การวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลโดยการเชื่อมโยงแนวคิดทฤษฎีที่ได้กล่าวแล้ว เพื่อให้เห็นชุดความรู้ กระบวนการ และแนวทางการส่งเสริมกิจกรรมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ คณะผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาประกอบบริบท (Context Content Analysis Technique) พร้อมกับการเก็บรวบรวมข้อมูลอยู่

ตลอดเวลา ซึ่งการตรวจสอบข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์และวิเคราะห์ โดยผู้วิจัยนำข้อมูลที่ผ่านการตรวจสอบข้อมูลแล้ว มาจัดทำให้เป็นระบบหาความหมาย แยกแยะองค์ประกอบ ทั้งเชื่อมโยงและหาความสัมพันธ์ของข้อมูลเพื่อให้สามารถนำไปสู่ความเข้าใจต่อการเปลี่ยนแปลงปรากฏการณ์และรูปแบบความเข้าใจกับความหลากหลายและความแตกต่างของข้อมูลที่รวบรวมมา เพื่อนำเสนอรายงานผลภาพรวมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด เมื่อข้อมูลมีความถูกต้องแล้ว หลังจากนั้นก็จำแนกข้อมูลออกเป็นประเภทหรือแบ่งไปตามหมวดหมู่ ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในการวิจัย ดังนี้

1) ศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ

2) พัฒนาและหาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ

3) ประเมินความพึงพอใจของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ

ผลการวิจัย (Research Results)

จากผลการวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยได้อภิปรายตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

ศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการรับรู้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14 ซึ่งตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ กิตติชัย สุธาสิโนบล ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอน วิทยาศาสตร์ตามแนววิถีพุทธสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลนครนายก โดยมี วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ตามแนววิถีพุทธ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ ตามแนววิถีพุทธสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ตามแนววิถีพุทธ ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่า อยู่ในเกณฑ์เหมาะสมมาก ($\overline{\mathbf{X}}$= 4.71) สอดคล้องกับ เตือนใจ สุกใส ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา จากการศึกษาพบว่า รูปแบบการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการสำหรับนักเรียนประถมศึกษาในประเทศไทย ประเด็นนี้ สามารถจำแนกออกเป็น 3 ประเด็น ดังต่อไปนี้ 1) หลักสูตรเชิงพุทธบูรณาการ เป็นหลักสูตรบูรณาการ เรียนรู้เนื้อหาวิชาคณิตศาสตร์วิทยาศาสตร์เป็นแกนกลางบูรณาการศาสตร์ต่าง ๆ 2) รูปแบบการบริหาร จัดการการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการ บุคลากรในโรงเรียน ผู้ปกครอง องค์กรเอกชน และชุมชน มีความตระหนักและศรัทธาในหน้าที่ให้การ “บ่มเพาะคนดี คนเก่งและมีความสุข” ให้เป็นจริง การบริหารงานที่ส่งเสริมและสนับสนุนการทำการสอนของครูทั้งวัสดุ อุปกรณ์ งบประมาณ และมี

สถานที่ที่เอื้อต่อการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนมีความรู้พื้นฐานสำหรับประกอบสัมมาชีพในอนาคต 3) กิจกรรม การเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการ สอดคล้องกับ ฉัตรชัย พุ่มชูศักดิ์ ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการศึกษาที่บูรณาการการเรียนรู้กับการทำงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการจัดการศึกษาที่บูรณาการการเรียนรู้ กับการทำงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามี 5 องค์ประกอบ หลัก คือ 1) ด้านการจัดการ ได้แก่ โครงสร้างคณะกรรมการ และวัตถุประสงค์ 2) ด้านกระบวนการ บริหาร ได้แก่ขั้นเตรียม ขั้นดำเนินการ และขั้นสรุป และ 3) ด้านผลประโยชน์ของความร่วมมือ ได้แก่ ผลประโยชน์ของสถานศึกษา และผลประโยชน์ของสถานประกอบการ 4) ด้านหลักสูตร ได้แก่ ลักษณะหลักสูตร และการพัฒนาหลักสูตร 5) ด้านการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ การจัดการเรียน การสอนภายในสถานศึกษา และการจัดการเรียนการสอนภายในสถานประกอบการ รูปแบบการจัด การศึกษาที่บูรณาการการเรียนรู้กับการทำงานของสถานศึกษา มีความเป็นประโยชน์และมีความ เป็นไปได้ในการนำรูปแบบไปใช้อยู่ในระดับมาก

การพัฒนาและหาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการมีส่วนร่วมพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 ซึ่งตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้อยู่ในระดับมาก การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการ ควรมีลักษณะเน้นการพัฒนาศักยภาพความเป็นมนุษย์ให้ถึงพร้อมด้วยศีล สมาธิ และปัญญา ซึ่งการ ประยุกต์ใช้ความรู้ทางพระพุทธศาสนากับผู้เรียนซึ่งเป็นหนทางหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาด้าน จิตใจ อารมณ์ หรือจิตพิสัย ของผู้เรียน ไปพร้อม ๆ กับการบรรลุเป้าประสงค์ คือ เป็นคนดี เป็นคนเก่ง และมีความสุข โดยเน้นทักษะการคิดแบบอริยสัจ 4 และไตรสิกขา คือ การฝึกศึกษาพัฒนาความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม พัฒนาจิตใจ และพัฒนาปัญญาตามหลักแห่ง ศีล สมาธิและปัญญา เมื่อปฏิบัติการฝึกด้วยสิกขา ซึ่งในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะระหว่างคณะสงฆ์กับชุมชนท้องถิ่น โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามประเพณีและพิธีกรรมทางศาสนา เช่น การหล่อและแห่เทียนพรรษา การบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน การตักบาตรวันขึ้นปีใหม่ ประเพณีบุญบั้งไฟ และให้ประชาชนได้นำกิจกรรมและหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต สอดคล้องกับ วิทยา ทองดีและสุรพล พรมกุลได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงพุทธ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม พบว่า 1. สภาพกระบวนการเรียนเชิงพุทธกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มี 2 ส่วนคือ 1) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตร โดยแบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้ (1) ขั้นนำ (2) ขั้นสอน (3) ขั้นสรุป และ (4) ขั้นประเมินผล 2) การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร 2. การสร้างรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงพุทธกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 การปลูกฝังสัมมาทิฏฐิ คือ การที่ครูให้นักเรียนฝึกคิดอย่างถูกวิธี ได้แก่ 1) การคิดแบบสืบสาวหาเหตุปัจจัย 2) การคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ 3) การคิดแบบสามัญลักษณ์ 4) การคิดแบบอริยสัจ 5) การคิดแบบอรรถ

ธรรมสัมพันธ์ 6) การคิดแบบเห็นคุณเห็นโทษ 7) การคิดแบบคุณค่าแท้ คุณค่าเทียม 8) การคิดแบบอุบายปลุกเร้าคุณธรรม 9) การคิดแบบมีสติเป็นอยู่ในขณะปัจจุบัน 10) การคิดแบบวิภัชชวาท ขั้นตอนที่ 2 การฝึกตนตามหลักของไตรสิกขา ได้แก่ 1) อธิสีลสิกขาคือการพัฒนาด้านความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ทั้งสิ่งแวดล้อมด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อมทางสังคม 2) อธิจิตตสิกขา คือการพัฒนาภาวะจิต ฝึกจิตให้เข้มแข็งมีความพร้อมต่อการใช้งานทางปัญญา 3) ด้านอธิปัญญาสิกขา คือ รู้และเข้าใจปัญหาตามความเป็นจริง แก้ไขปรับปรุงปัญหาได้อย่างถูกต้อง ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนาตนตามหลักภาวนา 4 คือ 1) กายภาวนา คือการพัฒนาความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ 2) ศีลภาวนา การพัฒนาด้านความประพฤติให้ดีขึ้น มีระเบียบวินัย 3) จิตภาวนาคือ การสร้างให้มีสุขภาพจิตที่ดี 4) ปัญญาภาวนา คือ การมองเห็นหลักของเหตุและผล สามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้

3. ผลการประเมินผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า ในภาพรวมของรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงพุทธ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีความเหมาะสมและความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.98 และ 5.00 สอดคล้องกับ วัลยา ทองนุช ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบพุทธบูรณาการการพัฒนาคุณภาพชีวิตในการทำงานของครู สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ จากการวิจัยพบว่า รูปแบบพุทธบูรณาการการพัฒนาคุณภาพชีวิตในการทำงานของครู ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ส่วนนำ ประกอบด้วย แนวคิด ทฤษฎี และวัตถุประสงค์ ส่วนที่ 2 เนื้อหา ประกอบด้วย ด้านลักษณะส่วนบุคคล ด้านความสามารถในการทำงาน ด้านคุณลักษณะของ ผู้บริหาร ด้านการสนับสนุนทางสังคม และด้านบรรยากาศขององค์การ ส่วนที่ 3 เงื่อนไข ความสำเร็จ ประกอบด้วย (1) นโยบาย (2) ครูและผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญ มองเห็น คุณค่าและสร้างบรรยากาศในการทำงาน (3) ชุมชน กรรมการสถานศึกษา และหน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง ส่งเสริมและสร้างเครือข่ายที่ดีในการทำงาน

ประเมินความพึงพอใจของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 ซึ่งตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ ฉวีวรรณ เคยพุดซา ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรูปแบบ RAJASEE เพื่อส่งเสริมความสามารถ ในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนราชสีมาวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ RAJASEE ระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ สุวรรณา จุ้ยทอง ทำการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เชิงผลิตภาพรายวิชาหลักการจัดการเรียนรู้ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ผลการวิจัยพบว่า หลังจากที่นักศึกษาได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงผลิตภาพในรายวิชาหลักการจัด การเรียนรู้โดยภาพรวมผลการศึกษาค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงผลิตภาพ ในรายวิชาหลักการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ พีระศักดิ์ จิ้วตั้น ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาความพึงพอใจเชิงเปรียบเทียบ ผลกระทบและพฤติกรรม การเรียนจากการใช้ห้องเรียน Active Learning ในการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัย

เทคโนโลยี สุรนารี ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจโดยรวมทุกด้าน ได้แก่ ความเหมาะสมของโต๊ะเรียนและเก้าอี้ กระดานไวท์บอร์ด อุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์ พื้นที่ห้อง แสงสว่างในห้องเรียน อุณหภูมิภายในห้องเรียน และโทนสีผนังห้อง ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจห้องเรียน Active Learning มากกว่า ห้องเรียนธรรมดา และมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1) ผู้บริหารในระดับท้องถิ่นควรสนับสนุนให้มีการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ ไปประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับบริบทของคนในชุมชน

2) ควรเพิ่มและปรับปรุงสภาพแวดล้อมในการจัดการเรียนรู้และองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ให้สะดวกสบาย และเอื้อต่อการเรียนรู้ของคนในชุมชน

เอกสารอ้างอิง (Referrences)

Jongsathityou, J. and Sukhapirome, R., The research report on the characteristicsand processes of cultivating the moral and ethics of different countries, (Bangkok: Prigwhan Graphic, 2007), p. 42.

Wasee, P., The education system that solves the misery of the whole earth, (2nd ed.), (Nakhon Pathom: Center for Intellectual Wisdom Mahidol University, 2007), p. 84.

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544.[ออนไลน์], แหล่งที่มา: https://www.tungsong.com, [17 ตุลาคม 2564].

Slavin, R. E., Cooperative Learning: Theory, Research, and Practice, (Boston: Allyn and Bacon, 1995), pp. 49-69.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตโต), (พิมพ์ครั้งที่ 2), รู้หลักก่อนแล้วศึกษาและสอนให้ได้ผล, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2547), หน้า 4.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตโต), พุทธธรรม, (พิมพ์ครั้งที่ 2), (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย, 2552), หน้า 13.

กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2552), หน้า 12-13.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตโต), พุทธธรรม, (พิมพ์ครั้งที่ 2), (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย, 2552), หน้า 602-604.

การพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด
Development of Buddhist Integrated Learning Media at Public Space in Roi Et Province

พระครูวาปีจันทคุณ[1] พระนัฐวุฒิ สิริจนฺโท[2]
Pharkhurvapeechantakhun, Phranatthawut Sirichantho

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษาการวิจัยเรื่อง การพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด มีวัตถุประสงค์การวิจัยคือ 1) ศึกษารูปแบบสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด 2) พัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด 3) ประเมินความพึงพอใจของรูปแบบการพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mix Methodology Research) ทั้งการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) เชิงปริมาณ (Quantitative Research) เชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และเชิงปฏิบัติการ (Action Research) โดยตัวแทนพระสงฆ์และประชาชนในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด รวมประชากรกลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น จำนวน 440 รูป/คน ผลการวิจัยพบว่า 1. ศึกษารูปแบบสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อรูปแบบสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 รูปแบบสื่อในพื้นที่สาธารธณะจะต้องใช้ได้อย่างสะดวกและเมื่อนำมาใช้แล้วช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ได้ดังนี้ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการออกแบบสื่อ 2) สื่อที่จะนำมาใช้ประกอบการเรียนการสอนต้องเป็นสื่อที่ประกอบด้วยภาพและเสียงที่มุ่งเน้นการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมท้องถิ่นให้เหมาะสมกับทุกวัย 3) สื่อมีเนื้อหาสนุกสนาน ทำให้ผู้เรียนนั้นไม่เบื่อ เช่น สื่อเกี่ยวกับวัด เกี่ยวกับศาสนา เกี่ยวกับพิธีกรรมต่าง ๆ ของศาสนาพุทธ ประเพณีวัฒนธรรมต่าง ๆ ของท้องถิ่น 2. พัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการมีส่วนร่วมการพัฒนารูปแบบสื่อการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ

Received: 2023-06-03 **Revised**: 2023-07-20 **Accepted**: 2023-07-22

[1] วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
mahachulalongkornrajavidyalaya university RoiEt Buddhist college. Corresponding Author e-mail: selaphum.academic@gmail.com

[2] วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
mahachulalongkornrajavidyalaya university RoiEt Buddhist college.

4.19 การส่งเสริมการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ดโดยให้ประชาชนได้นำกิจกรรมและหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต โดยการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้ชุมชน วัด และโรงเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ร่วมกันโดยสอดแทรกหลักธรรมอริยสัจ 4 และไตรสิกขาผ่านสื่อการจัดการเรียนรู้ เช่น วิดิทัศน์ แผ่นพับ สื่อมัลติมีเดียเพื่อการเรียนรู้ กิจกรรมไหว้พระสวดมนต์ เข้าค่ายคุณธรรม โดยในทุกกิจกรรมจะสอดแทรกสื่อการเรียนรู้ เพื่อให้ประชาชนนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้การเปรียบเทียบการทดสอบก่อนการใช้ชุดความรู้เรื่องการพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีผลการทดสอบหลังเข้าร่วมกิจกรรมการอบรมโดยใช้ชุดความรู้เรื่องการพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ ในครั้งที่ 1 (ประเมินหลังการฝึกอบรม) ($\overline{x}$ = 17.0 S.D. = 0.50) และครั้งที่ 2 ($\overline{x}$ = 18.90 S.D. = 0.31) สูงกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมการอบรม ($\overline{x}$ = 13.65 S.D. = 0.59) ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างมีผลการทดสอบก่อนการใช้ชุดความรู้เรื่องการพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะและหลังการใช้ชุดความรู้เรื่องการพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ **แตกต่างกัน** อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 3. ประเมินความพึงพอใจของรูปแบบการพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามต่อรูปแบบการพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26

คำสำคัญ (Keywords): การพัฒนา; สื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการ; พื้นที่สาธารณะ

Abstract

The research program is “Development of Buddhist Integrated Learning Media at Public Space in Roi Et Province”. This research wants to improve Buddhist integrated learning media including the efficiency of Buddhist integrated learning media to take the objective of program for developing the quality of life and Buddhist integrated learning media at public space in Roi Et province usefully. The objectives of the research program are 1) to study model of Buddhist integrated learning media at public space in Roi Et province 2) to develop Buddhist integrated learning media at public space in Roi Et province 3) to evaluate of the satisfaction of the model of Buddhist integrated learning media at public space in Roi Et province. The study is the Mixed Methods Research including document research, quantitative research, qualitative research and action research. The populations of the research are 4 4 0 of monks and people who live in the area of Mahachulalongkornrajavidyalaya University RoiEt Buddhist college, Niwet sub-

district, Thawat Buri district, RoiEt province. The research results are 1. to study model of Buddhist integrated learning media at public space in Roi Et province, the opinion of the respondents of the questionnaire on the model of Buddhist integrated learning media at public space in Roi Et province is found that the overall mean score is 4.20 with at high level, the model of media at public space must use for leaning and teaching efficiently such as 1) analyzing the data for media design 2) the media for leaning and teaching consisting of picture and sound emphasizing the local culture tourism in all generations 3) the content of media is very fun and making the learners happy not boring such as the media of temple, religious, Buddhist ceremony and local tradition and culture. 2. to develop Buddhist integrated learning media at public space in Roi Et province, the opinion of the respondents on participating with development of Buddhist integrated learning media at public space in Roi Et province is overall mean score 4.19 with at the high level, the promotion of development of Buddhist integrated learning media at public space in Roi Et province should encourage the people to arrange the activities and integrate the Buddhist teaching using in daily life. The comparison of before and after using the manual of development of Buddhist integrated learning media at public space in Roi Et province is found that the simple target groups have the test result after participating with training activity of manual of development of Buddhist integrated learning media at public space in the first time with the mean score 17.0 and standard deviation 0.05 ($\bar{X}$ = 17.0 S.D. = 0.50) and in the second time with the mean score 18.9. and standard deviation 0.31 ($\bar{X}$ = 18.90 S.D. = 0.31), it is higher than before participating training activity with mean score 13.65 and standard deviation 0.59 ($\bar{X}$ = 13.65 S.D. = 0.59), so the simple target groups have the test result before and after using the manual of development of Buddhist integrated learning media at public space with the statistically significant difference of 0.05. 3. to evaluate of the satisfaction of the model of Buddhist integrated learning media at public space in Roi Et province is found that overall mean score is 4.26 which is at highest level.

Keywords: Development; Buddhist integrated learning media; Public Space

บทนำ (Introduction)

ในการเรียนการสอน โดยทั่วไปจะมีองค์ประกอบที่สำคัญอยู่ 3 ประการ คือ ผู้สอน ผู้เรียน และสื่อการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอนที่ใช้กันมาก คือ ภาษาพูด และภาษาเขียน ต่อมาได้มีการพัฒนาขึ้นมาเรื่อย ๆ ในปัจจุบันจะพบว่า มีสื่อการเรียนการสอนมากมายหลายชนิด เพราะถือว่า สื่อการเรียนการสอน คือ มือที่สามของครู ช่วยให้ครูสอนได้สนุก และมีประสิทธิภาพ ดังนั้น บทบาทของสื่อการเรียนการสอนในบทเรียน ก็คือ เป็นตัวกลาง ตัวช่วย ในการให้ข้อมูล ความรู้หรือสิ่งบอกกล่าวแก่ผู้เรียน แต่การใช้สื่อการเรียนการสอนให้ได้ผลนั้น ต้องตรงกับจุดประสงค์เนื้อหา และกิจกรรมของบทเรียน อีกทั้งยังต้องใช้อย่างประหยัด และคุ้มค่าอีกด้วย สื่อการเรียนการสอนมีหลายประเภท แต่ละประเภทมีคุณลักษณะต้องใช้อย่างประหยัด และคุ้มค่าอีกด้วย สื่อการเรียนการสอนมีหลายประเภท แต่ละประเภทมีคุณลักษณะเฉพาะในตัวของมันเอง ดังนั้น ผู้ที่รับผิดชอบซึ่งรวมทั้งผู้บริหารและครูผู้สอนจำเป็นต้องมีความรู้ในเรื่องของการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสม สื่อบางประเภทมีราคาแพง อาจจะหาวิธีการสร้าง และดัดแปลงทรัพยากรในท้องถิ่นเป็นสื่อเพื่อนำมาใช้ประกอบการสอน รวมทั้งต้องเรียนรู้การเก็บรักษาสื่อต่าง ๆ เป็นอย่างดีด้วย ผู้บริหารก็เช่นเดียวกัน จะต้องมีความรู้เรื่องสื่อการเรียนการสอน เพื่อให้คำแนะนำแก่ครูผู้สอน รวมทั้งจัดหา สนับสนุน และอำนวยความสะดวกในเรื่องสื่อการเรียนการสอน โดยจะเน้นในเรื่องหาสาระที่จำเป็นสำหรับผู้บริหาร และครูผู้สอนเกี่ยวกับเรื่องสื่อการเรียนการสอน โดยจะเน้นในเรื่องความหมาย ประเภทของสื่อ ประโยชน์ของสื่อการเรียน การสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน การผลิตสื่อการเรียนการสอน การเก็บรักษา การบริหารสื่อ การเรียนการสอน บทบาทผู้บริหารโรงเรียนกับสื่อการเรียนการสอน สื่อการเรียนรู้ เป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้สถานศึกษาจัดการเรียนรู้ได้บรรลุตามจุดหมายของหลักสูตร สื่อเป็นเครื่องถ่ายทอดความรู้ ความคิด เสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมและประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน ในทางการศึกษาได้มีผู้เรียกสื่อตัวกลางแตกต่างกันออกไปตามยุคตามสมัย ตามความคิดเห็นและตามความเหมาะสมของแต่ละกรณี เช่น อุปกรณ์การสอน โสตทัศนอุปกรณ์ โสตทัศนูปกรณ์ สื่อการสอน และสื่อการเรียน ในปัจจุบันมักนิยมใช้คำว่า สื่อการเรียนการสอน แต่ละคำดังกล่าวมานี้ล้วนหมายถึงตัวกลางทั้งสิ้น แต่มีความหมายลึกซึ่งแตกต่างกัน กล่าวคือ สื่อการสอนเน้นที่ตัวผู้สอน ส่วนสื่อการเรียนเน้นที่ตัวผู้เรียน แต่เนื่องจากการเรียนการสอนเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน จึงน่าจะเรียกตัวกลางที่ใช้ในการเรียนการสอนว่า สื่อการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน แต่เดิมนั้นใช้คำว่า อุปกรณ์การสอน (Teaching Aids) เน้นถึงสิ่งที่นำมาใช้ช่วยประกอบในการสอน แต่ต่อมาพิจารณาเห็นว่า สิ่งที่นำมาใช้ช่วยในการสอนนั้น ส่วนใหญ่ต้องใช้ประสาทตา และประสาทหูเพื่อการรับรู้ จึงหันมาใช้คำว่า โสตทัศนอุปกรณ์หรือ โสตทัศนูปกรณ์ (Audio-Visual Aids) ต่อมาเมื่อมีการพิจารณารูปแบบของการเรียนการสอนว่า เข้าลักษณะของกระบวนการสื่อความหมาย (Communication Process) มีองค์ประกอบครบ ได้แก่ ครูผู้สอนซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้ส่ง เนื้อหาวิชาตามหลักสูตร คือ สาร อุปกรณ์การเรียนการสอนและวิธีการ คือ สื่อผู้เรียน คือ ผู้รับ ซึ่งสื่อที่ว่านี้ก็คือตัวกลางนั่นเอง ด้วยเหตุและผลดังกล่าวข้างต้น จึงได้มีการนำคำว่า สื่อ (Medias) มาใช้แทนคำว่า อุปกรณ์ และเนื่องจากเน้นที่

ตัวผู้สอนเป็นสำคัญ จึงเรียกว่า สื่อการสอน (Teaching Medias) จนถึงในยุคปัจจุบัน การจัดการศึกษาได้หันมามุ่งเน้นที่ตัวผู้เรียนเพิ่มมากขึ้น คำที่ใช้เรียกกันว่า สื่อการเรียน (Learning Medias) จึงเกิดขึ้น อย่างไรก็ตาม นักการศึกษาส่วนมากยังคงใช้คำว่า สื่อการสอน และสื่อการเรียน ถ้าหากจะพิจารณาให้ละเอียดและเข้าใจง่าย ก็ต้องพิจารณาคำเรียกโดยยึดถือเอาตัวผู้ใช้เป็นหลัก เช่น สิ่งที่ครูผู้สอนนำมาช่วยสอน เรียกว่า สื่อการสอน ได้แก่ แผนภูมิ รูปภาพ แผนภาพ

ในส่วนของการปฏิบัติเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ หากขาดการปฏิบัติย่อมมิใช่การเรียนรู้ที่สมบูรณ์ซึ่งถือจุดสำคัญที่การศึกษาแบบพุทธจึงเป็นการเรียนรู้ในระดับพุทธิปัญญา (intellect) ที่ประกอบด้วย อธิสีลสิกขา อธิจิตสิกขา และอธิปัญญาสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา พระพุทธเจ้าทรงมองประเด็นที่ธัมมานุธรรมปฏิบัติ อธิบายรวมถึงการปฏิบัติธรรมโดยสมควรแก่ธรรม หรือปฏิบัติธรรมน้อยคล้อยแก่ธรรมใหญ่ พระธรรมปิฎกให้อธิบายเพิ่มเติมว่าหมายถึง “ปฏิบัติธรรมถูกหลัก คือทำให้ข้อปฏิบัติย่อยเข้ากันได้สอดคล้องกันและส่งผลแก่หลักการใหญ่ เป็นไปเพื่อจุดหมายที่ต้องการ” พระธรรมปิฎก, (ป.อ.ปยุตฺโต) คำอธิบายของพระพุทธศาสนาเหล่านี้เป็นหลักฐานที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมต่อกันอยู่ นอกจากนั้นยังมีคำอธิบายเกี่ยวกับจิตใจด้วยเช่นเดียวกัน จิตถือเป็นนามขันธ์ที่มีส่วนสัมพันธ์กับระบบภายในร่างกาย กล่าวคือจิตทำหน้าที่ให้อินทรีย์ (Organism) ทั้งหลายดำรงตั้งมั่นอยู่ได้ ยิ่งไปกว่านั้นจิตยังมีอิทธิพลต่อร่างกายดังคำกล่าวที่ว่า “ธรรมทั้งหลาย มีใจเป็นหัวหน้า มีใจเป็นใหญ่ สำเร็จด้วยใจ” ร่างกายและจิตใจจึงมีส่วนเกี่ยวเนื่องกันเป็นระบบรูปนามที่แยกกันไม่ออกเป็นหลักความประพฤติชอบ ทางกายทางวาจา ทางใจ ยังจะเป็นทางที่นำไปสู่จุดมุ่งหมายของชีวิตได้ และสร้างความงามสง่าให้กับสังคมด้วยเพราะเป็นแบบอย่างที่ดีในสังคม ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อคุณภาพชีวิตที่ดีตลอดจนสามารถลดความวิตกกังวลใจที่เคยเกิดขึ้นในชีวิต ทั้งด้านการทำหน้าที่ทางสังคม ด้านการเสริมสร้างศีลธรรม ด้านการศึกษาธรรม ด้านคุณธรรม ด้านการปฏิบัติตนขั้นสูง และด้านเป้าหมายสูงสุดในพระพุทธศาสนา นับว่าเป็นหลักการพัฒนาชีวิตและสังคมตั้งแต่ระดับพื้นฐานจนถึงระดับสูงสุดคือความหลุดพ้นที่เป็นเป้าหมายของพระพุทธศาสนา และนำไปสู่กระบวนการคิดให้เป็นระบบอันจะนำไปสู่การตระหนักรู้เรื่องคุณค่าและตัดสินใจได้อย่างถูกต้องก่อนการปฏิบัติ การเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในมิติของการปรับศาสตร์เข้าหาพระพุทธศาสนา จึงเป็นการนำเสนอการเรียนรู้สติในร่างกายและจิตใจมนุษย์ เพื่อก่อให้เกิดองค์ความรู้ความเข้าใจธรรมชาติของร่างกาย จิตใจ ที่เป็นสมบัติดั้งเดิมของมนุษย์ว่าร่างกายนี้พัฒนาการเรียนรู้ได้ด้วยวิวัฒนาการการสร้างสรรค์แห่งสติ ในฐาน กาย เวทนา จิต ธรรม เป็นระบบก่อเกิดขึ้นมาเพื่อปกป้องอกุศลกรรม และการจัดกระบวนการที่เพียบพร้อม (สัปปายะ) ยังเป็นองค์ความรู้พื้นฐานที่จะพัฒนาไปสู่ขั้นของความสามารถของมนุษย์ในการกำหนดรู้การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างร่างกายและจิตใจของมนุษย์ให้เกิดความสุข ซึ่งจะส่งผลให้การดำเนินชีวิตของผู้เรียนรู้ประสบความสำเร็จ มีสภาวะที่เป็นปกติสุขเหมาะแก่การพัฒนาไปเป็นคนดีคนเก่ง คนมีความสุข ก่อเกิดความสัมพันธ์ที่ดีทางสังคม ตลอดจนมิติของการสร้างพื้นฐานในการปฏิบัติธรรมในลำดับต่อไปด้วย

ปัจจุบันได้มีการปฏิรูปการศึกษาในหลายประเทศ ในระยะแรกของการปฏิรูปการศึกษา นักการศึกษาได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับกระแสของทฤษฎีการศึกษาใหม่ ๆ ที่สนใจเกี่ยวกับการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งเป็นแนวคิดที่ศึกษาเกี่ยวกับการใช้ปัญญาเป็นฐาน ที่สามารถควบคุมความประพฤติที่ถูกต้อง จิตใจที่มั่นคง และการใช้ปัญญาในการเรียนรู้ที่สามารถเข้าใจสรรพสิ่งต่าง ๆ และการจัดการความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในขณะที่ความรู้ใหม่ ๆ ได้มีการขยายตัวเพิ่มขึ้นมากมาย ทั้งมีความรู้ที่แยกส่วนเฉพาะด้านเกิดใหม่ตลอดเวลาอันมีผลจากการวิจัยและพัฒนา แต่การจัดการเรียนการสอนแบบแยกส่วน ทำให้ผู้เรียนมีความรู้สึกว่าวิชาต่าง ๆ ที่เรียนไม่สัมพันธ์กับชีวิตจริง จึงเป็นเรื่องจำเป็นอย่างยิ่งที่ควรจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนเห็นถึงความสัมพันธ์ของเรื่องราวต่าง ๆ อย่างเป็นองค์รวมที่เชื่อมโยงเข้าด้วยกัน ผู้สอนจำเป็นต้องเลือกใช้ และดัดแปลงวิธีสอนให้เหมาะสมกับบทเรียน โดยนำแนวคิด เทคนิค และวิธีการเข้ามาช่วย เพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างกว้างขวางและเข้าถึงแก่นของความรู้ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทำกิจกรรมอย่างจริงจัง มีการระดมความคิดภายในกลุ่ม เป็นการพัฒนาด้านสังคมให้กับผู้เรียนและวิธีการสอนรูปแบบหนึ่งที่เป็นวิธีการที่มุ่งให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างเป็นองค์รวม รู้และเข้าใจถึงความเป็นจริงของธรรมชาติที่สัมพันธ์กับชีวิตจริง คือ การจัดการเรียนการสอนตามแนวพุทธ

จากความสำคัญดังกล่าว ได้มีนักการศึกษาของไทยเสนอวิธีการจัดการศึกษาที่นำความรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ มาเชื่อมโยงกับพุทธศาสตร์ โดยมีแนวคิดว่าสาระความรู้ต่าง ๆ กับพุทธศาสตร์เป็นเรื่องที่เข้ากันได้อย่างกลมกลืน เนื่องจากพุทธศาสตร์ เป็นเรื่องความเป็นจริงของธรรมชาติ ถ้าผู้เรียนเรียนรู้อย่างบูรณาการกลมกลืนแล้ว ผู้เรียนจะมีชีวิตที่ดีงาม และดำเนินชีวิตได้อย่างสงบเย็นและเป็นประโยชน์ อีกทั้งยังสะท้อนแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในบริบทแห่งสังคมไทยยุคปัจจุบัน

จากแนวคิดข้างต้น พระพรหมคุณาภรณ์ ได้เสนอแนวทางในการจัดการศึกษาตามแนวพุทธ กล่าวคือ เป็นการศึกษาเพื่อรู้ความจริงของธรรมชาติ และพัฒนาคนบนฐานของธรรมชาติโดยยึดถือทางสายกลาง คือ ความพอดีที่จะให้ถึงจุดหมาย และตรงกับความจริง ไม่ให้สุดโต่ง เอียงสุด ซึ่งจะพลาดจากตัวความจริง ที่เป็นลักษณะทั่วไปอย่างหนึ่งของพระพุทธศาสนา สามารถสะท้อนแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในบริบทแห่งสังคมไทยยุคปัจจุบัน ทั้งนี้ การจัดการศึกษา ตามแนวพุทธ เป็นการจัดการศึกษาที่เชื่อมโยงหลักพุทธธรรมเข้าไปในการจัดการเรียนการสอน มุ่งเน้นให้นักเรียนเป็นคนดี ยืนหยัดอยู่ในสังคมได้อย่างเข้มแข็ง ซึ่งมีจุดเน้นที่สำคัญ คือ การพัฒนานักเรียนให้สามารถ กิน อยู่ ดู ฟัง เป็นโดยใช้ปัญญาให้เกิดประโยชน์แท้จริงต่อชีวิต ซึ่งในการจัดการเรียนการสอนจะต้องจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศ (ปรโตโฆสะ) ที่เป็นกัลยาณมิตรเอื้อในการพัฒนานักเรียนอย่างรอบด้าน ด้วยวิถีวัฒนธรรมแสวงปัญญา ทั้งนี้การพัฒนานักเรียนดังกล่าว จัดผ่านระบบไตรสิกขา ที่นักเรียนได้ศึกษาและปฏิบัติทั้ง ศีล สมาธิ และปัญญา ที่มีความรู้ที่ถูกต้อง มีศักยภาพในการคิด การแก้ปัญหาที่แยบคาย (โยนิโสมนสิการ) ให้กับนักเรียนอย่างเป็นองค์รวม ซึ่งผลที่เกิดจากการพัฒนานักเรียน นักเรียนจะสามารถ 1) พัฒนาตนเองด้านความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางวัตถุ 2) พัฒนาตนเองทางด้านความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางสังคม 3) พัฒนา

ตนเองทางด้านจิตใจที่อาศัยสมาธิเป็นตัวแกนในการฝึก และมีบทบาทออกมาทางเจตจำนงและ 4) พัฒนาตนเองทางด้านปัญญา ความรู้ความเข้าใจ คิดได้ หยั่งเห็น

จากความเป็นมาและความสำคัญของการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน จึงเป็นปัญหาที่ผู้วิจัยมีแนวคิดในการวิจัยการพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. ศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด
2. หาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด
3. ประเมินความพึงพอใจของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1.1 รูปแบบการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน ทั้งการวิจัยเชิงเอกสา เชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ และเชิงปฏิบัติการ โดยมุ่งเน้นพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการ รวมทั้งพัฒนาพื้นที่และสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ เพื่อนำไปสู่เป้าหมายของโครงการที่เน้นพัฒนาคุณภาพชีวิตและการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยมีวิธีการศึกษาใน 4 ลักษณะ ได้แก่

1. การศึกษาในเชิงเอกสาร (Documentary Study) เป็นการศึกษาจากเอกสาร หนังสือ ชุดความรู้ เว็บไซต์ เฟซบุ๊ค และกิจกรรมการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ ดังนี้

1) ศึกษาข้อมูลนโยบาย ยุทธศาสตร์ และการดำเนินการของโครงการการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ

2) ศึกษาแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ

3) ศึกษาการบูรณาการการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะกับกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา ประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่นรวมทั้งพัฒนาพื้นที่และสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ

4) ศึกษากระบวนการการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะโดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปบูรณาการเข้ากับพื้นที่สาธารณะที่เข้าร่วมโครงการ

5) ศึกษาวิเคราะห์ผลการดำเนินการของการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะที่สอดคล้องกับเป้าหมายของการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการ รวมทั้งพัฒนาพื้นที่และสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ เพื่อนำไปสู่เป้าหมายของ

โครงการที่เน้นพัฒนาคุณภาพชีวิตและการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาในพื้นที่สาธารณะให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2. การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยดำเนินการดังนี้

1) ดำเนินการออกแบบเครื่องมือ/แบบสอบถามเพื่อทำการสำรวจความคิดเห็นของพระภิกษุ-สามเณรและประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

2) การสำรวจความคิดเห็น การรับรู้และการเข้าร่วมกิจกรรมของการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด จากกลุ่มตัวอย่างพระสงฆ์และประชาชน จำนวน 400 รูป/คน

3) วิเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจความคิดเห็นการมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

4) จัดการข้อมูลในเชิงปริมาณเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

3. การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยดำเนินการดังนี้

1) การสัมภาษณ์คณะกรรมการพัฒนาบึงพลาญชัย ผู้แทนวัฒนธรรมจังหวัด ผู้แทนอำเภอเมืองและผู้แทนนักวิชาการพัฒนาชุมชนและสังคมในระดับมหาวิทยาลัย จำนวน 10 รูป/คน เพื่อทราบนโยบายและแนวปฏิบัติของการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

2) สัมภาษณ์และสนทนากลุ่มร่วมกับคณะสงฆ์และตัวแทนภาครัฐ ผู้นำท้องถิ่นในระดับอำเภอ จำนวน 10 รูป/คน เพื่อทราบแนวทางการดำเนินการตามเป้าหมายของการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

3) การสนทนากลุ่มและการส่งเสริมกิจกรรมการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

4) ประมวลข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่มจากผู้ใช้ข้อมูลในเชิงคุณภาพแล้วนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์เพื่อให้เห็นกระบวนการดำเนินการตามการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

4. การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) โดยเป็นกระบวนการพัฒนาชุดความรู้ตัวชี้วัด และกระบวนการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ดังนี้

1) การพัฒนาชุดความรู้เรื่องการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 1 ชุด

2) การถวายความรู้กับพระภิกษุฝ่ายปกครองและสัมมนาให้ความรู้แก่ผู้นำชุมชนในระดับตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

3) การส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

4) การเสริมสร้างเครือข่ายพระสงฆ์และผู้นำชุมชนในการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยเป็นความร่วมมือของคณะสงฆ์ ภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคประชาชน ภาคเอกชนและมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

5) วิเคราะห์องค์ความรู้ ตัวชี้วัด และผลลัพธ์ของการขับเคลื่อนการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

1.2 พื้นที่ในการศึกษาวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “การพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด” ใช้พื้นที่ในการศึกษา ได้แก่ วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งเป็นพื้นที่สาธารณะที่มีประชาชนมาใช้ประโยชน์จำนวนมาก

1.3 ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant)

ประชากร หมายถึง ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ ประชาชนในตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 9,120 คน

กลุ่มตัวอย่าง หมายถึง ตัวแทนของประชากรที่อาศัยอยู่ในตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวนทั้งสิ้น 9,120 คน จากนั้นเปิดตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ใช้วิธีการสุ่มตามสัดส่วนของจำนวนประชากร แบบเจาะจง (Purposive sampling)

1. การวิจัยเชิงปริมาณ โดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างจากประชาชนในพื้นที่ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อให้ทราบถึงความคิดเห็น การรับรู้ และการมีส่วนร่วมในการดำเนินการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด จำนวน 400 คน โดยในเบื้องต้นพบว่าประชาชนในตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด มีจำนวน 9,120 คน คณะผู้วิจัยสามารถใช้สูตรของทาโร่ ยามาเน่ ที่กำหนดให้ ดังนี้

$$n = \frac{N}{1+N\,(e)^2}$$

มีความเชื่อมั่น 95% และให้มีความคลาดเคลื่อน 5% (e = .05) โดยใช้สูตรของ Taro, Yamane (1973) ดังนี้

วิธีทำ

$$\frac{9{,}120}{1+9{,}120\ (.05)^2}$$

2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย

1) กลุ่มตัวแทนวัฒนธรรมจังหวัด ผู้แทนอำเภอเมืองและผู้แทนนักวิชาการพัฒนาชุมชนและสังคมในระดับมหาวิทยาลัย จำนวน 10 รูป/คน

2) กลุ่มตัวแทนภาครัฐ ผู้นำท้องถิ่นในระดับอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 10 รูป/คน รวมประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ รวมจำนวน 420 ราย

3. ผู้ให้ข้อมูลและร่วมกิจกรรมการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ได้แก่พระสงฆ์ฝ่ายปกครองและประชาชนในพื้นที่ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

1) พระสงฆ์ฝ่ายปกครอง จำนวน 5 รูป

2) ผู้นำชุมชน ประชาชน จำนวน 5 คน

3) กลุ่มตัวแทนภาครัฐ จำนวน 5 คน

4) กลุ่มตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 5 คน

1.4 เครื่องมือการวิจัย

คณะผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือการวิจัยที่หลากหลาย ประกอบด้วย 1) แบบสอบถาม 2) แบบสัมภาษณ์ 3) การสนทนากลุ่ม 4) ชุดกิจกรรมและกระบวนการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด และ 5) การสังเกตพฤติกรรมและกิจกรรมของผู้เข้าร่วมกิจกรรม โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. แบบสอบถาม (Questionnaire) จัดทำขึ้นเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลความคิดเห็น การรับรู้ และการมีส่วนร่วมในการดำเนินการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด จากกลุ่มตัวอย่างพระสงฆ์และประชาชน จำนวน 400 รูป/คน โดยมีเนื้อหาของแบบสอบถาม ดังนี้

- ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา
- ตอนที่ 2 การรับรู้และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ
- ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ

- ตอนที่ 4 การส่งเสริมกิจกรรมการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ

2. แบบสัมภาษณ์ (Interview) เพื่อสัมภาษณ์ตัวแทนวัฒนธรรมจังหวัด ผู้แทนอำเภอเมืองและผู้แทนนักวิชาการพัฒนาชุมชนและสังคมในระดับมหาวิทยาลัย ตัวแทนภาครัฐ ผู้นำท้องถิ่นในระดับอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด เช่น

1) แนวคิดและหลักการดำเนินการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด

2) การเสริมสร้างการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด

3) การส่งเสริมการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยให้ประชาชนได้นำกิจกรรมและหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต

4) การสนับสนุนการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ดของคณะสงฆ์และประชาชนในตำบลในเมือง อำเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

5) การบูรณาการกิจกรรมการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ดระหว่างคณะสงฆ์กับชุมชนท้องถิ่น

6) นโยบายและกลไกการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด

7) ปัญหา อุปสรรค ของการมีส่วนร่วมและการขับเคลื่อนการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด

3. การประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) โดยมีแนวทางการสนทนากลุ่มดังนี้

1) นโยบายและกลไกการส่งเสริมการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด

2) การเสริมสร้างการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด

3) การพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ดโดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาประยุกต์กับกิจกรรมทางวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น

4) การส่งเสริมการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยให้ประชาชนได้นำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต

5) การบูรณาการกิจกรรมของชุมชนท้องถิ่น กิจการพระพุทธศาสนาร่วมกับการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด

6) ปัญหา อุปสรรค ของการมีส่วนร่วมการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด

4. ชุดกิจกรรมและกระบวนการส่งเสริมการดำเนินการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด ประกอบด้วย

1) การพัฒนาชุดความรู้เกี่ยวกับการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด

2) การถวายความรู้กับพระภิกษุฝ่ายปกครองและสัมมนาให้ความรู้แก่ผู้นำชุมชนในระดับตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

3) การส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

4) การเสริมสร้างเครือข่ายพระสงฆ์และผู้นำชุมชนในการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยเป็นความร่วมมือของคณะสงฆ์ ภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคประชาชน ภาคเอกชนและมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

5) วิเคราะห์องค์ความรู้ ตัวชี้วัด และผลลัพธ์ของการขับเคลื่อนการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

5. การสังเกตกิจกรรมและพฤติกรรม โดยเป็นการสังเกตการณ์ รูปแบบการเรียนรู้และการพัฒนากิจกรรมที่เหมาะสมกับการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ประกอบด้วยกิจกรรมดังต่อไปนี้

1) กิจกรรมลานธรรมล้านกีฬา โดยออกกำลังกายในตอนเช้า

2) กิจกรรมอุ้มบุญอุ้มธรรม โดยทำบุญตักบาตรในตอนเช้าหลักจากออกกำลังกาย

3) กิจกรรมฟังธรรมนั่งสวรรค์ โดยการฟังเทศนาจากพระอาจารย์วิปัสสนา

4) กิจกรรมอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้าน โดยการแสดงศิลปะฟ้อนรำพื้นบ้าน

5) กิจกรรมต่อบุญต่อธรรม โดยนำอาหารจากการบิณฑบาตไปมอบให้แก่องค์กรการกุศล เช่น บ้านพักคนชรา บ้านเด็กกำพร้า คนยากจนในบริเวณพื้นที่ในจังหวัดร้อยเอ็ด

รวมทั้งการใช้เทคนิค SWOT เพื่อศึกษาวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค ผลกระทบของการดำเนินการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด รวมทั้งวิเคราะห์เพื่อให้เห็นความสอดคล้องของกิจกรรมกับการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่บึงพลาญชัย

1.5 สำหรับการสร้างเครื่องมือการวิจัย ได้ดำเนินการดังนี้

1) สำรวจหนังสือ รายงานการวิจัย ชุดความรู้ ว่าด้วยการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

2) การนำข้อมูล ความรู้ที่รวบรวมไว้มาสร้างเป็นเครื่องมือการวิจัยทั้งแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ สนทนากลุ่ม และประเด็นการวิจัยอื่น ๆ

3) การตรวจสอบความเที่ยงตรง เนื้อหาของเครื่องมือ และความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยคณะนักวิจัย

4) ดำเนินการออกแบบเครื่องมือการวิจัยที่ครอบคลุมและสอดคล้องกับประชากร/กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยพิจารณาจากการอธิบายตามทัศนะของผู้ให้ข้อมูล

5) การตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย โดยผู้ทรงคุณวุฒิของสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

6) การวิเคราะห์เครื่องมือก่อนนำไปใช้ในการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

7) การนำเครื่องมือไปเก็บรวบรวมข้อมูลตามที่กำหนดไว้

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการปฏิบัติการวิจัย

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ คณะผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการเก็บข้อมูลการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยการรวบรวมข้อมูลหลายส่วนที่ต้องทำการรวบรวมข้อมมาประกอบกันให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูล โดยได้รับคำแนะนำจากผู้อาวุโสหรือผู้เชี่ยวชาญในพื้นที่กลุ่มเป้าหมาย ในการเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เมื่อได้รายชื่อแล้ว คณะผู้วิจัยก็จะนัดหมายเพื่อสอบถามข้อมูลหรือไม่ก็เชิญผู้ให้ข้อมูลสำคัญเหล่านั้นด้วยตนเองเพื่อมาร่วมพูดคุยกันรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม ซึ่งสามารถตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลได้เป็นอย่างดี โดยเทคนิคที่ใช้ในการเก็บข้อมูล โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1) การศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พร้อมการค้นหา วัด ชุมชน และองค์กรต้นแบบที่ดำเนินการเกี่ยวกับการสร้างการรับรู้ การพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามที่กำหนดไว้

2) การขอหนังสือจากสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อนำลงไปขอความร่วมมือในพื้นที่หรือองค์กรที่ศึกษา

3) นำข้อมูลเชิงเอกสารจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มาวิเคราะห์สังเคราะห์เป็นข้อมูลด้านการดำเนินการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

4) การสัมภาษณ์และการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) ร่วมกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อศึกษาเกี่ยวกับสร้างองค์ความรู้ กิจกรรม และแนวการปฏิบัติเพื่อการสร้างการรับรู้ การมีส่วนร่วมการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

5) กำหนดการอบรมเชิงปฏิบัติการในพื้นที่ โดยมีการนิมนต์พระสงฆ์ฝ่ายปกครองที่เป็นตัวแทนของจังหวัด พระสงฆ์ในเขตปกครองตำบลในเมือง ผู้นำภาครัฐที่เป็นตัวแทนของจังหวัด นายกองค์กรบริหารส่วนตำบล และผู้นำชุมชน เป็นต้น เข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการ

6) การพัฒนาโครงการและกิจกรรมด้านการเสริมสร้างองค์ความรู้และแนวปฏิบัติเพื่อการสร้างการรับรู้ พัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

7) การสังเกตพฤติกรรม ซึ่งเป็นการสังเกตพฤติกรรมและการเรียนรู้ชุมชนผู้ที่เข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติและฝ่ายต่าง ๆ เพื่อหาแนวทางการสร้างและการใช้องค์ความรู้และกระบวนการปฏิบัติเพื่อการพัฒนากระบวนการสร้างการรับรู้ พัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

8) สนับสนุนให้เกิดการถ่ายทอดและส่งต่อองค์ความรู้เผยแผ่ความรู้และแนวปฏิบัติเรื่องการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด รวมทั้งการสัมมนาการประชุมเชิงปฏิบัติการตลอดจนผลักดันการใช้องค์ความรู้และแนวปฏิบัติเรื่องการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่บึงพลาญชัย ให้เป็นบทเรียนและแนวทางการทำงานของ ชุมชน และองค์กรต้นแบบโดยเฉพาะอย่างยิ่ง เพื่อให้การเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่บึงพลาญชัยเป็นต้นแบบในพื้นที่สาธารณะแห่งอื่น ๆ ในจังหวัดร้อยเอ็ดและจังหวัดอื่น ๆ อีก

9) การประสานเครือข่ายเพื่อร่วมสนับสนุนกิจกรรมการให้ความรู้และแนวปฏิบัติเพื่อพัฒนากระบวนการสร้างการรับรู้ พัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นต้น

10) การสรุปบทเรียนและการวิเคราะห์ผลการอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อพัฒนาเป็นแบบความยั่งยืนและกระบวนการเชิงสังคม เพื่อพัฒนาเป็นรูปแบบ กระบวนการสร้างการรับรู้ พัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากการจัดหมวดหมู่ข้อมูลและการตรวจสอบข้อมูลเสร็จ ในขั้นต่อไปนี้จะได้วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้เรียบเรียงไว้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ เพื่อจะได้ใช้ในการถอดบทเรียนและบูรณาการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ เน้นการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้เก็บรวบรวมจากกลุ่มพระสงฆ์และประชาชนในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 400 ราย โดยมีขั้นตอนการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1) เลือกแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ในการตอบไปวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS/PC (Statistical Package for the Social Science)

2) แบบสอบถามตอนที่ 1 ซึ่งเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างความสนใจและกิจกรรมในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยทำการวิเคราะห์และใช้วิธีหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ แล้วนำมาเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

3) แบบสอบถามตอนที่ 2 ซึ่งเป็นข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยทำการวิเคราะห์โดยคำนวณหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ คะแนนเฉลี่ย (X) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายข้อและรายด้าน และเฉลี่ยรวมทุกด้าน โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาค่าเฉลี่ยของคะแนน เพื่อให้เห็นระดับของการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ดในแต่ละด้าน จากกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 = มีความคิดเห็นในระดับน้อยมาก
ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 = มีความคิดเห็นในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 = มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 = มีความคิดเห็นในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 = มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด

4) แบบสอบถามตอนที่ 3 ซึ่งเป็นข้อมูลด้านผลลัพธ์จากการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ดและการนำกิจกรรมและหลักธรรมมาประยุกต์ใช้ เป็นต้น โดยทำการวิเคราะห์โดยคำนวณหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ คะแนนเฉลี่ย (X) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายข้อและรายด้าน และเฉลี่ยรวมทุกด้าน โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาค่าเฉลี่ยของคะแนน เพื่อให้เห็นระดับของกิจกรรมการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ดในแต่ละด้าน

5) นำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อศึกษาค่าเป็นกลางทางสถิติ และเพื่อการวิเคราะห์ปัจจัยข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลกับความคิดเห็นการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

6) การวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค จกแบบสอบถามในเชิงสถิติและพรรณนา

7) การวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลโดยการเชื่อมโยงแนวคิดทฤษฎีที่ได้กล่าวแล้ว เพื่อให้เห็นชุดความรู้ กระบวนการ และแนวทางการส่งเสริมกิจกรรมการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ คณะผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาประกอบบริบท (Context Content Analysis Technique) พร้อมกับการเก็บรวบรวมข้อมูลอยู่ตลอดเวลา ซึ่งการตรวจสอบข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์และวิเคราะห์ โดยผู้วิจัยนำข้อมูลที่ผ่านการตรวจสอบข้อมูลแล้ว มาจัดทำให้เป็นระบบหาความหมาย แยกแยะองค์ประกอบ

ทั้งเชื่อมโยงและหาความสัมพันธ์ของข้อมูลเพื่อให้สามารถนำไปสู่ความเข้าใจต่อการเปลี่ยนแปลงปรากฏการณ์และรูปแบบความเข้าใจกับความหลากหลายและความแตกต่างของข้อมูลที่รวบรวมมาเพื่อนำเสนอรายงานผลภาพรวม ของการพัฒนาการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด เมื่อข้อมูลมีความถูกต้องแล้ว หลังจากนั้นก็จำแนกข้อมูลออกเป็นประเภทหรือแบ่งไปตามหมวดหมู่ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในการวิจัย ดังนี้

1) ศึกษารูปแบบการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด
2) พัฒนาพื้นที่การเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด
3) พัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ศึกษารูปแบบสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด

คนเราจะเกิดความรู้ความเข้าใจสิ่งแวดล้อมได้โดยสิ่งแวดล้อมที่เป็นวัตถุ ปรากฏการณ์หรือสถานการณ์ เร้าให้เกิดสื่อหรือสิ่งแทนในการะแสความคิดด้านใดด้านหนึ่งหรือทั้งสามด้าน ได้แก่ ด้านกระทำ ด้านภาพ หรือด้านสัญลักษณ์ ดังนั้น สื่อในที่นี้จึงหมายถึงสื่อที่เป็นวัตถุหรือสถานการณ์กับสื่อที่เป็นลักษณะของความคิด ซึ่งอาจเทียบกับสื่อที่แบ่งประเภทตามแบบของ เอ็ดการ์ เดล ได้ดังนี้ สื่อประเภทที่ก่อให้เกิดการกระทำ 1) การเคลื่อนที่หรือเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อ ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจได้ ได้แก่ สื่อของจริง สถานการณ์จำลอง หุ่นจำลอง นาฏการ การทดลองสาธิต และการศึกษานอกสถานที่ 2) สื่อประเภทที่ก่อให้เกิดภาพนึก ได้แก่ สื่อนิทรรศการ ภาพยนตร์ โทรทัศน์ ภาพนิ่ง วิทยุ และแผ่นเสียง 3) สื่อประเภทที่ก่อให้เกิดการคิดนึกเป็นสัญลักษณ์ ได้แก่ สื่อทัศนสัญลักษณ์และภาษา การสัมภาษณ์ผู้บริหารวิทยาลัยสงฆ์ ผู้แทนวัฒนธรรมจังหวัด ผู้แทนอำเภอธวัชบุรีและผู้แทนนักวิชาการพัฒนาชุมชนและสังคมในระดับมหาวิทยาลัย จำนวน 10 รูป/คน และสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มร่วมกับคณะสงฆ์และตัวแทนภาครัฐ ผู้นำท้องถิ่นในระดับอำเภอ จำนวน 10 รูป/คน พบว่า นโยบายและแนวทางการปฏิบัติ หลักการดำเนินการของรูปแบบสื่อการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด เน้นการพัฒนาศักยภาพความเป็นมนุษย์ให้ถึงพร้อมด้วยศีล สมาธิ และปัญญา กล่าวคือ ศีล หมายถึง การพัฒนาผู้เรียนให้มีพฤติกรรมที่ถูกต้องดีงาม รู้จัก ควรไม่ควร ประพฤติปฏิบัติเหมาะสมในกิจการงานของตนเอง สมาธิหมายถึง การพัฒนาให้ผู้เรียนมีสภาพจิตใจที่เข้มแข็ง สงบระงับเป็นอารมณ์เดียว คือความ ใฝ่ใจในสิ่งที่กำลังศึกษา ปัญญา หมายถึง การพัฒนาให้เกิดการหยั่งรู้ หรือญาณ ทัศนะที่แจ่มแจ้ง ซึ่งการประยุกต์ใช้ความรู้ทางพระพุทธศาสนากับผู้เรียน เป็นหนทางหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาด้าน จิตใจ อารมณ์ หรือจิตพิสัย (Affective Domain) ของผู้เรียนไปพร้อม ๆ กับการบรรลุเป้าประสงค์ของ หลักสูตรคือเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข เพื่อให้พื้นที่สาธารณะเป็นแหล่งบ่มเพาะคนดีให้แก่ชุมชนและสังคม โดยมีการจัดกิจกรรมในพื้นที่สาธารณะ เช่น กิจกรรมอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้าน โดยการแสดงศิลปะฟ้อนรำพื้นบ้าน กิจกรรมต่อบุญต่อธรรม โดยนำอาหารจากการบิณฑบาตไปมอบให้แก่องค์กรการ

กุศล เช่น บ้านพักคนชรา บ้านเด็กกำพร้า คนยากจนในบริเวณพื้นที่ในจังหวัดร้อยเอ็ด กิจกรรมไหว้พระสวดมนต์ เข้าค่ายคุณธรรม กิจกรรมอุ้มบุญอุ้มธรรม โดยทำบุญตักบาตรในตอนเช้าหลักจากออกกำลังกาย กิจกรรมลานธรรมล้านกีฬา โดยออกกำลังกายในตอนเช้า กิจกรรมทางสังคม เช่น ตรวจเยี่ยมแต่ละครอบครัว เป็นต้น กิจกรรมฟังธรรมนั่งสวรรค์ โดยการฟังเทศนาจากพระอาจารย์วิปัสสนา โดยเน้นการใช้สื่อต่าง ๆ ในการจัดการเรียนรู้ให้มากที่สุด

นโยบายการดำเนินการของรูปแบบสื่อการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด เน้นการพัฒนาศักยภาพความเป็นมนุษย์ให้ถึงพร้อมด้วยศีล สมาธิ และปัญญา ผ่านการจัดกิจกรรมต่าง ๆ โดยการใช้สื่อในการเรียนรู้ เช่น ใช้สื่อ Multimedia และ Visual Media ให้มากที่สุดในการเรียนการสอน ,ทำ E-Book และจัดทำเว็บไซต์ สำหรับเผยแพร่กิจกรรมรูปแบบสื่อการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการ โดยเน้นกิจกรรมเกี่ยวการไหว้พระสวดมนต์ เข้าค่ายคุณธรรม กิจกรรมอุ้มบุญอุ้มธรรม โดยทำบุญตักบาตรในตอนเช้าหลักจากออกกำลังกาย กิจกรรมลานธรรมล้านกีฬา โดยออกกำลังกายในตอนเช้า กิจกรรมทางสังคม เช่น ตรวจเยี่ยมแต่ละครอบครัว เป็นต้น กิจกรรมฟังธรรมนั่งสวรรค์ โดยการฟังเทศนาจากพระอาจารย์วิปัสสนา โดยเน้นการใช้สื่อต่าง ๆ ในการจัดการเรียนรู้ให้มากที่สุด การเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพนั้น “ครู” จะต้องสามารถใช้สื่อการสอนได้อย่าง หลากหลาย และเหมาะสม เพื่อให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ ฝึกประสบการณ์ ทำให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยที่ครูสามารถออกแบบการเรียนการสอนได้ด้วยตนเอง ทั้งนี้ การนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการจัดการการเรียนการสอน “ครู” ต้องเข้าใจความสำคัญของเทคโนโลยีเสียก่อนว่า ปัจจุบันโลกของธุรกิจต้องการคนที่มีทักษะ ไม่ใช่ คนที่มีความรู้เพียงอย่างเดียว เพราะฉะนั้น ครูต้องเลือกใช้วิธีการที่หลากหลายและสอดคล้องกับเด็ก ให้มากที่สุด แนวคิดและหลักการดำเนินการของรูปแบบสื่อการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด เน้นการพัฒนาศักยภาพความเป็นมนุษย์ให้ถึงพร้อมด้วยศีล สมาธิ และปัญญา ผ่านการจัดกิจกรรมต่าง ๆ โดยการใช้สื่อในการเรียนรู้เช่น จัดทำ E-Book ,การใช้สื่อ Multimedia และ Visual Media ในการเรียนการสอนผ่านกิจกรรมต่างๆ เช่น กิจกรรมไหว้พระสวดมนต์ เข้าค่ายคุณธรรม กิจกรรมอุ้มบุญอุ้มธรรม โดยทำบุญตักบาตรในตอนเช้าหลักจากออกกำลังกาย กิจกรรมลานธรรมล้านกีฬา โดยออกกำลังกายในตอนเช้า กิจกรรมทางสังคม เช่น ตรวจเยี่ยมแต่ละครอบครัว เป็นต้น กิจกรรมฟังธรรมนั่งสวรรค์ โดยการฟังเทศนาจากพระอาจารย์วิปัสสนา โดยเน้นการใช้สื่อต่าง ๆ ในการจัดการเรียนรู้ให้มากที่สุด สื่อการเรียนการสอน เป็นเครื่องมือช่วยสอนที่สำคัญอย่างหนึ่งในกระบวนการเรียนรู้ การเลือกใช้สื่อที่มีอยู่หลากหลายได้อย่างเหมาะสม จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจเนื้อหาความรู้ที่ผู้สอนต้องการสื่อได้รวดเร็วและดียิ่งขึ้น แต่กลับกันการที่ผู้สอนเลือกใช้สื่อผิดประเภทหรือใช้อย่างไม่เหมาะสมก็อาจจะส่งผลเสียกับผู้เรียนได้ รูปแบบสื่อในพื้นที่สาธารณะจะต้องใช้ได้อย่างสะดวกและเมื่อนำมาใช้แล้วช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ได้ดังนี้ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการออกแบบสื่อ เช่น วิเคราะห์ข้อมูลผู้เรียน วิเคราะห์ข้อมูลทักษะ วิเคราะห์ข้อมูลสื่อการเรียนรู้ วิเคราะห์ข้อมูลวัสดุและการผลิตและการวิเคราะห์ข้อมูลการผลิตสื่อการเรียนรู้ 2) สื่อที่จะนำมาใช้ประกอบการเรียนการสอนต้องเป็นสื่อที่ประกอบด้วยภาพและเสียงที่

มุ่งเน้นการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมท้องถิ่นให้เหมาะสมกับทุกวัย 3) สื่อมีเนื้อหาสนุกสนานเมื่อนำมาประกอบกับการเรียนการสอนแล้วทำให้ผู้เรียนนั้นไม่เบื่อ เช่น สื่อเกี่ยวกับวัด เกี่ยวกับศาสนา เกี่ยวกับพิธีกรรมต่าง ๆ ของศาสนาพุทธ ประเพณีวัฒนธรรมต่าง ๆ ของท้องถิ่น โดยสื่อต่างๆต้องสอดแทรกกิจกรรมต่างๆ เช่น กิจกรรมอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้าน โดยการแสดงศิลปะฟ้อนรำพื้นบ้าน กิจกรรมต่อบุญต่อธรรม โดยนำอาหารจากการบิณฑบาตไปมอบให้แก่องค์กรการกุศล เช่น บ้านพักคนชรา บ้านเด็กกำพร้า คนยากจนในบริเวณพื้นที่ในจังหวัดร้อยเอ็ด กิจกรรมไหว้พระสวดมนต์ เข้าค่ายคุณธรรม กิจกรรมอุ้มบุญอุ้มธรรม โดยทำบุญตักบาตรในตอนเช้าหลักจากออกกำลังกาย กิจกรรมลานธรรมล้านกีฬา โดยออกกำลังกายในตอนเช้า กิจกรรมทางสังคม เช่น ตรวจเยี่ยมแต่ละครอบครัว เป็นต้น กิจกรรมฟังธรรมนั่งสวรรค์ โดยการฟังเทศนาจากพระอาจารย์วิปัสสนา ปัญหาและอุปสรรคในการใช้สื่อ ได้แก่ การขาดแคลนสื่อวัสดุ อุปกรณ์ช่วยสอน สื่อวีดีทัศน์ คอมพิวเตอร์หรือแท็บเล็ต ปัญหาบุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในการผลิตสื่อ ขาดประสบการณ์และความรู้ความชำนาญในการใช้สื่อนวัตกรรมทางการศึกษา รวมถึงการไม่ส่งเสริมให้เกิดการใช้งานอย่างต่อเนื่อง ปัญหาขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณ ในการจัดหาวัสดุและอุปกรณ์ในการผลิตสื่อหรือนำสื่อมาประยุกต์ใช้กับการสอนต่าง ๆ ปัญหาการที่สิ่งแวดล้อมเป็นอุปสรรคหรือไม่เหมาะต่อการใช้สื่อบางประเภท หรือสื่อนวัตกรรมบางชนิด ไม่เหมาะกับการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียน ปัญหาความแตกต่างของผู้เรียนส่งผลทำให้การใช้สื่อมีผลลัพธ์ที่หลากหลาย มีทั้งสนใจและไม่สนใจ และสื่อหรือนวัตกรรมบางชนิดใช้เวลาในการใช้มากเกินไป ไม่เหมาะสมกับการจัดเวลาเรียน การสำรวจความคิดเห็นรูปแบบสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด จากกลุ่มตัวอย่างพระสงฆ์และประชาชน จำนวน 400 รูป/คน ในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นพระภิกษุ จำนวน 153 รูป คิดเป็นร้อยละ 38.3 รองลงมา เป็นสามเณร จำนวน 96 รูป คิดเป็นร้อยละ 24.0 และ จำนวนน้อยที่สุดคือ เป็นฆราวาส (หญิง) จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 18.0 ตามลำดับ สำหรับอายุของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีอายุไม่เกิน 20 ปี จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 32.5 รองลงมามีอายุระหว่าง 21 - 25 ปี จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 26.5 และจำนวนน้อยที่สุดคือ มีอายุ 50 ปี ขึ้นไป จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 8.0 ตามลำดับ ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 20.5 รองลงมา ระดับนักธรรมม ตรี - เอก จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 19.3 และจำนวนน้อยที่สุดคือ ระดับเปรียญธรรม 7 - 9 จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.5 ตามลำดับ ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อรูปแบบสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่เป็นการส่งเสริมรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการ กิจกรรมอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้าน โดยการแสดงศิลปะฟ้อนรำพื้นบ้าน คิดเป็นร้อยละ 73.3 รองลงมาคือ กิจกรรมต่อบุญต่อธรรม โดยนำอาหารจากการ

บิณฑบาตไปมอบให้แก่องค์กรการกุศล เช่น บ้านพักคนชรา บ้านเด็กกำพร้า คนยากจนในบริเวณพื้นที่ในจังหวัดร้อยเอ็ด คิดเป็นร้อยละ 66.8 รองลงมาคือ กิจกรรมไหว้พระสวดมนต์ เข้าค่ายคุณธรรม คิดเป็นร้อยละ 66.3 รองลงมาคือ กิจกรรมอุ้มบุญอุ้มธรรม โดยทำบุญตักบาตรในตอนเช้าหลักจากออกกำลังกาย คิดเป็นร้อยละ 65.8 รองลงมา คือ กิจกรรมอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 65.3 รองลงมาคือ กิจกรรมทางสังคม เช่น ตรวจเยี่ยมแต่ละครอบครัว เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ 64.8 รองลงมาคือ กิจกรรมลานธรรมล้านกีฬา โดยออกกำลังกายในตอนเช้า คิดเป็นร้อยละ 64.0 และกิจกรรมฟังธรรมนั่งสวรรค์ โดยการฟังเทศนาจากพระอาจารย์วิปัสสนา คิดเป็นร้อยละ 53.5

สรุปได้ว่า แนวคิดและหลักการดำเนินการของรูปแบบสื่อการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด เน้นการพัฒนาศักยภาพความเป็นมนุษย์ให้ถึงพร้อมด้วยศีล สมาธิ และปัญญา การประยุกต์ใช้ความรู้ทางพระพุทธศาสนากับผู้เรียน เป็นหนทางหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาด้าน จิตใจ อารมณ์ หรือจิตพิสัย (Affective Domain) ของผู้เรียน ไปพร้อมๆ กับการบรรลุเป้าประสงค์ของ หลักสูตรคือเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข เพื่อให้พื้นที่สาธารณะเป็นแหล่งบ่มเพาะคนดีให้แก่ชุมชนและสังคม โดยมีการจัดกิจกรรมในพื้นที่สาธารณะ เช่น กิจกรรมอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้าน โดยการแสดงศิลปะฟ้อนรำพื้นบ้าน กิจกรรมต่อบุญต่อธรรม โดยนำอาหารจากการบิณฑบาตไปมอบให้แก่องค์กรการกุศล เช่น บ้านพักคนชรา บ้านเด็กกำพร้า คนยากจนในบริเวณพื้นที่ในจังหวัดร้อยเอ็ด กิจกรรมไหว้พระสวดมนต์ เข้าค่ายคุณธรรม กิจกรรมอุ้มบุญอุ้มธรรม โดยทำบุญตักบาตรในตอนเช้าหลักจากออกกำลังกาย กิจกรรมลานธรรมล้านกีฬา โดยออกกำลังกายในตอนเช้า กิจกรรมทางสังคม เช่น ตรวจเยี่ยมแต่ละครอบครัว เป็นต้น กิจกรรมฟังธรรมนั่งสวรรค์ โดยการฟังเทศนาจากพระอาจารย์วิปัสสนา โดยเน้นการใช้สื่อต่าง ๆ ในการจัดการเรียนรู้ให้มากที่สุด

2. พัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด

สื่อการสอนเป็นองค์ประกอบสำคัญในการสร้างประสบการณ์ทางการศึกษาให้แก่ผู้เรียน สื่อการสอนมีให้เลือกหลายชนิด สิ่งสำคัญคือผู้สอนจะต้องเลือกและใช้สื่อการสอนให้เหมาะกับบทเรียน สื่อการสอนนั้นจะต้องใช้ได้อย่างสะดวกและเมื่อนำมาใช้แล้วช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ การสัมภาษณ์ผู้บริหารวิทยาลัยสงฆ์ ผู้แทนวัฒนธรรมจังหวัด ผู้แทนอำเภอธวัชบุรีและผู้แทนนักวิชาการพัฒนาชุมชนและสังคมในระดับมหาวิทยาลัย จำนวน 10 รูป/คน และสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มร่วมกับคณะสงฆ์และตัวแทนภาครัฐ ผู้นำท้องถิ่นในระดับอำเภอ จำนวน 10 รูป/คน สื่อการสอนเป็นองค์ประกอบสำคัญในการสร้างประสบการณ์ทางการศึกษาให้แก่ผู้เรียน สื่อการสอนมีให้เลือกหลายชนิด สิ่งสำคัญคือผู้สอนจะต้องเลือกและใช้สื่อการสอนให้เหมาะกับบทเรียน สื่อการสอนนั้นจะต้องใช้ได้อย่างสะดวกและเมื่อนำมาใช้แล้วช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ

การสัมภาษณ์ผู้บริหารวิทยาลัยสงฆ์ ผู้แทนวัฒนธรรมจังหวัด ผู้แทนอำเภอธวัชบุรีและผู้แทนนักวิชาการพัฒนาชุมชนและสังคมในระดับมหาวิทยาลัย จำนวน 10 รูป/คน เพื่อทราบนโยบายและแนวปฏิบัติการพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด และ

สัมภาษณ์และสนทนากลุ่มร่วมกับคณะสงฆ์และตัวแทนภาครัฐ ผู้นำท้องถิ่นในระดับอำเภอ จำนวน 10 รูป/คน เพื่อทราบแนวทางการดำเนินการตามเป้าหมายการพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด สื่อการสอนเป็นองค์ประกอบสำคัญในการสร้างประสบการณ์ทางการศึกษาให้แก่ผู้เรียน สื่อการสอนมีให้เลือกหลายชนิด สิ่งสำคัญคือผู้สอนจะต้องเลือกและใช้สื่อการสอนให้เหมาะกับบทเรียน สื่อการสอนนั้นจะต้องใช้ได้อย่างสะดวกและเมื่อนำมาใช้แล้วช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ดังนั้นสื่อจึงมีความสำคัญมาก กระบวนการพัฒนาสื่อการเรียนเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด นโยบายและแนวทางการส่งเสริมการพัฒนารูปแบบสื่อการเรียนการสอน ในการจัดกิจกรรมในพื้นที่สาธารณะ เช่น กิจกรรมอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้าน โดยการแสดงศิลปะฟ้อนรำพื้นบ้าน กิจกรรมต่อบุญต่อธรรม โดยนำอาหารจากการบิณฑบาตไปมอบให้แก่องค์กรการกุศล เช่น บ้านพักคนชรา บ้านเด็กกำพร้า คนยากจนในบริเวณพื้นที่ในจังหวัดร้อยเอ็ด กิจกรรมไหว้พระสวดมนต์ เข้าค่ายคุณธรรม กิจกรรมอุ้มบุญอุ้มธรรม โดยทำบุญตักบาตรในตอนเช้าหลักจากออกกำลังกาย กิจกรรมลานธรรมล้านกีฬา โดยออกกำลังกายในตอนเช้า กิจกรรมทางสังคม เช่น ตรวจเยี่ยมแต่ละครอบครัว เป็นต้น กิจกรรมฟังธรรมนั่งสวรรค์ โดยการฟังเทศนาจากพระอาจารย์วิปัสสนา ในแต่ละกิจกรรมการเรียนรู้โดยมีแนวทางการใช้สื่อต่างๆ ดังนี้ 1) สื่อหรือนวัตกรรมที่จะนำมาใช้ มีจุดเด่นที่เห็นได้ชัดในการเป็นสื่อที่ช่วยเหลือในการจัดการเรียนการสอน มากกว่ารูปแบบการสอนแบบเดิม ๆ 2) สื่อหรือนวัตกรรมมีความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียนและสภาพความเป็นอยู่ของผู้เรียน 3) ควรเลือกใช้สื่อหรือนวัตกรรมที่มีงานวิจัยหรือกรณีศึกษารองรับ ในเรื่องของการนำมาใช้ได้ในสภาวการณ์ที่คล้ายคลึงกัน 4) สื่อและนวัตกรรม มีความเกี่ยวข้องกับความต้องการของผู้เรียน 5) ควรคำนึงถึงงบประมาณของแต่ละโรงเรียนในการเลือกซื้อหรือผลิตสื่อและนวัตกรรม พยายามเลือกสรรสื่อโดยคำนึงถึงความคุ้มค่าเป็นหลัก ไม่ควรให้สิ้นเปลืองมากจนเกินไป สามารถนำมาใช้ได้หลากหลาย 6) ในการใช้สื่อและนวัตกรรมต่าง ๆ ผู้ใช้จำเป็นต้องศึกษาคู่มือการใช้หรือออกแบบวิธีการใช้ให้เหมาะสมก่อนนำมาใช้ เพื่อให้สามารถใช้สื่อได้มีประสิทธิภาพและไม่ให้เกิดความเสียหายกับตัวสื่อ 7) สามารถใช้สื่อเทคโนโลยีมาทดแทนสื่อสิ้นเปลือง ต่าง ๆ เช่น ใช้การฉายภาพจากอินเตอร์เน็ต แทนการปริ้นรูปภาพลงบนกระดาษ เป็นต้น การเสริมสร้างการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด กระบวนการพัฒนารูปแบบสื่อการเรียนการสอน ได้ดังนี้ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการออกแบบสื่อ เช่น วิเคราะห์ข้อมูลผู้เรียน วิเคราะห์ข้อมูลทักษะ วิเคราะห์ข้อมูลสื่อการเรียนรู้ วิเคราะห์ข้อมูลวัสดุและการผลิตและการวิเคราะห์ข้อมูลการผลิตสื่อการเรียนรู้ 2) สื่อที่จะนำมาใช้ประกอบการเรียนการสอนต้องเป็นสื่อที่ประกอบด้วยภาพและเสียงที่มุ่งเน้นให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน 3) สื่อมีเนื้อหาสนุกสนานเมื่อนำมาประกอบกับการเรียนการสอนแล้วทำให้ผู้เรียนนั้นไม่เบื่อ เช่น สื่อเกี่ยวกับวัด เกี่ยวกับศาสนา เกี่ยวกับพิธีกรรมต่าง ๆ ของศาสนาพุทธ ประเพณีวัฒนธรรมต่าง ๆ ของท้องถิ่น นโยบายและกลไกการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด จัดทำสื่อการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับ

ผู้เรียนโดยในท้องถิ่น โดยใช้วัสดุอุปกรณ์ที่มีในท้องถิ่นและสนับสนุนให้ ชุมชน วัด และโรงเรียน มีส่วนร่วมในการจัดทำสื่อการเรียนการสอน เช่น กิจกรรมอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้าน โดยการแสดงศิลปะฟ้อนรำพื้นบ้าน กิจกรรมต่อบุญต่อธรรม โดยนำอาหารจากการบิณฑบาตไปมอบให้แก่องค์กรการกุศล เช่น บ้านพักคนชรา บ้านเด็กกำพร้า คนยากจนในบริเวณพื้นที่ในจังหวัดร้อยเอ็ด กิจกรรมไหว้พระสวดมนต์ เข้าค่ายคุณธรรม กิจกรรมอุ้มบุญอุ้มธรรม โดยทำบุญตักบาตรในตอนเช้าหลักจากออกกำลังกาย กิจกรรมลานธรรมล้านกีฬา โดยออกกำลังกายในตอนเช้า กิจกรรมทางสังคม เช่น ตรวจเยี่ยมแต่ละครอบครัว เป็นต้น กิจกรรมฟังธรรมนั่งสวรรค์ โดยการฟังเทศนาจากพระอาจารย์วิปัสสนา การส่งเสริมการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ดโดยให้ประชาชนได้นำกิจกรรมและหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต โดยการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้ชุมชน วัด และโรงเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆร่วมกันโดยสอดแทรกหลักธรรมอริยสัจ 4 และไตรสิกขาผ่านสื่อการจัดการเรียนรู้ เช่น วิดิทัศน์ แผ่นพับ สื่อมัลติมีเดียเพื่อการเรียนรู้ เช่น เช่น กิจกรรมอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้าน โดยการแสดงศิลปะฟ้อนรำพื้นบ้าน กิจกรรมต่อบุญต่อธรรม โดยนำอาหารจากการบิณฑบาตไปมอบให้แก่องค์กรการกุศล เช่น บ้านพักคนชรา บ้านเด็กกำพร้า คนยากจนในบริเวณพื้นที่ในจังหวัดร้อยเอ็ด กิจกรรมไหว้พระสวดมนต์ เข้าค่ายคุณธรรม กิจกรรมอุ้มบุญอุ้มธรรม โดยทำบุญตักบาตรในตอนเช้าหลักจากออกกำลังกาย กิจกรรมลานธรรมล้านกีฬา โดยออกกำลังกายในตอนเช้า กิจกรรมทางสังคม เช่น ตรวจเยี่ยมแต่ละครอบครัว เป็นต้น กิจกรรมฟังธรรมนั่งสวรรค์ โดยการฟังเทศนาจากพระอาจารย์วิปัสสนา โดยในทุกกิจกรรมจะสอดแทรกสื่อการเรียนรู้ เพื่อให้ประชาชนนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ปัญหาและอุปสรรคในการใช้สื่อนั้น สามารถจำแนก ได้ดังนี้ 1) บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในการผลิตสื่อ ขาดประสบการณ์และความรู้ความชำนาญในการใช้สื่อนวัตกรรมทางการศึกษา รวมถึงการไม่ส่งเสริมให้เกิดการใช้งานอย่างต่อเนื่อง 2) ขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณ ในการจัดหาวัสดุและอุปกรณ์ในการผลิตสื่อหรือนำสื่อมาประยุกต์ใช้กับการสอนต่าง ๆ 3) สื่อนวัตกรรมบางชนิด ไม่เหมาะกับการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนในห้องเรียนที่มีจำนวนมาก 4) ความแตกต่างของผู้เรียนส่งผลทำให้การใช้สื่อมีผลลัพธ์ที่หลากหลาย มีทั้งสนใจและไม่สนใจ และสื่อหรือนวัตกรรมบางชนิดใช้เวลาในการใช้มากเกินไป ไม่เหมาะสมกับการจัดเวลาเรียน 5) การขาดการวัดและประเมินผลการใช้สื่อ ทำให้ไม่สามารถหาได้ว่าสื่อหรือนวัตกรรมใด มีผลต่อผู้เรียนอย่างไร การสำรวจความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการมีส่วนร่วมพัฒนาสื่อการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด จากกลุ่มตัวอย่างพระสงฆ์และประชาชน จำนวน 400 รูป/คน ในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการมีส่วนร่วมพัฒนารูปแบบสื่อการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการมีส่วนร่วมการพัฒนารูปแบบสื่อการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 การพัฒนาและหาประสิทธิภาพของชุดความรู้เรื่องการพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่

สาธารณะ สามารถช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ เกิดความสนุกสนานในการเรียนและมีความสุขกับการเรียน ทำให้ผลการเรียนสูงขึ้นและสามารถเป็นสื่อในการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น กระบวนการพัฒนาชุดความรู้ มาตรการ และกระบวนการการพัฒนารูปแบบสื่อการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ดังนี้

1) การพัฒนาชุดความรู้เรื่องการพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 1 ชุด โดยกำหนดจุดประสงค์ของการพัฒนาสื่อการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ ศึกษาเอกสารตำรา งานวิจัย เพื่อกำหนดประเด็นการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ

2) สร้างชุดความรู้เรื่องการพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ และนำเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเห็นชอบ

3) นำชุดความรู้เรื่องการพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ (ฉบับร่าง) เสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 ท่าน ตรวจสอบความสอดคล้องของแนวคิดสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

4) นำชุดความรู้เรื่องการพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ ไปทดลองใช้อบรมกับการถวายความรู้กับพระภิกษุฝ่ายปกครองและสัมมนาให้ความรู้แก่ผู้นำชุมชนในระดับตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ครั้งที่ 1

5) นำชุดความรู้เรื่องการพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ มาปรับปรุงแก้ไขการเรียนรู้ในสิ่งที่ยังไม่สมบูรณ์หรือยังเข้าใจคลาดเคลื่อนและนำข้อมูลที่ได้มาใช้ปรับปรุงสร้างชุดความรู้

6) นำชุดความรู้เรื่องการพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ ไปทดลองใช้อบรมกับการถวายความรู้กับพระภิกษุฝ่ายปกครองและสัมมนาให้ความรู้แก่ผู้นำชุมชนในระดับตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ครั้งที่ 2

7) นำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ของชุดความรู้เรื่องการพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะเป็นฉบับจริง

8) ประกาศรับสมัครผู้เข้ารับการอบรมตามชุดความรู้เรื่องการพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ จำนวน 20 คน

9) การถวายความรู้กับพระภิกษุฝ่ายปกครองและสัมมนาให้ความรู้แก่ผู้นำชุมชน โดยใช้ชุดความรู้เรื่องการพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ

10) การส่งเสริมและพัฒนาชุดความรู้เรื่องการพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

11) การเสริมสร้างเครือข่ายพระสงฆ์และผู้นำชุมชนในการพัฒนาชุดความรู้เรื่องการพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยเป็นความร่วมมือของคณะสงฆ์ ภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคประชาชน ภาคเอกชนและมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

12) วิเคราะห์องค์ความรู้ ตัวชี้วัด และผลลัพธ์ของการขับเคลื่อนรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

การอบรมชุดความรู้เรื่องการพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คน ผลการเปรียบเทียบการทดสอบก่อนการใช้ชุดความรู้รูปแบบสื่อการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีผลการทดสอบหลังเข้าร่วมกิจกรรมการอบรมโดยใช้ชุดความรู้เรื่องการพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ ในครั้งที่ 1 (ประเมินหลังการฝึกอบรม) ($\overline{x}$ = 17.0 S.D. = 0.50) และครั้งที่ 2 ($\overline{x}$ = 18.90 S.D. = 0.31) สูงกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมการอบรม ($\overline{x}$ = 13.65 S.D. = 0.59) ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างมีผลการทดสอบก่อนการใช้ชุดความรู้เรื่องการพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะและหลังการใช้ชุดความรู้เรื่องการพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ **แตกต่างกัน** อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะในรูปแบบการพัฒนาสื่อการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นว่าการร่วมสร้างพื้นที่สาธารณะในชุมชนและนำการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่ คิดเป็นร้อยละ 74.5 รองลงมาคือ ให้ความรู้เกี่ยวกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาหลากหลาย คิดเป็นร้อยละ 74.3 และน้อยที่สุดคือ กิจกรรมอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 67.5 ตามลำดับ

สรุปได้ว่า การพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด สื่อการเรียนรู้เป็นองค์ประกอบสำคัญในการสร้างประสบการณ์ทางการศึกษาให้แก่ผู้เรียน สื่อการเรียนรู้มีให้เลือกหลายชนิด สิ่งสำคัญคือผู้สอนจะต้องเลือกและใช้สื่อการสอนให้เหมาะกับบทเรียน สื่อการสอนนั้นจะต้องใช้ได้อย่างสะดวกและเมื่อนำมาใช้แล้วช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ นโยบายและกลไกการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด จัดทำสื่อการเรียนการรู้ที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับผู้เรียนโดยในท้องถิ่น โดยใช้วัสดุอุปกรณ์ที่มีในท้องถิ่นและสนับสนุนให้ ชุมชน วัด และโรงเรียน มีส่วนร่วมในการจัดทำสื่อการเรียนการสอน การบูรณาการกิจกรรมการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ดระหว่างคณะสงฆ์กับชุมชนท้องถิ่นโดยวัด ชุมชน โรงเรียน จัดกิจกรรมต่างๆ เช่น กิจกรรมลานธรรมล้านกีฬา โดยออกกำลังกายในตอนเช้า กิจกรรมอุ้มบุญอุ้มธรรม โดยทำบุญตักบาตรในตอนเช้าหลักจากออกกำลังกาย กิจกรรมฟังธรรมนั่งสวรรค์ โดยการฟังเทศนาจากพระอาจารย์วิปัสสนา กิจกรรมอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้าน โดยการแสดงศิลปะ

ฟ้อนรำพื้นบ้าน กิจกรรมต่อบุญต่อธรรม โดยนำอาหารจากการบิณฑบาตไปมอบให้แก่องค์กรการกุศล เช่น บ้านพักคนชรา บ้านเด็กกำพร้า คนยากจนในบริเวณพื้นที่ในจังหวัดร้อยเอ็ด กิจกรรมทางสังคม เช่น ตรวจเยี่ยมแต่ละครอบครัว เป็นต้น

3. ประเมินความพึงพอใจของรูปแบบการพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด

จากการสำรวจความคิดเห็นความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด จากกลุ่มตัวอย่างพระสงฆ์และประชาชน จำนวน 400 รูป/คน ในพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามต่อรูปแบบการพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกภายในจิตใจของมนุษย์ที่ไม่เหมือนกัน ขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคลว่าจะมีความคาดหมายกับสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างไร ถ้าคาดหวังหรือมีความตั้งใจมากและได้รับการตอบสนองด้วยดีจะมีความพึงพอใจมากแต่ในทางตรงกันข้ามอาจผิดหวังหรือไม่พึงพอใจเป็นอย่างยิ่ง เมื่อไม่ได้รับการตอบสนองตามที่คาดหวังไว้ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสิ่งที่ตั้งใจไว้ว่าจะมีมากหรือน้อย ความพึงพอใจรูปแบบการพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1) ผู้บริหารในระดับท้องถิ่นควรสนับสนุนให้มีการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ ไปประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับบริบทของคนในชุมชน

2) ควรเพิ่มและปรับปรุงสภาพแวดล้อมในการจัดการเรียนรู้และองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ให้สะดวกสบาย และเอื้อต่อการเรียนรู้ของคนในชุมชน

3) ควรนำองค์ความรู้ที่รวบรวมไว้ของพื้นที่การเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะในจังหวัดร้อยเอ็ดไปเป็นสื่อการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับหลักสูตรการศึกษาท้องถิ่น เพื่อให้คนในชุมชนได้เรียนรู้ เกิดความตระหนักและหวงแหนองค์ความรู้ของชุมชน อันจะนำไปสู่การส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่การเรียนรู้เกิดกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับวิถีชีวิตของชุมชนทั้งในมิติของการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย

4) พื้นที่การเรียนรู้ที่มีลักษณะบริบทคล้ายหรือใกล้เคียงกับตัวอย่างในการวิจัย และต้องการพัฒนา พื้นที่การเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะ สามารถนำองค์ประกอบและขั้นตอนของรูปแบบไปใช้เพื่อเป็นต้นแบบสำหรับ การจัดการเรียนรู้สำหรับชุมชนได้ แต่หากมีบริบทที่แตกต่างกัน สามารถปรับเปลี่ยนองค์ประกอบและ ขั้นตอนให้มีความยืดหยุ่น และสอดคล้องกับบริบทของแต่ละพื้นที่การเรียนรู้

5) เพื่อเป็นการต่อยอดการพัฒนาพื้นที่การเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการในพื้นที่สาธารณะที่พัฒนาขึ้น โดยการสร้างกลุ่มเครือข่าย ผู้พัฒนาเนื้อหา ข้อมูล องค์ความรู้ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในแต่ละพื้นที่

ชุมชน และเชื่อมโยงองค์ความรู้ของแต่ละชุมชน ให้ประชาชนใช้เป็นเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ร่วมกัน และถ่ายทอดองค์ความรู้จากรุ่นสู่รุ่น จากชุมชนสู่ชุมชน เพื่อนำไปสู่สังคมแห่งการแบ่งปันสามารถร่วมกันเรียนรู้ได้อย่างทั่วถึง

6) ควรมีการส่งเสริมให้คนประชาชนในชุมชนเป็นผู้ผลิตสื่อการจัดการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์เพื่อจะได้ผลิตสื่อได้ตรงตามความต้องการและตรงตามความต้องการของคนในชุมชน

7) ควรมีการติดตามเทคนิคและวิธีการผลิตสื่อการสอนอิเล็กทรอนิกส์ใหม่ ๆ อยู่เสมอเพื่อที่จะได้ปรับใช้ได้อย่างทันสมัย

เอกสารอ้างอิง (Referrences)

พระธรรมปิฎก, (ป.อ.ปยุตฺโต), วิธีแก้ปัญหาแบบพุทธ, วารสารแรงงานสัมพันธ์, (2540), 38(6): 36.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตโต), (พิมพ์ครั้งที่ 2), ความคิดแหล่งสำคัญของการศึกษา. (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์พุทธธรรม, 2543), หน้า 27.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตโต), (พิมพ์ครั้งที่ 2), รู้หลักก่อนแล้วศึกษาและสอนให้ได้ผล, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2547), หน้า 4.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตโต), พุทธธรรม, (พิมพ์ครั้งที่ 2), (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย, 2552), หน้า 13.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตโต), พุทธธรรม, (พิมพ์ครั้งที่ 2), (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย, 2552), หน้า 602-604.

ภูมิพลอดุลยเดช, พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหา, คำพ่อสอน : ประมวลพระบรมราโชวาท และพระราชดำรัสเกี่ยวกบเด็กและเยาวชน, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์กรุงเทพฯ, 2543), หน้า 24.

วิกิพิเดีย สารานุกรมเสรี, อำเภอเมืองร้อยเอ็ด, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: https://th.wikipedia.org/wiki/ [15 เมษายน 2565].

อนุศักดิ์ สมิตสันต์, การบริหารวิชาการ, (กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาการบริการการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2540), หน้า 179-180.

อำภา บุญช่วย, การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน, (กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, 2540), หน้า 98.

Jongsathityou, J. and Sukhapirome, R., The research report on the characteristicsand processes of cultivating the moral and ethics of different countries, (Bangkok: Prigwhan Graphic, 2007), p. 42.

Wasee, P., The education system that solves the misery of the whole earth, (2nd ed.), (Nakhon Pathom: Center for Intellectual Wisdom Mahidol University, 2007), p. 84.

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544.[ออนไลน์], แหล่งที่มา: https://www.tungsong.com, [17 ตุลาคม 2564].

ทิศนา แขมมณี และคณะ, วิทยาการด้านการคิด, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ, 2544), หน้า 26

Phra Brahmagunabhorn (P. A. Payutto), Dictionary of Buddhism, (Bangkok: MCU Press, 2002), p. 42.

Srichannil, C., Healing through Culturally Embedded Practice: An Investigation of Counsellors' and Clients' Experiences of Buddhist Counselling in Thailand, Thesis Doctor of Philosophy, (The University of Edinburgh, 2014), p. 24.

Chatsuwan, T., A Critical Study of the Concept of Bhava in Theravada Buddhism, Journal of Graduate Studies Review, 13(1), (2017), 1-11

Phra Brahmagunabhorn (P. A. Payutto), Dictionary of Buddhism, (Bangkok: MCU Press, 2002), p. 42.

Namanee, P., Sadarasantosa and Stability of Family Institution, Journal of MCU Peace Studies, 4(1), (2016): 42-55.

Phrapalad Somchai Payogo and Uthai Sudsukh, Buddhist Integration of Caring for Chronic Diseases in Thai Society, Journal of MCU Peace Studies, 3(2), (2015): 45-64

Phramaha Phatchawat Khematassi et al., Magalatthadipani: The Science of Wellbeing Life, Journal of MCU Peace Studies, 4(2), (2016): 373-382.

Jacobs, G. M., Learning Cooperative Learning Via Cooperative Learning, A Sourcebook of Lesson Plans for Teacher Education on Cooperative Learning, (Reprinted), (Singapore: SEAMEO, 2001), pp. 5-12.

Slavin, R. E., Cooperative Learning: Theory, Research, and Practice, (Boston: Allyn and Bacon, 1995), pp. 49-69.

Influencing Factors of Legal Education Efeect in Higher Education

Yaqin Zhu[1] Eksiri Niyomsilp[2]

Abstract

In the process of legal education in higher education in China, there are problems such as weak teachers, single boring course content and lack of general knowledge of law among students. Therefore, how to improve the effect of legal education in higher education has become a new issue. This study took the analysis of the relationship between the effect of legal education in higher education and the three influencing factors of educational subject, educational environment and educational content as well as the relationship between different influencing factors as the main research objectives, and used qualitative research methods to conduct in-depth interviews with ten experts selected from five higher education in Shanxi Province. Through the analysis of the interview data, the factors affecting the effect of legal education in higher education in Shanxi Province are divided into three aspects: education subject, education content and education environment, and the three influencing factors together have an impact on the effect of legal education in higher education. There was also an influential relationship between the subject of education and the content of education, and between the subject of education and the educational environment. Based on the research conclusions, this study proposed three systems to improve the effect of legal education in Shanxi Province according to the three influencing factors.

Keywords: Legal education effect; Educational system; Higher education

Introduction

The research on legal education in higher education involves multiple disciplines, including the content of public management in management science, part of the field of law, and an important part of the field of higher education. In

Received: 2023-06-06 **Revised**: 2023-06-26 **Accepted**: 2023-07-04

[1]Ph.D. School of Management, Metharath University. Corresponding Author e-mail: siuzhuyaqin@163.com

[2] School of Management, Metharath University**.** e-mail: eksiri.n@mru.ac.th

the process of researching relevant literature, the author found that the current legal education in higher education mainly has the following problems:(a) Over-specialization of educational content, separation of theoretical education from practical education, and separation of traditional education from online education (Dong Yi, 2016). (b) Teachers have weak Internet operation skills and insufficient theoretical level; students have insufficient legal knowledge, insufficient motivation to learn and insufficient legal beliefs (Bi Mingming, 2018). (c) Legal education is not valued in the social environment, school environment and family environment (Qian Xiaoli, 2017).

After analyzing and sorting out the literature review, the author found that there are various factors affecting the effect of legal education in higher education, and their effects are intertwined. Therefore, in order to systematically sort out the various influencing factors, this study conducted in-depth interviews with people involved in legal education in universities in Shanxi Province, and coded the recovered interviews to analyze the relationships between open codes, discover and establish the core concepts of open codes, and summarize the axial codes to demonstrate the relationships between the various parts of the data. According to the different levels of the existence of influencing factors and the interaction between them, the influencing factors are distinguished into three levels: educational subject, educational content and educational environment. This study analyzes the current situation and problems of legal education in higher education through qualitative research, summarizes the current problems of legal education in higher education in Shanxi Province, and analyzes various factors that affect the effectiveness of legal education in higher education, so as to lay the foundation for putting forward effective countermeasure suggestions.

Research Questions

1. What problems exist in legal education in higher education?

2. What are the factors that affect the effect of legal education in higher education?

3. What is the relationship between the influencing factors and the effect of legal education in higher education ?

4. What is the relationship between the influencing factors?

5. How to improve the effect of legal education in higher education?

Research Objectives

1. To explore the existing problems of legal education in higher education.

2. To summarize the influencing factors of the effect of legal education in higher education.

3. To analyze the relationship between the influencing factors and the effect of legal education in higher education.

4. To analyze the relationship between influencing factors.

5.To summarize suggestions for improving the effect of legal education in higher education.

Conceptual Framework

The author takes the effect of legal education in higher education as the dependent variable, and the three influencing factors of educational subject, educational environment and educational content as independent variables. The conceptual framework is about the relationship between the independent variable and the dependent variable.

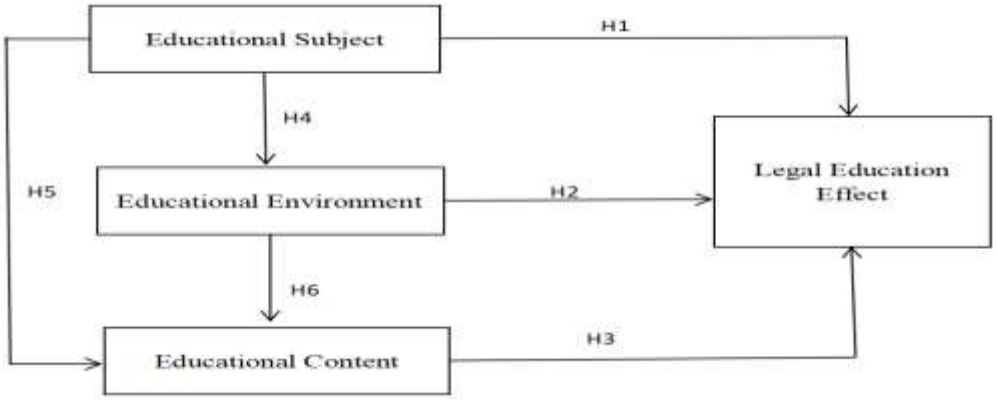

Figure 1 Conceptual Framework from original research

Research Hypothesis

H1: The educational subject has a significant impact on the effect of legal education in higher education.

H2: The educational environment has a significant impact on the effect of legal education in higher education.

H3: The educational content has a significant impact on the effect of legal education in higher education.

H4: There is a significant impact between the educational subject and the educational environment.

H5: There is a significant impact between educational subject and educational content.

H6: There is a significant effect between educational environment and educational content.

Research Methodology

The author limits the scope of the study to five cities in Shanxi Province, China, namely Taiyuan, Jinzhong, Datong, Luliang, and Yuncheng.The author selects a university in each city that focuses on legal education, a total of 5 universities, namely: Shanxi University, Datong University, Taiyuan Normal University, Luliang University, and Yuncheng University. In the selection of interviewees, the author adopted a random sampling method of the target population, and a total of 10 interviewees were selected. The interviews were carried out in three forms: face-to-face interviews, telephone interviews and video interviews. In order to ensure the authenticity and effectiveness of the conclusions, all the interviewees are experts who are currently engaged in legal education in higher education.

The author thoroughly consults relevant literature and materials, and sets the interview form and content according to the current situation of legal education in higher education. In the interview outline, the author will raise two central questions regarding the current situation and existing problems of legal education in higher education in Shanxi Province, and then attach 5-7 auxiliary questions around the two central questions. In the way of asking questions, "what" and "how" are often used to raise research questions, so as to convey open and new design ideas, and "why" is used to raise questions that imply causal relationships (Margaret Thornton, 2014).

The coding process of interview data is divided into open coding (first-level coding), axial coding (second-level coding) and selective coding (third-level coding).

Open coding is the first step in coding. Through careful analysis of the original words of the interviewees, the source material is gradually conceptualized and categorized. Continuously compare the original sentences and concepts mentioned most frequently (three times or more) by the interviewees, combine the concepts that have a certain cross relationship with each other, and organize them

according to the logical relationship between the concepts, and finally realize the concept category change.

In the open coding, the author extracts the corresponding core concepts and basic categories after summarizing the data obtained from the interviews, and carries out the second step of axial coding.

The task of the selective coding stage is to carry out a more abstract classification. Through further analysis of the extracted concept categories, a "core category" is selected, and the interview content is continuously concentrated on the code numbers related to the core category, and get the final result.

Expected Finding and Discussion

The data for this study were mainly obtained using in-depth interviews. After all the data were obtained, the researcher used a three-level coding method to analyze the data obtained and finally summarize the factors influencing legal education in higher education and the relationship between the influencing factors and the effectiveness of legal education.

Open Coding (first-level coding)

In this study, after summarizing the content of the interviews, 12 initial concepts and 8 categories were extracted regarding the components of the influencing factors of legal education in higher education. The original statements, the extracted concepts and the categories are shown in Table 1.

Table 1 Induction of the influencing factors based on open coding

Category	Open coding (Raw statements)
	T3: The main reason why it's hard to teach is that I am not a law student anymore, not to mention me, none of the 6 full-time teachers in our teaching department are law students. Without the expertise to back it up, it is difficult to accurately control a lot of content or cases. Besides, law is a highly specialized and difficult subject, and it is

	also rather boring. If the lectures are not lively enough, students will not like to listen to them. (Professional restrictions)
Teachers' teaching skills	T2: Professional training for teachers' competence in teaching law may seem like a good approach, but it is difficult to operate. On the one hand, legal knowledge is category in detail and some sector approach laws are covered in our lectures with only a few words, and attending this type of training is not particularly effective for our teaching activities. On the other hand, due to administrative and financial factors, it is very difficult to achieve long-term training in legal knowledge. (Difficulties in improving teaching capacity)
Student learning awareness	T4: Contemporary university students themselves are not aware that they are also one of the main subjects of legal education, which has led to the fact that a large proportion of them have a low level of learning and thinking awareness, innovation awareness and practical ability in the process of legal education. (Lack of awareness of the subject)
	T7: The content of the legal education section is not very relevant to the students' own majors, nor does it carry

	much credit, and the learning content is difficult; therefore, most students are not very interested in this part of the course. (Low motivation to learn)
School environment	T8: The school's legal service mainly serves the day-to-day administrative affairs of the school, responds to unexpected problems at the school level, and provides legal advice and responses. (Lack of legal services for students)
	T1: Most of the school's hardware facilities lack the function of serving legal education and the related budget for improvement. For example, the teaching area, library, campus light boxes and display boards would need to be taken out for a separate part or period of time to serve legal education, which would require the coordination of several departments of the administration. (Lack of hardware facilities and insufficient budget)
Social environment	T5: Nowadays, university students have access to a wide range of information and are greatly influenced by social mores. And once a student has certain ideas, it is difficult to change them by one course. It is still necessary to form a joint effort in education, with society, families and schools working together. (Social climate)

	T6: Nowadays, almost every university offers courses on legal education, but the influence of the courses alone is not enough, we need to make the implementation of the legal system in the whole country smooth and give students a positive influence that the law is reliable and trustworthy, this is crucial. (Trust in the legal system)
Family environment	T10: The creation of a good law-abiding, law-abiding and law-abiding atmosphere in the family is very conducive to the development of a high level of personal legal quality. However, for the students I have come into contact with so far, the current state of family legal attitudes is not promising. Parents are more focused on traditional learning and education, and feel that legal education is more the responsibility of the school and society. (Backward concept of education)
Teaching Objectives	T9: I think there are some problems in setting the objectives of the legal education curriculum in schools. Legal education should not only focus on instilling theoretical knowledge, but also on raising students' legal awareness and cultivating their ability to apply the law. I personally think that the school's teaching objectives are still too one-sided. (One-sided orientation of teaching

	objectives)
Teaching methods	T5: The classes are usually taught by lecture method and case study method, I would like to use some new teaching methods, but it is difficult to practice. (Single teaching method)
Course content	T8: Practical activities are definitely the best way to educate about the legal system, but if you want to organize a practical activity, the preparatory work beforehand does not count and there is a lot of catching up on legal knowledge, which is too difficult to implement. (Lack of practical activities in the curriculum content)

Axial Coding (second-level coding)

In the open coding, the initial concepts and basic categories of influencing factors have been extracted. At this stage, the nature and content of these categories were identified by exploring the analogous relationships between them, and the 8 main axial codes were summarized, as shown in Table 2.

Table 2 Induction of the influencing factors based on Spindle code

Axial coding	**Category**
Teacher	Professional restrictions
	Difficulties in improving teaching capacity
Student	Lack of awareness of the subject
	Low motivation to learn
School environment	Lack of legal services for students

	Lack of hardware facilities and insufficient budget
Social environment	Social climate
	Trust in the legal system
Family environment	Backward concept of education
Teaching Objectives	One-sided orientation of teaching objectives
Teaching methods	Single teaching method
Course content	Lack of practical activities in the curriculum content

Selective Coding (third-level coding)

The selective coding carried out more abstract category on the basis of the main axis coding. By further analyzing the extracted conceptual categories, the core category of this study - the factors influencing the effect of legal education in higher education - was selected, and the coding content was corresponded to the core category one by one, the specific results are shown in Table 3.

Table 3 Influencing factor coding structure diagram

Selective coding	**Axial coding**	**Open coding**
Educational subject	Teacher	Professional restrictions
		Difficulties in improving teaching capacity
	Student	Lack of awareness of the subject
		Low motivation to learn
Educational environment	School environment	Lack of legal services for

		students
		Lack of hardware facilities and insufficient budget
	Social environment	Social climate
		Trust in the legal system
	Family environment	Backward concept of education
Educational content	Teaching Objectives	One-sided orientation of teaching objectives
	Teaching methods	Single teaching method
	Course content	Lack of practical activities in the curriculum content

Theoretical saturation test

In this study, the remaining 1/3 of the interview transcripts were used to test the theoretical saturation. Through the analysis, the system in the influencing factors was already very rich, and no new categories and relationships were developed for the three influencing factors of educational subject, educational environment and educational content, and no new factors were generated within the three categories. Therefore, it can be judged that the composition of the above system of influencing factors is theoretically saturated.

Based on the three-level coding of the interviews and the theoretical saturation test, three influential factors of legal education in higher education were finally derived: the educational subject, the educational environment and the educational content, which together have an impact on the effectiveness of legal education in higher education. The educational subject and the educational

content, as internal influencing factors, have a direct and significant impact on the effect of legal education in higher education, while the educational environment, as external factors, has an indirect impact on the effect of legal education in higher education.

Research Contribution As New Knowledge

In the study the authors found that all three influencing factors had an impact on the effectiveness of legal education in higher education, but in the interrelationship of the three influencing factors, the authors were able to conclude from the analysis of the interview data that the educational subject had an impact on the educational content and the educational environment had an impact on the educational subject, but there was no influence between the educational environment and the educational content. During the interviews, the authors asked the interviewees questions about the relationship between the educational environment and the educational content. All ten interviewees believed that there was no relationship between the two, and that the educational environment, as an external factor in the effectiveness of legal education in universities, would not have an impact on specific teaching sessions.

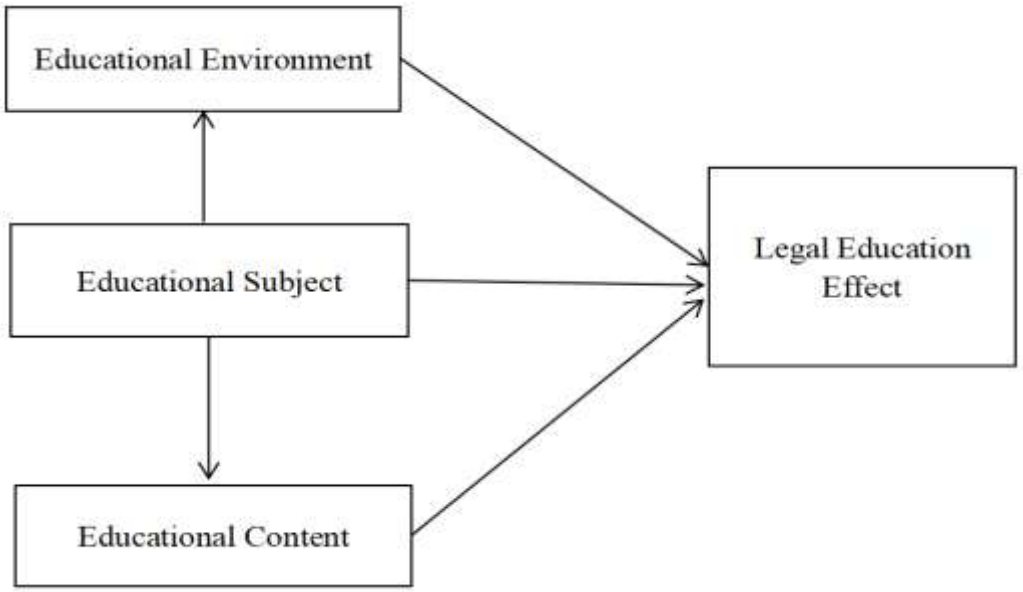

Figure 2 New knowledge from original research

Suggestions

1. To build a teacher system of "professional teachers + legal experts + legal workers" for educational subject.

The construction of a teacher education system in higher education is very important (Mo Liangyuan, 2015). It is recommended that existing teachers engaged in legal education be provided with training opportunities and platforms for legal literacy to enhance their practical application of the law. To provide a platform and guarantee for scientific research and teaching and research activities for existing teachers engaged in legal education, and to enhance the scientific structure of legal education teachers and the professionalism of their qualifications through various levels of exchanges and scientific research and teaching and research activities, so as to improve the effectiveness of legal education in universities (Song Ting, 2014). For the subject of students, the content of legal education should be transformed from the original theoretical education to the education of cultivating normative legal consciousness, teaching university students the basic concepts and main contents of law in a more systematic way, cultivating the concept of consciously knowing and abiding by the law as well as the ability to use the law to solve problems.

2. To build a joint environmental protection system of "society + university + family" for educational environment.

The community should fully support the work of legal education in higher education to create a good social and legal environment for students (Wang Haibo &Yang Xiangrong, 2016). All departments should maintain the fairness and justice of the law to create a good atmosphere and foundation to ensure the smooth implementation of legal education in higher education and to improve the legal literacy of students. The school should actively promote the construction of legal campus culture (Zhang Xiaomin&Yang Xiulian, 2016), promote the systematic implementation of legal education in higher education, and make students truly appreciate that the school is based on laws and regulations to rectify school order and safeguard the legitimate rights and interests of students, so as to realize the unification of theory and practice of legal education in higher education. Parents should take the initiative to learn about the law, improve their legal literacy and focus on improving the cultivation of comprehensive literacy in their students in their educational approach.

3. To build a construction of "knowledge transfer + case study + practical experience" education system for educational content.

To improve the effect of legal education in higher education, we should not only work on the teacher system, but also innovate education methods and approaches (Zang Hong, 2020). It is necessary to break the bad state of boring theoretical lectures and rigid acceptance by students, and to innovate education methods and approaches to effectively improve students' legal literacy. We develop targeted training program and educational methods based on students' characteristics (Michelle LeBaron, 2016), set corresponding scientific assessment standards to test the effectiveness of education, and comprehensively improve students' comprehensive legal literacy.

References

Bi Mingming. (2018). Analysis on the Construction of Legal Education Concept in Universities in China. *Search*, (10) :188-191.

Dong Yi. (2016). The Main Problems and Countermeasures of College Students' Legal Education . *Ideological and Theoretical Education,*(3):62-66.

Margaret Thornton. (2014). Legal Education in the Corporate University. *Annual Review of Law and Social Science*, Vol.10,pp.19-35.

Michelle LeBaron. (2016). Is the Blush off the Rose? Legal Education Metaphors in Changing World. *Journal of Law and Society,* Vol.43(1):144-165.

Mo Liangyuan. (2015). Problems and Countermeasures in the Practice of Legal Education in higher education. *University Education in China,* (12) :80-82.

Qian Xiaoli. (2017). An Interpretation of the Basic Concepts of Legal Education and Legal Literacy .*Middle School Political Teaching* ,(3): 69-70.

Song Ting. (2014). *Retrospection and Reflection: A Study of Legal Education in higher education since the Founding of New China.* Tianjin: Nankai University Press.

Wang Haibo &Yang Xiangrong. (2016). The Dilemmas and Countermeasures of College Students' Legal Awareness Cultivation in the Era of We Media. *Research of Ideological Education*, (3) :91-94.

Zang Hong. (2020). Analysis on the Goal System of Legal Education in higher education . *Journal of Northeast Normal University* ,(5) :193-196.

Zhang Xiaomin&Yang Xiulian. (2016). Research on the path of deepening legal education in higher education. *Heilongjiang Higher Education Research,* (2) :58-61.

Burmese Final Particles Used in Hinthada University, Irrawaddy, Myanmar

Pyan Nya Ka Wi[1] Sakchai Posai[2] Narongchain Pintrymool[3]

Abstract

The objectives of this study were:1) to study the function of Burmese final particles used in Hinthada University, Irrawaddy, Myanmar s, 2) to analyze the classification of Burmese suffixed particles Used in Hinthada University, Irrawaddy, Myanmar. Textbooks, some Myanmar books, thesis, journals and articles written by Myanmar and foreign scholars were written and reference books. The results in this study were performed by collecting data For the research tools, documentary data, Myanmar and books, thesis, dissertation, articles, online resources, notes from native speakers from Hinthada, Irrawaddy, Myanmar and in- depth interview were used mainly in this research to find the final and suffixed particles in Burmese words, and there were five lecturers who were interviewed in Hinthada University, Irrawaddy, Myanmar and the speech of indigenous people were also used as the main data. This study was qualitative research used the tool as the interview and additional comments developed by lecturers composing to address the function of final particles and classification of suffixed particles in Burmese words. The documents and in-depth interview were analyzed after reading clearly in order to generate the informant. Therefore, gender and status of speakers, degree of intimacy and politeness were used to interpret the final particles. The choice of final particles depends on the objectives, situation and feeling that includes statements, questions, requests or persuasion, and command in Burmese words used in Hinthada, Irrawady, Myanmar. Results of the study were as the following: The researcher found that the final particles revealed a comprehensive understanding of their usage in Burmese language. The study mentioned various final particles and their specific functions.

Received: 2023-03-14 **Revised**: 2023-03-26 **Accepted**: 2023-03-26

[1] Faculty of Humanities, Graduate School, Mahachulalongkornrajavidyalaya University. Corresponding Author e-mail: mgpanna359@gmail.com

[2] Faculty of Humanities, Graduate School, Mahachulalongkornrajavidyalaya University.

[3] Faculty of Humanities, Graduate School, Mahachulalongkornrajavidyalaya University.

The particles as [bya̰], [bya], and [nɔ̰] are used in statements, positive answers, and seeking approval or permission, respectively. Some particles such as [bæ], [pà], and [pɑ̰], emphasize future actions, confirmations, and intentions. Gender-specific particles like [ʃiñ] and [hɛ̰] are used by females to make statements, express negativity, or convey appreciation. Other particles, including [dà pɑ̰], [le], and [dɒ̰ mà], are employed in different contexts to indicate intimacy, provide positive responses, or communicate for understanding. Furthermore, the researcher's exploration of suffixed particles revealed that their role in altering word classes, emphasizing meaning, and modifying words. Particles like 'tà', 'tɑ̰ʊ̰', 'pàt', 'lot', 'mot', 'motlot', and 'pe' are identified as instrumental in adding emphasis to verbs, adjectives, and nouns, as well as restricting the meaning of a verb. In-depth interviews conducted by the researcher further underscore the significance of final particles in enhancing sentence clarity and overall meaning. The interviews highlighted the importance of using these particles correctly for effective communication. The suffixed particles were also acknowledged for their capacity to modify word classes, emphasize meaning, and modify words within the specific context of Hinthada University, Irrawaddy, Myanmar. The study presented to provide a comprehensive understanding of final and suffixed particles and their impact on effective communication in Burmese language.

Keywords: Analytical study; Final Particlesl Burmese Words

Introduction

In the physical sciences, a particle is a small localized object which can be described by several physical or chemical properties, such as volume, density, or mass. They vary greatly in size or quantity, from subatomic particles like the electron, to microscopic particles like atoms and molecules, to macroscopic particles like powders and other granular materials. Particles can also be used to create scientific models of even larger objects depending on their density, such as humans moving in a crowd or celestial bodies in motion. The term particle is rather general in meaning, and is refined as needed by various scientific fields. Anything that is composed of particles may be referred to as being particulate. However, the noun particulate is most frequently used to refer to pollutants in the Earth's atmosphere,

which are a suspension of unconnected particles, rather than a connected particle aggregation.

The concept of particles is particularly useful when modelling nature, as the full treatment of many phenomena can be complex and also involve difficult computation. It can be used to make simplifying assumptions concerning the processes involved. Francis Sears and Mark Zemansky, in University Physics, give the example of calculating the landing location and speed of a baseball thrown in the air. They gradually strip the baseball of most of its properties, by first idealizing it as a rigid smooth sphere, then by neglecting rotation, buoyancy and friction, ultimately reducing the problem to the ballistics of a classical point particle. The treatment of large numbers of particles is the realm of statistical physics.

The term "particle" is usually applied differently to three classes of sizes. The term macroscopic particle, usually refers to particles much larger than atoms and molecules. These are usually abstracted as point-like particles, even though they have volumes, shapes, structures, etc. Examples of macroscopic particles would include powder, dust, sand, pieces of debris during a car accident, or even objects as big as the stars of a galaxy. Another type, microscopic particles usually refers to particles of sizes ranging from atoms to molecules, such as carbon dioxide, nanoparticles, and colloidal particles. These particles are studied in chemistry, as well as atomic and molecular physics. The smallest of particles are the subatomic particles, which refer to particles smaller than atoms. These would include particles such as the constituents of atoms protons, neutrons, and electrons as well as other types of particles which can only be produced in particle accelerators or cosmic rays.

This thesis analyzes the function of final and the classification of suffixed particles in conversational Myanmar used in Hinthada. In the researcher’s opinion, the final and suffixed particles are very interesting to study because they indicate more clearly the meaning of the sentences. They show the emotions, feelings, politeness, status, and attitudes of the speakers towards the listeners. Final and suffixed particles help to make sentences clear and more natural. Failure to use final and suffixed particles of abusing the use of final and suffixed particles can create misunderstanding between the speakers and the listeners. For native speakers, the use of the final and suffixed particles is very simple, but it may be difficult for foreigners. The researcher recognized the importance of final and suffixed particles in Myanmar and decided to research their use by using conversations of the native

speakers as data. The data was then analyzed, based on social factors as many social factors influence the choice of final and suffixed particles, such as the sex, the status, the distance of the speakers towards the listeners, and the level of politeness required.

There are many differences of the types of final and suffixed particles in Burmese words according to the scholars search the Burmese words used in the different Languages. But here the researcher describes the types of borrow words used in Burmese words based on the Naoko Horikawa who found the types of final particles or borrow Burmese words. Naoke Horikawa mentioned that on a broad level, Burmese words to be divided into two major groups: cultural borrowing and core borrowing Cultural borrowing refers to lexical borrowings that fill gaps in the recipient language's store of Burmese words because they stand for objects of concepts new to the language's culture. Examples of cultural borrowing in Japanese include computer, fax, and many other technology-related words, as the concepts of these Burmese words were introduced along with the language. Core borrowing, on the other hand, refers to importation of a foreign word when the object of concept already exists in the recipient language, creating "duplicate elements that the recipient language already has its word store"

In summary, to know the function of final and suffixed particles in Burmese words Hinthada, Irrawaddy, Myanmar is important for learners. In this research, researcher will research and investigate the function of final and suffixed particles in Burmese words. The researcher will collect data from books, thesis, articles, etc. The learners will know what the function of final are and classification of suffixed particles in Burmese words. Researcher also hopes to give some suggestions how to know the function of final and suffixed particles in Burmese words, after investigating them and researching about the function of final and suffixed particles in Burmese words, Hinthada, Irrawaddy, Myanmar.

Objectives of the Study

1. To study the function of Burmese final particles used in Hinthada University, Irrawaddy, Myanmar.

2. To analyze the classification of Burmese suffixed particles used in Hinthada University, Irrawaddy, Myanmar.

Research Methodology

This research design stated the research in exploration on Burmese final and suffixed particles used in Hinthada University, Irrawaddy, Myanmar described not only the method used but also the ways, the places and participants in researcher's collecting the data to find out the results.

Research Design

This research design stated the research in exploration on Burmese final and suffixed particles used in the Hinthada University, Hinthada, Irrawaddy, Myanmar described not only the method used but also the ways, the places and participants in researcher's collecting the data to find out the results. In addition, the qualitative method was used for this research. The researcher made the in-depth interview to 5 lecturers who work at Hinthada University, Irrawaddy, Myanmar for the research tools. And the researcher made the collected data from books, journals, theses, dissertation, and magazines, online resources note from native speakers from Hinthada, Irrawaddy, Myanmar. They were reviewed and analyzed in this research, after analyzing all collected data about Burmese final particles used in Hinthada University, Irrawaddy, Myanmar, but the result of in-depth interview was put originally, and then in the chapter four, all results of this research were presented.

The stage of data collection is performed systematically to make things comfortable and useful to value the study. Therefore, research design is the most important part of the data collection methods that extremely benefit for the study and helpful to succeed in terms of data collection.

Key Informants

The study refers to books, thesis, Articles, dissertation, Magazine, online resources and notes from native speakers from Hinthada, Irrawaddy, Myanmar, and then interview five lecturers who are teaching at Hinthada University, Irrawaddy, Myanmar. To study final and suffixed particles and finding key informants' interview about the difference of final and suffixed particles in Burmese words used in Hinthada, Irrawaddy, Myanmar.

To give key Informants in the interview, the researcher contacted a friend from Hinthada, Myanmar for two weeks. The informant is the main point to this thesis about final and suffixed particles. The lecturers who would give the key-informants of data and information must have more knowledge and experience in text books,

they can speak, read and write perfectly and know well about Burmese language, and they must explain about the function of final and classification of suffixed particles in Burmese words used in Hinthada, Irrawaddy, Myanmar.

Research Tools

The Documentary Data

For the research tools, documentary data, Myanmar and books, thesis, dissertation, articles, online resources, notes from native speakers from Hinthada, Irrawaddy, Myanmar and in-depth interview were used mainly in this research to find the final and suffixed particles in Burmese words, and there were five lecturers who were interviewed in Hinthada University, Irrawaddy, Myanmar.

In this section, the eight points to designate in Gender, Status, Degree of Intimacy and politeness were divided which were 1) Male, 2) Female, 3) Higher, 4) Equal, 5) Lower, 6) High, 7) Medium, and 8) Low. The respondents being Burmese who are from Hinthada, Irrawaddy, Myanmar were mentioned their opinions by putting the mark "✓" directed in chart questionnaires by the researcher to know the politeness and impoliteness.

2. In-depth Interview

The tool was used to interview the key informants by asking the questions used by the researcher though email sending and the respondents replied in the information as follow:

1: General Information such as Name, gender, educational qualification, current position and the working faculty.

2: Questions asking for opinion of final particles used in Burmese Words about their opinion using of function of final particles in in Hinthada, Irrawaddy, Myanmar, the frequency use of the classification of suffixed particles in Burmese Words used in Hinthada, Irrawaddy, Myanmar and the idea about final and suffixed particles in Burmese words used Hinthada, Irrawaddy, Myanmar at the present.

3.Additional Comments asking on ideas, please, comments and suggestions about final and suffixed particles in Burmese Words used in Hinthada, Irrawaddy, Myanmar

Data Collection

In this research, the researcher took the documentary data and in-depth interview to key informant about final and suffixed particles used in Burmese words.

To collect the data, first, the researcher went to the libraries to get books, theses and dissertations, borrowed the books related to this research.

Second, the researcher searched in websites and YouTube Channels to find articles and online results for documentary data about the results of final and suffixed particles in Burmese word used in Hinthada.

Third, the researcher visited to Hinthada during September to December in 2023 to get data from native speakers, listened them and noted final and suffixed particles.

The last, for the in-depth interview, the five lecturers were interviewed by the researcher by giving the question papers and they wrote down their knowledge and experiences about the final and suffixed particles in Burmese words used in Hinthada, Irrawaddy, Myanmar.

Data Analysis

1. Documentary Method

The qualitative method was used in this research. For the data analysis, the books, theses, dissertations and articles, magazines, online resources were read, watch movies from YouTube channel and reviewed by the researcher to find out the result correctly, and put the correct results in the documentary data section. And then the researcher contacted a friend to ask unclear words. The researcher designed 1) Gender, 2) Status, 3) Degree of Intimacy and 4) Politeness.

A specific particle is designated as “Politeness” in this study by the symbol + (plus), which indicates that it is. A specific particle is categorized as “Impoliteness” when it has the sign “-” (minus) next to the “Politeness” category. The categories “politeness” are represented by the symbols “plus” and “minus”, which designate that a certain particle is regarded as “Neutral”.

The chart is as the following:

Final Particles								
Gender		**Status**			**Degree of Intimacy**			**Politeness**
Male	Female	Higher	Equal	Lower	High	Med.	Low	
								+

Results of the Research

The function of Burmese final particles used in Hinthada University, Hinthada, Irrawaddy, Myanmar is to indicate the speaker's mood or attitude towards the statement being made. They can express a range of emotions, such as surprise, doubt, or emphasis.

As for Burmese suffixed particles, they are classified into grammatical categories such as tense, aspect, and mood. For example, the suffixed particle "-tara" indicates future tense, while "-ya" indicates imperative mood. These particles modify the meaning of the root word in various ways, and are an important aspect of Burmese grammar

1. Burmese Final Particles Function in Statement

For this section, the researcher mentioned the results of the function of Burmese final particles in a statement used in Hinthada University, Irrawaddy, Myanmar.

1) [bya̰] is used in a statement or a positive answer. It is used by a male speaker with a similar meaning to [khinbya̰]. When writing by using bya̰, the latter is more polite. The word of bya̰ is similar to [Kwa̰].

2) [bya] is used in positive answer only while [bya̰] could be used in a statement as well. This final particle is also used only by men.

3) [nɔ̰] is used with statement and question, seeking approval or permission or with adults who have equal social status among friends, siblings to younger ones and adults to children Child can also see the particle was speaking with adults but it is not so polite or impolite. However, the particle can be used in different situation.

Table 4.1: Final Particle “bæ”

	θu	Kjɑʊθɜː	Bæ
Gloss:	He	student	**FP**
English:	“He is a student.”		

[bæ] is used in a sentence requiring emphasis on something.

	tho	hà	Bæ
Gloss:	That	V-Suffix	**FP**

English:	“That is the one.”

Table 4.2: Final Particle “pà”

	lop	hmà	Pà
Gloss:	Do	will	**FP**
English:	“I will do it.”		

[pà] is used in a normal statement.

	θu	θɜː	yj θua	Pà
Gloss:	He	go	Will	**FP**
English:	“He will go.”			

Table 4.3: Final Particle “p**ɑ**”

	Jatà	p**ɑ**
Gloss:	Yes	**FP**
English:	“Yes, it’s.”	

[p**ɑ**] is used in a normal statement and to direct confirmation in a dialogue.

(1) To something

(2) Normal statement

	pe**ɪ**	d**ʒ**iñ	Jiñ	pe**ɪ**	p**ɑ**
Gloss:	Give	want	If	Give	**FP**
English:	“If you want to give, you can.”				

7) [**ʃ**iñ] is used by only females and is used in a statement, interrogative, inviting and negative or any sentence when the speaker wants it to be more polite. Young females need to use this particle when they are talking to the people older than them to show their politeness.

[h**ɛ**] is used by only women with an expression of appreciation.

Table 4.3: Final Particle “h**ɛ**”

	hl**ə**	l**ɑɪ**ktà	h**ɛ**
Gloss:	Beautiful	V-suffix	**FP**
English:	“It is so beautiful.”		

[dà pɑ] is used in a normal statement and pointing out intimacy. It is also used when one does not want to say negatively.

Table 4.4: Final Particle "dà pɑ"

	θua	dà pɑ
Gloss:	go	**FP**
English:	"Yes, I go."	

[le] is use in a positive response and giving a confirmation.

The particle is similar to [pɑ], but [le] is more polite than [pɑ].

Table 4.5: Final Particle "le"

	θua	mɛ	Le
Gloss:	Go	will	**FP**
English:	"Yes, I will."		

11) [dà bà] is used in a response to the question ending in [dà lɛ]. It is polite and especially children use it when talking to adults.

12) [dɒ mà] is used in the normal statement and especially it is used in speaking. Even though it is like an incomplete sentence, it can be used to communicate for understanding.

13) [bà nɔ] is used in a normal statement and request when someone wants someone to do something for him or her. It is a polite request.

[Lò bà] is used to answer the question, and can be used males and females.

Table 4.6: Final Particle "Lò là"

	pjɑ	mə	Lò là
Gloss:	Say	will	**FP**
English:	"Are you saying?"		

	pjɑ	mə	Lò là
Gloss:	Say	will	**FP**
English:	"I'm saying."		

15) [m**ə** Lò] is used in statement directing near future, and could be used among friends and senior and junior. Especially, children use it when they answer to adults.

16) [p**ɑ** kwà] is used in a positive answer to approve the one discussed in the past. It is usually used among more than women.

17) [bà ze] is used in blessing time to someone. Mostly, adults used when blessing to children or juniors.

Table 4.7: Final Particle "bà ze"

	əsiñ	pjai	bà ze
Gloss:	Good luck	V-suffix	**FP**
English:	"Good Luck."		

[mà be] is used in the statement when one is eager to do something.

Table 4.8: Final Particle "bà ne"

		ma	s**3**ː	bà ne
Gloss:		Not	eat	**FP**
English:		"Don't eat."		

	s**3**ː	mà be
Gloss:	Eat	**FP**
English:	"I will."	

19) [**θə** d**ɛ**] is used in statement to inform and it can be used in politeness both by male and female.

20) [lò p**ɔ**] is used in answer. It can be used among friends who are familiar with. And children can use it to talk to adults known well by them.

2. Final Particle Function in Question

[là] is used in Yes and No question by both men and women.

Table 4.8: Final Particle "là"

	eip	pji	Là
Gloss:	Sleep	V-suffix	**FP**

English:	“Have you slept?”

[lɛ] is used only in the content question.

Table 4.8: Final Particle “lɛ”

	beka	là	lɛ
Gloss:	Where	come	**FP**
English:	“Where do you come from?”		

3) [hā] is used in the interrogative sentence with in an unfavorable way. It is considered rude and is only used among close male friends.

4) [hè] and [hā] are similar, but their meanings are different. It could be utilized in both standard and interrogative statements.

3. Burmese Final Particle Function in Command

1) [dɒ] and [tɒ] as its variant when preceded by a vowel.

[dɒ] occurs in terse command sentence. It is used when an adult orders children to do something. The meaning and situations of use are similar to those of [sâñ], but [dɒ] is more sense of politeness than [sâñ].

2) [gɛ] is used at the end of a command sentence from adults to children or from the senior to the junior. Young people could not use it when they speak to the orders because of being impolite.

3) [gɛ nɒ] is used in a command-like request, when the speaker wants someone to do him/her a favor. The particle lessens the coarseness of a command statement.

4) [ze nɛ] is used in the command-prohibitive statement, ordering someone to do or not to do something.

4. Burmese Final Particle Function in a Request or Persuasion

1) [pà] is used in a requested sentence. When someone need a help from others, he or she use this final particle.

2) [Sò le] is used in the persuasive statement or sometimes in the request. It could be used among friends.

3) [pà ja ze] is used in a request by young people to the olders. If it is used among friends, it is meant to be joking or satirical.

4) [ʔɔñ le] is used in persuasion and invitation for adults talking to children. It indicates persuasion and endearment, though the meaning is neutral.

The elder sister prepared fruits for her younger brother, after he came back from work and ate the fruits. He showed that he wanted to eat them more. So, she said to him.

4.2 Finding of the Results of Analyzing the Classification of Burmese Suffixed Particles used in the Hinthada University, Hinthada, Irrawaddy, Myanmar.

1. Verb/Adjective + Particle (tà) = 1) Change word class

= 2) Emphasize meaning

= 3) Modify word

In spoken Myanmar language, 'tà' is used as a suffixed particle. In Myanmar dictionary, 'tà' is defined as the following. 'tà', part [colloq] 'particle that can change a verb or an adjective to a noun. If the particle 'tà' is added to the end of a verb or an adjective, it is changed to a noun.

Verb + tà Particle

pyɑ + tà = pyɑtà

so + tà = pyɑtà

In the above example, the verbs, 'pyɑ' and 'so' are attached by the suffixed particle 'tà' and become 'pyɑ tà', 'so tà' which function as a noun in sentence meaning pyɑsoʤin:

Adjective + tà = Suffixed particle

Kjan꞉mà	+	tà
ʧam꞉θà	+	tà

dieinhmà Kjan꞉màtà ɘfepà

In the above examples, when adjectives ‘Kjan꞉mà’ and ‘ʧam꞉θà’ are attached by ‘tà’ suffixed particle, they function as Nouns in a sentence. They mean ‘Kjan꞉màʤin꞉’ (health) and ‘ʧam꞉θà ʤin꞉’ (richness) which give the meanings of nouns.

2. Verb + Noun + ‘tɑʊ’ Suffixed particle = For emphasis

The particle ‘tɑʊ’ used in Myanmar Spoken language is defined as a word used for emphasis. It is equivalent to the meaning of particle ‘pinhlin’.

Verb + tɑʊ = Suffixed particle

tɑʊpantà + tɑʊ

là + tɑʊ

Su Su tɑʊpantà tɑʊ majabu꞉

English: Su Su didn’t accept my apology.

ɘdaw eimtɑʊ malàbu꞉

English: Aunty didn't come to my house.

In addition, as a particle suffixed to a noun as

Noun + tɑʊ = Suffixed particle

ein + tɑʊ

ŋà + tɑʊ

ðe nwejaθehmà ein tɑʊ mapjambu꞉

English: I didn’t even return to my house this summer.

ŋatɑʊ sitpjɛpji

I feel disappointed.

In these utterances, the nouns ‘ein’, ‘ŋà’ are attached by suffixed particle ‘tɑʊ’ and used as ‘ein tɑʊ’, ‘ŋà tɑʊ’ for emphasis.

3. Verb + ‘pàt’ suffixed particle = to emphasize a verb

In Myanmar spoken language, suffixed particle ‘pàt’ is usually added to a verb. In Myanmar dictionary, ‘pàt’ part [colloq] is defined as a particle suffixed to a verb for emphasis. For example, ‘sɔ̰ pàt, θwɔ̰ pàt, pjɑ pàt, hut pàt’. It is similar to

‘pà ei’ which is used to end a sentence in written language and also ‘pɑt’ which is used to end an utterance in spoken language.

In the above examples, the suffixed particle ‘pàt’ which is attached to the verbs ‘sɔ̰, θwɔ̰, pjɑ, hut’ support the verbs with emphasis.

4. Verb + lot Suffixed particle = To emphasize a verb

In Myanmar utterances, the suffixed particle ‘lot’ is usually used. According to Myanmar dictionary, ‘lot’ part [colloq] is defined as a particle used for emphasis. The meaning of a verb becomes prominent because of the particle ‘lot’ added to the end of a verb.

In Myanmar utterances, as suffixed particles such as ‘tà, tɑʊ, pàt, lot’ are added to a verb or an adjective, other particles are also used to denote meaning, support meaning or emphasize meaning.

5. Noun/ Pronoun + mot, motlot Suffixed particles = Support nouns

In utterances, the particles ‘mot, motlot’ are suffixed to a noun or a pronoun.

In Myanmar dictionary, ‘mot’ suffixed to a noun carrying the sense of because (it was you) ‘mot, motlot’ part [colloq] the same as mot.

It should be noted that in written language, the conjunctions ‘phyi θɑt kjɑʊt, phyi rwe’ are used and in spoken language, ‘mot, motlot’ are used in these places.

Example:

kjɑʊ̰θɔ̰motlot sàkjette

Khinbjà̰motlot θwɔ̰tà

Ðumotlot luttà

In the above utterances, when the noun 'kjɑʊ̯ːθɔː' and pronouns are 'Khinbjàː, Đu' suffixed with 'mot, motlot', they become 'kjɑʊ̯ː θɔːmotlot, Khinbjàːmotlot, Đumotlot' which carry the meanings 'because you are not a boy'.

'because it's you, because it's him respectively'.

6. Noun/Verb + pe suffixed particle = 1) For emphasis

= 2) For restriction of a verb's meaning

In Myanmar language, the particle pe is suffixed to a Noun or a Verb in an utterance. In Myanmar dictionary,

pe 1) Part [colloq] particle used for emphasis

pe 2) Particle used to restrict the meaning of a verb.

Example:

1) lu pe, nat pe

2) ne pe ne nɑɪ̯ lwam te

3) eik pe eik te

In example sentence 1), the particle pe is suffixed to the Nouns 'lu, nat' and emphasize their meaning as being lu pji kjɑʊ̯ (human) or nat pji kjɑʊ̯ (celestial being). In example sentence 2), by adding the suffixed particle pe to the verb eik the meaning of the verb is restricted. It carries the meaning of doing nothing except eik ʤin (sleeping). Similarly, in example 3), the meaning is only restricted to nothing but sɔː ʤin (eating).

In Myanmar spoken language, it is found that particles are also added to a phrase or a sentence.

7. Phrase/ Sentence + tet suffixed particle = meaning is denoted as reported speech in Myanmar dictionary; tet part [colloq] 1) Describe as a reported speech.

phoe phoe ka keik hmunt sɔː me tet

English: Grandpa said he wanted to eat cake.

Saràma ka sàuop peɪ̯ laik pà tet

The teacher asked me to give the book.

In the above examples, by adding suffixed particles tet to the phrases 'sɔ̰me' and 'peɪ laik pà', speeches of grandpa and teacher are reported to the other person. The suffix tet in spoken language has the same meaning as the particles tet in written language.

In-depth Interview to five lecturers to find out the results of Burmese Final and Suffixed used in Hinthada University, Irrawaddy, Myanmar.

The function of Burmese final particles used in Hinthada University, Irrawaddy, Myanmar is to support and make nouns, adjectives, pronouns, verbs, and adverbs more effective. These particles have a significant impact on the meaning of a sentence, and their correct usage is important for effective communication. In Myanmar language, final particles modify a sentence more prominently and they serve the functions of making statements, asking questions, making requests, and giving commands. Regarding the frequency use of suffixed particles in Burmese words used in Hinthada, Irrawaddy, Myanmar, and these particles can change verbs to adjectives, and nouns. They are used to emphasize different parts of speech such as verbs, nouns, pronouns, phrases, and sentences. Some common suffixed particles used in daily expressions of Burmese language include "ta, taung, pot, lot, mot lot, pe and te". However, these suffixed particles are predominantly used in spoken language rather than written language.

In the present context, final and suffixed particles continue to play a crucial role in modifying the meaning of words in Burmese. Final particles provide support to nouns, pronouns, verbs, adverbs, and adjectives to enhance their meaning and clarity. On the other hand, suffixed particles can change the word class of adjectives, nouns, verbs, and pronouns, emphasizing their meaning. It is important to note that while final particles are used across different forms of communication, suffixed particles are primarily used in daily spoken language. In addition to the above discussions, it is worth noting that particles in Burmese words used in Hinthada, Irrawaddy, Myanmar are essential for modifying the meaning of various parts of speech, including nouns, pronouns, adjectives, verbs, and adverbs. These particles contribute to the overall clarity and effectiveness of communication. Furthermore,

the Burmese language consists of numerous words that carry specific meanings, reflecting the cultural significance and historical context. While suffixed particles may not be commonly found in the Burmese language, nouns, verbs, and adjectives can be differentiated based on their usage and context. Suffixed particles do not inherently carry meaning on their own, but they play a role in forming compound words, such as "eating and drinking." Overall, the study of final and suffixed particles in Burmese words used in Hinthada, Irrawaddy, Myanmar sheds light on the linguistic intricacies and nuances of the language, allowing for a deeper understanding of its structure and effective communication.

Discussion

This section discusses an analytical study conducted by the researcher on Burmese final particles used in Hinthada University, Irrawaddy, Myanmar. The purpose of this research is to investigate the function of Burmese final particles and analyze the classification of Burmese suffixed particles used in Hinthada University,Irrawaddy, Myanmar. The research method employed for this study is qualitative, using various sources such as books, theses, articles, online resources, and dialect notes. In addition, in-depth interviews were conducted with key informants who had knowledge and expertise on final and suffixed particles in Burmese words. The findings of this research are consistent with previous studies and literature discussed. The researcher's focus was on the examination of final and suffixed particles in Burmese words specifically in the context of Hinthada, Irrawaddy, Myanmar. The primary research tool utilized in this study was the analysis of final and suffixed particles. As a result of the research, the researcher discovered the presence of final and suffixed particles in Burmese words in Hinthada region of Irrawaddy, Myanmar. These findings are relevant to the study of intonation.

This current research is relevant to Chaiyathip Katsura's study on the intonation of Northern Thai utterance-final particles. Katsura collected speech data from natural conversations involving eight native speakers of Northern Thai, aged between 45 and 70, who had spent their childhood and a significant portion of their lives in the Chiang Mai city area or nearby regions. Conversations with each speaker were recorded and transcribed to obtain relevant speech data containing final

particles. The analysis focused on the meaning, function, and intonation modifications of each final particle. The findings revealed that Northern Thai final particles serve pragmatic purposes and act as intonation units. A total of 30 final particles were identified and categorized into eight functional categories. Most of these particles exhibited intonation modifications, including pitch heightening, pitch lowering, vowel lengthening, vowel shortening, and combinations thereof. The application of different intonation forms conveyed various attitudinal perceptions and pragmatic intents, such as annoyance, impatience, surprise, request, persuasion, and command. The study recommended further exploration of the relationship between intonation and other linguistic features, such as lexical words, function words, and other particles.[4] Meanwhile, the research work written by Boya Li (2006) entitled as "Chinese final particles and the syntax of the periphery", she stated that a syntactic analysis of final particles in Chinese, specifically Mandarin, Cantonese, and Wenzhou, within the framework of the split CP system. It suggests that Chinese final particles function as heads of functional projections in the C-domain. The investigation consists of two steps: examining the semantic function of final particles and mapping them to the sentence structure. The thesis argues that each final particle expresses a semantic core and is associated with a specific functional projection based on its core meaning. Crucial evidence comes from the observed rigidly ordered sequences of different final particles. The thesis provides a detailed, systematic, and comparative analysis of the final particle system in the three Chinese languages, expanding the cross-linguistic evidence and demonstrating the rich functional makeup of the C-domain in Chinese.[5]

In the context of Burmese words in Hinthada, Irrawaddy, Myanmar, the research documented five groups of final particles: statements, questions, requests or persuasion, and command. For suffixed particles, seven groups were identified: verbs, adjectives, nouns, pronouns, phrases, and sentences. A specific particle was designated as "Politeness" using the symbol "+" to indicate its inclusion in that

[4] Chaiyathip Katsura, "Intonation of Northern Thai Utterance-final Particles", In Proceedings (Katsura 2018 Intonation), (2018): 1.

[5] Boya Li, "Chinese final particles and the syntax of the periphery", **Dissertation of Ph. D. (Linguistics),** (Researcher & lecturer, Faculty of Social and Behavioural Sciences, Leiden University: South Holland, Netherlands, 2006), p. 27.

category. Conversely, a particle categorized as "Impoliteness" was marked with the "-" sign alongside the "Politeness" category. The categories "Politeness" were represented by the symbols "+" and "-" to indicate whether a particle was considered "Neutral." During interviews with lecturers, their knowledge regarding the function of final particles and the classification of suffixed particles in Burmese words used in Hinthada, Irrawaddy, Myanmar was sought. The lecturers provided additional comments and suggestions, emphasizing that, like many other languages, Burmese utilizes final and suffixed particles to modify word meanings. Final particles were noted to enhance sentence effectiveness, while suffixed particles modified words and transformed them into nouns, among other functions.

Research Suggestions

In order to explore Burmese final and suffixed particles used in Hinthada University, Hinthada, Irrawaddy, Myanmar, it is advised that the study should take into account both quantitative and qualitative research methodologies, such as questionnaires and interviews. Also, taking into account the accomplishments of each Faculty would offer greater insights into the final and suffixed particles of Burmese words in Myanmar. It is also important for future researchers to look into the classification of suffixed particles and the function of final particles in Burmese words. Also, final particles of ethnic groups in Myanmar can also be taken into account in future research.

Based on the result of the study, the researcher has some suggestions as follow:

1. Examine how nouns, pronouns, adjectives, verbs, and adverbs are used, as well as how final and suffixed particles are used in both written and spoken language.

2. Explore final and suffixed particles in Burmese words in Myanmar, it is advised to consider quantitative and qualitative research methodologies, like questionnaires and interviews.

3. Accomplish each Faculty would provide insights into these particles. Future researchers should examine the classification and function of suffixed and final particles in Burmese words.

4. Include final particles of ethnic groups in Myanmar. It is important to analyze the usage of nouns, pronouns, adjectives, verbs, and adverbs, as well as the usage of final and suffixed particles in written and spoken language.

Suggestion for Next Study

Based on the analytical study of final particles in Burmese words, there are several research suggestions for those interested in the Burmese language:

1. Study the Function and Classification: Further research should delve into the function of final particles and the classification of suffixed particles in Burmese words. This would provide a deeper understanding of their usage and impact on the language.
2. Employ Quantitative and Qualitative Research: Future studies can employ a combination of quantitative and qualitative research methodologies. Questionnaires and interviews can be used to gather data from native speakers, allowing for a comprehensive analysis of final and suffixed particles in Burmese words.
3. Consider Faculty Accomplishments: To gain additional insights, it is recommended to involve various faculties or departments in the research process. Collaboration with experts from different fields, such as linguistics, anthropology, or sociolinguistics, can provide interdisciplinary perspectives on the study of final and suffixed particles in Burmese words.
4. Explore Ethnic Groups: Future research should also consider the final particles used by different ethnic groups in Myanmar. Examining the linguistic variations and unique features of these groups would contribute to a more inclusive understanding of final particles in Burmese words.
5. Investigate Written and Spoken Language: The researcher should explore how final and suffixed particles are used in both written and spoken language. Analyzing the usage patterns and differences between these two forms of communication can provide valuable insights into the dynamics of final particles in Burmese words.
6. Examine Other Word Categories: It is important to investigate how final and suffixed particles interact with other word categories, such as nouns, pronouns, adjectives, verbs, and adverbs. Understanding the relationships and

dependencies between these elements would enhance the overall comprehension of Burmese language structure.

By addressing these research suggestions, future studies can contribute to a more comprehensive understanding of final particles and suffixed particles in Burmese words, offering valuable insights into the intricacies of the language.

References

F. W. Sears; M. W. Zemansky, "Equilibrium of a Particle", A Research Report, US: University of Nebraska, 1958

F. Reif, Statistical Description of Systems of Particles [Online], Resource: FundamentalsofStatisticalhttps://archive.org/details/fundamentalsofst00fred/page/47/mode/2up, July 27, 2012

US National Research Council, "What is an elementary particle?" A Research Report, Elementary-Particle Physics. US National Research Council, 1986

Naoko Horikawa, "English Loan Words in Japanese", A Master's Degree Thesis, USA, Portland state University, in Teaching English to Speakers of Other Languages, 2013

Oishimaya Sen Nag, "What Languages Are Spoken in Myanmar (Burma)", A research Report", August 1, 2017)

Lynn Lynn Kyaw, A Comparative Study of Word Order and Sentence Structure Between English and Myanmar Language, "A Master's Degree Thesis", Bangkok, Mahachulalongkornrajavidyalay University, Faculty of Humanities, Linguistics, 10 December 2020

Win Win Thant, Praising of Myanmar Sentence With Function Tagging, "A Research Report", University of Computer Studies, Yangon, Myanmar, International Journal on Natural Language Computing (IJNLC) Vol. 1, No.1, April 2012

Ei Ei Khaing, A Comparative Study of Sentence Construction in Myanmar andGerman Languages, "A Master's Degree Thesis", Myanmar: Mandalay University of Foreign Languages Research Journal 2019, Vol. 10, No. 1

Win Win Thant, Tin Myat Htwe, Ni Lar Thein, Syntactic Analysis of Myanmar Language, University of Computer Studies Yangon, Myanmar winwinthant@gmail.com,nilarthein@gmail.com, 30 March 2017

Hla Hla Htay, Kavi Narayana Murthy "Myanmar Word Segmentation using Syllable level Longest Matching", A Master's Degree Thesis, India: Department of

Computer and Information Sciences University of Hyderabad, September 2008

Cornyn, William S, Spoken Burmese: Book One, American Council of Learned Societies, New York, N.Y.; Linguistic Society of America, Washington, D.C.; Spoken Language Services, Inc., Ithaca, N.Y., November 1945

Asian Absolute Team, Casting the Spotlight on the Burmese Language (Online), Resource: https://asianabsolute.co.uk/blog/2016/08/16/burmese-language/ 19 February 2020

Egerod, S. Typological features in Akha, In Thurgood, G., Matisoff, J.A. and Bradley, D. editors, Linguistics of the Sino-Tibetan area: Thestate of the art. Papers presented to Pau-104 l K. Benedict fo, 3 February 2001

Lily Kahn, A Grammar of the Eastern European Hasidic Hebrew Tale “A Research Report”, 202.28.108.35 on Thu, 29 Dec 2022 15:04:56 UTC All use subject to htt

Yee Yee Mar, “A Study on the Grammatical Use of Suffixed Particles in Myanmar Spoken Language”, A Master’s Degree Thesis, Myanmar, Mandalay University of Foreign Languages, 7 October 2019

Ei Ei Soe Min, “Contrastive Analysis of Transitivity in English, Japanese and Myanmar Languages”, Ph. D. Dissertation, Japan, Kyushu University Institutional Repository, 5 March, 2019

Paulette M. Hopple, "The structure of nominalization in Burmese", A Ph. D Dissertation, US: the University of Texas – Arlington, Humanities, Linguistics, 2003

Boya Li, “Chinese final particles and the syntax of the periphery”, Ph. D. Dissertation, (Researcher & lecturer, Faculty of Social and Behavioural Sciences, Leiden University: South Holland, Netherlands, 2006), p. 27.

การสร้างความเข้าใจเพื่อป้องกันวยาคติที่มีต่อผู้สูงอายุ
Enhancement of Understanding to Prevent Ageism

ราเชล แย้มสุนทร[1] ปิยวดี มากพา[2] ปรวัน แพทยานนท์[3]
Rachel Yamsunthorn, Piyawadee Makpha, Parawan Patayanon

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้ ได้มีการสังเคราะห์งานวิจัยด้วยการทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบ มีจุดมุ่งหมายเพื่อรวบรวมงานวิจัยและสังเคราะห์การสร้างกิจกรรมเพื่อป้องกันวยาคติที่มีต่อผู้สูงอายุ เอกสารที่ทำการทบทวนเป็นงานวิจัยที่ได้เน้นเกี่ยวกับผู้สูงอายุ วยาคติ ละครเพื่อการศึกษา และการแสดงลิเกป่า ที่ควรมี ระหว่างปีพ.ศ. 2557-2562 พบเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จำนวน 10 เรื่อง ผลการศึกษา พบว่า งานวิจัยที่มียังขาดกิจกรรมที่ลดการเกิดวยาคติที่มีต่อผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญกับการอยู่ร่วมกันตั้งแต่ครอบครัวจนถึงระดับสังคมประเทศ
คำสำคัญ: ผู้สูงอายุ; ละครเพื่อการศึกษา

Abstract

This academic article Research has been synthesized through a systematic literature review. The aim is to collect research and synthesize activities to prevent attitudes towards the elderly. The documents reviewed were research that focused on the elderly, Vayakati, and educational drama. and the wild Likay performance that should be held between the years 2014-2019 found 10 related research documents. The results of the study found that the available research still lacks activities that reduce the occurrence of attitudes towards the elderly. Which is important for living together from the family to the national society level.
Keywords: Elderly; educational drama

Received: 2023-06-11 **Revised**: 2023-06-26 **Accepted**: 2023-06-28

[1] สาขาศิลปศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ Department of Art Education Faculty of Fine and Applied Arts Srinakharinwirot University. Corresponding Author e-mail: beccazshake@gmail.com

[2] คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ Faculty of Fine and Applied Arts Srinakharinwirot University

[3] วิทยาลัยนวัตกรรมสื่อสารสังคมมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ Faculty of Fine and Applied Arts Srinakharinwirot University

บทนำ (Introduction)

ประเทศไทยกำลังก้าวเข้าสู่ “สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์” (Complete Aged Society) นั่นหมายความว่า เรากำลังเผชิญกับปัญหาการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างประชากร ที่จำนวนผู้สูงวัยเพิ่มขึ้นและจำนวนเด็กลดลง ดังเช่น รายงานของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (College of Population Studies, Chulalongkorn University, 2017) พบว่า ประเทศไทยได้ก้าวสู่สังคมผู้สูงอายุตั้งแต่ปี 2548 กล่าวคือ มีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปร้อยละ 10.5 การนิยามความหมายของการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุนั้นองค์การสหประชาชาติได้ให้นิยามว่าประเทศใดมีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปมากกว่าร้อยละ 10 หรือมีประชากรอายุ 65 ปีขึ้นไปมากกว่าร้อยละ 7 ของประชากรทั้งประเทศ ถือว่าประเทศนั้นได้ก้าวสู่สังคมผู้สูงอายุและจะเป็นสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ เมื่อสัดส่วนประชากรที่มีอายุ 60 ปี เพิ่มเป็นร้อยละ 20 และอายุ 65 ปีขึ้นไป เพิ่มเป็นร้อยละ 14 และจากการคาดประมาณการประชากรของประเทศไทยของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พ.ศ. 2543-2573 คาดว่าประชากรผู้สูงอายุจะเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 15.7 ในปี 2573 (พัชราพรรณ กิจพันธ์, 2561)

เมื่อผู้สูงอายุในสังคมไทยเพิ่มมากขึ้น จึงทำให้ได้ยินคำว่าสังคมผู้สูงอายุกันอยู่เสมอทั้งจากทางสื่อโทรทัศน์ วิทยุ และสื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ จุดมุ่งหมายในการนำเสนอของสื่อเหล่านี้ล้วนแล้วแต่มีเจตนาที่ดี คือการสร้างความตระหนักรู้ให้กับคนในสังคม และชี้ให้เห็นถึงสิ่งที่จะเกิดขึ้นตามมาหลังจากประเทศไทยได้เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ เพื่อให้คนในสังคมสามารถรับมือกับปัญหาที่จะเกิดขึ้นได้ แต่ในมุมของนักสังคมศาสตร์บางกลุ่มกลับมองว่า การนำเสนอข้อมูลด้านลบในเรื่องผู้สูงอายุ เป็นการสร้างทัศนคติที่ไม่ดีให้กับคนในสังคม ซึ่งทำให้เกิดการเหมารวมว่าผู้สูงอายุทั้งหมดนั้นมีลักษณะเป็นคนอ่อนแอ ป่วยไข้ ไม่สามารถพึ่งพาตัวเองได้และเป็นภาระกับลูกหลาน ทำให้ผู้สูงอายุถูกเลือกปฏิบัติจากคนในสังคมหรือที่นักสังคมศาสตร์เรียกว่า “วยาคติ” (Ageism) โดยธรรมชาติมนุษย์เราจะทำการจัดกลุ่มทางสังคม (Social Categorization) อยู่ตลอดเวลา โดยใช้การอิงคุณลักษณะต่าง ๆ ที่ปรากฏในสังคม เช่น อายุ เพศ ความคิดทางการเมือง องค์กรที่สังกัด หรืออาชีพ ซึ่งทำให้เกิด ‘กลุ่มใน’ หรือกลุ่มที่เราอยู่ และ ‘กลุ่มนอก’ หรือกลุ่มที่เราไม่ได้อยู่ ซึ่งหากกล่าวถึงการจัดกลุ่มโดยอิงจากอายุ การจัดกลุ่มแบบนี้ทำให้เกิดกลุ่มเจเนอเรชั่นต่าง ๆ จนเกิดคำว่าช่องว่างระหว่างวัย (Generation Gap) ตามมา หรือในบางสถานการณ์ กลุ่มทางสังคมจะถูกจัดแบ่งไปเรื่อย ๆ จนเหลือเพียงกลุ่มสองขั้วตรงข้าม เช่น ‘คนรุ่นใหม่’ และ ‘คนรุ่นเก่า’ แน่นอนว่ากระบวนการความคิดที่เกิดขึ้นกับมนุษย์ก็มีข้อบกพร่องเช่นกัน โดยเฉพาะในเรื่องของอคติ (Bias) จะเห็นได้ว่าเรามักจะมีความรู้สึกดี ๆ ต่อคนในกลุ่มของเรา จนบางครั้งก็เข้าข้างคนในกลุ่มของเราอย่างไม่มีเหตุผล ความคิดเช่น “วิธีการคิดแบบคนกลุ่มฉันนี้ถูก ความคิดแบบกลุ่มวัยเธอนั้นผิด” เป็นอคติที่เกิดได้ง่ายมาก ฉะนั้นความแตกต่างของวัย หรือการจัดกลุ่มแบบสองขั้วจึงสามารถนำไปสู่ความขัดแย้ง ความรู้สึกไม่ชอบใจคนอีกกลุ่ม รวมทั้งการเหยียดอายุที่เกิดขึ้นในสังคมของเราได้อย่างไม่ยากเลย (เจนนิเฟอร์ ชวโนวานิช, 2563)

ปัจจุบันวัยรุ่นส่วนใหญ่เป็นกลุ่มคนที่เกิดในช่วงตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2544 เป็นต้นไป หรือเจนเนอเรชั่น ซี (Generation Z) เป็นกลุ่มที่เกิดมาพร้อมกับเทคโนโลยีและความทันสมัย โลกของ

วัยรุ่นจึงมีแต่เทคโนโลยีและการแข่งขัน เมื่อต้องมีปฏิสัมพันธ์กับผู้สูงอายุวัยเกษียณที่เป็นคนที่เกิดในช่วงปีพุทธศักราช 2489-2507 เป็นยุคที่การพัฒนาเทคโนโลยียังไม่ทันสมัยมากหรือเบบี้บูม (Baby Boomers) จึงเกิดความแตกต่างของช่วงวัย ส่งผลให้วัยรุ่นไม่เข้าใจประสบการณ์ มุมมอง ความคิด และภาวะร่างกายที่ต่างกัน ทำให้เกิดทัศนคติเชิงลบต่อผู้สูงอายุ เช่น มองว่าผู้สูงอายุเชื่องช้า โบราณ ไม่ทันสมัยต่อเทคโนโลยี หากกลุ่มวัยรุ่นเปิดใจยอมรับผู้สงอายุจะสามารถนำไปสู่ความเข้าใจที่ดีต่อกันมากขึ้น (สุริยเดว ทรีปาดี, 2554) นอกจากนี้การศึกษาทัศนคติต่อผู้สูงอายุของกลุ่มเยาวชนเพื่อเข้าใจความแตกต่างของช่วงวัย ได้เข้าถึงปัญหาอุปสรรคระหว่างวัยและหาแนวทางในการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือต่อกัน โดยการสร้างพลังความร่วมมือระหว่างวัยในการนำเอาพลัง ประสบการณ์ ความเอื้อเฟื้อ การช่วยเหลือมาสู่การสร้างสังคมที่ดีในอนาคต (Pave, 1992) จากแนวคิดดังกล่าวการศึกษาทัศนคติต่อผู้สูงอายุในกลุ่มช่วงวัยรุ่นเหล่านี้ที่จะเติบโตไปเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต จะมีส่วนสำคัญในสังคมในการทำหน้าที่ให้การช่วยเหลือดูแลผู้สูงอายุทั้งทางตรงและทางอ้อม ทัศนคติของวัยรุ่นจึงมีผลต่อการแสดงออกพฤติกรรมต่อผู้สูงอายุต่อไปในอนาคต หากวัยรุ่นมีทัศนคติทางลบก็จะส่งผลต่อการปฏิบัติต่อผู้สูงอายุในทางลบจากบุตรหลานในครอบครัว และเมื่อวัยรุ่นเหล่านี้เติบโตขึ้นก็จะมีบทบาทในสังคม จึงย่อมมีผลต่อการแสดงออกและการกำหนดทิศทางของสังคมและประเทศเกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุอีกด้วย ทั้งนี้จำนวนและสัดส่วนที่เพิ่มขึ้นของผู้สูงอายุก่อให้เกิดความห่วงใย โดยเฉพาะ เรื่องของภาระการดูแลผู้สูงอายุของวัยรุ่น ประชากรกลุ่มนี้จะเป็นประชากรที่ต้องดูแลผู้สูงอายุ หากทัศนคติของวัยรุ่นที่มีต่อผู้สูงอายุเปลี่ยนไปย่อมส่งผลต่อการดูแลผู้สูงอายุในอนาคต ดังนั้นการรับรู้และการทำความเข้าใจถึงทัศนคติหรือมุมมองของผู้ที่ต้องรับผิดชอบดูแลผู้สูงอายุจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากจะเป็นข้อมูลพื้นฐานช่วยในการกำหนดแนวทางตลอดจนนโยบายด้านผู้สูงอายุอย่างรอบด้าน สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบันและอนาคต อันจะส่งผลให้สามารถช่วยเหลือดูแลผู้สูงอายุได้อย่างเหมาะสมและอย่างทั่วถึง ซึ่งจะทำให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีชีวิตอยู่อย่างมีคุณค่าต่อไป

ซึ่งพบว่านักวิชาการสามารถศึกษาและเป็นแนวทางในการสร้างงานวิจัยใหม่ได้ โดยพบว่าตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557-2562 จำนวน เรื่อง ประกอบไปด้วย

วิจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ

(ศศธร สุมน, 2562)การพัฒนาโปรแกรมนันทนาการเพื่อเสริมสร้างสุขภาวะทางจิตของผู้สูงอายุในศูนย์ส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาโปรแกรมนันทนาการเพื่อเสริมสร้างสุขภาวะทางจิตของผู้สูงอายุในศูนย์ส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุแบ่งเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การหาความต้องการของผู้สูงอายุและความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมนันทนาการให้แก่ผู้สูงอายุในศูนย์ส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้สูงอาย 400 คนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง 36 คน ระยะที่ 2 การสร้างและพัฒนาโปรแกรมนันทนาการเพื่อเสริมสร้างสุขภาวะทางจิตของผู้สูงอายุในศูนย์ส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้สูงอายุ 60 คน และระยะที่ 3 การหาประสิทธิผลของโปรแกรมนันทนาการเพื่อเสริมสร้างสุขภาวะทางจิตของผู้สูงอายุ กลุ่ม

ตัวอย่างคือ ผู้สูงอายุ 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย โปรแกรมนันทนาการเพื่อเสริมสร้างสุขภาวะทางจิต แบบสอบถามความต้องการ แบบวัดการทำงานของสมอง แบบวัดความมีคุณค่าในตัวเอง แบบวัดสุขภาวะทางจิต และแบบวัดความพึงพอใจที่มีต่อโปรแกรมนันทนาการ ผลการวิจัยพบว่า (1) ความต้องการโปรแกรมนันทนาการของผู้สูงอายุและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory factor analysis)ซึ่งใช้การหมุนแกนแบบวาริแมกซ์ (Varimax) ที่มีค่า Factor loading สูงกว่า 0.6 พบว่ามี 9 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การให้บริการที่มีคุณภาพ 2) ความสมบูรณ์ของการให้บริการ 3) กิจกรรมส่งเสริมความภาคภูมิใจ ชะลอความเสื่อมทางสมองและการรู้อารมณ์ตนที่มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ 4) วิธีการชำระเงิน 5) ความพร้อมของสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก 6) ลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำกิจกรรม 7) กิจกรรมที่ส่งเสริมสมรรถภาพร่างกายและความสุข 8) ช่องทางการรับทราบข้อมูลกิจกรรม และ 9)ลักษณะที่เหมาะสมของสถานที่ (2) ผู้วิจัยนำ 3 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 3 (กิจกรรมส่งเสริมความภาคภูมิใจ ชะลอความเสื่อมทางสมองและการรู้อารมณ์ตนที่มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ) องค์ประกอบที่ 6 (ลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำกิจกรรม)และองค์ประกอบที่ 8 (ช่องทางการรับทราบข้อมูลกิจกรรม มาพัฒนาและทดลองใช้ จำนวน 2 ครั้ง ซึ่งผลการเปรียบเทียบคะแนนพัฒนาการไม่แตกต่างกัน (3)ภายหลังการเข้าร่วมโปรแกรมนันทนาการ ผู้สูงอายุมีค่าเฉลี่ยของแบบวัดความภาคภูมิใจในตัวเองแบบวัดการทำงานของสมอง และแบบวัดสุขภาวะทางจิตที่สูงขึ้น มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (X = 3.57, SD = 0.41) ซึ่งผลของการวิเคราะห์ความสำคัญและการประเมินผล (IPA Grid) ปรากฏว่า โปรแกรมทั้งหมดตกอยู่ใน Quadrant 2 หมายถึง ทำดีแล้ว รักษาเอาไว้ จึงกล่าวได้ว่า โปรแกรมนันทนาการเพื่อเสริมสร้างสุขภาวะทางจิตของผู้สูงอายุในศูนย์ส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายอยู่ในระดับดีพร้อมที่จะนำไปใช้จริง และเป็นทางเลือกให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ส่งเสริมสุขภาวะทางจิตของผู้สูงอายุในศูนย์ส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ ณ ศูนย์บริการสาธารณสุขอื่นต่อไป

(ปรุฬห์จักร อัครารัศม์สกุล, 2562)การสร้างสรรค์ชุดการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคเหนือ เพื่อการออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะเสี่ยงต่อการเกิดโรคข้อเข่าเสื่อม : โรงเรียนผู้สูงอายุ ตำบลน้ำริด อำเภอเมืองจังหวัดอุตรดิตถ์ มีจุดมุ่งหมาย 1) เพื่อสร้างสรรค์ชุดการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคเหนือ เพื่อการออกกำลังกายกล้ามเนื้อหน้าขาและกล้ามเนื้อบริเวณรอบเข่าของผู้สูงอายุที่มีภาวะเสี่ยงต่อการเกิดโรคข้อเข่าเสื่อม ในตำบลน้ำริด อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์ 2) เพื่อศึกษาผลก่อนและหลังการใช้ชุดการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคเหนือ ในการพัฒนาการออกกำลังกายกล้ามเนื้อหน้าขาและกล้ามเนื้อบริเวณรอบเข่าของผู้สูงอายุที่มีภาวะเสี่ยงต่อการเกิดโรคข้อเข่าเสื่อม ในตำบลน้ำริด อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์ โดยกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ผู้สูงอายุที่ผ่านการคัดกรองจากแบบประเมินความรุนแรงของโรคข้อเข่าเสื่อม กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุขจำนวน 59 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบประเมินความรุนแรงของโรคข้อเข่าเสื่อม แบบประเมินผลก่อนและหลังด้านการพัฒนากล้ามเนื้อหน้าขาและกล้ามเนื้อบริเวณรอบเข่าของผู้สูงอายุ และชุดการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคเหนือ ในการพัฒนาการออกกำลังกายกล้ามเนื้อหน้าขาและกล้ามเนื้อบริเวณ

รอบเข่าของผู้สูงอายุที่มีภาวะเสี่ยงต่อการเกิดโรคข้อเข่าเสื่อม ผลการวิจัยพบว่า 1) การสร้างสรรค์ชุดการแสดงนาฏศิลปีพื้นบ้านภาคเหนือเพื่อการออกกำลังกายกล้ามเนื้อหน้าขาและกล้ามเนื้อบริเวณรอบเข่าของผู้สูงอายุที่มีภาวะเสี่ยงต่อการเกิดโรคข้อเข่าเสื่อม ประกอบไปด้วยท่ารำที่เป็นเอกลักษณ์พื้นบ้านภาคเหนือที่พัฒนาร่วมกับหลักการออกกำลังกายในผู้สูงอายุ การวัด การประเมินผล และระยะเวลาที่ใช้ในครั้งนี้ สามารถได้แบ่งเป็น 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 ครั้ง ครั้งละ 10 นาที พัก 5 นาที จึงเริ่มปฏิบัติอีก 10 นาที (รวมสัปดาห์ละ 75 นาที) รวมทั้งหมด 24 ครั้ง และท่ารำที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีทั้งหมด 8 ท่า 2) พบว่าผลหลังจากการใช้ชุดการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคเหนือ เพื่อการออกกำลังกายกล้ามเนื้อหน้าขาและกล้ามเนื้อบริเวณรอบเขาของผู้สูงอายุที่มีภาวะเสี่ยงต่อการเกิดโรคข้อเข่าเสื่อม ครั้งนี้พบว่า การพัฒนากล้ามเนื้อหน้าขาและกล้ามเนื้อบริเวณรอบเข่าของผู้สูงอายุ มีการพัฒนาขึ้นในระดับดีมาก จำนวน 23 คน ในระดับดี จำนวน 33 คน และไม่มีการเปลี่ยนแปลงจำนวน 3 คน

(รุ่งกานต์ แซ่แต้, 2561)ผลของการฝึกชิกงร่วมกับโยคะและการฝึกชิกงอย่างเดียวที่มีต่อความกลัวการล้มและสุขภาพองค์รวมของผู้สูงอายุ การวิจัยนี้แบ่งเป็น 2 ระยะ ซึ่งในระยะที่ 1 มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลการฝึกชิกงกับโยคะและชิกงที่มีต่อการทรงตัว ความกลัวการล้ม และสุขภาพจิต กลุ่มตัวอย่างคือผู้สูงอายุเพศหญิง อายุ 60-78 ปี ทำการแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น 3 กลุ่มเท่า ๆ กันโดยใช้คะแนนการทรงตัว กลุ่มควบคุม (C) ไม่ได้รับการฝึก กลุ่มฝึกชิกงกับโยคะ (QY) และกลุ่มฝึกชิกง (Q) ทำการฝึก 1 ชั่วโมง ตามโปรแกรมเป็นเวลา 8 สัปดาห์ ๆ ละ 2วัน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มฝึกชิกงกับโยคะและกลุ่มฝึกชิกงอย่างเดียวมีการทรงตัวหลังการฝึกสัปดาห์ที่ 4 และ 8 ดีกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05ความกลัวการล้มของทั้ง 3 กลุ่มก่อนและหลังการฝึกสัปดาห์ที่ 4 ไม่แตกต่างกัน แต่หลังการฝึกสัปดาห์ที่ 8 กลุ่มฝึกชิกงกับโยคะมีความกลัวการล้มน้อยลงกว่ากลุ่มฝึกชิกงและกลุ่มควบคุม นอกจากนั้นยังพบว่า สุขภาพจิตของทั้ง 3 กลุ่ม ก่อนและหลังการฝึกสัปดาห์ที่ 8 ไม่แตกต่างกัน แต่ภายในกลุ่มควบคุม สุขภาพจิตหลังการฝึกสัปดาห์ที่ 8 ต่ำลงกว่าก่อนการฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การวิจัยระยะที่ 2 มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาผลการฝึกชิกงร่วมกับโยคะที่มีผลต่อสุขภาพและความกลัวการล้มของผู้สูงอายุ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้สูงอาย 12 คน ซึ่งมีผลการทรงตัวดีที่สุดจากวิจัยระยะที่ 1 ทำการฝึกชิกงร่วมกับโยคะอีก 4 สัปดาห์ ๆ ละ 2 ครั้ง ๆ ละ 1 ชั่วโมง เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสังเกต การบรรยายเหตุการณ์สำคัญ และการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการตรวจสอบความคงที่ของข้อมูลและตรวจสอบความเชื่อถือได้ด้วยวิธีการสามเส้า ผลการวิจัยสรุปได้ 2 หัวเรื่อง คือหัวเรื่องแรก ประโยชน์ต่อสุขภาพ พบว่า มี 4 ด้าน คือ (1) สุขภาพกายดีขึ้น (1.1 ความแข็งแรงอดทนดีขึ้น 1.2 ความยืดหยุ่นดีขึ้น 1.3 อาการปวดเมื่อยลดลง และ 1.4 น้ำหนักตัวลดลง) (2)สุขภาพจิตดีขึ้นและเครียดน้อยลง (3) มีสังคมกับกลุ่มเพื่อนเพิ่มขึ้น และ (4) สติและความจำดีขึ้น และหัวเรื่องที่ 2 คือเรื่องความกลัวการล้มลดลงเพราะขาแข็งแรงขึ้น และการทรงตัวดีขึ้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับละครเพื่อการศึกษา

(นุชนาฏ รื่นสุข, 2561)การพัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้โดยใช้กิจกรรมละครเพื่อการศึกษาเพื่อเสริมสร้างการรู้เท่าทันสื่ออินเตอร์เน็ตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 วัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อพัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้โดยใช้กิจกรรมละครเพื่อการศึกษาเพื่อเสริมสร้างการรู้เท่าทันสื่ออินเทอร์เน็ต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 2) ศึกษาผลของการใช้กิจกรรมละครเพื่อการศึกษา เพื่อเสริมสร้างการรู้เท่าทันสื่ออินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้นักเรียนอายุ 12 ปี จำนวน12 คน ที่คัดกรองจากแบบสอบถามพฤติกรรมติดสื่ออินเทอร์เน็ต จากโรงเรียนวัดชุมพล นิกายาราม จ. พระนครศรีอยุธยา ดำเนินการตามกิจกรรม"ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ "ด้วยกิจกรรมละครเพื่อการศึกษา และทำการทดลองจากกลุ่มตัวอย่างใช้ สถิติ t-test ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษา คือ 1.) รูปแบบกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ทำกิจกรรมจำนวน 12 ครั้ง ๆ ละ 60 นาที เสริมสร้างการรู้เท่าทันสื่อ 5 ด้าน คือ ด้านมิติการรับสื่อ ด้านวิเคราะห์สื่อ ด้านเข้าใจสื่อ ด้านประเมินค่าสื่อ ด้านการใช้สื่อให้เกิดประโยชน์ และมีการประเมินทักษะการใช้ทักษะการรู้เท่าทันสื่อสร้างละครเพื่อการศึกษา 2.) ผลการทดลองระหว่างก่อนและหลังกิจกรรม "ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้" ด้านมิติการรับสื่อ ก่อนทำกิจกรรมคะแนน 4.67 และหลังทำกิจกรรม 9.42 ด้านวิเคราะห์สื่อ ก่อนทำกิจกรรมคะแนน 7.58 และหลังทำกิจกรรม 9.42 ด้านเข้าใจสื่อ ก่อนทำกิจกรรมคะแนน 4.25 หลังทำกิจกรรม 8.67 ด้านประเมินค่าสื่อ ก่อนทำกิจกรรมคะแนน 4.83 และหลังทำกิจกรรม 8.83 ด้านการใช้สื่อให้เกิดประโยชน์ ก่อนทำกิจกรรมคะแนน 2.25 และหลังทำกิจกรรม 4.50 ด้านการใช้ทักษะการรู้เท่าทันสื่อสร้างละครเพื่อการศึกษา ก่อนทำกิจกรรมคะแนน 9.17 และหลังทำกิจกรรม 18.00 ซึ่งหลังทำกิจกรรมทุกกิจกรรมคะแนนอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ P<.01 ด้วยรูปแบบกิจกรรมละครเพื่อการศึกษาของกิจกรรม "ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้"

(อาจารีย์ พูนเกษม, 2561)การพัฒนากิจกรรมละครในรูปแบบละครหลวงวิจิตรวาทการเพื่อส่งเสริมค่านิยมด้านความพอเพียง มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อพัฒนากิจกรรมละครในรูปแบบละครหลวงวิจิตรวาทการเพื่อส่งเสริมค่านิยมด้านความพอเพียง 2) เพื่อศึกษาผลก่อนและหลังการใช้กิจกรรมละครในรูปแบบละครหลวงวิจิตรวาทการเพื่อส่งเสริมค่านิยมด้านความพอเพียง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3 จำนวน 27 คน การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบทดลอง (Experimen tal Research) โดยใช้รูปแบบการทดลองแบบกลุ่มเดียวที่มีการศึกษาผลก่อนและหลัง (one group pretest-posttest design) ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลและทำการทดลองจากกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สถิติ t-test ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาสรุปว่า ผลการศึกษาและสร้างกิจกรรมละครในรูปแบบละครหลวงวิจิตรวาทการเพื่อส่งเสริมค่านิยมด้านความพอเพียง โดยนำกระบวนการของละครเพื่อการศึกษา (Theater in education) มาใช้เพื่อเรียนรู้เรื่องค่านิยมความพอเพียงและรูปแบบของการแสดงละครหลวงวิจิตรวาทการ ซึ่งใช้เวลาในการดำเนินกิจกรรม 9 สัปดาห์ ๆ ละ 1 ครั้ง ๆ ละ 50 นาที พบว่าผลของการทดลองกิจกรรม

ระหว่างก่อนและหลังการใช้กิจกรรมละครเพื่อสงเสริมค่านิยมด้านความพอเพียง มีค่าเฉลี่ยหลังการทดลองใช้กิจกรรมละครลดลงกว่าตอนการใช้กิจกรรมละครอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

(นรฤทธิ์ เสร็จกิจ, 2560)ละครเพื่อการศึกษา เพื่อส่งเสริมการรับรู้ ความเป็นพลเมือง เรื่องการอยู่ร่วมกันอย่างสันติวิธีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยมุ่งใช้กระบวนการละครเพื่อการศึกษามาพัฒนาทักษะการรับรู้นำมาสอดแทรกใช้ในการเรียนการสอนผ่านกระบวนการละครเพื่อการศึกษาและทำการประเมินผลการรับรู้ ความเป็นพลเมือง เรื่องการอยู่ร่วมกันอย่างสันติวิธีโดยการใช้ละครเพื่อการศึกษา มีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/3 จำนวน 30 คน โรงเรียนสาธิตสวนสุนันทา ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลและผลการทดลองจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ยพื้นฐาน ผลการทดลองระหว่างก่อนและหลังการซมละครเพื่อการศึกษา เพื่อส่งเสริมการรับรู้ความเป็นพลเมืองเรื่องการอยู่ร่วมกันอย่างสันติวิธี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังการเรียนด้วยละครเพื่อการศึกษา สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยได้พิจารณาเป็นรายด้านแล้ว ทำให้พบว่านักเรียนสามารถมีการรับรู้ในด้านสันติวิธีได้มากที่สุดเท่ากับ 7.15 คะแนนคิดเป็นร้อยละ50 รองลงมาคือด้านหน้าที่พลเมืองเท่ากับ 4.29 คะแนนคิดเป็นร้อยละ 30 อันดับสุดท้ายคือด้านการขัดแย้งเท่ากับ 2.86 คะแนนคิดเป็นร้อยละ 20

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวยาคติ

(เทียนแก้ว เลี่ยมสุวรรณ, 2562) การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อวัดระดับวยาคติหรือทัศนคติทางลบ ต่อผู้สูงอายุของประชากรวัยทำงานที่มีอายุตั้งแต่ 20 - 59 ปี ในจังหวัดชลบุรี โดยสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการกำหนดโควตาตามสัดส่วนของกลุ่มอายุประชากรวัยทำงาน จำนวน 200 คน เครื่องมือที่ใช้วัดวยาคติ คือ Farboni Scale of Ageism (FSA) ของ Maryann Farboni และใช้สถิติพรรณนาในการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการศึกษาพบว่าประชากรวัยทำงานในจังหวัดชลบุรีมีคะแนนระดับวยาคติ โดยเฉลี่ยเท่ากับ 66.61 คะแนน (S.D. = 8.11 คะแนน) โดยมีค่าคะแนนต่ำสุดอยู่ที่ 38 คะแนน คะแนนสูงสุดอยู่ที่ 86 คะแนน โดยร้อยละ 86 มีระดับวยาคติต่อผู้สูงอายุอยู่ในระดับปานกลาง และร้อยละ 14 มีระดับวยาคติอยู่ในระดับต่ำ และไม่มีวัยทำงานที่มี วยาคติระดับสูงเลย

(ศิรวัตร ไทยแท้, 2562) วยาคติหรือการมีทัศนคติเชิงลบต่อผู้อื่นโดยมีสาเหตุอันเนื่องมาจากการมีช่วงวัยที่แตกต่างกัน นั้นเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้อยู่เสมอในการมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างบุคคลสองช่วงวัย โดยลักษณะดังกล่าว สามารถสะท้อนให้เห็นผ่านการเลือกใช้รูปแบบภาษาในชีวิตประจำวันทั่วไป ทั้งนี้การศึกษาเพื่อให้ เห็นรูปแบบหรือลักษณะของภาษาดังกล่าวอย่างชัดเจนจะทำให้เห็นมุมมองเชิงลบที่มีต่อกันและ เหตุผลเบื้องลึกอันเป็นที่มาของวยาคติเหล่านั้น ดังนั้นบทความนี้จึงมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาลักษณะ ทางภาษาที่สะท้อนให้เห็นวยาคติของกลุ่มวัยรุ่นที่มีต่อวัยผู้ใหญ่ โดยข้อมูลที่นำมาศึกษาได้มาจาก บทละครจากละครชุดเรื่องฮอร์โมน วัยว้าวุ่น ซึ่งออกอากาศทางโทรทัศน์ จำนวน 42 ตอน ผล การศึกษาพบว่ากลุ่มวัยรุ่นมีมุมมองเชิงวยาคติต่อกลุ่ม

วัยผู้ใหญ่ ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านบุคลิกภาพและลักษณะนิสัย (การจำกัดสิทธิเสรีภาพ การมีพฤติกรรมดุด่าว่ากล่าวหรือจู้จี้ขี้บ่น การก้าวก่ายสิทธิความเป็นส่วนตัว การมีความคิดหรือพฤติกรรมที่ล้าสมัย การหยิบยกเรื่องราวที่เป็น ปมด้อยของกลุ่มวัยรุ่นมาเป็นประเด็นในการสนทนา การมักทำเรื่องเล็กให้เป็นเรื่องใหญ่ การวิตก กังวลกับสิ่งที่ยังไม่เกิดขึ้น การปกปิดความจริงบางประการ) 2) ด้านหน้าที่ความรับผิดชอบ ต่อครอบครัว (การบกพร่องหรือละเลยต่อหน้าที่) 3) ด้านคุณธรรมและจริยธรรม (การยึดถือ ขนบธรรมเนียมหรือประเพณีดั้งเดิมอย่างเคร่งครัด การมีพฤติกรรมที่ขัดแย้งกับคำสอนของตนเอง) 4) ด้านความเชื่อ (การมีความเชื่อแบบไร้เหตุผล) และ 5) ด้านความสามารถ (การไม่เชื่อมั่นใน การกระทำหรือคำพูด การไม่เข้าใจในชีวิตความเป็นวัยรุ่น)

(ทอแสงรัศมี ถีถะแก้ว, 2559) การเข้าสู่การเป็นสังคมสูงวัยและการเปลี่ยนระบบการผลิต และการออกอากาศของสื่อโทรทัศน์ไปสู่ระบบดิจิทัลของประเทศไทย ทำให้สามารถใช้สื่อโทรทัศน์เพื่อรองรับสังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ได้ อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษา สภาพการณ์และบทบาทของสื่อโทรทัศน์ในการเผยแพร่ความรู้ สำหรับผู้สูงอายุ 2) ศึกษาความต้องการและพฤติกรรมการรับชม รายการโทรทัศน์เพื่อผู้สูงอายุ และ 3) ศึกษาแนวทางในการกำหนด นโยบายการผลิตรายการโทรทัศน์ที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ โดย ใช้แนวคิด "การสูงวัยเชิงรุก" เป็นแนวทางในการศึกษาเพื่อเก็บ รวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ ดังนี้ 1) สำรวจ เอกสารที่เกี่ยวข้อง และวิพากษ์รายการโทรทัศน์เพื่อผู้สูงอายุจำนวน 15 ตอนโดยสุ่มแบบง่ายจากรายการโทรทัศน์ 5 รายการที่ออก อากาศในช่วงปี พ.ศ.2557-2558 2) สำรวจความต้องการและ พฤติกรรมการรับชมรายการโทรทัศน์เพื่อผู้สูงอายุ โดยการสัมภาษณ์ ด้วยแบบสอบถามกับผู้สูงอายุตัวอย่างในกรุงเทพมหานคร จำนวน 420 คน ที่สุ่มแบบง่ายหลายขั้นตอน และ 3) สัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ ข้อมูลหลักจำนวน 11 คน เพื่อทราบแนวทางในการกำหนดนโยบายเพื่อผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อผู้สูงอายุ ผลการวิจัยพบว่า 1) ประเทศไทยมีสื่อโทรทัศน์ดิจิทัล 48 สถานีทำให้อุตสาหกรรม โทรทัศน์ทั้งระบบมีสถานีรวมทั้งสิ้น 768 สถานี ในจำนวนนี้มีรายการโทรทัศน์เพื่อผู้สูงอายุโดยตรงน้อยมาก คือ มี 5 รายการจาก 4 สถานี 2) รายการที่มีอยู่มีบทบาทส่งเสริมแนวคิดการสูงวัยเชิงรุก แต่ขาดมิติ ด้านความลึก และภาพลักษณ์ของผู้สูงอายุที่ปรากฏในแต่ละรายการ แตกต่างกันตามนโยบายของเจ้าของปัจจัpการผลิต โดยมีวยาคติต่อ ผู้สูงอายุในหลายลักษณะ 3) ผู้สูงอายุตัวอย่างรู้จักและรับชมรายการ โทรทัศน์เพื่อผู้สูงอายุในสัดส่วนที่ต่ำ เพราะไม่รู้ว่ามีรายการดังกล่าว แต่ส่วนใหญ่ต้องการรับชมรายการโทรทัศน์เพื่อผู้สูงอายุทุกวัน โดย เฉพาะรายการที่เกี่ยวกับสุขภาพ และต้องการมีส่วนร่วมในรายการ ขณะเดียวกันก็ให้ความสนใจกับการเชื่อมโยงรายการเข้ากับเทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น สื่อสังคม เพื่อความสะดวกในการรับชมและ ในการมีส่วนร่วมในรายการ และ 4) ผู้ให้ข้อมูลหลักเห็นว่าการผลิต รายการโทรทัศน์เพื่อผู้สูงอายุต้องกำหนดเป็นวาระเร่งด่วน โดยให้ บรรจุไว้ในผังรายการของทุกสถานีโทรทัศน์ และนอกจากจะมีเนื้อหา การสูงวัยเชิงรก ต้องมีเนื้อหาที่เชิดชูคุณค่าของผู้สูงอายุ เพื่อการอยู่ ร่วมกันอย่างมีความสุขของประชากรทุกรุ่นวัย งานวิจัยนี้ยังมีข้อเสนอ แนะและเสนอแนวทางการผลิตรายการโทรทัศน์

ต้นแบบ เพื่อให้สื่อ โทรทัศน์ของไทยมีทั้งบทบาทนำและเสริมย้ำการสูงวัยเชิงรุก เพื่อ รองรับสังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ไว้ด้วย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลิเกป่า

(ภาณินี อนุกูล, 2557)การจัดการเพื่อสงวนรักษาศิลปะการแสดงพื้นบ้าน : ศึกษากรณีลิเกป่าคณะรวมมิตรบันเทิงศิลป์ จังหวัดกระบี่" เพื่อ 1. ศึกษาประวัติความเป็นมา และสถานการณ์ปัจจุบันของลิเกป่าคณะรวมมิตรบันเทิงศิลป์ จังหวัดกระบี่ 2. ศึกษาประวัติความเป็นมาและอุปสรรคของการจัดการแสดงลิเกป่า คณะรวมมิตรบันเทิงศิลป์ จังหวัดกระบี่ และ 3. เสนอแนะแนวทางในการสงวนรักษาลิเกป่าอย่างเหมาะสม โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการประกอบกับการสังเกตการณ์ และการสัมภาษณ์เชิงลึกประชากรกลุ่มเป้าหมาย ผลการศึกษาพบว่าคณะรวมมิตรบันเทิงศิลป์ ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2524 เกิดจากการรวมตัวของผู้ที่มีใจรักในศิลปะการแสดงลิเกป่า มิได้สืบทอดจากบรรพบุรุษ โดยการนำของนายตรึก ปลอดฤทธิ์ หัวหน้าคณะ ปัจจุบันลิเกป่าในจังหวัดกระบี่คงเหลือเพียง 3 แห่ง คือ อำเภอเหนือคลอง อำเภอคลองท่อม และอำเภอเกาะลันเตา ลิเกป่ามีการปรับรูปแบบของการแสดงเครื่องดนตรี การแต่งกาย บางส่วนให้เข้ากับสังคมปัจจุบัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับโอกาสการแสดง สำหรับการศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการจัดการแสดงลิเกป่า ในปัจจุบันพบว่า พื้นที่สำหรับการแสดงลิเกป่ามีน้อย ทำให้ลิเกป่าไม่เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย เนื่องจากรูปแบบการแสดงไม่เป็นที่นิยมคนในปัจจุบัน อีกทั้งงบประมาณในส่วนการสนับสนุนจากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับงานวัฒนธรรมไม่มีความชัดเจนและแน่นอน นอกจากนี้ยังพบว่า แนวทางในการจัดการเพื่อสงวนรักษาศิลปะการแสดงพื้นบ้าน "ลิเกป่า" ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดถือเป็นองค์กรหลักในการส่งเสริมและสนับสนุนด้านงานวัฒนธรรมของจังหวัด ควรกำหนดนโยบายในการอนุรักษ์ พัฒนา ส่งเสริมและเผยแพร่ "ลิเกป่า" ให้มีความชัดเจนและต่อเนื่อง โดยการมีส่วนร่วม ชุมชน สถาบันการศึกษาและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งจะต้องร่วมมือกันอย่างจริงจังในการสงวนรักษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม ประเภทศิลปะการแสดงพื้นบ้าน "ลิเกป่า" ของภาคใต้นี้ให้สามารถอยู่คู่ชุมชนสืบไป

บทสรุป

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการพัฒนากิจกรรมละครในรูปแบบการแสดงลิเกป่าเพื่อสร้างความเข้าใจเพื่อป้องกันวยาคติที่มีต่อผู้สูงอายุ สำหรับผู้เรียน 11-12 ปี โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนากิจกรรมลิเกป่าช่วยลดวยาคติที่มีต่อผู้สูงอายุและเปรียบเทียบวยาคติของผู้เรียนก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมละครในรูปแบบการแสดงลิเกป่าเพื่อศึกษาผลที่ได้จากงานวิจัยชิ้นนี้ อันจะเป็นประโยชน์ให้หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับวัยก่อนเข้าสู่วัยรุ่นสามารถนำไปใช้กำหนดแนวทางหรือจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมทัศนคติเชิงบวกต่อผู้สูงอายุแก่วัยก่อนเข้าสู่วัยรุ่นต่อไปในปัจจุบัน

องค์ความรู้ใหม่

ผู้วิจัยจึงเห็นว่าการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุส่งผลกระทบตั้งแต่ระดับที่เล็กที่สุดจนถึงระดับที่ใหญ่ที่สุด กล่าวคือ เริ่มจากผู้สูงอายุ ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ ตามลำดับ (วโรทัย โกศลพิศิษฐ์กุล, 2550) โดยพบว่าผลกระทบต่อผู้สูงอายุ ได้แก่ สภาพร่างกายและจิตใจมีการเปลี่ยนแปลงต้องมีการปรับตัว ร่างกายย่อมมีการเปลี่ยนแปลงตามธรรมชาติ จึงเกิดปัญหาต้านสุขภาพตามมา ซึ่งโดยมากสูงอายุเป็นโรคเรื้อรังที่เกิดจากอวัยวะต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นโรคความดันโลหิตสูง โรคหลอดเลือดหัวใจ โรคหลอดเลือดสมอง โรคเบาหวาน โรคกระดูก โรคสมองเสื่อม เป็นต้น โรคเหล่านี้ย่อมส่งผลให้ผู้สูงอายุมีภาวะทุพพลภาพ (Disability) ไม่สามารถปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้ด้วยตนเอง ผลกระทบต่อครอบครัว ได้แก่ ผลที่สืบเนื่องจากภาวะทุพพลภาพของผู้สูงอายุ ทำให้ผู้สูงอายุต้องการความช่วยเหลือจากผู้อื่นหรือบุคคลในครอบครัวในการใช้ชีวิตประจำวันที่แตกต่างกันออกไปตามระดับความรุนแรงของภาวะทุพพลภาพผู้สูงอายุ นอกจากนี้ผู้สูงอายุต้องเกษียณจากการทำงานไม่มีรายได้ ต้องอาศัยรายได้จากคนในครอบครัวหรือเงินที่เก็บออมไว้ ถ้าหากไม่มีเงินออมไว้มากพอก็จะส่งผลให้เกิดปัญหาในการดำรงชีพ ครอบครัวก็จะมีภาระด้านค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น ผลกระทบต่อสังคม ได้แก่ ทำให้ผู้ที่อยู่ในวัยทำงานจะต้องทำงานมากขึ้นและต้องรับภาระดูแลผู้สูงอายุในจำนวนที่เพิ่มขึ้น บางครั้งอาจทำให้ผู้สูงอายุขาดความอบอุ่นอาจถูกทอดทิ้งได้ และผลกระทบต่อประเทศชาติ ได้แก่ ผลที่สืบเนื่องจากจำนวนวัยทำงานลดลง เมื่อวัยทำงานของประเทศลดลงย่อมส่งผลต่อผลผลิตโดยรวมของประทศลดลงทำให้รายได้ของประเทศลดลงเกิดปัญหาทางด้านเศรษฐกิจของประเทศตามมา รวมทั้งรัฐบาลจะต้องช่วยเหลือเกื้อกูลจัดสวัสดิการต่าง ๆ ให้เหมาะสมและเพียงพอแก่ผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้นด้วย (ราชวิทยาลัยทันตแพทย์แห่งประเทศไทย, 2556) ซึ่งผลกระทบดังกล่าวข้างต้นถือเป็นปัญหาที่ทุกภาคส่วนสมควรมีการเตรียมการเพื่อรองรับจำนวนผู้สูงอายุที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ปัญหาที่เกิดนี้ในอนาคต คนที่ต้องดูแลผู้สูงอายุก็คือ วัยรุ่น จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศิลปะการแสดงท้องถิ่นลิเกป่าการสร้างกิจกรรม เนื่องจากลิเกป่าเป็นการแสดงที่มีตัวละครถ่ายทอดเป็นเรื่องราว แสดงบทบาทสมมติ สร้างจิตนาการตามสถานการณ์ และยังสอดแทรกเนื้อหาเพื่อปลูกฝัง สะท้อนปัญหาสังคม และยังช่วยกระตุ้นความคิดและพฤติกรรมได้ดี โดยผ่านกระบวนการของละครเพื่อการศึกษา พรรัตน์ ดำรุง (2547) อธิบายว่า “ละครเพื่อการศึกษา (Theatre in education) เป็นสื่อ เป็นสื่อการเรียนรู้เพื่อกระตุ้นให้เยาวชนคิดวิเคราะห์ประเด็นการแสดงที่นำเสนอเพื่อนำไปสู่ความเข้าใจและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมละคร TIE สามารถนำเสนอรูปแบบใดก็ได้แต่ TIE ไม่มีจุดหมายเพื่อความบันเทิง ผลงานละคร TIE มีจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาความคิดของเยาวชนในโรงเรียน” (พรรัตน์ ดำรุง, 2547 : 8) ที่จะช่วยส่งเสริมทัศนคติเชิงบวก เนื่องจากการมีทัศนคติ การกระทำ การใช้คำพูดล้วนเป็นพื้นฐานในการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับคนในครอบครัว และผู้อื่นในสังคม เด็กอายุ 11-12 ปี (วัย

ก่อนวัยรุ่น) เป็นวัยที่เลียนแบบ ท้าทายความสามารถของตนเองในการที่จะทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้ได้ดี จะเห็นว่าความคิดเห็นของกลุ่มเพื่อนมีความสำคัญมากกว่าความคิดเห็นของผู้ใหญ่ ต้องการให้ผู้อื่นเข้าใจและยอมรับในการเปลี่ยนแปลงของตนด้วย (เบญจรัตน์ นุชนาฏ์, 2554) ควรใช้โอกาสนี้ในการสร้างความเข้าใจผู้สูงอายุ ซึ่งเหมาะแก่การใช้กิจกรรมในการช่วยป้องกันการเกิดวยาคติที่มีต่อผู้สูงอายุได้ เพราะเป็นกลุ่มประชากรที่ต้องเตรียมรับมือต่อสถานการณ์ของผู้สูงอายุและเป็นกลุ่มที่จะต้องดูแลผู้สูงอายุในอนาคต ผู้วิจัยจึงได้มีการศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งหมด 4 เรื่อง ได้แก่ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับละครเพื่อการศึกษา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวยาคติ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลิเกป่า

เอกสารอ้างอิง (References)

เจนนิเฟอร์ ชวโนวานิช. (2563). "การเหยียดอายุ" อคติช่วงวัยของคนสองรุ่นที่กลายเป็นปัญหาความขัดแย้งทางความคิด. https://l.facebook.com/l.php?u=https%3A%2F%2Fwww.gqthailand.com%2Fviews%2Farticle%2Fwhat-isageism%3Ffbclid%3DIwAR3PY6nhcpQbm_XABbQ0XXgK_WyUja9vQOX1hPS0Ign_C2dFhDcXwnsFg&h=AT3Gdz32v8VpzpFBUwqbBeh6q6Zd7OHO1xT5YGhsY_ff7HBFVcumac0t92PA9jcwKky2_Lwbe5TFFo22ukZaGw5d0CyQYUww-laUhpuw46IqDghScY6e-FoEwpncCl984m4k1xduDn3tM

ทอแสงรัศมี ถีถะแก้ว. (2559). การพัฒนารายการโทรทัศน์สำหรับผู้สูงอายุเพื่อรองรับการเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ [วิทยานิพนธ์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สำนักหงานวิทยทรัพยากร.

เทียนแก้ว เลี่ยมสุวรรณ. (2562). วยาคติต่อผู้สูงอายุของประชากรวัยทำงานในจังหวัดชลบุรี. วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์,, 11(2).

นรฤทธิ์ เสร็จกิจ. (2560). ละครเพื่อการศึกษาเพื่อส่งเสริมการรับรู้ความเป็นพลเมือง เรื่องการอยู่ร่วมกันอย่างสันติวิธีของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 ปริญญานิพนธ์ (กศ.ม. (ศิลปศึกษา: ศิลปะการแสดงศึกษา)) -- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2560.].

นุชนาฏ รื่นสุข. (2561). การพัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ โดยใช้กิจกรรมละครเพื่อการศึกษา เพื่อเสริมสร้างการรู้เท่าทันสื่ออินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปริญญานิพนธ์ (กศ.ม. (ศิลปศึกษา)) -- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2561.].

เบญจรัตน์ นุชนาฏ์, & คณะ. (2555). พัฒนาการของเด็กวัยเรียน 6-12 ปี https://l.facebook.com/l.php?u=http%3A%2F%2Fwww.gotoknow.org%2Fposts%2F305078%3Ffbclid%3DIwAR3xRcXkCMD41NbzC7Fb026ITPmbfj3wmIViWtgKtI60jVazkXx1Fkdr7k8&h=AT0Ny9XyGLaf4sH4WN0uOR-

iU0005LUEiazPtN5eUGs01XxO6DaFddL5lrS6gD3jjqrNCUosi7xJ2UZxwabMcXZ5io8ERbivweQU5sAPrDV-ZT8KseBD3gVFxSPyJlkEKEoJLp7P8Ppkb0

ปรุฬห์จักร อัครารัศม์สกุล. (2562). การสร้างสรรค์ชุดการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคเหนือ เพื่อการออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะเสี่ยงต่อการเกิดโรคข้อเข่าเสื่อม : โรงเรียนผู้สูงอายุ ตำบลน้ำริด อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์ ปริญญานิพนธ์ (กศ.ม.(ศิลปศึกษา))-- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2562.].

ปาริชาติ จึงวิวัฒนาภรณ์. (2546). ละครสร้างสรรค์สำหรับเด็ก. พัฒนาคุณภาพวิชาการ.

พรรัตน์ ดำรุง. (2547). การละครสำหรับเยาวชน (พิมพ์ครั้งที่ 1 ed.). สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พัชราพรรณ กิจพันธ์. (2561). อาหารและยา. 25(3).

ภาณินี อนุกูล. (2557). การจัดดการเพื่อสงวนรักษาศิลปะการแสดงพื้นบ้าน: กรณีศึกษาลิเกป่าคณะรวมมิตรบันเทิงศิลป์ จังหวัดกระบี่. 17(1), 241-262.

รุงกานต์ แซ่แต้. (2561). ผลของการฝึกชิกงร่วมกับโยคะและการฝึกชิกงอย่างเดียวที่มีต่อความกลัวการล้ม และสุขภาพองค์รวมของผู้สูงอายุ ปริญญานิพนธ์ (ปร.ด. (วิทยาศาสตร์การกีฬาและการออกกำลังกาย)) -- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2561.].

วโรทัย โกศลพิศิษฐ์กุล. (2550). ประสิทธิผลของกระบวนการกลุ่มในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง: กรณีศึกษาอำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์. วารสารสมาคมเวชศาสตร์ป้องกันแห่งประเทศไทย, 6(3).

ศศธร สุมน. (2562). การพัฒนาโปรแกรมนันทนาการเพื่อเสริมสร้างสุขภาวะทางจิต ของผู้สูงอายุในศูนย์ส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ ปริญญานิพนธ์ (ปร.ด. (การจัดการกีฬาและนันทนาการ)) -- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2562.].

ศิรวัตร ไทยแท้. (2562). ภาษาและวยาคติ: ภาพสะท้อนจากมุมมองของวัยรุ่นที่มีต่อวัยผู้ใหญ่. วารสารภาษาและภาษาศาสตร์, 37(2), 77-96.

สุริยเดว ทรีปาตี. (2554). ต้นทุนชีวิต จุดเปลี่ยน สังคมไทย แผนงานสุขภาวะเด็กและเยาวชน สถาบันแห่งชาติเพื่อพัฒนาเด็กและครอบครัว.

อาจารีย์ พูนเกษม. (2561). การพัฒนากิจกรรมละครในรูปแบบละครหลวงวิจิตรวาทการ เพื่อส่งเสริมค่านิยมด้านความพอเพียง ปริญญานิพนธ์ (กศ.ม. (ศิลปศึกษา)) -- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2561.].

แรงจูงใจที่ส่งผลต่อการคงอยู่ในงานของพนักงานระดับปฏิบัติการ โรงพยาบาลเกษมราษฎร์ ศรีบุรินทร์ จังหวัดเชียงราย
Motivation Affecting the Employee Retention of Kasemrad Sriburin Hospital in Chiang Rai Province

พิมพ์พา อรุณแจ่มวิไล[1] สุรินทร์ พิทักษ์สิกุล[2]
Pimpa Arunchaemwilai, Surin Phithaksikul

บทคัดย่อ (Abstract)

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาแรงจูงใจที่ส่งผลต่อการคงอยู่ในงานของพนักงานระดับปฏิบัติการ โรงพยาบาลเกษมราษฎร์ ศรีบุรินทร์ จังหวัดเชียงราย และเพื่อศึกษาการคงอยู่ในงานของพนักงานระดับปฏิบัติการ โรงพยาบาลเกษมราษฎร์ ศรีบุรินทร์ จังหวัดเชียงราย กลุ่มตัวอย่างคือ ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีจำนวน 225 คน โดยใช้แบบสอบถามออนไลน์เป็นเครื่องมือในการวิจัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้การทดสอบแบบ T-test และแบบ F-test และสถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis: MRA.) กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการศึกษาพบว่า 1) แรงจูงใจของพนักงานระดับปฏิบัติการ โรงพยาบาลเกษมราษฎร์ ศรีบุรินทร์ จังหวัดเชียงราย โดยรวมมีระดับแรงจูงใจอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ปัจจัยด้านลักษณะงาน ด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างานและเพื่อน ด้านความรับผิดชอบ ด้านการได้รับการยอมรับ ด้านความมั่นคงในการทำงาน ด้านความก้าวหน้าในงาน ด้านสภาพแวดล้อมการทำงาน ปัจจัยแรงจูงใจที่อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านเงินเดือนและสวัสดิการ 2) การคงอยู่ในงานของพนักงานระดับปฏิบัติการ โรงพยาบาลเกษมราษฎร์ ศรีบุรินทร์ จังหวัดเชียงราย มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีการตัดสินใจการคงอยู่ในงาน ด้านท่านตั้งใจที่จะปฏิบัติงานในโรงพยาบาลเกษมราษฎร์ ศรีบุรินทร์ให้นานที่สุด ท่านไม่มีความต้องการเปลี่ยนไปประกอบอาชีพอื่น ท่านอยากทำงานกับโรงพยาบาลเกษมราษฎร์ ศรีบุรินทร์ไปจนเกษียณ และ 3) แรงจูงใจที่ส่งผลต่อการคงอยู่ในงานของพนักงานระดับปฏิบัติการ

Received: 2023-05-24 **Revised**: 2023-07-07**Accepted**: 2023-07-10

[1]นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย The student of Master of Business Administration Program, Business Administration, Facility of Management Science, Chiang Rai Rajabhat University. Corresponding Author e-mail: pimpig11@gmail.com

[2] คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย Facility of Management Science, Chiang Rai Rajabhat University

โรงพยาบาลเกษมราษฎร์ศรีบุรินทร์ จังหวัดเชียงราย คือ ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชา ด้านสิ่งแวดล้อมการทำงาน และด้านความมั่นคงในการทำงาน
คำสำคัญ (Keywords): แรงจูงใจ; การคงอยู่ใน; โรงพยาบาล

Abstract

This research aims to investigate the motivating factors influencing the job retention and also examines the job retention of operational level staff at Kasemrad Sriburin Hospital in Chiang Rai Province. The research sample consisted of 225 individuals who participated through an online questionnaire. Statistical analysis included percentage, mean, standard deviation, T-test, F-test, and multiple regression analysis (MRA). The statistical significance level was set at .05. The findings of the study revealed the following: 1) Overall, the motivation level of operational level staff at Kasemrad Sriburin Hospital, Chiang Rai, was high. Factors such as job characteristics, relationships with supervisors and colleagues, responsibility, recognition, job security, career advancement and work environment were found to be strongly motivating. On the other hand, factors related to salary and benefits were moderately motivating. 2) The employees' intention to stay in their current job at Kasemrad Sriburin Hospital was high in all aspects. They had the highest intention to continue working at the hospital until retirement and showed no desire to switch to other professions. 3) The motivating factors that significantly influenced the job retention of operational level staff at Kasemrad Sriburin Hospital, Chiang Rai, were relationships with colleagues and supervisors, work environment, and job security.
Keywords: Motivation; Employee Retention; Hospital

บทนำ (Introduction)

การบริหาร “ทรัพยากรมนุษย์” ถือเป็นเรื่องที่ผู้บริหารองค์กรจะต้องให้ความสำคัญมาก เป็นปัจจัยหลักประการหนึ่งที่ส่งผลต่อความสำเร็จขององค์กร องค์กรจึงต้องพบกับความท้าทายในการดึงดูดและรักษา “ทรัพยากรมนุษย์” ให้คงอยู่กับองค์กรอย่างยั่งยืน (ธนพรรธ อนุเวช, 2564) ทรัพยากรมนุษย์เปรียบสเมือนเพชรขององค์กร เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่จะสร้างสรรค์งานให้เจริญก้าวหน้าในทุกระดับขององค์กร ทรัพยากรมนุษย์จึงเปรียบเสมือนกลไกที่สำคัญในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ขององค์กรให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมาย (ยลมาลย์ บุญสาร และคณะ, 2564) ในการดำเนินงานบุคลากรจึงมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนงานซึ่งต้องอาศัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน

แรงจูงใจในการปฏิบัติงานเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้บุคลากรมีความรู้สึกที่ดีต่องานที่ทำ รวมถึงเป็นแรงกระตุ้นที่ช่วยให้บุคคลากรมีความตั้งใจในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ ทำให้เกิดประสิทธิผลในการปฏิบัติงานตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ หากบุคลากรมีแรงจูงใจในการทำงานแล้ว ย่อมมีความสุข พึงพอใจต่องานที่ปฏิบัติและเกิดแรงจูงใจให้มีความคงอยู่ในองค์กร (อัจจิมา เสนานิวาส และสรัญณี อุเส็นยาง, 2564) ทรัพยากรมนุษย์สร้างความแตกต่างในเชิงแข่งขันให้เกิดขึ้นกับองค์กร สามารถคิด วิเคราะห์ และปรับปรุงผลงานได้อย่างสม่ำเสมอ รวมถึงมีความสามารถในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้นในองค์กรได้ดีกว่าทรัพยากรด้านอื่น ๆ หากพิจารณาดูจะพบว่า ถึงแม้ว่าองค์กรจะมีเงินทุนมาก มีวัตถุดิบที่ดีและมีราคาที่ถูกกว่าคู่แข่งขัน มีวิธีการและเทคโนโลยีที่ทันสมัยเพียงใด ถ้าองค์กรขาดบุคลากรที่มีความรู้ ทักษะ ความสามารถ และทัศนคติที่เหมาะสมเข้ามาทำหน้าที่ในองค์กร อาจส่งผลให้องค์กรขาดประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจ ขาดศักยภาพในการแข่งขันกับคู่แข่ง และสุดท้ายอาจส่งผลถึงความล้มเหลวในการดำเนินงานขององค์กรในระยะยาวตามมาได้ (ภานุวัฒน์ ปัชชามาตย์สา, 2561) แรงจูงใจในการทำงานนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้พนักงานคงอยู่ในองค์กรมีความพึงพอใจ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความศรัทธา ทุ่มเทกำลังกายกำลังใจและกำลังสติปัญญาเพื่องานและหน่วยงาน เพื่อให้งานนั้น ๆ เจริญก้าวหน้าและประสบผลสำเร็จ (เดชพงศ์ โพธิสุวรรณ, 2560) ซึ่งแรงจูงใจจะเป็นแรงผลักดันให้บุคลากรทำงานด้วยความกระตือรือร้นและด้วยความสมัครใจ ซึ่งมีผลทำให้องค์การบรรลุเป้าหมายและเกิดประสิทธิภาพมากที่สุด บุคลากรในองค์กรจะทำงานให้มีประสิทธิภาพสูงหรือต่ำนั้น เป็นผลมาจากความพอใจในการทำงานที่มาจากแรงจูงใจในการทำงาน (พรเพชร บุตรดี, 2563) ดังนั้นพนักงานในองค์กรจึงต้องมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดความตั้งใจคงอยู่ในองค์กรอย่างยั่งยืน การที่จะให้บุคลากรทำงานด้วยความทุ่มเทสุดความสามารถนั้นจำเป็นต้องสร้างภาวะที่กระตุ้นให้การปฏิบัติงานเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความจงรักภักดีต่อองค์กรและเต็มใจทำงานอยู่กับองค์กรต่อไป ด้วยการสร้างแรงจูงใจ โดยต้องหาหนทางส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้สึกมีความมั่นคง ความก้าวหน้าในการทำงาน เพื่อส่งเสริมให้การบริหารงานขององค์กรดำเนินต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ แรงจูงใจในการทำงานเป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานของบุคลากร และสมควรได้รับนอกเหนือจากเงินเดือนและสวัสดิการที่ได้รับตามปกติ (วัชระ แย้มชู, 2563)

โรงพยาบาลเกษมราษฎร์ ศรีบุรินทร์ ได้ก่อตั้งขึ้น เมื่อปี พ.ศ. 2537 โดยได้จดทะเบียนเป็นบริษัท “โรงพยาบาลศรีบุรินทร์ จำกัด” ประกอบด้วยแพทย์ กลุ่มพยาบาลและนักธุรกิจเป็นผู้ถือหุ้นร่วมกับ บริษัท บางกอกเชน ฮอสปิตอล จำกัด (มหาชน) ต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็น “โรงพยาบาลเกษมราษฎร์ ศรีบุรินทร์” ปัจจุบันเปิดให้บริการทางการแพทย์ทั่วไปและเฉพาะทาง มีขนาด 200 เตียง เป็นโรงพยาบาลเอกชนที่ให้การรักษาพยาบาลระดับทุติยภูมิ ให้บริการผู้ป่วยในจังหวัดเชียงรายและจังหวัดใกล้เคียง โดยโรงพยาบาลเกษมราษฎร์ ศรีบุรินทร์นั้น ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพ จาก HA (Hospital Accreditation) ว่าเป็นสถานพยาบาลที่เพียบพร้อมด้วยศูนย์การแพทย์เฉพาะทางหลากหลายสาขา มีทีมแพทย์ผู้เชี่ยวชาญจากสถาบันการแพทย์ และ

เทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อที่จะสามารถรองรับผู้ป่วย ให้บริการทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากการดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่า พนักงานระดับปฏิบัติการของโรงพยาบาลเกษมราษฎร์ ศรีบุรินทร์ มีอัตราการขาดแคลนตำแหน่งงานต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง โดยระหว่างปี พ.ศ. 2562 – 2565 ที่มีร้อยละการลาออกที่ 1.98, 1.50, 1.78, 2.10 ตามลำดับ (ฝ่ายทรัพยากรบุคคล โรงพยาบาลเกษมราษฎร์ ศรีบุรินทร์, 2566) ด้วยจำนวนผู้ป่วยที่มาใช้บริการโรงพยาบาลในการรักษาเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ แต่จำนวนบุคลากรระดับปฏิบัติการกลับลดน้อยลง ซึ่งแต่ละตำแหน่งนั้นใช้ระยะเวลาในการสรรหาและคัดเลือกนาน ส่งผลให้บุคลากรของโรงพยาบาลมีจำนวนไม่เพียงพอ ทำให้กระบวนการทำงาน การประสานงานต่าง ๆ มีรอยต่อ เกิดความล่าช้า ซึ่งสาเหตุสำคัญที่ส่งผลต่อการลาออกของพนักงานคือการขาดแรงจูงใจ ทำให้เกิดความสูญเสียกำลังใจในการทำงาน จนกระทั่งลาออกไปในที่สุด ซึ่งระบบการทำงานของโรงพยาบาลฯ นั้นมีความแตกต่างจากธุรกิจประเภทอื่น ๆ ทั้งระบบของเวลาในการทำงานที่ต้องมีการผลัดกะหมุนเวียนเวลาทำงานตลอด 24 ชั่วโมงทุกวัน อีกทั้งเป็นงานบริการที่ทำงานกับคนไข้ตลอดเวลา เป็นผลให้แรงจูงใจในการทำงานของพนักงานส่งผลต่อการคงอยู่ในงานของพนักงานระดับปฏิบัติการโดยตรง โดยพนักงานระดับปฏิบัติการของโรงพยาบาลถือเป็นบุคลากรที่สำคัญในการช่วยสนับสนุนการขับเคลื่อนองค์กร การดำเนินนโยบายต่าง ๆ ให้บรรลุผลสำเร็จ เกิดความผูกพันและคงอยู่กับองค์กร ซึ่งแรงจูงใจนั้นนับว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อพนักงานระดับปฏิบัติการที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาล ให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีความสุข มีผลการปฏิบัติงานที่ดี เกิดความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงาน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ก่อให้เกิดความซื่อสัตย์ เสริมสร้างให้เกิดความภักดีของบุคลากรที่มีต่อองค์กร ให้ปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่เกิดประสิทธิผลที่ดีต่อองค์กร (สมบัติ อาริยาศาล, 2561) ดังนั้นเพื่อป้องกันการลาออกของพนักงานและเพิ่มแรงจูงใจให้พนักงาน ผู้บริหารจึงต้องมีการวางแผนเพื่อหาวิธีการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานที่ตรงกับความต้องการของพนักงานมากที่สุด หาสาเหตุการลาออกเพื่อนำมาแก้ไขและสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานในส่วนนั้นเพิ่ม หากองค์กรสามารถสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานได้ ย่อมส่งผลให้พนักงานมีความกระตือรือร้นในการทำงาน เกิดทัศนคติเชิงบวก มีความพึงพอใจ ตั้งใจทำงานให้บรรลุเป้าหมาย สร้างบรรยากาศในการทำงานที่ดี และรักษาการคงอยู่ในงานของพนักงานในองค์กรได้ (ธนันชา ทรัพย์สิงห์ทอง และวิชากร เฮงษฎีกุล, 2564) จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องพบว่า แรงจูงใจในการทำงานในด้านต่าง ๆ เช่น ปัจจัยด้านลักษณะงาน โอกาสความก้าวหน้าในงาน เงินเดือนและสวัสดิการ ความสัมพันธ์กับหัวหน้างานและเพื่อนร่วมงาน เป็นต้น ส่งผลต่อการคงอยู่ในงาน (บุศราคัม รักท้วม, 2562)

จากที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาเรื่อง แรงจูงใจที่ส่งผลต่อการคงอยู่ในงานของพนักงานระดับปฏิบัติการ โรงพยาบาลเกษมราษฎร์ ศรีบุรินทร์ จังหวัดเชียงราย เพื่อจะได้นำผลการวิจัยไปปรับใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนเชิงกลยุทธ์ เพื่อนำมาพัฒนาการทำงานของพนักงาน ให้พนักงานสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงาน สร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ให้เกิดความการคงอยู่ในองค์กร ผลการศึกษา

จะเป็นข้อมูลที่สำคัญในการจัดทำข้อเสนอแนะในการคงอยู่ของพนักงาน เป็นเครื่องมือในการบริหารงาน ด้านทรัพยากรมนุษย์สำหรับผู้บริหารองค์กรต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research objectives)

1. เพื่อศึกษาแรงจูงใจของพนักงานระดับปฏิบัติการ โรงพยาบาลเกษมราษฎร์ ศรีบุรินทร์ จังหวัดเชียงราย
2. เพื่อศึกษาการคงอยู่ในงานของพนักงานระดับปฏิบัติการ โรงพยาบาลเกษมราษฎร์ ศรีบุรินทร์ จังหวัดเชียงราย
3. เพื่อศึกษาแรงจูงใจที่ส่งผลต่อการคงอยู่ในงานของพนักงานระดับปฏิบัติการ โรงพยาบาลเกษมราษฎร์ ศรีบุรินทร์ จังหวัดเชียงราย

สมมติฐานการวิจัย (Research Hypothesis)

แรงจูงใจส่งผลทางบวกต่ออัตราการคงอยู่ในงานของพนักงานระดับปฏิบัติการ โรงพยาบาลเกษมราษฎร์ ศรีบุรินทร์ จังหวัดเชียงราย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ในรูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมุ่งศึกษาแรงจูงใจที่ส่งผลต่อการคงอยู่ในงานของพนักงานระดับปฏิบัติการโรงพยาบาลเกษมราษฎร์ ศรีบุรินทร์

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ พนักงานระดับปฏิบัติการที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลเกษมราษฎร์ ศรีบุรินทร์ จังหวัดเชียงราย จำนวน 448 คน (ฝ่ายทรัพยากรบุคคล โรงพยาบาลเกษมราษฎร์ ศรีบุรินทร์, 2566) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ พนักงานระดับปฏิบัติการที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลเกษมราษฎร์ ศรีบุรินทร์ จังหวัดเชียงราย จำนวน 225 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามวิธีการของทาโร่ ยามาเน่ Yamane, (1970) และเลือกกลุ่มโดยวิธีการตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95.00

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามออนไลน์ (Online Questionnaire) เป็นเครื่องมือเก็บข้อมูล โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอนสำคัญ ได้แก่

ตอนที่ 1 แบบสอบถามด้านข้อมูลทั่วไปของพนักงานระดับปฏิบัติการ ประกอบด้วย เพศ อายุ รายได้ต่อเดือน ระดับการศึกษา สถานภาพ อายุงาน และภูมิลำเนา เป็นการวัดคำถามโดยใช้คำถามปลายปิด

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับแรงจูงใจ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Herzberg, (1959) ประกอบด้วย ด้านลักษณะงาน ด้านความรับผิดชอบ ด้านการได้รับการยอมรับ ด้านความก้าวหน้าในงาน ด้านเงินเดือนและสวัสดิการ ด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างานและเพื่อนร่วมงาน ด้านสภาพแวดล้อมการทำงาน และด้านความมั่นคงในการทำงาน

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการคงอยู่ในงานของพนักงานระดับปฏิบัติการ โรงพยาบาลเกษมราษฎร์ ศรีบุรินทร์ จังหวัดเชียงราย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Mathis & Jackson (2010)

โดยแบบสอบถามถูกตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.80 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปเก็บข้อมูล (Try-Out) จำนวน 30 ชุด แล้วนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) ของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ เท่ากับ 0.90

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ ใช้แบบสอบถามออนไลน์เก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 225 ชุด โดยใช้ระยะเวลา 1 เดือน นำแบบสอบถามทั้งหมดหลังจากที่มีการตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม แล้วไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้โปรแกรมคำนวณสำเร็จรูปทางสถิติ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาแรงจูงใจที่ส่งผลต่อการคงอยู่ของพนักงานระดับปฏิบัติการ โรงพยาบาลเกษมราษฎร์ ศรีบุรินทร์ จังหวัดเชียงราย สถิติที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage), ค่าเฉลี่ย (Mean), ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D), T-test, F-test, และสถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis: MRA.) ซึ่งสถิติที่ใช้จะนำไปวิเคราะห์โดยใช้คอมพิวเตอร์ในการคำนวน

ผลการวิจัย (Research Results)

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 225 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 187 คน คิดเป็นร้อยละ 83.11 ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 31-40 ปี จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 34.67 มีรายได้ต่อเดือน 10,000 - 15,000 บาท จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 56.44 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 60.00 มีสถานภาพโสด จำนวน 131 คน คิดเป็นร้อยละ 58.22 อายุงาน 1 – 5 ปี จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 25.33 มีภูมิลำเนาอยู่จังหวัดเชียงราย จำนวน 190 คน คิดเป็นร้อยละ 84.44

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแรงจูงใจ

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลระดับปัจจัยแรงจูงใจ ที่ส่งผลต่อการคงอยู่ของพนักงาน ระดับปฏิบัติการ โรงพยาบาลเกษมราษฎร์ ศรีบุรินทร์ จังหวัดเชียงราย

แรงจูงใจ	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านลักษณะงาน	4.06	.555	มาก
2. ด้านความรับผิดชอบ	3.98	.557	มาก
3. ด้านการได้รับการยอมรับ	3.91	.566	มาก
4. ด้านความก้าวหน้าในงาน	3.68	.655	มาก
5. ด้านเงินเดือนและสวัสดิการ	3.28	.919	ปานกลาง
6. ด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างานและเพื่อนร่วมงาน	4.04	.555	มาก
7. ด้านสภาพแวดล้อมการทำงาน	3.65	.809	มาก
8. ด้านความมั่นคงในการทำงาน	3.89	.653	มาก
รวม	**3.81**	**.659**	**มาก**

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยแรงจูงใจที่ส่งผลต่อการคงอยู่ของพนักงาน ระดับปฏิบัติการ โรงพยาบาลเกษมราษฎร์ ศรีบุรินทร์ จังหวัดเชียงราย โดยรวมมีระดับแรงจูงใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 3.81, S.D. = .659) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า แรงจูงใจที่มีระดับมาก คือ ปัจจัยด้านลักษณะงาน ($\bar{x}$ = 4.06, S.D. = .555) ด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างานและเพื่อนร่วมงาน ($\bar{x}$ = 4.04, S.D. = .555) ด้านความรับผิดชอบ ($\bar{x}$ = 3.98, S.D. = .557) ด้านการได้รับการยอมรับ ($\bar{x}$ = 3.908, S.D. = 0.566) แรงจูงใจที่มีระดับปานกลาง คือด้านเงินเดือนและสวัสดิการ ($\bar{x}$ = 3.28, S.D. = .919) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการคงอยู่ของพนักงานระดับปฏิบัติการ โรงพยาบาลเกษมราษฎร์ ศรีบุรินทร์ จังหวัดเชียงราย

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลการคงอยู่ในงานของพนักงาน ระดับปฏิบัติการ โรงพยาบาลเกษมราษฎร์ ศรีบุรินทร์ จังหวัดเชียงราย

การคงอยู่ในงาน	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. ท่านตั้งใจที่จะปฏิบัติงานในโรงพยาบาลเกษมราษฎร์ ศรีบุรินทร์ให้นานที่สุด	4.02	.770	มาก
2. ท่านไม่มีความต้องการเปลี่ยนไปประกอบอาชีพอื่น	3.69	.797	มาก
8. ท่านอยากทำงานกับโรงพยาบาลเกษมราษฎร์ ศรีบุรินทร์ไปจนเกษียณ	3.67	.926	มาก
รวม	**3.79**	**.831**	**มาก**

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นกับการคงอยู่ของพนักงานระดับปฏิบัติการ โรงพยาบาลเกษมราษฎร์ ศรีบุรินทร์ จังหวัดเชียงราย โดยรวม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 3.79, S.D. = .831) เมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้าน พบว่าพนักงานระดับปฏิบัติการ โรงพยาบาลเกษมราษฎร์ ศรีบุรินทร์ จังหวัดเชียงราย มีระดับความคิดเห็นกับการคงอยู่ ในระดับมากทุกด้าน โดยมีการตัดสินใจการคงอยู่ในงานด้าน ท่านตั้งใจที่จะปฏิบัติงานในโรงพยาบาลเกษมราษฎร์ ศรีบุรินทร์ให้นานที่สุด ($\bar{x}$ = 4.02, S.D. = .770) ท่านไม่มีความต้องการเปลี่ยนไปประกอบอาชีพอื่น ($\bar{x}$ = 3.69, S.D. = .797) ท่านอยากทำงานกับโรงพยาบาลเกษมราษฎร์ ศรีบุรินทร์ไปจนเกษียณ ($\bar{x}$ = 3.67, S.D. = .926) ตามลำดับ

ผลการทดสอบสมมุติฐานการวิจัย แรงจูงใจส่งผลทางบวกต่ออัตราการคงอยู่ในงานของพนักงานระดับปฏิบัติการ โรงพยาบาลเกษมราษฎร์ ศรีบุรินทร์ จังหวัดเชียงราย

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์สถิติถดถอยเชิงพหุคุณของแรงจูงใจที่ส่งผลต่อการคงอยู่ในงานของพนักงานระดับปฏิบัติการ โรงพยาบาลเกษมราษฎร์ ศรีบุรินทร์ จังหวัดเชียงราย

แรงจูงใจที่ส่งผลต่อการคงอยู่ในงาน	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	P-value
	B	Std. Error	Beta		
ค่าคงที่	.468	.327		1.430	.154
ลักษณะงาน	.032	.084	.025	.375	.708
ความรับผิดชอบ	.082	.101	.065	.813	.417
การได้รับการยอมรับ	-.137	.112	-.110	-1.218	.224
ความก้าวหน้าในงาน	.124	.075	.115	1.653	.100
เงินเดือนและสวัสดิการ	-.057	.048	-.075	-1.202	.231
ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานและบังคับบัญชา	.291	.105	.230	2.783	.006*
สภาพแวดล้อมการทำงาน	-.144	.061	-.165	-2.355	.019*
ความมั่นคงในการทำงาน	.649	.081	.601	7.993	.000*

แรงจูงใจที่ส่งผลต่อการคงอยู่ในงาน	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	P-value
	B	Std. Error	Beta		
R = 0.659, R^2 = 0.434, R^2_{adj} = 0.413, Std. Error = .540					

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์สถิติถดถอยเชิงพหุคูณ พบว่า ตัวแปร ทั้ง 8 ตัว ร่วมกันอธิบายความผันแปรของแรงจูงใจที่ส่งผลต่อการคงอยู่ในงานของพนักงานระดับปฏิบัติการ โรงพยาบาลเกษมราษฎร์ ศรีบุรินทร์ จังหวัดเชียงราย ได้ร้อยละ 41.30 (Adjusted R2 = 0.413) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า แรงจูงใจที่ส่งผลต่อการคงอยู่ในงานของพนักงานระดับปฏิบัติการ โรงพยาบาลเกษมราษฎร์ ศรีบุรินทร์ จังหวัดเชียงราย คือ ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชา (B = 0.291) ด้านสิ่งแวดล้อมการทำงาน (B = -0.291) และด้านความมั่นคงในการทำงาน (B = 0.649) ขณะที่ ด้านลักษณะงาน ด้านความรับผิดชอบ ด้านการได้รับการยอมรับ ด้านความก้าวหน้าในงาน และด้านเงินเดือนและสวัสดิการ ไม่ส่งผลต่อการคงอยู่ในงานของพนักงานระดับปฏิบัติการ โรงพยาบาลเกษมราษฎร์ ศรีบุรินทร์ จังหวัดเชียงราย

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผลการวิเคราะห์แรงจูงใจของพนักงานระดับปฏิบัติการ โรงพยาบาลเกษมราษฎร์ ศรีบุรินทร์ จังหวัดเชียงราย พบว่า โดยรวมมีระดับปัจจัยแรงจูงใจอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปน้อย คือ ปัจจัยด้านลักษณะงาน ด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างานและเพื่อนร่วมงาน ด้านความรับผิดชอบ ด้านการได้รับการยอมรับ ปัจจัยแรงจูงใจอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านเงินเดือนและสวัสดิการ สอดคล้องกับการศึกษาของบรรพต เหม่งเวหา (2563) ได้ศึกษาการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยจูงใจ ปัจจัยค้ำจุนกับการคงอยู่ของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลศิริราช พบว่า ปัจจัยจูงใจในด้านลักษณะของงาน ด้านความก้าวหน้า และด้านความสำเร็จในงาน มีความสัมพันธ์กับการคงอยู่ของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลศิริราช อีกทั้งปัจจัยค้ำจุน ด้านค่าตอบแทน ด้านการได้รับการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชา ด้านนโยบายการบริหารงาน ด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการปฏิบัติงานและด้านมั่นคงในงานมากหรือน้อย มีความสัมพันธ์กับการคงอยู่ของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลศิริราช ดังนั้นหากมีการวางแผนเชิงกลยุทธ์ มีการพิจารณาหรือกำหนดนโยบายเพื่อสร้างแรงจูงใจในการคงอยู่ในงานด้านเงินเดือนและสวัสดิการของพนักงานระดับปฏิบัติการ ให้มีความเพียงพอต่อการดำเนินชีวิต เหมาะสมกับเศรษฐกิจในปัจจุบัน และให้มีความเหมาะสมกับปริมาณงานและตำแหน่งหน้าที่ เท่ากับว่าจะสามารถสร้างแรงจูงใจและลดอัตราการลาออกลงได้

ผลการวิเคราะห์การคงอยู่ในงานของพนักงานระดับปฏิบัติการ โรงพยาบาลเกษมราษฎร์ศรีบุรินทร์ จังหวัดเชียงราย พบว่า โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้าน พบว่า พนักงานระดับปฏิบัติการ โรงพยาบาลเกษมราษฎร์ ศรีบุรินทร์ จังหวัดเชียงราย มีระดับความคิดเห็นกับการคงอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีการตัดสินใจการคงอยู่ในงานด้าน ท่านตั้งใจที่จะปฏิบัติงานในโรงพยาบาลเกษมราษฎร์ ศรีบุรินทร์ให้นานที่สุด ท่านไม่มีความต้องการเปลี่ยนไปประกอบอาชีพอื่น ท่านอยากทำงานกับโรงพยาบาลเกษมราษฎร์ ศรีบุรินทร์ไปจนเกษียณ ตามลำดับ สอดคล้องกับการศึกษาของคะนึงนิตย์ พงษ์สุวรรณ์ และคณะ (2019) ได้ศึกษาปัจจัยทำนายการคงอยู่ในงานของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นกับการคงอยู่ในงานของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดนครราชสีมา อยู่ในระดับมาก ด้านท่านตั้งใจที่จะปฏิบัติงานในโรงพยาบาล ในขณะที่ด้านท่านอยากทำงานกับโรงพยาบาลไปจนเกษียณ อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นอาจมีการสร้างแรงจูงใจเพิ่มเติมเช่น การส่งเสริมการศึกษาของพนักงาน การให้ทุนการศึกษาพนักงานระดับปฏิบัติการเพื่อศึกษาต่อในสาขาที่เกี่ยวข้องหรือสาขาเฉพาะทาง การส่งพนักงานฝึกอบรมในสถาบันต่าง ๆ หรือส่งพนักงานศึกษาดูงานต่างประเทศ เพื่อนำความรู้ที่ได้กลับมาพัฒนาองค์กร เพื่อให้พนักงานเกิดความพึงพอใจและความผูกพันกับองค์กรต่อไป

ผลการวิเคราะห์แรงจูงใจที่ส่งผลต่อการคงอยู่ในงานของพนักงานระดับปฏิบัติการ โรงพยาบาลเกษมราษฎร์ ศรีบุรินทร์ จังหวัดเชียงราย คือ ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชา ด้านสิ่งแวดล้อมการทำงาน และด้านความมั่นคงในการทำงาน ขณะที่ด้านลักษณะงาน ด้านความรับผิดชอบ ด้านการได้รับการยอมรับ ด้านความก้าวหน้าในงาน และด้านเงินเดือนและสวัสดิการ ไม่ส่งผลต่อการคงอยู่ในงานของพนักงานระดับปฏิบัติการ โรงพยาบาลเกษมราษฎร์ศรีบุรินทร์ จังหวัดเชียงราย บุญช่วย ศิลาหม่อม (2560) ได้ศึกษา พบว่า มีเพียงปัจจัยเดียว คือ โอกาสก้าวหน้าในอาชีพที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการคงอยู่ในงานของพยาบาลวิชาชีพ Generation Y โดยมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำ และมีอิทธิพลต่อการคงอยู่ในงาน โดยสามารถอธิบายความแปรปรวนการคงอยู่ในงานของพยาบาลวิชาชีพ Generation Y ได้ร้อยละ 7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังนั้นหากมีการนำข้อมูลดังกล่าวไปปรับใช้ในการจัดกิจกรรมสันทนาการ เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่ดีมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังสามารถช่วยให้บรรยากาศในการทำงานมีแนวโน้มที่จะช่วยเหลือกันมากขึ้น และเพิ่มโอกาสให้พนักงานระดับปฏิบัติการที่มีอายุน้อย มีความมั่นใจในการคงอยู่ในงานได้นานมากขึ้น และมีการคงอยู่ในงานนานขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 จากผลการศึกษาจะเห็นได้ว่า ปัจจัยด้านลักษณะงาน ด้านความรับผิดชอบ ด้านการได้รับการยอมรับ ด้านความก้าวหน้าในงาน และด้านเงินเดือนและสวัสดิการ ไม่ส่งผลเชิงบวกต่อการคงอยู่ในงานของพนักงานระดับปฏิบัติการ โรงพยาบาลเกษมราษฎร์ ศรีบุรินทร์ จังหวัดเชียงราย สามารถนำข้อมูลดังกล่าวไปเป็นแนวทางในการวางแผนเชิงกลยุทธ์ ปรับโครงสร้างต่าง ๆ เพื่อนำมาพัฒนาองค์กรต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาแรงจูงใจที่ส่งผลต่อการคงอยู่ในงานของพนักงานระดับปฏิบัติการในโรงพยาบาลอื่น ๆ ในจังหวัดเชียงรายเพิ่มเติม เพื่อเปรียบเทียบการคงอยู่ในงานของพนักงานระดับปฏิบัติการ โรงพยาบาลเกษมราษฎร์ ศรีบุรินทร์ กับโรงพยาบาลอื่นๆ ที่มีความใกล้เคียงกัน

2.2 ควรศึกษาสาเหตุการลาออกของพนักงานระดับปฏิบัติการโรงพยาบาลเกษมราษฎร์ ศรีบุรินทร์ กับโรงพยาบาลอื่น ๆ ในจังหวัดเชียงราย เพิ่มเติม

เอกสารอ้างอิง (References)

กัลยา วานิชบัญชา. (2564). การวิเคราะห์สถิติขั้นสูง SPSS for Windows. *กรุงเทพมหานคร : สามลดา*.

คนึงนิตย์ พงษ์สุวรรณ์ และคณะ. (2019). ปัจจัยทำนายการคงอยู่ในงานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลชุมชน จังหวัดนครราชสีมา. *The Journal of Baromarajonani College of Nusing Nakhonratchasima. 25*(1), 123-141.

เดชพงศ์ โพธิสุวรรณ. (2560). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความจงรักภักดีต่อองค์กรของพนักงานระดับปฏิบัติการในองค์กรภาคเอกชน ในกรุเทพมหานครและปริมณฑล*. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

ธนพรรธ อนุเวช และคณะ. (2564). แนวทางการสร้างเสริมแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด. *วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์. 8*(7), 185-198.

ธนัชชา ทรัพย์สิงห์ทอง และวิชากร เฮงษฎีกุล. (2564). แรงจูงใจในการปฏิบัติงานที่มีความสัมพันธ์ต่อการคงอยู่ในองค์กรของพนักงานธนาคารพาณิชย์ในเขตกรุงเทพมหานคร. *Journal of Business Administration and Languages (JBAL). 9*(2), 96-108.

บรรพต เหม่งเวหา. (2563). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยจูงใจ ปัจจัยค้ำจุนกับการคงอยู่ของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลศิริราช*. สารนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

บุญช่วย ศิลาหม่อม. (2560). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการคงอยู่ในงานของพยาบาลวิชาชีพ Generation Y โรงพยาบาลแห่งหนึ่ง*. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา.

บุศราคัม รักท้วม. (2562). *ปัจจัยด้านแรงจูงใจที่มีผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของพนักงาน โรงพยาบาลบางปะกอก 9 อินเตอร์เนชั่นแนล.* การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยสยาม.

ปุณณวิช แก้วล้อม. (2560). *การศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง แรงจูงใจในการทำงาน ที่มีผลต่อความผูกพันต่อองค์กร: กรณีศึกษาพนักงานสถานีโทรทัศน์แห่งหนึ่ง.*
การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

ฝ่ายทรัพยากรบุคคล. (2566). *ข้อมูลโรงพยาบาลเกษมราษฎร์ ศรีบุรินทร์ จังหวัดเชียงราย.* สืบค้นเมื่อ 31 มกราคม 2566. Retrieved from https://www.kasemrad.co.th/Sriburin/th/site/home

พรเพชร บุตรดี. (2563). *อิทธิพลของแรงจูงใจในการทำงานที่มีต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม.* ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

ภานุวัฒน์ ปัชชามาตย์. (2561). *ความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านความพึงพอใจในงาน (Job Satisfaction) ที่ส่งผลต่อการคงอยู่ของพนักงาน (Employce Retention) ในบริษัทญี่ปุ่นที่ประกอบธุรกิจสินเชื่อในประเทศไทย.* สารนิพนธการจัดการมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหิดล.

ยลมาลย์ บุญสาร คณะ. (2564). แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน และความคงอยู่ในองค์การของลูกจ้างเหมาแรงงาน การประปานครหลวงสายงานรองผู้ว่าการ (ผลิตและส่งน้ำ). *สยามวิชาการ. 22*(39), 59-77.

วรรณกร แพงกระโทก และสงกรานต์ กลั่นด้วง. (2563). การคงอยู่ของบุคลากรสายสนับสนุนโรงพยาบาลขอนแก่น. *วารสารสานักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น. 2*(2), 231-245.

วัชระ แย้มชู. (2563). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงานธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สำนักงานใหญ่.* การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเกริก.

สมชัย ปราบรัตน์ และเสาวรภย์ ช่างเรือ. (2563). แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงาน: กรณีศึกษาโรงพยาบาลเอกชนแห่งหนึ่งในจังหวัดกระบี่. *การประชุมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติครั้งที่ 11.* 736-745.

สมบัติ อาริยาศาล. (2561). แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษา. *Journal of Roi Kaensarn Academi. 3*(2), 33-46.

อัจจิมา เสนานิวาส และสรัญญี อุเส็นยาง. (2565). แรงจูงใจในการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อความผูกพันของบุคลากร. *วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ. 2*(1), 29-40.

Cronbach, L. J. (1970). Essential of Psychological testing (3rd.). *New York : Harper and Row*.

Herzberg, Frederick, & Others. (n.d.). The Motivation of Work. *New York: John Wiley & Sons.* (1959).

Mathis, R. L., & Jackson, J. H. (2010). Human Resource Management.

Yamane, T. (1970). Statistic: Introductory Analysis (2nd ed.). *New York : Harper and Row.*

การพัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ ด้วยการออกแบบการเรียนรู้แบบย้อนกลับร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

The Development of Analytical Reading Ability by Backward Design with GPAS 5 Steps for Grade 9 Students

เทวราช มังคะละ[1] อ้อมธจิต แป้นศรี[2]
Tewarach Mangkala, Omthajit Pansri

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยการออกแบบการเรียนรู้แบบย้อนกลับร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) 2) เปรียบเทียบความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการออกแบบการเรียนรู้แบบย้อนกลับร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการออกแบบการเรียนรู้แบบย้อนกลับร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 โรงเรียนบ่อยางวิทยา อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 29 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า T-test Dependent ผลการวิจัย พบว่า 1. การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยการออกแบบการเรียนรู้แบบย้อนกลับร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) พบว่า มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.47, S.D. = 0.43) 2. ผลการเปรียบเทียบความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียน หลังการจัดการเรียนรู้ด้วยการออกแบบการเรียนรู้แบบย้อนกลับร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) สูงกว่าก่อนจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3. ความพึงพอใจ

Received: 2023-04-01 **Revised**: 2023-07-07 **Accepted**: 2023-07-10

[1]หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร Master of Education Program in Thai Language Faculty of Education Naresuan University. Corresponding Author e-mail: fangerror@gmaii.com

[2]คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร Faculty of Education, Naresuan University.

ของนักเรียนที่มีต่อการออกแบบการเรียนรู้แบบย้อนกลับร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.64, S.D. = 0.49)
คำสำคัญ (Keywords): การอ่านเชิงวิเคราะห์; การออกแบบการเรียนรู้แบบย้อนกลับ; กระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ

Abstract

The objectives of this research were to 1) develop the lesson plan by Backward design with GPAS 5 Steps, 2) compare the analytical reading ability of students before and after learning, 3) study' satisfaction on the Backward design with GPAS 5 Steps. The samples were 29 students from grade 9 class 1 students at Boryangwittaya School in Sawang Arom district, Uthai Thani province, on 2nd semester, academic year 2022. Research instruments consist of lesson plan, analytical reading ability test, satisfaction questionnaire of students. The Statistics for data analysis were the mean, standard deviation and T-test Dependent. The results were as follow 1. The lesson plan of analytical reading ability by Backward design with GPAS 5 Steps development was the highest level ($\overline{X}$ = 4.47, S.D. = 0.43) 2. The analytical reading ability after learning by Backward design with GPAS 5 Steps after studying was higher than before learning with statistical significance at the level of 0.05 3. The satisfaction of students on learning management by Backward design with GPAS 5 Steps was the highest level ($\overline{X}$ = 4.64, S.D. = 0.49).
Keywords: Analytical reading ability; Backward design; GPAS 5 Steps

บทนำ (Introduction)

เนื่องจากโลกมีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารจนเรียกได้ว่าโลกนี้เกิดความเป็นพลเมืองดิจิทัล (Digital citizenship) เราจึงได้รับข้อมูลข่าวสารจำนวนมากมายที่เข้ามาอย่าง ไร้ระเบียบ รวดเร็ว ซึ่งอาจตรงกับความต้องการของเราบ้างไม่ตรงกับความต้องการบ้าง หรืออาจมีทั้งความจริง และความเท็จที่ต้องมีการกลั่นกรองใหม่ ดังนั้นจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จึงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ที่กว้างและลึกในหลากหลายเรื่องมีทักษะในการจำแนกแยกแยะข้อมูลที่น่าเชื่อถือและไม่น่าเชื่อถือได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีระบบการคิดที่ดีทั้งคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ และตัดสินใจอย่างสมเหตุสมผลหรือการคิดอย่างมีวิจารณญาณ รวมทั้งมีทักษะชีวิตที่จะชี้นำตนเอง สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมที่ดีมีทักษะในการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่น รวมทั้งมีจิตแห่งความเคารพ (Respectful mind) ตนเองและผู้อื่น รวมทั้งมีจิตแห่งจริยธรรม (Ethical mind) เพื่อความเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ

และของโลก (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2561) ซึ่งสอดคล้องกับ ชลธิชา หงส์เหม (2560) ที่ว่า สังคมปัจจุบันเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ประกอบกับความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีเพิ่มมากขึ้น การพัฒนาทางเทคโนโลยีเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว และเข้ามามีบทบาทต่อชีวิตมนุษย์ จนเรียกได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินชีวิต โดยเฉพาะความก้าวหน้าในการติดต่อสื่อสาร เพื่อที่จะรับรู้ข้อมูลข่าวสาร สำหรับเป็นแนวทางในการศึกษา การประกอบอาชีพหรือการพัฒนาสิ่งต่าง ๆ ในประเทศให้ก้าวหน้า การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาไทย จึงมีความสำคัญและจำเป็นต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพสังคมปัจจุบัน เพราะเราจำเป็นต้องใช้ภาษาไทยในการติดต่อสื่อสารและแสวงหาความรู้ที่ทันสมัย จากที่กล่าวมาข้างต้น ความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ จึงเป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 เป็นอย่างมาก ซึ่งหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้ให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์จากการอ่าน อีกทั้งยังมีความสำคัญกับสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันเป็นอย่างยิ่ง แต่ก็ยังพบว่า นักเรียนยังมีปัญหากับการวิเคราะห์จากการอ่าน เห็นได้จากผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O – NET) รายวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนบ่อยางวิทยา ซึ่งมีคะแนนเฉลียระดับโรงเรียน 51.12 เมื่อเทียบกับคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ 51.19 จะเห็นได้ว่า คะแนนเฉลี่ยของระดับโรงเรียนต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศอยู่ที่ 0.7 (โรงเรียนบ่อยางวิทยา, 2564) จากปัญหาดังกล่าว การอ่านเชิงวิเคราะห์จึงมีความสำคัญที่จะต้องได้รับการพัฒนา เนื่องจากจะทำให้นักเรียนสามารถพิจารณา คัดกรอง วิเคราะห์ หาข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น วิจารณ์ได้อย่างมีเหตุผล ตลอดจนนำไปปรับใช้กับการเรียนรู้และชีวิตประจำวัน

การเรียนรู้เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจากเดิมไปสู่พฤติกรรมจากเดิมไปสู่พฤติกรรมใหม่ที่ค่อนข้างถาวร และพฤติกรรมใหม่ที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากประสบการณ์หรือการฝึกฝน ในศตวรรษที่ 21 การเรียนรู้มิใช่เป็นการเรียนเฉพาะเนื้อหาสาระรายวิชา แต่เป็นการเรียนรู้ “ทักษะศตวรรษที่ 21” (21st century skills) ที่ผู้สอนต้องเป็นนักออกแบบการเรียนรู้และผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนเรียนรู้แบบลงมือกระทำ แล้วเกิดการเรียนรู้ขึ้นภายในใจและสมองของตนเอง (วัชรพล วิบูลยศริน, 2561)

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่สามารถพัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ข้างต้น พบว่า การออกแบบการเรียนรู้แบบย้อนกลับเป็นการออกแบบการเรียนรู้ที่นำผลลัพธ์หรือเป้าหมายของการเรียนรู้เป็นตัวตั้ง จากนั้นกำหนดหลักฐานหรือชิ้นงานเพื่อใช้เป็นตัวบ่งบอกว่าผู้เรียนมีความรู้และความสามารถตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ และออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้และแสดงความสามารถจนเกิดผลลัพธ์หรือเป้าหมาย ตลอดจนมีหลักฐานและชิ้นงานตามที่ได้กำหนดไว้ สอดคล้องกับ ประวิทย์ ประมาน (2554) ที่ว่า การออกแบบย้อนกลับเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มีมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมาย หรือกรอบทิศทางในการกำหนดเนื้อหา ทักษะ กระบวนการ การจัดกิจกรรมและการประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ บรรลุตามมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 หรือหลักสูตรอิงมาตรฐาน (Standards-Based

Curriculum) ของประเทศไทยในปัจจุบัน และการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่สามารถถักทอความรู้ ทักษะกระบวนการ และค่านิยมอย่างกลมกลืนในกระบวนการขั้นต่าง ๆ โดยไม่ติดกับเนื้อหาวิชาจึงสามารถนำไปใช้ได้กับทุกวิชาและการเรียนรู้ที่ต้องใช้ศาสตร์ต่าง ๆ มาสัมพันธ์กัน เมื่อนักเรียนมีความสนใจ ความถนัดด้านใดสามารถเริ่มจากคำถาม ข้อสงสัยของตนหรือของกลุ่ม แล้วแสวงหาข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ สังเคราะห์เป็นความรู้ที่เป็นหลักการแล้วนำหลักการที่ได้ไปประยุกต์ใช้สร้างผลงาน นวัตกรรมที่นำไปใช้ประโยชน์กับชุมชน มีการประเมินกำกับตนเอง ประเมินผลที่เป็นคุณค่าต่อสังคม รวมทั้งสิ่งที่ต้องพัฒนาต่อไป เกิดเป็นองค์ความรู้ที่เกิดจากการปฏิบัติในสภาพจริงของชุมชน แล้วจึงเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่พัฒนาสมรรถนะของนักเรียนซึ่งสามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงตนเองและสังคม ดังนั้น กระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) จึงเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่สามารถพัฒนาสมรรถนะเพื่อการเปลี่ยนแปลงตามทิศทางของการเรียนรู้ที่จะช่วยสร้างอนาคตที่ดี (คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมชูปถัมป์ และสถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ, ม.ป.พ.)

จะเห็นได้ว่า การออกแบบการเรียนรู้แบบย้อนกลับและการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) จะสามารถพัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ได้ เนื่องจาก เป็นการจัดการเรียนการสอนที่พัฒนานักเรียนอย่างเป็นขั้นเป็นตอน ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ตลอดจนได้สร้างชิ้นงานหรือนวัตกรรมจากการผสมผสานของกระบวนการทั้งสอง

ผู้วิจัยจึงมุ่งพัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ ด้วยการออกแบบการเรียนรู้แบบย้อนกลับร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงวิเคราะห์ ด้วยการออกแบบการเรียนรู้แบบย้อนกลับร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการออกแบบการเรียนรู้แบบย้อนกลับร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการออกแบบการเรียนรู้แบบย้อนกลับร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองแบบกลุ่มเดียวสอบก่อนและสอบหลัง (The one - group pretest-posttest design) ในการวัดความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงแบบแผนการวิจัย

ทดสอบก่อนเรียน	การจัดกระทำ	ทดสอบหลังเรียน
T1	X	T2

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 มี 5 ห้อง จำนวน 151 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 โรงเรียนบ่อยางวิทยา อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 29 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

1. แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยการออกแบบการเรียนรู้แบบย้อนกลับร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 5 แผนการเรียนรู้ จำนวน 10 คาบเรียน ดังนี้

1. การอ่านเชิงวิเคราะห์จากข่าว	จำนวน 2 คาบเรียน
2. การอ่านเชิงวิเคราะห์จากบทความ	จำนวน 2 คาบเรียน
3. การอ่านเชิงวิเคราะห์จากบทเพลง	จำนวน 2 คาบเรียน
4. การอ่านเชิงวิเคราะห์จากเรื่องเล่า ตำนาน	จำนวน 2 คาบเรียน
5. การอ่านเชิงวิเคราะห์จากวรรณคดี	จำนวน 2 คาบเรียน

โดยแผนการจัดการเรียนรู้ได้ผ่านการพิจารณาความเหมาะสมจากผู้เชียวชาญทั้ง 3 ท่าน เพื่อประเมินความถูกต้องของเนื้อหาสาระ ความเหมาะสมระหว่างเนื้อหาสาระกับจุดประสงค์การเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยใช้แบบประเมินชนิดมาตรประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ของลิเคิร์ท (Likert) ซึ่งมีระดับความเหมาะสมในภาพรวมมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.47, S.D. = 0.43)

2. แบบทดสอบวัดความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับการวิเคราะห์บทอ่านที่หลากหลาย ได้แก่ ข่าว บทความ บทเพลง เรื่องเล่า ตำนาน และวรรณคดีในบทเรียน

โดยแบบทดสอบได้ผ่านการตรวจสอบความตรงของเนื้อหา พิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.67 – 1 และนำไปทดลองใช้ (Try Out) เพื่อนำไปวิเคราะห์คุณภาพหาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบ มีค่าความยากง่ายตั้งแต่ 0.29 – 0.79 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.29 – 0.86 จากนั้นหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับโดยใช้สูตร KR – 20 ของคูเดอร์ – ริชาร์ดสัน (kuder - Richardson) มีค่าเท่ากับ 0.80

3. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการออกแบบการเรียนรู้แบบย้อนกลับร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นรูปแบบการวัดเป็นแบบใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert Scale) 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ ผ่านการตรวจสอบความถูกต้อง และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน โดยเลือกใช้ข้อที่มีค่า 0.5 ขึ้นไป ซึ่งแบบสอบถามความพึงพอใจมีค่า IOC เฉลี่ย 1.00

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ดังนี้ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) วิเคราะห์หาคุณภาพของเครื่องมือ โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ค่าความยาก (P) ค่าอำนาจจำแนก (r) หาค่าความเที่ยงด้วยสูตร KR20 และวิเคราะห์หาค่าสถิติทดสอบทีแบบไม่อิสระ (t-test Dependent*)*

ผลการวิจัย (Research Results)

ตอนที่ 1 ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ ด้วยการออกแบบการเรียนรู้แบบย้อนกลับร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์คุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลรวมการพิจารณาความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ ด้วยการออกแบบการเรียนรู้แบบย้อนกลับร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน

แผนการจัดการเรียนรู้	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1. การอ่านเชิงวิเคราะห์จากข่าว	4.83	0.40	มากที่สุด
2. การอ่านเชิงวิเคราะห์จากบทความ	4.67	0.46	มากที่สุด
3. การอ่านเชิงวิเคราะห์จากบทเพลง	4.77	0.40	มากที่สุด

4. การอ่านเชิงวิเคราะห์จากเรื่องเล่า ตำนาน	4.73	0.42	มากที่สุด
5. การอ่านเชิงวิเคราะห์จากวรรณคดี	4.71	0.46	มากที่สุด
ผลรวมการพิจารณาคุณภาพของแผน	**4.74**	**0.43**	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ ด้วยการออกแบบการเรียนรู้แบบย้อนกลับร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน มีผลรวมการพิจารณาความเหมาะระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.47, S.D. = 0.43)

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการออกแบบการเรียนรู้แบบย้อนกลับร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการออกแบบการเรียนรู้แบบย้อนกลับร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ดังนี้

การทดสอบ	n	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{D}$	$S.D._D$	t	Sig.
ก่อนเรียน	29	20	8.28	2.28	7.89	2.93	14.50*	.000
หลังเรียน	29	20	16.17	1.93				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า ความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังการจัดการเรียนรู้ด้วยการออกแบบการเรียนรู้แบบย้อนกลับร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 16.17 และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 1.93 สูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 8.28 และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 2.28 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการออกแบบการเรียนรู้แบบย้อนกลับร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.64 และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.49

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การวิจัยการพัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ ด้วยการออกแบบการเรียนรู้แบบย้อนกลับร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยอภิปรายผล ดังนี้

1. การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงวิเคราะห์ ด้วยการออกแบบการเรียนรู้แบบย้อนกลับร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากตารางพิจารณาความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน พบว่า มีผลรวมการพิจารณาความเหมาะระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) เท่ากับ 4.47 และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.43 ทั้งนี้เป็นเพราะผู้วิจัยจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยแบ่งเนื้อหาเป็นจำนวน 5 เรื่อง ได้แก่ การอ่านเชิงวิเคราะห์จากข่าว การอ่านเชิงวิเคราะห์จากบทความ การอ่านเชิงวิเคราะห์บทเพลง การอ่านเชิงวิเคราะห์จากเรื่องเล่า ตำนาน และการอ่านเชิงวิเคราะห์จากวรรณคดีในบทเรียน จำนวน 10 ชั่วโมง ซึ่งแผนการจัดการเรียนรู้ได้สร้างขึ้นอย่างมีกระบวนการสร้างโดยการศึกษามาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลางจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของโรงเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้รับการตรวจสอบ ปรับปรุง แก้ไข จากอาจารย์ที่ปรึกษา และผ่านการพิจารณาความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ก่อนนำไปใช้จริง ซึ่งดำเนินการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ตามขั้นตอนการออกแบบการเรียนรู้แบบย้อนกลับร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) โดยขั้นตอนการออกแบบการเรียนรู้แบบย้อนกลับเป็นผลที่เกิดจากการวางแผนอย่างเป็นลำดับขั้นตอน ซึ่งแต่ละขั้นตอนจะต้องมีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกัน ดังนี้ 1) กำหนดเป้าหมาย ความรู้ ความสามารถที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนหรือระบุสิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนพึงรู้และปฏิบัติ 2) กำหนดหลักฐาน ชิ้นงาน หรือนวัตกรรมที่สะท้อนถึงความรู้ความสามารถ หรือสิ่งที่ต้องการตามเป้าหมายของขั้นตอนที่ 1 และ 3) วางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยกำหนดกิจกรรมให้เหมาะสมกับผู้เรียน ซึ่งกิจกรรมจะต้องส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้เรียนได้แสดงออกหรือกระทำตามเป้าหมายในขั้นตอนที่ 1 และหลักฐาน ชิ้นงาน หรือนวัตกรรมในขั้นตอนที่ 2 ที่ได้กำหนดไว้ และกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) เป็นกระบวนการที่ส่งเสริมและพัฒนาให้มีกระบวนการคิดขั้นสูง ผ่านกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจนได้มาซึ่งชิ้นงานหรือนวัตกรรมของผู้เรียน ที่มีคุณค่าและประโยชน์ต่อชุมชน สังคม และประเทศ ตามที่สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.) (2564) ได้พัฒนาไว้เป็นขั้นตอน 5 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นสังเกต รวบรวมข้อมูล ขั้นที่ 2 ขั้นคิดวิเคราะห์และสรุปความรู้ ขั้นที่ 3 ขั้นปฏิบัติและสรุปความรู้หลังการปฏิบัติ ขั้นที่ 4 ขั้นสื่อสารและนำเสนอ และขั้นที่ 5 ขั้นประเมินเพื่อเพิ่มคุณค่าบริการสังคมและจิตสาธารณะ

2. ความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการออกแบบการเรียนรู้แบบย้อนกลับร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า นักเรียนมีคะแนนหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย ข้อที่ 1 คือ นักเรียนมีความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์หลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ด้วยการออกแบบการเรียนรู้แบบย้อนกลับร่วมกับการจัดการเรียนรู้

แบบ GPAS 5 Steps ทั้งนี้เป็นเพราะว่า นักเรียนได้รับการพัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ด้วยการออกแบบการเรียนรู้แบบย้อนกลับร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) ซึ่งการออกแบบการเรียนรู้แบบย้อนกลับ เป็นการออกแบบการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ซึ่งตอบสนองความต้องการและความแต่กต่างของนักเรียน มีการวัดและประเมินผลที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงมาตรฐานการเรียนรู้และประเมินผลตามสภาพจริงของนักเรียน และกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มีลำดับขั้นตอนที่ชัดเจน สามารถปรับใช้กับกิจกรรมทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งสามารถพัฒนาและส่งเสริมกระบวนการคิดของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี เนื่องจากมีขั้นตอนที่ให้ผู้เรียนได้กล้าคิด ลงมือทำ และสร้างสรรค์ชิ้นงานหรือนวัตกรรมเป็นของตนเอง ทำให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ กัลญารัตน์ เทพบุตร (2561) ได้ทำงานวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้ด้วยการสอนแบบย้อนกลับร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามเพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์ในรายวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยการสอนแบบย้อนกลับร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม มีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้ด้วยการสอนแบบย้อนกลับร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ นักเรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้น มีความอยากรู้อยากเห็น และมองการทำกิจกรรมต่าง ๆ เป็นเรื่องที่ท้าทายความสามารถ และสอดคล้องกับคุณลักษณะที่ดีของการออกแบบแผนการจัดเรียนรู้ โดยเริ่มจากการทำผลการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่นักเรียนมีโอกาสปฏิสัมพันธ์และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ฝึกฝนทักษะต่าง ๆ ได้อย่างต่อเนื่อง โดยใช้เครื่องมือวัดผลประเมินผลตามสภาพจริงที่หลากหลายสอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่ระบุไว้ ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปและอภิปราย ทำให้นักเรียนทราบถึงผลการปฏิบัติงานของตน และสามารถปรับปรุงแก้ไขสิ่งที่บกพร่องได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งเป็นวิธีการเสริมแรงทางบวกให้กับนักเรียนได้เป็นอย่างดี จึงทำให้นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยการสอนแบบย้อนกลับร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามมีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ คะนึงนิตย์ ดีพันธ์ (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลการใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ GPAS ที่มีต่อความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรี ผลวิจัยพบว่า นักเรียนมีความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้แบบ GPAS เป็นวิธีสอนที่ส่งเสริมให้นักเรียนคิดอย่างเป็นระบบ มีเหตุผล รู้จักค้นคว้าหาคำตอบที่อยู่บนหลังทางวิทยาศาสตร์ เป็นการส่งเสริมการคิดตามกระบวนการด้วยตัวนักเรียนเอง ผู้เรียนจะได้อ่านและใช้ความคิดไตร่ตรอง

ตั้งคำถาม รวบรวมข้อมูลอย่างหลากหลาย เลือกข้อมูลที่สำคัญ และตอบคำถามในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล ทั้งยังใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์ ประเมินค่า เรื่องราวที่ปรากฏในบทอ่าน ทำให้นักเรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจเนื้อหาของบทอ่านอย่างลึกซึ้ง

3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการออกแบบการเรียนรู้แบบย้อนกลับร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ จำนวน 10 ข้อ พบว่า โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.64 และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.49 ทั้งนี้เป็นเพราะว่า การออกแบบการเรียนรู้แบบย้อนกลับร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) เป็นกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งตอบสนองความต้องการและความแต่กต่างของนักเรียน มีขั้นตอนที่ให้ผู้เรียนได้กล้าคิด ลงมือทำ และสร้างสรรค์ชิ้นงานหรือนวัตกรรมเป็นของตนเอง ทำให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรพรรณ ศรีหาวงศ์ (2562) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ GPAS ผลวิจัยพบว่า ในภาพรวมนักเรียนมีระดับความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ GPAS อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 3.80 และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 1.02

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการออกแบบการเรียนรู้แบบย้อนกลับร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) ผู้สอนควรโดยเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้เท่า ๆ กัน ให้นักเรียนได้กล้าคิด ลงมือทำ และสร้างสรรค์ชิ้นงานหรือนวัตกรรมเป็นของตนเอง ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง ผู้สอนควรให้คำแนะนำและคอยกระตุ้นนักเรียนกลุ่มอ่อนอย่างสม่ำเสมอ เนื่องจากเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมด้วยตนเองเป็นหลัก ผู้สอนเป็นผู้คอยให้คำแนะนำ

1.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการออกแบบการเรียนรู้แบบย้อนกลับร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) ผู้สอนควรแจ้งผลการปฏิบัติงานของนักเรียนรายบุคคลและรายกลุ่ม เพื่อเป็นการเสริมแรงทางบวกให้นักเรียนเกิดความสนใจและสร้างความพึงพอใจในการปฏิบัติงานตลอดจนเสร็จสิ้นกิจกรรมการเรียนรู้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 จากผลการวิจัย พบว่า การออกแบบการเรียนรู้แบบย้อนกลับร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) สามารถพัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ได้ ดังนั้น จึงควรนำการออกแบบการเรียนรู้แบบย้อนกลับและการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) ไปใช้เพื่อพัฒนา

ความสามารถการอ่านด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการอ่านเชิงวิเคราะห์ เช่น การอ่านจับใจความสำคัญ การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และการอ่านเพื่อประเมินค่า

2.2 ควรวิจัยเพื่อศึกษาการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) ร่วมกับวิธีหรือเทคนิคการเรียนรู้อื่น ๆ เช่น การตั้งคำถาม แผนภาพความคิด ผังกราฟฟิก ที่สนับสนุนและส่งเสริมกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์

เอกสารอ้างอิง (References)

กัลญารัตน์ เทพบุตร. (2561*). การจัดการเรียนรู้ด้วยการสอนแบบย้อนกลับร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามเพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์ในรายวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.* วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยบูรพา.

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมชูปถัมป์ และสถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ. (ม.ป.พ.). *การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ยกระดับคุณภาพการเรียนรู้แบบ Active Learning ตามแนวคิด GPAS 5 Steps เพื่อพัฒนาพุทธิปัญญาและสมรรถนะในศตวรรษที่ 21 ขับเคลื่อนสู่ไทยแลนด์ 4.0. กรุงเทพฯ*: บริษัทพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.) จำกัด.

คะนึงนิตย์ ดีพันธ์. (2561). *ผลการใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ GPAS ที่มีต่อความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรี*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ชลธิดา หงส์เหม. (2560). *การพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2561). *80 นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. พิมพ์ครั้งที่ 8. นนทบุรี: พี บาลานซ์ดีไซด์แอนปริ้นติ้ง.

ประวิทย์ ประมาน. (2554). *การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้พลศึกษา ตามแนวคิดกระบวนการออกแบบย้อนกลับ*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพละศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและการสอน. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พรพรรณ ศรีหาวงศ์. (2562). *การพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ GPAS*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

โรงเรียนบ่อยางวิทยา. (2564). *รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา ปีการศึกษา 2564*. อุทัยธานี: โรงเรียนบ่อยางวิทยา.

วัชรพล วิบูลยศริน. (2561). *วิธีวิทยาการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย.* กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย.

สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.). (2564). *เอกสารการอบรมการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning สู่การสร้างนวัตกรรม ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ GPAS 5 Steps กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ*: บริษัทพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.) จำกัด.

การบริหารจัดการสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3

School Management to Opinion of Teacher Efficiency Promotion Network Special Education Center Network Group 3

ปิยวรรณ สร้อยวรากุล[1] นวรัตน์ ไวชมภู[2]
Piyawan Soiwalakul, Navarat Waichompu

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาการบริหารจัดการสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์ฯ เขตการศึกษา 3 2) เพื่อเปรียบเทียบการบริหารจัดการสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์ฯ เขตการศึกษา 3 จำแนกตามเพศ อายุและประสบการณ์การทำงาน 3) เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะการบริหารจัดการสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์ฯ เขตการศึกษา 3 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพ ศูนย์ฯ เขตการศึกษา 3 จำนวน 136 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์ฯ เขตการศึกษา 3 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามเพศ ภาพรวมและรายด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำแนกตามอายุ ภาพรวมไม่มีความแตกต่าง และจำแนกตามประสบการณ์ทำงานของครู ภาพรวมไม่มีความแตกต่าง ในส่วนข้อเสนอแนะ พบว่า ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูในสถานศึกษามีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์ทั้งในและนอกสถานศึกษา และผู้บริหารควรจัดหาบุคลากรที่มีความรู้เฉพาะด้านมาปฏิบัติหน้าที่เฉพาะเพื่อลดภาระที่จำเป็นของครูผู้สอน

คำสำคัญ (Keywords): การบริหารจัดการสถานศึกษา

Received: 2023-05-05 **Revised**: 2023-06-28 **Accepted**: 2023-06-29

[1] หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาคณะศึกษาศาสตรและศิลปศาสตร มหาวิทยาลัยหาดใหญ Master of Education Program in Educational Administration, Faculty of Education and Liberal Arts, Hatyai University. Corresponding Author e-mail: suleela.sar024@hu.ac.th

[2] คณะศึกษาศาสตรและศิลปศาสตร มหาวิทยาลัยหาดใหญ Master of Education Program in Educational Administration, Faculty of Education and Liberal Arts, Hatyai University

Abstract

This research Objectives: 1) to study school management to opinion of teacher efficiency promotion network special education center network group 3. 2) To compare the school management to opinion of teacher efficiency promotion network special education center network group 3 classify gender, age and work experience. 3) To study suggestions to opinion of teacher efficiency promotion network special education center network group 3. The samples were the teacher of efficiency promotion network special education center network group 3 was 136. The research instrument were questionnaires,. Statistics used in data analysis were percentage, mean, and standard deviation. The research results were School management to opinion of teacher efficiency promotion network special education center network group 3 was at a high level in overall and individual aspects. Classified by gender in overall and individual aspects the difference was statistically significant at the .01 level. Classified by age in overall no difference. And classified by work experience in overall no difference. Recommendations namely, administrators should encourage teachers in educational institutions to exchange knowledge and experiences both inside and outside educational institutions. And administrators should recruit personnel with specialized knowledge to perform specific duties to reduce the necessary burden on teachers.

Keywords: School management

บทนำ (Introduction)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทในการกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาของชาติ ได้มุ่งให้การจัดระบบการบริหารและการจัดการศึกษาของประเทศ กระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยในมาตรา 39 ระบุว่า ให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา การกระจายอำนาจดังกล่าวจะทำให้สถานศึกษามีความคล่องตัว มีอิสระในการบริหารจัดการตามหลักการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management : SBM) ซึ่งจะเป็นการสร้างรากฐานและความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ ได้มาตรฐาน และสามารถพัฒนาอย่างต่อเนื่องที่สำคัญพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 35 ได้กำหนดให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานเฉพาะที่เป็นโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษามีฐานะเป็น "นิติบุคคล" เพื่อรองรับและสนับสนุนหลักการดังกล่าวให้มีความเป็นรูปธรรม โดยสถานศึกษาที่เป็นองค์กรนิติบุคคลตามนัยของกฎหมายดังกล่าวสามารถกระทำกิจการต่างๆ ได้ด้วยตนเองภายใน

กรอบวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถานศึกษา และมีสิทธิและหน้าที่ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และกฎหมายอื่นที่กำหนดสิทธิและหน้าที่ของสถานศึกษาไว้เป็นการเฉพาะ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างและการบริหารจัดการในกระทรวงศึกษาธิการเพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งให้มีการจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาของไทย ให้มีเอกภาพเชิงนโยบายและมีความหลากหลายในทางปฏิบัติมีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการสู่สถานศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ในรูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลโดยยึดหลักการบริหารจัดการ โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School–Based Management : SBM) ที่บูรณาการความต้องการของผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่น และสถานศึกษา ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ กำหนดระเบียบบริหารราชการ พ.ศ. 2546 ในรูปคณะกรรมการบริหารโรงเรียนประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน และครูหัวหน้างานทั้ง 4 ฝ่าย คือ หัวหน้างานวิชาการ หัวหน้างานงบประมาณ หัวหน้างานบุคคล และหัวหน้างานบริหารทั่วไปทั้งกำหนดให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษาแต่ละสถานศึกษา เพื่อทำหน้าที่กำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) โดยการปรับเปลี่ยนระบบการบริหารและการจัดการศึกษาดังกล่าว มีวัตถุประสงค์เพื่อให้สถานศึกษามีความเป็นอิสระและคล่องตัวในการบริหารจัดการ โดยตนเอง สามารถวางแผนการบริหารจัดการสถานศึกษาได้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน สามารถแก้ปัญหาในการจัดสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสมและรวดเร็ว ที่สำคัญยังเป็นการสร้างจิตสำนึกให้ชุมชนเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและมีส่วนร่วมตัดสินใจในกิจกรรมของสถานศึกยาในรูปแบบต่างๆเพื่อให้เกิดคุณภาพการศึกษาและยกระดับคุณภาพประชากรให้สูงขึ้นการบริหาร ในลักษณะดังกล่าวทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านการบริหารและการจัดการศึกษาภายในสถานศึกษาอย่างมากมาย ทั้งหลักการ แนวคิด ภารกิจ กลยุทธ์ รูปแบบการตัดสินใจสั่งการ รูปแบบภาวะผู้นำ การใช้อำนาจ การใช้ทรัพยากร เทคนิคการบริหารจัดการฯลฯ เพราะโรงเรียนหรือสถานศึกษาจะต้องบริหารจัดการด้วยตนเองมากที่สุด และการจัดการศึกษาจะบรรลุเจตนารมณ์ดังกล่าวจำเป็นต้องอาศัยระบบการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ และกลไกของการจัดการศึกษาที่อยู่ใกล้ชิดผู้เรียนมากที่สุดและเป็นกลไกที่สำคัญที่สุดคือสถานศึกษาซึ่งมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบสูงสุดในสถานศึกษา และเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการเปลี่ยนแปลงกระบวนการบริหารจัดการในสถานศึกษา

กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 ประกอบด้วยศูนย์การศึกษาพิเศษทั้งสิ้น 5 จังหวัด ได้แก่ ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดชุมพร ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานี ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดนครศรีธรรมราช ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดพัทลุงและศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 จังหวัดสงขลา มีบทบาทหน้าที่เป็นศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention) ฟื้นฟู เตรียมความพร้อมเด็กพิการทุกประเภท เพื่อการส่งต่อไปยังโรงเรียนหรือสถานบริการที่

เหมาะสมกับเด็ก อีกทั้งบริการวิชาการ บริการและความช่วยเหลืออื่นๆ ถึงแม้ว่ากลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 ทั้ง 5 ศูนย์การศึกษาพิเศษจะมีการแบ่งโครงสร้างการบริหารทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปที่เหมือนกัน แต่ยังมีปัจจัยอื่นๆที่ส่งผลให้เกิดความแตกต่างในด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา เช่น การขาดแคลนครูที่มีความรู้เฉพาะด้าน ขาดครูที่มีประสบการณ์ในการดูแลเด็กพิการ อัตรากำลังของครูที่ไม่เพียงพอ งบประมาณไม่เพียงพอในการบริหารจัดการ และสถานที่ไม่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน

จากเหตุผลดังกล่าว ในฐานะที่ผู้วิจัย เป็นบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดพัทลุง ตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารจัดการสถานศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของกระทรวงศึกษาธิการทั้ง 4 ด้าน จึงได้ศึกษาการบริหารจัดการสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 งานวิจัยฉบับนี้จะทำให้ได้ทราบถึงข้อมูลที่เป็นประโยชน์และแนวทางพื้นฐาน ในการบริหารจัดการสถานศึกษาของเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 เกิดการแก้ไขปัญหาได้ตรงจุด ทำให้การบริการจัดการสถานศึกษามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1.เพื่อศึกษาการบริหารจัดการสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3

2.เพื่อเปรียบเทียบการบริหารจัดการสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 จำแนกตามเพศ อายุ และประสบการณ์การทำงาน

3.เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะการบริหารจัดการสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

วิธีการดำเนินการวิจัยฉบับนี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้การวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 210 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้การวิจัยครั้งนี้ คือ ครูในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 ปี

การศึกษา 2565 โดยผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 136 คน หลังจากนั้นทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ด้วยการจับสลากแบบไม่ใส่คืน (Sampling without Replacement) ตามเกณฑ์สัดส่วนกับครูในแต่ละสถานศึกษาทั้ง 5 สถานศึกษาในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามการบริหารจัดการสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 โดยนำเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ขอคำแนะนำและตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของข้อคำถามจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.80 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปเก็บข้อมูล (Try-Out) จำนวน 30 ชุด แล้วนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) ของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ เท่ากับ 0.90

การรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยติดต่อขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากครู เครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3

2. ผู้วิจัยส่งหนังสือขอเก็บข้อมูลไปยังผู้อำนวยการสถานศึกษาเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 พร้อมแนบ QR code แบบสอบถามถึงครู ศูนย์การศึกษาพิเศษ เครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 136 ฉบับ โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลผ่าน google form ได้รับแบบสอบถามคืนจำนวน 136 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามผ่าน google form เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหาค่าความถี่และร้อยละ

2. วิเคราะห์ระดับการบริหารจัดการสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู โดยการวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยผู้วิจัย

ทำการทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้สถิติ t-test และ F-test เมื่อพบความแตกต่างใช้วิธีการทดสอบความแตกต่างรายคู่ตามวิธีของเชฟเฟ่ (Scheffe' method)

ผลการวิจัย (Research Results)

1. การบริหารจัดการสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.47, SD = 0.56) โดยค่าเฉลี่ยการบริหารจัดการสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู ได้แก่ ด้านงานวิชาการ ($\overline{X}$ = 4.52, SD = 0.51) รองลงมา คือ ด้านงานงบประมาณ ($\overline{X}$ = 4.49, SD = 0.47) ด้านการบริหารงานบุคคล ($\overline{X}$ = 4.46, SD = 0.61) ตามลำดับ และด้านบริหารงานทั่วไป ($\overline{X}$ = 4.41, SD = 0.64)

2. การบริหารจัดการสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 จำแนกตามเพศ อายุและประสบการณ์ทำงาน มีความแตกต่างกัน ผลการเปรียบเทียบ จำแนกตามอายุ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้วยวิธี Scheffe พบว่า มีความแตกต่าง จำนวน 4 คู่ ได้แก่ 1) ครูอายุ 20 – 30 ปี กับ ครูอายุ 31 – 40 ปี 2) ครูอายุ 20 – 30 ปี กับ ครูอายุ 51 – 60 ปี 3) ครูอายุ 31 – 40 ปี กับ ครูอายุ 41 – 50 ปี 4) ครูอายุ 31 – 40 ปี กับ ครูอายุ 51 – 60 ปี ผลการเปรียบเทียบ จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน พบว่า มีความแตกต่าง จำนวน 1 คู่ ด้านงานงบประมาณ พบว่า มีคู่ที่แตกต่าง คือ ครูที่มีประสบการณ์การทำงาน 5 - 10 ปี กับ 10 ปีขึ้นไป

3. ข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 พบว่า ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูในสถานศึกษามีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์ทั้งในและนอกสถานศึกษา และผู้บริหารควรจัดหาบุคลากรที่มีความรู้เฉพาะด้านมาปฏิบัติหน้าที่เฉพาะเพื่อลดภาระที่จำเป็นของครูผู้สอน

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ศึกษาการบริหารจัดการสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3

ผลการศึกษาการบริหารจัดการสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 ทั้ง ด้าน ได้แก่ ด้านงานวิชาการ ด้านงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านบริหารงานทั่วไป พบว่าใน

ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนรวมทั้งฝ่ายบริหารของโรงเรียนมอบหมายงานให้ครูปฏิบัติหน้าที่ได้ตรงกับความรู้ความสามารถและความถนัดของแต่ละคนสนับสนุนส่งเสริมให้ครูสามารถปฏิบัติงานจนประสบความสำเร็จ ส่งผลให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง ส่งเสริมให้ครูมีการศึกษาหาความรู้ มีการจัดอบรมต่างๆ จึงเกิดความพึงพอใจและภาคภูมิใจในตนเองสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรสวรรค์ โทแก้ว (2562) ได้ศึกษาเจตคติของครูมีต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มบางพลี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 พบว่า เจตคติของครูมีต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มบางพลี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

เปรียบเทียบการบริหารจัดการสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 **จำแนกตามเพศ อายุและประสบการณ์การทำงาน**

ครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการการบริหารจัดการสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 ภาพรวม ไม่มีความแตกต่าง เนื่องจากการการบริหารจัดการสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 มีการวางแผนการใช้หลักสูตรและนำหลักสูตรไปใช้อย่างเหมาะสม มีการวางแผนการสอนที่ตรงตามความต้องการของผู้เรียนมีการนิเทศติดตามและประเมินผลการทำงานอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ หากพิจารณารายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งสอดคล้องกับ ศศินันท์ ฮะสม (2563) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สมุทรสาคร สมุทรสงคราม เมื่อจำแนกตามเพศโดยรวมพบว่า เพศชายกับเพศหญิงมีระดับปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยเพศชายมีระดับปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานมากกว่าเพศหญิง และอาจเนื่องมาจากเพศชายซึ่งมีจำนวนน้อยกว่าในโรงเรียนมีโอกาสได้รับมอบหมายงานมากกว่าเพศหญิง จึงทำให้สามารถปฏิบัติงานได้หลากหลายและไม่จำเจ

ครูที่มีอายุต่างกัน คิดเห็นต่อการการบริหารจัดการสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 ภาพรวมไม่มีความแตกต่าง หากพิจารณารายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 เนื่องจากครูที่มีอายุมากกว่ามักจะมีตำแหน่งงานและเงินเดือนที่สูงกว่า และลงตัวกับปริมาณงานที่ได้รับมอบหมาย ในทางตรงกันข้ามครูที่มีอายุน้อยมักมีตำแหน่งงานและเงินเดือนที่ต่ำกว่าและได้รับมอบหมายปริมาณงานที่มากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับ ปวิชญา ผมงาม (2564) ได้วิจัยเรื่องความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนเมืองบางปู จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการเขต 1 เมื่อจำแนกตามอายุ พบว่า ในภาพรวมไม่มีความแตกต่าง เมื่อพิจารณารายด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

ครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการการบริหารจัดการสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 ภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนส่วนใหญ่มักให้ความสำคัญหรือขอความคิดเห็นในเรื่องต่างๆจากครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่าข้าราชการที่มีประสบการณ์ทำงานน้อย ซึ่งสอดคล้องกับ จรูญ บุญธรรม (2564) ได้ศึกษาเรื่องความพึงพอใจของครูต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายนครธัญญะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

ข้อเสนอแนะการบริหารจัดการสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3

ด้านงานวิชาการ

จากการศึกษาการบริหารจัดการสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 พบว่าการส่งเสริมให้ครูมีการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงอย่างหลากหลาย มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในด้านงานวิชาการ ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูมีการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงของนักเรียนเพื่อค้นหาปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างแท้จริง และส่งเสริมให้ครูมีการประเมินผลการเรียนรู้อย่างหลากหลาย เช่น การสังเกตพฤติกรรม การสัมภาษณ์ผู้ปกครอง เป็นต้น

ด้านงานงบประมาณ

จากการศึกษาการบริหารจัดการสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 พบว่าการจัดทำรายงานการเงินและงบการเงินมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในด้านงานงบประมาณ ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูทุกคนในหน่วยงานให้มีความรู้ความเข้าใจงานงบประมาณการเงินและบัญชี เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานด้านการวางแผน การจัดหาและการใช้งบประมาณให้มีความถูกต้องและเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

ด้านการบริหารงานบุคคล

จากการศึกษาการบริหารจัดการสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 พบว่าการเห็นใจและให้กำลังใจ เมื่อครูประสบปัญหาต่างๆมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในด้านการบริหารงานบุคคล ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูมีกิจกรรมต่างๆเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ในการปฏิบัติงาน และควรส่งเสริมให้เพื่อนร่วมงานส่งแรงเสริมแก่ครูที่ประสบปัญหาด้วยความจริงใจรวมทั้งหาแนวทางการช่วยเหลือ

ด้านบริหารงานทั่วไป

จากการศึกษาการบริหารจัดการสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 พบว่าการปรับปรุง

พัฒนาสถานศึกษาและกระบวนการปฏิบัติงานให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในด้านบริหารงานทั่วไป ผู้บริหารควรส่งเสริมให้มีการพัฒนาสถานศึกษาอย่างรอบด้านทั้งจัดหาบุคลากรที่มีคุณภาพ การจัดหาอุปกรณ์ทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมาพัฒนาระบบระบบงานสารสนเทศของสถานศึกษาให้มีความเหมาะสมรวมทั้งพัฒนาอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้มีประโยชน์ต่อการเรียนรู้และใช้งานอย่างคุ้มค่า

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ครูมีอิสระในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย และให้ครูมีส่วนร่วมในการเสนอแนะความคิดเห็นในการปฏิบัติงานเพื่อให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้

2. ผู้บริหารควรปรับปรุงสภาพแวดล้อมทั้งภายนอกและภายในสถานศึกษาให้เหมาะสม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. ผู้บริหารควรสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างครู บุคลากรทุกตำแหน่งเพื่อเป็นการสร้างบรรยากาศที่ดีในการปฏิบัติงาน

4. ผู้บริหารควรเพิ่มขวัญและกำลังใจในการทำงาน เพื่อเป็นการสนับสนุนให้ครูปฏิบัติตามเป้าหมายที่วางไว้และสร้างทัศนคติที่ดีในการปฏิบัติงาน

5. ผู้บริหารควรเป็นผู้นำทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อเป็นแรงกระตุ้นให้ครูและบุคลากรต้องการพัฒนาตนเองเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาการจัดการศึกษาต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน หรือคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีต่อการบริหารจัดการสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 เพื่อที่จะได้ผลการวิจัยที่ครอบคลุมมากขึ้น

2. ควรมีการศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลการบริหารจัดการสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถานศึกษามากยิ่งขึ้น

3. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการบริหารจัดการสถานศึกษาของกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาต่างๆ

4. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3

เอกสารอ้างอิง (References)

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล.* กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *คู่มือการปฏิบัติงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา.* กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). *หลักสูตรพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลง เพื่อรองรับการกระจายอำนาจสำหรับผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา.* นครปฐม:สถาบันพัฒนาครูคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา.

จิตรจรูญ ทรงวิทยา. (2562). *ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา.* มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

จรูญ บุญธรรม. (2564). *ความพึงพอใจของครูต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายนครธัญญะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2.* มหาวิทยาลัยปทุมธานี

ปวิชญา ผมงาม. (2564). *ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนเมืองบางปู จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1.* มหาวิทยาลัยบูรพา.

พรสวรรค์ โทแก้ว. (2562).*การศึกษาเจตคติของครูมีต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มบางพลี1สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2.* มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี.

ศศินันท์ ฮะสม. (2563). *ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สมุทรสาคร สมุทรสงคราม.* มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพัทลุง. (2564). *บทบาทหน้าที่ของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดพัทลุง 2564.* พัทลุง

ผลของโปรแกรมฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้แบบกระตือรือร้นร่วมกับการโค้ช ที่มีต่อความรู้และความสามารถในการสร้างแบบฝึกทักษะของนักศึกษาครู

The Effects of a Training Program of Active Learning with Coaching Towards Knowledge and Instructional Exercises Abilities of Students Teacher

เจษฎา บุญมาโฮม[1] ปราณี สีนาค[2]
Jesada Boonmahome, Pranee Seenak

บทคัดย่อ (Introduction)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบความรู้การสร้างแบบฝึกทักษะของนักศึกษาก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้แบบกระตือรือร้นร่วมกับการโค้ชและหลังกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 2) เปรียบเทียบความสามารถในการสร้างแบบฝึกทักษะของนักศึกษาหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้แบบกระตือรือร้นร่วมกับการโค้ชกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และ 3) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้จากแบบฝึกทักษะของนักศึกษากับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม จำนวน 16 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) โปรแกรมฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้แบบกระตือรือร้นร่วมกับการโค้ช 2) แบบทดสอบความรู้การสร้างแบบฝึกทักษะ และ 3) แบบประเมินความสามารถในการสร้างแบบฝึกทักษะ ที่สร้างโดยผู้วิจัย สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบที ผลการวิจัยพบว่า 1) ความรู้การสร้างแบบฝึกทักษะของนักศึกษาหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้แบบกระตือรือร้นร่วมกับการโค้ชสูงกว่าก่อนการอบรม และสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 2) ความสามารถในการสร้างแบบฝึกทักษะของนักศึกษาหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้แบบกระตือรือร้นร่วมกับการโค้ช สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) นักเรียนที่เรียนด้วยสื่อแบบฝึกทักษะที่นักศึกษาสร้างขึ้นมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ร้อยละ 70

Received: 2023-05-07 **Revised**: 2023-06-30 **Accepted**: 2023-07-03

[1] หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
Graduate Diploma Program in Teaching Profession Nakhon Pathom Rajabhat University.
Corresponding Author e-mail: krutonpsy@gmail.com

[2] หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
Graduate Diploma Program in Teaching Profession Nakhon Pathom Rajabhat University.

คำสำคัญ (Keywords): โปรแกรมฝึกอบรม; การโค้ช; แบบฝึกทักษะ

ABSTRACT

This research aimed to compare the students' skills training knowledge before and after participating in the active learning concept training program with coaching and after the set criteria and student skill exercises with specified criteria. The sample group used in the research was 16 students from the Graduate Diploma Program in Teaching Profession: Nakhon Pathom Rajabhat University by simple randomization. The research instruments were: 1) a training program based on active learning combined with coaching, 2) a skill-building knowledge test, and 3) a skill-building ability assessment questionnaire, which the researcher created. The data were statistically analyzed using percentages, arithmetic mean, standard deviation, and t-tests. The results of the study were as follows: 1) The students' knowledge of creating skill exercises after participating in the training program based on active learning combined with coaching was higher than before and higher than the criterion (80 %) at.05 levels of significance. 2) The ability to create practice skills for students after participating in the training program based on active learning with coaching was significantly higher than the criterion (80 %) at a .05 level of significance. and 3) The students who studied with the student-created skills practice media had learning achievement higher than the set criteria at 70%.

Keywords: Training Program; Coaching; Exercises

บทนำ (Introduction)

ความสำเร็จของการจัดการเรียนรู้เกิดขึ้นจากปัจจัยสำคัญหลายประการ โดยปัจจัยหลักคือครูผู้สอน แต่หากครูผู้มีศักยภาพในการจัดการเรียนรู้ในมิติต่าง ๆ โดยเฉพาะการใช้สื่อการเรียนรู้จะทำให้การจัดการเรียนรู้ประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น โดยชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2561: 23) ได้กล่าวว่าสื่อการเรียนรู้เป็นวัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการ มีความสำคัญช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ สื่อการเรียนรู้มีความจำเป็นที่สำคัญคือ ความทัดเทียมในด้านการศึกษาใช้เป็นสื่อกลางให้ผู้สอนส่งเสริมหรือถ่ายทอดความรู้ สอดคล้องกับแนวคิดของ ยศระวี วายทองคำ และคณะ (2563: 116) ที่นำเสนอว่าสื่อการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจไม่รู้สึกเบื่อหน่ายการเรียนทำให้เข้าใจและจดจำเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น ส่งผลให้การเรียนรู้ของผู้เรียนมีประสิทธิภาพ

สื่อการเรียนรู้ในปัจจุบันมุ่งเน้นสื่อประเภทเทคโนโลยีและสื่อสังคมออนไลน์เพื่อให้สอดคล้องกับยุคสมัยของการเปลี่ยนแปลง แต่จากการสำรวจการใช้สื่อของครูในจังหวัดนครปฐม ของจิตติรัตน์ แสงเลิศอุทัย (2556: 41) พบว่า ครูส่วนใหญ่ใช้สื่อพื้นฐานในการจัดการเรียนรู้ เพราะ

เทคโนโลยีไม่เอื้อต่อการดำเนินการ ส่วนปัญหาหลักของครูคือการสร้างสื่อซึ่งมีสาเหตุสำคัญคือเพราะไม่มีเวลา ขาดความรู้ ประสบการณ์ และงบประมาณสนับสนุน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของกรรณิการ์ แก่นเกษ และวราพร เอราวรรณ์ (2563: 86-88) ที่พบว่า ครูผู้สอนมีปัญหาการสร้างนวัตกรรม โดยแนวทางการแก้ไขปัญหาควรใช้สื่อที่หาได้ง่ายและเรียนรู้เกี่ยวกับการพัฒนาสื่อเพราะสื่อการเรียนรู้จะทำให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจต่อสิ่งเร้ากระตุ้นการแสดงพฤติกรรม สอดคล้องกับแนวคิดของอาภรณ์ ชุนดี (2562: 64) และศักรินทร์ ชนประชา (2562: 159-161) ที่นำเสนอว่า สื่อการเรียนรู้พื้นฐานยังมีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้ เพราะสื่อการเรียนรู้ประเภทเทคโนโลยีและสื่อออนไลน์ไม่สามารถใช้ได้ในทุกพื้นที่ นั่นคือ สื่อพื้นฐานยังมีความสำคัญ จำเป็น และมีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้ในโลกปัจจุบัน

แบบฝึกทักษะหรือแบบฝึกเป็นสื่อการเรียนรู้ที่ครูผู้สอนจัดเตรียมขึ้นเพื่อพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยมีส่วนประกอบสำคัญ 3 ส่วนคือ ส่วนนำเสนอเนื้อหา/ประสบการณ์ด้านความรู้ความเข้าใจ ส่วนที่ฝึกปฏิบัติให้ชำนาญ และส่วนประเมินผล มุ่งให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจนเกิดความชำนาญด้วยกิจกรรมฝึกปฏิบัติที่หลากหลาย แบบฝึกทักษะจึงเป็นนวัตกรรมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ เพราะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาและได้ฝึกปฏิบัติไปควบคู่กัน เมื่อเกิดความชำนาญแล้วจะสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างคล่องแคล่วต่อไป (วิไล ธรรมวาจา, 2563: 2; เจษฎา บุญมาโฮม และกษมา เชื้อเพชร, 2566: 5-6) แบบฝึกทักษะจึงเป็นสื่อการเรียนรู้พื้นฐานประเภทหนึ่งที่ครูนิยมนำใช้จัดการเรียนรู้ในทุกรายวิชา โดยเฉพาะวิชาที่เน้นการปฏิบัติ เช่น คณิตศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ อย่างไรก็ตาม ปัญหาที่สำคัญของผู้สอนเกี่ยวกับแบบฝึกทักษะคือไม่สามารถสร้างแบบฝึกทักษะได้ด้วยตนเอง เพราะขาดความรู้ ความเข้าใจ และทักษะการผลิตแบบฝึกทักษะ ดังนั้น หากผู้สอนมีความสามารถในการสร้างแบบฝึกทักษะจะทำให้สร้างแบบฝึกทักษะเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างมีคุณภาพ โดยการพัฒนาความสามารถในการสร้างแบบฝึกทักษะสามารถดำเนินการได้หลากหลายวิธี แต่วิธีการที่นิยมคือการฝึกอบรม เพราะใช้เวลาสั้นแต่ได้รับประสบการณ์ที่มีคุณภาพ (เจษฎา บุญมาโฮม, จีรารัตน์ ชิรเวทย์ และปราณี สีนาค, 2565: 165)

หลักสูตรประกาศนียบัณฑิตสาขาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมมุ่งผลิตบัณฑิตให้มีจิตวิญญาณความเป็นครู มีความสามารถจัดการเรียนรู้ และพัฒนาสื่อการเรียนรู้ในบริบทสถานศึกษาของตน ดังนั้น การจัดการเรียนรู้และการเสริมประสบการณ์เกี่ยวกับการสร้างและพัฒนาสื่อการเรียนรู้โดยเฉพาะแบบฝึกทักษะจึงเป็นแนวปฏิบัติที่สืบทอดกันมาของหลักสูตร เพราะแบบฝึกทักษะสามารถนำไปใช้ได้จริงในบริบทของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัณฑิตสาขาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม (คณะกรรรมการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู, 2565: 18-32)

การจัดการเรียนรู้แบบกระตือรือร้น (active learning) เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเน้นบทบาทและการมีส่วนร่วมของผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ ใช้กระบวนการคิดในการแก้สถานการณ์อย่างเป็นระบบและสร้างสรรค์ มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันในการแลกเปลี่ยน

เรียนรู้ สะท้อนผลการเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนกับเพื่อนร่วมชั้นและระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน จนสามารถสร้างองค์ความรู้จากกิจกรรมการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง การจัดการเรียนรู้แบบกระตือรือร้นจึงเป็นวิธีการสอนที่เน้นวิธีการมากกว่าเนื้อหาวิชาเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติจริงผ่านกิจกรรมและสื่อที่ผู้สอนเป็นผู้กระตุ้นหรืออำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนนรู้ ดังนั้น การจัดการเรียนรู้แบบกระตือรือร้นจึงสามารถพัฒนาผู้เรียนได้หลากหลายมิติ เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะการคิด ความสามารถในการแสวงหาความรู้ ทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต ปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียน ทักษะทางสังคม และความสามารถในการปฏิบัติการต่าง ๆ (วไพร เมฆไตรรัตน์, 2562: 137; นฤมล วัลย์ศรีและศรีสมร พุ่มสะอาด, 2563: 13) เนื่องจากการพัฒนาความรู้และความสามารถในการสร้างแบบฝึกทักษะต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ การเรียนรู้แบบกระตือรือร้นจึงอาจไม่เพียงพอต่อการออกแบบเพื่อการพัฒนาแบบฝึกทักษะเพราะกระบวนการสร้างแบบฝึกทักษะต้องอาศัยการวิเคราะห์เนื้อหาและธรรมชาติผู้เรียนร่วมกับจิตวิทยาการออกแบบสื่อการเรียนรู้

การโค้ช (coaching) เป็นวิธีการช่วยให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการกระตุ้นความคิดและการให้กำลังใจเพื่อให้ผู้เรียนค้นพบและใช้ศักยภาพของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อการพัฒนาตนให้บรรลุเป้าหมาย/ผลสัมฤทธิ์ เพราะการโค้ชเป็นวิธีการสำคัญในการเสริมสร้างความรู้และทักษะการปฏิบัติงานต่าง ๆ ให้มีสัมฤทธิผลภายใต้สัมพันธภาพที่ดีของผู้เรียนและผู้สอน การโค้ชจึงเป็นจิตวิทยาเชิงบวกที่นิยมใช้ในการแก้ปัญหาและพัฒนามนุษย์ในยุคปัจจุบัน (Salavert, 2015: 27-31) การโค้ชจึงเป็นวิธีการที่นิยมใช้ในการฝึกปฏิบัติทักษะและความสามารถของบุคคลเพื่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ดังนั้น การจัดการเรียนรู้แบบกระตือรือร้นร่วมกับการโค้ชจึงเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้สอนออกแบบการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาความรู้และความสามารถของผู้เรียนภายใต้บรรยากาศทางบวกที่มีการกระตุ้นความคิด การวางแผนเพื่อการลงมือปฏิบัติ ปฏิสัมพันธ์ที่ดีในชั้นเรียน และการสร้างกำลังใจในการเรียนรู้เพื่อการปฏิบัติได้จริง การจัดการเรียนรู้แบบกระตือรือร้นร่วมกับการโค้ชจึงเป็นการเรียนรู้เพื่อการนำไปใช้ชีวิตประจำวันและโลกของงานอาชีพในอนาคต การเรียนรู้ดังกล่าวจึงเหมาะสมในโลกปัจจุบัน (ดวงดาว รุ่งเจริญเกียรติ และเจษฎา บุญมาโฮม, 2565: 112-113)

จากที่กล่าวมาผู้วิจัยจึงสนใจพัฒนาความรู้และความสามารถในการสร้างแบบฝึกทักษะของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัณฑิตสาขาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมด้วยโปรแกรมฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้แบบกระตือรือร้นร่วมกับการโค้ช เพื่อให้นักศึกษามีความสามารถในการสร้างสื่อพื้นฐานประเภทแบบฝึกทักษะได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เปรียบเทียบความรู้การสร้างแบบฝึกทักษะของนักศึกษาก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้แบบกระตือรือร้นร่วมกับการโค้ชและหลังกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้

2. เปรียบเทียบความสามารถในการสร้างแบบฝึกทักษะของนักศึกษาหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้แบบกระตือรือร้นร่วมกับการโค้ชกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้

3. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้จากสื่อแบบฝึกทักษะของนักศึกษากับเกณฑ์ที่กำหนดไว้

สมมติฐานการวิจัย (Research Hypothesis)

1. ความรู้การสร้างแบบฝึกทักษะของนักศึกษาหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้แบบกระตือรือร้นร่วมกับการโค้ชสูงกว่าก่อนเรียนและสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ร้อยละ 80

2. ความสามารถในการสร้างแบบฝึกทักษะของนักศึกษาหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้แบบกระตือรือร้นร่วมกับการโค้ชสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ร้อยละ 80

3. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้จากสื่อแบบฝึกทักษะของนักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ร้อยละ 70

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยเรื่อง ผลของโปรแกรมฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้แบบกระตือรือร้นร่วมกับการโค้ชที่มีต่อความรู้และความสามารถในการสร้างแบบฝึกทักษะของนักศึกษาครู
เป็นการวิจัยเชิงทดลองมีรายละเอียดขอบเขตของการวิจัยดังนี้

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยดำเนินการวิจัยด้วยแบบแผนการวิจัยการทดลองลักษณะมีกลุ่มเดียวมีการทดสอบก่อนและหลังการวิจัย (the one group pretest-posttest design)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ที่ศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 รวมทั้งสิ้น 148 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ที่ศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 ที่ ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่ายด้วยการสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 16 คน เป็นกลุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1. โปรแกรมฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้แบบกระตือรือร้นร่วมกับการโค้ช เป็นเครื่องมือวิจัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อพัฒนาความรู้และความสามารถในการสร้างแบบฝึกทักษะ ในลักษณะหน่วยการจัดกิจกรรมตามแนวคิดของอาภรณ์ ใจเที่ยง (2553) ประกอบด้วย 5 ขั้น คือ 1) แลกเปลี่ยนประสบการณ์เดิม 2) เสริมประสบการณ์ใหม่ 3) ให้ฝึกปฏิบัติ 4) จัดให้นำเสนอผลงาน และ

5) สรุปหลักการนำไปใช้ แต่ละขั้นจะมีการโค้ชประกอบ หน่วยการจัดกิจกรรมมีจำนวน 4 หน่วย จำนวน 18 ชม. ดังนี้

หน่วยที่ 1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับแบบฝึกทักษะ จำนวน 3 ชม.
หน่วยที่ 2 การออกแบบและพัฒนาแบบฝึกทักษะ จำนวน 6 ชม.
หน่วยที่ 3 การฝึกปฏิบัติการสร้างแบบฝึกทักษะ จำนวน 6 ชม.
หน่วยที่ 4 การหาประสิทธิภาพและการนำแบบฝึกทักษะไปใช้ จำนวน 3 ชม.

องค์ประกอบของโปรแกรมการจัดกิจกรรมประกอบด้วยความคิดรวบยอด เนื้อหา วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม ขั้นตอนกิจกรรม 5 ขั้นร่วมกับการโค้ช สื่อประกอบกิจกรรม และการประเมินผล ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือดังกล่าวด้วยการให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาความตรงตามเนื้อหาและความสอดคล้องของกิจกรรมด้วยแบบประเมินโปรแกรมการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีลักษณะประมาณค่า 4 ระดับ คือ ไม่ผ่าน ต้องปรับปรุง ผ่าน และดี โดยมีการให้คะแนน 0 1 2 และ 3 ตามลำดับ เป็นรายโปรแกรมย่อยทั้ง 4 หน่วย พบว่า ผลการประเมินมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.20–2.60 จากนั้นปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำไปทดลองใช้กับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง 1 วงรอบ แล้วปรับปรุงเพื่อใช้กับนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง

2. แบบทดสอบความรู้การสร้างแบบฝึกทักษะ เป็นแบบทดสอบพุทธิพิสัยลักษณะปรนัย 5 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ แบ่งออกเป็น 3 องค์ประกอบคือ ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับแบบฝึกทักษะ จำนวน 20 ข้อ การออกแบบและพัฒนาแบบฝึกทักษะ จำนวน 15 ข้อ และการหาประสิทธิภาพและการนำแบบฝึกทักษะไปใช้ 15 ข้อ

ผู้วิจัยกำหนดโครงสร้างของแบบทดสอบลักษณะการวัดความจำและความรู้ความเข้าใจ จำนวน 10 ข้อ การนำไปใช้ จำนวน 20 ข้อ การวิเคราะห์ จำนวน 10 ข้อ การสังเคราะห์ จำนวน 5 ข้อ และประเมินค่า จำนวน 5 ข้อ มีขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพด้วยการให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาความตรงตามเนื้อหา จำนวน 3 ท่าน มีค่า IOC อยู่ระหว่าง .67–1.00 ค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.21-0.64 ค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.23-0.71 และค่าความเชื่อมั่น KR_{20} เท่ากับ 0.86

3. แบบประเมินความสามารถในการสร้างแบบฝึกทักษะ มีลักษณะเป็นแบบประเมินความสามารถในการสร้างแบบฝึกทักษะ ลักษณะรูบิค (Rubics) 5 ระดับ (0-4 คะแนน) ผู้วิจัยกำหนดบริบทการประเมินเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 เนื้อหาและศาสตร์การจัดการเรียนรู้ จำนวน 6 ประเด็น รวม 24 คะแนน ด้านที่ 2 ลักษณะและองค์ประกอบของแบบฝึกทักษะ จำนวน 5 ประเด็น รวม 20 คะแนน ด้านที่ 3 การออกแบบและขั้นตอนการดำเนินการ จำนวน 8 ประเด็น รวม 32 คะแนน และ ด้านที่ 4 ประสิทธิภาพการผลิตและการนำไปใช้ จำนวน 6 ประเด็น รวม 24 คะแนน รวมทั้งสิ้น 100 คะแนน มีขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพด้วยการให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาความตรงตามเนื้อหา จำนวน 3 ท่าน มีค่า IOC อยู่ระหว่าง .67–1.00 และความเชื่อมั่นด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation

Coefficient) ระหว่างผู้วิจัยกับอาจารย์สาขาเทคโนโลยีการศึกษา ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินความสามารถในการสร้างแบบฝึกทักษะ เท่ากับ .84

การรวบรวมข้อมูล

1. ทดสอบความรู้การสร้างแบบฝึกทักษะของนักศึกษาด้วยแบบทดสอบความรู้การสร้างแบบฝึกทักษะ

2. ดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความรู้และความสามารถในการสร้างแบบฝึกทักษะของนักศึกษาด้วยโปรแกรมฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้แบบกระตือรือร้นร่วมกับการโค้ชเป็นเวลา 3 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง รวม 18 ชั่วโมง เว้นระยะเวลาให้นักศึกษาได้ทบทวนและมีเวลากลับไปปฏิบัติงานเพิ่มเติมจากการมอบหมายงาน โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการด้วยตนเอง โดยแต่ละขั้นจะมีการโค้ชประกอบซึ่งมีลักษณะการกระตุ้นและเร้าศักยภาพทางความคิด/ความสามารถและท้าทายให้ผู้เรียนวางแผนและลงมือปฏิบัติด้วยบรรยากาศที่เป็นกัลยาณมิตร เกื้อกูลและให้กำลังใจ

ทั้งนี้ ข้อตกลงของการเข้าร่วมอบรมครั้งนี้คือ นักศึกษาต้องพัฒนาแบบฝึกทักษะในรายวิชาที่ตนสนใจเป็นรายบุคคล จำนวน 1 แบบฝึกทักษะ พร้อมแผนการจัดการเรียนรู้ คู่มือการใช้แบบฝึกทักษะ และแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ภายใต้กระบวนการโค้ชของผู้วิจัย โดยกำหนดให้นักศึกษาสร้างแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 20 ข้อ เพื่อให้สะดวกในการติดตามผลในขั้นตอนการนำแบบฝึกทักษะไปใช้กับนักเรียนที่ตนรับผิดชอบ ขั้นตอนนี้นักศึกษาจำนวน 12 คน เลือกพัฒนาแบบฝึกทักษะวิชาคณิตศาสตร์ และอีก 4 คน เลือกพัฒนาแบบฝึกทักษะวิชาภาษาอังกฤษ

3. นักศึกษาตรวจสอบคุณภาพของแบบฝึกทักษะ โดยให้อาจารย์สาขาเทคโนโลยีการศึกษา คณิตศาสตร์หรือภาษาอังกฤษ และจิตวิทยาการศึกษา รวม 3 ท่าน ตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะ จากนั้นปรับปรุงแก้ไข ไปหาประสิทธิภาพนวัตกรรม E_1/E_2 70/70

4. เมื่อสิ้นสุดการอบรมนักศึกษานำส่งแบบฝึกทักษะ จากนั้นผู้วิจัยทดสอบความรู้การสร้างแบบฝึกทักษะ และประเมินความสามารถในการสร้างแบบฝึกทักษะของนักศึกษา โดยกำหนดเกณฑ์การผ่านการจัดการเรียนรู้ครั้งนี้ไว้ในระดับดีมาก คือร้อยละ 80

5. นักศึกษานำแบบฝึกทักษะที่สร้างขึ้นไปใช้กับนักเรียนด้วยตนเองซึ่งนักศึกษาแต่ละคนรับผิดชอบจัดการเรียนรู้ 1 ห้องเรียน โดยมีการทดสอบก่อนและหลังการเรียนของนักเรียนด้วยแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สร้างขึ้น จำนวน 20 ข้อ (ตามข้อตกลงในข้อ 2) โดยกำหนดเกณฑ์การผ่านครั้งนี้ไว้ในระดับดี คือร้อยละ 70

6. นักศึกษารายงานผลการใช้แบบฝึกทักษะแก่ผู้วิจัยในลักษณะเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังและการผ่านเกณฑ์ของนักเรียนเป็นรายบุคคล

7. ผู้วิจัยวิเคราะห์และสรุปรวบรวมข้อมูล พร้อมตรวจสอบการแจกแจงข้อมูลของก่อนดำเนินการทดลองเพื่อตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นการใช้สถิติทดสอบ Kolmogorov-Smirnov test พบว่า ข้อมูลมีการแจกแจงแบบโค้งปกติผู้วิจัยจึงใช้สถิติทดสอบทีเพื่อวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบที (t-test dependent และ one sample t – test)

ผลการวิจัย (Research Results)

1. การเปรียบเทียบความรู้การสร้างแบบฝึกทักษะของนักศึกษาก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฝึกอบรมตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบกระตือรือร้นร่วมกับการโค้ช และหลังการทดลองกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ปรากฏดังตารางที่ 1-2

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบความรู้การสร้างแบบฝึกทักษะของนักศึกษาก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้แบบกระตือรือร้นร่วมกับการโค้ช (คะแนนเต็ม 50 คะแนน)

การทดลอง	n	*M*	S	$\bar{d}$	$S_{\bar{d}}$	t
ก่อนการทดลอง	16	17.50	4.11	24.68	.97	25.24*
หลังการทดลอง	16	42.19	3.01			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 พบว่า นักศึกษามีความรู้การสร้างแบบฝึกทักษะก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้แบบกระตือรือร้นร่วมกับการโค้ช เท่ากับ 17.50 คะแนน และหลังการเข้าร่วม เท่ากับ 42.19 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบด้วยสถิติทดสอบทีพบว่า นักศึกษามีความรู้การสร้างแบบฝึกทักษะหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้แบบกระตือรือร้นร่วมกับการโค้ชสูงกว่าก่อนเข้าร่วมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิตที่ระดับ .05

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบความรู้การสร้างแบบฝึกทักษะของนักศึกษาหลังการทดลองกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้

(เกณฑ์ร้อยละ 80 = 40 คะแนน)

การทดลอง	n	*M*	S	t
หลังการทดลอง	16	42.19	3.01	2.90*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 แสดงว่า ภายหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้แบบกระตือรือร้นร่วมกับการโค้ชนักศึกษามีความรู้การสร้างแบบฝึกทักษะ เท่ากับ 42.19 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ร้อยละ 80 ด้วยสถิติทดสอบที พบว่า ความรู้การสร้างแบบฝึกทักษะของนักศึกษาสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. การเปรียบเทียบความสามารถในการสร้างแบบฝึกทักษะของนักศึกษาหลังการทดลองกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้คือร้อยละ 80 ปรากฏดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบความสามารถในการสร้างแบบฝึกทักษะของนักศึกษาหลังการทดลองกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้

(คะแนนเต็ม 100 คะแนน)

การทดลอง	n	*M*	S	t
หลังการทดลอง	16	84.75	5.15	3.68*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 แสดงว่า ภายหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้แบบกระตือรือร้นร่วมกับการโค้ชนักศึกษามีความสามารถในการสร้างแบบฝึกทักษะ เท่ากับ 84.75 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ร้อยละ 80 ด้วยสถิติทดสอบที พบว่า ความสามารถในการสร้างแบบฝึกทักษะของนักศึกษาสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังการเรียนจากแบบฝึกทักษะที่นักศึกษาสร้างขึ้น ปรากฏดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังการเรียนจากแบบฝึกทักษะที่นักศึกษาสร้างขึ้นกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ร้อยละ 70 (คะแนนเต็ม 20 คะแนน)

นักศึกษาคนที่	แบบฝึกทักษะรายวิชา	จำนวนนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้จากแบบฝึกทักษะของนักศึกษา	จำนวนนักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 (คะแนนสูงกว่า 14 คะแนน)	จำนวนนักเรียนไม่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 (คะแนนต่ำกว่า 14 คะแนน)
1	คณิตศาสตร์	19	17	2
2	คณิตศาสตร์	20	15	5
3	คณิตศาสตร์	16	14	2
4	คณิตศาสตร์	24	21	3
5	คณิตศาสตร์	23	17	6
6	คณิตศาสตร์	19	17	2
7	คณิตศาสตร์	17	13	4
8	คณิตศาสตร์	25	21	4
9	คณิตศาสตร์	6	5	1
10	คณิตศาสตร์	17	14	3
11	คณิตศาสตร์	28	24	4
12	คณิตศาสตร์	25	20	5
13	ภาษาอังกฤษ	24	21	3
14	ภาษาอังกฤษ	28	23	5
15	ภาษาอังกฤษ	17	16	1

16	ภาษาอังกฤษ	19	16	3
รวม		327	274	53

จากตารางที่ 4 พบว่ามีนักเรียนจำนวน 327 คนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้จากแบบฝึกทักษะของนักศึกษา ซึ่งภายหลังการเรียนจากแบบฝึกทักษะของนักศึกษา นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 274 คน คิดเป็นร้อยละ 83.79 และไม่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 16.21

อภิปรายผล (Research Discussion)

ผู้วิจัยอภิปรายผลตามสมมติฐานการวิจัยได้ดังนี้

1. ความรู้การสร้างแบบฝึกทักษะของนักศึกษาหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้แบบกระตือรือร้นร่วมกับการโค้ชสูงกว่าก่อนเรียนและหลัง และหลังสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของอรุณ จุติผล (2557: 182) เพ็ญรดาพร กุลเพียราษฎร์, วิชัย วงษ์ใหญ่, ไพศาล หวังพานิช และสงวนพงศ์ ชวนชม (2559: 126) เวนิช สาริศรี และธรินธร นามวรรณ (2561: 55) นรินทร์ อินตาดี๊บ และอนุ เจริญวงศ์ระยับ (2564: 111) พรรณวิภา บรรณเกียรติ, สุวรรณา อนุสันติ, นิราศศิริ โรจนธรรมกุล (2565: 173-175) และบัวหล้า เพ็ดคำเมือง, ชลายุทธ์ ครุฑเมือง และสุภาภรณ์ หนูเมือง (2565: 521) ที่พบว่าโปรแกรมฝึกอบรมสามารถพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานในหน้าที่ครูในมิติต่าง ๆ ได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด

2. ความสามารถในการสร้างแบบฝึกทักษะของนักศึกษาหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้แบบกระตือรือร้นร่วมกับการโค้ชสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ร้อยละ 80 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของอรุณ จุติผล (2557: 182) เพ็ญรดาพร กุลเพียราษฎร์, วิชัย วงษ์ใหญ่, ไพศาล หวังพานิช และสงวนพงศ์ ชวนชม (2559: 126) นรินทร์ อินตาดี๊บ และอนุ เจริญวงศ์ระยับ (2564: 111) พรรณวิภา บรรณเกียรติ, สุวรรณา อนุสันติ, นิราศศิริ โรจนธรรมกุล (2565: 173-175) ที่พบว่าโปรแกรมฝึกอบรมสามารถพัฒนาความสามารถเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในหน้าที่ครูในมิติต่าง ๆ ได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด

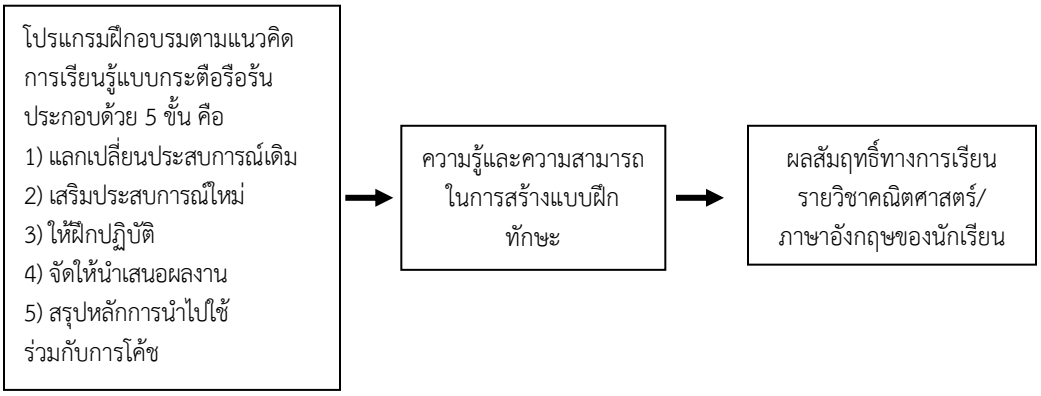
ทั้งนี้ ผู้วิจัยอภิปรายสนับสนุนผลการวิจัยครั้งนี้ได้ว่า โปรแกรมฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้แบบกระตือรือร้นเป็นการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพเพราะบุคคลได้เรียนรู้ได้ลงมือปฏิบัติ เปลี่ยนแปลงความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมผ่านประสบการณ์ตรงจากการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย สามารถนำไปใช้จริงในการประกอบอาชีพ การจัดกิจกรรมแบบกระตือรือร้นจึงสามารถพัฒนาความรู้ และความสามารถของนักศึกษาได้เป็นอย่างดี (Michael & Modell, 2003: 78-82) ส่วนการโค้ชนั้นเป็นวิธีการพัฒนาความรู้และทักษะปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะการโค้ชเป็นการส่งเสริมพฤติกรรมและความร่วมมืออย่างต่อเนื่องโดยวิทยากรเป็นผู้อำนวยความสะดวก สนับสนุน กระตุ้นการคิด การวางแผน และให้กำลังใจ เมื่อ

นักศึกษาได้รับการโค้ชจะสามารถฝึกปฏิบัติได้อย่างต่อเนื่องพร้อมได้รับข้อมูลย้อนกลับเพื่อนำไปปรับปรุงชิ้นงาน ทำให้เกิดความสามารถในการสร้างแบบฝึกทักษะได้ (Haas, 1992: 55-57) การจัดกิจกรรมแบบกระตือรือร้นร่วมกับการโค้ชจึงเป็นนวัตกรรมที่ผสมผสานเทคนิคและวิธีการพัฒนานักศึกษาเกิดความรู้และความสามารถในการสร้างแบบฝึกทักษะของนักศึกษาได้ ดังผลการวิจัยของดวงดาว รุ่งเจริญเกียรติ และเจษฎา บุญมาโฮม (2565: 109) ที่พบว่า การจัดการเรียนรู้แบบกระตือรือร้นร่วมกับการโค้ชสามารถพัฒนาความรู้และความสามารถในการสร้างสื่อสำหรับชั้นเรียนรวมได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ อีกทั้งโปรแกรมฝึกอบรมดังกล่าวผ่านกระบวนการตรวจสอบคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิและทดลองใช้จึงทำให้เครื่องมือการวิจัยมีประสิทธิภาพสามารถพัฒนาความรู้และความสามารถในการสร้างแบบฝึกทักษะของนักศึกษาได้

3. นักเรียนที่เรียนด้วยสื่อแบบฝึกทักษะที่นักศึกษาสร้างขึ้นมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และภาษาอังกฤษสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ร้อยละ 70 ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ภายหลังการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะของนักศึกษา นักเรียนร้อยละ 83.79 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และภาษาอังกฤษผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อนักศึกษามีความรู้และความสามารถในการสร้างแบบฝึกทักษะจึงทำให้แบบฝึกทักษะวิชาคณิตศาสตร์และภาษาอังกฤษที่สร้างขึ้นสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนได้ ทั้งนี้ ผู้วิจัยอภิปรายสนับสนุนผลการวิจัยได้ว่า แบบฝึกทักษะวิชาคณิตศาสตร์และภาษาอังกฤษสร้างขึ้นจากความตั้งใจทั้งออกแบบและสร้างสื่อตามความสนใจและความสามารถของนักศึกษาแต่ละคน อีกทั้งสื่อดังกล่าวยังผ่านการตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะจากอาจารย์สาขาเทคโนโลยีการศึกษา สาขาคณิตศาสตร์/ภาษาอังกฤษ และจิตวิทยาการศึกษา จากนั้นได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขจึงทำให้สื่อดังกล่าวมีประสิทธิภาพสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนได้

องค์ความรู้จากการวิจัย (Research knowledge)

การวิจัยเรื่อง ผลของโปรแกรมฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้แบบกระตือรือร้นร่วมกับการโค้ชที่มีต่อความรู้และความสามารถในการสร้างแบบฝึกทักษะของนักศึกษาครูสามารถสรุปเป็นองค์ความรู้ได้ดังนี้

ข้อเสนอแนะ (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยและนักศึกษาเห็นพ้องกันว่าควรเพิ่มระยะเวลาการอบรมในหัวข้อการสร้างแบบทดสอบ เพื่อให้นักศึกษามีความสามารถในการสร้างแบบทดสอบประกอบแบบฝึกทักษะ

2. การวิจัยครั้งนี้พบว่านักศึกษามีความสามารถในการสร้างแบบฝึกทักษะสูงกว่าความรู้ ดังนั้น ควรมีกิจกรรมหรือสื่ออื่น ๆ เพื่อใช้สรุปและทบทวนความรู้แก่นักศึกษา เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรนำการจัดกิจกรรมแบบกระตือรือร้นร่วมกับการโค้ชไปใช้พัฒนาผู้เรียนที่เกี่ยวกับความรู้และความสามารถในมิติต่าง ๆ ในรูปแบบออนไลน์

2. ควรมีการวิจัยติดตามเกี่ยวกับผลการนำแบบฝึกทักษะของนักศึกษาจากนักเรียนและครูในสถานศึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูลมาปรับปรุงแบบฝึกทักษะให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

กรรณิการ์ แก่นเกษ และวราพร เอราวรรณ. (2563). การสังเคราะห์งานวิจัยด้านการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการเขียนภาษาไทยในระดับประถมศึกษา: การวิเคราะห์อภิมาน. *วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 26(2). 77-90.

คณะกรรรมการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู. (2565). *รายงานผลการดำเนินงาน (มคอ. 7) หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ประจำปีการศึกษา 2564*. นครปฐม: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.

จิตติรัตน์ แสงเลิศอุทัย. (2556). การพัฒนาสมรรถภาพครูในการสร้างสื่อการสอนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดนครปฐม. *วารสารบัณฑิตศึกษา*. 10(46), 41-50.

เจษฎา บุญมาโฮม และกษมา เชื้อเพชร. (2566). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญจากนิทานพื้นบ้านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แบบฝึกทักษะ. *วารสารปราชญ์ประชาคม.* 1(2), 1-13.

เจษฎา บุญมาโฮม, จีรารัตน์ ชิรเวทย์ และปราณี สีนาค. (2565). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการผลิตชุดการเรียนรู้ของครูวิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. *วารสารวิเทศศึกษา.* 12(2), 159-189.

ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2561). หน่วยที่ 1 สามัญทัศน์สื่อการสอนกับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาสื่อกับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ดวงดาว รุ่งเจริญเกียรติ และเจษฎา บุญมาโฮม. (2565). ผลของการจัดการเรียนรู้แบบกระตือรือร้นร่วมกับการโค้ชที่มีต่อความรู้และความสามารถในการสร้างสื่อสำหรับชั้นเรียนรวมของนักศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา. *วารสารสังคมศาสตร์วิจัย.* 13(2), 109-128.

นรินทร์ อินตาติ๊บ และอนุ เจริญวงศ์ระยับ. (2564). การใช้โปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะการใช้กระดานอัจฉริยะสำหรับนักศึกษาครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม. *วารสารครุพิบูล.* 8(1), 111-120.

นฤมล วัลย์ศรี และศรีสมร พุ่มสะอาด. (2563). การศึกษาผลการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่องคำบุพบทในประโยคโดยจัดกิจกรรมเชิงรุกร่วมกับเทคนิคการโค้ช. *วารสารวิชาการสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย (สสอท).* 26 (1), 13–21.

บัวเหล้า เพ็ดคำเมือง, ชลายุทธ์ ครุฑเมือง และสุภาภรณ์ หนูเมือง. (2565). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการพัฒนาสื่อคณิตศาสตร์เรื่องเศษส่วนสำหรับครูโรงเรียนประถมศึกษาสมบูรณ์เมืองทุ่งมีไซ แขวงไชยะบูลี สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว. *วารสาร มจร. อุบลปริทรรศน์*. 7(1), 521-532.

พรรณวิภา บรรณเกียรติ, สุวรรณา อนุสันติ และนิราศศิริ โรจนธรรมกุล. (2565). การพัฒนาโปรแกรมฝึกอบรมการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาสุขภาพจิตนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นสำหรับครูโรงเรียนสอนคนตาบอด. *วารสารสุขภาพกับการจัดการสุขภาพ*. 8(1), 165-178.

เพ็ญรดาพร กุลเพียราษฎร์, วิชัย วงษ์ใหญ่, ไพศาล หวังพานิช และสงวนพงศ์ ชวนชม. (2559). การพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา. *วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.* 12(1), 125-134.

ยศระวี วายทองคำ และคณะ. (2563). *นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

วไลพร เมฆไตรรัตน์. (2562). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงรุกที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์และความสามารถในการแสวงหาความรู้ของนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัย. *วารสารวิชาการเครือข่ายบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ.* 9 (2), 137–151.

วิไล ธรรมวาจา. (2563). กระบวนการสร้างชุดแบบฝึกทักษะเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพของสียงในการกล่าวสุนทรพจน์ภาษาไทยสำหรับนักศึกษาจีน. *วารสารศิลปศาสตร์ปริทัศน์.* 15(2), 1-12.

เวนิช สาริศรี และธรินธร นามวรรณ. (2561). การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการผลิตสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด*. 12(2), 55-67.

ศักรินทร์ ชนประชา. (2562). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมสื่อทำมือสำหรับครูผู้สอนวิชาภาษาไทยในโรงเรียนโครงการตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เขตพื้นที่เกาะจังหวัดสตูล. *วารสารอัล-ฮิกมัฮ์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี.* 9(17), 155-171.

อรุณ จุติผล. (2557). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสมรรถนะการจัดการชั้นเรียนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ.* 14(2), 181-197.

อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2553). *หลักการสอน.* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

อาภรณ์ ชุนดี. (2562). สื่อประดิษฐ์ยังมีความจำเป็นหรือไม่ในยุคดิจิทัล. *วารสารการจัดการทางการศึกษาปฐมวัย*. 1(1), 63-76.

Hass, S. A. (1992). Coaching: Developing. *Journal of Nursing Administration.* 22 (6), 54-58.

Michael, J. A. & Modell, H. l. (2003). *Active Learning in Secondary and College Science Classrooms: A Working Model for Helping the Learner to Learn.* Mahwah, NJ.: Lawrence Erlbaum Associates.

Salavert, R. (2015). An Apprenticeship Approach for the 21st Century. *International Journal of Education Leadership and Management.* 3(1), 24-59.

การพัฒนาความสามารถในการอ่านสะกดคำที่ประสมด้วยสระเสียงเดี่ยว โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ร่วมกับแบบฝึกการอ่านชุดเรียนรู้สระไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

Developing readability, spelling words compounded with single vowels by organizing Active Learning activities in conjunction with reading exercises, the Thai vowel learning series for 1st grade students.

รุ่งทิพย์ ทิพย์เนตร[1] ประภาษ เพ็งพุ่ม[2]
Rungtip Tipnet, Brapaas Pengpoom

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของแบบฝึกการอ่านชุดเรียนรู้สระไทยตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 และ 2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านสะกดคำที่ประสมด้วยสระเสียงเดี่ยวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ร่วมกับแบบฝึกการอ่านชุดเรียนรู้สระไทย รูปแบบการวิจัยเป็นเชิงทดลองแบบกลุ่มเดียวสอบก่อนเรียนและสอบหลังเรียน (The one group pretest posttest design) โดยมีกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านยางสามต้น จังหวัดพิจิตร จำนวน 11 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) 2) แบบฝึกการอ่านชุดเรียนรู้สระไทย และ 3) แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านสะกดคำที่ประสมด้วยสระเสียงเดี่ยว วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผลการศึกษาพบว่า 1) การสร้างและหาประสิทธิภาพของแบบฝึกการอ่านชุดเรียนรู้สระไทย มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.12/81.82 แสดงให้เห็นว่าการสร้างและหาประสิทธิภาพของแบบฝึกการอ่านชุดเรียนรู้สระไทยมีค่าสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 80/80 และ 2) ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านสะกดคำที่ประสมด้วยสระเสียงเดี่ยวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ร่วมกับแบบฝึกการอ่านชุดเรียนรู้สระไทย มีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 11.73 และมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 15.27 และ

Received: 2023-04-21 **Revised**: 2023-07-09 **Accepted**: 2023-07-10

[1]หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร Master of Education(Thai) Faculty of Education Naresuan University. Corresponding Author e-mail: r.rung.nuu@gmail.com

[2]คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร Faculty of Education Naresuan University. e-mail: brapaasp@nu.ac.th

เมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนเรียนและคะแนนหลังเรียนพบว่าคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
คำสำคัญ (Keywords): การอ่าน; การจัดการเรียนรู้เชิงรุก; แบบฝึกการอ่าน

Abstract

The purposes of this thesis were (1) to create and determine the effectiveness of reading exercises. Thai pool learning set according to 80/80 benchmark. (2) to compare students' ability to read and spell words compounded with single vowels. 1st grade before and after classes by organizing active learning activities In conjunction with the Thai vowel learning exercises. The research model is experimental the one group pretest posttest design. The sample group 11 students in 1st grade, Banyangsamton school, Phichit Province. Research Tools (1) learning activity plan Active Learning (2) Thai vowel learning exercises and (3) The test measures the ability to read and spell words compounded with single vowels. Analyze data percentage, mean. The results of the study were as follows: (1) Creating and finding the effectiveness of reading exercises in the Thai vowel learning series effective as 82.12/81.82 It has been shown that the creation and performance of the Thai vowel learning exercise is higher than the set threshold of 80/80. (2) The results compared the student's ability to read and spell words compounded with single vowels. 1st grade before and after classes by organizing active learning activities together with reading exercises in the Thai vowel learning series had a mean score before learning was 11.73 and a mean score after learning was 15.27. and when comparing between pre- and post-test scores, it was found that the students' post-test scores were significantly higher than before at .05.
Keywords: Reading; Active Learning; Reading exercises.

บทนำ (Introduction)

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ให้เป็นหลักสูตรแกนกลางของประเทศ โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ และกำหนดให้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเป็นสาระการเรียนรู้ที่สำคัญเพื่อเป็นรากฐานของการเรียนวิชาอื่น ๆ จึงกำหนดให้สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน และคาดหวังให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะวัฒนธรรมการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การชื่นชมเห็นคุณค่าภูมิปัญญาไทยและภูมิใจในภาษาประจำชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ,

2551) ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดไว้จึงมีความสำคัญต่อผู้เรียนอย่างยิ่ง ดังที่ สวยสด กาวี (2549) กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนการสอนภาษาไทยมีความสำคัญเพราะจะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาไทยสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในปัจจุบันวิทยาการและเทคโนโลยีได้รุดหน้าไปเรื่อย ๆ มีการค้นคว้าและค้นพบทฤษฎีความรู้ใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา มนุษย์เราในฐานะสมาชิกของสังคมควรพัฒนาเพื่อจะได้เป็นผู้ทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ซึ่งเครื่องมืออย่างหนึ่งที่จะช่วยให้มนุษย์เราเป็นคนทันสมัยก็คือ การอ่าน

การอ่านเป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้ ดังที่ ชัยณรงค์ ขำบัณฑิต (2562) กล่าวไว้ว่า การอ่านมีความสำคัญต่อผู้เรียนเนื่องจากการอ่านเป็นเครื่องมือที่มีคุณค่าที่ใช้ในการแสวงหาความรู้อันเป็นประโยชน์สำหรับพัฒนาความรู้ความสามารถของตนเองหรือถ่ายทอดความรู้ที่เป็นประโยชน์สู่สังคม แต่จากผลสำรวจการอ่านของประชากร พ.ศ.2561 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2562) พบว่าคนไทยอายุ 6 ปีขึ้นไป อ่านหนังสือเฉลี่ยร้อยละ 78.8 หรือคิดเป็นจำนวนประชากร 49.7 ล้านคน แต่ประเด็นที่ไม่ควรมองข้ามคือกลุ่มเด็กเล็กซึ่งจากผลสำรวจชี้ให้เห็นว่าพ่อแม่ผู้ปกครองส่วนใหญ่หรือร้อยละ 63.8 ยังขาดความเข้าใจในเรื่องการอ่านหนังสือของเด็กเล็กโดยให้เหตุผลว่าเด็กยังมีอายุน้อยเกินไปทำให้เด็กกลุ่มนี้คิดเป็นจำนวนราว 1.1 ล้านคน ไม่ได้รับการปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน นอกจากนี้ผลการสำรวจในปี 2561 ยังระบุถึงประเด็นการอ่านผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพียงอย่างเดียวในเด็กวัยต่ำกว่า 6 ปีที่มีจำนวนร้อยละ 5.4 เพิ่มขึ้นถึง 3 เท่า จากผลสำรวจเมื่อครั้งที่แล้วนั่นหมายถึงมีเด็กจำนวนถึง 145,000 คน ถูกพ่อแม่เลี้ยงดูด้วยสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพียงอย่างเดียว ในขณะที่งานวิจัยเรื่องผลกระทบของสื่ออิเล็กทรอนิกส์ผ่านจอทีมแพทย์ระบุว่าการเสพสื่อผ่านจออิเล็กทรอนิกส์มีผลกระทบกับพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กซึ่งไม่สมควรใช้กับเด็กเล็กแรกเกิดจนถึง 1 ขวบครึ่งอย่างสิ้นเชิง ดังนั้นการรณรงค์ให้รักการอ่านและส่งเสริมทักษะการอ่านจึงเป็นสิ่งจำเป็นและเร่งด่วนในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีความรู้ ความคิดและสามารถใช้ทักษะการอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะการอ่านของผู้เรียนมีหลายหลากปัจจัย ดังที่ อุมาพร ตรังคสมบัติ (2553) กล่าวไว้ว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการอ่าน ได้แก่ ความสามารถของผู้เรียน กระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูไม่น่าสนใจ ไม่เร้าความสนใจ ผู้เรียนส่วนใหญ่ยังขาดแรงจูงใจในการเรียนและไม่กระตือรือร้นหรือสนใจในการเรียนรู้ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการจัดการเรียนการสอนของครูและที่สำคัญเด็กวัยเรียนในระดับปฐมวัยและประถมศึกษาโดยเฉพาะในช่วงชั้นที่ 1 (ป.1-ป.3) ในภาวะปกติแล้วความสนใจและสมาธิของเด็กในวัยนี้มีขีดจำกัด สาเหตุเนื่องมาจากพัฒนาการทางด้านสมอง อารมณ์ สังคมและการเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อต่าง ๆ ยังไม่สมบูรณ์เต็มที่เหมือนเด็กโตส่วนใหญ่ที่สามารถควบคุมตัวเองได้ดีและด้วยเหตุนี้เองเด็กจึงมีสมาธิในการอ่านที่น้อยลงจนส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการจึงได้ประกาศกำหนดนโยบายสำคัญและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2566 (2565, ออนไลน์) ไว้ว่า ให้ผู้เรียนทุกระดับชั้นอ่านออกเขียนได้ อ่านคล่องเขียนคล่องและสื่อสารได้ เพื่อเป็น

การวางรากฐานในการเรียนรู้ภายใต้แนวคิด “เด็กไทย วีถีใหม่ อ่านออกเขียนได้ทุกคน” โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้อ่านออกเขียนได้ อ่านคล่องเขียนคล่อง และใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2564) ได้รายงานผลการประเมินความสามารถด้านการอ่านของผู้เรียน (Reading Test: RT) ระดับประเทศของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่า ด้านการอ่านออกเสียงในปีการศึกษา 2563 ได้คะแนนเฉลี่ย 75.25 และในปีการศึกษา 2564 ได้คะแนนเฉลี่ย 72.62 ซึ่งผลการประเมินการอ่านออกเสียงมีคะแนนเฉลี่ยลดลงถึงร้อยละ 2.63 และจากผลการประเมินความสามารถด้านการอ่านของผู้เรียน (Reading Test: RT) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านยางสามต้น จังหวัดพิจิตร พบว่า ด้านการอ่านออกเสียงในปีการศึกษา 2563 ได้คะแนนเฉลี่ย 70.45 และในปีการศึกษา 2564 ได้คะแนนเฉลี่ย 48.73 ซึ่งผลการประเมินการอ่านออกเสียงมีคะแนนเฉลี่ยลดลงถึงร้อยละ 21.72 จะเห็นได้ว่าผลการประเมินความสามารถด้านการอ่านออกเสียงของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านยางสามต้น จังหวัดพิจิตร มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศอย่างเห็นได้ชัดเจน

จากปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญของการแก้ปัญหาด้านการอ่านออกเสียงและได้วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนรายบุคคลจึงพบว่านักเรียนส่วนใหญ่จำพยัญชนะและสระไม่ได้ นักเรียนไม่สามารถอ่านสะกดคำได้ ทั้งนี้เนื่องมาจากในปีการศึกษา 2564 มีการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรน่า 2019 (COVID-19) ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการ (กรมประชาสัมพันธ์, 2564, ออนไลน์) จึงได้กำหนดรูปแบบการเรียนการสอนของสถานศึกษาไว้ทั้งหมด 5 รูปแบบ ประกอบด้วย การเรียนแบบ On-Air ผ่านระบบมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม หรือ DLTV การเรียนแบบ On-Line ครูผู้สอนทำการสอนผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ การเรียนแบบ On-demand ผ่านระบบแอปพลิเคชันและการเรียนแบบ On-hand ครูผู้สอนเดินทางไปแจกเอกสารใบงานให้กับนักเรียนที่บ้าน ทั้งนี้โรงเรียนบ้านยางสามต้นได้พิจารณาความเหมาะสมของบริบทสังคม ชุมชนและผู้ปกครองของนักเรียนจึงได้กำหนดการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบ On-hand ตลอดระยะเวลาที่สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรน่า 2019 (COVID-19) ยังไม่คลี่คลายซึ่งปัญหาที่ตามมาคือผู้ปกครองไม่มีเวลาสอนการบ้านนักเรียนเนื่องด้วยต้องไปทำงานทำให้นักเรียนไม่เข้าใจในใบงานหรือแบบฝึกหัดที่ครูสอนและใช้เวลาว่างส่วนใหญ่ไปกับการเล่นเกมในโทรศัพท์หรือดูสื่อบันเทิงต่าง ๆ ในสังคมออนไลน์มากขึ้นจนเป็นสาเหตุที่ทำให้นักเรียนสมาธิสั้น นักเรียนจำบทเรียนไม่ค่อยได้จนนำไปสู่พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการไม่ตั้งใจเรียนและสะท้อนถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ลดลงในที่สุด

ดังนั้น ภายหลังที่สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรน่า 2019 (COVID-19) ลดลงกระทรวงศึกษาธิการ (2565, ออนไลน์) จึงได้ขับเคลื่อนแผนปฏิรูปประเทศโดยเน้นกระบวนการ Active Learning ให้เกิดทุกห้องเรียนทั่วประเทศ รสิตา รักสกุล (2557) จึงกล่าวถึง Active Learning ไว้ว่า Active Learning ถือเป็นเครื่องมือสมัยใหม่ในการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบเน้นกระบวนการเรียนรู้โดยเปิดโอกาสให้

ผู้เรียนได้ลงมือกระทำด้วยตนเองมากกว่าการฟังบรรยายเพียงอย่างเดียวเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ประยุกต์ใช้ทักษะต่าง ๆ และเชื่อมโยงองค์ความรู้นำไปสู่การปฏิบัติในการแก้ปัญหาหรือประกอบอาชีพในอนาคต โดยมีการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยการอ่าน การเขียน การโต้ตอบ และการวิเคราะห์ปัญหา ทั้งนี้กระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างหลากหลาย ดังที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562) ได้กล่าวถึงรูปแบบวิธีการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่เน้นบทบาทและการมีส่วนร่วมของผู้เรียน โดยมีพื้นฐานมาจากแนวคิดเดียวกันคือให้ผู้เรียนเป็นผู้มีบทบาทหลักในการเรียนรู้ด้วยตนเอง อาทิ เช่น การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) ซึ่งเน้นให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อให้งานประสบความสำเร็จตามที่ตั้งเป้าหมายไว้และการเรียนรู้แบบใช้เกม (Games) ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้เล่นเกมทำให้ได้รับประสบการณ์ตรงและช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้เรื่องต่าง ๆ อย่างสนุกสนาน ซึ่งรูปแบบวิธีการจัดการเรียนรู้เหล่านี้จะทำให้ผู้เรียนถูกเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับความรู้ไปสู่การมีส่วนร่วมในการสร้างองค์ความรู้และพัฒนาความสามารถด้านการอ่านหรือทักษะอื่น ๆ มากขึ้น

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสร้างแบบฝึกทักษะการอ่านชุดเรียนรู้สระไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพื่อมาบูรณาการความรู้ควบคู่กับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่มีรูปแบบการสอนที่หลากหลายมาใช้พัฒนาความสามารถในการอ่านสะกดคำที่ประสมด้วยสระเสียงเดี่ยวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านยางสามต้น จังหวัดพิจิตร ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลมากที่สุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของแบบฝึกการอ่านชุดเรียนรู้สระไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านสะกดคำที่ประสมด้วยสระเสียงเดี่ยวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ร่วมกับแบบฝึกการอ่านชุดเรียนรู้สระไทย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

รูปแบบการวิจัย

รูปแบบการวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงทดลองแบบกลุ่มเดียวสอบก่อนเรียนและสอบหลังเรียน(The one-group pretest-posttest design) ในการวัดความสามารถในการอ่านสะกดคำที่ประสมด้วยสระเสียงเดี่ยวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงแบบแผนการวิจัย

ทดสอบก่อนเรียน	การจัดกระทำ	ทดสอบหลังเรียน
T1	X	T2

เมื่อ T1 หมายถึง การทำแบบทดสอบก่อนเรียน
X หมายถึง จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบ Active Learning ร่วมกับแบบฝึกการอ่านชุดเรียนรู้สระไทย
T2 หมายถึง การทำแบบทดสอบหลังเรียน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มโรงเรียนหนองพระปล้อง อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 5 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านยางสามต้น จำนวน 11 คน โรงเรียนชุมชนวัดหนองลากฆ้อน จำนวน 15 คน โรงเรียนวัดหนองปล้อง จำนวน 20 คน โรงเรียนวัดใหม่สามัคคีธรรม จำนวน 5 คน และโรงเรียนบ้านหนองพระ จำนวน 11 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 64 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านยางสามต้น อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 11 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) จากแบบสรุปผลคะแนนการประเมินความสามารถในการอ่านและการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 เดือนกรกฎาคม 2565 ที่อยู่ในเกณฑ์พอใช้และปรับปรุง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เรื่อง การพัฒนาความสามารถในการอ่านสะกดคำที่ประสมด้วยสระเสียงเดี่ยวโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ร่วมกับแบบฝึกการอ่านชุดเรียนรู้สระไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้แก่ (1)แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ร่วมกับแบบฝึกการอ่านชุดเรียนรู้สระไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 6 แผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ละ 2 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 12 ชั่วโมง (2)แบบฝึกการอ่านชุดเรียนรู้สระไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ (3)แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านสะกดคำที่ประสมด้วยสระเสียงเดี่ยว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างภายในระยะเวลา 2 สัปดาห์ ระหว่างวันที่ 27 กุมภาพันธ์ – 7 มีนาคม พ.ศ.2566 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ปฐมนิเทศนักเรียนที่จะทำการทดลองเกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถในการอ่านสะกดคำที่ประสมด้วยสระเสียงเดี่ยวโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ร่วมกับแบบฝึกการอ่านชุดเรียนรู้สระไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
2. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถในการสะกดคำที่ประสมด้วยสระเสียงเดี่ยว จำนวน 20 ข้อ จากนั้นตรวจให้คะแนนและบันทึกเก็บไว้เป็นคะแนนทดสอบก่อนเรียน
3. ผู้วิจัยดำเนินการทดลอง โดยทำการทดลองตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ร่วมกับแบบฝึกการอ่านชุดเรียนรู้สระไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 6 แผน รวม 12 ชั่วโมง
4. ทำการทดสอบหลังเรียนด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถในการสะกดคำที่ประสมด้วยสระเสียงเดี่ยว จำนวน 20 ข้อ จากนั้นตรวจให้คะแนนและบันทึกเก็บไว้เป็นคะแนนทดสอบหลังเรียน
5. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติเพื่อทดสอบสมมุติฐาน สรุป และอภิปรายผล

ผลการวิจัย (Research Results)

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาความสามารถในการอ่านสะกดคำที่ประสมด้วยสระเสียงเดี่ยวโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ร่วมกับแบบฝึกการอ่านชุดเรียนรู้สระไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัยได้นำผลการทดลองมาวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผลการสร้างและหาประสิทธิภาพของแบบฝึกการอ่านชุดเรียนรู้สระไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

ตาราง 2 แสดงผลการสร้างและหาประสิทธิภาพของแบบฝึกการอ่านชุดเรียนรู้สระไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านยางสามต้น จำนวน 11 คน ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ดังนี้

ประสิทธิภาพของแบบฝึกการอ่านชุดเรียนรู้สระไทย	คะแนนเก็บระหว่างเรียน							ประสิทธิภาพระหว่างเรียน (E_1)	ประสิทธิภาพหลังเรียน (E_2)
	ชุดที่ 1 สระอา สระอี สระอู	ชุดที่ 2 สระอะ สระอิ สระอุ	ชุดที่ 3 สระเอ สระแอ สระโอ	ชุดที่ 4 สระเอะ สระแอะ สระโอะ	ชุดที่ 5 สระอึ สระเอาะ สระเออะ	ชุดที่ 6 สระอือ สระออ สระเออ	คะแนนรวม		
คะแนนเต็ม	10	10	10	10	10	10	60		
คะแนนเฉลี่ย	8.73	8.73	8.00	7.91	7.91	8.00	49.27	82.12	81.82
ค่าเฉลี่ยร้อยละ	87.30	87.30	80.00	79.10	79.10	80.00	82.11		

จากตาราง 2 แสดงผลการสร้างและหาประสิทธิภาพของแบบฝึกการอ่านชุดเรียนรู้สระไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 พบว่า มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.12 /81.82 แสดงให้เห็นว่าการสร้างและหาประสิทธิภาพของแบบฝึกการอ่านชุดเรียนรู้สระไทย เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านสะกดคำที่ประสมด้วยสระเสียงเดี่ยว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 นั้น มีค่าสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ 80/80

ขั้นตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านสะกดคำที่ประสมด้วยสระเสียงเดี่ยวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก(Active Learning) ร่วมกับแบบฝึกการอ่านชุดเรียนรู้สระไทย

ตารางที่ 3 แสดงผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านสะกดคำที่ประสมด้วยสระเสียงเดี่ยวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก(Active Learning) ร่วมกับแบบฝึกการอ่านชุดเรียนรู้สระไทย

คะแนน	จำนวน (คน)	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย $\overline{X}$	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	$\overline{D}$	$SD._D$	t.	sig
ก่อนเรียน	11	20	11.73	2.61	3.55	1.29	9.09*	0.0000
หลังเรียน	11	20	15.27	3.50				

*อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านสะกดคำที่ประสมด้วยสระเสียงเดี่ยวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ร่วมกับแบบฝึกการอ่านชุดเรียนรู้สระไทย มีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 11.73 และมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 15.27 และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนเรียนและคะแนนหลังเรียนพบว่าคะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิจัย เรื่อง การพัฒนาความสามารถในการอ่านคำที่ประสมด้วยสระเสียงเดี่ยว โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ร่วมกับแบบฝึกการอ่านชุดเรียนรู้สระไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการสร้างและหาประสิทธิภาพของแบบฝึกการอ่านชุดเรียนรู้สระไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่า คะแนนการทดสอบระหว่างเรียน $(\boldsymbol{E_1})$ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.12 และคะแนนการทดสอบหลังเรียน $(\boldsymbol{E_2})$ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.82 แสดงให้เห็นว่าการสร้างและหาประสิทธิภาพของแบบฝึกการอ่านชุดเรียนรู้สระไทยเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านสะกดคำที่ประสมด้วยสระเสียงเดี่ยว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 นั้นมีค่าสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ 80/80 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เพราะผู้วิจัยได้ศึกษาผลการประเมินความสามารถด้านการอ่าน (Reading Test : RT) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ระดับประเทศ เมื่อเปรียบเทียบผลการประเมินความสามารถด้านการอ่าน(Reading Test: RT) ในปีการศึกษา 2563-2564 พบว่า ด้านการอ่านออกเสียงในปีการศึกษา 2563 ได้คะแนนเฉลี่ย 75.25 และในปีการศึกษา 2564 ได้คะแนนเฉลี่ย 72.62 ซึ่งผลการประเมินการอ่านออกเสียงมีคะแนนเฉลี่ยลดลงถึงร้อยละ 2.63 และเมื่อเปรียบเทียบผลการประเมินความสามารถด้านการอ่านของผู้เรียน (Reading Test: RT) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านยางสามต้น จังหวัดพิจิตร ผลปรากฏว่า ด้านการอ่านออกเสียงในปีการศึกษา 2563 ได้คะแนนเฉลี่ย 70.45 และในปีการศึกษา 2564 ได้คะแนนเฉลี่ย 48.73 ซึ่งผลการประเมินการอ่านออกเสียงมีคะแนนเฉลี่ยลดลงถึงร้อยละ 21.72 จะเห็นได้ว่าผลการประเมินความสามารถด้านการอ่านออกเสียงของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านยางสามต้น จังหวัดพิจิตร มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศอย่างเห็นได้ชัดเจน ดังนั้นจากปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญของการแก้ปัญหาด้านการอ่านออกเสียงและได้วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนรายบุคคลจึงพบว่านักเรียนส่วนใหญ่จำพยัญชนะและสระไม่ได้ นักเรียนไม่สามารถอ่านสะกดคำได้จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนลดลง ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้สร้างแบบฝึกการอ่านชุดเรียนรู้สระไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพื่อฝึกให้นักเรียนอ่านออกเสียงคำที่ประสมด้วยสระเสียงเดี่ยว และใช้กระบวนการเรียนรู้พัฒนานักเรียนให้เกิดทักษะการอ่านที่ดีขึ้นต่อไป ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรรณาภรณ์ พระเมเด (2562) ที่ได้พัฒนาชุดฝึกทักษะการอ่านและการเขียนภาษาไทยเพื่อแก้ปัญหาการอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 15 ชุด โดยมีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.72/80.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 80/80 ทั้งนี้เนื่องจาก

แบบฝึกที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีเนื้อหาเกี่ยวกับการพัฒนาการอ่านและการเขียนภาษาไทยเพื่อแก้ปัญหาการอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ของนักเรียน โดยออกแบบชุดฝึกทักษะให้น่าสนใจและมีเนื้อหาคำศัพท์ที่นักเรียนอ่านไม่ออกและเขียนไม่ได้มาฝึกให้นักเรียนอ่านซ้ำเพื่อให้จำได้และนำไปสู่ทักษะอ่านต่อไป

2. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านสะกดคำที่ประสมด้วยสระเสียงเดี่ยวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ร่วมกับแบบฝึกการอ่านชุดเรียนรู้สระไทย มีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 11.73 และมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน เท่ากับ 15.27 และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนเรียนและคะแนนหลังเรียน พบว่า คะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เพราะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เป็นการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดจากสิ่งที่เรียนรู้จนนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเมื่อนำกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) มาสอนร่วมกับแบบฝึกการอ่านชุดเรียนรู้สระไทย ซึ่งจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งหมด 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 ขั้นนำ : ใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือในขั้นเตรียมความพร้อมมาบูรณาการกับเทคนิคการใช้เกม ขั้นที่ 2 ขั้นสอน : ใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือในขั้นกิจกรรมกลุ่ม ขั้นตรวจสอบผลงานและทดลองมาใช้ควบคู่กับเทคนิคการใช้เกม และขั้นที่ 3 ขั้นสรุป : ใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือในขั้นสรุปบทเรียนและประเมินผล ทั้งนี้ยังมีการฝึกอ่านแจกลูกสะกดคำ ฝึกอ่านซ้ำจำแม่นในแบบฝึกการอ่านชุดเรียนรู้สระไทยเข้ามาอยู่ในขั้นตอนการจัดกิจจกรรมการเรียนรู้จึงทำให้นักเรียนสนใจและมีความกระตือรือร้นในการเรียนจนนำไปสู่ทักษะการอ่านได้ในที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพ์วรรณ มุสิกรัตน์ (2563) ที่กล่าวถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง คำราชาศัพท์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ร่วมกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ว่าผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ทั้งนี้เพราะผู้เรียนมีความรู้และความเข้าใจในเนื้อหาที่เพิ่มมากขึ้นอันเนื่องมาจากบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมีความน่าสนใจและตอบสนองต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนและยังเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถทบทวนบทเรียนได้ตามที่ต้องการ นอกจากนี้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนยังออกแบบให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ต่อบทเรียน มีการเสริมแรงเมื่อผู้เรียนทำแบบทดสอบถูกต้อง ทำให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจพร้อมกับเกิดการเรียนรู้ที่สนุกสนานและมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ ปรียาพร พนาผดุงธรรม (2565) ที่ได้พัฒนาความสามารถการอ่านคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยการจัดการเรียนรู้ตามแนววิธีสอนแบบโฟนิกส์ร่วมกับการใช้แบบฝึกการอ่านหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้ตามแนววิธีสอนแบบโฟนิกส์ร่วมกับการใช้แบบฝึกการอ่าน ซึ่งมี 5 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 เรียนรู้เสียงตัวพยัญชนะและสระ ขั้นที่ 2 การสอนฝึกประสมเสียง ขั้นที่ 3 การสอนเทียบเคียงในการออกเสียง ขั้นที่ 4 หัดอ่านเขียนเข้าใจคำ และขั้นที่ 5 การฝึกฝนทวนซ้ำ ซึ่งช่วยส่งเสริมให้นักเรียนได้รู้จักเสียงของพยัญชนะและสระ ได้ฝึกฝนการนำเสียงพยัญชนะมาประสมกันผ่านการอ่านประสมคำและต่อยอดไปสู่การอ่านออกเสียงคำอย่างเป็นขั้นตอน และนักเรียนได้ฝึกเทียบเคียงเสียงของตัวพยัญชนะและสระที่ปรากฏในคำที่มีความคล้ายคลึงกับคำที่นักเรียนเคยฝึกอ่านซึ่งช่วยให้นักเรียนสามารถอ่านคำที่พบเจอใหม่ ๆ ได้ เพราะการสอนแบบโฟนิกส์เป็นการแสดงความสัมพันธ์ในการถอดรหัสการเรียนรู้เพื่อนำไปสู่การอ่านเขียนสะกดคำ เข้าใจความหมายของคำ และสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับเนื้อหาการอ่านได้หลากหลายอันเป็นพื้นฐานสำคัญในการเรียนภาษาที่สำคัญและนำไปสู่การพัฒนาการอ่านขั้นสูงต่อไป

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. เนื้อหาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษา

2. สามารถนำแบบฝึกการอ่านชุดเรียนรู้สระไทยไปสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนที่มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในเกณฑ์พอใช้และปรับปรุงการเรียนรู้ได้

3. สามารถนำเทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ไปบูรณาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ได้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

1. ควรมีการพัฒนาแบบฝึกการอ่านที่ใช้เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทสำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับนักเรียน

2. ควรมีนวัตกรรมที่แก้ปัญหาการอ่านไม่ออกและเขียนไม่ได้ของนักเรียนที่เหมาะสมกับบริบทโรงเรียนขนาดเล็กมากขึ้น

3. ควรนำกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) มาบูรณาการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับนักเรียนอย่างหลากหลาย

เอกสารอ้างอิง (References)

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษา พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2565*). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2566*. สืบค้น 11 พฤศจิกายน 2565, จาก https://www.moe.go.th/360policy-and-focus-moe-2023/.

ปรียาพร พนาผดุงธรรม. (2565). *การพัฒนาความสามารถการอ่านคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยการจัดการเรียนรู้ตามแนววิธีสอนแบบโฟนิกส์ร่วมกับการใช้แบบฝึกการอ่าน* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

พิมพ์วรรณ มุสิกรัตน์. (2563). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง คำราชาศัพท์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนร่วมกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

รสิตา รักสกุล. (2557). *สัมฤทธิผลของการเรียนการสอนแบบบูรณาการโดยใช้ Active Learning* (วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี. กรุงเทพฯ.

วรรณาภรณ์ พระเมเด. (2562). *การพัฒนาชุดฝึกทักษะการอ่านและการเขียนภาษาไทยเพื่อแก้ปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่* 5 (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

สวยสด กาวี. (2549). *การสร้างชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนท่าปลาประชาอุทิศ อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์* (วิทยานิพนธ์ ค.ม.). อุตรดิตถ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตถ์.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). *แนวทางการนิเทศเพื่อพัฒนาและส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก(Active Learning) ตามนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้.* กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2564). ผลสอบระดับประเทศ RT ปีการศึกษา 2563-2564. สืบค้น 2 กรกฎาคม 2565, จาก http://180.180.244.43/NT/ExamWeb/FrLogin.aspx?ReturnUrl=%2fNT%2fExamWeb%2fMainSch%2fMainSch.aspx.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2562). *สรุปผลที่สำคัญการสำรวจการอ่านของประชากร พ.ศ.2561*. กรุงเทพฯ: กองสถิติพยากรณ์ สำนักงานสถิติแห่งชาติ.

อุมาพร ตรังคสมบัติ. (2553). *Everest พาลูกค้นหาความนับถือตนเอง* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ซันต้าภาพพิมพ์.

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์การแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยกระบวนการ Active learning ร่วมกับ เทคนิค memory model

The Development of Klong Sie Suparp Composing achievement for Matthayomsuksa Three Students with Active Learning Skill and Memory Model Technique

ฟ้าอำพร สิงห์ทอง[1] อ้อมธจิต แป้นศรี[2]
Fa-amporn Singtong, Omthajit Pansri

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้วัตถุประสงค์เพื่อ 1)เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพก่อนและหลังการจัดกิจกรรมด้วยกระบวนการ Active learning ร่วมกับ เทคนิค memory model 2)เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพกับเกณฑ์ร้อยละ 80 3)ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมด้วยกระบวนการ Active learning ร่วมกับ เทคนิค memory model ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนพรานกระต่ายพิทยาคม 9 ห้องเรียน จำนวน 295 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 โรงเรียนพรานกระต่ายพิทยาคม ปีการศึกษา 2565 จำนวน 35 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมด้วยกระบวนการ Active learning ร่วมกับเทคนิค memory model 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพ และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมด้วยกระบวนการ Active learning ร่วมกับเทคนิค memory model สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบ t-test dependent ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์การแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพหลังการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ Active learning ร่วมกับเทคนิค memory model มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) นักเรียนมีความพึงพอใจหลังการจัดการเรียนรู้โดยการออกแบบการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.80 และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.39

Received: 2023-04-01 **Revised**: 2023-07-09 **Accepted**: 2023-07-10

[1] คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร Faculty of Education Naresuan University. Corresponding Author e-mail: fa-amporns64@nu.ac.th

[2] คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร Faculty of Education Naresuan University

คำสำคัญ (Keywords): การแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพ; กระบวนการ Active learning; เทคนิค memory model

Abstract

This research aims to 1) to compare the achievements of composing poems before and after organizing activities using Active learning process and memory model technique 2) to compare the achievements of composing poems with 80% criteria 3) to study satisfaction of students on activities organized by Active learning process combined with memory model technique. The population is Mathayomsuksa 3 students, semester 2, academic year 2022, Prankratai Pittayakhom school, there are 9 classrooms, 295 students. The sample group is Mathayomsuksa 3/1 students, 35 students at Prankratai Pittayakhom school, academic year 2022 obtained by simple randomization. The tools used in the research were: 1) a learning management plan Activity management using Active learning process combined with memory model technique 2) Achievement test for composing poems and 3) Student satisfaction questionnaire on activities organized by Active learning process combined with memory model technique. Statistics that used for data analysis were mean, percentage, standard deviation, dependent t-test. The results showed that 1) the students' achievement in composing poetry after the learning management was higher than before the learning management at the statistical significance level of .05; The Active learning process combined with the memory model technique had learning achievement higher than the 80% criterion at the statistical significance level of .05 and 3) students were satisfied after learning management by learning design. At the highest level, the mean ($\bar{X}$) was 4.80 and the standard deviation (S.D.) was 0.39.

Keywords: Klong Sie Suparp Composing; Active learning process; memory model technique

บทนำ (Introduction)

นิศรา วงษ์สุบรรณ์ (2553) กล่าวว่า การเรียนการสอนวิชาภาษาไทยนั้นถือเป็นวิชาที่ใช้ทักษะ ผู้ที่จะสามารถใช้ภาษาไทยได้ดีจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ทางภาษา อีกทั้งยังต้องฝึกฝนทักษะทางภาษาที่มีทั้งหมด 4 ทักษะ คือ ทักษะการฟัง ทักษะการพูด ทักษะการอ่าน และทักษะการเขียน ให้มีประสิทธิภาพ เพื่อนำไปใช้ให้ถูกต้องและเหมาะสม ซึ่งในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (2551) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยก็

ได้กำหนดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทั้งหมด 5 สาระ คือ การอ่าน การเขียน การฟัง การดูและการพูด หลักการใช้ภาษา วรรณคดีและวรรณกรรม โดยมีสาระที่ 4 หลักการใช้ภาษา มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษาและรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ข้อที่ 6 แต่งบทร้อยกรอง ประเภทโคลงสี่สุภาพ กำหนดให้ผู้เรียนแต่งบทร้อยกรองและจำเป็นต้องมีความรู้และความเข้าใจเรื่องการใช้หลักภาษาอย่างถูกต้องเพื่อจะทำให้ผู้เรียนใช้ภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเลือกใช้คำได้เหมาะสมเพื่อสามารถจะนำมาเรียบเรียงใช้ในบทร้อยกรองได้อย่างถูกต้อง เนื่องจากการเขียนบทร้อยกรองเป็นงานเขียนที่มีความยากและซับซ้อนกว่างานเขียนประเภทอื่น ๆ เพราะแต่ละประเภทต่างมีลักษณะบังคับเฉพาะตัว ซึ่งต้องใช้ความสามารถและจินตนาการในการเขียนและถ่ายทอดอารมณ์เพื่อให้เห็นได้อย่างเด่นชัดเพื่อสื่อสารกับผู้อ่าน

จากความสำคัญของการแต่งคำประพันธ์ข้างต้นพบว่า ปัจจุบันพบปัญหาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการเรียนการสอน เรื่องการแต่งคำประพันธ์ประเภทโคลงสี่สุภาพ เกิดจากผู้เรียนที่ไม่เข้าใจเรื่องฉันทลักษณ์ของคำประพันธ์ประเภทโคลงสี่สุภาพ ไม่มีคลังคำศัพท์มากพอที่จะใช้ในการแต่ง รวมถึงไม่เข้าใจในเรื่องของคำเอกและคำโท อีกทั้งไม่เคยได้รับการฝึกฝนอย่างเป็นประจำ จึงส่งผลให้ผู้เรียนขาดประสิทธิภาพในการเรียนรู้เรื่องการแต่งคำประพันธ์ประเภทโคลงสี่สุภาพ ซึ่งจากการจัดการเรียนการสอนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในปีการศึกษา 2564 ที่ผ่านมาพบว่ามีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพรานกระต่ายพิทยาคม อยู่ 67 คน จาก 208 คน คิดเป็นร้อยละ 32.21 (โรงเรียนพรานกระต่ายพิทยาคม, 2564) ที่ยังไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินเรื่องการแต่งคำประพันธ์ประเภทโคลงสี่สุภาพ อีกทั้งยังไม่ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการแต่งคำประพันธ์ประเภทโคลงสี่สุภาพ สาเหตุที่ทำให้การเรียนการสอนไม่ได้ผลลัพธ์ดีเท่าที่ควรพบว่าสามารถแบ่งสาเหตุได้ 2 ประการ คือ ปัญหาที่เกิดจากผู้เรียน และปัญหาที่เกิดจากกลวิธีการสอนของผู้สอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนิตยา ไพบูลย์ (2545) ที่พบว่า ปัญหาที่ทำให้การสอนแต่งร้อยกรองไม่ประสบผลสำเร็จ ประการแรกเกิดจากตัวนักเรียนที่คิดว่าตนไม่มีความสามารถในการเขียนบทร้อยกรองและเบื่อหน่ายวิธีการสอนของครู ประการที่สองเกิดจากครูผู้สอนที่ไม่สนใจและไม่ให้ความสำคัญกับการเขียนบทร้อยกรอง รวมทั้งมีเวลาในการสอนน้อยตลอดจนครูไม่มีความสามารถในด้านการแต่งร้อยกรอง ขาดการสื่อสารและสื่อการสอนด้วยวิธีการสอนที่เหมาะสม แต่จากการสัมภาษณ์ผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพรานกระต่ายพิทยาคมเกี่ยวกับปัญหาในการแต่งบทร้อยกรองประเภทโคลงสี่สุภาพของนักเรียนที่เรียนวิชาภาษาไทย สามารถสรุปได้ดังนี้ คือ นักเรียนส่วนใหญ่คิดว่าตนเองไม่มีความสามารถที่จะแต่งบทร้อยกรองประเภทโคลงสี่สุภาพได้ดี เนื่องจากการแต่งร้อยกรองประเภทโคลงสี่สุภาพเป็นเรื่องที่ยาก นักเรียนไม่คุ้นเคยกับโคลงสี่สุภาพ ซึ่งส่วนใหญ่จะคุ้นเคยกับกาพย์ยานี 11 หรือกลอนสุภาพมากกว่า เพราะมีหลักการในการแต่งที่ง่ายกว่า ไม่มีการบังคับเยอะเท่าโคลงสี่สุภาพ ซึ่งข้อคิดเห็นนี้สอดคล้องกับความคิดเห็นของ ปาจรีย์ บุษยกุล (2522) ซึ่งกล่าวไว้ว่า คำประพันธ์ประเภทโคลง นับว่าเป็นคำประพันธ์ที่ยากมาก ผู้ที่จะแต่งให้ได้ไพเราะต้องคำนึงถึง

หลักเกณฑ์ใจความ เสียงสูงต่ำของคำที่ใช้ การวางสัมผัส ตลอดจนการเลือกใช้คำที่ให้ผู้อ่านหรือผู้ฟังเข้าใจได้ง่าย

จากปัญหาและหลักการที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะใช้กระบวนการ Active learning ร่วมกับ เทคนิค memory model เพื่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์การแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งรูปแบบการจัดกิจกรรมทั้ง 2 วิธีนี้มีความสนับสนุนซึ่งกันและกัน โดยใช้เทคนิค memory model ที่มีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ทั้งหมด 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การสังเกตหรือศึกษาสาระอย่างตั้งใจ ขั้นที่ 2 การสร้างความเชื่อมโยง ขั้นที่ 3 การใช้จินตนาการเพื่อให้จดจำสาระได้ดีขึ้น และขั้นที่ 4 การใช้เทคนิคต่าง ๆ มาใช้ในการเรียนการสอนโดยมีการใช้กระบวนการ Active learning มาสนับสนุนในขั้นที่ 2 คือขั้นการสร้างความเชื่อมโยง โดยใช้กิจกรรม จาก Active learning เป็นฐานในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลาย เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เชิงรุกและกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการเรียน พร้อมทั้งส่งเสริมความจำระยะยาวด้านเนื้อหา ส่งผลให้มีการพัฒนาผลสัมฤทธิ์การแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อยู่ในเกณฑ์ที่มีระดับสูงขึ้นและได้รับการพัฒนาศักยภาพได้อย่างสูงสุด

จะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนด้วยกระบวนการ Active learning ร่วมกับ เทคนิค memory model นั้นเป็นการสอนที่น่าสนใจเป็นอย่างมาก เน้นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ใช้กิจกรรมในการกระตุ้นการเรียนรู้ เน้นกิจกรรมสอดแทรกในเนื้อหาและกิจกรรมเนื้อหาเหมาะสมกับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการได้เรียนรู้ด้วยตัวเอง และเข้าใจเนื้อหาอย่างชัดเจน การเรียนโดยจัดให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการจัดการเรียนการสอนนั้นโดยจะต้องเน้นกระบวนการในห้องเรียนมากกว่าเนื้อหาวิชาด้วยการลงมือปฏิบัติจริงผ่านการจัดกิจกรรมเป็นฐานในห้องเรียน ที่จะมีครูเป็นผู้ชี้แนวทางแนะนำให้ ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ขั้นสูงและสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงนำการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนด้วยกระบวนการ Active learning ร่วมกับ เทคนิค memory model เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์การแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1.เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพก่อนและหลังการจัดกิจกรรมด้วยกระบวนการ Active learning ร่วมกับ เทคนิค memory model

2.เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพกับเกณฑ์ร้อยละ 80

3.เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพรานกระต่ายพิทยาคมที่มีต่อการจัดกิจกรรมด้วยกระบวนการ Active learning ร่วมกับ เทคนิค memory model

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1.ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพรานกระต่ายพิทยาคม อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 295 คน ทั้งหมด 9 ห้องเรียน

1.2 กลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่3/1 โรงเรียนพรานกระต่ายพิทยาคม อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร ปีการศึกษา 2565 จำนวน 35 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

2.เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมด้วยกระบวนการ Active learning ร่วมกับเทคนิค memory model จำนวน 6 แผน 8 คาบเรียน (ไม่รวมสอบ)

แผนที่ 1 รู้จักคำคล้องจอง	1 คาบ
แผนที่ 2 ลองคำเป็นคำตาย	1 คาบ
แผนที่ 3 รู้จักสหายโท-เอก	1 คาบ
แผนที่ 4 แยกปัจเจกเอกโทษ โทโทษ	1 คาบ
แผนที่ 5 เข้าโหมดฉันทลักษณ์	2 คาบ
แผนที่ 6 มีทักษะแต่งโคลง	2 คาบ

2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพ สำหรับนักเรียนชั้นชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ

2.3 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมด้วยกระบวนการ Active learning ร่วมกับเทคนิค memory model ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แผนการจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมด้วยกระบวนการ Active learning ร่วมกับเทคนิค memory model ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยมีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

1.1 สำรวจและวิเคราะห์ปัญหาการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย

1.2 ศึกษาหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

1.3 ศึกษาเอกสารทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวกับกระบวนการ Active learning

1.4 ศึกษาเอกสารทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวกับเทคนิค memory model

1.5 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

1.6 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้การแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 6 แผน ระยะเวลาในการสอน 8 ชั่วโมง (ไม่รวมการทดสอบก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้)

1.7 นำแผนการจัดการเรียนรู้ เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง ตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระเสนอแนะ

1.8 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อหาดัชนีความสอดคล้อง IOC โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนตามแบบประเมินของลิเคิร์ท (Likert) (สมชาย รัตนทองคำ, 2556) เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

1.9 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขตามความเหมาะสมของเนื้อหากิจกรรมการเรียนรู้และเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม เพื่อนำไปใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ เรื่อง การแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยมีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

2.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 และหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนพรานกระต่ายพิทยาคม

2.2 ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพ ด้วยกระบวนการ Active learning ร่วมกับ เทคนิค memory model จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.3 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพ แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ใช้จริง 20 ข้อ และทำตารางวิเคราะห์แบบทดสอบ

2.4 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพ ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

2.5 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพ ที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ที่ต้องมีค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป

2.6 ปรับปรุงแก้ไขแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพ ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนพรานกระต่ายพิทยาคม (ห้องเรียนอื่นที่ไม่ใช้กลุ่มประชากร) จำนวน 35 คน เพื่อนำไปวิเคราะห์คุณภาพหาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบ

2.7 นำผลการทดสอบมาตรวจให้คะแนน และทำการวิเคราะห์คุณภาพของแบบทดสอบเป็นรายข้อ โดยพิจารณาจากเกณฑ์ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป ซึ่งแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพ ที่ผ่านเกณฑ์มีค่าความยากง่ายตั้งแต่ 0.50-0.79 และมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.24-0.59

2.8 คัดเลือกแบบทดสอบจำนวน 20 ข้อ ที่ผ่านเกณฑ์กำหนด เพื่อมาหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับโดยใช้สูตร KR–20 ของคูเดอร์–ริชาร์ดสัน(kuder -Richardson) มีค่าเท่ากับ 0.84

2.9 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพ จำนวน 20 ข้อ ไปใช้ทดสอบก่อนและหลังเรียนกับกลุ่มตัวอย่าง

3.แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ Active learning ร่วมกับ เทคนิค memory model ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยมีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบทดสอบความพึงพอใจ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

3.2 กำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนน เนื้อหา และเลือกรูปแบบเครื่องมือที่จะวัด

3.3 สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ Active learning ร่วมกับ เทคนิค memory model ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ลักษณะของรูปแบบการวัดเป็นแบบใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert Scale)

3.4 นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะ ทำการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

3.5 นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจให้คะแนน และนำข้อมูลมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.5 ขึ้นไป

3.6 นำแบบสอบถามความพึงพอใจ ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

4.การเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบแผนการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองแบบกลุ่มเดียวสอบก่อนและสอบหลัง (The one-group pretest-posttest design) ในการวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นรูปแบบตารางได้ ดังนี้

ตาราง 1 แสดงแบบแผนการวิจัย

ทดสอบก่อนเรียน	การจัดกระทำ	ทดสอบหลังเรียน
T1	X	T2

เมื่อ T1 หมายถึง การทำแบบทดสอบก่อนเรียน

X หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ Active learning ร่วมกับ เทคนิค memory model

T2 หมายถึง การทำแบบทดสอบหลังเรียน

ขั้นตอนดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยทำการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ภายในระยะเวลา 3 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 คาบ คาบละ 55 นาที จำนวน 9 คาบ รวมเวลาทดสอบก่อนเรียนและทดสอบหลังเรียน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1) ปฐมนิเทศนักเรียนที่จะทำการทดลองเกี่ยวกับการแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ Active learning ร่วมกับ เทคนิค memory model

2) นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพ จำนวน 20 ข้อ (ดำเนินการสอบก่อนเรียนในคาบเรียนที่ 1 ก่อนเริ่มเรียน) จากนั้นตรวจให้คะแนนและบันทึกเก็บไว้เป็นคะแนนทดสอบก่อนเรียน

3) ผู้วิจัยดำเนินการทดลองซึ่งทำการทดลองตามแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ Active learning ร่วมกับ เทคนิค memory model จำนวน 6 แผน (รวมเวลา 8 ชั่วโมง)

4) ทำการสอบหลังเรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพ จำนวน 20 ข้อ จากนั้นตรวจให้คะแนนและบันทึกเก็บไว้เป็นคะแนนทดสอบหลังเรียน

5) นักเรียนทำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ Active learning ร่วมกับ เทคนิค memory model

6) นำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติเพื่อทดสอบสมมุติฐาน สรุป และอภิปรายผล

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพก่อนและหลังการจัดกิจกรรมด้วยกระบวนการ Active learning ร่วมกับ เทคนิค memory model โดยนำคะแนนของนักเรียนทั้งหมดมาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) โดยใช้สถิติทดสอบ t-test แบบ Dependent

5.2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพกับเกณฑ์ร้อยละ 80 โดยนำคะแนนของนักเรียนทั้งหมดมาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)

5.3 ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการออกแบบการเรียนรู้การแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพก่อนและหลังการจัดกิจกรรม โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วแปลผลตามเกณฑ์ที่กำหนด

ผลการวิจัย (Research Results)

งานวิจัย เรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์การแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยกระบวนการ Active learning ร่วมกับ เทคนิค memory model ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ตาราง 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพก่อนและหลังการจัดกิจกรรม

การทดสอบ	N	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{D}$	t	Sig. (1-tailed)
ก่อนเรียน	35	20	8.91	2.84	8.18	27.94	.000
หลังเรียน	35	20	17.09	1.54			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลสัมฤทธิ์การแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังการจัดกิจกรรมด้วยกระบวนการ Active learning ร่วมกับ เทคนิค memory model มี

ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 17.09 และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 1.54 สูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 8.91 และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 2.84 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 3 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เทียบกับเกณฑ์รอยละ 80

การทดสอบ	N	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{D}$	t	Sig. (1-tailed)
หลังเรียน	35	20	17.09	1.54	1.09	4.17	.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลสัมฤทธิ์การแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังการจัดกิจกรรมด้วยกระบวนการ Active learning ร่วมกับ เทคนิค memory model เทียบกับเกณฑ์รอยละ 80 ซึ่งเทียบเท่า 16 คะแนน พบว่านักเรียนจำนวน 35 คน ได้คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนมีค่าเท่ากับ 17.09 สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของเกณฑ์ร้อยละ 80 ซึ่งมีค่าเท่ากับ 16 อยู่ 1.09 คะแนนจากการทดสอบความแตกต่างของเฉลี่ยระหว่างคะแนนหลังเรียนกับคะแนนเฉลี่ยของเกณฑ์ร้อยละ 80 ด้วยสถิติทดสอบ t ได้ค่า t เท่ากับ 4.17 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 4 แสดงผลความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการออกแบบการเรียนรู้การแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพก่อนและหลังการจัดกิจกรรมด้วยกระบวนการ Active learning ร่วมกับ เทคนิค memory model สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1.ด้านบรรยากาศในการเรียน			
1.1 ระยะเวลาในการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบ Active learning ร่วมกับ เทคนิค memory model มีความเหมาะสมกับเนื้อหา	4.80	0.41	มากที่สุด
2.ด้านบรรยากาศ			
2.1 บรรยากาศในการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนรู้	4.86	0.36	มากที่สุด
2.2 นักเรียนมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับสมาชิกภายในกลุ่มได้อย่างอิสระ	4.74	0.44	มากที่สุด
2.3 นักเรียนมีความสุขและสนุกที่จะเรียนรู้	4.77	0.43	มากที่สุด

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
2.4 นักเรียนมีสัมพันธภาพที่ดีระหว่างเพื่อนและครู	4.69	0.47	มากที่สุด
3.ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้			
3.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active learning ร่วมกับ เทคนิค memory model ส่งเสริมให้นักเรียนมีความเข้าใจในการการแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพ	4.86	0.36	มากที่สุด
3.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active learning ร่วมกับ เทคนิค memory model ส่งเสริมกระบวนการทำงานกลุ่มให้กับนักเรียน	4.83	0.38	มากที่สุด
3.3 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active learning ร่วมกับ เทคนิค memory model ส่งเสริมให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการค้นหาคำตอบในสิ่งที่ต้องการเรียนรู้	4.97	0.17	มากที่สุด
4.ด้านประโยชน์			
4.1 นักเรียนมีทักษะการแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพดีขึ้น	4.63	0.49	มากที่สุด
4.2 นักเรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา	4.77	0.43	มากที่สุด
4.3 นักเรียนมีการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	4.83	0.38	มากที่สุด
4.4 นักเรียนนำความรู้ที่ได้รับประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	4.83	0.38	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.80	0.39	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการออกแบบการเรียนรู้การแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพก่อนและหลังการจัดกิจกรรมด้วยกระบวนการ Active learning ร่วมกับเทคนิค memory model สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.80, S.D.= 0.39) ข้อที่นักเรียนมีความพึงพอใจสูงสุด คือ ข้อที่ 3.3 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active learning ร่วมกับ เทคนิค memory model ส่งเสริมให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการค้นหาคำตอบในสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 4.97, S.D.= 0.17) รองลงมาคือ ข้อที่ 2.1 บรรยากาศในการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 4.86, S.D.= 0.36) และข้อที่ 3.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active learning ร่วมกับ เทคนิค memory model ส่งเสริมให้นักเรียนมีความเข้าใจในการการแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.86, S.D.= 0.36) เป็นลำดับสองเท่ากัน

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิจัย สามารถอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์การแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยกระบวนการ Active learning ร่วมกับ เทคนิค memory model หลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย ข้อที่ 1 คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีผลสัมฤทธิ์การแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพหลังการจัดกิจกรรมด้วยกระบวนการ Active learning ร่วมกับ เทคนิค memory model สูงกว่าก่อนเรียน ทั้งนี้เป็นเพราะว่า นักเรียนได้รับการพัฒนาผลสัมฤทธิ์การแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพของนักเรียนเป็นการจัดการเรียนการสอนแบบให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในชั้นเรียนด้วยตนเอง โดยมีครูผู้สอนเป็นคนออกแบบการเรียนรู้ด้วยการใช้กิจกรรมด้วยกระบวนการ Active learning แบบหลากหลายกิจกรรมและให้นักเรียนลงมือปฏิบัติโดยมีครูผู้สอนเป็นผู้ชี้แนะแนวทางให้ตลอดชั่วโมงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วราภรณ์ ศรีกะรัตน์ (2563) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแต่งบทร้อยกรองตามรูปแบบการสอนแบบซินเนคติคส์ร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องมาจากกระบวนการเรียนรู้ ที่ผู้วิจัยได้ใช้จัดการเรียนการสอนที่เน้นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ใช้กิจกรรมในการกระตุ้นการเรียนรู้ เน้นกิจกรรมสอดแทรกในเนื้อหาและกิจกรรมเนื้อหาเหมาะสมกับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการได้เรียนรู้ด้วยตัวเอง และเข้าใจเนื้อหาอย่างชัดเจน และสอดคล้องกับ นาตยา มะเส็ง (2564) ได้ทำงานวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ Active learning เรื่อง ชนิดของคำ เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 11.61 และหลังเรียนเท่ากับ 25.11 เมื่อนำไปเปรียบเทียบกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพบว่าคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีการจัดกิจกรรมให้นักเรียนมี การอ่าน การเขียน การโต้ตอบและการวิเคราะห์ปัญหาอีกทั้งยังให้นักเรียนได้ใช้กระบวนการคิดขั้นสูงอีกด้วย

2. ผลสัมฤทธิ์การแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80 หลังการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ Active learning ร่วมกับ เทคนิค memory model ซึ่งเทียบเท่ากับ 16 คะแนน พบว่านักเรียน 35 คนได้คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนมีค่าเท่ากับ 17.09 สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของเกณฑ์ร้อยละ 80 อยู่ 1.09 คะแนน ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องมาจากการจัดการเรียนการสอน มีการจัดแบบมีลำดับขั้นตอน สามารถใช้กิจกรรมกระตุ้นการเรียนรู้ของนักเรียนได้ ซึ่งสอดสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลัดดาวัลย์ สาระภัย (2560) ได้ทำงานวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมการ

เรียนรู้วิชาชีววิทยา เรื่องการสังเคราะห์แสง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกระตือรือร้น (Active learning) ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ มีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 31.18 คิดเป็นร้อยละ 77.94 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับ ดุษฎี โยเหลา และคณะ (2557) กล่าวว่า การเรียนการสอนแบบ Active Learning เป็นการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative Learning Group) คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ทำงาน ร่วมกับผู้อื่น โดยจัดเป็นกลุ่ม ๆ ละ 4-6 คน สมาชิกในกลุ่มมีความสามารถแตกต่างกันมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นมีการช่วยเหลือสนับสนุนซึ่งกันและกันและมีความรับผิดชอบร่วมกันทั้งในส่วนตนและส่วนรวม เพื่อให้กลุ่มได้รับความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด

3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการออกแบบการเรียนรู้การแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพหลังการจัดกิจกรรมด้วยกระบวนการ Active learning ร่วมกับ เทคนิค memory model สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.80 และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.39 ทั้งนี้เป็นเพราะว่า กิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง จึงช่วยให้นักเรียนใส่ใจต่อการเรียน และเรียนรู้ที่จะรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง ช่วยให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียน สอดคล้องกับ ณภัทริน เภาพาน (2554) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาผลของการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนเน้นความจำจากภาพประกอบ ตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพโรงเรียนธีรภาดาเทคโนโลยี จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนเน้นความจำจากภาพประกอบตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา อยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะกิจกรรมและเนื้อหาของการเรียนการสอนที่หลากหลายดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น ทำให้นักเรียนเกิดความสนใจและตั้งใจเรียนมากขึ้น ซึ่งแตกต่างจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษโดยทั่วไปที่เน้นให้ผู้เรียนจำกฎเกณฑ์การใช้ภาษาและผู้สอนเป็นผู้กำหนดกิจกรรมทั้งหมด ซึ่งนักเรียนไม่มีส่วนร่วมและจากผลสะท้อนกลับของนักเรียนหลังจากการจัดกระบวนการเรียนการสอน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่าการใช้กิจกรรมการเรียนการสอนเน้นความจำจากภาพประกอบตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา มาสรุปบทเรียนทำให้นักเรียนมีความสุขในการเรียน อีกทั้งกิจกรรมที่แตกต่างไม่จำเจทำให้นักเรียนเกิดความสนุกสนานให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรม จากเหตุผลที่กล่าวข้างต้น ทำให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการออกแบบการเรียนรู้การแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพก่อนและหลังการจัดกิจกรรมด้วยกระบวนการ Active learning ร่วมกับ เทคนิค memory model โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละครั้งครูผู้สอนควรแบ่งเด็กออกเป็นกลุ่ม ซึ่งในกลุ่มควรมีเด็กทั้ง 3 ประเภท คือ เด็กเก่ง ปานกลาง และอ่อน เพื่อเป็นการช่วยเหลือในการทำกิจกรรมซึ่งกันและกัน เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนได้ร่วมกิจกรรมกันอย่างเต็มที่

1.2 ครูผู้สอนควรมีการเสริมแรงในการแต่งคำประพันธ์เพื่อกระตุ้นผู้เรียนให้อยากทำกิจกรรมในการแต่งคำประพันธ์มากขึ้น เช่น จัดการประกวดแข่งขันแต่งคำประพันธ์ประเภทต่าง ๆ ในงานสำคัญโรงเรียน งานวันภาษาไทย เพื่อให้นักเรียนแสดงความสามารถและส่งเสริมศักยภาพในการแต่งคำประพันธ์

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพ โดยใช้วิธีการสอนแบบอื่น ๆ เพื่อเปรียบเทียบผลการศึกษาว่าวิธีการสอนแบบใดที่จะช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์การแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพของนักเรียนได้ดีที่สุด

2.2 จากผลการศึกษาพบว่า การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ Active learning ร่วมกับเทคนิค memory model สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์การแต่งคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้จริง จึงควรรูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ Active learning ร่วมกับเทคนิค memory model ไปทดลองใช้กับเรื่องอื่น ๆ หรือในรายวิชาอื่น ๆ เพื่อพัฒนาความสามารถของนักเรียนต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุม สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

ดุษฎี โยเหลา. (2557). *การศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบ PBL ที่ได้จากโครงการสร้างชุดความรู้เพื่อสร้างเสริมทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของเด็กและเยาวชน: จากประสบการณ์ความสำเร็จของโรงเรียนไทย*. กรุงเทพมหานคร : ทิพยวิสุทธิ์.

นาตยา มะเส็ง. (2564). *การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ Active learning เรื่อง ชนิดของคำ เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. วารสารการอ่าน สมาคมการอ่านแห่งประเทศไทย.

นิตยา ไพบูลย์ .(2545). *การพัฒนาทักษะการแต่งบทร้อยกรองประเภทกลอนสุภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนววัฏจักร 4 MAT*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

นิศรา วงษ์สุบรรณ์. (2553). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการแต่งร้อยกรองประเภทโคลงสี่สุภาพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดการเรียนรู้แบบ4 MATกับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบปกติ*. กรุงเทพมหานคร. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

โรงเรียนพรานกระต่ายพิทยาคม. (2564). *แผนพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ปีการศึกษา 2564*. กำแพงเพชร: โรงเรียนพรานกระต่ายพิทยาคม.

ลัดดาวัลย์ สาระภัย. (2560). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมการเรียนรู้วิชาชีววิทยา เรื่อง การสังเคราะห์ด้วยแสง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกระตือรือร้น (Active Learning)*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

วราภรณ์ ศรีกะรัตน์. (2563). *การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแต่งบทร้อยกรองตามรูปแบบการสอนแบบซินเนคติคส์ ร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.* ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

แนวทางการพัฒนาการให้บริการผู้โดยสารเปลี่ยนถ่ายเครื่อง ณ ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ

Ways to Improve the Service for Transit/Transfer Passenger at Suvarnabhumi Airport

กานต์ เสถียรเสพย์[1] อภิรดา นามแสง[2] ธัญญรัตน์ คำเพราะ[3]
Karn Stiensape, Apirada Namsang, Thanyarat Khamproh

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้วัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการให้บริการผู้โดยสารเปลี่ยนถ่ายเครื่อง (Transit/Transfer) ณ ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิกับท่าอากาศยานเทียบเคียง 2) เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาการให้บริการการเปลี่ยนถ่ายเครื่องของท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยทำการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่กลุ่มผู้บริหารระดับสูงจากบริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด มหาชน จำนวน 4 ท่าน ในสายงานความรับผิดชอบที่เกี่ยวกับการให้บริการผู้โดยสารเปลี่ยนถ่ายเครื่อง ณ ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ และข้อมูลทุติยภูมิได้มาจากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ เช่น หนังสือ ตำรา รวมถึงงานวิจัย ตลอดจนวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ เพื่อให้เนื้อหาที่ศึกษามีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ผลการศึกษาพบว่า 1) อาคารเทียบเครื่องบินรองหลังที่ 1 (SAT 1) สามารถช่วยบรรเทาปัญหาความแออัดภายในอาคารผู้โดยสารหลักและเพิ่มพื้นที่ใช้สอยให้แก่ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ 2) การผ่อนคลาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ จะช่วยเพิ่มความคล่องตัวในการบริการจัดการ และ 3) การเพิ่มเติมสิ่งอำนวยความสะดวกจะเพิ่มความสะดวกสบายให้แก่ผู้โดยสารกลุ่มเปลี่ยนถ่ายเครื่อง ณ ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ สรุปได้ว่าท่าอากาศยานสุวรรณภูมิมีการให้บริการขั้นพื้นฐานที่ทัดเทียมกับท่าอากาศยานคู่เทียบได้ แต่การให้บริการอื่น ๆ นั้นยังคงต้องถูกพัฒนาเพื่อให้สามารถก้าวขึ้นไปแข่งขันในระดับสากลได้

คำสำคัญ (Keywords): ผู้โดยสาร; เปลี่ยนถ่ายเครื่อง; การพัฒนาการให้บริการ; ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ

Received: 2023-05-21 **Revised**: 2023-07-02 **Accepted**: 2023-07-03

[1] สาขาวิชาการจัดการการบิน สถาบันการบินพลเรือน Master of Management in Aviation Management, Civil Aviation Training Center. Corresponding Author e-mail: karn.s@airportthai.co.th

[2] หลักสูตรการจัดการมหาบัณฑิต สาขาการจัดการการบิน สถาบันการบินพลเรือน Master of Management in Aviation Management, Civil Aviation Training Center

[3] อาจารย์ประจำกองวิชาบริหารการบิน สถาบันการบินพลเรือน Ground Instructor of Aviation Management Training Division, Civil Aviation Training Center

Abstract

The purposes of this study are 1) to compare the service for the transit/transfer passenger at Suvarnabhumi Airport with the other two airports that provided the same service. 2) to find the ways to improve the service for transit/transfer passenger of Suvarnabhumi Airport. This study is qualitative research. The purposive samples that are used in this research are the group. Which comprises of 4 keys informant from Airports of Thailand Company limited. They are high ranking executives in the related fields that concern the service for transit/transfer passenger. By using tools of structured in-depth-interview form by in-depth-interviewing and analyzed data by descriptive interpretation. Moreover, the secondary data is retrieved from textbooks, other researches and Thesis from both in Thailand and international level in order to complete the contents of this study. From the research, it was found that 1) The SAT-1 Building can relief the congestion inside the main terminal building of Suvarnabhumi Airport and also increase the space overall 2) The deregulation will increase the agility in management 3) By adding the additional facilities will provide more comfort for transit/transfer passenger at Suvarnabhumi Airport. It can be concluded that Suvarnabhumi Airport can provide service at the standard level as well as other 2 airports however, at the other service level, Suvarnabhumi Airport still needs to be improved.

Keywords: Passenger; Transit/Transfer; Service Improvement; Suvarnabhumi Airport

บทนำ (Introduction)

ช่วงปี 2562 ธุรกิจการบินนั้นได้เจริญเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็วจนถึงระดับสูงสุดอัน เนื่องมาจากปัจจัยที่สนับสนุนในหลายด้าน อาทิ การเจริญเติบโตอย่างก้าวกระโดดของสายการบินต้นทุนต่ำ การเจริญเติบโตของท่าอากาศยานในเมืองเล็ก (เมืองรอง) หรือแม้กระทั่งเทคโนโลยีด้านอากาศยานที่พัฒนาเป็นอย่างมาก ปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนส่งผลในแง่บวกต่อธุรกิจการบินในปัจจุบัน แต่ในทางกลับกันธุรกิจการบินก็เป็นธุรกิจที่มีความอ่อนไหวต่อสถานการณ์แวดล้อมต่าง ๆ รอบตัวสูง ตัวอย่างสามารถเห็นได้จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ในช่วงตั้งแต่ปลายพ.ศ. 2563 เป็นต้นมา ซึ่งส่งผลให้ธุรกิจการบินที่กำลังเฟื่องฟูเติบโตต้องหยุดชะงักลงอย่างกระทันหัน การแพร่ระบาดครั้งใหญ่ครั้งนี้ส่งผลกระทบต่อการจราจรของผู้โดยสาร ความต้องการขนส่งสินค้าทางอากาศ แรงงานในสนามบิน และรายได้ขาเข้าขาออก หากมองย้อนกลับไปในอดีตอุตสาหกรรมการบินคือตัวแปรสำคัญของภาคการบริการและการท่องเที่ยว ในปัจจุบันภาวะภัยคุกคามที่ธุรกิจการบินกำลังเผชิญอยู่นั้น สร้างมูลค่าความเสียหายอย่างมหาศาล

และสร้างความเสียหายให้กับภาคธุรกิจและแรงงานในทุก ๆ ภาคส่วน อย่างหลีกเลี่ยงมิได้ (ทักษิณา แสนเย็น และคณะ, 2563)

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค COVID-19 สะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงในทุกชั้นมิติ อาทิเช่นด้านพฤติกรรมทั้งในเชิงการบริโภคและบริการ โดยธุรกิจการบินนั้นถือเป็นหนึ่งในภาคอุตสาหกรรมที่ได้รับผลกระทบสูงสุด โดยส่งผลต่อกันเหมือนการล้มตัวของโดมิโน ก่อให้เกิดการระงับเที่ยวบิน การจำกัดเส้นทางการบิน การยกเลิกสายการบิน การลดต้นทุนอย่างหนักหน่วง การลดจำนวนพนักงาน และเงื่อนไขใหม่ ๆ ที่เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก การแพร่ระบาดของโรค COVID-19 เป็นเรื่องที่มีความกังวลอย่างมากต่ออุตสาหกรรมการบิน และแสดงให้เห็นถึงความท้าทายที่มีความเฉพาะเจาะจงกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนในแง่ของการจราจร รายได้ การเชื่อมต่อ รวมไปถึงข้อกำหนดต่าง ๆ ที่จะมีความเปลี่ยนแปลงไป (ทักษิณา แสนเย็น และคณะ, 2563) นอกจากนี้ด้วยความรุนแรงของการแพร่ระบาดนี้จึงมีความจำเป็นที่การทำธุรกิจจำเป็นจะต้องปรับตัวขนานใหญ่และคำนึงถึงการที่จะไม่สามารถกลับไปทำธุรกิจได้ตามปกติ บทบาทของการท่องเที่ยวต่อการฟื้นตัวและการเปลี่ยนแปลงในระยะยาวจะมีความยืดหยุ่นมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแง่ของการตอบสนองความต้องการด้านพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวทั้งในระยะสั้นและระยะยาว (Stefan Gössling, Daniel Scott and C. Michael Hall ,2020)

QUARTERLY TOTAL AIRPORT REVENUES IN 2020 BY REGION: FORECASTED (PRE-COVID-19) VS. ESTIMATED UNDER (COVID-19) (MILLION USD)

	Forecasted (pre-COVID-19)	Estimated under (COVID-19)	% Change
Africa	4,300	2,100	-51.2%
Asia-Pacific	49,900	20,500	-58.9%
Europe	59,300	22,200	-62.6%
Latin America-Caribbean	10,500	5,200	-50.5%
Middle East	13,200	6,200	-53.0%
North America	34,700	18,300	-47.3%
World	171,900	74,500	-56.7%

ภาพที่ 1 การลดตัวของรายได้ของท่าอากาศยานในปี 2020 แบ่งตามภูมิภาค
ที่มา: International Finance Corporation, 2020

จากภาพที่ 1 แสดงให้เห็นถึงการสูญเสียรายได้ของธุรกิจท่าอากาศยานอย่างมีนัยยะสำคัญจากการขาดหายไปของการเดินทางทางอากาศ โดยมีการหดตัวลงกว่าครึ่งหนึ่งจากรายได้ที่ถูกคาดการณ์ก่อนการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 โดยท่าอากาศยานในภูมิภาคยุโรปทำรายได้เพียง 22,200 ล้านดอลลาร์สหรัฐจากที่คาดการณ์ไว้ราว 59,300 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยน้อยกว่าการคาดคะเนถึง 62.6% ตามมาด้วยภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกที่ท่าอากาศยานสามารถสร้างรายได้ได้น้อยกว่าที่คาดการณ์ไว้ถึง 58.9% ตามมาด้วย ตะวันออกกลาง แอฟริกา ละตินอเมริกา และ อเมริกา

เหนือตามลำดับ โดยในภาพรวมทั่วโลกนั้นท่าอากาศยานต่าง ๆ มีรายได้น้อยกว่าที่คาดการณ์ไว้ถึง 56.7% (International Finance Corporation, 2020) ดังนั้นแล้วเมื่อสถานการณ์กลับเข้าสู่ภาวะปกติ ทุกภาคส่วนจึงจำเป็นต้องเร่งฟื้นฟูรวมไปถึงการได้มาซึ่งวิธีสรรหารายได้ใหม่ ๆ เพื่อชดเชยสิ่งที่สูญเสียไปในช่วงเวลาดังกล่าว ในเชิงของท่าอากาศยาน การเพิ่มความสำคัญของท่าอากาศยานที่เป็นศูนย์กลาง (Strengthening the role of hubs) เป็นสิ่งที่กำลังจะเกิดขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกในการเดินทางของนักเดินทาง และในระยะต่อไป ความถี่ของเส้นทางบิน (Frequency) น่าจะมีแนวโน้มที่ลดลง และท่าอากาศยานของเมืองขนาดเล็ก (เมืองรอง) ลงมาจะถูกลดบทบาทลง แต่ในทางกลับกันท่าอากาศยานศูนย์กลาง หรือ Hub จะได้รับความสำคัญมากขึ้น โดยทำหน้าที่ทั้งการเชื่อมต่อเที่ยวบิน และรวมไปถึงเชื่อมการเดินทางชนิดอื่น ๆ เข้าหากัน เนื่องจากการทำการบินไปยังท่าอากาศยานศูนย์กลางจะมีความคุ้มค่ากว่าในเชิงธุรกิจเพราะว่าสายการบินสามารถสร้างอัตราบรรทุก (Aircraft load factor) ได้สูงกว่า (กฤษฎา เสกตระกูล, 2563)

ท่าอากาศยานในนั้นถูกนำเสนอให้มีความเป็นไปได้มากกว่าเพียงสถานที่รองรับเที่ยวบินหรือนักเดินทางเท่านั้น ด้วยความพยายามในการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ภายในท่าอากาศยานให้ดีขึ้น สะดวกขึ้น ทันสมัยขึ้น ท่าอากาศยานจึงนำเสนอความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนที่มาใช้บริการ โดยเฉพาะในช่วงก่อนการเกิดการแพร่ระบาดของ COVID-19 ท่าอากาศยานในทวีปเอเชียนั้นกำลังอยู่ในภาวะการแข่งขันที่สูง สังเกตได้จากการลงทุนเพิ่มเติมอย่างหนักหน่วงเพื่อขยายขีดการรองรับของท่าอากาศยานให้สามารถรองรับผู้ที่มาใช้บริการได้มากขึ้น อันจะเห็นตัวอย่างได้จากการลงทุนสร้างอาคารผู้โดยสารหลังที่ 5 และทางวิ่ง (Runway) เส้นที่ 3 ของท่าอากาศยานชางงี ซึ่งใช้งบประมาณสูงถึง 2.15 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ เฉกเช่นเดียวกับท่าอากาศยานนานาชาติฮ่องกงซึ่งลงทุนด้วยงบประมาณที่สูงมากเพื่อสร้างทางวิ่ง (Runway) เส้นที่ 3 เช่นเดียวกัน เพื่อสร้างขีดความสามารถในการรองรับผู้ใช้บริการให้มากขึ้น

ท่าอากาศยานต่าง ๆ นั้นล้วนมีพยายามในการดึงดูดผู้โดยสารให้มาใช้บริการ ณ ท่าอากาศยานของตนเองไม่ว่าจะเป็นผู้โดยสารที่ต้องการเดินทางแบบจุดต่อจุด (Point to Point) หรือแม้กระทั่งผู้โดยสารที่ต้องการการเปลี่ยนถ่ายเครื่อง (Transit/Transfer) ท่าอากาศยานอินชอนประเทศเกาหลีใต้หรือท่าอากาศยานชางอี ประเทศสิงค์โปร ซึ่งนับว่าเป็นท่าอากาศยานชั้นนำของโลกโดยสังเกตได้จากการประกาศรางวัล World Airport Awards ของ Skytrax (Skytrax, 2020) ที่ท่าอากาศยานทั้งสองแห่งได้รับรางวัลอันดับที่ 1 และ 2 ตามลำดับ ท่าอากาศยานต่าง ๆ ดังกล่าวนำเสนอความสะดวกสบายให้แก่ผู้โดยสารในทุก ๆ ด้านไม่ว่าจะเป็นผู้โดยสารในเที่ยวบินจุดต่อจุด (Point to Point) หรือผู้โดยสารที่มาแวะเปลี่ยนถ่ายเครื่อง (Transit/Transfer) การที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน กระบวนการจัดการที่รวดเร็ว และความเป็นมิตรของพนักงาน สิ่งต่าง ๆ

เหล่านี้นั้นจึงทำให้ท่าอากาศยานชั้นนำนั้นได้ก้าวขึ้นมาเป็นจุดหมายที่นักเดินทางจากทั่วโลกเลือกที่จะมาใช้บริการหรือแวะพักเพื่อเปลี่ยนถ่ายเครื่อง (Skytrax, 2020)

เมื่อกล่าวถึงประเทศไทย ประเทศซึ่งตั้งอยู่ในจุดยุทธ์ศาสตร์ทางการบินที่ดีแห่งหนึ่งของภูมิภาคเอเชียแปซิฟิค โดยมีท่าอากาศยานสุวรรณภูมิเป็นศูนย์กลางที่เปิดรับนักเดินทางจากทั่วโลก ในทางกลับกัน กลับไม่ได้รับความนิยมจากนักเดินทางในการเลือกที่จะเป็นจุดแวะพักหลัก (Transit Point) โดยกลุ่มผู้โดยสารหลักของท่าอากาศยานสุวรรณภูมินั้นล้วนแต่เป็นผู้โดยสารที่ต้องการเดินทางแบบบินตรงจุดต่อจุดเป็นส่วนใหญ่ โดยมีเพียง 8% เท่านั้นที่เป็นผู้โดยสารเปลี่ยนถ่ายเครื่อง (บริษัททท่าอากาศยานไทย จำกัด, 2563) โดยรายได้จากกลุ่มผู้โดยสารเปลี่ยนถ่ายเครื่องถือเป็นแหล่งรายได้หลักอีกทางหนึ่งของท่าอากาศยานหรือรวมไปถึงให้แก่ประเทศนั้น ๆ บริษัท OAG ได้จัดอันดับท่าอากาศยานที่มีค่าคะแนนการให้บริการเชื่อมต่อเที่ยวบิน (Connections) มากที่สุด โดยคำนวนจากจำนวนของเที่ยวบินเชื่อมต่อ ที่มีการเข้าออกจากท่าอากาศยานนั้นด้วยตารางการบินที่แน่นอน (Scheduled connections) เปรียบเทียบกับจำนวนจุดหมายปลายทาง (Destinations) ที่มีให้บริการ โดยค่าคะแนนดังกล่าวเรียกว่าค่าความหนาแน่นของการเชื่อมต่อ หรือ Connectivity Index เมื่อเปรียบเทียบกับท่าอากาศยานชั้นนำต่าง ๆ ที่เป็นท่าอากาศยานศูนย์กลาง (Hub) จากทั่วโลกจะเห็นได้ว่าท่าอากาศยาน เหล่านี้ล้วนแต่มีค่าคะแนนการเชื่อมต่อสูงและแสดงถึงความหนาแน่น จึงทำให้สามารถสร้างโอกาสในการหารายได้จากการใช้บริการเปลี่ยนถ่ายเครื่องได้อีกทางหนึ่ง โดยยกตัวอย่างจากท่าอากาศยานชางงี ซึ่งมีการเรียกเก็บค่าบริการเปลี่ยนถ่ายเครื่องอยู่ที่ 4.5 ดอลลล่าห์สหรัฐ ต่อหัวผู้โดยสาร (Business Traveler, 2018) โดยท่าอากาศยานสุวรรณภูมิของประเทศไทยถูกจัดอยู่ในลำดับที่ 14 เมื่อเรียงตามค่าความหนาแน่นของการเชื่อมต่อ (OAG Connectivity Index, 2019)

รายได้จากผู้โดยสารกลุ่มที่เดินทางแบบจุดต่อจุด (Point to Point) หรือในที่นี้จะขอเรียกว่าผู้โดยสารต้นทาง-ปลายทาง (Origin/Destination หรือ O/D) คือผู้โดยสารที่ต้องการเดินทางมายังประเทศนั้น ๆ โดยเฉพาะ เป็นเพียงส่วนหนึ่งที่หล่อเลี้ยงธุรกิจท่าอากาศยานในปัจจุบัน ในขณะที่ผู้โดยสารอีกกลุ่มหนึ่งที่เรียกว่าผู้โดยสารเปลี่ยนถ่ายเครื่อง (Transit/Transfer) นั้น ถือเป็นผู้โดยสารกลุ่มอิสระ กล่าวคือเป็นกลุ่มที่มีอิสระในการเลือกที่จะแวะพัก ณ จุดใดจุดหนึ่งของการเดินทางก็ได้ กลุ่มผู้โดยสารดังกล่าวถือเป็นกลุ่มผู้โดยสารที่มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน หากท่าอากาศยานนั้น สามารถดึงดูดผู้โดยสารกลุ่มดังกล่าวให้มาใช้บริการได้ ก็จะสามารถแปรเปลี่ยนเป็นการหารายได้ได้อีกทางหนึ่ง อย่างไรก็ตามในการที่ท่าอากาศยานจะสามารถมีแรงดึงดูดให้ผู้โดยสารกลุ่มดังกล่าวหันมาสนใจ และเลือกเป็นจุดแวะพักระหว่างทางได้นั้นประกอบด้วยหลาย ๆ ปัจจัยอันประกอบกัน

ท่าอากาศยานหลักของประเทศไทยยังคงขาดปัจจัยบางอย่างที่เอื้อหนุนต่อการดึงดูดนักเดินทางจากทั่วโลกให้มาเลือกใช้บริการเปลี่ยนถ่ายเครื่อง ปัจจัยและสิ่งต่าง ๆ ที่ได้ถูกกล่าวมาด้านต้นทำให้ผู้ศึกษามีความประสงค์ที่จะศึกษาข้อเท็จจริงเพื่อทำการเปรียบเทียบประสิทธิภาพในด้านของกระบวนการเปลี่ยนถ่ายเครื่องระหว่างท่าอากาศยานคู่เทียบอันได้แก่ ท่าอากาศยานอินชอน ประเทศเกาหลีใต้ และท่าอากาศยานชางงี ประเทศสิงค์โปร์ ข้อบกพร่องหรือปัจจัยที่จำเป็นอยู่สำหรับท่าอากาศยานสุวรรณภูมิในการเพิ่มปริมาณผู้โดยสารเปลี่ยนถ่ายเครื่อง รวมไปถึงแนวคิดในการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพในด้านการให้บริการเปลี่ยนถ่ายเครื่อง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการให้บริการผู้โดยสารเปลี่ยนถ่ายเครื่อง (Transit/Transfer) ณ ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิกับท่าอากาศยานเทียบเคียง
2. เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาการให้บริการการเปลี่ยนถ่ายเครื่องของท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

วิธีการดำเนินการวิจัยฉบับนี้ จะใช้การวิจัยเชิงการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ใช้การคัดเลือกตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้วยการเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง (Purposive sampling) และกำหนดคุณลักษณะของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้บริหารจาก บริษัทท่าอากาศยานไทย จำกัด มหาชน และท่าอากาศยานจำนวน 4 คน ซึ่งเป็นกลุ่มผู้บริหารระดับสูงที่ดูแลรับผิดชอบในสายงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับด้านการบริหารและบริการผู้โดยสารเปลี่ยนถ่ายเครื่องของท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ดังนี้

- เป็นผู้บริหารระดับ 9 ขึ้นไป
- มีประสบการณ์ในการทำงานในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับท่าอากาศยานมาไม่น้อยกว่า 10 ปี
- ปัจจุบันดำรงตำแหน่งในสายงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารและบริการผู้โดยสารเปลี่ยนถ่ายเครื่องของท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้ศึกษาเลือกเครื่องมือให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดของการศึกษา ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ปลายเปิดกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) สำหรับใช้กับผู้ให้

ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ผู้บริหารจากบริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด มหาชนโดยแบ่งคำถามออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ 1) สภาพปัจจุบันของการให้บริการเปลี่ยนถ่ายเครื่องของท่าอากาศยานสุวรรณภูมิและท่าอากาศยานเทียบเคียง 2) ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการเปลี่ยนถ่ายเครื่องของท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ และ 3) ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ผู้ศึกษาสร้างแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) โดยมีวิธีการดังนี้

1) ศึกษาเอกสาร ข้อมูล กรอบแนวคิดให้ครอบคลุมและสอดคล้องกับขอบเขตที่ต้องการศึกษา

2) ศึกษาวัตถุประสงค์ของการค้นคว้าอิสระ

3) ออกแบบโครงสร้างของแบบสอบถามด้วยวิธีต่าง ๆ อย่างเหมาะสม

4) ดำเนินการร่างแบบสัมภาษณ์สำหรับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยทำการกำหนดข้อคำถามของแบบสัมภาษณ์ จากนั้นนำร่างแบบสัมภาษณ์ดังกล่าวไปปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาความถูกต้องของเนื้อหาและข้อคำถาม หากมีข้อแก้ไข ผู้ศึกษาจึงนำไปปรับปรุงเพื่อความถูกต้องและแม่นยำต่อไป

5) เมื่อทำการปรับปรุงแก้ไขแล้วเสร็จ จึงนำแบบสัมภาษณ์ไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญต่อไป

การรวบรวมข้อมูล

1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) ข้อมูลที่เก็บรวบรวม จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญซึ่งได้แก่ ผู้บริหารระดับสูงจากบริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด มหาชน ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเองเพื่อให้ได้ข้อมูลที่แท้จริง โดยใช้เทคนิคการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยมีการแจ้งวัตถุประสงค์ในการสัมภาษณ์ก่อนทำการสัมภาษณ์ และทำการเก็บบันทึกรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์รายบุคคลจำนวนรวมทั้งสิ้น 4 คน

2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) ได้มาจากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ เช่น หนังสือ ตำรา รวมถึงงานวิจัย ตลอดจนวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ เพื่อให้เนื้อหาที่ศึกษามีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจะเขียนรายงานผลข้อมูลที่ได้จากการวิจัยเชิงคุณภาพในรูปแบบการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Analytical description) โดยการนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกมาวิเคราะห์เนื้อหา และใช้กรอบแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง มีกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1) นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี มาทำการแยกประเด็นคำถามแต่ละประเด็น และจัดเรียงข้อมูล (Data processing)

2) เมื่อทำการตรวจสอบข้อมูลเรียบร้อยแล้วทำการรวบรวมข้อมูลและเมื่อได้ข้อมูลที่ผ่านการวิเคราะห์แล้ว ดำเนินการเชื่อมโยงข้อมูลเข้ากับกรอบแนวคิด ทฤษฎี และข้อมูลทุติยภูมิ ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลทุติยภูมิ

3) เพื่อให้ได้แนวทางการพัฒนาการให้บริการผู้โดยสารเปลี่ยนถ่ายเครื่องของท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ และนำเสนอลักษณะของการพรรณนา

ผลการวิจัย (Research Results)

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาการเปรียบเทียบการให้บริการผู้โดยสารเปลี่ยนถ่ายเครื่อง (Transit/Transfer)

จากการศึกษาพบว่า ท่าอากาศยานอินชอนและท่าอากาศยานชางงีเป็นท่าอากาศยานที่ได้รับการจัดอันดับจากสำนัก Skytrax ให้เป็นท่าอากาศยานดีที่สุดในโลกในด้านการเปลี่ยนถ่ายเครื่องในปี 2020 ซึ่งเป็นปีที่ธุรกิจการบินอยู่ในระดับสูงที่สุด โดยการเปรียบเทียบท่าอากาศยานทั้ง 3 แห่ง ในส่วนของการให้บริการหลักและการให้บริการอื่น ๆ สามารถนำเสนอได้ดังนี้

1) กระบวนการเปลี่ยนถ่ายเครื่อง จากการศึกษาพบว่ากระบวนการในการเปลี่ยนถ่ายเครื่องและจำนวนของผู้โดยสารที่มาใช้บริการ ณ ท่าอากาศยานนั้น ๆ มีผลต่อระยะเวลาในการต่อเครื่องอย่างมีนัยสำคัญ โดยท่าอากาศยานที่จัดให้มีกระบวนการเปลี่ยนถ่ายเครื่องได้รวดเร็วที่สุด ได้แก่ ท่าอากาศยานอินชอน โดยสามารถจัดให้มีระยะเวลาการต่อเครื่องได้ภายในระเวลา 45 นาที (กรณีไม่เปลี่ยนอาคาร) รองลงมาคือท่าอากาศยานชางงี โดยสามารถจัดให้มีระยะเวลาการต่อเครื่องได้ภายในระเวลา 50 นาที และท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ ตามลำดับ โดยสามารถจัดให้มีระยะเวลาการต่อเครื่องได้ภายในระเวลา 75 นาที ทั้งนี้ ระยะเวลาการต่อเครื่องที่น้อยแสดงให้เห็นถึงกระบวนการจัดการภายในท่าอากาศยานที่มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ป้ายและสัญลักษณ์ต่าง ๆ ล้วนแต่ส่งผลต่อความสะดวกสบายของผู้โดยสาร รวมถึงความรวดเร็วในการเดินทางภายในท่าอากาศยาน ซึ่งป้ายและสัญลักษณ์ต่าง ๆ ของท่าอากาศยานชางงีมีให้บริการถึง 5 ภาษา ได้แก่ จีน อังกฤษ ญี่ปุ่น อารบิค และมลายู ส่วนท่าอากาศยานอินชอนจัดให้มีป้ายและสัญลักษณ์ต่าง ๆ แสดงผลใน 4 ภาษา ได้แก่ เกาหลี จีน ญี่ปุ่น อังกฤษ ในขณะที่ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิจัดให้มีป้ายและสัญลักษณ์ต่าง ๆ แสดงผลใน 3 ภาษา ได้แก่ ไทย จีน และอังกฤษ

นอกจากนี้พบว่ายังมีปัจจัยที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก ได้แก่ ปัจจัยด้านเทคโนโลยีซึ่งมีส่วนช่วยให้กระบวนการต่าง ๆ ดำเนินไปได้อย่างรวดเร็วและมีความอัตโนมัติมากยิ่งขึ้น โดยที่ท่าอากาศยานอินชอนนั้น นอกเหนือไปจากอุปกรณ์ขั้นพื้นฐาน อาทิ จอแสดงผลข้อมูลต่าง ๆ ท่าอากาศยานยังจัดให้มีระบบตรวจบัตรโดยสารขึ้นเครื่องด้วยตัวเอง (CUPPS) รวมไปถึงหุ่นยนต์ที่จะสามารถช่วยนำทางให้แก่ผู้โดยสารเมื่ออยู่ในบริเวณท่าอากาศยานได้อีกด้วย ในขณะที่ท่าอากาศยานชางงีนั้นจัดให้มีระบบตรวจบัตรโดยสารขึ้นเครื่องด้วยตัวเอง (Changi's FAST system) เช่นกัน รวมไปถึงแอปพลิเคชันแสดงจำนวนคิวที่รอหน้าประตูขึ้นเครื่องเพื่อช่วยช่วยลดปริมาณความ

หนาแน่นบริเวณปากทางออกขึ้นเครื่องได้ ส่วนท่าอากาศยานสุวรรณภูมิก็เช่นกันโดยได้จัดให้มีระบบตรวจบัตรโดยสารขึ้นเครื่องด้วยตัวเอง (CUPPS) รวมไปถึงแอพพลิเคชันที่ช่วยเหลือผู้โดยสารโดยการแสดงผลข้อมูลภายในท่าอากาศยานต่าง ๆ ที่จำเป็น

2) ร้านค้าเชิงพาณิชย์ ท่าอากาศยานทั้ง 3 แห่งนั้นจัดให้มีร้านค้าเชิงพาณิชย์ให้บริการอย่างหลากหลาย ก่อให้เกิดการกระตุ้นต่อตัวผู้โดยสารให้เกิดความอยากที่จะจับจ่ายใช้สอยผ่านทางรูปแบบการให้สัมปทานแก่บริษัทเอกชนเข้ามาประกอบกิจการภายในท่าอากาศยาน โดยท่าอากาศยานอินชอนนั้นให้สัมปทานแก่บริษัทเอกชนมากถึง 12 บริษัท ก่อให้เกิดการแข่งขันทางด้านราคาระหว่างกัน ซึ่งเป็นผลดีต่อผู้บริโภคทั้งสิ้น ในขณะที่ท่าอากาศยานชางอีให้สัมปทานแก่บริษัทเอกชนเข้ามาประกอบกิจการร้านค้าเชิงพาณิชย์ 2 บริษัท และในส่วนของท่าอากาศยานสุวรรณภูมิให้สัมปทานแก่ผู้ประกอบการรายเดียวเพื่อความง่ายและสะดวกในการบริหารจัดการ

3) สิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน ถือเป็นปัจจัยสำคัญของการบริการที่ผู้โดยสารคาดหวังจากการบริการของท่าอากาศยาน เนื่องจากเป็นหนึ่งในปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญที่แสดงถึงระดับการให้บริการของท่าอากาศยานนั้น ๆ จากการศึกษาพบว่าสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานของท่าอากาศยานทั้งสามแห่ง จัดให้มีอย่างครบถ้วน โดยมีอุปกรณ์ขั้นพื้นฐาน อาทิ อุปกรณ์ไฟฟ้าต่าง ๆ ซึ่งมีให้บริการแก่ผู้โดยสารอย่างเพียงพอต่อความต้องการในขณะที่ใช้บริการท่าอากาศยาน ทั้งนี้รวมถึงผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียทุกประเภทไม่ว่าจะเป็นสายการบิน ร้านค้าและบริการต่าง ๆ ที่เข้ามาใช้บริการท่าอากาศยานอีกด้วย ทั้งนี้ท่าอากาศยานทั้ง 3 แห่ง ยังจัดให้มีระบบขนส่งผู้โดยสารอัตโนมัติ หรือ APM (Automatic People Mover) เพื่อใช้ขนส่งผู้โดยสารที่มีความจำเป็นต้องเดินทางระหว่างอาคารต่าง ๆ อีกด้วย แต่อย่างไรก็ตามรายละเอียดเพียงเล็กน้อยเท่านั้นที่สร้างความแตกต่างให้กับท่าอากาศยานทั้ง 3 นั่นก็คือบริเวณที่นั่งพักคอยสาธารณะและสิ่งอำนวยความสะดวกโดยรอบ กล่าวคือในส่วนของท่าอากาศยานอินชอนและชางงีต่างก็จัดให้มีบริเวณพักผ่อน (Nap Zone) โดยจัดให้มีเตียงนอนสำหรับการพักผ่อนระยะสั้นของผู้โดยสารพร้อมทั้งติดตั้งจุดอัดประจุไฟฟ้าสำหรับอุปกรณ์อิเล็กโทรนิค ณ จุดนั้น ในขณะที่ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิจัดให้มีเก้าอี้แบบปกติและเก้าอี้แบบปรับเอนได้บางส่วน โดยในส่วนของจุดอัดประจุไฟฟ้าถูกจัดให้มีแบบรวมศูนย์เป็นสถานีตั้งไว้ตามจุดต่าง ๆ โดยรอบ

4) การรักษาความปลอดภัย ถือเป็นหน้าที่ที่สำคัญและบริการหลักของผู้ให้บริการท่าอากาศยาน เนื่องจากเป็นการมอบความปลอดภัยให้กับทุกผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายในตัวท่าอากาศยานรวมไปถึงอาคารและทรัพย์สินต่าง ๆ ของท่าอากาศยานอีกด้วย จากการศึกษาพบว่าท่าอากาศยานทั้ง 3 แห่ง ปฏิบัติตามข้อกำหนดขั้นพื้นฐานขององค์กรการบินพลเรือนระหว่างประเทศ (ICAO) โดยอ้างอิงจากข้อมาตรฐาน ICAO Annex 17: Aviation Security หากท่าอากาศยานจัดให้มีระบบรักษาความปลอดภัยที่ได้มาตรฐานก็สามารถนำมาเป็นปัจจัยหนึ่งเพื่อใช้สร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้โดยสารหรือผู้ที่เข้ามาใช้บริการได้

5) เครือข่ายการบิน (Route Network) ถือเป็นการบริการผู้โดยสารอย่างหนึ่งที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้โดยสารเกิดความสะดวกสบายทางด้านการบินเชื่อมต่อไปยังจุดหมายปลายทาง

ต่าง ๆ สร้างทางเลือกให้แก่ผู้โดยสารในการสร้างแผนการเดินทางที่มีประสิทธิภาพ ประหยัด รวดเร็ว และหลากหลาย กล่าวคือหากท่าอากาศยานสามารถที่จะมีเครือข่ายการบินที่มีขนาดใหญ่ หรือมีจุดหมายปลายทางให้เลือกได้มาก ประโยชน์ก็จะตกอยู่กับผู้โดยสารมาก ซึ่งจะสะท้อนถึงการมีตัวเลือกในการเดินทางมากขึ้น จากการศึกษาพบว่าท่าอากาศยานอินชอนมีเครือข่ายทางการบินใหญ่ที่สุดในบรรดาท่าอากาศยานคู่เทียบโดยมีจุดหมายปลายทางในการให้บริการการเดินทางถึง 129 จุดหมายในปี 2022 ตามมาด้วยท่าอากาศยานชางงี โดยมีจุดหมายปลายทางในการให้บริการแก่ผู้โดยสาร 121 จุดหมายในปี 2022 และตามมาด้วยท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ มีจุดหมายปลายทางในการให้บริการ 106 จุดหมายในปี 2022

6) สภาพแวดล้อมของท่าอากาศยาน (Ambience) ถือเป็นปัจจัยหนึ่งซึ่งส่งผลต่อระบบประสาทสัมผัสทั้งทางด้าน รูป รส กลิ่น เสียง หากทุกปัจจัยส่งผลโดยมีความสอดคล้องกัน สามารถสร้างบรรยากาศที่ดี ผ่อนคลาย ย่อมอาจจะทำให้ผู้โดยสารเกิดความพึงพอใจหรือความประทับใจต่อท่าอากาศยานนั้น ๆ ได้โดยง่าย และจากการศึกษาพบว่า ท่าอากาศยานชางงีเน้นการใช้สีสันสดใสในการตกแต่งภายในเพื่อเสริมสร้างความรู้สึกในเชิงบวกให้แก่ผู้โดยสาร รวมไปถึงโครงสร้างอาคารที่มีความโปร่งเพื่อช่วยผ่อนคลายความรู้สึกเหนื่อยล้าจากการเดินทาง ส่วนท่าอากาศยานอินชอนมีการใช้ต้นไม้ในการประดับตกแต่งภายในตัวอาคารเพื่อสร้างความรู้สึกผ่อนคลาย และสร้างความสงบให้แก่ผู้โดยสาร ในขณะที่ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิใช้สถาปัตยกรรมสมัยใหม่ โดยเน้นการใช้โครงสร้างกระจกเพื่อเพิ่มความโปร่งและแสงธรรมชาติ อีกทั้งยังช่วยลดการใช้พลังงานไฟฟ้าภายในตัวอาคาร

7) กิจกรรมสันทนาการ (Entertainments) ถือเป็นกิจกรรมส่วนเพิ่มที่สามารถมอบความเพลิดเพลินให้แก่ผู้โดยสารที่เข้ามาใช้บริการเปลี่ยนถ่ายเครื่อง ณ ท่าอากาศยาน เหมาะสมที่จะมีไว้เพื่อช่วยให้ผ่อนคลายในระยะเวลาของการรอคอยการเปลี่ยนถ่ายเครื่อง และจากการศึกษาพบว่า ท่าอากาศยานอินชอนและท่าอากาศยานชางงีได้จัดให้มีห้องกิจกรรมอิเล็กทรอนิกส์ หรือเกมส์ ซึ่งเป็นนวัตกรรมใหม่ซึ่งมีอยู่ในท่าอากาศยานเพียงไม่กี่แห่งในปัจจุบัน โดยท่าอากาศยานชางอียังได้จัดให้มีโรงภาพยนตร์ไว้เพื่อบริการผู้โดยสารที่มีระยะเวลาการเปลี่ยนถ่ายเครื่องนาน ทำให้ไม่ก่อให้เกิดความรู้สึกเบื่อหน่าย อย่างไรก็ตามกิจกรรมสันทนาการขั้นพื้นฐาน พบว่า ท่าอากาศยานทั้ง 3 แห่ง จัดให้มีอย่างครบครันไม่แตกต่างกัน อาทิ สนามเด็กเล่นหรือการจัดแสดงโชว์กิจกรรมต่าง ๆ ภายในบริเวณอาคาร

8) สิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ นอกเหนือไปจากสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน หมายถึงสิ่งอำนวยความสะดวกที่เป็นส่วนเพิ่มอันก่อให้เกิดความสะดวกสบายแก่ผู้โดยสารที่ต้องเดินทางระยะไกลหรือมีความต้องการการเปลี่ยนถ่ายเครื่อง และจากการศึกษาพบว่ามีสิ่งอำนวยความสะดวก 3 ชนิดที่เป็นที่ต้องการของผู้โดยสารเปลี่ยนถ่ายเครื่อง ได้แก่ ห้องอาบน้ำ สปา และห้องสูบบุหรี่ โดยในส่วนของท่าอากาศยานอินชอน และท่าอากาศยานชางงีมีสิ่งอำนวยความสะดวกทั้งสามชนิดให้บริการอย่างครบถ้วน โดยห้องอาบน้ำและสปาจะมีการเรียกเก็บค่าใช้บริการจากผู้โดยสารเป็นการแลกเปลี่ยน ในส่วนของท่าอากาศยานสุวรรณภูมินั้นจัดให้มีห้องอาบน้ำเฉพาะใน

บางห้องรับรองของสายการบินและในโรงแรมภายในตัวอาคารผู้โดยสาร ทั้งนี้ห้องสูบบุหรี่ภายในอาคารนั้นปัจจุบันได้ถูกยกเลิกออกไปตามข้อกฎหมายของประเทศไทย

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาแนวทางในการพัฒนาการให้บริการการเปลี่ยนถ่ายเครื่องของท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ

แนวทางในการพัฒนาการให้บริการการเปลี่ยนถ่ายเครื่องของท่าอากาศยานสุวรรณภูมิจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้เป็น 3 ประเด็น ดังนี้

1) อาคาร SAT-1 สามารถช่วยบรรเทาปัญหาความแออัดภายในอาคารผู้โดยสารหลักและเพิ่มพื้นที่ใช้สอย

จากผลการศึกษาพบว่า การที่ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิมีอาคารหลักเพียงอาคารเดียวจึงมักจะเกิดความแออัดหรือการกระจุกตัวของผู้โดยสารตามจุดต่าง ๆ ได้โดยง่าย ซึ่งแตกต่างจากท่าอากาศยานคู่เทียบทั้งท่าอากาศยานอินชอนและท่าอากาศยานชางอี ซึ่งมีอาคารผู้โดยสารประกอบกันหลายอาคารส่งผลให้การบริหารจัดการกระบวนการเปลี่ยนถ่ายเครื่องเป็นไปอย่างคล่องตัวมากขึ้น เนื่องจากช่วยลดปัญหาการต้องรวมศูนย์ผู้โดยสารเปลี่ยนถ่ายเครื่องไว้ภายในจุดที่จำกัดเพียงจุดเดียว อีกทั้งยังสามารถลดระยะเวลาการต่อเครื่อง (Minimum Connecting Time) ลงได้ต่ำกว่า 75 นาที ในปัจจุบันซึ่งท่าอากาศยานสุวรรณภูมิสามารถนำเอาจุดนี้มาใช้ดึงดูดลูกค้าทั้งสายการบินและผู้โดยสารกลุ่มเปลี่ยนถ่ายเครื่องได้ ทั้งนี้ การได้มาซึ่งพื้นที่เพิ่มเติมจากอาคาร SAT-1 ยังจะเอื้อประโยชน์ต่อการกระตุ้นระบบเศรษฐกิจภายในตัวอาคารอันมาจากจำนวนร้านค้าเชิงพาณิชย์ที่จะสามารถเพิ่มขึ้นมาได้อีกมาก ซึ่งสอดคล้องกับผังการออกแบบของอาคาร SAT-1 ที่มีลักษณะเป็นอาคารเดียวแนวยาว (Linear) ที่มีผังอาคารที่ไม่ซับซ้อนอย่างพอดีกัน นอกเหนือไปจากนั้นในแง่ของสิ่งอำนวยความสะดวกทั้งแบบขั้นพื้นฐานและแบบอื่น ๆ ก็จะได้มีพื้นที่ว่างเพิ่มเติมให้ได้เติมเต็มหรือพัฒนาให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกมากกว่าเดิมเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้โดยสาร ส่งผลให้มีต้นทุนด้านพื้นที่ที่สามารถนำไปพัฒนาต่อยอดได้ นอกเหนือไปจากนั้นการออกแบบตัวอาคารด้วยสถาปัตยกรรมแบบทันสมัย สวยงาม โอ่โถง ยังจะช่วยส่งเสริมความรู้สึกในด้านบวกของผู้โดยสารที่มีต่อบรรยากาศภายในท่าอากาศยานด้วย

2) การผ่อนคลาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ จะช่วยเพิ่มความคล่องตัวในการบริการจัดการ

ด้วยความที่ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิซึ่งเป็นท่าอากาศยานที่อยู่ภายใต้ความดูแลของบริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด มหาชน ซึ่งเป็นองค์กรรัฐวิสากิจ กฎ ระเบียบและข้อบังคับต่าง ๆ ที่ใช้กำกับดูแลจึงมีลักษณะและใช้เกณฑ์คล้ายคลึงกับระบบราชการเต็มรูปแบบเสียเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นขั้นตอนในการขออนุมัติงบประมาณ การเขียนร่างโครงการ การดำเนินโครงการ รวมไปถึงขั้นตอนการวัดผลสัมฤทธิ์ความคุ้มค่า จึงมีความสลับซับซ้อนและใช้เวลาในการพิจารณายาวนานมากกว่าการกระทำในลักษณะเดียวกับของภาคเอกชนมาก ทั้งนี้หากหน่วยงานที่ดูแลภาคการขนส่งทางอากาศของประเทศไทยมีการผ่อนคลายกฎเกณฑ์ทางด้านการบินหรือลดความซับซ้อนและ

ขั้นตอนในการดำเนินงานลงได้บ้าง ก็น่าจะเอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาท่าอากาศยานหรือการเพิ่มความคล่องตัวในการทำธุรกิจได้มากขึ้นรวมไปถึงอาจส่งผลให้ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิซึ่งเป็นท่าอากาศยานหลักของประเทศไทยสามารถแข่งขันในเวทีระดับโลกได้ดียิ่งขึ้น โดยในปัจจุบันจากการจัดอันดับของเว็บไซต์ Skytrax ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิได้รับการลงคะแนนเสียงจากผู้โดยสารที่มาใช้บริการให้เป็นเพียงท่าอากาศยานระดับ 3 ดาวเท่านั้นในแง่ของความสะดวกสบายเมื่อเปรียบเทียบกับท่าอากาศยานอินชอนและท่าอากาศยานชางอีซึ่งได้รับการลงคะแนนเสียงจากผู้โดยสารให้เป็นท่าอากาศยานระดับ 5 ดาว ซึ่งการผ่อนคลายกฎ ระเบียบ ข้อบังคับทางด้านการบินลงได้บางส่วนนั้นจะส่งผลในแง่บวกต่อการพัฒนาที่รวดเร็วขึ้นของท่าอากาศยานสุวรรณภูมิได้ในอนาคต

3) การเพิ่มเติมสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อเพิ่มความสะดวกสบายให้แก่ผู้โดยสารกลุ่มเปลี่ยนถ่ายเครื่อง

จากการที่จะได้มาซึ่งพื้นที่เพิ่มเติมจากอาคาร SAT-1 ส่งผลให้ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิสามารถเพิ่มเติมสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้แก่ผู้โดยสารโดยเฉพาะกลุ่มเปลี่ยนถ่ายเครื่องได้มากขึ้น นอกเหนือไปจากสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานที่ท่าอากาศยานต่าง ๆ ควรจัดให้มีอย่างครบครันแล้วนั้น สิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ ทีเป็นส่วนเพิ่มที่จะสามารถเพิ่มความสะดวกสบายให้แก่ผู้โดยสารนั้นก็ควรจัดให้มีอย่างครบครันเช่นเดียวกัน อาทิเช่น ห้องอาบน้ำ ในท่าอากาศยานคู่เทียบ 2 แห่งนอกเหนือไปจากการมีให้บริการในห้องรับรองสายการบินแล้วนั้น ยังจัดให้มีห้องอาบน้ำสาธารณะให้บริการอีกด้วย โดยมีการเรียกเก็บค่าเข้าใช้บริการบริการดังกล่าว อย่างไรก็ตามสิ่งนี้ถือเป็นตัวอย่างของความพยายามในการเพิ่มความสะดวกสบายและผ่อนคลายให้กับผู้โดยสารที่เดินทางระยะไกลและมีการเปลี่ยนถ่ายเครื่องเกิดขึ้น นอกเหนือไปจากนั้นห้องสูบบุหรี่ก็ถือว่ามีความจำเป็นในหมู่ผู้โดยสารเปลี่ยนถ่ายเครื่อง กล่าวคือผู้ที่สูบบุหรี่มักจะเกิดความเครียดได้โดยง่ายเมื่อต้องเดินทางในระยะไกล ส่งผลให้ในบางครั้งเกิดปัญหาการลักลอบสูบบุหรี่ทั้งบนอากาศยานและภายในพื้นที่หวงห้ามของตัวท่าอากาศยานเอง ดังนั้นแล้วการมีห้องสูบบุหรี่นอกจากจะเป็นการให้บริการผู้โดยสารได้อย่างทั่วถึงทุกกลุ่มแล้ว ยังจะเป็นการช่วยลดปัญหาการฝ่าฝืนกฎระเบียบต่าง ๆ รวมถึงเป็นการเพิ่มความผ่อนคลายให้แก่ผู้โดยสารกลุ่มดังกล่าวได้อีกด้วย และเมื่อกล่าวถึงการต้องเดินทางระยะไกลซึ่งจำเป็นจะต้องมีการเปลี่ยนถ่ายเครื่อง สิ่งที่เกิดขึ้นคือระยะเวลาในการรอคอยที่กินเวลาอย่างน้อย 2-3 ชั่วโมง หรืออาจจะมากกว่านี้มาก การจัดให้มีกิจกรรมสันทนาการในรูปแบบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเครื่องเล่นเกมส์อิเล็กโทรนิค หรือกิจกรรมสันทนาการใด ๆ ก็ตามที่จะสามารถช่วยให้ผู้โดยสารรู้สึกไม่เกิดความเบื่อหน่ายระหว่างช่วงการรอคอยจะเป็นส่วนส่งเสริมให้เกิดความประทับใจที่มีต่อท่าอากาศยานได้โดยง่าย นอกเหนือไปจากนั้นผู้โดยสารบางกลุ่มที่เหนื่อยล้าจากการเดินทางระยะไกลอาจจะมีความต้องการในการใช้ห้องพักผ่อนระยะสั้น (Nap Zone) ซึ่งท่าอากาศยานสุวรรณภูมิอาจจะจัดให้มีได้ในอนาคต

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการให้บริการผู้โดยสารเปลี่ยนถ่ายเครื่อง ณ ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ สามารถนำมาปภิปรายผลได้ดังนี้

1. จากผลการศึกษา พบว่า อาคาร SAT-1 สามารถช่วยบรรเทาปัญหาความแออัดภายในอาคารผู้โดยสารหลัก และเพิ่มพื้นที่ใช้สอยเพื่อลดปัญหาความแออัดที่เกิดขึ้นภายในตัวอาคารผู้โดยสารของท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ ซึ่งความหนาแน่นและการกระจุกตัวของผู้โดยสารส่งผลให้การหมุนเวียนของผู้โดยสารไม่สามารถเป็นไปได้อย่างราบรื่น ดังนั้น การจะได้มาซึ่งอาคาร SAT-1 จะช่วยตอบโจทย์ด้านการมีพื้นที่เพิ่มเติมส่งผลให้สมารถจัดการกระบวนการการจัดการผู้โดยสารเปลี่ยนถ่ายเครื่อง สามารถลดระยะเวลาการต่อเครื่อง (Minimum Connecting Time) ให้น้อยลงจนอาจจะทำให้ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิทำการแข่งขันและดึงดูดผู้โดยสารกลุ่มเปลี่ยนถ่ายเครื่องเทียบเคียงกับท่าอากาศยานคู่เทียบได้ได้ดีขึ้นซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Jong Hae Choi และคณะ (2018) พบว่า ปัจจัยหลักที่ผู้โดยสารกลุ่มเปลี่ยนถ่ายเครื่องใช้ในการตัดสินใจเลือกท่าอากาศยานที่นั้น ได้แก่ ระยะเวลาการต่อเครื่อง (Minimum Connecting Time: MCT) ระดับของการให้บริการของท่าอากาศยาน ขนาดของท่าอากาศยาน และรวมไปถึงปัจจัยทางตรงและทางอ้อมอื่น ๆ นอกเหนือไปจากนั้นการได้รับมาซึ่งพื้นที่เพิ่มเติมยังส่งผลดีต่อด้านการพาณิชย์ของท่าอากาศยานสุวรรณภูมิอันเนื่องมาจากโอกาสในการเพิ่มเติมจำนวนร้านค้าเชิงพาณิชย์ได้มากขึ้น อีกทั้งการออกแบบอาคาร SAT-1 ยังมีความเรียบง่ายมีประตูขึ้นเครื่องอยู่ใกล้และรายรอบ สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากว่า ผู้โดยสารที่เดินทางโดยสารการบินมักจะมีความคาดหวังในด้านความสะดวกและความรวดเร็ว ดังนั้น เมื่อการดำเนินงานของท่าอากาศยานสามารถตอบสนองต่อความต้องการหรือเป็นไปตามความคาดหวังจึงทำให้เกิดความพึงพอใจ นอกจากนี้แล้วผลการศึกษาครั้งนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของกองกูณฑ์ โตชัยวัฒน์ และบุรินทร์ วิทยาภัณฑ์ (2557) พบว่า กิจกรรมยอดนิยมได้แก่การจับจ่ายใช้สอยภายในท่าอากาศยาน เช่นการซื้อสินค้าปลอดภาษี และการใช้บริการร้านอาหารที่มีอยู่อย่างกระจายตัวภายในท่าอากาศยาน โดยบริเวณที่ผู้โดยสารส่วนมากรวมตัวกันอยู่คือบริเวณห้องโถงผู้โดยสารขาออก พฤติกรรมที่สังเกตได้ชัดอีกประการหนึ่งคือผู้โดยสารเหล่านี้มักจะเดินทางมายังท่าอากาศยานก่อนล่วงหน้าเป็นเวลาอย่างน้อย 2 ชั่วโมง จากพฤติกรรมการรอเที่ยวบินของนักเดินทางระหว่างประเทศส่วนใหญ่มักเลือกทำกิจกรรมที่เกิดขึ้นหรืออยู่ใกล้กับประตูทางออกเครื่องบิน (Gate) อันเนื่องมาจากสนามบินบางแห่งมีขนาดใหญ่จึงทำให้ผู้โดยสารต้องใช้เวลาพอสมควรในการเดินเท้าจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่ง ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้โดยสารบางกลุ่มจึงเลือกที่จะไม่ทำกิจกรรมใด ๆ มากมาย เนื่องอาจจะทำให้พลาดเที่ยวบินได้ ซึ่งอาจส่งผลให้ท่าอากาศยานสูญเสียรายได้จากพฤติกรรมการไม่ทำกิจกรรมนั้น นอกเหนือจากนั้นอาคาร SAT-1 ได้ถูกออกแบบอย่างทันสมัยมีความโอ่งโถง สามารถก่อให้เกิดความรู้สึกผ่อนคลายให้แก่ผู้โดยสารซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของจิตตพัฒน์ พรหมพงษ์ (2558) พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการใช้บริการท่าอากาศยานสุวรรณภูมิเรียงตามลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ปัจจัย

ด้านสิ่งแวดล้อม ความปลอดภัยและการให้บริการอื่น ๆ ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ (ท่าอากาศยาน) ปัจจัยด้านบุคลากร และปัจจัยด้านความคาดหวัง ตามลำดับ

2. การผ่อนคลาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ จะช่วยเพิ่มความคล่องตัวในการบริการจัดการสิ่งต่าง ๆ ให้เกิดความรวดเร็วได้มากยิ่งขึ้น ส่งผลให้ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิสามารถถูกพัฒนาไปได้อย่างรวดเร็วกว่าเดิมและยังส่งผลบวกต่อกิจการการบินในภาพรวมของประเทศไทยด้วยซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Tae Won Chung และคณะ (2017) ที่กล่าวว่าการผ่อนคลายกฎทางการบินต่าง ๆ ลงนั้นจะส่งผลบวกต่อการเจริญเติบโตของธุรกิจการบิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเจริญเติบโตของภาคเอกชน ก่อให้เกิดการเจริญเติบโตแบบก้าวกระโดดต่อระบบธุรกิจการบินในภาพรวม สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจจะเนื่องมาจากว่า ในความล่าช้าของการดำเนินงานในสนามบินนั้นส่วนหนึ่งเกิดขึ้นจากกฎระเบียบต่าง ๆ ดังนั้นเมื่อมีการผ่อนคลายกฎระเบียบเหล่านั้น จึงช่วยให้การดำเนินงานเป็นไปได้อย่างรวดเร็วและสร้างความพึงพอใจให้กับผู้โดยสารได้ในที่สุด

3. การเพิ่มเติมสิ่งอำนวยความสะดวก ไม่ว่าจะเป็นขั้นพื้นฐานหรือสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ เพื่อเพิ่มความสะดวกสบายให้แก่ผู้โดยสารกลุ่มเปลี่ยนถ่ายเครื่อง ถือเป็นหน้าที่ในการให้บริการของท่าอากาศยานสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภกัญญา ชวนิชย์ และคณะ (2556) พบว่าผู้โดยสารที่เข้ามารับบริการควรจะได้รับบริการหลักใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกด้านบริการที่ต่าง ๆ ของทางท่าอากาศยานจัดให้มี และด้านบริการที่เกี่ยวกับความความเพลิดเพลินในแง่ของการบริการเสริม เช่นห้องอาบน้ำหรือ สปา นั้น จัดได้ว่ามีความสำคัญต่อผู้โดยสารที่ต้องเดินทางระยะไกลและมีการเปลี่ยนถ่ายเครื่อง สามารถส่งผลให้เกิดความผ่อนคลายจากความเหนื่อยล้าจากการเดินทางได้สอดคล้องกับงานวิจัยของกองกูณฑ์ โตชัยวัฒน์ และบุรินทร์ วิทยาภัณฑ์ (2557) พบว่า ผู้โดยสารระหว่างประเทศส่วนใหญ่มีความต้องการลักษณะของการพักผ่อนระยะสั้นอาทิเช่น การอาบน้ำชำระร่างกายหรือการนอนหลับชั่วคราวระยะสั้น ทั้งนี้กลุ่มผู้โดยสารที่เป็นผู้สูบบุหรี่ไม่ควรถูกละเลยเช่นกัน เพราะผู้โดยสารกลุ่มนี้สามารถเกิดความเครียดได้ง่ายจากการงดบุหรี่เป็นเวลานาน ท่าอากาศยานที่ให้บริการเชื่อมต่อระหว่างประเทศควรพิจารณาจัดให้มีห้องสูบบุหรี่อยู่ภายในท่าอากาศยานด้วย เช่นเดียวกันกับกิจกรรมสันทนาการอื่น ๆ ที่ควรจัดให้มีเพื่อเพิ่มความเพลิดเพลินและร่นระยะเวลาการรอคอยของผู้โดยสารได้เป็นอย่างดีอีกด้วย

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1) บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด มหาชน ควรดำเนินการแก้ปัญหาในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกที่พบในปัจจุบันอย่างรวดเร็ว เช่น การเพิ่มพื้นที่สูบบุหรี่

2) บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด มหาชน ควรนำผลการศึกษาไปปรับใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการผู้โดยสารเปลี่ยนถ่ายเครื่อง

3) บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด มหาชน ควรมีการผ่อนปรนกฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารจัดการมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) เนื่องจากการศึกษาเกี่ยวกับประเด็นของการเปลี่ยนถ่ายเครื่องในประเทศไทยพบว่ายังมีจำนวนของการศึกษาน้อยมาก ดังนั้นในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เพื่อใช้ประกอบการศึกษาควรมีการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากงานวิจัยของต่างประเทศประกอบด้วย เพื่อใช้ในการทบทวนวรรณกรรม การเปรียบเทียบและการแสวงหาข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาถัด ๆ ไป

2) ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาการให้บริการเปลี่ยนถ่ายเครื่อง ณ ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิในภาพรวม ในการศึกษาครั้งต่อไป ควรศึกษาในประเด็นของปัญหาและอุปสรรคในการที่ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิจะสามารถก้าวเข้าสู่การแข่งขันในด้านดังกล่าวในระดับสากลได้

3) การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาในเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลจากบุคลากรในสายการบินจึงอาจทำให้ได้ข้อมูลในด้านเดียว การศึกษาครั้งต่อไปควรทำการศึกษาในเชิงปริมาณ หรือในแบบผสมผสาน โดยเก็บข้อมูลจากผู้โดยสารในด้านความพึงพอใจ และความต้องการ ซึ่งจะช่วยให้ได้ข้อมูลอย่างรอบด้าน และจะสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้แล้วในการศึกษาครั้งนี้ซึ่งเป็นการศึกษาในเชิงคุณภาพ พบว่า ยังขาดขั้นตอนการตรวจสอบข้อมูลดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปควรตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้าทั้งข้อมูลเชิงคุณภาพและข้อมูลเชิงปริมาณ

เอกสารอ้างอิง (References)

กฤษฎา เสกตระกูล. (2563). *โลกหลังวิกฤติ Covid-19 (ตอนที่ 5) “อุตสาหกรรมการเดินทางทางอากาศ”.* สืบค้น 15 มีนาคม 2566, จาก www.mgronline.com/greeninnovation/detail/9630000052843, 2023.

กองกูณฑ์ โตชัยวัฒน์ และบุรินทร์ วิทยาภัณฑ์. (2557). การศึกษาพฤติกรรมการรอเที่ยวบินของนักเดินทางระหว่างประเทศ. *วารสารมหาวิทยาลัยพายัพ.* 24(1) : 93-108.

จิตตพัฒน์ พรหมพงษ์. (2558). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการใช้บริการท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ.* การศึกษาค้นคว้าอิสระระดับบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ทักษิณา แสนเย็น และคณะ. (2563) บทวิเคราะห์การรับมือโรคโควิด-19: ผลกระทบต่ออุตสาหกรรมการบิน. *วารสารสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์.* 3(2) : 219-220.

บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด. (2563). รายงานประจำปี 2562. สืบค้น 10 มีนาคม 2566, จาก https://investor.airportthai.co.th/misc/AR/20200109-aot-ar-2019-th.pdf.

สุภกัญญา ชวนิชย์ และคณะ. (2556). การให้บริการแก่ผู้โดยสารของท่าอากาศยาน ในการกำกับดูแลของกรมการบินพลเรือน. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย.* 7(2) : 32-39.

International Finance Corporation. (2003). The Impact of COVID-19 on Airports: An Analysis. Retrieved March 22, 2023, from www.ifc.org/wps/wcm/connect/industry_ext_content/ifc_external_corporate_site/infrastructure/resources/the+impact+of+covid-19+on+airports.

Jong Hae Choi, et al. (2018). Determining Factors of Air Passengers' Choice of Transfer Airports in the Southeast Asia – North America Market: Managerial and Policy Implications. *SSRN Electronic Journal,* (August 6,2018) : 1-42.

OAG Connectivity Index. (2019). Megahubs index 2019. Retrieved March 25, 2023, from https://www.oag.com/oag-megahubs-2019.

Skytrax. (2020). The World's Best Airports in 2020. Retrieved March 25, 2023, from www.worldairportawards.com/the-worlds-best-airports-in-2020-are-announced.

Stefan Gössling, Daniel Scott and C. Michael Hall. (2022). Pandemics, tourism and global change: a rapid assessment of COVID-19. Retrieved March 20, 2023, from www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/09669582.2020.1758708.

Tae Won Chung, et al. (2017). A Comparative Analysis of Three Major Transfer Airports in Northeast Asia Focusing on Incheon International Airport Using a Conjoint Analysis. *The Asian Journal of Shipping and Logistics*, 33(4) : 237–244.

แนวทางการพัฒนาครูด้านการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ของโรงเรียน ในกลุ่มเครือข่ายเถิน 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2

The Guidelines Development for Teacher in Creating Learning Innovation A Case Study of School in Thoen 4 Group Lampang Primary Educational Service Area Office 2

ดวงใจ พร้าวไธสง[1] วจี ปัญญาใส[2] พิมผกา ธรรมสิทธิ์[3]
Duangjai Prawthaisong, Vajee Panyasan, Phimphaka Thammasit

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาสภาพปัจจุบันของการพัฒนาครูด้านการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ 2. ศึกษาแนวทางการพัฒนาครูด้านการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ 3. ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาครูด้านการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ ประชากรที่ใช้ในงานวิจัยประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 7 คน ครูจำนวน 104 คน รวมทั้งสิ้น 111 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพปัจจุบันการพัฒนาครูด้านการสร้างนวัตกรรมโดยใช้แบบสอบถาม ผลโดยรวมอยู่ในระดับมาก 2. แนวทางการพัฒนาครูด้านการสร้างนวัตกรรม ประกอบด้วย 2.1. ในการเข้ารับการพัฒนามีการประเมินความรู้เบื้องต้นก่อนทุกครั้ง 2.2. หน่วยงานมีการดำเนินการพัฒนาครูด้านการสร้างนวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง 2.3. หน่วยงานมีการจัดทำหลักสูตรในการพัฒนาครูอย่างหลากหลายให้ครูได้เลือกเข้ารับการพัฒนาตรงตามเอกและความต้องการ 2.4. หน่วยงานมีการออกแบบวางแผนการพัฒนาครูอย่างเป็นระบบ 2.5. มีการนำสารสนเทศของสถานศึกษาเข้ามาใช้ก่อนการวางแผนพัฒนาครู 2.6. หน่วยงานมีการจัดเตรียมบุคลากรให้พร้อมเพื่อการพัฒนาครูแต่ละหลักสูตร 2.7. หน่วยงานจัดเตรียมปัจจัยสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรทั้งด้านงบประมาณ สถานที่ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีที่มีความทันสมัยอย่างเพียงพอ 2.8. หน่วยงานจัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการพัฒนาครู และ 2.9.

Received: 2023-05-06 **Revised**: 2023-06-21 **Accepted**: 2023-06-25

[1] มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ Uttaradit Rajabhat University. Corresponding Author e-mail: namtanduangjai@gmail.com

[2] มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ Uttaradit Rajabhat University

[3] มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ Uttaradit Rajabhat University

หน่วยงานมีการปรับปรุง แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการดำเนินการพัฒนาครู และ 3. ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนา โดยรวมอยู่ในระดับมาก
คำสำคัญ (Keywords): แนวทาง; การพัฒนาครู; นวัตกรรม

Abstract

The objectives of this research were: 1. to study the current state of teacher development in learning innovation. 2. To study the teacher development guidelines for learning innovation. and 3. To assess the suitability and feasibility of teacher development guidelines for learning innovation. The population sample used in the research was: seven school administrators, two study supervisors, and onehanded-four teachers. The research tools were questionnaires, interviews, and suitability and feasibility assessment forms. Statistical tools used in data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, T-test dependent, and content analysis. The research findings were as followings: 1. The present condition of teacher development in terms of innovation using a questionnaire was at a high level. 2. Guidelines for teacher development in creating innovation, consisting of 2.1. In entering development, there is an initial knowledge assessment every time. 2.2. The agency has continued to develop teachers in innovation. 2.3. The agency has created a variety of teacher development courses for teachers to choose from to develop according to their majors and needs. 2.4. The agency has systematically designed a teacher development plan. 2.5. Information from educational institutions is used before planning for teacher development. 2.6. The agency has prepared personnel to develop teachers for each curriculum. 2.7. The agency prepares factors to support personnel development in terms of budget, premises, equipment, and sufficiently modern technology. 2.8. The organization that produces information about teacher development, and 2.9. Organizations are updated. Resolve problems that arise during the implementation of teacher development, and 3. The overall appropriateness of the suitability and feasibility of teacher development guidelines for learning innovation was at a high level.
Keywords: Guidelines, Teacher Development, Innovation

บทนำ (Introduction)

การพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีศักยภาพเพิ่มขึ้นบุคคลสำคัญที่สุด ในกระบวนการ พัฒนาการศึกษาและการพัฒนาการเรียนรู้ ก็คือ “ครู” ครูยังคงเป็นผู้ที่มีความหมาย

และปัจจัยสำคัญมากที่สุดในห้องเรียน และเป็นผู้ที่มีความสำคัญต่อคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้เพราะคุณภาพของผู้เรียนขึ้นอยู่กับคุณภาพของครูทำอย่างไร ที่จะให้ครูได้รับการพัฒนาคุณภาพ มีศักยภาพเป็น “ครูเพื่อศิษย์” อย่างสมบูรณ์ มีทักษะการเรียนรู้และต้องเรียนรู้ตลอดชีวิต มีสมรรถนะและความเชี่ยวชาญในการทำงานที่ประกอบด้วย ความรู้ทักษะ และทัศนคติที่ดีต่อการทำงาน มีการพัฒนา วิชาชีพเป็นที่ยอมรับของสังคม(สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา: สคบศ. , 2562) การกระจายการพัฒนาไปที่สถานศึกษาโดยตรง ตามความต้องการการพัฒนาที่แท้จริงของครู ความเสมอภาคในโอกาสได้รับการพัฒนาระหว่างครูในเมืองและครูในชนบท ครูในโรงเรียนขนาดใหญ่และครูในโรงเรียนขนาดกลางหรือขนาดเล็ก โดยเฉพาะนวัตกรรมการพัฒนาที่หลากหลาย ที่ให้ความสำคัญว่าครูคือผู้เรียนที่ต้องแสวงหาและได้รับการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อศิษย์ ที่มีคุณภาพ

การบริหารจัดการศึกษาของประเทศไทย ในห้วงเวลา 100 ปีที่ผ่านมา การจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาชั้นสังกัด กรมสามัญศึกษา มีหน่วยศึกษานิเทศก์เป็น หน่วยงานที่มีบุคลากร คือ ศึกษานิเทศก์ทำ หน้าที่ นิเทศ ติดตาม และประเมินผล การมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการพัฒนาการศึกษา และการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาจึงเป็นเรื่อง ที่สามารถนำ มาหลอมรวมเป็นเรื่องเดียวกันได้ ด้วยการใช้ระบบการชี้แนะและการเป็นพี่เลี้ยง (Coaching และ Mentoring) ในการช่วยพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา อันได้แก่ ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา ผู้อำนวยการโรงเรียน และครูต้อง ช่วยกันระดมสมอง ช่วยการวางแผน เพื่อให้เกิดการทำงานในรูปแบบใหม่ และผลจากการทำงานนั้นได้ถูกปรับเปลี่ยนตั้งแต่นโยบายมาจนถึงการปฏิบัติในระดับชั้นเรียน ในปัจจุบันจึงมีความจำเป็นที่คนเราต้องคิดประดิษฐ์สิ่งใหม่ๆ ขึ้นมา เพื่อตอบสนองความเปลี่ยนแปลงนั้นๆ ทำให้เกิดความสะดวกสบายในการดำรงชีวิตสิ่งที่คิดขึ้นมาใหม่นี้เรียกว่านวัตกรรม (Innovation) ซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นวัตถุสิ่งของ อาจเป็นแนวคิดหรือวิธีการก็ได้ ในโรงเรียนทั่วไปได้มีการนำนวัตกรรมมาใช้จัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนเพื่อปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน งานวิจัยหลายเรื่องได้นำเอานวัตกรรมไปทดลองใช้ในชั้นเรียน และพบว่าได้ผลเป็นที่พอใจ จึงทำการเผยแพร่และใช้ในวงกว้างต่อมา เช่น ชุดการสอน บทเรียนคอมพิวเตอร์ และรูปแบบการสอนต่าง ๆ เป็นต้น สำนักงานคณะกรรมการการ ศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จึงได้จัดให้มีโครงการปฏิรูปการเรียนรู้สู่ผู้เรียน ซึ่งเป็นโครงการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยมีนักวิชาการในสถาบันอุดมศึกษาซึ่งถือว่าเป็นบุคคลที่คอยช่วยอำนวยความสะดวกและช่วยขับเคลื่อนให้ระบบการทำงานแบบชี้แนะและการเป็นพี่เลี้ยงบรรลุผลไปสู่เป้าหมายและช่วยให้เกิดการพัฒนาแก่โรงเรียน ครู นักเรียนและผู้บริหารอย่างแท้จริง ผลของกิจกรรมเหล่านี้ต่างก็มุ่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ทั้งในระดับบุคคล คือ การเปลี่ยนแปลงในเชิงพัฒนาของครู (ธรินธร นามวรรณ, 2560) ซึ่งคณะครูและบุคลากรทางการศึกษา มีบทบาทและส่วนร่วมที่สำคัญในการนำนวัตกรรมไปใช้ในสถานศึกษาทุกคน

ปัจจุบันปัญหาที่พบในการพัฒนาครูด้านการสร้างนวัตกรรมของครูในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายเถิน 4 พบว่า การบริหารของผู้บริหารไม่ว่าจะเป็นวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์

ของโรงเรียน ผู้บริหารได้เน้นการพัฒนาครูให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมและพัฒนาครูให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการ โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ การพัฒนาครูให้สามารถใช้คอมพิวเตอร์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ และส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาตนเองในการศึกษาต่อหรือเข้ารับการอบรมเท่านั้น ซึ่งการอบรมตามความเป็นจริงนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาครูด้วยหลักสูตรที่มีความหลากหลาย ตรงกับความถนัด ความสามารถ และความต้องการ เพื่อนำไปใช้จัดการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 2 (2565) กล่าวว่า ข้อมูลครูและบุคลากรของในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายเถิน 4 เป็นอำเภอที่มีระยะทางห่างจากสำนักงานเขตพื้นที่จึงทำให้มีอัตราครูย้ายและบรรจุใหม่อยู่เสมอ ทำให้ครูมีประสบการณ์ มีความรู้ในการสร้างนวัตกรรม และมีการนำนวัตกรรมการเรียนรู้มาใช้กับนักเรียนนั้นมีน้อยมาก รวมถึงการวางแผนพัฒนาครูที่ยังไม่เป็นระบบทั้งที่นวัตกรรมเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาครูและนักเรียน

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาแนวทางการพัฒนาครูด้านการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ของครูในกลุ่มเครือข่ายเถิน 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้ครูมีการเรียนรู้และมีการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษา โดยความร่วมมือกับผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และศึกษานิเทศก์ ซึ่งจะส่งผลดีต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนและในระดับองค์กร คือ การสร้างวัฒนธรรมการ ทำงานในองค์กรที่จะเกิดภาพแห่งความร่วมมือในการทำงานและมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันมากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อครูในการพัฒนาคุณภาพ การจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันการพัฒนาครูด้านการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาครูด้านการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้
3. เพื่อประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาครูด้านการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้

วิธีดำเนินการวิจัย(Research Methods)

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาครูด้านการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายเถิน 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2 เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method)

1.ขอบเขตการวิจัย

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

เป็นการศึกษาสภาพปัจจุบันของการพัฒนาครูด้านการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายเถิน 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2

1. สภาพปัจจุบันของการพัฒนาครู
2. การสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้
3. แนวทางการพัฒนาครูด้านการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้

1.2 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 7 คน และคณะครูจำนวน 104 คน รวมจำนวนประชากร 111 คน

ระยะที่ 1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาสภาพปัจจุบันของการพัฒนาครูด้านการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 7 คน และคณะครูจำนวน 104 คน รวมจำนวนประชากร 111 คน

ระยะที่ 2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยที่ใช้ในการสัมภาษณ์เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาครูด้านการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ ศึกษานิเทศก์จำนวน 2 คน ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 3 คน และ คณะครูจำนวน 5 คน

ระยะที่ 3 ประชากรในการวิจัยที่ใช้ในการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาครูด้านการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาครูด้านการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 7 คน และคณะครูจำนวน 104 คน รวมจำนวนประชากร 111 คน

1.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายเถิน 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2

1.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการศึกษาในระยะปีการศึกษา 2565 – 2566

2.เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ประกอบด้วย 3 เครื่องมือ ได้แก่

2.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการพัฒนาครูด้านการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้

2.2 แบบสัมภาษณ์ (Interview) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาครูด้านนวัตกรรมการเรียนรู้

2.3 แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาครูด้านการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้

3.การเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถาม

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวมรวมข้อมูลตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ทำหนังสือขอความร่วมมือจากผู้บริหารสถานศึกษา และครู ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยส่งแบบสอบถามให้กลุ่มผู้ให้ข้อมูล
3. หลังจากส่งแบบประเมินให้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลไปแล้วผู้วิจัยติดตามการส่งแบบประเมินกลับคืนด้วยตนเอง
4. ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งสิ้น
5. นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูล

แบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู เพื่อศึกษาแนวทางของการพัฒนาครูด้านการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ โดยดำเนินการ ดังนี้

1. ทำหนังสือขอความร่วมมือจากศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูเพื่อทำการสัมภาษณ์ เกี่ยวกับการศึกษาแนวทางการพัฒนาครูด้านการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้
2. ผู้วิจัยชี้แจงรายละเอียด นัดวัน เวลา และสถานที่ในการสัมภาษณ์
3. เริ่มการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยแนะนำตัวเอง ชี้แจงวัตถุประสงค์ สร้างบรรยากาศของความเป็นกันเองและเปิดโอกาสให้ผู้ให้สัมภาษณ์มีการเสนอความคิด
3. เมื่อได้สัมภาษณ์จนครบประเด็น และได้ข้อมูลครบถ้วนตามประเด็นและได้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาครูด้านการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยแสดงความขอบคุณ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยบันทึกลงในแบบสัมภาษณ์โดยการเขียนขณะที่ทำการสัมภาษณ์และทำการบันทึกเทปโดยขออนุญาตผู้ให้สัมภาษณ์ เพื่อทำการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการศึกษาแนวทางการพัฒนาครูด้านการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้

แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ทำหนังสือขอความร่วมมือจากผู้บริหารสถานศึกษา และครู ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล
2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยส่งแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ให้กลุ่มผู้ให้ข้อมูล
3. หลังจากส่งแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ให้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลไปแล้วผู้วิจัยติดตามการส่งแบบประเมินกลับคืนด้วยตนเอง
4. นำแบบประเมินมาวิเคราะห์ข้อมูล

4.การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาวิเคราะห์ตามระเบียบวิธีทางสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน โดยการคำนวณหาร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยได้ของแนวทางการพัฒนาครูด้านการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป มีเกณฑ์การ แปลความหมาย(อุบล วรรณพาด, น.98) ดังนี้

4.51-5.00 หมายถึง ปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
3.51-4.50 หมายถึง ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
2.51-3.50 หมายถึง ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
1.51-2.50 หมายถึง ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
1.00-1.50 หมายถึง ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ (Interview) โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย (Research Results)

1. การศึกษาสภาพปัจจุบันของแนวทางการพัฒนาครูด้านการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการประเมินความจำเป็นในการพัฒนา ได้แก่ หน่วยงานให้ความสำคัญในการสร้างทัศนคติเชิงบวกในการพัฒนาครู ($\overline{X}$ = 4.01) รองลงมาด้านการติดตามผลประเมินผลการพัฒนา ได้แก่ ครูมีการนำความรู้ที่ได้จากการพัฒนาไปปรับประยุกต์ต่อยอดให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล($\overline{X}$ = 3.96) ด้านการออกแบบวางแผน ได้แก่ หน่วยงานมีการจัดทำแผนพัฒนาครู($\overline{X}$ = 3.90) และหน่วยงานมีการกำหนดผู้รับผิดชอบโครงการพัฒนาครูอย่างชัดเจน($\overline{X}$ = 3.90) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการประเมินความจำเป็นในการพัฒนา ได้แก่ หน่วยงานมีการจัดทำหลักสูตรในการพัฒนาครูอย่างหลากหลายให้ครูได้เลือกเข้ารับการพัฒนาตรงตามเอกและความต้องการ($\overline{X}$ = 3.66) และในการเข้ารับการพัฒนามีการประเมินความรู้เบื้องต้นก่อนทุกครั้ง ($\overline{X}$ = 3.64) และด้านการดำเนินการ ได้แก่ หน่วยงานมีการดำเนินการพัฒนาครูด้านการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง($\overline{X}$ = 3.64)

2. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาครูด้านการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้แยกเป็นรายด้าน พบว่า

ด้านการประเมินความจำเป็นในการพัฒนา

การประเมินความรู้เบื้องต้นของครูและบุคลากรก่อนเข้ารับการอบรมทุกครั้ง มีแนวทางการพัฒนาครูด้านการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ โดยการสำรวจความต้องการในประเด็นหัวข้อการพัฒนาตนเองที่บุคลากรส่วนใหญ่สนใจ จัดทำแนวทางและรูปแบบการประเมิน สร้างแบบสอบถาม แบบทดสอบ หรือแบบประเมินตนเองที่ครอบคลุมเนื้อหาสาระในการอบรม ให้ครูและบุคลากรทำการประเมินตนเองก่อนเข้ารับการอบรมตามสภาพจริง หรือประเมินเชิงประจักษ์ การประเมินปฏิกิริยาและประเมินความรู้ของครูเบื้องต้นก่อนเข้ารับการอบรม และการคืนผลการประเมินให้ผู้เข้ารับการประเมินได้ปรับปรุง พัฒนาตนเองต่อไป

ด้านการออกแบบวางแผนวิธีการพัฒนา

หน่วยงานมีการออกแบบวางแผนการพัฒนาครูอย่างเป็นระบบ มีแนวทางการพัฒนาครู

ด้านการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ โดยมีการสำรวจความสนใจของตนเอง จับกลุ่มครูที่มีความสนใจใกล้เคียงกัน เพื่อรวมกลุ่มกัน ให้ครูจัดทำ ID PLAN เสนอในโครงการพัฒนาบุคลากร และวางแผนให้สอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพครู จัดทำแผนพัฒนาครูที่ชัดเจน ผู้บริหารและครูร่วมกันปรึกษา ออกแบบ วางแผนการพัฒนาที่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน และความต้องการของครู โดยใช้เทคโนโลยีเข้ามาจัดเก็บข้อมูลให้เป็นระบบ สามารถเรียกดูได้ตลอด มีการประสานความร่วมมือแบบสหวิชาชีพเข้าร่วมในการวางแผนการดำเนินงาน มีการกำกับติดตาม ประเมินผลอย่างต่อเนื่อง กำหนดวัตถุประสงค์ วางเค้าโครงการพัฒนา โดยศึกษาวิเคราะห์ สังเคราะห์ สร้างแบบจำลอง นำไปพัฒนา ประเมินผล และปรับปรุงพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหา หรือพัฒนาระบบให้มีประสิทธิภาพ การวางแผนมุ่งเน้นให้ครอบคลุมทุกด้าน และจะต้องพัฒนาครูให้เกิดความรู้ ความชำนาญทุกๆ ด้าน ประเมินผลการพัฒนาครูแล้วปรับปรุงแก้ไขให้การพัฒนาครูมีประสิทธิภาพและเป็นระบบ และการร่วมมือกันวางแผนครูให้เป็นระบบ โดยเริ่มจากฝ่ายบริหารลงมา ทั้งตัวรัฐบาล กระทรวง ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ฯลฯ

การจัดทำหลักสูตรในการพัฒนาครูให้มีความหลากหลาย ให้ครูได้เลือกเข้ารับการพัฒนาตรงตามเอกและความต้องการ มีแนวทางการพัฒนาครูด้านการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ โดยครูเลือกและเสนอหลักสูตรด้วยตนเองตามความสนใจ ให้ครูได้มีโอกาส PLC กับกลุ่มครูในเครือข่ายใกล้เคียงทำแบบสำรวจ และสอบถามความคิดเห็น เพื่อทำความเข้าใจ ความต้องการรวมกลุ่มครูที่มีความสนใจเหมือน ๆ กัน มีหลักสูตรที่หลากหลายทันสมัย ก้าวทันเทคโนโลยี เหมาะสำหรับกลุ่มเป้าหมายได้รับรองความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับหลักสูตรที่เปิดและมีการปรับปรุงคุณภาพของหลักสูตรให้ครูสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้จริงและมีความสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่นั้น ๆ

การจัดเตรียมปัจจัยสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรทั้งด้านงบประมาณ สถานที่ อุปกรณ์และเทคโนโลยีที่มีความทันสมัยอย่างไรให้เพียงพอกับการพัฒนาครูและบุคลากร มีแนวทางการพัฒนาครูด้านการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ โดยระบุเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และจัดตั้งโครงการพัฒนาครู โดยกำหนดไว้ในแผนการใช้งบประมาณประจำปี เน้นการมีส่วนร่วมขององค์กร ภาคีเครือข่าย จัดหาแหล่งเงินทุนนอกงบประมาณมาใช้ในการบริหารจัดการ และระดมทุนจัดหางบประมาณมาสนับสนุนเพิ่มเติม ผู้บริหารมีการเอื้ออำนวยความสะดวกให้แก่ครูในด้านต่างๆ ในการพัฒนาความรู้และทักษะของครู ส่งเสริมให้กำลังใจครูในการพัฒนาตนเอง จัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ จัดเตรียมอุปกรณ์เทคโนโลยี เกี่ยวข้องกับทักษะและความรู้ที่พัฒนา การจัดระบบการเข้าถึงแหล่งข้อมูลออนไลน์ สนับสนุนการจัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และทำเรื่องขอจัดสรรงบประมาณจากหน่วยงานต่างๆ ทำผ้าป่าหรือการบริจาคจากบุคคลภายนอกสถานศึกษา ขอรับบริจาคอุปกรณ์ที่มีความทันสมัยจากหน่วยงานต่างๆและบุคคลภายนอก หรือสร้างผลิตภัณฑ์แล้วจำหน่ายเพื่อหารายได้เข้าสู่โรงเรียน

การนำสารสนเทศของสถานศึกษาเข้ามาใช้ก่อนการวางแผนการพัฒนาครู มีแนวทางการพัฒนาครูด้านการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ โดยขอความร่วมมือในการจัดทำสารสนเทศ การสร้าง

ภาคีเครือข่าย การนำสารสนเทศของครู สารสนเทศความต้องการของผู้ปกครอง ชุมชน แล้วนำมากำหนดเป็นแนวทางการพัฒนาครูนำข้อมูลสารสนเทศเข้ามาใช้ในการวางแผนการพัฒนาครูตามบริบทของโรงเรียน ด้วยการจัดเก็บเป็นข้อมูลสารสนเทศที่มีความสะดวกเมื่อต้องการใช้ข้อมูล รวบรวมข้อมูลทั้งหมดมาปรับแต่งโปรแกรมการพัฒนาครูให้ตรงกับความต้องการของสถานศึกษา มีการประเมินตนเอง นำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการวิเคราะห์ วางแผน และได้รับคำแนะนำที่ดีจากผู้เชี่ยวชาญให้เกิดประโยชน์กับการพัฒนาครู (SWOT) สูงสุด การเตรียมเทคโนโลยีให้มีความพร้อมเหมาะสมและเพียงพอต่อการประชุมวางแผน กำหนดวิธีการ เป้าหมาย และปฏิทิน กำหนดระยะเวลา มีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของแต่ละบุคคล ใช้ Google Drive, Google Sheet ทำให้ง่ายต่อการจัดเก็บข้อมูลผ่านช่องทางออนไลน์ ใช้ LINE ในการติดต่อสื่อสาร ใช้ FACEBOOK ในการประชาสัมพันธ์ผลงานหรือกิจกรรม และนำข้อมูลสารสนเทศสถิติ มาทำการวิเคราะห์ ชี้แจงให้กับคณะครูทราบถึงข้อมูลสารสนเทศนำผลการวิเคราะห์มาหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา และดำเนินการวางแผนการพัฒนาครูเพื่อแก้ไขปัญหาตามที่ได้วางแผนไว้

ด้านการดำเนินการ

การจัดเตรียมบุคลากรให้พร้อมเพื่อการพัฒนาครูแต่ละหลักสูตร มีแนวทางการพัฒนาครูด้านการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ด้วยการจัดทำคู่มือหลักสูตรให้ครูได้อ่านทำความเข้าใจ และรู้ว่าจะต้องพัฒนาในเรื่องอะไรบ้าง ต้องเตรียมอุปกรณ์อย่างไร การเตรียมตัว เตรียมใจ เตรียมเงิน เตรียมข้อมูล เตรียมปัญหาที่มี เตรียมอุปกรณ์ที่ต้องใช้ในการพัฒนา แล้วแจ้งรายละเอียดในหลักสูตรที่จะต้องเข้ารับการพัฒนา มีการประเมินความรู้พื้นฐานเพื่อปรับทัศนคติ และความรู้ให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน เช่น แผนดำเนินงาน เพื่อจะได้เข้าใจและให้ความร่วมมือในการดำเนินงานให้บรรลุจุดมุ่งหมายต่างๆ ที่ตั้งไว้ และเป็นไปตามนโยบายที่ได้รับมอบหมาย การดำเนินการจะเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเฉพาะอย่าง เช่น การตัดสินใจเลือกกิจกรรม ช่วงเวลาสำหรับการอบรม บุคลากรที่เกี่ยวข้อง เงินที่ใช้จ่าย สิ่งอำนวยความสะดวกตามที่ต้องการ ตลอดจนสร้างความตระหนักให้ครูเห็นความสำคัญของการพัฒนาตนเอง ให้คำปรึกษา สนับสนุนให้บุคลากรมีความกระตือรือร้น และรู้จักเตรียมความพร้อมที่จะเข้ารับการพัฒนา และการปรับพื้นฐานความรู้ และชี้แจงรายละเอียดของหลักสูตรให้ชัดเจน เช่น บอกจุดประสงค์ของหลักสูตร เป้าหมาย ความสำคัญ และสร้างทัศนคติที่ดีให้ครูได้เข้ามามีส่วนร่วมในการลงมือปฏิบัติในการพัฒนาแต่ละหลักสูตร ได้เล็งเห็นความสำคัญจนทำให้เกิดความตระหนักในการเตรียมความพร้อมก่อนเข้ารับการพัฒนา

การพัฒนาครูด้านการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ที่ต่อเนื่อง มีแนวทางการพัฒนาครูด้านการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ โดยสนับสนุนให้ครูมีความกระตือรือร้นในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริม พัฒนาตามระดับความรู้ของครู สนับสนุนให้มีความสนใจในการพัฒนาและสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ที่สามารถนำไปใช้ได้จริง การพัฒนาสื่อนวัตกรรมการเรียนการสอนที่เน้นเด็กเรียนรู้ด้วยตนเองตามศักยภาพของบุคคล และสนับสนุนให้กล้าแสดงออกอย่างต่อเนื่อง มีการติดตามระบบ

การศึกษาว่าไปทิศทางไหน ส่งเสริมให้ครูมีการทำงานร่วมกันกับผู้อื่น แชร์แนวคิดการปฏิบัติที่ดีที่สุด นำเทคโนโลยีมาใช้และส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาครูด้านการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ กำหนดประเด็นที่ต้องการแก้ไขปัญหา สร้างกรอบแนวคิดในการพัฒนาครูด้านการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ และสร้างแรงบันดาลใจให้นำความรู้มาใช้ในการพัฒนาและสร้างนวัตกรรม โดยเชิญวิทยากรที่มีความรู้ มีประสบการณ์ ผู้ประสบความสำเร็จมาชี้แนะแนวทางให้ครูมีแรงกระตุ้นในการพัฒนาตนเอง

การจัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการพัฒนาครู มีแนวทางการพัฒนาครูด้านการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ด้วยการจัดทำโครงสร้าง คำสั่ง กำหนดผู้มีอำนาจรับผิดชอบในการจัดทำสารสนเทศเกี่ยวกับการพัฒนาครูอย่างชัดเจนและครอบคลุม กำหนดวัตถุประสงค์ รายละเอียดโครงสร้าง และจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศที่ชัดเจนและเป็นระบบ ระบุรายละเอียดของเนื้อหา ขั้นตอนการปฏิบัติ และการประเมิน โดยมีการนำเทคโนโลยีเข้ามาเก็บข้อมูล ให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้เข้าถึงข้อมูลสารสนเทศได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว จัดทำแฟ้มประวัติการพัฒนาของครูรวมถึงผลงานต่างๆ ทั้งในรูปแบบของแฟ้มประจำตัว และในรูปแบบออนไลน์โดยใช้ Google drive ใช้การดำเนินการที่ง่าย สะดวกสบาย ไม่เป็นภาระครู และง่ายต่อการนำข้อมูลมาปรับใช้ และส่งเสริม สนับสนุน และสร้างความเข้าใจแก่ครูในโรงเรียนเกี่ยวกับการจัดทำข้อมูลสารสนเทศให้ครอบคลุมเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่ตรงกัน

ด้านการติดตามผลและประเมินผลการพัฒนา มีแนวทางการพัฒนาครูด้านการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ โดยการปรับปรุง แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการดำเนินการพัฒนาครู ซึ่งผู้บริหาร ครูวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา ด้วยการประชุม ปรึกษา (PLC) แล้วนำข้อมูลที่เกิดจากกระบวนการ PLC ของทุกฝ่ายมาสรุปและกำหนดแนวทางการพัฒนาครู นำปัญหาที่พบมาตั้งวัตถุประสงค์ในการแก้ไขปัญหา กำหนดแนวทางการแก้ไขด้วยการระดมความคิดจากผู้เกี่ยวข้องและหาทางออกหรือวิธีการแก้ปัญหาร่วมกัน หรือใช้ภาคีเครือข่าย ผู้เชี่ยวชาญในการเข้าร่วมปรับปรุงแก้ปัญหาและประเมินผลว่าแนวทางที่ใช้ประสบผลสำเร็จหรือไม่

3. ผลการศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาครูด้านการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ พบว่า ความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ระดับมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาครูด้านการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายเถิน 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2 มีประเด็นน่าสนใจและนำมาอภิปรายได้ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการประเมินความจำเป็นในการพัฒนา ได้แก่ หน่วยงานให้ความสำคัญในการสร้างทัศนคติเชิงบวกในการพัฒนาครู ($\overline{X}$ = 4.01) รองลงมาด้านการติดตามผล ประเมินผลการพัฒนา ได้แก่ ครูมีการนำความรู้ที่ได้จากการพัฒนาไปปรับประยุกต์ต่อยอดให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล($\overline{X}$ = 3.96) ด้านการออกแบบวางแผน ได้แก่

หน่วยงานมีการจัดทำแผนพัฒนาครู($\overline{X}$ = 3.90) และหน่วยงานมีการกำหนดผู้รับผิดชอบโครงการพัฒนาครูอย่างชัดเจน($\overline{X}$ = 3.90) ทั้งนี้เนื่องจากหน่วยงานต้นสังกัดได้มีการกำหนดผู้รับผิดชอบที่ชัดเจนในการจัดกิจกรรมพัฒนาครูด้านการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ มีศึกษานิเทศก์เป็นผู้รับผิดชอบในการติดตาม ประเมินผล สอดคล้องกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2(2565 : 22) ที่มีนโยบาย พันธกิจ และเป้าประสงค์ในการส่งเสริมการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นมืออาชีพ คิดริเริ่มและสร้างสรรค์นวัตกรรม ผู้บริหารสถานศึกษามีความเป็นเลิศส่วนบุคคล คิดเชิงกลยุทธ์และนวัตกรรม และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการประเมินความจำเป็นในการพัฒนา ได้แก่ หน่วยงานมีการจัดทำหลักสูตรในการพัฒนาครูอย่างหลากหลายให้ครูได้เลือกเข้ารับการพัฒนาตรงตามเอกและความต้องการ($\overline{X}$ = 3.66) และในการเข้ารับการพัฒนามีการประเมินความรู้เบื้องต้นก่อนทุกครั้ง ($\overline{X}$ = 3.64) และด้านการดำเนินการ ได้แก่ หน่วยงานมีการดำเนินการพัฒนาครูด้านการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง($\overline{X}$ = 3.64) ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากบริบทและสภาพการณ์ของครูส่วนใหญ่ไม่ได้รับการพัฒนาทั้งระบบการพัฒนาไม่เป็นไปอย่างทั่วถึง แรงผลักดันขับเคลื่อนจึงมีน้อย อีกทั้งเป็นกลุ่มเครือข่ายที่อยู่บริเวณติดต่อกับจังหวัดต่าง ๆ มีผู้บริหารสถานศึกษามีไม่ครบทุกโรงเรียน และสอดคล้องกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2(2565 : 6) จากสภาพภูมิศาสตร์ และข้อมูลครู บุคลากรของครูในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายเถิน 4 เป็นอำเภอที่มีระยะทางห่างจากสำนักงานเขตพื้นที่จึงทำให้มีอัตราครูย้ายและบรรจุใหม่อยู่เสมอ ทำให้ครูมีประสบการณ์ มีความรู้ในการสร้างนวัตกรรม และมีการนำนวัตกรรมการเรียนรู้มาใช้กับนักเรียนนั้นมีน้อยมาก ทั้งที่นวัตกรรมเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาครูและนักเรียน และสอดคล้องกับวารีรัตน์ แก้วอุไร (2563:244) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาเครือข่ายครูในการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวม พบว่า การพัฒนาที่เข้มแข็งต้องดำเนินการพัฒนาอย่างเป็นระบบ มีกระบวนการ มีเป้าหมายในการพัฒนาที่ชัดเจน มีการสรุปผลนำมาสู่การแลกเปลี่ยนเรียนรู้(PLC) การพัฒนานวัตกรรมแบบองค์รวม เกิดความกระตือรือร้น และผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้อำนวยความสะดวก ติดตามและสนับสนุนในการดำเนินการพัฒนาครูผู้พัฒนานวัตกรรม หากทุกฝ่ายมีความตั้งใจ ตั้งเป้าหมาย มีกิจกรรมการพัฒนาที่ต่อเนื่อง และติดตามผลด้วยบทบาทของพี่เลี้ยงหรือโค้ช และสอดคล้องกับงานวิจัยของนันทิดา ทิพย์สุวรรณ(2565 : 6) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาครูในการสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ ของโรงเรียนมหาราชบ้านแสงอรุณ พบว่า การพัฒนาครูในการสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ ดำเนินการ โดยการอบรมเชิงปฏิบัติการ การประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การฝึกปฏิบัติการสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ และการ นิเทศติดตามผล 3) ผลการพัฒนาครูในการสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้พบว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจหลังการอบรม เชิงปฏิบัติการสูงขึ้น มีทักษะการสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด และความพึงพอใจในการพัฒนาครูในการสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาครูด้านการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ พบว่า แนวทางการพัฒนาครูด้านการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ของครูในกลุ่มเครือข่ายเถิน 4 แยกเป็นรายด้าน 4 ด้าน ดังนี้

2.1. ด้านการประเมินความจำเป็นในการพัฒนา เป็นการประเมินความรู้เบื้องต้นของครูและบุคลากรก่อนเข้ารับการอบรมทุกครั้ง มีแนวทางการพัฒนาครูด้านการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ โดยการสำรวจความต้องการในประเด็นหัวข้อการพัฒนาตนเองที่บุคลากรส่วนใหญ่สนใจ จัดทำแนวทางและรูปแบบการประเมิน สร้างแบบสอบถาม แบบทดสอบ หรือแบบประเมินตนเองที่ครอบคลุมเนื้อหาสาระในการอบรม ให้ครูและบุคลากรทำการประเมินตนเองก่อนเข้ารับการอบรมตามสภาพจริง หรือประเมินเชิงประจักษ์ การประเมินปฏิกิริยาและประเมินความรู้ของครูเบื้องต้นก่อนเข้ารับการอบรม และการคืนผลการประเมินให้ผู้เข้ารับการประเมินได้ปรับปรุง พัฒนาตนเองต่อไป

2.2. ด้านการออกแบบวางแผนวิธีการพัฒนา มีแนวทางการพัฒนาครูด้านการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ ดังนี้ หน่วยงานมีการออกแบบวางแผนการพัฒนาครูอย่างเป็นระบบ โดยมีการสำรวจความสนใจของตนเอง จับกลุ่มครูที่มีความสนใจใกล้เคียงกัน การจัดทำหลักสูตรในการพัฒนาครูให้มีความหลากหลาย การจัดเตรียมปัจจัยสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรทั้งด้านงบประมาณ สถานที่ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีที่มีความทันสมัยอย่างไรให้เพียงพอกับการพัฒนาครูและบุคลากร การนำสารสนเทศของสถานศึกษาเข้ามาใช้ก่อนการวางแผนการพัฒนาครู

2.3. ด้านการดำเนินการ มีแนวทางการพัฒนาครูด้านการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ ดังนี้ การจัดเตรียมบุคลากรให้พร้อมเพื่อการพัฒนาครูแต่ละหลักสูตร การพัฒนาครูด้านการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ที่ต่อเนื่อง การจัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการพัฒนาครู

2.4. ด้านการติดตามผลและประเมินผลการพัฒนา มีแนวทางการพัฒนาครูด้านการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ โดยการปรับปรุง แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการดำเนินการพัฒนาครู ซึ่งผู้บริหาร ครูวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา ด้วยการประชุม ปรึกษา (PLC) แล้วนำข้อมูลที่เกิดจากกระบวนการ PLC ของทุกฝ่ายมาสรุปและกำหนดแนวทางการพัฒนาครู นำปัญหาที่พบมาตั้งวัตุประสงค์ในการแก้ไขปัญหา กำหนดแนวทางการแก้ไขด้วยการระดมความคิดจากผู้เกี่ยวข้องและหาทางออกหรือวิธีการแก้ปัญหาร่วมกัน หรือใช้ภาคีเครือข่าย ผู้เชี่ยวชาญในการเข้าร่วมปรับปรุงแก้ปัญหาและประเมินผลว่าแนวทางที่ใช้ประสบผลสำเร็จหรือไม่

ซึ่งสอดคล้องกับกมลพร อ่วมเพ็ง(2560 : 20) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาครูโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มจังหวัดภาคกลางปริมณฑลตามแนวคิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติ และการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ พบว่ากระบวนการในการพัฒนาครู ได้แก่ การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครู การวางแผนในการพัฒนาครู การนำแผนพัฒนาครูไปปฏิบัติ และการประเมินผลการพัฒนาครู และสอดคล้องกับภัททิยา โสมภีร์ (2561, น.5) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาบุคลากรกับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 พบว่า การประเมินความต้องการในการพัฒนาบุคลากร เป็นขั้นตอนแรกที่เป็นการสำรวจว่า

บุคลากรในองค์การ ต้องการเรียนรู้หรือพัฒนาตนเองในด้านใด และเป็นการสำรวจความต้องการขององค์การ ว่าองค์การต้องการอะไร จะพัฒนาไปในทิศทางใด เพื่อเป็นข้อมูลที่จะนำไปจัดลำดับความสำคัญ นำไปสู่การออกแบบ และวางแผนการพัฒนาบุคลากร โดยคำนึงถึงองค์ประกอบต่าง ๆ เช่น บุคลากร งบประมาณ ทรัพยากรที่มีในองค์การ ความเหมาะสมของวิธีการพัฒนาบุคลากรในองค์การ หลักสูตรการพัฒนา รวมทั้งวิทยากรที่ให้ความรู้ จากนั้นจึงเป็นขั้นตอนการดำเนินการพัฒนาบุคลากรตามแผนการพัฒนาบุคลากรที่ได้วางไว้ และการประเมินผลการพัฒนาบุคลากรเพื่อเป็นการตรวจสอบว่าการดำเนินการพัฒนาบุคลากรนั้น มีผลสอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาบุคลากรที่กำหนดไว้ในเบื้องต้นหรือไม่ ซึ่งการประเมินผลการพัฒนาบุคลากรนั้นควรมีการประเมินอย่างรอบด้าน ทั้งด้านความรู้ ทักษะ ผลการปฏิบัติงาน และความพึงพอใจ เพื่อเป็นข้อมูลและข้อเสนอแนะประกอบกับการพัฒนาบุคลากรในครั้งต่อไป และเป็นกระบวนการที่มุ่งพัฒนาที่ตัวบุคคลเพื่อนำไปสู่เป้าหมายขององค์กร เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากในทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับมยุรี เจริญศิริ (2563 : 124) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนารูปแบบโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างนวัตกรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา พบว่า การเสริมสร้างสมรรถนะครูที่ส่งเสริมในการสร้างสรรค์นวัตกรรมด้านการออกแบบและสร้างนวัตกรรม ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ และความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมอยู่ในระดับมาก

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (Research Knowledge)

งานวิจัยที่ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาครูด้านการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ของโรงเรียนในเครือข่ายกลุ่มเถิน 4 ศึกษาสภาพปัจจุบันของการพัฒนาครูด้านการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้และหาแนวทางการพัฒนาครูที่มีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ได้จริง โดยการหาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาครูด้านการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ การศึกษาแนวทางการพัฒนาครูด้านการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ แบ่งออกเป็น 3 ประเด็น คือ 1. ผลจากการศึกษาสภาพปัจจุบันของการพัฒนาครูด้านการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ ทำให้ทราบว่าหน่วยงานมีการดำเนินการพัฒนาครูด้านการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และในการเข้ารับการพัฒนามีการประเมินความรู้เบื้องต้นก่อนทุกครั้งมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดจำเป็นต้องนำมาหาแนวทางในการพัฒนาครูด้านการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพดีขึ้น 2. ผลจากการศึกษาแนวทางการพัฒนาครูด้านการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ด้วยการสัมภาษณ์ทำให้ได้แนวทางในการพัฒนาครูด้านการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ มีการใช้แบบสัมภาษณ์ในการสอบถามความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูตำแหน่งชำนาญการพิเศษ ว่ามีแนวทางในการพัฒนาครูด้านการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้คือ การประเมินความจำเป็นในการพัฒนา การออกแบบวางแผนวิธีการพัฒนา การดำเนินการ และการติดตามผล ประเมินผลการพัฒนา และ 3. ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาครูด้านการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ พบว่ามีความเหมาะสม และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะการนำผลวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารควรมีการดำเนินการพัฒนาครูด้านการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและมีการประเมินความรู้เบื้องต้นก่อนทุกครั้งที่เข้ารับการพัฒนาครู ทำให้ทราบถึงความรู้ความสามารถของครูแต่ละคน และจะได้นำมาปรับปรุงแก้ไขให้การพัฒนาครูด้านการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลดียิ่งขึ้น

2. แนวทางการพัฒนาครูด้านการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ของครูมี 4 ด้าน ควรดำเนินการโดย ด้านการประเมินความจำเป็นในการพัฒนา ด้านการออกแบบวางแผนวิธีการพัฒนา ด้านการดำเนินการ และด้านการติดตามผล ประเมินผลการพัฒนา

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษา วิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของแนวทางการพัฒนาครูด้านการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้

2. ควรมีการศึกษา วิจัยเรื่องรูปแบบของการพัฒนาครูด้านการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้

เอกสารอ้างอิง (References)

กมลพร อ่วมเพ็ง. (พฤษภาคม – สิงหาคม 2562). “แนวทางการพัฒนาครูโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มจังหวัดภาคกลางปริมณฑลตามแนวคิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติ และการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ”. วารสารการบริหารและนวัตกรรมการศึกษา. ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 : 1 – 19.

นันทิดา ทิพย์สุวรรณ. (2565). “การพัฒนาครูในการสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ ของโรงเรียนมหาราชบ้านแสงอรุณ ”. บทความบัณฑิตวิทยาลัย.

ภัททิยา โสมภีร์. (2561). การพัฒนาบุคลากรกับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9. วิทยานิพนธ์หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศิลปากร.

มยุรี เจริญศิริ. (2563). การพัฒนารูปแบบโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างนวัตกรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์หลักสูตรดุษฎีบัณฑิต ภาควิชาหลักสูตรและการสอน. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศิลปากร.

วารีรัตน์ แก้วอุไร. (ตุลาคม – ธันวาคม 2563). “การพัฒนาเครือข่ายครูในการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวม”. วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร. ปีที่ 22 ฉบับที่ 4 : 240 – 253.

A Study of English Language Use in Tourism: A Case Study of Outbound Tourist Guides

Chidnupong Munta[1] Boonmee Pansa[2] Weerapong Paengkamhag[3]

Abstract

This research aims 1) to study the problem of English communication of outbound tourist guides, 2) to create a learning package and validate in developing the skill of English communication of the outbound tourist guides and 3) to analyze and recommend the skill developing about English communication of the outbound tourist guides.This research is the Quantitative Research. The population referred to this research, researcher selects the outbound tourist guides consisting of 20 persons. This research was conducted with the outbound tourist guides in Thailand. Research method, the tool used in the research, the researcher makes the learning English package and questionnaires as the tool. The researcher makes the note as the tool to collect the information from opinion and suggestion. The sample group is about 20 persons. The data analysis is of general information collected from the outbound tourist guides. The analysis of personal data to achieve the development skills of English usage in communication of the outbound tourist guides has been studied. The result of the research is found that the most of the outbound tourist guides have been acquired the English skills. Most of the outbound tourist guides have got knowledge from developing skills as 93.33%,

Received: 2022-09-01 **Revised**: 2023-01-24 **Accepted**: 2023-01-27

[1] Master's degree program students, Teaching English, Faculty of Education, Mahachula longkornrajavidyalaya University. Corresponding Author e-mail: Sairoong.bub@mcu.ac.th

[2]Master's Program Lecturer, Teaching English, Faculty of Education, Mahachulalongkornrajavidyalaya University.

[3] Master's Program Lecturer, Teaching English, Faculty of Education, Mahachulalongkornrajavidyalaya University.

followed by using the experience from developing skills to adapt with the outbound tourist guides the highest level for 86.67%. Getting knowledge from speaking skills at high level is for 76.67% and experiencing from developing skills at high level for 83.33%. The structure of English helps in describing about the outbound tourist at level of up to 66.67%. The suitable time to developing skills at the highest level is by 66.67% and confidence in describing using the English skill about the traveling activities at the highest level by 63.33%. The appreciation with developing skills and suggestion for all the ways of developing skills at the highest level is by 96.67%. All satisfied with the proposed acquisition reaches to 94 percent of the expectation. After the acquisition of the development of skills in English communication of the outbound tourist guides, this research has shown the achievement for the statistical record at the first time before going through the learning package at 67.13 percent and 88.37 percent after making up the learning package. The statistical significance of dissatisfaction at .001 percent has been recorded.

Keywords: outbound tourist guides; learning package; acquired.

Introduction

English as an international language, is used for communication in many business activities in the world. One of the business is tourism industry. English for tourism is one of English for specific purposes (ESP). Nowadays, English has important roles for tourism industry to communicate, negotiate, execute transactions with tourists and other travel activities. Since tourism industry is one of the fastest growing businesses in the world as well as in Thailand, it plays an important role in increasing our national income and welfares. The tourism industry is one of Thailand’s main economic components, accounting for 6-7% of its GDP. According to The Office of the National Economic and Social Development Council, the recovering tourism sector can enhance the Thai economy, which leads to Thailand's GDP growth. In addition, Thai Ministry of Tourism and Sports (2016)

showed that the total tourism revenues have accounted for THB 2.5 trillion (USD 71 billion) in 2016, with THB 1.6 trillion coming from international markets and THB 870 billion from the domestic market. When considering the tourism context, English language becomes an important connection as the main language used for the tourism industry. Therefore, it is necessary for the employees who work in the tourism industry in order to communicate with foreign tourists. However, some staff or guides cannot communicate effectively and fluently as they should be.

English communication skills are highly indispensable tools for employees in tourism workplaces. More specifically, speaking and listening skills of English are needed for the employees who have involved in the tourism industry as oral communication while reading and writing are required for email communication. Some of the employees or staff in tourism still cannot communicate or convey their idea properly and effectively. For example, when they sort out enquiry information to the clients, some of them cannot explain and use the right sentences and words.

Consequently, the study of this research aims to investigate the impact of unproficiency in language skills and to explore the usage of English language skills for employees in their workplaces especially those who are working as the outbound tourist guides.

Research Objectives

1. To study the main impact in English communication of the Outbound Tourist Guides.

2. To create and validate the required Learning Package for the Outbound Tourist Guides.

3. To analyze English communication after using Learning Package for the Outbound Tourist Guides.

Research Methodology

This research is the Qualitative Research which is to study about the problems and the impacts of English usage in communication occurred to the outbound tourist guides. The target group of the outbound tourist guides are set in 20 people who has the license issued from Tourism Department of Thailand (2 company owners, 2 expert and senior outbound guides, 16 outbound guides). The sample groups are the outbound tourist guides who have got basic knowledge of English and can communicate little. The measurement of the ability to communicate in English for 20 persons will test by using questionnaires.

The questionnaires and semi- interviews are used as the research instrument in this study. The questionnaire is designed based on a review of the literature and the researcher's experience. The researcher developed a five -point Likert scale to seek respondent's opinions about the use of English language skills in tourism sectors and to discover the English languages skills, needs and interests required for improving English in tourism workplaces.

The descriptive analyses employed to investigate the English language skills used by the outbound tourist guides are frequency, percentage, means, and standard deviation. The Statistical Package for the Social Sciences (SPSS) was used to analyze the data. The semi- interview will be analyzed by content analysis. A 5-point Likert scale will be used to score the level of employees' English language usage in tourism workplaces.

Research Result

After the research test completed, Most of the tourists guide get knowledge from developing skills for 93.33%, followed by using the experience from developing skills to adapt with the tourist guides at the high level of 86.67%. Get knowledge from speaking skills at high level for 76.67%, Get the experience from developing skills at high level for 83.33%. The structure of English helps in describing about the tourist sites at level of up to 66.67%. The suitable time to

developing skills at the very most by66.67% and confidence to describing about the tourist sites at the very most, by 63.33%. The appreciation with developing skills and suggestion for all the way of developing skills at the most reaches 96.67%.

Research Suggestion

Suggestions for tourist guides to develop skills in using English to communicate with the outbound tourist guides, 20 reviews indicated that it is proposed to developing skills that are useful to increase 33.3 percent, fill the time in developing skills for 33.3 percent developed should provide for the proposed developing plan for the next by 33.4 percent.

References

Aldohon, H. I. (2014). English for Specific Purposes (ESP) for Jordanian Tourist Police in Their Workplace: Needs and Problems. International Education Studies, 7(11), 56-67.

Blue, G. (1988). Individualising academic writing tuition. Academic writing: Process and product, 95-99.

Blue, G. M., & Harun, M. (2003). Hospitality language as a professional skill. English for specific purposes, 22(1), 73-91.

Brown, J. D. (2016). Introducing needs analysis and English for specific purposes: Routledge.

Dudley-Evans, T., & St John, M. J. (1998). Developments in English for specific purposes: A multi-disciplinary approach: Cambridge university press.

Hutchinson, T., & Waters, A. (1987). English for specific purposes: Cambridge university press.

Johnson, E. B. (2002). Contextual teaching and learning: What it is and why it's here to stay: Corwin Press.

Prachanant, N. (2012). Needs analysis on English language use in tourism industry. Procedia Social and Behavioral Sciences, 66, 117-125.

Ratminingsih, N. M., Suardana, M., & Martin, A. A. N. Y. (2018). English for Tour Guide: A Need Analysis of a Contextual-Based Language Teaching. Paper presented at the SHS Web of Conferences.

Richards, J. C., & Schmidt, R. W. (2013). Longman dictionary of language teaching and applied linguistics: Routledge.

Robinson, P. C. (1991). ESP today: A practitioner's guide: Prentice Hall Hemel Hempstead.

Ruiz Garrido, M., & Iborra, S. (2006). Why call it business English if we mean English for tourism? Some reflections. ESP SIG Newsletter, 9-12.

Savignon, S. J., & Wang, C. (2003). Communicative language teaching in EFL contexts: Learner attitudes and perceptions. IRAL, 41(3), 223-250.

Tourism Authority of Thailand. (2019). Retrieved January 9, 2019, from https://www.tourismthailand.org.

การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3

Administration of the Student Support System of Opportunity Expansion School under the Office of Songkhla Education Area 3

วรรณิดา จำปาหอม[1] นิรันดร์ จุลทรัพย์[2]
Wannida Champahom, Niran Chullasap

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 2) การเปรียบเทียบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 จำแนกตามระดับชั้นที่สอน วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษา 3) ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ประชากร คือ ครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 786 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 260 คน จากนั้นทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามขนาดของโรงเรียนและใช้การสุ่มอย่างง่าย โดยวิธีการจับสลากแบบไม่ใส่คืน เครื่องมือการวิจัยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .940 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า (t-test) วิเคราะห์ความแปรปรวน (One Way Anova) ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 พบว่า ครูที่สอนในระดับชั้นที่ต่างกัน มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน และปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่ต่างกัน โดยภาพรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และครูผู้สอน

Received: 2023-03-18 **Revised**: 2023-06-13 **Accepted**: 2023-06-17

[1] ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ Master of Education Program Degree in Educational Administration Hatyai University. Corresponding Author e-mail: wannida.cha060@hu.ac.th

[2]คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ Faculty of Education and Liberal Arts Hatyai University. e-mail: niran_ch@hu.ac.th

ที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน โดยภาพรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน 3) แนวทางในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 สามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาได้
คำสำคัญ (Keywords): การบริหาร; ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน; โรงเรียนขยายโอกาส

Abstract

The objectives of this research were 1) to study of administration of the Student Support System of Opportunity Expansion School under the Office of Songkhla Education Area 3, 2) to compare the administration of the student support system of Extended Opportunity School under the Office of Songkhla Education Area 3, according to grade level, education level, work experience, and school size. 3) to study the recommendations for the development of the student support system of Extended Opportunity School. under the Office of Songkhla Education Area 3. Population includes teachers who perform duties in extended opportunity schools Under the Office of Songkhla Education Area 3 academic year 2022 786 students. The samples were 260 teacher teaching in school under the Secondary Educational Service Area Office 3 year 2021, determined samples sized from table of Krejcie and Morgan. The stratified random sampling by the school size and simple random sampling. The research tool was questionnaires, the reliability was .940. The data were analyzed by percentage, mean, standard deviaytion, t-test, one-way analysis of variance (One – way ANOVA) The results of the study showed : 1) The administration of the student support system of opportunity expansion school under the office of Songkhla education area 3, in overall and in each aspect was at high level. 2) The administration of the student support system of opportunity expansion school under the office of Songkhla education area 3, showed that : the teachers that have different grades level, the teachers that have different work experience, and the teachers that have different school size had the opinions, overall there was a statistically significant difference at the .001, and the teachers that have different education level in overall were not different. 3) Guidelines for the development of the student support system of Expanded Opportunity School Under the office of Songkhla Elementary School District 3 can be used as a guideline for the development of the student support system in the school.

Keywords: Administration; Student support system; Opportunity Extension School

บทนำ (Introduction)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 หมวด 1 มาตรา 6 ได้กำหนดไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม หมวด 2 มาตรา 10 การจัดการศึกษา ต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พุทธศักราช 2546 พระราชบัญญัติฉบับนี้มีเป้าหมายในการดูแลช่วยเหลือเด็กและครอบครัวให้อยู่ในสภาพ ที่มีมาตรฐานในการดำรงชีวิตที่ดี ได้รับการดูแลให้มีพัฒนาการตามวัย และเด็กทุกคนต้องมีหลักประกัน ความปลอดภัย (พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก, 2546, น. 4) การสร้างความปลอดภัยให้กับเด็กนักเรียนจึงเป็นบทบาทหน้าที่ที่สำคัญที่สุดที่สถานศึกษาจะต้องดำเนินการโดยต้องจัดให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาและครูเป็นผู้มีความสำคัญที่สุดในการขับเคลื่อน เพื่อคุ้มครองดูแลเด็กนักเรียน ดังนั้นในการสร้างความปลอดภัยให้กับเด็กนักเรียนจะต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายๆ ฝ่าย เพื่อให้เกิดความปลอดภัยกับเด็กนักเรียนอย่างแท้จริง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จึงกำหนดนโยบายให้สถานศึกษาในสังกัดทุกแห่งจัดให้มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและดำเนินการอย่างจริงจังต่อเนื่อง โดยการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนต้องดำเนินงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องโดยมีขั้นตอนสำคัญ 5 ขั้นตอนดังนี้ 1.การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2.การคัดกรอง 3.การส่งเสริมและพัฒนา 4.การป้องกันและกันแก้ไขปัญหา 5.การส่งต่อ

จากหลักการและสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 เพื่อที่จะได้ศึกษาสภาพการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในทุกด้าน 5 ขั้นตอน รวมไปถึงแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้โรงเรียนได้มีแนวทางในการบริหารงานและสามารถดำเนินงานตามระบบช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ซึ่งผลการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่องานที่รับผิดชอบและเพื่อเป็นแนวทาง ที่ผู้บริหารโรงเรียนจะได้นำผลการศึกษาค้นคว้าไปปรับเป็นข้อมูลเพื่อปรับปรุงการบริหารงานในสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 จำแนกตามระดับชั้นที่สอน วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษา
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยครั้งนี้โดยใช้วิธีวิจัยวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.ประชาการ ได้แก่ ครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 มีประชากรทั้งหมดจำนวน 786 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูผู้สอนปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 จำนวน 260 คน โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครซี่ มอร์แกน นำมาสุ่มแบบแบ่งชั้นตามโรงเรียนแต่ละโรงเรียนแล้วสุ่มอย่างง่าย โดยวิธีการจับสลากโดยไม่ใส่คืน

2.ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและรองผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 6 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์การบริหารงานระบบดูแลช่วยนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 โดยนำเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เสนอเพื่อตรวจสอบความตรงเนื้อหา (Content Validity) ของข้อคำถามจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน แล้วนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปเก็บข้อมูล (Try-Out) จำนวน 30 ชุด แล้วนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) ของครอนบาค (Croncach) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .940

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามจะใช้ค่าการวิเคราะห์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปและแบบสอบถามความคิดเห็นของครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนขยายโอกาสต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ทั้งภาพรวม รายด้านและรายข้อและแปลความหมายโดยเทียบกับเกณฑ์สมบูรณ์ (Absolute Criteria) ซึ่งแบ่งค่าช่วงคะแนนเป็นช่วงๆ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, น.42-43) วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 โดยจำแนกตามระดับชั้นที่สอน วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) การทดสอบค่าเอฟ (F-test) โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Anova) และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) กับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์

ผลการวิจัย (Research Results)

ส่วนที่ 1 การวิจัยเชิงปริมาณ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 260 คน พบว่าส่วนใหญ่สอนในระดับชั้นประถมศึกษา จำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 56.20 วุฒิการศึกษาส่วนใหญ่ระดับปริญญาตรี จำนวน 254 คน คิดเป็นร้อยละ 97.70 ประสบการณ์ในการทำงานส่วนใหญ่ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 48.80 และการปฏิบัติงานส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 141 คน คิดเป็นร้อยละ 54.20

ตอนที่ 2 การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 โดยภาพรวมรายด้าน โดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 รายด้านโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =4.38 , S.D = 0.39) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ($\overline{X}$ = 4.51, S.D = 0.37) รองลงมาคือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\overline{X}$ =4.49 , S.D = 0.37) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ($\overline{X}$ = 4.26 , S.D = 0.49)

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 3 จำแนกตามระดับชั้นที่สอน วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา

1.ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 3 จำแนกตามระดับชั้นที่สอน พบว่า ครูผู้สอนที่สอนในระดับชั้นที่ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้านการส่งต่อนักเรียน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

2.ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นในการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

3.ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า โดยภาพรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าย พบว่า ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ด้านการส่งต่อนักเรียน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

4.ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่าครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยภาพรวมมีความคิดเห็นแต่กต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าย พบว่า ด้านการส่งต่อนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรอง ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน และด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ส่วนที่ 2 การวิจัยเชิงคุณภาพ

ผลการศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ซึ่งประกอบไปด้วยประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีแนวทางในการพัฒนา คือ จะต้องมีการดำเนินการเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ผ่านการทำกิจกรรมระหว่างครู นักเรียน ผู้ปกครองให้มากขึ้น โดยครูต้องมีการทำความรู้จักและเข้าใจในตัวของนักเรียนอย่างลึกซึ้ง โดยมีการใช้วิธีการที่หลากหลายในการรวบรวมข้อมูลของนักเรียน เช่น การสังเกต อาจจะสังเกตจากพฤติกรรมการเรียน การแสดงออกทางด้านพฤติกรรมของนักเรียน

2.ด้านการคัดกรองนักเรียน มีแนวทางในการพัฒนา คือ ครูจะต้องมีการจัดประชุมวางแผนในการกำหนดเกณฑ์ที่จะใช้ในการคัดกรองที่มีมาตรฐาน คลอบคลุมในทุกๆด้าน อย่างสม่ำเสมอ ในการคัดกรองนักเรียนจะต้องแยกนักเรียนออกเป็นกลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา และกลุ่มพิเศษ ควรมีการจัดทำสารสนเทศข้อมูลของนักเรียนในภาพรวมของโรงเรียน ห้องเรียน และจะต้องมีการรักษาความลับข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนอย่างเคร่งครัด

3.ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน มีแนวทางในการพัฒนา คือ จะต้องมีการจัดทำแผนโครงการ/กิจกรรม ที่ครอบคลุมนักเรียนในทุกกลุ่ม มีการจัดประชุมผู้ปกครอง ลงเยี่ยมบ้านนักเรียน มีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ความสามัคคี (กีฬาสี) ส่งเสริมความถนัดความสนใจของนักเรียน (ชุมนุม) ส่งเสริมในด้านทักษะอาชีพ และส่งเสริมในด้านทักษะวิชาการในแต่ละกลุ่มสาระต่างๆ

4.ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา มีแนวทางในการพัฒนา คือ ครูต้องให้ความเอาใจใส่กับนักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน แต่สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหานั้นจำเป็นอย่างมากที่ต้องให้ความดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด อาจจะใช้วิธีดำเนินการในหลายๆวิธี เช่น การพูดคุยให้คำปรึกษาเบื้องต้นกับนักเรียน การประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและภาคีเครือข่าย มีการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาให้กับนักเรียน เป็นต้น

5.ด้านการส่งต่อนักเรียน มีแนวทางในการพัฒนา คือ อาจมีกรณีที่บางปัญหามีความยากต่อการช่วยเหลือหรือนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ครูก็ต้องดำเนินการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป เพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างรวดเร็ว เพื่อป้องกันการลุกลามก่อนจะกลายเป็นปัญหาใหญ่โตจนยากต่อการแก้ไข

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการศึกษาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1.ศึกษาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3

ผลการวิจัย พบว่า การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไข และด้านการส่งต่อนักเรียนอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานของ รัชพล เที่ยงดี (2563) ได้ทำการศึกษาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 สรุปผลการวิจัยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิญญา สงนุ้ย (2565) ได้ทำการศึกษาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 3 จำแนกตามระดับชั้นที่สอน วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา มีผลการเปรียบเทียบ ดังนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 จำแนกตามระดับชั้นที่สอน โดยภาพรวมระดับมาก มีความคิดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาและด้านการส่งต่อนักเรียน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชาญชัย ผิวงาม (2557) ได้ทำการศึกษาเรื่องการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

นักศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

2.2 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ผจง สงคราม (2555) ได้ศึกษาการบริหารงานตามมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 จังหวัดตรัง จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ผู้บริหาร ครูที่ปรึกษา และครูแนะแนวมีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานตามมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 จังหวัดตรังไม่แตกต่างกัน

2.3 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมพบว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าย พบว่า ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านการคัดกรองนักเรียนมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ด้านการส่งต่อนักเรียน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชาญชัย ผิวงาม (2557) ได้ทำการศึกษาเรื่องการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน นักศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามตัวแปรประสบการณ์การทำงาน พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

2.4 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมมีความคิดเห็นแต่กต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าย พบว่า ด้านการส่งต่อนักเรียน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรอง ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน และด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัษฎายุทธ โพธิ์นอก (2558) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 พบว่า ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานระบบดูแล

ช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษามีความคิดเห็นแตกต่างกันในขนาดสถานศึกษาของโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ซึ่งครอบคลุมระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้ง 5 ด้าน คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา และการส่งต่อนักเรียน โดยการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจะต้องมีการทำความรู้จักและเข้าใจในตัวของนักเรียนอย่างลึกซึ้ง เพื่อที่จะทราบข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน โดยต้องมีการใช้วิธีการที่หลากหลายในการรวบรวมข้อมูลของนักเรียน เช่น การสังเกต มีการสัมภาษณ์ เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการคัดกรองนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา และสถานศึกษาจะต้องมีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนอย่างเป็นระบบมีหลักเกณฑ์ในการคัดกรองนักเรียนอย่างชัดเจน มีการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ผ่านกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนตามความถนัดและความสนใจที่เหมาะสมตามบริบท ในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ครูควรให้ความเอาใจใส่กับนักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน แต่สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหานั้น จำเป็นอย่างมากที่ต้องให้ความดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดและหาวิธีการช่วยเหลือทั้งการป้องกันและการแก้ไขปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพ์ชนุตม์ แก้วพรายตา (2556) ได้กล่าวว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลเป็นการรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน เพื่อประโยชน์ในการให้ความช่วยเหลือ มีวิธีการหรือเครื่องมือที่หลากหลาย เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน การทดสอบ ฯลฯ โดยเครื่องมือตามความเหมาะสมเพื่อที่จะสามารถรู้จักนักเรียนแต่ละคนได้ชัดเจน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกียรติศักดิ์ ช่างเรือน (2559) กล่าวว่า การส่งต่อนักเรียนเป็นกระบวนการช่วยเหลือนักเรียนในกรณีที่ความยากลำบากในการช่วยเหลือหรือช่วยเหลือแล้วมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ควรส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้รับการส่งเสริมพัฒนาและช่วยเหลืออย่างเหมาะสมต่อไป การส่งต่อมี 2 ลักษณะ คือ การส่งต่อภายในและการส่งต่อภายนอก

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากการสรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย เรื่อง การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ผลการวิจัย พบว่า การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 โดยภาพรวมด้านการป้องกัน

และแก้ไขปัญหา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งทางครูผู้สอนจะต้องมีการพูดคุยให้คำปรึกษาเบื้องต้นกับนักเรียนและบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรแล้วมีการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบ มีการติดตามและแก้ไขปัญหาอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารงานในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3

2.2 ควรศึกษาปัจจัยความเร็วหรือปัจจัยด้านอื่นๆ ที่ส่งผลต่อการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และควรศึกษาตัวแปรอื่นๆ เพิ่มเติม เช่น ตำแหน่งครูผู้สอน ฝ่ายงานที่รับผิดชอบ เพื่อที่จะเห็นถึงความแตกต่างของการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส

เอกสารอ้างอิง (References)

เกียรติศักดิ์ กลิ่นทอง. (2557). *การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17.* วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.

เกียรติศักดิ์ ช่างเรือน. (2559). *การศึกษาบทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา.* วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, จันทบุรี

บุญชม ศรีสะอาด.(2554).*การวิจัยเบื้องต้น.*กรุงเทพฯ.สุวีริยาสาส์น.

พิมพ์ชนุตม์ แก้วพรายตา. (2556). *การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1.* วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. (2542). *ราชกิจจานุเบกษา.* เล่ม 116, ตอนที่ 74ก, หน้า 3-8

พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546. *ราชกิจจานุเบกษา.* เล่ม 120, ตอนที่ 95ก, หน้า 4.

รัชพล เที่ยงดี. (2563). *การศึกษาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18.* ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, จันทบุรี.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). *ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนหลักการแนวคิดและทิศทางในการดำเนินงาน (พิมพ์ครั้งที่ 2).* กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.

อภิญญา สงนุ้ย. (2565). *การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง.* สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยหาดใหญ่, สงขลา

คุณภาพชีวิตในการทำงานกับความตั้งใจอยู่ในองค์กร
Quality of Working Life and Willingness to Stay with the Organization

พศวัต แสนสุข[1] สัณฐาน ชยนนท์[2]
Keerati Sudthi, Santhan Chayanon

บทคัดย่อ (Abstract)

ทรัพยากรมนุษย์ถือได้ว่าเป็นหนึ่งในปัจจัยที่สำคัญต่อการบริหารจัดการองค์กรทั้งในระบบภาครัฐและเอกชน เพราะมนุษย์เปรียบเสมือนกลไกในการขับเคลื่อนกิจกรรมขององค์กรด้วยแนวทางและนโยบายต่าง ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์สูงสุดจากต้นทุนทางทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ฉะนั้น การพัฒนาและรักษาบุคลากรที่มีศักยภาพให้คงอยู่ในองค์กรด้วยความเต็มใจได้ในระยะยาว จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่องค์กรต้องให้ความตระหนักอย่างเห็นคุณค่าความสำคัญ อันจะนำมาซึ่งการรักษาเสถียรภาพทางสถานะกำลังพลภายในองค์กรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยปัจจัยสำคัญต่อ การสร้างความรู้สึกผูกพันและความตั้งใจอยู่ในองค์กรของบุคลากร คือ การมีคุณภาพชีวิตที่ดี ซึ่งส่วนหนึ่งเกิดจากการมีคุณภาพชีวิตในการทำงานที่ดี โดยแนวทางการส่งเสริมคุณภาพชีวิตในการทำงานสามารถพิจารณาได้จากองค์ประกอบทั้ง 8 ปัจจัย ได้แก่ ด้านค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม ด้านสิ่งแวดล้อมในการทำงานที่ปลอดภัยและถูกสุขลักษณะ ด้านการให้โอกาสพัฒนาความสามารถของบุคลากรในองค์กร ด้านความก้าวหน้าและความมั่นคงทางหน้าที่การงาน ด้านความสัมพันธ์ที่ดีและการบูรณาการทางสังคมภายในองค์กร ด้านการปกป้องสิทธิส่วนบุคคลตามระบอบประชาธิปไตย ด้านการรักษาสมดุลระหว่างชีวิตส่วนตัวกับ การทำงาน และด้านความเป็นประโยชน์ต่อสังคม หากผู้นำองค์กรใดสามารถนำแนวทางดังกล่าวมาประยุกต์และกำหนดเป็นหลักการบริหารได้ ย่อมส่งผลดีต่อการสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน ความภักดีที่จะอยู่ทำงานต่อไปกับองค์กรด้วยความเต็มใจ รวมถึงความพึงพอใจในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ ก่อเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลเชิงภาพรวม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่องค์กรกำหนดไว้

Received: 2023-03-30 **Revised**: 2023-04-11 **Accepted**: 2023-04-17

[1] นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา Master's degree student Master of Political Science Program Department of Politics and Governance Suan Sunandha Rajabhat University. Corresponding Author e-mail: nawaphorn1818@gmail.com

[2] อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา Master's degree advisor Master of Political Science Program Department of Politics and Governance, Suan Sunandha Rajabhat University

คำสำคัญ (Keywords): คุณภาพชีวิต; การทำงาน; ความตั้งใจอยู่ในองค์กร

Abstract

Human resources are regarded as one of the key factors for organizational management in both public and private sectors. Because human beings are like mechanisms to drive corporate activities with various approaches and policies to get the most out of the cost of limited resources. Therefore, developing and retaining potential personnel to remain in the organization willingly in the long run. It is therefore necessary that the organization must be aware of the importance of This will lead to maintaining the stability of the personnel status within the organization to be more efficient. by the important factor Building a sense of commitment and commitment in the organization of personnel is a good quality of life. This is partly due to having a good quality of work life. Guidelines for promoting the quality of work life can be considered from all 8 factors, namely adequate and fair compensation. in a safe and hygienic working environment Giving opportunities to develop the capabilities of personnel in the organization Progress and job security Good relationship and social integration within the organization on the protection of personal rights according to democracy in terms of maintaining a balance between personal life and work, and in terms of social benefits If the leaders of any organization can apply the aforementioned guidelines and define them as management principles would have a positive effect on building morale and morale for the operators Loyalty to continue working with the organization with willingness. Including the satisfaction in the work assigned to the fullest ability. contribute to overall efficiency and effectiveness to achieve the goals set by the organization.
Keywords: Quality of Life; Work; Commitment to The Organization

บทนำ (Introduction)

ภายหลังจากที่สังคมโลกเกิดการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตดั้งเดิมในรูปแบบสังคมเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม เข้าสู่ยุคแห่งกระแสโลกาภิวัตน์ ซึ่งพัฒนาอย่างรวดเร็วและต่อเนื่องมาจนกระทั่งสู่ยุคแห่งเทคโนโลยีและดิจิทัลในปัจจุบัน ส่งผลให้สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมโลกอยู่ในลักษณะเสรีภาพไร้พรมแดน เชื่อมต่อถึงกันอย่างมีมิติสัมพันธ์ในวงกว้าง นำมาซึ่งการเจริญเติบโตในทุก ๆ ด้านที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีพของมนุษย์ โดยมีองค์ความรู้ของทรัพยากรมนุษย์เป็นส่วนประกอบพื้นฐาน การแข่งขันระหว่างองค์กรต่าง ๆ ทั้งในภาครัฐและเอกชนในอัตราสูง เพื่อ

สร้างจุดยืนที่เป็นเอกลักษณ์และความอยู่รอดในสังคม จึงถูกยกระดับความสำคัญเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก ดังนั้น การมีทรัพยากรบุคคลที่มีศักยภาพ และเปี่ยมด้วยประสบการณ์ในการทำงานคือ หนึ่งในปัจจัยสำคัญ สู่ความก้าวหน้าที่ทุองค์กรจำเป็นต้องรักษาไว้ เพื่อเป็นการป้องกันการทำงานที่ขาดประสิทธิผล อันเนื่องมาจากสภาวะการขาดแคลนบุคลากรที่มีศักยภาพในระยะยาว

แม้ว่าในปัจจุบัน การศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล ตลอดจนการปกครองบังคับบัญชาในบทบาทผู้นำที่ดี มีความยุ่งยากซับซ้อนมากกว่าในอดีต เพราะการบริหารในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลานั้นเป็นสิ่งที่ทำได้ยาก การจะบริหารงานในองค์กรให้สามารถอยู่รอดและเจริญก้าวหน้าต่อไปได้ จึงต้องเข้าใจถึงจุดประสงค์ของบุคลากรที่มีความแตกต่างกัน ให้ถ่องแท้ ด้วยเหตุนี้ จึงเป็นความท้าทายและความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารควรให้ความสนใจเพื่อที่จะสามารถรักษาบุคลากรที่มีคุณภาพเหล่านี้ให้คงอยู่กับองค์กรได้ และหากผู้บริหารสามารถเข้าใจและตอบสนองความต้องการของบุคลากรในองค์กรได้อย่างเหมาะสมแล้วก็จะสามารถส่งเสริมด้านคุณภาพชีวิตส่วนตัว และคุณภาพชีวิตในกรทำงานที่ดี ตลอดจนด้านความผูกพันต่อองค์กรได้ ดีอีกด้วยเช่นกัน และความผูกพันดังกล่าวย่อมจะส่งผลเชิงบวกที่ทำให้บุคลากรมีความต้องการที่จะคงอยู่ในงานและองค์กรได้ต่อไปในท้ายที่สุด

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นส่วนราชการระดับกรม มีฐานะเป็นนิติบุคคล โดยมีรูปแบบโครงสร้างการบังคับบัญชาขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี และมีผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด ซึ่งมีภารกิจในการถวายความปลอดภัยสำหรับองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ พระบรมวงศานุวงศ์ ผู้แทนพระองค์ และพระราชอาคันตุกะ เป็นภารกิจสำคัญสูงสุดอันดับแรก พร้อมมีอำนาจหน้าที่ในการดูแลควบคุมและกำกับการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจ ซึ่งปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา รวมทั้งการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดทางอาญา รักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม ความปลอดภัยของประชาชนและความมั่นคงของราชอาณาจักร ช่วยเหลือพัฒนาประเทศตามที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย ตลอดจนปฏิบัติอื่นใดเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ดังกล่าวข้างต้นนี้ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลสูงสุด

ทั้งนี้ เนื่องจากข้อมูลทางสถิติสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เรื่องการขอลาออกจากราชการก่อนเกษียณอายุราชการของข้าราชการตำรวจ เชิงภาพรวมระดับประเทศพบว่ามีอัตราที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ตามโครงการปรับเปลี่ยนกำลังพล ประจำปีงบประมาณ ซึ่งผู้ที่จะได้รับอนุญาตให้ออกจากราชการตามโครงการฯ นี้ จะต้องมีคุณสมบัติครบถ้วน โดยคุณสมบัติหลักคือ ต้องเป็นข้าราชการตำรวจผู้มีอายุตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป หรือมีเวลาการรับราชการตั้งแต่ 25 ปี ขึ้นไป (นับถึงวันที่ 30 กันยายน ในแต่ละปีงบประมาณ) โดยสามารถเปรียบเทียบจำนวนข้าราชการตำรวจที่สมัครใจขอลาออกจากราชการ ตามโครงการปรับเปลี่ยนกำลังพล รุ่นที่ 21 – 23 ระหว่างช่วงประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 – 2566 รายละเอียดตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนข้าราชการตำรวจที่ขอลาออกจากราชการก่อนเกษียณอายุ

ลำดับ	โครงการปรับเปลี่ยนกำลังพลประจำปีงบประมาณ	ตามคำสั่ง ตร. ที่	จำนวน (ราย)
1	รุ่นที่ 21 ปีงบประมาณ พ.ศ.2564	496/2563 ลง 29 ก.ย.63	849
2	รุ่นที่ 22 ปีงบประมาณ พ.ศ.2565	484/2564 ลง 28 ก.ย.64	975
3	รุ่นที่ 23 ปีงบประมาณ พ.ศ.2566	442/2565 ลง 30 ก.ย.65	1,275
รวมทั้งสิ้น			**3,099**

โดยโครงการปรับเปลี่ยนกำลังพลของสำนักงานตำรวจแห่งชาตินั้น ได้ถูกกำหนดขึ้นเพื่อสอดรับกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (ปีงบประมาณ พ.ศ.2540-2544) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปรับลดสัดส่วนและลดขนาดกำลังคนของภาครัฐให้มีขนาดเล็กกะทัดรัด แต่มีประสิทธิภาพสูง โดยจูงใจให้ข้าราชชการลาออกก่อนเกษียณอายุราชการ ซึ่งโครงการนี้ครอบคลุมข้าราชการพลเรือนสามัญ ข้าราชการตำรวจ ข้าราชการทหาร ข้าราชการธุรการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการและกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ ข้าราชการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ และข้าราชการประเภทอื่น ๆ (สำนักงาน ก.พ., 2550)

สาเหตุประการหนึ่งคือ ปัญหาด้านโครงสร้างองค์กรที่ไม่เป็นระบบแน่นอน เพราะต้องปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับการดำเนินการตามนโยบายของผู้บังคับบัญชาแต่ละบุคคลที่ผลัดเปลี่ยนมาดำรงตำแหน่งอยู่เสมอ ประกอบกับสำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นองค์กรเทียบเท่าส่วนราชการระดับกรม ภายใต้อำนาจบังคับบัญชาจากนายกรัฐมนตรี การเมืองจึงมีผลกระทบเชิงอิทธิพลต่อแนวทางการดำเนินกิจกรรมทั้งภายในและภายนอกองค์กรอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ภาระหน้าที่ความรับผิดชอบของอาชีพตำรวจจึงมีปริมาณที่เพิ่มขึ้นอย่างหลากหลาย และนอกเหนือขอบเขตตามพันธกิจที่มุ่งหวัง รวมถึงภาพลักษณ์ของอาชีพตำรวจที่สะท้อนสู่สาธารณชนในเชิงลบมากกว่าเชิงบวก เนื่องด้วยบทบาทของผู้บังคับใช้กฎหมายที่มีความเสี่ยงต่อสภาวะความจำเป็นในหน้าที่อันกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพพื้นฐานของประชาชน อยู่ตลอดเวลา พร้อมยังถูกนำไปใช้เป็นเครื่องมือเชิงอำนาจทางการเมืองของนักการเมือง หรือกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมือง ต่อสถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองอยู่บ่อยครั้งอย่างปฏิเสธไม่ได้ ทั้งหมดนี้อาจเป็นสาเหตุสำคัญประการใดประการหนึ่ง ที่ส่งผลต่อความรู้สึกเบื่อหน่ายในงานที่ทำ และหมดกำลังใจในการประกอบอาชีพตำรวจ นำมาซึ่งแรงจูงใจให้ข้าราชการตำรวจต้องการลาออกก่อนถึงวัยเกษียณอายุราชการ

เพื่อแลกเปลี่ยนให้ได้มาซึ่งสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว เกียรติยศ ชื่อเสียง และครอบครัว ตามวิถีของปวงชนชาวไทย ที่พึงได้รับความคุ้มครองโดยชอบธรรมจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

แม้ว่าสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้มีการจัดทำแผนด้านการจัดฝึกอบรมเป็นประจำในทุกปีงบประมาณแต่เนื่องด้วยงบประมาณที่จำกัด ทำให้ไม่สามารถเปิดรับสมัครบุคคลภายนอกเพื่อคัดเลือกเข้ารับการฝึกอบรมเป็นข้าราชการตำรวจในอัตราทดแทนจำนวนมากได้อย่างเพียงพอ ส่งผลให้เกิดปัญหาการขาดแคลนสถานะกำลังพลขององค์กรอยู่ตลอดเวลา โดยในส่วนของศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค 7 เป็นหนึ่งในหน่วยงานระดับกองบังคับการภายใต้สังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ทำหน้าที่ด้านการจัดฝึกอบรมและพัฒนาหลักสูตรต่าง ๆ ที่ได้รับมอบหมายจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งเปรียบเสมือนต้นทางของกระบวนการผลิตบุคลากรให้แก่องค์กร จากข้อมูลสถานะกำลังพลขององค์กรกลับพบว่า มีอัตราการสมัครใจลาออกจากราชการก่อนเกษียณอายุราชการหรือขอย้ายไปดำรงตำแหน่งอื่นนอกหน่วยในจำนวนที่เป็นส่วนน้อยหรือไม่พบรายใดสมัครใจขอลาออกในช่วงบางปีงบประมาณที่ผ่านมา รายละเอียดตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนการลาออก/โอนย้ายของข้าราชการตำรวจ ศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค 7 ย้อนหลังระยะเวลา 4 ปี (พ.ศ. 2561 - 2564)

รายการ	**ปี 2564**	**ปี 2563**	**ปี 2562**	**ปี 2561**
จำนวนข้าราชการตำรวจ	166	161	157	161
ลาออก	0	4	1	4
โอนย้าย	7	10	6	5
รวม (ร้อยละ)	**7 (4.22%)**	**14 (8.69%)**	**7 (4.46%)**	**9 (5.59%)**

ความมั่นคงต่อตำแหน่งหน้าที่การงานของข้าราชการตำรวจ ศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค 7 จึงเป็นหนึ่งในประเด็นที่น่าสนใจ โดยการมุ่งศึกษาถึงคุณภาพชีวิตในการทำงานของข้าราชการตำรวจในสังกัด ซึ่งอาจเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อความตั้งใจอยู่ในงานและองค์กรอย่างมั่นคง ท่ามกลางบริบททางสังคมวิชาชีพที่มีการลาออกก่อนเกษียณอายุราชการของเพื่อนข้าราชการตำรวจเป็นจำนวนมาก ก็ตามอันสามารถนำไปวิเคราะห์เพื่อปรับใช้เป็นแนวทางให้แก่หน่วยงานอื่นในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้ด้วยรูปแบบกรณีศึกษา

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตในการทำงาน

คุณภาพชีวิต (Quality of Life) ตามคำนิยามขององค์กรอนามัยโลก คือ การรับรู้ของแต่ละบุคคลต่อสถานะในจิตใจของตนเอง ภายใต้บริบททางด้านวัฒนธรรมและความหมายของระบบในสังคมที่บุคคลเหล่านั้นอาศัยอยู่ ซึ่งจะสัมพันธ์กับเป้าหมาย ความคาดหวัง มาตรฐานของสังคม และสิ่งอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับพวกเขา เป็นแนวความคิดที่กว้างและมีความซับซ้อน ครอบคลุมในแง่ของสุขภาพร่างกาย สภาพจิตใจ ระดับของความเป็นอิสระ สัมพันธภาพทางสังคม ความเชื่อ และความสัมพันธ์ที่มีต่อสภาพแวดล้อมของแต่ละบุคคล โดยคุณภาพชีวิตนั้นมีลักษณะเป็นนามธรรมที่รวบรวมเอาสิ่งที่ทั้งเป็นส่วนดีและส่วนไม่ดีเอาไว้ อีกทั้งคุณภาพชีวิตยังประกอบไปด้วยหลายมิติไม่ว่าจะเป็นทางด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีการพัฒนาในรูปแบบแนวคิดอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด

สุดารัตน์ ครุฑสึก (2557) ได้ให้ความหมายขอคุณภาพชีวิตในการทำงานไว้ว่า ความรู้สึกพึงพอใจของพนักงานต่อการได้รับการตอบสนองความต้องการจากงานที่ตนปฏิบัติ หรือค่าตอบแทนที่ตนเองได้รับจากการทำงาน และจากสภาพแวดล้อมภายในองค์กร โดยพิจารณาจากค่าตอบแทนที่ยุติธรรมและเพียงพอต่อการดำรงชีพของตน สภาพแวดล้อมการทำงานที่ปลอดภัยและส่งเสริมสุขภาพให้แก่ตัวพนักงาน การได้รับสิทธิของพนักงานจากองค์กรได้อย่างเต็มที่ ซึ่งรวมถึงโอกาสในการพัฒนาขีดความสามารถ ความเจริญก้าวหน้าและความมั่นคงในการทำงาน และก่อเกิดความรู้สึกภูมิใจในงานที่ทำเพราะเป็นงานที่เกิดประโยชน์ต่อสังคม พร้อมตระหนักถึงความสมดุลระหว่างชีวิตการทำงานกับชีวิตด้านอื่น ๆ เป็นปัจจัยสำคัญ

พิชิต เทพวรรณ์ (2555) กล่าวถึง คุณภาพชีวิตในการทำงานไว้คือ คุณภาพชีวิตในการทำงาน คือสิ่งที่ครอบคลุมไปในทุกด้านที่เกี่ยวข้องกับชีวิตการทำงานของแต่ละบุคคล รวมถึงสภาพแวดล้อมการทำงานภายในองค์กร แต่มีเป้าหมายสำคัญร่วมกันอยู่ที่การลดความตึงเครียดทางจิตใจ เพื่อเพิ่มความพึงพอใจในงานที่ทำ ซึ่งถือเป็นกลไกสำคัญในการปรับปรุงคุณภาพชีวิตในสถานที่ทำงาน

จากที่กล่าวมาสามารถสรุปได้ว่า คุณภาพชีวิตในการทำงานมีนิยามความหมายที่ครอบคลุมในทุกด้านของชีวิตการทำงาน ซึ่งจะเป็นผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคคล ที่มีผลต่อองค์กร รวมไปถึงคุณภาพชีวิตส่วนตัวของบุคคลนั้น อันมีองค์ประกอบที่สำคัญเป็นตัวชี้วัด ได้แก่ เรื่องค่าตอบแทนและสวัสดิการในการทำงาน สภาพแวดล้อมในการทำงานที่ปลอดภัย บรรยากาศความสัมพันธ์ที่ดีของผู้ร่วมงาน โอกาสในการพัฒนาศักยภาพและตำแหน่งหน้าที่การงาน ตลอดจนการรักษาสมดุลระหว่างชีวิตส่วนตัวและชีวิตการทำงานให้มีคุณภาพควบคู่ไปพร้อมกัน

Gordon (1991, อ้างถึงใน นารีรัตน์ สร้อยสกุล, 2544) กล่าวไว้ว่า การส่งเสริมคุณภาพชีวิตในการทำงานเป็นการส่งเสริมให้พนักงานได้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและตัดสินใจกับฝ่ายบริหาร พร้อมสร้างโอกาสในการทำงานที่หลากหลายมากขึ้น คุณภาพชีวิตในการทำงานเกี่ยวข้องกับ “งาน” ซึ่งมีผลโดยตรงต่อคนทำให้เกิดประสิทธิผลขององค์กร เป็นการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานของงานและระบบการทำงาน ระบบการให้รางวัล ให้สอดคล้องกับกระบวนการ

ทำงานและผลผลิต รวมทั้งเป็นการปรับปรุงสภาพแวดล้อมในการทำงานให้สะอาด ปลอดภัยอย่างเหมาะสม โดยมีหลายบริษัทได้นำแนวทางส่งเสริมคุณภาพชีวิตในการทำงานมาประยุกต์ใช้ ระยะแรกเน้นการเพิ่มผลผลิต ปรับปรุงผลผลิตและลดต้นทุน โดยอาศัยวิธีการทำงานเป็นกลุ่มคล้ายกับระบบกลุ่มคุณภาพและมีการประชุมกันภายในกลุ่ม ให้พนักงานเสนอแนะข้อคิดเห็นในการปรับปรุง การทำงาน การเพิ่มคุณค่างานที่ทำ ซึ่งจากการนำแนวทางส่งเสริมคุณภาพชีวิตในการทำงานมาปรับใช้พบว่า พนักงานเกิดความพึงพอใจและผลผลิตเพิ่มมากขึ้น อัตราการขาดงานและการลาออกของพนักงานลดลงตามไปด้วยเช่นกัน

ทรัพยากรบุคคล คือ หนึ่งปัจจัยที่สำคัญต่อความสำเร็จขององค์กร ดังนั้นหากคนในองค์กรมีคุณภาพชีวิตในการทำงานที่ดี ย่อมส่งผลต่อคุณภาพของงานที่ทำ ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาทั้งในระดับตัวบุคคล องค์กร สังคม และประเทศชาติอย่างยั่งยืน ด้วยเหตุนี้สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยจึงร่วมมือกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ในการจัดทำมาตรฐานการจัดการคุณภาพชีวิตการทำงาน (MS-QWL : Management System of Quality of Work Life) เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนทำงานตามมาตรฐานที่กำหนด โดยมาตรฐาน MS-QWL ประกอบด้วย ฉบับข้อกำหนด (Requirements) MSQWL 1 : 2008 และฉบับแนวทางเพื่อนำไปปฏิบัติ (Guideline for implementation) MS-QWL 2 : 2008 (สถาบันเสริมสร้างขีดความสามารถมนุษย์, 2552) เพื่อให้องค์กรสามารถนำไปใช้ควบคุม ปรับปรุง และเป็นแนวทางในการพัฒนาเพื่อให้เกิดระบบการบริหารจัดการด้านคุณภาพชีวิตของบุคลากรผู้ที่ทำงานในองค์กรอย่างต่อเนื่อง ยั่งยืน และครอบคลุมสุขภาวะทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ สุขภาวะทางกาย สุขภาวะทางอารมณ์ สุขภาวะทางสังคม และสุขภาวะทางจิตวิญญาณ

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยด้านบุคคล

ลักษณะทางด้านประชากรศาสตร์ เป็นความหลากหลายด้านภูมิหลังของบุคคล ซึ่งได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ลักษณะโครงสร้างของร่างกาย ความอาวุโสในการทำงาน เป็นต้น โดยแสดงถึงความเป็นมาของแต่ละบุคคลจากอดีตถึงปัจจุบัน ในหน่วยงานหรือในองค์กรต่าง ๆ ล้วนประกอบด้วยบุคลากรในระดับต่าง ๆ ซึ่งมีลักษณะพฤติกรรมการแสดงออกที่แตกต่างกัน อันมีสาเหตุมาจากความแตกต่างทางด้านประชากรศาสตร์หรือภูมิหลังของบุคคลนั่นเอง (วชิรวัชร งามละม่อม, 2558)

ประชากรศาสตร์ หมายถึง การวิเคราะห์ประชากรในเรื่องขนาดโครงสร้างการกระจายตัวและการเปลี่ยนแปลงประชากรในเชิงที่สัมพันธ์กับปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ซึ่งปัจจัยทางประชากรศาสตร์อาจเป็นได้ทั้งเหตุและผลของปรากฏการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมดั่งที่ปรากฏขึ้นตั้งแต่อดีตมาถึงปัจจุบัน (พรพิณ ประกายสันติสุข, 2550, น. 21)

ทฤษฎีประชากรศาสตร์ (Demography) หมายถึง ศาสตร์วิชาที่ศึกษาเกี่ยวกับประชากร โดยคำว่า “Demo” หมายถึง “People” ซึ่งแปลว่า ประชาชน หรือ ประชากร “Graphy” หมายถึง “Writing Up” หรือ “Description” ที่แปลว่า ลักษณะ ดังนั้น Demography จึงมีความหมายว่า วิชาที่เกี่ยวข้องกับประชากร ซึ่งประกอบไปด้วย เพศ อายุการศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม เช่น อาชีพ รายได้ เชื้อชาติ ฯลฯ (กอบกาญจน์ เหรียญทอง, 2556)

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2553) อธิบายเกี่ยวกับการเข้าถึงข้อมูลด้านความคิดและความรู้สึกประชากรกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการศึกษาผ่านการศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ สถานภาพ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ซึ่งมีลักษณะสำคัญที่ส่งผลต่อการแสดงออกด้านจิตวิทยาทางสังคมและวัฒนธรรม เพื่อนำมาใช้กำหนดกลุ่มเป้าหมายทางด้านการศึกษา พัฒนา หรือด้านการตลาดสำหรับภาคธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิผล โดยจำแนกรายละเอียดของปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับการติดต่อสื่อสาร

Ferreira, Basson, & Coetzee (2010, อ้างถึงใน สิทธิศักดิ์ ฉันทวโร, 2561, น. 15) ได้อธิบายถึงปัจจัยส่วนบุคคลที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อองค์กร 5 ปัจจัย ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ การสมรส ระดับการศึกษา และอายุการทำงานกับองค์กร โดยในส่วนของเพศและอายุมีลักษณะ ที่สอดคล้องกับงานวิจัยของ Van Dyk ที่ว่า บุคลากรเพศหญิงจะมีความผูกพันต่อองค์กรน้อยกว่าเพศชาย ส่วนหนึ่งเพราะมักไม่ได้รับกาสเติบโตก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงานในสายวิชาชีพที่มีผู้ชายเป็นส่วนใหญ่ เช่น ข้าราชการทหาร ตำรวจ ส่วนด้านสถานภาพการสมรส กลับพบว่า ผู้ที่มีสถานภาพสมรสนั้น มีความรับผิดชอบต่องานในหน้าที่มากกว่าผู้ที่ยังโสด จึงทำให้เกิดความรู้สึกผูกพันต่อองค์กรมากกว่าอย่างเห็นได้ชัด ทางด้านการศึกษาแสดงให้เห็นว่าผู้ที่มีการศึกษาสูงย่อมมีตัวเลือกทางอาชีพ ที่มากกว่า ส่งผลให้ความผูกพันต่อองค์กรอย่างเป็นเหตุและผลซึ่งกัน และสุดท้ายด้านอายุการทำงานกับองค์กรมีส่วนสำคัญต่อความผูกพันด้านจิตใจสำหรับผู้ที่ปฏิบัติงานในองค์กรนั้นมาเป็นระยะเวลานานย่อมมีความผูกพันต่อองค์กรมากกว่าผู้ที่เพิ่งเข้ามาใหม่ สิ่งที่จะจูงใจให้บุคคลนั้นคงอยู่เป็นระยะเวลานานจนกลายเป็นความผูกพันขึ้นได้ ส่วนหนึ่งย่อมมาจากการมีคุณภาพชีวิตการทำงานที่ดีให้แก่บุคลากรในองค์กรก่อนเป็นสำคัญ

โดยความผูกพันต่อองค์กรมีความสำคัญต่อการจัดการองค์กร เพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตในการทำงาน ตามแนวคิดของ Buchanan (1974) ดังนี้

1. สามารถใช้ทำนายอัตราการเข้า–ลาออกจากงาน และการโยกย้ายของบุคลากรได้ดีกว่าการชี้วัดจากความพึงพอใจในงานที่ทำ เนื่องจากความผูกพันต่อองค์กรมีเสถียรภาพที่มั่นคงกว่าความพึงพอใจในงาน ในกรณีที่พนักงานคนใดคนหนึ่งในองค์กรมีความมั่นคงในงานจากความพึงพอใจในงานที่ตนเองทำจากความสัมพันธ์ของเพื่อนร่วมงาน หรือความก้าวหน้าทางการงานที่ตนเองอาจได้รับ แต่ไม่มีความรู้สึกผูกพันต่อองค์กรในการเป็นส่วนหนึ่งอย่างแท้จริง ย่อมมีโอกาสที่จะเปลี่ยนงานไปยังองค์กรที่มีองค์ประกอบต่อการเกิดความพึงพอใจที่สูงกว่าได้

2. เป็นแรงผลักดันให้ผู้ปฏิบัติงานมีความตั้งใจที่จะทำงานให้อย่างเต็มศักยภาพด้วยการอุทิศตนเพื่องานนั้น ๆ อันเนื่องมาจากได้รับการสร้างแรงบันดาลใจ การสนับสนุนจากบุคลากรเพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชาในองค์กร จนสร้างความรู้สึกการมีส่วนร่วมอย่างเป็นหนึ่งเดียวกันภายในองค์กร

3. สามารถใช้ความผูกพันเป็นตัวเชื่อมความพึงพอใจในงานของผู้ปฏิบัติงานกับเป้าหมายขององค์กร เพื่อเป็นการยกระดับความมั่นคงในงานของบุคลากร ให้รู้สึกว่าความต้องการของตนกับเป้าหมายขององค์กรสอดคล้องเป็นไปในทิศทางเดียวกัน นำมาซึ่งความมุ่งมั่นที่จะทำให้เกิดประโยชน์ในงาน และไปสู่จุดหมายพร้อมกัน

4. ความผูกพันต่อองค์กรคือสิ่งที่สะท้อนผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์กร ซึ่งมีประสิทธิภาพมากกว่าบุคลากรที่ไม่มีความผูกพันต่อองค์กร แต่ทำงานของตนเพียงตามหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบ

5. ป้องกันการควบคุมแทรกแซงของปัจจัยสิ่งเร้าภายนอก ทั้งองค์กรในกลุ่มตลาดวิชาชีพเดียวกันและสาขาวิชาชีพอื่น ๆ ในการชักจูงบุคลากรในองค์กรให้เกิดความรู้สึกไม่มั่นคงต่องานและองค์กรเดิมอีกต่อไป โดยมิได้เป็นการปิดกั้นการพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรในองค์กร ที่ประสงค์จะเปลี่ยนสายงานทางวิชาชีพ เพียงแต่เป็นการเสนอทางเลือกในงานใหม่ที่เหมาะสมกับบุคลากรนั้น และเกิดประโยชน์ต่อองค์กรได้อย่างแท้จริง

6. เป็นตัวชี้วัดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในเชิงภาพรวมด้านการบริหารจัดการภายในองค์กรได้อย่างชัดเจน

ประวัติ ความเป็นมา และโครงสร้างศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค 7

ความเป็นมาของกิจการตำรวจ

1) กิจการตำรวจในสมัยแรกเริ่ม (ก่อน พ.ศ. 2403) ปรากฏหลักฐานในสมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ โปรดเกล้าฯ ให้ตราระเบียบการปกครองบ้านเมืองแบ่งข้าราชการออกเป็น 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายทหารมีสมุหพระกลาโหม (เจ้าพระยาจักรีศรีองครักษ์) เป็นหัวหน้าและฝ่ายพลเรือนมีสมุหนายก (เจ้าพระยาเสนาบดี) เป็นหัวหน้า มีการปกครองแบบจตุสดมภ์ ได้แก่ กรมเวียง กรมวัง กรมคลัง กรมนา (พระนครบาล พระธรรมาธิกรณ์ พระโกษาธิบดี และพระเกษตราธิการ) มีกิจการตำรวจแบ่งออกเป็น 2 ฝ่าย ได้แก่ ตำรวจพระนครบาล และตำรวจภูธร อยู่ในสังกัดกรมเวียง มีเจ้าพระยาศรีองครักษ์เป็นผู้บังคับบัญชา ส่วนตำรวจหลวงอยู่ในสังกัดกรมวัง มีเจ้าพระยาธรรมาธิบดี ศรีรัตนมณเฑียรบาลเป็นผู้บังคับบัญชา (สัณฐาน ชยนนท์, 2558, น. 34) จะเห็นได้ว่ากิจการของตำรวจในสมัยแรกเริ่มนั้นได้ก่อตั้งตำรวจโดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อถวายความปลอดภัยและอารักขาองค์พระมหากษัตริย์ และรับสนองตามพระราชประสงค์โดยใกล้ชิด

2) การจัดระบบราชการของกิจการตำรวจในระยะเวลาต่อมา สมัยการปฏิรูปการปกครองช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2403 ถึง 2475 โดยในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวมหาราชได้จัดตั้งตำรวจภูธรขึ้นในรูปแบบทหารโปลิศ เมื่อปี พ.ศ. 2419 สำหรับเป็นกำลังรักษาความสงบเรียบร้อยในส่วนภูมิภาคและให้สามารถปฏิบัติการทางทหารได้ด้วยเช่นกัน ต่อมาในปี พ.ศ. 2420 ได้มีพระบรมราชโองการให้เปลี่ยนกองทหารโปลิศเป็นกรมกองตระเวนหัวเมือง และเปลี่ยนอีกครั้งในปี พ.ศ. 2440 เป็น “กรมตำรวจภูธร” โดยมี พลตรีพระยาวาสุเทพ (ยี.เชา.) เป็นเจ้ากรมตำรวจภูธร โดยกิจการตำรวจในยุคนี้ขึ้นอยู่กับ 2 กระทรวงคือ กระทรวงนครบาล (กรมพลตระเวน หรือ ตำรวจนครบาล) และกระทรวงมหาดไทย (กรมตำรวจภูธร) จนกระทั่งเมื่อวันที่ 13 ตุลาคม พ.ศ. 2458 ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้มีพระบรมราชโองการประกาศรวมกรมตำรวจทั้ง 2 กรมให้เป็นกรมเดียวกัน เรียกชื่อใหม่ว่า “กรมตำรวจภูธรและกรมพลตระเวน” สังกัดกระทรวงนครบาล และในปีเดียวกันได้มีการเปลี่ยนชื่อใหม่เป็น “กรมตำรวจภูธรและกรมตำรวจนครบาล” เพื่อยกฐานะเจ้ากรมเป็นอธิบดี ต่อมาในปี พ.ศ.

2465 ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้รวมกระทรวงมหาดไทยและกระทรวงนครบาลเป็นกระทรวงเดียวกัน โดยใช้ชื่อว่า “กระทรวงมหาดไทย” และเปลี่ยนชื่อกรมตำรวจภูธรและกรมตำรวจนครบาลเป็น “กรมตำรวจภูธร” (พงษ์นคร นครสันติภาพ, 2539, น. 39–44) ในสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างหรือหลักการสำคัญของกิจการตำรวจไปแต่อย่างใด หากแต่เป็นการขยายกิจการของตำรวจไปในส่วนภูมิภาคเพิ่มมากขึ้นมีการจัดตั้งจเรตำรวจ เพื่อทำหน้าที่ตรวจราชการในหน้าที่ และตั้งตำรวจส่วนกลางขึ้นเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของตำรวจท้องที่ กิจการตำรวจในสมัยปฏิรูปการปกครองนี้นับเป็นยุคทองของกิจการตำรวจไทยที่มุ่งพัฒนาเข้าสู่ครรลองของตำรวจอาชีพ โดยถืออุดมการณ์ที่ว่า “ตำรวจของประชาชน” (สัณฐาน ชยนนท์, 2558, น. 36)

3) กิจการตำรวจในสมัยหลังเปลี่ยนแปลงการปกครอง เริ่มตั้งแต่เหตุการณ์สำคัญเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 ได้มีคณะบุคคลที่เรียกตนเองว่า “คณะราษฎร์” ภายใต้การนำของ พ.อ.พระยาพหลพลพยุหเสนา พร้อมแกนนำบุคคลสำคัญ ได้แก่ หลวงประดิษฐ์มนูธรรม พ.อ.หลวงพิบูลสงคราม พ.อ.พระยาทรงสุรเดช พ.อ.พระฤทธิ์อัคเนย์ ได้ทำการปฏิวัติยึดอำนาจและได้เปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์เป็นระบอบประชาธิปไตย ในปี พ.ศ. 2475 โดยมีการเปลี่ยนชื่อกรมตำรวจภูธร เรียกชื่อใหม่ว่า “กรมตำรวจ” มีประกาศเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย แบ่งส่วนราชการกรมตำรวจ ออกเป็น 4 ส่วน คือ

(1) ส่วนที่ 1 หน่วยงานส่วนกลาง และสำนักบริหารของอธิบดีตำรวจขึ้นโดยตรงต่ออธิบดีกรมตำรวจ

(2) ส่วนที่ 2 ตำรวจนครบาล แบ่งออกเป็น 3 ภาค คือ ตำรวจนครบาลเหนือ ตำรวจนครบาลใต้ และตำรวจนครบาลธนบุรี แต่ละภาคมีผู้บังคับการเป็นผู้บังคับบัญชา

(3) ส่วนที่ 3 ตำรวจภูธร

(4) ส่วนที่ 4 ตำรวจภูบาล ตำรวจกลาง และตำรวจกองพิเศษ ซึ่งต่อมาได้มีการยกเลิกและกลายเป็นตำรวจสันติบาล

ในปี พ.ศ. 2483 พื้นที่ตำรวจภูธรภาค 7 ได้มีการจัดตั้งกองบังคับการตำรวจภูธรเขต 7 ขึ้น โดยมี พ.ต.ท.หลวงอารักประชากร ดำรงตำแหน่ง ผู้บังคับการตำรวจภูธรเขต 7 เป็นคนแรก ต่อมาได้มีการปรับยกฐานะเป็นหน่วยงานระดับกองบัญชาการ เรียกว่า “ตำรวจภูธรภาค 7” (พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมตำรวจ, 2536) โดยมี พล.ต.ท.ประชา พรหมนอก ผู้ช่วยอธิบดีกรมตำรวจเป็นหัวหน้าตำรวจภูธรภาค 7 และในปี พ.ศ. 2539 ได้มีพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมตำรวจให้เปลี่ยนจากตำแหน่งหัวหน้าตำรวจภูธรภาค 7 เป็นผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค 7 (พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมตำรวจ, 2539) โดยมี พล.ต.ท.สมบัติ อมรวิวัฒน์ ดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค 7 เป็นคนแรก

ประวัติและข้อมูลทั่วไปศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค 7

แรกเริ่มสถานที่ทำการถูกสร้างขึ้นในปี พ.ศ. 2494 เพื่อใช้เป็นกองตำรวจม้าตามโครงการขยายกิจการตำรวจในสมัย พล.ต.อ.เผ่า ศรียานนท์ ดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมตำรวจ กองตำรวจม้านี้มีการบังคับบัญชาขึ้นตรงต่อ พ.ต.ท.อัศวิน ตุงคะเดช ตำแหน่งผู้บังคับค่ายตำรวจพลร่ม ซึ่งตั้งอยู่ที่อำเภอหัวหิน

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ณ เวลานั้น ต่อมาในปี พ.ศ. 2496 ได้มีการจัดตั้งกองตำรวจม้าขึ้นในกรุงเทพมหานคร จึงทำให้สถานที่แห่งนี้ว่างลง และในปีเดียวกัน เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2496 พล.ต.ต.แฝด วิชชุพันธ์ ผู้บังคับการตำรวจภูธรเขต 7 ในเวลานั้น ได้รับอนุมัติจากกรมตำรวจ ให้จัดตั้งโรงเรียนตำรวจภูธรเขต 7 ขึ้น โดยใช้อาคารสถานที่ของกองตำรวจม้าเดิมแห่งนี้เป็นที่ทำการ ในปีต่อมา เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2497 กรมตำรวจได้แต่งตั้ง พ.ต.ต.ปกิจ จันอ้น ดำรงตำแหน่งผู้กำกับการโรงเรียนตำรวจภูธรเขต 7 เป็นคนแรก และการบังคับบัญชาขึ้นตรงต่อกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 1 ซึ่งต่อมาทางราชการได้กำหนดให้ส่วนราชการต่าง ๆ เปลี่ยนชื่อหน่วยงานที่มีคำว่า “เขต” มาใช้เป็นหมายเลขตามเขตปกครองจึงมีผลทำให้โรงเรียนตำรวจภูธรเขต 7 เปลี่ยนชื่อไปเป็น “โรงเรียนตำรวจภูธร 7” โดยเริ่มทำการฝึกอบรมนักเรียนพลตำรวจรุ่นที่ 1 ตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม 2505 เป็นต้นมา เป็นหน่วยงานระดับเป็นกองกำกับการ แบ่งเป็น 2 แผนก 6 กองร้อย คือ แผนกธุรการ แผนกวิชาการ กองร้อยปกครองที่ 1 – 6 (พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย, 2514)

ต่อมาในปี พ.ศ. 2548 ได้มีพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2548 และกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการเป็นกองบังคับการหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2548 โดยเปลี่ยนชื่อ “กองกำกับการโรงเรียนตำรวจภูธร 7” เป็น “ศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค 7” และมีการบังคับบัญชาขึ้นตรงกับตำรวจภูธรภาค 7 ทั้งนี้ตั้งแต่วันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2548 เป็นต้นไป ในปัจจุบัน “ศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค 7” ได้ปรับยกฐานะเป็นกองบังคับการ ภายใต้การบังคับบัญชาของตำรวจภูธรภาค 7 ตั้งแต่เมื่อวันที่ 7 กันยายน 2552 (กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการเป็นกองบังคับการหรือส่วนราชการอย่างอื่นในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2552) ประกอบด้วย 4 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายอำนวยการ ฝ่ายบริการศึกษา ฝ่ายปกครองและการฝึก และกลุ่มงานอาจารย์ โดยได้รับมอบหมายจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติและตำรวจภูธรภาค 7

บทสรุป

แม้ว่าสังคมโลกจะเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยควบคู่กับการก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่มากขึ้นเพียงใด แต่ทรัพยากรมนุษย์ยังคงเป็นหนึ่งในปัจจัยต้นทุนทางเศรษฐกิจและสังคมที่สำคัญอย่างขาดไม่ได้ โดยเฉพาะกิจการในภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการผู้คนภายในสังคม นโยบาย หลักการและแนวคิดยังจำเป็นต้องถูกกำหนดโดยมนุษย์ อันมีเทคโนโลยีเป็นเครื่องมือที่ใช้ดำเนินการให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามเป้าหมายขององค์กรเป็นส่วนประกอบ ฉะนั้น การสร้างบุคลากรให้มีศักยภาพในการทำงานที่แท้จริง จึงต้องมาจากการเสริมสร้างด้านทรัพยากรบุคคลให้มีคุณภาพชีวิตในการทำงานที่ดีเป็นพื้นฐานสำคัญ ซึ่งแต่ละองค์กรสามารถนำแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตในการทำงานด้วยองค์ประกอบที่เป็นปัจจัยภายนอก และมีอิทธิพลต่อชีวิตการทำงาน ทั้ง 8 ด้าน ได้แก่ ด้านค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม ด้านสิ่งแวดล้อมในการทำงานที่ปลอดภัยและถูกสุขลักษณะ ด้านโอกาสในการพัฒนาความสามารถของผู้ปฏิบัติงาน ด้านโอกาสการเติบโตและมั่นคงในตำแหน่งหน้าที่การงาน ด้านการบูรณาการทางสังคมภายในองค์กร ด้าน

ประชาธิปไตยในองค์กร ด้านความสมดุลระหว่างชีวิตส่วนตัวกับการทำงาน และด้านความเป็นประโยชน์ต่อสังคม เพื่อการปรับใช้ให้สอดคล้องกับปัจจัยส่วนบุคคลด้านอื่น ๆ เช่น เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา ระยะเวลาการทำงานในองค์กร ฯลฯ ได้อย่างเหมาะสม

ทั้งนี้ คุณภาพชีวิตที่ดียังมีผลต่อการสร้างขวัญ กำลังใจ และความพึงพอใจในการทำงานแก่ตัวบุคลากรในองค์กรได้อย่างเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน โดยขวัญและกำลังใจในการทำงานนั้นมีส่วนสำคัญต่อความรู้สึกมั่นคงในงานที่ผู้ปฏิบัติงานทำเป็นประจำอยู่ในองค์กร จนกลายเป็นความรู้สึกพึงพอใจในงาน และพัฒนาสู่ความผูกพันในระดับองค์กร ด้วยความรู้สึกถึงการเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร จากการมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางดำเนินการและเป้าหมายร่วมกับองค์กร บรรลุข้อตกลงในรูปแบบของความตั้งใจอยู่ในองค์กรในท้ายที่สุด

ทั้งหมดนี้จึงสามารถสรุปได้ว่า ที่มาของความตั้งใจอยู่ในองค์กรของบุคลากร เกิดขึ้นจากคุณภาพชีวิตในการทำงานอย่างมีนัยสัมพันธ์ ผ่านแนวทางหรือกลยุทธ์ในการสร้างความรู้สึกให้คงอยู่ในงาน ความพึงพอใจในการทำงาน และความผูกพันต่อองค์กรให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความมุ่งมั่นของบุคลากรที่มีต่อองค์กรและพฤติกรรมการเต็มใจอยู่ต่อในองค์กรในระยะเวลาใดระยะเวลาหนึ่งอย่างต่อเนื่อง จากการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับพฤติกรรมของบุคลากรในองค์กรร่วมกัน ทำให้ลดปัญหาการขาดเสถียรภาพด้านกำลังพล เพราะการสูญเสียทรัพยากรบุคคลโดยการลาออกก่อนเวลาเกษียณอายุงาน

ข้อเสนอแนะ (Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ควรศึกษาปัยจัยคุณภาพชีวิตในการทำงานกับความตั้งใจอยู่ในองค์กร เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลระหว่างคุณภาพชีวิตในการทำงานกับความตั้งใจอยู่ในองค์กร

เอกสารอ้างอิง (References)

กอบกาญจน์ เหรียญทอง. (2556). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวตลาดน้ำอัมพวาจังหวัดสมุทรสงคราม. การค้นคว้าอิสระ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสยาม.

นารีรัตน์ สร้อยสกุล. (2544). คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการจเรตำรวจในสำนักงานจเรตำรวจ. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

พงษน์คร นครสันติภาพ. (2549). อาชญากรรมข้ามชาติ. กรุงเทพฯ: สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองกองบังคับการสืบสวนสอบสวน.

พรพิณ ประกายสันติสุข. (2550). ลักษณะส่วนบุคคลค่านิยมทรัพยากรการท่องเที่ยวและพฤติกรรมการท่องเที่ยวในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนของนักท่องเที่ยวชาวไทยในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

พิชิต เทพวรรณ์. (2555). การจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ แนวคิดและกลยุทธ์เพื่อความได้เปรียบทางการ แข่งขัน. กรุงเทพฯ : บริษัท วี.พรินท์ (1991) จำกัด, 95.

วชิรวชัร งามละม่อม. (2558). ทฤษฎีการมีส่วนร่วม. สถาบันวิชาการไทยวิจัยพัฒนาการจัดการ. TRDM: ปทุมธานี.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2553). พฤติกรรมผู้บริโภค. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ บริษัท ธีระฟิล์มและไซเท็ก จำกัด.

สถาบันเสริมสร้างขีดความสามารถมนุษย์. (2552). สภาอุตสากรรมแห่งประเทศไทย. “แนะนำ MSQWL.” [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา http://www.qwlthai.com. (1 กุมภาพันธ์ 2566).

สัณฐาน ชยนนท์. (2558). ภาวะผู้นำของผู้บัญชาการตำรวจนครบาลต่อการจัดการแก้ไขเหตุการณ์ความไม่สงบ อันเนื่องจากสถานการณ์วิกฤตทางการเมืองในช่วง พ.ศ. 2548-2555. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.). (2550). การเสริมสร้างคุณภาพชีวิตและการทำงาน. กรุงเทพฯ: บริษัท แอร์บอร์น พรินต์ จำกัด.

สิทธิศักดิ์ ฉันทวโร. (2561). ปัจจัยการคงอยู่ในงานต่อความผูกพันต่อองค์การของอู่ทหารเรือพระจุลจอมเกล้า. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาทรัพยากรมนุษย์), สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร.

สุดารัตน์ ครุฑสึก. (2557). ปัจจัยคุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงาน ความผูกพันต่อองค์กรและการสื่อสารในองค์กร ส่งผลต่อการเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์กรของพนักงานเอกชนในเขตกรุงเทพฯ. การค้นคว้าอิสระ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

Buchanan, H. B. (1974). building organization commitment, the socialization of managers in work organization. Administrative Science Quarterly, 19, pp. 533 - 546.

Ferreira, N., Basson, J., & Coetzee, M. (2010). Psychological career resources in relation to organizational commitment: An exploratory study. Sa Journal of Human Resource Management, 8(1), 1-10.

Gordon, J.R. (1991). A Diagnostic Approach to Organizational Behavior. (3rd ed.). Massachusetts: Allyn and Baco.

แนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา

The Guidelines of the Development of Professional Learning Community of Education Institutions under Phang-nga Primary Education Service Area Office

ภัคกัญญา นิ่มจงจิตร์[1] สุดาพร ทองสวัสดิ์[2]
Pukkanya Nimjongjit, Sudaporn Thongsawat

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา 2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา โดยจำแนกด้วยเพศ วุฒิการศึกษา และขนาดของสถานศึกษา ซึ่งประชากร คือ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา ปีการศึกษา 2565 จำนวน 1,102 คน จาก 134 โรงเรียน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์ ทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ ตามขนาดสถานศึกษา จากนั้นนำมาเทียบสัดส่วนและใช้การสุ่มอย่างง่าย โดยวิธีการจับสลากแบบแบบไม่คืนกลับ ได้กลุ่มตัวอย่าง 112 คน เครื่องมือการวิจัยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดัชนีความต้องการจำเป็น ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันในแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 5 ด้าน สภาพที่พึงประสงค์ในแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 ด้าน 2) ผลการวิเคราะห์ดัชนีความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา

Received: 2023-05-05 **Revised**: 2023-06-26 **Accepted**: 2023-06-28

[1] ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ Master of Education Program Degree in Educational Administration Hatyai University. Corresponding Author e-mail: Pukkanya.nim084@hu.ac.th

[2] คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ Faculty of Education and Liberal Arts Hatyai University. e-mail: niran_ch@hu.ac.th

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา พบว่า ความต้องการจำเป็นด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยอยู่ในลำดับสูงสุด ลำดับที่ 2 คือ การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ลำดับที่ 3 คือ การสร้างค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม ลำดับ 4 คือ การร่วมเรียนรู้และประยุกต์ใช้ และลำดับสุดท้าย คือ การสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วม
คำสำคัญ (Keywords): ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

Abstract

The purposes of this research were to 1) study the current conditions and desirable conditions within the development of professional learning community of education institutions under Phang-nga Primary Education Service Area Office, 2) study the guidelines of the development of professional learning community of education institutions under Phang-nga Primary Education Service Area Office. The sample of the study consisted of 112 school teachers of the academic year 2022, under Phang-nga Primary Education Service Area Office. The research instruments were a questionaries form that has a confidence value of 0.98 Means, Standard Deviation and Need Index were used to analyze the data. The research findings were as follow: 1) The current conditions in the development of professional learning community of education institutions under Phang-nga Primary Education Service Area Office were overall at a high level in all 5 aspects when considering side by side. The desirable conditions in the development of professional learning community of education institutions under Phang-nga Primary Education Service Area Office were overall at a highest level in all 5 aspects when considering side by side. 2) The results of the Need Index about the development of professional learning community of education institutions under Phang-nga Primary Education Service Area Office, was found that the need for conducive environment ranks highest, the second was the exchange of experiences, the third was the creation of shared values and visions, the fourth was the joint learning and application. Finally, there was support and co-leadership.
Keywords: Professional Learning Community

บทนำ (Introduction)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พุทธศักราช 2545 มาตรา 10 ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บ

ค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญาอารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้หรือมีร่างกายพิการหรือทุพพลภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัด ให้บุคคลดัง กล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ การศึกษาสำหรับคนพิการในวรรคสอง ให้จัด ให้ตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายและให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา นอกจากนี้แล้ว ในมาตรา 22 ยัง ระบุถึงหลักการจัดการศึกษาว่า ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ต้องจัดการศึกษาพัฒนาผู้เรียนตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ครูทุกคนมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องแสวงหาวิธีการที่จะช่วยให้นักเรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติดังกล่าว ซึ่งนวัตกรรมใหม่ที่ครู จะต้องทราบคือ Professional Learning Community (PLC) ซึ่งมีชื่อภาษาไทยว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง การรวมตัว ร่วมใจ ร่วมพลัง ร่วมทำ และร่วมเรียนรู้ร่วมกันของครู ผู้บริหาร และนักการศึกษา บนพื้นฐานวัฒนธรรมความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตร ที่มีวิสัยทัศน์ คุณค่า เป้าหมาย และภารกิจร่วมกัน โดยทำงานร่วมกันแบบทีม เรียนรู้ที่ครูเป็นผู้นำ ร่วมกันและผู้บริหารแบบผู้ดูแลสนับสนุน สู่การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพเปลี่ยนแปลงคุณภาพตนเอง สู่คุณภาพการจัดการเรียน เน้นความสำเร็จหรือประสิทธิผลของผู้เรียนเป็นสำคัญ และความสุขของการทำงานร่วมกันของสมาชิก ในชุมชน (ศักดิ์ชัย ภู่เจริญ, 2558, เว็บไซต์)

นโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา ได้กำหนดค่านิยมองค์การ คือ มุ่งผลสัมฤทธิ์ จิตบริการ ทำงานเป็นทีม และกำหนดพันธกิจ เพื่อเป็นแนวทางที่เกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา ไว้ดังนี้ 1) ปลูกฝังให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม มีวินัย ซื่อสัตย์ ประหยัด ปฏิบัติตนตามหลักศาสนา รักและยึดมั่นในสถาบันหลักของชาติ การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข เป็นพลเมืองที่ดี รักษ์วิถีความเป็นไทย มีสุขภาวะที่ดี และมีภูมิคุ้มกันจากภัยในทุกรูปแบบ 2) พัฒนาผู้เรียนให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการ มีทักษะการเรียนรู้ที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 และมีทักษะพื้นฐานการประกอบอาชีพ 3) พัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพตามหลักสูตร มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น สถานศึกษาทุกแห่งมีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนสอดคล้องกับท้องถิ่น มีกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและมีการวัดผลประเมินผลที่เป็นระบบ 4) พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกระดับให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ 5) สร้างโอกาสให้ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับบริการการศึกษาที่มีคุณภาพ เด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ สามารถเข้าถึงเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพ 6) เสริมสร้างให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ มีคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และ 7) พัฒนาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้เป็นองค์กรชั้นนำในการบริหารจัดการและยกระดับสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม และส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับกลยุทธ์ ที่เกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา ประเด็นที่ 1 จัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ ประเด็นที่ 2 พัฒนา

ศักยภาพผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21 ประเด็นที่ 3 พัฒนาศักยภาพผู้เรียน และสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ประเด็นที่ 4 พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกระดับให้มีความรู้ความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ ประเด็นที่ 5 สร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมทั่วถึง ประเด็นที่ 6 จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและประเด็นที่ 7 พัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา. ออนไลน์, 2565)

จากหลักการและสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยมีมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา เพื่อเป็นการร่วมมือกันในกระบวนขับเคลื่อนการพัฒนาของสถานศึกษาให้ซึ่งเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ตามนโยบาย อันจะส่งผลต่อผู้เรียนโดยตรง ให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้น ผู้เรียนได้แสดงศักยภาพ สามารถพัฒนาระบบการบริหารสถานศึกษาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ยั่งยืน และเกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชาการ ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา ปีการศึกษา 2565 จำนวน 1,102 คน จาก 134 โรงเรียน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา ปีการศึกษา 2565 กำหนดขนาดกลุ่มตามขนาดของสถานศึกษา ใช้ตารางสำเร็จรูปในการคำนวณของเครซี่ มอร์แกน วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ จากนั้นนำมาเทียบสัดส่วนและใช้การสุ่มแบบอย่างง่าย โดยการจับสลากแบบไม่คืนกลับ ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 112 คน

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา โดยขอบเขตเนื้อหา ประกอบด้วย 5 ด้าน จำนวน 20 ข้อ โดยนำเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เสนอเพื่อตรวจสอบความตรงเนื้อหา (Content Validity) ของข้อคำถาม

จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน แล้วนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปเก็บข้อมูล (Try-Out) จำนวน 30 ชุด แล้วนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) ของครอนบาค (Croncach) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .98

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามจะใช้ค่าการวิเคราะห์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป และแบบสอบถามความต้องการในการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ทั้งภาพรวม รายด้านและรายข้อและแปลความหมายโดยเทียบกับเกณฑ์สมบูรณ์ (Absolute Criteria) ซึ่งแบ่งค่าช่วงคะแนนเป็นช่วงๆ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, น.102) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นในการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา โดยใช้ดัชนีความต้องการจำเป็น หรือ Modified Priority Needs Index (PNImodified) ในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น

ผลการวิจัย (Research Results)

ส่วนที่ 1 การวิจัยเชิงสำรวจ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 112 คน พบว่าเป็นเพศชายคิดเป็นร้อยละ 51.80 และเพศหญิงคิดเป็น ร้อยละ 50.00 โดยผู้ตอบแบบสอบถามที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีคิดเป็นร้อยละ 81.30 และสูงกว่าปริญญาตรีคิดเป็นร้อยละ 22.30 โดยการจัดการเรียนการสอนอยู่ในสถานศึกษาขนาดกลางคิดเป็นร้อยละ 67.90 รองลงมาคือสถานศึกษาขนาดเล็กคิดเป็นร้อยละ 23.20 และถัดมาเป็นสถานศึกษาขนาดใหญ่คิดเป็นร้อยละ 8.90

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในในแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา ภาพรวมรายด้าน โดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1. สภาพปัจจุบันในแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=4.22, S.D.=.69) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 5 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านการสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$=4.366, S.D.=.651) รองลงมาคือด้านการร่วมเรียนรู้และประยุกต์ใช้ ($\bar{X}$=4.279, S.D.=.666) ถัดไปเป็นด้านการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ($\bar{X}$=4.208, S.D.=.741) ด้านการสร้างค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม ($\bar{X}$=4.19, S.D.=.64) และด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย ($\bar{X}$=4.058, S.D.=.712) ตามลำดับ

2. สภาพที่พึงประสงค์ในแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

($\bar{X}$=4.793, S.D.=.794) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$=4.833, S.D.=.754) รองลงมาคือ ด้านการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ($\bar{X}$=4.801, S.D.=.813) ถัดไปคือด้านการร่วมเรียนรู้และประยุกต์ใช้ ($\bar{X}$=4.781, S.D.=.809) ด้านการสร้างค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม ($\bar{X}$=4.777, S.D.=.822) และด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย ($\bar{X}$=4.755, S.D.=.772) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 วิเคราะห์หาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น หรือ Modified Priority Needs Index (PNI modifed) ในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา ภาพรวมรายด้าน

1. ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา พบว่า ความต้องการจำด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยอยู่ในลำดับสูงสุด ($PNI_{modified}$ = 0.17) ลำดับที่ 2 คือ การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ($PNI_{modified}$ = 0.14) ลำดับที่ 3 คือ การสร้างค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม ($PNI_{modified}$ = 0.13) ลำดับที่ 4 คือ การร่วมเรียนรู้และประยุกต์ใช้ ($PNI_{modified}$ = 0.12) และลำดับสุดท้าย คือ การสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วม ($PNI_{modified}$ = 0.10)

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากศึกษาแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันในแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา จึงกำหนดพันธกิจ ค่านิยมองค์กร เป้าประสงค์และกลยุทธ์ที่มีความสอดคล้องกันในเรื่องการส่งเสริมให้สถานศึกษาทุกแห่งในสังกัดมีการ พัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา โดยให้สถานศึกษาจัดแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพตามบริบทของสถานศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา.ออนไลน์. 2565) ซึ่งผู้บริหารและครูผู้สอนจึงต้องเล็งเห็นถึงความสำคัญของแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาสถานศึกษา ผู้บริหาร ครูผู้สอนและบุคลากรให้มีศักยภาพเต็มที่ แล้วจึงส่งผลไปยังผู้เรียนมีศักยภาพและผลสัมฤทธิ์ด้านต่าง ๆ ตามมา สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิราวรรณ์ เพ็ชรนาวา ได้ทำการวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขตวิภาวดี กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขตวิภาวดี กรุงเทพมหานคร โดย

ภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปริศนา วิโนสุยะ ได้ทำการวิจัย เรื่อง การศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 จังหวัดตาก ผลการวิจัย พบว่า สภาพของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 จังหวัดตาก ในภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. ผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ในแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ในแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เพราะสภาพปัจจุบันบ่งบอกถึงระดับของการดำเนินการการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา ตามที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา ให้สถานศึกษา ผู้บริหาร ครูผู้สอนและบุคลากรมีความต้องการที่จะพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาทั้ง 5 ด้าน ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น จึงส่งผลให้สภาพที่คาดหวังในแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ วัชรพร แสงสว่าง การพัฒนาแนวทางการส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า สภาพที่พึงประสงค์การส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

3. ผลการวิเคราะห์ดัชนีความต้องการจำเป็นหรือ Modified Priority Needs index ($PNI_{modified}$) ในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา พบว่า ความต้องการจำด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยอยู่ในลำดับสูงสุด ลำดับที่ 2 คือ การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ลำดับที่ 3 คือ การสร้างค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม ลำดับที่ 4 คือ การร่วมเรียนรู้และประยุกต์ใช้ และลำดับสุดท้าย คือ การสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วม

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากการสรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 การสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วม ครูควรมีส่วนร่วมกับผู้บริหารในการใช้หลักประชาธิปไตยตัดสินใจร่วมกันเกี่ยวกับการวางแผนการบริหารงานของโรงเรียน ครูควรได้รับการส่งเสริมสนับสนุนจากผู้บริหารให้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จ ครูควรได้รับการส่งเสริมสนับสนุนจากผู้บริหารให้มีส่วนร่วมในการรับผิดชอบประเมินผล

การปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ในโรงเรียนร่วมกัน และครูควรได้รับการส่งเสริมสนับสนุนจากผู้บริหารให้มีความก้าวหน้าในการพัฒนาวิชาชีพและเพิ่มพูนความรู้อย่างสม่ำเสมอ

1.2 การสร้างค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม ครูควรได้รับโอกาสจากผู้บริหารให้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและเป็นส่วนหนึ่งในการกำหนดข้อปฏิบัติต่าง ๆ ในโรงเรียน ครูควรได้มีส่วนร่วมกับผู้บริหารในการกำหนดทิศทางการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะและความรู้ที่ดี ครูควรได้มีส่วนร่วมกับผู้บริหารในการตั้งเป้าหมายการบริหารโรงเรียนที่มุ่งการพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพ ครูและผู้บริหารควรมีวิสัยทัศน์และอุดมการณ์ทางวิชาชีพร่วมกัน คือมุ่งหวังการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.3 การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย ครูและนักเรียนต้องได้รับการเอาใจใส่จากผู้บริหารในการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและชีวภาพภายในโรงเรียนให้เกิดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอน ครูควรได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารในการจัดหาสื่อเทคโนโลยี และนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ ครูควรได้รับการส่งเสริม ให้กำลังใจ และยกย่องชมเชยการทำงานจากผู้บริหาร ครู นักเรียน และผู้บริหารควรมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน

1.4 การร่วมเรียนรู้และประยุกต์ใช้ ครูควรมีส่วนร่วมแบ่งปันข้อมูลและแลกเปลี่ยนความคิดกับผู้บริหาร ในการวางแผนแก้ปัญหาการเรียนของนักเรียน ครูควรมีส่วนร่วมกับผู้บริหารในการจัดทำหลักสูตรที่ทันสมัยตรงตามมาตรฐานการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ครูควรจะได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารในการเรียนรู้ทักษะด้านต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ขับเคลื่อนการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพครูเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมและแสดงความคิดเห็นในการเรียนรู้เพื่อนำมาปรับปรุงการเรียนการสอน

1.5 การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ครู นักเรียน และผู้บริหารควรจะมีการร่วมกันสร้างโรงเรียนให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ครู นักเรียน และผู้บริหารร่วมกันจัดกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ทางวิชาการ ครูมีการแลกเปลี่ยนความคิดและความรู้ร่วมกับผู้บริหารเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพมากขึ้น ครูมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคล โดยการสังเกต นิเทศติดตามและแสดงความคิดเห็นในการปฏิบัติการสอนเพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกัน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา

2.2 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลในแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา

เอกสารอ้างอิง (References)

กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที2) พ.ศ.2545*. กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น.* พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

วิราวรรณ์ เพ็ชรนาวา. (2563). แนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขตวิภาวดี กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ พัฒนศึกษา บัณฑิต วิทยาลัย กรมศิลปากร.

วัชรพร แสงสว่าง. (2563). การพัฒนาแนวทางการส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2. มหาวิทยาลัยสารคาม.

ศักดิ์ชัย ภู่เจริญ. (2558). *Professional Learning Community (PLC)*. ค้นเมื่อ 28 สิงหาคม 2558, จาก http://www.kruinter.com/show

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา. (2565). *ข้อมูลพื้นฐาน ปีการศึกษา 2565*. กลุ่มส่งเสริมการศึกษาทางไกล (DLICT).

Krejcie, R. V. and Morgan, D. W. (1970). “Determining Sample Size for Research Activities,” Educational and Psychological Measurement. 30 (3) : 608.

ภาวะผู้นำแบบอไจล์ของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานบุคคลตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร

Agile Leadership of School Administrator on the Personnel Administration by Perception of Teacher Under the Jurisdiction of the Klong Sam Wa District Office, Bangkok Metropolis

วนิตตา ธนะภูมิชัย[1] อุไร สุทธิแย้ม[2]
Wanitta Tanaphumichai, Urai Suthiyam

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบภาวะผู้นำแบบอไจล์ของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานบุคคลตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร จำนวน 248 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของโคเฮนและใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถามทัศนะของครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำแบบ Agile ของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานบุคคลตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ 40 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .987 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้ฟอร์มออนไลน์ ได้แบบสอบถามกลับคืนมาทั้งหมด 236 ฉบับ คิดเป็นจำนวนร้อยละ 95.16 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบภาวะผู้นำแบบอไจล์ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยใช้การวิเคราะห์ค่าทีและวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมและรายด้าน ภาวะผู้นำแบบอไจล์ของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานบุคคลตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานครอยู่ในระดับมาก ครูที่มีวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานและขนาดสถานศึกษาที่สังกัดต่างกันมีการรับรู้ต่อภาวะผู้นำแบบ Agile ของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานบุคคลในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ (Keywords): ภาวะผู้นำแบบ Agile; การบริหารงานบุคคล; สำนักงานเขตคลองสามวา

Abstract

This research were purposes to study compare agile leadership of school administrator on the personnel administration by perception of teacher under the jurisdiction

---

Received: 2023-03-13 **Revised**: 2023-04-07 **Accepted**: 2023-04-10

[1] คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง Faculty of Education Ramkhamhaeng University. Corresponding Author e-mail: wanitta1978@gmail.com.

[2] คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง Faculty of Education Ramkhamhaeng University

of the Klong Sam Wa District Office, Bangkok Metropolis by classifying in level of education, work experience and school size. The samples are 248 teachers. Set the sample size using Cohen's ready-made table and using a simple random sampling method. The tool used is A questionnaire on teachers' perceptions about agile leadership of school administrators in personnel management according to teachers' perceptions in schools under the Khlong Sam Wa District Office, Bangkok. The research instrument using to collect data is questionnaire rating 5 scale, 40 questions. The confidence questionnaire was 0.987. Collecting data using google form online and were 236 the questionnaire response (95.16% of total). The basic information data of sample by using mean, standard deviation, compare the agile leadership of school administrator by using t-test statistic for level of education and using one-way ANOVA for work experience and school size. The research findings were as follows: The overview and each aspect, Agile leadership of school administrator on the personnel administration by perception of teacher under the jurisdiction of the Klong Sam Wa District Office, Bangkok Metropolis by overview and each aspect, was high. The comparison results of agile leadership of school administrator on the personnel administration by classifying in level of education, work experience and school size. By overview and each aspect, there were no significance difference.

Keywords: Agile Leadership; the Personnel Administration; Klong Sam Wa District Office

บทนำ (Introduction)

การบริหารงานบุคคลเป็นบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาที่มุ่งให้ครูได้พัฒนาตนเอง เพื่อนำไปสู่การพัฒนานักเรียนได้อย่างเต็มศักยภาพ สมศักดิ์ศรี เห็นคุณค่าและศักยภาพความเป็นครูของตนเองอย่างเต็มที่ แต่จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษา พบปัญหาทั้งการวางแผนอัตรากำลัง กำหนดตำแหน่ง สรรหา บรรจุแต่งตั้ง เสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ การดำเนินการทางวินัย รวมถึงการออกจากราชการ (โกสินทร์ พูลสวัสดิ์ และชนมณี ศิลานุกิจ, 2564; ศศิวิมล คนเสงี่ยม, 2563; สุภาภรณ์ หาญณรงชัยกิจ, 2561; ปทุมพร กาญจนอัตถ์, 2561; วนิดา เหลนปก, 2560) ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีภาวะผู้นำในการบริหารงานบุคคล ทั้งนี้เนื่องจากผลการวิจัยของ ทิพยงค์ รักษาสิน, ลินดา นาคโปยและสายฝน เสกขุนทด (2564) พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับมากกับประสิทธิภาพการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษา

จากการวิเคราะห์บริบทของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปัจจุบันซึ่งอยู่ในสภาวการณ์ปัจจุบันที่โลกมีความผันผวน (Volatile) ไม่แน่นอน (Uncertain) ซับซ้อน (Complex) และไม่ชัดเจน (Ambiguous) หรือที่เรียกว่า VUCA ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงในทุก ๆ ด้าน อาทิเช่น ข้อมูลข่าวสาร เทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม สังคม การเมืองการปกครอง กฎหมาย นโยบายต่าง ๆ เป็นต้น ทำให้มีความเสี่ยงต่อการด้อยประสิทธิภาพใน

การบริหารงานบุคคล ซึ่งจากการศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำ พบว่า ภาวะผู้นำแบบอไจล์ (Agile) เป็นกุญแจสำคัญที่จะทำให้องค์กรมีความคล่องตัว ยิ่งมีผู้นำที่คล่องตัว (Agile Leadership) ในองค์กรมากเท่าใด ยิ่งจะทำให้มีการเปลี่ยนแปลงกรอบความคิด (Mindset) และมีการเปลี่ยนแปลงที่คล่องตัว (Agile Transformation) มากขึ้นเท่านั้นและส่งผลให้องค์กรประสบความสำเร็จในการบริหารงานมากขึ้นด้วยเช่นกัน (Zuzana Šochová, 2021) ดังนั้น จะเห็นได้ว่า ภาวะผู้นำแบบ Agile มีความสำคัญต่อการบริหารงานบุคคลอย่างมากและจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีข้อมูลพื้นฐานสำหรับนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาภาวะผู้นำในการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานครต่อไป ทั้งนี้เพราะหากผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำแบบอไจล์ (Agile) ไม่มากพอย่อมจะส่งผลต่อประสิทธิภาพของการบริหารงานบุคคลในโรงเรียนได้

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ผู้นิพนธ์เห็นถึงความสำคัญของภาวะผู้นำแบบ Agile ของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานบุคคล ดังนั้น ผู้นิพนธ์จึงสนใจศึกษาภาวะผู้นำแบบ Agile ของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานบุคคลตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตคลองสามวาเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำแบบ Agile ของผู้บริหารสถานศึกษา ปรับปรุง พัฒนารูปแบบและกระบวนการทำงานโดยใช้ภาวะผู้นำแบบ Agile ในการบริหารงานบุคคลให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำแบบ Agile ของผู้บริหารสถานศึกษา ในการบริหารงานบุคคลตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำแบบ Agile ของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานบุคคลตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

รูปแบบการวิจัย การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรเป็นข้าราชการครูที่อยู่ในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานครที่ปฏิบัติงานในปีการศึกษา 2565 รวม 679 คน (สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร, 2565)

กลุ่มตัวอย่างเป็นข้าราชการครูที่อยู่ในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานครที่ปฏิบัติงานในปีการศึกษา 2565 จำนวน 248 คน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การเปิดตารางของ Cohen's et al. (2018) กำหนดความคลาดเคลื่อน .05

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้เครื่องมือเป็นแบบสอบถามภาวะผู้นำแบบ Agile ของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานบุคคลตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้นิพนธ์นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปขอคำแนะนำและตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของข้อคำถามจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.80 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปเก็บข้อมูล (Try-Out) จำนวน 30 ชุด แล้วนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) ของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ เท่ากับ 0.90

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้นิพนธ์ส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์จากครูในโรงเรียนในสำนักงานเขตคลองสามวา ตอบแบบสอบถาม ในรูปแบบออนไลน์ โดยใช้ Google Form ระหว่างวันที่ 25 มกราคมถึงวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2566 จากนั้นตรวจสอบความสมบูรณ์และนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ตัวแปรข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามใช้การหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเปรียบเทียบภาวะผู้นำแบบ Agile ของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานบุคคลตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามวุฒิการศึกษาใช้การวิเคราะห์ค่าทีและจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานและขนาดสถานศึกษาใช้การวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผลการศึกษาภาวะผู้นำแบบอไจล์ของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานบุคคลตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.36) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการวางแผนอัตรากำลังและการกำหนดตำแหน่ง ($\overline{X}$ = 4.39) รองลงมาคือ ด้านการสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง ($\overline{X}$ = 4.38) และด้านการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ ($\overline{X}$ = 4.34) และด้านการเลื่อนขั้นและการประเมินผลการปฏิบัติงาน ($\overline{X}$ = 4.31) ตามลำดับ รายละเอียดดังตาราง 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานภาวะผู้นำแบบ Agile ของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานบุคคลตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา ในภาพรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำแบบ Agile ของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานบุคคลตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร	ระดับการรับรู้ของครู		
	$\overline{X}$	SD	ระดับ
ด้านการวางแผนอัตรากำลังและการกำหนดตำแหน่ง	4.39	.56	มาก
ด้านการสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง	4.38	.59	มาก
ด้านการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ	4.34	.56	มาก
ด้านการเลื่อนขั้นและการประเมินผลการปฏิบัติงาน	4.31	.57	มาก
ภาพรวม	**4.36**	**.51**	**มาก**

2. ด้านการวางแผนอัตรากำลังและการกำหนดตำแหน่ง ภาวะผู้นำแบบ Agile ของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานบุคคลตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.39) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ ซึ่งข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษา มีความคล่องตัวในการวางแผนการจัดทำคู่มือและแผนภูมิโครงสร้างการบริหารงานบุคคลอย่างชัดเจน ($\overline{X}$ = 4.47) รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษามีความคล่องตัวในการแก้ปัญหาที่เกิดจากความต้องการเพิ่มหรือลดจำนวนบุคลากร เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ($\overline{X}$ = 4.42) และผู้บริหารสถานศึกษามีการแก้ปัญหาการกำหนดอัตรากำลังของสถานศึกษาตามหลักเกณฑ์ที่ ก.ค.ศ. กำหนดได้อย่างความคล่องตัว ($\overline{X}$ = 4.32) ตามลำดับ รายละเอียดดังตาราง 2

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านการวางแผนอัตรากำลังและการกำหนดตำแหน่ง

ด้านการวางแผนอัตรากำลังและการกำหนดตำแหน่ง	ระดับการรับรู้ของครู		
	$\overline{X}$	SD	ระดับ
1. ผู้บริหารสถานศึกษามีความคล่องตัวในการแก้ปัญหาที่เกิดจากความต้องการเพิ่ม/ลดจำนวนบุคลากรเพื่อให้สอดคล้องบริบทของสถานศึกษา	4.42	.68	มาก
2. ผู้บริหารสถานศึกษามีความคล่องตัวในการกำหนดการประเมินสภาพตามความต้องการอัตรากำลังกับภารกิจของสถานศึกษา	4.41	.70	มาก
3. ผู้บริหารสถานศึกษามีความคล่องตัวในการสรรหาวิธี/กำหนดตำแหน่งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาให้สอดคล้องความต้องการสถานศึกษา	4.40	.71	มาก
4. ผู้บริหารสถานศึกษามีความคล่องตัวในการวางแผนการจัดทำคู่มือและแผนภูมิโครงสร้างการบริหารงานบุคคลอย่างชัดเจน	4.47	.68	มาก

ด้านการวางแผนอัตรากำลังและการกำหนดตำแหน่ง	ระดับการรับรู้ของครู		
	$\overline{X}$	SD	ระดับ
5. ผู้บริหารสถานศึกษามีการวิเคราะห์ปริมาณงานและแจ้งภาระงานให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้อย่างคล่องตัวและทั่วถึง	4.36	.73	มาก
6. ผู้บริหารสถานศึกษามีการแก้ปัญหาการกำหนดอัตรากำลังของสถานศึกษาตามหลักเกณฑ์ที่ ก.ค.ศ. กำหนดได้อย่างความคล่องตัว	4.32	.67	มาก
7. ผู้บริหารสถานศึกษามีความคล่องตัวในการสำรวจความเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นจากการเพิ่มหรือลดกำลังพลให้สอดคล้องกับการบริหาร	4.36	.67	มาก
8. ผู้บริหารสถานศึกษามีความคล่องตัวในการกำหนดผลลัพธ์ของการทำงานเป็นทีมเพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์	4.38	.70	มาก
9. ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการกำหนดเกี่ยวกับมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ มาตรฐานการปฏิบัติตน มาตรฐานการปฏิบัติงานของข้าราชการครูอย่างเป็นระบบ	4.39	.73	มาก
10. ผู้บริหารสถานศึกษามีความคล่องตัวในการแก้ปัญหาที่เกิดจากความต้องการเพิ่ม/ลดจำนวนบุคลากรเพื่อให้สอดคล้องบริบทของสถานศึกษา	4.41	.73	มาก
ภาพรวม	**4.39**	**.56**	**มาก**

3. ด้านการสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง ภาวะผู้นำแบบ Agile ของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานบุคคลตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตคลองสามวาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.38) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ ซึ่งข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษามีความคล่องตัวในการสร้างแรงจูงใจในเรื่องของโอกาสและความมั่นคงในสายงานอาชีพ ($\overline{X}$ = 4.43) รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรได้ส่วนร่วมในการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ได้อย่างคล่องตัว ($\overline{X}$ = 4.42) ผู้บริหารสถานศึกษามีความคล่องตัวในการดำเนินการสอบแข่งขันเพื่อบรรจุและแต่งตั้งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาด้วยความยุติธรรม ($\overline{X}$ = 4.33) และผู้บริหารสถานศึกษามีการความคล่องตัวในการใช้รูปแบบการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ในการสรรหาบุคคลอย่างทั่วถึง ($\overline{X}$ = 4.33) ตามลำดับ รายละเอียดดังตาราง 3

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านการสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง

การสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง	ระดับรับรู้ของครู		
	$\overline{X}$	SD	ระดับ
1. ผู้บริหารสถานศึกษามีความคล่องตัวในการค้นหาบุคคลที่มีความรู้ความสามารถเพื่อการบรรจุแต่งตั้ง	4.39	.71	มาก
2. ผู้บริหารสถานศึกษามีความคล่องตัวในการกำหนดคุณสมบัติในการสรรหาบุคลากรเข้ามาร่วมปฏิบัติงาน	4.37	.68	มาก
3. ผู้บริหารสถานศึกษามีความคล่องตัวใช้กลวิธีในการค้นหาบุคคลที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับงานมาร่วมปฏิบัติงาน	4.39	.73	มาก
4. ผู้บริหารสถานศึกษามีความคล่องตัวในการกำหนดขั้นตอนและการดำเนินการในการสรรหาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างเป็นระบบ	4.39	.72	มาก
5. ผู้บริหารสถานศึกษามีความคล่องตัวในการดำเนินการสอบแข่งขันเพื่อบรรจุและแต่งตั้งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาด้วยความยุติธรรม	4.33	.73	มาก
6. ผู้บริหารสถานศึกษามีการความคล่องตัวในการใช้รูปแบบการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ในการสรรหาบุคคลอย่างทั่วถึง	4.33	.71	มาก
7. ผู้บริหารสถานศึกษามีความคล่องตัวในการสร้างแรงจูงใจในเรื่องของโอกาสและความมั่นคงในสายงานอาชีพ	4.43	.68	มาก
8. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ได้อย่างคล่องตัว	4.42	.69	มาก
9. ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถวิเคราะห์ปัญหาที่มีความสำคัญได้อย่างคล่องตัว	4.36	.69	มาก
10. ผู้บริหารสถานศึกษามีความคล่องตัวในการวางแผนและแนวทางการปฏิบัติงานได้อย่างประสิทธิภาพและเป็นระบบ	4.39	.70	มาก
ภาพรวม	**4.38**	**.59**	**มาก**

4. ด้านการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ ภาวะผู้นำแบบ Agile ของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานบุคคลตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.34) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ ซึ่งข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถจัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้ความสามารถให้แก่บุคลากรในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาตนเองได้อย่างคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ ($\overline{X}$ = 4.38) รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษามีแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ในการจัดสวัสดิการให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้

อย่างคล่องตัวตามเกณฑ์อย่างเหมาะสมเพื่อเสริมสร้างขวัญกำลังใจและทัศนคติที่ดีต่อหน่วยงาน ($\overline{X}$ = 4.37) และผู้บริหารสถานศึกษามีความคล่องตัวในการแก้ปัญหาอย่างมีวิจารณญาณ ($\overline{X}$ = 4.28) ตามลำดับ รายละเอียดดังตาราง 4

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ

การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ	ระดับการรับรู้ของครู		
	$\overline{X}$	SD	ระดับ
1. ผู้บริหารสถานศึกษามีการแก้ปัญหาที่ต้องใช้การคิดเชิงวิเคราะห์อย่างคล่องตัวเพื่อสร้างการตอบสนองที่เหมาะสม	4.33	.69	มาก
2. ผู้บริหารสถานศึกษามีความคล่องตัวในการให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลื่อนขั้นเงินเดือนหรือค่าตอบแทนของข้าราชการครู	4.34	.74	มาก
3. ผู้บริหารสถานศึกษามีความคล่องตัวในการรับรู้ถึงความถูกต้องและครบถ้วนสมบูรณ์ของความรู้ในการสร้างผลงานด้านต่าง ๆ	4.34	.69	มาก
4. ผู้บริหารสถานศึกษามีความคล่องตัวในการจัดอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพข้าราชการครูและข้าราชการครูอย่างต่อเนื่อง	4.34	.69	มาก
5. ผู้บริหารสถานศึกษามีแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ในการจัดสวัสดิการให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้อย่างคล่องตัวตามเกณฑ์อย่างเหมาะสมเพื่อเสริมสร้างขวัญกำลังใจและทัศนคติที่ดีต่อหน่วยงาน	4.37	.66	มาก
6. ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถจัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้ความสามารถให้แก่บุคลากรในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาตนเองได้อย่างคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ	4.38	.66	มาก
7. ผู้บริหารสถานศึกษานำเอาความคิดริเริ่มที่ได้จากการศึกษาดูงานมาใช้เป็นแนวทางในการเปิดโลกทัศน์การทำงานของข้าราชการครู	4.36	.70	มาก
8. ผู้บริหารสถานศึกษามีความคล่องตัวในการแก้ปัญหาอย่างมีวิจารณญาณ	4.28	.68	มาก
9. ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้องเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการพิจารณาความดีความชอบ	4.34	.72	มาก
10. ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดริเริ่มนำสิ่งและวิธีการแปลกใหม่มาใช้ในการวางแผนการบริหารการจัดการศึกษาเพื่อให้การปฏิบัติงานเกิดประสิทธิภาพอย่างคล่องตัว	4.34	.69	มาก
ภาพรวม	**4.34**	**.56**	**มาก**

5. ด้านการเลื่อนขั้นและการประเมินผลการปฏิบัติงาน ภาวะผู้นำแบบ Agile ของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานบุคคลตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา

ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.31) ซึ่งข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษามีความคล่องตัวในการปรับเปลี่ยนไปตามบริบทการประเมินผลการปฏิบัติงานโดยไม่ยึดติดตายตัวกับรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง ($\overline{X}$ = 4.38) รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษามีความคล่องตัวในการตระหนักถึงวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาการประเมินผลการปฏิบัติงาน ($\overline{X}$ = 4.37) และผู้บริหารสถานศึกษามีการประเมินผลการปฏิบัติงานโดยใช้วิธีการและหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่มีมาตรฐานเดียวกันได้อย่างคล่องตัว ($\overline{X}$ = 4.24) ตามลำดับ รายละเอียดดังตาราง 5

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านการเลื่อนขั้นและการประเมินผลการปฏิบัติงาน

ด้านการเลื่อนขั้นและการประเมินผลการปฏิบัติงาน	**ระดับการรับรู้ของครู**		
	$\overline{X}$	SD	ระดับ
1. ผู้บริหารสถานศึกษามีความคล่องตัวในการตระหนักถึงวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาการประเมินผลการปฏิบัติงาน	4.37	.69	มาก
2. ผู้บริหารสถานศึกษามีการประเมินผลการปฏิบัติงานโดยใช้วิธีการและหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่มีมาตรฐานเดียวกันได้อย่างคล่องตัว	4.24	.69	มาก
3. ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจในเกณฑ์การประเมินผล การปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างคล่องตัว	4.30	.68	มาก
4. ผู้บริหารสถานศึกษามีความคล่องตัวในการวัดผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา	4.33	.67	มาก
5. ผู้บริหารสถานศึกษามีความคล่องตัวในการประเมินผลงานของบุคลากรอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ในการทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์	4.30	.70	มาก
6. ผู้บริหารสถานศึกษามีความคล่องตัวในการตระหนักถึงการเปิดโอกาสให้บุคลากรเสนอแนวทางการประเมินผลการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม	4.29	.70	มาก
7. ผู้บริหารสถานศึกษามีความคล่องตัวในการใช้อำนาจในการตัดสินใจและมอบอำนาจการตัดสินใจให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน	4.31	.68	มาก
8. ผู้บริหารสถานศึกษามีการระบุปัญหาที่มีความสำคัญก่อนหลังได้อย่างคล่องตัว	4.27	.67	มาก
9. ผู้บริหารสถานศึกษามีความคล่องตัวในการกำหนดผู้รับผิดชอบและติดตามความก้าวหน้าของงานที่มอบหมาย	4.30	.66	มาก
10. ผู้บริหารสถานศึกษามีความคล่องตัวในการปรับเปลี่ยนไปตามบริบทการประเมินผลการปฏิบัติงานโดยไม่ยึดติดตายตัวกับรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง	4.38	.66	มาก
ภาพรวม	**4.31**	**.57**	**มาก**

6. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำแบบอไจล์ของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานบุคคลตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร
ปรากฏดังตาราง 6 - 8

ตาราง 6 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำแบบ Agile จำแนกตามวุฒิการศึกษาโดยภาพรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำแบบ Agile	วุฒิการศึกษา				*t*	*p*
	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี			
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
ด้านการวางแผนอัตรากำลังและการกำหนดตำแหน่ง	4.41	.56	4.35	.57	.104	.747
ด้านการสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง	4.41	.56	4.31	.66	4.274	.258
ด้านการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ	4.37	.56	4.28	.55	.001	.971
ด้านการเลื่อนขั้นและการประเมินผลการปฏิบัติงาน	4.35	.55	4.22	.60	.736	.392
ภาพรวม	**4.38**	**.51**	**4.29**	**.52**	**.311**	**.578**

จากตาราง 6 พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีการรับรู้ต่อภาวะผู้นำแบบ Agile ของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานบุคคลในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตาราง 7 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำแบบ Agile จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำแบบ Agile	ประสบการณ์ในการทำงาน						*F*	*p*
	น้อยกว่า 5 ปี		5 – 10 ปี		มากกว่า 10 ปีขึ้นไป			
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
ด้านการวางแผนอัตรากำลังและการกำหนดตำแหน่ง	4.38	.61	4.44	.49	4.37	.58	.407	.666
ด้านการสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง	4.41	.59	4.43	.52	4.34	.63	.601	.549
ด้านการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ	4.30	.60	4.40	.48	4.32	.58	.590	.555
ด้านการเลื่อนขั้นและการประเมินผลการปฏิบัติงาน	4.22	.59	4.40	.48	4.29	.61	1.587	.207
ภาพรวม	**4.33**	**.53**	**4.42**	**.43**	**4.33**	**.55**	**.739**	**.479**

จากตาราง 7 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีการรับรู้ต่อภาวะผู้นำแบบ Agile ของผู้บริหารในการบริหารงานบุคคลในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตาราง 8 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำแบบ Agile จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ในภาพรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำแบบ Agile	ขนาดสถานศึกษา						*F*	*p*
	เล็ก		กลาง		ใหญ่			
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
ด้านการวางแผนอัตรากำลังและการกำหนดตำแหน่ง	4.56	.57	4.32	.53	4.38	.57	2.183	.115
ด้านการสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง	4.51	.61	4.36	.55	4.35	.60	1.081	.341
ด้านการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ	4.43	.55	4.34	.59	4.32	.55	.607	.546
ด้านการเลื่อนขั้นและการประเมินผลการปฏิบัติงาน	4.32	.59	4.35	.56	4.29	.57	.242	.785
ภาพรวม	**4.45**	**.51**	**4.34**	**.51**	**4.33**	**.52**	**.822**	**.441**

จากตาราง 8 พบว่า ครูที่สังกัดขนาดสถานศึกษาต่างกันมีการรับรู้ต่อภาวะผู้นำแบบ Agile ของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานบุคคลในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิจัยเรื่อง “ภาวะผู้นำแบบอไจล์ของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานบุคคลตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร” มีประเด็นที่น่าสนใจสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ภาวะผู้นำแบบ Agile ของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานบุคคลตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตคลองสามวาโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการบริหารงานบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์พัฒนาทุนมนุษย์และบริหารจัดการสู่องค์กรสมรรถนะสูง มีพันธกิจหลักคือ เสริมสร้างและพัฒนาทุนมนุษย์และบริหารจัดการสู่องค์กรสมรรถนะสูงเพื่อตอบสนองวิสัยทัศน์ที่ว่า “จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมีคุณภาพเพื่อพัฒนาสู่อัตลักษณ์ผู้เรียนแห่งมหานครที่พร้อมด้วยคุณธรรม” ดังระบุในแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานกรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2564-2569) (สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร, 2563) อีกทั้งแต่ละโรงเรียนในเขตคลองสามวามีกลมกลืนทางวัฒนธรรม การประกอบอาชีพ บริบทที่คล้ายคลึงกันด้วยความเป็นเอกภาพและบริหารงานภายใต้กรอบการทำงานของต้นสังกัดเดียวกันและระบบสำนักงานเขตมีฝ่ายการศึกษาเป็นหน่วยงานที่ดูแลทุกโรงเรียนอย่างเท่าเทียมกัน ต้องปรับตัวตามนโยบายทันใจ (NOW) ที่มุ่งผลักดันทันใจ แก้ไขทันทีให้เกิดความคล่องตัวในการดำเนินงานให้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพและตอบสนองระบบการบริหารแบบหนึ่งเดียว สอดคล้องกับหลักการของแนวคิด Agile ที่จะเปลี่ยนแปลงไปตามบริบท ทำงานรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคปัจจุบัน สอดคล้องกับ กิตติยาภรณ์ เติมกระโทก (2564, หน้า 1-2) ที่กล่าวว่า Agile เป็นแนวคิดที่ช่วยให้ทำงานได้เร็วขึ้น ลดขั้นตอนการทำงานและงานด้านเอกสารที่ไม่จำเป็นลง ส่งผลให้องค์กรสามารถบรรลุเป้าหมายได้เร็วขึ้น สอดคล้องกับ พัฒนกูล สุขสานติ์ (2564) ศึกษาการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษา เครือข่ายการจัดการศึกษา ศรีณรงค์ 2 พบว่า การบริหารงานบุคคลของผู้บริหาร

สถานศึกษา เครือข่ายการจัดการศึกษาศรีณรงค์ 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน เช่นเดียวกับ จุฑาทิพย์ วารีย์ (2562) ศึกษาการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายสุวรรณคูหา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นกัน

2. ครูที่มีวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานและขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีการรับรู้ต่อภาวะผู้นำแบบ Agile ของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานบุคคลในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตคลองสามวามีการบริหารงานบุคคลเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ตามที่ สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร (2554) โดยเน้นการกระจายอำนาจการบริหารจัดการจากส่วนกลางไปสู่สถานศึกษา สนับสนุนให้สถานศึกษาได้ใช้การบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management) เต็มศักยภาพ โดยจัดทำหนังสือแนวทางการบริหารจัดการคุณภาพสถานศึกษากรุงเทพมหานคร ด้านการบริหารงานบุคคลให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้ปฏิบัติตามให้เป็นแนวทางเดียวกัน สอดคล้องกับ พสุ เดชะรินทร์ (2562) ที่ว่า ผู้นำแบบ Agile จะชำนาญในการปรับเปลี่ยนความคิดของคนในองค์กร เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือและสร้างกระแส/ปลุกระดมได้ในเวลาเดียวกัน หากจะเปรียบแนวคิดของการเป็นผู้นำแบบ Agile กับสิ่งใดสิ่งหนึ่งแล้วคงอาจจะเปรียบเสมือนการเดินทางที่ทุกคนต้องการเข็มทิศเพื่อไปยังจุดมุ่งหมายได้อย่างถูกต้อง เพราะผู้นำแบบ Agile จะต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง หัวใจสำคัญของความคิดในการเป็นผู้นำแบบ Agile จะมุ่งเน้นที่เรียนรู้การพัฒนาที่ดีขึ้นทุกวัน ผสมผสานวิธีการทำงานใหม่ ๆ ด้วยเหตุนี้จึงส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละแห่งในเขตคลองสามวาปฏิบัติงานบริหารงานบุคคลได้ตอบสนองความต้องการของครูอยู่ในลักษณะเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน แม้ว่าจะมีวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานและขนาดสถานศึกษาที่สังกัดต่างกันแต่การรับรู้ต่อภาวะผู้นำแบบ Agile ของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานบุคคลจึงไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ สุภาภรณ์ หาญณรงชัยกิจ (2562) ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ด้านการวางแผนอัตรากำลังและการกำหนดตำแหน่ง ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการนำ SWOT Analysis มาใช้ในการสำรวจปัญหาและศึกษาแนวทางการแก้ปัญหาอย่างมีส่วนร่วมเพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาการกำหนดอัตรากำลังของสถานศึกษาตามหลักเกณฑ์ที่ ก.ค.ศ. กำหนดได้คล่องตัวมากขึ้น

1.2 ด้านการสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง ผู้บริหารสถานศึกษาควรเน้นการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของสถานศึกษาของตนเองให้เปิดเผยสู่สาธารณะอย่างเป็นปัจจุบันเพื่อได้รับทราบอย่างทั่วถึงให้มากขึ้น

1.3 ด้านการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ ผู้บริหารสถานศึกษาควรปรับมุมมองวิสัยทัศน์ในการแก้ปัญหาด้านการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการให้สอดคล้องกับความต้องการเฉพาะด้านให้มากยิ่งขึ้น ต้องประชาสัมพันธ์ให้ครูได้รับทราบถึงเนื้อหาหลักสูตรที่จะเข้ารับการอบรม ประโยชน์

ที่คาดว่าจะได้รับ รวมถึงการนำความรู้มาต่อยอดหรือใช้ประโยชน์ให้มากขึ้น ซึ่งจะช่วยแก้ปัญหาของครูในเรื่องของการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการไม่ตรงกับความต้องการได้อย่างตรงจุด

1.4 ด้านการเลื่อนขั้นและการประเมินผลการปฏิบัติงาน ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างเครือข่ายผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อจัดทำแนวทางการประเมินผลการปฏิบัติงานโดยใช้วิธีการและหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่มีมาตรฐานเดียวกัน ทั้งนี้เพื่อช่วยสร้างขวัญและกำลังใจอันจะเป็นแรงขับให้ครูปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มศักยภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดภาวะผู้นำแบบ Agile ของผู้บริหารสถานศึกษา เช่น สภาพแวดล้อม โครงสร้าง หรือระบบการปฏิบัติงานของสถานศึกษา

2.2 ควรศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบ Agile ของผู้บริหารสถานศึกษากับพฤติกรรมการทำงานของครูในสถานศึกษา

2.3 ควรศึกษาภาวะผู้นำแบบ Agile ในยุค Transformational Leadership

เอกสารอ้างอิง (References)

กิตติยาภรณ์ เติมกระโทก. (2564). *Agile รวดเร็ว ว่องไว และได้ประสิทธิภาพ.* สืบค้น 15 สิงหาคม 2565, จาก https://www2.si.mahidol.ac.th.

โกสินทร์ พูลสวัสดิ์ และชนมณี ศิลานุกิจ. (2564). สภาพ ปัญหาการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนกลุ่ม 1-2 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1. *Journal of Roi Kaensarn Academi.* 6(5), 29-41.

จุฑาทิพย์ วารีย์. (2562). การบริหารงานบุคคลของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายสุวรรณคูหา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2. *Journal of MCU Ubon Review. 7*(2), 29-39.

ทิพยงค์ รักษาสิน, ลินดา นาคโปยและสายฝน เสกขุนทด. (2564). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดฉะเชิงเทรา. *วารสารวิชาการวิทยาลัยบริหารศาสตร์.* 4(4), 31-47.

ปทุมพร กาญจนอัตถ์. (2561). *แนวทางการบริหารงานบุคคลที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.* ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

พสุ เดชะรินทร์. (2562). *การสร้าง Agile Organization.* สืบค้น 15 สิงหาคม 2565, จาก https://www.bangkokbiznews. com.

พัฒนกูล สุขสานต์. (2564). การศึกษาการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษาเครือข่ายการจัดการศึกษาศรีณรงค์ 2. *Education Journal. 4*(2), 63-76.

วนิดา เหลนปก. (2560). *การบริหารงานบุคคลของโรงเรียนวัดราษฎร์บำรุง (ไสวราษฎร์อุปถัมภ์).* การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ศศิวิมล คนเสงี่ยม. (2564). *การบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก.* วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยรามงคลธัญบุรี.

สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร. (2554). *แนวทางการบริหารจัดการคุณภาพโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร การบริหารงานบุคคล.* กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร.

_____. (2563). *แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานกรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2564-2569).* กรุงเทพฯ: บริษัท วันไฟน์เดย์ จำกัด.

_____. (2565). *รายงานสถิติการศึกษาปีการศึกษา 2565 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร.* พระนครศรีอยุธยา: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

สุภาภรณ์ หาญณรงชัยกิจ. (2562). การศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชุมพรเขต 1. *วารสารนาคบุตรปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช. 11*(2), 51-61.

Bulent A., Mirela P., Simona A. and Yesim K. (2022). *Agile Leadership and Perceived*. Career Success: The Mediating Role of Job Embeddedness.

Cohen L., Manion L., & Morrison K. (2018). *Research Methods in Education.* 8th ed. London: Routledge.

Zuzana S. (2021). *The Agile Leader Leveraging the Power of Influence.* U.S.: Pearson Education.

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการจัดการเรียนรวมเด็กที่มีความต้องการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1

School-Based Management in Inclusive Education for Student with Special Needs Under to the Songkhla Primary Educational Service Area Office 1

พรรณรังษี อินทมะโน[1] นิรันดร์ จุลทรัพย์[2]
Phannarangsri Inthamano, Niran Chullasap

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา เปรียบเทียบ และศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการจัดการเรียนรวมเด็กที่มีความต้องการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 จำแนกตาม เพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน ขนาดสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูในโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนรวม จำนวน 200 คน สุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีการจับสลากแบบไม่ใส่คืน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า หาค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา มีค่าความเชื่อมั่น .914 และใช้วิธีการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลการหาค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทำการทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติทดสอบค่าทีอิสระ ค่าเอฟ และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า 1. การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการจัดการเรียนรวมเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2. ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการจัดการเรียนรวมเด็กที่มีความต้องการพิเศษ พบว่าเพศ วุฒิการศึกษา มีความคิดเห็นโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ประสบการณ์การทำงานมีความคิดเห็นโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ขนาดสถานศึกษามีความคิดเห็นโดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 3. แนวทางการพัฒนา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีส่วนรับรู้การใช้งบประมาณ ตรวจสอบการดำเนินงาน ให้ความร่วมมือ เพื่อส่งเสริมและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ

คำสำคัญ (Keyword) : การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน; การจัดการเรียนรวม; เด็กที่มีความต้องการพิเศษ

Received: 2023-02-19 **Revised**: 2023-03-19 **Accepted**: 2023-03-21

[1] ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ Master of Education Program Degree in Educational Administration Hatyai University. Corresponding Author e-mail: pnrs2531@gmail.com

[2] คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ Faculty of Education and Liberal Arts Hatyai University. e-mail: niran09042498@hotmail.com

Abstract

The objectives of this research are : to study, compare and study the guideline developing School-Based Management in Inclusive Education for Student with Special Needs Under to the Songkhla Primary Educational Service Area Office 1, classified by gender, educational background, work experience, School size. The sample group was 200 teachers in incluive education school by simple random sampling by non-returning lottery. The research tool was an estimating scale questionnaire. The confidence was obtained by using the alpha coefficient method. has a confidence value of .914 and use the interview method data were analyzed by mean, percentage and standard deviation. The hypothesis was tested using independent t-test, f-test and content analysis. The result showed that 1. The total level of School-Based Management in Inclusive Education for Student with Special Needs, was at the high level. 2. Comparison of the implementation of the School-Based Management in Inclusive Education for Student with Special Needs, found that there was no different between gender, educational background and opinions. Opinions of work experience overall are not different. The overall opinions of the school size were significantly different at the .001 level. 3. The development guidelines, the school directors should provide opportunities for the participants in checking and knowing how to use the budget. Checking the cooperation and promote to gain more quality in teaching activities.

Keywords: School-Based Management; Inclusive Education; Student with Special Needs

บทนำ (Introduction)

การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษถือเป็นการพัฒนาศักยภาพ ให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้มีโอกาสในการพัฒนาตนเองและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมปกติได้อย่างมีความสุข การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษต้องจัดโดยเท่าเทียมกับคนปกติมิใช่เหตุแห่งความพิการมาเป็นการแบ่งแยกหรือจำกัดสิทธิทางการศึกษา ดังที่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 27 วรรค 2 กำหนดไว้ว่า มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิหรือเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น หรือเพื่อคุ้มครองหรืออำนวยความสะดวกให้แก่เด็ก สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ หรือผู้ด้อยโอกาส ย่อมไม่ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม และมาตรา 54 ได้กำหนดไว้ว่า รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, น. 8,14) สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มาตรา 10 กำหนดไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อย

กว่า 12 ปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ การศึกษาสำหรับคนพิการในวรรคสอง ให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความต้องการพิเศษ ต้องจัดด้วยรูปแบบที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น

พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 มาตรา 5 ได้กล่าวว่า คนพิการมีสิทธิทางการศึกษาดังนี้ (2) เลือกบริการทางการศึกษา สถานศึกษา ระบบและรูปแบบการศึกษา โดยคำนึงถึงความสามารถ ความสนใจ ความถนัดและความต้องการจำเป นพิเศษของบุคคลนั้น (3) ได รับการศึกษาที่มีมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการจัดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู การทดสอบทางการศึกษา ที่เหมาะสมสอดคล องกับความต้องการจำเปนพิเศษของคนพิการแตละประเภทและบุคคล มาตรา 7 ใหสถานศึกษาของรัฐและเอกชนที่จัดการเรียนรวม ได รับเงินอุดหนุนและความชวยเหลือเปนพิเศษจากรัฐ ผู้พิการจึงได้รับโอกาสในการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน โดยสถานศึกษามีการจัดการเรียนรวม ให้ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษได้รับโอกาสเข้าเรียนในสถานศึกษาเดียวกันกับเด็กทั่วไป โดยมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ การดำรงชีวิตอย่างไม่มีข้อจำกัด และอุปสรรคใดๆ ตามศักยภาพของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษที่จะสามารถเรียนได้

จากการศึกษารายงานจำนวนนักเรียนเรียนรวม จำแนกตามประเภทความพิการ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ข้อมูล 25 มิถุนายน พ.ศ. 2564 ปีการศึกษา 2564 พบว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 มีโรงเรียนจัดการศึกษาแบบเรียนรวมทั้งหมด 136 โรงเรียน มีจำนวนเด็กที่มีความต้องการพิเศษรวมทั้งสิ้น 1,279 คน และจากข้อมูลรายงานจำนวนครูผู้สอน ในโรงเรียนทั่วไปจัดการเรียนรวม สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ข้อมูล 30 กันยายน พ.ศ. 2564 ปีการศึกษา 2564 พบว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 มีจำนวนครูผู้สอนทั้งหมด 265 คนจบสาขาการศึกษาพิเศษ จำนวน 2 คน จำนวนครูที่จบสาขาการศึกษาพิเศษต่อจำนวนนักเรียน มีอัตราส่วน 1:640 จะเห็นได้ว่าครูที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญไม่เพียงพอต่อการจัดการศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรู้ความสามารถอย่างชัดเจนในบทบาทหน้าที่ รู้จักใช้อำนาจที่มีอยู่อย่างถูกต้อง เหมาะสมในการบริหารงาน ตลอดจนสามารถปฏิบัติภารกิจทั้งด้านบริหารงานวิชาการ บริหารงานงบประมาณ บริหารงานบุคคล และบริหารงานทั่วไป รวมถึงการเป็นผู้นำเทคโนโลยี เป็นผู้กำหนดทิศทาง เป็นนักจัดการองค์การ และเป็นผู้สร้างแรงจูงใจ โดยยึดหลักธรรมาภิบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลตามเป้าหมายของสถานศึกษา การบริหาร

โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเป็นแนวทางหนึ่งในการปฏิรูปการศึกษาที่ยึดหลักกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาจากส่วนกลางไปยังสถานศึกษาโดยตรง และมีคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ตัวแทนผู้ปกครองและชุมชน ตัวแทนครู ศึกษานิเทศก์ ผู้ทรงคุณวุฒิ ตัวแทนศิษย์เก่า และผู้บริหารโรงเรียน ร่วมกันตัดสินใจและรับผิดชอบบริหารจัดการศึกษาในด้านวิชาการ งบประมาณ บุคคล และการบริหารทั่วไป พัฒนาศักยภาพของสถานศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตนเองตามความต้องการ และสอดคล้องกับชุมชน ท้องถิ่น โดยมุ่งหวังให้เกิดประสิทธิภาพและมีผลสัมฤทธิ์ที่ดีแก่ผู้เรียน (เกวลี เกรัมย์, 2561, น.32-39)

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเป็นรูปแบบหนึ่งของการกระจายอำนาจทางการศึกษาและลดการควบคุมสถานศึกษาจากส่วนกลาง โดยให้ความสำคัญกับคณะกรรมการโรงเรียนซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจเรื่องต่างๆ ภายในโรงเรียน ทั้งนี้ผู้มีอำนาจในการตัดสินใจระดับโรงเรียน ไม่ใช่ขึ้นอยู่กับผู้บริหารเท่านั้น แต่ยังมีตัวแทนคณะครูและผู้ปกครองร่วมด้วย การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานจึงเป็นกลยุทธ์สำคัญของการบริหารการจัดการศึกษาของโรงเรียนที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในการพัฒนาคนและผู้เกี่ยวข้องให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ จากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจำเป็นต้องพัฒนาคนให้มีความพร้อมที่จะรองรับการเปลี่ยนแปลงให้ทันกับยุคโลกาภิวัฒน์ ซึ่งทำให้โลกเป็นหนึ่งเดียวกันด้วยระบบการสื่อสารที่มีการแพร่กระจายของข้อมูลข่าวสารอย่างกว้างขวางและรวดเร็ว โลกยุคใหม่เป็นสังคมแห่งข้อมูลข่าวสารและความก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่ทันสมัย แต่การจัดการศึกษาของไทยที่ผ่านมาไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของสังคมโลกได้ เนื่องจากคนพิการส่วนใหญยังมีฐานะที่ยากจนทำให้ขาดโอกาสในการพัฒนาศักยภาพและการฟื้นฟูอยางต่อเนื่องตั้งแต่ระยะแรกเริ่มหรือพบความพิการ การเข้าไมถึงโอกาสทางการศึกษา และทำให้เกิดปญหาการไมมีอาชีพ ไมมีงานทำ เกิดความไมมั่นคงในการดำรงชีวิต จากรายงานผลการติดตามและประเมินผลการบริหารและจัดการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามมาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (พ.ศ.2560) ปีงบประมาณ พ.ศ.2563 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลาเขต 1 พบว่า ประเด็นเด็กที่มีความสามารถพิเศษอยู่ในระดับปรับปรุง เนื่องจากเด็กพิเศษไม่ได้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น และขาดความรู้ทักษะพื้นฐานในการประกอบอาชีพ และจากผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2564 ของสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาสงขลาเขต 1 สรุปปัญหาและอุปสรรคได้ว่า การจัดสรรงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความล่าช้า ส่งผลให้ค่าใช้จ่ายไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด และการขาดแคลนครูผู้สอน ทรัพยากร และปัจจัยสนับสนุนต่างๆ ในโรงเรียน ทำให้ไม่สามารถดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

บทความวิจัยนี้จะนำเสนอผลการศึกษาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในการจัดการเรียนรวมเด็กที่มีความต้องการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 เพื่อนำผลการศึกษาครั้งนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนในการจัดการเรียนรวมเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งจะส่งผลต่อ

คุณภาพของนักเรียนและโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการจัดการเรียนรวมเด็กที่มีความต้องการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1

2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการจัดการเรียนรวมเด็กที่มีความต้องการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 จำแนกตาม เพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงานและขนาดสถานศึกษา

3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนา การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการจัดการเรียนรวมเด็กที่มีความต้องการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

วิธีการดำเนินการวิจัยฉบับนี้ จะใช้การวิจัยเชิงบูรณาการระหว่าง วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative) คือการวิจัยเชิงสำรวจ และการสัมภาษณ์ในเชิงคุณภาพ

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลาเขต 1 จำนวน 74 โรง จำนวนครู 265 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 จำนวน 200 คน ปีการศึกษา 2565 โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, p. 607-608) โดยใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นตามตัวแปรของขนาดสถานศึกษา จากนั้นใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับสลากแบบไม่ใส่คืน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 6 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลาเขต 1 และรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 ที่มีประสบการณ์มาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี จำนวน 2 คน ศึกษานิเทศก์ผู้รับผิดชอบงานการศึกษาพิเศษ ที่มีประสบการณ์มาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี จำนวน 2 คน และผู้อำนวยการสถานศึกษาที่มีประสบการณ์มาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี จำนวน 2 คน

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการจัดการเรียนรวมเด็กที่มีความต้องการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 โดยนำเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ขอคำแนะนำและตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของข้อคำถามจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.95 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปเก็บข้อมูล (Try-Out) จำนวน 30 ชุด แล้ว

นำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) ของครอนบาค (Croncach) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ เท่ากับ 0.914 การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview) โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้ ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไป โดยถามในประเด็นต่อไปนี้ คือ ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงานด้านการบริหาร ตอนที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์ปลายเปิดมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการจัดการเรียนรวมเด็กที่มีความต้องการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลโดยขอหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยและขออนุญาตเก็บรวมรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยจากคณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาหาดใหญ่ ถึงผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลาเขต 1 เพื่อขอความร่วมมือในการวิจัย ผู้วิจัยส่งแบบสอบถาม จำนวน 200 ชุด ผ่าน Google Form ถึงครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างพร้อมขอความร่วมมือส่งแบบสอบถามคืนผู้วิจัยภายใน 15 วัน นับตั้งแต่ได้รับแบบสอบถาม ได้รับแบบสอบคืนจำนวน 200 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วดำเนินการวิเคราะห์ สรุปผล ตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป การวิจัยเชิงคุณภาพผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลโดยขอหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยและขออนุญาตเก็บรวมรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยจากคณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาหาดใหญ่ ถึงผู้อำนวยการเขตพื้นที่ รองผู้อำนวยการเขตพื้นที่ ศึกษานิเทศก์ และผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลาเขต 1 เพื่อขอความร่วมมือในการวิจัยโดยแนบกำหนดการนัดหมายที่จะไปสัมภาษณ์ ผู้วิจัยส่งแบบสัมภาษณ์ให้กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลาเขต 1 จำนวน 6 คนล่วงหน้า 3 วันที่นัดสัมภาษณ์ด้วยตนเอง ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกด้วยตนเอง ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant Interview) จำนวน 6 คน โดยทำการสัมภาษณ์เป็นเวลา 1 – 2 ชั่วโมง ต่อ 1 คน

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแยกข้อมูลตามเพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา ใช้วิธีคำนวณโดยหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามความคิดเห็น วิเคราะห์โดยการหา ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการจัดการเรียนรวมเด็กที่มีความต้องการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 จำแนก เพศ และวุฒิการศึกษา ด้วยการทดสอบค่าที (t-test) และจำแนกประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา ด้วยการทดสอบค่า F (F-test) รวบรวมแนวทางการพัฒนาโดยการตีความวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย (Research Results)

ส่วนที่ 1 การวิจัยเชิงปริมาณ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 188 คน คิดเป็นร้อยละ 94.00 เพศชายจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 6.0 มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 179 คน คิดเป็นร้อยละ 89.50 วุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 10.5 ประสบการณ์การทำงานระยะเวลา 1-5 ปี จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 33.50 ประสบการณ์การทำงานระยะเวลา 6-10 ปี จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 44.50 ประสบการณ์การทำงานระยะเวลา 11-15 ปี จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 13.50 ระยะเวลา 16 ปีขึ้นไป จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 8.50 ทำงานในสถานศึกษาขนาดเล็กจำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 7.0 ทำงานในสถานศึกษาขนาดกลางจำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 61.50 ทำงานในสถานศึกษาขนาดใหญ่จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 9.50 ทำงานในสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 22.00

ตอนที่ 2 การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการจัดการเรียนรวมเด็กที่มีความต้องการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1

พบว่าความคิดเห็นของครูต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการจัดการเรียนรวมเด็กที่มีความต้องการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =4.25, SD= 0.13) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ หลักการกระจายอำนาจ ($\overline{X}$ =4.32, SD= 0.20) รองลงมาคือหลักการบริหารตนเอง ($\overline{X}$ = 4.30, SD= 0.26) และหลักการมีส่วนร่วม ($\overline{X}$ = 4.24, SD= 0.36) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการจัดการเรียนรวมเด็กที่มีความต้องการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการจัดการเรียนรวมเด็กที่มีความต้องการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา ดังนี้

เพศ ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการจัดการเรียนรวมเด็กที่มีความต้องการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 จำแนกตามตัวแปรเพศ พบว่าครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน โดยมีค่าเฉลี่ยครูเพศชาย ($\overline{X}$ =4.26, SD= 0.16) สูงกว่าครูเพศหญิง ($\overline{X}$ =4.25, SD= 0.12)

วุฒิการศึกษา ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการจัดการเรียนรวมเด็กที่มีความต้องการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 จำแนกตามตัวแปรวุฒิการศึกษา พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมี

ความคิดเห็นโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน โดยมีค่าเฉลี่ยของครูที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี ($\overline{X}$ =4.25, SD= 0.13) สูงกว่าครูที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ($\overline{X}$ =4.23, SD= 0.12)

ประสบการณ์ทำงาน ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการจัดการเรียนรวมเด็กที่มีความต้องการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่าในภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ขนาดสถานศึกษา ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการจัดการเรียนรวมเด็กที่มีความต้องการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่าในภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูผู้สอนตามขนาดสถานศึกษาที่ต่างกัน มีความคิดเห็นหลักการกระจายอำนาจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ครูผู้สอนตามขนาดสถานศึกษาที่ต่างกัน มีความคิดเห็นหลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ครูผู้สอนตามขนาดสถานศึกษาที่ต่างกัน มีความคิดเห็นหลักการบริหารตนเอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และครูผู้สอนตามขนาดสถานศึกษาที่ต่างกัน มีความคิดเห็นหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ส่วนที่ 2 การวิจัยเชิงคุณภาพ

แนวทางการการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการจัดการเรียนรวมเด็กที่มีความต้องการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 ประกอบด้วยดังนี้

1. หลักการกระจายอำนาจ ควรมีการสนับสนุนทรัพยากรทางการศึกษาโดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็กทั้งในด้านงบประมาณ บุคลากรอย่างเปนธรรม พอเพียงและทันเวลา ปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบตางๆที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สถานศึกษาบริหารจัดการได้อย่างอิสระ คลองตัวและมีประสิทธิภาพ จัดให้มีระบบ สนับสนุน กำกับดูแลและติดตามการบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพและเปนธรรม สวนผูบริหารสถานศึกษาควรปรับระบบและกลไกการจัดการศึกษาให้มีความ คลองตัว โปรงใส เปนธรรมและสามารถตรวจสอบได โดยคำนึงถึงการมีสวนรวมการตัดสินใจจากทุกฝาย ยกยอง เชิดชูเกียรติให้แกบุคคลหรือชุมชนที่เข่ามามีสวนรวม เตรียมความพร่อมและคัดสรรบุคลากร เพื่อปฏิบัติภารกิจอยางมีประสิทธิภาพ การจัดการศึกษาให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษต้องใช้รูปแบบที่หลากหลาย และบุคลากรชำนาญการเฉพาะทางในการจัดการเรียนการสอน ดังนั้นแนวทางการพัฒนาต้องให้โรงเรียนมีความยืดหยุ่นด้านงบประมาณ และบุคลากร ในการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการปรับเปลี่ยนรูปแบบและกิจกรรมที่เหมาะสม ทันเวลา

2. หลักการมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมของประชาชน และชุมชนในการจัดการศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญที่จะช่วยพัฒนาการศึกษาให้ตอบสนองต่อความต้องการของเด็กที่มีความ

ต้องการพิเศษ โดยเฉพาะในโรงเรียนขนาดเล็ก เพราะส่วนใหญ่ยังขาดแคลนด้านบุคลากรผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญโดยเฉพาะสาขาการศึกษาพิเศษ และการเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการในการกำหนดนโยบายด้านการจัดการเรียนรวมน้อย เนื่องจากเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนแต่ละแห่งมีจำนวนน้อยจึงมักมีการกำหนดนโยบายต่างๆจากโรงเรียนโดยตรง จึงควรได้รับความร่วมมือจากชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาในการสนับสนุน จัดหา ผู้ที่มีความสามารถเฉพาะทาง อย่างเช่นการเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนานักเรียนจากสถานีอนามัย หรือโรงพยาบาล ให้คำแนะนำแก่ครู การจัดอบรมครูให้มีความรู้เฉพาะจากหน่วยงานต้นสังกัด รวมถึงได้รับความร่วมมือจากคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดแหล่งเรียนรู้ให้เหมาะสม การระดมทรัพยากรด้านงบประมาณ เพื่อช่วยส่งเสริมให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษสามารถเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพ

3. หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน ด้วยขนาดสถานศึกษา ที่ตั้ง สภาพชุมชนที่แตกต่างกันในแต่ละท้องถิ่นทำให้ความเป็นอยู่แตกต่างกัน โรงเรียนขนาดเล็กงบประมาณไม่เพียงพอ ขาดบุคลากรผู้เชี่ยวชาญ ขาดสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับนักเรียนแต่ละคน ทำให้มีผลกระทบในการพัฒนาการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ผู้บริหารควรมีแนวปฏิบัติในการคัดสรรคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจากตัวแทนกลุ่มต่างๆ ที่หลากหลาย เพื่อร่วมกันคิด ร่วมกันแก้ปัญหาและหาแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เด็กที่มีความต้องการพิเศษให้มีคุณภาพ อาจใช้วิธีการระดมทรัพยากร การขอความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา สาระการเรียนรู้ที่หลากหลาย สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น นำข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ มาใช้ในการส่งเสริมสนับสนุน การจัดบรรยากาศ กระบวนการเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา มุ่งเน้นประโยชน์แก่ผู้เรียนเป็นสำคัญ

4. หลักการบริหารตนเอง โรงเรียนมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการดำเนินงาน ซึ่งอาจดำเนินการได้หลากหลายด้วยวิธีการที่แตกต่างกัน แล้วแต่ความพร้อมและสถานการณ์ของโรงเรียน โรงเรียนขนาดใหญ่มีจำนวนครู บุคลากรทางการศึกษา งบประมาณ สถานที่ การได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานภายนอก มากกว่าโรงเรียนขนาดเล็กซึ่งโรงเรียนขนาดเล็กนั้นมักมีข้อจำกัดด้านงบประมาณ บุคลากร การบริหารตนเองจึงต้องอยู่บนพื้นฐานของการพัฒนาเด็กที่มีความต้องการพิเศษ สามารถพัฒนาได้เต็มศักยภาพ มีกรอบกิจกรรมที่เหมาะสมให้ผู้ปฏิบัติได้ยึดถือและสามารถปฏิบัติได้จริง ในการบริหารตนเองนั้นควรจัดทำโครงสร้างการบริหารที่มีความยืดหยุ่น ทั้งด้านงบประมาณ บุคลากร วิชาการ การบริหารทั่วไป สามารถบริหารจัดการสถานศึกษาด้านการจัดการเรียนรวมได้หลากหลายวิธีตามบริบทของสถานศึกษา ควรให้ครูสามารถเลือกแบบเรียน หรือหนังสือได้ตามความสามารถของผู้เรียนเพื่อช่วยในการพัฒนาให้เกิดคุณภาพในการจัดการเรียนรู้ ส่งเสริมสนับสนุนด้านความสามารถพิเศษของนักเรียนแต่ละบุคคล มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย สามารถยืดหยุ่นให้เหมาะสมกับธรรมชาติ และความต้องการของผู้เรียน ครูมีอิสระในการออกแบบ และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีการกำกับ ติดตาม ประเมินผล และ

ควรมีการจัดประชุมผู้ปกครองนักเรียน เพื่อรายงานความสำเร็จ พัฒนาการ ความสามารถ ความก้าวหน้าของเด็กแต่ละคนเพื่อช่วยในการส่งเสริมและพัฒนาต่อไป

5. หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล ผู้บริหารควรมีการกำหนดมาตรฐานคุณภาพการศึกษาด้านการจัดการเรียนรวมเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อวางแนวทางในการพัฒนา จัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายนอกโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ทำให้ประชาชนได้รับข้อมูลคุณภาพการศึกษาที่เชื่อถือได้ ผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษามุ่งบริหารจัดการศึกษาสู่คุณภาพและมาตรฐานอย่างจริงจัง ซึ่งมีผลให้การศึกษามีพลังที่จะพัฒนาประชากรให้มีคุณภาพอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง มีการแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามประเมินผลงานของสถานศึกษา การจัดทำรายงานประจำปีของสถานศึกษา ครูควรมีการายงานการจัดการเรียนการสอนแก่ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และสาธารณชน มีการชี้แจงคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องในเรื่องรายละเอียดการใช้งบประมาณในกิจกรรมต่างๆ ซึ่งส่งผลต่อการบริหารจัดการ มีความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. การศึกษาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการจัดการเรียนรวมเด็กที่มีความต้องการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยหลักการกระจายอำนาจ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือหลักการบริหารตนเอง และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือหลักการมีส่วนร่วม การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ เนื่องจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 ได้นำแนวคิดและหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานมาบริหารจัดการศึกษา ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของผู้บริหาร คณะครู ในการจัดการเรียนรวมเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ให้มีความรู้ความเข้าใจ ในเรื่องการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานมากยิ่งขึ้น รวมทั้งได้เปิดโอกาสให้ชุมชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา สนับสนุนทรัพยากร เสนอแนะ ร่วมแก้ปัญหา รวมถึงร่วมมือในการจัดการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุกัญญา วิริยะอารี และคณะ (2560, น.142) ศึกษาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1. การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานอยู่ในระดับมากทั้งภาพรวมและรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ การกระจายอำนาจ การตรวจสอบถ่วงดุล การบริหารตนเอง และการมีส่วนร่วม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิพันธ์ ยอดดี (2563, น.(3)) ศึกษาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 ตามความคิดเห็นของครูในภาพรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณารายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิติวัชร ถ้วยงาม และคณะ (2558, บทคัดย่อ) ศึกษารูปแบบการบริหารโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐานของสถานศึกษาขนาดเล็กจังหวัด

บุรีรัมย์ ผลการวิจัยสำคัญสรุปได้ดังนี้ 1. สภาพการบริหารโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมากโดยองค์ประกอบการกระจายอำนาจ มากที่สุด รองลงมา คือ องค์ประกอบการมีส่วนร่วม องค์ประกอบการบริหารจัดการตนเอง และองค์ประกอบการตรวจสอบและถ่วงดุล ตามลำดับ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เกวลี เกรัมย์ (2561, บทคัดย่อ) ศึกษาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของครูต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการจัดการเรียนรวมเด็กที่มีความต้องการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 จำแนกตามตัวแปรเพศ พบว่าครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน โดยมีค่าเฉลี่ยครูเพศชาย สูงกว่าครูเพศหญิง การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากบุคลากรครูทั้งเพศชายและเพศหญิงในปัจจุบันผู้บริหารมีความรู้ความสามารถในการบริหารและศักยภาพในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกันมากนักส่วนใหญ่แล้วผู้บริหารมีระดับการศึกษาปริญญาโทจึงทำให้การยอมรับแนวคิดและวิธีการทำงาน ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของจีระ สุระขันธ์ (2559, น.39) ศึกษาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์ประสานงานสอยดาวบูรพา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีเขต 2 พบว่า ผลการเปรียบเทียบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ศูนย์ประสานงานสอยดาวบูรพาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำแนกตามเพศ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของครูต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการจัดการเรียนรวมเด็กที่มีความต้องการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 จำแนกตามตัวแปรวุฒิการศึกษา พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากวุฒิทางการศึกษา ไม่ได้ส่งผลต่อความคิด ความเข้าใจ และเจตคติ การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการจัดการเรียนรวมเด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาจากส่วนกลางไปยังสถานศึกษาโดยตรง เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารและตัดสินใจ สอดคล้องกับงานวิจัยของนิพันธ์ ยอดดี (2563, น.(3)) ศึกษาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า เปรียบเทียบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 ตามความคิดเห็นของครูจำแนกตามวุฒิการศึกษาต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของระพิน ชูทอง (2554, น.(3)) ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีบทบาทในการบริหารโดยใช้

โรงเรียนเป็นฐานไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของอัซรีดา ยูโซะ (2555, บทคัดย่อ) ศึกษาการปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานต่อทัศนะของครูในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาสพบว่า ครูที่มีระดับการศึกษามีทัศนะต่อการปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานไม่แตกต่างกัน

4. ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของครูต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการจัดการเรียนรวมเด็กที่มีความต้องการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่าในภาพรวมของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการจัดการเรียนรวมเด็กที่มีความต้องการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 ไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นในหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญ รับฟังความคิดเห็น และให้การส่งเสริมให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจด้านบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการจัดการเรียนรวมเด็กที่มีความต้องการพิเศษ สามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงของสถานศึกษา การกระจายอำนาจการจัดการศึกษา ทำให้ครูมีขวัญ กำลังใจ และมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานมากขึ้น ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล ครูที่มีประสบการณ์ทำงานนานกว่ามีส่วนรับรู้ในการบริหารมากกว่า ทั้งเรื่องความโปร่งใสสามารถเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณชน การนิเทศติมตาม และการดำเนินงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สอดคล้องกับงานวิจัยของอัซรีดา ยูโซะ (2555, บทคัดย่อ) ศึกษาการปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานต่อทัศนะของครูในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาสพบว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงานมีทัศนะต่อการปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของจีระ สุระขันธ์ (2559, น.39) ศึกษาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์ประสานงานสอยดาวบูรพา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีเขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานศูนย์ประสานงานสอยดาวบูรพาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของเกวลี เกรัมย์ (2561, บทคัดย่อ) ศึกษาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17 จำแนกตามประสบการณ์การทำงานโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของนิพันธ์ ยอดดี (2563, น.(3)) ศึกษาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า เปรียบเทียบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 ตามความคิดเห็นของครูจำแนกตามประสบการณ์ทำงานต่างกัน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

5. ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของครูต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการจัดการเรียนรวมเด็กที่มีความต้องการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่าในภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูผู้สอนตามขนาดสถานศึกษาที่ต่างกัน มีความคิดเห็นในหลักการกระจายอำนาจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ครูผู้สอนตามขนาดสถานศึกษาที่ต่างกัน มีความคิดเห็นในหลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ครูผู้สอนตามขนาดสถานศึกษาที่ต่างกัน มีความคิดเห็นในหลักการบริหารตนเอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ครูผู้สอนตามขนาดสถานศึกษาที่ต่างกัน มีความคิดเห็นในหลักการตรวจสอบและถ่วงดุลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 เป็นไปตามสมมติฐาน การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาขนาดเล็กมีข้อจำกัดด้านทรัพยากรบุคคล อาคารสถานที่ อุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอน และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ งบประมาณที่ใช้ในการบริหารจัดการจึงทำให้สถานศึกษาขนาดเล็กขาดความพร้อมในการรับรองการกระจายอำนาจ การคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน การบริหารตนเอง และการตรวจสอบและถ่วงดุล ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ บริหารงานบุคคล และงานบริหารทั่วไปซึ่งแตกต่างจากสถานศึกษาขนาดกลาง สถานศึกษาขนาดใหญ่และสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ ที่มีทรัพยากรในการบริหารจัดการมาก มีการบริหารที่เด่นชัด การบริหารงานเป็นไปตามสายบังคับบัญชา มีบุคลากรจำนวนมาก การมอบหมายงานตรงกับคุณวุฒิและความสามารถของแต่ละบุคคล สอดคล้องกับงานวิจัยของอัซรีดา ยูโซะ (2555, บทคัดย่อ) ศึกษาการปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานต่อทัศนะของครูในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส พบว่า ครูที่อยู่ในสถานศึกษาที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีทัศนะต่อการปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของเกวลี เกรัมย์ (2561, บทคัดย่อ) ศึกษาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการจัดการเรียนรวมเด็กที่มีความต้องการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 ดังนั้นสถานศึกษาควรมีการกำหนดมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ระบบประกันคุณภาพภายนอก การติดตามประเมินผล และเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้น

พื้นฐาน ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีส่วนรับรู้การใช้งบประมาณ สามารถตรวจสอบการดำเนินงานจากรายงานประจำปีของสถานศึกษาได้

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมความรู้และชี้แจงบทบาทหน้าที่ของผู้ปกครอง และชุมชนในการร่วมมือ เพื่อส่งเสริมและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล

1.3 ควรมีการจัดทำคู่มือการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการจัดการเรียนรวมเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อสร้างความเข้าใจให้กับผู้บริหาร และผู้เกี่ยวข้องทุกระดับ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการจัดการเรียนรวมเด็กที่มีความต้องการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตรวจสอบและถ่วงดุลในการจัดการเรียนรวมเด็กที่มีความต้องการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลาเขต 1

เอกสารอ้างอิง (References)

กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 แก้ไข เพิ่มเติม (ฉบบที่2) พุทธศักราช 2545.* กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560.* กรุงเทพฯ: คุรุสภา ลาดพร้าว.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). *พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551.* ค้นเมื่อ 21 สิงหาคม 2565, จาก: http://web.krisdika.go.th/data/law/law2/%a1125/%a1125-20-9999-update.htm.

กิติวัชร ถ้วยงาม และคณะ. (2558). *รูปแบบการบริหารโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐานของสถานศึกษาขนาดเล็ก จังหวัดบุรีรัมย์.* มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

เกวลี เกรัมย์. (2561). *การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17.* วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

จีระ สุระขันธ์. (2559, มกราคม–เมษายน). *“การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์ประสานงานสอยดาวบูรพา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2,”* วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี 4(1) : 39.

นิพันธ์ ยอดดี. (2564). *การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2.* สารนิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

บุญชม ศรีสะอาด. (2554). *หลักการวิจัยเบื้องต้น.* พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : สุวิริยาสาส์น.

ระพิน ชูทอง. (2554). *บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1*.ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

สุกัญญา วิริยะอารี และคณะ (2560, กรกฎาคม-ธันวาคม). *"การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2,"* วารสารสังคมศาสตร์วิจัย 8(2) : 142.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลาเขต 1. (2563). *รายงานผลการติดตามและประเมินผลการบริหารและจัดการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามมาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (พ.ศ.2560) ปีงบประมาณ พ.ศ.2563.* ค้นเมื่อ 21 สิงหาคม 2565, จาก: https://www.ska1.go.th/service/8.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลาเขต 1. (2563). *รายงานผลการติดตามและประเมินผลการบริหารและจัดการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามตัวชี้วัดแผนปฏิบัติราชการ ปีงบประมาณ พ.ศ.2563.* ค้นเมื่อ 21 สิงหาคม 2565, จาก: https://www.ska1.go.th/service/8.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลาเขต 1. (2564). *ผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2564.* ค้นเมื่อ 21 สิงหาคม 2565, จาก: https://www.ska1.go.th/service/8.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลาเขต 1. (2565). *ข้อมูลสารสนเทศ.* ค้นเมื่อ 3 กันยายน 2565, จาก: https://www.ska1.go.th/frontpage.

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (2564). *รายงานบุคลากร ของโรงเรียนเรียนรวม.* ค้นเมื่อ 1 กันยายน 2565, จาก: http://www.specialset.bopp.go.th/set_index/index.php?page=person-special.php.

อัซรีดา ยูโซะ (2555). *การปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานต่อทัศนะของครูในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส*. วิทยานิพนธ์สาขาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement, 30(3), pp. 607-609.

หลักเกณฑ์การเสนอบทความและคำแนะนำสำหรับผู้นิพนธ์ เพื่อตีพิมพ์ในวารสารการบริหารจัดการและนวัตกรรมท้องถิ่น

นโยบายและขอบเขตการตีพิมพ์เผยแพร่

"วารสารการบริหารจัดการและนวัตกรรมท้องถิ่น" เป็นวารสารสำหรับการเผยแพร่ผลงานวิชาการและผลงานวิจัยทางสังคมศาสตร์ของคณาจารย์ นักวิชาการ นิสิต นักศึกษาผู้สนใจทั่วไปและแขนงวิชาที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นผลงานในเชิงบูรณาการหลักการบริหารจัดการ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ การจัดการ สังคมวิทยา การศึกษา และสหวิทยาการทางสังคมศาสตร์ ตลอดจนบทวิเคราะห์ที่เสนอทางออกให้กับปัญหาที่อยู่ในความสนใจของสังคม

การพิจารณาและคัดเลือกบทความ

บทความแต่ละบทความจะได้รับพิจารณาจากคณะกรรมการกลั่นกรองบทความวารสาร (Peer Review) จากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน โดยบทความผู้นิพนธ์ภายนอกได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิภายในและผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ส่วนบทความผู้นิพนธ์ภายในได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกหน่วยงานที่จัดทำวารสาร มีความเชี่ยวชาญตรงตามสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง และได้รับความเห็นชอบจากกองบรรณาธิการก่อนตีพิมพ์ ทั้งนี้จะมีรูปแบบที่ผู้พิจารณาบทความไม่ทราบชื่อผู้นิพนธ์บทความและผู้นิพนธ์บทความไม่ทราบชื่อผู้พิจารณาบทความเช่นเดียวกัน (Double-Blind Peer Review)

ส่วนประเภทของบทความที่ลงตีพิมพ์ในวารสาร

วารสารการบริหารจัดการและนวัตกรรมท้องถิ่น ตีพิมพ์บทความประเภทต่าง ๆ ดังนี้

1. บทความวิจัย

รายงานผลงานวิจัยใหม่ที่มีองค์ความรู้อันเป็นประโยชน์ เป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจทันต่อเหตุการณ์และยุคสมัย ซึ่งไม่เคยตีพิมพ์ในวารสารใด ๆ มาก่อน ควรมีองค์ประกอบดังนี้

1.1 ชื่อเรื่อง (Title) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยพิมพ์ชื่อเรื่องเป็นภาษาไทยและตามด้วยภาษาอังกฤษ

1.2 ผู้นิพนธ์ (Author) ชื่อและนามสกุลทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

1.3 บทคัดย่อ (Abstract) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

1.4 คำสำคัญ (Keywords) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ระบุคำเป็นคำสำคัญของเนื้อหา ครอบคลุมชื่อเรื่องที่ศึกษา เหมาะสำหรับนำไปใช้เป็นคำค้นหาข้อมูล

1.5 บทนำ (Introduction) เป็นส่วนของเนื้อหาที่อธิบายถึงความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา และเหตุผลนำไปสู่การศึกษาวิจัย ทั้งนี้ ควรอ้างอิงเอกสารและงานวิจัยอื่นที่เกี่ยวข้องด้วยเพื่อให้มีน้ำหนักและเกิดความน่าเชื่อถือ

1.6 วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives) ระบุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการวิจัย

1.7 วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods) อธิบายถึงกระบวนการดำเนินการวิจัยอย่างละเอียด และชัดเจน กล่าวถึงรายละเอียดของวิธีการศึกษาประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา และวิธีการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย รวมทั้งสถิติที่นำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูล

1.8 ผลการวิจัย (Research Results) เสนอผลการวิจัยที่ตรงประเด็นตามลำดับขั้นของการวิจัย ควรจำแนกผลออกเป็นหมวดหมู่และสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยการบรรยายในเนื้อเรื่อง และแสดงรายละเอียดเพิ่มเติมด้วยภาพประกอบ ตาราง กราฟ หรือแผนภูมิตามความเหมาะสม

1.9 อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion) ผสมผสานเปรียบเทียบและผลการวิจัยให้เข้ากับหลักทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเชื่อมโยงผลการวิจัยให้สอดคล้องกับประเด็นปัญหาการวิจัย เพื่อให้มีความเข้าใจหรือเกิดความรู้ใหม่ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนั้น รวมทั้งข้อดี ข้อเสียของวิธีการศึกษา เสนอแนะความคิดเห็นใหม่ ๆ ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางที่จะนำไปประยุกต์ให้เกิดประโยชน์

1.10 ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions) ระบุข้อเสนอแนะทั่วไปและข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1.11 เอกสารอ้างอิง (References) เป็นการอ้างอิงเอกสารในเนื้อหาให้ใช้ระบบ APA (American Psychological Association citation style) ทั้งนี้ การอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาไทยหรือภาษาต่างประเทศ

2. บทความวิชาการ

หัวข้อและเนื้อหาควรชี้ประเด็นที่ต้องการนำเสนอให้ชัดเจนและมีลำดับเนื้อหาที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจได้ชัดเจน รวมถึงใช้ทฤษฎีวิเคราะห์และเสนอแนะประเด็นอย่างสมบูรณ์ ควรมีองค์ประกอบดังนี้

2.1 ชื่อเรื่อง (Title) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยพิมพ์ชื่อเรื่องเป็นภาษาไทยและตามด้วยภาษาอังกฤษบรรทัดถัดต่อมา

2.2 ผู้นิพนธ์ (Author) ชื่อและนามสกุลทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

2.3 บทคัดย่อ (Abstract) ให้มีภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

2.4 คำสำคัญ (Keywords) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ระบุคำเป็นคำสำคัญของเนื้อหา ครอบคลุมชื่อเรื่องที่ศึกษา เหมาะสำหรับนำไปใช้เป็นคำค้นหาข้อมูล

2.5 บทนำ (Introduction) เป็นส่วนแนะนำและปูพื้นเรื่อง เพื่อให้ผู้อ่านทราบข้อมูลเบื้องต้นของเนื้อหา

2.6 เนื้อหา (Content) เนื้อหาบทความ มีการแบ่งประเด็นเรื่องย่อย ๆ และการจัดเรียงลำดับเป็นไปตามรายละเอียดของเนื้อหา

2.7 บทสรุป (Conclusion) การสรุปเนื้อหาในบทความทั้งหมดออกมาอย่างชัดเจนกระชับ โดยมีการสรุปปิดท้ายเนื้อหาที่นำเสนอ

2.8 เอกสารอ้างอิง (References) เป็นการอ้างอิงเอกสารในเนื้อหาให้ใช้ระบบ APA (American Psychological Association citation style) ทั้งนี้ การอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาไทยหรือภาษาต่างประเทศ

การส่งบทความ

บทความที่จะตีพิมพ์ในวารสารการบริหารจัดการและนวัตกรรมท้องถิ่น ต้องส่งบทความผ่านระบบออนไลน์ได้ที่ https://so06.tci-thaijo.org/index.php/jmli/index เท่านั้น

รูปแบบบทความและการพิมพ์เนื้อหาบทความ

1. การเตรียมต้นฉบับบทความ มีรายละเอียดดังนี้

1.1 ขนาดต้นฉบับ ขนาดหน้ากระดาษ B5 โดยมีการตั้งค่าหน้ากระดาษความกว้าง 7.5 นิ้ว และความสูง 10.5 นิ้ว โดยเว้นระยะห่างระหว่างขอบกระดาษด้านบนและด้านซ้าย 1 นิ้ว ด้านขวาและด้านล่าง 0.5 นิ้ว

1.2 รูปแบบการพิมพ์ เนื้อหาในบทความส่วนแรก จัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์ คือ ชื่อเรื่อง ชื่อผู้วิจัย บทคัดย่อ คำสำคัญ และเชิงอรรถ อยู่ส่วนหน้าแรก ส่วนที่สอง จัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์ คือ เนื้อหาบทความที่อยู่ส่วนหน้าที่สองเป็นต้นไป

1.3 ใช้รูปแบบตัวอักษร TH Sarabun PSK พิมพ์ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟต์เวิร์ด

1.4 หัวกระดาษ ประกอบด้วยเลขหน้า ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวธรรมดา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษด้านขวาบน

1.5 ชื่อเรื่อง/ชื่อบทความภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 18 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งกึ่งกลางหน้ากระดาษ

1.6 ชื่อผู้นิพนธ์ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ ระบุเฉพาะชื่อและนามสกุล ไม่ต้องมีคำนำหน้า เว้น 2 เคาะระหว่างชื่อและนามสกุล ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งกึ่งกลางหน้ากระดาษใต้ชื่อเรื่อง

1.7 เครื่องหมายเลข [(1)] เขียนไว้บนนามสกุลผู้นิพนธ์ เพื่อระบุสังกัดคณะ หน่วยงาน และอีเมลของผู้นิพนธ์เพื่อระบุเชิงอรรถ (Footnote) ไว้ด้านล่างกระดาษ

1.8 เชิงอรรถ (Footnote) ให้เขียนไว้ด้านล่างของส่วนหน้าแรก ที่มีเครื่องหมายเลข[(1)] กำกับไว้บนนามสกุลผู้นิพนธ์ ให้ระบุสังกัดคณะ หน่วยงาน และอีเมลของผู้นิพนธ์ ขนาดตัวอักษร 14 ชนิดตัวธรรมดา กรณีที่ผู้นิพนธ์มีสถานภาพเป็นนักศึกษาให้ระบุหลักสูตรที่นักศึกษากำลังศึกษาอยู่ เช่น หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นต้น ทั้งนี้ การระบุสังกัดคณะ หน่วยงานของผู้นิพนธ์นั้น ผู้นิพนธ์ต้องระบุทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษด้วย

1.9 หัวข้อของบทคัดย่อภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษด้านซ้าย

1.10 เนื้อหาบทคัดย่อภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวธรรมดา ให้จัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์ บรรทัดแรกเว้น 7 ตัวอักษรจากขอบกระดาษด้านซ้ายและพิมพ์ให้ชิดขอบทั้งสองด้าน ส่วนเนื้อหาบทความที่อยู่หน้าที่สองเป็นต้นไปให้จัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์เช่นกัน ทั้งนี้ ควรมีความยาวไม่เกิน 350 คำ และลักษณะของบทคัดย่อควรประกอบไปด้วย วัตถุประสงค์ (Objective) วิธีการศึกษา (Methods) ผลการศึกษา (Results) และคุณค่าหรือการนำไปใช้ประโยชน์

1.11 หัวข้อคำสำคัญ/อังกฤษ ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษด้านซ้าย ระบุคำสำคัญที่นำไปใช้เป็นคำค้น คำสำคัญแต่ละคำคั่นด้วยเครื่องหมายจุลภาค (;) ทั้งนี้ ควรมีคำสำคัญ 3-5 คำ โดยต้องจัดเรียงคำสำคัญตามตัวอักษร

1.12 หัวข้อเรื่อง ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษด้านซ้าย

1.13 หัวข้อย่อย ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวธรรมดา ระบุหมายเลขหน้าหัวข้อย่อยโดยเรียงตามลำดับหมายเลข

1.14 จำนวนต้นฉบับ ควรมีความยาวอยู่ระหว่าง 10-15 หน้า โดยนับรวมตาราง รูปภาพ แผนภูมิ และเอกสารอ้างอิง

1.15 ตาราง รูปภาพ และแผนภูมิ กรณีเป็นตารางให้ชื่อตารางอยู่ด้านบน กรณีที่เป็นรูปภาพหรือแผนภูมิ ให้ระบุชื่อรูปภาพหรือแผนภูมิอยู่ด้านล่าง

ตารางที่ 1 รายละเอียดรูปแบบการเตรียมต้นฉบับบทความ

รายละเอียด	ขนาดอักษร	รูปแบบ	ชนิด
ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	18	กึ่งกลาง	ตัวหนา
ชื่อผู้นิพนธ์ (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	16	กึ่งกลาง	ตัวหนา
หน่วยงานที่สังกัด (เชิงอรรถ : Footnote) (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	14	ชิดซ้าย	ตัวธรรมดา
บทคัดย่อ (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
คำสำคัญ (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
หัวข้อหลักตามรูปแบบบทความกำหนดไว้	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา

รายละเอียด	**ขนาดอักษร**	**รูปแบบ**	**ชนิด**
หัวข้อย่อย	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
เนื้อหาตามรูปแบบบทความกำหนดไว้	16	ชิดซ้าย	ตัวธรรมดา
เอกสารอ้างอิง (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
ตาราง			
ชื่อตาราง (ตารางที่ : จัดไว้บนตาราง)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
รายละเอียดชื่อตาราง (พิมพ์ต่อจากชื่อตาราง)	16	ชิดซ้าย	ตัวธรรมดา
รูปภาพ/แผนภูมิ			
ชื่อรูปภาพ/แผนภูมิ (ภาพ/แผนภูมิที่ : จัดไว้ใต้รูปภาพ/แผนภูมิ)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
รายละเอียดชื่อรูปภาพ/แผนภูมิ (พิมพ์ต่อจากชื่อรูปภาพ/แผนภูมิ)	16	ชิดซ้าย	ตัวธรรมดา
เอกสารอ้างอิง : ใช้รูปแบบการอ้างอิงแบบ APA (American Psychological Association citation style) โดยการอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาไทยหรือภาษาต่างประเทศ			
จำนวนต้นฉบับ : มีความยาวอยู่ระหว่าง 10-15 หน้า			

เอกสารอ้างอิงในบทความ

รูปแบบการอ้างอิงในเนื้อเรื่อง**ใช้วิธีการอ้างอิงระบบนาม-ปี ตามรูปแบบของ American Psychological Association (APA)** โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ

1. การอ้างอิงต้นเนื้อความ ให้ใช้ระบบตัวอักษรโดยระบุชื่อ-นามสกุล ตามด้วย วงเล็บเปิด-ปิด แล้วระบุปีที่ตีพิมพ์ เช่น .....อนุวัต กระสังข์ (2560) เป็นต้น

2. การอ้างอิงท้ายเนื้อความ ให้ใช้ระบบตัวอักษรโดยใช้ วงเล็บ เปิด-ปิด แล้วระบุชื่อ-นามสกุลของผู้เขียนและปีที่ตีพิมพ์ กำกับท้ายเนื้อความที่ได้อ้างอิง ดังนี้

อ้างอิงจากเอกสารภาษาไทย

1. ผู้แต่งหนึ่งคน ให้อ้างชื่อผู้แต่งแล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (อนุวัต กระสังข์, 2561)

2. ผู้แต่งสองคน ให้อ้างชื่อของผู้แต่งทั้งสองคนโดยใช้คำว่า “และ” ในการเชื่อมผู้เขียนทั้งสองแล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (อนุวัต กระสังข์และสมาน งามสนิท, 2560)

3. ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 คนให้อ้างชื่อของผู้แต่งคนแรกแล้วเพิ่มคำว่า “และคณะ” แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (สมาน งาทสนิทและคณะ, 2562)

อ้างอิงจากเอกสารภาษาอังกฤษ

1. ถ้ามีผู้แต่งหนึ่งคนให้อ้างนามสกุลของผู้แต่ง ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Therry, 2018)

2. ถ้ามีผู้แต่งสองคนให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งทั้งสองคน โดยใช้เครื่องหมายแอนด์ (&) คั่นกลางระหว่างนามสกุลของผู้แต่งทั้งสอง แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Horry & Peter, 2018)

3. ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 คนให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งคนแรกตามด้วย et al. ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ (Peter et al., 2010)

เอกสารอ้างอิงที่ใช้อ้างอิงในเนื้อหาบทความ จะต้องปรากฏในเอกสารอ้างอิงท้ายบทความทุกรายการ

เอกสารอ้างอิงท้ายบทความ

1. หนังสือ

ชื่อ/นามสกุลผู้นิพนธ์.//(ปีที่พิมพ์).//*ชื่อหนังสือ.***//**ครั้งที่พิมพ์(ถ้ามี).//เมืองที่พิมพ์/:/ สำนักพิมพ์.

Author.//(Year of Publication).//*Title of Book*.//Edition of Book.//Place of Publication/:/Publisher Name.

ตัวอย่าง

อนุวัต กระสังข์. (2560). *พื้นฐานรัฐประศาสนศาสตร์***.** พระนครศรีอยุธยา: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

Cook, Robert D. (1995). *Finite Element Modeling for Stress Analysis*. New york: John wiley & sons.

2. วารสาร

ชื่อ/นามสกุลผู้นิพนธ์.//(ปี,/เดือน/วันที่พิมพ์).//ชื่อบทความ.***//ชื่อวารสาร.***//ปีที่พิมพ์ (ฉบับที่พิมพ์)/:/เลขหน้าแรก–หน้าสุดท้าย.

Author.//(Date of Publication).//Title of Article.*//Name of Journal*.//Year(Volume)/:/page.

ตัวอย่าง

ยรรยงวรกร ทองแย้ม. (2563). กลยุทธ์การสื่อสารการตลาดออนไลน์โดยใช้อัตลักษณ์ท้องถิ่นในการสร้างแบรนด์ชุมชนกาแฟดอยเผ่าไทยของบ้านรักไทย อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก. *วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น***.** 6(4), 55-68.

3. หนังสือพิมพ์

ชื่อ/นามสกุลผู้นิพนธ์.//(ปี,/เดือน/วันที่พิมพ์).//ชื่อบทความ.***//ชื่อหนังสือพิมพ์.***//เลขหน้าแรก–หน้าสุดท้าย.

Author.//(Date of Publication).//Title of Article.//*Name of Newspaper*.//
page.

ตัวอย่าง

ปริยา เหล่าวิวัฒน์. (2549, พฤศจิกายน 6). เกียรติอันภาคภูมิ. *กรุงเทพธุรกิจ*, น. 13.

Jewell, Mark. (2006, November 7). Silent Aircraft' Spreads its Wings. *Bangkok Post*, p. 13

4. วิทยานิพนธ์

ชื่อ/นามสกุลผู้นิพนธ์.//(ปีที่พิมพ์).//*ชื่อวิทยานิพนธ์.*//วิทยานิพนธ์ระดับ/(บัณฑิต, มหาบัณฑิต, ดุษฎีบัณฑิตให้ระบุลงให้ชัดเจน)//ชื่อสถานศึกษา.

Author.//(Year of Publication).//*Title of Thesis*.//Degree of Thesis.//
Publisher Name.

ตัวอย่าง

อนุวัต กระสังข์. (2557). *การพัฒนาทรัพย์มนุษย์ในองค์กรตามแนวพุทธภายใต้กระแสบริโภคนิยม*. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

5. รายงานการวิจัย

ผู้แต่ง.//(ปีที่พิมพ์).//*ชื่อเรื่อง*//(รายงานผลการวิจัย).//สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

อนุวัต กระสังข์. (2557). *การพัฒนาทรัพย์มนุษย์ในองค์กรตามแนวพุทธภายใต้กระแสบริโภคนิยม*. รายงานผลการวิจัย. โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

6. สัมภาษณ์

ชื่อผู้ที่ได้รับการสัมภาษณ์.//(ปีที่สัมภาษณ์, วัน เดือน).//ตำแหน่ง//[บทสัมภาษณ์].

สุรพล สุยะพรหม. (2560, 5 มีนาคม). รองอธิการบดีฝ่ายกิจการทั่วไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย [บทสัมภาษณ์].

7. สื่ออิเล็กทรอนิกส์

ผู้แต่ง.//(ปีที่เผยแพร่).//*ชื่อเรื่อง.*//สืบค้น วัน เดือน ปี,//จาก/แหล่งที่มาของข้อมูล.

กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์. (2548). *พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์.* สืบค้น 3 กรกฎาคม 2548, จาก http://www.moc. go.th/thai/dbe/ecoco/e-com3.htm

Buddhism Meditation Triratna Find us Community. (2020). *Who Was The Buddha?.* Retrieved March 20, 2020, from https://thebuddhist centre.com/text/who-was-buddha.